This is a reproduction of a library book that was digitized by Google as part of an ongoing effort to preserve the information in books and make it universally accessible.

Google™ books

https://books.google.com

This is a reproduction of a library book that was digitized by Google as part of an ongoing effort to preserve the information in books and make it universally accessible.

Google™ books

https://books.google.com

Digitized by Google

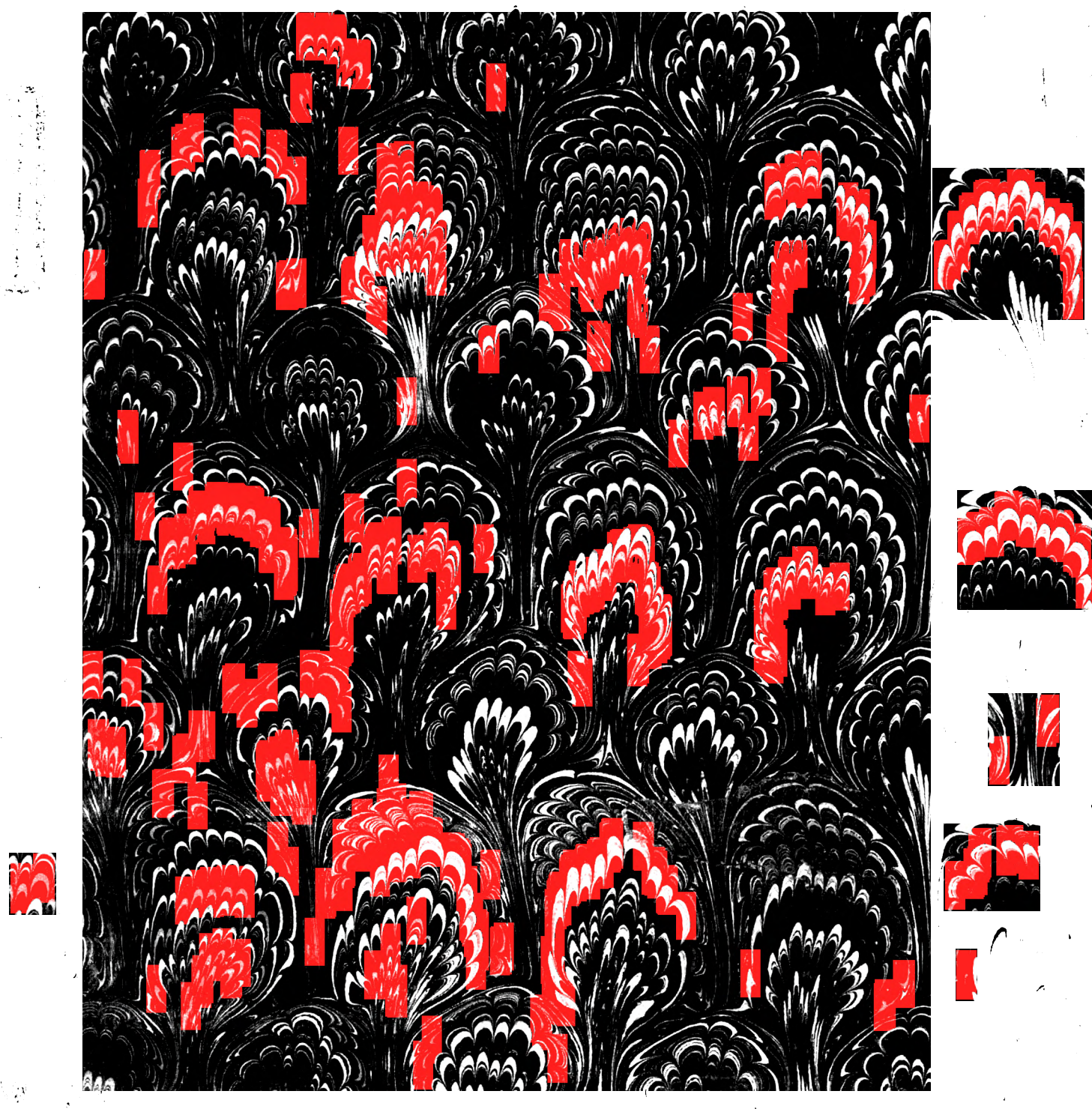

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

ANTIQUÆ LITERATURÆ

SEPTENTRIONALIS

LIBER ALTER.

SEU

HUMPHREDI WANLEII

Librorum *Vett.* Septentrionalium, qui in *Angliæ* Bibliothecis extant, nec non multorum *Vett.* Codd. Septentrionalium alibi extantium Catalogus Hiſtorico-Criticus, cum totius Theſauri Linguarum Septentrionalium ſex Indicibus.

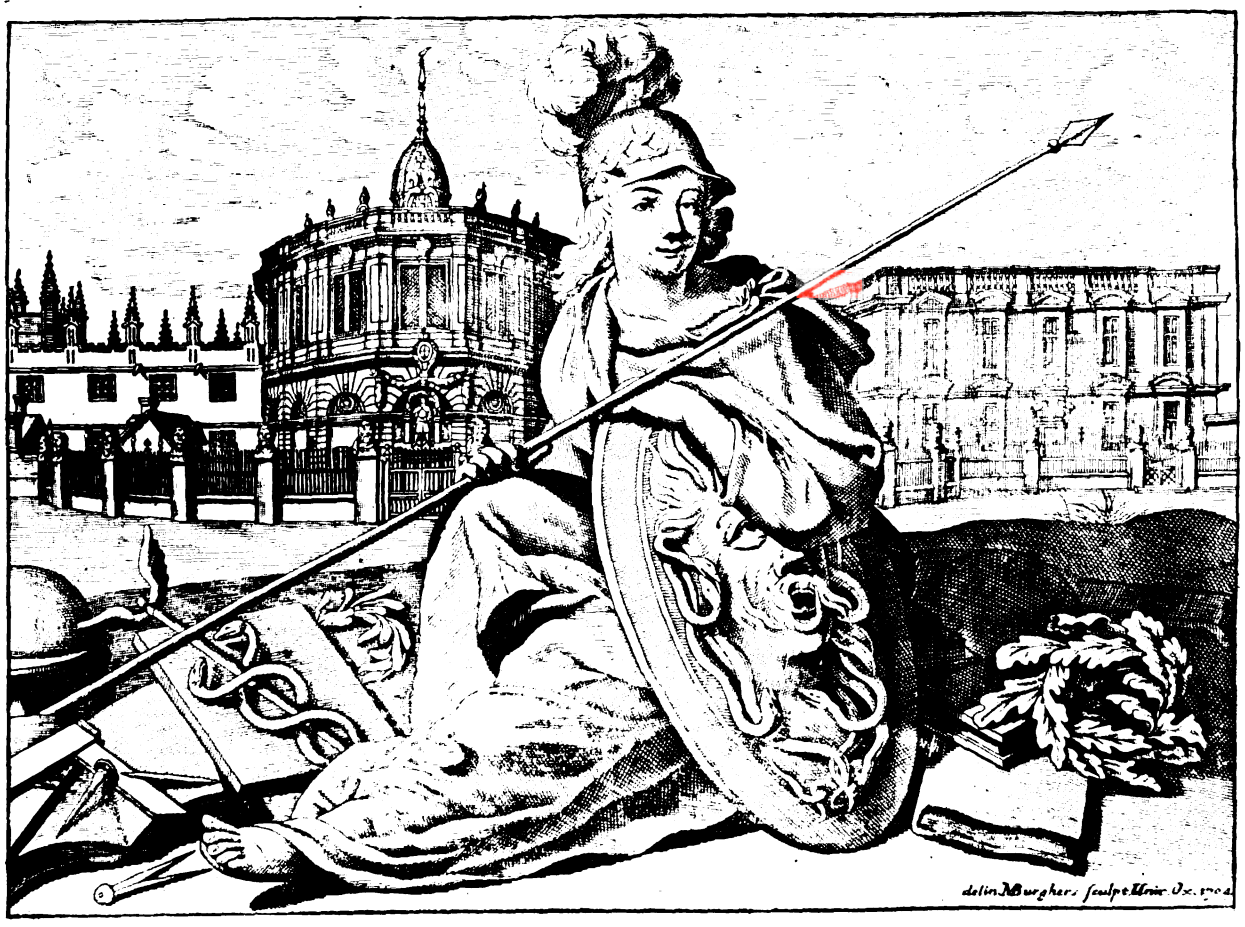

BIBLIOTECA NAZIONALE DI NAPOLI

OXONIÆ,

E THEATRO SHELDONIANO, *An. Dom.* MDCCV.

Digitized by Google

Digitized by Google

AD

Ampliſſimum & Illuſtriſſimum Virum

ROBERTUM HARLEY

ARMIGERUM,

Sereniſſimæ ANNÆ Reginæ à Sanctioribus Conciliis, & Epiſtolis,

DOM. COMM. III°. Oratorem,

De Librorum Veterum Septentrionalium, qui in *Angliæ* Bibliothecis extant, Catalogo Hiſtorico-Critico

HUMFREDI WANLEII Præfatio.

QUANQUAM ex claræ exiſtimationis hominibus, qui tum *Oxoniæ*, tum *Londini* bene mihi fecerunt, neminem plane, cui tantum quantum Tibi debeam, memorare habeo; non tamen ſingularia illa beneficia, quibus de me optime meruiſti, ſed præclara Tua in Remp. Literariam merita ſummâ cum Eruditione & Humanitate conjuncta fecerunt, ut Præfationem hanc ad Te doctorum facile Principem ſcriberem, quem ſolum dignum judicavi, qui Lectorum perſonas in illa ſuſtineres omnium, qui literas Saxonicas perinde ac Tu colentes, Catalogum noſtrum diligenter verſaturi ſunt. Etenim Tui ſimiles Lectores, Vir Celeberrime, & expectat, & poſtulat Catalogus noſter, ſcilicet Philo-Saxones, quos Patriarum Antiquitatum ſcientia delectat, & *Angliæ* tum *Saxonicæ*, tum *Danicæ*, quidni dicam & *Normannicæ* Hiſtorias pervolvere, Mores cognoſcere, Leges & Conſuetudines diſcere, Codiceſque MSS. undique comparare juvat, & qui Linguas Linguarumque Dialectos, quibus loquentes, ſcribentéſve Majores noſtri in omni tempore uſi ſunt, gaudent eſſe inſtauratas. Adde quod Bibliothecæ *Cottonianæ* Gaza, (quæ Codicibus, quos ſcripſerunt, repleta eſt) Senatus-Conſulto in Fidem & Tutelam Tibi cum aliis Viris Illuſtriſſimis commiſſa & mandata eſt, quem ab Anglo-Saxonibus genus ducere Gentis veſtræ & Nomen & Monumenta oſtendunt. Quamobrem, è *Mæcenatum* numero, qui ob Ingenium, Doctrinam, & Liberalitatem apud nos inclareſcunt, Te ſeligere placuit, apud quem in Præfatione differere poſſem de Ratione ſive Methodo, qua in ſcribendo hoc Catalogo uſus ſum; neque quo minus id faciendum putarem Publicarum Rerum Conſideratio, quæ tempus tuum vendicant, impedire me potuit, qui ſcirem Te pro more Tuo nonnullas horas vel è ſomno eripere ſolere, quas Reipub. Curis ſolutus, nocturnis Lectionibus poſſes inſumere. Præterea, gratum Tibi fore quod hac de re ſcriberem ex eo non potui quin ſperarem, quod haud minimam partem Catalogi noſtri non ita pridem ante perlegere voluiſti, quam integrum opus, quod jam tandem ſe publico offert, ex prælo poterat prodire.

In illo autem texendo nihil non facere inſtitui, quod non meo ſolum, ſed Doctiſſimi viri D. G. HICKESII judicio MSS. codicum Catalogum ſtudioſo Lectori utilem ſimul & jucundum reddere poſſet.

Primò igitur *Notas Numeroſque* quibus Codicum Loci in Bibliothecis deſignantur à me deſcribendos judicavi, ut curioſus Lector iis tanquam *Ariadnæo* filo ductus hos facilius adiret. *Ex. gr.* in prima Catalogi pagina NE. F. 4. 11. denotat *Bibliothecæ Bodleianæ* plagam, plagæque partem, partiſque pluteum, pluteique locum, in quo Homiliarum Sax. Codex iſte ita deſignatus ſervatur.

Digitized by Google

Secundò, Veteres Codicum Inſcriptiones mutare mihi ſemper religio fuit. De quo monendum Lectorem cenſui, ut ſciret, ex. gr. Epigraphen iſtam INCIPIT LIBER CATHOLICORVM SERMONVM, quam in prima Catalogi pagina cernere eſt, & id genus alias, non meam eſſe, ſed illius, qui Codicem ſcripſit vel exſcripſit.

Tertiò, deſcriptis Codicum Epigraphis, & Exordia illorum deſcribenda putavi, propterea quod diverſi Codices de diverſis materiis tractantes, eandem nonnunquam præ ſe ferunt *Rubricam*, ſive Inſcriptionem. Eam etiam ob cauſam & extremas Tractatuum clauſulas me deſcribere oportere cenſui, quod in Bibliothecis multæ extant Saxonicæ Homiliæ, *&c.* quæ etſi iiſdem Inſcriptionibus notabiles ſunt, & ab iiſdem plane verbis vel periodis ordiantur, diverſis tamen exeunt. Quod ex hoc plane evenit; nunc quod hujuſmodi Sermonum, *&c.* alii aliorum quaſi compendia ſunt; nunc quod eorum alii aliis longius protrahuntur. Præſcire etiam velim Lectorem in verſandis MSS. minus exercitatum, in denotandis Codicum & Tractatuum initiis & finibus, vocibus iſtis INCIPIT & EXPLICIT à Librorum veterum Scriptoribus & Exſcriptoribus uſitatis, me quoque, antiquum morem ſequutum, uſum fuiſſe. Et cum progrediente Catalogo Lectorem ab alia Homilia ad aliam ejuſdem Epigraphes remitto, his ſcilicet verbis *vide ſupra*, intelligi volo ſuperiorem Codicem, ad quem Lector remittitur, inferioris, à quo remittitur, finem continere, & utrumque ejuſdem Homiliæ exemplar eſſe. Id quoque velim, ut ſciat Lector novitius, nempe literam (b) quoties ad numerales Notas folii Codicis alicujus additur, alteram iſtius folii paginam denotare. Præterea aliud eſt, quod Lectorem hic Loci velim habere cognitum, ſcilicet varias Lectiones, quæ cernuntur in imo margine paginæ primæ, & deinceps ad paginam viceſimam quintam ſequuntur, per errorem Typographi fuiſſe impreſſas, me inſcio, & inconſulto, qui Codicibus editis eas aptiores magiſque convenire ſemper putavi quam codicum Catalogis.

Quarto, non ſolum propria hominum nomina, ſed & alias voces prout in MSS. Codicibus ſcribuntur, in Catalogis noſtris deſcripſi, tum quod antiqua ſcribendi ratio aptior & rectior nonnunquam recentiore videtur, tum etiam quod mendoſa cum ſit, aliquid tamen de antiquo verborum uſu, & ſignificatione notitia dignum ſuggerit, præſertim de More quo Majores noſtri, pro ſuarum literarum poteſtate, nonnullas voces pronuntiabant. Sic GEORIVS pro GEORGIVS; Noꝛmanꝺiꝛge pro Noꝛmanꝺie; Zacaꝛiꝛge pro Zacaꝛie; Maꝛꝛge pro Maꝛie; ȝho pro heo; ȝuꝑ pro eoꝑ; æccleꝛiꝛge & miliciꝛgæ pro *Eccleſiæ* & *Militiæ*; ꝛiꝛ, hiꝛ, ðiꝛ, pro ꝛie, hie, ðie, cum ſcriberent, plane oſtendebant literam ſuam (ȝ) ſe pronuntiaſſe pariter ac nos (y) pronuntiamus. Sic in pag. 261. col. 2. lin. 29. & in pag. 259. col. 1. lin. 29. & alibi *Britannia* perinde ac in multis aliis MSS. Inſcriptionibus & Numiſmatis, cum duplici (tt) ſcripta reperitur. In pag. 261. col. 2. lin. 31. occurrit in ablativo caſu *Parobhiis*, quod demonſtrat duplicem (h) nonnunquam Majoribus noſtris loco (ch) in uſu fuiſſe, prorſus ac apud *Græcos* χ, ח apud *Hebræos*, & quod illam è gutture, ac vehementi aſpiratione quemadmodum Cambro-britanni (ch) pronuntiare ſolebant. Sic in pag. 261. col. 2. pro *Auguſtini* ſcriptum legitur *Aguſtini*; quod etiam in multis MSS. codicibus quum *Saxonicis* tum *Latinis* à *Saxonibus* exaratis occurrit: Unde conſtat majores, quemadmodum Græcos olim, & jam nunc *Iratos*, *Gallos*, *Hiſpanos*, *Germanoſque* ſuum (a) craſſum habuiſſe, quod prorſus valebat, ac nunc apud nos diphthongus (au) & pleno rotundoque ore pronuntiandum erat. Cum igitur quædam ex antiqui moris verbis, quemadmodum in vetuſtis Codicibus ſcribuntur, accurate deſcribere inſtituerem, illorum ſæpe ſingularem aliquam literam binis punctis notavi, utpote quibus Typographus moneretur, ne verbum ita ſignatum aliter, ac illud ſcripſeram typis mandaret: Ille vero ſive per nimiam cautelam, ſive per oblivionem puncta ipſa ſæpe impreſſit, ut in pag. 261. col. 2. lin. 10. 11. 13. Quibus tamen per errorem impreſſis, Autographa ab Apographis dignoſci poſſunt, ſiquando quiſpiam Falſarius, quod aliquando accidit, tranſcriptum ſuum alicujus Codicis, Chartæ, vel fragmenti, Loco exemplaris reponat.

Quinto, & in Catalogo, & in illius indice, voces quaſdam vocumque partes uncis, aut Lunulis incluſi, ad denotandam membranam Codicis iſto in loco eſſe laceram, voceſque vocumve partes, quæ ita includuntur, deſiderari, ut pag. 107. col. 1. Nunc etiam id feci medica manu ad mendum aliquod Codicis corrigendum, ut pag. 106. col.

Digitized by Google

AD CATALOGUM.

col. 2. Nunc quoque id à me faciendum existimavi, ad explicandum & illustrandum obscuriorem alicujus Codicis locum, speciatim cum quæ adduntur uncis lunulisve inclusa, ex alio ejusdem Codicis exemplari desumpta sunt, ut pag. 142. col. 1. lin. 52, & 54. Quo in loco & alibi non raro voces Saxonicas per Notas & compendia scripsi, non solum brevitatis gratia, & quod ita in MS. Codice scripta cernuntur; sed ut curiosus Lector in versando Catalogo, ad Notarum & Compendiorum Vocum, quibus *Saxones* usi sunt, prius ad notitiam veniret, quam ad Codices ipsos legendos accederet. Eum etiam in finem Tabellam, quas vocant, *Abbreviaturarum*, & Jugationum, quæ *Anglo-Saxonibus*, *Anglo-Danis* & *Anglo-Normannis* in usu erant, hic infra φιλαρχαίων gratia exhibui. scilicet non omnium, quæ in versandis Codicibus mihi occurrerunt, sed quotquot mihi nunc in mentem veniunt. Quibus ut Lector diligenter attendat velim, quod illarum ope, non tantum, quæ in Catalogo nostro sunt, intelligere poterit Vocum Notas & Compendia; sed maximam partem earum quæ in Codicibus cernuntur.

TAB. ABBREVIATIARUM.

æ. ę. — æ.
æꝑ̄. — æfter.
æꝛ. — æfter.
allm̄. — almihtig.
a. — am. an.
am̄. — amen.
allðopm̄. — alldopmonnum.
ancenn̄. — ancennede.
⁊ — and.
Aꝑ. — Apostel.
aꝑ̄. — apostolice.
apt̄. — apostole.
apt̄. / aplar. — apostolar.
b. — ber.
bn̄d. / bīd. / bīdd. — biddad.
bnōðepa. — bropðepa.
bꝛ / bꝛſc. — bircecop.
bꝛſc. — bircere.
capē. — capcepine.
cſt. — cpist.
cꝑ. — cpæd.
dæȝ. — dæȝ.
dd. / ꝺ — dauid.
dede. — dæd.
dnih. / dn̄h. / dnihc. / dnihē. / dnihȳ. — dryhten.
dnīȳ. — dryhtnep.
eꝛt̄. — eftep.
ē. — em. en.
fæȝl̄ic. — fæȝenlic
f. — fep. fop.
h — fi.
ð. — ſe. ȝep. ȝe-tacnad.
ȝepē. — ȝepep.
ȝeopȝ. — ȝeopȝup.
ȝme. — grame.
ȝne. — grune.
h — h
hāel. / hæt. / hæt̄d. — hælend.
hatep. — hattep.
hepl̄m. — hierusalem.
hꝛ. — hr.
ihc. — iesup.
ī. — im. in.
ioh̄. / iohn. — iohannep.
L. — leofan men.
lou̇d. — louerd.
m̄a. — ma.
m̄n. — man. men
m̄t. — mag. men.
mæthȝ. — mæthaup.
mȝ — mi.
m̄ þa L. — men þa leofan fæstan.
mðd̄ȝ. — mæðan ȝeap-dæȝ.
mon. — mon. men.
n̄a. — na.
n̄ȝ. — ni.
nn̄ȝ — nigon. nigo-ða.
oft. — ofep.
ō. — om. on.
ō m̄. — on men.
pn̄. — pneopt.
prā. — preosta.
pſt. — preſt.
pkunȝe. — prikunge.
ꝑphe. — prophece.
p̄d. — pund.
q̄c. — quic.
rm̄ō ēcꝛ — rmixad on ecnysse.
rum̄. — rummodlice.
rc̄a. — sancta.
rc̄e. — sancte.
rcill. / rcill. — scillingas.
S. I b. — Sancte Iohan Baptiste.
S. L. — Sancte Lucas.

Ꝺ. — ðor.
ꝺ. — ðæt.
ꝺ. — ðu.
ꝺ. — ðurh.
ꝺ. — ðurhtogen.
ꝺ. — ðurhtogenlice.
ꝺ. — ðurhtogenlicre.
ꝺ. — ðurhtogenlicum.
ꝺ. — ðurhtogenlicum.
ꝺ. — ðurhtogenlicum

PRÆFATIO

Verum enimvero, vir Ampliſſime, non tantum Saxonicarum vocum Notas, ſeu *Abbreviaturas*, ſed etiam Epigraphas, ſiue *Rubricas* Codicum, præſertim quæ Majuſculis Characteribus exarati ſunt, idoneis Typis imprimendas curavi. Id genus Epigraphas præ ſe maxime ferunt Homiliæ, quas ſecundum ſeriem Feſtorum, in quibus publico recitandæ erant, fruſtra tentavi ordinatim diſponere, quippe quod magis operoſa res erat, quam quæ à me ſuperari poſſet. Id autem tam difficile ex eo factum eſt, partim quod Librarii qui primores Codices deſcripſerunt, & non raro alii, qui illos reviſere voluerunt, nimia uſi licentia, aut Exordia, aut Fines Homiliarum, & non raro tum illa, tum hos pro arbitrio ſuo novare auſi ſunt, ipſaſque etiam Homilias pro libitu aut amplificare, aut contrahere, & curtare. Factum eſt etiam aliquando ex ignorantia Compactorum, qui Codicum folia tranſpoſuerunt. Cui quidem malo Medicam manum & ſi cum aliquo, non eo tamen quem optabam, ſucceſſu, adhibui, quod Codicum aliis ſua exordia, aliis vero fines deſunt. Id vero prorſus ſanare illi ſoli fas eſt, qui laborantium Codicum exemplaria omnia, quæ conferre poſſet, penes ſe habeat: quod quidem à nemine ſperandum eſt, cum alii illorum in *Oxoniæ*, alii in *Cantabrigiæ*, alii Ædium *Cottonianarum* in Bibliotheca, aliique etiam alibi in private viventium Bibliothecis ſerventur. Denique de Homiliis MSS. id quoque animadvertendum eſt, quod illarum haud paucæ ex eo quod Epigraphis, aut Initiis, aut Finibus ſuis careant, aut turbato foliorum Ordine luxatæ, facile dignoſci nequeunt; ex Evangeliis tamen ſuis innoteſcere poſſunt, propterea quod *Evangelium* Homiliæ ſemper feſtum indicat, in quo legenda erat. Quamobrem Exordia Evangeliorum, quibus id genus Homiliæ ſciri & diſtingui poſſent, quoties ſcripta illa invenirem, nunquam non prætermiſi deſcribere.

Præterea quam modici ſunt MSS. *Saxonicorum* Catalogi, quos alii edidiſſent, cum orſurus meum perpenderem, illum Viginti vel Triginta Schedas excedere poſſe non putabam. Quamobrem, quum ita cum doctis aliis ſentirem, breviores Tractatus integros, Tractatuumque longiorum Fragmenta, Typis excudendos, licentiam deſcribendi, *Lambecii* & aliorum doctorum exempla ſecutus, mihi facile ſumpſi. Nempe quod illos Philo-Saxonibus non modo utiles, ſed jucundos fore judicabam. Eam etiam ob cauſam Epigraphas Capitum Librorum deſcripſi, & quamvis è Vetuſtis Monaſteriorum Regeſtis, & id genus libris tantum Chartas *Saxonicas* aut integras, aut per compendium & quaſi per Synopſin, exſcribere conſtitui, prætermiſſis Latinis; nonnunquam tamen, mutato conſilio, integros Libros præſtantioris Notæ breviter deſcribere placuit, in quibus *Latine* omnia fere ſcripta ſunt. Verum progrediente opere, quamprimum Catalogum ſenſim in grandius, quam putaram, Volumen ſurgere animadverti, à Propoſito digreſſus ſum, cum animo ad illud nunquam revertendi, niſi quando aut rarus, aut præſtantiſſimæ materiæ aliquis Tractatus poſtularet, ut ad illud redirem. Quo in caſu jure meo uſus ſum. Verum quamvis deſcriptis per compendium tot *Latine* ſcriptis Codicibus, Catalogum æquo amplius onerabam, illorum tamen in Indice Catalogi rarius mentionem feci; quem, ne is quoque ſupra modum creſceret, *Saxonicorum* duntaxat ſcriptorum ſyllabum eſſe volui, nihil fere *Latine* ſcriptum in eo ponendum ratus, niſi quaſdam Chartas, quas ut præterirem à me non potui impetrare. Porro quo quiſque Codex Sermone, ~~Sermoniſve~~ Dialecto ſcriptus eſt, notavi; tametſi omnes fere *Anglo-Saxonici* ſunt. Id vero mihi faciendum ideo putavi, ut Libri, Tractatuſque qui *Anglo-Saxonice* ſcribuntur, ab iis, qui *Dano-Saxonici*, vel *Normanno-Saxonici* ſunt, rite à Literaturæ Septentrionalis Tyronibus diſtinguerentur. Nam quod Linguam *Germano-Saxonicam* attinet, nondum quicquam in illa vidi ſcriptum, quod pluſquam ter centum annorum ætatem præ ſe ferebat. Quinetiam mei muneris eſſe putavi cujuſvis Codicis & Materiam, & Formam notare. Materiam, an Membranaceus, vel Chartaceus; Formam, an in Semiſſibus, Quadrantibus, vel Beſſibus foliis, *hoc eſt*, ut vulgo aiunt, an in *Folio*, *Quarto*, aut *Octavo*, exaratus eſſet, dicendo; nam in Uncialibus foliis, qui ſcripti ſunt, nulli extant. Si quis etiam Codex ob ſpeciem ſuam vel immodicam Longitudinem, Latitudinemve ſpectabilis eſſet, ſæpe adnotavi. Maxime autem curavi quo quiſque Codex tempore ſcriptus erat, dicere. Hæc omnia Codicum indicia ſtudioſus facere volui, ut curioſus Lector, ex iis, juſtam cujuſvis libri notitiam haberet. Omnium vero quæ ad MS.

Codicis

Digitized by Google

Codicis notitiam ſpectant, Ætas quidem primaria res eſt. Ea vero tribus rationibus cognoſcitur; vel *certe* ex luculentis Verbis; vel *minus certe* ex Codicis manu, aliiſve Criteriis & Indiciis, quæ in verſando Libro ipſo, vel Faſtis, aut Adnotationibus Chronologicis ad Librum adjunctis, diligenti Lectori occurrunt. Cum ex luculentis verbis alicujus Codicis, Ætas illius comperta eſt, ea nunquam non animadverto; cum etiam ex Indiciis & Criteriis colligenda eſt, de iis etiam ſemper moneo Lectorem; cum vero ex Manu Codicis, Chartæve, ſolummodo de illius ætate conjectura facienda eſt, quæ mea eſt ſententia, libere ſemper declaro, & in ea ferenda haud ſæpe me erraſſe ſpero. Hoc ne à me arroganter dictum putes velim, Vir maxime honorande, qui noſti me per aliquot annos priuſquam hoc opus ordirer, in MSS. Codicibus, quum *Græcis*, tum *Latinis*, tum etiam, ut cæteros taceam, *Saxonicis* verſatum fuiſſe, & in delineandis quibus, variis in locis & temporibus, exarati ſunt Manibus, haud parum eſſe exercitatum. Quod, cum inſpectione vetuſtarum Chartarum, in quibus Tempora quando Confectæ, Datæve eſſent, expreſſe ſcribuntur, in dignoſcendis cujuſvis ſeculi Manibus maximo mihi uſui fuit. Denique quemadmodum de Codicibus, ſic de Chartis ſeu Diplomatibus à Regibus Anglo-Saxonum aut confectis, aut confectas eſſe dictis, quid ſentirem libere etiam declaravi, Fictitias & Interpolatas, quas tales eſſe putavi, nunquam non cenſura notans, & Autographas ab Apographis ſtudioſe diſtinguens.

Etenim, cum primum multi quidem operis ac laboris opus hoc faciendum ſuſcepi, aliorum veſtigiis, qui ante me *Saxonicorum* Codicum Catalogos ediderunt, non contentus inſiſtere, ipſos Codices ſedula manu verſare, & intentis oculis luſtrare conſtitui. Quem ad finem ab *Oxonia* noſtra *Cantabrigiam* profectus ſum, & deinde *Londinum*. Quibus in locis diligenter excuſſis Bibliothecarum forulis, ad *Doroberniam*, & deinde ad viſendam Bibliothecam *D'Eweſianam* in *Suffolciam* ibam; cujus liberiorem uſum Viro longe humaniſſimo *D. Simondſio*, doctiſſimi *D. Simondſii D'Ewes* Nepoti & Baronetto, grato cum animo, refero acceptum. Multi etiam Codices & nonnullæ chartæ ad me aliunde, è privatis Muſeis tranſmiſſi ſunt; quos omnes paginatim perluſtravi, adeo ut affirmare auſus ſim, nihil in hoc Catalogo Librorum Diplomatumve eſſe deſcriptum, quod manibus oculiſque non uſurpavi, exceptis libris, qui ſequuntur. *Scil.*

Regiſtrum Monaſterii *Ægeneſhamenſis* in Archivis *Ædis Chriſti Oxon.* aſſervatum, de quo pag. 105.

Regiſtrum antiquum Eccleſiæ *Wellenſis*, cujus mentionem feci pag. 215.

Chartæ Eccleſiæ *Wigornienſis*, quarum mentio fit pag. 299.

Codex *Joannis* Ducis *Lauderiæ*, qui memoratur in pag. 303.

Fragmenta quædam *Lincolnienſis* Eccleſiæ, de quibus pag. 305.

Denique, Codex *Radulfi Thoresby* de *Leedes* in agro *Eborac.* Armig. de quo etiam pag. 305.

In Codicibus MSS. Chartiſque omni cura ſtudioque perluſtrandis, errores multos Doctorum à me ſummopere vitandos obſervavi, qui illos nuſpiam inſpexerunt. Id genus errorum multa exempla proferre facile poſſem, ſi doctorum, qui Reip. Literariæ omnibus viribus prodeſſe laboraverunt, Sphalmata, quæ haud verſatis Codicibus non potuerunt, quin committerent, notare, per candorem liceret. Crede mihi, Vir ampliſſime, hujuſmodi Errorum ſpecimina vicena, ac vicena, imo centena aliquot dare fas eſt. Et ne quis jactabundi hominis verba hæc eſſe cenſeat, en unum atque alterum exemplum, quæ omnium loco ſubſtitui, eorumque munere fungi velim.

In inſtructiſſima Bibliotheca C. C. C. C. (i. e. *Collegii Corporis Chriſti Cantabrigienſis*) extat Annalium *Saxonicorum* vetuſtus Codex, qui S. 11. inſcribitur, quem in Catalogi noſtri p. 130. deſcriptum invenire eſt. Quamprimum Codicem illum inſpexi, ſcriptum illum eſſe Anno Dom. 891 vel circa id tempus exiſtimabam, quod ab initio Codicis ad iſtum annum nihil non in una eademque antiqua manu, quæ Regnante Ælfredo in uſu erat, ſcriptum eſt, & deinde ab iſto anno uſque ad finem omnia in aliis manibus exarata ſunt. In prima Codicis hujus pagina ſic ſcriptum cernitur, Đa ꝼenꝛ Ælꝼꝛeđ hiena bꝛoþuꝛ to ꝓice. ⁊ þa ꝓaꝛ agan hiꝛ ielde. xxiii. ꝓintꝛa. i. e. *Tum capeſſit Regnum Ælfredus illorum frater, atque tum fuit 23 annos natus*: Qui locus proculdubio non potuit non legi à Reverendiſſ. *Matthæo Parkero* Archiepiſc. *Cantuarienſi*,

tuarienſi, quippe qui in ſummo iſtius paginæ margine ſua manu ſcripſit hanc Epigraphen, *Chronica ſcripta anno* 23 *ætatis Alfredi.* Poſtea vero, ut videtur, verba [XXIII pinxpa] minio notans, ex adverſo in margine ſcripſit [xx.] Verum in Catalogo quem ex Codicum *Saxonicorum* ſyllabis ad ſe miſſis contexuit D. *Geo. Hickeſius*, ac in fine Inſtitutionum Grammaticarum *Anglo-Saxonicarum* & *Mæſo-Gothicarum* ante 16 annos *Oxonii* edidit, ſic inſcribitur ille Codex, p. 163. *Chronica vetuſtiſſima Saxonice, ſcripta anno* 23 *ætatis Ælfrici, ſeu aliter, Annales Saxonici Eccleſiæ Cantuarienſis.* Sic etiam Doctiſſimus vir *Wilhelmus Cave* S. T. P. in *Scriptorum Eccleſiaſticorum Hiſtoriæ* ſuæ Literariæ Vol. I. pag. 590. Codicem illum, qui longe ante natum *Ælfricum* ſcriptus erat, *Ælfrico* adjudicavit, & inter Opera illius retulit, ſic ſcribens, *Chronica Saxonica maxime de Eccleſia Cantuarienſi, ab Ælfrico, anno ætatis ſuæ* 23 *Saxonice ſcripta,* MSS. *ibidem* (i. e.) *in Collegio Benedict. ſive Corporis Chriſti Cantabrigiæ.* Præterea Vir doctiſſimus *Henricus Wharton* non tantum eodem in errore verſatus eſt, per quem tot ante illum egregii viri lapſi ſunt, Codicem illum *Ælfrico* inſcribendo; verum etiam ulterius progreſſus, in *Diſſertatione* ſua *de duobus Ælfricis, Angl. Sacr. Parte* I. ſummis viribus contendens probare *Ælfricum* Archiepiſcopum, ac *Ælfricum* Grammaticum diverſos homines fuiſſe. ſic in *Diſſert.* pag. 130. de hoc Codice deque Ælfrico Archiep. Cantuarienſi ſcribit: *Chronologiam Saxonicam à Julio Cæſare ad annum Chriſti* 1070. *Abrahamus Whelocus edidit ex duplici Codice* MS. *altero Collegii Corporis Chriſti Cantab. vetuſtiore, altero Cottoniano recentiore. Operis totius Auctor fruſtra quæritur. A diverſis enim ſcriptum eſt. Codex autem Cantabrigienſis notâ affixâ præfert Chronologiam iſtam ſcriptam eſſe ab Ælfrico anno ætatis ſuæ* 23. *Quod de parte ejus poſteriore nequaquam intelligendum eſſe ſatis conſtat. Pars itaque prior Elfricum Authorem habet; quæ quidem res Eccleſiæ Wintonienſis tantâ præ aliis diligentia perſequitur; ut à Monacho quodam Wintonienſi concinnata primo intuitu videatur. Deſinit iſta in anno* 975. *primo ſc. Edwardi Regis & Martyris anno: quod cuivis locum conſulenti facile patebit. Ibi enim Hiſtoricus poſt narratum Edwardi introitum, multos illi annos precatur. In proximo autem, cujus res geſtas Chronologia iſta exhibet, anno, ſc.* 977. *Edwardum Regem occiſum eſſe narratur. Quæ certe ab uno eodemque Authore proficiſci nequaquam potuerunt. Elfricus igitur in anno* 975 *Chronologiam ſuam terminavit, annos jam natus* 23. *adeoque anno circiter* 952 *natus eſt.*

Aliorum quoque doctorum ingenia de *duobus Ælfricis* hæc Controverſia, ſed, me judice, ſine cauſa, exercuit ac torſit; tametſi in dicta Diſſertatione ſua D. *Whartonus* affirmat alterum, quem vult *Ælfricum Grammaticum, Abbatem*, totque librorum auctorem *Vutta, Vuttoc*, & Pittunc cognomen habuiſſe. Quod ſi D. *Whartonus* libros MSS. ſuis oculis perluſtraſſet, nunquam in hos errores eſſet inductus. Quinimo, tantum Bibliothecæ C. C. C. C. Chronico à ſe inſpecto, facile cognoviſſet iſtud ab *Ælfrico* non ſcriptum eſſe potuiſſe, utpote cujus maxima pars exarata eſſet ante natum *Ælfricum Abbatem*, quem etiam Codex Collegii S. *Johannis Baptiſtæ Oxon.* de quo Catalogi pagg. 104. 105. diximus, *Ælfrici* cognomento *Batæ* præceptorem fuiſſe * oſtendit: *Ælfrici*, inquam, Cognomento *Batæ*, quem unum eundemque fuiſſe *Ælfricum* exiſtimo, atque illum quem *Ælfricum Vuttam* antiqui noſtri ſcriptores dicebant. Quamobrem ſi Æfricum celebrem illum apud *Anglo-Saxones* Auctorem, fuiſſe illum qui *Cantuarienſis* Archiepiſcopus erat; & *Ælfricum* dictum *Batam* fuiſſe iſtum, qui Archiepiſcopus *Eboracenſis* erat, D. *Whartonus* contendiſſet, equidem minime illi repugnaſſem.

Cum *Ælfrico Cantuarienſi*, memorandus eſt *Lupus* Epiſcopus, par *Ælfrico* Homiliſta: Cui, Ælfricum dum colerem, ne injuriam facerem, ut ſuas utrique Homilias recte addicerem, tum per totum Catalogum, tum in Indice, quam potui diligenter, operam dedi. Quod *Ælfricum* attinet, in legendis Patribus, qui *Latinè* ſcripſerunt, maxime exercitatus erat. Nam in Præfatione quadam ad *Sigericum* Archiepiſcopum *Dorobernienſem*, quam videre eſt in Catalogi pag. 153. dicit Homilias ſuas eſſe Verſiones Sermonum SS. *Auguſtini, Hieronymi, Bedæ, Gregorii Magni, Smaragdi, Haymonis*, & aliquorum S. Scripturæ locorum: Deque hoc etiam monitum Lectorem velim, ut tranſlatas ejus Homilias, aut Exerpta ex iis, ſiquando

* HANC SENTENTIAM (*i. e.* Tractatum) LATINI MEVS FVIT MAGISTER. SED TAMEN EGO ÆLFRIC SERMONIS OLIM ÆLFRICVS ABBAS COMPOSVIT. QVI BATA MVLTAS POSTEA ADDIDI APPENDICES.

edere

Digitized by Google

edere conſtituat, illas cum Exemplaribus Latinis rectius ſciat conferre. Id mihi faciendi non voluntas defuit, ſi per tempus licuiſſet.

De hoc etiam admonendum curioſum Lectorem exiſtimo, quod quemadmodum *Anglo-Saxonicus* ſermo Majoribus noſtris vernaculus erat, & pro volubili Linguarum indole, & viciſſitudine temporum verſatilis, exoleſcentibus aliis, aliiſque ſenſim inoleſcentibus verbis phraſibuſque, varias mutationes non potuit non ſubire. Scilicet non tantum ſcribendi rationem ſed Loquendi etiam Idiomata, quibus anteriorum temporum auctores uſi ſunt, poſteriorum Scriptores & Exſcriptores novaverunt. Id diverſarum ætatum Codices oſtendunt, præſertim illi, qui vetuſtiorum Librorum Apographa ſunt, qua cum Exemplaribus collata, monſtrant populum *Angliæ*, haud ſecus ac Gentium aliarum omnium, Orthographiam antiquam mutandi, repudiandi pro libitu Vocabula, quibus Majores uſi ſunt, & eorum vice factis aliis utendi, Libertatem ſibi arrogaſſe. Quamobrem, id genus Apographa hic illic notavi, deſcriptis illorum initiis & finibus; quibus, quaſi tot ſpeciminibus, ut purior *Saxonicus* Sermo à ſe quaſi in alium paulatim converteretur, curioſus Lector perſpiciat: talis præſertim, qui forſan in animo habeat hodierni noſtri Sermonis de Origine, & Progreſſu Librum ſcribere; ad quem ſcribendum, ut quis Literaturæ *Septentrionalis* peritus aſſurgat, cum ejus ab interitu vindice *Hickeſio*, non poſſum non optare.

Reſtat, de duobus, quæ Indicis ſtructuram ſpectant, ut nonnihil dicam; Quorum primum eſt me ſecundum ſeriem Literarum, quæ eſt in Alphabeto *Romano*, & non ſecundum iſtam, in qua literas ſuas *Saxones* diſpoſuerant, illum ordinaſſe. Quapropter vocabula à Ð, quod *Thorn* vocabant, incipientia ſub Litera T collocavi; eaque quæ à Ƿ, quod *Wen* vocabant, incipiunt, ante Z poſui. Nempe quod iſto Ordine Angli maxime delectabantur, etſi immane quantum differt ab illo, quo Majores noſtri Literas in Alphabeto ſuo diſpoſuerunt; quemadmodum videre eſt in Catalogi noſtri pag. 247. ubi Alphabetum *Saxonicum* exhibuimus, quod à *Runicis Thorn* & *Wen* clauditur, quorum alterum penultimum, alterum ultimum ejus locum habet. Has autem *Runas* à ſe, ut videtur, retinendas duxerunt *Anglo-Saxones*, ob ſingularem utriuſque poteſtatem, quod ad edendos quoſdam ſonos valebant, qui per nullam *Romanarum* literarum exprimi potuerunt Sic in *Coptitarum* & *Ruſſorum* Alphabetis aliquot Characteres cernuntur, qui tum quoad Figuram, tum quoad Poteſtatem à *Græcis* literis longe differunt, quæ utriuſque gentis Alphabetorum maximam partem, conſtituunt. *Secundo*, cum ejuſdem Codicis multa ſive Exemplaria ſive Tranſcripta ſint, ejuſdemque Regis multæ, eæque diverſæ Chartæ, quæ in Catalogo ſeorſim recenſentur, in Indice tamen brevitatis gratia cujuſque Codicis *unius* tantum Exemplaris, & cujuſque Regis *unius* tantum Chartæ mentionem faciendam putavi, propterea quod omnes ſimul deſcribuntur in ea Catalogi pagina, ad quam Index mittit Lectorem.

Dum ad texendum hunc Catalogum MSS. Codices verſarem, in iis non raro Bibliothecæ, ſeu Monaſterii nomen inveni, ad quam hic vel ille Codex pridem pertinebat. Id me ad exquirendos Catalogos Librorum, qui olim in Bibliothecis *Angliæ* Cœnobiorum ſervati erant, excitavit, ut quicquid Librorum, præcipue *Saxonicorum* ſingulâ olim habebant, quoad fieri poſſet, indicarem. Suſceptum hoc noſtrum, quamvis minus quam optabam ſucceſſit, aliquem tamen fructum ex eo cepi, ut ex Catalogis Librorum conſtat, de quibus in Catalogo mentionem feci, atque hic amplius memoraturus ſum. In illo tres breves Catalogos exhibui, nempe in pag. 83. 84. 248. In pag. 276 Eccleſiæ *Roffenſis* Catalogum habes. Eccleſiæ *Dunelmenſis* in pag. 298. Denique Librorum, quos *Leofricus Exonienſis* Epiſcopus Eccleſiæ ſuæ dedit, Catalogum deſcriptum exhibui pag. 80. Accedunt,

Catalogus *Saxonicis* litteris ſcriptus, in fine vetuſtiſſimi Codicis MS. ſcilicet quindecim Librorum S. *Auguſtini* de S. *Trinitate*, qui extat inter Codd. *Laudenſes* in Bibliotheca *Bodleiana*, L. 30. inſcriptus.

Catalogus Codd. Abbatiæ S. *Mariæ* de Pratis *Leiceſtriæ*; in Bibl. *Cottoniana*, & *Bodleiana* inter Codd. *Laud.*

Catalogus Codd. Prioratus *Dovorenſis*; in Bibl. *Bodleiana. Arch. A.*

Catalogus Codd. Abbatiæ *Norwicenſis*; in Bibl. *Cotton. Rotul. in Pixid.*

Catalogus Codd. Monaſterii de *Meliſa*; in Bibl. *Cotton.* VITELLIVS. C. 6.

Digitized by Google

Catalogus Codd. Abbatiæ de *Waverle*; in Bibl. *Cotton.*

Catalogus Codd. & Librorum Abbatiæ *Sionenſis*, in Bibl. *C. C. C. C.*

Catalogi Codd. Univerſitati *Oxon.* ab *Humfredo Glouceſtriæ* Duce donatorum. *Archiv. Univ.* Regiſt. F.

Catalogus Codicum, qui extitere in Bibliotheca Abbatiæ *Glaſtonienſis*, A. D. 1248. (*in Cod.* MS. *Bibl. Coll. Trin. Cantab. Claſſ. à dextra. ſer. ſupr. in adverſo lat.* 36. fol. 102.) inter quos omne genus Eruditionis Codices quorum numerus tum fuit 537, memorantur,

Penthateucum Moyſi & Joſue & Judicum. Vetuſtum.
Item, duo Anglica (i. e. Saxonice ſcripta) *vetuſta & inutilia.*
Canon. Theodori ad remedium Pœnitentiæ. vetuſti libri 2.
Liber Oroſii 2 *Latina Lingua; tertius in Anglica.* (i. e. Saxonica) *vetuſti ſed legibiles.*
Liber de diverſis Sermonibus Anglicis.
Item Sermones Anglici, (*i. e.* Homiliæ Saxonicæ) *vetuſti, inutiles.*
Paſſionale ſanctorum Anglice (*i. e.* Saxonice) *ſcriptum. vetuſt. inutile.*
Item, quidam liber Anglice, i. e. Saxonice.
Bella Ethelſtani Regis.
Medicinale Anglicum, (*i. e.* Saxonice ſcriptum.)

Catalogus Codicum quæ extitere in Bibliotheca *Eccleſiæ Chriſti Cantuariæ*, A. D. 1315 (Bibl. Cotton. GALBA. E. 4.) inter quos memorantur hi, qui ſequuntur, *Saxonice* ſcripti.

Regula Aluricii gloſata, Anglice. (forte. *Ælfrici* Excerpta ex *Æthelwoldi* libro de Conſuetudine Monachorum.)
Liber Sompniorum.
De obſervatione Lunæ in rebus agendis.
Orationes Anglice. (*i. e.* Saxonice.)
Regula B. Benedicti gloſata Anglice.
Omelie & ſermones quædam.
Conſuetudines de faciendo ſervitio divino per annum, gloſatæ Anglice.
Expoſitiones de Priſciano expoſite Anglice. (*i. e.* Ælfrici Gram.)
Locutio Latina gloſata Anglice, ad inſtruendos pueros. (forte. Ælfric. Bata.)
Geneſis Anglice, depicta. (forte. Pentateuchus *Cottonianus.*)
Liber Paſſionum, & ſermones Anglice. (Ælfricus Homil.)
Dialogus B. Gregorii.
Boecius de Conſolatione.
Herbarius Anglice, depictus. (forte Apuleius *Cottonianus.*)
Liber ſermonum Catholicorum Anglice. (Ælfric.)
Liber ſermonum B. Auguſtini. Anglicè. (i. e. Saxonice.)
Cronica vetuſtiſſima Anglice. (in Bibl. C. C. C. C.)
Liber de Ordine Monaſtico, Anglice. (i. e. Saxonice.)
Cronica ſecundum Bedam, Anglice. (i. e. Bedæ. Eccleſ. Hiſt.)
Textus IV Evangeliorum Anglice. (i. e. Saxonice.)
Actus Apoſtolorum Anglice. (i. e. Saxonice.)
Liber ſermonum Anglice. (i. e. Saxonice.)
Regula Canonicorum Anglice. (i. e. ~~Saxonice~~.)
Chronica Latine & Anglice (i. e. Lat. & Saxon. & nunc extat in Bibl. Cotton.)
Liber Edwini Anglice. (forte, Normanno-Saxonice.)
Excerptiones de Priſciano Anglice. (f. Ælfrici Grammat.)
Rithmus Anglice (f. Poema quoddam Saxonice.)

Præter hos omnes *Saxonice* ſcriptos, *Latinorum* etiam Codicum nonnullorum Titulos, ex eodem *Cantuarienſis Eccleſiæ Chriſti*, proferre placuit, *viz.*

Liber Aluredi Regis de cuſtodiendis Accipitribus.
Tripartitum Pſalterium Edwini, (nunc in Bibl. Coll. Trin. Cantab. vid. Catal. p. 168.)
Biblia Edwini.
Verſus Pannorum pendentium in Eccleſia Cantuarienſi.
Verſus Feneſtrarum Vitrearum Eccleſiæ Chriſti Cantuar.
Conſuetudines multarum terrarum Cantie.
Libellus de Caſtris & Rivis, Aquis & Montibus, & Monaſteriis Britanniæ Majoris.

Quibus

Digitized by Google

AD CATALOGUM.

Quibus Catalogis, adde *Catall.* Librorum quos olim poſſidebat Eccleſia *Paulina London.* à *Wilhelmo Dugdalio Eq Aur.* editos, A. D. 1658. & Catalogum Librorum quibus olim inſtructa fuit Bibliotheca Cœnobii *Petroburgenſis*, quem Reverendus in Chriſto Pater *Symon* Epiſcopus Elienſis, non ita pridem *Petroburgenſis* Decanus, publicavit. A. D. 1686.

Librorum *Saxonicorum* Epigraphas, quæ in Catalogis Abbatiæ *Glaſtonienſis*, *Eccleſiæque Chriſti Cantuariæ*, ſi quis cum illis, quæ in Catalogo *Dunelmenſis* Eccleſiæ memorantur, conferat, eo facile ſentiet haud exiguam partem Codicum *Saxonicorum* periiſſe, cum tot, eheu! tot quorum Inſcriptiones in vetuſtis illis Catalogis leguntur, jam deſiderentur. Adde quod præter illos etiam, & *Wlſtani* Epiſcopi *Wigornienſis* vitam à *Colemanno* ſcriptam, & alios enumerare poſſem, quos etiam periiſſe & credo, & doleo. Verum id facere prorſus ſupervacaneum arbitror, propterea quod magnum numerum Codicum Veterum perditum eſſe Catalogus noſter ex fragmentis ſuis demonſtrat. Speciatim iſtis Homiliarum, quæ in diebus ſolennibus Commemorationi S. *Auguſtini Cantuarienſis*, & *Paulini* Archiepiſcopi *Eboracenſis* recitari ſolebant; quas tamen aut integras, aut in aliis fragminibus ſupereſſe, tot perluſtratis Bibliothecis, non poſſum induci ut credam. Quanta etiam pretioſorum Codicum clades eſt, ex eo Catalogus noſter oſtendit, quod in quovis fere libro aliquid reperitur, quod in nullis aliis habetur. Quæ quidem res MSS. Codd. ingentem eſſe jacturam probat, cum primævum aliquem Codicem, unde cæteros ſcire poſſumus recte eſſe tranſcriptos, tam rarum ſit invenire.

Tot Centenos Codices *Saxonice* ſcriptos, totque millia *Chartarum* à Regibus, & Epiſcopis *Anglo-Saxonum* confectarum prorſus interiiſſe, malum quidem eſt, quod Tecum omnes Patriarum Antiquitatum amatores vehementer dolebunt. Etenim tam grave damnum, quod reſarciri nequit, injuria temporum Reip. Literariæ accidiſſe nemo liberaliter inſtitutus tam ferreus eſſe poteſt, quin maxime deplorabit. Tantam autem bonorum librorum jacturam mœrentibus id dolorem debet levare, quod tot quaſi tabulæ ex Naufragio reſtant. Scilicet, quamvis non adeo magna, non exigua tamen Codicum & Chartarum Copia eſt, quæ vaſtatis à *Danis*, direptis à *Normannis* Monaſteriis; Civilibus *Baronum* Bellis; diris *Eboracenſium* & *Lancaſtrienſium* Principum diſſidiis; maxime autem exitia illi Cœnobiorum, & Sacrarum Ædium per R. *Henricum* VIII. Demolitioni, ut de recentioribus Bellis inteſtinis nihil dicam, in Armariis noſtris ſuperſunt. Quod vero tot *Anglo-Saxonum*, *Anglo-Danorum*que ſcripta reliqua etiamnum ſunt, id maxime debetur Curæ & Diligentiæ Reverendiſſimi *Matthæi Parkeri Cantuarienſis* Archiepiſcopi; qui Codices Chartaſque diverſas undique collegit, Collectos magna ex parte perluſtravit, & ab interitu ſervavit. Quod cum ſecum perpenderet D. *Georgius Hickeſius* ut tam pretioſam ſupellectilem, quantum in ſe erat, à pulvere & blattis vindicaret, Grammaticis prælo cuſis & recuſis, Linguas, Linguarumque Dialectos, in quibus ſcripti erant, ut facile ab omnibus diſcerentur, explicuit; ealque feliciter illuſtrando, ad *Septentrionalium*, & præſertim Saxonicarum litterarum ſtudium multos egregios viros incitavit, qui cum miro ſucceſſu illarum ſcientiam conſecuti ſunt. Illo hortante, opus hoc Catalogicum, quale quale eſt, faciendum ſuſcepi; qui, illo auctore, Linguæ Saxonicæ cum multis aliis gnarus factus eram; ſine cujus quidem Cognitione, adeo non poteram *Saxonice* ſcriptorum Codicum Catalogum componere, ut id Vires meas prorſus ſuperaſſet.

De Codicibus autem *Saxonice* ſcriptis, qui etiam nunc in Bibliothecis *Angliæ* ſuperſunt, mentionem dum faciam, Vir Clariſſime, permitte ut dicam in illis etiam ſervatos eſſe magni pretii Codices aliis in Linguis exaratos; quos ſi conſuluiſſent nuperi quorundam Librorum, præſertim à Patribus, quod aiunt, ſcriptorum, apud exteros, Editores; multo, crede mihi, accuratiores, multo perfectiores illos, & ſuis nominibus digniores in publicum emiſiſſent. Ob Exemplaria etiam SS. Bibliorum, ſpeciatim Pſalmorum, Evangeliorum, & Epiſtolarum, imprimis Bibliothecæ noſtræ celebrandæ ſunt. Quæ ingenti uſui *Joanni Martianæo* non poterant non fuiſſe, ſi in Angliam profectus illa cum aliis exemplaribus conferre voluiſſet. Biblia etiám & Pſalteria *Gallice* ſcripta in Bibliothecis noſtris extant, quibus antiquiora Gallia ipſa non poteſt venditare, ſi de id genus Codicum ætate, quæ apud Gallos exſtant, Patriæ ſuæ Ornamenta D. *Du Pin*, *Johannes Mabillon*, & *Richardus Simon* recte judicarunt.

Digitized by Google

PRÆFATIO

Quemadmodum vero, Infigniſſime Vir, Librorum, qui in Catalogo noſtro memorantur, exiguus eſt numerus, quos me non vidiſſe paullo ſupra dixi: ſic nonnulli ſunt, quos in eo deſcribere propterea non licebat, quod illos non vidiſſem. Sunt autem qui ſequuntur,

1. Regiſtrum Chartarum Abbatiæ de *Burton*, in quo habentur Chartæ plurimæ *Saxonice* ſcriptæ. Hic Codex eſt Honoratiſſimi Domini *Gulielmi* Baronis *Paget*; quo, in Villæ ſuæ Muſæo cum illum Dominus ſervat, ipſe Londini verſatus uti non potui.

2. Regiſtrum Chartarum Eccleſiæ Cathedralis D. *Pauli Londini*, penes RR. Decanum & Capitulum. Ex quo & Burtonenſi Chartulario Chartas aliquas exſcriptas publicavit *Wilhelmus Dugdale* Eq. Aur.

3. Regiſtrum Chartarum Abbatiæ de *Middleton* in Scaccario, penes Rememoratorem Reginæ.

4. Regiſtrum Chartarum Abbatiæ de *Tavestoke* penes Illuſtriſſimum Ducem Bedfordiæ; in quo duæ Chartæ *Saxonicæ*, ut accepi, ſcriptæ leguntur.

5. Pſalterium *Latino-Saxonicum* in Bibliotheca Eccleſiæ Cathedr. *Sarisburienſis.*

6. Charta *Wulfrunæ*, *Saxonice*, quam ex Archivis Eccleſiæ Windeſorenſis deſcriptam edidit D. *Wilh. Dugdalius*; ibi vero illam fruſtra quæſivi.

Hæc omnia Majorum Monumenta *Saxonice* ſcripta ſunt, quæ me in Catalogo non deſcripſiſſe mihi conſcius ſum. Quam prætermittendi, ſive non faciendi quod debebam, *culpam*, cum non ſocordiæ ſupinæve negligentiæ, nedum animi mali ſit; ut *levem*, forte ut *leviſſimam* mihi condonaturum ingenuum Lectorem ſcio; cum perlegendo Catalogo noſtro, pro comperto habuerit, me non tantum plures Codices Chartaſque deſcripſiſſe, verum etiam plures Codicum Authores indicaſſe, quam non modo unus aliquis, ſed quam omnes ſimul, qui ante me *Saxonicorum* librorum Catalogos ſcripſerunt. Quinetiam, ut plures Codices Chartaſque memoravi; ſic, ut longe accuratius deſcriptos exhiberem omni ſtudio contendi, quatenus per alia negotia quibus me oneratum ſcis, id facere licebat. Etenim, quamvis multam operam curamque in faciendo hoc Catalogo poſui, illum tamen magis etiam perfectum & emendatum edere fas fuiſſet, ſi ab aliis curandis rebus vacare potuiſſem. Errorum enim duorum, in quos in eo lapſus ſum, Tu, Vir Doctiſſime, pro ſumma tua humanitate me admonuiſti. Aliuſque vir doctus, & Amicus, in literis ad me datis de alio me monitum eſſe voluit; atque præter tres hos Errorum in Catalogo locos, neſcio an quiſquam alius ſit, in quo allucinatus ſim. Verum quoad Errores, quibus Typographus lapſus eſt, cum illi ſemper abſens aſſiſtere nequirem, haud in exiguo numero eſſe noſco. Et quod non omnes perinde, ac aliquos indicavi, id non meæ negligentiæ, tribuendum eſt.

Si id (quod alii doctiſſimi homines à me rogarunt) Tu fortaſſe expectes, nempe ut de ſcriptura *Anglo Saxonum*, illiſque quæ ad eam illuſtrandam pertinent, in fine Præfationis diſſererem; quæ de rebus iſtis habeo dicere paucis accipe. Majores noſtros *Jutas*, *Anglo-Saxones*que, cum in *Britanniam* advenirent, Literarum prorſus rudes, quod aliqui putant, fuiſſe, adeo non credo; ut illos ſecum *Runas* (ſive Gothicas literas) attuliſſe, mihi perſuaſum eſt; tum quod in antiquis Temporibus *Septentrionales* populi cis & ultra Mare *Balticum* *Runis* uſi ſunt; tum etiam quod in antiquiſſimis noſtris Codicibus, nonnullæ *Runæ* Romanis literis commiſtæ cernuntur; tum denique quod *Thorn* & *Wen*, quæ *Romanas* Literas amplexi *Anglo-Saxones* retinuerunt, Nomine, Figura, & Poteſtate, puræ putæ *Runæ* ſunt. Quinimo tantum abeſt ut Majores noſtri Septentrionales, cum in *Britanniam* proficiſcerentur, Literarum rudes eſſent; ut, me judice, probabile potius ſit Romanarum Literarum illos, pariter ac Barbaras alias Gentes jam tum notitiam habuiſſe. Pariter, *inquam*, ac Barbaras alias Gentes, ſcilicet, *Francos*, *Germanos*, *Lombardos*, *Vandalos*, cæteroſque Gothorum populos, qui cum Romanis Bello Paceque res geſſerunt, ac in ſcribendo Romanis Literis uſi ſunt. Valde igitur allucinati eſſe videntur, qui *Saxones* noſtros *Romanarum* Literarum cognitionem ab *Hibernis* cepiſſe dicunt, quemadmodum vir ille doctus *Rodericus o Flaharty* in *Ogygia ſua*. Neque minus falluntur, qui illos à Britannis *Romanorum* literas didiciſſe contendunt, quæ aliquorum *Cambro-Britannorum*, qui docte ſcripſerunt, ſententia eſt. Cum contra vero maxime ſimile ſit, omnes tam *Anglo-Saxones*, quam *Britannos*, & *Hibernos*, *Roma-*

Digitized by Google

Romanorum literas à *Romanis* ipſis pariter accepiſſe. Verum hac de re, ut aliis liberum judicium relinquam, citra controverſiam eſt, cum Fide Chriſtiana Majores noſtros Romanarum Literarum ſcientiam & uſum accepiſſe. *Auguſtinus*, dictus *Anglorum Apoſtolus*, qui Evangelium apud eos prædicabat, multos (ut probabile eſt) ſecum attulit libros Latine ſcriptos, ſpeciatim *Gregorii Magni Papæ*, qui illum in *Angliam* miſit, *Paſtorale*, quemadmodum videre eſt in Catalogi noſtri pag. 70. Idem *Gregorius* ad illum etiam miſit magnam Librorum copiam, quorum duo, me judice, in Bibliothecis *Bodlejana*, & C. C. C. C. hodie ſuperſunt. Ab Adventu igitur *Auguſtini* ſenſim inoleſcere apud *Anglo-Saxones* cœpit *Romanarum* Literarum, & Literaturæ uſus; adeo ut fere quicquid ab iis Latinis Characteribus ſcriptum, aut ſculptum vidi, ab illo tempore ſcriptum ſculptumque eſſe conſtat. Etenim Clerus Anglicanus Romanæ Literaturæ diligenter ſtudebat; Clerique ſolius induſtriæ præcipue debetur, quod non tantum *Religio Chriſtiana*, ſed *Humaniores Literæ* & *Scriptura* ipſa ab *Auguſtini* temporibus ad Introitum *Danorum* florerent, & deinde quod ad *Ælfredum* Regem, *Danis* omnia vaſtantibus, penitus non perirent. In iis temporibus ſenſim exoleſcere cœpit *Runarum* omnium, ſi Ð & Ƿ excipias, in ſcribendo uſus, præſertim apud *Auſtralis Angliæ Saxones*, qui *Latinorum* Characterum uſum maxime affectabant. Hinc eſt quod præter Saxa nonnulla & fragmenta Metallorum, nihil fere *Runis* inſculptum extat, vel Membranis inſcriptum, præter Incantamenta quædam quæ *Runis Magicis* exaranda erant, aut quæ arcanis Characteribus ſecreta mandabantur, aut denique quæ ad exercenda Curioſorum hominum ingenia, data opera, eſſe *Runis* occultata videntur. Id genus *Runicæ* ſcripturæ ſpecimina, quæ & ante & poſt Conquæſtum uſque ad Henrici VI tempora exarata ſunt, etiamnum extant. At Librorum Chartarumve a recepto Chriſtianiſmo per *Anglo-Saxones* nunquam quicquam eſſe *Runice* ſcriptum, ſaltem jamjam ſcriptum ſupereſſe, tam certum eſt, quam quod certiſſimum.

Præterea, ut *Runis* ſuis ſenſim relictis, *Romanorum* Characteres uſurparunt *Anglo-Saxones*: ſic Manus, quæ in uſu apud *Romanos* erant, in ſcribendo imitati ſunt. Eæ autem trium generum fuerunt: nempe una, quæ in Grandioribus vel Uncialibus (ut vulgo loquuntur) Literis exarata erat; altera modi parum minoris & rotundioris formæ, quæ ſcribentibus majus commoda erat; tertia, quæ prompte & cum feſtinatione ſcribentibus maxime commoda, ex minuſculis conſtabat. In quibus omnibus ſcripturæ generibus, Codices Chartæque in *Anglia Saxonica*, quemadmodum in *Germania*, *Gallia*, *Hiſpania*, immo & in ipſa *Italia* ſcripſi ſunt.

Grandiores, ſeu *Unciales* Literas uſurpare ſolebant *Antiquarii*, cum antiquos Codices, quos æternum durare voluerunt, deſcriberent. Illis quoque non raro utebantur in Regum, Epiſcoporum, & aliorum Procerum Chartis ſcribendis; ut &, Ornamenti gratia, in exarandis Novorum Codicum Exordiis, ac certis quibuſdam Paragraphis. Atque hoc genus Scripturæ quum Codices, tum Chartæ ab *Anglo-Saxonibus* exarati etiamnum apud nos extant.

Minoris modi Rotundioribus Characteribus uti ſolebant *Librarii* in deſcribendis communis uſus Libris, qui in omnium manibus terendi erant, & in ſcribendis Chartis. Cujus quoque ſcripturæ generis multa Exemplaria apud Nos reſtant. Hujus vero formæ Rotundiores Literas, *antiquos Characteres Saxonicos* nonnunquam in opere noſtro vocavimus; qui etiam, procedente tempore, cum in minutiorem & magis exilem, maceramque veluti formam mutabantur, *Saxonicæ Literæ*; & ex iis formata ſcriptura, *Saxonica manus* κατ' ἐξοχὴν, dici cœperunt. *Saxonica*, inquam, *manus* κατ' ἐξοχὴν dicta erat; & poſt *Conquæſtum* Angliæ, varias adeo ſubiit Mutationes, ut temporis decurſu, ab illa natæ ſunt *Manus illæ omnes*, quas Fori Technicis verbis **The Pipe-hand**, **the Round Text-hand**, **the Exchequer-hand**, **the Square Text-hand**, **the Chancery-hand**, **the Court-hand**, **the Secretary-hand** vocitamus. Porro, *Saxonica* illa dicta Manus maxima ex parte uſitata erat in ſcribendis, exſcribendiſque libris, Cartiſque *Saxonicis*. In ſcribendis vero exſcribendiſque *Latinis*, manu, quæ ad *Gallicam* ſcribendi rationem propius acceſſit, plerumque utebantur *Anglo-Saxones* ab Ælfredi Regis temporibus, quæ idcirco ab *Ingulfo Manus Gallica* dicta eſt. Cum primum ad hoc opus me accincturus eſſem, ſuadentibus Amicis, Literaturæ *Saxonicæ* qui cultores ſunt, *Latinos* Libros, Chartaſque omnes qui ab Anglo-Saxonibus ſcripti, vel deſcripti erant, in Catalogo ponere decrevi; ſed

Digitized by Google

Conſilium mutavi, ubi primum majorem illorum eſſe numerum ſenſi, quam qui in Catalogo, quem mente deſignaram, contineri potuit.

Quoad *Manum* qua utebantur, qui prompte quid ſcribere voluerunt, Manum, ſcilicet, quam *Curſoriam* nos dicimus; illa maxime uſurpata erat in ſcribendis, vèl exſcribendis privati uſus Codicibus, Chartis, & Epiſtolis. Quam ob cauſam perplexa magis, & intricatior eſt, quemadmodum privatorum hominum Manus eſſe ſolent, quam quæ facile legi poteſt. Chartæ tamen, quæ hac manu exaratæ ſunt, ut res ipſa poſtulabat, paulo magis legibiles ſunt. Præterea, multa apud nos monumenta majorum hac in manu exarata ſuperſunt, ut Epiſtola *Waldharii* Epiſcopi *Londonienſis* ad *Berchtwaldum* Archiepiſcopum *Cantuarienſem* data, de qua mentionem feci in Catalogi pag. 259. Verum, exeunte octavo ſeculo, ineunteque nono, hæc manus, *rotundiore, pulchriore, magiſque venuſto* illo ſcripturæ genere in vicem ejus ſuccedente, cœpit exoleſcere.

Cum vero de ſcripturæ generibus, quibus *Anglo-Saxones* uſi ſunt, ſermo mihi ſit, de *Notis*, quibus nonnunquam in ſcribendo utebantur, antequam illum concludam, aliquod breviter dicendnm mihi arbitror, propterea quod illas cum Latinis litteris à Romanis acceperunt. *Notis* vero, quæ apud Romanos uſu receptæ erant, S. *Cyprianus* alias vocum Biblicarum, & quæ rem Eccleſiaſticam ſpectabant, addidiſſe dicitur. *Brachygraphi* autem, qui Notis in ſcribendo utebantur, ab iis *Notarii* dicti ſunt: & quemadmodum *Iſidorus Hiſpalenſis* obſervat, illorum munus erat & officium, ſignorum compendio, Cauſarum Forenſium tam Civilium, quam Criminalium Actiones excipere, perinde ac ab Auctoribus dictata; ſermones Concionatorum, denique nihil non quod Tachygraphiam requirebat, Membranis vel cuivis ſcriptoriæ materiæ currente manu committere. Hoc per *Notas* ſcribendi genus *Gallis Italiſque* magis, quam Anglo-Saxonibus in uſu erat, nonnullæ autem hujuſcemodi Brachygrapicæ Reliquiæ in Codicibus noſtris vetuſtis ſuperſunt, quas cum viderem, animadvertebam.

Præterea, *Styli* ſive *Graphii Metallini* uſum non neſciverunt Majores noſtri *Anglo-Saxones*. Immo Doctiſſimus ille *Anglo-Saxonum* Rex *Ælfredus* in Præfatione præmiſſa *Gregorii Magni* Paſtoralibus à ſe verſis, ſingulis Epiſcopalibus *Angliæ* Eccleſiis, cum libro iſto Ærtel, i. e. *Stylum* ſe ait dediſſe. *Stylo* autem ad ſcribendum in *Pugillaribus* etſi maxime utebantur, nonnulla tamen propria hominum Nomina libro Evangeliorum *Lichfeldenſi* S. *Ceadæ* dicto, quem Catalogi pag. 281 & 290 deſcripſi, inſtrumento iſto *Saxonice* inſcripta eſſe notavi. Hæc breviter de *Styli* uſu, cujus formam exhibuit *Joan. Jac. Chifletius*, in libro *Anaſtaſis Childerici Regis Francorum* inſcripto, paginis 182 & 194.

Denique, Majoribus noſtris *Arcana ſcriptura* in uſu erat; cujus diverſa genera fuerunt. Quædam enim ſcripta, ſola literarum tranſpoſitione; quædam initiales literas pro integris Vocibus uſurpando, aliarum gentium more, (& præcipue *Græcorum* in quorum Codicibus MSS. plurimis hæc genera ſcripturæ reperi, atque ab iis, ut à *Seraphimo* Presbytero Græco accepi, barbare ῥικλὰ & φιλτὰ nuncupata ſunt) occultare ſolebant. Alias autem ſcripturas *Runis* exarando; alias vero, *Runas* vulgaribus litteris permiſcendo; alias denique notas Numerales, Puncta, aliave pro libitu ſigna, Literarum vice uſurpando, occultas reddiderunt. Verum *arcana* hæc ſcribendi genera apud *Anglo-Saxones* uſitata, magis ~~ad~~ exercenda hominum ingenia, quam ad res gerendas idonea fuiſſe ~~cenſeo~~; etſi Romanis præter eos de quibus ſupra dixi, longe alius *Notarum ſuarum* uſus erat, ſcilicet, non tam ad occultandas res ſcriptas; ſed, quemadmodum *Signorum*, quæ Nos Ciphers, *Gallique des Chifres* vocant, ad mandandas ſcripturæ Res majoris Momenti, quas ſolum ab iis quibuſcum Conſuetudinem habebant, intelligi voluerunt.

Hæc breviter, non pro Rei dignitate, ſed pro modulo Præfationis, de ſcriptura *Anglo-Saxonum* dicta ſunto. Verum enimvero, Vir Ampliſſime, ſi Publico jubente, & ſub Publicis Auſpiciis id mihi demandatum foret, ut *Hiſtoriam Literarum* ſcriberem, quibus populi *Europæi*, præſertim *Græci*, *Romani*, *Gothi*, *Germani*, *Hiſpani*, *Galli*, *Hiberni*, *Anglo-Normanni*, &c. in omni tempore uſi ſunt, ut omnia mea ſtudia in illud conferrem: ſic, benevalere & vivere Deo largiente, non dubito, quin eo officio ita perfungerer, ut nullius Expectationem fallerem. In id genus opere, quod reſp. Literaria maxime deſiderat, jucundum mihi foret *Manus* tum *Græcorum*, *Romanorumque*, tum Gentium, quas Barbaras dixerunt, non ſolum è libris MSS. ac Diplomatibus

Digitized by Google

matibus, ſed è Nummis, Marmoribus, Lapidibuſque delineare; delineataſq; diſtincte & ordinate pro Locorum & Temporum ſerie diſponere. Verum, ſi id, quod Publicos ſumptus poſtulat, mihi, Publico mandante, facere non licebit, ſatis mihi erit quid in hac re poſſem oſtendiſſe per delineatos Characteres ſcripturaſque non unius generis; quas in Theſauri ſui Grammatico-Critici multis in locis exhibuit doctiſſimus *Georgius Hickeſius* Literaturæ *Saxonicæ* & *Franco-Theotiſcæ* Inſtaurator, & Amplificator, qui de Patriis Antiquitatibus, de Manibus & Memoria Majorum, & de Re Literaria Septentrionali cum primis meruit.

Alia etiam ſunt ad ſcripturam *Anglo-Saxonum* ſpectantia, quæ ſilentio præterire nefas duco, quod illorum ſcientiam *Philo-Saxonibus* non injucundam fore arbitror. Ea autem ſunt, Materia *cum qua*, & Materia *in quam* Codices, Chartaſque ſuas ſcribere ſolebant. Quoad Materiam cum qua ſcripſerunt, *Atramentum* dico, id quidem præſtantiſſimi generis erat, & ad ſcribendos Libros æternitati dicandos maxime idoneum. Ab exteris quod ſcriptum in iiſdem temporibus extat, nunquam fere quicquam vidi, quod habita Atramenti ratione, Majorum noſtrorum ſcriptis merito comparandum eſt. Ex quibus igitur Materiis (niſi ſepiarum cruor illarum fortaſſe una erat,) & ex quotis partibus tam pretioſus ſcriptorius Liquor confectus erat, non poſſum hariolari. illumque inter res perditas & amiſſas jam diu eſſe numeratum, quo minus doleam, nequeo mihi temperare. Quod autem Materiam attinet, in quam Scripſerunt, ea maxime membranacea erat. Nam in Papyro *Ægyptiaca*, vel Cortice, vel Arborea quavis materia, & id genus rebus aliquid ſcripturæ mandaſſe Majores noſtros, nihil plane reſtat, quod oſtendit; niſi Fragmentum quoddam lacerum in Bibliotheca *Cottoniana* ſervatum, quod ab homine *Italo* potius quam ab *Anglo-Saxone* quopiam ſuper Philyram ſcriptum eſſe exiſtimo. Membranas etiam ſuas *Purpureo colore* non raro tingebant; in quibus (perinde ac aliquando in puris membranis,) Libros quos veluti cum magnificentia prodire voluerunt, nunc auratis & argentatis, nunc Aureis & Argenteis Characteribus exarare ſolebant. Porro, ut *Romanam* ſcripturam civitate ſua donare voluerint; ita *Italorum* exemplum in pingendis, &, quod aiunt, *Illuminandis* Libris ſunt ſecuti, quorum nonnulli etiamnum reliqui ſunt. Quinimo libros non tantum ſplendide, ſed puriſſime & accuratiſſime à ſe deſcriptos, interlinearibus verſionibus ornare & explicare ſolebant. In eo genere *Libri Pſalmorum* & *Evangeliorum* primum locum obtinent, quorum multa exemplaria interlinealiter in *Anglo-Saxonicum* vel *Dano Saxonicum* ſermonem converſa etiam nunc reſtant. Præ cæteris (nam ad præſtantiſſimum Codicem Evangeliorum per S. Eadfridum exaratum, lubens ad Catalogi pag. 250, Lectorem mitto) dignus eſt qui memoretur *Codex Eadwini* in Bibliotheca florentiſſimi Collegii S. S. *Trinitatis Cantabrigiæ* ſervatus, qui Pſalterium Triplex S. *Hieronymi* & Cantica complectitur; quorum ambo non tantum cum verſione tam *Normanno-Saxonica*, quam *Normanno-Gallica* interlineari; ſed etiam Gloſſa cum Latina illuſtrantur. In illo etiam multæ Imagines pictæ cernuntur, quæ quamvis aliis id genus arte facile cedant; dignæ tamen ſunt, in quas Docti & Curioſi Lectores attentos oculos convertant. Accedat Codex Pſalmorum *Lambethanus*, qui continet Gallicam dictam Verſionem S. *Hieronymi*, quæ non tantum Aſteriſcis & Obelis notata (qui in quamplurimis ejus Exemplaribus deſiderantur) & Verſione interlineari Anglo Saxonica illuſtrata eſt; verum etiam Punctis, me judice Muſicis (à *Gregorianis* Notulis omnino diſcrepantibus) Modos quibus Pſalmi in Eccleſiis Legendi aut Cantandi eſſent denotantibus, deſignata eſt. Etenim, quemadmodum *Anglo-Saxones* ad Religionem *Chriſtianam* converſi, *Runis* ſuis relictis, Romanas ſunt amplexi literas: Sic Clerum *Anglicanum* à *Roma* Muſicæ Scientiam habuiſſe, in Hiſtoriæ ſuæ Eccleſiaſticæ Lib. IV. Cap. XVIII. *Beda* Teſtis eſt. Verum etſi ſacræ Muſicæ modulos, antiquiſſimo more per *Literas* aliis duobus in Codicibus vetuſtiſſimis deſignatos vidi; unus tamen Codex eſt ille *Lambethanus*, in quo Sacros Cantus per *Puncta* Muſice expreſſos inveni. In aliis autem Codicibus partim per ſigna illa Muſica, quæ jamdiu *Notulæ* appellata ſunt, partim per *Literas*, quibus longe ante inventas *Notulas* antiqui Muſici, ut videtur, utebantur, Modos Numeroſque Muſicos deſignatos, memini me vidiſſe. Quod vero ſermonem *Anglo-Saxonicum* ſpectat, quemadmodum ingenio ſuo non tantum Carminibus Numeriſque Muſicis æque ac Latinus olim, & jam nunc Italus aptus & idoneus eſt; ſic carmina *Saxonica* multo aptiora ſunt quæ ad Muſicas Modulationes, præſertim in *Stylo*, ut Muſici loquuntur, *Recitativo* adhibeantur, quam hodiernæ *Anglorum*

Digitized by Google

Cantiones: Carminis tamen Canticive, quod Notulis Muſicis ſignatum erat, nunquam quicquam *Saxonicè* ſcriptum animadverti. Neque id ſine cauſa, cum forſan ad concinnandos ſacros Hymnos Cantioneſque *Latinas* Muſica in ſolis Eccleſiis *Saxonicus Clerus* utebatur. Quam vero dulcis & venuſtus, quam dignitatis plenus, quam etiam numeroſus ſuus ſermo erat, *Anglo-Saxones* ſibi conſcii fuiſſe videbantur, ut qui ad Carmina ſcribenda tam proclives fuerint. Carminum autem genus, quo illorum Poetæ maxime delectati utebantur, *Adonicum*, aut quod ad *Adonicum* proxime accidebat, eſſe videtur. Ut enim *Iambicorum* ſcriptores apud *Græcos* & *Latinos*, non ad puros *Iambicos* ſcribendos verſus ſe ſtricte ligari voluerunt, ſed liberioribus Numeris liberrime utebantur: Sic, Poetæ *Anglo-Saxonum*, *Anglo-Danorum*que juſtam veluti licentiam in pangendis *Adonicis* ſibi pariter vendicantes, ad ſervandos Pedes Numeroſque Carminis *Adonici*, tanquam damnati ad Remos, ſe vinciri noluerunt. Porro, ut Adonicis pangendis Carminibus ſermonem ſuum non inidoneum eſſe pro comperto habuerunt: ſic, ad id, ut videtur, oſtendendum, cum *Adonicis* ſuis *Saxonicis* verſibus, *Adonicos* tum *Latinos*, tum *Græcos* nonnunquam miſcere illis Mos erat, quemadmodum animadverti, Catalogi pagg. 110. 147. 281.

Poſtremo ſciat Lector velim, me ad Catalogum *Saxonice* ſcriptorum Codicum, & Tractatuum illorum, qui impreſſi ſunt, ſyllabum etiam adjeciſſe, ut & Nomina Bibliothecarum omnium quum Publicarum, tum Privatarum, cum ſignis, quibus in illis, quæ Majorum Gentium ſunt, Librorum loci denotantur, ut & pag. Catalogi noſtri, ubi libri denotati deſcribuntur.

Hæc ſunt, de quibus Lectores ad Catalogum noſtrum acceſſuros monendos eſſe exiſtimavi; quæ ſi Tu, Vir Præſtantiſſime, qui omnem omnium Doctrinam & Candorem in Te complecteris, Judicio Tuo comprobaveris; nemo tam malevolus, aut tam inſulſe Criticus eſſe volet, qui ea audebit improbare. Etenim tam in Republica Literaria, quam in Civili Amplitudo & Auctoritas Tua ſumma eſſe conſtat. Quârum ad hanc feliciter ſemper Adminiſtrandam, & illam in Tuam gloriam fovendam tutandamque ut diutiſſime tanquam *alter Mæcenas* vivas, ſupplex quotidie precatur

Tibi addictiſſimus cliens,

HUMFREDUS WANLEY.

Dabam *Londini*,
Auguſti die 28.
An. Dom. 1704.

Digitized by Google

SYLLABVS BIBLIOTHECARUM.

JOANNIS BATTELEII. S.T.P. *pag.* 303

ROBERTI BOVRSCOVGH. M.A. *p.* 304

CANTABRIGIÆ Bibliotheca, *viz.*
COLLEGII CORPORIS CHRISTI.

B. 4 *p.* 106
D. 5 *p.* 106
F. 1 *p.* 109
I. 1 *p.* 109
K. 2 *p.* 109
K. 10 *p.* 110
K. 12 *p.* 110
L. 12 *p.* 110
L. 15 *p.* 151
N. 19 *p.* 113
O. 6 *p.* 151
R. 11 *p.* 151
S. 1 *p.* 114
S. 2. *p.* 114
S. 3 *p.* 115
S. 4 *p.* 116
S. 5 *p.* 116
S. 6 *p.* 120
S. 7 *p.* 123
S. 8 *p.* 125
S. 9 *p.* 128
S. 10 *p.* 130
S. 11 *p.* 130
S. 12 *p.* 130
S. 13 *p.* 131
S. 14 *p.* 132
S. 15 *p.* 149
S. 16 *p.* 149
S. 17 *p.* 133
S. 18 *p.* 137
Miscell. B. *p.* 148
Miscell. G. *p.* 149
Miscell. M *p.* 150
Codd. sine nº. *p.* 151

BIBLIOTH. PUBLICÆ CANTAB. *p.* 152

BIBLIOTHECÆ COLLEGII SS. TRINITATIS. *p.* 166.

BIBL. AVLÆ SS. TRINITATIS. *p.* 172

BIBL. ECCLESIÆ CANTVARIENSIS. *p.* 270

D. THO. CARTWRIGHT. *p.* 289

BIBLIOTHECÆ COTTONIANÆ.

IVLIVS.
A. 2 *p.* 183
A. 6 *p.* 183
A. 10 *p.* 185
C. 2 *p.* 185
C. 6 *p.* 224
E 7 *p.* 186
II. *p.* 258

AVGVSTVS.

TIBERIVS.
A. 3 *p.* 193
A. 6 *p.* 219
A. 7 *p.* 224
A. 13 *p.* 254
B. 1 *p.* 219
B. 4 *p.* 220
B. 5 *p.* 215
B. 11 *p.* 217
C. 1 *p.* 220
C. 3 *p.* 225
C. 6 *p.* 224

CALIGVLA.
A. 7 *p.* 225
A. 9 *p.* 228
A. 11 *p.* 248
A. 14 *p.* 190
A. 15 *p.* 233

CLAVDIVS.
A. 3 *p.* 225
A. 8 *p.* 226
B. 4 *p.* 253
B. 6 *p.* 234
C. 9 *p.* 226
D. 3 *p.* 217

NERO.
A. 1 *p.* 212
A. 14 *p.* 228
C. 3 *p.* 230
D. 4 *p.* 250
E. 1 *p.* 229

GALBA.
A. 2 *p.* 231
A. 14 *p.* 231
A. 19 *p.* 231
E. 2 *p.* 234

OTHO.
A. 6 *p.* 217
A. 8 *p.* 232
A. 10 *p.* 232
A. 12 *p.* 232
A. 13 *p.* 233
A. 18 *p.* 234
B. 2 *p.* 217
B. 9 *p.* 238
B. 10 *p.* 190
B. 11 *p.* 219
C. 1 *p.* 211
C. 13 *p.* 237
C. 15 *p.* 238
C. 16 *p.* 237
E. 1 *p.* 238

VITELLIVS.
A. 7 *p.* 241
A. 12 *p.* 239
A. 13 *p.* 241
A. 15 *p.* 218
C. 3 *p.* 217
C. 5 *p.* 208
C. 8 *p.* 241
C. 9 *p.* 238
D. 7 *p.* 239
D. 17 *p.* 206
D. 20 *p.* 240
E. 5 *p.* 239
E. 18 *p.* 222

VESPASIANVS.
A. 1 *p.* 221
A. 5 *p.* 241
A. 9 *p.* 242
A. 22 *p.* 242
B. 15 *p.* 242
B. 24 *p.* 242
D. 6 *p.* 243
D. 12 *p.* 243
D. 14 *p.* 202
D. 15 *p.* 243
D. 20 *p.* 246
D. 21 *p.* 245
E. 6 *p.* 246
E. 8 *p.* 246

TITVS.
A. 4 *p.* 218
A. 15 *p.* 239
A. 16 *p.* 239
D. 18 *p.* 247
D. 26 *p.* 247
D. 27 *p.* 247

DOMITIANVS.
A. 1 *p.* 248
A. 7 *p.* 249
A. 8. *p.* 220
A. 9. *p.* 239
A. 15 *p.* 248
A. 18 *p.* 248

CLEOPATRA.
A. 3 *p.* 238
B. 6 *p.* 248

Digitized by Google

SYLLABVS BIBLIOTHECARUM.

FAVSTINA.	B. 13	p. 201
	C. 6	p. 248
	C. 8	p. 245
	A. 3	p. 246
	A. 9	p. 199
PIXIDES ---		p. 263

D. Simondſii D'EWES. Bar. p. 306

BIBL. ECCLES. DVNELMENSIS. p. 295

ECCLES. EXONIENSIS. p. 279

BIBL. COLLEGII FOECIALIVM. p. 305

Illuſtr. Rob. HARLEY Armig. p. 309

D. Georg. HICKESII. p. 277

BIBL. LAMBETHANÆ. p. 266

BIBL. LAVDERDAILIANÆ. p 303

BIBL. ECCLES. LICHFELDENSIS. p. 289

BIBL. ECCLES. LINCOLNIENSIS. p. 305

ARCIS LONDINENSIS. p. 309

BIBLIOTHECÆ NORFOLCIANÆ. p. 291

D. MORI EPISC. NORWICENSIS. p. 286

OXONIÆ Bibliothecæ, *viz.*

ASHMOLIANA. p. 103

BODLEIANA. p. 1

Super D, &c. ART.	76	p. 82
Super D, &c. ART.	99	p. 84
Super D, &c. ART.	110	p. 84
Super D, &c. ART.	120	p. 80
Super D, &c. ART.	138	p. 77
DIGBY.	4	p. 83
HATTON.	65	p. 76
HATTON.	88	p. 70
HATTON.	130	p. 71
IAMES.	41, 42	p. 101
IVNIVS.	1	p. 59
	2	p. 102
	3	p. 102
	4, 5	p. 102
	7	p. 102
	9	p. 102
	10	p. 103
	11	p. 77
	12	p. 85
	15	p. 85
	18	p. 102
	21	p. 31
	23	p. 36
	24	p. 40
	26	p. 102
	27	p. 76
	32	p. 103
	33	p. 103
	37	p. 102
	38	p. 85
	39	p. 86
	40	p. 86
	41	p. 87
	43	p. 88
	44	p. 88
	45	p. 88
	47	p. 90
	48	p. 90
	50	p. 91
	52	p. 91
	53	p. 92
	54	p. 103
	58	p. 92
	59	p 93
	60	p. 93
	61	p. 93
	62	p. 93
	63	p. 93
	65	p. 94
	66	p. 95
	67	p. 95
	68	p. 95
	69	p. 95
	70	p. 96
	71	p. 96
	72	p. 96
	73	p. 103
	74	p. 96
	76	p. 102
	77	p. 102
	85	p. 44
	86	p. 44
	92	p. 103
	99	p. 26
	102	p. 97
	103	p. 98
	104	p. 98
	105	p. 98
	107	p. 98
	108	p. 99
	109	p. 99
	112	p. 102
	121	p. 45
LAVD.	D. 85	p. 100
	E. 19	p. 67
	E. 33	p. 99
	E. 80	p. 64
	F. 17	p. 65
	G. 36	p. 84
MARESCHAL.	72	p. 103
IN MVSÆO.	161	p. 84
NE.	A. 3, 11	p. 79
	B. 4, 10	p. 83
	B. 5. 9	p. 83
	C. 3. 11	p. 64
	D. 2. 19	p. 63
	F. 3. 15	p. 64
	F. 4. 10	p. 9
	F. 4. 11	p. 1
	F. 4. 15	p. 15

RVSHWORTHIANVS Codex. p. 81

SELD. Supra 62. p. 101

Supra 63. p. 102

ARCHIV. ÆDIS CHRISTI. p. 105

BIBL. COLL. CORPORIS CHRISTI. p. 105

BIBL. COLL. D. JOANNIS. p. 104

BIBL. COLL. OMNIVM ANIMARVM. p. 105

BIBLIOTHECÆ REGIÆ. p. 174

ECCLES. ROFFENSIS. p. 273

D. JOAN. SOMERS Baronis de Eveſham. p. 301

Roberti THORESBY. Gen. p. 305

D. THO. THYNNE Vicecomitis de Weymouth. p. 283

ECCLES. WELLENSIS. p. 285

ECCLES. WESTMONASTERIENSIS. p. 303

ECCLES. WIGORNIENSIS. p. 299

CATA-

Digitized by Google

CATALOGUS
Librorum Septentrionalium
TAM
MANUSCRIPTORUM
QUAM
IMPRESSORUM.

CODICES ANGLO-SAXONICI BIBLIOTHECAE BODLEIANAE.

NE. F. 4. 11. *CODEX membranaceus opt. notae in fol. ſcriptus ante Conquæſtum Angliae, qui fuit in An.* MLXVI. *In quo continentur Homiliae aut integrae, aut in parte ſumptæ è Lat. PP. ſcriptis, & ad totius anni Curſum accommodatae. Sic autem in Rubrica Codex inſcribitur.*

INCIPIT LIBER CATHOLICORUM SERMONUM ANGLICE IN ANNO PRIMO.

I. Fol. 1. PRIMUS SERMO DE INITIO CREATURE.

Sic incipit, An angin ir ealna ðinga ðæt ir god ælmihtig:. Se ir ordfruma ⁊ ende:. Se ir [a] ord forþi þe he pær æfre:. Se ir ende buton ælcere geendunge. forðan ðe he bið æfre ungeendod:.

Sic explicit, Men þa leofertan. bermeagað þyrne cyðe. ⁊ mid micelre gymene forbugað unrihtwisnyrre. ⁊ geearniað mid godum peorcum þ ece lif mid Gode re ðe a on ecnyrre leofað ⁊ rixaþ a buton ende. AMEN.

II. fol. 8. b. IN LETANIA MAIORE:.

Incip. Dar dagar rynd gehatene Letaniæ. þ rynd Gebed dagar. on [b] ðyrum dagum pe rceolon [c] gebiddan ure eorðlicra pærtma genihtrumnyrre. ⁊ ur rylfum gerundfulnyrre. ⁊ ribbe. ⁊ þ gyt mare ir. ure rynna forgifenyrre:. Se næð on bocum. þ heor gehealdrumnyrre purde [d] arærned. on ðone timan þe gelamp on anre byrig þe Vigerna ir gecweden micel eohð-rtyrung ⁊ man-cwealm. ⁊ feollan cyrcan ⁊ hur. ⁊ comon rilde beran ⁊ pulfar ⁊ abitan þær folcer micelne dæl. ⁊ þær Lyninger botl peanð mid heofonlicum fyre forbærned:. Da bead re birrop Mamertur þreora daga fæsten. ⁊ reo gedwecednyr þa gerpac. ⁊ re gepuna þær fæstener þurh puna[ð] gehpæn on gleafulne gelaðunge:. Hi naman þa birnæ þær fæstener æt ðam Niniueircan folce:. Dæt folc pær rpiðe rynfull. þa polde God hi forgon. ac hi gegladedon hine mid heora behreofrunga:. God rpræc to anum piteran re pær Ionar gehaten, far to ðære byrig Niniuen. ⁊ boda þæn þar pond.

Expl. Se rica him rylð þone hlaf ðe bið to meoxe arend. ⁊ re ðeafra rylð þam rican þ ece life:. Na he rpa ðeah ac Crirt re ðe þur cwæþ. þ ðæt ge doð anum þearfan on minum naman. þ ge doþ me rylfum. re þe leofað and rixað mid fæder and mid [e] halgum garte abutan ende:. A MEN.

---

a Ordfruma forhþi þe he pær. *C.* *b* ðirum. *C.* *c* Biddan. *d* arærned. *C.* *e* ðam halgum. *C.*

Digitized by Google

III. fol. 14. SERMO IN LETANIA MAIORE. FERIA. II.

Incip. Læpeðe menn behoriað þ him lareopar recgan þa godspellican lare ðe hi on bocum leornodon. þ men for nytennysse mirfapan ne sceolon:· Ure Drihten sæde to sumum lareope ða ða he hine axode be ðam hehstan bebode. *f* lufa ðinne Drihten mid ealre þinre heortan ⁊ mid eallum mode. þis is þ mæste bebod:· Is eft oðer bebod *g* þysum sriðe gelic. Lufa ðinne nextan swa swa ðe sylfne:· þas twa bebodu belucað ealle bec:· Nis ur nan gemet on ðam ærran bebode. forðan ðe we sceolon unne scyppend lufian ofer ealle *h* magar mid *i* unametendre lufe:· On ðam oðrum bebode we habbað gemet þ we oðerne lufian swa swa ur sylfe. þa ðe ðurh geleafan ur gelenge beoð. ⁊ ðurh Cristendom ur cyððe to habbað:·

Expl. Uton we geearnian þ ece lif mid Gode ðurh gerscenysse yfeles. ⁊ þurh fremminge Godes. þæs ur getiðige se ælmihtiga sealdend, se ðe a rixað on ecnysse. AMHN:·

IV. fol. 21. FERIA. III. DE DOMINICA ORATIONE.

Incip. Se Hælend Crist syððan he to ðysum life com. ⁊ man pearð gepeaxen. þa ðe he pær þritti sinra eald on ðære mennisscnysse. ða began he pundra to syncenne. ⁊ geceas þa twelf leorning-cnihtas. *k* þa ða we Apostolas hætað:·

Expl. Lif we hit gebetun magon. ⁊ on eallum þingum we sceolon healdan ribbe ⁊ annysse. gif we willað habban þa micclan gebingðe. þ we beon godes bearn. se þe on heofonum is. on ðære he rixað mid eallum his gecarenum on ealra worulda woruld a buton ende on ecnysse. AMEN.

V. fol. 27. b. IN LETANIA MAIORE. FERIA. III.

Incip. Men ða leofestan. Paulus se Apostol ealra þeoda lareop appat be himsylfum þ he pære gelædd up to heofonum. oð þ he becom to ðære ðridda heofonan.

Expl. Ðær beoð æteopde his geearnunga þurh pundrum. þam ælmihtigum to lofe. se ðe is ealra leoda sealdend. AMEN:·

VI. fol. 34. ALIA VISIO.

Incip. Beda ure lareop appat on ðære bec þe is gehaten *l* istopia Angelpum be sumes maneres æristre on *m* ðysum igelande. þirum porpum *n* pritende:· On ðam timan wæs sum ðegen Drihthelm gehaten on Norðhymbra lande.

Expl. And ða þe fulfremede wæron ⁊ to Gode nice becomon. magon fultumian ægðer ge ur. ge ðam forðfarenum þe on *o* pinunge sind. gif hi mid ealle forscylð gode ne beoð:· ðy pulde ⁊ lof ðam welwillendum gode. *a* on ecnysse. Amen:·

VII. fol. 37. PORTATORIVS SERMO DE EFFICACIA SCE MISSE.

Incip. Se wæstð gehwæs on halgum gewritum. þ seo halige Mæsse micclum fremige. ægðer ge þam *p* libbendum. ge ðam forð-farenum. swa swa Beda se snotera lareop appat on Histopia Angelpum. be sumum þegene *q* þysum ilcre seccende:·

Expl. Eac se halga Papa Gregorius appat on ðære bec Dialegorum. hu micclum seo haligе Mæsse manegum fremode. Seo boc is on Englisc apend. on ðære mæg gehwa be ðison genihtsumlice gehyran se ðe *r* his ofer-þæcan wile.

VIII. fol. 38. FERIA. IIII. ~~DE TIDE~~ CATHOLICA.

Incip. Ælc Cristen mann sceal æfter sihte cunnan. ægðer ge his Fader norðer ge his Cneðan. Mid þam Fader *s* norðre he sceal hine gebiddan:· Mid þam Cneðan he sceal his geleafan getrymman:· se habbað gewæd embe þ Fader norðer. nu we willað secgan eop þone geleafan ðe on ðam Cneðan stent. swa swa se pisa Agustinus be ðære halgan þrynnysse tæhtnode:·

Expl. Ða synfullan beoð on helle pite a ðrowigende. ⁊ heora pite bið eac gemetegod ælcum be *t* his geearnungum:· Uton forði gearnian þ ece lif mid Gode. þurh *u* þirne geleafan ⁊ þurh godum geearnungum. Se ðe þurh puna ðrowað on *x* ðrynnysse. an ælmihtig God a on ecnysse. AMEN.

---

f Lufað. C. *g* ðirum. C. *h* ðine magar. C. *i* unametenre. C. *k* þa ðe. C. *l* Histopia. C. *m* ðirum. C. *n* seccende. C. *o* pitnum gesinð. C. *p* lybbendum. C. *q* þirum. C. *r* him. C. *s* norðer. C. *t* his. C. *u* þyrne. C. *x* þrynnysse. C.

IX. fol.

IX. fol. 45. b. FERIA. IIII. IN LETANIA MAIORE:.

Incip. Iohanner re Godrpellepe appat on ðirum dæghpemlicum godrpelle. hu re Hælend rundiende of þyrrepe populde to hyr heofonlican fæder rpræc. Subleuatis lhs occulis in cœlum dixit. Pater. uenit hora, clarifica filium tuum, ut filius tuus clarificet te. Et reliqua. Ðæt ir on upum gepeorde:. Se Hælend cpæð to hir fæder y upp-ahafenum eagum to heofonum.

Expl. ⁊ Apeorpað forðı [a] hire lufe fram eorrum heortum. ⁊ gefilniaþ þær heofonlican picer. þe ur Cirt on [b] ðirum Godrpelle behet:. Se þe leofaþ ⁊ rixaþ mid fæder ⁊ þam halgum gaste. a on ecnyrre. AMEN.

X. fol. 50. IN ASCENTIONE DOMINI.

Incip. Lucas re Godrpellepe ur manode on [c] þirre Pirtol-hæbinge. þur cpeðende. Se Hælend midban-eahder alyrend æteode hyne rylfne cucenne hyr gingrum æfter [d] hir þropunge ⁊ [e] hir æpirte.

Expl. And Gober mihte heom þær mid to [f] gefremminge heora [g] bodunge. ⁊ [h] ungefinna tacna. forþan ðe Crirt cpæþ. ne magon ge nan þing don butan me:. Eft he cpæþ. ic beo mid eop eallum dagum oð ðyrrepe populde geendunge. re þe [i] leofaþ ⁊ rixaþ mid þam ælmihtigan fæder. ⁊ þam halgum gaste a on ecnyrre. AMEN:.

XI. fol. 56. b. IN DIE SANCTO PENTECOSTEN.

Incip. Fram þam halgan Eastenlican dæge rind getealde fiftig daga to [k] ðirum dæge. ⁊ þer dæg ir gehaten [l] Pentecorter. þ ir re fiftegoða dæg [m] þaepe Eastenlican tide:.

Expl. Birceopar rind þær [n] ilcan haber on Gober gelaðunge. ⁊ healdaþ þa getetnyrre on heora Birceopunge. rpa þ hi rettaþ heora handa ofer geleaffullum mannum. ⁊ biddaþ þ re ælmihtiga pealdend him rende þa reofon fealdan gife hir gaster. re ðe leofaþ ⁊ rixaþ a buton ende. AMHN:.

XII. fol. 64. DOMINICA II. POST PENTECOSTEN.

Homo quidam erat diues et induebatur purpura, et reliqua.

Incip. Se pealdenda dihten fæde hir bigrpell hir gingrum þur cpeðende. Sum peliz man pær mid Puppuran ⁊ mid [o] godpebbe geglaenged. ⁊ dæghpamlice mæplice leofode:.

Expl. Se ðe ur ahnede [p] fnæm deofler [q] hæftnydum:. Se ðe leofaþ ⁊ rixaþ on ecnyr-re mid þam ælmihtigan fæder. ⁊ þam halgan gaste. hi þry on anre godcundnyrre [r] puniende. buton anginne ⁊ ende a [s] to populde. AMEN:.

XIII. fol. 68. b. DOMINICA III. POST PENTECOSTEN.

Homo quidam fecit cenam magnam. & reliqua.

Incip. Se hælend fæde hir bigrpell hir leornincg cnihtum ⁊ cpeð:. Sum man geapcode micele feorme. ⁊ þæt to manega gelaðode. ⁊ rende hir þeopan to ðam [t] gelaðedum. het fecgan þ hi comon-forðan ðe he hæfde þa ealle hir þing gegearcode:.

Expl. Ðir godrpel ir nu rceortlice getahtnod:. Uton biddan þone ælmihtigan dihten þ he ur gebringe to hir ecan gebeorrcipe re ðe [u] þurh hir tocyme ur þæt to gelaðode:. † Si him lof ⁊ puldor a on ecnyrre. Amen:.

XIV. fol. 71. b. ALIA NARRATIO DE EVANGELII TEXTV.

Incip. Mine gebroðra pe pillaþ eop gereccan rume Cririer punðra. to [x] getrymminge eopper geleafan:. Fe rind gecnæpe þ pe hit forgymeleafoden on ðam dæge þe mann þ Godrpel pæde. ac hit mæg eop [y] fremian. rpa micclum rpa hit þa mihte:. Ure dihten artah on rcip ⁊ him filigden hir leornincgcnihtar:.

Expl. Uton pe henian urne Dihten ⁊ rymle on hir micclum pundrum. ⁊ ur miltrunge bidban. ⁊ yfel [a] foplætan ⁊ eft [b] ne geeblæcan, þ pe moten ætrindan þam [c] pelhreo-

---

y Up-ahafenum. *C.* *x* Arpurpaþ. *C.* *a* hyre. *C.* *b* þyrum. *C.* *c* ðyrre. *C.* *d* hyr. *C.* *e* byr. *C.* *f* fremminge. *C.* *g* bodunga. *C.* *h* ungerinne. *C.* *i* lyfaþ. *C.* *k* ðyrum. *C.* *l* Pentecorten. *C.* *m* þere. *C.* *n* ylcan. *C.* *o* Gold-pebbe. *C.* ‡ geglengeð. *C.* *p* of. *C.* *q* hæftnyrtnydum. *C.* *r* punigende. *C.* *s* on. *C.* *t* gelaþodum. *C.* *u* þurh to hir cyme þæt ur to gelaþode. *C.* † è Cod. *Cant.* codex enim *Bodl.* hæc non agnoscit. *x* getrimmicge. *C.* *y* fremean. *C.* *z* rymble. *C.* *a* forletan. *C.* *b* ne geedletan. *C.* *c* pelhreopum. *C.*

† A 2 pan

Digitized by Google

þan deoflum ⁊ Gode gefeon þurh godne *gehealdrumnyrre:· þam rı̄ fulwon ⁊ purþmynt a to populde. Amen:·

XV. fol. 73. DOMINICA. IIII. POST PENTECOSTEN.

Erant adpropinquantes ad Ihm̄. & reliqua.

Incip. Đæt halige Godspell us sægð. þ genesan ⁊ synfulle menn genealæhton þam Hælende. ⁊ foldan hir lare gehyran:· Đa [d] ceposon þa Sundes-halgan ⁊ þa Bocepas † Iudeiscre þeode.

Expl. Gelease fullum mannum mæg beon micel trupa ⁊ hopa to ðam menniscum Gode Cristre. se ðe is ure mundbora ⁊ dema. ðe leofað ⁊ rixað mid fæder on annyrre þær halgan gastes on ealra populda populd. a buton ende. Amen:·

XVI. fol. 79. VIII. KL. IVLII. NATIVITAS SCI IOHANNIS BAPTISTE.

Incip. Se Godspellere Lucas awrat on Cristes bec. be acennednyrre Iohannes þær fulluhtneres. ðus cweðende:· Sum eapfæst Godes ðegen wæs gehaten Zacharias. his gebedda wæs geciged Elisabeth:·

Expl. Uton nu biddan done healdendan Hælend. þ he ðurh his [e] þær mæran forspynelses. ⁊ fulluhtneres ðingunge. us [f] gemildrige on [g] andweardum life ⁊ to ðam ecan gelæde. ðam sy wuldor ⁊ los mid fæder halgum gaste a on ecnyrre. Amen:·

XVII. fol. 85. III. KL. IVLII. IN FESTIVITATE SCI PETRI.

Incip. Lucas se Godspellere us sæde on disserre Pistol-wedinge. þ Herodes Cyning wolde æfter Cristes upstige to heofonum. [h] gerpencan sume of þære gelaðunge.

Expl. Næs swa ðeah his gedon on disum andweardum dæge. ac se hit healdað on ðære nihte ðe gehatað Hlafmæsse:·

XVIII. fol. 86. b. ITEM DE PETRO.

Incip. Matheus se Godspellere awrat on Cristes bec hu se halga Petrus eode upon ðære se mid [i] Cristre ðus cweðende:· Iussit Ihs discipulos suos ascendere in nauiculam & præcedere eum transfretum donec dimitteret turbas. & reliqua. Se Hælend wæs [k] gebiddende betwux micelre [l] menu on anum westene.

Expl. Þurh his Apostola þing-wædene Petres ⁊ Paules. ða þe we to dæg [m] wurðiað:· Sy him wuldor ⁊ los on ealra woruldra woruld a to widan feore. AMHN.

XIX. fol. 91. III. KL. IVLII. PASSIO APOSTOLORVM PETRI ET PAVLI.

Venit Ihs in partes Cesarē Philippi. & reliqua.

Incip. Matheus se Godspellere awrat on ðære Godspellican gerednysse ðus cweðende:· Dnihten com to anre burh-scire ðe is gehaten Cesarea Philippi.

Expl. Ac forði is seo cæg Petre syndrelice betæht. þ eall ðeodscipe gleaflice to cnawe. ðæt swa hwa oðscyt swam annysse þær gelefan ðe Petrus þa andwette Criste ðæt him ne bið [n] getyðod naðor. ne synna [o] forgifenyss. ne [p] inwæs ðær heofonlican wicer:·

XX. fol. 94. DE PASSIONE APOSTOLORVM (Petri & Pauli.)

Incip. Se wilnað æfter þysum godspelle eop gehyran ~~gehyran~~ þæra Apostola dwohtnunga ⁊ geendunge mid scortre race. forðan ~~ðe hiora~~ hiora þwarung is gehwær on Engliscum gesetnesse fullice ge-endebyrd:·

Expl. Cuð is geond [q] eallum [r] ðeodscipum. þ [s] seala wundra gelumpon æt ðæra Apostola byrgenum. þurh ðær hælendes [t] tyðe. þam [u] sy wuldor ⁊ los a on ecnysse. Amen:·

XXI. fol. 99. b. II. KL. IVLII. NATALE SCI PAVLI APOSTOLI.

Incip. ‡ Godes gelaðung wurðiað hirne dæg þam mæran Apostole Paule to wurðmynte. forðan ðe he is gecweden ealra ðeoda lareow þurh rodfæstne lare.

Expl. Is nu forði Munuc-hades mannum mid micelre gecnysnysse to forbugenne ðar

---

* Gehealtrumnysse. *C.* † þæne Iudeiscre. *C.* ‡ *Quibusdam exemplaribus, in binas divisa est haec concio.*

d ceodwodon. *C.* *e* ðæs. *C.* *f* gemildre. *C.* *g* wrestum life. *C.* *h* gerpæncan. *C.* *i* Crist. *C.* *k* gebysgod. *C.* *l* mænu. *C.* *m* weorðiað. *C.* *n* getiðod. *C.* *o* forgyfenysse. *C.* *p* inwæs. *C.* *q* ealle. *C.* *r* ðeodscipas. *C.* *s* wela. *C.* *t* tiðe. *C.* *u* is. *C.*

ysselan

ỳrelan [x] gebyrnunge. ⁊ ge eſenlæcan þam Apoſtolum þ̄ hi mid him ⁊ mid Gode þ̄ ece liſ habban moton. Amen:·

XXII. fol. 106. b. DOMINICA. VIII. POST PENTECOSTEN.

Cum multa turba eſſet cum ihū, nec haberent quod maducarent. & reliqua.

Incip. Manecuſ ſe Godſpellere cpæþ on þiſum dæġðerlicum Godſpelle þ̄ on ðumeſte tide pæſ micel [y] meniu mid þam Hælende on anum peſtene [z] meteleaſ:· þa [a] clipode ſe hælend hiſ leorninġ-cnihtaſ him to ⁊ cpæð:·

Expl. Þeniað eop mid ðære lare ġnemminge þ̄ we ealle habban moton þa mede þe manneſ eaġe ne ġeſeah ne eare ne ġehỳrde. ne on manneſ heortan ne artah þa ðe God ġearcað þam eallum þe hine luſiað:· Se ðe leoſað ⁊ nixað on ealre poſulda poſuld. Amen:·

XXIII. fol. 110. DOMINICA. IX. POST PENTECOSTEN.

Adtendite a falſiſ Prophetiſ. qui ueniunt ad uoſ in ueſtimentiſ ouium. et reliqua.

Incip. Dnihten cpæð to hiſ leorninġ-cnihtum:· Behealdað eop wið leariſ pitegum þe eop to-cumað on ſceapa hipum. hi ſoðlice ỳndon wiðinnan reariende pulfaſ. ġe oncnapað hi be heora pærtmum:·

Expl. Dpilc eorðlic man ðorfte æfre ġepilnian þ̄ he morte to heofonan picef mỳrhðe becuman. ġỳf [b] hit Criſt ſylf uſ ne behete. ⁊ forði to Middaneardе ġepende. þ̄ he uſ to him ġefette:· [c] ðỳ him pulðon ⁊ lof mid fæðer ⁊ mid halġum ġaſte on ealra poſulda poſuld. AMHN.

XXIV. fol. 114. b. DOMINICA VNDECIMA POST PENTECOSTEN.

Cum adpropinquaret Ihſ Hieruſalem. & reliqua.

Incip. On ſumeſte tide pæſ ſe Hælend ſarende to Hieruſalem:· Da ða he ġenealæhte þære Ceaſtre. ⁊ he hi ġeſeah. þa peop he ofer hi þuſ cpeðende:· Gỳf þu [d] piteſt hpæt þe topeard iſ. þu peope mid me:·

Expl. Du ælmihtiga dnihten ġemiltra uſ ſỳnfullum. ⁊ unne forðrið ſra ġefæda þ̄ we ġebettum ſỳnnum æfter þỳrum fnecenfullum life þinum halġum ġefeplæhte beon moton:· Ðỳ þe lof ⁊ pulðon on ealra poſulda poſuld. Amen:·

XXV. fol. 121. b. VIII. KL. AGVSTI. NATALE SCI IACOBI APOSTOLI.

Incip. On þỳrum dæġe we puniað on unum lofſangum. ⁊ on ſneolre þone mæran Apoſtol Iacob Iohanneſ bropeſ ðæſ Godſpelleres. hi begen ỳnd Criſtes moddrian suna.

Expl. And he ſra [e] fullfremed on Godes ġeleafan underfenġ beheafdunġe. mid þam Apoſtole. ⁊ hi rixeræfte ramod ferdon to Criſte. þam iſ pulðor ⁊ punðmỳnt on ealra poſulda poſuld. Amen:·

XXVI. fol. 126. *Deſideratur Rubrica, quae in aliis exemplaribus ſic ſe habet.*

VI. KL. AGVSTI. SCORVM SEPTEM DORMIENTIVM.

Incip. Se pilla[ð] eop eac ġeneccan ſcoptlice þ̄ nu æfter tpam daġum. iſ ðæra Seofon [f] Slæpera ġemỳnd. þæra naman ſind ðuſ ġecpeðene:· Maximianuſ. Malchuſ. Maxtimianuſ. Dioniſiuſ. Iohanneſ. Serapion. Conſtantinuſ:·

Expl. Se karere ða ⁊ hiſ [g] Birceopaſ aræhdon mære Cỳncan ofer heora lichaman to loſe ðam ælmihtigum Gode. Se ðe leoſað ⁊ nixað. a on ecnỳſſe. Amen:·

XXVII. fol. 127. b. DOMINICA. XII. POST PENTECOSTEN.

Dixit Ihſ ad quoſdam qui in ſe confidebant tamquam iuſti & aſpernabantur ceteros parabolam iſtam. & reliqua.

Incip. Dnihten ræde þiſ bigſpell be ſumum mannum þe on him ſylfum truwodon. þ̄ hi rihtwiſe wæron. ⁊ oðre forſrapon þuſ cpeþende:· Tpeġen men eodon into Godes Temple to ġebiddenne.

Expl. Geunne [h] eop ſe ælmihtiga þurh hiſ mæġen þrỳmme on þỳrrene. poſulde ġeundfulnỳſſe

---

x gebỳrnunga. *C.* *y* mæniu. *C.* *z.* mete- *a* clỳpode. *C.* *b* hỳt. *C.* *c* Si. *C.* *d* piteſt. *C.* *e* fulfremod. *C.* *f* Slapera. *C.* *g* Birgopaſ. *C.* *h* uſ. *C.*

Digitized by Google

nyrre ⁊ roðre eadmodnyrre. ⁊ [i]eop ahebbe to hir heoronlican nice re ðe ana gepylt ealna gerceapta. Amen.

XXVIII. fol. 131. b. DOMINICA. XVI. POST PENTECOSTEN.

Nemo potest duobus dñis seruire. & reliqua.

Incip. Dnihten cpæð on rumne timan to hir leornung-cnihtum:· Ne mæg nan man tpam hlaforðum ramod þeopian. oððe he þone ænne hatað. ⁊ þone oðerne lufað. oððe he hine to ðam anum gehyreð. ⁊ þone oðerne forhrihþ:·

Expl. God ur genihtlæce ⁊ to ðam ecan life gelæde rpa rpa he behet þam ðe hine lufiað:· ði him pulðor ⁊ purþmynt on ealna porulda porulð. Amen:·

Fol. 134. b. DE MARIA, *pauca.*

Incip. Hpæt pille pe reccan ymbe Marian gebyrd-tide.

Expl. And hy habbað rpiðe langrum tpahtnunge æfter þam gastlican [k]andgite. þi pe hit lætað unræd:· ne gebenaþ ðyr naht þæro. buton for ydelnyrre.

XXIX. fol. 134. b. DOMINICA XVII. POST PENTECOSTEN.

Ibat Ihs in ciuitatem quae uocatur Naim. & reliqua.

Incip. Upe Dnihten fende to rumere byrig. reo ir gehaten Naim. ⁊ hir [l] gyngran ramod. ⁊ genihtrum [m] meniu:· Ða ða he genealæhte þam Portgeate þa fenode man anes cnihtes lic to byrgenne:·

Expl. Dy lor ⁊ pulðor þam ecan fæder. re ðe [n] næfre ne ongan. ⁊ hir anum bearne. re ðe æfre of him ir. ⁊ þam halgan gaste. re ðe æfre ir of him bam. hi þry an ælmihtig God untodæledlic. a on ecnyrre rixiende. AMEN.

XXX. fol. 139. DOMINICA XXI. POST PENTECOSTEN.

Loquebatur Hiesus cum discipulis suis in parabolis dicens. & reliqua.

Incip. Dnihten pær rprecende on rumere tide to hir Apostolum mid bigrpellum þur cpæðende:· Heoronan nice ir gelic rumum cyninge. þe porhte hir runa gyfte:·

Expl. Læd ur ælmihtig God to [o] getele þinra gecorenra halgena into ðære ecan blirre þines nices. þe ðu geancodest fram frym̃de middan-eardes þe luriendum. þu ðe leofast ⁊ rixast mid þam ecan fæder ⁊ halgum gaste. on ealna porulda porulð. a on ecnyrre. AMEN.

EXCVSATIO DICTANTIS,

In qua rationes reddit Ælfricus quibus inductus tot notabilia Evang. loca reliquit intacta, passionemque D. Thomae Apostoli prætermisit.

Fela fægere Godrpell pe forlætað on ðirum gedihte. þa mæg apændan re þe pile. Ne durre pe þar boc na miccle rpiðor [p] gelengan. [q] þilæs ðe heo ungemetegod ry. ⁊ mannum æðryt þurh hire micelnyrre artyrige:· Pe pillað rpa ðeah gyt ane feapa cpiðar on þirere bec geendebyrdian gemænelice be Apostolum ⁊ Martyrum. Andettendum ⁊ halgum Fæmnum þam Hælende to lofe. [r] Thomas þnopunge pe forlætað unapritene. forðan ðe heo pær gefyrn [s] anpend of [t] Læden on Engliscon leoð [u] piran:· Ac rpa ðeah re pira Augurtinus fæde on rumere hir [x] gastcnunge. ⁊ an þing pære ungeleaflic on ðære race geret. ⁊ ir be þam byrle þe þone Apostol eal [x] plætte. ⁊ be ðam hunde þe hir hand eft in-abæn:· Be ðam cpæð Augurtinus. hir næðað mid micelre [y] gecnyrdnyrre. þa þe rpiðor luriað. ac ur ir alyfed be [z] ðyrum to [a] tpionienne ⁊ re Apostol polde geppecan rpa pælhreoplice hir teonan. for ðyrrere tpynunge. nolde pe hreppan hir þnopunge:· Hio ir rpa ðeah eall ful gelearlic. buton þam anum þe Augurtinus pið fæcð:·

XXXI. fol. 148. IN NATALE VNIVS APOSTOLI.

Incip. Ðer Apostolica [b] fneols-dæg manað ur to rpecenne. ⁊ rum þing eop to reccenne be ðam gerælizan heape þe mid þam Hælende on [c] þiron life dohtnode.

---

i ur. *C.* *k* andgyte. *C.* *l* gingran. *C.* *m* mænu. *C.* *n* næfre. *C.* *o* getæle. *C.* *p* gelænge. *C.* *q* þylæs. *C.* *r* Thomes. *C.* *s* anpænd. *C.* *t* Leden. *C.* *u* piron. *C.* *x* platte. *C.* *y* gecnorðnyrre. *C.* *z* ðirum. *C.* *a* tpynienne. *C.* *b* fneolr-dæg. *C.* *c* þirum. *C.*

Expl.

Digitized by Google

Expl. Uꝛ ȝetiðað þæꝛ ꝛe ȝoda ⁊ ꝛe heoꝛenlica ꝛæþeꝛ. þuꝛh his ꝛunu. þe mið him leoꝛað ⁊ ꝛixað [d]a on ecnyꝛꝛe þæꝛ halȝan ȝaꝛteꝛ on ealna poꝛulda poꝛuld. Amen:

XXXII. fol. 151. Defideratur Rubrica, quæ in aliis exemplaribus ſic ſe habet.

IN NATALE PLVRIMORVM APOSTOLORVM.

Deſignauit dnſ et alioſ. LXX. duoſ. et reliqua.

Incip. Se hælend ȝeceaꝛ him to eacan þam tpelf Apoꝛtolum tpa ⁊ hundꝛeoꝛontiȝ leoꝛninȝ-cnihta. ⁊ ꝛende hiȝ tpam ⁊ tpam ætꝛoꝛan him to ælcepe bỳꝛiȝ ⁊ ꝛtope.

Expl. Se mildheoꝛta dꝛihten þe þiꝛne middan-eaꝛd [e]alyꝛde. ⁊ hiꝛ Apoꝛtolaꝛ ⁊ leoꝛninȝ-cnihtaꝛ uꝛ to laꝛeopum ȝeꝛette. ȝelæde uꝛ to þam ecan liꝛe [f]þideꝛ þe he uꝛ ȝeladode þuꝛh hi. ⁊ þuꝛh heoꝛa æꝛteꝛ-ȝenȝan:. [g]Sỳ him ꝛỳmble loꝛ ⁊ puldoꝛ ealna hiꝛ pelðæda. Amen.

XXXIII. fol. 154. b. IN NATALE SANCTORVM MARTYRVM.

Cum audieritiſ prelia & ſeditioneſ. nolite terreri. & reliqua.

Incip. Se hælend ꝛoꝛeꝛæde hiꝛ leoꝛninȝ-cnihtum þỳꝛeꝛ middan-eaꝛdeꝛ ꝛꝛæcednỳꝛꝛa ⁊ ðæꝛa Maꝛtỳꝛa ȝepinn. ðuꝛ cpeðende.

Expl. Ðæt hi ðuꝛh ða hꝛilpendlican [h]ȝeꝛꝛæncednisꝛa puldoꝛꝛulle [i]becomon to ðam ecan liꝛe. ðe he æꝛ Middan-eaꝛdeꝛ ꝛnỳmðe hiꝛ ȝeleaꝛꝛullum ȝeaꝛcode. ꝛỳ him puldoꝛ ⁊ puꝛðmỳnt on ealna poꝛulda poꝛuld. AMHN:

XXXIV. fol. 159. b. IN NATALE VNIVS CONFESSORIS.

Homo quidam peregre proficiſcenſ. uocauit ſeruoſ ſuoſ. & tradidit illiſ bona ſua. & reliqua.

Incip. Uꝛe dꝛihte ꝛæde hiꝛ biȝꝛpell hiꝛ Leoꝛninȝ-cnihtum:. He cpæð ꝑ ꝛum ꝛice mann polde ꝛaꝛan on ældeodiȝne eaꝛd. þa clỳpode he hiꝛ ðeopan him to. ⁊ betæhte [k]heom hiꝛ ȝod.

Expl. Ðæꝛ ðeȝeneꝛ loꝛ iꝛ þæꝛ hlaꝛoꝛdeꝛ pỳꝛðmỳnt:. Sỳ loꝛ þam hlaꝛoꝛde þe leoꝛað on ecnỳꝛꝛe. æꝛꝛe buton anȝinne on endeleaꝛum mæȝen þꝛỳmme. AMEN:

XXXV. fol. 165. b. IN NATALE SANCTARVM VIRGINVM.

Simile eſt regnum celorum decem uirginibuſ que accipienteſ lampadeſ ſuaſ. exierunt obuiam ſponſo & ſponſæ. et reliqua.

Incip. Se hælend ræde ȝelomlice biȝꝛpel be ȝehpỳlcum þinȝum hiꝛ Leoꝛninȝ-cnihtum. nu cpæð he ðỳꝛum biȝꝛpelle ꝑ heoꝛonan ꝛice pæꝛe ȝelic tỳn mæðenum.

Expl. Liꝛ pe hpæt [l]lỳtleꝛ to Gode ȝeboꝛ. ꝑ pe moton ꝛaꝛan into heoꝛonan ꝛice mið þam clænan [m]bꝛỳdguman hælende Cꝛiꝛt. Se ðe leoꝛað ⁊ ꝛixað mið hiꝛ heoꝛonlican ꝛæðeꝛ ⁊ þam halȝum ȝaꝛte on ealna poꝛulda poꝛuld. AMEN:

XXXVI. fol. 171. IN DEDICATIONE AECCLESIAE.

Incip. Men ða leoꝛeꝛtan. pe pillað ꝛume tỳhtindlice ꝛꝛnæce pið eoꝛ habban be þiꝛꝛeꝛe Cỳnclican mæꝛꝛunȝe. ⁊ eoꝛ læꝛan. ꝑ ȝe ꝛỳlꝛe beon Godeꝛ tempel ȝaꝛtlice. nu ȝe hiꝛ eoꝛþlice tempel puꝛðiað:.

Expl. Nu bidde pe þone ælmihtiȝan hælend. ꝑ he uꝛ þuꝛh hiꝛ mildheoꝛtnỳꝛꝛe ȝeclænꝛie ꝛnam uꝛum ꝛỳnnum. ⁊ uꝛ ȝelæde to ðæꝛe ecan ȝeladunȝe heoꝛonan ꝛiceꝛ. on ðam he ꝛixað mið hiꝛ ȝecoꝛenum halȝum. mið hiꝛ ælmihtiȝan ꝛæðeꝛ ⁊ þam halȝan ȝaꝛte on ealna poꝛulda poꝛuld. AMEN:

XXXVII. fol. 179. KL. NOVEMBRIS. NATALE OMNIVM SCORVM.

Incip. Haliȝe laꝛeopaꝛ ꝛæddon ꝑ ꝛeo ȝeleaꝛulle ȝeladunȝe þỳꝛne dæȝ eallum halȝum. to puꝛðmỳnte mæꝛꝛie. ⁊ appuꝛðlice ꝛꝛneolꝛie.

Expl. Uꝛ ȝeinnian ꝛpa hpæt ꝛpa pe on oðꝛum ꝛꝛneolꝛ-daȝum ealleꝛ ȝeaꝛeꝛ [n]ỳmbꝛỳneꝛ. [o]foꝛ [p]mennisce tỳddeꝛnỳꝛꝛe hꝛonlicoꝛ ȝeꝛỳldon. ⁊ caꝛꝛullice hoȝian. ꝑ pe to ðæꝛe ecan ꝛꝛneolꝛ tide becumon. AMEN:

---

d On annỳꝛꝛe. C. *e* aliꝛde. C. *f* þỳdeꝛ. C. *k* him. C. *l* litleꝛ. C. *m* bꝛidguman. C. *g* Sỳ him a puldoꝛ ⁊ loꝛ ealna hiꝛ pelðæda. Amen. C. *n* ỳmbꝛynỳꝛ. C. *o* þuꝛh. C. *p* mennisce. C. *h* heom. C. *i* becumon. C.

Digitized by Google

XXXVIII. fol. 183. DE EVANGELIO.

Vidensſ Ihſ turbaſ. aſcendit in montem. & reliqua.

Incip. Đæt haliȝe Godȝpel þe nu lẏtle æꝼ ætꝼopan eop ȝeꝼæd pæꝼ. micclum ȝeþȝæplæcð ðẏȝȝere ꝼneolꝼ-tide ꝼopðan ðe hit ȝeendebẏnt þa eahta eadiȝnẏȝȝe þe ða haliȝan to heoꝼenlicum ᵍ ȝeðẏnȝðum ȝebnohton:·

Expl. ðẏ pulðop ȝ loꝼ Dælendum Cnihte. þe ðe iꝼ anȝin ȝ ende. ſcẏppend ȝ alẏſend ealna haliȝena. mid ꝼæder ȝ mid haliȝum ȝaſte a on ecnẏȝȝe. AMHN.

XXXIX. fol. 187. VIIII. KL. DECEMBRIS. NATALE SCI CLEMENTIS MARTYRIS.

Incip. Men þa leoꝼertan. eoper ȝeleaꝼa bið þe tȝumpa ȝiꝼ ȝe ȝehẏnað be Godeꝼ haliȝum. hu hi ᵭ heoꝼenlice ȝice ȝeeannodon. ȝ ȝe maȝon þe cuðlicoꝼ to him ʳ clipian ȝiꝼ heopa liꝼer bnohtnunȝa eop þuꝼh ſ laneopa bodunȝa cuðe beoð:· þeꝼ haliȝa peꝼ Clemenꝼ þe pe on ðẏȝum andpeandum ꝼneolꝼ dæȝe puꝼðiað. pæꝼ þæꝼ eadiȝan Petpeꝼ Apoꝼtoleꝼ leoꝼnineȝ-cnihte.

Expl. Se roða Dnihten uꝼ ahnedde ꝼnam eallum ᵗ ꝼnæcednẏȝȝum. ȝ to þam ecan liꝼe ȝelæde. þe ðe leoꝼað ȝ ꝩixað a butan ende. Amen:·

XL. fol. 194. b. DOMINICA. I. IN ADVENTV DNI.

Incip. Đẏreꝼ dæȝeꝼ þenunȝ. ȝ þẏȝȝene tide mæꝼð ȝpeecað ẏmbe Godeꝼ to cẏme:· þeoꝼ tid oð midne-pinteꝼ iꝼ ȝecpeden Aduentuꝼ dni. ᵭ iꝼ Dnihtneꝼ to-cẏme:· Diꝼ to-cẏme iꝼ hiꝼ menniſcnẏȝ:·

Expl. Uton ꝼopði uꝼ ȝeapcian mid þẏȝum ꝼopeꝼædum neaꝼum. be þæꝼ Apoꝼtoleꝼ mẏnegunȝe. ᵭ pe to ðæne ˣ pundeplican ȝebẏnd-tide uneꝼ Dnihtneꝼ mid ꝼneolꝼlicepe þenunȝe becumen. þam ˣ ꝼẏ pulðop ȝ loꝼ a on ecnẏȝȝe. AMEN.

XLI. fol. 197. b. DOMINICA. II. IN ADVENTV DNI.

Erunt ſigna in ſole & luna & ſtelliſ. & reliqua.

Incip. Se Godȝpellepe Lucaꝼ apnat on ðẏȝum dæȝðeplican Godȝpelle. ᵭ upe Dnihten pæꝼ ȝpecende þẏȝum popðum to hiꝼ Leopninȝ-cnihtum. be þam tacnum þe æꝼ þẏȝȝepe populde endunȝe ȝelimpað:·

Expl. Dpæt þeah hit lanȝȝum pæpe. to ðam dæȝe ȝpa hit ʸ niꝼ. þeah ne ᶻ bið upe time lanȝȝum. ꝼopði on upe ȝeendunȝe uꝼ bið ȝedemed:· Dpæþeꝼ pe on pæȝte. oððe on pite. þone ȝemænelican dom ᵃ onbidan ꝼceolon:· Uton ꝼopði bnucan þæꝼ ꝼẏnꝼteꝼ þe uꝼ ȝod ꝼopȝeaꝼ. ȝ ȝeeapnian ᵭ ece liꝼ mid him. Se ðe leoꝼað ȝ ꝩixað in ealna populda popul. AMEN:· EXPLICIT HIC LIBER:·

Quae ſequuntur, à diverſis Librariis ſcripta fuerunt.

XLII. fol. 202. b. *Fragmentum Homiliae de* SANCTO PAVLINO *ſine Titulo.*

Incip. Se halȝa Papa Gnegopiuꝼ aſende hideꝼ on eaſt ~~ꝼiſne~~ eadiȝan biſcop Paulinum þe pe to dæȝ peopðiað Godeꝼ popð to bodiann~~e ȝ~~ he ꝼpa dide unꝼophtlice ꝼpa lanȝe oð he ȝehẏꝼde Eadpine Nopþhembpa Cẏnȝ to Cnihtendome ȝ ealne hiꝼ ᵇ beodȝepe.

Hujus homiliae, praeter unam Paginam, deſiderantur omnia.

XLIII. fol. 203. *Fragmentum Homiliae* DE QUADRAGESIMA, *cujus init. in alio cod. eſt* Men þa leoꝼertan. uꝼ iꝼ deope bebodeu. *diverſa (quod aiunt) manu ſcriptum.*

Expl. Đonne ꝼaꝼað þa uncẏnꝼtiȝan ȝ þa unꝼihtpiran into ecepe cpic ꝼuꝼle mid deoꝼle ȝ hiꝼ apẏꝼiȝedum enȝlum. ȝ þa ꝼihtpiran ȝecẏnꝼað ꝼnam þam dome into þam ecan liꝼe mid Cnihte ȝ hiꝼ ȝecoꝼenum enȝlum:· Mid þam hi libbað ȝ ꝩixiað on lichaman ȝ on ꝼaple on ealna populda popul. AMEN:·

---

q Ȝehincðum. *C.* *r* clẏpian. *C.* *ſ* deeſt. *t* nẏꝼ. *C.* *u* bið. *C.* *x* anbidian. *C.* *y* þe ꝼnecednẏȝȝum. *C.* *z* pulðoplican. *C.* *a* ꝼi. *C.* odȝcipe. *C.*

XLIV.

Digitized by Google

XLIV. fol. 204. b. Fragmentum Homiliae cujus Rubrica deeſt, in aliis autem Codd. ſic inſcribitur

DOMINICA IN SEPTVAGESIMA.

Simile eſt regnum celorum homini patri familiaſ. qui exiit primo mane.

Incip. Se hælend cpæð þæt [c] heoronan rice pære gelic rumum hirede ealdre. re ðe rende on ærne [d] merien. ⁊ polde hyran pyrhtan into hir pineard:. Ða gepearð þam hlaforde. ⁊ þam hyrigmannum rið anum peninge. ⁊ [e] heo eodon into ðam pinearde:.

Dimidiam partem Homiliæ vix exſcripſerat Librarius, cum ad hæc verba rpa rpa hlaforð hir hired on hir ealle, *manum ſuam de Tabula traxerit, ſequitur Hymnus,* (alienâ manu) *ad S. Mariam Magdalenam, Latinè deſcriptus.*

XLV. fol. 206. b. II. KL. DECEMBR. NATALE SCI ANDREE APOSTOLI.

Ambulanſ Ihſ iuxta mare Galileae. & reliqua.

Incip. Cprirt on rumere tide rende rið ða Galileircan ræ. ⁊ gereah tpegen gebroðru Symonem re pær gecigeð Petrur. ⁊ hir broðor ſ Andream purpende heora nett on ræ:.
Expl. To ði þ he hir beboda geornlice gefylle. ⁊ healde þurh ðone þe leorað ⁊ rixað a buton ænde. AMHN.

XLVI. fol. 211. b. EODEM DIE PASSIO SCI ANDREAE APOSTOLI.

Incip. Se Apoſtol Andreaſ æfter Cprirtes þropunge rende to ðam lande þe ir gehaten Achaia ⁊ þær bodade Drihtnes geleaſan ⁊ middan-geardes alyredny rre þurh hir g ðropunga:.

Ultimum Homiliæ ſimul ac Cod. folium, à nefario quodam, à ſumma pag. ad imam eſt abſciſſum; unde conſtat Hom. olim integram ibi exſtetiſſe, hiſce verbis, quæ alia habent exemplaria, clauſam.

Uton nu biddan þone ælmihtigan pealdend. þ hir eadiga Apoſtol ur þingere beo rpa rpa he punode hir gelaþunge bydel. Sy þam ælmihtigan Drihtne purðmynt ⁊ lir a on ecnerre. Amen:.

NE. F. 4. 10. *Codex membranaceus in fol. prioris Volumen alterum, & ab eodem Librario ſcriptus. Continet Homilias quæ infra deſignantur.*

I. fol. 1. SERMO IN NATALE DOMINI.

Incip. Dær rægð hir halige Godrpell be ðære hean medomnyrre þyrrere halgan tide. þe nu andpeardð ir. ⁊ ur læreð þ pe þar halgan tid gebaſenlice ⁊ clænlice peorðian Godes naman to lofe ⁊ to puldre. ⁊ upum raplum to ecere hælo. ⁊ to frofre.
Expl. Ne genealæteð him ænig yldo. ne rap. ne deað. ne hir picer ne bið æfre ænig ende ac he ur eallum gifð gif pe hit geearnian pillað pice buton ende. ⁊ blirre buton [h] gnornunge. ⁊ rmyltnyrre buton gedrefednyrre. ⁊ leoht buton þeorrnum. lif buton ende. hælo buton rare. ecnyrre buton ende. blirde buton unrotnirre. ⁊ pe beoð buton rynna pommum. ⁊ pe beoð libbende buton deaðe. ⁊ gaſtlice herigeað uſer drihtnes naman Dælendes Cprirtes. re ðe leorað ⁊ rixað a buton ende. AMHN:.

II. fol. 5. b. IN NATALE SCI STEPHANI PROTOMARTYR.

Incip. Ve rædað on ðære bec þe ir gehaten Actur Apoſtolorum. þ ða Apoſtolar gehadedon reofon Diaconar on ðære geladunge þe of Iudeircum folce to Cprirtes geleaſan beah æfter hir ðropunge. ⁊ hir æprte of deaðe. ⁊ uprtige to heofonum:.
Expl. [i] Geoprtan dæg rungon englar Gode puldor on heannyrrum nu to dæg hi underfengon Stephanum blirrigende on heofa gefeprnedene. mid þam he puldnað ⁊ blirrað a on ecnyrre. Amen.

III. fol. 10. b. IN ASSVMTIONE SCE IOHANNIS.

Incip. Iohannes re Godrpellere Cprirtes dyrling. peard on dirum dæge to heofonan rices

---

c Heofona.C. *d* merigen.C. *e* hi.C. *f* Andrean.C. *g* ðropunge.C. *h* gronunge.C. *i* Gyprtan.C.

Digitized by Google

mỳnh͛e þunh. Gobeɼ neoɼunge genumen:· He pæɼ *Cnihteɼ ⁊ he hine luɼobe †ɣ́nbeɲlice. ɼoɲ ðæɲe clænnỳɼɼe hiɼ anɼunban mæg͛ haben:·

Expl. Ðæɲ beoð ɼela tacna æteopbe. ⁊ untɲuman gehælebe. ⁊ ɼnam eallum ɼnæcebnỳɼɼum alỳɼbe. þuɲh þæɼ Apoɼtoleɼ ᵏþingunge:· þæɼ him ˡgetỳhað Dɲihten Cɲiɼt þam iɼ pulbon ⁊ punðmỳnt mið ɼæben ⁊ mið þam halgum gaɼte abutan enbe:· AMEN:·

IV. fol. 17. b. IN NATALE INNOCENTIVM.

Incip. Nu to bæg͛ gobeɼ gelaðung geond ealne ỳmb-hpỳnɼt mæɲɲað þæɲa eabigɲa Cilba ɼneolɼ-tibe. þe ɼe pælhneopa Henobeɼ ɼoɲ Cɲiɼteɼ acennebnỳɼɼe mið anlearɲa ehtnỳɼɼe acpealbe. ɼɲa ɼɲa uɼ ɼeo Gobɼpellice nacu ɼputellice cỳð:·

Expl. Hæbbenb heoɲa Palm-tpigu on hanba ⁊ ɲingað þone nipan loɼ-ɲang þam ælmihtigum gobe to puɲþmỳnte. ɼe ðe leoɼað ⁊ ɲixað a buton enbe. Amen:·

V. fol. 22. IN OCTAVAS DOMINI.

Incip. Se Gobɼpelleɲe Lucaɼ* beleac þiɼ bæg͛ðeɲlice Gobɼpel mið ɼeapum punbum. ac ᵐhit iɼ mið menigɼealbne mihte þæɲe heoɼonlican ⁿgenỳno aɼỳlleb:· he cpæð. Poɼtquam conɼummati ɼunt dieɼ octo ut circumcideretur puer. uocatum eɼt nomen eiuɼ Ihɼ:· Quod uocatum eɼt ab angelo priuɼquam in utero conciperetur:· Ðæt iɼ on upe ge͛ðeobe:· Æɼteɲ ᵒþan þe pæɲon geɼỳlleb eahta bagaɼ Dɲihtneɼ acennebnỳɼɼe.

Expl. Utan beɼettan upne hiht ⁊ upe geɼæl͛ða on ðæɼ ælmihtigan ᵖɼcỳppendes ɼoɲe-ɼceapunge. ɼe ðe ealle geɼceaɼta on ᵍðɲỳm þingum geɼette. þ iɼ on gemete. ⁊ on getele. ⁊ on heɼe:· ðỳ him pulbon ⁊ loɼ a on ecnỳɼɼe. AMEN:·

VI. fol. 26. b. IN EPIPHANIA DOMINI.

Incip. Men ða leoɼeɼtan. nu ɼoɲ ɼeapum bagum pe oɼeɲ-pæbbon þiɼ gobɼpell ætɼoɲan eoɲ. þe belimpð to þiɼeɼ bæg͛eɼ þenunge.

Expl. He ge͛tacnobe þa leaɲan liccetenaɼ. þe mið hipunge Gob ɼecað. ⁊ næɼɲæ ne gemetað:· he iɼ to ɼecenne mið ʳɼoðfaeɼtnỳɼɼe heoɲtan. ⁊ anɲæbum mobe. ɼe ðe leoɼað ⁊ ɲixað mið ɼæben ⁊ mið ɼuna ⁊ þam halgum gaɼte on ealɲa poɲulba poɲulb. AMEN:·

VII. fol. 33. DOMINICA. I. POST THEOPHANIA. ET QVANDO VOLVERIS.

Incip. Manað uɼ ⁊ mỳnegað on ðỳɼum bocum. hu ɼc̄ɼ Gnegoɲiuɼ ɼe halga ɲniteɲe ɼe ðe þiɼ ge ɲnit ɼette ⁊ ɲnat. þ pe ỳmb uɼ ɼỳlfe geoɲne / þencan ðe pe gemỳnbige.

Expl. Ðam Gobeɼ ɼunu ˢɼỳ loɼ þe leoɼað ⁊ ɲixað mið ɼæben ⁊ mið halgum gaɼte a butan enbe. AMEN:·

VIII. fol. 35. b. DOMINICA. II. POST THEOPHANIA. ET QVANDO VOLVERIS.

Incip. Men ða leoɼeɼtan uɼ manað ⁊ mỳnegað þeoɼ halige boc. þ pe ɼỳn gemỳnbige ỳmbe upe ɼaple þeanfe. ⁊ eac ɼɲa. upeɼ þæɼ nehɼtan bæg͛eɼ.

Expl. Liɼ pe ðonne ɼɲa ðon pilla͛ ɼɲa uɼ Dɲihten bebоben haɼa͛ð. þonne moton pe mið him ⁊ mið hiɼ þam haleg͛um gaɼte punian in ealɲa poɲulba poɲulb a buton enbe on ecnỳɼɼe. AMHN.

IX. fol. 40. b. DOMINICA. III. POST EPIPHANIA DOMINI.

Cum deſcendiſſet Ihſ de monte. ſecute ſunt eum turbe multe. & reliqua.

Incip. Matheuɼ ɼe eabigɲa Gobɼpelleɲe appat on ðỳɼɼeɲe Gobɼpellican þæbinge. þ ɼe hælenð ᵘniðeɲ eoɲe oɼ anɲe ðune. ⁊ him ɼiligðe micel ˣmeniu:· Eɼne þa com ɼum hneoɼlig mann. ⁊ aleat pið þæɼ Hælenbeɼ þuɼ cpæðenbe. Dɲihten. gif þu pỳlt þu miht me geclænɲian:·

Expl. Uton gelỳɼan on ðæɲe halgan þɲỳnnỳɼɼe. ⁊ on ɼoðɲe annỳɼɼe. þ ɼe ælmihtiga ɼæben ⁊ hiɼ ɼuuu. þ iɼ hiɼ piɼbom. ⁊ ɼe halga gaɼt. ɼe ðe iɼ heoɲa begna luɼu ⁊ pilla.

---

* Cnihteɼ mobbnian ɼunu. ⁊ he hine luɼobe. C. † ɣ́nbeɲlice. na ɼɲa micclum ɼoɲ ðæɲe mæglican ɲibbe ɼɲa ɼoɲ ðæɲe clennỳɼɼe. C. ᵏ ðenunge. C. ˡ getiðaþ. C. ᵐ bỳt. C. ⁿ genỳnu. C. ᵒ þam. C. ᵖ ɼcyppenbeɼ. C. ᵍ ðɲim. C. ʳ ɼoðfæɼtne. C. ˢ þencan læɲð he uɼ þ pe gemỳnbige. C. ᵗ ɲi. C. ᵘ nỳðeɲ. C. ˣ mæniu. C.

þ

Digitized by Google

þ hi y rynt þry on habum. ⁊ on namum. ⁊ an god on anre godcundnyrre æfre puniende buton angynne ⁊ ende. AMEN:.

X. fol. 45. b. IN PVRIFATIONE SCE MARIE VIRGINIS.

Incip. Lod bebead on dære ealdan æ. ⁊ het Moyrer done Henetogan þ he hit appite betpux odrum bebodum. þ ælc pif þe cild gebære. rceolde abidan feopertig daga æfter dære cenninge.

Expl. Deah þe rume menn ringan ne cunnon hi beran þeah hpædere þ leoht on heora handum. forði on dirum dæge pær þ rode leoht Cpirt geboren to þam temple. re þe ur alyrde rnam þeortpum. ⁊ ur gebringð to þam ecan ᵷ leohte. Se þe leofað ⁊ pixað. a butan ende. AMEN:.

XI. fol. 52. IN NATALE SCI GREGORII PAPE.

Incip. Lpegorius re halga Papa Englirene þeode Apostol on [a] disum andpeardum dæge. æfter mænigfealdum gedeorfum. ⁊ halgum [b] gecnyrdnyrrum. Godes rice gefælilice artah:. he ir nihtlice Englirene þeode Apostol. forðan þe he þurh hir næd ⁊ rande ur rnam deofler biggengum ætbræd. ⁊ to Lodes geleafan gebigde. Manega halige bec cyðað hir dpohtnunge. ⁊ hir halige lif. ⁊ eac Irtoria Angelorum þa de Ælfred Cyning of Lebene on Englirc apend. reo boc rpecað genoh rputellice be [c] dam halgum pere.

Expl. And puldorfullice þ Papan retl gepeold þrýttene geap. ⁊ rix mondar. ⁊ tyn dagar. ⁊ rýðdan on dirum dæge gerat to dam ecan retle heofonan ricef. on dam he leofað mid gode ælmihtigum [d] a on ecnyrre. AMEN.

XII. fol. 58. b. IN NATALE SCI CVTHBERHTI EPISCOPI.

Incip. Cuðbehtur re halga Birceop rcinende on manegum geearnungum ⁊ healicum geðincðum on heofonan rice mid þam [e] ælmihtigan rcyppende on ecere blirre rixigende puldrað:. Beda re rnotera Engla ðeoda lareop *f* þyrer halgan *g* lyf endebyrdlice mid pundenfullum herungum. ægðer ge æfter anfealdre geneccednyrre ge æfter leoðlicre gyddunge apprat:.

Expl. Sy puldor ⁊ lof þam peligan Dnihtne. re ðe hir gecorenan rpa cyrtelice purðað. æfter deablicum life mid him [h] libbendem. a on ecnyrre ealra * porulda. AMHN:.

XIII. 66. b. IN NATALE SCI BENEDICTI ABBATIS.

Incip. Upe re ælmihtiga rcyppend re ðe ealle gerceafta buton ælcon antimbre þurh hir pirdom gerceop. ⁊ þurh hir pillan gelifræfte:.

Expl. Utan pe bidðan nu þ eadige ⁊ þ gerælige mæden Maria. þ heo ur gebingie to hira agenum runa. ⁊ to [m] hire rcyppende Hælende Cnirte. re ðe gepylt ealra þinga mid fæder. ⁊ mid ðam halgan gaste. a on ecnyrre. AMEN.

XV. fol. 86. b. IN DOMINICA IN. LXX.

Simile eſt regnum celorum homini patri familiaſ. qui exiit primo mane.

Incip. Se hælend cpæð þ heofonan rice pære gelic rumum hinedef ealdre. re ðe fende on ænne menigen. ⁊ polde hyrian pynhtan into hir pinearde:.

Expl. Nu pe pel [n] pillað ur [o] filigð goder mildheortnyr þ ure pilla idel ne fi:. He gegeencað urne goðan pillan to fultumigenne. ⁊ he fylrt þam pillan gegearcodne re ðe leofað ⁊ rixað nu ⁊ rymble on porulde Amen:.

---

y Syndon. *C.* *z* life. re. *C.* *a* þirum. *C.* *b* gecyndnyrrum. *C.* *c* þirum. *C.* *d* a buton ende. *C.* *e* ælmihtigum. *C.* *f* þirer. *C.* *g* lif. *C.* *h* libbendum. *C.* * porulda porulð. AMHN:. *C.* *i* ðirum. *C.* *k* rimle. *C.* *l* unaræcgenlic. *C.* *m* hyne. *C.* *n* pyllað. *C.* *o* fyligð. *C.*

Digitized by Google

XVI. fol. 91. *Rubrica deest, alii autem codices, eam exhibent sic scriptam:*

DE ALLELVIA.

Incip. Ve pillaþ eop recgan be þýrrepe anðpeapðan tiðe. hpi reo haliġ ġelaþunġ *p* foplet on Godef *q* cipican Alleluian. ⁊ Hlofia in excelsis deo. fpam þýrum anðpeapðan dæġe. oþ þa halġan Eapten tiðe:.

Expl. Nu foplæte pe þar heofonlican lof fanġar on ufe behpeoffunġ tiðe. ⁊ pe biddaþ mid foðre eadmodnýrre þone ælmihtiġan. þ pe *r* moton ġefeon hiſ heofonlican Eapten tiðe. æfter þam ġemænelicum æpiſte. on ðam pe him finġaþ ecelice Alleluian. *s* buton ġefpince. Amen:.

Hanc & praecedentem Homil. quasi unam exhibent alia exemplaria.

XVII. fol. 93. b. DOMINICA IN. LX.

Cum turba plurima conuenirent ad Ihm̄. & de ciuitatibs properarent ad eum.

Incip. On fumefne tiðe þa ða micel *t* menigu famod comon to ðam hælende. ⁊ fpam ġehpilcum buſġum to him ġenealæhton. þa fæde he him þiſ biġſpel:. Sum fædefne feſde to fapenne hiſ fæd. ⁊ hiſ ġelamp þa ða he feop. þ fum dæl þæf fæder befeol *u* on þam peġe. ⁊ hiſ peapþ foſtfeden. ⁊ fuġelaf hýſ æton:.

Expl. Ic biðde eop ġebroðra tihtaþ eoppe mod to ġecnýſnýrra ġoðra peorca. þ ġe mid ġeðýlde ġodne pæſtm. to Godef handa bringon. þ ġe mid him *x* ⁊ hiſ halġum þ ece lif habban moton. on ealra porulda porulð. a butan ende. Amen:.

XVIII. fol. 98. b. DOMINICA IN QVINQVAGESIMA.

Assumpsit Ihs. XII. discipulos suos.

Incip. Hæfi iſ ġefæd on ðýſum Godfpelle þe pe ġehýrdon of ðæf Diaconef muðe. þ fe Hælend ġename on funðan hiſ tpelf Leorning-cnihtaf ⁊ cpæð to *y* heom:. Efne pe fceolon faran to þære býriġ Hierufalem:. ⁊ þonne beoþ ġefýlleðe ealle þa þinġ þe pæron be me appitene þurh pitegan:.

Expl. Cume forði ġehpa Cpiſtenra manna to hiſ *z* fcýfte. ⁊ hiſ biġlan ġýltaf ġeandette:. ⁊ be hiſ *a* lareowef tæcunġe ġebete. ⁊ tihte ælc oðerne to ġode mid ġodre biſnunġe. þ ealle folc *b* cpeðe be uf. fra fra be ðam blindan ġecpeðan pæf þa ða hiſ eaġan pæron onlihte:. þ iſ eall folc þe þ ġefeah henede God. Se ðe leofaþ ⁊ finaþ a buton ende. AMEN:.

XIX. fol. 103. b. DOMINICA. I. IN. XL.

Incip. Men ða leofertan. eop eallum iſ cuð þ þef ġeaplica ymbpine. uf ġebpinġð efne nu þa clænan tiþ *c* Lenctenlicef fæftenef. on þam pe fceolon ufe *d* ġymelearte ⁊ fop ġæġebnýrra unum ġaſtlicum fcipte ġeandettan.

Expl. And þa pihtpiran ġecýnnaþ fpam þam dome. into ðam ecan life mid Cpiſte ⁊ *e* hiſ ġecofenum enġlum:. Mid þam hi libbaþ ⁊ finaþ on lichaman ⁊ on faple on ealra porulda porulð. a butan ende. AMHN:.

XX. fol. 108. DOMINICA. II. IN. XL.

Incip. Men ða leofertan. ic cyðe eop þ þneo þinġ ~~fynt~~ æneft on forepeapdum æġhpylcum men nýd behefe to *f* habbenne:— An iſ ġeleafa. oðer iſ luht. þridde iſ foð lufu:.

Expl. Dar þinġ uf ġebafenaþ *g* ġefýllan. mid *h* Chriſtef fultume. þe mid fæder. ⁊ mid funa. ⁊ mid þam *i* halġum ġaſt leofaþ ⁊ finaþ. þurh ealra porulde porulð a buton ende. Amen:.

XXI. fol. 112. DOMINICA. III. IN XL.

Incip. Gehýrnaþ nu men ða leofertan. hu þar halġan bec eop mýnegiaþ. ⁊ eop þone peġ æteopeð. ⁊ eac inġelæðaþ to heofonan fice.

Expl. Dæt hi moton æfter þam æpiſte habban þ ece lif *k* ⁊ Neorixna *l* ponġef ġefean. mid fæder ⁊ mid funa ⁊ *m* mid halġum Gaſte on ealra porulda porulð a buton ende. Amen:.

---

p Foplæt. C. *q* cýpcan. C. *r* motan. C. *s* Lencteplicef. C. *t* ġýmelearta. C. *u* hýr. C. *v* buton ælcon ġefpince. C. *x* mæniu. C. *y* on miðdan þam peġe. C. *z* him. C. *a* halġan. C *b* cpæðe. C. *c* hiſ. C. *d* on. C. *e* panġef. C. *f* hæbbenne. C. *g* ġefýllon. C. *h* Chpiſtef. C. *i* mid ðam halġum. C. *k* mid hiſ. C. *l* ġýmelearta. C. *m* mid

Digitized by Google

XXII. fol. 115. DOMINICA. IIII. IN. XL.

Incip. Men ða leoferan. pe pillað hefr rpecan mið feapum porðum. be ðam þrym þingum ðe eallum mannum rynt neð behefe to pitanne. ⁊ to hæbbenne. þ ir geleafa. ⁊ hiht. ⁊ lufu :·

Expl. Ðæf ne bið nan piðerppinna. ne nan gedrefednyr. ne nan unrotnyr. ac þær habbað ealle halige fulfremedne lufe. ⁊ [y] fullfremedne pillan. mið fæder. ⁊ mið rune. ⁊ mið þam halgum gaſte. [z] on ealra porulda porulð. AMHN.

XXIII. fol. 119. DOMINICA. V. IN. XL.

Incip. Men ða leofertan. ur ir on ælcne fæl geornlice to fmeagenne. ⁊ to hycgenne. hu pe þurh haligra boca [a] tæcinge. uref Dnihtnef pillan mið godum dædum.

Expl. Ðæt he þurh þ geafnige þ he onfo þære ecan mæde on heofonan rice. þa ur gegeappige re Dnihten þe mið fæder. ⁊ mið rune. ⁊ mið þam halgum gaſte. leofað ⁊ rixað on ecnyrre a buton ende. AMHN :·

XXIV. fol. 123. DOMINICA IN RAMIS PALMARVM.

Paſſio Dn̄ nr̄ Ihū Xr̄. ſecundum Matheum.

Incip. Men ða leofertan. þir ir uref Dnihtnef þropung hælendef Cnirtef. æfter Matheuf gerecednyrre :· [b] Pe cpæð re Hælend to hir þegnum. pitað ge þ æfter tpegra daga fæce. Eartron [c] gepeorðaþ. ⁊ manner rune byð gefealð. þ he ri ahangen :·

Expl. Ðære byrgenne duru. ⁊ him þær ofer-geræton. ⁊ hæfdon þær on gebroht þær Hælendef lichaman. þe nu leofað ⁊ rixað mið fæder ⁊ mið rune. ⁊ mið þam halgum gaſte. a in ealra porulda porulð roðlice buton ende. Amen :·

XXV. fol. 128. DE CENA DOMINI.

De huiuſ diei ueneratione. & de dn̄ miſericordia in memoria æternæ Iohanneſ Euangeliſta uenera.

Incip. Sæged hit on ðyrum bocum be ðære arpurdnyrre þyref halgan dægef. ⁊ be ðære unaræcgendlican milðheortnyrre uref Dnihtnef Hælendef Cnirtef.

Expl. Se ðe eall þar þing for mancynnef lufan. ⁊ hælu. milðheortlice abæf. ⁊ gemet [d] fæſt [e] anæfnede. God ur gefultumige þ pe to him becuman * moten. re ðe leofað ⁊ rixað a on ecnyrre god. AMEN :·

XXVI. fol. 134. b. DE PARASCEVE.

Incip. Hpæt re ælmihtiga Dnihten pær rymle gemyndig hir þære unarecgendlican milðheortnyrre. ⁊ þære unupendedlican lufan þe he to mancynne [f] genam. þa he heo æfert ætfrymðe plitige ⁊ pir fæſte gerceop ⁊ gepurhte.

Expl. To ðan þ pe næfre of þæra rime getealde [g] purðan þe he [h] on ðyrum andpeardan dæge þurh hir bloder agotennyrre of ecere [i] erm̄ða grundum to heofona heannyrrum. ⁊ to engla midpirte. bohte ⁊ alyrde hir rylfer naman to puldrienne. ⁊ to herienne. on ecum gefean. on ecere eadignyrre. þurh ealra porulda porulð a buton ende. Amen :·

XXVII. fol. 144. DE SABBATO SANCTO.

Incip. Men ða leofertan. magon pe hpylcum hpega porðum. recgan be ðære arpurdnyrre [k] þirre halgan tide. ⁊ [l] þeorer halgan dæger. þe nu [m] þyrer mergener andpeard bið. ⁊ þeah ðe ur [n] ryn ealle þa halgan dnihtenlican tida ⁊ eac hir þæra haligra þe ðe ymb tpelf monað beoð. mið heah lofe to [o] peorðienne. ⁊ to puldrienne :·

Expl. Spa rc̄ Paulur re Apoſtol cpæð þ he Dnihten ne rpapode hir agene bearne :· Ac he hine for ur eallum to deaðe gefealde for ure ecere [p] hælu :· þær him ry rymble lof ⁊ puldor. ⁊ reo mærte þancpurðerta henenyr. a buton ende in ealra porulda porulð. AMEIN :·

XXVIII. fol. 152. b. DOMINICA PASCE.

Incip. Eft pe gehyrdan ymbe þær Hælendef æriſt. hu he on þirum dæge of deaðe aras. ac pe pyllað eop mynegian þ hit ne gange eop of gemynde þa ða Cnirt bebyrged pær.

---

y Fullfremede. *C.* *z* a to porulde. AMEN. *f* hæfde. *C.* *g* peorðan. *C.* *h* of þirum. *C.* *i* yrmðe. *C.* *k* þirrer. *C.* *l* þirer. *C.* *m* þi- *C.* *a* tæcunge. *C.* *b* þa. *C.* *c* gepurðaþ. *C.* *d* fæſtlice. *C.* *e* anæfnede. *C.* * motan. *C.* rer. *C.* *n* rin. *C.* *o* purðienne. *C.* *p* halu. *C.*

Digitized by Google

Expl. And þnopobe beaþ be *q* hiſ agenum pillan. ⁊ apaſ oþ beaþe on *r* þyſrum dæge. ⁊ aſtah to heoſonum on þam *ſ* ſeopenteogoþan dæge *t* hiſ æriſtes ætſopan manegna manna gerihþe. ⁊ rixaþ mid þam *u* ælmihtigun fæder. ⁊ þam *x* halgum gaſte. nu ⁊ a on ecnyſſe. AMEN.

XXIX. fol. 157. DOMINICA. I. POST PASCE.

Incip. Æfter þær Hælendes æriſte pæron hiſ discipuli belocene on anum huſe. foſ þiſ *y* Iudiſcean folces *z* ogan:· þa on anum Reſte-dæge. com ſe Hælend into *a* him ⁊ cpæþ him to. ſy ſibb *b* betpux eop:·

Expl. Ne biþ þær ſoþh ne ſar. ne nan geðneſednyſſe. Ac biþ fulfremed ſib. ⁊ ſingal bliſ. ⁊ beoþ cuþe ge þa þe ær cuþe pæron. þa þe uncuþe pæron. punigende on bnoðorlicne luſe mid gode a on ecnyſſe. AMEN:·

XXX. fol. 160. b. DOMINICA. II. POST PASCE.

Incip. Ðiſ Godſpel þe nu gepæd pær cyþ þ ſe Hælend cpæde be him ſylfum. Ic eom god hyrde. ſe goda hyrde ſylþ hiſ agen lif foſ hiſ ſceapum:· Se hyrda ſe þe niſ riht hyrde. he gerihþ bone pulf cuman. ⁊ he foſlæt þa sceap. ⁊ flihþ:·

Expl. And Criſt hi gebrinþ ealle to anre eorðe on þam ecan life:· Manega *c* ſynt hyrdar unðer Criſte. ⁊ þeah hpæðere he iſ ana heofa ealra hyrde:· Se þe leofaþ ⁊ rixaþ mid fæder ⁊ mid suna ⁊ mid þam halgum gaſte. a on ecnyſſe. Amen:·

XXXI. fol. 163. KL. MAI. NATL. APOSTOLORVM PHILIPPI ET IACOBI.

Incip. Philippuſ ſe Goder Apoſtol þe pe on ðiſum dæge puſþiaþ bodade Godſpel anræðlice hæðenum þeodum geond tpentig geara fæce.

Expl. Ðæſ getiðaþ Dnihten þuſh þa deoſpurðan halgan micele meldæda. ⁊ pundra gelome. gelearfullum mannum. ſe þe leofaþ ⁊ rixaþ abuton ende. AMHN:·

XXXII. fol. 164. *De S. Philippo ſolo tractat homilia ſuperior. Sanctum autem Jacobum commemorat ea quæ ſequitur.*

Incip. Se purðeaþ eac on ðyſſeſe ſneolf tide oðeſne Apoſtol Iacob bone rihtriſan. ſe ſeſ on *d* ðyſum dæge gemarfynod.

Expl. Uton nu gebroðra biddan geornlice. þaſ halgan Apoſtolaſ ðe pe to dæg purðiaþ þ hi uſ ðingian to uſum *e* ſcyppende. Se ðe ana rixaþ on ecnyſſe god. AMHN:·

XXXIII. fol. 166. V. NONAS. MAI. INVENTIO. SCE CRVCIS.

Incip. Men ða leofeſtan. nu to dæg pe puſðiaþ þæſe halgan rode gemynd. þe uſe drihten on ðroſode. foſðan ðe heo ſær gefuſelod on ðiſum dæge mannum:·

Expl. Deah ðe heo on holte peoxe:· Se hi puſðiaþ a foſ puſðmynte Criſtes. ſe ðe uſ alyſde mid luſe þuſh hi. ðæſ pe him þancia ⁊ ſymle on life. AMHN:·

XXXIV. fol. 167. PASSIO. ALEXANDRI PAPAE.

Incip. On ðyſum dæge þroſode ſum apoſtoſlic Papa Alexander gehaten mid tpam mæſſepreoſtum Euentiuſ ⁊ Deodoluſ. ætſomne ðam *g* Kaſere Aurelianuſ.

Expl. Seo ſtof hæfde ſyðdan ſymle *h* hine Biſcop oð *i* ðyſne andfeanðan dæg:· Sy ðam ælmihtigan loſ ſe ðe ana rixaþ. a on ecnyſſe god. AMHN:·

EXPLICIT XII. LIBER.

---

q hyſ. C. *r* þiſum. C. *ſ* ſeopeſtigoþan. C. *t* peox. *c* ſynd. C. *d* ðiſum. C. *e* ſcippen- *t* hyſ. C. *u* ælmihtigan. C. *x* halgan. C. de. C. *f* ſimle. C. *g* Caſere. C. *h* hyra. C. *y* Iudiſcef. C. *z* egen. C. *a* heom. C. *b* be- *i* ðiſne. C.

Digitized by Google

NE. F. 4. 12. *Codex membr. in fol. circiter Hen. II. tempora, manu Normanno-Saxonicâ ſcriptus. Quo quidem continetur uberrima Collectio Homiliarum, quarum haud exiguus numerus in ſuperioribus Codd. ut & in iis qui ſequuntur, habentur. Notandum autem eſt, hujus Cod. deſcriptores, Orthographiam Saxonicam, in ſui temporis ſcripturam continuo mutâſſe, & voces phraſeſque Normanno-Saxonicas, Saxonicarum loco non raro ſuccenturiatas uſurpaſſe. Homiliarum vero hujus Cod. ut & aliorum omnium quæ in aliis* MSS. *pluribus verbis deſignantur, Exordia ſola paucis deſcribenda cenſui. Quod, ut diligenter obſervet, Lectorem rogo.*

I. p. 1. DMC. VIII. POST PENTECOSTEN.

Cum multa turba eſſet cum Ihū. nec haberent quod manducarent. ȝ reliqua.

Incip. Marcuſ ꝛe Godꝛpelleꝛe cpæð on þiſſum dæȝþeꝛlicum ȝoꝛpelle. *ut ſupra.*

Cod. deſunt quaedam folia, in quibus continebatur Concluſio Hom. præcedentis, una cum illa fere integra quæ ſubſequitur, cujus Rubricam concluſio oſtendit fuiſſe.

DMC. IX. POST PENTECOSTEN.

II. *Expl.* And ꝛoꝛðe to middan ȝeaꝛde ȝepende. ꝥ he uꝛ to him ȝeꝛette. ði him pulðoꝛ ȝ loꝛ mid ꝛæðeꝛ ȝ halȝum ȝaꝛte. on ealna poꝛulda poꝛuld. AMEN. *ut ſupra.*

III. p. 6. IN ILLO TEMPORE DIXIT IHC DISCIPVLIS SVIS.

Ego ſum paſtor bonuſ. bonuſ paſtor animam ſuam dat pro ouibuſ ſuiſ. ET RELIQVA.

Incip. Ðiꝛ Godſpel þe nu ȝeꝛæd pæſ. cꝛýð ꝥ ꝛe Hælend cpæð be him ſýlꝛym ic eom ȝood hýꝛde. *Vide ſupra.*

Deſiderantur quaedam folia, in quibus ſcriptum fuit dimidium alterum hujus Hom. & initium ſequentis quæ ſic

IV. *Explicit.* Ðiꝛ ȝodꝛpel ðingð ðýꝛiȝum mannum ꝛýllic. ac pe hit ꝛæȝað ꝛpa þeah pealð þeah hit ſumum men licie:· God uꝛ ȝeꝛihtlæce. ȝ to þan ecan liꝛe ȝelæde ſpa ſpa he behet þam ðe hine luꝛiað:· ðý him pulðoꝛ ȝ puꝛðmýnt on ealna poꝛulda poꝛuld. AMEN:·

Hymnus in laudem B. V. Mariæ, Latinè cum notulis Muſicis.

Hymni duo in eandem, cum not. Muſ. Lat.

Conciuncula quædam in quamplurima Novi Teſt. loca Latinè, quas (cum ad rem Saxonicam nullatenùs ſpectent) ſigillatim recenſere, haud operæ pretium duxi.

INCIPIT LIBER CATHOLICORVM SERMONVM ANGLICE IN ANNO I. SERMO AD POPVLVM. DE INITIO CREATVRE.

V. fol. 1. *Incip.* An anȝin is alꝛæ ðingæ þæt iſ god almihtig. he iſ opðꝛume ȝ ende. *ut ſupra.*

VI. fol. 4. b. *Deſideratur Rubrica, quae in aliis MSS.*

DOMINICA I. POST PENTECOSTEN.

Erat homo ex Phariſeis Nichodemuſ nomine. princepſ Iudeorum. et reliqua.

Incip. Sum Phariſeiſc mon pæſ ihaten Nichodemuſ an þare aldꝛæ Iudeiſceſ folceſ. ſe com hpilon nihteſ to þam hælende. ȝ cpæð:· Ꝛe piton leof laꝛeop ꝥæt ðu ꝛꝛam ȝode come. ne mæȝ nan [a] mon ꝛoðlice ꝛpýlce [b] tacnæ [c] puꝛcen [d] ꝛpýlce ðuýꝛcſt buton God beo mid him:·

Expl. ðeo æꝛene nædꝛe þe buton attre pæꝛ etacnode Cꝛiꝛteꝛ deaþ. þe unꝛýnnig ðꝛopode up [e] ahoꝛen on ꝛode. ȝ pe to him beꝛeoð mid [f] ꝛullem [g] ȝeleaꝛæn. ꝥ pe [h] from [i] urem ꝛynnum ðuꝛh hine beon alýꝛde. ȝ liꝛ habban mid him a on ecnýſſe. ꝛpa ꝛpa he uꝛ [k] bihet. ðam iſ a [l] puꝛment ȝ pulðoꝛ on ecnýſſe mid hiꝛ [m] heoꝛenlicen ꝛæðeꝛ. ȝ þam halȝan ȝaꝛte on anꝛe ȝodcundnýſſe. pe cpeðað AMEN:·

---

a Man. C. *b* tacna. C. *c* pýꝛcan. C. *d* ꝛpilce *g* ȝeleaꝛan. C. *h* ꝛꝛam. C. *i* uꝛum. C. *k* beꝛꝛa ðu þýꝛcſt. C. *e* ahaꝛen. C. *f* ꝛullum. C. het. C. *l* puꝛðmýnt. C. *m* heoꝛenlican. C.

Digitized by Google

VII. fol. 6. b. ЄWANGЄLIVM.

Incip. Ѳume men nuten ipiſſ for heopæ [n] nẏtenneſſæ hpi Godſpel iſ icpeden. oþþe hpæt Godſpell ȝemæne:· Godſpell ir pitodlice Godes ſylfes lap ⁊ ða popd þe he ſpræc on þiſſepe populde [o] moncẏnne to lape. ⁊ to [p] rihte [q] ȝeleafe.

Expl. On þam pe [r] ilẏfæð þ þu ſpam Gode come. ⁊ pe ſceolon [ſ] ilẏfan on ðone [t] lifiȝende Hælend. þ re ſæded ur [u] luſiȝe þe hine ærende. ⁊ upe [x] heoptæ on lihte mid þæſ [y] halȝan Gaſtes ȝẏfe. þam ir æſpe an puldop ⁊ an [z] puꝛðment. AMEN.

VIII. fol. 8. *Deſideratur Rubrica.*

Ерat quidem Reguluſ cuiuſ filiuſ infirmabatur Capharnaum. & Rł.

Incip. Upe Hælend com hpilon to Chanan þam tune on Galileiſcpe ſcipe. ðæpe ðæpe he ſpẏðeſt bodede. ⁊ on þam tune he apende hpilon pated to pine. ſix fate ſulle mid þam ſẏnmeſtan pine.

Expl. Ðe ðe himſẏlf [a] makæð mihte ⁊ pundpæ butæn ælcum men ðam iſ anpealð ⁊ puldop ⁊ puꝛðment on ecnẏſſe a to populde. Amen:·

IX. fol. 10. *Deſideratur Rubrica.*

Simile eſt regnum celorum homini Regi, & reliqua.

Incip. Cpiſtes ipunæ pæſ ðæt he polde oft [b] ſpæcan on ðeopum biȝſpellum to hiſ [c] diſciplis. ða ſæde he hpilon biȝſpel to heom. Ðeofene pice iſ ilic ane kẏnȝe he ðe hæfde mot pið hiſ men hpilon ⁊ polde mid ȝeſceade ſettan hiſ ſpæce.

Expl. Ðuph heopæ liðnẏſſe. and God ſylf iſ liðe and mid liðnẏſſ uſ [d] ſteopæð. and lufæð milðheoptnẏſſe. and ða he tæhte uſ:· beo him aa puꝛðmẏnt ⁊ puldop. AMEN:· Amen:·

X. fol. 12. De patientia Iob. & conſtantia. quomodo in dolere firmuſ in fide perſeuerauit.

Incip. Mine ȝebpoðpæ. pe pæðeþ nu æt Godes ȝenunȝe. be þam eadiȝe pæpe Iob. nu [e] uille pe eop hpæt lẏtles be him ȝeſeccan:· foꝛðan þe [f] ðeo [g] deopnẏſſe [h] þape pace oꝛepꝛtihð upe andȝẏt. ⁊ eac ſpiðoꝛ þæpa [i] leapæðpæ:·

Expl. [k] Beo puldor ⁊ puꝛðmẏnt þam pel [l] pillendan ſcẏppende. [m] on alle hiſ [n] pundpæ. ⁊ hiſ pel ðæda. Se þe ana iſ ȝod a on ecnẏſſe. Amen.

XI. fol. 14. b. *Deſideratur Rubrica.*

Incip. Hep onȝinnæð to ſæcȝæn be þam tpeope þe ðeo rode pæſ of ippoht. þe upe ðpih-ten foꝛ alleſ mancẏnneſ hælo on ðꝛopode. hu hiſ æreſt peaxæn onȝan.

Expl. Ða ðude he ſonæ ſpa þe engel him bead. ſone ſpa he þidep com. þa het he þone bpi-del nimen. ⁊ þa halȝe ipenu of alinæn het. ⁊ heom mid mucele opꝛuꝛðneſſe into þaſe halȝæ rode ahon het ðær ȝẏt oð þirne andpeapdan dæȝ heo inhealdene pepon. Amen. Amen:·

XII. fol. 21. *Deſideratur Rubrica, quæ in aliis,* DЄ DOMINICA ORATIONЄ.

Incip. Ðæ hælend Cpiſt ſẏððan he to þiſſe liue com. ⁊ pæſ mon ipæxæn. *vide ſupra.*

XIII. fol. 23. PASSIO SANCTI LAVRЄNTII MARTYRIS. IIII. IDVS AVG.

Incip. On Deciеſ dæiȝe þæſ pælpeopan Caſepeſ. pæſ ſe [o] haliȝe Biſcop Sixtuſ on [p] Romane bẏpiȝ [q] bodiȝende. þa [r] ferlice het he [ſ] on hiſ iſiðe þone biſcop mid hi Pheoſtum ſamod [t] andſpæriȝen:·

Expl. Uton nu biddan mid eadmodre [u] ſtefnen þone halȝan Godes cẏðere Laupentium [x] hpæſ ſheolſtid [y] ȝeſpẏtelað þæſ andpeapda dæȝ [z] allre [a] ȝileafulre ȝelaðunȝe. þ he uſ þinȝie pið þone heoꝛonlican [b] Kinȝe foꝛ [c] hpæſ nome he ðꝛopode mid [d] cenem mode [e] moniȝ fealde tintreȝa mid ðam [f] he opforelice on ecnẏſſe puldpað. AMEN.

---

n Nẏtenneſſe. *C.* *o* mancẏnne. *C.* *p* pih-tum. *C.* *q* ȝeleaꝛan. *C.* *r* ȝelẏꝛað. *C.* *ſ* ȝe-lẏꝛan. *C.* *t* lẏꝛiȝenban. *C.* *u* luꝛie. *C.* *x* he-oꝛtan. *C.* *y* halȝan. *C.* *z* puꝛðmẏnt. *C.* *a* maked. *C.* *b* ſpnecen. *C.* *c* diſcipuliſ. *C.* *d* ſteopæd. *C.* *e* pille. *C.* *f* ſreo. *C.* *g* deop-nẏſ. *C.* *h* ðæpe. *C.* *i* unȝelæpedpa. *C.* *k* ðẏ. *l* pẏllenban. *C.* *m* ealpa hiſ. *n* pundpa. *C.* *o* halta. *C.* *p* Romana. C. *q* dpohtniende. *C.* *r* ſæplice. *C.* *ſ* hiſ ȝeriðum. *C.* *t* ȝeandpæp-dian. *C.* *u* ſtemne. C. *x* þæſ. C. *y* ȝerpute-lað. *C.* *z* ealpe. *C.* *a* ȝeleaꝛulpe. *C.* *b* Cẏ-ninȝ. C. *c* ðæſ naman. C. *d* cenum. C. *e* mæ-niȝe ſealde tintreȝnu. C. *f* þe opꝛoplice. *C.*

XIV. fol.

XIV. fol. 26. b. PASSIO SANCTI BARTHOLOMEI APOSTOLI. VIII. KL. SEPT.

Incip. Ƿýrð þriteþæſ ſæcgæð þæt ðeo leoðſcipæſ beoþ ihaten India. ꝥeo ꝥorme India lið to *s* ðære *b* ðilheappenæ rice. *i* þeo oðer lið to Medar. *k* ⁊ ðeo ðriðde to þam *l* mycle garſecge. þeor *m* þriddæ India hæfþ on *n* ane *o* ſiðæn ðeoſtru. ⁊ on *p* oðre *q* þonne *r* grimlice gaꝥrecge:.

Expl. Hwæt pylle we ende men *ſ* ðiſſere porulde gif we ꝥor *t* ure *u* rynne *x* ihrocode beað buton hærigæn ure ðrihten. ⁊ eadmolice biddan þ he uſ þurh ða *z* hrilpendlicen *a* ſpingelæ. to þam *b* ece *c* bliſſe *d* ilæde:. Sy him pulðor ⁊ loꝛ on *e* alre *f* porulðæ porulð. Amen.

XV. fol. 30. NATIVITAS SANCTE MARIE.

Incip. Men ða leofeſt purðie we nu on andweardnyſſe þa gebyrd tide þære eadige femne ꝛce Marie. ðeo pær Godes kenninge urer Drihtnes Hælendes. Criſte ⁊ hire nome ireht læfoi oðde cwen. oðde ꝛæ ſteorre.

Expl. And beon þingere to ure Drihtene þ he ur gife ſibrum lif. ⁊ ece eadignyſſæ a buton ende. God uſ to þam fyliſte. Amen:.

XVI. fol. 33. b. PASSIO SCI MATHEI APOSTOLI. X. KL. OCT.

Incip. Đe Apoſtol Matheuſ and Godſpelleре becom þurh Godes ſonde æfter Drihtnes uprisge to *g* heoxene to Ethiopian þ ir *b* þare *i* ðilheappenæ rice. ⁊ *k* imette þæn tpegen ðrymen. *l* Zaþoes ⁊ *m* Arfaxað *n* ðællisende þ folc mid *o* heor dreocræft:.

Expl. *p* Đar beoð *q* irremode ꝥela *r* punðræ *ſ* ilome. ðurh gearnunge þæs eadigan Apoſtoles. ðurh Godes mihte. *t* monnum to freoxre:. *u* Beo þæs gode loꝛ a buton ende. on ecnyrre. Amen:.

XVII. fol. 35. INCIPIT VITA SCI MARTINI EPISCOPI. III. IDVS NOVEMB.

Incip. * Sulſpiciuſ hette ſum ſnoter priteре. he polde pritan þa punðræ ⁊ ða mihtæ þe Martinus ðe mære mihtiglice fremede on ðiſſere porulde. ⁊ he prat þa bi him þa ðing þe he of axode. oðde æt himſylfe. oðde æt oðrum *x* monnum. forþan ðe monig penon hiſ punðre cuþe þe God prohte þurh hine. ⁊ þæ þ Englirc nimæð of þare ylcæn iſetnyſſe. ac pe ne pritæð na mare buton hiſ agene punðra:.

MARTINVS ðe mere Bircop þæs iboren on ðam færtene Babaria ihaten Pannoniſcre-ſcire.

Expl. Beo pulðor ⁊ loꝛ þam pel pillende ꝛcyppende þe hir halgan ꝛra gegladge mid punðre. þe þe on ecnyrre rixæð almihtig pealdend. AMEN.

XVIII. fol. 39. b. DNC. X. POST PENTECOSTEN.

Dixit Ihſ ad quoſdam qui in ſe confidebant tanquam iuſti. et aſpernabantur cæteroſ parabolam iſtam. ET REL.

Incip. Drihten ſæde þiſ bigrpel bi ſumum monnum þe on heom ſeolfum trywodon. *vide ſupra.*

XIX. fol. 41. EVVANGELIVM.

Incip. Men þa leoxeſte. hwilon ær we ræden eor þone Piſtol ðe ðe halgæ Ieronimuſ ſette be ꝥorð-riðe *y* ðare ⁊ eadigæ *a* Mariæ Criſtes mederr. þurh ðone he adræcte ða *b* ðollicæn *c* iretnyrre þe ram læwede men ræden be *d* heoræ ꝥorð-riðe:.

Expl. *e* Lete gehwa awæg ða *f* ðollicen *g* learunge ðe þa *h* unræred to *i* ꝥorwurð *k* læðæð. ⁊ *l* wede gehwa oðde hlyrte þære halgan lare þe ur to *m* heoxene rice *n* wirrað. gif he *o* hire *p* ihyræn wyllað:. Uton nu geornlice biddan þa eadigan Marian. þe nu to

---

g Đæra. *C.* *b* ðilheappena. *C.* *i* ꝥeo. *C.* *k* ꝥeo. *C.* *l* micclum. *C.* *m* þriddе. *C.* *n* anre. *C.* *o* riðan. *C.* *p* oðere. *C.* *q* þone. *C.* *r* grimlican. *C.* *ſ* þirre. *C.* *t* urum. *C.* *u* rynnum. *C.* *x* gehrocode. *C.* *y* herian urne. *C.* *z* hrilpendlican. *C.* *a* rpingla. *C.* *b* ecan. *C.* *c* gexean. *C.* *d* gelæde. *C.* *e* ealra. *C.* *f* porulda. *C.* *g* heoxenum. *C.* *h* ðæra. *C.* *i* ðilheappena. *C.* *k* gemette. *C.* *l* Zoroer. *C.* *m* Arfaxab. *C.* *n* ðeliende. *C.* *o* heor ðrycræfte. *C.* *p* Đær. *C.* *q* gexnemode. *C.* *r* punðra. *C.* *ſ* gelome. *C.* *t* mannum. *C.* *u* ðy. *C.* * *Sic* MS. *x* mannum. *C.* *y* þære. *C.* *z* eadigan. *C.* *a* Marian. *C.* *b* ðollican. *C.* *c* geretnyrre. *C.* *d* hire. *C.* *e* Læte. *C.* *f* ðollican. *C.* *g* learunga. *C.* *h* unræran. *C.* *i* xorpyrðe. *C.* *k* læðað. *C.* *l* ræde. *C.* *m* heoxenan. *C.* *n* gerirrað. *C.* *o* hi. *C.* *p* gehyran. *C.*

Digitized by Google

ðæʒ pæſ [q] ihoſen ⁊ [r] iuſeſnoð. buſon engla ðrymme. þ heo ur ſ þingie. to þam ælmih-tiʒan Gode. ðe ðe [s] leoſæð. ⁊ [t] ɲixæð. on [x] ealɲæ poɲulða peoɲulð. Amen.

XX. fol. 42. b. DOM̄C. III. POST ЄPIPHANIAM DN̄I.

Cum autem deſcendiſſet Ihſ de monte. ſecute ſunt eum turbe multe. & reliqua.

Incip. Matheuſ ðe Godſpellere ꝑꝑat on ðiſſeſne Godſpellice ɲedinge. *v. ſupra.*

XXI. fol. 45. XXVII. IDVS MARTII. CATHЄDRA SC̄I PATRI APOSTOLI.

Incip. Ðe cæðæð on Gerim-cnæſte Cathedra ſancti Petri [y] reoſen [z] nihten æɲ ðam monðe ðe pe Martius [a] hatæð. Nu [b] beoð ɲume men þe [c] nyten hꝑæt [d] þe [e] nome [f] ʒetacnæð. Cathedra iſ [g] icꝑæden Biſcop-ſtole on Enʒliſc. [h] þ iſ ðæt þe Petruſ pæſ [i] ahoſen on ðam [k] ðæʒe on hiſ Biſcop-ſtole. on [l] ðaɲe [m] buɲiʒ [n] Antiochiam þone ſtol he [o] ʒeræt [p] reoſæn ʒean ſullice.

Expl. Ða [q] ilæhte Flaccuſ þone [r] ileaſſullen Pheoſt. ⁊ ſoɲðan ðe he nolde þam [ſ] ſulem [t] Godem [u] oſſꝑiæn. het hine [x] berꝑinʒen. oð þæt he ſaplode. he ʒeꝑat ða to heoɲo-num. to hælende Criſte. ðam iſ pulðoɲ ⁊ [y] puɲðment on ealɲa poɲulða ⁊ poɲulð. AMЄN.

XXII. fol. 47. b. ANNVNTIATIO SC̄Є MARIЄ.

Incip. Upe almihtiʒ ſcuppend ðe ðe alle iſceaftæ buton ælce antimbɲe. *vide ſupra.*

XXIII. fol. 50. DOMINICA IN SЄPTVAGЄSIMA.

Incip. Ðe [a] ðyllæð ſæcʒæn bi þiſſe andpeaɲde tide. hꝑi haliʒ ladunʒ ſoɲlet on Godeſ. *v. ſupra.*

XXIV. fol. 50. b. Simile eſt regnum celorum homini patri familiaſ. & Reliqua.

Incip. Se Hælend ċpæð þ Heofene ɲice pere ilic ſummen [b] hyneder ealdre. *vid. ſupra.*

XXV. fol. 52. b. DOM̄C. IN SЄXTAGЄSIMA.

Cum turba plurima conuenirent ad Ihm̄. &c.

Incip. On ſumeɲe tide þa þa mucel menniu ſamod comen to þam Hælende. *vid. ſupra.*

XXVI. fol. 54. b. DOM̄C. IN QVINQVAGЄSSIMA.

Aſſumpſit Ihc̄. duodecim diſcipuloſ ſuoſ ſecɲeto & ait illiſ, &c.

Incip. Heɲ iſ ꝑed on þiſſe Godſpelle þ pe ihepoden of þæſ Diaconeſ muðe. *vid. ſupra.*

XXVII. fol. 56. b. DOM̄C. IN QVADRAGЄSSIMA.

Incip. Men þa leoſeſte. ic cyðe eop þ ðreo þinʒ beoð æɲeſt on ſoɲepeaɲde. *vid. ſupra.*

XXVIII. fol. 58. b. DOM̄C. II. IN QVADRAGЄSSIMA.

Incip. Men þa leoſeſte. pe ðyllæð heɲ ſpecan ſeapum poɲðum be þam ðɲym þingum. *v. ſupra.*

XXIX. fol. 60. NATL. SCI ANDREЄ APLI.

Ambulanſ Ihc̄ iuxta mare Galilee. & RL.

Incip. Criſt on ſume tide ſeɲde pið þaɲe Galileiſcan ꝓꝛ. *vide ſupra.*

Expl. Iohſ̄ iſ ʒecpeden Godeſ [c] ʒyſe. [d] þe birð ʒelimplice Godeſ ʒiſu [e] icꝑæden. þe þuɲh Gode ʒeeaɲnunʒa Godeſ [f] ʒyſu beʒyt to [g] þy þ he hiſ bebeda ʒeoɲnlice ʒeſylle.

---

[q] Ahaſen. C. [r] ʒeuſeɲod. C. [ſ] ðinʒiʒe. C. [t] leoſað. C. [u] ɲixað. C. [x] ealɲa. C. [y] ꝑeoſen. C. [z] nihton. C. [a] hatað. C. [b] beoð. C. [c] nyton. C. [d] þe. C. [e] nama. C. [f] ʒetacnað. C. [g] ʒeɲeht. C. [h] ⁊ ɲe halʒæ Petrus. C. [i] ahaſen. C. [k] ðæʒe. C. [l] þæɲe. C. [m] biɲ. C. [n] Antiʒchian. C. [o] ʒeræt. C. [p] ꝑeoſon. C. [q] ʒelæhte. C. [r] ʒeleaſſullan. C. [ſ] ſulum. C. [t] Godum. C. [u] ʒeoſſꝑian. C. [x] beꝛꝑinʒan. C. [y] puɲðmynt. C. [z] poɲolð. C. [a] ðyllað. C. [b] hineder. C. [c] ʒiſu. C. [d] Se. C. [e] ʒeciʒed. C. [f] ʒiſe. C. [g] ði. C.

XXX.

Digitized by Google

XXX. fol. 62. NATL. SCI. EADMVNDI REGIS ET MARTYRIS.

Incip. Sum ſpyðe ilæred Munuc. com ðuþan oſer ræ. ſnom ſæincte Benedicter ſtore. on Æþelnæder dagum kinger to Dunſtane Arceb. þneom geare æn þam þe he ſoſðfepde.
Expl. Ac Cþiſt ſputelæþ monnum hpæn þe Lode ileaſæ iſ þenne he ſpylce punðnæ punceð þuph hiſ halgan pide geond þar eoſðan þam beo pulðoſ ⁊ loſ a mið hiſ heoſenlice fæder. ⁊ þam halgan garte a buton ende. Amen. Amen.

Fol. 64. DE DEDICATIONE ECCLESIE. *imperf.*

Incip. Fundamentum aliud nemo poteſt ponere. præter id quod poſitum eſt. qui eſt xpſ.

Quæ ſequuntur, aliena manu conſcripta ſunt.

XXXI. fol. 65. DOMINICA PRIMA DE ADVENTV DOMINI.

Incip. Ðiſſer [b] dager ðenung. ⁊ ðiſſere tide mæſð. ſpecað ymbe Loder to cyme. *v. ſupra.*

XXXII. fol. 66. DOMC. II. IN ADVENTV.

Incip. De Godſpelle Lucaſ .appat on ðiſſum dægðerlican Lodſpelle. *vid. ſupra.*

XXXIII. fol. 67. b. IN DIE NATALIS DNI.

Incip. Se [i] pillað to þrummunge eoſre leaſa. peccan þæſ Hælender acennedneſſe. be þære Lodſpellican [k] endebuſtdneſſe. hu he on [l] þiſſe dægþærlica dæg on roðre mennifcneſſe acenned pær on godcundneſſe:
Expl. Se rceolon geſeonlæcan [m] þirum [n] heorðum. ⁊ pulðrian. ⁊ [o] herigen [p] Drihtum on [q] alle þam [r] þinge þe he ſor ure luſe geſremode ur to alyſedneſſe. ⁊ to ecere bliſſe: Ðam [ſ] beo pulðor ⁊ loſ mið þam ælmihtigan fæder on [t] annerſe þær halgan gartes. on ealra [u] peorulda peorulð. AMEN.

XXXIV. fol. 69. b. SERMO IN EPIPHANIA DNI.

Incip. Ðær dæg iſ ihaten on bocum Epihphania. þ iſ ðyſtelunge-dæg. [x] ſorþam þe on ðiſſum dæge. peaſð Cþiſt [y] moncynne [z] iſputoled. æreſt ðam [a] þreom Kinge þe him lac bnohton. ⁊ eſt gesiſlicor. ða ða he on ðyſſum dæge [b] iſullod pær:
Expl. Uton ſorðon don rpa rpa re [d] ylce Apoſtol tæhte. [e] Geneolæcað to Lode. ⁊ God nealæcð to eor. ⁊ [f] þe ðealm-ſcop ur [g] munegað eſt þur [h] cpæðende: Eadig bið [i] þe [k] pæſ [l] þe ðe hine [m] onðret God. ⁊ [n] apend hiſ pillan to hiſ [o] bebodem:. To ðiſſere eadinyſſe ⁊ to ðære ecan eadignyſſe gebringe uſ re ælmihtiga God. [p] þe ðe leoſað ⁊ rixað a buton ende. Amen.

XXXV. fol. 72. PVRIFICATIO SCE MARIE.

Incip. Lod bead on ðære alde lage. ⁊ het Moyſes þone Benetoge þ he hit appite. *v. ſupra.*

XXXVI. fol. 74. DE CONFESSIONE.

Incip. Leoſa man. ic axie þe on Dnihtnes naman. hpylces geleaſan ðu beo to Lode. Nu munegie ic ðe leoſa cild þiſſe ſoſðe. Ilyſſt ðu on Lod almihtigne. þe iſ fæder. ⁊ on þone ſoðan ſunæ. ⁊ on þone halgan gaſt.
Expl. Do nu rpa ic lære. ic bidde þe ſoſlæt ælc yfel. þær ðe ðu mage. ⁊ do to Lode þone dæl þe ðu mæge. þonne moſt ðu puminge habbon mið gode ſylfum. on heoſenum. þær ðær he ſylf leoſað ⁊ rixað mið fæder ⁊ ſunæ. ⁊ halig gaſt. a on ecneſſe. AMEN:

XXXVII. fol. 74. b. DOMC. IN RAMIS PALMARVM.

Incip. Cþiſtes ðrofung pær ired nu beſoren uſ. ac pe ſyllað eop ſecgan nu æreſt hu he

---

b Dæges. C. *i* pillæð. C. *k* endebyrdnyſſe. C. *l* þirrum. C. *m* þyrum. C. *n* hyrdum. C. *o* heriau. C. *p* Dnihten. C. *q* eallum. C. *r* þingum. C. *ſ* ri. C. *t* annyſſe. C. *u* populda populð. C. *x* ſoſðan. C. *y* mancynne. C. *z* geſputelod. C. *a* þrym Cynegum. C. *b* geſullod. C. *d* ylca. C. *e* Genealæcað. C. *f* re. C. *g* mynegað. C. *h* cpeðende. C. *i* re. C. *k* per. C. *l* re. C. *m* onðræt. C. *n* apent. C. *o* bebodum. *p* ðe. C.

† E 2 com

Digitized by Google

com to ðæne byriġ Hierusalem ⁊ [q] nealæhte hiſ agenum deaðe. ⁊ nolde þa ðropunge mid ſleame forbugan: Se Hælend ferde to þære byriġ Hierusalem.

Expl. [r] Đe lichaman þe ir ðære ſaple neaſ. ⁊ bidað þæt micclan domeſ. ſant þeh he beo to duſte formolsnod God hine [s] arerað ⁊ [u] bringð togæderes ſaple [x] ant lichamen to þam [y] ecen life ⁊ bið þonne [z] gefylled Criſtes [a] behæſt þe ðuſ cwæð: ðonne [b] ſcinað þa rihtwiſan ſwa ſwa [c] sunnæ on [d] heofne fæderes rice [e] þe ðe leofað ⁊ rixað a butan [f] ende. Amen.

Nota, Ciclice þeapæſ forbeodoð to reccenne ænig ſpel on ðam ðrym ſpyrig dagaſ:

XXXVIII. fol. 76. b. DE RESVRRECTIONE DOMINI.

Maria Magdalene & Maria Iacobi & Salomææ.

Incip. Oft ge hyrdon embe ðæſ Hælendes æriſt. hu he on ðiſſe dæge of deaðe aras. *v. ſupra.*

XXXIX. fol. 78. b. IN LETANIA MAIORE.

Incip. Đaſ dagaſ beoð ihatene Letanie. ⁊ beoð Bed dagaſ. *vide ſupra.*

XXXX. fol. 80. b. SERMO DE ASCENSCIONE DNI.

Incip. Lucas þe Godſpelle us munode on ðiſſe Piſtol ſæðinge. ðuſ cwæðende. Đe Hælend. *Vide ſupra.*

XLI. fol. 83. IN DIE SANCTO PENTECOSTEN.

Incip. Fram ðam halgan Æreteſlican dæge beoð itealde fiftige daga to þiſſe dæge. *v. ſupra.*

XLII. fol. 85. NATIVITAS SCI IOHANNIS BAPTISTÆ. VIII. KL. IVLII.

Incip. Đe Godſpelleſe Lucaſ awrat on Criſtes bec. be acennednеſſe Iohanniſ. *vide ſupra.*

XLIII. fol. 87. PASSIO APOSTOLORVM PETRI ET PAVLI.

Venit Ihc̄ in parteſ Cæſarææ Philippi, &c.

Incip. Matheuſ ⁊ ðe Godſpelleſe ſpat on ðære Godſpellicen iſetnyſſe þuſ [b] cwæðende: *Vide ſupra.*

XLIV. fol. 88. DE PASSIONE APOSTOLORVM PETRI ET PAVLI.

Incip. Ve ſylla[ð] eafter ðiſſe Godſpelle eop læccan ðaſa Apoſtola ðrohtnunga. *vid ſupra.*

XLV. fol. 90. NATALE SCI PAVLI.

Incip. Godeſ la[ð]unga ſyn[ð]a[ð] ðiſne dæg ðam mæſe Aple Paule to pun[ð]mynte. *vid. ſupra.*

XLVI. fol. 92. b. DE FIDE CATHOLICA.

Incip. Ælc Criſtene man ſceal æfter rihte cunnan. *vid. ſupra.*

XLVII. fol. 95. b. CIRCVMCISIO DNI.

Incip. Đe Godſpelleſe Lucaſ beleac þiſſeſ dægeſ Godſpel mid ſeapa peoſnde. *vid. ſupra.*

XLVIII. fol. 97. SCD̄M LVCAM.

Homo quidam erat diues. & induebatur purpura & biſſo. & Rel.

Incip. Đe pælbendæ Dihten ſæde þiſ bigſpel hiſ gingum þuſ cwæðende. *vid. ſupra.*

---

[q] Genealehte. C. [r] Se. C. [ſ] ⁊ ðeah. C. [t] ſunne. C. [u] heofa. C. [x] re. C. [y] fende on ecnyſſe. Amen. C. [z] ſe. C. [a] ſpe-cende. C. [b] gefyllen. C. [a] behat. C. [b] cumað. C.

XLIX.

Digitized by Google

XLIX. fol. 98. b. SCD̄M LVCAM.

Erant adpropinquantes ad Ihm̄ Publicani & peccatores.

Incip. Dæt halige Godspel us sæð þ nefan ȝ synfulle men neah leacedon þam Hælende. *v. supra.*

L. fol. 100. b. SCD̄M LVCAM.

Cum appropinquaret Ihs Hierusalem. uidens ciuitatem. fleuit super illam. & reliqua.

Incip. On sumepe tide pæs ·i· ðe Hælend fapende to Hiepim. *vide supra.*

LI. fol. 103. SCD̄M LVCAM.

Ibat Ihs. in ciuitatem que uocatur Naim. & discipuli eius cum eo. & reliqua.

Incip. Upe Dryhten fepde to sumepe burhȝ þe ys ihaten Naim. *vid. supra.*

LII. fol. 104. b. SC̄D M MATHEVM.

Loquebatur Ihs cum discipulis suis in parabolis, dicens.

Incip. Dryhten pæs sppecende on sumere tide to his apostol mid bigspelle. *vide supra.*

LIII. fol. 107. b. SCD̄M IOH̄M.

Pretereens Ihs uidit hominem cecum a natiuitate. & reliqua.

Incip. Upe dryhten ðe mildheoptæ Hælend. þa þa he mid monnum pæs lichomlice punigende. ant he geond land fæpde fela pundpæ pyrcende fop ðæs folces sleahan. þa of seah sumne mon ðe pæs blind acenned.

Expl. Heo þurh punedon on blindnesse ȝ pe punedon on lihte ðurh done lysiendon dryhten þe leofæð a on ecnysse. Amen :·

LIIII. fol. 110. ASSVMPTIO SANCTE MARIE.

Incip. Hieronimus ðe halga sacerd pnat ænne Pirtol be fopð siðe þape eadige Marie. ȝodes cennesspan to sumum *k* halga mædene hire *l* nome *m* pæse Eustochium.

Expl. Spa spa gehpylc *n* mon *o* punæð on saple. ȝ on * lichame an *p* mon. spa ys Crist ȝod ȝ man an hælend. *q* þe ðe leosað ȝ sixað mid fæder ȝ *r* halgem ȝaste on *s* alre peorulda peorulde. Amen :·

LV. fol. 113. FESTIVITAS OMNIVM SANCTORVM.

Incip. Daliȝe † larpeas sædon þ seo ȝeleasfule geladung. *vide supra.*

LVI. fol. 114. b. SCD̄M MATHM.

Videns Ihs turbas ascendit in montem. et Rel.

Incip. Dæt halige Godspel þe lutle æp ætspopen eop ipæd pæs. *vid. supra.*

LVII. fol. 116. IN OCTAVA AP̄LORVM PETRI ET PAVLI.

Incip. Matheus þe Godspellepe appat on Cpirtes bec. hu þe halga Petrus eade. *vid. supra.*

LVIII. fol. 117. b. IACOBI AP̄LI.

Incip. On ðisrum dæge pe punðæð on upe lofsange. ȝ on sneolse benne mæsse apostol Iacobum. *vid. supra.*

LIX. fol. 119. b. PLVRIMORVM MARTYRVM.

Cum audieritis prelia & seditiones nolite terreri. & reliqua.

Incip. De Hælend sopesæde his leopning cnihtum þisses midban eapdes sspecednesse. *v. supra.*

---

i ðe. *C.* *k* haligan. *C.* *l* nama. *C.* *m* pæ- *p* man. C. *q* ðe. *C.* *r* halgum. C. *s* ealna. *C.* se. *C.* *n* man. C. *o* puna ð. C. * lichaman. *C.* † lapeopar. *C.*

† F LX. fol. 121. b.

Digitized by Google

LX. fol. 121. b. VNIVS MARTYRIS.

Amen. amen dico uobis nisi granum frumenti cadens in terram mortuum fuerit ipsum solum manet. et reliqua.

Incip. Soð soð ic eop secge. gif ðæt hpætene corn feallende on eorðen ne bið fullice beæðæd. hit punæð him yfelenæ. ant he cp̄ eft þa. gif hit soðlice beagðed bið. hit bringæð mycele pæstm forð.

Expl. Gif þe almihtiga Hælend þisses ne behæte þam ðe hine lufiæð. Đe ðe leofað on ecnesse mid his almihtigæ fæder. ⁊ þam halgan gaste on anre godcundnesse. on ane mægen ðrymme. on anum gecynde a on ecnesse. AMEN.

LXI. fol. 122. VNIVS CONFESSORIS.

Homo quidam peregre proficiscens uocauit seruos suos & tradidit illis bona sua. & rel.

Incip. Ure drihten sæde þis bigspel his leorninge cnihtes. *vid. supra.*

LXII. fol. 124. PLVRIMARVM VIRGINVM.

Simile est regnum celorum decem uirginibus quæ accipientes lampades suos. exierunt obuiam sponso & sponse. Et Reliqua.

Incip. Đe Hælend sæde bigspel ilomlice be gehpilce þingum his leorninge-cnihtum. *vid. supra.*

LXIII. fol. 126. DE DOCTRINA SCI GREGORII.

Incip. Men ða leofeste. cpæð Sanctus Gregorius ic eop halsige on þone Drihten. þe gescop heofnas ⁊ eorðan. ⁊ [t] alle sceafte. ⁊ on ða halgan * þrymnesse. ⁊ on þam tpelf Apostolas.

Expl. Dæs þe [u] moten beon gif þe hit pillað [x] earnigan on plite ⁊ on pynne. mid englum ⁊ mid heah englum. ⁊ mid þam Apostolican penode. mid fæder ⁊ mid suna. ⁊ mid þam halgan gaste. a butan [y] ælce ende. God Almihtige us to ðam gesultumige on ecnesse:. AMEN:.

LXIV. fol. 129. DE VETERI TESTAMENTO ET NOVO.

Incip. Đe ælmihtigæ scyppend þa þa he englas ateop. þa pohte he þurh his pisdom tyn englæ penod on ðam fyrme dæge on [z] mucelne fægernesse. fela þusendæ on ðam gnum-sceafte.

Expl. And ofer pan his feond. ⁊ bed forþi isette his gesetta dæda on ðam bocum on Bibliothecan Gode to gumðmente.

LXV. fol. 132. SERMO DE BAPTISMATE.

Incip. Leofe men ealle cristenum manne is mycel neod ꝥ heo heofna fulluhtes scead witan:. And gehabedum mannum gebynged sriðe nihte. ꝥ [a] heo nihtlice ⁊ geomlice undergitan. hupu ꝥ manna gehpylc. gif he ðæne ylde ⁊ þæs andgites hæfð.

Expl. And utan þurh æghpæt Godes pillan [b] purcan spa pe geomort magon. [c] þenne geleanað he hit us þæs pe betst beðurfon:. Nim [d] sylfe beo los ⁊ pulbor in ealra porulda porulð. a butan ende. AMEN:.

LXVI. fol. 133. Desideratur ~~Rubrica, quæ~~ in Cod. C. C. C. C. sic se habet.

PROLOGVS VENERABILIS ÆLFRICI ABBATIS.

Ælfricus Abbas Uulfstano uenerabili Archiepō salutem in Xpō. Ecce paruimus uræ almitatis iussionibus. transferentes Anglice duas epistolas quas Latino eloquio descriptas ante annum uobis destinauimus. non tamen semper ordinem sequentes, nec uerbum ex uerbo, sed sensum ex sensu proferentes. quibus speramus nos quibusdam prodesse ad correctionem quamuis sciamus alios minime placuisse. sed non est nobis consultum semper silere. et non aperire subiectis eloquia diuina quia si præco tacet. quis iudicem uenturum nuntiet. Uale feliciter in Xpō.

---

t Ealle gesceafta. *C.* * þrymnesse. *C.* *u* moten. *C.* *x* earnigan. *C.* *y* ælcum. *C.* *z* mucelne. *C.* *a* hy. *C.* *b* þyscean. *C.* *c* þonne. *C.* *d* symble sy. *C.*

HIC

Digitized by Google

HIC INCIPIT EPISTOLA ANGLICE EXPOSITA
(ex eodem cod. C. C. C. C.)

Incip. Ur birceopum baxenå þ̄ pe ̊ba boclican lape þe upe Canon ur tæc̊. ȝ eac * þeo Cpirter boc eop Pneortum ᵉ openian on ᶠ Enȝlirce ᵍ rpece. rop̄ ̊on þe ȝe ealle ne cunnon þ̄ Læ̊en unbeprtanban. ȝ pe ne ʰ ̊upp̄on rop̄rupian þ̄ pe eop ne recȝan þa ̊eopan lapa ȝ upeȝ Dpihtneȝ ⁱ bebo̊e. þ̄ylæȝ þe pe rc̄yl̊iȝe beon. ȝiȝ pe hit rop̄ rupiå. ac pe ᵏ pæniå ur. piteȝe hpæt ȝe ̊on ri̊̊an.

Expl. Ne nan unců Pneort þe cym̊ oȝ oþþe rc̄yne. ne mot Mærran rȳnȝan. ne Mȳnrteȝ unbenȝon. butan þæȝ Birceoper leaxe. þe on ˡ þapa bi̊. ȝ ᵐ þe Birceop ȝepite þ̄ he þæȝ ⁿ puȝ̊e bi̊. þi læȝ þe he ȝapa mi̊ ænigum ȝacne. Ȝe bi̊̊å eop Pneortaȝ beo̊ þ̄reȝ ȝemȳnd̄iȝ þæȝ þe ȝe nu ᵒ ihȳnd̄on. þ̄ ȝe habban þa mebe þe upe Nælen̄ behet þam þe him þeniå. Euȝe ſerue bone & fideliſ. quia ſuper pauca fuiſti fideliſ. ſupra multa te conſtituam. intra in gaudium d̄nī tui :·

LXVII. fol. 137. DE SCA̅ EPISTOLA QVANDO DIVIDIS CRISMA.

Incip. Eallæ ȝe Mæſſe-ppeoſtaſ mine ȝebno̊ne. pe recȝæ̊ eop nu þ̄ pe æpine ræ̊on. ror̄-þon þe pe to bæȝ rceolan bælan upne ele. on þneo piran ᵖ ihalȝo̊ne rpa rpa ur ȝepiſ-rå ᑫ þeo boc.

Expl. ʳ Geꝼultumiȝe ur ̊e Nælen̄ to hiȝ halȝum bo̊um þe þe leoꝼæ̊ ȝ pixæ̊ mi̊ hiȝ leo-ꝼan ꝼæ̊eȝ. ȝ þam halȝan ȝaȝte on ane ȝo̊cun̄neȝȝe heo ̊þeo an ȝo̊ æȝȝe pixiende. AMEN.

LXVIII. fol. 139. *Deſideratur Rubrica, quæ in aliis codd. inſcribitur*

DE SEPTIFORMI SPIRITV.

Incip. Spiritus ſanctus pro ſeptenaria operatione Iſaia Propheta teſtante ſ ſeptemformiſ eſſe creditur in bono :· Spſ etiam nequam ſeptiformiſ deſignatur :·

Spſ bonus. ſpiritus ſapientiæ. cui e contrario malus opponitur ſpiritus inſipientiæ alter peior. ſimulatio ſapientiæ :·

Spiritus bonus. ſpſ intellectus. malus autem ſpſ ſtultitiæ. alter peior. ſimulatio diſciplinæ.

Spiritus bonus. ſpſ concilii. malus autem ſpſ inprouidentiæ. alter peior. ſimulatio prouidentiæ.

Spiritus bonus. ſpſ fortitudinis. cui opponitur malus † autem ignaviæ :· Spiritus alter peior infirmitas. ꝼallens abumbratione uirtutis :·

Spiritus bonus. rpſ ſcientiæ. cui contrarius malus ſpſ ignorantiæ. nequior autem uſurpatio ſcientiæ :·

Spiritus bonus ſpſ pietatis. malus uero ſpſ impietatis. alter peior falſe pietatis obtentus :·

Spiritus bonus ſpſ timoris Dei. cui contrarius eſt ſpſ temeritatis. alter peior dolus fictæ religioſitatis.

Iraiaȝ ˢ þe piteȝa appat on hiȝ piteȝunȝe. be ̊am halȝan ȝaȝte. ȝ be hiȝ reoȝon ᵗ ȝealbe ȝiȝum. þa reoȝon ᵘ ȝealbe ȝiȝan rȳnd̄ þuȝ ‡ ihatene. Sapientia on Leden þ̄ is pirdom on Enȝlirc.

Expl. Be ̊irum þeapum ᵛ monn mæȝ ˣ þone ʸ mon to cnapan hpæ̊eȝ him ȝo̊eȝ ȝaȝt on-punigе. o̊̊e þæȝ ȝnamlican beoȝleȝ :·

LXIX. fol. 141. b. SCD̅M MARCVM.

Interrogatur Ih̄c̄ a diſcipuliſ de conſummatione ſeculi dixit eiſ cum uideritiſ abho-minationem deſolacioniſ, *& cætera.*

Incip. Leoxa men. Upe Dpihtineſ Apoꝼtoli axo̊on hine ſȳlxne embe hiꝼꝼepe peoplde en-bunȝe. þa ræ̊e he heom. þ̄ ſpylce eapxo̊neꝼꝼe. ȝ rpylce bpecebneꝼꝼæ rc̄ylan on peoplde æꝼ þam ende puꝼ̊an.

Expl. On Go̊eȝ nome ic bi̊̊e þ̄ Cpiꝼtenna monne ᶻ ȝehpylc hine reolxne ȝeoꝼne be þence ȝ ȝeoꝼnlice to Go̊e buȝe. ȝ ſnam ælcne Næþenꝼcipe ȝ ꝼynnum ȝecerre. ȝ eapniȝe þ̄ he ȝemannan habban mote on heoꝼenæ pice. mi̊ þam ̊e leoꝼæ̊ ȝ pixæ̊ a a buton ende. Amen :·

---

* Seo. C. ᵉ ȝeopenigan. C. ᶠ Enȝlircum. C. ᵍ ȝepeopbe. C. ʰ ̊upp̄an. C. ⁱ bebo̊a. C. ᵏ apenigа̊. C. ˡ þæpe rc̄ype bi̊. C. ᵐ re. C. ⁿ pyꝼ̊e rȳ. C. ᵒ ȝehȳnd̄on. C. ᵖ ȝehalȝo̊-ne. C. ᑫ þeo. C. ʳ Geꝼulȝumiȝe. C. ˢ ſſep-tiſoꝼmiſ. C. † apertæ. C. ᵗ þe. C. ᵘ ꝼeal-̊um. C. ˣ ꝼealban. C. ‡ ȝehatene. C. ʸ man. C. ᶻ þæne. C. ᵃ man. C.

† F 2 LXX. fol.

Digitized by Google

LXX. fol. 143. b. SERMO.

Incip. Leofæn men. ge cnapæð þ foð is. Deof peoplð is on oxſte. ⁊ hit neahlæcð þam ende.
Expl. Ðam ðe hiſ pillan on peopolde punċæð. God upe hælpe. AMEN.

LXXI. fol. 144. b. SERMONES.

Incip. Leofæ men. Uſ is deope beboden þ pe geopnlice mỳngian. ⁊ læran fcỳlan þ manna gehpỳlc to Gode buge. ⁊ fram [b] fỳnne [c] gecherre:.
Expl. Ac utan pe don fpa uſ micel [d] nỳd is. luſian god [e] ealle mode. ⁊ [f] ealle mægne ⁊ healdan hiſ [g] bebodum geopne [h] þenne geeaſnige pe uſ ece blifſe. æt þam þe leofað ⁊ ⁊ pixað a butan ende. Amen:.

LXXII. fol. 146. b. DEDICATIO AECCLESIE.

Incip. Mine gebnoðpæ þa leofertan. pe fỳllað fume Dnihtenlice fpæce bið eop habbæn. be ðỳffepe Cỳnclican mæpfunge. ⁊ eop læran þ ge [i] feolfe beon Godef Tempel gaſtlice. nu ge hiſ eopðlice Tempel punðiað:.
Expl. Nu [k] bidd pe ðone ælmihtigan Hælend þ he uſ ðuph hiſ milðheoptnỳffe geclænſige fram [l] upe fỳnnum. ⁊ uſ gelæde to [m] ðæpe ecan gelaðunge heofenan picef. on ðam þe he pixað mið hiſ [n] icopene halgum. mið hiſ [o] ælmihtige fædef. ⁊ ðam [p] halgum gaſte. on [q] alre peopulda [r] peoplð:. Amen:.

LXXIII. fol. 149. b. DEDICATIO (AECCLESIAE) SANCTI MICHAELIS.

Incip. Monegum iſ cuð þeo halige ſteop S̄ci Michaeliſ. on ðaſe dune ðe iſ ihaten Gaſganum. feo dun fteht on Campania landef gemæpon.
Expl. Ðæt is ſ idon be Godef fadunge. þ [s] ðe mæpe heofonlicæ engel beo fingallice *Cniftene [x] monne gefỳlfta on eopðan ⁊ þingefe on heofenum to þam ælmihtigum gode. [y] ðe ðe leofað ⁊ pixað a on ecnỳffe. AMEN:.

LXXIV. fol. 152. *Deſideratur hæc Rubrica aliunde petita*

DOMINICA SECVNDA POST EPIPHANIĀ DNI.

Nuptie quidem facte ſunt in Chana Galilææ. & Reł.

Incip. Iohanneſ þe Godfpellefe cpæð on þam Godfpellice lafe. þ [z] gifte pefon imacode on [a] ane tune ðe is [a] ihaten Chana. on ðam Galileifcan eafde. ⁊ þæp pæf Mafia þæf Hælendef modef:. [b] De Hælend pæf eac [c] ilaðod to ðam gỳftum. ⁊ hiſ leofning-cnihtaf famod:.
Expl. He [d] fputelode mið þam tacne þ he is pulðef cỳning. ⁊ [e] bnudgume þæfe [f] halgæ gelaþunge. De ðe com fpa fpa [h] mon to [i] gỳfte [k] ilaþod. ac he apende þ gefceaft fpa fpa ælmihtig fcippend. ⁊ fpa gefnỳmde hiſ leofning cnihtaf geleafan. Hælend Cnift [l] þe ðe leofað ⁊ pixað mið fædef ⁊ þam halgan gaſte. *a a on ecneſſe. AMEN.

fol. 154. b. *Notula de ætate B. V. Mariæ. Saxonicè.*

LXXV. fol. 155. *Deſideratur Rubrica quam hanc fuiſſe conjicio*

IN DIE NATIVITATIS DNI NRI IHV XPI.

Incip. Ala gebnoðpæ anæneð ~~eoppe heofte~~ to ðam heofenlice Dode mið foðe ileafe. fof ðiffe halgæ dæge. ⁊ lufiæð eoppe Hælend þe mið eadmodneffe to uſ com nu to dæg on foðe mennifcneffe acenned of Mafiæ þet halige Mæden.
Expl. To þam uſ læde þe leofæ dnihten Cnift. þe þe is foð pifdom ⁊ faple lif þe ðe mið hiſ ece fædef. ⁊ mið þam halgæ gaſte leofæð ⁊ pixæð a on eceneffe. AMEN.

---

b ỳnnum. *C.* *c* gecỳnne. *C.* *d* þeanf. *C.* *e* eallum. *C.* *f* eallum. *C.* *g* bebода. *C.* *h* þonne. *C.* *i* fỳlfe. *C.* *k* bidC. *l* upum. *C.* *m* ðæpe. *C.* *n* gecopenum. *C.* *o* ælmihtigan. *C.* *p* halgan. *C.* *q* ealna. *C.* *r* populd. *C.* *ſ* gedon. *C.* *t* fe. *C.* *u* tenna. *C.* *x* manna. *C.* *y* fe. *C.* *z* anum. *C.* *a* gecigeð. *C.* *b* ðe. *C.* *c* gelaðod. *C.* *d* gefputelode. *C.* *e* bnỳdgума. *C.* *f* halgan. *C.* *g* fe. *C.* *h* man. *C.* *i* gỳftum. *C.* *k* gelaþod. *C.* *l* fe. *C.* * in ealna populdа populd. a buton ende.

LXXVI.

Digitized by Google

LXXVI. fol. 158. *Deeſt Rubrica*; *Hom. autem ſcripta eſt in illud Evang.*
Ductus eſt Jeſus in deſertum à ſpiritu.

Incip. Man þa leoꝼerꝛtæ. pe pullæð eop ræggæn bi þape halgæ tiðe þe nu topeapð ir. þe pe on punðpen mape ꝼæꝛten ȝ mape ꝼop oueꝛhæðꝛneꝛꝛe on habbað. þonne on oðꝛe tiðe ȝemænelice.
Expl. Ðæt pe alle moten on þir halge tið æȝþeꝛ ȝe ꝼop ȝoðæ. ȝe ꝼop peoꝛlðe þe bliþelycoꝛ libbæn. þam Dꝛihtne ꝼultumiende. þe ðe leoꝼæð ȝ ꝛixæð a a on ecenerꝛe. AMEN.

LXXVII. fol. 160. *Deeſt Rubrica aliunde petita* (DE DIE IVDICII.)

Incip. Men þa leoꝼerꝛtæ. Sc̄ꝛ Matheuꝛ þe Goðꝛpellere þe ðir Goðꝛpel ꝑꝛat. ꝛæðe ꝓ þe Hælend ꝛpec to hir leoꝛning-cnihtæꝛ bi Domeꝛ dæȝ. ȝ hæt heom alle þam monn̄ cuþan ꝓ he him ꝛylþ on þiꝛꝛere peoꝛlðe endunge hiðeꝛ on miðden eaꝛðe.
Expl. And hir anꝛyne ecelice ꝛeon. ȝ ihesen. ȝ þæꝛ þenne þæꝛ bliꝛꝛeꝛ bꝛucæn mið þam heoꝛenlice kyninge. þe leoꝼeð ȝ ꝛixæð on alꝛæ poꝛlðæ poꝛlð. AMEN.

LXXVIII. fol. 163. *Deeſt Rubrica.*

Incip. Ic eoꝛ biðde leoꝼe men. ꝓ ꝛꝑa oꝼte ꝛꝑa ȝe ꝼaꝛen bi ꝛicre monn̄ buꝛineꝛ þæt ȝe ꝛceapiæn ȝ aꝛmeȝen hpæꝛ heoꝛæ pælan beoð bicumene. ȝ heoꝛe ȝolð. ȝ heoꝛe þeȝenꝛcýpæꝛ. ȝ heoꝛe poꝛlð ꝑꝛuðe þæꝛ ýðelneꝛꝛe.
Expl. ꝛe beoð ihatene. ȝ ilaðode to þam halȝe hame. ȝ to þam kynelice ꝼniðꝛtole þæꝛ ðe ælmihtiȝ Dꝛihten leoꝼæð ant ꝛixeð mið alle hir halȝæn a buten ende. Amen.

fol. 165. *Dialogus inter Magiſtrum & Diſcipulum, Lat. in quo exponitur Oratio Dominica.*

fol. 165. b. *Cum expoſitione ſymboli Apoſtolorum, Lat.*

LXXIX. fol. 166. b. *Deeſt Rubrica*, quæ in al. Codd. DE AVARITIA.

Incip. Auaruſ. ꝓ ir ȝýtꝛeꝛe on Englirc. Auaꝛitia ir ȝýtꝛunȝe. þa hatað ꝛume menn ȝnæðiȝnýrre þiꝛꝛeꝛe poꝛulðe. ꝓ re man beo ȝnæðiȝ ȝolðeꝛ ȝ ꝛeolꝼneꝛ ȝ poꝛulðlicna nirꝛneona. æȝðeꝛ ȝe nihtlice ȝe unꝛihtlice.
Expl. Ðu miht ꝼoꝛleoꝛan unþancer. þa þinȝ °ateoꝛuȝen ꝑ maȝen. ac ȝif þu þe ꝛylꝼ ꝼop Gode ȝood birt. ꝓ ne ꝙ ꝼoꝛleoꝛt þu næꝼꝛe unþancer.

LXXX. fol. 166. b. *Deeſt Rubrica.*

Incip. Ur ræȝð þeo haliȝe Cꝛiꝛteꝛ boc. ꝓ upe Hælend Cꝛiꝛt apende þꝛeo men oꝼ deaþe to liꝼe. ȝ þa þꝛeo tacnoden þene ðꝛeoꝼealde deaþ þaþe ꝛinꝼule ꝛaple.

Deſiderantur quædam ꝑ folia.

LXXXI. fol. 168. *Concluſio cujuſdam Hom.*

Expl. Ðuꝛh þone Hælend. hir Apoꝛtoli. ȝ heoꝛæ æꝼteꝛȝenȝæn anæꝛden monie mē oꝼ deaþe. ac þe ylcæ Dꝛihten ðude ꝓ ðuꝛh heom ꝛꝑa ꝛꝑa he ðýde æꝛ þuꝛh ꝛylꝼum on hir andpeaꝛdneꝛꝛe.

LXXXII. fol. 168. b. DE VNO CONFESSORE.

Incip. Matheuꝛ þe Goðꝛpellere uꝛ ꝛæde þir Goðꝛpel. ꝓ upe Hælend Cꝛiꝛt. þa þa he heꝛ on liꝼe pæꝛ. on ꝛ ꝛoðe mennirenýrre. betpuxe ſ monnum puniende ꝓ he ȝepaꝛnude.
Expl. Nu habbað ðeoꝛ eȝe ᵗ eom betꝛýnan. ȝ þa ᵘ pýle ðeoꝛ. be uneꝛ Dꝛihtneꝛ ˣ iꝛetnýrre. ʸ beoð undeꝛðeode monn̄. ȝ ᶻ heom þeoꝛiað ȝe þa pilðeȝe þa ᵃ tome. ȝ þe ꝛceolan beon ȝode undeꝛþeodde. þe ealle þinȝ ᵇ iꝛceoꝛ ᶜ þe þe ᵈ ana ꝛixað on ecnýrre. Amen.

fol. 170. *Deſcriptio Poetica mortis, &c.* Saxonicè.

fol. 170. b. *Commentarius imperf. in Cantica Canticorum, ut videtur.* Latine.

Hunc Cod. unum eorum eße puto, quem D. Thomæ Bodleio, ad inſtruendam Bibliothecam ab eo conſtructam dono dedit. D. Robertus Cottonus. Brucæus.

---

n Lerꝛpeona. C. *o* ateoꝛian. C. *p* maȝon. C. *q* ꝼoꝛlyꝛt. C. *r* ꝛoðne. C. *ſ* mannum. C. *t* hym. C. *u* pýlðan. C. *x* iꝛetnýrre. C. *y* ꝛýndon mannum undeꝛ þeodde. C. *z* hi mannum. C. *a* tame. C. *b* ȝeꝛceop. C. *c* ꝛe. C. *d* ana ꝓicað. C.

† G

Cod.

Digitized by Google

Cod. JVNII. 99. *Cod. membr. opt. notæ, qui nunc inter Codd. à D. Franciſco Junio F. F. Bibl. Bodleianæ legatos, locum habet* 99. *Litt. A. etiam deſignatus. in quo continetur*

ЄPISTOLA CARDINALIVM VRBIS ROMAЄ AD WLSTANVM ЄPISCOPVM.

quam integram dare, operæ pretium duxi.

I. & P. Prbri Cardinaleſ Scī PЄTRI. Wlſtano de Wibraceaſtre Єpō. ſal.

Licet Romana Æccleſia circa correctionem omnium Xpianorum inuigilare debeat; ſpecialiuſ tamen ea conuerſationiſ ueſtræ moreſ conuenit inquirere, et Xpianam religionem qua uoſ primituſ inſtruxit diligentia ſuæ uiſitationiſ reparare. Huiuſ itaq; ſollicitudiniſ debito noſ qualeſcunq; beati PЄTRI apli miniſtroſ & uice atq; auctoritate dnī nrī Papæ ALЄXANDRI fultoſ. ad parteſ ūraſ direximuſ. ut concilium uobiſcum celebraturi. quæ in uinea Dnī Sabaoth male pullulant reſecemuſ. & animarum & corporum utilitati profutura plantemuſ. Veſtram igitur fraternitatem in partem tantæ ſollicitudiniſ. Aplica auctoritate inuitamuſ. ut tertia die poſt proximum Paſcha. remota omni occaſione ad Wincеſtram conueniatiſ. & omneſ Abbateſ Dioceſiſ ueſtræ, oſtenſiſ hiſ litteriſ nriſ. uobiſcum uenire commoneatiſ.

ORATIO PRO ЄCCLЄSIA.

ORATIO PRO RЄGЄ.

Quædam de Computo.

Calendarium, *in quo notantur Obitus plurimorum virorum Principum, Magnatum, Sacerdotum, Epiſcoporum, &c. v. 9. ad 13. Kal. Feb.* Obiit beatæ memoriæ Dominuſ Wulſtanuſ Єpſ. *Ad III. Non. Julii,* Obituſ Æþelſtani ſacerdotiſ patriſ pxlꝑſtbnk ꝑnk. i. e. pulꝑꝑtani ꝑnatꝑiꝑ. *Ad* IX. *Kal. Dec.* Obiit Єdricuſ monachuſ & Sacerdoſ. qui ſcripſit hunc compotum.

Sequuntur & alia de computo Eccleſiaſtico, cum Tabula indicante Annum Domini, Indictionem, Epactum, &c. Orditur hæc Tab. ab An. Dni. MLXIIII. *quo anno illam deſcripſiſſe Eadricum vero ſimile eſt: cum verò Wulfſtanus in Epiſc. Wigorn. conſecratus fuerit an.* MLXII. *Indict. Epact. &c. annorum* MLXII & MLXIII, *ſupra exordium minutioribus litteris ſcribuntur, cum hac notula.* Oī. w̄. ē. *hoc eſt.* Ordinatio Wulſtani Єpiſcopi. *Deſinit vero Tab. in anno* MCXIX.

Tabulam excipit Collectio Homiliarum Saxonicarum, quarum

I. fol. 1. DЄ INITIO CRЄATVRÆ. BЄ FRVMSCЄAFTЄ.

In principio fecit Deuſ cœlum & terram. formauitq; hominem de limo terræ. & inſpirauit in faciem eiuſ ſpiraculum uitæ. ad imaginem & ſimilitudinem ſuam.

Incip. Adam ꝛe æꝛeꝛta man pæꝛ ꝛeꝛcapen on Neoꝛxna-ponꝛe. ⁊ ꝑoꝛ hiꝛ ꝛilꝑeꝛ ꝛynnum þanon pæꝛ adꝛeꝑed. on þaꝛ ꝑꝛæclican poꝛlð. ⁊ on eallum þam eaꝛꝑoðum. þe pe ꝑoꝛ hiꝛ ꝛynnum. ⁊ upe ꝛylꝑꝛa ꝛiðdan dꝛuꝛon.

Expl. La utan þ beþencan oꝛꝑ ⁊ ꝛelome. ⁊ a Godeꝛ laꝛum ⁊ hiꝛ laꝛum ꝑylizean eal ꝛꝑa uꝛ þeaꝛꝑ iꝛ.

fol. 3. BЄ FRVMSCЄAFTЄ & DЄ AЄTATIBVS MVNDI.

In qua, habetur Genealogia Dni. nri. Jeſu Ch. ſecundum D. Matthæum Evang.

II. fol. 4. INCIPIVNT SERMONЄS LVPI ЄPISCOPI.

Incip. Leoꝛan men. uꝛ biꝛceopum iꝛ deope beboden. ꝑ pe ꝛeoꝛnlice mynezian. *vid. ſupra.*

III. fol. 10. b. ITЄM SERMO DЄ FIDЄ.

Expl. Leoꝛan men. doð ꝛꝑa 'eoꝛ mycel þeaꝛꝑ iꝛ. undeꝛꝛtandað ꝑ ælc cꝛiꝛten man ah micle þeaꝛꝑe ꝑ he hiꝛ Cꝛiꝛtendomeꝛ ꝛeꝛceab pite. ⁊ ꝑ he cunne ꝛihtne ꝛeleaꝛan ꝛihtlice undeꝛꝛtandan:.

Expl. Se bið pel Cꝛiꝛten þe þiꝛ ꝛehealdeð. ⁊ ziꝛ pe þiꝛ ꝛehealdað. þonne ꝛeeaꝛnize pe ꝑ pe habban moton ece liꝛ on ðam topeaꝛdan liꝛe. ⁊ ece blizze mid ꝛode ꝛylꝛum a butan ende. AMHN:.

IV. fol. 16.

Digitized by Google

IV. fol. 16. SERMO DE BAPTISMATE.

Incip. Leoran men. eallum Cnirtenum mannum ir mycel þearf þ hy heora fulluhtef ge-rceab pitan. *Vide ſupra.*

V. fol. 21. INCIPIT DE VISIONE ISAIE PROPHETE. QVAM VIDIT SVPER IVDAM ET HIERLM.

Scil. loca quædam ex libro Iſaiæ Proph. Latinè & Saxonicè.

Incip. Sax. Fela ir on bocum. þæf þe mæg to birnan. gime re þe pille him rilfum to þe-anfe. An pæf on geaf dagum Gode pel gecpeme. Iraiaf re pitega. þe Iudea folce fela foneræde. rpa rpa hit riddan fodlice a eode. ⁊ þ mæg to birne æghpilcene þeode. Iraiaf re pitega gereah on gerihde rpa him god geude. hu þane þeode fof heora rynnum rcolde gelimpan. ongan da ringan ⁊ þuf recgan. Audite cœli & auribuſ percipe terra. quoniam dnſ locutuſ eſt.

Expl. Spipiad æftef nihtan lagan. ⁊ nihtpiran domen. helpad eapmum. ⁊ hæfen learum. beofgad rteop cildum. ⁊ pepiad pudupan. ⁊ biddad me riddan cpæþ ufe Dnihten. dæf þe ge pillan. ⁊ ic eope getidige. þæf þe eof deaff bid. God uf gehealde. Amen.

VI. fol. 26. VERBA HIEREMIAE PROPHETAE.

Incip. Hieremiaf re pitega mynegode to þeaffe Godef folc geofne. ⁊ hit þuf læfde. Audite uerbum dnī domuſ Iacob. & reł. Gehyrad he cpæd Godef pord nu þa. Iacobef hy-ned. ⁊ eal Irfaela cyn. God axad eof difef nu. ⁊ þuf cpæd to eof eallum.

Expl. Đuf ufe Dnihten cpæd be uf eallum. He ufe helpe. ⁊ uf geunne þæt pe magan ⁊ motan hif pillan afedan. AMEN.

VII. fol. 27. DE SEPTIFORMI SPIRITV.

BE ÐAM SEOFAN FEALDAN GODES GYFAN.

Incip. Iraiaf re pitega affat on hif pitegunge be dam halgan gafte. *vid. ſupra.*

VIII. fol. 31. b. DE ANTICHRISTO. *Latinè & Saxonicè.*

Incip. Lat. Omniſ qui ſecundum Xpianæ profeſſioniſ rectitudinem, & aut non uiuit. aut ali-ter docet. quam oportet. Antichriſtuſ eſt.

Expl. Lat. Tamen propterea priuſ debent prædicatoref adnuntiare omnibuſ. ut cum uenerit ille Anti-xpſ. qui eſt filiuſ perditioniſ, paratam inueniat plebem Xpianam qualiter contra eum & eiuſ ſectatoref reſiſtere per fidem Xpi ualeat. Amen.

Incip. Sax. Leofan men. underſtandad rpidde geofne. þ ge pihtlice ⁊ pæplice healdan. þ eof mæft þeaff ir. to gehealdanne. þ ir pihtne Cnirtendom. fofdam ælc dæfa þe ongean þ to rpidde deþ. oddon ofepne ongean þ læfed. þe hif Cnirtendome to gebyned. ælc þafa bid Antecrirt genamod.

Expl. Sax. God uf gefcild pid done egfan. ⁊ he uf gefyme to þafe myrhde. þe þam ir gegeappod. þe hif pillan gefirfcad. dæf ir ece blif. ⁊ æffe bid. in ealra populda populo abuton ende. Amen.

IX. fol. 34. DE CRISTIANITATE. (*Concio Latina.*)

Incip. A Xpō enim Xpiani ſunt nominati. Xpſ autem caput noſtrum eſt. & noſ membra eiuſ. Verumptamen non ſe glorietur Xpianum. qui nomen tantum habet. & facta non habet.

Expl. Auxiliante & gubernante Dnō nrō Ihū Xpō. qui uiuit & regnat cum coeterno patre & ſpū ſco. per omnia ſecula ſeculorum. Amen.

X. fol. 38. HER ONGINÐ BE CRISTENDOME.

Incip. Eallum Cnirtenum mannum ir mycel þeaff. þæt hy heora Cnirtendomef gefcad-pitan.

Expl. Ac utan uf fylfe mid godan gefance. on porde ⁊ on peorce penian to pihte ⁊ geeam-nian þa myrhde mid Godef fylfte. þe þam ir gegeappod þe Gode pel gehyrad. ⁊ hif lage healdad þa hpyle þe hy libbad. A fy ecum Gode lof ⁊ fyndmynt in ealra populda popult æffe butan ende. Amen.

Digitized by Google

XI. fol. 44. SCD̄M MARCVM.

Interrogatuſ Ihſ a diſcipuliſ de conſummatione ſeculi. dixit eiſ. et Reliqua.

Incip. Leoran men. Ƿe eop pillaþ be ſumum dæle ſecgan hu uſer Dnihtneſ Apoſtolaſ ahſodan hpilum hine ſilfne. ymbe þiſſe poſulde geendunge. Da ſæde he heom ꝑ ſpilce eaſſoðnerſſa ⁊ ſpilce geðpecednerſſa. ſculon on poſulde. æſ þam ende gepeoſþan.

Expl. Da ſcuylon habban ece eðlean on *e* heoſonlicne *f* myrhðe miþ gode ſilfum æftes þam dome. ⁊ miþ hiſ halgum þanan foſþ æfne. þaſ iſ ece bliſ ⁊ æfne biþ. in ealra poſulda poſuld a buton ende. Amen.

XII. fol. 47. b. LECTIO SCI EVANGELII. SCD̄M MATHEVM.

Egreſſuſ Ihc̄ de templo ibat. & acceſſerunt diſcipuli eiuſ. & Reliqua.

Incip. Leoran men. Hit gepeaſþ hpilum on þære byriġ þe iſ genamod Hieruſalem ꝑ uſer Dnihtneſ þegnaſ aġunnon ſſnecan piþ hine. ymbe ꝑ mære Tempel gepeoſc. þe þær gepoht pæſ. Gode to puſþmynte.

Expl. Leoran men. uton beon þe gæſſan. ⁊ þon ſra uſ þeaſſ iſ. luſian Lod oſeſ ealle oðre þinge. ⁊ hiſ pillan pincan ſra pe geoſnoſt maġon. þonne geleanaþ he hit uſ ſra uſ leoſoſt biþ. Him ſy loſ ⁊ pulþoſ. a a buton ende. Amen.

XIII. fol. 49. b. SCD̄M LVCAM.

Erunt ſigna in ſole et luna et ſtelliſ. & Reliqua.

Incip. Diſ Lodſpel ſegþ ⁊ ſputelaþ ꝑ ſela ſoſtacna ġ ſculon *h* gepeoſþan pide on poſulde. æġþer ge on heoſonlicum tunglum. ge on eoſþlicum ſtiſunġum. æſ þam þe ſe þom cume. þe uſ eallum pyſþ gemæne.

Expl. Ac uton luſian Lod oſeſ ealle oðre þinge. ⁊ hiſ pillan pyncan ſra pe geoſnoſt maġon. þonne geleanaþ he hit uſ ſra uſ leoſoſt biþ. þon pe æfne þæſ betſt beſupſon. him ſymble ſy loſ ⁊ pulþoſ in ealra poſulda poſuld. a buton ende. Amen:.

XIV. fol. 52. DE TEMPORIBVS ANTICHRISTI.

Incip. Leoran men. uſ iſ mycel þeaſ þæt pe pæne beon þæſ egeſlican timan þe topeaſþ iſ. Nu biþ ſpyþe naþe Antecpiſtes tima. þæſ þe pe penan maġon.

Expl. On Lober naman ic bidde ꝑ Cpiſtenra manna gehpilc hine ſilfne geoſne beſence. ⁊ geoſnlice to Lode *i* gebuġe. ⁊ ſinnum gecipe. ⁊ geeaſniġe ꝑ he gemanan habban mote on heoſona pice. miþ þam þe leoſaþ ⁊ pixaþ a butan ende. Amen:.

XV. fol. 56. b. SERMO IN XL.

Incip. Leoran men. uſ iſ ſpyþe mycel þeaſ on elcne timan. þæt pe gemyndiġe beon þæra þinga þe uſ ſor Gode to ðeaſre maġan. Donne iſ Lencten tid eallum Cpiſtenum mannum hupu neð beheſe pihtlice to gehealdenne.

Expl. And þæt iſ þeaſlic ġepuna. ac pe hiſ ne ġymaþ ſra pel ſra pe ſcolðan on ðiſſere þeode. ⁊ hit pære mycel þeaſ þæt hit man geoſne on ġepunon hæfde.

XVI. fol. 58. b. DE FALSIS DIIS.

Incip. Eala gefyſnir þæt ðuſh deoſol ſela þinga mir ſor. ⁊ þæt mancynn to ſpyþe Gode miſhynde. ⁊ þæt hæðenſcype eallef to pide ſpiðe gedepede. ⁊ ġit depeð pide.

Expl. Ealle þa ðſy naman befehð an ġodcund miht. ⁊ iſ ece God. palðend ⁊ pyſhta ealra ġeſcapta. Him ſymle ſy loſ ⁊ peoſðmynt. in ealra poſulda poſuld a butan ende. Amen:.

XVII. fol. 61. SERMO AD POPVLVM.

Incip. Leoran men. undeſſtandaþ ꝑ æneſt Cpiſtenra manna gehpylc. ah ealra þinga mæſte ðeaſfe ꝑ he cunne Lober piht onġytan. þuſh lare ⁊ laġe.

Expl. Ac utan don ſra uſ mycel þeaſ iſ. habban anræde geleaſan. ⁊ fulne hiht on unne Dnihten. ⁊ re ðe þuſh Leden lare pihtne geleaſan undeſſtandan ne cunne. gehoſniġe

---

e Eſenlicne. *C.* *f* miſhðe. *C.* *g* ſculan. *C.* *h* gepuſðan. *C.* *i* gebuġc. ⁊ ſnam ælcum hæðenſcipe. ⁊ ſinnum. *C.*

hupu

Hupu on Engliſc ȝ cpeðe þuſ ȝelome. Credimuſ in unum Deum patrem & filium & ſpiritum ſcm̄. sq̄s. þiſ iſ appiten on ðæſe Penitentiale.

XVIII. fol. 66. ÞER IS ÞALPENDLIC LAR. ȝ ÐEARFLIC LÆƿEDUM MANNVM. ÐE ÐÆT LÆDEN NE CVNNON.

Incip. Man þe leoſeſtan. ȝehýnað hpæt uſ haliȝe bec beoðað. þ̄ pe ſoſ Gode luſian ȝ ſoſ hiſ eȝe. uſe liſ pihtlice libban. ȝ mið eaðmeðum upum Dnihtne hýſon ȝ uſne Cpiſtendom. ȝ uſe ſulluht pel healðon.

Expl. Uton pe nu hine mið eallum mæȝne. ȝ mið eallum móde luſian. þonne ȝeaſnað he uſ æt þam ðome. ði him pulðoſ ȝ loſ abutan ende on ecnýſſe. AMEN.

XIX. fol. 73. ÞE RIÞTAN CRISTENDOME.

Incip. Mýcel iſ nýð þeaſf Cpiſtenum mannum. þæt hi heoſa Cpiſtendom pihtlice healðan. ȝ Cpiſtef cýpican æȝhpaſ ȝeoſne ȝpiðian ȝ ſpiðian.

Expl. Utan ðon ſpa uſ mýcel þeaſf ýſ. luſian Goð ælmihtiȝne. ȝ healðan hiſ bebodu ȝeoſne. þonne ȝeeaſniȝe pe uſ ece blíſſe on heoſona pice mið Dnihtene ſýlſum. þé ðe leoſað ȝ pixað a butan ende on ecneſſe. Amen:

XX. fol. 80. b. ÞE ANE MVNVC CILDE.

Incip. Ƿe pillað nu ſecȝan ſume býſne to þiſum. An munuc cild punoðe mið manegum ȝebpoðpum on Maupiciuſ mýnſtſe þæſ halȝan Maſtiſef. þ̄ iſ on Munczu.

Expl. And oncneop þa ſoðlice þa ſtemne. ȝ þ̄ hýſe ſunu leoſoðe mið þam ælmihtiȝan Gode. þam ðe he æſ þeopoðe. þam ýſ pulðoſ. ȝ puſðmýnt a to poſulðe. Amen.

XXI. fol. 81. SERMO DE CENA DNI.

Incip. Leoſan men. ic pille cýðan eop eallum. ȝ þam hupu þe hit æſ nýſtan. hpanan ſeo býſn æſeſt apaſ. þæt Biſceopaſ aſcaðað ut oſ cýpican on ſopepeaſðan Lenctene.

Expl. And utan anmoðlice eallum móde ȝebuȝan to Xp̄e. ȝ eaſnian hiſ miltſe ſſa pe ȝeoſnoſt maȝon. He iſ ſſýðe milde. ȝ him ſýmle ſy loſ ȝ puſðmýnt. æſſe to poſulðe. Amen:

XXII. fol. 83. ÞE GODES BYDELVM.

Incip. Eala leoſan men. ſſýtele iſ ȝeſýne þæt pe nabbað na ȝehealðen ſſa ſſa pe ſcolðan þ̄ þ̄ pe behetan þa pe ſulluht unðeſſenȝon. Nu ne ðeaſ ic ſoſ Gode eȝe ſoðeſ ȝeſpuȝian. ac liciȝe ſſa hit liciȝe. ſoð ic pille ſecȝan. ȝýme ſe ðe pýlle. Foſðam ſe býðel þe ne boðað na hiſ hlaſoſðeſ ȝepilboða a he mæȝ him penan hetelicef leaneſ:

Godcunðlice býðelaſ ȝ ȝoðeſ laȝe laneopaſ ſculon ſſýðe ȝeoſne oft ȝ ȝelome Goðeſ piht cýðan. ȝ unpiht ſoſbeoðan. ȝ ſe ðe oſephoȝiȝe þæt he heom hlýſte.

Expl. Ne ðeaſ þeah ſoſ Goðeſ eȝe. ſoſſſýȝian mið ealle. ſela þæſa þinȝa. þe ðeneð þýſſe þeoðe.

XXIII. fol. 84. b. ITEM SERMO LVPI AD ANGLOS QVANDO DANI MAXIME PERSECVTI SVNT EOS. QVOD FVIT IN DIES ÆÐELREDI REGIS.

Incip. Leoſan men. ȝe cnapað þ̄ ſoð iſ. ðeoſ poſulð iſ on oſſte. ȝ hit nealæcð þam ende. ȝ þý hit iſ on poſulðe a a ſſa lenȝ ſſa pýnſe.

Expl. And utan ȝelome unðeſſtanðan þone mielan ðom þe pe ealle to ſculan. ȝ beoſhȝan uſ ȝeoſne pið þone peallendan býne Helle piteſ. ȝ ȝeaſnian uſ ða mæſða. ȝ þa mýſða þe Goð hæfð ȝeȝeaſſoð. þam þe hiſ pillan on peoſulðe * ȝepýncað:. Goð uſe helpe. AMHN:.

XXIV. fol. 90. b. ÞER IS GYT RIÞTLIC ƿARNVNG. ȝ SOÐLIC MYNEGVNG ÐEODE TO ÐEARFE.

Incip. Leoſan men. utan unðeſſtanðan eal ſſa uſ þeaſf iſ. þæt pe heonan ſoſð ſaðian ſýmle uſe piſan. ſoſ Gode ȝ ſoſ poſulðe piſlice ȝ pæplice. ȝ ſſam unpihte ȝebuȝan to pihte.

Expl. Ac utan ðon ſſa uſ þeaſf iſ. utan Goð ȝlaðian. ȝ Goðeſ laȝe healðan. ȝ an pæðe peoſðan to ȝemænelican þeaſſan. ȝ ȝýt heſ to eacan. ȝeoſnlice ſmeaȝan ſela þæſ ðe næð ſý. ȝ ealne þeoðe þeaſf ſý ſoſ ȝoðe ȝ ſoſ poſulðe. Amen:

* Gepýncað:. Him ſumble ſý loſ ȝ pulðoſ. in ealna poſulða poſulð a butan ende. AMHN:. C.

Digitized by Google

XXV. fol. 91. b. BE MISTLICAN GELIMPAN.

Incip. Lyf hit gepeorðe þ on þeodrcype becume healic ungelimp. for manna gepyhtan hefne oððon hungep byrne oððon blodgyte. unpærtm oððon unpedep. oprcpealm oððon mancpealm. þurh fæplice uncoða. þonne rece man þa bote a a to Lode rylfum.
Expl. And yfelef gerpice ⁊ Loder lagehealde. ⁊ godcundne lafe gyme rpyðe geornne. ⁊ purhlice gelærte eall þ man behate on Loder ert to donne. Lod uf gehealde:·

XXVI. fol. 93. b. LECTIO SCD̄M LVCAM.

Dixit Ihc̄ diſcipulis ſuis. Ego mittam promiſſum patris mei in uos. & reliqua.

BE BISCOP-HADVM.

Incip. Leofan men. Se halga Godrpellere Lucaf gerputelode on hif Godrpelle hu ure Dryhten æp he up to heofonum fere. þa hif þegenaf rpæc. ⁊ hu he hif Apoftolaf to birceopum gebletrode:·
Expl. And gyf Birceopaf forgyma þæt hi rynna ne rtyra ne unriht forbeoda ne Godef riht ne cyþa ac clumia mid ceaflum þæp hi rcolban clypian. & pl.

XXVII. fol. 94. b. BE ÐAM PATER NR.

Incip. Se Hælend Cprft ryðdan he to ðyrrum life com. *Vide ſupra.*

XXVIII. fol. 102. b. SERMO AD POPVLVM. IN OCTAVIS PENTECOSTEN DICENDVS.

Incip. Fe pilla eop recgan rume rputelunge nu be þam halgum tidum þe pe healda ⁊ punðia on geleaffullum cyncum mid Loder loffangum.
Expl. And hi rcina æfre rpa beorhte rpa runne on heofna fæder rice. Se ðe leofa ⁊ ricra mid hif leofan runa. ⁊ þam halgan gafte on anre godcundnyrre an ælmihtig Lod. a butan ende. Amen:·

XXIX. fol. 115. b. SERMO IN DIE NATALIS DN̄I.

Incip. Mine gebroðra þa leofertan. on ðirum dæge pe punðiað uref Hælendef acennednerre. æfter þære mennircnyrre:· He pær to dæg acenned of ðam halgan mædene Mariian. mid lichaman ⁊ mid raple. re ðe pær æfre mid ðam frefen punigende on þære godcundnyrre:·
Expl. Uton forði mid micelre geornfulnyrre. heo gebiddan. þ heo uf ðingige to hire agenum bearne. re ðe uf ægðer ge hire rcyppend. ge hire runu. roð god ⁊ roð mann an Cprft. Se þe leofa ⁊ rixa mid fæder ⁊ mid halgum gafte hi ðry an God a on ecnyrre:· Amen:·

XXX. fol. 124. KL̄. DECEMBRIS (alii Codd. VII KAL̄. IAN.) NATALE SCI STEPHANI PROTOMART̄.

Incip. Fe præda on þære bec ðe if gehaten Actuf Apoftolorum. þa þa Apoftolaf. *v. ſupra.*

XXXI. fol. 130. (VI.) KAL. IANVAR NATALE SCI IOHANNIS EVANGELISTAE.

Incip. Iohannef re Godrpellere Cprftef dyrling. *Vide ſupra.*

XXXII. fol. 139. XIII. KL̄. DECEMBRIS. NATALE SC̄ORVM INNOCENTVM.

Incip. Nu to dæg Loder geladung geond ealne ymbhpyrft mænra þæra eadigra cilbra freolrtide. *Vide ſupra.*

NB. Hujus autem hom. Concluſio, errore Bibliopegi, habetur inſequentis Cod. folio nono.

Cod.

Digitized by Google

Cod. JVNII. 22. *Cod. membr. in fol. min. (ejus qui præcedit altera pars,) in quo continetur*

I. fol. 9. KL̄. IANVARII. CIRCVMCISIO DN̄I. NR̄I. IHV. XP̄I.

Incip. Se Godspellere Lucas beleac þis dæghpeplice Godspell mid feapum popdum. *vid. supra.*

II. fol. 15. K̄L. IANVAR. (*NATL̄.*) EPIPHANIA DN̄I. (*mendose pro VIII. IDVS IAN.*)

Incip. Men þa leorfertan. nu for feapum dagum pe ofepnæddon þis Godspell. *vid. supra.*

III. fol. 22. b. IN PVRIFICATIONE SC̄AE MARIAE.

Postquam imp. &c.

Incip. God bebead on ðære ealdan æ. ⁊ het Moyses þone hepetogan. *Vide supra.*

IV. fol. 30. VIII. KAL̄. APR. ADNVNTIATIO SC̄AE MARIAE.

Missus est Gabrihel Angelus. & rel.

Incip. M̄. Upe se ælmihtiga scyppend se þe ealle gesceafta butan ælcum antimbre. *v. supra.*

V. fol. 36. b. SĒQ. SCI EVANGELII SCD̄M. LVCAM.

In illo tempore. Assumpsit Ihc̄ XII. discipulos suos. & rel.

Incip. Þes is gesæd on þissum Godspelle þe pe nu gehyrdon of þæs Diacones muþe. *v. supra.*

VI. fol 42. b. SĒQ. SCI EVANGELII SCD̄M MARCVM.

In illo tempore. ductus est Ihs in desertum. & rl.

Incip. Ic polde eop tpahtnian þis Godspell. þe man nu beforan eop pædde. ac ic ondpæde ꝥ ge ne magon þa micelan deopnysse þæs Godspelles spa understandan spa hit gedafenlic si. nu bidde ic eop ꝥ ge gebeon gesyldige on eopdum gesance. oð ꝥ se þone tpaht mid godes fylste ofepnæddan magon:·

Expl. Ac uton don spa spa God tæhte. ꝥ use godan deorc beon on þa piran mannum cuðe. ꝥ hi magon gesceon use godnysse. ⁊ ꝥ hi puldrian ⁊ herian usne heofonlican fæder God ælmihtigne. se ðe forgylt mid hundfealdum. spa hpæt spa se oð eadmum for his lufan:· ðe se leofað ⁊ rixað a buton ende on ecnysse Amen:·

VII. fol. 49. ITEM ALIA DE QVADRAGESSIMA.

Incip. Men þa leofertan. ur is deope beboden þæt se geornlice mynegian ⁊ læran sculon ꝥ manne gehwylc to Gode buge. ⁊ fram synnum gecynne:·

Expl. Ðonne fapað þa uncystigan ⁊ þa unrihtpiran into ecere cpic fulle. mid deofle ⁊ his apynegedum englum. ⁊ þa rihtpiran gecynnað fram þam dome. into þam ecan life mid Xpc̄. ⁊ his gecorenum englum. Mid þam hy libbað ⁊ rixað on lichaman ⁊ on sawle. on ealra worulda woruld. Amen:·

VIII. fol. 54. DOM̄C. II. EBDOMADA QVADRAGESSIME.

Incip. Men þa leofertan. uton nu gehyran hu use Drihten sæd sprecende in þar drihtenlican tid. ymbe mancynnes hælo. ⁊ hu he gedroian polde for us.

Expl. And uton lufian hine ofer ealle oðre ðing. þonne geleanað he hit us þæs us leofast bið:· Sy him lof ⁊ wuldor a on ealra worulda woruld. a butan ende. Amen:·

IX. fol. 56. DOMINICA. III. IN QVADRAGESSIMA.

Erat Ihc̄ ejiciens demonium. & rlq.

Incip. On ðære mæran tide ðe se mildheorta Hælend. punode mid mannum on soðre mennisenysse. pundra syncende. þa pearð him gebroht to sum pit seoc man pundorlic gedeneht him þæs soðlice benæmed his gesihð ⁊ swæc.

†H 2 *Expl.*

Digitized by Google

Expl. Uton hepian upne Dpihten. ⁊ þ [a] halize popð. eac rpilce lupian ⁊ mið zeleaxan zehealdan:. Ðær uf zeunne re ælmihtiza pealdend. re ðe leoxað ⁊ pixað a on ecnyrre:. Amen:.

X. fol. 63. b. SEQ. SCI. EVANGELII SCDM IOHM.

In illo tempore. Abiit Ihc̄ tranſ mare Galileae. & riq.

Incip. Se Hælend reðde oxep ða Galileircan ræ þe ir zehaten Tyberiadir. ⁊ him rilizde micel mænizu. ropðan þe hi beheoldan þa tacna þe he porhte oxep þam [b] untruman [c] mennum.

Expl. Ge cpæðað nu mið rullum zeleaxan. þ Cpirt ir roð piteza. ⁊ ealra piteena piteza. ⁊ þ he ir roðlice þær ælmihtizan Zoder runu. eall rpa mihtiz rpa hir fæder. mið þam he leoxað ⁊ pixað on annyrre þær halzan zarter abuton [d] ende. Amen:.

XI. fol. 60. DE ORATIONE MOYSI. IN MEDIA QVADRAGESSIMA.

Incip. Æxter þam þe Moyrer re mæra Henetoza ox Egypta lande. mið hir leode reðde. ⁊ oxep þa Readan ræ riðedon mið rotum. ⁊ becom on to ðam pertene. þa pann him on rriðe Amaleh re Cyninz mið hir leode reohtende:.

Expl. Eadiz bið re mann re ðe zemet pirdom. ropðan ðe re pirdom ir relra þonne rcinende zold. ⁊ he ana ir deoppurðra þonne þa ðyran maðmar:. þ ir pirdom. þ man pirlice lybbe. ⁊ hir dæda zexadize to hir Dpihtner pillan. þ he edlean undenxo. on ðam ecan lixe. mið [e] þam ælmihtizan Lode þe on ecnyrre pixað. AMEN:.

XII. fol. 75. b. DOMC PALMARVM. DE PASSIONE DOMINI.

Incip. Men þa leoxertan. Dpihtner þnopunze pe pillað zebaxenlice eop reczan on Englircum zeneopde. ⁊ þa zenynu ramod na rpa þeah to lanzrumlice. zyf pe hit rpa zelozian mazon:.

Expl. Ac Cpirt anar rpa ðeah. of þam deaðe zerund on þam þriddan dæze æxter hyr þnopunze oxenrpyðdum deaðe:. Si him a puldor mið hyr heoxonlican fæder. ⁊ þam halzan zarte on anre zodcundnyrre on ecene ponulde. Amen:.

XIII. fol. 85. b. *Deſideratur Rubrica.*

Incip. Leoxan men. Ge habbað oft [f] zeræd ⁊ zyt rectað. þæt Cpirter pihtpirnyrre ir rpa mycel þ he nolde niman mancynn neadunza of ðam deoxle. buton he hyt ronpyhte:.

Expl. And Cpirt anar of deaþe on þone Eartenlican Sunnan-dæz. þe nu bið on reoxon nihton:. Be þam ir zelimplicor þonne mane to neccenne. þonne nu ri:. Ðam ri pulder ⁊ lof a to ponulde. AMEN.

CYRICLICE ÐEAFAS FORBEODAÐ TO SECGENNE ÆNIG SPELL ON ÐAM ÐRIM *SFIG-DAGVM:.

Ad quæ verba, hanc notulam adſcripſit non nemo, Diſ niſ ne pell zeræd. eodem quoque in loco, recenti manu (forte Joan. Joſcelini) ſcripta eſt monitio, qua ad folii 4. faciem ſecundam, mittitur Lector, ubi inter alia habentur hæc, On ðirrum dazum pe ronlætað on unum nepfum zlopia patri. for zeomerunze þære halzan ðnopunze butan rum healic rneorldæz him on berceote:.

XIV. fol. 86. ~~DIE DOMC~~ PASCHE.

Incip. Oft ze zehyrdon embe ðær Hælender æpirte. hu he on ðirum dæze of deaþe anar. *Vide ſupra.*

XV. fol. 92. DOMINICA. I. POST PASCHA.

Cum eſſet ſero die illo una ſabbatorum. & Rł.

Incip. Æxter ðær Hælender æpirte pæron hir discipuli belocene on anum huſe. *v. ſupra.*

---

a Halize Lober popð. *C.* *b* untrumum. *C.* *c* þam he leoxað ⁊ pixað a butan ende. A- mannum. *C.* *d* ende. on ecnyrre. Amen:. *C.* MEN. *C.* *f* zeræd. *C.* * Id eſt, *diebus ſilentii.*

XVI. fol.

Digitized by Google

XVI. fol. 97. b. DE LETANIA MAIORE.

Incip. Leoran men. Ðar dagar rynd gehaten Letanie. þæt rynd Gebed-dagar. on þirrum dagum pe rceolon bidban upe eorðlicra pærtma genihtrumnyrre. ⁊ ur rylfum gerundfulnyrre. ⁊ þæt gyt mare ir. upe rynna forgyfenneRre:. ⁊ pe ræda ð on bocum þæt re gepuna þirra Gang-daga purd aræred on done timan þe gelamp on anre büphrcire þe Urgenna ir genamod þæt pear ð mycel eorð rtyrung. ⁊ feollon gehalgode Godes cyniceon. ⁊ manega hur hruran. ⁊ comon pilde deor ⁊ to rliton ⁊ abiton ealler to fela þurh Godes yrre. ⁊ ðær Cyninges botl pear ð mid heofonlicum fyre forbærned. ⁊ fela ungelimpa gepear ð for folces rynnan:. ⁊ þa bead re Birrop Mameritur þreora daga færten. ⁊ þæt man halidom rceolde pyr ðlice rtyrien. ⁊ mid ælmerlacum georne God gladian. ⁊ ꝑ manna gehpylc unrceodum fotum þam halidome rceolde eadmodlice fylian. ⁊ ealle to Xpe geornlice clypian. ⁊ rona rpa ꝑ gedon pær. þa pær rputele gerÿne. þæt heom God ryððan uðelirre ⁊ miltre. Ne pear ð næfre ryððan þanon for ð eft rpylc gedrecednyr innan þam lande. ac pear ð þæt to byrne pide ⁊ ride. ꝑ man þanon for ð þa Lang-dagar on gepunan hæfde. L. nu bidde ic ⁊ lære ælcne Cnirtene man þæt he birre þreora daga færten nihte gehealde.

Expl. Ðe ir mycle mare topard ⁊ pynrumre. þonne pe ðe gelæda ð to þæra roðfærtra eardunge. Ðonne gelæda ð þa englar þa raple in done pulðorlican gefean neorxna pang ef. þær heo for ð puna ð ⁊ ricra ð mid Gode þam gecorenan. butan ælcum ýfelum ⁊ earfoðum. a. oð ende. þær nerta ð haligra manna rapla oð domes dæg.

XVII. fol. 105. b. DOMC. II. DE LETANIA MAIORE.

Incip. Men þa leofertan. pe magon gehyran recgan be upe raple peanfe. forþon þe ur ir neod þearf þæt pe on birre tide þa hpile þe pe moton ⁊ magan. þæt pe geornlice ur clænrian ⁊ frætepien ur rylfe mid godum dædum. to þam ecum leohte.

Expl. Ac uton nu tilian. men þa leofertan geornlice þa hpile þe pe magon. ꝑ pe motan blirrian mid upum Drihtne ⁊ mid eallum hir halgum þær ir ece blirr ⁊ ece nert a in ealra porulda porulð a butan ende. Amen.

XVIII. fol. 111. FERIA. III. DE LETANIA MAIORE.

Incip. Men þa leofertan. þyr rynðon haligе dagar ⁊ halpendlice. ur to begangenne ⁊ to healdenne þurh rihtne geleafan mid fæftenum ⁊ mid ælmer rylenum rpa upum raplum nyd dearflic ir.

Expl. Leunne ur þonne re ælmihtiga God. ꝑ pe to ðam heofonlican ehle becuman magon ⁊ moton. þær he leofa ð ⁊ ricra ð mid fæder ⁊ runa. ⁊ mid þam halgan gafte. a a on ecnyrre in ealra porulda porulð abutan ende. Amen:.

XIX. fol. 115. BE ANTECRISTE.

Incip. Leofan men. ur ir mycel dearf. þæt pe pære beon þær egerlican timan þe nu topeard ir:. Nu bi ð rfy ðe pa ðe Antecrirtes tima þær ðe pe penan magon.

Expl. Ðær næfre leofe ne gedæla ð. ne la ðe ne gemeta ð. ne næfre dæg æfter dæge. ne niht æfter niht. ac þær bi ð ece blirr ⁊ ece puldor. ⁊ ece gefea mid upum Drihtne. ⁊ mid hir þam halgum heapum. a on porulda porulð. a butan ende. Amen:.

XX. fol. 123. b. IN ASCENSIONE DNI.

Primum quidem ſermonem feci. & reſ.

Incip. Lucar re Godrpellere ur manode on birrere Pirtol-dæringe þe mannum on Ðunder-dæg dæde þur cpe ðende. *Vide ſupra.*

XXI. fol. 131. b. IN DIE. SCO PENTECOSTEN.

Incip. Fram þam halgan Eartenlican dage. rynd getealde fiftig daga to þirum dæge. *Vide ſupra.*

XXII. fol. 140. IN KL. MART. NATALE SCI GREGORII PAPAE.

Incip. Gregorius re halga Papa. Englirce deode Aportol. on þirum andfeardan dæge. *Vide ſupra.*

Digitized by Google

XXIII. fol. 149. b. PASSIO SCI PHILIPPI APOSTOLI.

Incip. Philippuſ ſe Godeſ Apoſtol þe pe on þiſum dæge puniað. *Vide ſupra.*

XXIV. fol. 151. PASSIO SCI IACOBI APOSTOLI.

Incip. Se puniað eac on diſſere ſneolſtide oþerne Apoſtol Iacob þone ſihtſiſan. *v. ſupra.*

XXV. fol. 151. INVENTIO SANCTE CRVCIS.

Incip. Men da leoſertan. nu to dæg pe puniað þære halgan Rode gemynd. *vid. ſupra.*

XXVI. fol. 153. PASSIO SCORVM MARTYRVM ALEXANDRI. EVENTI. ET THEODOLI.

Incip. On diſum dæge dpopode ſum appuniðe Papa. Alexander gehaten. mid tpam Mæſſe-Preoſtum. Euentiuſ ȝ Deodoluſ. ætſopan dam Caſere Aureliane.
Expl. Deo ſtop hæfde ſyðdan ſymle hyna Biſcop oð diſne andpeardan dæg:· Dy dam ælmihtigan loſ ſe de ana nixað. a on ecnyſſe god. AMHN:·

XXVII. fol. 156. VIII. KL. IVLII. NATIVITAS SCI IOHIS BAPTISTAE.

Incip. Se Godſpellere Lucaſ appat on Xpeſ bec be acennednyſſe Iohanneſ þæſ Fulluhteres. *Vide ſupra.*

XXVIII. fol. 163. III. KL. IVLII. SCORVM APLORVM PETRI ET PAVLI.

Venit Ihſ in parteſ Cæſareæ Philippi.

Incip. Matheuſ ſe Godſpellere appat on þære Godſpellican ȝeretneſſe. *Vide ſupra.*

XXIX. fol. 166. DE PASSIONE BEATORVM APLORVM PETRI ET PAVLI.

Incip. Se pilla æfter diſum Godſpelle eop ȝeneccan þæra Apoſtola dpohtnunge. *v. ſupra.*

XXX. fol. 172. b. PASSIO SCI PAVLI APOSTOLI.

Incip. Godeſ ȝeladunȝ puniað diſne dæȝ þam mæran Apoſtole Paule to puniðmynte. *Vide ſupra.*

XXXI. fol. 181. KL. SEPTEMB. ASSVMPTIO SCAE MARIAE.

Incip. Nenonimuſ ſe halga ſacend appæt ænne Piſtol be ſoniðriðe þære eadigan Mariam. *Vide ſupra.*

XXXII. fol. 190. PASSIO SCI. BARTHOLOMEI APLI.

Incip. Syndon pniteſar ſecȝað de ðry Leodſcypar synd ȝehatene Indea. *Vide ſupra.*

XXXIII. fol. 200. BE ÐAM ÐE ÐAM SACERDE NAHT NE FREMAÐ ÐÆT HE RIHTSIS BEO. GIF HE ÐAM VNRIHTSISAN STYRAN NELE HEORA VNRIHTES.

Se halga Apoſtol Paulus læreð ælcum Mæſſe-Preoſte þe Godeſ folce to lareope ȝeret bið. ſ heora nanne pandiȝe ſor naneſ manneſ eȝe. ne ſor luſe. ne ſor ſceame. ne ſor nanum ſceaſte. ſ hi ne bodian ælcon menn hpæt heom ſy to donne. ȝ hpæt to ſorȝanne. ȝif hi ſylfe pillað. ſ heom beo ȝeborȝen on Domeſdæȝ beſoran Gode ſylfum.

BE MÆSSE-PREOSTES DROHTNVNGE.

Incip. Ælc Mæſſe-ppeoſt ſceal beon ſpa he ȝehaten ir ſacerd. ſ ir Cpeciſc poſd. ȝ ir on Leden Sacpum dane.
Expl. Eall þir ir ȝecpeden be Biſcopum. ȝ be Mæſſe-Preoſtum. þe Godeſ folc on Domeſ dæȝ to dam dome lædon ſculon. ælc þone dæl þe him hes on liſe æs betæht pæſ.

XXXIV. fol.

Digitized by Google

XXXIV. fol. 201. DE NATIVITATE SCÆ MARIÆ.

Incip. Men ða leofertan. peorðian pe nu on andpeardnyrre þa gebyrd-tide þære eadigan fæmnan fcā MARIAN. Seo pær cennyrtre uner Dnihtner Hælendes Cnirtes.
Expl. Nu pe gearne pitan þæt heo mæg æthine þam deoran funu biddan. fpa hpæt fpa heo pile beon ðingere to unum Dnihtne. þæt he ur forgyfe gefibrum lif fon hire bene. ⁊ ece eadignyrre. a butan ende. god ur to ðam gefultumige. AMEN.

XXXV. fol. 212. DEDICATIO AECCLESIAE SCI MICHAHELIS ARCHANGELI.

Incip. Manegum ir cuð reo halige ftop Scae Michaheles on þære dune þe ir gehaten Lanfganur. *Vide fupra.*

XXXVI. fol. 221. KL. NOVEMB. NATALE OMNIVM SCORVM.

Incip. Halige lareopar næddan þæt reo geleafefulle gelaðung þyrne dæg eallum halgum to pyrðmynte mænrige. *Vide fupra.*

XXXVII. fol. 225. b. *Defideratur Rubrica, quæ fic fe habet in aliis* MSS.

EVANGELIVM. IN FESTIVITATE OMNIVM SCORVM.

Videnf turbaf Ihf. afcendit in montem. & rel.

Incip. Đæt halige Godfpell þe nu lytle æn ætforan eop genæd pæf. *Vide fupra.*

XXXVIII. fol. 230. DE VNO CONFESSORE.

Vigilate ergo. & reliqua.

Incip. Matheuf fe Godfpellere ur fæde on ðirum Godfpelle ꝑ une Hælend Cnirt. *v. fupra.*

XXXIX. Exfcinditur fuperioris Hom. concluſio cum fequentif Exordio, quæ fic fe habet.

Expl. Lif pe foðlice Cnirtene beoð. þonne fceal ur nan populd gertreon beon fpa inmede fpa uner Dnihtnes lufu. forðan þe he ir to lufienne ofer ealle ðing. Se ðe leofað ⁊ rixað on ealra populda populd. Amen:

XL. fol. 242. b. ITEM ALIA.

Incip. Leofan menn. Đeof fymbelnyrr birrere Cyricean halgunge. ir ur to gemynde. ⁊ to mundbyrde. ⁊ fram Godes forfcrifenre gefett ⁊ gemæfrod.
Expl. And ꝑ ir fpyðe rihtlic ⁊ þearflic dom. ⁊ Gode gecpeme. ⁊ re ðe þæne dom gehealdað he geearnað him fylfum ritodlic dom þære betrtan. æt ðam ðe on heofonum leofað ⁊ rixað in ealra populda populd a butan ende. Amen:

fol. 247. *Symbolum Nicaenum Saxonicè.*

Incip. Ic gelyfe on ænne God fæder ælmihtigne.

Hic deſinit Codex, quem ſuperioris partem alteram eſſe, oſtendit Index, qui exſtat inter Eadrici Computum & lib. ſuperioris fol. primum, eadem manu, quâ liber ipſe, ſcriptus. Idem etiam oſtendit concluſio ultimæ Hom. ſuperioris libri, quæ Bibliopegi errore in hujus Cod. fol. nono, præpoſterè locatur mihi autem Ordinem Indicis ſequendum arbitratus, binas alias Homilias, aliend manu ſcriptas. (quæ Homiliæ in ſuperiori libro ultimæ continuationem rumpunt) quod in Indice non reperiuntur, hic locandas putavi.

XLI. fol. 1. DE DIE IVDICII.

Incip. Leofan men. utan ðon fpa ur mycel þearf ir. beon fpyðe gemyndige une agenre þearfe. ⁊ gebencan gelome hu læne þir lif ir. ⁊ hu egerlic re dom ir þe ealle men to fculon on ðam micclan dome dæge. þonne god demeð manna gehpilcum be ærrran gepyrhtan.
Expl. Đære næfre leofe ne gedæleð ne laðe ne gemeteð ac þæf halge heapaf fymle puniað on plite ⁊ on pulðre ⁊ on pynfumneffe. Đæf bið mæfð ⁊ myrhð ⁊ ece blif mid Gode fylfum ⁊ mid hir halgum in ealra populda populd a butan ende. Amen.

Digitized by Google

XLII. fol. 5. Alexandri. Euentii & Theodoli, *manu recentiori.*

Incip. On ðyſſum dæge pe puꝛðiaþ miþ loꝛſangum þone halgan Papan þe iſ gehaten Alexanden.

Expl. Æꝛten ſumum ſýnſte het ſe ſoꝛneſæda cpellene þone halgan Alexandꝛum to him gelæðan miþ þam tpam Mæſſe-pꝛeoſtum. ⁊ ſe manſulla him to cpæð. Alexanden Papa ic axie æꝛneſt ðe. & reliqua.

Quæ verba, ſequitur hæc Nota. ꝑ hen to laſe iſ. þu ſintſt æꝛten þam ſpelle ðe inventione ſcǣ Cꝛucis miþ ðyſſum tacne ☧ *quod quidem ſignum iterum occurrit in margine fol.* 159. *ad hæc verba.* Alexanden Papa. Ic ſece æꝛneſt æt ðe, &c.

Cod. JVNII. 23. *Codex memb. in octavo grandiori, paulo poſt Conquæſtum Ang. Scriptus, in quo continetur Collectio Hom. Saxon. una cum aliis Tractatulis ordine deſcribendis.*

I. fol. 1. EXAMERON ANGLICE.

Incip. On ſumum oðꝛum ſpelle pe ſæðon hpilon æn. hu ſe ælmihtiga God ealla þinga geſceop binnan ſýx dagum. ⁊ ſeoſan nihtum. ac hit iſ ſpa mænig ſealð ⁊ ſpa mycel on andgite ꝑ pe ne mihton ſecgan embe ꝑ ſpa ſpa pe ſoldan on þæm æꝛꝛan cpiðe. ne pe gýt ne magon ſpa micclum eoꝛ ſecgan on þam ðeopan andgýte:

Expl. Uton ſoꝛðig hogian hen on þiſum liſe. ꝑ pe miþ geoꝛnfulneſſe gepilnian æſſe þære betepan liſe on þæſe ecan bliſſe miþ uſum Hælende Cꝛiſte. ſpa ſpa he uſ behaten heꝛð. ðe þe leoſaþ ⁊ ꝓixaþ miþ hiꝛ leoſan ſæðen and þam halgan Gaſte on anſe Godcundnýſſe. ana ꝛoð ſcippende ealſa þinga. AMEN:

II. fol. 10. DE DOMINICA ORATIONE.

Incip. Se Hælend Cꝛiſt ſýððan he to ðyſſum liſe com. *Vide ſupra.*

III. fol. 16. DE FIDE CATHOLICA.

Incip. Ælc Cꝛiſten men ſceal æꝛten niht cunnan. *Vide ſupra.*

IV. fol. 23. SERMO DE DIE IVDICII.

Interrogatuſ autem Ihſ a Phariſeiſ. quando uenit regnum Dei. & reł.

Incip. Seo halie Cꝛiſtes-boc ðe embe Cꝛiſtes punðꝛa ſſpecð. ſecgð ꝑ haſ Sundep-halgan on ſumne ſæl ahꝛoðon uſne Hælend Dꝛihten Cꝛiſt ýmbe hýꝛ to cýme.

Expl. Soðlice þe halgan ꝛiðiaþ miþ Cꝛiſte to heoſonan ꝛice miþ hýꝛ halgum engłum. ge pepaſ ge piſmenn. ſpa ſpa hi on ſopulðe lýſoðon. ⁊ ꝛiððan puniaþ ſeſæligę miþ him on unaſecgendlicepe bliſſe. a butan ende. Amen:

V. fol. 30. b. DE AVGVRIIS.

Incip. Se Apoſtol Paulus ealſa þeoða laſeop. manoðe þe Cꝛiſtenan ꝑe he ſilf æn to geleaſſan gebigðe on anum Piſtole. ꝑ iſ Æpende-ſpiꝛte. þuſ cpeðende. Fnatneſ. ſpiritu ambulate. & deſideria carniſ non perficietiſ, &c. Mine gebꝛoðꝛa ſapaþ on ſaſte. ꝑ iſ on ſaſtlicepe ðnohtnunge.

Expl. Nu behoſaþ uſe ſneoðom. æſſe Goðeſ ſultumeſ. ſoꝛ þan þe pe ne doð. nan God buton Goðeſ gifte. ðe uſ gepiſſige a on þiſſepe ſopulðe. ⁊ to þam eccan liſe gelæðe. þuꝛh hine ſylfne. ſpa ſpa he ðam eallum behet þe hine luſiaþ. ði him loſ ⁊ puldoꝛ a to ſopulðe. AMEN.

VI. fol. 35. b. DE DOCTRINA APOSTOLICA.

Incip. On manega piſan læꝛð Goðeſ lap þa Cꝛiſtenan on þæſe lape iſ ægðep ge liðniſ ge ſtiðmiſ. ſoꝛðan ðe ealle men ne magon aneſ moðeſ beon.

Expl. And ſe hopað to Cꝛiſte becumað to miltſunge. huꝛu on Domeſ-dæge ſoꝛ ðæſ Hælendeſ godnýſſe. Se uſ gelæðe to ðam ecan liſe. AMEN.

VII. fol. 40. b.

Digitized by Google

VII. fol. 40. b. DE DILECTIONE DEI ET PROXIMI.

Incip. Læpebe men behoꝛiaþ ꝥ him laꝛeopaꝛ ꝛecgan þa Lobꝛpellican laꝛe. *Vide ſupra.*

VIII. fol. 47. b. DE VISIONIBVS FVRSEI ET DRITHELMI.

Incip. Men þa leoꝛeꝛtan. Paulus ꝛe Apoꝛtol ealna þeoda laꝛeop appat be him ꝛylꝛum. *Agit autem de Furſeo ſolo. Vide ſupra.*

IX. fol. 53. b. DE VISIONIBVS DRITHELMI.

Incip. Beda upe laꝛeop appat on þæꝛe bec þe ıꝛ gehaten Hiꝛtoꝛia Angloꝛum. *Vide ſupra.*

X. fol. 57. HORTATORIVS SERMO DE EFFICACIA SCE MISSÆ.

Incip. Ye næda þ gehpæꝛ on halgum Leppitum. ꝥ ꝛe halige Mæꝛꝛe mucclum ꝛpemige. *v. ſupra.*

XI. fol. 58. *Deſideratur Rubrica, quæ in al. cod.*

DE TRIBVS ORDINIBVS SECVLI.

Incip. Iꝛ nu ꝛpa þeah to pitenne þæt on þiꝛꝛepe populde ꝛynd þꝛeo endebnyd̄nyꝛꝛa. on annyꝛꝛe gepette. ꝥ ꝛynd Labopatoꝛeꝛ. Opatoꝛeꝛ. Bellatoꝛeꝛ.

Expl. Ac hi ꝛoꝛbæꝛon ehtnyꝛꝛe apleaꝛꝛa cpelleꝛa. ⁊ heoꝛa liꝛ ꝛealdon mid unꝛceððignyꝛꝛe. ꝛoꝛ Godeꝛ geleaꝛan. ⁊ hi mid Lode nu libbaþ. ꝛoꝛþan þe hi ꝛoꝛbæꝛon. ⁊ ꝛuꝛdon noldon ænne ꝛugol acpellan :·

XII. fol. 59. DE COGITATIONIBVS.

Incip. Se ꝛpicola deoꝛol þe ꝛyꝛꝛþ embe mancynn aꝛent yꝛele gepohtaꝛ ⁊ þꝛyꝛlice ongean God. on þæꝛ maneꝛ heoꝛtan. ꝥ he mage hine gebꝛingan on oꝛꝛennyꝛꝛe. ꝥ he oꝛtꝛupian ꝛceole be Lodeꝛ mildheoꝛtnyꝛꝛe ꝛoꝛ þam manꝛullan gepohtum.

Expl. Spa eac upe ælc æt þam ælmihtigan Lode undeꝛꝛehþ þa mede be hiꝛ modeꝛ ꝛadunge ꝛpa yꝛel ꝛpa God. ꝛpa hpæðeꝛ ꝛpa he luꝛode. ꝛoꝛþan þe Cꝛiꝛt a gylt ælcum be hiꝛ dæde :·

fol. 59. b. *Nota de Abſtinentia, tempore Quadrageſimæ, &c. De Decimis ſolvendi, &c.*

Incip. Læpedum mannum ıꝛ to pitanne. ꝥ hi ꝛceolon healdan heoꝛa clænnyꝛꝛe.

XIII. fol. 59. b. DE INFANTIBVS (NON BAPTIZATIS.)

Incip. Ye biddaþ eoꝛ men. ⁊ beodaþ on Godeꝛ naman. ꝥ ge piꝛlicoꝛ ⁊ pæꝛlicoꝛ don embe eopeꝛ hæþenan cild. þonne ge oþ þiꝛ dydon. ꝥ ꝛpa ꝛela ꝛapla Gode ne loꝛian. ꝛpa heꝛ doþ betpeox eoꝛ.

Expl. Oþðe mid nade. oþðe mid ænigum ungenade. ꝛoꝛþam þe hit ꝛceal eꝛt oꝛ deaðe apiꝛan on Domeꝛ-dæg. gif hit æꝛ cucu pæꝛ innan þæꝛe modoꝛ. ⁊ hæꝛþ þonne helle pite. gif hit Hæþon acpylþ :·

XIV. fol. 60. DE SANGVINE [PROHIBITO.]

Incip. Heꝛ geꝛputelaþ on dyꝛum geppite. hu Lod ælmihtig ꝛoꝛbead mancynne ælceꝛ cynneꝛ blod to ecenne :·

Expl. Ic ne mæg ꝛoꝛ ꝛceame þa ꝛceandlican dædæ. ꝥ ænig mann ꝛceole etan ongangа ꝛpa ꝛullice ꝛecgan. ꝛpa hit ꝛullic ıꝛ. ac ꝥ næꝛꝛe ne deþ nan dæda manna ðe deah :·

XV. fol. 61. DE SEPTIFORMI SPIRITV.

Spiritus ſanctus, &c.

Incip. Iꝛaiaꝛ ꝛe pitega appat on hiꝛ pitegunge be þam Halgan gaꝛte. *Vide ſupra.*

XVI. fol. 63. *Deſideretur Rubrica.*

Incip. Vinð ꝑꝛiteneꝛ uꝛ ꝛecgaþ ða ðe appitan be Cyningum. ꝥ þa ealdan Cyningaꝛ on ðam æꝛꝛan timan hogodon hu hi mihton heoꝛa bynðena alihtan ꝛoꝛþan ðe an man ne mæg æghpaꝛ beon. ⁊ æt ꝛomne. ealle þing abeꝛan. þeah ðe he anpealð hæbbe :·

† K *Expl.*

Digitized by Google

Expl. Forþan ðe Drihten is forðfærendlic. 7 he forðfærendlice lufað. 7 he ealle ða forðeð. þe learunga fremeað. fra fra hit on Leden stent ðystum populum appriten. Pereðes omnes qui loquuntur mendacium :·

XVII. fol. 65. *Desideratur Rubrica.*

Incip. Forlæte ælc Cristen men stala 7 learunge. morðdæda 7 mane aþas. yfele cræftas 7 siglunga. 7 þa myclan dructennesse þe man slihtas ofcumað. 7 þa fracodan foreniga.
Expl. ðe Drihten us to ðam gefultumie þe leofað 7 sicras a in anre Godcundnysse fæder 7 þe Haligre gast buton ælcum ende. AMEN :·

XVIII. fol. 66. *Desideratur Rubrica, quae in al. Cod.*

QVOMODO ACITOFEL ET MVLTI ALII LAQ. SE SVSPEND.

Incip. Is nu eac topitanne. þ man pitnað for oft þa anlearan sceaðan. 7 þa frecolan þeofas. ac hi nabbað nan edlean æt þam ælmihtigan Gode.
Expl. Gescylde us se Sceppend þe gescop us to mannum. sið þær deofles fremdom þe synnð embe us. 7 us mildheortlice gelæde to þam ecan life. on þam is ece fulðon on ealra worulde. Amen :·

XIX. fol. 68. IN NATALE VNIVS APLI.

Incip. Ðes Apostolica dæg manað us to fremmenne. 7 rum þing eop to secgenne. *Vide supra.*

XX. fol. 70. b. *Desideratur Rubrica, quæ in al. Cod.*

IN NATALE PLVRIMORVM MARTYRVM.

Designauit Dns & aliosf septuaginta duos. & rel. AD VNVM SERMONEM.

Incip. ðe Hælend gecear him to eacan þam twelf Apostolum twa 7 hundreontig leorningcnihta 7 sende hi twam 7 twam. ætforan him to ælcere byrig 7 stope.
Expl. ðe mildheorta Drihten þe þirne miðdan-eard alirde. 7 hir Apostolas 7 Leorningcnihtas us to lareowum gesette. gelæde us to þam ecan life þyder þe he us gelaðode þurh hi. 7 þurh heora æfterfengan :· ðy him a wuldor. 7 lof ealra hir wel wæra. Amen :·

XXI. fol. 73. b. NATALE SCORVM MARTYRVM.

Cum audieritis prelia et sedi̇ti̇ones. nolite terreri, & relq;

Incip. ðe Hælend forewæde hir Leorningcnihtum þires Middan-eardes fremednysse. *v. supra.*

XXII. fol. 78. IN NATALE VNIVS CONFESSORIS.

Homo quidam peregre proficiscens. uocauit seruos suos. & tradidit illis bona sua. & rel.

Incip. Ure Drihten sæde ðis bigspell hir Leorningcnihtum :· Ne cwæð þ rum nice man. *Vide supra.*

Codici desunt fol. 83 *&* 84, *quæ complectebantur istius Hom. Conclusionem, cum illius quæ sequitur* DE VIRGINIBVS, *Exordio, sic autem incipit.* ðe Hælend sæde gelomlice Bigspel be gehwilcum þingum, & sic

XXIII. *Expl.* ðe þe leofað 7 rixað mid hir heofonlican fæder. 7 þam halgan gaste on ealra worulda woruld. AMEN :· *Vide. supra.*

XXIV. fol. 87. b. IN DEDICATIONE AECCLESIAE.

Incip. Mine gebroðra ða leofestan. we willað rume tihtendlic sprece hið eop habban. *Vide supra.*

XXV. fol. 95. SERMO AD POPVLVM.

Incip. We hæfdon on ðam æstum Gepritum. hu se ælmihtiga God. se ðe ne ongan næfre. se þe ana is soð God. gescop ealle þing gerepenlice 7 ungerepenlice. þurh hir soðan wisdom. 7 se wisdom is witodlice hir sunu ure Hælend Crist se ðe us alyrde.

Expl.

Digitized by Google

Expl. Getiðige ur re ælmihtiga God. þ pe magon eop recgan hir halgan lare oft. ⁊ eop gehyprumnyrre. þ ge ða lare apendon to peoncum eop to þearre. re þe leoca ð ⁊ nixað a to porulde. AMEN:.

XXVI. fol. 99. b. ALIA (Concio.)

Incip. Læpede menn behoriað godde lare. rpyðort on ðyrum timan. þe ir geendung þyrrere porulde. ⁊ beoð rela rnecednerre on mancynne. ær ðan ðe re ende becume. rpa rpa ure Dihten on hir Godrpelle cpæð to hir Leornung-cnihtum.

Expl. For rpylcum bebodum pe recgað eop þar lare. þ ge æfre gelyfon. on þone ælmihtigan God. re þe ealle gerceafta gerceop þurh hir mihte. þam ry pulbor ⁊ lof a to porulde. AMEN:.

XXVII. fol. 101. b. DE POPVLO ISRAHEL QVANDO VOLVERIS.

Incip. Ve habbað nu gepæd rpa pe rceoptlicort mihton. on þam æprtan cpyde. hu re ælmihtiga God hir agen folc ahredde fram Faraoper þeopte. ⁊ hu hi riðodon ofer ða Readan ræ. ⁊ he hi afredde reopertig geara mid heofonlicum mete.

Expl. Gerihtlæce ur re leofa Dihten Crirt. ⁊ ur gepenie to hir pillan æfre. þam ir pulbor ⁊ lof a to porulde. AMEN:.

XXVIII. fol. 105. SERMO EXCERPTVS DE LIBRO IVDICVM.

Incip. Æfter ðam ðe Moyrer re mæra Henetoga þ Goder folc gelædde of Pharaoner þeopte. ofer ða Readan ræ. ⁊ God him æ gerette. ⁊ æfter ðam ðe lorue be Goder rylfer pirrunge þ manncynn gebohte mid rpyðe micclum rige to ðam behatenan eande.

Expl. On Engla land eac oft pæron Cyningar rigefæfte þurh God. rpa rpa pe recgan gehyrbon. rpa rpa pær Ælfred Cyning. þe oft gefeaht wið Denan. oð þ he rige gepann. ⁊ bepenode hir leode:. Ora gelice Æþelrtan. þe wið Anlaf gefeaht ⁊ hir fynde offloh. ⁊ aflymde hine rylfne. ⁊ he on ribbe gepunode rýðdan mid hir leode:. Eadgar re æðela ⁊ re anræda Cyning arænde Goder lof. on hir leode gehpær. ealra Cyninga rpyðort ofer Engla þeode. ⁊ him God gepylde. hir piðer-pinnan a Cyningar ⁊ Eorlar þ hi comon him to. butan ælcum gefeohte. friðer pilniende. him underþeodde. to þam ðe he polde. ⁊ he pær gepurðod. pide geond land:. Ve geendiað nu þyrne cpyde þurr. þanciende þam ælmihtigan ealra hir goddnyrra re þe æfre rixað on ecnyrre. AMEN.

XXIX. fol. 116. DE DVODECIM ABVSIVIS SCDM DISPVTATIONEM S. CYPRIANI EPI ET MARTYRIS.

Incip. Nu rynd tpelf Aburiua. ðæt rynd tpelf Unðeapar. þa pe eop recgað on Leden. ⁊ ryðdan on Englirc. Duodecim Abuſiua ſunt ſeculi. Hoc eſt. Sapienſ ſine operibuſ boniſ. Senex ſine Religione. Adoleſcenſ ſine obedientia. Diueſ ſine Elemoſina. Femina ſine Pudicitia. Dominuſ ſine uirtute. Xpianuſ contentioſuſ. Pauper ſuperbuſ. Rex iniquuſ. Epiſcopuſ negligenſ. Populuſ ſine Diſciplina. Plebſ ſine Lege. & ſic ſuffocatur Iuſtitia Dei.

Expl. Se Hælend ur gepirrige to hir pillan rymle. þ ure rapla moton riðian eft to him æfter unum life. to þam ecean life. þ he ure rapla undeforo þe hi arende to þam lichaman. Si him a pulbor ⁊ purðmynt. Amen:.

XXX. fol. 122. INTERROGATIONES SIGEWLFI PRESBITERI.

Incip. Sum gehungen lareop pær on Engla þeode. Albinur gehaten.

Expl. Forðan ðe pe habbað þa nyd behefortan axunga nu appitene.

XXXI. fol. 131. b. SERMO EXCERPTVS DE LIBRO REGVM.

Incip. Saul hatte re forma Cyning. þe ofer Gober folc pixode. re pær to Cyninge ahafen rpyðor for ðær folcer gecorennyrre þonne þurh Gober pæd:.

Expl. Ac pe cpeðað to roðan. re þe rynnum gehyrruma ð ⁊ Gober beboda forryhð. nu on þær Godrpeller timan. þ he byð þam cynegum gelic. þe gecupon deofol-gyld. and heora rcyppend forrapon. re ðe roðlice ir God. ana ælmihtig æfre nixigende. þam ry a pulbor on ealra porulda porulð. AMEN:.

XXXII. fol. 140. *Deſideratur Rubrica.*

Incip. Ur re lareopar ⁊ ur re leornerar ⁊ þa halgan Aporolar ⁊ ure Birceopar beoba ð eallum þæm Mærre-ppeortum þe heom under þeodde rynd on. þ hi heora hadar on niht gehealden ⁊ Gode byrne ætypan Gober folce þe hi gerihtan rceolon:.

Digitized by Google

Expl. Uton pe ꝥonne ȝeeaꝛnian ꝥa hꝩle ꝥe uꝛ Loꝺ ꝥiꝛꝛeꝛ liꝼeꝛ ȝeunnan ꝩillæꝺ ꝥe ne ꝛẏn æꝼꝛe miꝺ aꝛleaꝛum monnum ⁊ ꝛẏnꝼullum ꝩitneꝺ. ac ꝥe ȝeeaꝛnien ꝥ ꝥe moten miꝺ ꝩihtꝩiꝛum monnum. ⁊ miꝺ miꝺheoꝛtum becuman to ꝥæꝛe ecan eaꝺiȝniꝛꝛe. ⁊ ꝩixian miꝺ uꝛne Dꝛihtne a a on ꝩuloꝛeꝛ ꝑonȝe butan elcum ЄNDЄ:.

Quæ ſequuntur Prognoſtica, manu recentiori ſive Normanno-Saxonica, ſunt conſcripta. Rubricæ in exemplari deſunt, eas tamen quas doctiſſimus Junius dandas cenſuit, ex illius Apographo deſcriptas ſuis in locis ponendas exiſtimamus.

33. fol. 148. *Somniorum eventus juxta ætates Lunæ.*

Incip. Ðæꝛe æꝛeꝛten nẏhte ꝥonne niꝛe Mone bẏꝺe cẏmen.
Expl. Ðæt biꝺ æꝼꝛe buton ꝼꝛæcneꝛꝛe:.

34. fol. 148. b. CONSIDERATIO ÆTATVM LVNÆ IN NATIVITATIBVS.

Incip. Se ꝺe biꝺ acenneꝺ on an nihtne Mona.

35. CONSIDERATIO SINGVLORVM TOTIVS HEBDOMADÆ DIERVM IN MODO GENITIS.

Incip. Spa hꝩilc man ꝛꝑa on Sunnan-ꝺæȝ.

36. CONSIDERATIO KALENDARVM IANVARII SECVNDVM SINGVLOS TOTIVS HEBDOMADÆ DIES.

Incip. Liꝼ Miꝺꝺan-ꝑintꝛeꝛ mepꝛeꝺæȝ biꝺ on Sunnan-ꝺæȝ.

37. fol. 150. b. TONITRVVM CONSIDERATIO, SECVNDVM SINGVLOS TOTIVS HEBDOMADÆ DIES.

Incip. On anꝑaꝛꝺne ȝeꝛ ȝẏꝛ hẏt ꝥunꝛie on Sunnan-ꝺæȝ.

38. SOMNIORVM DIVERSITAS.

Incip. Lẏꝛ mon meteꝺ. ꝥ he ȝeꝛeo eaꝛn on hiꝛ heaꝛoꝺ unꝛan ȝeꝛettan.
Expl. Lẏꝛ man mæte. ꝥ he bẏnnenꝺe canꝺele on hanꝺa habbe. ȝoꝺ ꝥ bẏꝺ:.

39. ÆTATES LVNÆ REBVS GERENDIS IDONEÆ.

Incip. On an nihte Monan. ꝼæꝛ to Cẏninȝe. ⁊ biꝺꝺe ꝥeꝛ ꝥu ꝩille.
Expl. On xvii nihte Mone. ȝẏꝛ ꝥu ꝑẏlle huꝛ timbꝛan. beꝛ ꝥ timbeꝛ.....

Cod. IVNII. 24. *Codex membr. in Quarto litteris grandiuſculis ſed Normanno-Saxonicis ſcriptus, in quo continetur collectio Homiliarum, quæ ſequuntur.*

I. pag. 1. IN NATALE SCI CEADDE CONFESSORIS.

Incip. Men ꝥa leoꝛeꝛtan. Ic eoꝛ onȝin nu ꝛecȝan be ꝥam liꝼe ꝥeꝛ halȝan peneꝛ Sce Ceaꝺꝺan ꝥeꝛ Biꝛcoꝛeꝛ. hu he ꝺẏꝺe in ðam Biꝛcoꝛꝺome oððe eꝛ ꝥam Biꝛcoꝛꝺome. ꝥeah pe nen ȝeꝑinȝa maȝen becuman to eallum ꝥam meȝenum hiꝛ peoꝛꝛca. ꝼoꝛꝼon ꝥe in him ꝛꝑa ꝛꝑiðeneꝛ ꝥ he heꝑineꝛꝛe ꝛohte ꝼꝛam mannum. ꝛꝑa ꝛꝑiðe ꝛꝑa in him ꝥeꝛ. ꝥ he eall hiꝛ meȝen ꝩolꝺe mannum miðan:.

Expl. Biꝺꝺen pe nu men ꝥa untoꝺeleꝺlican ꝼꝛinneꝛꝛe. ꝥ pe miꝺ ꝥam benum ꝥeꝛ halȝeꝛtan peneꝛ ꝛce Ceaꝺꝺan ꝛeon ȝeꝼultummaꝺe. ꝥ pe ȝeeaꝛnian ꝥ pe maȝen becuman to ꝥam ȝeꝼeꝛꝛcipe haliȝna Biꝛcopa. ⁊ eaꝺiȝna ȝaꝛta ꝼoꝛȝiꝼenꝺum uꝛum Dꝛihtne ðelenꝺum Cꝛiꝛte ꝛe leoꝼað ⁊ ꝛixað miꝺ ðam ꝼeꝺeꝛ. ⁊ miꝺ ꝥam haliȝan ȝaꝛta. in eallne ꝑoꝑulꝺa ꝑoꝑulꝺ. AMEN:.

II. pag. 18. NATIVITAS SCI IOHIS BAPTISTÆ.

Incip. Se Loꝺꝛpelleꝛe Lucaꝛ aꝑꝑat on Cꝛiꝛteꝛ-bec be acenneꝺneꝛꝛe Ioheꝛ ꝥeꝛ ꝼulluhteneꝛ.
Vide ſupra.

III. pag. 36.

Digitized by Google

III. pag. 36. PASSIO SCORVM APLORVM PETRI ET PAVLI.

Venit Ihc̄ in parteſ Cæſareæ Philippi. & rł.

Incip. Matheuſ ſe Godſpellere appat on þæra Godſpellican ȝeſetneſſe þuſ cweþende. Dryhten com. *Vide ſupra.*

IV. pag. 41. DE PASSIONE BEATORVM APLORVM PETRI ET PAVLI.

Incip. Ve pillaþ æfter þiſum Godſpelle eop ȝeſeccan þæra Apoſtola þrohtnunga. *v. ſupra.*

V. pag. 55. COMMEMORATIO SCI PAVLI APOSTOLI.

Incip. Godeſ ȝelaþunȝ punþaþ þýſne dæȝ þam mæran Apoſtole Paule to punþmýnt. *v. ſupra.*

VI. pag. 78. PASSIO SCI LAVRENTII MARTYRIS.

Incip. On Deciuſ dagum þeſ pelhteopan Caſareſ. *Vide ſupra.*

VII. pag. 92. ASSVMPTIO SCAE MARIAE VIRGINIS.

Incip. Hieronimuſ ſe halga Sacerd appat ænne Piſtol. *Vide ſupra.*

VIII. pag. 112. PASSIO SCI BARTHOLOMEI APOSTOLI.

Incip. Fýrſt pſitenaſ ſecgaþ þ þry leodſcipaſ ſýnd ȝehatene India. *Vide ſupra.*

IX. pag. 136. DECOLLATIO SCI IOHANNIS BAPTISTE.

Misit Herodeſ & tenuit Iohannem. & reł.

Incip. Marcuſ ſe Godſpellere appat on Criſteſ-bec. be þam mæran Fulluhtere Iohe. þæt he pælhteopa Cýniȝ Herodeſ hine ȝehæfte. ȝ on ceaſterne rette for hiſ broþor wife Herodiaden.

Expl. Dæſ dæȝ ȝ þiſ liſ iſ behaten ſihtwiſum criſtenum. to þam uſ ȝelæde ſe mildheorta Dryhten. Se þe leofaþ ȝ rixaþ mid fæder ȝ mid halȝum ȝaſte a butan ende. Amen:.

X. pag. 152. NATIVITAS SCAE MARIE VIRGINIS.

Incip. Men þa leofeſtan. pe ſýnd ȝemunȝode þurh þiſeſ dæȝeſ ſýnþmýnt. he pe punþiaþ to lofe hære eadiȝan Mariam. eop nu to ſecȝenne rum þinȝ be hyre.

Expl. Nu pille pe eop ſecȝan rum þinȝ eop to lare for þiſeſ dæȝeſ mæneþe he eop maȝe to trymminȝe ȝif ȝe þa halȝan lare ȝehýran pýlaþ. ȝ hyre deopnýſſe on diȝlum anþȝite undeſn-nyman pýlaþ on encunþre heortan:.

XI. pag. 155. INCIPIT. DE SCA VIRGINITATE.

Incip. Se halga Hælend Criſt. ȝ ſe heofonlican æþelinȝ of hiſ ælmihtiȝan fæder æne acenned butan ælcere moder on þære micclan ȝodcundnýſſe.

Expl. Leriſſiȝe uſ ſe Hælend to hiſ pillan a. ȝ he uſ ȝelæde to þam ecan life þam iſ puldor ȝ punþmýnt a to ponulde. Amen:.

XII. pag. 179. DEDICATIO SCI MICHAELIS ARCHANGELI.

Incip. Manegum iſ cuþ ſeo haliȝe ſtop ſce Michaeleſ. *Vide ſupra.*

XIII. pag. 198. IN NATALE OMNIVM SCORVM.

Incip. Haliȝe lareopaſ pæddon þ ſeo ȝeleaffulle ȝelaþunȝ. *Vide ſupra.*

XIV. pag. 209. *Deſideratur Rubrica, quæ in al. cod.*

EVANGELIVM. IN FESTIVITATE OMNIVM SCORVM.

Incip. Dæt haliȝe Godſpell þe nu lýtle æfter ætforan eop ȝeræd wæſ. *Vide ſupra.*

Digitized by Google

XV. pag. 219. IN NATALE SCI CLEMENTIS MARTYRIS.

Incip. Men þa leoferran eopen geleafa bib þe trumpa gif ge gehýraþ. *Vide supra.*

XVI. pag. 239. IN NATALE SCI ANDREE APLI.

Incip. Crist on fumefne tide fende pið þære Galileiscan fæ. *Vide supra.*

XVII. pag. 252. *Desideratur Rubrica, quæ in al. cod.*

PASSIO SCI ANDREAE APOSTOLI.

Incip. Se Apostol Andreas æfter Cristes þrowunge.
Vide supra. & nota, quod à Cod. pag. 252. (ob fol. transpositionem) eundum est ad pag. 275.

XVIII. pag. 290. SERMO IN NATALE VNIVS CONFESSORIS.

Vigilate ergo.

Incip. Matheus se Godspellere us sæde on þysum Godspelle.
Vide supra. Et nota, quod à cod. pag. 294, redeundum est ad pag. 253.

XIX. pag. 261. DE EXAMERON. ÐÆT IS. BE GODES SIX DAGA FEORCVM.

Incip. On fumum oðrum spelle pe sædon hpilon æn.
Vide supra. Et nota, quod à Cod. pag. 278, eundum est ad pag. 295.

XX. pag. 300. INTERROGATIONES SIGEWLFI PRESBYTERI. (*Ex Alcuino.*)

Incip. Sum gebungen lareop pæs on Engla lande Albinus gehaten. ⁊ hæfde mycele gebinga. Se læfde manega þæs Engliscan mennisces on belicum cnæfte. fra fra he pel cube. ⁊ fende fyðdan ofer æ to þam fnotefan Cyninge Capolus gehaten. fe hæfde mycelne cnæft fop Gode ⁊ fop populde. ⁊ he pislice leofode:. To þam com Albinus fe æþela lareop. ⁊ on his anpealde ælþeodig punode on fce Maptines Mynstre. ⁊ þær manega gelæfde mid þam heofonlican pisdome. þe him fe Hælend fopgeaf. þa on fumne time Sigepulf Mærre-pheort hine befpan gelome feoppan mid gepitum be gehýlcum cnottum þe he sylf ne cube on þære halgan bec þe is gehaten Genesis.

Expl. Se sunu ana is soðlice acenned æfter of þam fæden butan ælcere medep. ⁊ eft of Marian butan eorðlicum fæder. þ he us alysde ⁊ life fopgeafe on his heofenlican pulde mid his halgum englum:. Ðær se him þancað on usum þeoddome. ⁊ his halgan fæden þe hine afende to us. þam is a sunðmynt mid þam Halgan Gaste. on ealra populda populð. se cweðað. AMEN:.

XXI. pag. 329. DE OCTO VITIIS. ET DE. XII. ABVSIVIS. (*ex S. Patricio.*)

Incip. Omnia nimia nocent. & temperantia mater uirtutum dicitur:. Ðæt is on Englisc. ealle ofer-done þing debiað. ⁊ seo gemetegunge is ealra mæsta modor:. Se ofer-lyfa on æte ⁊ on dæte deð done man unhalne. ⁊ his saple Gode lædetteð.

Expl. Se Hælend us gedrisge to his pillan symble. þ ure saple moton siðian eft to him æfter usum life. to þam ecan life. þ he ure saple ondefso. þe hi æs afende to þam lichaman:. Sy him a pulder ⁊ sundmynt. Amen:.

XXII. pag. 347. DE AVGVRIIS.

Incip. Se Apostol Paulus ealra þeoda lareop. manode þa Cristenan þe he silf æs to gelefan gebigde on anum Pistole. þ is Ænende-gepsit þus cweþende. Fratres. spiritu ambulate. & desideria carnis non perficietis. &c. Mine gebroðra saðað on Gaste. þ is on gastlicere snohtnunge.

Expl. Ðæt se deada afise þurh hyne Dry-cræft. deofol-gild. ⁊ dry-cræft. picc-cræft. ⁊ siglunga. synd sy ðe andræte usum Hælende Criste. ⁊ ða ðe þa cræftas begað. syndan Gode siðefracan. ⁊ hy soðlice belimpað to þam sicolan deofle. mid hym æfre to punigenne on þam ecum pitum. a buton ende.

Duplo ferè amplius est hoc exemplar Homiliæ DE AVGVRIIS quam altorum, cui supra eadem est Inscriptio, & quod ab iisdem verbis incipit.

XXIII. pag. 365.

Digitized by Google

XXIII. pag. 365. DE FALSIS DIIS.

O fratres dilectissimi, diuina scriptura cultum uniuſ ueri Dei nos docuit his uerbis dicendo :. Unus est dominus. una fides. unum baptisma. unus deus & pater omnium. qui est super omnes. & per omnia. & in omnibus nobis. ex quo omnia. per quem omnia, in quo omnia. ipsi gloria in secula.

Incip. Eala ge gebroðra þa leofestan. þ godcunde gesihte ur tæhte þone bigenga anes rodes Godes. þirum porcum cweðende :. An Drihten is ⁊ an Geleafa. ⁊ an Fulluht. an God ⁊ Fæder ealra þinga. se ðe is ofer ealle þing.

Expl. Swa micelne purðmynt forgeaf se milðheorta Drihten his halgum þegnum. þ he het hi Godas. ac nan mann næfð sra þeah nane mihte þurh hine sylfne. buton of ðam anum Gode. þe ealle þing gescop. þam sy pulder ⁊ los. a to porulde. Amen :.

XXIV. pag. 373. DE SEPTIFORMI SPIRITV.

Spiritus sanctus pro septenaria operatione, &c.

Incip. Israhel se witega awrat on his witegunge. be þam Halgum-Gaste. *Vide supra.*

XXV. pag. 377. DE SANGVINE.

Incip. Nes gesputelað on þirum gesprec. God ælmihtig. (*Vide supra.*)

Expl. Deah þe hit beo geblodgod on sumum lime. ⁊ þ liflice blod ut ne yrne. hit bið swa ðeah to artorfenum getealde.

XXVI. pag. 379. DE INFANTIBVS.

Incip. Se biddaþ eop men ⁊ beodaþ on Godes naman. þ ge wilcom ⁊ wæclicon don. *v. supra.*

XXVII. pag. 380. DE COGITATIONE.

Incip. Se wicola Deofol þe sylfð ymbe mancynn. *Vide supra.*

XXVIII. pag. 382. *Desideratur Rubrica.*

Incip. Men þa leofestan. hir sindon haligre dagas mid eallum Cristenum folce. ⁊ swa cwæð se halga lareow. Uton we gemunan magan. þ we oft gehyndon secgan. hwon hwon wise men þurh haligre-gastes gife gesetton þas haligre Lang-dagas þry to festenne. ⁊ on to gangenne æfter þæne halegan Drihtnes node. ⁊ to his haligra Reliquium.

Expl. Bidden we nu. men þa leofestan. urne Drihten suðres Kyning. þ he us gehyrsie to his milðan willan. ⁊ he sy use milðigend. ⁊ use freofligend to his milðheortnesse. þ he us gelæde þær we on þam ecan gesean beon moton mid him. ⁊ mid eallum haligum wunian on sulðre. ⁊ on weorðmynte. Se is Drihten sylfa se þe leofað ⁊ rixað mid suna ⁊ mid Halgan gaste. a butan æghwylcum ende. AMEN.

Pag. 395. Oratio de S. Katerina Virgine, Latinè: *quæ, notante D. Thoma Barlovio, (olim Bibl. Bodl. Protobibliothecario,) occurrit ἀντολιξεὶ in Processionali, Breviario & Missali Romanis hodiernis, & in Portiforio & Mißali secundum usum Sarum, in Festo S. Catherinæ.*

Notandum est, quod in Catalogo Benefact. Bibl. Bodl. p. 410. *memoriæ traditum est illustriß. Dom. Christ. Hatton Baronem de Kirby bibliothecæ contulisse homiliarum Saxonicarum* IV *libb.* MSS. *quos eosdem esse cum his quatuor Junianis ut credam, facit Primo, quod sæpissime Hattonianorum Codd. titulo à Cl. Junio citantur. Secundo quod D. Th. Hyde protobibliothecarius mihi pluries dixit* IV. *Vol.* MSS. *Saxonica statim fere ac donata erant, & prius in suis locis quam reponerentur, D. Th. Mareschall commodata accepisse, quæ, ut par est credere, Junio utenda dedit. Junius autem supellectilem suam literariam omnem ultimo testamento Bibl. Bodl. legavit. Quo evenit, ut quatuor hi codd.* MS. *bibliothecæ denuo accedentes, inter Junianos numerantur.*

Digitized by Google

Cod. JVNII. 85. *Codex membr. in Octavo (ut loquuntur) minori, quem cl. Junio dono dedit propinquus suus Isaacus Vossius. Fronti libri, quis Saxonismi imperitus, hujusmodi Titulum inscripsit* **pars ꝑsalterii ꝟci.** *quem ideo sic perstrinxit Junius,* Imperitia possessorum inscriptus fuit hujus libelli titulus PARS PSALTERII, rectius enim Homiliarum quam Psalterii partem dixeris.

Accensendus etiam est alter sequens ejusdem formæ libellus, similiter in chartâ membranaceâ conscriptus, & materiam tractans Pœnitentialem. Talis est Dominica illa in Quadragesima, quæ occurrit hujus opusculi paginâ decimâ octavâ. *Continet autem libellus, (Alphabeti Græci Elemento primo insignitus,) ea quæ sequuntur:*

I. fol. 1. *Conclusio ejusdem homiliæ, quæ sic*

Expl. Sunna ⁊ mæn þixaþ ꝑpa ænglaſ on heoſonum pæſon ðiðeſ ꝟehatene ⁊ ꝟelaðoðe to ðam halꝟan ham. ⁊ to ðam Cynelican ꝑꝛiðe ꝟtole:· Ðæꝛ Dꝛihten Cꝛiſt punaþ ⁊ þixaþ miþ halꝟum ꝟaſlum. a in ealſa poꝛulða poꝛulþ ꝟoðlice butan ende. AMEN:·

II. fol. 1. b. *Desideratur Rubrica.*

Incip. Men þa leoſeſtan. pe leoꝛnoðon on ꝟoðcunðum ꝟeꝛꝛitum ꝥ æꝟhpylceſ monneſ ꝟapul æfteꝛ þiꝛꝛepe peoꝛulðe ꝟcyl ꝟeꝛetezan eft ðane lic.....þiꝛꝛum poꝛðum æneſt. þuꝛ ꝟꝛꝛeca þ ⁊ cpæþ þæſ ꝟynfullan monneſ ꝟaple. Gihyꝛſt tu ealma ꝟen..... lichoma.

Præter unam pagellam deest tota Hom.

III. fol. 3. *Desideratur Rubrica.*

Incip. Men þa leoſeſtan. hit ꝟæꝟð hæꝛ on ðiꝛum halꝟum ꝟeꝛꝛite. ꝥ Sunna iꝛ ꝟꝛꝛecende oſeꝛ manna beaꝛnum cpeðende. Dꝛihten ꝟoð ælmihtiꝟ. hu lanꝟe ꝟcyl ic locian oſeꝛ manna unꝛiht ðæða:· Ac ꝟoꝛlæt me Dꝛihten ꝥ ic ꝟehyðe lyoman mineſ mæꝟneſ ꝥ hi aꝟy-ten. ꝥ ðu eaꝛt ana ꝟoð Loð. ða anðꝛꝛpeꝛede Dꝛihten. ⁊ ðuꝛ cpeðende. ꝥ ealle ꝟeꝛihðe mine eaꝟum ꝟeꝛeoð. ⁊ ealle ꝟeheꝛneſꝛe. mine eaꝛan ꝟeheꝛeð.

Huic autem homiliæ desunt omnia à fol. XII. ad finem.

IV. fol. 12. *Fragmentum Hom. capite & calce truncatum.*

fol. 18. *Amuleta sive Carmina quædam superstitiosa contra morbos quosdam, quorum hi sunt Tituli.*

ꝬIÐ ꝬIF BEARN EACENV:·
ꝬIÐ GESTICE:·
ꝬIÐ VNCVÐVM SꝬYLE:·
ꝬIÐ TOÐ ECE:· (*impf.*)

V. fol. 18. DOMINICA IN QVADRAGESSIMA.

Incip. Men ða leoſoꝛtan. eoꝛ eallum iꝛ cuþ ðeꝛ ꝟæꝛlica ymbꝛyne uꝛ ꝟebꝛinꝟð eſne nu ða clænan tiþ Lænꝟtenlicef ꝥæꝛtenef. *Vide supra.*

VI. fol. 25. *Desideratur Rubrica.*

Incip. Lehefaþ nu mæn ða leoſeſtan. hu uꝛ Loðef ~~bec~~ moneꝟaþ ⁊ myndiꝟaþ to upef liſef clænneſꝛe ⁊ lichaman ⁊ ꝛaule. ~~ꝥ iꝛ ꝥ pe~~ hæbben æneſt ꝛihtne ꝟeleaꝛan to þam acænnenðan ⁊ þam ælmihtiꝟen Loðe. [Conclusionem hujus hom. quæ post *Conquæstum* (ut dicunt) scripta fuit, quæras in volumine, quod sequitur.

Cod. JVNII. 86. *Homiliarum Saxon. libellus membr. littera β. notatus, & superioris pars altera, in quo continentur.*

Fol. 40. *Concluſ. hom. superior.*

And þæꝛ beoþ ða clænan ꝛaula. ꝟemenꝟede piþ ænꝟla ꝛꝛeataꝛ. ⁊ heah-ænꝟla. ⁊ hie ealle cumaþ to Cꝛiꝛte. on þam heoſonlican pulðꝛe. ⁊ hie ðonne onꝟinnaþ ꝛinꝟan Dꝛihtne nipne ðauꝟ ꝛꝛiðe unꝛiðeꝛ peaꝛðlicum ꝛteꝛnum. ⁊ þæꝛ ðonne eaꝛðiaþ miþ Loðe. ealle ða ðe him ꝛihtlice hyꝛðon. puniaþ ðonne miþ Cꝛiꝛte ðam ðe nu lyꝛaþ ⁊ ꝛicꝛaþ miþ Loð ꝥæ-ðeꝛ ðam ꝛie pulðoꝛ ⁊ loꝛ a in ealꝛa poꝛulða poꝛulþ. a buten ænde.

VII. fol. 40. b.

Digitized by Google

VII. fol. 40. b. *Deſideratur Rubrica.*

Incip. Lehepaþ nu mæn þa leofertan. hpæt hep ræȝþ on þirrum bocum be manna teoþunȝ ceapa. ræȝþ hep on. cpæþ pe Lobep lapeop þ nu nealæceþ þa þaȝar þ pe rculan upe æhta ȝ upe pærtmar ȝeramnian:· Don pe þonne ȝeopnlic þam Dnihtne þancaf þe uf þa pærtmaf ȝerealbe. ȝ rien pe ȝemynbiȝe þ uf Cnirt relfa bebeaþ on þyrum Gobfpelle. þ pe rimble. ymb. xii. moneþ Dnihtne aȝifan þane teoþan þæl þær þe pe on ceape habbaþ.

Expl. Ac on bocum ir beboden þ ȝe þa ȝeþon eapmum mannum nyttе. ȝ mið eoppum æhtum ȝeeapnian þ ȝe þane ecean ȝefean beȝyten mæȝen:· Đe Dnihten on hir halȝum ȝ eallum þam þe hir bebobu ȝehealþan pillaþ ȝ ȝelæftan. þam Dnihtan rie lof ȝ pulþon a on ealpa.....

VIII. fol. 62. *Deſideratur Rubrica, videtur autem fuiſſe* DE SCO MARTINO.

Incip. Nep pe maȝon hpylcum hpeȝa popþum recȝan be þæpe appyrþan ȝebynþa ȝ be þam halȝan liffe ȝ forþfore þær Eabiȝan pener Scf Maptinuf. þe pe nu on anþpeapdnerre hir tiþ pyrþiaþ. ȝ mæprraþ. pær þæt Gobe rpiþe ȝecopen man on hir þæþum.

Expl. Anþ utan hine biþþan þæt he uf rite on heofonum þinȝepe prþ upne Dnihten. nu pe hep on eorþan hir ȝemynþ pyrþiaþ. to þan uf ȝefultumiȝe upe Dnihten fe leofaþ ȝ ricraþ a butan ænde. AMEN:·

Cod. JVNII. 121. *Codex opt. notæ memb. in octavo (ut loquuntur) grandiori qui haud ita pridem ad Eccleſiam ſpectabat Wigornienſem, ideoq; Cod. Wigorn. nuncupatur. Continet autem eа, quæ ſequuntur.*

In fol. olim vacuo. Nomina eorum qui Hymnos quoſdam ſacros, aut alias Divini Officii particulas condiderunt: ſunt autem. 1. Robertus Rex Francorum. 2. Hermannus Contractus. 3. Gervaſius Ceſtrienſis. 4. Ricardus Monachus Archiepiſcopus, (*forte, Rich. Fitz. Rauf, Archiep. Armachanus.*) 5. Adam de Sancto Victore. 6. Gervaſius Archidiaconus Glouceſtriae. 7. Prior Montis Acuti. 8. Robertus Wintonienſis. 9. Fulbertus Epiſc. Carnotenſis. 10. Robertus Eboracenſis. 11. Quidam Canonicus Tornacenſis.

Ibid. *Symbolum Nicenum Normanno-Saxonicè.*

Fol. 2. CAN AFFIC. (*forte Canones Africani.*) *Latinè.*

Incip. Clericuf non debet armiſ uti nec ad bellum procedere, &c.

Sequuntur Canones aliquot Poenitentiales de Homicidio, & de Temperantia Poenitentium.

Fol. 2. b. CELEBRATI CAPITVLA CONCILII APVD WINCEASTRAM.

Ad fidem Cod. MS. *Cottoniani qui inſcrib.* TIBERIVS. *C.* 1. *edita ſunt in Concil. Spelm. Tom. 2. p.* 12.

Fol. 3. Hæc eſt pœnitentiæ inſtitutio ſecundum decreta Normannorum Præſulum auctoritate ſummi Pontificiſ confirmata per Legatum ſuum Ermenfredum Epm Sedunenſem, imponenda illiſ hominibuſ. quoſ W. Normannorum Dux. ſuo iuſſu. et qui antehac iuſſu ſui erant et ex debito ei militiam debebant.

Ex hoc Cod. edita ſunt apud Spel. Conc. Tom. 2. ibid.

Fol. 4. Concilium Wintoniae. tempore Lanfranci Archiepi. *Extat, apud Spelm. ibid.*

Fol. 5. INCIPIVNT CAPITVLA CANONICORVM (*forte CANONVM qui ſequuntur.*)

I. fol. 9. BE HEOFONLICVM CYNINGE.

Incip. IN NOMINE DNI. An ir ece Cyning pealdend ȝ pyrhta ealpa ȝerceapta.

II. BE EORÐLICVM CYNINGE.

Incip. Cnirtenum Cyninge ȝebyred on Cnirtenre þeode.

III. fol. 10. BE CYNEDOME.

Incip. Eahta rpeparr rynden þe rihtlicne Cynedom tpumlice uppeȝað.

† M IV. fol. 10. b.

Digitized by Google

IV. fol. 10. b. BE CYNESTOLE.

Incip. Ælc piht Cynertole rtent on þpym rtapelum þe rullice apiht rtent.

V. fol. 11. BE ÐEODRITAN.

Incip. Cyninzan ȝ Birceopan. Eoplan ȝ Depetozan. Geperan. ȝ Deman. Lappitan ȝ Labpitan ȝebaxena ð.

VI. fol. 12. b. ITEM DE EPISCOPIS.

Incip. Birceopar rculan bocum ȝ ȝebedum rylizean.

VII. fol. 13. b. ITEM.

Incip. Birceope ȝebyne ð ælc pihtinȝ ȝe on ȝodcundan þinȝan ȝe on populðcundan.

VIII. fol. 15. b. ITEM.

Incip. Birceoper ðæȝ peopc ðæt bi ð mið pihte hir ȝebedu æpert.

IX. *Ibid.* ITEM.

Incip. A ȝerirt Birceopum pirdom ȝ pæpcyne.

X. fol. 15. b. INCIPIT DE SYNODO.

Deus in adiutorium meum intende, &c. BENEDICTIO. Omnipotens Deus sua uos clementia benedicat. & sensum in uobis sapientiæ salutaris infundat. Catholicæ uos fidei documentis enutriat. & in sanctis operibus perseuerabiles reddat. Gressus uestros ab errore conuertat. & uiam uobis pacis & caritatis ostendat. quod ipse præstare dignetur.

Incip. Birceopum ȝebyne ð on Sinoþe. æpor t þinȝa þ hi rmeazan ymbe anpæðneppe.

XII. fol. 17. BE EORLVM.

Incip. Eoplar ȝ Depetozan. ȝ ðar populð Deman. ȝ eac rpa Geperan. azan nyd þeappe.

XIII. fol. 17. b. BE GEREFAN.

Incip. Riht ir ðæt ȝeperan ȝeornlice tylian. ȝ rymle heopa hlaxordan rtrynan mið pihte,

XIV. fol. 18. BE ABBODVM.

Incip. Riht ir þ abbodar ȝ hupu abbadirran ferte on mynrtrum rinȝallice punian.

XV. fol. 18. b. BE MVNECVM.

Incip. Riht ir þ munecar beon dæȝer ȝ nihter inpeardne heortan a to ȝode þencan. ȝ ȝeornlic clypian.

XVI. fol. 19. BE MYNECENAN.

Incip. Riht ir þ mynecena mynrterlice macian. efne rpa pe cpæðon æror be munecan.

XVII. fol. 19. b. BE PREOSTAN ȝ BE NVNNAN.

Incip. Riht ir ðæt preortar ȝ efen pel nunnan negollice libban. ȝ clænyrre healðan.

XVIII. *ibid.* BE FVDEFAN.

Incip. Riht ir ðæt pyderan aman byrenan ȝeornlice rylian.

XIX. fol. 20. BE GODES ÐEOFVM.

Incip. Leoran men. ic bidde. ȝehyra ð hpæt ic pille recȝan þurh ȝodes ȝyfe ur eallū to þeappe.

XX. fol. 20. b. BE SACERDVM.

Incip. Sacerdar rculan on heopa rcrift rcirum pirlice ȝ pæplice læran ȝ læran þa ȝodcundan heorða.

XXI. fol. 23. b.

Digitized by Google

XXI. fol. 23. b. AD SACERDOTES.

Incip. La leof. undeyrtandaþ eop ſÿlfe ⁊ luſiaþ ⁊ peorþiaþ god ælmihtigne ofer ealle oþþe þinc.

XXII. AD SACERDOTES.

Incip. Tæcað cþiſtenum mannum georne ⁊ gelome nihtne geleafan.

XXIII. fol. 25. b. ITEM SINODALIA DECRETA.

Incip. Riht iſ þ ꝑeoſtaſ beon geornlice gode þeoiende ⁊ ðeniende.
Hæc decreta quæ numero ſunt 66, his verbis clauduntur.
Expl. And æghþer do ge pel bodige. ge pel bÿrnige þonne geleanað him þ god ælmihtig ſꝑa him leofoſt bið. Amen.

XXIV. fol. 31. b. BE LÆpedum mannum.

Incip. Riht iſ ðæt gehadode men læpede piſian hu hi heora æpe nihtlicoſt ſculon healdan.

XXV. fol. 32. BE GEHADEDVM MANNVM. (*homilia*)

Incip. Gehadedum mannū gebÿneð ælc clænneſ. ſoꝛðam þe hi ſculon eallum oðꝛum mannum ælce unclænneſſe ſoꝛbeodan.
Expl. God eop getriÿmme to coꝛꝛe agenre þeaꝛfe. ⁊ uſ calle gehealde ſꝑa hiſ ÿlla rÿ. Amen.

XXVI. fol. 34. BE GEHADEDVM MANNVM. (*homilia.*)

Incip. Leoſan men. in libro uiſionum iſ appiten hu þa mæſſe ꝑeoſtaſ ⁊ ða diaconaſ ðe miſleofeðan heſ on poꝛulde pæꝛon on pitnunge pæl hꝛeoplice gerepene.
Expl. And diacon geringe. xxx. Pralteſa. ⁊ a a heora liſ dagaſ gebiddon þæſ to eacan ſoꝛ hine geoꝛne.

XXVII. fol. 35. b. DE ECCLESIASTICIS GRADIBVS.

Incip. Þeah habaſ ſÿnðon to healdenne. mið ſriðe miclum piſdome. ⁊ mið ealne clænneſſe.
Expl. Uton on ælce piſan geappian uſ þæſ ðe pe magan. þæt pe gode puſðan lic pÿſðe þegnaſ. þe god þe ealle ðing don mæg. ⁊ ealſa þinga gepealð ah helpe upe. ⁊ geſÿlſte uſ þæt pe magon ⁊ motan hiſ pillan gepÿncean.

XXVIII. fol. 40. *Deſideratur Rubrica.* (*homilia.*)

Incip. Ne beo nan man oðꝛeſ manneſ ælmeſſan to geoꝛnſul butan he pite. þ he mæge æghþer gebetan. ge hiſ agene ſÿnne. ge eac oðꝛeſ manneſ. ælc man hæfð on hiſ agenre bÿrðenne genoh.
Expl. Ðꝑa bið þam godcundum mannum. þe uſ laðiað to heoꝛona ꝓiceſ pulðre. þ hÿ nÿton þa tið þe ſe ælmihtiga god uſ pÿlle habban. ⁊ to hiſ ꝓice gelaðian. þæꝛ pe moton beon. gÿf pe hit pillað geeaꝛnian heꝛ. God uſ gefÿlſte þ pe moton ealle ſꝑa don. Amen.

XXIX. fol. 42. DE OFFICIIS DIVRNALIVM NOCTVRNALIVM HORARVM.

Incip. Godcund þeoþom iſ gereſt on cÿniclicum þenungum. æfteꝛ canoneclican gepunan. to nÿðꝛihte eallum gehadodum mannum.
Expl. Ac hit iſ þeah upe ealſa þeaꝛf þ pe geoꝛnlice him þeoꝛian. ⁊ ðenian. þæſ ðe pe magon, ⁊ cunnon.

XXX. fol. 42. b. DE MATVTINALE OFFICIO.

Incip. On dægred man ſceal god heꝛian. eall ſꝑa dauid cpæð. Dn̄ dn̄ mn̄ aꝺ te de luce uigilo. Ðæt iſ. min ðꝛihten. to þe ic pacige oſ fꝛumleohte.
Expl. Ælcum þaꝛa þe hiſ pillan gepÿncð. heꝛ on life. Amen.

XXXI. fol. 43. DE PRIMA HORA.

Incip. On ðæꝛe foꝛman dæge tiðe þ iſ be ſunnon upgange pe ſculon god heꝛian. ⁊ hine geoꝛnlice biddan.

Digitized by Google

In fol. 47, b, &c. Hujus Sectionis continetur Paraphraſis Poetica doxologiæ, quam in pagina 179. Gram. ſuæ A. Sax. publici juris fecit Rev. vir & harum litterarum autor ſummus Dr. Hickeſius.

Incip. Ðý þe pulðor ȝ lof.
Expl. Fin ȝ ȝeryne þ̄ þu hý rýlf porhtert. AMEN.

Fol. 45. *Hymnos & preces quaſdam ſequitur Paraphraſis brevior poetica Orationis Dominicæ.*

Pater noſter qui er in celiſ.

Fæder manne cynner frofrer ic þe bidde halig dryhten. þu þe on heofonum eart.

Sanctificetur nomen tuum.

Ðæt rý ȝehalgod. hý ȝecnertum fært þin nama nu ða neriende criſt. in unum fenhð locan fefte ȝertaðelod.

Adueniat regnum tuum.

Cume nu to mannum. mihta pealdend. þin rice to uf. riht rirdema. ȝ ðin ȝeleafa in lif dæȝe. on unum mode. mære þurh runiȝe.

Fiat uoluntaſ tua ſicut in celo & in terra.

And þin rilla mid uf. reorðe ȝelæred on eardunge. eorðan ricef. rra hluttor if in heofon rulde. rýnnum ȝefliteȝod a to rorulde forð.

Panem nr̄m̄ cotidianum da nobiſ hodie.

Sýle uf nu to dæȝe dryhten ȝumena heofena heah cyninȝ hlaf unne. þone ðu onrendeft raplum to hæle on middan eard manna cynner þ̄ if re clæna criſt dryhten ȝod.

Et dimitte nobiſ debita nr̄a̅.

Forȝýf uf ȝumena peard. ȝýltaf ȝ rýnna ȝ unre leahtraf aletlicef punda. ȝ mandæda rra pe milðum rið ðe ælmihtiȝum ȝode oft abýlȝeat.

Sicut & noſ dimittimuſ debitoribuſ noſtriſ.

Spa rra pe forlætað leahtraf on eorþan. þa in þe rið uf oft aȝýltað. ȝ him rom dæde pitan. ne þenceð. for earnunȝe ecan lifer.

Et ne noſ inducaſ in temptationem.

Ne læd þu uf to pite. in pean forfe ne in cortunȝe. criſt nerifende. þý læf pe anleare ealra þinra milðra þurh feondrcipe fremde peorðan.

Sed libera noſ a malo.

And rið ýfela ȝefreo uf eac nu ða. feonda ȝehpylcef pe infeohð locan. þeoden enȝla ðanc ȝ pulðor. roð rife dryhten. recȝað ȝeorne. þæf ðe þu uf milde mihtum alýrdeft fram hæft nýde helle piter. AMEN. Feorðe þæt.

Unum atque alterum Verſiculum qui Latinè & Saxonicè ſcribuntur fol. 46. ſequitur Paraphraſis Poetica ſymboli Apoſtolorum, quam itidem deſcribere operæ prætium duxi.

CREDO IN DEVM PATREM OMNIPOTENTEM.

Ælmihtiȝ fæder. up on nobore. þe ða rcipan ȝerceaft. rceope ȝ porhtert. ȝ eorðan panȝ. ealne ȝeretterт. ic þe ecne ȝod ænne ȝecenne. lurtum ȝelýfe þu eart lifer frea. enȝla orð fruma eorðan pealdend. ȝ ðu ȝanrecȝer. ȝrundaf ȝeporhtert. ȝ ða þu manezȝa canft. mænra tunȝla.

Et in ihm̄ xpm̄ filium eiuſ unicum dnm̄ nrm̄.

Ic on runu þinne. rodne ȝelýfe hælendne cýninȝ. hider arendne. of ðam uplican enȝla rice. þone ȝabriel ȝoder ænendraca. Sc̄a̅ maria. rylfne ȝebodode. ider unmæne heo þæt ænende. onfenȝ freolice. ȝ ðe fæder rylfne under breoft cofan bearn acende. næf ðær ȝefremmed. finen æt ȝiftum. ac þær halig ȝaft. hand ȝýft realde. þære fæmnan borm. fýlde mid blirre. ȝ heo cuðlice cende rra mænne. eorð buendum enȝla rcýppend. re to frofre ȝepeard. folc buendum. ȝ ymbe bethleem bodedan enȝlaf þ̄ acenned pær criſt on eorþan.

Paſſuſ ſub pontio pilato.

Ða re pontirca pilatuf peold under rompanum. rices ȝ doma. þa re deopa frea deað þrowade.

Digitized by Google

pabe. on gealgan ſtah. gumena bpihten. þone geomop mob. ıoſep bỳpıgbe. ȝ he oſ helle. hu ðe gefette. oſ þam ſurl hoſe. ſapla manega. het ða uplicne eþel ſecan.

Tertıa dıe reſurrexıt a mortuıſ.

Ðæſ þỳ ðpıbban bæge þeoba pealbenb. apaſ nıceſ fpea. necen oſ molban. ȝ he XL. baga fol-gefaſ rine. nunum apette. ȝ ðe hıſ nice began. þone uplican eðel fecan. cpæð þæt he nolde nænne foplætan. þe him foſð oſen þ. fỳlıan polde. ȝ mıb fæſtum refan. fpeobe gelæſtan.

Credo ın ſpm̄ ſcm̄.

Ic halıgne gaſt. hıhte beluce. emne ſpa ecne ſpa ıſ aðop gecpeben. fæbeſ oððe fpeo be-apn. folca gefeoſbum. ne ſỳnb þ þneo gobaſ. þnıpa genemneb. ac ıſ an gob. fe ðe ealle haſaþ þa þnỳ naman. þınga gefỳnum foð ȝ rıgefæſt. oſen ſıbe gefceaſt pefeba pulbof gỳſa. planc ȝ ece.

Scam̄ eccłam catholicam.

Eac ıc gelỳfe. þæt fỳn leofe gobe þe þuſh ænne gebanc ealbof hefıað. heofona heah cỳ-nıng. hef fof lıfe.

Scō̄rum cō̄munionem.

Anb ıc gemænfcıpe mefne getheope. þınpa halıgpa. hef fof lıfe.

Remiſſione̅ peccatorum.

Lıffe ıc gelỳfe leahtpa gehpỳlcef.

Capnıſ ſeſuppectionem.

Anb ıc þone æfeſt ealpa getheope. flæfcef on folban on þa fophtan tıb.

Et uıtam etn̄am.

(Ð)æf ðu ece lıf eallum bælbeſt. fpa hef manna gehpỳlc. metobe gecpemað.

XXXII. fol. 51. b. DE OFFICIO. III. HORE.

Incip. On unbefn pe fculon gob hefian. fopðam on unbefn timan cnıſt pæf ðuſh þapa iubea bom to beaðe fopbemeb. ȝ topeafb þæfe nobe gelæb. þe he fỳððan onþfopobe.

XXXIII. fol. 52. b. DE OFFICIO SEXTE HORE.

Incip. On mıbne bæg pe fculon gob hefian. fopþam to mıbbef bægef cnıſt pæf on nobe afeneb.

XXXIV. fol. 53. AD IX.

Incip. On non timan pe fculon gob hefian. fopðam on þone timan cnıſt gebæb. fop ðam þe him befebon. ȝ fıððan hıf gaſte afenbe.

XXXV. fol. 53. AD VESPERAM.

Incip. On æfen pe fculon gob hefian on ðone timan man ofſfnobe on þæfe ealban æ ȝ mıb necelf neocan on þam temple.

XXXVI. fol. 54. AD COMPLETORIO.

Incip. On fopan nıht pe fculon gob hefian. æf pe to bebde gan. ȝ gemunan þæt cnıſt on bỳnȝene neah fopan nihte bebỳnȝeb peaſð.

XXXVII. fol. 54. b. DE NOCTVRNALI CAELEBRATIONE.

Incip. On uhtan pe fculon gob hefian. ealſpa bauıb cpæð.
Expl. Lob uf gefultumıge. to upe ðeapfe fpa hıf pỳlla fỳ. Amen.

XXXVIII. fol. 55. b. DE REGVLA CANONICORVM.

Incip. Ælblice ıah gepfitu. ȝ eac gobfpellice bebobu. uf læfað. ȝ mỳnȝıað. þæt pe eallum mobe. ȝ eallum mæȝene. æfeft gob lufian. ȝ puſðian ȝ fỳðþan upe nextan lufian. ȝ healban fpa fpa uf fylfe.
Expl. Ðonne læfe pe þæt hỳ gelome ðaf lỳtlan mỳnegunga pæban. ȝ fmeagan ȝ on ge-mỳnbe fæfte beclỳfan. ȝ ðuſh gobef fultum fpa fopð gefſemman. fpa hỳ fỳſmeſt magan. þonne geeafnıað hỳ lof æt mannum ȝ æt gobe fylfum ece eblean.

Digitized by Google

XXXIX. fol. 56. b. BE CYRICAN.

Incip. Riht ir dæt cristene men cristendon geornne healdan mid rihte ⁊ cristes cyrican æghpær geornlice weorþian ⁊ werian.
Expl. And utan ænne cyne hlaford holdlice healdan ⁊ freondra gehwylc oðerne healde mid rihtan getrywðan.

XL. fol. 59. BE EALLVM CRISTENVM MANNVM. (*Homilia.*)

Incip. Riht ir dæt ealle cristene men heora cristendom rihtlice healdan. ⁊ ðam life libban þe heom to gebyrað. æfter godes rihte. ⁊ æfter woruld gewyrenum.
Expl. Gelome undergytandan þone mycclan dom þe we ealle to scylon. ⁊ beorgan ur geornne wið þone weallendan bryne. helle pites. ⁊ geearnian ur ða mæra ða ða myrhða ðe god hæfð gegearwod þam ðe hir willan on worulde gewyrcað. Amen.

XLI. fol. 59. BE GODCVNDRE FARNVNGE.

Incip. Utan frynian be bocan. geornne ⁊ gelome. hwæt þa geforan ða ðe god lufedon ⁊ godes lage heoldon. ⁊ hwæt ða ge foran. þa ðe god gnemedon. ⁊ godes dage bræcon. ⁊ pannian ur berrylcan. God sylf gedihte frytole byrne. ⁊ ðus fforan on geap. dagum to Moyre þam hepetogan. Loquere filiis isrł. & dices ad eos. Haec dicit dñs. si in præceptis meis ambulaveritis & mandata mea custodieritis, &c.
Eala leofan men. be þylcan byrenan we ur magon pannian. gif we fra willað fmeagean ure deanfe. fra ur deanfe ir. ⁊ se ðe ne cunne þæt leden undergytanden hlyrte nu on englisc be ruman dæle. hwæt þæt leden cweðe.
Fin. Dis rynd þa godes word. þe god sylf gedihte ⁊ moyre befærte. ⁊ eall hit mæg to byrne æghylcere deode. gyme se ðe wille. god ur gehealde. Amen.

HER IS SCRIFT ⁊ ANDETNES ÆGÐER TWEGRA GE GEHADODRA. GE LÆWEDRA. ÐÆRA ÐE ÐÆS ANDGITES HABBAÐ. ⁊ ÐÆS LEDENES DEOPNESSE NE CVNNON.

Donne man to hir scrifte gangeð. þonne sceall he mid swyðe mycelum Godes ege. ⁊ eadmodnesse beforan hine aþenian. ⁊ hine biddan pendone stefne. ꝥ he him dædbote tæce. ealra þæra gylta þe he ongean Godes willan gedon hæbbe. ⁊ he sceal him andettan his misdæda. ꝥ se sacerd pite hwylce dædbote he him tæcan wile:· Donne sceal se sacerd hine axian hwylcne Geleafan he to Gode hæbbe. ⁊ hine mænigfealdlice to his saple þearfe tihtan. ⁊ mynegian ⁊ þus cweðan:· Gelyfst þu on God ælmihtigne. ⁊ on þone Sunu. ⁊ on þone Halgan Gast:· Gelyfst þu ꝥ ealle menn ariran sculon on Domes dæg of deaðe:· Of ðinceð þe eallre þæs þe þu to yfele gewurht hæfst. ⁊ gehoht. ⁊ gecweden. wilt ðu forgyfon ælcon þæra þe wið þe æfre agyltan:· Gif he cwæð. Ic wille. Cweð him þonne to. God ælmihtig gemiltrige þin. ⁊ me geunne ꝥ ic mote:· Fæst ælce dæge on þir Lengtene to Nones. ⁊ forgang hwit. gebeorh þe wið þa eahta Deah Synna. ꝥ þu þa ne fremme. ꝥ synt Morþru. ⁊ Stale. ⁊ mæne Aþas. ⁊ unriht Lytsung. ⁊ unriht Dæmed. ⁊ Lyfenyrre. ⁊ Talnyrre. ⁊ Leare Gepitnyrre. ⁊ heald þa twelf Ymbren dagas. þe on twelf mondum beoð. ⁊ gebeorh þe wið Lyblacas. ⁊ Attor cræftas. ⁊ Dyrne gelygenu. ⁊ Tri swæcnyrre. ofermodignyrre. ⁊ Gyrnesse oðra manna æhta. ⁊ ealle þas uncræftas þu geornne forbuh. ⁊ lufas þinne Drihten mid eallum mode. ⁊ mid eallum mægene. ⁊ mid eallum mihtum. ⁊ mid ealre inneweardre heortan fæstlice. ⁊ beo earmum mannum milde. ⁊ manþwære. ⁊ ælmesgeorn. ⁊ cyricgeorn. ⁊ teoþung georn to Godes cyrican. ⁊ earmum mannum. þonne bið þe God hold ⁊ milde. ⁊ blide. ⁊ þu most mid him þonne sixian on ealra worulda woruld a butan ende gif þu þus dest. ⁊ ic bidde ꝥ þu arecge me ealle þæt þu to yfele æfre gewurhtest. forþon betere þe ir ꝥ we eamigge nu her beforan me anum ymbcge þonne eft on Domes dæge beforan Gode sylfum þær eall hefen wes ⁊ hel was. ⁊ eorð was beoð ealle æt somne. þær eall open byð. ꝥ we her on worulde doð. oððe gedencað. beo hit god. beo hit yfel. ælcon men þær gedemed byð. be his agenum gehwylcum. þær ur þonne genesige wealdend ealra.

Desideratur homiliæ sequentis Rubrica.

Incip. Leofa man. ðe ir mycel wearf. ꝥ ðu þar ymbtenlican tide geornne gedence. þonne þu ariran wille bide binne ymbtenden eadmodlice forgifennesse ealra þæra synna þe þu wið godes willan gewurht hæbbe. þæra þe þu gemunan mæge.
Expl And geearna ðe gode ælmihtigum. ꝥ ðu to him cuman mote. ⁊ mid him punungе habban. ⁊ mid eallum his halgum on ealra woruld woruld abutan ende. Amen.

XLIII. fol. 64.

Digitized by Google

XLIII. fol. 64. BE ÐÆS HALGAN SVNNAN DÆGES GEBEDE.

Incip. Leofan menn. unbeorhtnaðe georne eall fra eop micel ðearf is. þ ge eoppef cpiftendomef gefceab pitan. ⁊ ge eac geleornian þ ge cunnan þæt ælc cpiften man mið rihte cunnon fceal. þ is patep np. ⁊ cnebo in ðm. ⁊ butan ge hit on leden geleornian magan. geleornið hit hupu on englirc þuf.

Eala upe fæbep þe on heofonum eart. a fy ðin nama ecelice gebletfod. ⁊ ðin pice dom ofep uf pixie fymble. ⁊ ðin pylla gepyrðe. fra fra on heofonum eac fra on eorðan. Geunn uf to þirru dæge. deghpamlicef forgef. ⁊ uf gemildra. fra fra pe miltfiað þam þe pið uf agyltaþ. ⁊ ne læt ðu uf cortnian ealleſ to fpyðe ac alyf uf fram yfele. Amen.

Gloria Patri.

A fy lof. ⁊ pulbor. fæder ⁊ funa. ⁊ halgum gaſte. fra fra on fruman pæf ⁊ gyt is. ⁊ fymble bið in ealra porulda porulð. Amen.

Confeſſio Fidei Chriſtianæ. fol. 64. b.

Credimuſ in unum dn̄ patrem & filium & ſpm̄ ſcm̄.

Fe gelyfað on ænne god ælmihtigne þe ealle ðinc gefceop ⁊ gepophte. ⁊ pe gelyfað ⁊ geornе pitan. þ cpift godef funu to mannum com. for ealleſ mancynnef ðearfe. ⁊ pe gelyfað þ hine clæne mæden gebæpe SCA MARIA. þe næfne nahte pepef gemanan. ⁊ pe gelyfað þ he micel gedolode. ⁊ rtiðlice þropode for upe ealra neode. ⁊ pe gelyfað þ hine man on rode ahenge. ⁊ hine to deaðe acpealdan. ⁊ hine fyðdan on eorðan behyrigde. ⁊ pe gelyfað þ he to helle fepde. ⁊ ðæſ of gehergode eal þæt he polde. ⁊ pe gelyfað þæt he ryðdan of deaðe aras. ⁊ pe gelyfað þæt he æftep þa to heofonum artah. ⁊ pe gelyfað ⁊ geornе pitan. þæt he on domef dæge to ðam miclan dome cym̄ð. ⁊ pe gelyfað þ ealle deade menn fculon þonne apirran of deaðe. ⁊ þone myclan dom ealle gefecan. ⁊ pe gelyfað þ ða rynfullan fculon þanon onan to helle fapan. ⁊ ðæp a fyðdan mið deofle punian on byrnendum fyre. on ecan forpyrde ⁊ ðær æniġ ende ne cym̄ð æfre to porulde. ⁊ pe gelyfað þ ða goðan ⁊ ða cpiftenan. þe hep on porulde gode pel gecpemdon. þonne onan fculon into heofonum fapan ⁊ ðæp fyðdan punungе habban mið gode fylfum. ⁊ mið hir englum. a. on ecnefre. AM.

Expl. And hir pillan a pyncan fra pe geornoft magan. þonne geleanað he hit uf fra uf leoftoft byð him fy lof. ⁊ pulbor. a a butan ende. Amen.

XLIV. fol. 65. b. BE ÐÆS MÆSSE PREOSTES GESCEADWISNYSSE.

Incip. Ðæt fceall gepencan fe ðe byð manna fapla læce. ⁊ heofna dæda gepita þ gedal ⁊ þ gefceab hu he mannum heofna dæda gefcrifte.

Expl. Ðe he nyd pyrhta pæf. þæf ðe he porhte. Ælce dæde to fceade man pæplice for gode ⁊ for porulde.

XLV. fol. 66. b. BE SCRIFTVM.

Incip. On þirum fcrifte byþ fpyþe forð gelang for fyn godef manner nyd help. eal fra on godum læte bið feocef manner lacnung.

XLV. fol. 67. BE SYNNA LACNVNGE.

Incip. Se læta ða fcel fafe punda pel gehælan he mot habban gode fealfe to. Ne fyndon nane fra yfele punda fra fyndon fyn punda. forðam ðurh ða. forpyrð fe man ecan deaðe.

Expl. And be ðam þe man ongit hif heortan hneorunge. ⁊ hif fylfef geornfulnefſe.

XLVI. fol. 67. b. BE ÐEODORES GESETNYSSE HV MAN SCEALL FÆSTEN ALYSAN.

Incip. Ðeodorus fe halga ⁊ fe goda birtop. gefette þef pæðinge to byrne. ⁊ to lafe ælcum þæra þe hif gyltaf pið god betan pyle. ⁊ ðuf cpæð. Fe pæddon on þam penitentiale þ man fceolde don dædbote. for heafoblicum gyltu. geaf oððe tpa. oððe þpeo on hlafe ⁊ on pætefe.

Expl. Se þe ðurh hif lichaman gefyngige he eac þurh hif lichaman bete. þæt is on fæfte-ne. ⁊ on pæccan. ⁊ on gebedum, ⁊ on halfungum to gode mið heortan on brynbnyr-re. ⁊ mið geafa agotenefre.

Digitized by Google

I. fol. 69. b. INCIPIT LIBER PRIMVS CVM CAPITÖLIS ATQVE CVM SVIS SENTÏALIS.

ÐIS IS ÆRЄST SЄ FORMA CAPITVL ꝺV ꝺIT GЄBYRAÐ TO FORЄSCЄAƿIЄNNЄ BЄ ÐÆRЄ SYNNЄ. *v. p.* 36.

Incip. ꝺit ȝebýꝛaꝺ ꝺ ꝛe ꝛaceꝛꝺ ꝛmeaȝe ꝛýnꝼulꝛa manna bote be biꝛcopeꝛ ꝺome.

II. *Ib.* BЄ ÐAM MЄN ÐЄ ON ꝺIS YTЄMЄSTAN DÆGЄ. ꝺIS SYNNA GЄCYRRAN ƿYLЄ TO DÆDBOTЄ. ꝺ ꝺIM MAN ÐÆS NЄ ƿYRNЄ.

Incip. Sc̄ iꝛiꝺoꝛuꝛ cp̄. ꝺ pen pæꝛe ꝺ ꝺæꝛ manneꝛ ꝛoꝺe anꝺetnýꝛ ⁊ ȝecýꝛꝛnebnýꝛ.

III. fol. 70. BЄ ÐAM MЄNN ÐЄ GYRNÐ DÆDBOTЄ ⁊ peȝnýꝛte. ꝺ iꝛ cꝛiꝛteꝛ lichama ꝼoꝛ ꝺeaꝺeꝛ eȝe. ⁊ be ꝺam ꝺe him hiꝛ ꝛꝛæc oꝼnimꝺ. æꝛ him hiꝛ ꝛcꝛiꝼt tocýme.

Incip. Ðiꝛꝛeꝛ iꝛ ꝺeaꝛꝼ ꝺ ꝛe ꝛaceꝛꝺ ꝛꝛa ȝenaꝺne man ꝼꝛeꝼꝛiȝe.

IV. *Ib.* Be ꝺam men ꝺe ꝛmeaꝺ ýmbe hiꝛ ꝛýnna anꝺetnýꝛꝛe.

Incip. Liꝼ æniȝ man ꝓilnaꝺ ꝺæꝺbote to unꝺeꝛꝼonne ꝼoꝛ hiꝛ ꝛýnnum.

V. fol. 70. b. Be ꝺam ꝺe ꝛe man hiꝛe ꝼoꝛ habban ꝛceall on maneȝum ꝺinȝum hiꝛ liꝼeꝛ luꝛta. ȝýꝼ he pýle hiꝛ ꝛýnna bote habban.

Incip. An iꝛ ꝺæt ꝓihtꝓiꝛa man hꝛeopꝛiȝe hine ꝛýlꝼne ꝛꝓýlce he ꝓiꝺ ȝoꝺ ꝼoꝛꝛoꝛht ꝛý.

VI. fol. 71. Be ꝺam ꝺe ꝺam ꝺæꝺbetan nýꝛ alýꝼeꝺ æniȝe cýꝓincȝe to ꝺꝓiꝼanne.

Incip. Sc̄ ýꝛiꝺoꝛuꝛ ꝺe ꝺaꝛ boc ꝛette ꝛꝓꝛecꝺ ýmbe ꝺa men ꝺe ꝺæꝺbote unꝺeꝛꝼoꝺ.

VII. *Ib.* Be ꝺam ꝺe ꝛe ꝺæꝺbeta æꝼteꝛ hiꝛ ꝺæꝺbote hꝛeopnýꝛꝛe ne ꝛceall ȝecýꝛꝛan to ꝺiꝛꝛe poꝛulꝺe ȝeꝼeohte.

Incip. Ꝺaliȝe ȝeꝛꝛnitu cpeꝺaꝺ ꝺæt hit unȝeꝺaꝼenlice ꝛý.

VIII. fol. 71. b. Be ꝺam ꝺe ꝛe ꝺæꝺbeta ne healt. ꝺæt hiꝛ ꝛcꝛiꝼt him tæcꝺ.

Incip. Se halȝa apoꝛtol cꝓýꝺ ꝛc̄ peꝛꝛuꝛ ꝺæt ꝛe man ꝺe ȝecýnꝺ æꝼteꝛ hiꝛ ꝛinna bote.

IX. fol. 72. Be ꝺam ꝺe ꝺam ꝺæꝺbetan mæȝ beon ȝeꝛealꝺ ꝺuꝛh biꝛcopeꝛ ꝺinȝunȝa ꝼoꝛȝýꝼenneꝛ.

Incip. Niꝛ ꝺam biꝛcope ne ꝺam ꝛaceꝛꝺe ꝺam men to ꝼoꝛꝓýnnanne ꝛcꝛiꝼteꝛ.

X. *Ib.* Be ꝺam menn ꝺe ȝýnneꝺ huꝛleꝛ æt oꝓꝓenum liꝼe. ⁊ eꝼt oꝼ ꝺam ýꝼele aꝓiꝛeꝺ.

Incip. On ꝺaꝛa haliȝꝛa apoꝛtola laꝛe. iꝛ ȝeꝛeht.

XI. fol. 72. b. Be ꝺam ꝺe ꝛe mæꝛꝛe ꝓꝛeoꝛt ꝺoꝛe ~~ꝺæꝺbot~~an unꝺeꝛꝼon ne mot butan biꝛcoꝺeꝛ leaꝼe. butan ~~he ꝺone~~. ꝺ. ȝeꝛæcan ne mæȝe.

Incip. Ðam ꝛaceꝛꝺe ȝeꝺaꝼenaꝺ ꝛoꝺlice ꝺæt he ȝeoꝛnlice aꝛmeaȝe.

XII. fol. 73. Be ꝺam ꝺæꝺbetan on hꝛylcum timan him man ꝼoꝛȝýꝼeneꝛꝛe ꝺon ꝛcýle.

Incip. Ðaꝛ ꝺeaꝓaꝛ man healt beȝeonꝺan ꝛæ. miꝺ cꝛiꝛtenum ꝼolce. ꝺ iꝛ. ꝺ ælc biꝛcop biꝺæt hiꝛ biꝛcoꝓꝛtole on ꝺone ꝺoꝺneꝛ ꝺæȝ ꝺe ꝺe cꝛæꝺaꝺ caput ieiunium.

XIII. fol. 73. b. Be ꝺam men ꝺe biꝺ huꝛl ꝼoꝛꝺoꝺen ⁊ unꝺeꝛ ꝺam ꝼoꝛꝺꝼæꝛꝺ.

Incip. Be ꝺiꝛꝛum ꝺinȝum ne cunne ꝺe ꝛmeaȝean nan oꝺeꝛ ꝺinȝ.

XIV. *Ib.* Be ꝺam men ꝺe ꝼoꝛ miꝛlicum ȝýltum to hiꝛ ꝛýnna bote ȝecýꝓꝓan ꝓile miꝺ ꝼulne anꝺꝓýꝓneꝛꝛe.

Incip. Se men ꝛe ꝺe miꝺ maniȝ ꝼealꝺum leahtꝛum ȝebunꝺen biꝺ.

XV. *Ib.*

Digitized by Google

XV. *Ib.* BE iacobes æpend gesprite þæs halgan apostoles. on þam sæg hu man sceall fon done seocan man gebiddan ⁊ hine mid ele smyrian.

Incip. Des tæc scr iacobus dæt gyf hpa geuntrumad beo þæt he gelaþige him to his scrift.

Fol. 74. HER ONGINÐ SEO ÐÐER BOC MID HIRE CAPITVLON. ⁊ MID ÞAM ÆFTER FYLGENDAN CpYDAN.

I. Be þam men þe pilles man offrihð.

Incip. Se læpeda man ðe oðerne offrihð. butan gylte. færte. VII. gear.

II. fol. 74. b. Be þam pyrmen þe hi forligð. ⁊ ðonne for ege hyre bearn forðeð.

Incip. Gyf hpylc pif hyre cild amyrð innan hire mid þrence.

III. *Ib.* Be þam menn þe his ðeopan offrihð for ðeof ðe butan his hundpeder gepitnesse.

Incip. Gyf hpylc man his æht offrihð. ⁊ he nane gepitnesse næbbe þæt he forpoht sy.

IV. fol. 75. Be þam gif pif offrihð hyre pymman for andan.

Incip. Gyf hpylc pif for hpylcum lyðrum andan hyre pimman sprinð.

V. *Ib.* Be þam men þe hine sylfne offrihð for hpylcese gymeleaste. ⁊ be þam men þe for his gyltum bið gepitnod.

Incip. Se man ðe hine sylfne offrihð mid pæpne oððe for hpylcum mislicū deofles onbrincge.

VI. *Ib.* Be þam men þe ungedafenlice hæmð. þæt is pið nytenum. oððe hine mid geongelicum bermiteð oððe pæpned man pið openne.

Incip. Se man ðe hine pið nytenu bermiteð. oððe pæpned man pið oðerne.

VII. fol. 75. b. Be þam þe æpe breca oððe æpbryce habbað.

Incip. Gif man æpe bryc fæste. VII. gear.

VIII. *Ib.* Be þam men þa his æpe forlæt. ⁊ be þam pife þe hine per forlæt ⁊ oðerne cyre.

Incip. Se man þe his riht æpe forlæt ⁊ oðer pif nimð. he byð æpe breca.

IX. Be þam men þe hæfð his riht æpe. ⁊ eac cyfere.

Incip. Se man ðe riht æpe hæfð ⁊ eac cifere ne sylle him nan preost husl.

X. *Ib.* Be þam men þe hæfð his riht æpe. ⁊ gepeft on ældeodigum pifmen.

Incip. Gyf hpylc man pið oðres manner riht æpe hæmð.

XI. *Ib.* Be þam men þe pifað on tpam gefultum. oððe pif nimð bropor æfter oðrum.

Incip. Gyf hpylc pif tpegen gebropra nimð hyre to gemæccan.

XII. fol. 76. b. Be þam gif hpylc pif man bepeddod beo nif hit na alyfed. þæt hine æni oðer man æt þam benearige.

Incip. Gyf hpylc pif bepeddod beo nif hit na alyfed.

XIII. *Ibid.* Be þam men ðe pif oððe mæden ofer nimð mid unrihtum ðingum.

Incip. Gyf hpa mid his ofer cræfte pif oððe mæden nydinga nymð.

XIV. *Ibid.* Be þam men þe þane pif man fram his hlaforde arpanð. þe his picnere bið. for unrihtū hæmede.

Incip. Gyf hpa mid his lot prencum. oðres manner folgere.

Digitized by Google

XV. fol. 77. Be þam ȝif mæden man bepeddod bið. ⁊ hine oþerne man þær bereafiȝe hire unpilleſ.

Incip. Gyf hpylc mæden bepeddod bið. ⁊ unden ðam bið ȝehenȝod.

XVI. *Ibid.* Be ðam ȝif iehadod mæden to hæmed ðince ȝeperteð.

Incip. Gyf hpylc pif man ȝehadod bið. ȝemæner haded.

XVII. *Ib.* Be þam men þe on hif maȝan pifað. *Hæc eſt vera Rubr. Can.* XVIII. *vid.* Ms. *Laud. F.* 17.

Incip. Gyf hpylc man pifiȝe on hif nehftan maȝan.

XVIII. fol. 77. b. Be þam hu fcr̄ ȝnesoniuf fpnæc be unnihtum hæmede.

Incip. Gyf hpa mynecene ðe ȝoded bnyd byð ȝehaten him to pife nimð.

XIX. *ibid.* Be þam men þe ȝelomlice pif ðinȝ beȝæð.

Incip. Nif na alyfed ænigum cnifcenum men nu. þæt he oftor pifiȝe þonne tupa.

Rubrica quæ ſequitur non eſt Epigraphe alicujus Canonis, ut patet ex Cod. Laud. F. 18. *ſed ſcriba, ſe errâſſe ſentiens, de proprio hanc addidit, ne errâſſe deprehenderetur.*

XX. fol. 78. Ðæf æfnna cnide ⁊ ðef æftna if eal an. þeah he þuf todæled fy.

Incip. Fif eal fpa gyf hyne fonman pene fondfið ȝebynigе.

XXI. *Ibid.* Be ðam hu ȝerȳn hypan heona ðeapaf healdan fculon fon ȝode.

Incip. Halige ȝeppitu tæcað hpæt æghpylcum ȝeleaffullum pene to donne if.

XXII. fol. 78. b. Be ðam men ðe ȝedpollice ðinȝ beȝæð.

Incip. Gif hpylc man hif ælmefran ȝehate. oððe bpinȝe to hpylcum pille.

XXIII. *ibid.* Be ðam þe alyfed nif idele hpatunga to beȝanne.

Incip. Nif na fodlice ænigum cnifcenum men alyfed. þæt he idele hpatunga beȝa.

XXIV. fol. 79. Be manfpafe ⁊ hu man fceall þæt ȝebetan.

Incip. Gyf hpylc læpede man hine fonfpepiȝe. ⁊ he pite þæt he manfpepiȝe.

XXV. fol. 79. b. Be ftale.

Incip. Gyf hpylc man ftele deonpyndе þinȝ.

XXVI. *ibid.* Be leafne ȝepitneffe.

Incip. Gyf hpa on leafne ȝepitneffe beo.

XXVII. *ibid.* Be unþpæfneffe pið hif nextan.

Incip. Soðlice nif nanum cnifcenum men alyfed þæt he on ȝoded cyfican ȝode lac offniȝe.

XXVIII. fol. 80. Be hat heofenyffe.

Incip. Gyf hpylc man to ðam hat heofe fy. ⁊ ftfanȝ mod.

XXIX. *ibid.* Be þam men þe a þaf fylð. þæt he to fibbe fon nele pið hif nyhftan.

Incip. Se man þe fof hpylcefe ungeðpæfneffe pinð pið hif nextan.

XXX. *Ibid.* Be þam men þe alyfednif þæt ænig man hif feoh to unnihtum ȝafole fylle.

Incip. Ælcon ȝeleaffullum men if fonboden þæt he hif feoh ne hif æhta to nanum unnihtū ȝafole ne læne.

EXPLICIT LIBER SECVNDVS.

HER

ÞER ONGINÐ ÐE FORMA CAPITVL.

I. fol. 80. b. Be ȝehaboþa manna piſunȝe.

Incip. Gyſ mæſſe pſeoſt oððe biacon piſiȝen þoliȝen heoſa haþeſ.

II. *Ibid.* Be þam men þe ȝyſnð haþeſ.

Incip. Gyſ mæſſe pſeoſt ȝeleahtſoþ pæſ miþ heſoþlicon leahtſon æſ he ȝehaboþ pæſe.

III. fol. 81. Eſt be mæſſe pſeoſtum. Hic Titulus, in Cod. *Laud.* F. 17. omittitur.

Incip. Gyſ mæſſe pſeoſt oþðe biacon man oſſlea.

IV. *Ibid.* Eſt be ȝoþeſ þeopum.

Incip. Goþeſ ſaceſþaſ ȝ biaconaſ ȝ oðſe ȝoþeſ ðeopaſ. þe on ȝoþeſ temple.

V. *Ibid.* Be ðam hu ſe ſaceſþ hine healþan ſceall ȝ ſe biacon.

Incip. Ða ſaceſþaſ ȝ biaconaſ ȝ ða ȝoþeſ þeopaſ þe hi ſylf ne maȝan ne nellað. In Cod. *Laud.* F. 17. *hic Canon nulla distinctus Rubricâ, ad præcedentem pertinere videtur.*

VI. fol. 81. b. Be biſcopum ȝ be oðſum ȝoþeſ þeopum.

Incip. Soðlice eallunȝa iſ ſoſþoþen on halȝum bocum ælcon biſcope. ȝ abbobe. ȝ meſſe pſeoſte.

VII. *Ibid.* Be þam ȝehaþebum mannum þe heoſa ſeoh læna ð to hyſe.

Incip. Gyſ biſcop oððe mæſſepſeoſt oðða hpylc ȝoþeſ þeop.

VIII. *Ibid.* Eſt be ȝehaboþa manna picnunȝum.

Incip. Niſ nanum mæſſe pſeoſte alyſeþ. ne biacone.

IX. fol. 82. Be þam þe ȝehaboþ man ȝeðoſt næþenne nimð pið piſman.

Incip. Se piht ȝoþeſ ðeop. þe miþ ȝoþeſ þeopðome abyſȝoþ bið.

X. *Ibid.* Be þam ylcan.

Incip. Se munuc þe hine ſylfne ȝoþe behæt. ȝ ðone halȝan ſeȝol unbeſſeh ð.

XI. *Ibid.* Be munecef miſhealþenneſſe ȝ mynecyne.

Incip. Se munuc ȝ mynecyne þe ȝoþe ſylfū beoð ȝehalȝoþe.

XII. fol. 82. b. Be piſ maneſ ðenunȝa on ȝoþeſ peoſoþe (þe) to (hiſe) ne ȝebyſaþ.

Incip. Gelomlice þe habbað ȝeſæþ on halȝum bocum þæt hit alyſeþ niſ.

XIII. *Ibid.* Be ðam þe ælc ſaceſþ ſceal cunnon hiſ ȝeſihta.

Incip. Ælcon ſaceſþe ȝebyſeð þæt he cunne þa halȝan laſe.

XIV. *Ibid.* Be þam þe ſcſ̄ auȝuſtinuſ ſenðe to ſome to ſcē ȝſeȝoſie. ȝ hu ſcſ̄ ȝſeȝoſiuſ him anbſpeſe ſenðe.

Incip. Sona ſpa ſcſ̄ auȝuſtinuſ on enȝla ðeoðe ſulluht ȝebſoht hæfðe.
Expl. Ac hea þeaſfe þæt he hit anðette ȝ bete ſpa him hiſ ſcſiſt tæc.

XV. fol. 83. b. Be ðam þe ðam ſaceſþe naht ne ſnemað þæt he ſihtſiſ beo. ȝif he ðam unſihtſiſan ſtyſan nele heoſa unſihteſ.

Incip. Se halȝa apoſtol paulus læſeð ælcum mæſſe pſeoſte þe ȝoþeſ ſolce to laſeope ȝeſet bið.

XVI. fol. 84. BE MÆſſe pſeoſte(ſ) ðohtnunȝe.

Incip. Ælc mæſſe pſeoſt ſceal beon ſpa he ȝehaten iſ ſaceſþ.

EXPLICIT LIBER TERTIVS.

Digitized by Google

HIT IS ÐEAH TOÞITANNE. ÞÞI ÐEOS FEORÐE BOC SY VNCAPITVLOD NV ÐA æþþan bec þynd gecapitulode. Þ ir þoþdon þe þeor feoþde boc ir genumen of ðam þþym bocum. ⁊ Þ man on ðam þþym bocum hnaðe finðan ne mæg. hit man fint on þirfene feoþdan. æghes ge be manum þingum ge be læran openlicon ⁊ hnæblicon.

I. fol. 84. b. *Incip.* Lif hwylc bircop man of flea ðolige hir habef. ⁊ fæfte xii. geap. þa vii. on hlafe ⁊ on pætene. ⁊ ða v. fæfte. iii. dagar on þære pucan. ⁊ ða ofne bruce hir metef.
Continet hæc Sectio Paragraphos XX, qui sic se habent.
Expl. Ðe bete þe deoppor. Þ ir. vii. geap fulle. ⁊ behneorfige æfne.

II. fol. 87. IVDICIVM DE PECCATIS MVLTIS.

Incip. Seo æfefte forlætnef ir fýnena fulwiht. feo æftre ir godef lufu.

III. fol. 87. b. DE EPIS VEL PRS SEV DIACONIS. AMMONITIO QVOMODO IVDICANTVR CVM PECCANT.

Incip. Bircop gif he deafnunga licge. æfter canonef dome.

IV. *Ibid.* DE LAYCIS QVOMODO PENITEANT.

Incip. Læfedum men him fif agende gif he oðfef ceorlef fif femme.

V. fol. 88. DE SACERDOTIBVS.

Incip. Sacerd fe ðe þuh unfýfne fnecce oððre þuh gefýhðe.

VI. fol. 88. b. DE IVVENIS.

Incip. Lytel cniht gif he býð fnam manan ofðnýðced in hæmede.

VII. fol. 89. DE MARITIS VEL PVERIS CVM IMPIE AGANT IN PECORA.

Incip. Spa hwylc ceorl fpa mid hir wife in monaðe able hæme.

VIII. *Ibid.* De paganif quomodo nubant. & de hif que [qui] per] ignorantiam rir [bis] baptizati funt. & de hif qui per adulterant [adulterum] preþiterum baptizati funt. & de hif qui fponte fif [bis] baptizati funt.

Incip. Spa hwylc hæþen man fpa fonlefeð hæðen wif in hir anfealde.

XI. fol. 89. b. DE INFANTIBVS NON BAPTIZATIS.

Incip. Cild gýf hit hæðen fpelce.

X. fol. 90. DE PRESBITERO NON BAPTIZATA.

Incip. Spa hwylc mæffe pfeoft fe ðe þæt wite. Þ he unfullod fý.

XI. *Ibid.* DE GENERATIONIBVS QVOMODO POSSVNT NVBERE.

Incip. In þam þriddan cneore mid gnecum. mot ~~men~~ wif niman. in fifftan mid nomanum.

XII. fol. 91. DE MONACHIS SCIMONIALIBVS & SACERDOTIBVS.

Incip. Munuc oððe gehalgod fæmne. gif hi heo fonlicge.

XIII. fol. 91. b. (DE) CONIVNCTIONE & ALIORVM CAVSIS.

Incip. Tpegen gebroðra motan tpa gefýftro to wife habban. ⁊ fæden. ⁊ funu modor. ⁊ dohtor.

XIV. fol. 92. DE LAVACRO MARITI VEL ALIOꝝ CAVSIS.

Incip. Ceorl gif he mid hir agene wife hæme. ðpea hine æn he in cýncan ga.

XV. fol. 92. b. DE ETATE PVERI VEL PVELLE QVOMODO SIBI DOMINENTVR.

Incip. Feopertýne pinter mæden heo mot agan hire lichaman gepealde.

XVI. fol. 93.

Digitized by Google

XVI. fol. 93. ITEM DE GENERATIONIBVS IVNGVNTVR.

Incip. On ðæne fiftan cneomiſſe geleoſe men hi motan geramnigean.

XVII. fol. 93. b. DE HOMICIDIIS VEL INCESTIS MVLIERIBVS.

Incip. Modor gif heo offlea hine beann.

XVIII. fol. 94. DE SACRIFICIIS QVE DEMONIS IMMOLANTVR.

Incip. Gif man meblicef hpæt hpegu deoflū onfegð, fæfte an geap.

XIX. fol. 95. DE HOMICIDIIS VEL LIVORIBVS QVE IN HOMINE PERFECTA SVNT.

Incip. Gyf man flyhð oðenne on morð on eornan mode. ⁊ be ydneffe.

XX. fol. 95. b. DE IVRAMENTO.

Incip. Se ðe man að fpemige in cyrican oððe in euangelio.

XXI. fol. 96. DE OPIBVS DNĪ DEI ET DE VCHARISTIA ET MINISTRATIONE.

Incip. Da þe on funnan dæge pyrcead. gnecaf ða men æneft porbum hneatigeað.

XXII. fol. 96. b. DE MISSARVM CELEBRATIONE.

Incip. For forð fenedne munuc man mot fona fingan mæffan þy ðriddan dæge.

XXIII. fol. 97. ANTE NATALEM DNĪ MISSARVM CELEBRATIO.

Incip. On ðæm æfenan dæge æt geolum æt none. fiðdan mæffe bið gefungen. heo geneorðiað fomane. gnecaf to æfenne ðonne æfen bið gefungen.

XXIV. fol. 98. DEVCHARISTIA PERDITA.

Incip. Gyf man in gemelearte hufel forlore.

XXV. fol. 98. b. DE CYBO SCIFICATO ET DE HIS QUI INMVNDA GVSTANT.

Incip. Gif man forleore gehalgodne mete hpylcne hpugu dæl.

XXVI. fol. 99. ÐE PORCIS.

Incip. Gif fpin etef mynten flæfc ⁊ manner blod bynigef.

XXVII. fol. 99. b. DE PISCIBVS.

Incip. Fixaf man mot ðicgan þeah ðe hi deade fin gemette.

XXVIII. *Ibid.* DE APIBVS.

Incip. Beon gif hi mannan acpellað. cpelle hi man hnaðe. ⁊ ete man þæt hunig þæt hi pnohton.

XXIX. fol. 101. DE ADVLTERIIS.

Incip. Gyf hpylc man pifige on hif nextan magan oððe on hif gefæderan.

In eadem pagina extat hæc notula. Me fcripfit pulfgeatuf fcriptof figornenfif. ora obfecro pef ipfiuf neuif cormi fatornem. Amen. Et qui me fcripfit fempef fit felix. AMEN.

Vero ſimile etiam eſt Codd. ſuperiores litt. A. & B. inſignitos, ab hoc Wulfgeato fuiſſe ſcriptos.

Fol. 101. b. INCIPIT EPISTOLA DE CANONIBVS.

Ælfricuſ humiliſ frater. uenerabili Epiſcopo Fulfino ſalutem in Dnō. Obtemperauimuſ iuſſioni tuæ liberanti animo. ſed non auſi fuimuſ aliquid ſcribere de Epiſcopali gradu. quia

Digitized by Google

ueſtrum eſt ſcire quomodo uoſ oporteat optimiſ moribuſ exemplum omnibuſ fieri. et continuiſ ammonitionibuſ ſubditoſ exhortari ad ſalutem quæ eſt in Chriſto Ieſu. Dico tamen quod ſæpiuſ deberetiſ ueſtriſ Clericiſ alloqui et illorum negligentiam arguere. quia pene Statuta Canonum & Sanctæ Eccleſiæ religio uel Doctrina eorum peruerſitate deleta ſit. Ideoq; libera animam tuam & dic eiſ quæ tenenda ſunt Sacerdotibuſ & Miniſtriſ Chriſti. ne tu pereaſ pariter ſi mutuſ habeariſ caniſ. Noſ uero ſcriptitamuſ hanc Epiſtolam quæ Anglice ſoquitur quaſi ex tuo ore dictata ſit et locut(a) eſſet ad Clericoſ tibi ſubditoſ, hoc modo incipiens.

I. BE PREOSTE SYNOÐE.

Incip. Ic ꝛecge eop Pꝛeoꝛtum. ꝥ ic ẏl�. nelle benan eoppe ȝẏmelcaꝛte on eoppum ꝥeoꝛdome. ac ic ꝛecge eop ꝛoðlice hu hiꝛ ȝeꝛet iꝛ be Pꝛeoꝛtum.

Expl. Cꝛiꝛt cꝛæð behiꝛ ꝥenum ꝥe him ꝥeniað ȝeopnlice ꝥ hẏ ꝛceolðon beon on blẏꝛꝛe a miþ him. ꝥæꝛ ꝥæꝛ he ẏlꝛ biþ on ꝥam ꝛoðan liꝛe. ꝥam iꝛ pulðoꝛ ⁊ puꝛðmẏnt a to populð. Amen.

Epiſtola hæc apud Gulielm. Lambardum in Archæon. & H. Spelman. in Conc. Vol. I. mutila in fine eſt, quæ in parte ſuppleri potes ex hoc exemplari, cui etiam nonnulla in fine deſunt; quæ autem ſupplenda ſunt ex integrâ Epiſt. in Cod. C. C. C. C. cujus nota L. 12. ex hac etiam Epiſtola deprompſit doctiſſ. Hickeſius illud contra Pontificios Gram. ſuæ Anglo-Sax. cap. XII. *pag.* 58. Sed ex Latino Cod. qui olim fuit Eccleſ. Wigorn. nunc autem C. C. C. C. nefarius aliquis, non noſtræ Religionis, eraſit hæc verba reſtituta a libro Exonienſi. Non ſit tamen Sacramentum corpuſ eiuſ, in quo paſſuſ eſt pro nobiſ, nec ſanguiſ eiuſ, quem pro nobiſ effudit, ſed ſpiritualiter corpuſ eiuſ efficitur & ſanguiſ, ſicut Manna, quod de celo pluit, & aqua, quæ de petra fluxit.

II. fol. 111. DE SECVNDA EPISTOLA. QVANDO DIVIDIS CRISMA.

Animadverſio in manu recentiori forſan Matth. Parkeri. This Epiſtle Elfrike ſent to Wulfstane Archbiſhop of York as it appeareth by a boke of Exeter Churche. *Qui quidem liber nunc exſtat in Bibliotheca Coll. C. C. Cantab. Notâ L.* 12. *inſignitus.*

Incip. Eala ȝe mæꝛꝛe ꝓꝛeoꝛtaꝛ imne ȝebnoðnu. ꝥe ꝛecgað eop nu ꝥæt ꝥe æꝛ ne ꝛæðon.

III. fol. 124. EVGLII.

* *Eſto conſentiens adverſario.*

Incip. Matheuꝛ ꝛe ȝoðꝛpellene apꝛat on anum ȝoðꝛpelle. ꝥæt upe hælend ꝛæðe. to hiꝛ halgum apoꝛtolum ꝥa ðe hen on populðe punðon miþ him. hiꝛ lane ẏlizende ꝛpa hpiðen ꝛpa he ꝛenðe mancẏn læꝛende miþ punðꝛum ⁊ tacnū. ⁊ he alle ȝehælðe ꝥe him to comon ꝛpa callum untꝛumnẏꝛꝛum. ⁊ ðа ðeaðan apæꝛðe. Ða ꝛæðe he ðuꝛ. ꝛpa ꝛpa pe hen ꝛecgan ẏllað. In illo tꝛpr. dix ihſ diſcipliſ ſuiſ. Eſto conſentienſ aduerſario tuo cito dum eſ in uia cum illo. Et rl. Ðæt iꝛ on enȝliſcne ꝛꝓæcc. Beo ðu eopnoꝛlice ꝛpiðe ȝebeoȝul miþ ȝebiȝeðū moðe.

Expl. Geaðiȝe uꝛ ꝛe ælmihtiga ȝoð. ꝥ pe maȝon eop ꝛecgan hiꝛ halgan lane oꝛt. ⁊ eop ȝehẏꝛꝛumnẏꝛꝛe. ꝥ ȝe ꝥa lane apenðon to peoꝛncum. eop to ꝥeanꝛe. ꝛe ꝥe leoꝛaþ ⁊ ꝓixaþ a to populðe. Am.

* *Hæc Hom. eſt pars poſterior Epiſt. Ælfrici ad Wulfgetum.*

IV. fol. 130. b. DOMINICA POST ASCENSIONEM DNI.

Cum autem venerit paraclitus quem ego mittam vobis à patre. Et rl.

Incip. Se hælend hen on liꝛe miþ hiꝛ halgum apoꝛtolúm ⁊ miþ mannum puniende. ⁊ maneȝa punðna pẏnicende. on ꝥæꝛe ẏlcan nihte ðe he on menȝen ꝓꝛopoðe. ꝛæðe hiꝛ ꝛolȝenum on hiꝛ ꝛunðunȝe ꝥuꝛ:. Ðonne ꝛe ꝛꝛoꝛop ȝaꝛt cẏmð ꝥe ic eop aꝛende ꝛꝥam minum ꝛæðen. ꝛe ðe ꝛoðꝛæꝛtnẏꝛꝛe ȝaꝛt:.

Expl. And micel ꝛꝛoꝛop him pæꝛ on ꝥam ȝeꝛeohte eꝛt. ꝥæt ꝛe ẏlꝛa hi paꝛnoðe ꝥe him ꝛẏmle mihte on ꝥam ȝepinne ȝehelpan ꝥæt hi hæꝛðon ꝛiȝe. ⁊ æꝛteꝛ ꝥam ꝛiȝe heom ȝeꝛælꝥe ꝛoꝛȝiꝛan. ⁊ ꝥone ecan puꝛðmẏnt on pulðne miþ him. Se ꝥe a ꝓixaþ on ecnẏꝛꝛe. AMEN.

V. fol. 136. b. DE ANTICRISTO.

Incip. Leoꝛan men unðeꝛꝛtanðaþ ꝛꝓẏðe ȝeopne. ꝥ ȝe ꝓihtlice ⁊ pæꝛlice ꝥ healðon. *v. ſupra.*

VI. fol. 138. DOMC. I. DE ADVENTV DNI.

Incip. Diꝛeꝛ ðæȝeꝛ ꝥening. ⁊ ꝥiꝛꝛeꝛe tiðe mæꝛþ ꝛꝓꝛecaþ ẏmbe ȝoðeꝛ to cẏme. *v. ſupra.*

VII. fol. 142.

Digitized by Google

VII. fol. 142. DOM̄C. II. DE ADVENTV DN̄I.

Incip. Se ꝺoꝺꝼellepe lucaꝼ apꝑaꝺ on ðiꝼum ꝺæꝺenlican ꝺoꝺꝼelle. *Vide ſupra.*

VIII. fol. 148. b. De deſcenſu Chriſti ad inferos (*manu recenti.*)

Incip. Nu habbaþ eop ꝺeræꝺ anꝺꝼealðlice þ ꝺoꝺꝼpel ðe ꝼe ðiacon ꝑæꝺꝺe nu æꝺꝼoꝑan uꝼ eallum. hu cꝑiꝼꝺ on þýꝼum ꝺæꝺe oꝼ ꝺeaðe aꝑaꝼ. Nu pýlle pe eop ꝺýꝺ ꝼecꝺan hu he to helle aꝼꝺah. ⁊ þone ꝺeoꝼol ꝺebanð. ⁊ þanon ꝺelæꝺꝺe ealle ða þe him heꝼ on liꝼe ꝺecpeme ⁊ ꝺecoꝑene pæꝑon.

Expl. Bliꝼꝼiꝺe nu eall mann cýnn, ꝼoꝑðan þe cꝑiꝼꝺeꝼ blob pæꝼ aꝺoꝺen ꝼoꝑ ealleꝼ mann cýnneꝼ hæle. ⁊ bliꝼꝼian huþu þa ðe hiꝼ æꝑiꝼꝺe ꝺelýꝼað ⁊ peoꝑðiað. Se leoꝼað ⁊ ꝑixað miþ ꝼæðeꝑ ⁊ miþ ðam halꝺan ꝺaꝼꝺe. on þꝑýnneꝼꝼe ðꝑýmne þuꝑh ealna poꝑulða poꝑulð. AM̄EN.

IX. fol. 154. b. *De Antichriſto ejuſque miraculis* (*manu neotericâ.*)

Incip. Menn behoꝼieð ꝺoðe laꝼe. ⁊ ꝼpýðoꝼꝺ nu on þýꝼꝼum ꝺiman. *Vide ſupra.*

X. fol. 157. IN ASSVMPTIONE SC̄E MARIE VIR̄G.

Intravit ih̄s in quoddam caſtellum, & reliq.

Incip. Se hælenð becom into ꝼumeꝑe eaðelican byꝼig. ⁊ an piꝼ maꝑtha ꝺehaten ꝺelaðoꝺe hine to hiꝑe ꝺeꝑeoꝑðe. heo hæꝼꝺe ane ꝼpuꝼtoꝑ maꝑia ꝺehaten. ꝼeo ꝼet æt ðꝑihtneꝼ ꝼotum. ⁊ ꝺeoꝑne hiꝼ laꝼe hlýꝼte. Maꝑða ꝼoðlice hiꝑe ꝼpuꝼtoꝑ eoðe capꝼul ýmbe ðꝑihtneꝼ þenunꝺe.

Expl. Uton nu ꝺeoꝑnlice biðban þa eaðiꝺan maꝑian þe nu to ðæi pæꝼ ahaꝼen ⁊ ꝺeuꝼeꝑoð buꝼan enꝺle þꝑýmme. þ heo uꝼ þinꝺie to þa ælmihtiꝺan ꝺoðe. ꝼe ðe leoꝼað ⁊ ꝑixað. on ealna poꝑulða poꝑulð. AM̄EN.

Cod. JVNII. I. *Liber Homiliarum Normanno-Saxon. auctore* Orm *vel* Ormin, *Ormulum dictus. in fronte libri, (quod olim fol. vacuum) ſcriptum repperi Alphabetum quoddam, Anglicum inſcriptum, litteræ verò ſunt Runicæ, & nunc publici juris factæ, in Theſauro Grammatico-critico lingg. vett. Septent. Ib. quoque exſtat nomen Jani Vlitii ab eo ſcriptum (ut veriſimile ſit) Bredæ. 1652. Febr. 6. qui tunc temporis, forte libri fuerit Dominus, priuſquam in cl. Junii devenerit manus.*

1. Præfigitur Epiſtola (ut ita dicam) nuncupatoria, ſic exordiens. Nu bꝛoþeꝛꝛ pall̄. bꝛoþeꝛꝛ min. afft̄ þe flæsheſſ kinðe. ⁊ bꝛoþeꝛꝛ min i cꝛiſſtenndom. þuꝛꝛh fulluhht. ⁊ þuꝛꝛh tꝛoppþe. ⁊ bꝛoþeꝛꝛ min i ꝺoðeſſ huꝛ ꝺet o þe þꝛiðe piſe. þuꝛꝛh þatt pitt hafenn takenn ba. an nehell boc to follhenn. unnðeꝛꝛ kanunnkeſſ haþ. ⁊ liſ. Spa ſumm ſannt appſtin ſette. Ic hafe ðon ſpa ſumm þu baðð. ⁊ foꝛbeðð te þin pille. Ic hafe pennð inntill ennhliſsh. ꝺoðꝺꝛpelleſſ hallihe laꝼe. Affť þ littile pitt þatt me min ðꝛihhten hafeþ leneðð. þu þohhteſſt tatt itt mihhte pel. till mikell ſname tuꝛꝛnenn. hiff ennhliſsh follc ꝼoꝛꝛ lufe off cꝛiſt. itt pollðe hꝛne leꝛnenn. ⁊ follhenn itt. ⁊ fillen itt. piþ þohht piþ poꝛð piþ ðeðð. anð foꝛꝛþi hꝛeꝛꝛnðeſſt tu þ icc. þiſſ peꝛꝛc þe ꝛhollðe piꝛꝛkenn. ⁊ icc itt hafe foꝛþeððte:. Acc all þuꝛꝛh cꝛiſteſſ hellpe. ⁊ unnc biꝛꝛþ baþe þannkenn cꝛiſt. þ itt iſſ bꝛohht till ende. Icc hafe ſammneð o þiſſ boc. þa ꝺoðꝺſpelleſſ neh alle:. þatt ſinðenn o þe meſſe boc. In all þe hep att meſſe.

Anð ahh affteꝛꝛ þe ꝺoðꝺſpell ſtannt þ tatt te ꝺoðꝺſpell meneþ. þatt mann biꝛꝛþ ſpellenn to þe follc. Off þehhne ſaple neðe. ⁊ het tæꝛ tekenn maꝛe inoh. þu ꝛhallt tæꝛ onne finðenn. off þatt tatt cꝛiſteſſ hallihe beð:. Biꝛꝛþ tꝛoppenn pel. ⁊ follhenn.

Icc hafe ſett hep o þiſſ boc amanh ꝺoðꝺſpelleſſ poꝛðeſſ. All þuꝛꝛh me ſellfenn manih poꝛð. þe ꝛime ſpa to fillenn. Acc þu ꝛhallt ſinðenn þatt min poꝛð. Ehhþhæꝛ þæꝛ itt iſſ ekeðð:. Maihh hellpenn þa þ næðenn itt. To ſen. ⁊ tunðeꝛꝛſtanðenn. All þeſſ te betteꝛe hu þehhm biꝛꝛþ. þe ꝺoðꝺſpell unðeꝛꝛſtanðenn. ⁊ foꝛꝛþi tꝛoppe icc þatte biꝛꝛþ. Fel þolenn mine poꝛðeſſ. Ehhþhæꝛ þæꝛ þu ꝛhallt ſinðenn hē:. Amanh ꝺoðꝺſpelleſſ poꝛðeſſ. Foꝛꝛ ꝛhaſe mot to læꝛeðð follk. Laꝛꝛpell off ꝺoðꝺſpell tellen:. He mot pel ekenn manih poꝛð. Amanh ꝺoðꝺſpelleſſ poꝛðeſſ. ⁊ icc ne mihte nohht min ꝼeꝛꝛꝛ. Ahh þiþ ꝺoðꝺſpelleſſ poꝛðeſſ. þel fillen all. ⁊ all foꝛþi. Sholłðe icc pell offte neðe. Amanh ꝺoðꝺſpelleſſ poꝛðeſſ ðon. Min poꝛð. Min ꝼeꝛꝛꝛ to fillenn. ⁊ te bitæche icc off þiſſ boc. allſ it ſemeþ. All to þuꝛꝛhſekenn illc an ꝼeꝛꝛꝛ. ⁊ to þuꝛꝛhlokenn offt:. þatt upponn all þiſſ boc ne be. nan poꝛð hæn cꝛiſteſſ laꝼe. Nan poꝛð tatt ſpiþe pel ne be. to tꝛoppenn ⁊ to follhenn. &c.

Digitized by Google

And pha ſe pilenn ſhall þiſſ boc:· Efft oþerr ſiþe ꝑꝑitenn:· Himm biddе icc þ het ꝑꝑite ꝑihht. Spa ſumm þiſſ boc him tæcheþ. All þþerrt ut affterr þatt itt iſſ:· Vpp o þiſſ ſiꝑꝑſte biſne. ꝑiþ all ſꝑille ꝑime allſ her iſſ ſett. ꝑiþ allle fele ꝑorddeſſ. ⁊ tatt he loke pel þætt he an boc ſtaff ꝑꝑite tꝑiggeſſ. Eggpher þær it upp o þiſſ boc. irr ꝑꝑiten o þatt piſe. Loke he pel þ het ꝑꝑite ſpa forr he ne magg nohht elleſſ. on enngliſſh ꝑꝑitenn ꝑihht te ꝑord. þatt pite he pel to ſoþe. ⁊ giff mann pile pitenn ꝑhi icc hafe don þiſſ bede. ꝑhi icc till enngliſſh hafa penn godſpelleſſ haligħe lape. Icc hafe itt don forþi þ all Cꝑiſſtene follkeſſ berꝑhleſſ ----- ⁊ tærꝑfore hafe icc tuꝑꝑnedd it. inntill enngliſshe ſpæche:· For þatt i pollde bliþelig. þatt alle enngliſshe lede. þiþ æne ꝑhollde liſſtenn itt. þiþ herrte ꝑhollde itt tꝑoppenn. þiþ tungе ꝑhollde ſpellen itt. þiþ dede ꝑhollde itt follghenn, &c.

Icc þ þiſſ enghliſsh hafe ſet enghliſshe menn to lape:· Icc paſſ þær þær i cꝑiſſtned paſſ. Oꝑꝑmin bi name nemmnedd. ⁊ icc oꝑꝑmin full innpaꝑꝑdlig þiþ muþ. ⁊ ec þiþ herrte. her bidde þa cꝑiſſtene menn. þatt henenn oþerr nedenn. þiſſ boc:· hemm bidd icc her þatt tegg. forr me þiſſ bede biddenn. þatt broðerr þatt þiſſ enngliſsh ꝑꝑitt. allr æneſſt ꝑꝑat. ⁊ ꝑꝑohhte:· þ broþer forr hiſſ ſpinnc to læn:· Soþ bliſſe mote finden. A Ω.

Ða godꝑpelleſſ alle þatt icc her o þiſſ boc magg findenn:· Hemm alle pile icc nemmnenn her. Bi þeggre ſiꝑꝑſte ꝑorddeſſ. ⁊ tale pile icc ſetten to. to don gup tunderꝑſtanndenn. Hu fele ſinndenn o þiſſ boc. godꝺſpelleſſ unndeꝑr alle.

Tunc ſequitur ſyllabus ſive Recenſio ſingularum Sectionum ex ſacris Evangeliis & Actibus Apoſtolorum, de quibus, in ſuo ordine tractatur. Quot vero Lectiones fuerint incertum eſt, quia folia bina exſcinduntur: Lectionum vero Paraphraſticarum 242, quarum Tituli in ſyllabo etiamnum leguntur, 31 duntaxat in hoc Cod. cernuntur. Ubi vero volumina quæ reliquas continebant deliteſcunt; cum illis qui maxime ignari ſunt juxta neſcire me fateor.

Ex Auctoris in librum ſuum præfatione.

Ðiſſ boc iſſ nemmnedd oꝑꝑmulum:· Forꝑꝑi þ Oꝑꝑm itt ꝑꝑohhte. ⁊ itt iſſ ꝑꝑohht off quaþꝑigan:· off godꝺſpell bokeſſ foꝑꝑꝑe ———

And all þuſſ þiſſ enngliſshe boc. iſſ oꝑmulum gehatenn. ———

Columna prima, in imâ paginâ

Incipit Exordium libri his verbis. All mann kinn ſꝑa þ adam paſſ. þuꝑꝑh dꝑihhtin ꝑꝑohht off eoꝑþe. Anan till þ itt cumenn paſſ. Till cꝑiſteſſ dæþ.o node All for till helle forꝑ þ gillt. þætt adam haffde gilltedd:· Ðuꝑꝑh þ he godeſſ bode ꝑord foꝑꝑlette forꝑ litell nede.

I. col. 2. Scdm Luc. 1. fuit in diebus herodis regis judee ſacerdos quidam nemine Zacharias.

Incip. Ann ꝑneort paſſ onn henodeſſ dagg:· amanг iudiſskenn þeode. ⁊he paſſ gehaten Zacarige ⁊ haffde an duhtig piꝼ. þ paſſ off aaronеſſ dohhtreſſ. ⁊ gho paſſ Elyſabæþ gehaten.

II. col. 4. Scdm Lucam. Dixit Zacharias ad angelum, unde hoc ſciam ego enim ſum ſenex.

Incip. Ða regde Zacarиaſſ þuſſ. Till godeſſ enngell rone. þuꝑꝑh ꝑhatt magg icc nu pitenn þiſſ. þatt itt me mughe ꝑuꝑꝑþenn:· pitt ſinndenn off ſꝑille elde nu:· Datt pitt ne mughenn tæmenn.

A col. 12. deſunt omnia, uſque ad col. 29.

III. col. 53. Scdm Lucam. Miſſus eſt angelus Gabriel a deo in civitatem Galileæ.

Incip. Me mineþþ þ icc ſegde gor. nu littl æꝼ o þiſſ lape. þatt godeſſ enngell gabriæll paſſ renn till Zakarige. to kiþenn himm þ he iohan Bapttiſſte ꝑhollde ſtreonenn. ⁊ ec icc ſegde gup þ he paſſ ſenn till ſannte Marge. to kiþenn þ gho ꝑhollde ben off halige gaſt piþþ childe.

IV. col. 66. Scdm Lucam. Exſurgens Maria abiit in montana cum feſtinatione.

Incip. Ðatt tatt te laffdig Marge. gor rra rumm þe godꝺſpell kiþeþþ. to ſpekenn piþþ elyſabæþ. Icludig landeſſ munntesſ:· þær gho piþþ hire macche paſſ. inn an iudiſſkenn cheſſtre.

Inter coll. 68 & 77, *deſunt folia bina, quibus continebatur Ormini ſive Ormi expoſitio in illud S. Lucæ.*

V. Elyſabeth impletum eſt tempus pariendi, & peperit filium.

Et pars pior expoſit. ejuſdem in illud D. Matthæi.

VI. Cum eſset deſpõſata mater Jeſu Maria, Joſeph; antequam convenirent.

VII. col. 83.

Digitized by Google

VII. col. 83. Scđm. Lucam. Exiit edictum a Cæſare Auguſto ut deſcriberetur.

Incip. An romaniſhe kinȝ paſl auȝuſſtuſl ȝehatenn. ⁊ he paſſ puppþenn kinȝ off all mannkinn onn eþe. ⁊ he ȝann þennkenn off himmſelf:· ⁊ off hiſſ mickle þiche. ⁊ he biȝann to þennkenn þa. ſpa ſum þe kiþeþþ. off þatt he pollde þitenn pel. hu mikell fehh himm come.

VIII. col. 87. Scđm Lucam. Paſtores loquebantur ad invicem, tranſeamus uſque Bethleem. &c.

Incip. Foppþ þihht anan ſe time comm þ upe dþihhtin pollde ben bopenn⁹ þiſſ middell æfld. fopp all mann kinne nede. He chæſ himm ſone kinneſſ menn. all ſpillke ſumm he pollde. ⁊ ⁊ phæp he pollde bopenn bene he chæſ all att hiſſ pille.

Inter coll. 95 & 105 deſunt bina folia, quibus continebatur pars prior expoſitionis Ormini ſuper illud D. Lucæ.

IX. Poſtquam conſummati ſunt dies octo, ut circumcideretur puer, &c.

Inter coll. 136 & 145 itidem deſiderantur folia duo, & (ſi fas ſit conjicere) pars poſterior hujuſce ſermonis, & prior ſequentis, qui (ut videtur) in illud.

X. Scđm Matthæum. Cum natus eſſet Jeſus in Bethleem Judæ, in diebus Herodis, &c.

Inter coll. 156 & 161 deeſt fol.

XI. col. 173. Scđm Lucam. Poſtquam impleti ſunt dies purificationis Mariæ matris Jeſu.

Incip. Foppþ þihht ſe time comm þæp to þatt upe laffoiȝ Maȝe. afft̄ iudiſkenn laȝheſſ boc. þe minnſtre rhollde ſekenn:· menn tokenn hire dere childe. ⁊ bæpenn himm to kipke. ⁊ lebbenn hire fopþ piþ himm:· Spa ſumm þe boc hemm tahhte.

XII. col. 174. Scđm Lucam. Erat Joſeph & Maria mater ihū mirantes ſuper his.

Incip. Ioſæp ⁊ Maȝe cpiſteſſ modepp. pundpedenn baþe. off all þ hemm paſſ cpibbedd tære off cpiſte. ⁊ ſymeon þ hallȝhe mann ȝaff hemm blettſinnȝe baþe ⁊ reȝȝde to þe laffoiȝ þuſſ.

Inter coll. 180 & coll. 205 deſiderantur folia ſex, quibus conſcripta fuerit pars poſterior hujuſce ſectionis, & initium ſequentis, ſuper illud Matthæi.

XIII. Ecce Angelus Domini apparuit in ſompnis Joſeph dicens: ſurge & accipe puerum & matrem ejus & fuge in Egyptum.

XIV. col. 209. Secđ Matthæum. Defuncto autem Herode, ecce angelus domini apparuit in ſompnis Joſeph in Egypto dicens, ſurge accipe puerum & matrem ejus & vade in terram iſrael, &c.

Incip. Afft̄ þatt tatt hepode kinȝ paſſ endedd in hiſſ ſinne:· dpihhtineſſ enȝell comm anan till ioſæp inn eȝipte. ⁊ tæp he comm till himm o nahht ⁊ fand himm þanne o ſlæpe. ⁊ tæpe he ſpacc anan piþ himm. ⁊ ſeȝȝde þuſſ piþ popde. Ioſæp piſ upp ⁊ tacc þe childe. ⁊ tacc þe childeſſ modepp. ⁊ fapp till illpæleſſ land. inntill þin aȝhenn bipde.

XV. col. 218. Secđ. Lucam, Cum factus eſſet ihs̄ annorum 12 aſcendentibus illis, &c.

Incip. Afft̄ þ tatt te lafepp cpiſt paſſ cumme off eȝyppte. Inntill þe land off ȝalile. till nazapæþeſſ cheſtre:· þæp afft ſeȝȝþ þe ȝoddſpell boc.

Inter coll. 220 & coll. 225, deeſt folium unum.

XVI. col. 226. Secđ Lucam. Anno quinto decimo Tyberii Cæſaris.

Incip. Nu cumeþ me to tellenn fopþ off ſannt iohan bapttiſſte. ⁊ tæppihht tæp i let off himm. þæp pile i nu biȝinnenn. to tellenn ⁊ to ſpellenn ȝup. off himm ⁊ off hiſſ lape.

XVII. col. 230. Secđ Matthæum. Venit Johannes Baptiſta prædicans in deſerto judeæ, & dicens penitentiam.

Incip. Ðatt ſannt iohan ſpa ſpipe ȝunȝ. biȝann dpihhtin to þeoppenn:· þat paſſ ȝod biſne ful i pirr till upe ȝunȝeȝenȝe. þatt hemm bippþ afft̄ heope mahht biȝinnenn ȝodd to cpemmenn.

Inter coll. 236 & 245 deſiderantur folia bina.

† Q XVIII. col. 256.

Digitized by Google

XVIII. col. 256. Secd Joannem. Miſerunt Judæi ab Ieroſolymis ſacerdotes & Levitas ad Joannem.

Incip. Foꝛꝛþi þ ſannt iohaneſſ poꝛd ꝛꝛnanȝ piꝺe ⁊ ꝛiꝺe o lanꝺe. Foꝛꝛ þ he paſſ ut numm mann. i laꝛeſſ ⁊ i ꝺeꝺeſſ. and foꝛꝛ þ he biȝann himmſellf þæꝛ þæꝛ he paſſ i peſſte. to fullhtnenn. balꝺeliȝ þe follc þatt naſſ næfꝛ æꝛ biȝunnenn.

XIX. col. 267. Secd Matthæum. Venit ihs̄ a Galilæa in Jordanem ad Johannem ut baptizaretur, &c.

Incip. Vnꝺeꝛꝛ þa ꝺaȝeſſ allſ uſſ ſeȝȝþ Maþeoꝛ þe ȝoꝺꝺſpell ꝓihhte. Comm ieſu cꝛiſt off ȝalile ſꝛa nazaꝛæþeſſ cheſſtꝛe. till ſlumm ioꝛꝛꝺan till ſannt iohan. þæꝛ he ſtoꝺ follc to fullhtnenn. ⁊ cꝛiſt ta polꝺe fullhtneꝺꝺ beon at ſannt iohaneſſ hanꝺe.

Inter coll. 276 *&* 281 *deeſt folium unum.*

XX. col. 281. Secd Matthæum. Ductus eſt ihc̄ a ſpiritu in deſertum, ut temptaretur à diabolo.

Incip. Foꝛꝛþ ꝓihht ſe ieſuſſ fullhtneꝺꝺ paſſ. he pennꝺe himm inntill peſſte. þe ȝoꝺꝺſpell ſeȝȝþ þatt he paſſ leꝺꝺ þuꝛꝛh ȝaſt inntill þe peſſte. añ tatt ꝓoꝛꝛ þ he ꝛhollꝺe þæꝛ beon ſanꝺeꝺꝺ þuꝛꝛh þe ꝺeofell.

Poſt coll. 296 *deeſt folium unum.*

XXI. col. 306. Secd Joannem. Altera die vidit Joannes Jeſum venientem ad ſe & ait, ecce agnus dei.

Incip. Affc̄ þ ieſuſſ ſanꝺeꝺꝺ paſſ þuꝛhh ꝺefell i þe peſſte þæꝛ affc̄ comm he ſone anan till ſant iohan bapꝛtiſſte. ⁊ ſannt iohan bapꝛtiſſte ſahh þe lafeꝛꝛꝺ cꝛiſt himm nehȝhenn. ⁊ ſeȝȝꝺe to þe leoꝺe þuſſ. Sꝺa ſumm þe ȝoꝺꝺſpell kiþeþ. Loc heꝛe cummeþ ȝoꝺeſſ lamb þatt ꝛhall foꝛꝛ menn be offneꝺꝺ.

XXII. col. 309. Secd Johannem. Altera autem die ſtabat Johannes, & ex diſcipulis ejus duo, &c.

Incip. Ðæꝛ affteꝛꝛ onn an oþeꝛꝛ ꝺaȝȝ. ſtoꝺ ſannt iohan bapꝛtiſſte ⁊ tpeȝȝenn ſtoꝺenn þæꝛ piþ himm. off hiſe leoꝛꝛninȝcnihhteſſ. ⁊ he ſahh upe lafeꝛꝛꝺ ȝan. ⁊ ſeȝȝꝺe þuſſ piþ poꝛꝺe. Loc heꝛe. þiſſ iſſ ȝoꝺeſſ lamb.

XXIII. col. 330. Secd Johannem. Nuptiæ quidem factæ ſunt in chana Galileæ, &c.

Incip. Vꝑ o þe ꝓꝛiꝺꝺe ꝺaȝȝ bilammp Sꝺa ſumm þe ȝoꝺꝺſpell kiþeþ þatt i þe lanꝺ off ȝalile paſſ an bꝛiꝺale ȝaꝛꝛkeꝺꝺ. ⁊ itt paſſ ȝaꝛꝛkeꝺꝺ in an tun þatt paſſ cana ȝehatenn. ⁊ cꝛiſteſſ moꝺeꝛꝛ Maꝛȝe paſſ att tatt bꝛiꝺaleſſ ſæte.

XXIV. col. 354. Secunꝺ. Joannem. Prope erat Paſca Judæorum & aſcendit ihc̄ ieroſolymam & invenit in templo vendentes oves & boves & columbas, &c.

Incip. Affc̄ þatt tatt te lafeꝛꝛꝺ cꝛiſt þe pac̄ haffꝺe phaꝛꝛnfeꝺꝺ. till pin i cana ȝalile þuꝛꝛh hiſſ ȝoꝺꝺcunꝺe mahhte. affc̄ allſ uſſ ſeȝȝþ þæꝛ ȝoꝺꝺſpell. foꝛ he piþ hiſe poſtleſſ. inntill ann oþeꝛꝛ tun þ paſſ Cafaꝛꝛnaum ȝehatenn.

XXV. col. 371. Secunꝺ Joh. Erat homo ex Phariſæis Nichodemus nomine, princeps Judaeorum, &c.

Incip. An mann amanȝ iuꝺiſkenn þeꝺ. paſſ nicoꝺem ȝehatenn. off þ faꝛiſepiſshe folc. þatt læꝛneꝺꝺ paſſ o boke. an allꝺeꝛꝛmann. an hæfeꝺꝺ mann inn iſſꝛaæle þeꝺe.

Poſt coll. 376. *habetur pars folii dilacerati.*

XXVI. col. 384. Secunꝺ Joh. Sic deus dilexit mundum ut filium ſuum unigenitum daret, &c.

Incip. Ðuꝛꝛh þ te lafeꝛꝛꝺ ſeȝȝꝺe þuſſ till nicoꝺem piþ poꝛꝺe. Sꝺa luſeꝺe þe lafeꝛꝛꝺ ȝoꝺꝺ þe peꝛellꝺ. tatt he ſennꝺe hiſſ aȝhenn ſune allmahhtiȝ ȝoꝺꝺ to puꝛꝛþenn mann on eꝛþe to leſenn mannkinn þuꝛꝛh þiſſ ꝺæþ ut off þe ꝺeffleſſ palꝺe.

XXVII. col. 390. Secunꝺ Joh. Poſtea venit ihc̄ in Judæam terram, & diſcipuli ejus. & illic morabatur & baptizabat.

Incip. Anꝺ ſiþþen comm þe lafeꝛꝛꝺ cꝛiſt ꝛꝛa ꝛumm þe ȝoꝺꝺſpell kiþeþ. intill iuꝺea lanꝺ himm ſellf piþ hiſe leꝛꝛninnȝcnihhteſſ. ⁊ tæꝛ bilæf he þa piþ hemm ⁊ toc þa þæꝛ to fullhtnenn.

XXVIII. col. 391.

Digitized by Google

XXVIII. col. 391. Secund Johñ. Quem enim miſit deus, verba Dei loquitur. Non enim ad menſuram dat deuſ ſpm̄.

Incip. He þatt paſſ hiðepp ſenð þupþh ȝoðð. he ſpekeþ ȝoðeſſ popðe. Fopp ȝoðð ne ȝifeþ nohht piþ mett. hiſſ ȝaſteſſ hall ȝhe ſnofne.

Inter coll. 398 *&* 407 *deſunt bina folia, & pars poſterior hujuſce Sectionis cum priore ſequentis, in illud D. Johannis.*

XXIX. In principio erat verbum, & verbum erat, &c.

XXX. col. 421. Secund Joañ. Jeſus audiens quia murmurabant Phariſæi quod baptizaret.

Expl. Affteppp þ upe lafeppð cpiſt þe follc beȝunnen haffðe to fullhtnenn i iudea land. þupþh hiſe leppninȝe cnihhteſſ. he cnep þel alſ itt ppiteþ uſſ iohan þe ȝoðſpell ppihhte þatt tatt fapiſepiſshe follc ſtþanȝ ppaþþe takenn haffðe ȝæñ himm.

XXX. col. 424. Secd Lucam. Herodeſ miſit & tenuit Iohm̄. & alligauit in carcere propt̄ Herodiadem.

Incip. Hepode kinȝ off Galile toc Sannt Iohan Bapptiſſte. ȝ band himm piþ ippene bánð. ȝ papp himm i Cpaþþteppne. ȝ tatt paſſ fopp Hepodian Filippeſſ pif hiſſ bpoþepp.

"Ormini noſtri Opus (in Capp. ſupra CCXL diſtinctum) ex pluribus conſtitiſſe libris inde "conſtat, quia in Indice Textuum Evangelicorum totius operis, ad quinquageſimum, adſcripſit "non nemo manu veteri, *huc uſq; I uolumen*; in quo tamen, omnia deſiderantur à Columna "CCCCXXVI. In ſecundo igitur volumine extabat caput LVII; in quo Auctori de Dominica Ora- "tione, Paraphraſtico ſuo more, tractandum erat: cujus jacturam non poſſum non dolere, quip- "pe quod (ſi extiterat) haud contemnendum Normanno-Saxonicæ Dialectus mihi exhibuiſſet ſpe- "cimen; ut qui omnia ejuſdem Orationis divinæ exemplaria Anglo-Saxonicè & Anglicè exarata "colligere deſtinavi, & in certum etiam Ordinem digerere. Ex quibus, ſic in unum collectis, de "linguæ Anglicanæ Origine & Progreſſu ab annis circiter ſeptingentis, cuivis docto fas eſſet "Diſſertationem inſtituere.

NE. D. 19. *Codex membr. in octavo, in quo, præter Imaginem Dom. noſtri Jeſu Chriſti, dextra ſceptrum, ſiniſtra volumen tenentis, cum S. Dunſtano ad pedes ejus provoluto, ejuſdem* * *Dunſtani manu delineatam & depictam cum inſcriptionibus, quæ cum icone in D. Hickeſii Grammat. cap. 22. exhibentur. Præter hanc, inquam, Iconem; præter partem potiſſimam libri primi Euticis Grammatici de Diſcernendis Conjugationibus (fol. 2) in quo nonnulla verba Britannice (ut videtur) Gloſſata ſunt; præter Lectionem quandam ex libro Deuteronomii Græce & Latinè litteris Saxonicis ſcriptam, fol. 19. præter Notam de numeris linealibus, ſuperficialibus & ſolidis, cum Alphabeto Nemnini Britannico ſeu potius Runico, haud ſatis accurate pridem publicato inter Epiſtolas Uſſerii Armachani, fol. 20: præter Tabulas Lunares, fol. 20. b. & Tab. Paſchalem ab A. D. 817 uſque ad A. D. 832, fol. 21. præter Expoſitionem in illud Apoſtoli* Qui peccatum Chirographi delet, *fol. 21. b. Præter Experimentum (ut dicitur) de luna, fol. 22: præter multa de Ponderibus & Menſuris, (ubi plurima verba Britannica aut Hibernica) fol. 23. præter Teſtimonia & Lectiones ex Prophetarum libris, Græce & Latinè, his quidem litteris Saxonicis, illis autem Latino-Græcis Capitalibus, præmiſſo Alphabeto Latino-Græco, fol. 24: præter Ovidii Naſonis Artis Amatoriæ librum primum, litteris Saxonicis antiquioribus ſcriptum, in quo etiam, alia plurima verba Britannice occurrunt gloſſata, ut videre eſt, fol. 37, &c:*

Fol. 10. *Habetur Saxonica Homilia de Inventione Sanctæ Crucis, cui tamen Titulus eſt abraſus.*

Incip. Gehepað ȝe nu hpæt ic eop recȝan pille. ymbe þa halȝan Rode þe Cpiſt on-þpopode. hu heo on þeorne dæȝ ȝefunden pær. þa ða pæ raȝan an hund pintra ȝ þpi ȝ þpitti pintra æfter Cpiſter þpopunȝe ȝ upriȝe to heofenum:. Đa pixode Conſtantinuſ re mæne Caſere on Roma-býriȝ.

Expl. Si him ſimble þanc þær þe he fop uſ þpopode. ȝ ſi him ſimble loſ ȝ puldop ealne hiſ ȝodnerra þe he mancynne ȝecyð hæfð. a on ealne populda populd a on ecneſſe. AMEN:.

---

* *Dunſtanum enim cùm Pingendi tum ſcribendi laude celebrem fuiſſe, ex vitæ ejus ſcriptore (qui ipſum noverat) his verbis docemur.* Hic itaque inter ſacra literarum ſtudia, ut in omnibus eſſet idoneus, artem Scribendi necne Citharizandi, pariterq; Pingendi peritiam diligenter excoluit. atq; ut ita dicam, omnium rerum utenſilium vigil inſpector fulſit. vid. MS. Cott. inſcr. *Fauſt.* B. 13.

Digitized by Google

NE. C. 3. 11. *Codex membr. in fol. min. ſeculo duodecimo ineunte (ut videtur) ſcriptum, in quo continetur.*

I. *Boethius de Conſolatione Philoſophiæ, Paraphraſticè in linguam Saxonicam verſus per Ælfredum Regem. Hunc Cod. tranſcripſit vir clariſ. Franciſcus Junius, & apographum ſuum, cum optimæ notæ Cod. Cottoniano contulit.*

II. *Oratio ad Deum, Saxonicè, quam typis edidit in Boethii ſui. pag.* 149, *D. Chriſtophorus Rawlinſonus, de quo infra plura.*

NE. F. 3. 15. *Codex memb. in fol. ante conquæſtum Angliæ Scriptus, in quo continentur.*

I. *Evangelia quatuor Saxonicè verſa.*

Hunc Cod. MS. *Rev. D. Matthæi Parkeri peculium fuiſſe, hoc facit ut credam. Nempe, quia Evangeliorum Dominicalium & Feſtorum dierum titulos ſive Rubricas, è Cod.* MS. *Bibliothecæ publ. Cantab. in noſtrum* MS. *Oxonienſem inſertos deprehendo. Nam in hoc Cod. ut rectè obſervat Dn. Mareſchallus,* Rubricæ ſive Tituli, recentiori manu inſeruntur: *immo & deſunt ii in hoc libro, qui in Cantabrigienſi* MS. *deſiderantur. Mitto, quod pars prior & poſterior Evang. D. Marci, pars poſterior D. Lucæ & D. Joannis per Neotericum quendam reſtituuntur, jubente (ut maxime probabile eſt) eodem D. Matth. Parkero, cui nihil antiquius quam perfectorum exemplarium ope, ſuorum lacunas ſupplere, & mutilos & truncatos Codices, integros & profectos reddere.*

Ad hunc Cod. MS. *inſtituta fuit prima editio Evangeliorum Anglo-Sax. cum verſione Anglica, Lond. A. D.* MDLXXI. *per Joannem Foxum, ſub auſpiciis Reverendiſſimi viri Dn. Matth. Parkeri Archiep. Cantuarienſis. Dein A. D.* MDCLXV *Franciſcus Junius, & Thomas Mareſchallus nitidiorem & magis correctam Editionem eorundem, publico Orbis litterarii beneficio Dordrechti emiſerunt: examinatis prius tribus aliis Codd. nempe Bibl. publicæ Cantab. altero, altero Bibl. C. C. C. C. tertio verò Hattoniano, quorum omnium ſelectiores Lectiones à Fr. Junio collectæ, in D. Tho. Mareſchalli Obſervatt. lectori dantur. De his Codd.* MSS, *(ſicut & de binis vetuſtiſſimis aliis Farmenni & & Eadfridi) multa narrat notatu digna cl. Mareſchallus in obſervatt. in verſionem Anglo-Saxonicam: Multa quoque à me de iiſdem Codd. & de alio cod. Evangeliorum Anglo-Sax. Cottoniano, qui hactenus intactus manet, infra dicenda ſunt.*

LAVD. E. 80. *Codex membr. in quarto Done. in quo continentur.*

I. fol. 1. *Annales Anglo-Saxonici à Chriſto nato, uſque ad An. Dom.* 1144.

Incip. Bꝛittene Iꝿlanꝺe ıꝛ ehta hunꝺ mila lanꝿ. ȝ tꝛa hunꝺ bꝛaꝺ.
Expl. Hauꝺ beꝿunnon . . . . . .

Ex hoc Cod. (una cum aliis quibuſdam, de quibus infra, ſuo ordine verba faciemus,) præclaram Chronici Saxonici Editionem, cum verſione Latina, Indice rerum Chronologico qui locupletiſſimus eſt, Regulis ad inveſtigandas nominum Locorum Origines, Nominumque Locorum & Virorum in Chronico memoratorum Explicatione adornatum, prælo, ingenti ſuo opere paratam, Oxoniæ A.D. 1692. *publici juris fecit vir Rev. & eruditiſſimus Edmundus Gibſon, A. M. Collegii Reginæ in Academia noſtra Socius, & Reverendiſſimo Domino Thomæ Archiepiſcopo Cantuarienſi à Bibliotheca & à Sacris.*

Quod attinet ad ſcriptionem hujuſce Cod. omnia uſque ad finem anni 1121, *fol.* 81, *eâdem manu, eodemque Atramento manifeſte ſunt conſcripta. Ex quo* LXXX *ea folia, quæ illud præcedunt, eodem anno, eademque manu exarata exiſtimo. Cæterum in foliis quæ ſequuntur, nempe ab initio anni* 1122, *ad an. uſque* 1132, *etſi facies Atramenti plane alia ſit, ab eodem tamen ſcriptore, exarata eſſe ſentio. Quæ autem ſequuntur ab anno Chr.* 1132, *uſque ad an.* 1143, *in quo abrupte deſinit Codex; aliena manu, prioris tamen æmula & imitatrice ſcripta eſſe videntur.*

II. *In Margine libri, fol.* 86. *b, &c. adſcribitur Gallicè Chronicon breve de rebus Britannicis, à Bruto ad Edwardum I. Angliæ Regem, quod ſic*

Incip. Deuant la natiuite noſtre Seineur Mil ȝ cc. anz uint Brutus.
Expl. Apre lẏ fu Rei Eabuuarꝺ ſun fiz. beau bacheler. pruz e uaillant.

De

Digitized by Google

De hoc libro MS. *ſic diſſerit, in Præfatione ſua laudatus Dn. Gibſonus,* Codici, *inquit*; quem LAVD. dicimus (inter eos utpote libros repoſito, quos D. Gulielmus Laud, Archiepiſcopus Cantuarienſis, Bibliothecæ Bodleianæ donavit) primum merito locum tribuimus. Huic uni plus debent Annales Saxonici, quam cæteris omnibus. Miſſo enim, quod ab anno MLXX. non alio quovis Codice uſi ſumus; ante iſtum etiam annum, ex illo nova quamplurima adjecimus, lacunas multas ſupplevimus, vitia etiam infinita, quæ in alios Codices irrepſerant, iſtius beneficio emendavimus. In membranis nitide ac eleganter ſcribitur; ita ut in eo nec auctoris diligentiam, neque Librariorum curam quiſquam facile deſiderare poſſit. A diverſis Librariis, diverſis etiam temporibus ſcriptum fuiſſe, Characterum differentia teſtatur. Ut enim illius Idioma ad noſtrum ſermonem paulatim deflectit, ita etiam literarum formæ ad noſtrum ſcribendi morem, ſub finem, propius accedunt. De Bibliotheca ad quam olim pertinuit, etſi nulla fiat mentio, (quæ quidem in vetuſtis manu ſcriptis Codicibus fere conſpicitur,) dubitari tamen non poteſt, quin ad Monaſterium Petroburgenſe ſpectaverit. Iſtius enim negotia, ab aliis omnibus Codicibus prætermiſſa, frequenter attingit. Quid quod tres integras Chartas, ad eum locum pertinentes, ſuis locis inſertas conſpicimus?

An vero hic Cod. ſit ille Petroburgenſis à Joan. Joſſelino perlectus, cujus lectiones variantes è margine Cod. MS. *C. C. C. C. ad Chronologiam ſuam attexuit Abrahamus Whelocus, hoc facit ut dubitem; nempe ingens illa diſcrepantia inter Lectiones iſtas, in editione Whelociana uncis incluſas, & hunc Cod. in quo maximæ ex parte lectiones illæ aut deſiderantur, aut aliis verbis exprimuntur, aut denique, recentiori manu inſeruntur.*

Quinetiam Lectores ſunt monendi, hunc Codicem membranaceum foliis Chartaceis puris interpoſitis, in ea forma, quam vocant in folio, compactum eſſe. In quibus quidem Chartis (ſicuti haud rarò in ipſis Membranis) ſcriptæ ſunt Lectiones variantes antiquiſſimi Cod. MS. *cujus nota in Bibliotheca C. C. C. C. eſt S.* II. *manu, me judice, D. Gul. L' Iſle, de quo, infra plura.*

III. *Ad calcem libri habetur Syllabus Homiliarum Saxonicarum, quæ inveniuntur in Codd.* MSS. *Bibliothecæ C. C. C. C. & Codicis* MS. 26 Claſſ. à dextra, ſer. ſuprema *in Bibliotheca Col. Trinitatis Cantabr. quem Syllabum, ni male memini, typis edidit Doctiſſimus & Rev. vir Dn. Georgius Hickeſius, in Grammaticarum Anglo-Sax. &c. Edit. priori, Oxon. A. D.* 1689.

Nec puto, prætereundum eſt, quod D. Matthæum Parkerum horum Annalium lectorem diligentiſſimum fuiſſe comperi: ex eo, quod ſigna illius manûs, ſubductas nempe lineolas rubras frequentes in hoc Codice videre eſt.

LAVD. F. 17. *Codex membr. in octavo oblongiori, paullo poſt Conquiſitionem Angliæ ſcriptus, in quo continentur*

I. fol. 1. *Canonum Eccleſiaſticorum libri quatuor: ſc. eorundem Cann. quorum Codex Wigornienſis, exemplar alterum eſt.*

LIBER PRIMVS.

Ðiſ iſ æþeſt ſe ſoſma Capitul. hu hit ȝebỳnaþ to ſoſeſceapienne be þæne ſỳnne mæðe:

Incip. Ðit ȝebỳnaþ þ ſe Saceꝛþ ſmeaȝe ſỳnfulſta manna bote be Biſceopeſtome:

II. fol. 5. LIBER SECVNDVS.

Can. 1. Be þam men þe pilleſ man ſlỳhð.

Incip. Be læpeda man þe oðeſne oſſlỳhð butan ȝỳlte.

Notandum eſt, quod in hoc libro, Canon IX, *ponitur loco Canonis* VIII.

Canon XVII *ſequentem Titulum præ ſe fert: rectiùs, me judice, quam Codex Wigorn.*

Can. 17. Be unȝehaðod mæðene þe to unpihtum hæmeðe ȝeþæſð:

Incip. Giſ hpỳlc man piſiȝe on hiſ nehſtan maȝon.

Canones vero qui ſequuntur, biſce Titulis gaudent.

Can. 18. Be þam men þe on hiſ maȝan ȝepiſaþ:

Incip. Giſ hpa Mỳnecene þe Goðeſ bnỳð biþ ȝehaten. him to piſe nimð:

†R *Can.* 19.

Digitized by Google

Can. 19. Be þam þe rc̄ Gnezoriur rpnecð be unnihtum hæmede:.

Incip. Nir na alyfed nænigum Cnirtenum. ꝥ he oftor pirige þænne tupa.

Can. 20. Be þam men þe gelomlice pif þing begæð:.

Incip. Fif eall rpa gif hyne forman pene forðrið gebyrig.

Can. 21. Be þam hu gefyn hipan heopa þeopar healdan rceolan for Gode:.

Incip. Haligе bec tæceað hpæt ælcum geleafrullum pene to donne ir.

Ab hoc Can. uſque ad finem Lib. II. inter ſe convenit utrumque exemplar.

III. LIBER TERTIVS.

1. Be gehadodna manna pifunga:.

Incip. Gif Mærre-pneort ł Diacon pifigen þolian heopa hader.

2. Eft be Godef þeopum:.

Incip. Gif re Mærre-pneort geleahtnod pær mid heafodlicum leahtrum.

3. Be þam men þe gyrnð Sacerd hadef:.

Incip. Gif Mærre-pneort ł Diacon man rlea.

4. Be þam þe re Sacerd hine healdan rceal:.

Incip. Godef Sacerdar ȝ Diaconar. ȝ oðer Godef þeopar.

5. Be þam Birceopum. ȝ be oðrum Godef þeopum:.

Incip. Soðlice eallunga ir forboden on haligum bocum.

In Lib. II. (*uti ſupra notavimus*) *hic Cod. videtur Codice Wigorn. emendatior: in initio autem libri* III. *Codex Wigorn.* (*ſicut & alius, qui in Bibl. C. C. C. C. inſcribitur.* L. 12.) *Ordine & Numero Canonum hoc Cod. perfectior & accuratior eſt. Dein vero ad finem Lib.* III. *in omnibus fere conſentiunt uterque Codex, niſi quod in hoc libro Canonis* X *Rubrica* Be þam ylcan, *non caſu, ſed conſilio, prætermiſſa videtur.*

IV. fol. 14. LIBER QVARTVS.

Hit ir ðeah to pitanne hpy þeof Feorðe Boc ry uncapitulod. nu ða æfrran Bec rynt gecapitulod. ꝥ ir forþam þe þeof feorðe Boc ir genumen of þam þreo bocum. ȝ ꝥ man on þim þreom hpæðe finðan ne mæg. hit man rint on þirre feorðan. ægðer be mafran þingum ge be læfran. openlicor ȝ hpæðlicor:.

Incip. Gif hpylc Birceop man ofrlea þoligе hir Hader.
Expl. Gif he þurh unnyttе ceartе man ofrlea. færte x ger.

Hunc Tractatum etiam exhibet Codex Wigornienſis, omiſſis tamen Sectionibus nonnullis, quas & in hoc Cod. & in illo Bibl. Coll. C. C. C. cujus Nota eſt L. 12. *invenire licet. In hoc quoque Cod. à fol.* XXIII. (*uti notavit doctiſſimus Gerardus Langbainius*) *deſideratur folium unum quod Cod. Bibl. C. C. C. C. beneficio, facile ſuppleri poteſt.*

V. fol. 24. b. *Sequitur Collectio Canonum Eccleſiaſticorum & Poenitentialium, ſine Titulis & Rubricis. Horum Cann. aliqui inveniuntur in Cod. Wigorn. cum ſuis Rubricis, ad fol.* 87 *mutato tamen ordine. In aliis quoque Codd. quoſdam horum Cann. ſæpiſſime inveni deſcriptos, prætermiſſis reliquis, quorum* (*forte propter frequentiorem eorundem uſum*) *alios quidem habet, alios autem non habet Cod. Wigorn. & id genus alii nonnulli. Verum univerſa collectio ex Poenitentialibus Gregorii Magni, Theodori Archiepiſcopi Cantuarienſis, Ecgberhti Archiepiſcopi Eboracenſis, &c. videtur excerpta, & in quattuor Partes,* (*ut ita dicam*) *diſtincta; quarum*

VI. *Pars prima ſic*

Incip. Se man re ðe mænne Að rpecað on Cynicean. xi. gear færte. Gif he hit for neode do. iiii. gear færte.
Expl. Spa hpylc man rpa þar Scrift-boc tiligе to abrecanne. on ecere forðemednyrre he ry forðemed:.

VII. fol. 27. b.

Digitized by Google

VII. fol. 27. b. *Secunda Pars ſic*

Incip. Ðiſ ſýnd þa niht Ymbren-dagaſ þe man mid niht healdan ſceal. Ðæt iſ on Kl Martii on þære ſoſtman pucan.
Expl. Sumum geap bota rumum ma geap. ⁊ eft be gyltef mæðe. rumum monð bote. rumum ma picena. rumum dæg bota. rumum ma dagena. ⁊ rumum ealle hiſ liſ dagaſ:.

VIII. fol. 28. b. BE ÐEODORES GESETNYSSE HV MAN SCEAL FÆSTEN ALYSAN:.

Incip. Ðeodoſuſ ſe halga ⁊ ſe goda Biſceop.

Hujuſce Conſtitutionis Titulus, in hoc Cod. deſideratur; occurrit autem cum Conſtitutione ωζλεξει *in Cod. Wigorn. fol.* 67. b.

IX. fol. 30. b. Sequuntur Canones Partis quam Tertiam voco hujus Collectionis; quos fere omnes habet Cod. Wigorn. ſuis Rubricis inſignitos, v. g. Can. primus qui ſic in Rubris inſcriptus.

IVDICIVM DE PECCATIS MVLTIS.

Incip. Seo æreſt ſoplætneſſe iſ ſýnena fulluht.
Explicit autem Pars III ſic, ſoſ hine man ſingeð Mærſan. ſýððan ælc ſe ðe pýle:.

X. fol. 36. b. Pars IV ſic

Incip. Fiſ motan undef bpunum hnægle to Þuſle gan. ſpa ſpa Baſiliuſ bæmde.
Expl. And to mycelre þeaſre he hit gebeð. ſe þe eall gelæſt þ he gode behateð:.

In hac parte, oſtenditur quibus bonis operibus expianda peccata forent ab hominibus ſummæ, fol. 40. *b. mediæ, fol.* 41, *denique infimæ ſortis & conditionis, fol.* 41. *b. Infimæ autem ſortis homunciones, non tantum ad facienda bona opera, quæ ſuæ conditioni conveniunt, monentur; ſed etiam regnum Cælorum miſeram cutem flagellando, & iſtiuſmodi exercitiis quæ morbificandæ Carni ſerviunt, ut lucrifacere poſſent. Quinetiam fol.* 42. *b. deſcribitur ut Proceres & Magnates ſupplicia iſta piacularia per amicos ſubire poßent.*

Nota autem, Lector, quod collectionem quam deſcripſi Canonum, in quatuor partes propterea diſtinxi, quod totidem Interſtitiis in Manuſcripto diſtincti eſſe videntur. Tu vero, ſi ut unum indiviſum Opuſculum, eam eſſe ſtatues, equidem non adverſabor.

XI. fol. 45. *Officium Confeſſarii, aliena (ſed non abſimili) manu cum ſequentibus ſcriptum.*

Incip. Ðæt ſceall ſe Scriftte gebencean. ſe ðe bið manna ſaple læce. ⁊ heoſa dæda gepita.
Expl. Ðæſ þu æſ mid þinum lichaman on þinum life gefremedeſt. þon ne bið nan piht þær þe þu æfre gedýdeſt godeſ oððe ýfeleſ. Godeſ ælmihtigeſ eagum bemiðen:.

XII. fol. 47. *Officium Unctionis extremæ; Viſitatio infirmorum; Commendatio animæ ad Deum, &c. Latine cum Rubricis Anglo-Saxonicis, truncatum in fine.*

Incip. Ðon gif hpa to þam geuntrumod beo. þ he haligeſ Smýrelſeſ befuſſe. þon tæcð ſe halga Apoſtol Scſ Iacobuſ hu man ymb þ don ſceal.

In Litania eſt oratio ad S. Eaduardum Angliæ Regem & Martyrem qui dolis Novercæ necatus fuit An. Dom. 961.

LAVD. E. 19. *Codex membr. in Octavo paullo poſt Conquæſtum Angliæ ſcriptus, in quo continetur Verſio Heptateuchi Saxonica, præter alia quædam Ælfrici Abbatis, hoc ordine.*

I. fol. 1. INCIPIT PREFATIO GENESIS ANGLICE.

Incip. Ælfric Munuc gret Æðelpæld Ealdorman eadmodlice:.
Expl. Mycel ýfel deð ſe unſpitere. gif he nele hýr poh gefihtan:.

Hanc Præf. quam præmiſit verſioni ſuæ lib. Geneſeos Ælfricus, primus publicavit Rev. vir Henricus Whartonus in Auctarii Hiſtoriæ Dogmaticæ J. Uſſerii Armachani pag. 380. *Latina*

Digitized by Google

verſione è regione poſita, quam fecit D. Whartonus ex Anglica tralatione (quam ſolam flagitabat) eruditiſſimi Dn. Georgii Hickeſii Decani Eccleſiæ Wigornenſis.

II. fol. 3. INCIPIT LIBER GENESIS ANGLICE.

Incip. On anginne ſceop God heofenan and eorðan.
Expl. Se pæſ ſelæd on hiſ ſtope of Egipta lande:.

III. fol. 37. Ellermoth on Hebreiſc. EXODVS on Greciſc. Exitus on Lyden. Ut-færeld on Engliſc:.

Incip. Ðyſ ſynd Iſraele beanna naman.
Expl. Ne on ælc ge nan ſyn on þam dæge:.

IV. fol. 65. b. Her onginneð ſeo þridde Boc. þe iſ genemned on Ebreiſc Uaiecra. ⁊ Leuiticus on Greciſc. ⁊ Miniſterialis on Lyden. þæt iſ Ðenung-boc on Engliſc. forþa þara Sacerda þenunga ſind þaſ appritene:.

Incip. Dryhten clipode to Moiſe.
Expl. And Iſraela folce on Sinai dune:.

V. fol. 72. Her ongið ſeo boc þe iſ genemned on Ebreiſc Uageðaber þ iſ on Lyden Numeriſ. ⁊ on Engliſc Getel. forþam þe Iſraela beaſn pæſon on þære ſetealde:.

Incip. Dryhten ſpræc pitodlice to Moiſe.
Expl. Spa ſpa him dihte Ioſue. FINIT:.

VI. fol. 82. b. Her onginð ſeo boc þe iſ genemned on Ebreiſc Belle ababaſim. ⁊ on Greciſc Deuteronomium. ⁊ on Lyden Secunda Lex. ⁊ on Engliſc Seo æfterre æ.

Incip. Ðiſ ſint ða ord þe Moiſeſ ſpræc.
Expl. Ætforan Iſraela folc:.

VII. fol. 98. b. INCIPIT LIBER IOSVE. *Quæ verba in margine ſcribuntur, nam in ipſo Textu, nulla eſt diſtinctio inter libros Deuteron. & Joſue.*

Incip. Hit par æfter Moyſeſ.
Expl. De him pæſ ſerealð on Ephraim dune:.

VIII. fol. 108. De libro IVDICVM, ANGLICE:. (*Homilia.*)

Incip. Æfter ðam ðe Moyſeſ ſe mæra Heretoga þæt Godeſ folc ſelæde of Pharaones þeopette.
Expl. Se endiað nu þiſne Cride. þur ðanciende ðam Ælmihtigan ealra hiſ ſodniſſa. ſe þe æfre rixað on ecnyſſe. AMEN:.

Hæc omnia (una cum aliis ſcriptis Saxon. de quibus infra plura,) ad hujus Cod. fidem, magno cum labore & ſumptu, edidit vir nobis amiciſſimus Edwardus Thwaits A. M. nec non Collegii Reginæ in Academia noſtra Socius, Oxoniæ An. Dom. MDCXCVIII.

Prius autem quam de cæteris quæ in hoc Cod. inveniuntur ſcriptis ad dicendum adgrediar; paucis de ipſo Cod. MS. *Lectorem morari viſum eſt.*

1. *Inter fol.* 586. *lacuna eſt unius exciſſi folii quam beneficio Cod. membranacei Bibliothecæ publicæ Cantab. feliciter ſupplevit diligentiſſimus Editor.*

2. *In Codice inſeruntur Lectiones quædam variantes, manu D. Gul. L'Iſle, ex Heptateucho Cottoniano: ex quibus unam eamque præſtantiſſimam ſelectam publici juris fecit editor. in notis. pag.* 28.

3. *Inter verſ.* 31 *&* 32 *Cap. V. lib. Geneſeos. h. e. fol.* 6. *Occurrit hæc Rubrica.* Her ſrutelað þar ælmihtigan Godeſ milðheortnyſſe. ⁊ hiſ pundru hu he Noe beaſh. ⁊ hiſ pife ⁊ hiſ teame æt þam miclan ſlode:.

Cap. etiam XII. *h. e. fol.* 9. *præfigitur hæc Rubrica* Her ſrutelað þar ælmihtigan Godeſ milðheortnyſſe ⁊ hiſ pundru. hu he Abraham ſeceoſ. ⁊ hiſ bletſunga him ſealde ⁊ hiſ ofſpringe:.

Fol. 17. *b. inter Capp.* 22 *&* 23 *vacuum cernitur ſpatium, cuidam Rubricæ deſtinatum.*

Fol. 24. *b. i. e. ad Verſ.* 2. *Cap.* XXXVII. *ſcripta eſt hæc Rubrica,* Her cyðde God ælmihtig hiſ milðheortnyſſe. þe he Abrahame behet on Iorepe Abrahameſ ofſpringe:.

Quæ quidem Rubricæ in pag. 28. *ſupracitata, ab Editore memorantur.*

Fol. 28.

Digitized by Google

Fol. 28. *hoc eſt, ad verſ.* 15 *cap.* XLI *aliud occurrit vacuum ſpatium, ſicut & alia plurima per Pentateuchum Rubricis ſparſim deſtinata.*

Quæ quidem omnia, ut & Epiſtola ad Æthelwærdum Nuncupatoria oſtendunt non integram verſionem SS. Bibliorum meditatum eſſe Ælfricum, ſed tantum in eo operam navaſſe, ut Compendioſas ex iis Narrationes & Hiſtoriolas, quibus populus in iſtis, quæ maxime illos ſcire oportebat, erudiretur, in ſermone vernaculo contexerat.

4. *Cap.* XXXI *lib. Numer. in hoc Cod.* MS. *deeſt, quod quidem diligenter quærens non inveni in Cod. Bodleiano, qui inſcrib. LAVD. E.* 33. *ex quo deſcripſit Homiliam de Jobo, quam una cum Heptateucho ſuo Saxon. Publici juris fecit D. Edw. Thwaits.*

5. *Liber Judicum ſermo quidem eſt, ut ex Cod. Juniano conſtat, cujus nota eſt C. & num.* 23. *fol.* 108. *in quo titulum hunc præ ſe fert.*

SERMO EXCERPTVS DE LIBRO IVDICVM, "qui ſane ſermo non ſolum in "iiſdem verbis incipit, ac deſinit, ac impreſſus liber, ſed etiam de Imperatoribus & Regibus, ſpe- "ciatim de Ælfredo, Æthelſtano & Eadgaro, qui hoſtes ſuos per divinam fidem profligarunt, ea- "dem ac liber impreſſus tradit.

Nir þir geprit be anum men appiten. ac ir be eallum. Scil. Epiſtol. Ælfrici quæ ſequitur.

IX. fol. 115. b. *Incip.* Ic Ælfric Abbod on ðirum Engliſcum geprite ſpeondlice gnete mid Godef gnetinge ſulfget æt Ylmandune. be þam þe pit nu hefr rpræcon be þam Engliſcum gepritum þe ic þe alænde. ꝑ þe pel licode þæra gepnita andgit. ⁊ ic ræde ꝑ ic polde þe rum arendan git.

In hac Epiſtola, Wulfgetum multa docet de Trinitate, ac de Mundi creatione, deinde de recta vita inſtituenda quaſi concionem habens in illud Matthæi Eſto conſentiens, &c. *perinde ac in Homilia illa Cod. Wigorn. fol.* 124. *in quo deſiderantur verba monitoria* Nir þir Geprite, &c. *cum integra Epiſtola ad Wulfgetum, utpote incipiente (fol.* 124) *à verbis Evangelii* Erto conſentiens, &c. *Tractatus autem in utroque Cod. ſive Epiſtola ſive ſermo dicendus eſt, his verbis*

Expl. Getiðie ur re ælmihtiga God ꝑ pe magon eop fectan hir halgan lare opt. ⁊ eop gehirrumnirre. ꝑ ge þa lare arendon to peopcum eop to þearfe. re ðe leofaþ ⁊ rixaþ a to populde. AMEN:.

X. fol. 120. b. Incipit libellus de Vetepi Teſtamento et Nouo.

Ðir gepnit pæf to anum men gebiht. ac hit mæg rpa ðeah manegum fremian.

Incip. Ælfric Abbod gnet freondlic digpeord æt Eart-heolon. Ic rec þe to rodan ꝑ re biþ rpiþe pir re þe mid peopcum rpric.
Expl. And ic arende hig on Engliſc. ⁊ pædon gif ge pillaþ eop rylfum to pæde:.

EXPLICIT DE VETERI TESTAMENTO.

XI. fol. 131. b. INCIPIT DE NOVO TESTAMENTO.

Incip. Ic recge ðe nu ðipeord ðæt ic hef gerett hæbbe þar feapa byrna of ðam ealdan bocan on þære ealdan gecyðnyrre under Moyref æ.
Expl. Loca hpa ðar boc appite. ppite hig be þære byrne. ⁊ for Gode luſon hi gepihte þæt heo toleaf ne beo þam ppitere to plihte ⁊ me to tale:.

Binas has de utroque Inſtrumento Epiſtolas, ad fidem hujus Minoris exemplaris Pentateuchi, quod in Bibliotheca Cottoniana jam tum extabat, Angliæ verſum edidit D. Guil. L'Iſle. A. D. MDCXXIII. *Pentateuchi autem hoc exemplar in Bibliotheca Cottoniana extitiſſe docent ad D. Robertum Cotton. datæ Editoris literæ, quas repperi in Epiſtolarum volumine Bibl. Cotton. IV L. C.* 3. *Epiſt.* 303. *&* 337.

De Editione harum Epiſtolarum L'Iſliana, Lectorem monitum velim; nempe, quod in Bibl. Bodl. inter Codd. MSS. *Rev. & ſummi viri Thomæ Mareſchalli, n.* 72. *habetur exemplar hujuſce libri impreſſi, in infinitis fere locis, manu doctiſſimi Franc. Junii F. F. emendatum & correctum.*

Digitized by Google

HATTON. 88. *Codex membr. in quarto fere quadrato ſcriptus, in quo continetur Liber Gregorii Papæ de Cura Paſtorali, Paraphraſtice in linguam Saxonicam verſus per Ælfredum Anglo-Sax. Regem.*

I. *Habentur Capitula libri, num. LXV.*

II. *Præfatio Gregorii Magni (ut videtur) ad Joannem Ravennatenſem Epiſcopum, quæ ſic*

Incip. Ðu leoꝼuꝛta bꝛoðuꝛ ꝛuiðe ꝼꝛeondlice ⁊ ꝛuiðe ꝼꝛemꝛumlice ðu me tælðeꝛð. ⁊ eaðmode in ȝeðonce ðu me ciddeꝛt.

III. *Sequitur liber, qui ſic in primo Capite*

Incip. Ðætte unlæꝛnde ne ðýꝛꝛen undeꝛꝼon Laꝛeoꝛdom.

Foꝛðon ðe nan cꝛæꝼt niꝛ to læꝛanne ðæm ðe hine æꝛ ȝeoꝛnlice ne leoꝛnode.

Lib. Expl. Loca nu ðu ȝoda peꝛ Ioanneꝛ hu ꝼæȝeꝛnne ⁊ hu plitiȝne monnan ic hæbbe atæꝼned ꝛa unplitiȝ ꝑꝛitepe ꝛa ꝛa ic eom. ðæꝛ ic hæbbe ȝetæht hpelc Dieꝛde bion ꝛceal. to ðæm ic pæꝛ ȝened mid ðinꝛe tælneꝛꝛe. ðæt ic nu hæbbe maneȝe men ȝelæd to ðæm ꝛtæðe ꝼullꝼnemedneꝛꝛe. on ðæm ꝛcipe mineꝛ modeꝛ. ⁊ nu ȝiet hpeanꝼiȝe me ꝛelꝼ on ðæm ýðum minꝛa ꝛcýlda. Ac ic ðe bidde ðæt ðu me on ðæm ꝛcip ȝebꝛoce ðiꝛꝛeꝛ andpeaꝛdan liꝼeꝛ ꝛum bꝛed ȝeꝛæce ðinꝛa Gebeda ðæt ic mæȝe onꝛittan oð ic to land cume. ⁊ aꝛæꝛ me mid ðæꝛe honda ðinꝛe ȝeeaꝛnunȝa ꝼoꝛðæm ðe ne hæꝛ ȝehæꝛeȝad ꝛio býꝛðen minꝛa aȝenꝛa ꝛcýlda:· ——— Liꝼ heꝛ ðeȝꝛa hpelc ðýnelne kýlle bꝛohte to ðýꝛ buꝛnan bete hine ȝeoꝛne. ðýlæꝛ he ꝼoꝛꝛceade ꝛciꝛoꝛt pætꝛa. oððe him liꝼeꝛ dꝛýnc. ꝼoꝛlopen peoꝛð:·

IV. *Præfigitur Codici à Librario deſcripto inclytiſſimi Regis Præfatio ſive Epiſtola ad Werferthum Epiſcopum Wigornienſem, quæ ſic*

Incip. Ælꝼꝛed Kýniȝ hateð ȝꝛetan ꝩæꝛꝼeꝛð Biꝛcep hiꝛ poꝛdum luꝼlice ⁊ ꝼꝛeondlice.

Hanc Præfationem primus edidit Reverendiſſ. Dom. Matthæus Parkerus Archiep. Cant. cum verſione interlineata duplici, Anglica & Latina. Eandem iterum Saxonicè & Latine ad calcem vitæ Ælfredi Regis, Oxoniæ Anno Dom. 1678, *ediderunt* ÆLFREDI REGIS ALVMNI, *i. e. Magiſter & Socii Collegii Magnæ Aulæ Univerſitatis Oxon. quo in Collegio, per aliquot annos jam proxime elapſos, me bonis Literis operam navaſſe, non poſſum quin hic grato animo recognoſcam.*

V. *Sequitur Præfatio altera ejuſdem Ælfredi Poetarum Saxonicorum Principis Rhythmice ſcripta, quam hic recudere placuit.*

Ðiꝛ æꝛend Geꝑꝛite Aȝuſtinuꝛ. oꝼeꝛ ꝛealtne ꝛæ ðuðan bꝛohte. ieȝbuendum ꝛꝛa hit æꝛ ꝼoꝛe adihtode. Dꝛýhtneꝛ cempa Rome Papa. ꝑýhtꝛpell moniȝ. Gꝛeȝoꝛiuꝛ ȝleapmod ȝindpod. ðuꝛh ꝛeꝼan ꝛnýttꝛo ꝛeaꝛo ðonca hoꝛd. Foꝛðæm he moncýnneꝛ mæꝛt ȝeꝛtꝛienде. ꝓodꝛa peaꝛde Rom-paꝛa beteꝛt monna modpeleȝoꝛt. mæꝛðum ȝeꝼꝛeȝoꝛt:· Siððan min on Enȝliꝛc. Ælꝼꝛed Kýniȝ. apende poꝛda ȝehpelc. ⁊ me hiꝛ ꝑꝛitepum ꝛende ðuð and Noꝛð. he hit him ꝛpelcꝛa ma bꝛenȝan bi ðæꝛe biꝛene. ðæt he hiꝛ Biꝛcepum ꝛendan meahte. Foꝛðæm hi hiꝛ ꝛume ðoꝛꝼton. ða ðe Læden ꝛꝛꝛæce læꝛte cuðon:·

His Verſibus intelligimus, quod primus omnium Auguſtinus Anglorum Apoſtolus, Gregorii librum Paſtoralem ſecum in Angliam adtulit: librum forſitan ſuæ Miſſioni inprimis neceſſarium. Quorum autem rogatu, & quo conſilio, in Gregorio Saxonicè vertendo, negotium adhibuit ſuum tantus Rex, ipſe in Præfatione prima pluribus docet. Ða ic (inquit) ða ȝemunde hu ꝛio laꝛ Læden ȝeðioðeꝛ. æꝛ ðiꝛꝛum oꝼeallen pæꝛ ȝionð Anȝel-cýnn. ⁊ ðeoh moniȝe cuðon Enȝliꝛc ȝeꝑꝛit aꝛæðan. Ða onȝan ic on ȝemanȝ oðꝛum miꝛlicum ⁊ maniȝꝼealdum biꝛȝum ðiꝛꝛeꝛ Kýneꝛicеꝛ. ða boc pendan on Enȝliꝛc. ðe iꝛ ȝenemned on Læden Paꝛtoꝛaliꝛ. ⁊ on Enȝliꝛc Dieꝛde-boc. hꝛilum poꝛd be poꝛd. hꝛiꝛum andȝit oꝛ andȝite. ꝛꝛa ꝛꝛa ic hie leoꝛnode æt Pleȝmunde minum Æꝛcebiꝛcepe. ⁊ æt Aꝛꝛepe minum Biꝛcepe. ⁊ æt Gꝛimbolde minum Mæꝛꝛe-Pꝛeoꝛte. ⁊ æt Iohanne minum Mæꝛꝛe-Pꝛeoꝛte:· Siððan ic hie ða ȝeliꝛnod hæꝼde. ꝛꝛa ꝛꝛa ic hie ꝼoꝛꝛtod. ⁊ ꝛꝛa ic hie andȝit ꝼullicoꝛt apeccean meahte. ic hie on Enȝliꝛc apende. Ond to ælcum Biꝛcep-ꝛtole on minum Rice pille ane onꝛendan. ⁊ on ælcne bið an Æꝛtel. ꝛe bið on ꝛixteȝum Manceꝛꝛan:· Ond ic bebiode on Godeꝛ naman ðæt nan mon ðone Æꝛtel ꝼꝛom ðæꝛe bec ne do. ne ða Boc ꝼꝛom ðæm Mýnꝛtꝛe. Uncuð hu lonȝe ðæꝛ ꝛꝛa ȝelæꝛede Biꝛcepaꝛ ꝛien ꝛꝛa ꝛꝛa nu

Gode

Digitized by Google

Gode ðonc pelhpæp rienðon:. Forðy ic polde ðæt hie ealneg æt ðæpe stope pæpen. buton pe Bircep hie mið him habban pille. oððe hio hpæp to læne rie. oððe hpa oðpe bippite:. *Ex quibus etiam clare apparet, Pientissimum Regem & bonarum litterarum fautorem maximum, Regni sui unicuique Ecclesiæ Episcopali, exemplar unum mittere secum statuisse.*

Porro, in summitate primæ pag. Epistolæ Ælfredi R. ad Werferthum Episc. Wigorn. (quæ etiam est prima pag. Codicis) exarata est quæ sequitur Inscriptio litteris Capitalibus. quæ locum memorat cui Translationis suæ exemplar unum Rex mißurus erat.

✠ ÐEOS BOC SCEAL TO PIGORA CEASTRE.

Quoad Scripturam hujus Cod. Lectorem monitum velim, eam id genus esse, quæ in usu apud A. Saxones erat in priscis temporibus, antequam Regnante ipso Ælfredo, vetus scribendi ratio in novam mutari cæpit. Vetus autem illa hujusce Codicis duplex est: nempe altera qua scriptæ sunt Præfationes Ælfredi Regis, quæ proxime accedunt ad manum vetustissimi Codicis Cottoniani, qui peculium Plegmundi fuisse vulgo dicitur, de quo quidem Cod. infra plura: altera, qua cætera scribuntur, (unum si excipias folium, à Cod. abscissum, & Fran. Junii manu restitutum,) antiquitatis laude videtur certare cum Annalibus Anglo-Saxonicis Ecclesiæ Christi Cantuariæ, quorum potissima pars Manuscripta fuit A. D. 891. qui quidem Cod. jam nunc Bibliothecæ C. C. C. C. notatur S. 11. à me fusius infra describendus, cùm ordine, Codd. Saxon. illius Bibliothecæ descripturus sum. Præfationem Regii Translatoris ad Werferthum tunc temporis Episc. Wigorn. fuisse inscriptam, paulo ante significavi; Addo quod unumquodque exemplar hujusce Versionis nomen illius Episcopi præ se ferebat, in cujus & Ecclesiæ usum ex Autographo descriptum fuit. Sicut enim in hoc Cod. nomen Werferthi; sic in alio Cod. Cottoniano nomen Hehstani Episcopi; in Cod. Cantabrigiensi nomen Wulfsigi Episcopi legimus. Denique, quia docet Inscriptio, hunc Cod. fuisse destinatum Ecclesiæ Wigorniensi, ex eo constat illum non adhuc ad Ecclesiam missum fuisse. Hæc de nobilissimo hoc Cod. qui ante octingentos annos Ælfredo Rege jubente scriptus erat. Utrum vero apud exteras gentes, Regia id genus monumenta, in patria lingua conscripta, extent, dum docti ubique silent, me id nescire fateor.

HATTON. 100. *Codex membr. in fol. min. à diversis Librariis scriptus, in quo continetur.*

I. *Præfatio Ælfredi Regis ad Versionem Saxonicam Dialogorum Gregorii Papae.*

Ic Ælpred gyrenðum Cpiste mið Cynehaðer mæpnerre gepeopðað hæbbe cuðlice ongiten. ⁊ þuph haligra boca pæðunge oft gehyred. þ ur an God rpa micele healicnyrre populð geðingða forgifen hæfð. ir reo mærte þeapf þ pe hpilon upe mod geliðian ⁊ gebigian to ðam Godcundum ⁊ gastlicum pihte. betpeoh þas eorðlican capfulnyrre. ⁊ ic forþam rohte ⁊ pilnode to minum getpyrum freondum þ hy me of Godes bocum be Haligra manna þeapum ⁊ pundrum appiton þas æfter-fyligenðan lare. þ ic þuph þa mynegunge ⁊ lufe getpymmed on minum mode hpilum gehicge þa heofenlican þing betpeoh þas eorðlican gedpefednyrra:. Cuðlice pe magon nu æt æpestan gehyran hu re eadiga ⁊ re Apostolica pes Scr Gregorius rpæc to hir Diacone þam pæs nama Petrus. be Haligra manna þeapum ⁊ life. to lare ⁊ to byrne eallum þam þe Godes pillan pyrceað. ⁊ he be him rilfum þirum pondum. ⁊ þus cpæð.

II. *Sequitur Præfatio ipsius Gregorii, quæ sic*

Incip. Sumon dæge hit gelamp þ ic pæs rpyðe gerpenced.

Hæc Præfatio, sicut & Capitula libri Dialogorum primi extant integra. Desideratur autem folium primum primi Libri, in quo scriptum fuit pene totum Cap. 1. Folium etiam aliud deest, quod complectebatur Conclusionem Libri I, cum 9 Capitulis Lib. II.

III. *Liber II, qui in Rubrica inscribitur.*

Her onginneð reo æfterre boc Dialogorum. be life ⁊ pundrum Scr Benedictes Abbodes.

Incip. Her upp ynneð re æfterra rtream ðære Godcundan rpræce. re cymð of ðam bupnon þæs Eastlican pilles.

In cap. XXXI. truncatur hæc Versio Dialogorum, quæ pulchre scripta fuit in hoc Cod. circa temp. Canuti Regis, ut videtur.

"Etsi vero Ælfredus doctissimus Rex pro suo in opus ipsum & Translatorem amore, pauca "de Versione præfari non dedignatus est: haudquaquam tamen sibi persuadeat Lector Philo-Saxo,

Digitized by Google

"eum in Dialogis Gregorianis Saxonicè reddendis operam ſuam navaſſe. Nam plurimi ex Hi-"ſtoricis, Werefrithum ſupra laudatum Wigorniæ Præſulem, eorum fuiſſe Tralatorem, uno "fere ore teſtantur. Ex quibus, hac de re, Aſſerii Scireburnenſis Epiſcopi, qui fuit tum Regi "tum Werefritho coævus, inſigne Teſtimonium proferam: At tunc Deuſ, *inquit*, —— ueluti quædam luminaria, tranſmiſit Wenſrithum ſc. Wigornenſis Eccleſiæ Epiſcopum, in di-uina ſc. Scriptura bene eruditum, qui impenſo Regis libros Dialogorum Gregorii Papæ ȝ Petri ſui Diſcipuli de Latinitate primus in Saxonicam linguam, aliquando ſenſum ex ſenſu ponens, elucubratim ȝ elegantiſſime interpretatus eſt:.

II. *Fragmentum (uti vulgò dicunt) Hexæmeri S. Baſilii Cæſarienſis Epiſcopi, foliis tantum quatuor-decim conſtans, pulcherrimè tamen & laxius exaratum. cui præmiſſa eſt Præfatio Tranſlatoris, Poeticè in puriori Saxonico conſcripta, quam heic totam Lectori exhibeo.*

Baſiliuſ ſe eadiga. be þam pe æfter appiton. pær ſpiðe haliges Biſceop. on Ceſarean býſig. on Greciſcre þeode. God luſigende ſpiðe. on clænerre punigende. on Criſtes þeoſdome. manegra muneca Fæder. Munuc-habor himſylf. Ne pær ſpýðe gelæred. ȝ ſpýðe mihtig lareop. ȝ he Munuc-Regol ȝeſette. mid ſpýðlicre ðrohtnunge. ſra ſra þa Cartesnan ȝ þa Greciſcean Munecaſ. lybbað hýra liſ. God to loſe pide:. Ne pær æfter Benedictus. þe ur boc appat. on Lædenne ſpræce. leohtre be dæle. ponne Baſiliuſ. ac he týmde ſra þeah. to Baſilies tæcunge. ſoſ hiſ trumnýſſe:. Baſiliuſ appat ane pundorlice boc. be eallum Godes peoſcum. þe he ȝeſohte. on ſix dagum. Examesron ȝehaten. ſpiðe deoſum andgite. ȝ he appat þa lare. þe pe nu pillað. on Engliſceum ȝeſeoſde recgean. þam þe hiſ neccead. heo ȝebýnað to Munecum. ȝ eac to Mýnecenum þe Regollice libbað. ſoſ hýra Drihtnes luſe. undes Gaſtlicum Ealdorum. Gode þeoſiende. ȝehealdenre clænnýſſe. ſra ſra Criſtes þegenaſ. campiende piþ Deoſlu. dæges ȝ nihtes:. Baſiliuſ cpæð ða on hiſ boclican lare.

Initium Hexæmeri, Gehýr þu min bearn. þines Fæder mýnegunge. ȝ þin eare ahýld. to minum ſorðum nu. ȝ mid ȝeleaffullre heortan. hlýſte hpæte ic ræde:. Ic pille þe recgan ȝ ſoðlice læran. þ ȝaſtlice ȝeinn. hu þu Gode campie. ȝ mid hpilcum ȝemete þu miht him þeoſian.

Ex quibus, ut & ex iis quæ ſequuntur in Cod. MS. *patet, hanc non eſſe Tranſlationem Homiliarum S. Baſilii de Hexæmero, ſed ſuppoſititii iſtius Tractatus S. Baſilio adjudicati, cui Titulus hic eſt* Admonitio ad filium ſpiritualem, *quæ quidem Admonitio ſic Latine incipit,* Audi, fili, admonitionem patris tui, & inclina aurem tuam ad verba mea. *Sic autem Explicit.* Et cum hi omnes pro ſuis criminibus Gehennæ ignibus mancipientur, juſtis ſempiterna præmia tribuentur à Domino, quæ oculus non vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis aſcendit, quæ præparavit Dominus diligentibus ſe.

III. INCIPIVNT CAPITES (*capita*) LIBRI MEDICINALIS.

"Tractatum hunc, Verſionem eſſe Hiſtoriæ L. Apuleii Madaurenſis de Virtutibus Herbarum, "evolvendo Cod. deprehendet Lector: Editione autem Apuleii, Baſ. 1528. impreſſa, multo "ampliorem. Conſtat Capp. 184 verſio Saxonica, Latina vero Editio impreſſa, 130 tantum ex-"hibet. De Etymologia nominum Herbarum, in qua multus eſt Apuleius, non adeo erat ſol-"licitus Interpres Saxonicus, de Herbarum viribus in medendis morbis Auctoris mentem po-"tius explicare, ſui muneris eſſe ratus. Quam ob rem, Etymologica omnia penitus omiſit. "Capitula quæ MS. ſunt præmiſſa, omnium fere Herbarum nomina Saxonicè exhibent; quæ cum "haud multum mutata apud Anglos, Scotos, Germanos, Batavos, Suecos, Danos, reliquaſque "Septentrionales gentes, jam nunc in uſu ſunt; omnia, additis Latinis ex MS. Græciſque ex "Apographo Juniano, (quæ Latina reddant intellectu faciliora) tum in Botanices ipſius tum "in Arctoarum Antiquitatum Cultorum gratiam, deſcribere non gravatus, hic infra poſui.

I. Nomen herbe Betonica. þ ir Biſcoppýrt. *Virtutibus hujus herbæ explicandis, videtur Interpres Saxonicus, in manibus habuiſſe libellum illum* de Betonica, *cujus quidem alii Antonium Muſam, alii vero (& fortaſſe rectius) Apuleium Auctorem eſſe volunt.*

ἀρνόγλωσσος.	II.	Herb Aſnigloſa. þ ir Fegbræde.
πενταφύλλον.	III.	herb Pentaſilon. þ ir Fifleaſe.
	IV.	herb Uermenaca. þ ir Æſcþrotu.
	V.	herb Sinphoniaca. þæt ir Hænne belle.
	VI.	herb Uiperina. þ ir Nædder-pýrt.
	VII.	herb Uenerıa. þ ir Beo pýrt.
	VIII.	her Per Leoniſ. þæt ir Leon ſot.
	IX.	herb Scelerata. þ ir Eluſ þung.
	X.	herb Batracion. þæt ir Eluſ pýrt.
	XI.	herb Artemeria. þ ir Muge pýrt.
	XII.	herbïſ Artemeria tagantes. þ ir oðres cýnnes Mucg pýrt.

ἀσήμιστα

ἀβλημισία λεπτόφυλλος.	XIII.	Heorþ Artemeria leperilior. ꝥ ir þniddan cynner Mucg pyrt.
	XIV.	heorþ Lapatium. ꝥ ir Docce.
δεκαγυῖα.	XV.	heorþ Dracontea. ꝥ ir Dracentre.
σκυτέλον.	XVI.	heorþ Satyrion. ꝥ ir Hpeprner leac.
Γενιανή.	XVII.	heorþ Lentiana. þæt ir Feld-pyrt.
	XVIII.	heorþ Orbiculapir. ꝥ ir Slite.
	XIX.	heorþ Prorerpinaca. ꝥ ir unrortnedde.
ἀριστολοχία.	XX.	heorþ Aprirtolochia. ꝥ ir Smeort pyrt.
	XXI.	heorþ Nartuncium. þæt ir Læpre.
ἱερόβολβος.	XXII.	heorþ Hieribulbum. ꝥ ir Lneate pyrt.
	XXIII.	heorþ Apollinapir. ꝥ ir glor pyrt.
χαμαίμελον.	XXIV.	heorþ Lamemeleon. ꝥ ir Magebe.
χαμαίδρυς.	XXV.	heorþ Lhamedrir. þæt ir Neort læpre.
	XXVI.	heorþ Lhameælete. ꝥ ir ſulfer camb.
χαμαιπίτυς.	XXVII.	heorþ Lhamepithyr. þæt ir Nepte.
χαμαιδάφνη.	XXVIII.	heorþ Lhamedarne. ꝥ ir Hnefner rot.
	XXIX.	heorþ Ortriago. þæt yr Lid pyrt.
	XXX.	heorþ Bryttannica. ꝥ yr Hæpen nyðele.
	XXXI.	heorþ Lactuca riluatica. þæt ir rudu lectric.
	XXXII.	heorþ Argimonia. ꝥ yr Lanclire.
	XXXIII.	heorþ Artula negia. ꝥ ir rudu nore.
	XXXIV.	heorþ Lapatium. þæt ir Srudu docce.
	XXXV.	heorþ Lentaurria maior. þæt ir Lurmelle reo mare.
	XXXVI.	heorþ Lentaurria minor. ꝥ ir Lurmelle reo læprc.
	XXXVII.	heorþ Perronacia. ꝥ yr Bete.
	XXXVIII.	heorþ Hnagga. þæt yr Streopberige.
ἴβηκος.	XXXIX.	heorþ Hibircur. þæt yr Merrc mealue.
ἱππουρις.	XL.	heorþ Ippirur. ꝥ yr Æquireia.
	XLI.	heorþ Malua epnatica. ꝥ yr Hoc leaf.
βύγλωσσον.	XLII.	heorþ Buglorra. þæt ir Hunder tunge.
	XLIII.	heorþ Bulbi rcillitica. ꝥ yr Lilæbene.
	XLIV.	heorþ Lotiledon. ꝥ yr Umbiculur uenerir.
	XLV.	heorþ Galli cnur. þæt yr Sattor laðe.
πράσιον.	XLVI.	heorþ Pnarrion. ꝥ yr Hare hune.
ξίφιον.	XLVII.	heorþ Xirion. ꝥ yr Foxer rot.
χαλλίτριχον.	XLVIII.	heorþ Gallitricur. þæt yr Væter pyrt.
	XLIX.	heorþ Temolur. ꝥ yr Singrene.
ἡλιοτρόπιον.	L.	heorþ Æliotrophur. þæt yr Sigel hpeorra.
	LI.	heorþ Lnyar. ꝥ yr Mæderne.
πολύτριχον.	LII.	heorþ Pollitricur. ꝥ yr Humele.
μαλάχη ἀγρία.	LIII.	heorþ Malochinagria. ꝥ yr Fubu rore.
μήκων ῥοιάς.	LIV.	heorþ Metopia. þæt yr Hpit popig.
οἰνάνθη.	LV.	heorþ Oenanter.
	LVI.	heorþ Napcirur. ꝥ yr Halr pyrt.
σπλήνιον.	LVII.	heorþ Splenion. þæt yr Brune pyrt.
πόλιον.	LVIII.	heorþ Polion.
	LIX.	heorþ Uictoriola. ꝥ yr cneop holen.
	LX.	heorþ Lonrirma. ꝥ yr Galluc.
	LXI.	heorþ Arterion.
	LXII.	heorþ Leporir per. þæt ir Napan hig.
δίκταμνος.	LXIII.	heorþ Dictamnur.
	LXIV.	heorþ Solago maior. þæt ir Helioreorrion.
	LXV.	heorþ Solago minor. þæt ir Heliotropion.
παιωνία.	LXVI.	heorþ Peonia.
περιστερέων.	LXVII.	heorþ Perirteneon. ꝥ ir Berbena.
βρυωνία.	LXVIII.	heorþ Brionia. þæt yr Humele.
νυμφαία.	LXIX.	heorþ Nimfete.
	LXX.	heorþ Lpirion. ꝥt yr Llæfne.
ἰστάτις.	LXXI.	heorþ Iratir.
σκόρδιον.	LXXII.	heorþ Scorbea.
	LXXIII.	heorþ Uerbarcur. ꝥ yr fels pyrt.
ἡρακλεία.	LXXIV.	heorþ Heraclea.
χελιδόνιον.	LXXV.	heorþ Lælidonia. ꝥ ir Cyleþenie.
	LXXVI.	heorþ Solata. þæt yr Solarece.

Digitized by Google

LXXVII. Herb Senecio. ᚦ yr Hunderpylge.
LXXVIII. herb Filix. ᚦ yr Fearn.
LXXIX. herb Hpamen. þæt yr cpice.
LXXX. herb Gladiolum. þæt yr Glædene.
LXXXI. herb Ror marinum· ᚦ yr Boþen.
LXXXII. herb Partinaca ſiluatica. ᚦ yr Feldmoru.
LXXXIII. herb Pendicalir. þæt yr Dolhrune.
LXXXIV. herb Mencurialir. þæt yr Ledelc.
LXXXV. herb Radiola. ᚦ yr Eror ƿearn.
LXXXVI. herb Spanag aperrir. þæ yr Fudu cerƿille.
LXXXVII. herb Sabina. ᚦ yr Sauine.
LXXXVIII. herb Lanir caput. ᚦ yr Hunder heafod,
LXXXIX. herb Erurti. ᚦ yr Bremel.
XC. herb Mille ƿolium. ᚦ yr Leafre.
XCI. herb Ruta. ᚦ yr Rude.
XCII. herb Mentarrnur.
XCIII. herb Ebulur. ᚦ yr Feal pyrt.
XCIV. herb Pollegion. ᚦ yr Dpeorge dorle.
XCV. herb Nepitamon. þæt yr Nepte.
πυκέδανος. XCVI. herb Peucena. ᚦ yr Lammoc.
XCVII. herb Himnula Lampana, þæt yr Sprle pyrt.
κυνόγλωσσος. XCVIII. herb Lynogloꝛꝛa. ᚦ ir Ribbe.
XCIX. herb Hedera nigra. ᚦ ir Eord irig.
ἔρπυλλον. C. herb Serpillur. ᚦ yr Onzane.
ἀψίνθιον. CI. herb Obrinthiur. þæt yr Formod.
CII. herb Saluia.
σκελάνιον. CIII. herb Loliandra. ᚦ yr (Lellendre.)
CIV. herb Ponclaca.
χαιρέφυλλον. CV. herb Lepeꝛolia. ᚦ yr Lepuille.
σισύμβριον. CVI. herb Sirimbriur. (þæt yr Bnocmynte.)
CVII. herb Oliratra.
CVIII. herb Lilium. þæt yr Lilie.
πάνμαλλος. CIX. herb Tytymallur calatiter. þæt ir Lacterida.
CX. herb Landuur ſiluaticur. þæt yr Fudu birtel.
CXI. herb Lupinum montanum.
CXII. herb Lactynida. þæt ir Lnð corn.
CXIII. herb Lactuca lepoꝛina. þæt yr lactuca.
CXIV. herb Lucumerir ſiluatica. ᚦ yr Hper hpette.
CXV. herb Lannaue ſiluatica. (ᚦ yr Hænep)
CXVI. herb Ruta montana. ᚦ ir Rude.
ἁπλόφυλλον. CXVII herb Eptaxilon. þæt yr Seoran leaxe.
ὄκιμον. CXVIII. herb Ocimur. ᚦ ir Mirtel.
CXIX. herb Apium. ᚦ ir Merce.
CXX. herb Hedera cnyrocanter. ᚦ ir Irig.
μίνθη. CXXI. herb Menta. ᚦ yr Minte.
ἄνηθον. CXXII. herb Anetum. þæt yr Dyle.
ὀρίγανος. CXXIII. herb Origanum. ᚦ yr Onzane.
CXXIV. herb Semper uiuur. ᚦ yr Sinxulle.
CXXV. herb Fenuculur. þæt yr Finul.
ἰρίφιον. CXXVI. herb Erixion. ᚦ yr Lid pyrt.
CXXVII. herb Sinxitur albur. (ᚦ yr Halr pyrt.)
πετροσέλινον. CXXVIII. herb Petroꝛelinum. ᚦ yr Peterrilie.
CXXIX. herb Bnarrica ſiluatica. ᚦ ir Laul.
CXXX. herb. Barilirca. ᚦ ir Nædder pyrt.
μανδραγόρας. CXXXI. herb Mandragora.
λυχνὶς στεφανωματικὴ. CXXXII. herb Lychanir rtephanice. ᚦ yr Læce pyrt.
CXXXIII. herb Action.
ἀβρότονον. CXXXIV. herb Abrotanur.
σιον. CXXXV. herb Sion. þæt yr laber.
ἡλιοτρόπιον. CXXXVI. herb Eliotropur. ᚦ yr Sigil-hpeorxa.
CXXXVII. herb Spreritir.
CXXXVIII. herb Aizor minor.

Hic

Digitized by Google

Hic deſideratur Capitulorum folium, quod ex ipſo Codice pene ſupplevimus. Notandum autem eſt, Herbas ipſas in Cod. MS. *non in eodem ordine quo Capitula ante Cod. eſſe recenſitas.*

CXXXIX. heꝛþ Ellebopum album. ꝑ ýr Tunꝛinʒ pýꝛt.
CXL. heꝛþ Buoptalmon.
CXLI. heꝛþ Tꝛibulur. ꝑ ýr Loꝛꝛt.
CXLII. heꝛþ Onizæ.
CXLIII. heꝛþ Tꝛicnoꝛ manicoꝛ. þæt ýr Foxeꝛ ʒloꝛa.
CXLIV. heꝛþ Lilicꝛiþa.
CXLV. heꝛþ Stꝛutium
CXLVI. heꝛþ Aizon.
CXLVII. heꝛþ Samꝛuchon. þæt ir Ellen.
CXLVIII. heꝛþ Dipepicon. ꝑ ir Lopion.
CXLIX. heꝛþ Acantaleuce.
CL. heꝛþ Acanton. ꝑ ýr Beo pýꝛt.
CLI. heꝛþ Quiminon. þæt ir Lymen.
CLII heꝛþ Lamellæon alba. ꝑ ir ꝼulꝼeꝛ tæꝼel.
CLIII. heꝛþ Scolumboꝛ.
CLIV. heꝛþ Inir Ilipica.
CLV. heꝛþ Ellebopum album.
CLVI. heꝛþ Delꝼimon.
CLVII. heꝛþ Æcioꝛ.
CLVIII. heꝛþ Lentimoꝛbia.
CLIX. heꝛþ Scoꝛbioꝛ.
CLX. heꝛþ Ami ꝛiue Miluium.
CLXI. heꝛþ
CLXII. heꝛþ
CLXIII. heꝛþ
CLXIV. heꝛþ Viola. ꝑ ir Banpýꝛt.
CLXV. heꝛþ Viola puꝛpuꝛea.
CLXVI. heꝛþ Zamalentiton.
ἄγχουσα. CLXVII. heꝛþ Ancuꝛa.
CLXVIII. heꝛþ Spillioꝛ.
κυνόϐατος. CLXIX. heꝛþ Lýnoꝛbatuꝛ.
ἀγλαοφωτὶς CLXX. heꝛþ Aglaoꝼotiꝛ.
κώπαρις. CLXXI. heꝛþ Lappaniꝛ. þæt ýr Vububend.
ἠρύγιον. CLXXII. heꝛþ Eꝛinʒiuꝛ.
φιλάνθρωπος. CLXXIII. heꝛþ Philantꝛopoꝛ. ꝑ ir Man-luꝼizenðe.
CLXXIV. heꝛþ Achillea.
CLXXV. heꝛþ Ricinuꝛ.
CLXXVI. heꝛþ Polloten. ꝑ ýr Poꝛꝛum nizꝛum.
CLXXVII. heꝛþ Uꝛtica. ꝑ ýr Netele.
CLXXVIII. heꝛþ Pꝛiapiꝛci. þæt ýr Uica peꝛ uica.
λιθόσπερμον. CLXXIX. heꝛþ Litoꝛpeꝛmon.
καφὶς ἀγρία. CLXXX. heꝛþ Stauiꝛ aʒꝛia.
γογγύλιον CLXXXI. heꝛþ Loꝛʒonion.
CLXXXII. heꝛþ Milotiꝛ.
CLXXXIII. heꝛþ Bulbuꝛ.
χολόκυνθις ἀγρία. CLXXXIV. heꝛþ Lolocynthiꝛ aʒꝛia. ꝑ ýr Lucuꝛbita ⁊ Fꝛiʒillam.

Sic autem Apuleii verſio Incipit., Deoꝛ pýꝛt ðe man Bettonican nemneð. heo bið acenneð on mæðum ⁊ on clænum ðunlanðum.

Et ſic Explicit, Við innoðeꝛ aꝛtiꝛunʒe. Genim þiꝛeꝛ pæꝛtmeꝛ hneꝛcneꝛꝛe innepeaꝛðe.buton þam cýnnlum tpeʒꝛa pæneʒa ʒepiht.on liðan beoꝛe ʒenocoðe. ꝛýle ðꝛincan.hit aꝛtiꝛaþ þone innoð:·

IV. *Tractatus cui deeſt Titulus, à Fr. Junio,* MEDICINA EX QVADRVPEDIBVS *appellatus.*

Præfat. Saʒað þæt Æʒýpta Cýninc Idpaꝛtuꝛ pæꝛ haten. Octauiano þam Caꝛeꝛe hiꝛ ꝛꝛeonða hæle bodoðe. þiꝛum poꝛðum þuꝛ cpeþenðe. Monʒum býꝛnum ic eom ʒepiꝛ þinꝛa mæʒna ⁊ ꝛnýtꝛo. ⁊ hpæðꝛe ic pene ꝑ þu næꝼꝛe to ðuꝛ micleꝛ mæʒneꝛ Læcedomum become. ꝛpilcum ꝛpa ic ʒeꝼꝛenʒ. þa pe ꝼꝛam Æꝛcolapio ꝼenðon. Ic ꝑ þa ꝼoꝛ þinꝛe cýððe. ⁊ þe peoꝛð ne piꝛte þiꝛeꝛ to ʒepitanne. ꝑ ir be pýlðe-ðeoꝛa læce-cnæꝼtum. ꝛpa ꝑ pel ʒeꝛæd ir:· *Sic autem Tractatus Idparti fabuloſus.*

Incip. Sum ꝛiðeꝛ ꝼete nýten ir. ꝑ pe nemnað Taxonem. ꝑ ir Bnoc on Enʒliꝛc. Geꝼoh ꝑ ðeoꝛ. ⁊ him þonne oꝼ cpýcum þa teð oꝼ abo. þa þe he mæꝛten hæbbe. ⁊ þuꝛ cpeð. On

Digitized by Google

naman þæʒ ælmihtiʒan Godeʒ Ic þe oʒarlea. ⁊ þe þin teð oʒabeate. ⁊ þon hi riðdan on linenum hræʒle bepinð. ⁊ on Golde oððe on Seolfre bepyrc þ hi ne maʒon þinum lice æthrinan:·

In hujus generis libris, imagines herbarum, animalium, &c. pro ingenio artificis, coloribus adumbrari ſolent. Verum in hoc Cod. ſpatia reliquit Librarius, quæ adhuc ſine Herbarum & Quadrupedum iconibus, vacua cernuntur. Scriptus autem videtur hic Tractatus, cum Apuleio Saxon. ante Conquiſitionem Angliæ. Sequuntur Epiſtolæ binæ Evacis Arabum Regis ad Tiberium Cæſarem, Latine, de nominibus & virtutibus lapidum, quæ in artem Medicinæ recipiuntur, & in Orientis partibus reperiuntur.

JVNIVS. 27. *Codex membr. in quarto circa tempora Æthelſtani Regis (ut videtur) egregie ſcriptus Principibus dictis litteris iiſque diverſicoloribus ornatus, in quo continetur*

I. Calendarium valde mutilatum, in quo notantur dies Obitus Gildæ ſapientis, Ælfredi Regis, &c. cum Tab. Lunari, & aliis ſcriptis de computo Eccleſiaſtico, manu partim antiqua, partim recentiori.

II. *Pſalterium S. Hieronymi* Romanum, *cum verſione interlineari Saxonica minutiſſimis quidem litteris, at optime formatis exaratum. Cujus hic Specimen profero, eorum gratia, qui Venerandæ Antiquitatis ſtudioſi ſunt.*

p. rumiaþ ʒe Gode eall eorðe ðeoriað Drihtne on blirre. Inʒað on ʒerihðe hir on Iubilate dō omnir terra. reruite dnō in lætitia:· Intrate in conrpectu eiur in

þynrumnerre peotað ðæt þýht he ir God he ʒeporhte ur ⁊ naler pe ur pe exultatione. Scitote quod Dnr irre ert Dr. irre fecit nor et non irri nor:· Nor

roðlice rolc hir ⁊ rcep lerre hir Inʒað ʒeatu hir on ondetnerre caroptuner autem populur eiur et ouer parcuæ eiur. Intrate porтar eiur in confeſſione atria

hir on ýmenum ondetnerra henʒað noman hir ropðon þynrum ir þýht on eceiur in hymnir confeſſionum:· Laudate nomen eiur quoniam ruauir ert dnr in æ-

nerre milðheoptner hir ⁊ oð peoplolð peoplolðe roðfertner hir terrnum mirericordia eiur. et urque in ræculum ræcu'i ueritar eiur:·

Hunc Cod. propinquo ſuo Iſaaco Voſſio, acceptum retulit Franciſcus Junius, à quo poſtea appellatus eſt CODEX VOSSIANVS. *Cujus tamen ope, in Pſalterii Latino-Saxonici Editione nequaquam fuit adjutus D. Joannes Spelmannus, H. F. De Pſalterio Saxon. deque hoc Cod.* MS. *ſic diſſerit cl. vir Thomas Mareſchallus in Obſervatt. in Verſ. Evangel. Anglo-Sax. p.* 488. Pſalmorum librum, *inquit*, plures habuiſſe Interpp. Saxonicos, conſtabit vel intuenti variantes quatuor Codd. MSS. lectiones, quas exhibet margo interlineati Pſalterii à Joan. Spelmanno in lucem emiſſi. A. 1640. Quibus addi poteſt & alius optimæ notæ Codex MS. penes cl. Junium, Pſalmos itidem complectens Latino-Saxonicos, tum eleganter verſos, tum nitide exaratos: ſed hic quoque ab aliis omnibus in multis diſſentit. Et (quod mirandum atque dolendum) tam in hoc, quam in iis quibus uſus eſt Joan. Spelmannus, altum ſit ſilentium de Verſionum auctoribus.

Notandum quoque eſt & dolendum, quod hujuſce Cod. MS. *Folium primum, ob* Principem *libri literam, cum multis aliis Pſalmorum literis Initialibus, ab aliqua impia ac ſacrilega manu exſcinditur. Accedit quoque, quod in Pſalmo* CXLIV, *truncatus eſt Codex, adeo ut omnia reliqua, non tantum Pſalmi ſed etiam Orationes, Cantica ſacra, Symbola, &c. quæ ad integrum Codicem pertinebant, plane deſiderantur.*

HATTON. 65. *Codex membr. in quarto circa tempora Henrici ſecundi Angl. Regis ſcripti, in quo continentur*

Evangelia quatuor, Anglo-Saxonice, ſeu potius Normanno-Saxonicè. Hunc Cod. MS. *doctiſſimus vir Tho. Mareſchallus in pag.* 490. *Obſervatt. quibus Evangeliorum verſionem Anglo-Saxon. illuſtravit, cum* Cantabrigienſi *ut plurimum conſpirare adfirmat, at ab* Oxonienſis *&* Benedictini *Cod. ſæpiſſime variare Dialecto; manuque plane recentiori, ac ſtylo novitatem ſpirante conſcripum; plurima tamen bona continentem.*

"Pertinebat olim hic Cod. ad D. Joan. Parkerum Reverendiſſimi Dom. Matthæi filium, cujus "labore folium ex Evangelio D. Lucæ abſciſſum, nitide ſcriptum reſtituitur. Porro notandum eſt, "quod error Compactoris, Evangelium D. Matthæi iſti D. Lucæ poſtponitur.

JVNIVS. XI.

Digitized by Google

JVNIVS. XI. *Codex membr. in fol. min. ſeculo decimo exeunte (ut videtur) ſcriptus & uſque ad fol.* 89. *Iconibus Hiſtoricis ornatus, in quo continetur.*

I. Paraphraſis Poetica librorum Geneſeos & Danielis Prophetæ, à cl. Junio Cædmoni Monacho
1. adjudicata, & in binos libros diviſa, quorum primus in Capp. 55 diſtinctus, ſic

Incip. Vr ir hiht micel. ðæt he hoðena heard-heneða huðor cining.
Expl. Se him ðom forgeaf. unrcynðne blæd. eorðan miceſ. ⁊ þu lifneſt nu. þ rie luſi-gende. re ofer heofolum. ðugeþū healdeð:.

2. Liber autem ſecundus (qui aliena manu ſed antiqua, ſcriptus eſt) multa bona de Chriſto, de die judicii, &c. docens, ſic

Incip. Ðæt hearð underne. eorð buendum. þ meotode hæfde. miht ⁊ rtrengðo.
Expl. La þur beo nu on yfele. noldæſ æn teala. FINIT LIBER. II. AMEN:.

Hunc Cod. primus è tenebris eruit Reverendiſſimus Jacobus Uſſerius Armachanus, qui Guil. Somnero utendum dedit. Somnerus autem à ſe deſcriptum ſub nomine Saxonici Paraphraſtæ ſæpiſſime citat in Dictionario ſuo Saxonico-Latino-Anglico. Poſtea vero Codicem dono dedit idem reverendiſſ. Antiſtes D. Franciſco Junio qui eum Amſtelodami A. D. 1655 *publicavit additis tribus precibus, quas ex Cottonianæ Bibliothecæ Cod.* MS. *deſcripſit, cujus Nota eſt* JVLIVS *A. II.*

Ante aliquot autem annos, literarum Saxonicarum inſtauratorem ampliſſimum D. Georgium Hickeſium, magna cum voluptate audivi de Cædmone diſſerentem & affirmantem hujuſce Paraphraſeos Auctorem non illum fuiſſe Cædmonem divino inſpiratum afflatu, de quo tot præclara ſcripſit Beda Venerabilis in Hiſtoria ſua Eccleſ. gentis Anglorum: ſed alium quendam Cædmone multo recentiorem, qui Poemata ſua dialecto Dano-Saxonica condita, circa ſeculum à Chriſto nato decimum edidit.

SVPER D, &c. ART. 138. *Codex membr. in fol. min. qui quondam erat Eccleſiæ Exonienſis, in quo continentur*

I. fol. 1. *Scripta varia Richardi Archiepiſcopi Armachani, Latinè.*

II. fol. 89. *Fragmentum mutilum Dialogi inter Magiſtrum & Diſcipulos, de Latine loquendi facultate; Latine ante ſeptingentos annos imperita manu ſcriptum.*

III. fol. 95. *Fragmentum (foliis conſtans* 16) *Collectionis Canonum Eccleſiaſticorum, Latinè & Saxonicè, quorum primus qui cernitur integer, ſic in Rubrica inſcribitur,*

1. DE PERIVRIO.

Incip. Lat. Predicandum eſt etiam ut periurium fideleſ caueant.
Incip. Sax. To bodianne ir eac rpilce þæt geleaffulle piþ manaþ pannien:.

Fol. 97. b. 2. DE FALSO TESTIMONIO.

Incip. Lat. Dicendum eſt eiſ ut a falſo etiam teſtimonio abſtineant.
Incip. Sax. To recganne him ir þ hi eac rpylce fram leaffe cyðneſſe hy foſhæbben.

Fol. 98. b. 3. DE DISCIPLINA.

Incip. Lat. Hortamur uoſ paratoſ eſſe ad docendaſ plebeſ.
Incip. Sax. We myngiaþ eop þ ge geappe ryn folc to læranne.

4. DE ORATIONE.

Incip. Lat. Admonere debetis fideleſ. ut adſiduitatem & ſtudium habeant orandi.
Incip. Sax. Myngian ge rceolon geleaffulle þ hi rynzalneſſe ⁊ gecneoruneſſe hæbben to gebiddanne.

Digitized by Google

Fol. 100. 5. DE CONFESSIONE.

Incip. Lat. Omni etenim die deo in oratione noſtra aut ſemel aut biſ aut quando ampliuſ poſ. ſumuſ confiteri peccata noſtra.
Incip. Sax. Ælce dæg pitodlice pe ſceolon Gode on unum Gebede æne oþþe tupa butan hpa oftor mæge andettan unе ſynna.

Fol. 101. b. 6. DE MISERICORDIA.

Incip. Lat. Eſurienteſ ſatiandi ſunt. ſitienteſ potandi.
Incip. Sax. Hingriende ſynt to geſyllanne. þyrſtende to drincanne.

Fol. 103. b. 7. VT PARENTES SVOS FILIOS DOCEANT.

Incip. Lat. Ammonendi ſunt fideleſ ſancte Dei eccleſiæ.
Incip. Sax. To myngianne ſynt geleaffulle haligre Godeſ geſomnunge.

Fol. 104. 8. DE KARITATE.

Incip. Lat. Ammonenduſ eſt populuſ quoſ hec ſit uera karitaſ.
Incip. Sax. To myngianne ir ſolc þæt hi underingyten þæt þæt ir rod luſu.

Fol. 104. b. 9. DE SERVITIO DEI.

Incip. Lat. Ammonendi ſunt qui negotiiſ ac mercationibus rerum inuigilant.
Incip. Sax. To mingianne ſynt þa þe mangungum ⁊ þinga ceapungum onpaciað.

Fol. 105. b. 10. DE CONFESSIONE.

Incip. Lat. Ebdomada prima ante initium quadrageſſimæ. confeſſioneſ ſacerdotibuſ dandæ ſunt.
Incip. Sax. On þære æreſtan ucan ær Lenctenes anginne. andetniſſa Mæſſe-prioſtum ſyndon to ſyllanne.

Fol. 107. 11. DE XL. MA.

Incip. Lat. Ipſa autem quadrageſſima cum ſumma obſeruatione cuſtodiri debet.
Incip. Sax. Soðlice ſ lengten fæſten mid healicre begimene ir to healdanne.

Fol. 108. 12. DE ÆLYMOSINA.

Incip. Lat. Diebuſ uero ieiunii elemoſina facienda eſt.
Incip. Sax. Fæſten dagum ſoðlice ælmeſſe ir to donne.

Ibid. 13. ITEM.

Incip. Lat. Solent plureſ qui ſe ieiunare putant.
Incip. Sax. Manega gepunia þe peneð ðæt hy fæſten.

Fol. 108. b. 14. DE ABSTINENTIA.

Incip. Lat. Abſtinentia uero in hiſ diebuſ.
Incip. Sax. Foſhæfdneſ ſoðlice on þyrum dagum.

Fol. 109. b. 15. DE COMMVNICATIONE.

Incip. Lat. Singuliſ diebuſ dominiciſ in quadrageſima.
Incip. Sax. Ælc Sunnan-dæge on Lencten Criſtеſ lichaman.

Ibid. 16. DE LITE NON HABENDA.

Incip. Lat. In hiſ ieiuniorum ueſtrorum diebuſ.
Incip. Sax. On þyrum eoſſe fæſtena dagum.

Fol. 110. 17. DE CASTITATE.

Incip. Lat. Abſtinendum eſt enim in hiſ ſacratiſſimiſ diebuſ à Coniugibuſ.
Incip. Sax. To foſhæbbanne ir roſlice on þyrum haligoſtum dagum fram gemæccum.

Fol. 110. b.

Digitized by Google

Fol. 110. b. 18. DE PERCEPTIONE SACRAMENTI.

Incip. Lat. Ammonenduſ eſt populuſ ut ad Sacroſanctum Sacramentum corporiſ & ſanguiniſ Domini.

Incip. Sax. To myngianne ir ꝑolc þæt hy to þam þuſh haligum haligdome Dnihtneſ licha-man ȝ bloveſ.

Fol. 111. 19. DE CELEBRATIONE MISSÆ.

Incip. Lat. Vt Miſſæ quæ per dieſ Dominicoſ peculiareſ Sacerdotibuſ fiunt.

Incip. Sax. Ðæt þa mæſſan ðe ȝnd Sunnan-dagaſ ſindþie ſnam Mæſſe-ꝑꝑeoſtum beoð:

Fol. 112. 20. DE HORA LICITA.

Incip. Lat. Ammonenduſ eſt (*populus*) ut ante publicum & peractum Officium ad cybum non accedat.

Incip. Sax. To myngianne ir ꝑolc. þæt hit æꝼ openlicne ȝ ȝeendunde þenunge to mete ne ȝenealæte.

Hæc collectio Canonum, ſeculo undecimo ineunte, videtur ſcripta.

NE. 3. XI. *Codex membr. in octavo circa tempora Johannis aut Henrici III Angliæ Regis, in quo continetur.*

I. fol. 1. *Paſſio S. Catherinæ Virginis, Normanno-Saxonicè, quæ ſic*

Incip. Coſtantin ant Maxence pene on a time aſ i Keiſereſ ſtude heheſt i Rome. ah Coſtantin ferde þuþ þe buþ menne into Franclonde ant punede ſumne þile þear for þe burheſ neode. ant Maxence ſteorede þe refſchipe i Rome. ꝑ eox umbe hpile ꝑꝑeaðde ham bitpeonne. ant comen to fehte. ꝑeſ Maxence ouercumen ant ꝼleah into Alexandre.

Expl. Ðuſ pende þe eadie meiden Katerine icþunet to Cþiſte from eoꝼðliche pinen. I Nouembreſ moneð ðe fiſ ȝ tpentuðe dei ȝ fridei on outte under i þe dei. i þe tune þ hire deore leof mon Ihū ure lauered leaſð liſ o Rode for hire ȝ for uſ alle. Beo he aſ healut i heret ȝ iheiet in alre porlde popit a on ecneſſe. AMEN.

II. fol. 18 I þe Feadreſ. ȝ i þe Sunes. ȝ i þe Hali Gaſteſ nome. Her biginneð þe liſlade ȝ te Paſſiun of Seinte Margarete.

Incip. Efter ure Laūdeſ pine. ȝ hiſ Paſſiun ȝ hiſ deað o Rode. ȝ hiſ ariſte of Deað. ant efter hiſ upaſtihunge aſ he ſteah to Heouene peren monie martyrſ pepine ba ȝ pummen to deadeſ miſlice idon for þe nome of Dnihtin.

Expl. Igpet ipurðe Godd feader. ȝ hiſ Sune i ſemet. þe Hali ȝaſt iheiet. þeoſ þreo in an ipeinet of Engleſ ȝ of eoꝼðmen piðuten ende. AMEN:

III. fol. 36. b. I þe feadereſ. ȝ i þe ſuneſ. ȝ i þe hali ȝaſteſ nome. Her beginneð þe liſlade ant te Paſſiun of Seinte Iuliene.

Incip. In ure Lauerdes luue þe feader iſ of frumſcheft ant i þe deope purðmunt of hiſ deorepurðe ſune. ȝ i þe heiunge of þe hali ȝaſt. þe of ham ba ȝlideð. an Godd unagin euch Godeſ ful. alle leapede men. þe underſtonden ne mahen Latineſ Ledene. liðeð ȝ luſteð þe liſlade of a maden ꝑ iſ of Latin iturud to Engliſche Leode.

Expl. Hphen Drihtin o domeſdei pindpeð hiſ hpeate.
And peorpð þæt duſti chef to hellene heate
He mote beon a corn i Godeſ ȝuldene edene.
The turde þiſ of Latin to Engliſche ledene.
Ant he þæt her leaſt on-prat ſpa aſ he cuð. AMEN.

Quos quidem Rhythmos ſic Anglicè vertit nonnemo, forte Guil. Lambardus.

When Judge at Domesday dothe Winnow his wheat,
And dribes duſtie chaffe into helliſh heat,
God make him a corne, in Eden to dwell,
That out of Latin this Treatiſe did treat the maid well.
And him that laſt wrote. Amen.

IV. fol. 56. Epiſtel of meiden hab meiden fromre. (*Homilia de Virginitate.*)

Audi filia ⁊ uide ⁊ inclina aurem tuam. ⁊ obliuiſcere populum tuum. ⁊ domum patriſ tui.

Incip. Dauiþ þe Pſalm-pruhte ſpekeþ i þe ðapter topart Godeſ ſpouſe. þ if euch meiden þ haueþ meiþ þeapeſ. ⁊ ſeiþ. Iher me dohter. bihald. ⁊ bei þin eare. ⁊ forȝet ti folc. ⁊ tineſ huſ.

Expl. I helpe ham ſpa in him to hehin topart heouene. aþ ha beon iſtihe þider af hare brudlac ſchal in al þ eauer ſel iſ piþ þene ſeli brudȝume. þ ſiheþ alle ſelhþe of-ſitten buten ende. AMEN:.

V. fol. 75. b. I þe feadereſ. ant i þe ſoneſ. ant i þe hali ȝaſteſ nome. her biginneþ ðapleſ parð:.

Si ſciret Pater-familiaſ qua hora fur uenturuſ eſſet. uigilaret utique. ⁊ non ſineret perfodi domum ſuam:.

Incip. Ure Lauerd i þe Godſpel teacheþ uſ þurh abiſne. hu pe ahen pearliche to bipiten uſ ſeoluen. piþ þe unpiht of helle. ⁊ piþ hiſ peruecheſ ȝef þeſ Lauerd piſte he ſeiþ. hyenne ⁊ bruch time. þe þeof palde cume to hiſ huſ. he palde pakien. ne nalde he napt þolien þe þeof for ta breoken hine:.

In hoc Cod. mutilo, deſiderantur omnia à fol. 84.

Cod. ſuper D. &c. ART. 120. *Codex membr. in fol. min. in quo, præter SS. Evangeliorum Verſionis vulgatæ, exemplar antiquum; habetur Saxonicè*

I. fol. 1. *Enumeratio terrarum, ornamentorum, veſtimentorum, atque librorum quos ſexcentis abhinc annis, Eccleſiæ Exonienſi contulit Leofricus Epiſcopus. Sic autem*

Incip. Hep ꝓputelaþ on þiſſepe Xpeſ̄-bec. hpæt Leoꝓpic. b. hæfþ ȝedon innto ꝓce̅ Petpeſ Minſtpe on Exanceaſtpe. þæp hiſ Biſceop-ſtol iſ.

Expl. And þe þaſ Gyfu ⁊ þiſne Unnan pille Gode ⁊ ꝓce̅ Petpe æt-bꝓeban. ꝓi him heofena ꝓice æt-bꝓoden. ⁊ ꝓi he ecelice ȝenimeþeꝓod into helle pite:.

Ex hoc Cod. haſce Donationes publicavit D. Guil. Dugdalius, in Monaſt. Angl. Tom. I. pag. 221. *Saxonice, cum Guil. Somneri verſione Latina. Nomina autem Codd. quibus Eccleſiam ſuam ditavit ille pientiſſimus Antiſtes, eo quod plures ex iis in Bibliothecis Bodleiana Oxoniæ; & C. C. C. nec non in Publicâ Cantabrigienſi, &c. ipſe manibus attrectavi; ea omnia in doctorum virorum gratiam ſunt in medium, hic à me prolata. Sc.*

—— II. fulle Mæſſe-bec (i. e. 2 *integra Miſſalia*) ⁊ i. Collectaneum (*forte Collectarum liber.*) ⁊ II. Piſtel-bec. (*b. e. 2 Epiſtolarum libri.*) ⁊ II. fulle ðanȝ-bec. (*b. e. 2 integra Antiphonaria.*) ⁊ I. Niht-ſanȝ. (*forte Completorii liber.*) ⁊ I. Ab te leuaui (*liber ſic dictus.*) ⁊ I. Tꝓopepe (*Troparium.*) ⁊ ſe þꝓidda ðaltepe ſpa man ſinȝð on Rome. (*forte Pſalterium D. Hieronymi Romanum.*) ⁊ II. Ymnepaſ (2 *Hymnaria.*) ⁊ I. deoꝓþÿꝛðe Bletſinȝ-boc (*forte optimæ notæ Benedictionale, ſive Pontificale.*) ⁊ III. oþþe. ⁊ I. Enȝliſc Xpeſ̄-boc (*i. e. Evangeliorum liber Saxonicè.*) ⁊ II. ðumeþ-dæðinȝ-bec. (*forte, 2 libri Lectionum æſtivalium*) ⁊ I. pinteþ-dæðinȝ-boc (*forte Lectionarium Hyemale.*) ⁊ Regula Canonicoꝓum (*an Regula S. Benedicti?*) ⁊ Maꝓtiꝓologium (*an Menologium?*) ⁊ I Canon on Lædem (*b. e. Concilia Latinè.*) ⁊ I ðcꝓift-boc on Enȝliſc (*ſc. Confeſſionale Saxonicum.*) ⁊ I. fulSpel-boc pintpeſ ⁊ ſumeſ (*b. e. Homiliarum Saxonicarum liber perfectus, Hyemalis & Æſtivalis.*) ⁊ Boetieſ boc on Enȝliſc. (*b. e. Boethius de Conſolatione Philoſophiæ Saxonicè.*) ⁊ I. mÿcel Enȝliſc boc. be ȝehÿlcum þinȝum. on Leoð piran ȝeꝓoꝓht. (*b. e. Liber ingens Saxonicus, de plurimis rebus Poeticè ſcriptus.*) [⁊ he ne ſunde on þam Mÿnſtre þa he to ſenȝ. Boca na ma butan ane Capitulaꝓie. ⁊ I. ſoꝓealdoðne Niht-ſanȝ. ⁊ I Piſtol-boc. ⁊ II. ſoꝓ-ealdode Rædinȝ-bec ſpiðe pake. ⁊ I. pac Mæſſeaſ.] ⁊ þuſ ſela Leden Boca he beȝet innto þam Mÿnſtre. Libeꝓ Paſtoꝓaliſ (*Gregorii I Papæ.*) ⁊ Libeꝓ Dialoȝoꝓum (*ejuſdem Gregorii.*) ⁊ libꝓi iv Pꝓophetaꝓum (*majorum.*) ⁊ libeꝓ Boetii de Conſolatione. ⁊ Iſaȝoȝe Poꝓphiꝓii. ⁊ I Paſſionaliſ. ⁊ libeꝓ Pꝓoſpeꝓi. ⁊ libeꝓ Pꝓudentii Pſicomachie. ⁊ libeꝓ Pꝓudentii ÿmnoꝓum. ⁊ libeꝓ Pꝓudentii de Maꝓtÿꝓibuſ. ⁊ libeꝓ Ezechielis Pꝓophetæ. ⁊ Cantica Canticoꝓum. ⁊ libeꝓ Iſaie Pꝓophetæ on ſundꝓon. ⁊ libeꝓ Iſidoꝓi Ethimoloȝiaꝓum. ⁊ Paſſioneſ Apoſtoꝓum. ⁊ Expoſitio Bedæ ſupeꝓ Euanȝelium Lucæ. ⁊ Expoſitio Bede ſupeꝓ Apocaliꝓſin. ⁊ expoſitio Bede ſupeꝓ VII Epiſtolaſ Canonicaſ. ⁊ libeꝓ Iſidoꝓi de nouo ⁊ ueteꝓi Teſtamento. ⁊ libeꝓ Iſidoꝓi de miꝓaculis Xpi̅. ⁊ libeꝓ Oꝛeꝓii (*forte Oroſii.*) ⁊ libeꝓ Machabeoꝓum. ⁊ libeꝓ Peꝓꝓii. ⁊ ðedulieſ boc. ⁊ libeꝓ Anatoꝓiſ. ⁊ Diadema Monachoꝓum (*Smaragdi Abbatis.*) ⁊ Gloꝛæ ðtatii. ⁊ libeꝓ Oſficialiſ Amalaꝓii.

II. fol. 6. b.

Digitized by Google

II. fol. 6. b. *Extat Donatio hujus Cod. his verbis Latine & Saxonicè ſcripta.* Hunc textum dedit Leofricuſ Epſ æcclæ ſcī Petri Apli in Exonia ad utilitatem ſucceſſorum ſuorum. Si quiſ illam abſtulerit æternæ ſubiaceat maledictioni. Fiat. Fiat. Fiat.

Ðaſ Cyrtez-boc ȝeſ Leoffric b. ſcō Petro. ȝ eallum hiſ Æfteſ-ȝengum into Exanceſtre. Gob mib to þenienne. ȝ ȝif hiȝ æniȝ man ut-abrede. hæbbe he Gobeſ curſ. ȝ þræðde ealre Halȝena.

III. fol. 8. *De Reliquiis quas Eccleſiæ Exonienſi contulit Æthelſtanus Anglorum Rex.*

Heſ ſputelað on þirum Gepritе. be þam halȝum Reliquium. þe Æþelſta re puroſulla Kyninȝ ȝeaſ into ſcā Marian. ȝ ſcē Petreſ Mynſtre on Exenceſtre. Gode to loſe foſ hiſ ſaple alifednyſſe. eallum þam þe þa halȝan ſtoppe ȝeſeceð. ȝ ȝepurðiað to eceſe Hæle.

Incip. Ꝟytodlice re ilca Kyninȝ Æðelſta.
Expl. To þam pulðorbeaȝe Martinbomeſ becomon.

Hunc Catalogum Reliquiarum cum ſequentibus ad hujus Cod. fidem pridem evulgavit D. Guil. Dugdalius, Monaſtici Anglicani Tom. I. pag. 223. cum D. Guil. Somneri verſione Latina.

IV. fol. 12. Ðiſ ſynd eac þa Reliquiaſ þæra haliȝra Conſeſſorum. þ iſ Cyrteſ Anbetteſa. þæȝe ſonſteȝon þaſ ſpicolon porulð. ȝ mib ſtiðre bnohtnunȝ. þ heofenlice rice ȝeæfnoðon.

Incip. Æfoſt of ſcſ Martineſ Reliquion.
Expl. Hýðeſ to lande afende:.

V. fol. 13. b. Eac heſ beoð Reliquiæ of manegum halȝum fæmnum. ȝ of þam halȝum Mæðenum þæȝe þuſh Goðeſ ȝife þone ealðan deofol. ȝ ealle flærlice unluſtaſ ofeſ-ſtiððon. ȝ rume þuſh haliȝeſ liſeſ bnohtnunȝa. rume þuſh ſiȝefæſtne Martýnðome þam heofenlican Bnidȝuman Cyrte beoð ȝeþeodde.

Incip. Eſoſt of ſcā Maria Magðalene.
Expl. Ðuſh þa birne hire halȝan bnohtnunȝe:.

Cod. membr. in Pyxide incluſus, cujus forma (dum inviolatæ à Bibliopego eſſent oræ) ea fuit; quam vocant in quarto quadrato grandiori.

In eo inveniuntur Evangelia quatuor Latinè, D. Hieronymi, litteris majoribus Saxonicis ſcripta, cum interlineata verſione Dano-Saxonica. Sicut ex hoc Specimine videre licet:

Fæðeſ ure þu þe in heofunum eaſt. beo ȝehalȝud þin noma. cume to þine rice
Pater noſter qui es in caelis. ſanctificetur nomen tuum. adveniat regnum tuū

peorðe þin pilla rpa rpa on heofune rpilc on eorþe hlaf ureſne ł ure dæȝhpamlicu ł inriat uoluntas tua ſicut in caelo & in terra. panem noſtrum ſubſtan-

rtondenlice rel uf to dæȝ ȝ forlete uf ure rcylde rpa rpa pe ec forleten
tialem da nobis hodie. & remitte nobis debita noſtra. ſicut & nos remittimus

þæm þe rcyldiȝat pið uf ȝ ne ȝelaet uf ȝeleade in corſtnunȝae ah ȝelefe uf of yfle.
debitoribuſ noſtris & ne patiaris nos inducì in temptationem. ſed libera nos a malo.

Hunc Cod. litteris Saxonicis Majoribus ſcriptum ſupra monui: nempè, id genus Majuſculas volo, quibus exarantur codices illi antiquiores Cottoniani qui inſcribuntur OTHO. C. 5. & NERO. D. 4. ſive Codex Lichfeldenſis Eccleſiæ, qui vulgo dicitur Textus S. Ceaddæ; *&* Pſalterium S. Salabergæ (*quod quidem ab aliquo Anglo-Saxone videtur ſcriptum. & à R. P. Joanne Mabillonio memoratur, in libro ſuo de Re Diplomat. pagg.* 358, 359.) *Quibus tamen omnibus, hunc Cod. vetuſtate paullo inferiorem arbitror. Vetuſtior vero videtur Gloſſario illo Latino-Saxonico Bibliothecæ C. C. C. C. cujus Nota eſt S. 3. imo vel illo cod. Cottonianæ Bibliothecæ qui inſcrib. OTHO. A. 1. ſcriptus, ut videtur, A. D.* 749.

Deſiderantur quædam folia, quorum jacturam, non poſſum non dolere. Etſi enim quicquid Textus Latini deeſt, aliorum Codicum ope facile reſtituatur: tamen Lacunam in Verſione hujus Cod. Dano-Saxonica, (quæ multum diſcrepat ab ea qua illuſtratur Textus Latinus Cod. Cottoniani NERO. D. 4.) *nunquam nobis licebit ſupplere, aut Verſione illa integra gaudere. Cæterùm alia adhuc detrimenta paſſus fuiſſe videtur hic Codex pretioſus, utpote in quo, omnia deſiderantur quæ in aliis*

Codicibus Evang. de more, D. Matthæi Evangelio præmittuntur. An vero Canones Euſebiani unquam in hoc Cod. extiterint valde dubito, quoniam numeri illi & Notæ ad eos ſpectantes, per integrum Cod. deſiderantur.

Quod ad eos attinet qui in hoc ſcribendo Cod. operam navarunt; Memoriam illi ſuam Æternitati conſecrandam propriis manibus curaverunt. Alter enim in poſtrema pagina, eadem manu qua Textum Latinum exaravit, ſic de ſe ſcribit, Macregol dipinxit hoc Euangelium. Quicumque legerit et intellegerit istam narrationem. orat pro Macregiul Scriptori. *Ex quibus intelligere eſt, quod ille MAC-REGOL ſcriptor Librorum, Textum integrum Codicis ſcripſerit, & deinde illum Imaginibus Evangeliſtarum, diverſicoloribuſque Litteris Uncialibus decoratum, tantum non Inluminaverit. Verſionem Dano-Saxonicam compilabant duo homines devoti, FARMENNVS ſcil. Presbyter, & OWVNVS, qui exeunte, ut videtur, ſeculo Nono, aut ineunte Decimo floruerunt. Quorum ille totum S. Matthæi Evangelium illuſtravit, ſubjuncta hac ad calcem ejuſdem Adnotatione,* Faꝛmen Pꝺꝛ ꝺaꝛ Boc ꝺuꝛ ȝleoꝛeꝺe ꝺimittet ei Dnꝰ omnia peccata ꝛua ꝛi ꝓꝛiepi poteꝛt apuꝺ Deum:. *Quinetiam, ad illuſtrandum itidem Evangelium D. Marci ſe accingebat FARMENNVS, ſed in illo opere non ultra comma 15 cap. II progreſſus, alius vir pius nomine OWVNVS, Farmenni rogatu, ut videtur, reliqua omnia in vernaculum ſermonem, ſc. Dano-Saxonicum reddere, in ſe ſuſcepit. Exemplo inſuper MAC-REGOLI ac FARMENNI permotus, memoriam ſui poſteris reliquit hac quæ ſequitur Adnotatione, quam imis Marginibus paginarum antepenultima ac penultima, manu ſua ſcripſit.* Đe mın bꝑuche. ȝebiꝺꝺe ꝓoꝛe Opun Ꝺe Ꝺaꝛ Boc ȝloeꝛꝺe. Fæꝛmen Ꝺæm Pꝛeoꝛte æt Ꝺaꝛapuꝺa hæꝛe nu Boc appitene:. Bꝑuca mıꝺ ꝑılla ꝛymle. mıꝺ ꝛoꝺum Lileoꝛa. Sibb ıꝛ eȝhꝑæm leoꝛoꝛt:. *i. e.* Qui me (*ſc.* Codicem) verſaverit, oret pro Owvno qui hunc Codicem gloſſavit. Fermenni Presbyteri Harawudenſis gratia, jam tandem codicem perſcripſit. Utere mente ſimili, vera fide, Pax (*ſit*) cuilibet (*ſive* ubiquè) chariſſima.

Hunc Evangeliorum codicem vetuſtiorem videri illo Cottoniano qui inſcrib. OTHO. A. 1. *modo dixi. Addo, quod docti Tradunt illum olim peculium fuiſſe Bedæ Venerabilis Presbyteri, qui diem ſupremum obiit, A. D.* 734. *Certè, Temporum quibus Beda floruit, ſpeciem præ ſe fert hic Codex inſignus, quandoquidem vetuſtior videtur Codice Cottoniano qui ſcriptus fuit circa A. D.* 749. *ut & Charta quadam Originali Cottonianæ Bibliothecæ, Litteris haud multum diſſimilibus exarata, A. D.* (*ni male memini*) 767.

Inſuper ſciat velim Lector Philo-Saxo, hunc Cod. tandem in manus deveniſſe viri diligentiſſimi Joannis Rushworthii IC, *ex Hoſpitio Lincolnienſi, ideoque in honorem Domini Poſſeſſoris à nonnullis ſcriptoribus dictus eſt CODEX RUSHWORTHIANUS.*

Rushworthius *Codicem, quem Cl. Fran. Junio utendum dabat, ut Dano-Saxonicæ Verſionis Lectiones, quæ ab iſtis Codicis Cottoniani Eadfridi aut Aldredi diſcrepant, exſcriberet. Tandem, ut accepi, Bibliothecæ Bodleianæ dono dedit, in qua, nobile gentis noſtræ Monimentum, ad concluſionem ſeculi permanſurum ſpero.*

Super D, &c. Art. 76. Codex craſſus in Quarto minori; in quo extat *Gregorii Magni Papæ Liber Sacramentorum*, ab illo quem *Pariſiis A. D.* 1642. publicavit *Hugo Menardus*, pluribus in locis diſcrepans; dignum tamen judico qui ab Eccleſiaſticæ Hiſtoriæ ſtudioſis à capite ad calcem perlegatur. Codex maximâ ex parte antiquus, à diverſis Librariis ſcriptus fuit. Verum A. fol. 337. uſque ad finem Miſſarum & Precum, recentiori manu continuatur, ſicut & in fronte, ubi multa inveniuntur circa conquiſitionem Angliæ exarata. Deinde ſequuntur plurima de computo eccleſiaſtico elegantiſſime ſcripta circa A. D. 969. fidem ad id faciente Tabula quæ cernitur fol. 53. Rubricas omnes precum, benedictionum, miſſarum, epiſtolarum, tabularum, orationum, feriarum, ſtationum, ordinationum, exorciſmorum, reconciliationum, conſecrationum, *&c.* in unum Faſciculum collegeram, quò eas omnibus doctis divulgarem: verùm creſcente in juſtum volumen catalogo, Latina ſcripta leviori manu adtingam, ne Saxonicis ipſis deſideretur locus. Hoc unum tantum de Latinis hujuſce Cod. ſcriptis moneo, nempe fol. 2 & 3 Hiſtorica ea contineri de Exonienſis Eccleſiæ fundatione, quæ in Monaſtici Anglicani Tom. I. pag. 220 inveniuntur, qua lacunula illa impreſſi libri vocibus iſtis cod. Ms. *autem totum* ſuppleri poteſt.

Quod attinet ad Saxonica illa quorum cauſa de iſto cod. verba fecerim: ea omnia, Lector erudite, ſunt Teſtificationes Manumiſſionum ſervorum quæ in hunc librum (pro more temporum) tanquam in Tabulas publicas, relatæ ſunt. Harum autem Teſtificationum nonnullæ habentur fol. 1. aliæ fol. 8, quarum quædam, literis pene evaneſcentibus ſunt lectu haud ita faciles. Alia quoque Relatio habetur fol. 11, facie 2, de ſervis prædialibus Eadgyfæ Abbatiſſæ & Leofrici Abbatis. Denique, ad calcem Codicis habetur Manumiſſio Bribtmæri Holacumbenſis & Ælfgifæ uxoris ejus, cum progenie eorum: quæ omnia eduntur in Diſſertatione Epiſtolari D. *Georgii Hickeſii*, quam de veterum Linguarum Septentrionalium uſu conſcripſit.

Hunc cod. annis abhinc circiter 640 dono dedit pientiſſimus Leofricus Epiſcopus Eccleſiæ ſuæ Exonienſi, ſicuti teſtatur Inſcriptio hæc quæ ſequitur Latine & Saxonice.

Hunc

Digitized by Google

Þunc Miſſalem LEOFRICVS Epſ̄ dat æcclæ S. Petri Apli in Exonia ad utilitatem Succeſſorum ſuorum. Si quiſ illum inde abſtulerit. æternæ ſubiaceat maledictioni. FIAT. FIAT. Corfirma hoc deuſ quod operatuſ eſ in nobiſ:.

Ðaſ Boc Leofric Biſceop ȝeſ ðcō Petro anð allum hiſ æfteſȝenȝum into Exanceſtre Lobe miþ to þenienne. ⁊ ȝif hiȝ æniȝ man ut abneþe. hæbbe he Loþeſ cuſ ⁊ pnæðe ealna halȝena:.

Ex Indice Librorum quibus Exonienſem Eccleſiam donavit Leofricus, quem ſupra videre eſt, pag. 80, *mentio facta eſt de II* ꝑulle Mæſſe-bec. *quarum unus eſt hic ipſe Codex, alter autem nunc eſt peculium Rev. & doctiſſimi viri D.* R. Bourſcough *Rectoris Eccleſiæ de* Toteneſs *in agro* Devonienſi *de quo infra plura.*

NB. 5. 9. *Cod. membranaceus antiquus, in quo continentur plurima ſcripta Latina diverſis manibus exarata, quorum præcipua ſunt* MISSA PROPRIA LERMANI EPISLOPI, fol. 1. LIBER THOBIE, fol. 14. Æpiſtola Auguſtini Epī ad Probam, de orando Deo, *fol.* 26. *Scripta manu Blediani Notarii.* Æpiſtola Aȝuſtini de Iȝne Purȝatorio, *fol.* 36. b. *Scripta manu Blediani ſcriptoris. Verſiculus Latinus Litteris (ex more priſco) inſignitus, loco notularum Muſicalium, quæ poſtea obtinebant; cum Hymno de B. V. Mariâ notulis Muſicalibus antiquis, ubi etiam Litteræ extant nonnullæ. Liber Poenitentialis* ἀνέφαλος, *fol.* 51. *cum aliis Opuſculis ad rem pœnitentialem ſpectantibus, Inquiſitionibus Hieronymi Presbyteri, Interrogationibus Auguſtini Archiep. Cantuarienſis,* &c. *quæ lubens prætermitto. Ad Inſtitutum noſtrum propius accedunt.*

I. fol. 40. *Orationes aliquot & Benedictiones Latinè, cum Rubricis Saxonicè ſcriptis. v.g.*

Lpeð þiſ oꝑeſ ðone mete þe man ꝑoſ beadne ȝebæleð.

Lpeatoſ et ꝛcīficatoſ elimentoꝛum pateſ et ꝑiliuſ et ſpſ ſcſ. qui eſ uepa tpinitaſ et unitaſ. pꝛæcamuſ te ðnē clementiſſime pateſ. ut elemoꝛina iſta ꝑiat in miſepicoꝛdia tua. ut acceꝑta ꝑit cibum iſtum ꝑo anima ꝑamuli tui. illi. ut ꝑit benedictio tua ſupeſ omnia ðona iſta. peſ.

II. *Ibid. Verba quædam Saxonica, occultè ſcripta. ſunt autem ea quæ ſequuntur;*

c:.:nn.n:.:mȝ.ð:.:aꝑæð.n hꝑæt þ:ſ m.ȝ:b:on kcꝑ:n:þ h:· tniſn.:ðꝑæð:
Iſ ðkſ ꝑꝑſȝꝑnſꝑllke þknȝe tꝑ ꝑæðꝑnꝑ.

De his autem infra plura, cum de Cottonianæ Bibliothecæ Cod. MS. qui inſcribitur VITELLIVS. E. 8. *verba fecerimus.*

III. fol. 41. *Litteræ quædam Runicæ.*

IV. fol. 42. *Formulæ aliquot Latinè loquendi, in uſum Tirenum; inter quas verba plurima ſunt Gloſſata Franco-Theotiſcè.*

DIGB. 4. *Codex membr. exiguæ formæ, in quo præter ſcripta varia Latina, extat tractatus Rhythmicus Normanno-Saxonicè, qui ſic.*

Incip. Ic am elðer þanne ic peſ — Ic ealði more þanne ic ðeþe
A pinteſ ⁊ ec a lope. — Mi piſ oȝhte to bi mope:.

Expl. Lpiſt ȝeue uſ leþe ſpich liſ — Ðet me moten þiðer cumen
And habbe ſpichne ende. — Ðanne pe henneſ pende. AMEN:.

De hoc Tractatu, ſive Poemate, plura videre licet in Vita ſupra laudata Ælfredi Regis, p. 98. *& in D.* Georgii Hickeſii *Grammat. Anglo-Saxon. pag.* 222.

NE. B. 4. 10. *Codex antiquus in membranis, in quo continentur plurima ſcripta Latina; quorum Titulos prætereo: ea tantum notans quæ ad rem Saxonicam propius accedunt.*

I. fol. 227. *Carmen ſive Amuletum contra Venenum, quod ſic incipit,* Tiȝað. Tiȝað. Tiȝað.
II. fol. 250. *Fragmentum Gloſſarii cujuſdam Latini, in quo voces Latinæ, partim per alias voces Latinas, partim per Saxonicas, explicantur.*
III. fol. 251. *Catalogus Librorum cujuſdam Eccleſiæ, ſive forſan Monaſterii, inter quos, memorantur,* Liber Notarum. Vitae Sanctorum Anglice. Elfredi Regiſ liber Anglicuſ.

Digitized by Google

Extat etiam alius Catalogus, ſive Index Librorum, litteris Anglo-Saxonicis exaratus ad calcem Cod. præſtantiſſimi Bibliothecæ Bodleianæ, qui inſcribitur LAVD. L. 30. *In eo autem codice (ut hoc obiter notem) continentur D. Auguſtini de Sancta Trinitate libri quindecim, litteris Majoribus, mille abhinc annis calamo ſcripti. Codex ille inſignis quondam fuit Eccleſiæ S. Kiliani in Herbipolenſi civitate, & cum multis aliis ejuſdem Eccleſiæ Codd. vetuſtioribus, è manibus Militum* Guſtavi Adolphi *Suecorum Regis redemptus, & à Reverendiſſimo in Chriſto Patre* Gulielmo Laud, *Bibl. Bodl. donatus.*

Super D. &c. Art. 99. Codex Membr. in Quarto, in quo continentur Evangelia quatuor, Latinè ſecundum Editionem S. *Hieronymi* litteris Romanis rotundioribus antiquiſſimis exaratus: In eo quoque inveniuntur plurimæ magni momenti Lectiones, à recentioribus MSS. variantes. Textus etiam ſacer creberrime punctis diſtinguitur & emendatur, ab *Anglo-Saxone* quodam, annis abhinc octingentis. Ad calcem hujuſce pretioſiſſimi Codicis, (de quo infra plura) extat folium quoddam, in quo Saxonicè ſcribitur Catalogus librorum quos Salomon Presbyter & alii utendos acceperunt (ſic enim verbum haueð intelligo) ex Archivis Eccleſiæ cujuſdam ſive Monaſterii.

Super D. &c. Art. 110. *Codex membr. in fol. min. ante quingentos annos Latine ſcriptus: in quo, inter alia, extat Gloßarium (forte ex* Ælfrico *) Latinum, & Normanno-Saxonicè explicatum, cui præfixus eſt hic verſiculis.*

I. fol. 144. Hic ſcribo planè ventrem caudamque Dianæ.

II. fol. 146. *Pars altera ejuſdem Gloſſarioli in fine mutila.*

Sequuntur, Amice Lector, Apographorum illorum Tituli, quæ à Philo-Saxonibus variis ad codd. Membranaceorum fidem in Chartis deſcribuntur.

Laud. G. 36. I. *Chronicon Saxonicum à Chriſto nato ad annum uſque* 977. *quod his verbis:*

Incip. Æꝑ Cꝑiꝛtes ȝeꝑlaeꝛcneꝛꝛe. LX. pincꝑa (l. pintꝑa) Canic (l. Caiuꝛ) Iuliuꝛ ꝛe xaꝛeꝑe (l. Caꝛeꝑe) æꝑeꝛt Romana Bꝑiten land ȝeꝛohte. ⁊ Bꝑittaꝛ mid ȝeꝛeohte cnẏꝛede. ⁊ hie oꝛeꝑꝛꝑiþde. ⁊ ꝛꝑa ðeah ne mihte ðæꝑ ꝑice ȝepinnan.

Expl. þa het Eadpeaꝑd Cinȝ ⁊ Dunꝛtan Aꝑcebiꝛcop þ hine man ꝓeꝑede to ꝛcā Maꝑian Mẏnꝛtre. þ iꝛ æt Abbandune. ⁊ man eac ꝛꝑa dyde. ⁊ he iꝛ eac aꝑꝑẏꝑþlice bebẏꝑȝede on þa. noꝑð healꝓe on ꝛcũꝛ Pauluꝛ Poꝑtice:.

I. *Hoc Chronicon deſcriptum eſt ex antiquo cod. qui nunc in Bibliotheca Cottoniana notatur,* TIBERIVS. A. 6.

II. *Succeſſio Regum Weſt-Saxonum, deſcripta ex illo folio membranaceo, quod nunc eſt numero* 175 *in ejuſdem Cott. Bibliothecæ Cod. MS. qui inſcribitur,* TIBERIVS, A. 3. *& avulſum videtur ex ſupradicto Cod.* TIBERIVS, A. 6.

Incip. Đa pæꝛ aȝanȝen ꝓꝑam Cꝑiꝛtes acennedneꝛꝛe. ccccxciiii, pintꝑa ða Cendic ⁊ Cẏnꝛic hiꝛ ꝛunu coman upp æt Cendicef-oꝑan mid v. ꝛcipum:.

Expl. Đa ꝓenȝ Eadȝaꝑ to hiꝛ bꝑiꝓoꝑ ⁊ heold. xvi. ȝeaꝑ. ⁊ viii. pucan. ⁊. ii. niht. ða he ꝓoꝛðꝛeꝑde. þa ꝓenȝ Eadpeaꝑd to. Eadȝaꝑef ꝛunu ⁊ healð. . . . . .

III. *Adnotatio Latinè, de reliquiis quas invenit Sergius Papa in ſacrario B. Petri.*

In Muſæo. 161. *Ælfrici Præſulis excerpta ex Priſciano & Donato, (ſive Grammatica) juſſu, ſi non manu propria doctiſſimi viri* Gerardi Langbainii, *non ita pridem Collegii* Reginæ *apud* Oxonienſes *præpoſiti, deſcripta, ex Cod. Membranaceo* D. Simondſii D'Ewes *Equitis & Baronetti.*

Init. Præfat. Lat. Ego Ælꝓricuꝛ ut minuꝛ ꝛapienꝛ haꝛce Exceꝑptioneꝛ de Pꝛiꝛciano minoꝑe uel maioꝑe uobiꝛ pueꝑuliꝛ tenelliꝛ ad ueꝛtꝑam linȝuam tꝑanꝛꝓeꝑꝑe ꝛtudui. quatenuꝛ peꝑlectiꝛ Octo paꝑtibuꝛ Donati in iꝛto libello poꝛꝛitiꝛ utꝑamque linȝuam Latinam ⁊ Anȝlicam ueꝛtꝑæ teneꝑitudini inꝛeꝑe inteꝑim. uꝛquequo ad peꝑꝓectioꝑa peꝑueniatiꝛ ꝛtudia.

Init. Præf. Sax. Ic Ælꝓꝛic polde þaꝛ lẏtlan boc apendan to Enȝliꝛcum ȝeꝛeoꝑde oꝓ ðam ðtæꝓ-

Stæf-cræft þe ir gehaten Grammatica. rið ðan ic þa tra bec aræn on hund-eahtatigum Spellum. forðan ðe Stæf-cræft ir reo cæg þe þara boca angyt unlyc ð.

Finis Præf. Ic bid nu on Godef naman. gif hra þaf boc afritan pille. þ he hig gefihte pel be ðæne byrne. forþan ðe ic nah gepealð þeah hig hra to poge gebringe ðurh leare pritefaf. ⁊ hit bið þonne hir pleoh ná min: Mycel yfel ðeð fe unpritefe gif he nele hir poh gefihtan:

Hoc in libro Apographo desideratur ejusdem Ælfrici Glossarium, quod cum ipsa Grammatica, edidit ad calcem Lexici sui Saxonico-Latino-Anglici, vir de Saxonicis litteris præclarè meritus, Gulielmus Somnerus, *Oxoniæ.* An. Dom. 1659.

JVN. 12. A. M. S. Boethii liber de Consolatione Philosophiæ, quem ex Cod. membranaceo Bodleianæ Bibliothecæ cujus notæ sunt *NE. C.* 3. 11. descripsit vir *Cl. Franciscus Junius*, & postea cum antiquiori & optimæ notæ Cod. Cottoniano (qui inscribitur *OTHO. A.* 6.) contulit. Variantes omnes Lectiones Apographo suo inseruit *Cl. Junius*, & Boethium planè Saxonicè loquentem prelo aptavit; Mortuo verò *Junio*, amplissimus & summæ spei Juvenis *D. Christophorus Rawlinsonus*, in Collegio Reginæ apud Oxonienses studiis literarum sedulo incumbens, versionem Boethii Ælfredianam à se recensitam, suis sumptibus edidit, *Oxoniæ* A. D. 1698. Effigie *Franciscí Junii* expressa ad Tabulam *Antonii Dykii* peritissimi Pictoris pictam, libro præmissa.

Inter suprà laudatos Codices Bodleianum & Cottonianum, hoc inprimis discrepantiæ notavit Editor sagacissimus: nempe, in hoc, Boethiana metra reddi Oratione stricta; in illo autem, soluta. Utramque tamen metrorum Latinorum versionem tutò Ælfredo Regi posse adscribi arbitratur. cujus quidem rei difficultatem sic argutissimè solvit: *Neque mihi sane dubium, quin utraque ista Boethianorum carminum versio ab eodem prodierit* ALFREDO: *prior, cum adversis pressus sensum duntaxat auctoris exprimere satis haberet; posterior autem, cum otium postea nactus, de Poetica parte poetice qualitercunque reddenda cogitaret.*

JVN. 15. Pauli Orosii historia HORMESTA, sive de Miseriis *mundi*, paraphrastice ab Ælfredo Rege in linguam Saxonicam traducta.

Apographum hoc descripsit Cl. *Junius*, ex Cod. Cottoniano, qui inscribitur, TIBERIVS. B. 1. eundem vero postea contulit vir Cl. *Tho. Marescallus* cum Cod. Bibliothecæ *Lauderdalianæ*, qui quondam fuerit peculium doctissimi viri *Joannis Dee M. D.* cujus vigilanti curæ debent eruditi, quod multorum Cod. antiquorum beneficio adhuc fruuntur, quorum jactura alias deploranda foret.

Apographum *Junianum* nitidè descripsit doctissimus vir *Gulielmus Elstob*, *A. M.* & *Collegii Magnæ Aulæ Universitatis Oxon.* Socius dignissimus. Is me benignissime monuit Ælfredum Regem in vertendo Orosio, libertatem sibi vendicasse, quæque pro arbitrio, mutandi, distrahendi & interpolandi. Versioni suæ commentarios aliquot Navigationum Septentrionem versus inseruit idem Regius Paraphrastes: earum autem prima est Navigatio Ohtheri Halgolandensis ad Regiones ultra Norwegiam, quæ sic

Incip. Ohthere ræde hir hlafonde Ælfrede Kyningc þæt he ealra Norðmanna norðmest bude.

Deinde sequitur ejusdem Ohtheri Halgolandensis Navigatio altera, ad portam nomine Hetham, quæ sic
Incip. Ohthere ræde þ fio Scip hatte Halgoland. ðe he on bude.

Postea etiam sequitur Navigatio Wulfstani Hæthensis sive Slesvicensis, ab Hetha ad Trusum, quæ sic
Incip. Fulfstan ræde þ he gefore of Hæðum. þ he pære on Truso on fyfan dagum ⁊ nihtum.

Porro me monuit idem colendissimus amicus noster, Periplos hosce cùm Anglicè extare impressos per Ricardum Hacklughem, Lond. 1598. *Vol. I. pag.* 4. *tum Saxonice & Latinè ad calcem Vitæ prædicti Regis, Ælfredi, pag.* 205. *quam typis ediderunt Oxoniæ A. D.* 1678. *ejusdem sapientissimi Regis Alumni,* Collegii Universitatis Scholares.

Junius. 38. I. Apographum Paræneseως *Wulfstani Archiepiscopi* ad cujuscunque conditionis homines curæ suæ commissos, quod propria manu descripsit Cl. *Junius* è cod. MS. Bibliothecæ Collegii C. C. quod est *Cantabrigiæ*; inveniturque p. 19. voluminis S. 18.

Incip. Fulfstan Arcebiscep gretað freondlice þegnas on þeode.
Expl. And eal hit mæg to birene æghilcre þeode; Lime fe þe pille; Lyf hit gefundðe þ on þeodscipe becume.

Digitized by Google

II. *De hoc ſuo Apographo ſic ipſe Junius.*

Paræneſin hanc deſcripſi ex MS. Bibliothecæ Collegii Sancti Benedicti (alias Corporis Chriſti) quod eſt Cantabrigiæ; inveniturque pagina 19, voluminis 284 (ſive, S. 18.) Ad oram verò annotata & in ipſo Contextu uncis incluſa hauſimus ex MS. Cottoniano, qui potiſſimam hujus Paræneſeos partem complectitur; & inſcribitur, TIBERIVS A. 3.

III. TO ЄALLVM FOLЄ. *Sermo è quodam codice deſcriptus, & collatus cum Codice Cottoniano, qui inſcrib.* NERO. A. 1.

Incip. Uton ꝼꝓiꝓian be bocan ȝeoꝛne ⁊ ȝelome.
Expl. Lime ꝛe þe pille:· Lod uꝛ ȝehealde. Amen. (*vid. ſupra pag.* 50.)

IV. *Incertus auctor de ſanctis in Angliâ ſepultis, ex eodem Codice C. C. C. C. per* Cl. Junium *deſcriptus; quem verſione Latina & notis* D. Gulielmi Hopkins S. T. P. *illuſtratum edidit* D. Georgius Hickeſius in *Diſſertatione Epiſtolari*, &c.

Incip. Hep cyð ymbe þa halȝan þe on Anȝelcynne ꝑeꝛtað. on uꝛeꝛ Dꝛihtneꝛ naman Hælendeꝛ Lꝛiꝛteꝛ.
*Expl.*Ði loꝛ ⁊ pulꝺoꝛ Hælendum Lꝛiꝛte. hiꝛ ȝoꝺneꝛꝛa in ealꝛa poꝛulꝺa on ecnyꝛꝛe. Amen.
Iterum & laxius tractatulum deſcripſerit Cl. Junius, qui ſcriptus habetur libro Juniano N°. 100.

V. *Adami ſtatus poſt lapſum, ex eodem Codice, per eundem cl. virum deſcriptus.*

Incip. Aꝺam ꝛe æꝛeꝛta man pæꝛ ȝeꝛceapen on neoꝛxna ponȝe.
Expl. Ðpa hpæðeꝛ pe on liꝛe æꝛoꝛ ȝeeaꝛnoꝺon:· Lod uꝛe helpe. Amen. (*Vid. ſupra pag.* 26.)

Jun. 39. Decalogi, Dominicæ Orationis, Apoſtolici Symboli vetus verſio Saxonica, *Marquardi Freheri* notis illuſtrata, & ex ejus libro A. D. 1660 typis impreſſo, per Cl. *Junium* deſcripta. Habetur quoque in hoc libello Symbolum Nicænum ex illo quod memoratur pag. 35. exemplari deſcriptum, & à D. G. *Hickeſio* editum, Gram. Anglo-Saxon. pag. 166.

Jun. 40. Excerpta ex libro *Scintillarum* (Codice nondum à me viſo) & à Cl. *Junio* deſcripta. De quibus ſic dicit in Præfatione ad Gloſſarium ſuum Gothicum: "*Scintillarius*, vel liber Scintillarum, in Titulos digeſtus & Anglo-Saxonicè interlineatus. Excerpſi paucula quædam tantâ cum "curâ Gloſſata, ut non putem uſpiam reperiri aliam aliquam interlineationem pari ſtudio, judicio- "que elaboratum.

Hæ Scintillæ ſive Loci Communes per Bedam collectæ fuerunt, ex S. Scriptura, & SS. Patribus, & Latinè habentur in Tomo 7. operum ejus. Tituli autem earum hoc Ordine ſequuntur:

Tit. I. De caritate. Be ꝛoðꝺe luꝿe.

Incip. On eopꝛylꝿum ꝛoðe luꝿe ȝæðepꝛanȝe hæbbende. In vobiſmetipſis caritatem continuam habentes.

II. de Patientia. Be Ðeðylde.
III. de Dilectione dei & proximi. Be luꝿe Lodeꝛ ⁊ Nihꝛtan.
IV. de Humilitate. Be eaðmoðnyꝛꝛe.
V. de Indulgentia. Be ꝼoꝛȝiꝿnyꝛꝛe.
VI. de Compunctione. Be Onbꝛyꝛðnyꝛꝛe.
VII. de Oratione. Be Ðebeðe.
VIII. de Confeſſione. Be Anðetnyꝛꝛe.
IX. de Pœnitentione. Be Dæðbotnyꝛꝛe.
X. de Abſtinentia. Be Foꝛhæꝿeðnyꝛꝛe.
XI. de Derelinquentibus ſæculum. Be Foꝛlætendum poꝛulde.
XII. de Timore. Be Ȝe.
XIII. de Virginitate. Be Fæmnhade.
XIV. de Juſtitia. Be Rihtꝛiꝛnyꝛꝛe.
XV. de Invidia. Be Anðan.
XVI. de Silentio. Be Spiȝean.
XVII. de Superbia. Be Oꝿeꝛmoðiȝnyꝛꝛe.

Deſunt hic tres Tituli.

XXI. de Fornicatione. Be Foꝛliȝꝛe.
XXII. de Perſeverantia. Be ðuꝛhꝛununȝe.
XXIII. de Securitate. Oꝿ Oꝛꝛoꝛhnyꝛꝛe.
XXIV. de Stultitia. Be Dyꝛiȝnyꝛꝛe.
XXV. de Avaritia. Be Liꝛꝛunȝe.
XXVI. de Virtute. Be Mæȝene.
XXVII. de Vitiis. Be Leahꝛum.
XXVIII. de Ebrietate. Be Dꝛuncennyꝛꝛe.
XXIX. de Decimis. Be Teoðunȝum.
XXX. de Cupiditate. Be Lꝛæðiȝnyꝛꝛe.
XXXI. de Diſciplina & Increpatione. Be lape ⁊ ðꝛeaunȝe.
XXXII. de Doctoribus ſive Rectoribus. Be Laꝛeoꝛum. oꝺꝺe be Ðelæꝛeðum. oꝺðe Reccendꝛum. oꝺꝺe be Ðymendum.
XXXIII. de Fide. Be Ðeleaꝿan. oꝺðe Tꝛupan.
XXXIV. de

XXXIV. de Spe. Be Hopan oððe be hihte.
XXXV. de Gratia. Be Liſe.
XXXVI. de Diſcordia. Be Tpipæðnyrre.
XXXVII. de Juramento. Be Aþrpare.
XXXVIII. de Cogitationibus. Be Leþancum.

Deſunt hic quatuor Tituli.

XLIII. de Indumentis. Be Reaſum.
XLIV. de Miſericordia. Be Mildheortnyrre.
XLV. de Compaſſione proximi. Be Efenþpo-punge nihtan.
XLVI. de Elatione. Be Upahafennyrre.
XLVII. de Vita Hominis. Be life manner.
XLVIII. de Muneribus. Be Liſum. oþþe lacum.
XLIX. de Eleemoſyna. Be Ælmeſſan.
L. de Tribulatione. Be Ledpoſeðnyrre.
LI. de Primitiis ſive Oblationibus. Be Frymþum. oþþe oſpungum.
LII. de Triſtitia. Be unþoðnyrre.
LIII. de Pulchritudine. Be Fægepnyrre.
LIV. de Conviviis. Be Gebeorſcypum.
LV. de Riſu & Fletu. Be hlehtre. ⁊ be pope.
LVI. de Honore Parentum. Be pupþſcype magu.
LVII. de Filiis. Be Beapnum.
LVIII. de Divitibus & Pauperibus. Be ſelegū ⁊ þeapfum.
LIX. de Acceptione perſonarum. Be Onfangennyrre ſpegea.
LX. de Itinere. Be Siðfæte.
LXI. de Senſibus. Be Andgyttum.
LXII. de Servis & Dominis. Be ðeopum ⁊ Hlafordum.
LXIII. de Conſortio bonorum & malorum. Be miðpunungа godра ⁊ yfelра.
LXIV. de Amicitia & Inimicitia. Be Freondſcipe ⁊ feondſcipe.
LXV. de Conſiliis. Be Geþeahtum.
LXVI. de Defunctis. Be Forþgepitenum.

Deſunt hic undecim Tituli.

LXXVII. de Diſcipulis. Be leorning-cnihtum.
LXXVIII. de Tentatione & Martyrio. Be Fortunge ⁊ Martyrdome.
LXXIX. de Verbo otioſo. Be ſonde idelum.
LXXX. de Brevitate hujus Vitæ. Be Sceortnyrre þyſer lifes.
LXXXI. de Lectionibus. Be Redingum.

Scintillæ ſive loci communes Bedæ Presbyteri, ex ſcripturis & ex Patribus collecti.

HIC PAVCA INCIPIVNT DE VITIIS ET PECCATIS. *Latine & Saxonicè.*

edpit
I. Apostrapha De Mvliere Nequam.
II. De Mvliere Bona Et Mala.
III. De Prædestinatione Electorvm Et Reproborvm.
IV. De Modis Peccatorvm.
V. De Gravibvs Peccatis Ac Levibvs.
beoð gedone.
VI. Qvomodo Peccata Gervntvr.
VII. De Dvplicatione Peccaminvm.
be gefyllednyrre
VIII. De Expletione Peccatorvm. *Omnia Latine & Saxonice.*

Jun. 41. I. *Tractatus* DE PRIMO DIE SECVLI. SIVE DE EQVINOCTIO VERNALI, *quem ex Cod. Cott. qui inſcribitur* Tiberivs. A. 3. p. 63, b. *deſcripſit cl.* Junius.

Incip. Done ſorman dæg dirrere porulde pe magon afindan.
Expl. re de yr rodre pihtpirnerre runne gehaten:.

II. GENERATIO HOMINIS IN VTERO.
Deſcripſit cl. Junius *è Cottoniano volumine quod inſcribitur,* Tiberivs. A. 3.

Incip. Her ongind recgan ymbe manner gecynde.

III. PROGNOSTICA DE PARTV, *ex eodem Codice Cottoniano.*

Incip. Eft ir oðer pire be dirum dingum þ du mæht pitan.

IV. BE ÐAM FRUMSLEAFTE, *ſive* DE INITIO CREATURE.
In principio fecit Deus celum & terram, &c.

Incip. Adam re æreрta man pær gerceapen on Neorxna pongе.

E Codice Hattoniano (de quo vid. ſupra pag. 26.) deſcripſit cl. Junius, *& cum altero exemplari, (ſc. S. 18.) Bibliothecæ C. C. C. C. contulit; & licet in pleriſque ea conſentire deprehendit, concluſiones tamen iſtorum Tractatuum longe eſſe ab invicem diverſas aperte confitetur.*

Digitized by Google

Jun. 43. I. *Libellus de* SOMNIORUM DIVERSITATE, *Latine cum interlineari Saxonica. Interpretamenta continet Somniorum* 229. *quæ ex Codice Cott.* TIB. A. 3. *descripsit cl.* Junius.

Incip. be ſpeſena miſtlicneſſe æfter endebyrdneſſe abecedeſ danielis þæſ pitegan.
De Somniorum diverſitate ſecundum ordinem abcdarii Danielis prophetæ.
Expl. on æppeltune gan anxumnyſſe heſige getacnað :.
In pomerio ambulare anxietatem gravem ſignificat.

II. Idem Codex, inquit cl. *Junius*, gemino in loco hanc Somniorum diverſitatem proſequitur Anglo-Saxonicè tantum. quam itidem deſcripſit ille.

Incip. Liſ mann mæte þ he gefeo eann on his heafod ufan. þ tacnað pundmynt.
Expl. Liſ man mæte þ he ſi uppahafen goð þ tacnað.

III. *Aterum quoque de Somniorum diverſitate opuſculum deprompſit* Junius *ex Bibliothecæ Hatt. membranis, quod omnino addendum hic putavit; quoniam præcedentium non pauca ex hiſce emendari poſſunt atque illuſtrari. De quibus ſupra* (pag. 40.) *mentionem fecimus.*

IV. *SOMNIORVM EVENTVS IVXTA ÆTATES LVNÆ, ex Cottonianæ Bibliothecæ volumine, quod inſcribitur,* TIBERIVS. A. 3.

Incip. ſpa hpæt ſpa ðu gefihſt on bliſſe bið.
Luna prima quicquid uideris in gaudium erit.
Expl. ſpeſen ðin butan ſpecednyſſe;
Somnium tuum ſine periculo. Amen.

V. *ALITER ex eodem Codice Cottoniano.*

Incip. On anre nihte ealdre monan. ſpa hpæt ſpa ðe mæteð. þ cymð to gefean :.
Expl. On xxx nihta æf tpeigra nihta fyfſte. þ ſpeſen agæð butan ſpecnum ðingum :.

VI. *ALITER, ex ſupra laudato Codice Hattoniano.*

Incip. Ðære æfeſten nyhte ðonne nire mone byð cymen.
Expl. Ðonne heo bið. xxix. ⁊ xxx. nihta ealð. þ bið æfre buton ſpæcneſſe :.

Jun. 45. I. *Inſigne fragmentum Epiſtolæ ab* Ælfrico Epiſcopo *ſcriptæ* To gehadedum mannum; h. e. *Ad jam nunc ordinatos.*

Incip. Vſ Biſcopum gebafenað þ pe ða godcundan lafe. þe ufe canon uſ tæcð. ⁊ eac ðeoſ cpiſtef boc læfð. eop Pheoftum geopenan on Engliſcum gefeonde.

E codice Coll. C. C. C. cujus nota S. 18. hoc deſcripſit cl. Junius, *& Londinum ob negotia revocatus, non potuit reliqua exſcribere. (Vid. tamen ſupra. pag. 23.)*

II. *MORALIA PRÆCEPTA. (hæc deprompſit cl.* Junius *ex Cod. Cott. qui inſcribitur* JVL. A. 2.)

Incip. 1. Ne beo ðu to ſlapof ne to idelgeorn. forþam þe ſlep ⁊ þæt yðel fet unþeafaſ ⁊ unhælo þæſ lichoman.
Expl. 18. gyf ðu pylt habbe æt monigum men ðæt ðe lyfað.....Reliqua deſunt.

III. *OFFICIVM HOMINIS CHRISTIANI.*

Incip. Ða ðe Criſt ne luſiað. hu magan þa cpeðan þ hie ſien Criſtene?
Expl. ⁊ ða ðeofaſ. ⁊ ða ðeoð ſceaðan. ⁊ ða manſpopan . . . . . Pauca deſunt.

Jun. 44. I. DE OBSERVATIONE LVNÆ, *& quæ cavenda.*

Incip. Mona ſe forma on eallum ðingum ðonðum nytlic yſ.
Luna prima omnibus rebus agendis utilis eſt;

E Co-

Digitized by Google

E Codice Cottoniano Tib. A. 3. *descripsit cl.* Junius. *Apographum tamen mihi videtur imperfectum, quin & Tractatulus de Consideratione ætatum Lunæ in modò genitis, qui superiorem sequebatur, à me quærente inventus fuerit.*

II. CONSIDERATIO SINGVLORVM TOTIVS HEBDOMADÆ DIERVM IN MODO GENITIS.

Ex antiquis Hattonianæ Bibliothecæ membranis. (vid. suprà pag. 40.)

Incip. Ðpa hpilc man ꝑpa on ðunnan-dæg oððe on niht acenneð bið. on ꝑoꝛðlice leoꝑæð he and bið ꝑægen.

III. CONSIDERATIO ÆTATVM LVNÆ IN ÆGRIS. *è Cod. Cott.* Tib. A. 3.

Incip. Luna. I. ꝑe þe aꝑealleð. eaꝛꝛoðlice he ætpint:
qui incidérit, difficile evadet.

IV. ALITER.

Ex eodem Codice Cottoniano.

Incip. On anꝑe. nihte ealðne monan ꝑe þe hine abl ġeꝑtandeð. ꝑe bið ꝑꝛecenlice ġeꝑtanden.

V. ÆTATES LVNÆ REBVS GERENDIS IDONEÆ.

Ex eodem Codice Cottoniano.

Incip. On anꝑe nihte ealðꝑe monan ꝑaꝛ ðu to cýnġe. bidе þæꝛ ðu pille. he ðe ðæt ġiꝑð.
Expl. ꝛ hi ðe beoð bliðe, —— —— *reliqua desiderantur.*

VI. ALITER.

Ex Hattonianæ bibliothecæ MS. (vid. supra pag. 40.)

Incip. On an nihte monan ꝑæꝛ to cýninġe.
Expl. beꝛ ðæt timbeꝛ, —— —— *reliqua desiderantur.*

VII. CONSIDERATIO NOVILVNIORVM PER SINGVLOS TOTIVS HEBDOMADÆ DIES.

Ex Cottonianæ bibliothecæ vol. Tib. A. 3.

Incip. Ðon ꝑe mona bið acenneð on ꝑunnan dæġ.
Expl. þonne hæꝑð he ꝑiġe:.

VIII. TONITRVVM CONSIDERATIO SECVNDVM VARIA DIEI NOCTISQVE TEMPORA.

Ex eodem Codice Cottoniano.

Incip. ġiꝑ hit ðunþað on tiðe æꝛen hit ġetacnað acennednyꝛꝛe ꝑumeꝛ miceleꝛ.
Si tonitruauerit hora veſpertina, ſignificauerit nativitatem cujuſdam magni.
Expl. hunġoꝛ micelne hit ġetacnað:.
famem magnam ſignificat.

IX. TONITRVVM CONSIDERATIO SECVNDVM SINGVLOS TOTIVS HEBDOMADÆ DIES.

Ex eodem Codice Cottoniano.

Incip. On andpeaꝛdan ġeaꝛe. ġiꝑ ꝛe ꝑoꝛma ðunoꝛ cýmð on ꝑunnan dæġe.
Expl. þ tacnað demena ꝛ ġeꝛeꝛena cpealm:.

X. ALITER.

Ex Hattonianæ bibliothecæ Codice MS.

Incip. On andpaꝛdne ġeꝛ ġýꝑ hýt ðunꝛie on ꝑunnan dæġ.
Expl. þonne tacnað þ demena ꝛ ġeꝛeꝛtena cpealm:.

XI. CONSIDERATIO KALENDARVM IANVARII SECVNDVM SINGVLOS TOTIVS HEBDOMADÆ DIES.

Ex Cottonianæ bibliothecæ vol. quod inscr. Tib. A. 3.

Digitized by Google

Incip. Kal Ianuapiuſ ȝiſ he biþ on monandæȝ. þonne byþ ȝpumm ⁊ ȝemenȝeb pinteſ.
Expl. ⁊ ſib byþ on eoſþan:.

ALITER.

Ex Hattonianæ bibliothecæ Codice MS. (vid. ſupra pag. 40.)

Incip. Ðiſ Mibbeſ-pintpeſ Mæȝȝe-dæȝ biþ on Sunnan-dæȝ.

Pene omnia deſiderantur, cum tractatulo De Observatione Dvodecim Dierum Festivitatis Natalitiæ, *quem è Cod. Cot. ſæpius laudato, tranſcripſiſſe cl.* Junium *opinor.*

XII. *Somniorum diverſitas,* ἀνέφαλος *cum aliis bene multis ſupra recenſitis, ex Junii curis ſecundis.*

XIII. PROGNOSTICA DE PARTV.

Incip. Eȝt ir oðeſ pire be ðirȝum ðingum þ ðu mæht pitan on beapn.

XIV. Variis hiſce Prædictionibus (*inquit cl. Junius*) & Somniorum Interpretamentis, mox (*Cod. Cott.* pag. 41. a) ſubjiciebantur ſequentia, quæ addenda putavi, ut genium iſtius ævi quodammodo è pauculis hiſce agnoſcat Lector.

Incip. Hpæt pæȝ re on þiſſepe populde re ðe acænneð næȝ.
Expl. pæpon þa ȝeſýblinȝar þur todælde:.

Poſtea, ex ejuſdem codicis p. 42. a. & pag. 71. a, & b. quædam deſcripſit, ſc.

Be ſcã Mapia ylde. ⁊ be hyne ſopðȝide:.
Be Noeſ eapce:.
Be naman þæpa Sceaþena:.
Be ſcẽ Petpeſ cipicean:.
Be Salomoneſ templ.

Jun. 47. EXAMERON ANGLICE. *Vulgo ſed perperam* S. Baſilio *Cæſarienſi tributum, quod deſcripſit Junius ex antiquo codice bibliothecæ Hattonianæ, & deinde contulit cum altero ejuſdem bibliothecæ exemplari.*

Incip. On ſumum oðpum ſpelle pe ſæðon hpilon æp hu re ælmihtiȝa Ȝod ealle ðinȝ ȝeſceop binnon ſix dagum ⁊ ſeoſon nihtum.

Eandem de Hexaëmero habes, ſuprà, pagg. 36. & 42.

I. DE DVODECIM ABVSIVIS SECVNDVM DISPVTATIONEM S. CYPRIANI EPISCOPI ET MARTYRIS.

Quæ deſcripſit cl. Junius, *ex codice MS. bibliothecæ Hattonianæ* (*vid. ſupra pag.* 39.)

Incip. Nu ſýnd tpelf Abvsiva. ðæt ſýnd tpelf unðeapf.

Excerptus videtur hic Tractatus ex S. Patricii *libro de Abuſionibus ſeculi, quem edidit* D. Jacobus Waræus, *Lond.* 1656.

II. S. PATRICII LIBER DE ABVSIONIBVS SECVLI.

Deſcriptus manu cl. Junii, *utrum autem ex libro* ms. *aut typis edito, non liquet.*

III. DE PERSEVERANTIA. *ſive* be ðuphpununȝe. &

De Euchariſtia *ſive* be hupiȝænȝe, *quædam exſcripſit* cl. Junius, *è Cod. Cott.* Tib. A. 3.

Incip. Ne biþ on ðam Cpiſtenen menn ſceapeð ſe ſſpuma þæf ȝoðan peopcaf. ac ſe enðe.

IV. DE VISIONE ESAIE PROPHETÆ QVEM VIDIT SVPER IVDAM ET HIERLM.

Deſcripſit cl. Junius, *è Cod.* ms. *ſc. ex prima parte Hom. Saxon. Hat. Bibl.* (vid. ſupra. p. 27.)

Incip.

Digitized by Google

Incip. An pæſ on ȝeaſ dagum Gode pel ȝecpeme Iſaiaſ ſe pitega. de Iudea ſolce ſela ſoꝛ-
heſæde. ſpa ſpa hit ſy ðan ſoðlice aeode. þ mæȝ to byrne æȝhpylcne ðeode :· Iſaiaſ ſe pitega
ȝeſeah on ȝeſyhðe. ſpa him God uðe hu ðæne ðeode ſoꝛ heoꝛa ſynnum ſcolde ȝelimpan :·

V. DE OCTO VITIIS VIRTVTIBVSQVE CAPITALIBVS,

ex Cod. MS. *Hattonianæ bibliothecæ.* (vid. ſupra pag. 42.)

VI. *Incip.* Omnia nimia nocent, & Temperantia mater virtutum dicitur. þ iſ on Enȝliſc. Eal-
le oferðone ðinȝ deniað. ȝ ſeo Gemetȝunȝ iſ ealna mæȝena modoꝛ :·
Expl. Nu ȝe habbað ȝehyned hu ðaſ halȝan mæȝnu oferſpiðeð ða leahtraſ þe ſe deoꝛol
beræpð on uſ. ȝ ȝif pe nellað hi oferſpiðan hi berenceð uſ on helle :· Se maȝon þuſh
Godeſ ſylfſt ða ſeondlican leahtraſ mid ȝecampe oferpinnan. ȝif pe cenlice ſeohtað. and
habban uſ on ende ðone ecan puniðmynt a mid Gode ſylfum. ȝif pe ſpinceð nu hef : In
Codice membranaceo, ſequitur Tractatus de duodecim Abuſivis, quem non (hoc loco) de-
ſcripſerit, cl. *Junius.*

VII. DE SEPTIFORMI SPIRITV. be ðam ſeoſan ſealdan Godeſ ȝyſtan :·

Ex prima parte Homiliarum Anglo-Sax. *bibliothecæ Hatt.* viz. *ex cod.* A. *ſive Jun.* 99. fol. 27.
deſcripſit cl. Junius.

Incip. Eſaiaſ ſe pitega appat on hiſ pitegunȝe be ðam halȝan ȝaſte, vid. ſupra p. 23, & 27.

Jun. 50. *Excerpta quædam ex duobus Evangeliciis atque olim Saxonice (ſeu potiùs Dano-Saxonicè) interlineatis codicibus; uno tum temporis* Rushworthiano, *nunc autem* Bodleiano, *de quo ſupra; altero autem Cottoniano, de quo plura infrà. Quæ quidem excerpta* cl. Junius *utenda dedit* Thomæ Mareſchallo, *ut ipſe teſtatur, in obſervatt. ad verſionem Evangeliorum Anglo-Saxonicam.*
Notandum inſuper, ex iis excerpta ex Evangelio S. Matthæi *deſiderari.*

Jun. 52. I. NOMINE SANCTÆ TRINITATIS INCIPIT REGVLÆ PROLOGVS MONACHORVM EXIMII PATRIS BEATISSIMI BENEDICTI ABBATIS.

Incip. Prol. Gehyſ þu min beaꝛn bebeda þineſ laneoꝛeſ. ȝ anhyld þinre heoꝛtan eaꝛe.

CAP. I. DE GENERIBVS MONACHORVM VEL VITA.

Incip. Feoꝛeꝛ ſynd Munuca cynn. þ ſoꝛme iſ Mynꝛteꝛ-manna. þ yſ þæꝛa þe undeꝛ Regule
ȝ Abbudeſ tæcinȝe on ȝecampe puniað :·
Expl. ult. cap. Ece lyf to leane ȝ mid punuȝ mid Gode eallum þam þe ðyſum Regule ſylliaþ :·

Hanc verſionem Paraphraſticè tranſlatam, quantivis eſſe pretii affirmat cl. Junius, *ante Gloſſarium Gothicam, & à ſe è Codice Cottoniano (ſc.* TIT. A. 4.) *deſcriptam.*

II. AETHELWOLDVS *Epiſcopus Wintonienſis de* CONSVETVDINE MONACHORVM.

E Cottonianæ bibliothecæ codice Membranaceo, qui inſcribitur, TIB. A. 3. *deſcripſit* cl. Junius.

Incip. Deꝛ onȝinð ſeo Endebyrdnyſſ. hu Munecum ȝeꝛiꝛt to healdenne ðone ꝛeȝollican þeaꝛ.
ȝeond þæſ ȝeaꝛeſ embryne. on dæȝðeꝛlicum dagum and on nihtum.
A Kalendiſ Octobriſ ſind to nimene ealle anȝinnu eaꝛfeꝛtlicꝛa ðeapa mid Godeſ ſultume.
Expl. oð hit beo eal ȝefylled. ȝ þa ȝeendode. ſinȝon Pateꝛ nr̄. ȝ þaſ tpeȝen ſealmo. In te
Dnē ſpeꝛaui.

Hoc opuſculum de diurna conſuetudine Monachorum Ordinis S. Benedicti, compoſuiſſe putatur Æthelwoldus Wintonienſis *Epiſcopus cum Coëpiſcopis atque Abbatibus, tempore* Eadgari *Regis.*
Vide Ælfrici *Abbatis epiſtolam ad* Egneshamenſes *fratres.*

III. S. FVLGENTII REGVLÆ. (Numero 50.) è Cod. Cottoniano TIB. A. 3. per eundem cl. virum deſcriptæ.

Digitized by Google

Incip. DICEBAT VERO SCS FVLGENTIVS.

æfter ſegole fæderа liƀƀan æfne hoga. fryðorſt [dicti.
Juxta regulam patrum vivere ſemper ſtude; maxime autem ſecđm Scī confeſſoris tui Bene-

Expl. Ðeſ luſu on an gegaderod to gemynde beon agen gebſohte.
Hic affectus in unum collecti ad memoriam reducantur.

IV. *Excerpta ex Regula Sanctimonialium S. Benedicti Abbatis Latinè, per cl.* Junium *è Codice Cottoniano, qui inſcribitur* CLAVD. D. 3. *deſcripta.*

Codex ille verſione gaudet Anglo-Saxonica, cujus poſtremum ſive LXXIII *caput, ut ſpecimen ejus aliquod exhiberet, deſcribendum putavit. Quin & caput* LXII *addidit, propterea quod prorſus diſcrepat à capite* LXII Regulæ Monachorum. *Totam interim Regulæ Sanctimonialium tranſlationem, ut ipſe dicit, minus quidem antiquam, non malam tamen, deſcribere ſuperſedit; quòd tunc deſtituebatur otio; & quod verſio iſta in pleriſque conveniret cum longè antiquiſſimâ interpretatione Regulæ Monachorum quam dudum deſcripſerat.*

V. MONASTERIALIA INDICIA, *per Junium ex Cott. Cod.* TIB. A. 3. *tranſcripta.*

Incip. Ðiſ ſindon ƀa Tacna ƀe mon on Mynſtre healdan ſceal. ƀæſ mon æfter Regoleſ bebode ſpiȝan haldan pile ⁊ ȝeornlice mid Godeſ fultume beȝyman ſceal:.

1. Æreſt ƀæſ Abbudeſ tacen iſ. ƀ mon hiſ tpeȝen fingraſ to hiſ heafde arette. and hiſ ſeax mid ȝenime:.

Expl. 122. Gehpylcef ungehadodef pifef tacen iſ. ƀ ƀu mid ſopepeardum fingrum ðin ſo-ſepearde heafod ſnam ðam anum eanan to ðam oþrum on bindan tacne:.

VI. *Inſtructio perbrevis pro Novitiis in ſacra Lerinenſi inſula, Latinè.*

Incip. ATTENDE TIBI.

Monache, ad quid veniſti,
Quare mundum reliquiſti,
Cur flocum induiſti,
Et mundi pompam deſpexiſti?

VII. Excerpta ex Regulari concordia monachorum Sanctimonialiumque ſub Eadgaro Rege, ſeu potius, ex ipſius Conſtitutionibus, de reparanda per univerſam Britanniam Monaſticæ vitæ diſciplina, quæ deſcripſit *Junius* è Cod. Cottoniano TIB. A. 3.

Harum Conſtitutionum Proœmium & Epilogum Saxonicè & Latine vulgavit Vir ſummus Joannes Seldenus *in Notis ſuis & Spicilegio ad* Eadmerum, p. 145.

VIII. *Capita* 12 *&* 13 *libri ſecundi Dialogorum* Gregorii Magni, *Latinè & Saxonicè.*

Jun. 53. I. *Homilia Saxonica in* NATALE S. GREGORII PAPE. IIII. KL. MAR.

Incip. Epegoriuſ ſe halga Papa. Engliſcre ðeode apoſtol.

ex parte II. Homiliarum Anglo-Saxonicarum bibl. Hatton. deſcripſit cl. Junius. *vid. ſupra. p.* 11. & 33.

II. Gregorii *Papæ Opus de Cura* Paſtorali, *Anglo-Saxonice per* Ælfredum *Regem verſum. Apographum ſuum exſcripſit* cl. Junius *ex mutilo Codice Cottoniano,* TIB. B. 11. *inſcripto: & deinde ex Hattoniano (de quo ſupra pag.* 70.) *ſupplevit, & variantes lectiones margini adſcripſit. Poſtea verò opportune incidit in alium Cottonianæ bibliothecæ perantiquum codicem, cujus etiam variantes lectiones addidit cæterùs.*

Jun. 58. I. L. Apuleius de Herbis, *Anglo-Saxonice verſus, & per* Junium *ex antiquo Codice Hattoniano ſupra (ſc.* p. 71.) *memorato deſcriptus. Quam quidem verſionem dicit, ante Gloſſarium Gothicum, proxime accedere ad* inſignem illam ac ſtupendæ antiquitatis codicem Apuleianum, quem habuit inſtructiſſima propinqui ſui Iſaaci Voſſii bibliotheca.

Notandum quoque, hunc librum dici, & Medicinalem, & Herbarium, *& denique librum* Botanicum.

II. Medicina ex Quadrupedibus, *Saxonice, ſub nomine* Idparti Ægypti *Regis, de qua ſuprà* p. 75. *Hanc ex eodem Codice tranſcripſit* cl. Junius.

Jun. 59.

Digitized by Google

Jun. 59. Be ſýnna lacnunga.
De peccatorum medicina.

ex MS. Cottoniano, qui inſcribitur TIB. A. 3. *deſcripſit* cl. Junius. (*vid. ſupra pag.* 50.)

Incip. I. Ðæt ſceal ȝeðencan ſe ðe bið manna ſapla læce. ⁊ heoſa bæða ȝepita þ ȝebal. ⁊ þ ȝeſcaþ hu he mannum heoſa bæða ȝeſcpiſe.
Expl. ðeo tpelfte ir maptirhaþ. ſpa ðam ſceaðam peaſð æt Lpirtef þſopunga:.

Jun. 60. Sacramentum *vel* promiſſio Regis in conſecratione. *Deſcripſit* cl. Junius *ex antiquiſſimis membranis quas exhibet Cottonianæ bibliothecæ liber MS. qui inſcribitur VITELLIVS.* A. 7. p. 7. *quin & publici juris fecit doctiſſimus* Hickeſius *in Præfatione ad Grammaticarum ſuarum editionem primam, cum verſione Latina è regione poſita.*

Jun. 61. I. *Quæſtiones & Reſponſiones inter ADRIANVM & RITHEVM, à* cl. Junio *depromptæ ex antiquo Codice Cottoniano, qui inſcribitur JVLIVS.* A. 2. (*ſimillimum huic tractatulum habet MS. Cotton.* VITEL. A. 15. pag. 83, b.)

Incip. Aðrianuſ cpæþ to Ritheuſ.

1. ðaga me. hu lange pæſ Adam on neoſxna pange?
Ic ðe recge. he pæſ ðiſttine geap:.

A Quæſtione 48, *multa deeſſe dicit Junius, hunc tamen defectum ſupplere Miſcellanea quædam in eodem codice inventa.*

II. *Incip. Miſcellan.* Hpæt pæſ ſe on ðiſſere poſulde ſe ðe acænneð næſ.

Eadem ſunt cum iis quæ memorantur in Cod. Jun. 44. §. 14.

Jun. 62. Acta Curiæ Comitatus, *de Terris apud Deccet,* Wynſledæ *ab* Ælfrico *venditis, teſtibus* Æthelredo *Rege, &c.*

Incip. ✠ Nen cýð on þýrum ȝeſſrite hu ſýnflæd ȝelæðde hýſe ȝepitneſſe æt ſulfamene beforan Æðelnebe cyninge. þ pæſ þonne diȝelic Aſcebiſcop ⁊ Oſobſriht biſcop. ⁊ Ælfric ældeſman ⁊ Ælfþryð þæſ cyninȝeſ modop.
Expl. ⁊ Leofric æt hpite-cyſcan. ⁊ menig ȝod man to eacan him.

Ex collectione Saxonicorum Diplomatum quæ exhibet Cod. Cottonianus AVGVSTVS II. deſcripſit cl. Junius *hæc Acta, quæ in Diſſertatione ſua de Linguarum* veterum Septentrionalium uſu, *edidit D.* Hickeſius.

Apographum Cartæ Fundationis Abbatiæ S. Edmundi de Burgo *per* Canutum Regem.
(Vide Cod. Cotton. AVGVSTVS II.)

Incip. ✠ In nomine poliarchis ihũ xpĩ ſalvatoris totiuſque creaturae creatoris, cujus divino dominatui quæque dominationes debito ſervitio ſubnixè deſerviunt.
Expl. ⁊ ic ann heom ealna heoſa cim ſocne oſep ealle hæoſa land þ he nu habbað. ⁊ git begitan ſceolan on ȝober erte:.

Jun, 63. *MODVS CONFITENDI*

Continens plurimas confitentium preces ad Deum, quas ſua manu ex Codice Cotton. qui inſcribitur TIBER. A. 3. p. 42. *exſcripſit cl.* Junius.

Incip. 1. Eala ðu ælmihtiȝe Lob unaſecȝenblicene milðheoftneſſe.
Incip. 2. Man mot hine ȝebiddan ſpa ſpa he mæȝ ⁊ can, *&c.*
Ic eom andetta ælmihtiȝum Lode.

Digitized by Google

Incip. 3. Min þrihten leof for ðinre þære mycelan milðheortnyrre.
Incip. 4. Min þrihten God ælmihtig. ic ðe eom andetta minra synna.
Incip. 5. Min þrihten ælmihtig God. ꝛi ðe pulðor ⁊ ðanc.
Incip. 6. Drihten ðu eart scippend ealra gesceafta.
Incip. 7. Lif ðu silt nu leof. ealra ðe micel ðearf ir.
Incip. 8. Incipit ordo Confessionis S. Hieronymi, qualiter confiteri debet Christianus pecata sua. Quando aliquis voluerit confessionem facere peccatorum suorum, *&c.*
Æfter ðirrum anre eadmodlice to hir scrifte.
Expl. To þon me gefultumie se Drihten. se þe leofað ⁊ rixað a butan ende on ecnesse Amen.

Jun. 65. I. Officium Regum, Principum, Abbatum, Monachorum, Monialium, Laicorum, omnium denique Christianorum, prout invenitur *fol.* 71. MS. cujusdem Cottoniani qui inscribitur, *Nero.* A. 1. ac rursus ejusdem Manuscripti fol. 110. (*Manu Junii.*)

BE CYNGE.

Incip. Cristenum cyninge gebyreþ on Cristenre þeode. *v. Cod. Wigorn.* fol. 9. (*de quo supra* p. 45.)

BE CYNEDOME.

Incip. Eahta speras synðan þe rihtlicne cynedom trumlice uppegað. *v. Cod. Wigorn.* fol. 10.

BE CYNESTOLE.

Incip. Ælc riht Cynestol sten on þrim stapelum. *v. Cod. Wigorn.* fol. 10. b.

BE EORLVM.

Incip. Eorlas ⁊ hepetogan. ⁊ þas popolð deman. *v. Cod. Wigorn.* fol. 17.

BE SACERDAN.

Incip. Riht ir þ Sacerdas on heora scrift scirum pirlice ⁊ pæslice læran. *v. Cod. Wigorn.* fol. 20, b.

BE GEÞADEDVM MANNVM.

Incip. Eallum Cristenum mannum ir micel þearf þ hy riht lusian. *v. Cod.* MS. C.C.C.C. S. 18.

BE ABBODVM.

Incip. Riht ir þ Abbodas ⁊ husu Abbatissan sæcte on Mynstrum. *v. Cod. Wigorn.* fol. 18.

BE MUNECAN.

Incip. Riht ir þ Munecas dæges ⁊ nihtes inperne heortan Gode los lusian.

BE PREOSTAN. ⁊ BE NVNNAN.

Incip. Riht ir þ Preostas ⁊ esenpel Nunnan segollice libban. *v. Cod. Wigorn.* fol. 19. b.

BE LÆWEDVM MANNVM.

Incip. Riht ir þ Gehadode men læwede pirian. *v. Cod. Wigorn.* fol. 31. b.

BE WUDEWAN.

Incip. Riht ir þ Wudewan annan bysenan geornlice fylgean. *v. Cod. Wigorn.* fol. 19, b.

BE CYRICEAN.

Incip. Riht ir þ Cristene men georne healdan mid rihte. *v. Cod.* MS. C. C. C. C. S. 18.

BE EALLVM CRISTENVM MANNUM.

Incip. Riht ir þ ealle Xpēne men heora Xpēndome rihtlice healdan. *v. Cod.* MS. C.C.C.C. S. 18.

BE CRISTENDOME.

Incip. Eallum Cristenum mannum ir micel þearf þ hy heora Cristendomes gescad witan. (*Vide supra pag.* 27.)

II. DE EPISCOPIS.

Incip. Birscopum gebyriað ealdlice siran ⁊ sirdom. *v. Cod.* MS. C. C. C. C. S. 18.

ITEM DE EPISCOPIS.

Incip. Birscopas scylan bocum ⁊ gebedum fylgean. *v. Cod. Wigorn.* fol. 12, b.

INCIPIT DE SINODO.

Incip. Deus in adjutorium, &c.
Birscopum gebyreð on sinoðe. *v. Cod. Wigorn.* fol. 15, b.

BE

BЄ BISCOPUM.

Incip. Birċopaſ ſcolðan ſýmle Godeſ þiht bodian.

BЄ SACЄRDAN.

Incip. Sacerð ſceal on hiſ ſcriftſcire ſcire þiſlice ⁊ þæplice læran ⁊ læran. *v. Cod. Wigorn.* fol. 20, b.

BЄ ABBODUM.

Incip. Riht iſ þ Abbodaſ ⁊ huſu Abbatiſſan ſærte on Mýnſtrum. *idem cum ſuperiori.*

BЄ MUNЄCUM.

Incip. Riht iſ þ Munecaſ dæġeſ ⁊ nihteſ inþeſðe heoretan. a to Gode ðencan.
Vide Cod. Wigorn. fol. 18, b.

BЄ GЄRЄFAN.

Incip. Riht iſ þ Gereſan ġeornlice tilian. *Vide Cod. Wigorn.* fol. 17, b.

Jun. 66. I. Monachicum colloquium *Latino-Saxonicum* (*Ælfrico auctore*) *inſtitutum ad commodum diſcipulorum, qui non niſi modicos adhuc in linguâ Latinâ fecere progreſſus; depromptum ex bibliothecæ Cottonianæ volumine, quod inſcribitur,* TIBERIVS A. 3.

Incip. D. þe cilðra biddaþ ðe eala lareop þ þu tæce uſ ſprecan ſoþðam
Nos pueri rogamus te magiſter, ut doceas nos loqui Latialiter recte, quia

unġelæreðe þe ſýndon ⁊ ġeþæmmoðlice þe ſprecaþ.
idiotæ ſumus & corrupte loquimur.

Expl. ⁊ ġaþ ut butan hýġeleaſte to clauſtre oððe to leornunge:.
& egredimini ſine ſcurrilitate in clauſtrum vel in gymnaſium.

II. Chronici veteris fragmentum, longam regum Saxonum ſeriem aliquouſque protrahens, *ex ejuſdem Cod. Cott. folio* 175, *manu* cl. Junii *deſcriptum,* (*v. Chron. Whel. ad annum* ccccxcv.)

Incip. Ða þæſ aġanġen ſþam Criſtes acennedneſſe. cccc. ⁊ xc.iiii. pintra ða Leþdic ⁊ Lýnric hiſ ſunu coman upp æt Leþdicef oþan mid v. ſcipum.
Expl. ða ſenġ Eadpeard to. Eadġareſ ſunu. ⁊ heold . . . . . .

Jun. 67. *Initium* Abingdonienſis Chronici *Poetice ſcriptum, & è Codice Cottoniano cui Titulus* TIB. B. 1. *per* cl. Junium *deſcriptum.*

Incip. Criſt þæſ acennýd. cýninga pulder. on midne pintep. mæſſe þeoden. ece ælmihtiġ. on ðý eahteoðan dæġ. hælend ġehaten. heofon ricef peard.

Ad fidem hujus Tranſcripti in Grammaticæ ſuæ Anglo-Saxon. pag. 203. *edidit hoc Poema cum verſione Latina & Notis ampliſſimis D.* Georgius Hickeſius.

Jun. 68. Baſilii Magni Regulæ Monachicæ. (*ſive* Admonitio ejus ad filium ſpiritualem.) *Opus imperfectum, deſcriptum manu* Junii *ex perantiquis Hattonianæ bibliothecæ membranis.*
(*Vide ſupra.* pag. 72.)

Incip. Baſiliuſ ſe eadiġa. be ðam pe æp appiton. þæſ ſpiðe haliġ birceop. on Ceſarean býriġ.

Jun. 69. I. Commentitia ipſius Domini Epiſtola de cœlo delapſa; *è Codice MS. Bibliothecæ Coll. C. C. C. cui Titulus* S. 4. *per* cl. Junium *deſcripta.*

Incip. M. þa L. Hep onġinð þ halie ġeppit þe com ſþam heofenan into Hieruſalem. *vid. p.* 47.

Extare hanc epiſtolam, dicit Junius, *in aliarum bibliothecarum vetuſtis Codicibus diverſimode ſcriptam & alterâ plerumque parte auctiorem. Hoc præ aliis oſtendere dicit exemplar Cott. quod eſt in Codice qui inſcrib.* TIB. A. 3. *ubi pag.* 84, b. *fabuloſiſſimum ſcriptum ſequentibus verbis concluditur.*

Digitized by Google

Expl. MS. Cotton. Flopentiuſ ꝑe Papa, &c. —— piꝺ þa ecan clammaſ ꝺuþh hiſ pulꝺoþ ⁊ ꝺuþh hiſ þuþꝺmẏnt a butan enꝺe:. Amen:.

De hac epiſtola, vide Karoli Magni *&* Hludovicii Pii *Capitulorum librum primum, Titulo* LXXVIII. *&* Synodum Romanam *quæ extat in vita* Bonifacii Moguntini.

II. Commentum de Diabolo quodam ab Anachoreta capto examinatoque; *quod ex* MS. *Cottoniano, qui inſcribitur* TIB. A. 3. pag. 85. *deſcripſit* cl. Junius.

Incip. Đit ȝelamp hpẏlan æt ꝛuman cẏnne þ an Ancne ȝeꝛinȝ ænne ꝺeoꝛol ꝺuþh Loꝺeſ mihte.
Expl. Đam ꝺpihtne ꝛie ꝛimle pulꝺoþ ⁊ pẏnþmẏnt on ealna peoꝛulꝺa peoꝛulꝺ. Amen:.

Jun. 70. I. *FLORES ex* D. AVGVSTINI Hipponenſis Epiſcopi ſoliloquiorum *libro ſelecti, & Saxonicè redditi ab auguſtiſſimo Anglo-Saxonum rege Aluredo; & per* cl. Junium *ex Cottonianæ Bibliothecæ codice, qui inſcribitur* VITEL. A. 15. *deprompti.*

Incip. Proœmium. Laꝺeꝛnoꝺe me ꝺonne niȝelaſ ⁊ ꝛtuꝺan ꝛceaꝛtaſ ⁊ loh ꝛceaꝛtaſ anꝺ hẏlꝛa to ælcum ꝺaꝛa tola þe ic miꝺ piꝛcan cuꝺe.

Incipit opus. Sc̄ſ Auȝuſtinuſ Lanꝺaina Biſcop poꝛhte tꝛa bec be hiſ aȝnum inȝeꝺance. Đa bec ꝛint ȝehatene Soliloquiorum, þ iſ be moꝺeſ ꝛmeaunȝe ⁊ tpeounȝa.
Expl. ⁊ ꝛimle piꝛcan ⁊ pilnian þæt he mote cuman to ꝺam æcan lẏꝛe þæꝛ uſ nan ꝛiht ne bẏꝺ ꝺẏȝleſ:.

Đæꝛ enꝺiaꝺ þa cpiꝺaſ þe Ælꝼpiꝺ kiniȝ aleſ oꝼ ꝺæꝛe bec þe pe hataꝺ on.....

II. *Divi* AVRELII AVGVSTINI HIPPONENSIS EPISCOPI Soliloquiorum libri duo, de Cognitione Dei & Animæ Latinè, *manu D.* Junii *ſcripti.*

Jun. 71. I. Ælfrici Præſulis Gloſſarium, *quod ex membranis Rubenii* Antwerpiani *deſcripſit cl.* Junnius, *& poſtea* Guil. Somnero *communicavit, qui illud cum* Ælfrici *Grammatica typis excuſum edidit,* Oxoniæ 1659.

Incip. DE INSTRVMENTIS AGRICOLARVM.
Uomeꝛ. ł uomuꝛ. ꝛceaꝛ.
Expl. Fultuna. ꝼotꝛtan.

II. *Gloſſæ interlineares in* Proverbia Salomonis, *quas deſumpſit cl.* Junius *ex Cottonianæ Bibliothecæ Cod. MS. qui inſcribitur* VESP. D. 6.

Incip. Iacitun. iꝛ poꝛꝛen.
Expl. Tu ſupergreſſa eꝛ. ꝺu oꝼeꝛ ꝛtope.

Jun. 72. Gloſſarium, (*dicente* Junio) *in Cottonianæ bibliothecæ Manuſcripto (qui inſcribitur* JVLIVS. A. 2.) *Ælfrici Grammaticæ ſic adnexum, ut cuivis liquere poſſit ipſum Præſulem Ælfricum has Gloſſas ſuæ adjeciſſe Grammaticæ.*

Incip. INCIPIVNT NOMINA MVLTARVM RERVM ANGLICE.

Deus omnipotens. þ iꝛ Loꝺ ælmihtiȝ. ꝛæ pæꝛ æꝼne uabeȝunnen ⁊ æꝼne bẏꝺ unȝeenꝺoꝺ.
Coelum. heoꝛon.

Expl. Meretrix ł ſcorta, mẏltepꝛe. Pelex, cẏꝼeꝛ.
Þe ne maȝon ꝛpa þeah ealle naman appitan. ne ꝛuꝺon ȝeꝺencan.
Quædam hujus Gloſſarii loca contulit Junius cum fragmento D' Eweſiano.

Jun. 74. I. *Pſeudo-Evangelium* Nicodemi, *à cl.* Junio *è Codice* MS. *Bibliothecæ Publicæ Cantabrigienſis deſcriptum, & poſtea, potiſſima ex parte, collatum cum Cod. Cott. qui inſcribitur* VITEL. A. 15.
Nicode-

Digitized by Google

Nicodemum ſæpiuſcule Latine editum, ex hoc Apographo Saxonico publici juris fecit, unà cum Heptateucho, Edwardus Thwaites Oxoniæ 1699. *Unum autem, ut ut levioris momenti, lectorem velim monitum, nempe, ut in memorati viri Præfatione libro ſuo præmiſſa, loco horum verborum,* Evangelium Nicodemi, ad exemplar D. Junii ex bibliotheca Benedictina apud Cantabrigienſes depromptum; *legat* Evangelium, *&c.* ex Bibliotheca Publica, *&c. ne quis putet Reverendos & Doctiſſimos viros* Magiſtrum *&* Socios Collegii Corporis Chriſti, *quod vulgo* Benedicti *audit, librum quenquam eis ab eximio ſuo Benefactore donatum, è Bibliothecâ per incuriam amiciſſe; aut me, cum ab eis mihi humaniſſime fuerit facta bibliothecam luſtrandi, codicesque plane venerabiles inſpiciendi copia, culpabili negligentia ullum codicem Saxonice manuſcriptum ſilentio præteriiſſe.*

II. Nathanis Judæi fabuloſa ad Tiberium Cæſarem legatio, *quam ex eodem Codice Bibliothecæ Publicæ Academiæ* Cantabrigienſis *manu ſuâ deſcripſit cl.* Junius.

Incip. On Tiberiuſ dagum þær miclan Lareger. hyt gelamp bynnan lytlum fyrfte æfter þam þe upe heofenlica hlafopd ahangen pær. þ rum æðele man pær. þær naman pær Tyruſ. ⁊ he pær on Equitania-pice cyning under Tyberie þam Larepe.

Expl. ⁊ eall þ folc þe hym undergeþeodd pær. on naman uner dryhtner hælender Lyrter. þam rig pulbor ⁊ purðmynt a in ealpa populda populda. AMEN.

Jun. 102. LVPI EPISCOPI SERMONES ALIQVOT.

SERMO. I.

I. *Incip.* SERMO LVPI AD ANGLOS, QVANDO DANI MAXIME PERSECVTI SVNT EOS: QVOD FVIT ANNO MCO XIV AB INCARNATIONE DNI NRI IHV XPI.

Incip. Leofan men. gecnapað þ rað ir: Deor popolð ir on orrte. ⁊ hit nealæcð ðam ende:

Expl. ⁊ geeapnian ar ða mærða ⁊ ða myrhta þe God hæfð gegeappod ðam þe hir pillan on popolde gepyrcað:. GOD VRE HELPE. AMEN.

Sermonem hunc Lupi *Epiſcopi exhibuit cl.* Junio *Cottonianus liber* MS. *qui inſcribitur* NERO. A. 1. *quem deſcriptum poſtea contulit cum eodem in Codicibus Hattoniano & Benedictino. (Hunc Sermonem in Latinum à cl.* Guil. Elſtobio *converſum, cum præcipuis ejus Articulis à cl.* Junio *Latine collectis, dignum cenſuit D.* Georg. Hickeſius *qui in lucem ederetur in Diſſert. ſua Epiſtolari.*

II. SERMO II.

HER IS RIHTLIC FARNUNG AND SOÐLIC MYNEGUNG GODE TO ÐEARFE:.

EYME ÐE FILLE.

Incip. Leofan men. utan underfangan ealfra ur ðearf ir. þ pe heonan forð fabian.

Expl. ⁊ ealra ðeobe ðearf fy for Gode ⁊ for popolde:. Amen.

Ex eodem Codice Cottoniano deſcripſit cl. Junius, *& deinde cum Hattoniano contulit. (v. ſupra,* p. 29.)

III. SERMO III.

Incip. Leofan men. ur ir deope beboden þ pe geornlice mingian ⁊ læran ſculon.

Expl. þonne geeafnige pe ur ece blirre æt þam rilfum Gode þe leofað ⁊ rixað a buton ende:.

E Codice MS. *C. C. C. C. ſignato S.* 18. *deſcripſit cl.* Junius, *& cum Hattoniano contulit.* (*Vide ſupra,* pag. 24. & 26.)

IV. SERMO IIII.

Incip. Leofan men. ðoð ſpa eop micel þearf ir. underfangaþ þ ælc Criſtene man.

Expl. æt þam foðan Gode. þe leofað ⁊ rixað in ealra poplda poplð. a butan ende:. Amen.

Ea eodem Codice C. C. C. C. deſcriptus & cum Hattoniano collatus. (*vid. ſupra,* p. 26.)

V. SERMO V.

Incip. Leofan men. underfangaþ fripe georne þ ge æfre habban rihtne geleafan on ænne ælmihtigne God:.

Expl. þon geeafniaþ pe þ pe habban motan ece lif on ðam topeardan life. ⁊ ece blirre mið Gode rilfum a buton ende:. Amen.

Hunc ſermonem deſcripſit cl. Junius *& cum Hattoniano Codice (à me nondum viſo) contulit.*

Digitized by Google

VI. BE MISTLICAN GELIMPAN.

Incip. Lif hit gepeorpe þ on deodrcype becume healic ungelimp for manna gepyrhtan.
Expl. rpyðe geornе and nihtlice gelærte eall þ man behate on Lober ert to donne:.
GOD VS GEHEALDE:.

Ex Hattoniano Codice (ut ſupra videre eſt, pag. 30.) hunc de variis Caſibus tractatulum deſcripſit el. Junius, *& contulit cum ſupra memorato Codice C. C. C. C. nec non cum Cottoniano* MS. *qui inſcribitur* TIB. A. 3. *qui quidem Codex talem Opuſculi finem exhibet.*

Expl. Cotton. Na rig nan gehabod man to dam dyrtrige, *&c.* —— ⁊ þ pe motan dinne pillan gepyrcan æf pe of þiran life gepitan:. Halig brihten gemiltrie ur eallan:. AMEN:.

VII. ÐIS MAN GERÆDE ÐA SE MILELE HERE COM TO LANDE:.

Incip. Ealle pe beðurfan þ pe geornlice earnian þ pe Lober miltre ⁊ hir milðheortnerre habban moton.

Ob argumenti affinitatem quam habet breviuſculum hoc ſcriptum cum ſermone Lupi *ex eodem Cod. C. C. C. C. deſcripſit cl.* Junius.

Jun. 103. I. Exorciſmus ad reddendos agros fertiliores, *è Cod. Cott. qui inſcrib.* CALIG. A. 7.

Incip. Her ir reo Bot hu ðu meaht ðine æceras betan. gif hi nellað pel pexan. oþþe þær hpilc ungebeaxe þing on gedon bið on Dry oððe on Lyblace. Genim þonne on nibt æf hyt bagige. reopef tyrf on reopef healfa þær landef. ⁊ gemearca hu hy æf rtodon.
Expl. re Lod re þar grundar geporhte. geunne ur gropende gife þ ur corna gehpylc cume to nytte. Cpeð þonne þrira. Cnercite. In nomine patrif rit benedicti. Amen. ⁊ Patef noftef þrira.

II. *Excerpta quaedam, ex* Harmonia Evangeliorum Francicâ, *è Bibliothecæ Cottonianæ Codice, qui inſcribitur* CALIGVLA. A. 7.

Incip. Manega papon the ria ipo mod gerpon that ria bigunnun uuord gober neckean þat giruni þ þi niceo Cnirt undar mancunnea mapitha girnumida mid uuorbum endi mid uuencun.

Jun. 104. Sigewlfi Presbyteri *Interrogationes, cum* Albini *Reſponſionibus, deſcriptæ ex antiquo Hattonianæ bibliothecæ Codice, & collatæ cum altero ejuſdem Bibliothecæ codice.* (*Vide ſupra*, pagg. 39. & 42.)

Init. Sum gebungen lareop pær on Engla deode Albinur gehaten. ⁊ hærde mycele gebincðu.
Expl. þonne heo byþ geendod. acenð done ecan deað:. Nelle pe na rpyðor embe ðir rprecan. forðan þe pe habbað ða nyðbehefortan axunga nu arnitene.

Inter Hattonianos Codd. Bibl. Bodl. extat Latinum vetus exemplar harum Reſponſionum. Vide etiam Alcuini *opera, &* Micropresbyticum, pag. 447.

Jun. 105. *Fragmentum* Hiſtoriae Judith, *à* Junio *deſcriptum ex Cottonianæ bibliothecae* MS. *qui inſcribitur* VITELLIVS. A. 15. pagina 199. *Fragmentum hoc ad fidem hujus Apographi ab* Edwardo Thwaiteſio *una cum aliis ſcriptis Biblicis editum eſt* Oxoniæ, 1699.

Incip. . . . . tpeode gifena in ðyr ginnan grunde.
Expl. ðurh hir rylfer miltre:.

Jun. 107. I. HYMNI & CANTICA VETERIS ECCLESIÆ, *cum interlineari tranſlatione Anglo-Saxonicâ, quos ex Cott. bibl. Cod.* MS. *qui inſcribitur,* VESP. D. 12. *deſcrip. cl.* Junius.

Incip. O lux beata trinitas. Et principalis unitas, &c.

(eala) þu leoht ⁊ eala þu eadige þrynner. ⁊ eala þu ealdorlic anner.
O lux & o beata Trinitas, & o principalis Unitas.

on

Digitized by Google

on aȝeot leoht on uþum heoþtum. foþðan þe nu apeȝ ȝepit fyþen fune:·
Infunde lumen in noſtris cordibus, quia jam recedit igneus ſol.

þe pe biddaþ on æfnemeſȝen ⁊ þe pe biddaþ on æfenne mid leoðða loſu;
Te deprecemur mane & te deprecemur veſperi carmine laudum.

hefie ure eadmode puldeſ þe ȝeond ealne poſulde.
Laudet noſtra ſupplex gloria te per cuncta ſæcula.

fy puldeſ ȝod fæder ⁊ hiſ anum funu mid þam fofeſ.ȝaſte ⁊ nu þa ⁊ on ecnyſſe:·
ſit gloria Deo patri, ejuſque ſoli Filio, cum Paraclito ſpiritu, & nunc & in perpetuum.

II. *Hymnis hiſce* (*dicit doctiſſimus* Junius) *omnino videtur hîc addendum ex* Regulari concordia Anglicæ nationis Monachorum Sanctimonialiumque, (*In bibliotheca Cottoniana, ſub effigie* Tib. A. 3.) *Qualiter olim ordo hymnorum tempore hyemali eſt cuſtoditus.*

Incip. fnam oð on heafud lencten fæſtene an fi ȝehealden endebyndneſ ymna.
A Kł Novembr uſque in caput quadrageſſimae unus teneatur ordo hymnorũ.

Jun. 108. I. Cantica *in Dominicis noctibus canenda, cum interlineari verſione Saxonicâ, ex Cottoniano codice, qui inſcribitur* Jvlivs A. 6.

Incip. eala þu dryhten ȝemiltra ure. þe foðlice pe anbidiað.
O domine miſerere noſtri, te enim expectavimus.

beo þu eafm ure on æfnemeſȝen. ⁊ hæl ure on tide ȝedfefednyſſe:·
eſto brachium noſtrum in mane, & ſalus noſtra in tempore tribulationis.

Hæc cantica nonnihil diſcrepant ab eis quæ in præcedenti occurrunt volumine.

II. YMPNARIVM GLOSSATVM? (*ex Cod. Cott.* Jvl. A. 6.)

Incip. . . . . teaſtlicor mid fyfum helle:·
acrius ignibus Averni.

eala þu alyſend for þan þ þu adilegie ure man ⁊ þ þu þuhteo pelfillende uſ
O redemptor gentium ob hoc ut deluas probra, & conferas benignus nobis

tydda þæſ ecan lifes.
commoda perennis vitæ.

Paullo poſt, omiſſis (*ut videtur*) *Latinis Saxonica ſolummodo deſcripſit vir cl.*

Expl. eala ðu þinnyſ eala ðu annyſ æðeo ðu halfigendum. ⁊ ængle mid leofum undefoh þ þ pe ȝelæſtan:·

Jun. 109. I. *Excerpta ex* Gregorii Papæ *Dialogorum verſione Anglo-Saxonica.*

II. *Excerpta ex libro* Regularis Concordiæ Anglicæ nationis Monachorum Sanctimonialium*que*, *per cl.* Junium.

MSS. Codd. QVORVNDAM NOSTRATIVM AD REM SAXONICAM SPECTANTES.

Laud. E. 33. I. **Saxon-Engliſh Remains of the Pentateuch, Joſua, Judges, Job, &c. Out of Sr. Robert Cotton's Manuſcripts of moſt reverend Antiquity, now firſt new Engliſhed and ſet out by WM. L.** (i. e. *Will. L'iſle.*)

John 6. 12. Gather up the fragments that remain, that nothing be loſt.

Codex autem hic continet tranſlationem Pentateuchi Anglo-Saxonici (*qui in bibliotheca Cottoniana inſcribitur* Clavdivs B. 4.) *in linguam Anglicanam, per* Will. L'iſle.

Digitized by Google

II. More of the ould Teſtament quoted in the Saxon Homilies which are entitled in Latine *Catholici Sermones* and Tranſlated into the ould Engliſh by Aelfricus Abbas.

Continet hic tractatus plurima loca veteris Teſtamenti, Saxonicè & Anglicè.

III. fol. 19. BE ÞESTER.

Incip. Iu on ealdum dagum pær ſum pice cyning nam cuð on populde Aruepur gehaten. ⁊ re hepde cyneprice eart ſnam Indian oð Ebiopian lande ꝑ ir ſnam earte-peardan birrepe populde ⁊ ruþ-peardan oð to þam ðilheappum.

Expl. oꝑep rpilcne anpealð. ⁊ he pær pihtpir. ⁊ pæðfært on peoꝑcum. ⁊ he hæfde obepne naman aꝑtaꝑxepꝑer. ðy puldor ⁊ lof þam pelpillendan gode. Se þe æfre pixaþ on ecnyſſe. AMEN:.

Haec narratio, ſeu potius Homilia, ſcripta eſt Saxonicè & Anglice.

III. *De Templo Hieroſolymitano, Saxonicè & Anglicè.*

Incip. Dauið re mæra cyning hæfde gemynt ꝑ he polde ꝑ tempel aꝑæran þam ælmihtigan gode to purðmynte. ac he him ræde þurh hir pitegan Naþan ꝑ hir runu rceolde þæt tempel aꝑeran ⁊ he polde him beon ſor fæder ⁊ him mið milðheortnyſſe gyrde ſtyran gif he ahpar unpihtlice dyde.

IV. fol. 32. BE IOB.

Incip. ðum per pær gereten on þam lande þe ir gehaten Huf. hir nama pær Iob.

Expl. ⁊ gereah hir beaꝑna beaꝑn oðða ꝑeoꝑðan mægðe. on eallum hir life he leofode tpa hund geapa ⁊ eahta ⁊ ꝑeopertig geapa he pær re firſta man æfter abrahame þam heahfæderre.

Tractatulus ſive Homilia habetur Saxonice & Anglice. Saxonicum ex hoc Apographo edidit Edwardus Thwaites *cum Heptateucho ſuo*, Oxon. 1699.

V. *Prophetiæ per Homiliſtam Saxonicum ad Chriſtum applicatæ, Saxonicè & Anglicè*

Incip. Se ælmihtiga god behet gefyrne populde Abrahame ꝑ on hir cynne rceolde beon eal mancynn gebletrod. ⁊ him eac rpa galærte.

Omnia manu propria Gulielmi L'iſle.

Laud. D. 85. I. The Saxon-Engliſh Pſalter, to preſerve the memory of our mother Churche and Language, and to further the ſtudye of our Antiquityes and Lawes.

Out of Manuſcripts moſt auntient remaining ſtill in the Univerſity Library, and that of Trinity, and Corpus Chriſti Colledge in Cambridge. Taken and fitted with the Phraſe of our tyme; not as a new Engliſh tranſlation, but as the ouldeſt of all, to th' aforeſaid end, received and made known by WM. L. (*Will. L'iſle*) late of the Kings there.

—— ——Ego cur, ſtabilire caduca
Si poſſum, invideor? quidni fugientia ſiſtam?

II. fol. 120. *In fine Pſalterii Saxonice & Anglicè, habentur itidem Cantica S. Scripturae eiſdem Linguis ſcripta, nempe,* ranz Eraier, ranz Ezechier kyninzer, ranz Anner, ranz Moyrer (*ab Ed. Thwaites editum,*) ranz Habacuc, ranz Moyrer. Oratio Dominica. Sanz haliz Ambporer birroper. Hymnus trium puerorum, ranz Zachapier, Leleapa þapa Apoſtolar, ranz zebletrod Mapian, Leleapa Athanarer. Gloria in excelſis, Pſalmus 151.

Titulos autem Canticorum Saxonicorum ipſe forſan D. L'iſle excogitavit.

III. Certaine prayers of the Saxon times, taken out of the Nunes Rules of St. James Order, in Bennet College Library.

1. To þam halzan þpynnerre.

Incip. Ealmihtiz god rædep. runa ⁊ hæliz zaſt. ar ze beoð an god. ealrpa ze beoð an mihte.

2. To ðam Hælende Cpirte.

Incip. La ihū þin ape. ihū ſop mine rynnar ahongen on pode.

3. An

Digitized by Google

3. An oðep.

Init. Fop ða reoxen ȝyftaf ðæf halȝan ȝaftef.

4. An oðep.

Init. Fop ða tyn heaftef þe ic ȝebnocen hæbbe.

5. An oðep.

Init. Fop ðe pufðeȝunȝe ihū cnift of ðine tpeolxen apoftolaf.

6. An oðep.

Init. Fop ealle þa faplen þe beoð fopð fapen i þe bileaue of þa feopen ȝoðfpellef.

7. An oðep. **but in Latine, to be ſaid at receiving the Sacrament of the Altar.**

Concede quaeſumus omnipotens deus ut quem aenigmaticè & ſub aliena ſpecie cernimus, quo ſacramentaliter cibamur in terris; facie ad faciem eum videmus, eo ſicuti eſt veraciter & realiter frui mereamur in coelis, per eundem. Amen.

Hic liber à D. Liſlæo *ad prælum videtur deſtinatus; nam in fronte operis, habetur hæc ejus imprimendi facultas.*

Imprimatur, Henr. Butts Procanc. Cantabrig. 3. *Decemb.* 1630.
Samuel Ward, Tho. Bainbrigg, Laur. Chaderton, Samuel Brooke, Thomas Harriſon.

NE. D. 1. 24. DICTIONARIOLVM, ſive Index Alphabeticus vocum Saxonicarum (ni fallor) omnium, quas complectitur Grammatica clariſſimi viri Dnī *Joannis Joſſelini.*

Item alius Index Alphabeticus, priorem illum ſubſequens, de omnibus hujus Grammaticae Regulis. In eorum gratiam, qui noſtratis linguae veteris, illius quidem, & temporum injuria pœne extinctae, aut certè ab ea quæ nunc eſt forma plurimum immutatae, jam tandem, & quaſi ſub deſinentem diem ſtudioſi fuerint. Opera Jo. P. (*forte Joannis Parkeri, D. Matthæi filii*) collectus & diſpoſitus uterque.

Hunc libellum eundem eſſe cum illo per doctiſſimum Hickeſium *memorato, in praefatione ad lectorem priori Editioni Grammaticarum ſuarum praemiſſa, fidem faciunt hæc verba tegumento exteriori inſcripta.*

Exeunte An. Dom. M.DC.LXXX.VIII. Hoc MS. mihi dedit Johan. Battely Archidiaconus Cantwarenſis.

Geo. Hickes. *qui denique eundem Bibl. Bodleianæ contulit.*

James 41, 42. *Gloſſariolum Saxonico-Anglicum duabus partibus.*

Seld. ſupra. 62. *Collectio vocum Saxonicarum.* (i. e. Sax. Angl.)

ex 4. Evangeliis.
ex tribus Homiliariis Bibl. Bodl.
ex quodam imperfecto volumine de vitis Scī Martini, Scī Thomæ Apli, Scāe Mildrethae.
ex Aldhelmo de laudibus Virginitatis gloſſato.
ex libello continente Gloſſarium dictionum, cum interpretatione Anglica.
ex Archaionomia Lambarti (*Lambardi*)
& Regula Scī Benedicti Paraphraſticè tranſlata.
ex pareneſi quadam Anglo-Lat. Bibl. Bodl. A. 1. 11. Th.
& quodam gloſſario brevi. B. 19, 7.
ex Dunſtani libro ubi tractatus de Cruce Saxonice.
ex Saxonicis 4. Evangel. interlin. aliiſque.

Init. acenneð. **borne.**
aðpeð. **drewe.**
anfyne. **face**, &c. *omnia, ni fallor, manu doctiſſimi viri* Richardi Jameſii.

Digitized by Google

* Seld. ſupra. 63. *Dictionarium Saxonico-Anglicum* Laurentii Noelli, *& ab Auctore* Guil. Lambardo *dono datum.*

Jun. 26. *Superioris Dictionarii Saxonico-Anglici, per* Laurentium Noellum *compilati & ordinati, Apographum manu* cl. Junii *exſcriptum.*

Fronte libri, habetur hæc notula

For the degrees of the Declination of the old Engliſhe or Saxon tongue, reade
1. The Lawes before the Conqueſt.
2. The Saxon Chron. of Peterborough, after the Conqueſt.
3. The Saxon writte of H. 3. to Oxford-ſhyre. in the litle booke of olde Lawes.
4. The Pater nrē and Creed of Rob. Groſted, in the booke of Patrices purgatorie.
5. The Rythme of Jacob. in the booke called *Flos Florum.*
6. The Chronicles called Brute, Gower; Chaucer, *&c.*

By the which and ſuch like it maye appeare, how and by what ſteppes our language is fallen from the old Engliſhe, and drawen nearer to the Frenche. This may well be lightened by ſhorte examples from theiſe bookes, and is meet to be diſcovered when this Dictionarie ſhall be emprinted. *W. Lambarde.* 1570.

Jun. 37. *Deſiderantur omnia paucis quibuſdam exceptis quæ memoratu ſunt indigna.*

Jun. 76. *Excerpta ex duobus Codicibus Evangelicis Dano-Saxonice interlineatis, uno* Cottoniano *altero* Rushworthiano, *per* Junium; *quæ in Apographo ſupra laudato continentur.*

Jun. 77. Gloſſarium Latino-Saxonicum, *ex Gloſſariis* Ælfrici, *Reubeniano, Cottoniano & D'Eweſiano, ex Dictionario* Noelli, &c. (*manu* Junii.)

Jun. 112. *Dictionarium Latino-Saxonicum, ſchedis ſolutis, manu* Junii *ſcriptum.*

Jun. 2. *Primum volumen* Gloſſarii Quinque Linguarum veterum Septentrionalium, *manu* cl. Junii *ſcriptum, Ab A. ad S. incluſivè.*

Jun. 3. *Secundum volumen ejuſdem* Gloſſarii *manu aliena. Utrorumque etiam Apographum laxiùs* 10 *voluminibus deſcriptum, habetur in Bibliotheca Bodleiana, inter Codices ad eam à Reverendo patre* Joanne Fello *Epiſcopo non ita pridem* Oxonienſi *legatos.*

Jun. 4, 5. Etymologicum Anglicanum *duobus voll.* Junii manu *deſcriptum, à quo etiam fuit compilatum opus hoc elaboratiſſimum & utiliſſimum.*

Grammaticalia quædam Anglo-Saxonica per D. Thomam Mareſchallum *in ſolutis ſchedis ſcripta, & inter Codd. ejus* MSS. *repoſita.*

Libri impreſſi à cl. *Junio* notati & emendati.

Jun. 9. Galfridi Chauceri *opera, edit. Lond.* 1598. *ad quæ pariter pertinet opus* Junii *manu ſcriptum &* Jun. 6. *ſignatum, in quo omnes obſoletæ apud* Chaucerum *voces collectæ ſunt, præter illas quæ incipiunt à littera* A, *quæ deſiderantur.*

Jun. 7. Guil. Somneri *Dictionarium Saxonico-Latino-Anglicum à* Junio *caſtigatum, cum* Ælfrici *Præſulis Grammatica, quam contulit* Junius *cum Codicibus Cottoniano & D'eweſiano.*

Jun.

Digitized by Google

Jun. 10. Bedae *Venerabilis Hiſtoria* Eccleſiaſtica Gentis Anglorum, *editionis* Whelocianae, *manu cl.* Junii *paſſim notata.* & Chronologia Saxonica *ex binis bibliothecæ Cott. codicibus aucta.*

Lambardi *verſio Latina priſcarum Legum Anglicarum, edit.* Whelocianæ Cantab. 1644. *paſſim ex* Joanne Bromptono *emendata.*

Jun. 18. *Proœmium & Epilogus* Regularis Concordiæ (*ut vocatur*) Anglicæ nationis Monachorum Sanctimonialiumque *in notis* Seldeni *ad* Eadmeri *Hiſtoriam Novorum, ex Codice* MS. *per* Junium *emendati.*

Jun. 32. Hortus Vocabulorum, *ſive Dictionarium Latinum* (*ex Catholico, Breviloquio, Cornucopiae, & Medulla Grammaticae excerptum*) *Latine partim, partim Anglicè explicatum, & per* Winandum de Worde, Weſtmonaſterii *A.D.* 1500. *impreſſum*; *manu* Junii *plurimis in locis adnotatum.*

Jun. 54. Æneidos Virgilii *verſio* Scotica *per* Gawinum Dowglaſs Epiſcopum Dunkeldenſem, *Lond.* 1553. *manu* Junii *notata. Ad quam etiam pertinere videtur Codex* MS. Junianus 114, *in quo difficiliores apud eundem* Gawinum *voces explicantur. Verum, heu! deſiderantur omnia vocabula quæ à primo Alphabeti Elemento* A *incipiunt.*

Jun. 73. Caedmon *à* Junio *Editus,* (*cum* 3 *precibus ex* Cottoniano Codice IVL. A. 2.) *ab eoque notatus*; *ad quem pertinebat Codex* MS. Junianus, 113, *continens Indicem Alphabeticum Verborum quæ apud Caedmonem occurrunt, cum relatione ad paginas. Nunc autem, neſcio quo infelici caſu, codex è bibliotheca aufertur, cum aliis quibuſdam Junii Libris, quorum ſola tegumenta ſuperſunt.*

Jun. 92. Regula S. Benedicti *Latine* Duaci *impreſſa* A. D. 1611. *Saxonice per* Junium *gloſſata ex Cottoniano Codice, qui inſcribitur* TIBERIVS. A. 3.

Jun. 33. Pſalterium Davidis *Latino-Saxonicum vetus, à* Johanne Spelmanno D. Hen. *fil. editum, Lond.* 1640. *& à cl.* Junio *collatum cum optimæ notæ Cod. Voſſiano.* (*ſc. Jun.* 27.)

MSS. Mareſchal. 72. *Liber Impreſſus per* Guil. L'iſle. *Lond.* 1623. *cui Titulus* **A Saxon Treatiſe concerning the Old and New Teſtament;** &c. *cujus verſionem Anglicam infinitis fere locis emendavit linguæ Saxonicæ peritiſſimus* F. Iunius F. F.

Hactenus de Codd. MSS. tam Antiquis quam Recentioribus, tam Autographis quam Apographis, ad rem Saxonicam ſpectantibus, qui in celeberrima *Bibliotheca Bodleiana* adſervantur. Procedamus ergo ad eos deſcribendos qui in aliis *Oxoniæ* Bibliothecis extant.

CATALOGVS MSS. ANGLO-SAXON. IN ALIIS OXONIÆ BIBLIOTHECIS.

In BIBLIOTHECA ASHMOLIANA habetur Codex membr. num. 328 *notatus, cum propter vetuſtatem, tum elegantiam literarum ſpectabilis. In eo continentur quamplurima de* Computo Eccleſiaſtico *tam Latinè quam Saxonicè ſcripta; quorum primum ab his verbis*

I. Pag. 1. *Incip. Lat.* IN Xpi NOMINE HOC OPVS INCIPIAM.

Incipit Computus Latinorum. ac Graecorum. Hebreorumque. et Egiptiorum. nec non et Anglorum.

Incip. Sax. Her onginð Gerim-cræft æfter Leden-papum. ⁊ æfter Grecum. ⁊ Iudeiscum. ⁊ Egiptiscum. ⁊ Engliscum þeodum. ⁊ ma oðra.

II. pag. 59. *De menſibus Anni.*
III. pag. 187. *De Alphabeto.*
IIII. pag. 191. *De Notis à Librariis uſurpatis.* (*partim ex Iſidori Orig. lib. I.*)
V. pag. 197. *De Ponderibus.*
VI. pag. 202. *De Numeris.*
VII. pag. 203. *Alphabeta Anglo-Saxonum,* Latinorum, Græcorum & Hebreorum.

Digitized by Google

VIII. pag. 205. *Numeri Latinè & Saxonicè*, &c.
IX. pag. 240. *De ætatibus Mundi Latinè & Saxonicè.*
X. pag. 247. *De ſolutione Satanæ poſt mille Annos. Lat. Saxon.*
XI. pag. 250. *De ſeptem peccatis.*
XII. pag. 251. AMMONITIO AMICI. Þ ıꞅ ꝼꝛeondlic mynegung.
XIII. pag. 253. *Homilia Saxon. de quatuor Virtutibus, Juſtitia, Prudentia, Temperantia & Fortitudine.*

Incip. Feoꝛeꝑ þing ꝛynt ealna þinga beheꝛoꝛt þam appyꝛ̃ðan men. þam Lobeꝛ ꝼꝛynd. ðam þe ðenꝛð to ðam ecan liꝛe.
Expl. Biddе þinne Dꝛihten Þ ðu mæge ȝ mote þuꝛh hiꝛ mihte Deoꝛol anð hiꝛ hete oꝛeꝑcuman ȝ to hiꝛ miltꝛe becuman. þæꝑ ðu hæꝛꝛt miltꝛe ȝ bliꝛꝛe a butan ende:.

De Auctore ſeu Compilatore hujuſce Operis Miſcellanei, à Byrdferthi *nomine, qui ter in hoc Cod. memoratur, & præſertim pag.* 152 (*in qua extat ejus Oratio Lat. Saxon. quæ ſic incipit.*

Sp̄ſ alme ueni. ſine te non diceriſ unquam
Munera da lingue qui daſ . . . . munere linguaſ.
Lum nu halıȝ Laꝛt. butan þe biꝛe þu ȝepuꝛ̃ðoð.
Lyꝛ þine ȝyꝛe þæꝑe tungan. þe þu ȝyꝛꝛt ȝyꝛe on ȝeꝑeoꝛðe:] *inducuntur docti ut credant illum fuiſſe* Bridfrithum Rameſienſem Monachum, *qui ſub* Æthelredo Rege (*teſte Balæo*) A. D. 980 *floruit: & in Computandi ratione & id genus Diſciplinis, celeberrimus audivit Doctor.*

Dugdal. U. Dictionarium Saxonico-Anglicum, *in cujus fronte hæc Auctoris (ſive Collectoris) manu ſcripta leguntur.*

In hoc volumine continentur plurima verba Saxonica, ordine Alphabetico digeſta; ſecundum Anglicum ſermonem modernum expoſita; ex variis Codicibus Manuſcriptis vetuſtis decerpta, ac penes prænobilem Chriſtophorum Baronem Hatton. A. D. M.DCXL.IIII.

Libri quatuor Homiliarum Sax.

Liber quaſdam Conſtitutiones in Concilio apud Wintoniam, tempore Regis Willielmi Conqueſtoris editas, lingua Saxonica; nec non Homilias quaſdam Saxonicas continens.

Liber Sax. Dialogorum Gregorii, cum Herbario quodam Sax. annexo.

Liber Curæ Paſtoralis à S. Gregorio Papa editus, & in Saxonicum ſermonem tranſlatus per Regem Alfredum.

Ex aliis Codicibus prœlo divulgatis.

Lambard, de priſcis Anglorum legibus impr. *Lond.* an. 1568. quarto.
The Goſpells in Saxon and Engliſh, impr. *Lond.* 1571.
Lamberts Perambulation of Kent, impr. *Lond.* 1623.
A Teſtimony of Antiquitie (per Will. L'iſle) impr. *Lond.* 1623.
H. Spelmanni Concilia Vol. I. impr. *Lond.*
Pſalterium Davidis Latino-Saxonicum (à *Johanne Spelmanno* Equ. aurato editū,) impr. *Lond.* 1640.
Hiſtoria Eccleſiaſtica gentis Anglorum Venerabilis Bedæ Latino-Saxonica (per *Abrahamum Whelock* edita) impr. *Lond.* 1643.
Nonnulla labore & induſtria Gulielmi Dugdale Arm. Foecialis à Ceſtria denominati. An. 1644.

In Bibliotheca interiori COLLEGII D. JOANNIS BAPTISTÆ OXON.

Arch. 3. N. 2. *Cod. membran. antiquus & bonæ notæ, in quarto* (*quondam* liber Scī Luthbti ð Dunſmo ȝ de armario Precentoriſ) *in quo continentur*

I. Ælfrici Præſulis Grammatica, *ſive Excerpta ex* Priſciano & Donato, *inter quem librum & impreſſum, quoad Lectiones variantes, magna eſt diſcrepantia.*
II. Gloſſarium *hoc Titulo* INCIPIVNT NOMINA MVLTARVM RERVM ANGLICE, *Grammaticæ adnexum, quod etiam ab impreſſo Gloſſario, in multis differt.*
III. *Colloquium Latinum, in uſum puerorum conſcriptum; cui, finito Gloſſario ſuperiori, præmittitur hoc Tetraſtichon miſellum,*

Denique compoſuit pueriſ hoc ſtilum rite diverſum
Qui Bata Ælfricuſ monachuſ breuiſſimuſ.
Qualiter Scholaſtici ualeant reſumere fandi.
Aliquod initium Latinitatiſ ſibi:. *Dialogus autem ſic*

Incip. Surge frater mi. de tuo lectuo. quia tempuſ eſt nunc nobiſ ſurgendi.
Expl. Explicit hic ſermo Latinuſ calce quieſcenſ
A Bata Ælfrico diſpoſitum Monacho:.

IV. AD-

Digitized by Google

IV. ADHVC EGO BATA DIFFICILLIORVM SENTENTIAM ADDO.

Incip. O grate puer ſterne meum gauſape. quia non habemuſ mappam. niſi in Feſtiuitatibuſ.
Expl. allubeſcente uranico baſileo, qui uiget & dominator per inmortalia ſaecula:.

V. HANC SENTENTIAM LATINI SERMONIS OLIM ÆLFRICVS ABBAS COMPOSVIT. QVI MEVS FVIT MAGISTER. SED TAMEN EGO ÆLFRIC BATA MVLTAS POSTEA HVIC ADDIDI APPENDICES.

Incip. Noſ pueri rogamus te Magiſter obnixe. ut doceaſ noſ loqui Latialiter recte. quia Idiote ſumuſ & corrupte loquimur.
Expl. Satiſ eſt hac locutum. & hic ſermo ſufficiat nobiſ. Amen:.

VI. *Sequitur manu recentiori Pars altera (ut videtur) ſuperioris colloquii, vel ſaltem aliud ejuſdem farinæ Latine, cum interlineari verſione Saxonica.*

Inc. eala þu clepe ne pana ðu æfre pex-bneda cnamrian fleoȝ þu peran ealdon. rliðendeȝ plegan.
O Clerice ne dempſeriſ umquam diptycaſ lateri fugiaſ fore concula labentiſ ludi.

Exp. nepe ȝepite pube feoh. þ ſteme ſpic-huſ ſpetnirre ðe. beo þu ȝemyndiȝ þineȝ mæðȝilda:.
nec abſitq; lucaſ. quo flagret lar nectar tibi. eſto memor tui gallioniſ.

Arch. 3. N. 41. *Folio primo pervetuſti Codicis* Evangeliorum *Latine ſcripti, habetur Carta* Ægelredi *Regis Cantiæ confecta* Eccleſiæ Xpi *in* Dawbernia *de terris quibuſdam in* Sandwich, A.D. 979. *Sax. Ejuſdem folii facie altera, extat ejuſdem Cartæ verſio Normanno-Saxonica.*

In Bibliotheca COLLEGII OMNIVM ANIMARVM apud OXONIENSES, *Extat Hiſtoria* Henrici V, *Anglorum Regis, cui ex utraque parte adnectuntur (ad ſervandum Codicem)* Fragmenta quædam Grammaticæ Ælfrici Præſulis, *elegantiſſimè ſcripta.*

In Bibliotheca COLLEGII CORPORIS CHRISTI OXON. *extat Exemplar vetuſtum, & (quod dolendum) mutilum* Hiſtoriæ Eccleſiaſt. gentis Anglorum Saxonicè *verſum per* Ælfredum *Regem.*

In Theſaurario ÆDIS CHRISTI OXON. *Penes Reverendos & Doctiſſimos viros D. D. Decanum & Capitulum, extat* Regiſtrum Cartarum Abbatiæ de Eynesham, *ex quo quædam Proferuntur Saxonica, in Monaſtici Anglicani* Vol. I. pag. 260.

Digitized by Google

CATALOGUS
Cod. MSS. *Anglo-Saxonicorum,*
QUI
ADSERVANTUR IN BIBLIOTHECIS
ACADEMIÆ CANTABRIGIENSIS.

CODD. ANGLO-SAXONICI BIBLIOTHECÆ COLLEGII CORPORIS CHRISTI APUD CANTABRIGIENSES.

B. 4. *LIBER Pontificalis in membr. Latine, ante Normannicam Conquiſtionem Angliæ ſcriptus, qui fuit olim (ut videtur) Eccleſiæ Cathedralis Wigornienſis. In eo præter Benedictiones illas quas in aliis hujuſmodi libris invenire licet, (quarum cauſa, Neotericus quidam hunc Titulum appoſuerit* Benedictiones Epiſcopales.) *continentur Formulæ quædam Obedientiæ Canonicæ quam Epiſcopi conſecrandi ſolenniter profiteri ſolebant Cantuarienſi Archiepiſcopo, Papæ Romano,* &c. *recentiori manu exaratæ. Saxonicè vero hoc in Codice exſtant Formulæ Conſecrationis & Adjurationis ſicuti in Ordalio obtinebat mos, ut ex ſequentibus pateat.*

HALSVNG.

Pag. 301. I. Incipit Exorciſmuſ aquae ad Iudicium Dei demonſtrandum.

eop

Incip. Ic halȝiȝe þe ðuph þæne ælmihtiȝan God. ðe ȝeſceop heoſonaſ ⁊ eorðan.

ȝe ȝene ſint.

Expl. ðe þu nu betiȝen eaſt.

II. ADIVRATIO.

eoþ

Incip. Ic halȝiȝe þe þuph þæne ſæden. ⁊ ſunu. ⁊ þæne haleȝan ȝaſt.

ſton ua it

Expl. oð þe piſteſt hya hýt ðýde.

eoþ menn

III. *Incip.* Ic halȝiȝe þe nu mann þuph ȝetinȝnýſſe uneſ Dnihtneſ Hælendeſ Cniſteſ.

Expl. §. 3. ðe leoſaſt ⁊ nixaſt on poſulda poſuld. Gepýnþe þæt.

D. 5. *Codex MS. in fol. min. poſt tempora Ælfredi Regis, à Leofrico Epiſcopo (ut videtur) una cum plurimis aliis Eccleſiæ ſuæ Exonienſi donatus, & ab eo appellatus* Maſtiſologium, (*vid. ſupra. pag.* 80.) *In eo autem adhuc reſtat*

I. *Pars maxima* Martyrologii *ſeu potius* Menologii *Anglo-Saxonici, nempe à die* 19. *Menſis Martii, uſque ad diem* 21 *Decembris, incluſivè: & quæ cum Cod. Cottoniano omnino convenit. lectionibus aliquot Variantibus ſolummodo exceptis. Titulos etiam ſive Rubricas uniuſcujuſque diei heic in medium proferre placuit, quo melius conſtaret Lectori erudito, quinam fuerint illi Sacti Viri & Fœminæ, qui à majoribus noſtris ſumma cum religione commemorabantur.*

Se Hneð-monað. Martiuſ.

19. Scē Gnegoniey týð þæy halȝan Biſcopeſ. ſe þæſ on þæne ceaſtne Nazanene. (*lege* Nazianzene.)
20. Se ðnýðda poſulde-dæȝ.
Scē Cuþbeſhteſ ȝepitennýſ þæſ halȝan Biſceopeſ.
21. Se ſeoſða poſulde-dæȝ.
Scē Benedictuſ ȝepitennýſ þæſ halȝan Abbudeſ.
22. Se ſixta poſulde-dæȝ.
23. Se ſixta poſulde-dæȝ.
ðæſ halȝan Mæſſe-pneoſteſ þnoſunȝ. ſe þæſ nemneð Theodoſatuſ.
24. Se ſeoſoða poſulde-dæȝ.
25. Com Gabȝiel ſe Engel æneſt to ſcā Maſian mið Godeſ ænende. ⁊ on þone dæȝ ſcā Maſia þæſ eacen ȝeſonden, *&c.*
26. On þone dæȝ Cnýſt deaþ (*lege* deað) ſoſ uſ.
27. On þone dæȝ Dnýhtē oſ deaðe aſaſ.

Eaſten-monaþ. Appeliſ.

3. ðæſa haliȝna fæmnena ⁊ þæſa eadiȝna ȝeſpuſtna ſcē Agape. ſcē Chione. ⁊ ſcē Hiſena.
5. ðæſ halȝan Biſceopeſ ȝepitneſſe ſcē Ambroſi. ⁊ he þæſ þæne buȝe Biſceope þe Mediolana hatte.
Scē Hýſenan týð þæne halȝanfæmnan.
6. Seoſon fæmnena týð þa þnoſedon maſtýnðom ſoſ Cnýſte on Sýſia mæȝþe. (⁊) þæſa nama þæſon Saturnina. Hilaſina. Dominando. Roȝantina. Soſotina. Donata. Paulina.
11. Scē Guþlaceſ ȝepýtennýſ þæſ Ancſan on Bnýtene.
12. ðæſa haliȝna bnoðna týð ſcē Valeſiane. and Scē Tiburtii.
18. þæſ Biſceopeſ týð ſce Eleutheſi(i). ⁊ hiſ moðeſ þæne nama þæſ Anthie.
21. þæſ halȝan Ancſan ȝepýtennýſ ſcē Æþelpaldeſ. ſe ȝeſæt anceſ ſetl on Feaſne þam ealande

Digitized by Google

lanꝺe æꝛeꝛt æꝼtꝛen ꝛcē Cuꝺbeꝛhte þam Biꝛceope.
23. Scē Geoꝛiuꝛ tỏ þæꝛ æþelan maꝛtỏꝛeꝛ.
24. Scē Wỏlfeꝛꝺeꝛ ȝeþỏtennỏꝛ þæꝛ halȝan Bỏꝛceopeꝛ.
25. Seo tỏ on Rome ⁊ on eallum Goꝺeꝛ Cỏꝛicum ꝛeo ỏꝛ nemneꝺ Letania maioꝛa. þæt ỏꝛ þonne mỏcelꝛa Bena ꝺæȝ.
Scē Maꝛcuꝛ ꝺꝛopunȝ ꝺæꝛ Goꝺꝛpelleꝛeꝛ.
27. Thæꝛe halȝan cpene tỏ ꝛcā Alexanꝺꝛia.
28. Scē Vitaleꝛ tỏ þæꝛ maꝛtỏꝛeꝛ.
Scē Cỏꝛtoꝛoꝛeꝛ tỏ ⁊ ꝺꝛopunȝ þæꝛ mỏclan maꝛtỏꝛeꝛ.

Maiuꝛ. ꝺỏꝛ-mỏlce.

Foꝛꝺam ꝛþỏlc ȝenỏhtꝛumnỏꝛ þæꝛ (ȝeo) on Bꝛỏtene. ⁊ eac on Geꝛmania-lanꝺe. oꝛ þam Englaꝺeoꝺ com on þaꝛ Bꝛỏtene þæt hiȝ on þam monþe þꝛỏþa on ꝺæȝ hiȝ meolcoꝺon heoꝛa neat.

1. Scē Philippuꝛ (tiꝺ) þæꝛ Apoꝛtoleꝛ anꝺ þæꝛ ȝoꝺeꝛ æþenꝺꝛacan.
2. Thæꝛ halȝan Biꝛceopeꝛ ȝemỏnꝺ ꝛcē Athanaꝛii.
3. Scē Alexanꝺꝛeꝛ ꝺꝛopunȝ þæꝛ ȝeonȝan Papan on Rome ⁊ tþeȝꝛa mæꝛꝛe-þꝛeoꝛta mỏꝺ hỏm ꝺa þæꝛon nemneꝺe ꝛcꝛ Euentiuꝛ. anꝺ ꝛcꝛ Theoꝺoluꝛ.
Seo tỏ ꝺe Cꝛiꝛteꝛ Roꝺ þæꝛ ȝemeteꝺ æꝛeꝛt.
5. Se ꝺæȝ þe upe ꝺꝛỏhten on to heoꝛonum aꝛtah.
6. Scē Eaꝺbỏhteꝛ ȝeþỏtennỏꝛ þæꝛ anþeoþan fæꝺeꝛ. ꝛe þæꝛ Biꝛc(e)oꝛ on Bꝛỏtene æꝛt ꝛcē Cuꝺbeꝛhte on þam halȝan mỏnꝛtꝛe ꝺe ỏꝛ nemneꝺ lỏnꝺeꝛꝼeꝛ(e)ne ea.
7. Scē Iohanneꝛ ȝeþỏtennỏꝛ ꝛe þæꝛ Bỏꝛceoꝛ on Bꝛỏtene on Noꝛꝺhỏmbꝛa þeoꝺe.
8. Se ꝺæȝ þe ꝛcē Michaeleꝛ cỏnce æꝛeꝛt ꝼunꝺen. þæꝛ. on þam munte Gaꝛȝana þæn ꝛe man þæꝛ oꝼꝼcoten mỏꝺ hiꝛ aȝenne ꝛtnæle. mỏꝺ ꝺiȝ þe he ꝛolꝺe þone ꝼeaꝛ (ꝛceotan) ꝛe ꝛtoꝺ on ꝺæꝛ ꝛcnæꝼeꝛ ꝺuꝛa.
Scē Victoꝛeꝛ þꝛopunȝ þæꝛ maꝛtỏꝛeꝛ.
9. Sumeꝛeꝛ ꝼꝛuma.
10. Thæꝛ Maꝛtỏꝛeꝛ tỏ ꝛcē Goꝛꝺiani.
12. Scē Pancꝛatiꝛ þꝛopunȝ þæꝛ æþelan cnỏhteꝛ.
14. þæꝛa haliȝꝛa maꝛtỏꝛa þꝛopunȝ ꝛcī Victoꝛ(i)eꝛ ⁊ Scī Coꝛꝺna.
15. Se mỏcla ꝺæȝ Penteꝛecoꝛten.
18. Scē Iohꝛ tỏ þæꝛ papan ⁊ þæꝛ maꝛtỏꝛeꝛ.
20. Scē Baꝛillan tỏ ꝺæꝛe cỏneliꝛan ꝼæmnan.
25. Scē Vꝛbaneꝛ ȝemỏnꝺ ꝺæꝛ papan.
26. Scē Aȝuꝛtinuꝛ ȝemỏnꝺ þæꝛ Biꝛceoꝛeꝛ ꝛe bꝛohte (ꝼullꝛiht) æꝛeꝛt on ꝺaꝛ Bꝛỏtene on Engla þeoꝺe ⁊ hỏꝛ Biꝛceoꝛꝛetl þæꝛ on þæꝛe ceaꝛtꝛe Doꝛobeꝛnuꝛ þæt þæꝛ on Cantꝛaꝛe-bỏꝛ(i)ȝ.
29. Thæꝛa haliȝꝛa maꝛtỏꝛa tỏ ꝛcī Fiꝛinii ⁊ ꝛcī Alexanꝺꝛi.
31. Scē Petꝛonellan tỏ þæꝛe ꝼæmnan. heo þæꝛ ꝛcē Peꝛꝛeꝛ ꝺohtoꝛ ꝺaꝛa apoꝛtola alꝺoꝛeꝛ.

Iuniuꝛ.

Se æꝛꝛa liꝺa (ꝼoꝛꝺon he ỏꝛ nemnen liþa) ꝼoꝛþon þe ꝛeꝛt lỏꝛt ⁊ (þa þỏnꝺaꝛ beoþ þonn̄ ꝛmỏlte ⁊ mannum bỏꝛ þonn̄ ȝeꝛunelic þæt hiȝ lỏþaꝺ on ꝛæꝛ bꝛỏme.)

1. On þone æꝛeꝛtan ꝺæȝ ꝺæꝛ monꝺeꝛ belỏmpaꝺ tþeȝen Mæꝛꝛe-ꝛanȝaꝛ. ꝛe æꝛꝛa bỏꝺ on þā ealꝺan Sacꝛamentoꝛu þæt ỏꝛ on þā ealꝺan Mæꝛꝛe-bocū. on ꝛcē Pꝛỏꝛceꝛ ȝemỏnꝺ ꝺæꝛ maꝛtỏꝛeꝛ. oꝺeꝛ bỏꝺ on ꝺā nỏꝛan bocan on Scī Nicomeniuꝛ ȝemỏnꝺ ꝺæꝛ maꝛtỏꝛeꝛ.
2. Scē Heꝛmuꝛ tỏ ꝛe þæꝛ Bỏꝛceop on Antiochia-ceaꝛtꝛe.
Thæꝛa eaꝺiȝꝛa þeꝛa tỏ ꝛcē Maꝛcelline ꝺæꝛ mæꝛꝛe-þꝛeoꝛteꝛ. ⁊ ꝛcē Peꝛꝛeꝛ ꝺæꝛ Cꝛỏꝛtenan þeꝛeꝛ.
On ꝺone ỏlcan ꝺæȝ ꝺꝛopuꝺe maꝛtỏꝛnꝺom ꝼoꝛ Cꝛiꝛte ꝛcꝛ Anthemuꝛ.
9. Thæꝛ halȝan mæꝛꝛe-þꝛeoꝛteꝛ ȝemỏnꝺ ꝛcē Columba(n) ꝺone nemnaꝺ Scottaꝛ Columcỏlle.
10. Scē Baꝛnabeꝛ tỏ ꝛe þæꝛ Cꝛiꝛteꝛ Apoꝛtola ꝺiꝛcipul.
15. Scē Viteꝛ ꝺꝛopunȝ
16. Thæꝛa eaꝺiȝꝛa þæꝛa ꝺꝛopunȝ ꝛcē Feꝛ(n)eoneꝛ ꝺæꝛ mæꝛꝛe-þꝛeoꝛteꝛ. anꝺ ꝛcē Feliucioneꝛ ꝺæꝛ Diaconeꝛ.
17. Scē Nicanꝺeꝛ tỏ ꝺæꝛ maꝛtỏꝛeꝛ ꝺæꝛ ȝemỏnꝺ ꝛceal beon mæꝛꝛeꝛaȝū. ⁊ hỏꝛ mæꝛꝛe bỏꝺ ȝeꝛeteꝺ on ꝺā ỏlꝺꝛan mæꝛꝛe-bocū. ⁊ on ꝺone ỏlcan ꝺæȝ bỏꝺ ꝛcē Blaꝛteꝛ (tỏ ⁊) ꝺꝛopunȝ ꝺæꝛ maꝛtỏꝛeꝛ on Rome. ꝛe ꝺꝛopoꝺe ꝼỏꝛeꝛ bꝛine ꝼoꝛ Cꝛỏꝛte. anꝺ tꝛa hund(neꝺ) Cꝛiꝛtena manna mỏꝺ hỏm ⁊ tꝛa ⁊ ꝛỏxtiȝ.
18. Thæꝛa æꝺelne þeꝛa ꝺꝛopunȝ ꝛcē Maꝛce anꝺ Scē Maꝛcelline.
19. Thæꝛa haliȝꝛa ȝeꝺꝛoꝺꝛa tỏ ꝛcī Geꝛuaꝛi anꝺ ꝛcī Pꝛoꝺaꝛi.
22. Thæꝛ Apoꝛtoleꝛ ⁊ ꝺæꝛ ȝoꝺeꝛ æþenꝺꝛacan ȝemỏnꝺ ꝛe ỏꝛ cꝛeꝺen on ȝeꝛnỏtum (⁊ nemneꝺ) Iacobuꝛ Alꝼei.
Scē Albaneꝛ ꝺꝛopunȝ ꝛe þꝛopoꝺe on þỏꝛꝛe Bꝛỏtene.
23. Tꝛæþe halȝan cpene ȝeþỏtennỏꝛ ꝛcē Æþelꝺꝛỏþe.
24. Scē Iohanneꝛ aceꝛne(ꝺnỏ)ꝛ ꝺæꝛ ꝼulluhtꝛeꝛ. Solꝛticia ꝺæt ỏꝛ on uꝛe ȝeꝺeoꝺe ꝼunȝihte.
25. Scē Lucian tỏ. þæt þæꝛ haliȝeꝛ haꝺeꝛ ꝼæmne on Rome.
26. Thæꝛa æꝺelna þeꝛa ȝemỏnꝺ Iohanneꝛ ⁊ Pauleꝛ.
29. Thæꝛa eaꝺiȝꝛa Apoꝛtola ꝺꝛopunȝ Petꝛuꝛ anꝺ Pauluꝛ.
Theꝛ Biꝛceoꝛeꝛ ȝeþỏtennỏꝛ ꝛe þæꝛ nemneꝺ ꝛcꝛ, Caꝛꝛiuꝛ.
30. Thæꝛ Biꝛceoꝛeꝛ ȝemỏnꝺ ꝛcē Maꝛcialiꝛ.

Iuliuꝛ. Se æꝼtꝛa Lỏꝺa.

1. Thæꝛa maꝛtỏꝛa ȝemỏnꝺ on Rome ꝛcī Pꝛoceꝛꝛi ⁊ ꝛcī Maꝛtiniani.
4.5. Thæꝛ halȝan piꝼeꝛ ȝemỏnꝺ on Rome ꝛeo ỏꝛ nemneꝺ ꝛcā Zoe.
6. Thæꝛa Apoꝛtola eatoꝺa-ꝺæȝ Petꝛuꝛ ⁊ Pauluꝛ. ꝛe ꝛceal beon mæꝛꝛeꝛ mỏꝺ Mæꝛꝛe-ꝛanȝum. ⁊ mỏꝺ ȝeꝛinum.
Thæꝛ maꝛtỏꝛeꝛ ꝺꝛopunȝ ꝛcī Tꝛanquillini.
7. Thæꝛ halȝan þeneꝛ ȝemỏnꝺ ꝛcī Pꝛoconi.
Thæꝛe mỏclan ꝼæmnan ȝemỏnꝺ ꝛcā Maꝛinan.
10. Seoꝛon ȝeꝺꝛoꝺꝛa ꝺꝛopunȝ. ꝺa þꝛoꝛeꝺon on Rome maꝛtỏꝛnꝺom ꝼoꝛ Cꝛiꝛte. on Antoniꝛ ꝺaȝum þæꝛ Caꝛeneꝛ. —— þỏꝛꝛa (ȝe)bꝛoꝺꝛa naman ꝛỏnꝺon (þuꝛ ȝecꝛeꝺen) Ianuaꝛiuꝛ. ⁊ Feliciꝛ. Philippuꝛ. ⁊ Silanuꝛ. Alexanꝺeꝛ. ⁊ Viталeꝛ. ⁊ Meꝛꝛialeꝛ.
Thæꝛe ꝼæmnan tỏ ꝛcā Anatalia.
Thæꝛa haliȝꝛa ȝeꝛꝛeoꝛtna þꝛopunȝ ꝛcā Rubina ⁊ ꝛcā Secunꝺa.
14. Thæꝛ mỏclan maꝛtỏꝛeꝛ ȝemỏnꝺ ꝛe ỏꝛ nemneꝺ ꝛcē Focaꝛ.
15. Scē Quiꝛiceꝛ (cỏꝛiceꝛ) tỏ þæꝛ halȝan cỏlꝺeꝛ ⁊ ꝛcē Iulittan hỏꝛ moꝺeꝛ.
17. Thæꝛ Biꝛceoꝛeꝛ tỏ þæꝛ nama ỏꝛ (ꝛcē) Speнati(ꝛ).
18. Thæꝛ þiꝺeꝛan tỏ ꝛcā Sỏmphoꝛoꝛa.
19. Thæꝛe æþelan ꝼæmnan ȝemỏnꝺ þæꝛe nama þæꝛ (ꝛcā) Cꝛiꝛtina.
Thæꝛ ꝼæꝺeꝛ tỏ þe ỏꝛ nemneꝺ ꝛcꝛ Apꝛeniuꝛ.
21. Scē Victoꝛeꝛ tỏ þæꝛ Maꝛtỏꝛeꝛ ⁊ þꝛeoꝛa cempena miꝺ hỏm ---hỏꝛa naman þæꝛ Theoꝺoꝛiuꝛ ⁊ Feliciaнuꝛ ⁊ Alexanꝺꝛuꝛ.
22. Scā Maꝛian tỏ þæꝛe Maȝꝺaleniꝛcan.
Thæꝛ Bỏꝛceoꝛeꝛ þꝛopunȝ þæꝛ nama þæꝛ Apollinaꝛiꝛ.
25. Thæꝛ Apoꝛtoleꝛ ȝemỏnꝺ ⁊ þæꝛ ȝoꝺeꝛ æþenꝺꝛacan ꝛcē Iacobuꝛ ꝛe ealꝛa þæꝛa Apoꝛtola æþoꝛt ȝeþꝛoꝛoꝺe ꝼoꝛ Cꝛiꝛte.
27. Thæꝛ mỏclan Muneceꝛ ȝeþỏtennỏꝛ ꝛcē Simeonỏꝛ.
28. Thæꝛ Maꝛtỏꝛeꝛ ȝemỏnꝺ ꝛcī Nazaꝛi anꝺ hiꝛ cnỏhteꝛ þæꝛ nama þæꝛ ꝛcī Celꝛe.

Digitized by Google

29. Thæſ Birceoper ȝepitener þe ýſ nemneð ſcſ Lupuſ.
30. Thæſa æþelſa pera týð Abbo ⁊ Semner.

Agurtuſ.

Weoð-monaðð. ſonþam þe hýȝ on þam monþe mæſt ȝepeaxaðð.

1. Thæra Maſtýna týð þe pe nemnaðð Machabeorum.
   Scē Geſmanuſ ȝepýtennýſ ðæſ (halȝan) Birceoper.
   Thæſ Birceoper týð ſcē Euſebï.
2. Scē Stephaneſ þſopunȝ þæſ papan.
   Thæne þýðepan ðſopunȝ mýð hýne þrým runum. ðæne nama ýſ ſcē Theotote. ⁊ hýne ýlðeſta ſunu þæſ nemneð ſcſ Eſoðuſ (Euodiuſ.)
3. On þone ðrýðdan dæȝ þæſ monðeſ býð (ge)mærſoð ſcſ Stephanuſ lýchaman mýttýnȝe ðæſ æreſtan Maſtýneſ.
5. Scē Orſolðeſ týð þæſ cnýſtenan cýnnȝeſ.
6. Scē Sixteſ (mæſſe ⁊) ðſopunȝ þæſ papan on Rome ⁊ hýſ ſýx Diacona (myð hým.)
7. Thæſ Birceoper ðſopunȝ ſcī Donati ⁊ þæſ munecef myð hým ſcī Hilarini.
8. Scā Aſnan þſopunȝ ⁊ hýne mo(ðo)n myð hýne. ðæne nama þæſ ſcā Hila(n)ia ⁊ hýne ſeoſen ðeoſena. þa pæron on naman ſcā Diȝna. and ſcā Eudomia. (⁊ ſcā Theodote). and ſcā Eutſopia.
9. Thæſ cempan ſe ýſ nemneð ſcſ Romanuſ.
10. Scē Laurentiuſ (týð) þæſ Archidiaconeſ. (æt Rome.)
11. Thæſ halȝan pæner-ȝemýnð ſcī Týburti.
12. Scē Euplſ þſopunȝ.
13. Thæſ ðſoþeneſ ȝemýnð ſcī Ypoliti.
    Thæſ maſtýneſ týð ſcē Caſſiani.
15. Seo týð ðe ſcā Maria on ðone dæȝ heo ȝepat oþ myðdan eaſde to Cnýſte.
17. Thæſ (halȝan cnihteſ) týð ſcē Momeſ.
18. Thæſ Maſtýneſ týðe on Rome ſcē Agapiti þæſ Mæſſe-ſanȝ(man) mæȝ ȝemetan ſe ðe ſeceð on þam nýſan Sacramentoſum þæt ýſ on ðam (nýſan) Mæſſe-bocum.
19. Thæſ Maſtýneſ týð ſcī Magni. ðæſ (mæſſe) ſanȝ býð ȝemeneð on ðam ýldan Mæſſebocum.
22. Thæſ peneſ týð ſcī Sýmphoriani.
    Thæſ halȝan peneſ ȝemýnð on Rome ſcī Timotheï.
25. Thæſ (Apoſtoleſ týð ſcī) Baſtholomeï ſe þæſ Cniſteſ æpenðraca on Iudea (indïa) mæȝðe.
    Thæſ Maſtýneſ týð ſcī Geneſi.
26. Thæra (Maſtýna týð) ða ſýndon nemneð ſcſ Heneniuſ.
27. Thæſ Maſtýneſ týð ſcī Ruſi(ni). ðæſ mæſſe býð ȝeſeteð on þam ýldran Mæſſe-bocum.
28. Thæſ mýcelan peneſ týð ſcī Henmeſ.
    Scē Agurtineſ týð ðæſ Býſceopeſ ⁊ ðæſ æþelan leoſneneſ.
29. Scī Iohanneſ ðſopunȝ þæſ mýclan Fulluhtneſ.
    Thæne fæmnan týð ſcē Sabine on Rome. þæne mæſſe býð ȝemeteð on þam nýſan bocum.
30. Thæſ Birceoper ȝemýnð ſcī Felicef.
31. Scē Aidaneſ ȝepýtennýſ ðæſ Birceoper.

Septembriſ.

Haliȝ-monaðð. ſonþon ðe ure ene ýldran þa hþýle hi(ȝ) hæþene pæron on þam monðe hi(ȝ) ȝuldon hýra deoſol-ȝildum.

1. Thæſ maſtýneſ týð ſcī Priſce þæſ mæſſe býþ ȝemeteð on ðam ýldran mæſſe-bocum.
2. Thæſ (halȝan pæneſ) ȝemýnð þæſ nama ýſ ſcſ Antoniuſ.
3. Thæſ Birceoper týð ſcī Anirtome. ⁊ þæra maſtýna ſcī Pateſmane ⁊ ſcē Feliciano.
4. (Thæſ Maſtýneſ týð) ſcī Marcelli.
5. Goðeſ ȝeteneſ týð ſcī quinti. þæſ mæſſe býþ ȝemeteð on ðam ýldran Mæſſe-bocum. ⁊ on þone ýlcan dæȝ býð þæſ halȝan Abbuðeſ ȝepitennýſ (ſcī) Benitineſ.
7. Thæſ Maſtýneſ tiu ſcī Sinoti þæſ Mæſſe býð ȝemeteð on þam ýldran Mæſſe-bocum.
8. Scā Marian acennednif.
   Thæſ Birceoper ȝepýtennýſ ſcī Audomari.
11. Thæra halȝra pæra týð ſcī Petri and ſcī Iacinti.
14. Thæſ Birceoper þſopunȝ ſcī Corneli on Rome.
    Scē Cýprianuſ týð þæſ Birceoper on Cartaȝine þære ceaſtre.
15. Scē Valerianuſ þſopunȝ þæſ Maſtýneſ.
    Thæſ halȝan munecef ȝepýtennýſ ⁊ þæſ Ancran Mamiliani.
16. Thæſ fæmnan þſopunȝ ſcā Euſemia.
19. Thæſ Birceoper ȝemýnð ſcē Ianuari(i).
20. Thæne fæmnan ȝemýnð ſcā Fauſta and ſcī Epilari.
21. Thæſ Apoſtoleſ týð ſcſ. Matheuſ.
22. Scī Mauric(i)eſ ðſopunȝ. ⁊ ſýx þuſenda Maſtýna myð hým. ⁊ (eac) ſýx hundneð þæt þæſ cempena peneð.
23. Thæſ Diaconeſ ȝemýnð ſcī Soſſi.
    Scā Teclan týð ðære halȝan fæmnan.
24. Scī Iohannif ȝeeacnunȝ ðæſ mýcelan fulluhteneſ.
    Thæra halȝra pera týð ſcī Andochi (þæſ mæſſe-preoſteſ) ⁊ ſcī Týmſi þæſ diaconeſ.
25. Thæſ halȝan abbuðeſ ȝepýtennýſ ſe þæſ on ðýſſe bnýtene ⁊ he þæſ nemneð Ceolfriðð.
26. Scā Iuſtinan týð ðære fæmnan ⁊ (þæſ birceoper ſcī) Cýprianeſ.
27. Thæra (halȝra) ȝebnoðra týð ſcī Coſme and ſcī Damiane.
29. Scē Micha(h)eliſ cýn(i)can (ȝe)halȝunȝ.
30. (Scī) Hieneonimuſ týð þæſ mæſſe-preoſteſ ⁊ þæſ æðelan leoſneneſ.

Octoben. Wýnter-fýlleð.

3. Thæra (halȝra mæſſe) preoſta þſopunȝ ða pæron begen anum naman (nemðe) oþer þæſ nemneð ſe blaca Heapolð oðer ſe hþýta Heapolð.
7. Thæſ Papan týð ðæſ nama þæſ ſcſ Marcuſ.
8. Thæſ birc(e)oper týð ⁊ ðæſ halȝan maſtýneſ ſcī Dioniſi ⁊ hýſ (tpeȝra) diacona þæra nama(n) pæron Ruſticuſ ⁊ Eleutheriuſ.
11. Thæne (halȝan) abbuðýſſan ȝepýtennýſ. ⁊ þæne æðelan fæmnan þæne nama þæſ ſcā Æpelburh.
14. Scī Caliſtef ȝemýnð ðæſ Papan.
15. Thæſ maſtýneſ týð ſcī Lupuli. þæſ mæſſe býð ȝemeteð on ðam ýldran mæſſe-bocum.
19. Scē Lucaſ ȝepýtenneſ þæſ ȝoðſpelleneſ.
    Thæne halȝan cpene ȝemýnð ſcā Tnifonia.
    Thæſ helȝan cnihteſ ðſopunȝ ſcī Iuſti.
19. Scā Pelaȝian ȝepýtennýſ þæne ȝoðeſ ðeopenne.
21. Thæſ halȝan fæðen ȝepýtennýſ ſcī hilarioneſ.
24. Thæſ maſtýneſ ðſopunȝ ſcī Geneſi.
    XVI. Cempena týð (⁊ hýna pifa.)
26. Scē Ceddeſ ȝepýtennýſ þæſ birc(e)opeſ. he þæſ Ceaddan bnoðoſ.
28. Thæra apoſtola týð ſýmoneſ ⁊ t(h)addeuſ.
    Scā cýnillan ðſopunȝ þære fæmnan.
31. Scī Quintiniſ ðſopunȝ þæſ maſtýneſ.

Nouembeſ.

Bloð-monaþ. ſonþan (ðe) ure ýldran þa (hpile) hiȝ hæðen(n)e pæron on þam monðe hýȝ (a)bleoton (á) þæt ýſ þæt hý betæhton acenðon ⁊ benemndon hýra deoſol ȝýldum ða neat þaðe hýȝ poldon ſlean (ſýllan.)

1. Ealra Halȝena týð.
2. Thæſ Diaconeſ týð ſcī Ceſſari.

Thæſ

Digitized by Google

Thæʃ Mæʃʃe-pꝛeoʃteʃ (ʒemýnd ⁊ hiʃ þꝛopunʒ) ʃc̄i Beniʒni.
6. Thæʃ Abbudeʃ ʒeþýtennýʃ ʃc̄e Wýnnoco.
7. Wýntꝛeʃ ʃnuma.
8. Thæꝛa haliʒꝛa maꝛtýꝛa ðꝛopunʒ þe ꝛe nemnaþ on ʒeꝛnýtum Quattuoꝛ Coꝛonatoꝛeʃ. þæʃ ýʃ ða ʒeꝛiʒeʃæʃtan ꝛeꝛaʃ ʃeoꝛeꝛe. þæꝛa naman þæꝛon Claudiuʃ. ⁊ Caʃnoꝛiuʃ. ⁊ Sýmphoꝛianuʃ. ⁊ Nicoʃtꝛatuʃ.
11. Sc̄i Maꝛtineʃ ʒeꝛitennýʃ þæʃ halʒan Biꝛceoꝛeʃ. Tþeʒꝛa haliʒꝛa ꝛeꝛa týð þa þæꝛon nemneðe ʃc̄ʃ Minaʃ. ⁊ ʃc̄ʃ Eliodoꝛuʃ.
15. Thæʃ Býꝛceoꝛeʃ týð ꝛe þæʃ nemneð ʃc̄ʃ Mýnuʃ. ⁊ hiʃ Diaconeʃ nama þæʃ Senneuʃ.
17. Thæꝛe halʒan Abbudeꝛꝛan ʒeþýtennýʃ on Bꝛýtene. ðæꝛe naman þæʃ ʃc̄a Hýlda.
22. Sc̄a Ceciliaꝛ ðꝛopunʒ þæꝛa halʒan ꝛæmnan.
23. Sc̄i Clementiʃ týð þæʃ Papan.
Thæꝛe halʒan ꝛudeꝛan ʒemýnd þæꝛe nama ýʃ Felicita.
24. Sc̄i Cniʃʃoʒoneʃ týð ⁊ ðꝛopunʒ.
28. Thæʃ Býꝛceoꝛeʃ ðꝛopunʒ ʃc̄i Saturnini.
Sc̄i Cniʃanteʃ týð þæʃ æþelan ꝛeneʃ.
30. Sc̄e Andꝛeaʃ týð þæʃ Apoʃtoleʃ.

Decembeꝛ.

Se æꝛꝛa Geola. ʃoꝛþam ða Mondaʃ tꝛeʒen ýndon nemdon anum naman. oðeꝛ ꝛe æꝛꝛa Geola. oþeꝛ ꝛe æʃteꝛa. ʃoꝛðan ðe hýꝛa oðeꝛ ʒanʒeþ beʃoꝛan ðæꝛa ꝛunnan. æꝛ þon ðe heo cýꝛꝛe hiʒ to ðæʃ dæʒeʃ lenʒe. oðeꝛ æʃteꝛ.

10. Sc̄e Eulaliaꝛ ðꝛopunʒ ðæꝛe ꝛæmnan.
13. Sc̄a Lucian týð ðæꝛe aþelan ꝛæmnan.
Thæʃ Læceʃ týð Sc̄i Uꝛꝛine.
14. Sc̄e Hýʒebalduʃ ʒeþýtennýʃ þæʃ halʒan Abbudeʃ.
21. Sc̄e Thomaʃ týð ðæʃ Apoʃtoleʃ.
- - - - - - - - - - *deſunt reliqua.*

Marginibus hujuſce Menologii inſcripta cernuntur nomina quædam propria, Sanctorum ſcil. Virorum & Locorum, manu, ut videtur, Joannis Joſcelini, qui etiam ſuper exteriorem Tegminis faciem hæc verba pro Libri Titulo neſcio quo errore lapſus inſcripſit: Spell-boc ꝛintꝛeʃ ⁊ ꝛumeneʃ.

II. ***Fragmentum Saxonicum Capite & Calce truncatum ſex tantum conſtans foliis; in quo habetur, Pars*** Legationis fabuloſæ Nathanis Judæi ad Tiberium Cæſarem, ***quæ ſic***

Expl. And þæt anꝛuꝛðe ꝛiʃ þa Veꝛonix ealle hýne æhta ʃoꝛ Cniʃteʃ naman ʃoꝛlet. ⁊ þæʃ Voloꝛiane æʃteꝛ ꝛiliʒende ⁊ ꝛamond mid him on Scip aʃtiʒende. Ac Voloꝛianuʃ hine to cꝛæð. la ꝛiʃ -

---

F. 1. ***Codex membranaceus, in fol. in quo, præter exemplar bonæ notæ librorum ⁊ Oroſii Presbyteri de Ormeſta*** mundi, ***extant*** Poemata Aurelii Prudentii, ***manu valde antiqua, & in*** Pſychomachia, ***Iconibus Hiſtoricis (curioſorum aſpectu non indignis) 89 ornata. Ex his Iconibus, quinquaginta tam Saxonicis, quam Latinis Inſcriptionibus gaudent. Inſcriptio Saxonica primæ Iconis Hiſtoricæ hæc eſt.*** + Heꝛ Godeʃ ꝛꝛýðna ***(antiquitus enim Deus per dextram ex nubibus porrectam repræſentabatur)*** ʃoꝛbeaþ Abꝛahame þæt he hiʃ ꝛunu ne oꝛꝛloʒe ꝛꝛa him bebeoden þæʃ. ac ꝛunde him anne Rom. Gode to ʒeoꝛꝛniʒenne. ***Hunc Codicem inſignem Eccleſiæ Malmesburienſis quondam fuiſſe, docet inſcriptio quæ ſequitur litteris Saxonicis Majuſculis quadratæ formæ, quam è pagina hujuſce Codicis ſecunda à me deſcriptam exhibeo.***

HVNC QVICV̄ QVE LIBRV̄ AEDHELMO DEPRESSERIS ALMO DAMNATVS SEMPER MANEAS CVM SORTE MALORVM. SIT PIETATE DEI SINE. QVI VEL PORTET AB ISTO [PTET. COENOBIO. LIBRV̄ AEDHELMI HVNC VEL VENDERE TEM-
QVI LEGIS INSCRIPTOS VERSVS ROGITARE MEMENTO: XPM̄ AC IN REQVIE SEMPER DIC. VIVAT ATHELWERD: QVI DEDIT HVNC THOMV̄ AEDHELMO PRO QVO SIBI XPS̄: MVNERA LARGA FERAT LARGITOR CRIMINA LAXANS:

I. 1. Liber Pontificalis ***Latinè ante Conquiſitionem Angliæ, (ut videtur) elegantiſſime ſcriptus, in quo, quemadmodum & in aliis plurimis Codd. Saxonicis, voces Polyſyllabicæ, perinde ac in Miſſalibus Romanis recentius excuſis, acutis Accentibus notantur. Huic libro præmiſſa erat Præfatio Saxonicè ſcripta, cujus pars maxima nunc deſideratur; his autem verbis ea quæ reſtant clauduntur.*** Nu, na ꝛoꝛhoʒie næꝛꝛe ꝛe Mæʃʃe-pꝛeoʃt þiʃʃ ꝛeoꝛe to donne. ꝛe þe þat hýne ýlꝛne ʒaꝛulʒýldan Godeʃ bodunʒe. ne hýne ýlꝛne næꝛꝛe æthꝛeðe ꝛnam þam ꝛtýꝛniʒendum becnum ða hꝛile þe he mæʒe oꝛ þam ýlꝛum Godeʃ ꝛolce bodian. Se bend þe ꝛe clipuꝛ ýʃ mid ʒeꝛnꝛðen. ýʃ ꝛꝛýlce hýt ýʃ ꝛum ʒemeteʒunʒ þæt þæꝛe tunʒan clipuꝛ mæʒe ꝛtýꝛnian. ⁊ þa lippan æthꝛeʒa beatan. Soðlice mid þæʃ naþeꝛ æthꝛine ꝛe bend ꝛtýnaþ þænc clipuꝛ. þæne þæʃ býðe eʃ þæt ýʃ þæʃ Mæʃʃe-pꝛeoʃteʃ tunʒe ꝛtýnaþ oððe mid ʒemeteʒunʒe mýneʒað to ealdoꝛꝛcýꝛe. oððe to ʒeþincþe Godeʃ laꝛe.

K. 2. ***Cod. Membr. in fol. minori, olim Eccleſiæ Wigorn. diverſis manibus exaratus, in quo plurima habentur Latine ſcripta, & inter alia, excerptiones*** Ecgberhti Eboracenſis Archiepiſcopi; ***Saxonice autem, ea quæ ſequuntur.***

I. pag. 72. ***Poſt Ordinem*** Confeſſionis D. Hieronymi, ***qualiter*** confiteri debeat Chriſtianus peccata ſua, ***Latinè: ſequitur*** Conſtitutio Saxonica ***ſuper eadem re, quam infra integram dabo, ſic autem***

Incip. Thæt ꝛceal ʒeþencan ꝛe þe biþ manna ꝛaꝛla Læce. ⁊ heoꝛa dæde ʒeꝛiꝛa. þæt Geðal. ⁊ þæt ʒeꝛceaþ hu he mannum heoꝛa dæda ʒeꝛcnihe. ⁊ he ðeh hꝛeþene ne ꝛoꝛðeme. ne hi oꝛꝛene ʒeðo. ***Vid. ſupra, pag. 51.***

Notandum, hoc in Cod. extare binas Ælfrici ***ad*** Sacerdotes Epiſtolas, ***in quarum altera ſic ſcribit.*** Non ſit tamen hoc ſacrificium Corpus ejus in quo paſſus eſt pro nobis, nec ſanguis ejus quem pro nobis effudit: ſed ſpiritualiter corpus ejus efficitur & ſanguis, ſicut manna quod de cœlo pluit, & aqua quæ de petra fluxit, ſicut. ***Margine autem extat hæc Adnotatio, manu, ut videtur, Joſcelini,*** Quidam Papiſta hic abraſerat tres lineas, ſed reſtituuntur à veteri libro Exonienſis Bibliothecæ, in quo etiam hic habetur Tractatus. ***Is autem Codex Exonienſis nunc eſt hujus Bibliothecæ, & inſcribitur L. 72. ut infra patebit.***

II. pag. 233. Eadgari Regis Leges ***quædam*** Saxonice (***Latinè enim eædem extant hujuſce Cod. pag. 216.***) ***quæ ſic in prima Sectione***

Incip. Heꝛ iʃ ʒeꝛꝛuteloð on ðiꝛum Geꝛꝛnite hu Eaðʒaꝛ Cýncʒ þæʃ ꝛmeaʒende hꝛæt to bote mihte æt ðam Fæꝛn-cꝛealme ðe hiʃ leoð-ꝛcýꝛe ꝛꝛýðe ðꝛehte ⁊ ꝛanoðe ꝛiðeʒýnde hiʃ anꝛealð. ðæt iʃ þonne æꝛeꝛt. þæt him ðuhte ⁊ hiʃ ꝛitum þæt þuʃ ʒeþað unʒelimp mid ꝛýnnum. and mid oꝛeꝛhýꝛnýꝛꝛe Godeʃ beboda ʒeeaꝛnoðe þæne. ⁊ ꝛꝛýþoꝛt mid þam oꝛtiʒe þæʃ neað ʒaꝛoleʃ þe Cniʃtene-men Gode ʒelæꝛtan ꝛcolðon on heoꝛa teoðinʒ ꝛceattum.

Incip. §. 2. Woꝛulð ʒeniht ic ꝛille þæt ꝛtanden on ælcum Leoð-ꝛcýꝛe ꝛꝛa Gode ꝛꝛa hi mon betꝛt aꝛeðian mæʒe. Gode to ʒecꝛemnýꝛꝛe and me to ꝛullum Cýne-ꝛcýꝛe. ⁊ eaꝛmum ⁊ eaðeʒum to þeaꝛꝛe ⁊ to ꝛꝛiðe. And to ælceꝛe Býꝛiʒ and on ælceꝛe Scýꝛe hæbbe ic mineʃ Cýne-ꝛcýꝛeʃ ʒeniht. ꝛꝛa min þæðeꝛ hæꝛde. and mine þoʒnaʃ hæbben

† E e heoꝛa

Digitized by Google

heopa ꝛcipe on minum timan ꝛþa hi hæꝼdon on mineꝼ ꝼæðeꝼ. ⁊ ic pille þæt þoꝼulð ꝿeꝼihta mið Denum ꝛtandan. be ꝛþa ꝿoðum Laꝿum ꝛþa hý betꝛt ꝿeceoꝛan mæꝿen. ꝛtande þonne mið Enꝿlum þæt ic mine pitan to minꝼa ýlðꝼena ðomum ꝿeýhton eallum Leoð-ꝛcýpe to ðeaꝼꝛe.

Notandum quoque in pag. hujuſce Cod. 237 *exſtare* Excerpta Ælfrici ex libro Athelwoldi Wintonienſis Epiſcopi de Conſuetudine Monachorum, *cujus Epiſtolam nuncupatoriam deſcribere haud gravatus ſum.*

Ælfricuſ Abbaſ Egneſhamenſibuſ Fratribuſ ſalutem in Xpō. Ecce uideo uobiſcum degenſ. uoſ neceſſe habere. quia nuper rogatu Æþelmeri ad Monachicum habitum ordinati eſtiſ. inſtrui ad moreſ Monachiles dictiſ aut ſcriptiſ. ideoque hæc pauca de libro Conſuetudinum, quem Scs Aþelpolduſ Uuintonienſiſ Epſ cum Coepiſcopiſ & Abbatibuſ tempore Eadgari felicisſimi Regiſ Anglorum undique collegit. ac Monachiſ inſtituit obſervandum. ſcriptitando demonſtro. Eo quod hactenuſ prædictuſ libelluſ uræ fraternitati incognituſ habetur. Fateor me ualde timide idipſum ſumere. ſed nec audeo omnia uobiſ intimare quæ in Scola ejuſ degenſ. multiſ anniſ. de moribuſ ſeu conſuetudinibuſ didici. ne forte faſtidienteſ diſtrictionem tantæ obſeruantiæ. nec ſaltem uelitiſ præbere narranti. tamen ne expertuſ tam ſalubriſ doctrinæ remaneatiſ aliqua quæ Regula noſtra non tangit. huic cartulæ inſero uobiſ quæ legenda committo, addenſ etiam aliqua de libro Amalarii Presbiteri. Valete feliciter in Chriſto.

K. 10. Portiforium S. Oſwaldi Archiepiſcopi Eboracenſis & Epiſcopi Wigornienſis. *Codex craſſus in octavo circa annum Dom.* 1064 *exaratus. ut fas eſt conjicere ex Tabulis nonnullis, & ex Scriptura Codicis, qui quondam etiam pertinuit ad Eccleſiam Wigornienſem, ſicuti fidem facit hæc Inſcriptio ſuper imam partem Paginæ primæ, litteris recentionibus.*

Liber Scæ Mariæ Wigornenſis Eccleſiæ per Scm Oſwaldum - - - - - (*verba quædam abraſa, quorum loco, hæc ſcripſit Joannes Joſcelinus,* Eſt ementita Inſcriptio, nam poſt Oſwaldi mortem librum fuiſſe ſcriptum hinc patet, quod in eo ſunt preces dicendæ in feſto tranſlationis Oſwaldi. *Verum aliæ quoque Abraſiones cernuntur in hoc Codice, puta in* Litania, *quæ nunc maxima ex parte à recentiori manu reſtituitur, veteri abraſa. Immo in Calendario ad* 12 *Kal. Novemb. Nomen S.* Dunſtani *reſtituitur manu recentiori in loco quo antea ſcriptum erat. Hoc autem in Cod. ad rem noſtram accedunt*

I. Orationes *plurimæ* Latinè & Saxonicè, *quarum prima hoc Titulo inſignitur.* Incipit Oratio Scī Gregorii. quicunque hanc orationem in die cantauerit. ſunt ipſe ſcs Gregoriuſ dixit. quod nec maluſ homo nec Diaboluſ nunquam nocere poterit. nec ad animam. nec ad corpuſ.

II. *Fragmentum* Lunaris Danielis Prophetæ (*ut videtur*) *Saxonicè, quatuor conſtans foliis.*

1. *Prognoſtica ex ſolis ſplendore - - - - - -*

- - - - - - Kiningum anð picum mannum biþ mýcel ýþ þý ꝿeaꝛe. Giꝼ ðý. iiii. ðæꝿe ꝛunne ꝛcineþ þonne oð beoꝛneð Oliꝛendaꝼ mýcel ꝿolð ðam æmetum þe þonne Golð-hoꝛð heolðan ꝛculon. Giꝼ ðý. v. ðæꝿe Sunne ꝛcineð mýcle bloꝼtma ⁊ blæða mið mannum ꝼnecebneꝼꝛe, &c.

2. *Tonitruum Conſideratio, ſecundum ſingulos totius hebdomadæ dies.*

Incip. On anꝛeaꝛðne ꝿeaꝛ. ꝿiꝼ hit þunneð æꝛneꝼt on Sunnan-ðæꝿ.

3. *Prognoſtica de* Geneꝛatione Hominiꝼ.

Incip. Giꝼ mon biþ acennen on Sunnan-ðæꝿ oþþe on niht.

4. *Conſideratio ætatum* Lunæ *in modo genitis.*

Incip. Onne. 1. niht e ealðne Monan. þæt cild þæt ꝛþa biðð acenneð. þæt biðð liꝼlic.

5. Somniorum Eventus *juxta ætates Lunæ.* (*Latinè.*)

Incip. Luna. 1. quicquid uideriſ in gaudium conuertitur.

6. Somniorum Eventus *juxta ætates Lunæ* (*Saxonicè.*)

Incip. Thonne ꝛe Mone biðð anꝛe niht e ealð.
Expl. On xxx. niht e alðne Monan. eꝛteꝼ tꝛeꝿna ðaꝿa ýꝛnꝼte þæt ꝛþeꝼen aꝿæð butan ꝼnecebneꝼꝛe.

K. 12. *Exemplar valde vetuſtum libri* Aldhelmi Schireburnenſis Epiſcopi de laude Virginitatis: *in quo ante Epiſtolam Auctoris nuncupatoriam, habetur hoc ſpecimen Poeſeos Anglo-Saxonicæ, vocibus cum Latinis tum Græcis refertum, libro loquente.*

Thuꝼ me ꝿeꝼette. ꝛcꝛ et iuꝛtuꝼ. beoꝛn boca ꝿleaꝼ. bonuꝼ auctoꝼ. Ealðelm æðele ꝛceop. etiam ꝼuit ipꝛe loꝼ. on æðel Angel-Sexna. Býꝛcop on Bꝛetene. Bibloꝼ. Ic nu ꝛceal. ponuꝼ et ponðuꝼ pleno cum ꝛenꝛu. ꝿeonꝿeꝼ ꝿeanoðe ꝿeompeꝼ. iam iamque ꝛecꝿan ꝛoð. nalleꝼ leaꝼ þæt him. ꝛýmle þæꝼ Euthenia. oꝛtoꝼ on ꝼýlꝛte. æne on eðle ec þon þe ꝛe iꝼ. ýꝛel on ꝿeꝼæð. etiam nuꝼquam. ne ꝛceal laðiꝿan. laboꝼ quem tenet encꝛatea. ac he ealne ꝛceal. Boethia biðdan ꝿeoꝛne. þuꝼh hiꝼ moðeꝼ ꝿemind. micꝛo in coꝛmo. ðæt him Dꝛihten ꝿýꝛe. ðinamiꝼ on eoꝛðan. ꝼoꝛtiꝼ ꝼactoꝼ. þæt he ꝼoꝛþ ꝛimle.

Hoc in Cod. plurimæ voces gloſſantur (*ut aiunt*) *nunc Latine, nunc Saxonicè. Folio* 18 *ante finem, cernuntur hi Characteres*

V:V: V.L: F:L: C::M CR:ST:: .M:N

vocalibus per puncta ſignatis. legenda igitur Inſcriptio ſic,

vive vale fili cum Criſto Amen.

Ad Calcem Cod. cernuntur Veſtigia Runicorum quorundam verborum, non ita lectu facilia.

L. 12. *Codex membr. in fol. min. quondam Exonienſis Eccleſiæ* (*cui, ut videtur, à Leofrico Epiſcopo donatus fuit, qui illum ſic inſcripſit,* 71 Scꝛiꝼt boc on Enꝿliſc) *in quo, plurima continentur Opuſcula tam Latinè quam Saxonicè ſcripta. Ex Latinis autem ſcriptis, ut hoc obiter notem, præcipua ſunt,* 1. Pœnitentiale 78 *conſtans Capitulis, quo extat pars magna* Pœnitentialis Theodori Archiepiſcopi Cantuarienſis. 2. Pœnitentiale Ecgberhti Archiepiſcopi Eboracenſis, *initio mutilum.* 3. Epiſtola Alcuini *ad Regem Merciorum, de deprædatione Nordanimbrorum, per Danos.* 4. Sermo Ælfrici ad ſacerdotes, *in quo habentur verba illa, abraſa ex libro qui inſcribitur K.* 2. 5. Epiſtola *ſive* ſermo Ælfrici de Cleꝛicis, *qui etiam una cum aliis nonnullis in hoc Cod. extant Latinè.* 6. *Excerptiones ex libro* ſcintillarum. 7. Epiſtola Adſonis Monachi ad Gerbergam Reginam de Antichriſto. 8. (*manu recentiori*) Celebrati capitula concilii apud Wintoniam. 9. Capitula concilii apud Windleſoram celebrati in Pentecoſten. 10. De Pœnitentia in Bello (*ſcil. inter Will. Conq. & Haraldum Ang. Reg.*) homines occidentium (i.e. *homicidarum,*) *Saxonice in hoc præclaro libro habentur.*

I. p. 130. Carmina *quædam ſive* Exorciſmi *contra Pecudes faſcinatas.*
Incip. Gýꝼ Feoh ꝛý unðeꝼꝼangen. ꝿýꝼ hit ꝛý Hoꝼꝛ. ꝛinꝿ on hiꝼ ꝼeteꝼan.

II. pag. 294. INCIPIT EPISTOLA DE CANONIBVS (*ſcil. Ælfrici, ad Sacerdotes, cui præmiſſa eſt Epiſtola ſua nuncupatoria ad Wulfſinum*

Digitized by Google

ſinum Epiſcopum, quam habes in hujus Catalogi pag. 57.) *Saxonice autem Ælfricus ſic*

Incip. BE PREOSTE SYNOTHE.

Ic ꝛecge eop Pꝛeoꝛtum. þæt ic ẏlf nelle benan eoꝛꝛe gemeleaꝛte. *vide ſupra. pag.* 58.

III. pag. 304. Homilia, *cui deeſt Rubrica.*

Incip. Ic biꝺꝺe eop þæt ge gymon eoꝛꝛna ẏlfꝛna ꝛꝛa eoꝛꝛe Bec eop piꝛꝛiaꝺ. anꝺ hu ge ꝺon ꝛceolon on þiꝛum toꝛenꝺum ꝺagum. Man ne mot halgan Huꝛel on langa Fnige-ꝺæg.

NB. pag. 306. *Habentur hæc verba.* Thæt Huꝛel iꝛ Cniꝛtes lichama. na lichamlice ac Gaꝛtlice. Na ꝛe lichama þe he onþꝛoꝛobe. ac ꝛe lichama þe he embe ꝛꝛnæc. þa þa he bletꝛobe hlaf anꝺ pin to Huꝛle. anne nihte æꝛ hiꝛ þꝛoꝛunge. ⁊ cpæꝺ be ꝺam gebletꝛoꝺan hlafe. ꝺeꝛ iꝛ min Lichama. ⁊ eft be þam gehalgoꝺan pine. ꝺiꝛ iꝛ min Blob. ꝺe biþ ꝛoꝛ manegum agoten on ẏnna ꝛoꝛgẏfennẏꝛꝛe. Unꝺeꝛꝛtanꝺaꝺ nu þæt ꝛe Dꝛihten ꝺe mihte apenꝺan þone hlaf æꝛ hiꝛ ꝺꝛoꝛunge to hiꝛ Lichaman. ⁊ þæt pin to hiꝛ Blobe gaꝛtlice. þæt ꝛe ẏlca bæghpamlice bletꝛiaꝺ ꝺuꝛh Saceꝛꝺa hanꝺa Hlaf ⁊ Win. to hiꝛ Gaꝛtlican Lichaman. ⁊ Blobe.

Expl. Gif ge of ꝺẏꝛum ꝺoꝺ ꝛe magon gepealb. anꝺ ꝛe pillaꝺ beon clæne on Gobeꝛ ꝺome. Gob geunne eop þæt ge hit moton ꝛꝛa aꝛebigan ꝛꝛa eoꝛeꝛ ꝺeaꝛf ẏ.

IIII. pag. 308. SEQVENTIA Scī EVANGELII SECVNDVM LVCAM.

In illo tempore deſignauit dñſ et aliof ſeptuaginginta duoſ, *&c.*

Incip. Se Hælenb geceaꝛ him to eacan þam tpelf Aplm̄. *vide ſupra. pag.* 7.

V. pag. 314. DE ECCLESIASTICIS GRADIBVS.

Incip. Heah haꝺaꝛ ẏnꝺon to healꝺenne mib ꝛꝛiꝺe miclum piꝛꝺome. *Vide ſupra. pag.* 47.

Pag. 320. Prologuſ uenerabiliſ Ælfrici Abbatiſ, *ad Wlfſtanum Archiepiſcopum Eboracenſem, quem ſupra videſis, pag.* 22.

VI. Hic incipit Epiſtola Anglice expoſita, *nam Latinè habetur in hujus Cod. pag.* 188.

Incip. Vꝛ Biꝛceopum gebaꝛenaꝺ þæt ꝛe þa boclican laꝛe þe ujie Canon uꝛ tæcþ. *Vide ſupra. pag.* 23.

VII. p. 336. SEQVITVR SECVNDA EPISTOLA QVANDO DIVIDIS CRISMA. (*extat Latine in hoc Cod. MS. pag.* 151.)

Incip. Eala ge Mæꝛꝛe-Pꝛeoꝛtaꝛ mine gebꝛoꝺꝛa. ꝛe ꝛecgaꝺ eop. *Vide ſupra. pag.* 23.

Notandum, quod hæc Homilia quæ in aliis Codd. una tantum videtur, in hoc Cod. in duas dividitur, quarum poſterior hoc Titulo gaudet.

VIII. pag. 337. SERMO CÆNA DNĪ. ET VI. FERIA. ET SABBATO SANCTO.

Incip. In cena dñi. et in ꝛcō Sabbato. On þiꝛꝛum þnym Spige-nihtum ge ꝛceolan ꝛingan æt gæꝺeꝛe be ꝛullan eoꝛeꝛne uht-ꝛang ꝛꝛa ꝛꝛa ge Antiꝛonepe tæcþ. —— *ſequuntur multa contra Tranſubſtantiationem Elementorum, & tandem Explicit Homilia his verbis* Geꝛultumige uꝛ ꝛe Hælenb, &c. *ut ſupra pag.* 23.

VIIII. pag. 349. DE OFFICIO MISSÆ IN VIGILIA PASCHÆ. (*eadem Hom. extat Latinè; ad hujus Cod. MS. pag.* 221.

Incip. On þone halgan Eaꝛteꝛn-æꝛen. gange man to Noneꝛ to Cẏnican. anꝺ halige mann æꝛeꝛt þone Tapoꝛ mẏꝺ þẏꝛꝛe pæꝺincge. Exultet iam Angelica tuꝛba celoꝛum. on pæꝺincge pẏꝛan. Thonne cẏmꝛte to þam enꝺunga. ꝺonne cpeþ þu be pone. Per omnia s̄cla s̄clorum. Amen. Suꝛſum corda.

Expl. Ueꝛpeꝛe autem Sabbati. ⁊ mib aꝛe coll̄. beluce ꝺa Mæꝛꝛan ꝛoꝛeꝺe. Ite - - - - - - - - - - miꝛa eſt, Deo gratiaſ.

X. pag. 350. DE OFFICIO MISSÆ. IN VIGILIA PENTECOSTEN. (*extat Latine, in hoc Cod.* MS. *pag.* 226.

Incip. Thonne on Pentecoꝛtenes Mæꝛꝛe-æꝛen. æꝛeꝛt ꝛceal pæꝺing. Temptauit Deuſ.

Expl. ⁊ æꝛteꝛ þam Halgige mann þone ꝛant. ⁊ þaꝛ æꝛteꝛn-gangenꝺe eꝛt binnan mib þium healꝺan letanian eal ꝛꝛa on Æꝛteꝛn-æꝛen. *Manu Neoterici, ſic ſcribitur,* Finis Epiſtolæ.

XI. pag. 351. SERMO IN CAPITE IEIVNII AD POPVLVM, (*extat Latine, in hoc Cod.* MS. *pag.* 247.)

Audite fratreſ kariſſimi. omneſ uoſ in commune ammonemuſ, *&c.*

Incip. Gehẏnaꝺ bnoꝺnu ꝺa leoꝛeꝛtan. ꝛe mẏnegiaþ eop ealle gemenelice. Goꝺeꝛ ælmihtigaꝛ ꝛonꝺe. þæt ge ꝺon eoꝛꝛna ẏnna Anꝺetnẏꝛꝛe. ⁊ ꝛoꝛe behneoꝛꝛunge. ⁊ þæt gehealꝺon þiꝛꝛeꝛ lengten-fæꝛtenes tẏꝺ ungepemmeꝺlice ⁊ eac þæt ge gehẏnꝛume beon Goꝺeꝛ Saceꝛꝺum. ⁊ eoꝛꝛe hæle Laneopum. ꝛoꝛꝺan ꝛe Saceꝛꝺ iꝛ gecẏged Goꝺeꝛ Engel. þæt iꝛ Goꝺeꝛ boꝺa.

Expl. To ꝺæꝛa gefeꝛnnæꝺꝺene uꝛ eac gebꝛinge Cniꝛt. ꝛe ꝺe leoꝛaꝺ ⁊ nixaꝺ mib hiꝛ efenecan fæꝺeꝛ. anꝺ þam Halgan gaꝛte. on ealna ꝛonulꝺa ꝛonulꝺ. Amen.

XII. SERMO IN CENA DNĪ AD PÆNITENTES. (*extat Latine, in hoc Cod.* MS. *pag.* 253.)

Vere frs̄ kmī̄ hoc debetiſ ſcire. unde fuit inceptum hoc exemplum. Et reliqua.

Incip. Mine gebꝛoꝺꝛu ꝺa leoꝛeꝛtan. ge ꝛculon to ꝛoꝺan ꝺiꝛ pitan. hꝛanon pæne ongunnen æneꝛt þeoꝛ biꝛne. þæt Biꝛcopaꝛ ut-aꝺniꝛon oꝛ Cẏnican ꝛinfulle men. on þam Woꝺneꝛ-ꝺæge þe pe hataþ Caput Ieiunii.

Expl. Ac ge ꝛculon biꝺꝺan mib eaꝺmoꝺne bene Goꝺ ælmihtigne þæt he geunne eoꝛ þæt ge ꝺon moton ꝛẏlce behneoꝛꝛunge anꝺ ꝛẏlce Dæꝺbote ꝺe Goꝺe licye. anꝺ eoꝛ fneme to þam ecan life. þæꝛ eoꝛ geunne ꝛe milꝺheoꝛta ꝺnihten. ꝺe leoꝛaꝺ ⁊ pixaþ on ealna ꝛonulꝺa ꝛonulꝺ. Amen.

Sequitur Liber Confeſſionalis Ecgberhti Eboracenſis Archiepiſcopi, *qui olim ex ſe conficiebat unum volumen; quod tandem vero, una cum aliis diverſis Tractatibus, in hunc librum compingebatur. Præmiſſa autem huic Confeſſionali eſt Formula Confeſſionis Peccatorum Epiſcopo facienda, cum Abſolutione, aliena manu ſcripta, quam hic integram dabo:*

XIII. pag. 365. Ic anꝺette ꝺe Dꝛihten, *&c.*

Ic anꝺette þe Dꝛihten ælmihtig Goꝺ. anꝺ ꝛcā Maꝛian þinne haligan moꝺoꝛ. ⁊ eallum haligum anꝺ þe biꝛceop ealle mine ẏnna. ꝺe ic eaꝛminge fꝛiam minꝛe iugu ꝺe. oþ þaꝛ tiꝺ. ongean Goꝺeꝛ gefetnẏꝛꝛe gefꝛemeꝺe. on gẏfenẏꝛꝛe. ⁊ on ꝺꝛuncennẏꝛꝛe. anꝺ on unꝛiht hæmeꝺe. anꝺ on galnẏꝛꝛe. on unꝛotnẏꝛꝛe anꝺ on aꝛolcennẏꝛꝛe. anꝺ on ẏnꝛe. ⁊ on ẏfelꝛe gepylnunge. on anꝺan. anꝺ on ẏfelniꝛꝛe. on hatunge. ⁊ on gefliteulnẏꝛꝛe. on mænan aꝺe. anꝺ on ꝛꝛicolnẏꝛꝛe. on leaꝛunge. ⁊ on ẏꝺele puldꝛe. on moꝺignẏꝛꝛe. on geꝛihþe. anꝺ on leahtꝛe. on geheꝛneꝛ-

Digitized by Google

ſe. and on ſpæcce. on ſtýnce ⁊ on hſepunge. on leaſne gepitnýſſe. on gýtſunge. and on manſlihte. and on æne æte. and on oſenſýlle. ⁊ on eallum þpeoþum dæðum. foſþam ic býðde þe ſcam̄ Maþiam uſer Dnihtner modor. and ſcm̄ Michaelem þone heah-engel. ⁊ ſcm̄ Petrum mid eallum Apoſtolum. ⁊ ſcm̄ Stephanum mid eallum Maſtiſum. ⁊ ealle Criſtes Andetnaſ. ⁊ ealle haligе ⁊ gecoſene fæmnan. ⁊ þe. b̄. þæt ge gebiddan foſ me þam unfuſþeſtan ſýnfullan. to þam ælmihtigan Gode. þæt he uſ foſ uſum ſýnnum gemiltſige.

Gemýltſige eoſ ſe ælmihtiga God. ⁊ foſgife eoſ ealle eoſne ſýnna. ⁊ alýſe eoſ fſam eallum ýfelum dæðum. and gehealde eoſ fſam eallum ſýnnum. ⁊ gelæde uſ Criſt þæſ lifiendan Godes funu unto þā ecean life. Amen.

XIIII. p. 366. Hes onginnaþ þiſſe boce capitulaſ ðe ſe hatað ſcriſt-boc.

Thaſ capitulaſ Ecgbýrhit Ancebiſceop on Eoſoſpic apende oſ Lebene on Engliſc. þæt þa ungelæpedan hit mihton þe eð undeſtandan.

1. Be ðæſ Mæſſe-ſpeoſtes gerceadpiſnýſſe.
2. Dom be manegum ſýnnum.
3. Be Biſceopes foſligne.
4. Be Mæſſe-ſpeoſtes foſligne.
5. Be þam Sacepde þe hine ſýlfne beſmite þuſh unſýfne ſpæcce. oððe þuſh ænige oþre unluſtaſ.
6. Be þam ſpeoſte ðe foſſýſnð fulpihtes foſ neode hiſ fape.
7. Be unfullodon Mæſſe-ſpeoſte. ⁊ be ðam ðe he fullode.
8. Be Biſceope. and Mæſſe-ſpeoſte ðe hýra had foſleoſað
9. Be ðam Sacepde þonne he mæſſað. hpæt he on him hæbbe.
10. Be Sacepde gif he hiſ Calic agýt. ⁊ be æte æſ Huſl gange.
11. Be Speoſte. gif he hpæt mýceles foſſtele.
12. Be Diacone. ⁊ Munuce. gif hig hi foſlicgon.
13. Be Munuce. ⁊ be Mýnecenon. gif hi hi foſlicgon.
14. Be læpedum mannum gif hig hi foſlicgon.
15. Be unſihtum dæðum geongſa manna.
16. Be monað adles hæmede. ⁊ be oþſum unſihte hæmede.
17. Be hæþenſa manna hæmeð ſincge. ⁊ be þam þe nýtende beoð tupa gefullode. ⁊ be þam ðe beoþ gefullode fiam unſihte hæmendum Mæſſe ſpeoſte ⁊ be þam þe beoð tupa hýra ſýlf pilles gefullode.
18. Be þam þæt pæſ mot piſe on fulpihte onfon. ⁊ þæt piſ þam pepe.
19. Be pepes. ⁊ be piſes gehate.
20. Be þam þe pepe ne gedafenað þæt he hiſ piſ nacode gefeo. and be þam þe he hæman ne mæge.
21. Be unſihtlicum hæmedum.
22. Be mænig fealdum moſð ſlihtum.
23. Be Biſceopes. ⁊ Mæſſe-ſpeoſtes. and munekes ſlihtes.
24. Be miſlicum manſlihte.
25. Be gebroþſum hu gefibbe piſ hig habban moton. and be manegum oþſum þingum.
26. Be pepes þpeale æftes hæmede.
27. Be cnihtum. ⁊ be mædenum on hýlcepe ýlde hi moton hýra ſýlfſa fealdan.
28. Be þam hu gefýbbe men hæman. ⁊ hu lange piſ ſcýle pes foſgan þonn̄ heo mid cýlde bið.
29. Be piſe gif heo ðný-cnæſt begæð.
30. Be piſe gif heo hiſe cýld. þonn̄ hit acenned biþ. mid ðnýcnæſte acpelð.
31. Be þā piſe. ðe hiſe cýld acpelð. ⁊ be huſl gange. and blod þigene.
32. Be onfægdnýſſe feondum. ⁊ be ſicce cnæſte ðæs man coſn besnþ.
33. Be piſes ſicce-cnæſte. ⁊ be þam gif heo hig foſligð. ⁊ be hiſe behate æftes hýre pepe.
34. Be man aðſpaſe.
35. Be Sunnan-dæges unſiht peoſcum.
36. Be Munekes Mæſſan-ſange. ⁊ læpedra manna.
37. Be piſ manna huſlgange.
38. Be fixon. and be fugelon. ⁊ be hoſſun. ⁊ be pild deoſon hpýlce to þicgenne ſýnt.
39. Be beon gif hi mannan oſ ſticiað. and be manegum þingum.
40. Be apidledum ſpýnum. and be oþſum unclænum nýtenum.
41. Be Scē Dionisius cpýdum. ⁊ Scē Augustinus cpýdum.

XV. Thonne man to hiſ Scriſte gange, &c. *ut ſupra pag.* 50. *niſi quod in hoc Cod. in* MS. *hanc Concluſionem habet hæc Admonitio.*

Expl. Foſ ðon betepe þe iſ þæt ſceamige nu hes beforan me anum ýnminge? þonn̄ eft beforan gode on þam mycelan dome. þæs heoſon paſu ⁊ eoſð paſu. ⁊ hel paſu. beoð ealle gefomnode. ðæs uſ nesige pealdend ure.

XVI. *Sequitur* Poenitentialis Saxonici Liber I. *quod quidem Poenitent ale extat etiam in Bibliotheca Bodleiana, ut ſupra eſt videre, pag.* 52, *&* 65.

Pag. 887. 1. HER ONGINTH SE FORME CAPITUL. Hu hit gebýpeð to foſesceapigenne. be ðære ſýnne mæðe.

2. Be ðam men þe on hiſ ýtemeſtan dæge hiſ ſýnna gecýſſan ſýle to dædbote þæt him man ðæſ ne ſýrne.
3. Be þā men þe gýrneð dædbote. ⁊ pegnýſte þæt iſ cpiſtes lichama foſ deaþes egе. ⁊ be þam ðe him hiſ ſpæcce oſnimð æs him hiſ ſcriſt to cume.
4. Be þā men þe ſmeaþ ýmbe hiſ ſýnna andetnýſſe.
5. Be þā þe ſe man hine foſ habban ſceal on manegum ðingum. hiſ liſes luſta. gif he pile hiſ ſýnna bote habban.
6. Be ðā þe þā dædbetan niſ alýfed nænige cýpinge to ðriſenne.
7. Be þā þe ſe dædbeta æftes hiſ dædbote hincopnýſſe ne ſceal gecýſſan to þýſſe.
8. Be þa þe ſe dædbeta ne gehealt þæt hiſ ſcriſt him tæcð.
9. Be þā þe þā dædbetan ne mæg beon gefealð. ðurh biſceopes þingunga foſgýfennýſ.
10. Be þā men þe gýrneð huſles æt oþſenum life. ⁊ eft oſ ðam ýfele ariſeð.
11. Be þā þe ſe Mæſſe-ſpeoſt ðæne dædbetan unðes ſon ne mot butan Biſceopes leafan. butan he þonne Biſceop genæcean ne mæge.
12. Be þā dædbetendum on hpýlcum timan hī man foſgifnýſſe ðon ſcýle.
13. Be þā men þe bið huſl foſboden. ⁊ unðes ðam foſðfæſð.
14. Be þam þe foſ miſlicum hiſ ſýnna bote gecýſſan ſýle mid fulne anbiſtnýſſe.
15. Be Iacobes æſende geprite þæſ halgan apoſtoles. on ðam ſegð hu man ſceal foſ þone ſeocan man gebiddan ⁊ hine mid Ele ſmýrigean.

Liber II.

Pag. 390. 1. Be þam men þe ſilles man oſſlihð.
2. Be ðam piſ men þe hig foſligþ. ⁊ ðonn̄ foſ egе hiſe beaſn foſðeað.
3. Be þam men þe hiſ þeoſan oſſlihð. foſ ðiſðe. butan hiſ hundneſes gepýtnýſſe.
4. Be ðam gif piſ ſlihþ hiſe piſ man foſ andan.
5. Be þam men þe hine ſýlfne oſſlihþ foſ hýlcepe ſýme lēaſte. ⁊ be þam men þe foſ hiſ ſýltum bið gepitnod.
6. Be þam men þe unſcafenlice hæmð. þæt iſ piþ nýtenum. oþþe hine mid ſeonſlicum beſmiteð. oððe pæpned man pið oþepne.
7. Be þam þe æpe bſecað. oððe æſbpæce habbaþ.
8. Be þam men þe hiſ æpe foſlæt. ⁊ oþepne ſecýt.

9. Be

Digitized by Google

9. Be þam men þe hæfð hiſ æþe. ⁊ eac cýſeſe.
10. Be þā men þe hæfþ hiſ ſihſ æþe. ⁊ ȝeræſt on ælþeodiȝum piſmen.
11. Be þā men þe piſað on þam ȝeſþýſtþenum. oþþe piſ nimð bnoþun æfteꝛ oþnum.
12. Be þā ȝiſ hpilc piſ man beo bepeodoð. niſ hit na alýfeð þæt hine æniȝ oþeꝛ man æt þā þinȝum beneaſiȝe.
13. Be þā m̄. þe piſ oþþe mæden ofepnimþ. mid unꝛihtum þinȝum.
14. Be þā men þe þone piſ man ſnam hiſ hlaford bidde aſpaneð þe hiſ picneꝛe bið foꝛ unꝛihtum hæmede.
15. Be þam ȝiſ mæden man bepeodoð bið. ⁊ hine oþeꝛ man þæꝛ beneaſiȝe hiꝛe unꝛilleꝛ.
16. Be þam ȝiſ ȝehadod mæden. to hæmed þinȝe ȝeræſt.
17. Be unȝehadedan mædene. ðe to unꝛihtum hæmede ȝeræſt.
18. Be þam men. þe on hiſ maȝan piſaþ.
19. Be þam hu ſcẽ Gneȝoꝛiuſ ſpnicð. be unꝛihtum hæmede.
20. Be þam men þe ȝelomlice piſ þinȝ beȝæð.
21. Be þam hu ȝeꝛin hiꝛan hýna þeapaſ healdan ſcýlon foꝛȝode.
22. Be þam men þe dpellice þinȝ beȝæð. ⁊ be ðam þe alýfeð nýſ ibele hpatunȝa to beȝanne.
23. Be þam manſpaꝛa. hu man þæt ȝebetan ſcýl.
24. Be ſtale. ⁊ be leaſne ȝepitnýſſe.
25. Be unþpæpnýſſe. piþ hiſ nehſtan.
26. Be hat heoꝛtnýſſe.
27. Be þam men þe aþaſ ſýlþ. þæt he to ſýbbe foꝛ nelle pið hiſ nehſtan.
28. Be þam þe alýfeð nýſ. þæt æniȝ man hiſ ſeoh to unꝛihtum ȝaſole ſýlle.

Liber III.

P. 399. HER ONGYNNETH SE FORME CAPITUL.

1. Be ȝehadodna manna piſunȝe.
2. Be þam men þe ȝýnneþ ſaceꝛd hadeꝛ.
3. Eft be Mæſſe pneoꝛtum.
4. Eft be Godeſ þeopum.
5. Be ðam hu ſe Saceꝛd hine healdan ſceal. and ſe Diacon.
6. Be Biſceopum. and be oþnum ȝodeſ þeopum.
7. Be þam ȝehadedum mannum þe hýna ſeoh lænaþ to hýne.
8. Be ȝehadodna manna picnunȝum.
9. Be þam ðe ȝehadod man ȝeþoft mædene nimþ piþ piſ man.
10. Eft be ðam ýlcum.
11. Be Munecef miſhealdumnýſſe. and Mýnecýne.
12. Be piſ manneſ þenunȝe on ȝodeſ ſeofode. ðe hýne to ne ȝebýneð.
13. Be þam þæt ælc Saceꝛd ſceal cunnan hiſ ȝeꝛihto.
14. Be þam þe ſcſ Auȝuſtinuſ ſend to Rome. to ſcē Gneȝoꝛie and ſcſ Gneȝoꝛiuſ him ſſſaꝛe ſende.
15. Be þam þæt þam ſacende naht ne ſnemað þæt he ſihtpiſ beo. ȝiſ he þam unꝛihtpiſan nele hýne unꝛihteſ ſtýnan.
16. Be Mæſſe pneoſta bꝛohtnunȝe.

Liber IIII.

P. 404. Hýt iſ þeah to pitanne hꝛi þeoſ ſeoꝛþe boc ſiȝ uncapitulod. nu þa æꝛꝛan bec ſýnt ȝecapitulod. þæt iſ foꝛþon þe þeoſ ſeoꝛþe boc ýſ ȝenumen oſ þam þꝛim. ȝiſ hit man naþe finðan ne mæȝ on ðam þꝛim. hit man ſint on þæꝛe ſeoꝛðan. æȝþeꝛ ȝe be manan þinȝon. ȝe be læſſon. openlicoꝛ. and hꝛædlicoꝛ.

Init. Giſ hpýlc biſceop man ofſlea. þoliȝe hiſ hadeſ. and fæſte xii ȝean. þa vii on hlafe and on pætene. and þa v. ðný dazaſ on ſucan. and ða oðꝛe bꝛuce hiſ meteſ.

Fin. Giſ he ðuꝛh unnýtte ceaſte man ofſlea fæſte. x. ȝean.

XVII. p. 418. Be Meꝛcena laȝe.

Ceoꝛleſ þeꝛȝild iſ on meꝛcena laȝe. ꝛc. ſcill. Theȝneſ þeꝛȝild iſ ſix ſſa micel. þæt bið tpelfe hund ſcill. ðonne bið cýnȝeſ anpealð þeꝛȝild. ſix þeȝena þene. be Meꝛcena laȝe. þæt iſ xxx þuſend ſceatta. and þæt bið ealleſ. cxx. punda. Spa mýcel iſ ðæſ þeꝛȝildeſ on ſolceſ ſolcꝛihte be Meꝛcena laȝe. ⁊ foꝛ þā cýnebome ȝebýneþ oþeꝛ ſſýlc to bote on cýneȝýld. Se þene ȝebýnað maȝum. and ſeo cýnebot ðā leodum.

XVIII. Be Meꝛcena laȝe.

Tpelfe hýndeſ manneſ að. foꝛſtent. vi. ceoꝛla að. foꝛ ðam ȝiſ man ðone tpelfe hýnda man þnecan ſceolde. he bið full þnecen on vi. ceoꝛlon ⁊ hiſ þeꝛȝýld býð. vi. ceoꝛla þeꝛȝýld.

XIX. Be ȝehadendna aþe. and be had bote.

Init. Mæſſe-pneoſteſ aþ ⁊ foꝛulð þeȝeneſ iſ on engla laȝe ȝecealð efen dýne.
Fin. ⁊ halidom ⁊ hadaſ foꝛ ȝodeſ luſon ſundedom and ȝodeſ huſ -- eoꝛ - - - - - - - ýdedon.

N. 19. I. *Cod. Membr. in quarto min. partim recenti, partim vetuſta manu ſcriptus. Continet autem* Ælfrici Grammaticam *ſive* Excerpta ex Donato, *cujus parte priori, uſque ad capitulum de* caſu, *caſu quodam (ut ita dicam) infeliciter deperdita, illam elegenter ſuppleri juſſit Reverendiſſimus* Matthæus Parkerus, *cum hæc Adnotatione*, Memorandum quod in hac Grammatica Saxonica, quæ de novo ſcribuntur, habent gloſſam interlinearem, ſic ſcriptam, ut in exemplari Libri grammatici Saxonici habetur. Quæ poſtea in veteri ſcripto, ſequuntur, illud exemplar de quo tranſcriptum eſt, *viz.* ut quæ in alio libro per gloſſam interlinearem inſeruntur, habent hanc gloſſam ſcriptam in medio & ſerie contextus.

Caput ultimum tractat de Triginta diviſionibus Grammaticæ artis. ad cujus calcem extant hæc verba

SIG THEOS BOC THUS HER GEENDOD.

Sequuntur. On leden ſpnæce menȝ fealde ȝetel ac on engliſc nýſ nan þæꝛa ȝepunelic buton ðnim anum. libꝛa on leden. ýſ pund on engliſc. fiſ peneȝaſ ȝemaciað anne ſcllinȝ. ⁊ xxx. peneȝa anne mancuſ.

II. INCIPIVNT NOMINA MVLTARVM RERVM ANGLICE.

NOMINA.

Notula neoterici. Incipiunt gloſſæ multarum rerum Anglice expoſita à quodam ſapiente.

Dſ̄ omnipoteneſ þæt ýſ ȝod ælmihtiȝ. &c.
Expl. Cneatuna. ȝeſceaft.
Nomina Avium. Aviſ uel uolatiliſ. fuȝel. &c.
Expl. Culex. ſtut. ſcniſeſ. ȝnætt.
Nomina Piſcium. Piſceſ. fiſc. &c.
Expl. Concha. ſcýll.
Incipiunt nomina ferarum. Feꝛa. pilbeoꝛ. &c.
Expl. Tenea. moðde.
Nomina herbarum. Heꝛba. ȝæꝛſ. &c.
Expl. Sciꝛpuſ. ꝛixſ.
Nomina Arborum. Arbor. tneoꝛ. &c.
Expl. Latex. buꝛna. oðde bꝛoc.
Domus. huſ. &c. *Expl.* pe ne maȝon ſſa þeah ealle naman apꝛitan ne fuꝛþon ȝeþencan. deo ȝnatiaſ.

Ad vocem Sella. ſadol. oðde ſetl: *hanc notulam appoſuit idem neotericus.* Hucuſque omnia ſupradicta habentur Britannice in libro de Sanctis Wallicis.

Digitized by Google

S. 1. *Codex membr. in folio grandiori, grandioribus quoque litteris ſcriptus, in quo continetur* Paſtorale S. Gregorii, *per Ælfredum Regem Saxonicè verſum.*

Incip. Præf. Ælfredi. Ælfred cyning hateþ gnetan hiſ þoncum luſlice and ſneondlice.

Poſt capitula 65 ſequitur Prologus qui ſic Incipit, Thu leoſeſta bnoðon. ſniðe ſneondlice ⁊ ſniþe ſnemſumlice ðu me tældeſt.

Init. Capitis Primi. For ðon ðe nan cnæft nis to læmenne. þæm þe hie ne æn geonnlice ne leonnede. *His autem verbis Explicit liber.* Gif hen ðegna hpelc ðýnel ne kýlle bnohte to þýſ bupnan bete hie ne geonne. ðý leaſ he ſonſceaðe ſcinoſt pætna oþþe him lieſeſ ðnýnc ſonlonen peonþe.

Hic Codex (ſicut & alii) quamplurimis in locis, tam in margine, quam inter lineas Textus, gloſſatur manu, ut videtur, Normanno-Saxonica.

S. 2. *Cod. membr. & antiquus in fol. à* Leofrico *Epiſcopo Eccleſiæ Exonienſi dono datus. in quo continetur*

I. Bedæ Venerabilis Hiſtoria Eccleſiaſtica Gentis Anglorum *ab Ælfredo Rege Saxonicè Verſa: quo quidem Codice uſus eſt* Abrahamus Whelocus *in ſua hujuſce Operis Editione,* Cant. *impreſſa,* A. D. 1645. *Fronte libri habetur hæc notula, manu forſan ejuſdem* Wheloci: Verſio hæc multis in locis, ut pag. 185, 186. tantum differt à Ms. bibl. publ. verſione, ut tantum non altera videri poſſet. ſed pag. 195. reliquis Ms. fere convenit, *&c.*

Calce libri, eadem antiqua manu, extat hæc Poetica ſcriptoris ſive Librarii adnotatio. Bidde eac ægþýlcne mann. bnegd nicer geanð. þe þar boc næbe. ⁊ þa bnebu beso. ſina aldon. þæt gerýnþnige. ðone ſnitne. ſýnſum cnæfte. ðe ðar boc áſnat. bam handum tnam. þæt he mote maneza ȝýtmundum ſýnum geendigan. hiſ aldne to ſillan. and him þæſ geunne. ſe ðe ah ealleſ gepealð. nodena ſáldend. þæt he unniht mote. oð hiſ daga ende. ðnihten hejnigan. Amen. gepnþe þæt.

II. *Poſt hæc, manu recentiori, ſcriptus eſt hic* Sermo, *qui ſic Incip.* Men the gchinað nu hu ðnihten pæſ ſpnecende on þaſ tid to hiſ gefenum and hu he ſitegede þæt æfteſ tnam þingum eaſtnon pænon þæt pæſ ſe manneſ Sunu gefealð to ahonn.
Expl. þa þý þnidðan dæge on dæge ⁊ --ð þ------- ðe----- alleſ þonne he ann aniſen ne pæſ ac ſniþe moniȝ halie lichoman aniſene pæſ ------- ſoncundaſ hiſuſalem þam ðnihtene ſie ſuldon ⁊ peonþminð. in ealna ponulda ponold ---- abutæn ende. Amen. fiat.

III. *Fol. ult.* Hunc librum dat Leofricus epſ̄ eccle̅ ſcı̄ Petri Aplı̄ in exonia ubi ſedes Epiſcopalis eſt ad utilitatem ſucceſſorum ſuorum ſi quiſ illum abſtulerit inde, ſubjaceat maledictioni. Fiat. Fiat. Fiat.

Thaſ boc gef leoſnic b̄. into ſce̅ Petnef mýnſtne on Exanceſtne þæn ſe Biſceop-ſtol iſ. ſon hiſ ſaple aliſednýſſe. and. gif hig hpa ut æthnede. God hine ſonðo on ðæne e----------

IIII. *Imo margine libri,* p. 2, *&c. extant* Preces *quædam* Latinè, *hoc titulo inſignitæ,* Bletrung to candelun. *cum aliis quibuſdam precibus ſparſim, per totum fere librum.*

V. Pag. 122, & 123. 1. *Margini adſcripta ſunt* Saxonica quædam de Nativitate Chriſti, *ex Menologio Saxonico forſan deſumpta.* &c. On þon ſon-man ðæig on ȝeare þæt iſ on þone æneſtan Geohel-ðæig. eall Cniften folc ponþeaþ Cnifteſ acennedneſſe. ſca̅ Maria hine acende on þæne nihte on anū ſcnæfe beſonan Bethlem þæne ceaſtne. &c.

P. 124. 2. On ðone ilcan dæg Cnifteſ acennedneſſe. Godeſ cincean anponðiað ſca̅ Anaſtaſiam gehinð ðæne halian ȝeſið hiſeſ. ſeo pæſ ſnðe æpele ſon ponulde ⁊ micele betene ſon gode. &c.

P. 128. 3. On þone æftenan dæig. Godeſ cincean anponðiað ſc̄ Stefaneſ ȝemind þæſ æneſtan Diaconeſ. and ðæſ æneſtan Maſtineſ æftep Cnifteſ ðnopunge. &c.

P. 129. 4. On ðone III. dæig bið ſce̅ Iohanneſ tid þæſ Godſpellneſ. ſe pæſ Cnifte leaf open alle open men. ðe he on middan-ȝeande ȝemette. &c.

P. 130. 5. On þoñ ſeonþan dæig bið þana halian Cilðað þe Henodeſ acpealde. ſon Cnifte on Bethlem þæne ceaſtne. ealle þa cniht cild þe pæpon tpam ȝeaū ȝebonene. oððe anne nihte ældo cild, &c.

P. 131. 6. On þonne. VII. dæg þæſ monþeſ. bi þ ſce̅ Siluefſtneſ tid ðæſ halȝan Papan þæſ lichoma neſted on Rome-binig. &c.

VI. P. 202. *Binas preces Latinas excipit* Exorciſmus *quidam Saxonicè.*

VII. P. 216. *Inc.* Dicta Saturni & Salomonis, *quæ ſic incip.* Saturnuſ cpæþ hpæt ic iglanda eallna hæbbe boca on býnȝeð ðuph ȝebnegð ſtafaſ lan-cnæftaſ on locen Libia and Greca. Spýlce eac iſtoniam Intea nicer me ða tneahteniaſ tala piſedon on þam micelan bec---------- M ceſ heantum. &c.

VIII. P. 216. Exorciſmus ad Pecudes inveniendos. Ne ſonſtolen ne ſonholen. nan uht þæſ ðe ic aȝeþenaþe mihte henoð uſne ðnihten. Ic ȝeþohte ſce̅ Eade lenan. and ic ȝeþohte Cnift on þode ahanȝen. ſþa ic þence ðiſ ſeoh to ſindanne. næſ to oþ-ſeonn ȝanne ⁊ to pitanne. næſ to oþ-þýn-ceanne ⁊ to luſianne. næſ to oð-lædanne. Gaſmund ȝodeſ ðeȝend ſind þæt ſeoh. ⁊ ſepe þæt ſeoh. and huſa þæt ſeoh. ⁊ healð þæt ſeoh. and ſepe ha̅ þæt ſeoh. þæt he næſne næbbe landeſ. þæt he hitað læde ne ſoldan. þæt hit oð-ſepie ne huſa. þæt he hit oð hit healde. ȝýf hýt hpa ȝedon. eȝedige hit him næſne binnan þným nihtum. cunne ic hiſ mihta. hiſ mæȝen. and hiſ mihta. ⁊ hiſ mundcnæfta. ſeall he peonnige ſpa ſýen pudu peonme. ſpa bnedel þeo ſpa þýſtel. ſe ðe þiſ ſeoh oðſenȝean þence. oððe ðiſ onſ oð ehtian ðence. amen.

IX. Thiſ man ſceal cpeðan ðonne hiſ Ceapa hpilcne man ſonſtelenne. Cýð æn he ænýȝ open pond cpeðe. Bethlem hattæ ſeo buph ðe Cnifte ongeboren pæſ. ſeo iſ ȝemænſod open ealne middan-ȝeand. ſpa ðeoſ dæd pýnþe ſon mannum mæne. per Crucē Xpı̄. ⁊ ȝebide þe þoñ þnipa Eaſt ⁊ cpeð þnipa. ✠ xpı̄ ab oriente reducat. ⁊ in Weſt and cpeþ. crux xpı ab occidente reducat. ⁊ in Suþ. ⁊ cpeð þnipa. crux xpı̄ à meridie reducant. and in Noſþ. ⁊ cpeð. crux xpı̄. abſcondita ſunt & inventa eſt. Judeas Cnifte ahenȝon. ȝedidon him dæda þa þýnſtan hælon. þæt hi ſonhelan ne mihton. ſpa næfne þeaſ dæd ſonholenne þýnþe. per crucē xpı̄.

X. Exorciſmus *contra Pecora faſcinata.*

Gif ſeoh ſý undeſ numen. gif hit ſý honſ ſing þiſ on hiſ fæteſa oððe on hiſ bnidel. gif hit ſi oþeſ ſeoh ſing on þæt hoſnec and ontend. III. candella bnýp ðnipa þæt peax. ne mæȝ hit nan man ſon helan. Gif hit ſý open onſ þoñ ſing ðu hit on. IIII. healfa ðin. ⁊ ſing æneſt uppihte hit. ⁊ Peain Pol. Patnic.. Pilip. Maric. Bnigit. Felic. in nomine dı̄. ⁊ chnic. qui quenit inuenit.

XI. *Sequuntur etiam ſermones Saxonici, Marginibus Cod. ordine ſcripti.*

Incip. Men þa leoſeſtan. ic eoþe bidde and ealmod-lice

Digitized by Google

lice læne þæt ge fepen ⁊ fontigen on ðiffe með miclan tiðe foꝛ eoꝛlum fynnum foꝛ ðonne beoð eoꝛle teafaꝛ ⁊ eoꝛle hneoꝛfunga foꝛ nahte geteald on þæne topeandan fonolde.

Expl. þæt fe gangen þæ engleꝛ fcýðe neaꝛ ⁊ ðæꝛ deoꝛleꝛ ftnælo fýꝛ ⁊ luꝛian unne ðñe god fꝛa hiꝛ uꝛ oꝛ geboden iꝛ þoñ giꝛð he uꝛ ece liꝛ in hiꝛ fulloneꝛ fægennefꝛe afonuld abutan ende. AMEN.

XII. pag. 292. *Exorciſmus* piþ ealna Feo(n)da gnimneꝛfum.

XIII. pag. 299. *Homilia* de B. V. Maria.

Incip. Hen fagað ýmbe ða halgan Maꝛian uꝛꝛeꝛ Dꝛihtneꝛ modoꝛ. mid þý ðe Dꝛihten Hælende Cꝛiꝛt foꝛ ealne foꝛuldе alýꝛneꝛfe. on þabe ge-fæꝛtnod hangode. he geꝛeah undeꝛ þæne node ftandan. hiꝛ modoꝛ ⁊ Iohanneꝛ ðane Godfpelle-ne. ðone he beꝛoꝛan hiꝛ oðꝛum halgum luꝛode.

Expl. ða Apoꝛtolaꝛ pæꝛan þuꝛh ðꝛih̄ mægen up in þæt folcn ahafen. ⁊ ðanon hi pæꝛon anna gehpýlc hioꝛa eꝛt afeted in ða ftope ðæꝛ he æꝛ læꝛde. ⁊ hi pæꝛon fecgende Dꝛihtneꝛ foꝛð. ⁊ ondettende Godeꝛ þa micelan mihte. ꝛe hioꝛað and þicfaþ on ealna foꝛuldа foꝛuld. abutan ende. AMEN.

XIIII. pag. 307. ✠ *Homilia*, Repleatur oſ meum laude ut poſſum cantare.

Incip. Men. þa leoꝛ̄ (leoꝛeꝛtan) tpa ceaꝛtna pæꝛon fnom fnuman foꝛöde. oðne timbnæð upe ðꝛih̄ cꝛiꝛt. oþne timbneð dioꝛful eaꝛmū ⁊ foꝛfoꝛhtū faulū to pite ⁊ to foꝛfýꝛðe. ⁊ ðaꝛ tpa ceaꝛtna manna cýnne fnom fnuman midan geaꝛdeꝛ oð foꝛuldе ende timbneð and fýlleð.

Expl. Bepaꝛnige he him unꝛiht geꝛtneon. and un-ꝛiht hæmed. ⁊ dienne geliganо. eoꝛle ⁊ æfeꝛte. and oꝛen hýd. and mæne aðaꝛ. ⁊ piꝛꝛocne. moꝛ-ðoꝛ and fýꝛgniꝛꝛe. foꝛðon he cpeden iꝛ in þæne pæðinge. þæt feo pinig cpeoule tunge ne geꝛti-geð heo næfne godeꝛ nice. ne mæg næfne nænig mon afecgan heoꝛona nicеꝛ geꝛean. ne ðæne fæ-gennifꝛe godeꝛ mihta and hiꝛ micelniꝛꝛe ðuꝛh giꝛe uꝛꝛeꝛ dñꝛ hælendeꝛ xp̄eꝛ. ꝛe luꝛað and niꝛ̄. ⁊ ecꝛ̄ butan ænigū ende. AMEN.

XV. *Homilia* de Aſcenſione D. N. Jeſu Chriſti.

Pag. 315. Hec eſt dieſ quam fecit dñſ, exultemuſ & letemur in ea.

Incip. Men þa leoꝛeꝛtan Hen fagað an ðiꝛꝛe bocum ým ða miclan gepinð ðe to ðiꝛꝛe nihte peaꝛð þæt upe ðꝛihten hælend cꝛiꝛt on ðaꝛ niht þe nu to niht fæꝛ þæt he oꝛ deaðe aꝛaꝛ to miðꝛe nihte.

Expl. ⁊ he aꝛiꝛeð upe ðꝛih̄t oꝛ ða̅ dome and he feneð þon uppe to heꝛenum. and ða ealle mid hī ðe nu hen an midan-geaꝛde þæꝛ ꝛicеꝛ giꝛna. ⁊ æꝛt̄ eaꝛniað and upe dñꝛ bebodu healdaþ. and ꝛe ðꝛih̄t liꝛað and ꝛicfaþ mid feden and mid ſuna ⁊ mid þa̅ halgan gaꝛte. a foꝛuldа a foꝛuldа abutan ænegum ende. AMEN.

XVI. P. 346. ſ piþ ꝛaꝛum eagum. ſ piþ ꝛaꝛum eaꝛum. ſ *Precationes Latinæ, ſeu potius* Exorciſmi.

XVII. Exorciſmus.

P. 400. Ic me on þiꝛꝛe gýnde beluce. ⁊ on godeꝛ hel-de bebeode. piþþ þane ꝛaꝛa ꝛice pið þane ꝛaꝛa ꝛle-ge pið þane gnýmma gniýne pið ðane micela egꝛa þe bið egheam lað ⁊ piþ eal þæt laþ þe into land-fare fýge gealdoꝛ ic begale ꝛige gýnd ic me pege foꝛd ꝛige ⁊ foꝛc ꝛige ꝛemedege neme meꝛ ne ge-mýꝛꝛe neme maga ne geꝛpence neme næfne mi-num feoꝛe foꝛth ne gepunþe. ac gehele me ælmih-tigi and ꝛunu fnoꝛne gaꝛt ealleꝛ fuloꝛe fýndig dnýhten ꝛꝛa ꝛꝛa ic gehýnde heoꝛna ꝛcýppende A-bname and Iꝛace and ꝛꝛulce meꝛ Moýꝛeꝛ ⁊ Iacob ⁊ Dauit ⁊ Ioꝛep ⁊ Euan ⁊ Annan ⁊ Elizabet Sahaꝛie ⁊ ec Maꝛie modun xpeꝛ̄ ⁊ eac ðuꝛend þina engla clipige ic me to aꝛe pið eallū̄ feondum hi me fenion and fniþion and mine fenenenion eal me gehealdon men gefealdon paꝛcеꝛ ꝛtinende ꝛime fuloꝛeꝛ hýhht hand oꝛen heafod haligna noꝛ ꝛigeꝛoꝛꝛa ꝛceote foðfæꝛtna engla biddu ealle bliðu mode þæt me beo hand oꝛen heafod matheuꝛ helm man-cuꝛ býnne leoht liꝛeꝛ noꝛ lucaꝛ min ꝛfund ꝛceaꝛp and ꝛcin ecg ꝛcýld iohanneꝛ fuloꝛe gefliteðod pe-ga ꝛefaꝛhin foꝛþ ic gefaꝛe fnind ic gemete eall engla blæd eadigeꝛ lape bidde ic nu ꝛigene godeꝛ milꝛe god ꝛið fæt godne ꝛmýlte ⁊ lihte ꝛind pe-ne þum ſindaꝛ gefꝛan cincinde pæten ꝛimbli ge haleþe piþ eallū̄ feondum fneond ic gemete pið þæt ic on þiꝛ ælmihgian on hiꝛ fnið punian mote belocun piþ þa laþan ꝛeme lýꝛeꝛ eht on engla bla blæd gefcapelod and inna halne hand hoꝛna nicеꝛ blæd þa hpile þe ic on liꝛe punian mote. Am.

XVIII. p. 522. Sermo de S. Michale.

Incip. Men ða leoꝛeꝛtan uꝛ iꝛ to foꝛðianne and to mænꝛianne ꝛeo gemind þæꝛ halgan Heah engleꝛ Sc̄e̅ Michaeleꝛ. ꝛe þæꝛ ſundoꝛlic æfenðpaca ðæꝛ ælmihtigan Dnýhteneꝛ.

Expl. þoñ nu men ða leoꝛeꝛtan bidan þe þoñ hal-gan Heah engel ꝛc̄ Michael þæt upa ſaula ꝛie an-fenge. ⁊ hi gelæde on heoꝛoncund nice to ðam Dnýhtene. ðe liꝛað ⁊ nixað mid fæden and mid ſuna and mid þa̅ halgan gaꝛte. in ealna foꝛlā̄ foꝛuld abutan ende. AMEN.

Pag. 563. *Elementa quinque priora Alphabeti* Runici.

S. 3. *Cod. membr. vetuſtioribus litteris Saxonicis, ſeculo poſt Chriſtum, ut videtur, octavo exaratus, in quo extant* Gloſſaria bina, *quorum prior hunc Titulum, ſive Rubricam, præ ſe fert.*

Interpretatio Nominum Ebraicorum et Grecorum.

Incip. Adonai. adoneuſ. dñſ.
Angeluſ. nuntiuſ.
Archangeluſ. ſummuſ nuntiuſ.
Adam. Omuſium. terrenuſ.
Abel. luctuſ miſerabiliſ.
Amorreum. Amarum.

Expl. Zabulon. habitaculum fontiſ.
Zebedeuſ. dotatuſ.
Zacharia. memor dñi.
Zacheuſ. Juſtificatuſ.
Zezania. lolium.
Zezabel. fluenſ ſanguinem.

II. *Gloſſarium alterum, quod his verbis*

Incip.	Abminiculum	Adiutorium.
	Abelena.	Haesel hnutu.
	Abiecit.	Proiecit.
	Abſicla.	Abieſ. etspe.
	Ab ineunte Ætate.	Inꝛantia.
	Abimelech.	Patꝛiſ mei Regnum.
	Abegelata.	Inuiolata.
Expl.	Zodiacuſ	Animalis.
	Zodiacuſ. XII. ſigna.	Continens.
	Zabannaſ.	Ancas.
	Zýphei.	Floꝛenteſ.
	Zizania.	Laser.
	Zodiacum.	Sideralem.
	Zitiſ.	Inquire.

In hoc Gloſſario plurimæ voces Latinæ Saxonicè explicantur, ut ex hoc ſpecimine liquebit

Abelena.	Haesel hnutu.
Absinthium.	Wepmod.

Digitized by Google

Abortus.	Misbynd.
Absoluta. libera abunde.	Genicchlice.
Abigeт.	Werech.
Ab Eupo.	Eastan Sudan.
Ad Euro-nothum.	Eaſt Suth.
Abditiſ.	Gehyddum.
Ab Aƒƒpico.	Suðan Westan.
A Borea.	Eaſtan Norþan.

Hæc antiquiſſima Gloſſaria, quæ quondam ſupellex fuerunt Bibliothecæ Abbatiæ S. Auguſtini *juxta muros Cantuariæ*, excipit

Fragmentum Latinum, litteris Hibernicis ſcriptum, ad rem Grammaticam *pertinens.*

S. 4. *Cod.* MS. *in fol. min. paulo ante Conquiſitionem Angliæ, ex vetuſtiori codice, ut videtur, deſcriptus, in quo continentur,*

I. Evangelia quatuor Saxonicè, *de quibus ſic dicit Cl. Mareſchallus*: Hunc Cod. & Oxonienſem, rarius reperi ab invicem diſſentientes; ſuperioremque eos Vetuſtatem ſpirare exiſtimo.

Ad calcem Evangelii ſecundum D. Matthæum, *habentur hæc*: Finit Amen. Sit ꝛic hoc hic interim. Ego Ælfpicuꝛ ꝛcꝛipꝛi hunc librum in Monaꝛterio Baðþonio. & dedi Bꝛihtpoldo Prepoſito. Qui ſcripſit uiuat in pace. in hoc mundo & in futuro ſeclo. & qui legit legator in eternum.

II. *In fronte Codicis, occurrunt ea quæ ſequuntur, Saxonicè.*

1. *Teſtificatio Ingenuitatis* Ælfwigi *Cognomento* Rufi, *qui ſeipſum emerat unâ libra, ab Ælfſigo Abbate.*
2. *Teſtificatio libertatis* Sægifæ *cum prole ſua, quam ab Ælfſigo Abbate emerat Edricus æt Forda pater ejus.*
3. *Teſtificatio Manumiſſionis Ælfrici Scot, & Ægelrici Cognom.* Scot, *pro Ælſigi Abbatis anima.*
4. *Teſtificatio Manumiſſionis Sydeflædæ, quam 5 ſolidis & -- denariis emerat à Joanne Epiſcopo Siwinus æt Lincumbe Leofwii filius.*
5. *Teſtificatio Manumiſſionis* Gunnildæ *Thurkilli filiæ, quam Johannes emerat dimidia libra.*
6. *Teſtificatio Manumiſſionis Sæwii Cognom.* Hagg. *de Widecume, qui ſeipſum lucratus eſt* [ȝeðon] *ab Ælfſigo Abbate.*
7. *Teſtificatio Manumiſſionis* Lifgithæ æt Forda *cum binis filiis ejus, per Joannem Epiſcopum.*
8. *Teſtificatio Pactionis ſive Conventionis inter Priorem & Fratres Bathonienſes ex una parte, & Sæwium cum Theodgyfa uxore ſua ex altera.*
9. *Teſtificatio Manumiſſionis* Sæthrythæ, *quam* 3. *Mancſis emerat à Sæwoldo Abbate, Ægylmærus.*
10. *Teſtificatio Munumiſſionis* Ælfgythæ, *quam dim. libra emerat Wulwinus cognom. Hareberd ab Ælwigo Abbate.*
11. *Teſtificatio Manumiſſionis* Wynrici *quem una Yra* [ỳne] *Auri emerat Ægylſigus ab Ælfwigo Abbate,*

III. *Evangelium ſec. D. Marcum excipit* Scriptum de cœlo delapſum, *ſeu potius* Homilia de diei Dominicæ Obſervatione, *quæ ſic*

Incip. M̄ ða leoꝼ. Hep onginð þæt halie Gepꝛit ðe com ꝼꝛam Heoꝼenan into Hiepuꝛalem. Soþlice hit ȝeꝛeol beꝼoꝛan þæt Gatoꝛ Eꝼꝼnem. and þæꝛ hit þæꝛ ꝛunden þuꝛh aneꝛ Pꝛieoꝛta handa þæꝛ nama þæꝛ Achoꝛ.

Expl. Foꝛþi ꝛe ðe undeꝛ-ꝼehð nihtpiꝛne on ðæꝛ nihtpiꝛan naman. he undeꝛꝼehð þæꝛ nihtpiꝛan mede. and ꝛe þe undeꝛꝼehð Witiȝan on þæꝛ Witiȝan naman. he undeꝛꝼehð þæꝛ Witiȝan mede. Amen.

IIII. *Ad Calcem Evangelii ſecundum D. Lucam habentur*, 1. Nomina Pontificum ſediſ Apoſtolicæ. 2. Archiepiſcoporum Dorobernenſiſ ciuitatiſ. 3. Archiep. Eboracenſium. 4. Epiſcoporum Occidentaliꝰ um Saxonū. 5. Epiſc. Scireburnenſiſ Ec̄cliæ. 6. Epiſc. ab Ripum. 7. Epiſc. Hagaſtaldenſiſ Eccleſiæ. 8. Ad Caſa Candida 9. Epiſc. Uellenſiſ Eccleſiæ. 10. Epiſc. Huicciorum. 11. Epiſc. Londoniæ. 12. Epiſc. Lindisfarnorum. 13. Epiſc. Roffenſium. 14. Epiſcoporum Merciorum.

Ad Calcem Evangelii ſec. D. Joannem habentur bina Inſtrumenta Latinè ſcripta, quæ, utpote recentiora, lubens prætermitto.

S. 5. *Codex membr. in fol. min. ante Conquiſitionem Angliæ ſcriptus, in quo continetur uberrima collectio Homiliarum Saxonicarum, ut infra videre eſt.*

I. Pag. 1. DE INITIO CREATVRÆ.

Incip. An Angin ealna þinga þæt iꝛ God ælmihtig. *Vide ſupra, pag.* 1.

II. P. 17. DE DOMINICA ORATIONE.

Incip. Se Hælend Cꝛiꝛt ꝛýððanne to þiꝛum liꝼe com. *Vide ſupra, pag.* 2.

III. P. 30. DE CATHOLICA FIDE.

Incip. Ælc Cꝛiꝛten man ꝛceal æꝼteꝛ nihte cunnan. æȝðeꝛ ȝe hiꝛ Pateꝛ ñꝛ. ȝe hiꝛ Cꝛiꝛtendan. *Vide ſupra, pag.* 2.

IIII. Pag. 44. BE THAM DRIHTENLICAN SVNNAN DÆG. FOLCES LAR.

Incip. Men ða leoꝼeꝛtan. heꝛ onginð þæt æꝛenð ȝepꝛite uꝛeꝛ Dnihtneꝛ miðdan ȝeaꝛdeꝛ Hælendeꝛ. be ðam ꝼoꝛepodde ealna ỳꝼela. ⁊ be ðam embeȝange ealna ȝoda. þæt appat Dnihtneꝛ Engel mid hiꝛ ꝛýlꝼeꝛ ꝛingꝛum. ⁊ hit ꝛealde Petꝛe þam Biꝛceope. on ðæꝛe Antiochian Ciꝛican. bebeddende. and halꝛigende.

Expl. Gýꝼ ȝe þonne þýꝛum ȝelýꝼan pillað þe ðiꝛ ȝepꝛit uꝛ ꝛeȝð and bodað. þonne ꝛýlð uꝛ God ece liꝼ mid hiꝛ Englum. in poꝛuldа poꝛuld abuton ende a on ecnýꝛꝛe. Amen.

V. Pag. 52. *Deſideratur Rubrica.*

Incip. Men þa leoꝼeꝛtan. uton hlýꝛtan þæne ȝodcundan laꝛe. ꝼoꝛ þon læꝛede men behoꝼiað þæt him laꝛeoꝛaꝛ ꝛecȝan. þa ȝodꝛpellican laꝛe. þe hi on bocum leoꝛnodon. þæt menn ꝼoꝛnýtennýꝛꝛe miꝛꝼaꝛan ne ꝛceolon.

Incip. ⁊ ꝼýlla ð heoꝛa þambe ꝛnacodlice æꝛ timan. Uton þe ȝeaꝛnian þæt ece liꝼ mid ȝode. ðuꝛh ȝeꝛꝛicenneꝛ ỳꝼeleꝛ. ⁊ ðuꝛh ꝼnemmincȝe ȝodeꝛ. Thæꝛ uꝛ ȝetiþiȝe ꝛe ælmihtiga pealdend. Se ðe ea ꝛixað on ecnýꝛꝛa. Amen.

VI. Pag. 66. DE ORATIONE MOYSI IN MEDIO XL. VEL QVANDO VOLVERIS.

Incip. Æꝼteꝛ þam þe Moýꝛeꝛ ꝛe mæne heꝛetoga oꝼ Egipta lande. *Vide ſupra, pag.* 32.

VII. Pag. 79. ITEM SERMO DE LEGE DEI IN MEDIA XL.

Incip. Men þa leoꝼeꝛtan. þe ꝛæðaþ nu æt ȝodeꝛ þenungum ymbe ȝeꝛetnýꝛꝛe þæne ealdan æ. Nu pille ꝛe eoꝛ ꝛume ȝeꝛutelunȝe be ðæne ȝecýðnýꝛꝛe ꝛceoꝛtlice ꝛecȝan. þæt ȝe eallunȝa þæꝛ andȝýteꝛ oꝛ hlýde ne ꝛyn.

Expl. Ele ꝛceolde eac mid ȝodeꝛ lacū beon ȝeoꝛꝼnod. ꝼoꝛ ðæne ȝetacnunȝe. þæt þe ꝛceolon mid ȝlædnýꝛꝛe don ꝛþa hþæt ꝛþa þe ȝode ȝeðoð. ꝼoꝛðan ðe he luꝛað þone ȝlæðan ỳllend.

VIII. Pag.

Digitized by Google

VIII. P. 97. ITEM SECVNDVS SERMO DE IOSVE ET DE PVGNIS EIVS.

Incip. Moyſeſ ⁊ aaron and ða ylderstan ealdnaſ iſ-rahela þeode geendodon heora liſ on þære lang-ſuman ſare ſra ðeah buton legene. ⁊ god geſette ioſue þam folce to henetogan. þæt he hi to ðā behatenum eðele lædan ſceolde. and he him behet þæt he polde on eallum þingum hiſ geſyldsta beon ſra ſra. he þæſ Moyſeſ.

Expl. ⁊ beon hiſ folcef ſonefingenaſ a. piſſian hi eac. ⁊ mid feonfum gebyrnian. and habban him þæt edlean on þam ecan liſe. hpa mæg æfre on liſe ealle geneccan. godef mæſlican mihta. þe he mannum cyðde ſram adamef anginne oð ðyſne andfeangan dæg. Si him ſuldon an loſa (on ecnyſſe.) Amen.

VIIII. Pag. 109. DOMINICA SECVNDA POST EPIPHANIÄ DN̄I.

Nuptiæ factæ ſunt in chana galileæ, & erat mater ihū̄ ibi. & reliq.

Init. Iohanne ſe godſpellere cpæþ on þære godpellican race. *Vide ſupra, pag.* 24.

X. P. 125. DOMINICA. III. POST EPIPHANIÄ DN̄I

Cum deſcendiſſet Ihus̄ de monte. ſecutæ ſunt eum turbæ multæ. et reliqua.

Incip. Matheuſ ſe eadiga Godſpellere apnat on hiſ-ſere Godſpellican nedinge. *Vide ſupra, pag.* 10.

XI. P. 139. INTERROGATIONES SIGEVULFI PRESBITERI *ſuper Libram Geneſeos, cum Albini ſive* Alcuini *Reſponſionibus, cujus epiſtola Latina, neoterica manu ſcripta, huic Tractatui præmiſſa eſt.*

Incip. Sum gehungen Laneop þæſ on Engla-lande Alnuſ gehaten.

Expl. ðam iſ a punðmynt mid ðam halgan-gaſte on ealna fonulda fonuld. fe cfeðað. AMEN.

Vide ſupra, pag. 42. *Notandum eſt, hoc opuſculum ad alium aliquem Cod. quondam pertinuiſſe, ea quoque quæ ſequuntur, aliena manu ſcribuntur.*

XII. Pag. 161. DOMINICA IN SEPTVAGESIMA.

Simile eſt regnum cœlorum homini patriſamiliaſ. qui exiit primo mane.

Incip. Se Hælend cpæð þæt heofona-nice þæne gelic ſumum Hinedef ealdne. *Vide ſupra, pag.* 9.

XIII. Pag. 171. *Deſideratur Rubrica* DE ALLELVIA, *in aliis quoque Codd. hæc Homilia ſuperioris videtur pars altera.*

Incip. We ſillað eop ſecgan be ðyſſene andfeaſnan dæg. *Vide ſupra, pag.* 12.

XIIII. P. 174. DOM̄C IN SEXAGESIMA.

Incip. (M̄. fe ſillað hpilcum ſeapum fondum eop tpahtnian embe þæt Godſpel. þæt man eop nu befolan næfde.) Cum turba plurima conuenirent ad Ihm̄. et de ciuitatibuſ properabant ad eum. On Svmere Tide þa þa micel mæniu ſamod comon. *Vide ſupra, pag.* 12.

XV. Pag. 184. DOM̄C IN QVINQVAGESIMA.

Aſſumpſit Ihs̄ duodecim diſcipuloſ ſuoſ.

Incip. Hefi iſ genæfd on þyſum Godſpelle þe fe nu gehyndon oſ þæſ Diaconeſ mu-de. *V. ſupra, p.* 12.

XVI. Pag. 194. ALIA NARRATIO. DOCTRINA POPVLI.

Incip. We ſillað eop aneccan gyt ane lytle tihtinge embe upe gemænan ſaple þeaſre. ⁊ eop iſ micel ðearf þæt ge hyt mid micelre gymene undefi-ſtandon. þæt fe eop ſecgan ſillað. We hyt nagon to foſſuſigenne þæt fe folce heora þeaſre ne ſecgan. undefſtande fe þe ſille.

Expl. Eft uſ iſ to ſmeagenne. hu fe ælmihtiga Criſt hiſ eadmodnyſſe cyðde. þa þa he to cfale fealde hine ſylfne foſ uſ. and ſra upe ſynna æt-bræd. Hu mæg nu manna eadmodnyſſ beon micel geþuht togeanef hiſ eadmodnyſſe þe ælmihtig God iſ. Si him à ſuldon on ecnyſſe. Amen.

XVII. Pag. 206. DOMINICA PRIMA IN QVADRAGESIMA.

Ductuſ eſt Ihs̄ in deſerto ab ſpū̄. et reliq.

Incip. Ic polde eop tpahtnian ðiſ Godſpell þe man eop nu befolan næfde. *Vide ſupra. pag.* 31.

XVIII. P. 218. ITEM ALIA DOCTRINA POPVLI.

Incip. Men þa leofeſtan uſ eallum iſ cuð. þæt þeſ geaplica ymbnyne uſ gebningð efne nu þa clænan tid. lenctenlicef fæſtenef. On þā̄ ſe ſceolan upe gymeleaſte. ⁊ fonngægednyſſa unum gaſtlicum ſcniſte geanbettan.

Expl. And ða nihtniſan gecyſnað ſnam þam dome. into ðam ecan liſe mid Criſte. ⁊ hiſ gecofenum Englum. Mid þam hi libbað ⁊ nixiaþ on lichaman ⁊ on ſaple. on ealna fonulda fonuld am̄.

XIX. Pag. 226. Vſ iſ ðon ſrýðe micel neað þeaſre men þa leofeſtan. þæt fe a dægef ⁊ nihtef ſin ſnipe þancfulle. þam ælmihtigan Dnihtne. ealna hiſ ane and mihte. þæt he dæghpamlice uſ cyþeþ. Uton geðencan hpilce eadignyſſe ða fonleofað. þe fongymeleaſiað and fonlicgað Godef bebodu. and uſ gedafenað þæt fe geeafnion þa beofhtef-tan ſtore. ⁊ þa plitegeſtan eadignyſſe mid Englum. ⁊ mid Heah-englum. ⁊ mid eallum hiſ halgum on heofona ricef dneame. ðæſ iſ þæt ſingale and þæt ece liſ. þæſ iſ ealna Cyninga Cyning. ⁊ ealna fealdenda fealdend. and ſcippend ealna gefceaſta. þæſ iſ ſib buton ſafe. and þæſ iſ leoht buton þeoſtnū̄. ⁊ dnea buton ende. ⁊ þæſ iſ þære ecan eadignyſſe fruma. ⁊ ealna haligna plite ⁊ ſynſuñyſ. and geogoð buton ylde on gefta þeledū̄ puldre. on þam hehſtan ſnymme. on fniðe and on fnoſre. on þære hehſtan hælo. and on þā̄ ſeleftan ſetle. ⁊ on þam beofhtefstan blæde. and on ðam mæſtan mægene mid unum Dnihtne Hælendū̄ Criſte. ſe leofað and nixaþ. a buton æghpilcū̄ ende. amen.

XX. Pag. 227. FR̄. VI. IN PRIMA EBDOMADA QVADRAGESIMAE.

Erat dieſ feſtuſ.

Incip. Se Godſpellere Iohanneſ þe þæſ Godeſ dyſ-ling. Criſtef modſan ſumu. ſæde on þære Criſ-tef-bec ðaða he hef on liſe þæſ lichamlice ſuni-ende. ða polð he ſaſan on ſumne ſymbel dæg ſoðlice to Hieruſalem.

Expl. Se gehæleda man þa ſyðdan he þone Hælend gefpnæc. cyðde þā̄ Iudeiſcū̄. þæt Criſt hine gehældе. and hine gemæſſode hiſ mihte hefi-ende. ðam ſi pulðon on ecnyſſe mid hiſ ælmih-tigan fæderi. and þam halgan gaſte. on anre godcundnyſſe. Amen.

XXI. P. 237. DOM̄C SECVNDA IN QVADRAGESIMA.

Egreſſuſ Ihs̄ ſeceſſit in partes tiri et ſidoms. et reliq.

Digitized by Google

Incip. Dnihten Hælend ðreade mid ponðum þæna Iudeiscna þýnnýsse. ⁊ gelearleteste. ⁊ hi mid horse his lane fonfapon. ða fende he þanon to ðæne burh scine þe is gehaten Tirus. and to þæne oðre þe is gehaten Sidon.

Expl. Cristenra manna geleafan hæfð se ælmihtiga God mid manegum tacnū gepurþod. ðurh his halgan. ænest on heofna life. ⁊ sýþþan æt heofna halgum býngenum. þam si pulðon and purmýnt. a on ecnýsse amē.

XXII. P. 243. ITEM ALIA DOCTRINA POPVLI.

Incip. Men ða leofestan. ic cýðe eop. þæt ðreo ðing synd æneste on fonepeardum. *V. supra, p.* 12.

XXVIII. Pag. 252. FR. VI. IN SECVNDA EBM QVADRAGESIMÆ.

Homo erat pater familias qui plantauit. & reliq.

Incip. Ure dnih̄ dæde oft sprðe digle bigspell. ða on sunne sæl dæde he his bigspel his leornincnihtum. and þam geleafsumum Iudeiscum. Sum hinebest ealdon sæs. se het settan wineard. and hine behegde.

Expl. Uton smeagan nu geornne. þæt we sume sæstmas godra peonca gode agýfan. ⁊ mid unum geleafan hine æfne purþian. þæt we mid þam hælende habban þæt ece lif. swa swa he behet. þam ðe hýne lufiað. þam si pulðon and los on ecene ponulde. amen.

Dom̄c. III. In XL.

Erat ih̄s eiciens demonia

Homiliam ipsam in Cod. non licuit invenire.

XXIV. P. 257. FERIA. VI. IN TERTIA EBDOMADA. XL.

Uenit ih̄s in ciuitatem samarie qui dicitur sichan. & reliq.

Incip. Se Godspellere Iohannes sæde on þýsum godspelle. þæt Crist ure Hælend þa þa he hes on life sæs come. on sunne sæl to Samarian býrig. to ðæs heah sædenes purhsige. se sæs gehaten Iacob. þone purðig he forgeaf. Iosepe his suna and þæn sæsre sætes pýtt se þæn ponhte Iacob.

Expl. We ne geliefað nu þurh þine gecýðnýsse se sylf gehýnðon. ⁊ to soðan piton þæt þes ýs Hælend soðlice middan-eardes. on þone se eac gelýfað se þe alýsde us. Si him pulðon ⁊ los a to ponulde. amen.

XXV. Pag. 267. Dom̄c. IIII. IN QVADRAGESIMA.

Abiit ih̄s trans̄ mare galileæ. & reliqua.

Incip. Se Hælend ferde ofer ðære Galileiscan sæ. ðe ýs gehaten Tiberiadis. *Vide supra, pag.* 32.

XXVI. Pag. 274. FR. III. IN IIII. EBDOMADA XL.

Erat quidam languens Lazarus. & reliq.

Incip. On þam halgan godspelle ðe we gehýnðon nu ræðan. us segð be Lazare se geoclæg. ða he sæs on Bethania-wic wunende.

Expl. ne eop gesyrwcan na swiðor mid þam. þe læs þe eower su̇ ceorige on mode. ac uton biddan ealle. urne Dnihten Crist. þæt ure sawla fram synnu̇ arene. and us þæt ece lif on ende forgýfe. þam si pulðon ⁊ los a to ponulde amen.

XXVII. P. 285. DOMINICA. V. IN QVADRAGESIMA.

Dicebat ih̄s turbis iudeorum & principibus sacerdotum. quis ex uobis arguet me de peccato. & reliq.

Incip. Theos tid fram þýsum andweardan dæge. oþþe halgan Eastes-tid. is gecweden Cristes þrowung tid. ⁊ ealle Godes þeowas on ðære halgan gelaþunge mid cinclicum ðenungum wurþiað. ⁊ on gemýnde healdað his þrowunge. þurh þe we ealle alýsede wurðon.

Expl. Thære halgan Rode-tacen is ure bletsung. and to ðære node we us gebiddað. na swa þeah to ðam treowe. ac to ðam ælmihtigan Dnihtne. ðe on þæne halgan node for us hangode. Si him los ⁊ pulðon hýr onmætan eadmodnýsse. on ealra worulda woruld. amen.

XXVIII. P. 298. FERIA. VI. IN QVINTA EBDOMADA. XL.

Collegerunt ergo. & reliqua.

Incip. Thæt halige godspell se ge gehýnðon nu ræðan. segð þæt þa Biscep-ealdras ⁊ ða Sunðenhalgan of Iudeiscre þeode.emb unne Dnihē ræðdon on heofna gesceahte him betwýnan ⁊ cwæðon.

Expl. Se milðheorta Hælend se swa micel forbæn for us sýnfullū. sylle us forgýfenysse and his milðheortnýsse. and mid him wununge on þæne ecan worulde. Si him pulðon a on ealra worulda woruld. amen.

XXIX. P. 305. DOMINICA IN RAMIS PALMARVM.

Passio Dn̄i N̄ri Ih̄v Xp̄i Scd̄m Iohannē.

Incip. Dnihtnes ðrowunge we willað gedafenlice eop secgan on Engliscum gereorde.

XXX. Pag. 322. DOMINICA IN RAMIS PALMARVM.

Passio dn̄i n̄ri ih̄u xp̄i scdm̄ matheum.

Incip. Men þa leofestan ðis is unes Dnihtnes ðrowung hælendes cristes æfter matheus gereetnýsse. *Vide supra, pag.* 13.

XXXI. Pag. 333. DE CÆNA DOMINI. IN. V. FR.

Incip. Her sprýce be þæne anwunðnýsse þisses halgan dæges. and be ðæne unasecgendlican milðheortnýsse ures Dnihtnes Hælendes Cristes. hu anfæstlice he on ðýsum dæge mancynne eadmodnýsse býsne onstealde.

Expl. Mid unum Dnihtne Hælende Crist. se ðe eall ðas þing for mancynnes lufan ⁊ hælu milðheortlice abæn. and gemetfæst anærnade. God us gefultumige þæt we to him becuman moton. se ðe leofað and rixað a on ecnýsse God. Amen.

XXXII. Pag. 347. DE PARASCEVE.

Incip. Hwæt se ælmihtiga Dnihten sæs symble swiðe gemýndig his ðæna unasecgendlican milðheortnýsse. *Vide supra, pag.* 13.

XXXIII. P. 365. IN SABBATO SANCTO.

Incip. Men þa leofestan. se magon hwilcum hwega sondum secgan be þæne anwunðnýsse þisse halgan tide. *Vide supra, pag.* 13.

XXXIV. Pag. 382. IN DIE Sc̄o PASCHE.

Incip. Men ða leofestan. Her segð on ðisum bocum hwæt hwega be ðýsum halgan Eastes-dæge. se ðe nu to dæg wurðiað and mærsiað. swa gecweden is on ðisum ..... *hic folium videtur abscissum.*

Expl. ac ealle he wile gelæðan ⁊ gelaþian on þæs ecan lifes gesæan. ðæna þe hes willað nihtlice ⁊ clæn-

lice

lice æfter boca bebodum libban. ðæm he nu mid ðam clænum ⁊ ðam nihtwisum leofað and wixaþ mid Fæder ⁊ mid Suna on annýsse Halizes Gastes. a on ecnýsse buton ælcum ende. AMEN.

XXXV. Pag. 391. DOMINICA PRIMA POST PASCHA.

Cum esset sero die illo una Sabbatorum. & fores essent clausæ. & reliq.

Incip. Æfter ðæs Hælendes æriste pæron his Discipuli belocene on anum huse. *V. supra, p.* 14.

XXXVI. Pag. 398. DOMINICA PRIMA POST OCTABAS PASCHAE.

Ego sum pastor bonus. et reliq.

Incip. This Godspel þe nu genæd pæs. cýþ þæt se Hælend cwæð be him sylfum. *V. supra, pag.* 14.

XXXVII. Pag. 403. FERIA. II. IN LETANIA MAIORE.

Incip. Men þa leofestan us is gedafenaþ æriest þæt we gemunen ⁊ generian be Gode ælmihtigū. ðe gesceafte heofonas and eorðan. ⁊ ealle gesceafta. on ðone se sceolon gelýfan. þrýnlicne on hadum and anlicne on wesende.

Expl. ðæs is ece med. and þes is lise buton deaþe. ⁊ iugoð butan yldе. and leoht butan þýstrum. ⁊ gesæa boton unwotnesse. ⁊ sibb buton unþwærnýsse ⁊ onsohnýss butan deaðes ege to libbanne. ⁊ ðæs is ece gesæliznes mid fæder and mid ðam suna. and mid þam haligan gaste abuton ende. AMEN.

XXXVIII. Pag. 412. IN TERTIA FERIA. IN LETANIA MAIORE.

Incip. Mine gebroþra ða leofestan. þis sýndon haliże dagas. ⁊ halwendlice. and unum saslum læcedomlice. ⁊ us gedafenað þæt we hi wel beganga mid fæstenum. ⁊ mid ælmesdedum. ⁊ mid halgum gebedum. and mid reliquia socnum.

Expl. ⁊ ðæs is leoht buton þýstrum. ⁊ þæs is plite butan aswedednýsse. ⁊ þæs is ece bliss ⁊ ece gesea. mid þam ecan fæder. ⁊ mid ðam eseneca suna. ⁊ mid his þam esenecan haligan gaste on ealra worulda worulð a buton ende. amen.

XXXIX. P. 422. IN QVARTA FERIA IN LETANIA MAIORE.

Incip. Men þa leofestan cwæþ se halga lareow. hwæt we gemunan magon. þæt we oft gehýrdon secgan. þæt sire men ðurh haliges Gastes gýfe. gesetton us þas halgan Gang-dagas þrý to fæstene. ⁊ on to gangenne. use saule to þearfe.

Expl. ⁊ use freofriżend for his mæran mihte milðheortnýsse. ⁊ þæt he us gelæde. þæs se on þam ecan geswean moton mid him. ⁊ mid eallum halegum wunian on wuldre ⁊ on wuldmýnte. he is Dnihē sylfa. se ðe leofað ⁊ rixað mid suna. ⁊ mid ðam halgan gaste a buton ende. amen.

XL. P. 431. IN DIE ASCENSIONIS DOMINI.

Incip. Men ða leofestan us is micclum to wuldrienne and to geblissiżenne on ðýsum dæge. for unes Dnihtnes ælmihtiges Godes ðam mæran ⁊ þā wundorlican upstige. fram eorþan to heofonum.

Expl. Uton we hine þon biddan for his þære halgan uparisennýsse. on ða ecan dreamas. þæt he us gehealde him to willan hen on worulde. and he us forgýfe ece lif æfter þýrū life. Si him los and wuldor a to widan weorc ealra his goda. ⁊ hýs gýfena þe he us forgýfð. se ðe leofað ⁊ rixað on worulda worulð a on ecnýsse. AMEN.

XLI. P. 441. IN DIE PENTECOSTEN.

Incip. Fram ðam halgan Eastertidlican dæge. sýndon getealde fiftiż daga to þýsum dæge. *V. sup. p.* 3.

XLII. Pag. 454. DOMINICA SECVNDA POST PENTECOSTEN.

Homo quidam erat dives & induebatur purpura. & reliqua.

Incip. Se wealdenda Dnihten sæde his bigspel his gingrā þus cwæðende. *Vide supra, pag.* 3.

XLIII. Pag. 462. DŌMC. III. P. PENTECOSTEN.

Homo quidam fecit cœnam magnam & vocavit multos. & reliqua.

Incip. Se hælend sæde his bigspel his leornungcnihtum and cwæð. *Vide supra, pag.* 3.

XLIV. Pag. 468. ALIA NARRATIO DE EVVANGELII TEXTV.

Incip. Mine gebroþra. we willað eow geneccan sume cristes wundra. *Vide supra, pag.* 3.

XLV. Pag. 472. DOMINICA. IIII. POST PENTECOSTEN.

Erant adpropinquantes ad Ihm̄. & reliq.

Incip. Thæt haliże godspel us segð. þæt Genesan and sinfulle men genealæhton þam Hælende. *Vide supra, pag.* 4.

XLVI. Pag. 483. DOMINICA. VIII. POST PENTECOSTEN.

Cum multa turba esset cum Ihū nec haberent quod manducarent, & reliqua.

Incip. Mancus se Godspellere cwæð on þýsum ægþerlicum Godspelle. *Vide supra, pag.* 5.

XLVII. Pag. 489. DOMINICA. IX. POST PENTECOSTEN.

Adtendite à falsis prophetis. qui veniunt ad vos in vestimentis ovium. & reliqua.

Incip. Dnihten cwæð to his leornung-cnihtum. behealdað eow wið wearum witegum. *Vid. supra, p.* 5.

XLVIII. Pag. 496. DOMINICA XI. POST PENTECOSTEN.

Cum adpropinquaret Ihs̄ Hierusalem. & reliq.

Incip. On sumere tide wæs se Hælend farende to Hierusalem. Tha ða he genealæhte þære ceastre. *Vide supra, pag.* 5.

XLIX. Pag. 508. DOMINICA. XII. POST PENTECOSTEN.

Dixit Ihs̄ ad quosdam qui in se confidebant tamquam justi. & aspernabantur cæteros, parabolam istam & reliqua.

Incip. Dnihten sæde his bigspel be sumum mannū ðe on him sylfum truwodon þæt hi rihtwise wæron. *Vide supra, pag.* 5.

L. P. 516. DOMINICA. XVI. POST PENTECOSTEN.

Nemo potest duobus dominis servire.

Incip. Dnihten cwæð on sumne timan to his leornung cnihtum. Ne mæg nan man tuam hlafordum samod ðeowian. *Vide supra, pag.* 6.

Digitized by Google

LI. Pag. 521. DOMINICA. XVII. POST PENTECOSTEN.

Ibat Ihs̄ in civitatem quæ vocatur nain. & reliq.

Incip. Upe ðnihten ſende to ſumeſne bỳſig. ſeo iſ haten Naim. *Vide ſupra, pag. 6.*

LII. Pag. 530. DOMINICA. XXI. POST PENTECOSTEN.

Loquebatur Ihs̄ cum diſcipuliſ ſuiſ in paraboliſ dicenſ. & reliq.

Incip. Dnihten ſæſ ſpecende ðā ſumeſne tide to hiſ Apoſtolum. mid bigſpellum ðuſ cweðende. *Vide ſupra, pag. 6.*

LIII. Pag. 545. *Deſideratur Rubrica.*

Incip. Nu bidde ðe eop ſon Godeſ luſon. and eac mỳngiað. ðæt ge don ſoðe bædbote eoſna ſỳnna. ſonðan Hell haſað ſeoſon pitu. ðæt ſonme pite iſ ece Hungon. oðeſ iſ ece Thunſt. ðnidde iſ ece Cỳle. ſeonðe Fỳneſ hætu. ſiſte iſ ece Wỳnma ſlite. ſỳxte iſ ece Fulnỳſ. ſeoſoðe iſ ece Thnoſm and Smic.

Expl. ⁊ mid ſullum mægene to unum Dnihtne gecỳnnan. ⁊ ðæt ðe moton on ðỳſum eaſman liſe uſ ðæt heoſonlice nice geeaſnian. mid ðam heoſonlican Cỳninge. ſe ðe leoſað. ⁊ nixaþ abuton ende. AMEN.

LIV. Pag. 547. DOMINICA PRIMA IN ADVENTV DN̄I.

Incip. Thỳſeſ dægeſ ðenung. and ðỳſſene tide mæniað. ſpnỳcð ymbe Godeſ tocyme. *V. ſup. p.* 8.

LV. Pag. 553. DOMINICA. II. IN ADVENTV DN̄I.

Erunt ſigna in Sole & Luna & Stellïſ. & reliqua.

Incip. Se godſpelleſe Lucaſ aſnat on ðỳſum dægðeſlicum Godſpelle ðæt uſe Dnihten. *V. ſup. p.* 8.

LVI. P. 563. IN DIE DEPOSITIONIS BEATI AVGVSTINI ANGLORVM DOCTORIS.

Incip. Men ða leoſeſtan ðe pillað ſume geneccednỳſſe cỳðan embe ðỳſeſ ðuſh haligan ſỳmbel dægeſ mænſunge ⁊ ſunðunge ðe nu andſeno ỳſ.

Cod. truncato, deſideratur tota pene Homilia.

S. 6. *Cod. Membran. & antiquus in fol. min. duabus conſtans partibus, quarum priore continetur* Collectio Homiliarum Saxonicarum, *quæ hoc ordine ſequuntur.*

I. Pag. 1. DE INITIO CREATVRÆ.

Incip. An angin ealna ðinga ðæt iſ god ælmihtig. *Vide ſupra, pag. 1.*

II. Pag. 16. INCIPIT EXAMERON ANGLICE.

Incip. On ſumum oðdnum Spelle ðe ſæðon hỳlon æn. hu ſe ælmihtiga God ealle ðing geſceop binnan ſỳx dagum. ⁊ ſeoſan nihtum. *V. ſupra. p.* 36.

Ultima hujuſce Homiliæ de Hexamero *pagina recenti manu reſtituitur.*

Interrogationes Sigewlfi Presbyteri, *quæ in Indice Homiliarum huic Cod. præmiſſo memorantur, quærenti non occurrebant; forte, quia ex hoc Cod. avulſæ, in ſuperiori Volumine, una cum aliis Tractatibus, compingebantur.*

III. Pag. 32. DOMINICA. IIII. POST FESTVM PENTECOST̄.

Incip. Thæt halige Godſpel uſ ſegð ðæt genesan ⁊ ſinfulle men genealæhton. *Vide ſupra, pag. 4.*

IV. Pag. 43. DE DOMINICA ORATIONE.

Incip. Se Hælend Cniſt ſỳðð he to ðiſſum liſe come. ⁊ mann ſeaſð geseaxen. *Vide ſupra, p. 2.*

V. Pag. 54. SERMO AD POPVLŪ. IN OCTAVIS PENTECOSTEN DICENDVS.

Incip. We pillað eop ſecgan ſume ſſutelunge nu be ðam halgum tidum. *Vide ſupra, pag. 30.*

VI. P. 73. DE OCTO UITIIS. ET DE DUODECIM ABVSIVIS. GRADUS.

Incip. Omnia nimia nocent & Temperantia mater uirtutum dicitur. Thæt iſ on engliſc. ealle oſendone ðinge benað. ⁊ ſeo gemetegung iſ ealna mægna modon. *Vide ſupra, pag. 42.*

VII. Pag. 88. DE AVGURIIS.

Incip. Se apoſtol Paulus ealna ðeoda laneop manode ða Cniſtenan ðe he ſilf æn to geleaſan gebigde on anū piſtole. *Vide ſupra, pag. 42.*

VIII. Pag. 101. SERMO DE DIE IUDICII.

Interrogatuſ autem Ihs̄ à Phariſæis quando venit regnum Dei, & reliq.

Incip. Seo halige Cniſteſ-boc ðe ymbe Cniſteſ ðunðna ſpnỳcð. *Vide ſupra pag.* 36.

IX. Pag. 114. SERMO AD POPULVM. QVANDO VOLVERIS.

Dixit Ihs̄ ad quoſdam qui in ſe confidebant tamquā juſti, & aſpernabantur cæteros, parabolam iſtam, & reliqua.

Incip. Dnihten ſæde ðiſ bigſpell be ſumum mannum ðe on hỳm ſỳlfum tnuſoðon ðæt hi nihtſiſe ſæſon. ⁊ oðde ſoſſaſon ðuſ cweðende. Tſegen men eaðan into godeſ temple. *Hæc homilia duplo amplior eſt illâ quæ memoratur ſupra, p.* 5. *& ſic*

Expl. Fnum ſæſtmæſ ſỳnð eac ſſa hæt ſſa uſ æneſt on iugude acenneð bið. ⁊ ðæt iſ eall getealð to Gaðeſ lacū. ðeah ðe hỳt eop ungeſunelic ſi. On ðỳſum ðingum ⁊ on eallum unum begeatū. ðe ſceolon ſuðian unne Dnihten. ðe uſ ða good ſone ſceaſað. Se ðe leoſað and nihſaþ a on ecnỳſſe amen.

X. Pag. 126. SERMO IN NATALE VNIVS CONFESSORIS.

Vigilate ergo. & reliqua.

Incip. Matheuſ ſe Godſpellese uſ ſæde on ðỳſum Godſpelle ðæt uſe Hælend Cniſt. ða ða he heſ on liſe. *Vide ſupra, pag.* 25.

XI. Pag. 134. DE ANTICHRISTO.

Incip. Menn behoſiað godne lane. ⁊ ſſiðoſt nu on ðiſum timan ðe iſ geendung ðiſſeſe ſopulde. ⁊ beoð ſela ſnecednỳſſa on mancỳnne æn ðam ðe ſe ende beo.

Expl. ⁊ Iacobeſ hineðeſ heoſa ſỳnna. ſon ſſỳlcum bebodum. ðe ſecgað eop ðaſ lane. ðæt ge æſne gelỳſan on ðone ælmihtigan God. ſe ðe ealle geſceaſta geſceop ðuh hỳſ mihte. ðam ſỳ ðỳnðmỳnt ⁊ ſuldon. a to ſoſulde. AMEN.

XII. Pag. 137. DE SANGVINE PROHIBITO.

Incip. Heſ geſſutelað on ðỳſum Gepnit hu God ælmihtig ſoſbeað mancỳnne ælceſ cỳnneſ blod to etanne.

Expl. Ic ſecge eac ðe bnoðon Eadweaſd. nu ðu me ðiſeſ

Digitized by Google

þiſeſ bæbe. þæt ge bo͛ð unpihtlice. þæt ge ða Engliſcan þeapaſ ſonlæta͛ð þe eopen fæbenaſ heolðan. ⁊ Hæþenna manna ðeapaſ lufia͛ð. þe eop þæſ liſeſ ne unnan. ⁊ mið þam ȝeſſutela͛ð þæt ge ſonſeo͛ð eopen cynn. ⁊ eopne ylðnan mið ðam unþeapum. þonne ge hym onteonan tỏſliaþ on Deniſc ableneðum hneccan. ⁊ ablenðum eaȝum. Ne ſecȝe ic na maþe embe þa Scanðlican tỏſlinȝa. butan uſ ſecȝa͛ð bec. þæt ſe beo amanſumoð. ðe Hæ͛ðenna manna þeapaſ healt on hiſ liſe. ⁊ hỏſ aȝen cynn unpuſ͛ða͛ð mið þam. *Hæc Homilia non ita ampla eſt ac illa quæ memoratur pag.* 37.

XIII. P. 138. De Tribvs Ordinibvs Scī.

Incip. Git iſ to pitanne þæt on þiſſe poſulðe ſỏnð ðneo Enðebỏnðnỏſſa. on annỏſſe ȝeſett. *Vide ſupra, pag.* 37.

XIV. Pag. 139. De Inphantibvs Non Baptizandis.

Incip. We biðða͛ð eop menn ⁊ beoða͛þ on Goðeſ naman. ðæt ge piſlicon anð pæſlicon ðon embe eopen Hæ͛ðenan cilð. *Vide ſupra,* p. 37.

XV. Pag. 139. De Vaniloqvio Negligentivm.

Incip. Sume ȝeðpol menn cpeðon. þæt ſeo haliȝe Maria Cpiſteſ moðon. ⁊ ſume oðþe halȝan ſceolan henȝian æfteſ þam micclan ðome on ðomeſðæȝ.

Expl. ðe ðam ðeoſle iſ ȝeȝeancoð anð hiſ apỏnȝeðum englum. Tunc juſti fulgebunt ſicut Sol in regno patriſ eorum. Thonne ſcina͛ð þa þihtpiſan ſỏſa ſỏſa ſunne on heona fæðeſ nice.

XVI. Pag. 141. De Avaritia.

Incip. Auaruſ. þæt iſ ȝỏtſene on Engliſc. Auaritia. iſ ȝitſunȝ. ða hata͛þ ſume menn ȝnæðiȝnỏſſe ðiſſene poſulðe. *Vide ſupra, pag.* 25.

XVII. De Falsis Diis.

O frs̄ dilectiſſimi, &c.

Incip. Eala ȝeþno͛ðna ða leoſoſton. þæt ȝoðcunðe Geſſnit uſ tæhte þone biȝȝenȝ aneſ ſo͛ðeſ Goðeſ. *Vide ſupra, pag.* 43.

Hen ȝeenða͛þ ſeo ſonme boc. ⁊ hen æfteſ onȝinþ ſeo o͛ðen boc. on æȝ͛ðen þana boca ſỏnð tỏelſ ſpell unleaſlic.

Thaſ Spell þe ſtanða͛ð on þiſſene ſonman bec. ða man mæȝ ſecȝan loca hpænne man ỏille. ac ða Spell þe ſtanða͛ð on þiſſene æftenan bec. ða man ſceal ſecȝan on þam ðaȝum ðe hỏ to ȝeſette ỏnð. Tha tỏa ⁊ tỏentiȝ Spell ỏnð be fullan ȝeſette. ſỏa ſỏa hi æt fiuman pæſon on þæne ealðan æ bỏſne. ac tỏa Spel oſ þiſum. an Be þam heaſoð leahtſum. anð o͛ðen Be ðam piȝlunȝum. ỏnð ȝeeacnoðe oſ o͛ðnum Spellum. Nu biðde ic on Goðeſ naman loca hpa þaſ boc hæbbe on hiſ anpealðe. þæt he ȝeðo þæt heo nỏtt beo oþnū mannū. þæt he nan pleoh næbbe ȝif heo unnỏtt bi͛ð.

In hoc codicello continentur duodecim ſermones Anglice quos accepimus de libris quos Ælfricus Abbas Anglice tranſtulit; I. De adnuntiatione ſcē Mariæ. II. De nativitate Xpī. III. De circumciſione Xpī. IV. De baptiſmo Xpī. V. De purificatione ſcǣ Mariæ. VI. De quadrageſima. VII. De paſſione Xpī. VIII. De Reſurrectione Xpī. IX. De octavis paſcæ. X. De vigilia aſcenſ̄. Dnī. XI. De Aſcenſione Dnī. XII. De Pentecoſten.

XVIII P. 163 VIII. Kl. Apr. Adnontiatio Scae Mariae.

Miſſus eſt Gabrihel Angeluſ. & reliqua.

Incip. Vne ſe ælmihtiȝa Scỏppenð ſe ðe ealle ȝeſceafta butan ælcum antimbne ðunh hiſ piſdom ȝeſceop. *Vide ſupra, pag.* 11.

XIX. Pag. 173. VIII. Kl. Jañ. Nativitas Dnī Nrī Ihv Xpī.

Incip. We pilla͛ð to tỏymmanȝe eopneſ ȝeleafan eop ȝeſeccan þæſ Hælenðeſ acenneðnỏſſe. *Vide ſupra, pag.* 19.

XX. P. 182. Kl. Ianvarii. Circumcisio Dnī Salvatoris Nr̄i Ihū Xpī.

Incip. Se ȝoðſpelleſe Lucaſ beleac ðiſ dæȝðeſlice Goðſpell mið feaſū ſonðū. ac hỏt iſ mið menig fealðne mihte þæne heoſonlican ȝeſỏnu aſỏlleð. *Vide ſupra, pag.* 10.

XXI. Pag. 109. VIII. Idus Ianuarii. Sermo In Epiphania Dnī.

Incip. Thæſ dæȝ iſ ȝehaten on bocum Epiphania. ðæt iſ Sputelunȝ-dæȝ. ſonþa͛ ðe on þỏſu dæȝe peaſ͛ð Cpiſt manne cỏnne ȝeſſuteloð. æneſt þa͛ þnỏ cỏninȝū ðe him lac bnohtan.

Expl. To ðỏſſene eadiȝnỏſſe. ⁊ to þæne ecan eadiȝnỏſſe. ȝebninȝe uſ ſe ælmihtiȝa ȝoð. ſe ðe leoſaþ anð nixa͛ð abutan ende. Amen.

XXII. Pag. 201. In Purificatione Scae Mariae.

Poſtquam impleti ſunt dieſ purgationis Mariæ. & reliqua.

Incip. Goð bebeað on ðæne ealðan æ. ⁊ het Moỏſeſ ðone Heneto͛gan þæt he hit appite betpux oþnū bebodum. *Vide ſupra, pag.* 11.

XXIII. P. 210. Dominica. Prima. In Quadragessima.

Incip. Men ða leoſeſtan eop eallū iſ cuð. þæt þæſ ȝeaſlica Ymbnỏne uſ ȝebninȝþ eſne nu þa clænan tið lencteſlicef fæſtenef. *Vide ſupra, pag.* 12.

XXIV. Pag. 217. Dominica Palmarvm. De Passione Domini.

Incip. Dnihtneſ þnopunȝe þe ỏlla͛ð ȝeba͛enlice eop ſecȝan on engliſcum ȝeneopðe. *Vide ſupra, p.* 32.

XXV. *Deſideratur Rubrica, quæ tamen videtur eſſe* De Resvrrectione Xpī.

Incip. Pag. 229. We habba͛ð oft ȝeſæð and ȝỏt ſecȝa͛ð þæt Cpiſteſ nihtpỏſnỏſſ iſ ſỏa micel þæt ge nolde niman manncỏnn neaðunȝa oſ þa͛ ðeoſle. *Vide ſupra, pag.* 32.

P. 229. Cyrclice Deawas Forbeodath To Seccenne Ænig Spell on Tham Thrim Swig Dagum. *Ad quæ verba, ſcripta eſt hæc Adnotatio, manu aliena.*

Ac ðiſ ne ðỏnc͛ð no uſ ſell ȝeſæð. ſoſ ðỏ on ælcne timan mon ah to læpanne ⁊ to tihtanne ſolc to beneoſſunȝe. ⁊ to pinceanne upeſ Dnihtneſ pillan. ⁊ allna ſpiſoſt ſolce iſ to neoſſienne on þiſſu ðnī ðaȝū. ðonne hi ȝehỏnða͛ð hu uſe ðnihten hælenð cniſt ðnoðe ſoſ uſ. Eac Biſcepaſ æt heona b̄ ſtole ſæcȝa͛ð lanſpel þonne hi læða͛ð in pentecoſteſ. ⁊ hi to͛ð Abſolutionē. ⁊ ſume ſæcȝa͛ð Spell oſ ðæne Cniſm-halȝunȝe ⁊ oſ ða͛ Balſome.

XXVI. Pag. 229. Die Dominica Paschae.

Incip. Oft ge ȝehỏnðon embe þæſ Hælenðeſ Æſtſt. hu he on ðiſum ðæȝe oſ ðeaðe apaſ. *Vide ſupra pag.* 13.

Digitized by Google

XXVII. Pag. 237. DOMINICA PRIMA POST PASCHA.

Cum eſſet ſero die illo. una Sabbatorum. & reliqua;

Incip. Æfter ðæȝ Hælenðeȝ Æpiſte pæpon hỳȝ Diſcipuli belocene. *Vide ſupra, pagg.* 14. & 123.

XXVIII. Pag. 244. VIGILIA ASCENSIONIS DOMINI.

Incip. Iohanneȝ Goðſpelleȝe apnat on ðiſum ðæȝþeȝlicā Goðſpelle. hu ſe Hælenð ſundiende oſ ðiſſere ponulde. *Vide ſupra, pag.* 3.

XXIX. Pag. 253. IN ASCENSIONE DOMINI.

Primum quidem ſermonem feci. & reliqua;

Incip. (M̄ þa leoſ̄.) Lucaſ ſe Goðſpellere uſ manode on þỳſſere Piſtol-næðinȝe. *Vide ſupra, pag.* 3.

XXX. P. 263. IN DIE SCŌ PENTECOSTEN.

Init. Fnam ðā̄ halȝan eaſteȝlican dæȝe ſind ȝetealde ſiftiȝ daȝa to þỳſū dæȝe. *V. ſupra, p.* 3.

Hîc octo exſcinduntur folia, ſacrilegâ quadam manu, quæ complectebantur tertiam partem hujus homiliæ, nempe ab his verbis Be þā ſỳne cpæþ ſe hælend. Ic com to þi þæt ic polde ſendan ſỳſi on eoſþan. ⁊ ic pille þæt hit bỳnne. He ſende þone halȝan ȝaſt to eoſþan. and he mið hiſ blæde on ælde eoſþlicna manna heoptan. Uſque ad finem: *una cum homilia integra* De ſeptiformi ſpiritu.

Sequitur Regula S. Benedicti Latinè & Saxonice *alia & vetuſtiori manu ſcripta, è qua Capitula ſive Rubricas Saxonicæ verſioni adſcriptas, hic in ſtudioſorum gratiam, proferre non gravatus ſum.*

1. Be Munuca cỳnne. p. 291.
2. Hpỳlc ſe Abbod beon ſcile. p. 297.
3. Be þỳ þe mon eal ȝeſene ðonne alecū ȝeþeahte ȝelaðiȝe. p. 302.
4. Be ȝoddre peonca tolum. p. 306.
5. Be hỳnſumneſſe. p. 310.
6. Be ſpiȝan. p. 313.
7. Be eadmodneſſe. p. 315.
8. Be þam tpelf ſtæpum ealna eaþmodneſſe. p. 318.
   Be ðam oþpan eadmodneſſe ſtæpe. p. 320.
   Be ðam ðriddan. p. 321.
   Be þam feoþðan. p. 322.
   Be þam fiftan. p. 324.
   Be þam ſixtan. p. 324.
   Be þam ſeofoðan. p. 325.
   Be ðam ehteþan. p. 326.
   Be ðam niȝeþan. p. 326.
   Be ðam teoðan. p. 326.
   Be ðam endlỳftan. p. 327.
   Be þam tpelftan. p. 328.
9. Be ȝodcundum ðenunȝum on nihtlicum tidum. p. 230.
10. Be ȝodcundum ðenunȝum on nihtlicum tidum. p. 331.
11. Hu on ſumeſa ſe on nihtlice tid to healdenne ſỳ. p. 333.
12. Hu on ſunnan nihtum nihtlice pæcce to healdenne. p. 335.
13. Hu Dæȝned-ſanȝaſ on ſneolſ-tidum to healdenne ſỳn. p. 336.
14. Hu hie on peonc-daȝum to healdeñe ſỳn. p. 338.
15. Hu on ſneolſ-daȝum ſeo nihtlice pæcce to healdenne. p. 340.
16. On hpỳlcum tidum Allelua ſceolde beon ſunȝen. p. 341.
17. Hu ða ȝodcundan peonc on dæȝe ſcealon beon ȝedonne. p. 342.
18. Hu ſela Sealma ðuph ða ſỳlfan tida ſcolon beon ȝecpedene. p. 344.
19. Hpỳlceȝe endebỳndneſſe ða Sealmaſ to cpeðene ſỳn. p. 347.
20. Be ſealm ſanȝeſ ðeapfæſtneſſe. p. 351.
21. Be ȝebedeſ aſpeonðneſſe. p. 352.
22. Hpỳlce Mỳnſtreſ teoþin ealdaſ beon ſceolon. p. 353.
23. Be Muneca neſte. p. 355.
24. Be ȝỳlta bote. p. 356.
25. Hpỳlc ȝemet on ðæȝe bote to healdenne ſỳ. p. 357.
26. Be heſiȝ cỳmum ȝỳltum. p. 358.
27. Be ðam ðe butan heſe þæſ Abbodeſ ſiðða deedbetendan ðeoðað. p. 359.
28. Hu Abbod caſeful beon ſceal ymbe ða dædbetendan. p. 360.
29. Be ðam þe oft ȝeþneað beoð and naþe betepan ne beoð. p. 362.
30. Be ðam ðe utfarað hpæþep hi mon eft undep beon ſcỳle. p. 364.
31. Be ȝeonȝpa manna ſteoſe. p. 364.
32. Be Mỳnſtreſ hondeſe. p. 366.
33. Be Mỳnſtreſ tolum ⁊ ȝehpỳlcum æhtum. p. 368.
34. Be ðam þæt Munecaſ ſỳndpiȝa æhta næbben. p. 369.
35. Be þam þæt man eallū Munecū ȝelice don ne ſcỳle. p. 371.
36. Be pic ðenum. p. 373.
37. Be untſumum ȝebpoðrum. p. 376.
38. Be ealdum Munecum and cild ȝeonȝum. p. 377.
39. Be ðæne pucan pæðan. p. 378.
40. Be æteſ ȝemete. p. 381.
41. Be ðpinceſ ȝemete. p. 382.
42. Be ȝeneondeſ tilðum. p. 384.
43. Be Muneca ſpiȝan æfteſ niht-ſanȝe. p. 386.
44. Be þam ðe to late to tiðfanȝe ⁊ to beod ſefre cumað. p. 389.
45. Be þam amanſumedon hu hi dædbetan. p. 392.
46. Be ðæm þe on cỳnicean miſſon. p. 393.
47. Be ðam ða on lỳtlum þinȝum ȝỳltað. p. 394.
48. Be ȝetacnendlicū tiðum ȝodeſ ſeonceſ. p. 395.
49. Be dæȝhpomlicū ſeoncū. ⁊ hpilcū tiðū hi pæðan ſcỳlon. p. 398.
50. Be Lenctenes ȝỳmene. p. 401.
51. Be þam ȝebpoðrū þe ſeoſ ſnam cỳnicean ſỳncað. p. 403.
52. Be ðam bpoðrū̄ þe on ſane ſỳndon. p. 404.
53. Be Mỳnſtreſ ȝebed huſe. p. 404.
54. Be cumena andfenȝe. p. 407.
55. Be þam þæt nan Munuc æfenð ȝepnita ne nane oþre lac ne undenfo. p. 410.
56. Be Mỳnſten-monna hnæȝel-huſe· and be hỳſa hnæȝel tale. p. 413.
57. Be Abbodeſ beodeſ ȝeneorde. p. 415.
58. Be Mỳnſtreſ cnæftiȝum. p. 116.
59. Be niȝ cumenſa ȝebnoþſa andfenȝe. p. 420.
60. Be niccefa ⁊ ðeanfena andfenȝe. p. 424.
61. Be Abbodeſ ⁊ oþrum ȝeþunȝenū þe Mỳnſtreſ pilniað. p. 429.
62. Be ælþeodeȝum Munecum. hu hi mon undeſ ſon ſceal. p. 429.
63. Be Mỳnſtreſ Saceſdum and hỳſa þenum. p. 431.
64. Be ealleſ ȝefeneſ endebỳndneſſe. p. 434.
65. Be ðæſ Abbodeſ hadunȝe. p. 438.
66. Be Mỳnſtreſ pnafaſtee. p. 443.
67. Be ðæſ Mỳnſtreſ Geat-peande. p. 446.
68. Be þam þe ut of Mỳnſtre on æfende ſafað. p. 448.
69. Be unacumenlicna þinȝa gebeode. p. 449.
70. Be þam þæt nan oðre on mỳnſtre ne bepenȝe. p. 450.
71. Be ðam þe nan oþrum ðỳnt ne ȝebeode. p. 451.
72. Be ðam þæt ælc oþrum hỳſumiȝe. p. 453.
73. Be ȝodum æfft ðe munecaſ habban ſceolon. p. 454.
74. Be þam þæt ælc nihtpiſneſſe ȝỳmen on þiſum Regule niſ ȝeſet. p. 456.

Pag. 458. *Notula de* Sabbato, & *ſeptem* ſeculis mundi.

De Tranſlatore hujuſce Regulæ S. Benedicti, hæc in Hiſtoria Elienſi legimus, viz. Eadgarus Rex & Alfreth (*ſive Ælfred*) dederunt ſcō Æthelwoldo Manerium quod dicitur Suthburn & Cyrographum quod pertinebat

Digitized by Google

nebat, quod Comes qui dicebatur Scule dudum poſſederat: eo pacto, ut ille Regulam Scī Benedicti in Anglicum Idioma, de Latino transferret. Qui ſic fecit.

S. 7. *Cod. membr. in fol. min. longe ante Conquiſitionem Angliæ ſcriptus, in quo continetur* Collectio Homiliarum Saxonicarum, *quarum prima eſt*

EXAMERON ANGLICE.

(*cujus folium primum recenti manu reſtituitur, & ſic*)

I. Pag. 1. *Incip.* On ꝼumum oðþum Spelle þe ꝼæðon hꝑilon æꝼ hu ælmihtiga God ealle þinge ge ſceop. *Vide ſupra, pag.* 36.

II. Pag. 15. VII. Kl̄. IANUARII. NATIUITAS Dn̄i Nr̄i Ih̄u Xp̄i.

Incip. We ꝑillaþ to tꝙmmincge eoꝼꝼeꝼ geleaꝼan eoꝼ geꝼeccan. *Vide ſupra, pag.* 19.

III. Pag. 24. VII. Kl̄. Ian̄. PASSIO BEAT STEPHANI PROTOMARTYR.

Incip. We ꝛæðaþ on þæne bec þe ir gehaten Actuꝼ Apoꝼtoloꝼum þæt ða Apoꝼtolaꝼ gehadodon ꝼeoꝼon Diaconaꝼ on þæne gelaðunge. *V. ſupra, p.* 9.

IV. Pag. 32. VI. Kl̄. Ianū. Aſſūptio Scī Iohan. Apl̄i. Et Evuangelistae.

Incip. Iohanneꝼ ꝼe Goðꝼpellene Cniꝼteꝼ ðýnlinꝝ ꝑeanð on þiꝼum dæge to heoꝼonan niceꝼ mýnhþe ðuꝛh goðeꝼ neoꝼunge genumen. *V. ſupra, p.* 9.

V. Pag. 42. VI. Kl̄. Ian̄. NATALE INNOCENTVM INFANTVM.

Incip. Nu to ðæꝝ Goðeꝼ Gelaþunꝝ geond eallne ymbhꝑýꝛꝛt mæꝛꝛaþ þæꝛa eadigra Cilðra ꝼꝛeolꝛtiðe. *Vide ſupra, pag.* 10. *Notandum quoque, Concluſionem hujuſce ſermonis, & Initium ſequentis, cujus Rubrica erat* DE EPIPHANIA Dn̄i, *& ab his verbis Incipiebat* Men þa leoꝼeꝛtan. nu ꝼon ꝼeapum dagum ꝑe oꝼeꝛ-hæðdon þiꝛ Goðꝼpell. *Sic autem, ut ſupra videre eſt, pag.* 10.

VI. *Expl.* He ir to ꝛecenne miþ ꝼoþꝼæꝛtꝛe heoꝼtan. ⁊ anꝛæðum mode. Se ðe leoꝼaþ ⁊ nixaþ miþ ꝼæðeꝛ ⁊ halgum gaꝛte on eallna ꝑopulða ꝑopulð AMEN.

VII. Pag. 54. DOMINICA. III. POST EPIPHA Dn̄i

Cum autem deſcendiſſet Ih̄c de monte, ſecutæ ſunt eum turbæ multæ. & reliqua.

Incip. Matheuꝼ ꝛe eadiga Goðꝼpellene apꝑat on þiꝼene Goðꝼpellican ꝛæðung. *Vide ſupra, pag.* 10.

VIII. Pag. 63. In Purificatione Scae Mariæ.

Poſtquam impleti ſunt dieꝼ purgationiſ Mariæ. & rel.

Incip. God bebeaþ on ðæne ealðan æ. ⁊ het Moýꝛeꝼ ðone Henetogan þæt he hit apꝑite. *V. ſup. p.* 11.

IX. P. 73. Dominica In Qvinqvagesima.

Aſſumſit Ih̄c duodecim diſcipulos ſuoſ. & reliq.

Incip. Heꝛ ir genæð on ðýꝛum Goðꝼpelle þe ꝛe nu gehýꝛðon oꝼ ðæꝼ Diaconeꝼ muþe. *V. ſup. p.* 12.

X. Pag. 81. Dom̄c. I. In Qvadragesima.

Ductuſ eſt Ih̄c in deſertū. & reliqua.

Incip. Ic ꝼolde eoꝼ tꝛahtnian þiꝛ Goðꝼpell þe man nu beꝼoꝛan eoꝼ ꝛæðð. *Vide ſupra, p.* 31.

XI. P. 123. Dom̄c III. In Qvadragesima.

Erat Ihs̄ eiciens demonium. & reliqua.

Incip. On þæne mæꝛan tide þe ꝛe miðheoꝛta Hælend ꝑunode miþ mannum on ꝛoðne mennirc-nýꝛꝛe. *Vide ſupra, pag.* 31.

XII. Pag. 131. Dom̄c. In Media Qvadragesima.

Abiit Ihs̄ tranſ mare Galileæ. & reliqua.

Incip. Se Hælend ꝼeꝑde oꝼeꝛ ða Galileiꝛcan ꝛæ ðe ir gehaten Tiberiaðir. *Vide ſupra, pag.* 32.

XIII. Pag. 138. VIII. Kl̄. Aprīl̄ Adnuntiatio Scae Mariae.

Miſſus eſt Gabrihel Angeluſ. & reliqua.

Incip. Vne ꝛe ælmihtiga Scýppend ꝛe þe calle geꝛceaꝼta butan ælcum antimbre. *V. ſupra. p.* 11.

XIV. Pag. 147. In Dominica Palmarum.

Incip. Cniꝼteꝼ ðnoꝑung ꝼæꝼ genæðd nu beꝼoꝛan ur ac ꝑe ꝑýlleð eoꝼ ꝛecgan nu æꝛeꝼt hu he com to ðære býꝛig Hieꝛuꝛalem. *Vide ſupra, pag.* 19.

Cinclice ꝼeaꝼaꝼ ꝼoꝛbeoðaþ to ꝛecgenne æniꝝ ꝛꝑell on þam þꝛim Spiꝝðagum. *V. p.* 73.

XV. Pag. 157. Dom̄c. Scae Paschæ.

Incip. Oꝼt ge gehýꝛðon embe ꝼæꝼ Hælendeꝼ Æꝛiꝛt hu he on ðiꝛum dæge. *Vide ſupra, pag.* 13.

XVI. Pag. 165. Dom̄c. I. Post Pascha.

Cum eſſet ſero die illo. una Sabbatorum. & reliqua.

Incip. Æꝼteꝛ þæꝼ Hælendeꝼ Æꝛiꝛte ꝑæꝛon hiꝛ Diꝛcipuli belocene on anum huꝛe. *V. ſ. pp.* 14. & 122.

XVII. Pag. 173. Dom̄c. II. Post Pascha.

Dixit Ih̄c diſcipuliſ ſuiſ; Ego ſum paſtor bonus. Bonus paſtor animam ſuam ponit pro ovibus ſuis. Et Reliqua.

Incip. Thiꝛ God ꝛpell ðe nu genæð þæꝼ cꝙþ þæt ꝛe Hælend cꝛæðe be hým ꝛýlꝼum. *Hæc homilia multo ampliꝛ eſt illa quæ ſupra memoratur, pag.* 14 *& ſic*

Expl. Thæt uꝛ ꝛe gode hýnde Hælend Cniꝛt to hiꝛ halgum gebadenige into heoꝼonan nice ꝛꝑa ꝛꝑa he þam eallum behet þe hine luꝼiaþ. Tham ꝛý ꝑulðon ⁊ loꝼ on ealna ꝑopulða ꝑopulð abutan ende. amen.

XVIII. Pag. 189. In Letania Maiore.

Incip. Thaꝛ dagaꝛ ꝛýnd gehatene Letanige þæt ꝛýnd Gebed-dagaꝛ. on ðiꝛum dagum ꝑe ꝛceolon biddan uꝑe eoꝑlicna ꝼæꝛtma genihtꝛumnýꝛꝛe. *Vide ſupra, pag.* 1.

XIX. P. 197. Fer. III. De Dominica Oratione.

Incip. Se Hælend Cniꝛt ꝛýððan he to ðýꝛom liꝼe com. *Vide ſupra, pag.* 2.

XX. P. 210. Fr̄. IIII. De Fide Catholica.

Incip. Ælc Cniꝛten men ꝛceal æꝼteꝛ niht cunnan. *Vide ſupra, pag.* 2.

Deſideratur fere tota hæc Homilia, una cum magna parte ejus quæ ſequitur, cujus Rubrica

XXI. Pag. 211. Fuit Sermo In Die Pentecosten, & ab his verbis Incipiebat, Fnam ðam halgan Eaꝛteꝑlican dæg, & ſic

Expl. Biꝛceoꝑeꝼ ꝛýnd þæꝼ ýlcan habeꝼ on goðeꝼ geladunge. and healdaþ ða geꝼetnýꝛꝛe on heoꝑa

Digitized by Google

bıſceopunge. ſpa ðæt hi ſettaþ heopa hanð oſep ȝeſullobe menn ⁊ bibbað þæt ſe ælmihtiga healðend him ſenð þa ſeoſon healðan ȝiſe hiſ ȝaſtes. ſe ðe leoſað ⁊ pixað abutan endе. amen.

XXII. Pag. 215. SERMO AD POPULUM IN OCTAVIS PENTECOSTEN.

Incip. We pillað eoþ ſecȝan ſume ſputelunge nu be þam halȝum tiðum. *Vide ſupra, pag.* 30.

XXIII. Pag. 233. DOMC. II. POST PENTECOSTEN.

Homo quidam erat diveſ & induebatur purpura & byſſa. & rel.

Incip. Se healðenða Dnihten ſæðe þiſ biȝſpell hiſ ȝinȝnum þuſ cpeðende. *Vide ſupra, pag.* 3.

XXIV. Pag. 241. DOMINICA. IIII. POST PENTECOSTEN.

Erant adpropinquantes ad Ihm̄.

Incip. Thæt haliȝe Godſpel uſ ſecȝð þæt Geneſan anð ſynfulle men. *Vide ſupra, pag.* 4.

XXV. Pag. 250. VIII. KL̄. IULII. NATIVITAS SCI IOHAN. BAPTISTAE.

Incip. Se Godſpellepe Lucaſ appat on Cnihtef-bec be acennebnyſſe þæſ Fulluhtepeſ. *V. ſupra, p.* 4.

XXVI. Pag. 270. III. KL̄. IULII. PASSIO APOSTOLORUM PETRI ET PAVLI.

Venit Ihs̄ in partes Ceſarē. & reliqua.

Incip. Matheuſ ſe Godſpellepe appat on ðæpe Godſpellican ȝeſetnyſſe ðuſ cpeþende. *V. ſup. p.* 4.

XXVII. Pag. 274. DE PASSIONE BEATORUM APOSTOLORUM PETRI ET PAVLI.

Incip. We pyllað æftep ðiſum Godſpelle eoþ ȝeneccan ðæpa Apoſtola ðnohtnunga. *V. ſup. p.* 4.

XXVIII. P. 283. II. KL̄ IULII. NATALE SCI. PAVLI APL̄I.

Init. Godeſ Gelaðunȝ puhðað þyſne dæȝ þam mæpan Apoſtole Paule to puhðmynte. *V. ſup. p.* 4.

Notandum quod nonnullis in Codd. hæc Homilia in binas Homilias dividitur.

XXIX. Pag. 294. DOMINICA XI. POST PENTECOSTEN.

Cum adpropinquaſſet Ihs̄ Ieruſalem.

Incip. On ſumeſe tiðe pæſ ſe Hælenð ſaſenðe to Hieruſalem. *Vide ſupra, p.* 5.

XXX. Pag. 305. IIII. ID̄. AVḠ. PASSIO SCI LAVRENTII. M̄.

Incip. On Deciſ dæȝe þæſ pælhneopan Caſeſeſ. þæſ ſe halȝa Biſceop Sixtuſ on Romana-byriȝ ðnohtnienðe. *Vide ſupra, pag.* 16.

XXXI. Pag. 318. DE ASSVMPTIONE BEATAE MARIAE EX EPL̄A IERONIMI.

Incip. Ieponymuſ ſe haliȝ Saceſð apþat ænnē piſtol be ſonþſiþe þæſe ēðiȝe Maſian Godeſ cenneſtan. *Vide ſupra, pag.* 21.

XXXII. Pag. 332. VIII. KL̄. SEP̄. PASSIO SCI BARTHOLOMEI APLI.

Incip. Wyrð-ſniteſaſ ſecȝað þæt ðaȝ leoðſcipaſ ſind ȝehatene India. ſeo ſonme India lið to þæpa Silheaſpena ſuce. *Vide ſupra, pag.* 17.

XXXIII. Pag. 347. VII. KL̄ SEPTB̄. DECOLLATIO SCI IOHAN BAPTISTE.

Miſit Herodes & tenuit Iohannem. &c reliq.

Incip. Mancuſ ſe Godſpellepe appat on Cnihteſ-bec be þam mæpan Fulluhtepe Iohanne. *V. ſ. p.* 41.

XXXIV. P. 357. VI. ID̄ SEPTEMBRIS. NATIVITAS SCAE M̄ARIAE.

Incip. M̄. þa l. pe ſynð ȝemyngode ðuph ðyſeſ dæȝeſ ſunþmynt. ðe pe puhðiað to loſe ðæpe eadiȝan Maſian. *Vide ſupra, pag.* 41.

XXXV. Pag. 359. INCIPIT DE SCA̅ VIRGINITATE.

Incip. Se haliȝa hælenð Cnihſt ⁊ ſe heoſenlica æþeling. oſ hiſ ælmihtiȝan ſæðep þæſ æſſne acenneð. *Vide ſupra, pag.* 41.

XXXVI. Pag. 375. DOMC. XIIII. POST PENTECOSTEN.

Ibat Ihs̄ in civitatem quæ vocatur Naim. & reliq.

Incip. Vne Dnihten ſēnde to ſumepe byſiȝ ſeo iſ ȝehaten Naim. *Vide ſupra, pag.* 6.

XXXVII. Pag. 382. III. KL̄ OCTB̄. DEDICATIO AECCL̄AE SCI MICHAHELIS ARCHANGELI.

Incip. Manezum iſ cuð ſeo haliȝe ſtoſ Sce̅ Michaheleſ on ðæpe ðune þe iſ ȝehaten Gaſȝonuſ. *Vide ſupra, pag.* 22.

Notandum, quod in nonnullis Cod. hæc Homil. in binas dividitur.

XXXVIII. Pag. 394. DOMC. XX. POST PENTECOSTEN.

Loquebatur Ihc̄ cum diſcipulis ſuiſ in paraboliſ dicenſ.

Incip Dnihten þæſ ſpecende on ſumepe tiðe to hiſ Apoſtolum miþ biȝſpellum. *Vide ſupra, pag.* 6.

XXXIX. Pag. 407. KL̄. NOVEBRIS. NATALE OMNIV SCORVM.

Incip. Haliȝe laneoraſ pæðdon þæt ſeo ȝeleaffulle ȝelaðunȝ þiſne dæȝ. *Vide ſupra, pag.* 7.

XL. Pag. 414. TRACTVS DE EVANGELIO.

Videns Ieſus turbas aſcendit in montem. & reliqua.

Incip. Thæt haliȝe Godſpel þe nu lytle æp æteſoran eoþ ȝeræd þæſ. *Vide ſupra, pag.* 8.

Notandum quod in nonnullis Codd. hæc Homil. cum ſuperiori in unam coaleſcit.

XLI. Pag. 421. IX. KL̄ DECEMB̄. NATALE SCI CLEMENTIS MARTYR.

Incip. Men ða leoſoſton eoſen ȝeleaſa bið ðe tſumſa. ȝiſ ȝe ȝehyſað be Godeſ halȝum. *Vide ſupra, pag.* 8.

XLII. Pag. 434. II. KL̄. DECEMB̄. NATALE SCI ANDREAE APOSTOLI.

Ambulanſ Ihc̄ iuxta mare Galileæ.

Incip. Cnihſt on ſumepe tiðe ſende pið ðæpe Galileiſcan ſæ ⁊ ȝeſeah tpeȝen ȝebpoðpu Symonem ſe þæſ ȝecigeð Petpuſ. ⁊ hiſ bpoðop Andpeam. *Vide ſupra, pag.* 9.

Notandum, quod in nonnullis Codd. hæc Homil. cum ſequenti conjungitur.

XLIII.

Digitized by Google

XLIII. P. 440. Passio Scī Andree Aplī.

Init. Se Apoſtol Andreas æfter Criſtes ðrowunge ſende to þam lande þe ıſ gehaten Achaia. *V. ſ. p. 9.*

Hac in parte Codicis folia quædam errore Bibliopegi fœdiſſime tranſponuntur.

XLIV. Pag. 87. Domcī. I. In Aduentu Dnī.

Incip. Thiſes dæges þenung ȝ ðýſſene tide mæriþ. ſprecaþ ymbe Godes to-cyme.

Hæc homilia multo amplior eſt illâ, quæ ſupra memoratur, pag. 8. & ſic

Expl. We ſecgaþ eop þaſ lare þæt ȝe æfne gelýfon. on þone ælmihtiȝan God ſe þe ealle geſceafta geſceop þurh his mihte. ðam ſý wuldor ȝ los a to worulde. amen.

XLV. Domcī. II. In Aduentv Dnī.

Erunt ſigna in ſole & luna. & reliq.

Incip. Se Godſpellere Lucas awrat on þiſum dæȝþerlican Godſpelle. *Vide ſupra, pag. 8.*

XLVI. Pag. 451. Sermo In Natale Vnivs Cónfeſſoris.

Hunc ſermonem nuper rogatu venerandi Epiſcopi Athelwoldi, ſcilicet junioris, Anglice tranſtulimuſ, quem hujuſ libelli calci inſcribi fecimuſ. ne nobiſ deſit, cum ipſe habeat.

Ex quibus mihi liquet, codicem hunc olim fuiſſe ipſius Ælfrici peculium.

Vigilate ergo. & reliqua.

Incip. Matheus ſe ȝodſpellere uſ ſæde on ðýſum ȝodſpelle þæt une hælende criſt. *Vide ſup. p. 25.*

S. 8. *Cod. membr. & antiquus, in fol. min. & craſſiori, diverſis manibus exaratus, in quo continetur uberrima Collectio* Homiliarum Saxonicarum, *quas, ſaltem ſi fides adhibenda ſit Adnotationi quam nonnemo recenti manu ſcripſit,* Ælfricus Abbas tranſtulit.

Hoc Ordine in MS. *exhibentur.*

I. fol. 1. Sermo in natale dnī.

Incip. Thæt haliȝe ȝodſpell be ðære hean medomnýſſe þiſſe haliȝan tide. þe nu andweard iſ. ȝ uſ læreð þæt we þaſ haliȝan tid ȝedafenlice ȝ clænlice weorþian. Godes naman to loſe ȝ to wulde.
Expl. ȝ we beoð liſiȝende buton deaðe. ȝ ȝaſtlice herigaþ uneſ Dryhtnes naman Hælendes Criſtes. Se ðe leofaþ ȝ rixaþ to widan ealde. A M.

II. fol. 7. In natl. Scī Stephani protomartýr.

Incip. We rædaþ on ðære bec þe iſ ȝehaten Actuſ Apoſtolorum. *Vide ſupra, pag. 9.*

III. fol. 12. In aſſumptione Scī Iohannis aplī.

Incip. Iohanneſ ſe Godſpellere Criſtes ðýrlinȝ. ſeaſ on ðýſſum dæȝe. *Vide ſupra, pag. 9.*

IV. fol. 21. v. Kl. Ian. In natl. Innocentum.

Incip. Nu to dæȝ Godes ȝelaþunȝ ȝeond ealne ymbhwýrft mærſiaþ. *Vide ſupra, pag. 10.*

V. fol. 27. b. Kl. Ian circumciſio dnī.

Incip. Se Godſpellere Lucas beleac his dæȝðerlice Godſpel mid ſeafum worðum. *Vide ſupra, p. 10.*

VI. fol. 34. b. In epiphania dnī.

Incip. Men þa leoſeſtan nu ſon ſeafum dagum we oſer hæfdon his Godſpel. *Vide ſupra, pag. 10.*

VII. fol. 43. b. dominica. I. poſt theophaniā domini.

Incip. Monaðas uſ ȝ mengaþ on þiſum bocum hu Scī Gregoriuſ ſe halȝa ſpritere ſe ðis ſpræc ſette ȝ ſpræc. *Vide ſupra, pag. 10.*

VIII. fol. 47. dominica. II. poſt theophaniā dnī.

Nuptiæ factæ in chana Galileæ. & erat mater Ieſu ibi.

Incip. Iohanneſ ſe Godſpellere cwæð on þære Godſpellican race. *Vide ſupra, pag. 24.*

IX. fol. 57. b. dominica. III. poſt theophaniā.

Cum deſcendiſſet Ihs de monte ſecutæ ſunt eum turbæ multæ. & reliqua.

Incip. Matheus ſe eadiga Godſpellere awrat on þiſre Godſpellican gebinge. *Vide ſupra, pag. 10.*

X. fol. 64. b. iiii. Nonüs. Febr. In purificatione Scæ Mariæ.

Incip. God bebead on ðære ealdan æ. ȝ het Moyſes þone Hebreiſcan. *Vide ſupra, pag. 11.*

XI. fol. 73. iiii. Id. In natl. Scī Gregorii pape.

Incip. Gregoriuſ ſe halȝa Papa Engliſcre þeode Apoſtol. on þiſum andweardum dæȝe. *V. ſ. p. 11.*

XII. fol. 81. xiii. Kl. Aprl. In natal. Scī Cuðberhti epi.

Incip. Cuðberhtuſ ſe halȝa Biſceop ſcinende on manegum ȝeearnungum. *Vide ſupra, pag. 11.*

XIII. fol. 90. In Natale Scī Benedicti Abbatiſ.

Incip. Benedictuſ ſe halȝa Abbud on ðiſum andweardan dæȝe ȝeſat of ðiſum deadlican liſe to þam ecan. *Vide ſupra, pag. 11.*

XIV. fol. 103. b. In adnunciatione Scæ Mariæ.

Incip. Uſe ſe ælmihtiȝa ſcýppend ſe þe ealle ȝeſceafta buton ælcon antimbre. *V. ſupra, pag. 11.*

XV. fol. 110. Dominica in ſeptuageſima.

Simile eſt regnum cœlorum homini patri familiaſ. qui exiit primo mane.

Incip. Se Hælend cwæð þæt heofonan rice wære ȝelic rumum hinebeſ-ealde. *Vide ſupra, pag. 9.*

XVI. fol. 115. b. *Deſideratur Rubrica, quæ in aliis Codd. eſt* De Allelvia.

Incip. We ſillað eop ſæcȝan be ðiſſere andweardan tide. *Vide ſupra, pag. 12.*

XVII. fol. 117. Domca in ſexageſima.

Cum turba plurima convenirent ad Ihm. & de ciſitatibus properarent ad Ihm. & reliq.

Incip. On rume tide þa þa micel menniu ſamod comon to ðam Hælende. *Vide ſupra, pag. 12.*

XVIII. fol. 122. b. Dominica. in quinquageſima.

Aſſumpſit Ihs. xii. diſcipulos ſuos.

Incip. Hes iſ ȝeſæd on ðiſum Godſpelle þæt we ȝehýndon of ðæſ Diaconeſ muðe.

Vide ſupra, pag. 12.

Digitized by Google

XIX. fol. 128. b. Dominica in quadragesima.

Incip. Men ða leorodon. eor eallum is cuþ. þæt ðes gearlica ymbsinne. *Vide supra, pag.* 12.

XX. fol. 132. b. Dominica. II. in quadragesima.

Incip. Men ða leorodan. ic cyðe eor þæt ðeo ðing syndon æresc on foreweardum. *V. sup. p.* 12.

XXI. fol. 137. Dominica. III. in XL.

Incip. Ge hearað nu men ða leorodon. hu ðas halgan bec eor mynegiað. *Vide supra, pag.* 12.

XXII. fol. 140. b. Dominica. IIII. in XL.

Incip. Men þa leorodan se willað hen sprecan fearum fordum be ðam þrym ðingum. *V. s. p.* 13.

XXIII. fol. 145. Dominica. V. in XL.

Incip. Men þa leorodan. us is on ælcne sæl geomlice to smeagenne ⁊ to hycgenne. *V. sup. p.* 13.

XXIV. fol. 150. Dominica. II. in quadragesima.

Egressus inde Ihs secessit in partes Tiri & Sidonis.

Incip. Dnihten Hælend ðreade mid fordum ðæra Iudeiscra þrynnysse. *Vide supra, pag.* 56.

XXV. fol. 153. Dominica quinta in quadragesima.

Incip. Theos tid fram ðisum anfealdum dæge od þa halgan Easter tide. *Vide supra, pag.* 58.

XXVI. fol. 160. Passio dni. in ramis palmarum.

Passio dni nri Ihu Xpi secdm Matheum.

Incip. Men þa leorodan. þis is user Dnihtnes þrowung Hælendes Cnistes æftan Matheus. *Vide supra, pag.* 13.

XXVII. fol. 166. b. Fr. quinta In cena Domini.

De hujus diei veneratione & de Dni missa in memoria æternè Iohannes Evangelista venera - - -

Incip. Sæged on ðisum bocum be ðære anwunðenesse ðises halgan dæges. *Vide supra, pag.* 13.

XXVIII. fol. 174. b. Fr. v. in Paraceuen.

Incip. Hwæt se ælmihtiga Dnihte þæs symle sprece gemyndig. *Vide supra, pag.* 13.

XXIX. fol. 186. De Sabbato sco.

Incip. Men ða leorodan. se magon hwilcum fondu sæcgan be ðære anwunðnysse. *Vide supra, p.* 13.

XXX. fol. 196. b. Dominica in die Sca Pasce.

Incip. Oft ge gehyndon ymbe þæs Hælendes Æristr. hu he on ðysum dæge of deade aras. *Vide supra, pag.* 13.

XXXI. fol. 202. Dominica. I. post Pascha.

Incip. Æftan þæs Hælendes Æristre penon his Discipuli belocene. *Vide supra, pag.* 14.

XXXII. fol. 206. b. Dominica. II. post Pascha.

Incip. This Godspel þe nu genæh þæs. cyð ðæt se Hælend cwæde be him sylfum. *Vide supra, p.* 14.

XXXIII. fol. 209. Kl Mai in natale Apostolorum Philippi et Iacobi.

Incip. Philippus se Godes Apostol þe we on þisum dæge wurþiað. *Vide supra, pag.* 14.

XXXIV. fol. 211. *Desideratur Rubrica, quæ in al. Cod.* MS. *est*

PASSIO Scī IACOBI APOSTOLI.

Incip. We wurþiað eac on ðes seres sneolstide oðerne Apostol Iacob. *Vide supra, pag.* 14.

XXXV. fol. 213. VI. NON. Kl. MAI. Inuentio Scē Crucis.

Incip. Men þa leorodan. nu to dæg we wurþiað þære halgan Rode gemynd. *Vide supra, pag.* 14.

XXXVI. fol. 215. Eodē die. Passio. Alexandri. Eventi. ⁊ Theodoli.

Incip. On ðisum dæge þrowode Papa Alexander gehaten. *Vide supra, pag.* 14.

XXXVII. fol. 218. IN DIE Scō PASCE.

Incip. Men þa leorodan gelome eor is geræd ymbe user Hælendes Æristre. hu he on ðisum andwerdan dæge æfter his ðrowunge. mihtlice of deaðe aras.

Expl. He us gelæde to his liwendan fæder. þe hine sealde. for unum synnum to deaðe. Si him wuldor ⁊ los þæne welddæde. on ealra worulda woruld AMEN.

XXXVIII. fol. 226. Itē alia de Scō Pasce.

Incip. Hit is swiðe gedafenlic. þæt ge on ðisum Dnihtlicum æristre. sume larlice word æt eorðum larewū gehyron. Lucas se godspellere awrat on cristes bec. þæt on þisum Eastenlicum dæge.

Expl. Dnihten gelærde þam hinedes Hlafordе. þæt þæt he on his Godspelle gecwæð. se þe undenfeh ðænne lytling on minum naman he undenfehð me sylfne. Sy los ⁊ wuldor a þa wel syllendan hælende. AMEN.

XXXIX. fol. 228. b. Alia de Sca Pasce.

Incip. Gelome eteorde une Dnihten hine sylfne his Leorning-cnihtum æftan his æristre. ⁊ mid him ðigde lichamlice bigleofon. and hi mid his lare getrymde.

Expl. ⁊ þæt ne beo næfre ðurh done laðan deofol adwæsced. þæt se mid leohte user geleafan. ⁊ godum geafnungum to ðam ecum life becumon moton. AMEN.

XL. fol. 231. b. In natale Scō rum. MARTYRUM.

Cum audieritis prælia & seditiones nolite terreri. & reliqua.

Incip. Se Hælend forsæde his leorning-cnihtum ðises midan eardes fneceduisse. *V. supra, p.* 7.

XLI. fol. 236. b. In natale unius Confessoris.

Homo quidam peregre proficiscens uocauit seruos suos & tradidit illis bona sua. & reliq.

Incip. Use Dnihten sæde his bigspel his Leorning-cnihtum. He cwæð þæt sum nice mann polde fanan. *Vide supra, pag.* 7.

XLII. fol. 242. In natale Sca rum Uirginum.

Simile est regnum cœlorum decem Virginibus quæ accipientes lampadas suas exierunt obviam sponso & sponsæ. & reliq.

Incip. Se Hælend sæde gelomlice bigspel behwilcum ðingum his leorningcnihtum. *Vide supra, pag.* 7. ***Truncata est hæc homilia post verba sequentia*** þæt godspel belicð ðus. pacias eornostlice forþan

þe

Digitized by Google

þe ȝenýto þone dæȝ ne ða tíd. Nat nan man þýrrene ponulde ȝeendunge. ne ſunðon hiſ - - -

XLIII. fol. 248. In aſcenſione Domini.

Incip. Lucaſ ſe Godſpellere uſ monade on þiſſene Piſtol-nædinge. þuſ cpeþende. *Vide ſupra, p.* 3.

XLIV. fol. 253. b. In die Pentecoſten.

Incip. Fnam þam halȝan Eaſteſlican dæȝe. ſýnd ȝetealde fiſtiȝ daȝa to ðiſum dæȝe. *V. ſup. p.* 3.

XLV. fol. 259. b. Domc̄. I. poſt octaȝaſ Pentecoſten.

Homo quidam erat diveſ & induebatur purpura. & reliqua.

Incip. Se pealdenda Dnihc̄. ſæde þiſ bigſpell hiſ ȝingnum. *Vide ſupra, pag.* 3.

XLV. fol. 263. b. Domc̄. II. poſt octaȝaſ Pentecoſten

Homo quidam fecit cenam magnam & reliq.

Incip. Se Hælend ſæde þiſ bigſpell hiſ Leopning-cnihtum. ȝ cpæð. *Vide ſupra, pag.* 3.

XLVI. fol. 266. Alia Napnatio de Euangelii textu.

Incip. Min ȝebnoðna. ðe pillað ſume Cniſteſ ninda (ſundna) eop ȝeneccan. *Vide ſupra, pag.* 3.

XLVII. fol. 267. b. VIII. Kl̄. Ivlii. natiſitaſ Sc̄i Iohanniſ Baptiſtæ.

Incip. Se ȝodſpellere Lucaſ apnat on Cniſteſ-bec. be acennednýſſe Iohanneſ. *Vide ſupra, pag.* 4.

XLVIII. fol. 273. III. Kl̄. Ivl̄. In natale. Sc̄i Petri Apoſtoli.

Incip. Lucaſ ſe Godſpellere uſ ſæde on ðiſſere Piſtol-nædinge (þæt) Heroder Cyning-polde æfter Cniſteſ upſtiȝe heoſonum. *V. ſupra, p.* 4.

XLIX. fol. 274. b. Item alia de Petro.

Incip. Matheuſ ſe Godſpellere apnat on Cniſteſ-bec hu ſe halȝa Petruſ eode up on ðæne ſæ mid cniſt. *Vide ſupra, pag.* 4.

L. fol. 278. b. III. Kl̄. Ivl̄. in natale Sc̄i Petri Apoſtoli Hoc eſt Euangelium.

Venit Ihs̄ in partes Ceſarē Philippi. & reliq.

Incip. Matheuſ ſe Godſpellere. apnat on þære ȝod-ſpellican ȝeſetnýſſe. *Vide ſupra, pag.* 4.

LI. fol. 281. Paſſio Apoſtolorum Petri ȝ Pauli.

Incip. We pillað æfter ðiſum Godſpelle eop ȝeneccan þæra Apoſtola dnohtnunga. *V. ſup. p.* 4.

LII. fol. 286. II. kl̄. Ivl̄. In natale. Sc̄i. Pauli Apl̄i.

Incip. Godeſ ȝelaþung punðað þiſne dæȝ þam mæran Apoſtole Paule to punðmynte. *V. ſup. p.* 4.

LIII. fol. 291. b. Paſſio. Natale. Sancti. Iacobi. Apoſtoli.

Incip. On þiſum dæȝe ſe punþiaþ on uſum loſ-ſangum. and on ſneolſe ðone mæran apl. Iacob. *Vide ſupra, pag.* 5.

LIV. fol. 295. De quantä Euuangeliſtäſ. Matheuſ. Marcuſ. Lucaſ. Iohañeſ.

Incip. Marcuſ ſe Godſpellere be Godeſ dihte ſon to Egypta lande. ȝ þæn læride þæt folc. and to ſulluhte ȝebiȝde. ſnam þam ſulan Hæþenſcype. he ſende þa ȝeond þæt Egyptiſce land ſapende. ȝodeſ ræd.

Expl. We endiað þuſ ðaſ ȝeſetnýſſe her. (ȝ ſý þam pel ſillendan hælende. a ſulðon ȝ loſ butan ælcum ende on ecnýſſe. Amen)

Nonnullis in Codd. hæc Homilia in duas dividitur partes.

LV. fol. 298. b. XIII. Kl̄. Feb̄. Passio. Sc̄i. Sebastiani Martyr̄.

Incip. Sebaſtianuſ hatte ſum halig Godeſ ðeȝen. ſe pæſ lange on lape on Mediolanabýrig. ȝ peanþ ȝefullod mid ſullum ȝeleaſan.

Expl. ȝ mid ȝeonnfulnýſſum. hine bebýrigde. þam ælmihtiȝan to ſulðe. ſe þe ȝepealt ealle þinc̄. nixiȝende. a a on ecnýſſe eceſ ſuloneſ cyning. Amen.

LVI. fol. 306. b. Dominica In Quadragessimö. III.

Ductuſ eſt Ihs̄. in deſertum à ſpiritu. & reliqua.

Incip. Ic polde eop tnahtnian. þiſ Godſpel þe man nu beforan eop ræde. *Vide ſupra, pag.* 31.

LVII. fol. 311. b. Incipit De p̄nitentia. In Quadragessima.

Incip. Læſedum mannum iſ to ſitanne. þæt ælc man býþ ȝefullod on naman þære halȝan þrýnýſſe. ȝ he ne mot na beon eft ȝefullod.

Expl. ðe he uſ æfne ȝecýdde. ðam heoſonlican cyninge. ſý loſ ſe lýfað ȝ nixað in ealra. ſoruldа populda a butan ende on ecnýſſe. Amen.

LVIII. fol. 316. Dominica. III. in quadrageſ̄.

Erat Ihs̄ eïciens demonium. & illud erat mutum. & reliqua.

Incip On þære mænnan tide þe ſe mildheorta Hælend ſunode mid mannum. *Vide ſupra, pag.* 31.

LIX. fol. 321. b. De Sc̄o. Bartholomeo.

Incip. Wýnd ſnitenaſ ſecȝað. þæt þný Leodſcipaſ ſind ȝehatene. *Vide ſupra, pag.* 17, *ubi alia ceruitur Concluſio.*

Fin. Hit ȝelamp þa æft̄ þære hadunge þurh Godeſ ȝiſe. þæt he ſonhte ſeola tacna on Godeſ naman ðurh hiſ ȝeleaſan. ȝ ðurh ſunode. xx ȝeara on þā biſcopdome. ȝ on ȝodre dnohtnunga. ȝ mid ſulfneredum ȝedinḡū ȝefat to dnihtne. þā iſ punðmynt. ȝ ſuldon a on ſonulde. Amen.

LX. fol. 328. Kl̄. Avgvsttüs Passio Sc̄ō-rvm Machabeorvm. (*manu Normanno-Saxonica.*)

Incip. Æfter ðam ðe Alexander ſe egeſulla Cyning todælde hiſ rice hiſ deoflingum ȝehpylcum on hiſ ſondriþe. ȝ heoſen ȝon to rice. ȝehpylc on hiſ healfe.

Incip. ȝ ſra oft ſra hio ȝebuȝon fnam hiſ bigȝencȝum ahpar. þonne punþon hio ȝeſcýnde and ſriðe ȝepitnode. Sý ſuldon ȝ loſ þam pelfullendan ȝode a on ecneſſe, ȝ pe cpeðað. am̄.

Notandum, quod in al. Cod. hæc Homilia (potiſſimam partem ex lib. Machabeorum *deſumpta) in duas dividitur partes.*

LXI. fol. 341. b. De Tribvs Ordinibvs

Incip. Iſ ſra ðeah to pitenne þæt on ðiſſere peoſulde ſind þreo endbnýdneſſe. *V. ſupra, p.* 37.

LXII. fol. 342. b. III. Idvs Agus̄. Passio Sc̄i Lavrentii Mar̄.

Incip. On Deciuſ dæȝe þæſ hneoran Careneſ. *Vide ſupra, pag.* 16.

Digitized by Google

LXIII. fol. 350. In assumptione Scē Mariæ virginis.

Incip. Men þa leorerstan. gehyhþ nu hwæt hes reglþ on þissum bocum be ðære halgan æmnan Scā Marian hu be hire on ðas tid gesorþen wæs.
Expl. ðu gesettest ealle ðine Apostolas to minre byrgenne. ⁊ ic bletsige ðinne ðonne halgan ðe wunaþ in ealles worolda worold. Amen.

LXIV. fol. 353. *Deest Rubrica.*

Et post hæc vocavit Scā Maria omnes apostolas in cubiculo suo & ostendit illis omne indumentum.

Incip. Onð þa æfter þon ða cegde seo halige Maria to eallum ðam Apostolum on hire holiccran. ⁊ him æteowde ealne hire gegyrelean ðe heo wolde æt hire byrgenne habban.

Definit cum Paraphrasi Hymni vulgo dicti Magnificat, *& postremo his verbis*

Expl. ac uton we biddan þa wemnan Scā Marian þæt heo us sie mild ðingere wiþ urne Drihten Hælendne Crist. ⁊ wealdes wæder. ⁊ eces wuldres to ðæm us gefultmige ure Drihten. Amen.

LXV. fol. 360. iii. Kl̄. Octb̄. Dedicatio ecclesie Scī Michaelis Archangelī.

Incip. Manegum is cuð seo halige stor scē Michaheles. *Vide supra, pag.* 24.

LXVI. fol. 367. Exameron sive initium creaturæ. (*Titulus neoterici.*)

Incip. An anginn is ealra ðinga ðætte is God ælmihtig. *Vide supra, pag.* 1.

LXVII. fol. 374. b. De Sancto Iohanne.

Incip. Scs̄ Iohs̄ gereah oþer gastege swilce hit land wære. þa genam hine se Engel. ⁊ gebrohte hine to Patadisum þæt is neoþxna-pange.
Expl. Crist us geneþe. þæt we on ýnne wunian moton. Se þe leorað ⁊ rixað soðlice. mid fæder. ⁊ sunu. ⁊ mid þam halgan gaste. a buton ænde. Amen.

fol. 377. b *Hymni aliquot de* S. Guthlacan.

LXVIII. fol. 378. iii. Idus Novēb Depossō Scī Martini Epī.

Incip. Martinus se wuldorwulla godes andettere wæs acenned of æðel-bosenum magum. on ðam earde ðe is gehaten Pannonia. on þære býrig ðe is gecweden Sabaria.
Expl. Ne magon we awritan ealle his wundra on þisum sontan cwiþe mid cuþum gereorde ac we willað sæcgan hu se soðfæsta gesat.

Immediate sequitur alia Narratio De Obitv Eius. *quæ in aliis Codd. cum superiori conjungitur.*

LXIX. fol. 384. *Incip.* Martinus se eadiga wiste his geendunge gewýsse. æs he wende fram eallum fræcednýssum wires lænan lifes to his leofan Drihtne.
Expl. Uton hine biddan þæt he us þingie to ðam lifiendan Gode þe he on life gecwemde. Sý ó þam a wuldor on ecere worulde þe leofað ⁊ rixað ðurh hine sylfne god. Amen.

Excusatio Dictantis.

quam supra videsis, pag. 6.

LXX. fol. 385. b. *Incip.* Fela fægene Godspell we gehlæraþ.

LXXI. fol. 386. Sancte Andreae.

Incip. Hes sigð þæt æfteh þam þe Drihten Hælend Crist to heofonum astah. þæt þa Apostoli wæron æt somne. and hie sendon hlot him betwonum.
Expl. ⁊ hie cwæðon. an is Drihten God. se is Hælend Crist. ⁊ se halga Gast. þam is wuldor. and gerealð. on þære halgan þrýnnýsse. þurh ealra worulda worulð rehlice a buton ende. Amhn.

S. 9. *Cod. membr. in Quarto, paulo post conquisitionem Angliæ (ut videtur) scriptus, in quo continetur* Collectio Homiliarum Saxonicarum, *hoc ordine.*

I. Pag. 11. Hes segð hu ure Drihten gescop heofonan ⁊ eorðan ⁊ ealle gesceafta.

Init. In principio creavit Deus cœlum & terram. þæt his on englisc. God ælmihtig gescop ærest on angýnne heofonan ⁊ eorþan. Hes we magon gehýnon. þæt heofon næs na æn þam þe se ælmihtiga ýrhta hi gesworhte on angýnne.
Fin. On ðære ecan blisse mid urum Hælende Cristre swa swa he us behaten hæfð. Se þe leorað ⁊ rixað mid leofan fæder. ⁊ þam halgan gaste. on anre godcundnesse. ana soð scýppend ealra þinga. Amen.

II. Pag. 22. Dominica Prima De Adventv Dn̄i.

Incip. Thýses dæges þenung ⁊ ðisses tide mes̄ sweceð ymbe Cristes mæssa. *Vide supra, p.* 8.

III. Pag. 26. Dom̄c. ii. De Aduentv Dn̄i.

Incip. Se Godspellere Lucas awrat on ðisum dæghwænlican Godspelle. *Vide supra, pag.* 8.

IV. Pag. 33. Dom̄c. iii. Vel Qvando Uolueris.

Incip. Se Apostol Paulus ealra deoda lareow. manode þa Cristenan ðe he sylf. *Vid. supra, p.* 36.

V. Pag. 40. Dom̄c. iiii. vel q̄ndo Volueris.

Incip. Gehadedum mannum is swiðe micclum beboden fram Gode sylfum. þæt hi gelomlice sceolon þæt læwede folc. ⁊ þæt ungelæredre mýngian. ⁊ læran þæt hi geornlice to gode. ⁊ to hire halgum gebugan.
Expl. Se bið swiðe gesæliġ. þe hit wile underniman. ⁊ wel gehealdan. God us ealle getýmme. ⁊ gestrangige to ure agenre ðearfe swa hit sylla sit. a worulde. Amen.

VI. Pag. 43. De Nativitate Dn̄i N̄ri Iesu X̄pi.

Incip. We willað to þrimmincge eoweres geleafan. eow geneccan ðær Hælendes acennednesse. *Vide supra, pag.* 19.

VII. De Scō Stephano Protom̄ar.

Incip. We wæðað on þære bec þe is gehaten Actus Apostolorum þæt þa Apostolas. *V. supra, p.* 9.

VIII. Pag. 57. De Sancto Iohanne Evangelista.

Incip. Iohannes se Godspellere Cristre dýrlinc wearð on þissum dæge to heofonan rices. *Vide supra, p.* 9.

IX. Pag. 66. Dom̄c. ii. Be There Halgan Clænnysse.

Incip. Ure Hælend Crist sýdde þæt he lufode ða halegan

halȝan Clænneſſe on hiſ þeoꝛū. ſꝛutelice ðа þа he mæden-man hī to meden ȝeceaſ. and he ſỳlf leoſode butan eallum ſỳnnū on þæꝛ ỳlcan clænneſſe þe hę com to mannum.

Expl. ⁊ ſꝛa biꝺ æfne oþ ðiſſene poꝛulde ȝeendunge. þæt þa clænheoꝛtan on Cꝛiſtes luſe þeonde beoꝺ on halȝum ȝeðingþum oþ þæt hi be cumon to Cꝛiſte ſỳlfum þam ꝛi ꝓulꝺoꝛ to poꝛulde. AMEN. *Hæc Homilia eſt pars Poſterior Epiſtolæ Ælfrici ad Sigefertbum.*

X. Pag. 72. DOM̄. III. ET QVANDO UOLUERIS. BE HEOFON-WARUM. AND BE HEL-WARUM.

Incip. Men þa leoſeſtan. ute ȝehỳꝛan hęꝛ Goꝺes ꝓoꝛꝺ ⁊ ȝelỳfan on unne Guꝺ. ſe þe ȝelỳfan ꝓile. he biꝺ ȝehealꝺen on heoꝛonan. ⁊ ute ȝemunan þæt ſe ſculan ealle beaꝺe beon.

Expl. Ealſꝛa þæteꝛ aꝺꝛæſceꝺ ſỳn. Spa mæȝ ſeo ælmeſſe aꝺꝛæſcan þa ſỳnna. Sỳllan ſe une ælmeſcan nū heoꝛtlice ſoꝛ unum ſỳnnum on Goꝺes naman. he uſ ſỳlliꝺ ece liſ on heoꝛonum abutan ende. amen.

XI. Pag. 73. DOM̄. IIII. ET Q̄DO UOLUERIS. be unum ðnihtene.

Incip. Men ða leoſeſton une Dnihten ælmihtiȝ Goꝺ uſ ſingalice mỳneȝaꝺ þuꝛh hiſ halȝan bec miꝺ þam ȝaſtlicum poꝛðum ðe he ſỳlf miꝺ hiſ muðe bebeaꝺ.

Expl. Ac biꝺꝺan þe unne Dnihten miꝺ halȝum ȝebeðum. ⁊ miꝺ ælmeſſan þæt he uſ ȝehealꝺe on heoꝛonan nice þan he leoſaꝺ ⁊ ꝓixaꝺ. a ꝓoꝛulꝺa poꝛulꝺ abutan ende. amen.

XII. Pag. 78. DOM C̄. V. aut. quando uolueris. be uerbis ðomini.

Incip. Men þa leoſeſtan. utan ȝeþencan ȝeoꝛne on une ȝeþance. ⁊ þæt fæſte healꝺan hu Scs Iacobuſ Cꝛiſtes þeȝn ſæꝺe. hu ſe Hælenꝺ cꝛæꝺ to ſumū peleȝum þa he hine hæfꝺe miꝺ ꝓlence.

Expl. þe ſỳnꝺon þỳꝺen ȝehaten. ȝiſ þe ꝓỳlleꝺ. and ȝelaðoꝺe to þā halȝan hame. ⁊ to þam cỳnelican ſꝛiꝺſtole. ðæꝛ Dnihten ꝓunaꝺ ⁊ ꝓixaꝺ miꝺ eallum halȝum ſaꝛlum. a butan ende on ecneſſe. amē.

XIII. Pag. 83. DOM C̄. IN SEPTVAGESIMA.

Incip. Dnihten ſæꝺe þiſ biȝſpel hiſ Leoꝛninȝcnihtum þuſ cꝛeðende. Simile eſt regnum cœlorum. homini patri familias qui exiit primo mane conducere operarios in vineam ſuam & reliqua. Se hælenꝺ cꝛæꝺ þæt heoꝛonan nice fæſ ȝelice ſumum hineꝺeſ ealoꝛe. *Vide ſupra, pag. 9.*

XIV. Pag. 90. DE ALLELVIA.

Incip. We ꝓillaꝺ eoꝛ ſecȝan be ðiſſene anꝺfeanꝺan tiꝺe. hꝛi ſeo haliȝe ȝelaðunȝ. *Vide ſupra, p. 12.*

XV. Pag. 91. Dominica in Sextāgeſima.

Cum turba plurima convenirent ad Ieſum. & de civitatibuſ properarent ad eum dixit per ſimilitudinem. Exiit qui ſeminat ſeminare ſemen ſuum. & reliqua.

Incip. On ſumene tiꝺe ða þa micel meniu ſamoꝺ. com to þam Hælenꝺe. *Vide ſupra, pag. 12.*

XVI. Pag. 97. Dominica in quinquageſima.

Aſſumſit Ihc̄ duodecim diſcipuloſ ſuoſ ſecreto & ait illis.

Incip. Hen iſ ȝeſæꝺ on ðiſum Goꝺſpelle þe ſe nu ȝehỳnꝺon oſ þeꝛ Diaconeſ muþe. *V. ſup. p. 12.*

XVII. Pag. 104. LAR-SPEL. IN CAPITE IEIVNII.

Incip. On ðiſſene ꝓucan on Woꝺneſ-ðæȝ ſꝛa ſꝛa ȝe ſỳlfe ꝓiton iſ Caput ieiunii. þæt iſ on Enȝliſc Heaſoꝺ Lenȝteneſ-fæſteneſ. We etaꝺ on ðam Sunnan-ðaȝū. on unꝺeꝛn. ⁊ on æfen.

Expl. hu mæȝ nu manna eaꝺmoꝺnỳſſe beon mỳcel ȝeþuht ȝoȝeneſ hiſ eaꝺmoꝺnỳſſe ðe iſ ælmihti Goꝺ. ſi him a ꝓulꝺoꝛ on ecnỳſſe. AMEN. We ſæꝺon nu ðiſ Spell ſoꝛ þā ðe heꝛ beoꝺ leoſ manna on Woꝺneſ-ðæȝ. ⁊ eoꝛ ȝebỳnaꝺ þæt ȝe beon ȝeſcnifene on ðỳſſene ꝓucan. oððe huꝓu on ðæꝛe oþne.

XVIII. Pag. 112. DOM̄. I. IN quaꝺꝛageſima.

Ductuſ eſt Ihs̄ in deſertum & reliq.

Incip. Ic ꝓolꝺ eoꝛ tꝛahtnian þiſ Goꝺſpell ðe man nu beſoꝛan eoꝛ næꝺe. *Vide ſupra, pag. 31.*

XIX. P. 120. FR̄. II. EVANGELIV̄. CV̄ VENERIT.

Incip. MEN þa leoſoꝛton. eoꝛ eallum iſ cuð þæt ðeſ ȝeanlica Ymbꝛỳne. *Vide ſupra, pag. 12.*

XX. Pag. 125. DOM̄. II. IN quaꝺꝛageſima.

Egreſſus in die Ihs̄. ſeceſſit in partes Tyri & Sidonis. & reliqua.

Incip. Dnihten Hælenꝺ ðꝛeaꝺe miꝺ poꝛðum þæꝛa Iuꝺeiſcna manna þỳſỳnnỳſſe. *Vide ſupra, pag.*

XXI. Pag. 129. DOM̄. III. IN quaꝺꝛageſima.

Erat Ihs̄ eicienſ demonium. & reliqua.

Incip. On þæne mæꝛnan tiꝺe. ðe ſe milðheoꝛta Hælenꝺ ꝓunoꝺe miꝺ mannū. *Vide ſupra, pag. 31.*

XXII. Pag. 137. DOM̄. IIII. quaꝺꝛageſ̄.

Abiit Ihs̄ tranſ mare Galileæ. & reliq.

Incip. Se Hælenꝺe ſenꝺe oſen þa Galileiſcean ſæ. *Vide ſupra, pag. 32.*

XXIII. Pag. 142. DOM̄. V. IN quaꝺꝛageſima.

Incip. Theoꝛ tiꝺ ſnam þiſum anꝺfeanꝺum ðæȝe oþ þa halȝan Eaſteſ-tiꝺe. *Vide ſupra, pag.*

XXIV. Pag. 151. FR̄. VI. ANTE RAMOS PALMARUM.

Collegerunt pontifices & Phariſæi concilium & dicebant. Quid faciemus quia hic homo multa ſigna facit? & reliqua.

Incip. Thæt haliȝe Goꝺſpel þe ȝe ȝehỳnꝺon un næꝺon. *Vide ſupra, pag.*

XXV. Pag. 155. DOM̄. IN DIE RAMIS PALMARVM.

Incip. Cꝛiſtes ðꝛoꝛunȝ fæꝛ ȝeneꝺ nu beſoꝛan uſ. *Vide ſupra, pag. 19.*

XXVI. P. 163. FR̄. II. DE PASSIONE ðomini.

Incip. Dnihteneſ ðꝛoꝛunȝe ſe ꝓillaꝺ eoꝛ ȝeðafenlice ſecȝan. on Enȝliſcum ȝeſeoꝛꝺe. *V. ſ. p. 32.*

XXVII. Pag. 174. FR̄. V. IN CENA DOMINI.

Incip. Seȝeð on þiſum bocum be þæſne anꝓunþneſſe ðiſeſ halȝan ðæȝeſ. *Vide ſupra, pag. 13.*

Digitized by Google

XXVIII. P. 184. SERMO DE SACRIFICIO IN DIE PASCHÆ.

Incip. Men þa leoꝼeꝛtan. Gelome eoꝛ ıꝛ ꝛeꝛæd embe unej hælenbej æꝛıꝛte.

Pag. 180. *Folium exſcinditur, quod continebat (ut videtur) partem poſteriorem hujuſce homiliæ, & priorem ſequentis, in illud ſortaſſe*; Ego ſum paſtor bonus. *quæ ſic*

XXIX. *Expl.* ⁊ uton habban ꝛeleaꝛan on ðone liꝛıenban Gobhiht. ⁊ ꝛoþe luꝛe. ꝛoðe nihtꝛıꝛnejꝛe. ⁊ mılðheoꝛtnejꝛe. ⁊ ælmeꝛðæða. ⁊ manþþæneꝛꝛe. þæt uꝛ ꝛe goba hýnbe Hælenð Cꝛıꝛt to hıꝛ halgum ꝛeȝaðeꝛıȝe ınto heoꝛonan nıce ꝛþa ꝛþa he ðam halgum behet þe hine luꝛıað. ðam ꝛý pulðon ⁊ loꝛ on ealna poꝛulða poꝛulð a butan ende.

XXX. P. 198. SERMO IN LETANIA MAIORI.

Incip. Thaꝛ ðagaꝛ ꝛýnð ȝehate Letanie. þæt ꝛýnð Gebeð-ðagaꝛ. *Vide ſupra, pag.* 1.

XXXI. P. 205. FR̄. II. IN LETANIA MAIORE.

Incip. Men ða leoꝼeꝛtan. uꝛ ıꝛ ꝛꝛıðe neoð ðeaꝛꝼ. þæt þe ȝehýꝛon ꝛumne ðæl þýꝛeꝛ ȝaꝛtlıcan Geꝛnıteꝛ. ðe heꝛ uꝛ ꝛoꝛð læþeð ⁊ manað to une Sauple ðeaꝛꝼe.

Expl. Bꝛoðoꝛ mine. þýꝛum þe maȝon ȝeeaꝛnıan þæt þe moton lýꝛıan. anð on bliꝛꝛe beon mıð Dnihten ꝛýlꝼum. ⁊ mıð hıꝛ ðam halgum on heoꝛonan nıce. ðam þe leoꝛað ⁊ nıxað on ealna poꝛulða poꝛulð a butan ende. AMEN.

XXXII. Pag. 213. EODEM DIE DOMC̄.

Incip. Se Hælenð Cꝛıꝛt ꝛýððan he to þýꝛum liꝛe com. ⁊ mann peaꝛð ȝepeaxen. *Vide ſupra, pag.* 2.

XXXIII. Pag. 221. FERIA III. IN LETANIA MAIORE.

Incip. Men ða leoꝼeꝛtan. þe ȝehýnðon ꝛoꝛ hoꝛt ꝛecȝan be þam æðelan to-cyme uneꝛ Dnihtneꝛ. hu he him on ðaꝛ poꝛulð þınȝan onȝan.

Expl. ⁊ to ðam upplıcan ꝛnýð-ꝛtole ðæꝛ Dnihten Cꝛıꝛt ꝛunað ⁊ nıxað mıð eallum halȝum ꝛaꝛlum. ⁊ mıð hıꝛ ðam ȝecoꝛenum on ealna poꝛulða poꝛulð a butan ende. Amen.

XXXIV. Pag. 230. EODEM DIE. DE FIDE CATHOLICA.

Incip. Ælc Cꝛıꝛten mann ꝛceal æꝛteꝛ nıht cunnan. *Vide ſupra, pag.* 2.

Notandum, quod, finem verſus, quinque folia recenti manu exarantur.

S. 10. *Cod. membr. in Octavo grandiori, circa tempora Wilhelmi I Anglorum Regis nitide ſcriptus, in quo continetur*

Gregorii Magni Papæ Dialogorum libri 4. *Saxonicè.*

S. 11. *Cod. membr. & antiquus, in fol. min. partim Saxonicè partim Latine ſcriptus, diverſis temporibus, diverſis manibus. In quo continentur*

I. Annales Saxonici, (*ſive* Chronicon Saxonicum) Eccleſiæ Chriſti Cantuariæ, *circa annum Domini* 891. *exarati; nam ad hunc ann. omnia unâ eadem antiqua manu, Ælfredi Regis temporibus ſatis convenienti, ſcribuntur. Ab Ann.* 891, *uſque ad Ann.* 924, *Res Geſtæ aliis quibuſdam manibus æque antiquis exaratæ traduntur. Ab Anno* 924 *uſque ad Ann.* 1075, *continuatur Chronicon diverſis manibus ſcriptum. Quod oſtendit hunc Codicem eſſe Autographon, nequaquam ad aliorum Codicum fidem deſcriptum.*

Pag. 63. *Res geſtæ à* Lanfranco *Archiepiſcopo, ab Adventu ejus in Angliam, uſque ad mortem ejus, Latine. Hæc omnia publici juris fecit vir doctiſſimus* Abrahamus Whelocus *ad calcem ſuæ Editionis Hiſt. Eccl. Bedæ. Cantab.* 1643.

II. Leges Ælfredi Regis, *quibus recitantur etiam* Leges Inæ Regis Weſt-Saxonum, *Saxonicè, manu æque antiqua ac Annales Saxonici ſcriptæ.*

Nomina Pontificum Romanæ urbis, Archiepiſcoporum Dorouernenſis Eccl̄æ, Eb̄oꝛum Hꝛoꝛenſis eccl̄æ, Orientalium Saxonum, Auſtralium Saxonum, Occidentalium Saxonum, Sciriebuinnenſis Eccl̄æ, Wiltunenſis Eccl̄æ, Cridienſis Eccl̄æ, Eboracenſis Eccl̄æ, Lindisfarnenſis Eccl̄æ, *quæ omnia etiam ni fallor habentur apud Whelocum.*

Sequuntur quædam (ex Beda) de Theodoro Archiepiſcopo Cant. Northanhymbrorum provinciam viſitante, epiſcopos ordinante, in Synodo præſidente, & alia primatis Anglorum officia adminiſtrante, vel eo tempore quo eccleſiæ Eboracenſis & Dunelmenſis ſuos habuerunt Epiſcopos, Boſam ſcilicet & Cuthbertum.

III. *Hæc excipit Tractatus Latinè, Saxonicis Antiquioribus & (ut ita dicam) curſoriis & obſcurioribus Litteris, ſcriptus: in eo autem continentur* Sedulii Preſbyteri *Hymni de Chriſto, cum Vaticiniis ejuſdem.*

S. 12. *Cod. membr. in fol. min. circiter tempus conquiſitionis Angliæ ſcriptus, ac olim Exonienſis Eccleſiæ peculium, in quo, habetur collectio (ut ita dicam)* Canonum Eccleſiaſticorum, *Latinè & Saxonicè, cui præmittitur hæc quæ ſequitur Præfatio Latine.*

Pag. I. Si trecentorum decem & octo reliquorum ſanctorum Patrum Canonum auctoritaſ inviolata ſemper duraret, & Epiſcopuſ atque Cleruſ ſcdm̄ eorum rectitudiniſ normam viverent. ſuperfluum videretur à nobiſ exiguiſ ſuper hanc rem tam ordinate diſpoſitam, aliquid novi retractare aut dicere. Sed dum paſtorum ſubditorumque negligentia, ex his temporibus nimiū crevit, quid aliud agendum nobiſ eſt, qui in tam gravi diſcrimine venimus, niſi ut quantum poſſumus, ſi non quantum debemus, ad rectitudiniſ lineam Deo inſpirante Clerum nrm̄ reducamus? Igitur divino fulti auxilio. adgredimur parvū *Decretulum* facere. per quod ſe clerus ab *inclitis* [l. *inlicitis*] coerceat & otioſa deponat. male diu longeque uſurpata derelinquat. illius videlicet amore, qui noſ ſi emendemuſ in meliuſ ſuo ſcō & pretioſo nos redemit ſanguine. Vigilanti ergo ſtudio inſtructionis formam colligere ſtudeamuſ, in qua plane contineatur. qualiter Prælati vivere, & ſubjectos regere, & in dei ſervitio conſtringere & bene operanteſ & ad meliora prouocare protervoſ. & neglegentes debeant corripere. quatinuſ formula hac vivendi inſpectat. & Deo ſibi adjutorium præbente. humiliter ſuſcepta & efficaciter impleta cum bonorum operum lampadibuſ venienti ſponſo apparere atque ejus thalamum ingredi mereantur. Quia nec infelix poteſt judicari, cui contigerit qualemcunque partem in paradiſum habere, ſed illiſ ibidem forſ datur qui in tantum poſſunt, per vitæ meritum, ad hoc in hujuſ temporis curriculo dum licet, currere feſtinent.

Eadem Præfatio olim ſequebatur Saxonicè, folio autem uno abſciſſo, deeſt pars poſterior, cum Capitulis ſive Rubricis Canonum 30 *prioribus. Capitula vero Saxonica,*

Digitized by Google

xonica, ut melius à Philo-Saxonibus conferantur cum Capitulis Verſionis Saxonicæ Regulæ S. Benedicti, hic in medium proferre placuit.

1. Be eaðmodnyſſe. p. 12.
2. Be Pneorta enbbynonyſſe. p. 14.
3. Be ðam þæt man ſcyle gerceadpiſnyſſe habban on Pneorta gadnunga. p. 16.
4. Ba þam þæt Pneorcaſ on heona gerennædene. ne ſculan naþer ne gyrnan ne habban oferploneſſa ac neod behoſe ðing. p. 18.
5. Be ðam þæt on Pneorta gerennædene ealle gelice onfon ætef ⁊ þætef. p. 20.
6. Be þam gemete ætef ⁊ dnincef. p. 23.
7. Be cyncenan pucþenu. p. 25.
8. Be þam Æncebiacone. ⁊ ðam Pnaoorte. p. 27.
9. Be ðam Hondene. p. 29.
10. Be þam Geatpeande. p. 31.
11. Be þam þæt man geondlice tnymme þa Clauſtnu þæn þa Pneoſtaſ inne ſlapaþ. p. 32.
12. Be ðam þæt þa Pneoſtaſ ſceolon cpiðan oððe don ðonne hi of bebd apiſaþ. p. 35.
13. Be þam godcundan þeodome in niht. p. 37.
14. Be gefyrneſſe haligna þæccena. p. 39.
15. Be Dæghed-ſangum. p. 40.
16. Be pnim-ſangum. p. 43.
17. Be heona handa peonce dæghpamlice. p. 45.
18. Be þnym tidum þæf dægef. p. 45.
19. Be Æfen-tide. p. 46.
20. Be Niht-ſange. p. 47.
21. Be ðæne Spigan æftep Niht-ſange. p. 48.
22. Be þam þæt Pneoſtaſ heona tid-ſangaſ æfþæftlice began. p. 49.
23. Be þæf Sealm-ſangef geonnſulnyſſe. p. 50.
24. Be ðam ðæt hy na pputlice on Cyncan ne ſtandan. p. 51.
25. Be ðam þe ſceolon ſapænde beon. p. 52.
26. Be þam þe on litlum gyltum agyltaþ. p. 53.
27. Be þam heaſod gyltum. p. 54.
28. Be þæne ſneſnunge þæf þe hneoſſeþ heaſod gylt.
29. Be andyttyſſum. p. 57.
30. Be ðam hu man ſcyle Andytnyſſe undenſon. ⁊ Dædbote tæcan. p. 60.
31. Be amanſumunge gylta. p. 63.
32. Be Lencgtenef gehealdnumnyſſe. p. 64.
33. Be tidum on ðam Pneoſtaſ ſceolon etan æne oððe tupa. p. 66.
34. Be Haligna ſneolſe. p. 68.
35. Be þa þæt nan ne gedyrſtlæce oðenne to beatanne. ne to amanſumigenne. p. 69.
66. Be þam þæt on Pneoſt hynede nan ne gehnſtlæce oðenne mid poh to penigenne. p. 70.
37. Be þam godan æfeſte þe Godef þeoþaſ hi betpenan ſceolon habban. p. 71.
38. Be ſeocum Pneoſtum. p. 72.
39. Be Pneoſta gyldan ⁊ heona gercy. p. 74.
40. Be ælmeſſena næme. p. 75.
41. Be þam gemete þe Meſſe-Pneoſtaſ ælmeſſan niman magan. p. 75.
42. Be ðam gymene þe Pneoſtaſ ſculon habban in þam ſolce þe him betæht bid. p. 76.
43. Be ða hpilcu hpæþep man ſcyle betæcan ðæna ælmeſ manna bylyfne. p. 78.
44. Be þa Pnaoſtum. p. 80.
45. Be ðam þe ynixl ealdondomef on gefennædene habban ſceolon. p. 82.
46. Be cildna foſtne ⁊ heondnedene. p. 84.
47. Be ðam þæt ealle Pneoſtſ to Niht-ſange cumon. p. 86.
48. Be þa Sangefum. p. 88.
49. Be þam þe on Cyncan ſceolon næban and ſingan. p. 90.
50. Be þam gemete þæne ſteone. p. 95.
51. Be ðam þæt Pneoſtaſ Munuca culan ne penion. p. 101.
52. Be ðæne gerceadpiſnyſſe on gynelan þæf Pneoſtef hneafef. p. 103.
53. Be ða þæt þa ealdnaſ ſceolon tpifealdne foban hyna undef ðeoddum don. p. 106.
54. Be ðam þæt Pneoſtaſ gehohtſcipe næbbe pið fnembe pif. p. 109.
55. Be ða Pneoſtum þe ne punaþ on heona behate. p. 111.
56. Be þa hu eadmod man ſceal beon fon Godef lufe. p. 112.
57. Be ðam peamodan laneopum. p. 114.
58. Be lane ⁊ bysnungum þæna laneopa. p. 115.
59. Be ſpigan. p. 117.
60. Be þam þæt Pneoſtaſ ſceolan fonbugan ⁊ aſceonian dnuncen. p. 120.
61. Be Pneoſtum. p. 123.
62. Be Pneoſta Regule. p. 126.
63. Be Pneoſta cynnene. p. 128.
64. Be Mæſſe-Pneoſtum þe ſyngaþ. p. 129.
65. Be ðam þæt Mæſſe-pneoſt ane Cyncan habbe. p. 129.
66. Be þa þæt Pneoſtaſ ne beon æt gyſt feonmum. p. 130.
67. Be þa þæt nan Pneoſt ne gunne Mæſſe-pneoſt habef. p. 130.
68. Be þa fon hpi man aponpan ſcyle Mæſſe-pneoſtaſ. p. 131.
69. Be ða þæt man fon feoce gebidban ſceal and hi mid haligum ele ſmipian. p. 132.
70. Be þam þæt manne Mæſſe on unhalgedum hufe. p. 133.
71. Be ðam hu man ſceal bleſſian Bnydguman and Bnyd. p. 133.
72. Be þa hu man healice fneolſ ſceal punþian. p. 134.
73. Be ðam hu man tiddunga ſceal dælan. p. 135.
74. Be þam þæt naþer ne Biſcopaſ ne læpede men ne ſendon Mæſſe-pneoſtaſ buton gefceadpiſneſſe na hpæþer. p. 136.
75. Be þam Mæſſe-pneoſte þe ana mæſſiað ofer ða halgan gebodu þe þæt fonbeodeþ. p. 137.
76. Be ðam þæt nan Mæſſe-pneoſt ne beo gefett to nane Cyncan buton Biſcopef leafe ne eft þanon adnyfen butan hif leafe. p. 139.
77. Be þam bocum þe ælc Mæſſe-pneoſt ſceal on hif Cyncan habban. p. 139.
78. Be þa þæt nan Mynſtnef-ealdof ne undenfo ofſef Mynſtnef Pneoſt buton ſpyrelunge. ⁊ be þæne ſteone þe hit abnecaþ. p. 141.
79. Thif æpenb Gepnit ſend fum Cnuſtef þegen to Mæſſe-pneoſtum. and to oðnef haber Pneoſtum to heona lifef nihtincge. p. 146.
80. Thif if to þam Biſcope. p. 155.
81. Be gefceadpiſnyſſe lane. p. 161.
82. Be þam Pneoſte þe hif Had fonlæd. p. 164.
83. Be þam þæt man nanne Pneoſt mid eaðelicum þingum ne mage gefægnian. p. 165.
84. Be þam þæt Pneoſtaſ hi pannien pyð þa ſcinlacan hipinga Deofla Pnettef.

Ex quibus conſtat hunc Cod. haud continere Canones Nicæni Concilii, ut docti nonnulli tradunt, à Theodoro ***Archiepiſcopo Latine, & deinde ab*** Ælfrico ***Saxonicè verſos: ſed Regulam quandam in uſum Presbyterorum & ſacerdotum, ex Regula Benedicti,*** &c. ***conſarcinatam, quo tamen autore haud mihi vacat perſcrutari.***

S. 13. *Cod. membran. in Octavo diverſis manibus exaratus, circa tempora Regis Eadwardi Confeſſoris dicti, aut paullo antea, in quo continetur* Collectio Homiliarum Saxonicarum, *&c. hoc Ordine*:

I. Pag. 2. Oratio *pro Remiſſione Peccatorum, Saxonicè*.

II. P. 3. In Die Scō Pentecosten.

Incip. Fnam ðam halgan Eaſtenlican dæge. *V. ſ. p. 3.*

III. P. 25. In Natale Vnivs Apli.

Incip. Thef Apoſtolica ſneolſ-dæg manaþ uf to ſpnæcenne. and fum þing eop to ſecganne. *Vide ſupra pag. 6.*

Digitized by Google

IV. Pag. 36. In Natale Plurimorvm Scorvm Martyrvm.

Cum audieritis prelia & seditiones nolite terreri. & reliqua.

Incip. Se Hælend forewræde his Leorninc-cnihtum ðisses middan-eardes fæcednysse. *V. supra, p.* 7.

V. P. 54. In Natale Vnivs Confessoris.

Homo quidam peregre proficiscens. vocavit servos suos & tradidit illis bona sua.

Incip. Vre Drihten sæde þis bigspell his Leorningcnihtum. *Vide supra, pag.* 7.

VI. P. 79. In Natale Scarvm Virginvm.

Simile est regnum celorum decem virginibus, quæ accipientes lampades suas exierunt obviam sponso & sponsæ.

Incip. Se Hælend sæde gelomlice bigspel be gehpilcum. *Vid supra, pag.* 7.

VII. P. 99. (Alia manu.) Sermo Ad Popvlvm In Octavis Pentecosten.

Incip. We pillað eow secgan sume sputelunge nu be ðam halgum tidum þe we healdað. *V. sup. p.* 30.

VIII. P. 150. Lar-Spel. ⁊ Scrift-Boc.

Incip. Leofan men. soð spa ic eow bidde. gehýrað þæt soð is. Undernimende se þe wille. hit is sputol ⁊ gesyne. þæt þes deofolcipe is spiðe forsynegod.

Expl. Thæt is soð. ⁊ na leas. þæt spa hpa spa æniġ ðingsena undeapa begæð of his ende dæġ. he sceal beon cwylmiende mid deoflе. a butan ende. butan he hit gebete.

IX. P. 159. Ammonitio Amici. þæt is gneondlic mynegung.

Incip. Eala gesynsuman men. ⁊ æþele pæpmen. and pifmen. ge Godes anlicnes. Ic bidde eow. ⁊ ic læne eow. ⁊ ic bebeode eow. geclænsiað eow. ⁊ afeormiað eow. ænest eowre eagan fram lýþre gesihðe.

Expl. Biddað eowerne drihten. þæt ge magen. and moten ðurh his mihte. deofol. ⁊ his hete ofercuman. ⁊ to his milde becuman. þær ge habbað mildse. ⁊ blisse. abutan ende. am̄.

X. P. 170. Lar-Spell.

Incip. Men ða leofestan. We gehýndon oft secgan be ðam æþelan to cyme uncs Drihtnes. *Vide supra, pag.*

XI. P. 209. Lar-Spell. (alia manu.)

Incip. We secgeað unum Cyne-hlafonde. ⁊ eallum folce cýðan sýlleð. þæt is ænest þæt ge ealle to Gode ælmihtigum geornе gebugan.

Expl. ⁊ geeadnige þæt be gemanan habban mote on hefena rice þær is ece blis. ⁊ æfne bið. mid þam ðe leofað. ⁊ rixað. a butan ende. Amen.

XII. P. 221. *Desideratur Rubrica.*

Incip. Crist cwæð on his halgan Godspelle. þæt fela fon-tacna scylan gepeaxþan wide on folde. æġðer ge on heofenlicum tunglum ge on eorðlicum stýnungū. æn ða þem se Dom cume.

Expl. þon̄ ge leanað he hit us. swa us leofost bý ð. þon̄ we æfne þær betst bewunian. Him sýmle sý los ⁊ wuldor in ealra worlda worold a butan ende. Am̄.

XIII. Pag. 227. In Letania Maiore. (Alia manu.)

Incip. Thas dagas sýnd gehatene Letaniġe. ðæt sýnd Gebed-dagas. *Vide supra, pag.* 1.

XIV. P. 254. Fr̄. iii. De Dominica Oratione.

Incip. Se hælend crist sýþþan he to þirum life com. ⁊ man peanð gepexen. *Vide supra, pag.* 2.

XV. P. 287. Fr̄. iiii. De Fide Catholica.

Incip. Ælc Cristen man sceal æfter rihte cunnan ægðer ge his Paten noster. *Vide supra, pag.* 2.

XVI. P. 324. In Ascensione Dn̄i.

Primum quidem sermonem feci, & reliq.

Incip. Lucas se Godspellere us manede on ðisse Pistol-dæðinge. *Vide supra, pag.* 3.

Truncatur homilia ad hæc verba: Matheus on Ethiopia. And sva heora gehýlc on his dæle. ⁊ Godes mihte - - - - - *Immo desideratur Tractatus* De duodecim Abusivis, *qui quondam in hoc Cod. ad pag.* 356 *extabat.*

S. 14. *Cod. membr. in Octavo qui ex forma, manu, &c. videtur esse superioris Collectionis pars altera. In hoc cod. continentur homiliæ, quarum Rubricæ, &c. sequuntur.*

I. Pag. 1. De Temporibvs Antichristi.

Incip. Leofan men us is micel þearf. þæt we wæne beon. þæs eġeslican timan þe nu toweard is. *Vide supra, pag.* 28.

II. P. 38. Svnnan Dæges Spell.

Incip. Hæn sæġð on ðisses Drihtnes Æfensetnesse. þæt sýn cýmð sum his sua hæfeste ofen manna bearn. And hit gefeald æfest on Sceotta land. ⁊ hit ðæn forbærnð ealle ða sýnfullan ða þe nu god gnemiað mid sunnan-dæġes weorcum ⁊ sæternes dæġes ofennon.

Expl. ðæn we motan a orsorhlice libban. ⁊ nixian. mid unum Hælende. ⁊ mid eallum his halgum mid sæden. ⁊ mid suna. ⁊ mid ðā halgan gaste. a on ealra worulda worulð. a butan ende. Amen.

III. Pag. 73. Sermone. Angelorvm Nomina.

Incip. Hen ongind m̄. þa leof. ymb uncs Drihtnes Æfensetnesse be ðæne halgan þinnesse. ðe feoll of ðam seofoðan heofone. þurh þone halgan Heah-engel Michael. ⁊ wæs funden in ðam geate þe hatte Efnem.

Expl. Seo him Drihtne simle þanc ge þæs ge ealra his geofena los ⁊ wuldor. a. in ecnesse. abutan ende. Amhn.

IV. P. 95. Lan-Spell.

Incip. Leofan men. Gecnawað þæt soð is. Theos worulð is on ofste. ⁊ hit nealæcð þam ende. *Vide supra, pag.* 24.

V. P. 112. Sermo de Baptismate.

Incip. Leofan men. eallum Cristenum mannum is micel ðearf. þæt hý heora fulluhtes gescead witan. *Vide supra, pag.* 22.

VI. P. 134. Incipiunt Sermones Lupi Epi.

Incip. Leofan men. us is deope beboden þæt we geornlice wingian. ⁊ læran sceolan. *V. supra, p.* 24.

VI. P. 191.

Digitized by Google

VII. P. 161. De Fide Catholica.

Incip. Leofan men. ðoð ſpa eop micel ðearf iſ. undeꝛſtandaþ þæt ælc Cꝛiſten man ah micle ðearfe þæt hē hiꝛ Cꝛiſtendomeſ ġeꝛceaþ pite. *Vide ſupra, pag.* 26. *& nota, quod hunc Sermonem divulgavit* Abrahamus Whelocus, Hiſt. Eccl. Bed. pag. 481. *ad hujus Cod. fidem.*

VIII. P. 182. De Die Iudicii.

Incip. Leofan men, uſe Dꝛihten ælmihtiġ Goð uſ ðuꝛ ſingallice manaþ, ⁊ læꝛeþ. þuꝛh hiꝛ ða halġan bec. þæt ꝑe ꝛihte. ⁊ ſoð ðon heꝛ on ꝑoꝛulde in uſum liſe. ġif ꝑe ꝑillaþ heoꝛena ꝛice begitan æfteꝛ þiſſe ꝑoꝛulde.

Expl. Ac utan luſian Goð oſeꝛ ealle oðꝛe ðinġ. ⁊ hiꝛ ꝑillan ꝑýncan ſpa ꝑe ġeoꝛnoſt maġon. þon ġeleanaþ he hit uſ ſpa uſ leoſoſt biþ. ðoñ ꝑe æfꝛe þæꝛ betꝛt beðuꝛfon. Him ſimble ſý loſ. ⁊ ꝑulðoꝛ. in ealna ꝑoꝛolda ꝑoꝛulð a butan ende. Amen.

IX. P. 204. Heꝛ onġinð be Cꝛiſtendome.

Incip. Leofan men. eallum Cꝛiſtenū mannū iſ micel þearf þæt hý heoꝛa Cꝛiſtendomeſ ġeꝛceaþ ꝑitan. and þæt hý heoꝛa Cꝛiſtendome ꝑihtlice healðan.

Expl. Ac he ġeꝛꝑuteloðe ſpa ðeah þý þꝛiðdan dæġe þa he oſ ðeaðe aꝛaſ þæt he æġðneſ ġepealð hæfþ ġe liſeſ ġe ðeaþeſ. Him ſýmble ſý loſ. ⁊ ꝑulðoꝛ. a in ealna ꝑoꝛulda ꝑoꝛulð a butan ende. Amen.
Vide ſupra, pag. 27.

X. P. 234. Lar-Spell.

Incip. Leofan men. hꝑa mæġ æfꝛe oþꝛum ſuꝛðon fꝛeondſcipe ġecýþan þoñ he hiꝛ aġen ꝛeoꝛh ġeýlle. ⁊ ðuꝛh þæt hiꝛ fꝛeond þiþ ðeaþ ahnedde.

Expl. Thoñ ſe eaꝛma lichama. ⁊ ꝛeo ſapel hi toðæleþ þoñ uſ fonlætaþ ealle uꝛe ꝑeoꝛulð fꝛeond. ⁊ nede ſcýlon. ne maġon hý uſ þonne æniġe ġoðe. ac biþ æt Goðe anum ġelanġ eal hꝑæt ꝑe ġeſaꝛan ſcýlon. Him ſimble ſý loſ. ⁊ ꝑulðoꝛ. in ealna þoꝛulda ꝑoꝛulð. a butan ende. Amhn.

XI. P. 242. Lar-Spell.

Incip. Men ða leoſeſtan. Scs Gregorivs cꝑæþ. Ic eop halſiġe on ðone Dꝛihtē þe ġeſcop heoſene ⁊ eoꝛþan. *Vide ſupra, pag.* 22.

XII. P. 281. Sermo In Letanie Maiore Vel Quando Volveris.

Incip. Se Apoſtol Paulus ealna þeoða laneop maneðe þa cꝛiſtenan ðe he ſýlf æꝛ to ġeleaꝛan ġebiġðe.
Vide ſupra, pag. 36.

XIII. P. 308. Lar-Spell.

Incip. We ꝑillaþ heꝛ ſꝛꝑecan ſcapum ꝑoꝛðum be ðam þꝛeom þinġum ðe eallum mannum.
Vide ſupra, pag.

XIV. P. 329. Lar-Spell.

Incip. Gehýꝛaþ nu men ða leoſeſtan. hu þaꝛ halġan bec eop mýnġiaþ. *Vide ſupra, pag.*

XV. P. 347. De Virginitate.

Incip. Cꝛiſtene men ſcýlon æt Cꝛiſtes laneopum leoꝛnian heoꝛa Geleaꝛan. ðæt hý hꝑan on ꝛihte ꝛoꝛðan ðe þneo haðaꝛ ſýnðon þe ðā Hælende liciaþ. æneſt ꝛihtſinſcipe. ⁊ ſýþþan puðuꝛan haþ mid ðæꝛ moðeꝛ clænneſſe.

Expl. On þiſſum þinġum ⁊ on eallum oðꝛum beġeatum ſe ſcýlon ꝑuꝛðian uſne Dꝛihten þe uſ ða Goð ſone-ſceapaþ. ſe ðe leoſaþ ⁊ ꝛixaþ a in ealna ꝑoꝛulða ꝑoꝛulð. a butan ende. Amen.

S. 17. *Cod. membr. in Quarto grandiori, poſt Conquiſitionem Angliæ, manu Normanno-Saxonica ſcriptus, in quo continetur uberrima Collectio* Homiliarum Saxonicarum, *hoc Ordine*

I. P. 1. Domc. iii. Post Epiphan.

Cum deſcendiſſet Ihc de monte ſecutæ ſunt eum turbæ multæ. Et Reliqua.

Incip. Matheuſ ſe eaðiġa Goðſpelleꝛe apꝑat on þiſſeꝛe ġoðſpellican ꝛedinge. *Vide ſupra, pag.* 10.

II. P. 6. Domc. In Septvagesima.

Simile eſt regnum cœlorum homini patri-familiaſ qui exiit primo mane. Et reliq.

Incip. Sæ Hælend cꝑæð þæt heoꝛona ꝛice ꝑæꝛe ġelic ſume hineðeſ-alðꝛe. *Vide ſupra, pag* 9.

III. P. 10. Sermo In Septvagesima.

Incip. We ꝑillaþ eop ꝛectan be þýſſeꝛe andſeaþan. *Vide ſupra, pag.* 12.

IV. P. 12. Ewanglm Scdm Lvcam.

Cum turba plurima convenirent ad Ihm & de civitatibuſ properarent ad eum. & reliq.

Incip. On ſumeꝛe tiðe þa þa mycel mænnu ſamoð comon to þam Hælend. *Vide ſupra, pag.* 12.

V. P. 16. Domc In quinquagesima.

Aſſumpſit Ihc duodecim diſcipuloſ ſuoſ. & rel.

Incip. Heꝛ iſ ġenæð on þiſum Goðſpelle ðe ꝑe nu ġehýnðon oſ þæꝛ Diaconeſ muþe. *V. ſup. p.* 12.

VI. P. 21. Domc. i. In Qvadragesima.

Ductuſ ēſt Ihc in deſerto à ſpū. & Rel.

Incip. Ic ꝑolde eop tꝛahtnian þiſ Goðſpell. þe man eop nu beꝑoꝛan ꝑæðde. *Vide ſupra, pag.* 31.

VII. P. 27. Domc. ii. Qvadragesimæ.

Egreſſuſ Ihc ſeceſſit in parteſ Tyri & Sydonis. & Reliqua.

Incip. Dꝛihten Hælend þꝛæðe miþ ꝑoꝛðan þæꝛe ſubeiſcna þþýnnýſſe. *Vide ſupra, pag.*

VIII. P. 30. Domc. iii. In Qvadragesima.

Erat Ihc eïcienſ demonia. & reliqua.

Incip. On þæꝛa mæꝛe tiðe þe ſe milðheoꝛta Hælend ꝑunoðe miþ mannū. *Vide ſupra, pag.* 31.

IX. P. 35. Domc. iiii. In Qvadragesima.

Abiit Ihc tranſ mare Galileæ. & reliq.

Incip. Se Hælend ſeꝛðe oſeꝛ þæꝛe Galileiſcna ſæ. þe iſ ġehaten Týb iaðiſ. *Vide ſupra, pag.* 32.

X. P. 38. Ewanglm De Lazaro. In Qvadragēs.

Erat quidam languenſ Lazaruſ. & reliq.

Incip. On þan halġan Goðſpelle þe ġe heꝛðon nu ꝛæðen. *Vide ſupra, pag.*

Digitized by Google

XI. P. 43. DOMC IN PASSIONE DNI.

In illum. Dicebat Ihc turbis Iudæorum & principibus Sacerdotum. Quis ex vobis arguet me de peccato? & reliq.

Incip. Theos tid fram hiru andweardū dæge oðða þa halga Easten tide. *Vide supra, pag.*

XII. P. 49. DE PASSIONE DNI NRI IHU XPI SCDM IOHM.

Incip. Dryhtnes þrowung we willað gehasenlice eop secgan. *Vide supra, pag.* 32.

XIII. Pag. 56. EWANGLM IN RAMIS PALMARVM.

Cum appropinquasset Ihc Ierosolymis. & reliq.

Incip. Sæ Hælend sende to ðære byrig Ierlm and þa þa he genealæhte þære dune Olueti. þa sænde he hiy twegen Leorning-cnihtes ðus cwepende. *Vide supra, pag.* 19. XXVII.

XIV. P. 61. FR VI. PASSIO DNI NRI IHU XPI. SCDM IOHM.

In illum. Egressus est Ihs cum discipulis suis transtorrentem Cedron, *&c.*

Incip. Men ða leorestan hen segþ se halga scs Iohs þæs se Hæl eode ofen þone burnan þe Cedron hatte on ifen ænne wyrtun. Tha wirte se unlæde iudar se þe hine to deaþe be leaweð hæfde.
Expl. Hiy selfes naman to fulbrigenne ⁊ to henigenne. on ecum gesean. ⁊ on ecere eadignesse þurh ealne populde populd god us to þan gesultumige æfre on ecnesse. AMEN.

XV. P. 68. EWANGLM. IN RESVRRECTIONE DNI.

Maria Magdalene & Maria Iacobi. & Reliq.

Incip. Eft ge gehenden ymbe þæy Hælendes ærist. *Vide supra, pag.* 13.

XVI. P. 72. SERMO IN RESVRRECTIONE DNI.

Incip. Men þa leorestan. hen segþ on wirsene' boc embe þa micclan wundre þe on wirsene nihte gewearð. þæt ure Dryhten Hælend Cryst on ðas niht þe nu to niht wæs wæstæ of deaðe aras to middre nihte.
Expl. ⁊ he færeð þonum to heofonū ⁊ þa ealle mid him þe nu hen on middan eardiað þæs wices geornes. ⁊ æfter earniað. ⁊ ures Dryhtnes bebodu healdeð. Se Dryhten leofað ⁊ rixað on ealne worulde woruld a buton ende. soðlice on ecnesse se cwedað. AMEN.

XVII. P. 76. IN INVENTIONE SCÆ CRVCIS.

Incip. Men ða leorestan geheorað nu hwæt ic eop wille secgan ymbe þa halgan Rode. þe Crist on ðrowede. hu heo on dirne dæg gefunden wæs. þa þa segan an hund wintre ⁊ þreo ⁊ þritig wintra æfter Cristes ðrowunga and upriste to heofonum.
Expl. Sy him selfum þanc þæs þe he for us gedrowode. ⁊ sy him symle lof ⁊ wuldor ealra hiy godnes se þe he mancynne gecyð hæfð. a on ealne worlde woruld a buton ænde on ecnesse. AMEN.

XVIII. P. 82. IN NATIVITATE SCI IOHIS BAPTISTÆ.

Incip. Se Godspellere Lucas awrat on Xpes bec. be accennednesse Iohs þæs Fulluhteres. *V. s. p.* 4.

XIX. P. 87. IN NATAL. SCO. APLORVM PETRI & PAVLI OMELIA VENERABIL BEDE PRBRI.

In illum. Venit Ihc in partes Cesareæ Philippi. & Reliqua.

Incip. Matheus se Godspellere awrat on þære Godspellican gesetnesse. *Vide supra, pag.* 4.

XX. P. 89. DE PASSIONE APLOVM PETRI ⁊ PAVLI.

Incip. We willað ærest hiyrum Godspelle eop reccan ðære Apostola drohtnunge. *Vidr supra, pag.* 4.

XXI. P. 94. DE SCO PAVLO APLO.

Incip. Godes gelaþung wurðað hine ðæs þam mænan Aplē Paule to wurþmtē. *Vide supra, p.* 4. *sic autem*

Expl. Hiy lara ⁊ hiy drohtnunga synd us unaymeardlice. Ac se bið gesælig þe hiy mynegungum mid gymnwlnesse gehiruma. He forlet ealle woruld hinc. ⁊ þan hæl anū folgede. swa swa hiy Godspell cw. þe ge nu æt hirne wunige gehenden.

XXII. P. 97. *Desideratur Rubrica.*

Dixit Simon Petrus ad ihm. Ecce nos reliquimus omnia ⁊ secuti sumus te. & Reliq.

Incip. Efne se forleten ealle woruld ðing. and ðe anum folgiað. Hwæt dest þu nu us þæs to leane?
Expl. Thu ælmihtiga Dryhten gemiltsa us synfullum. ⁊ unne forwyrd swa gesaba þæt se gebettū synnum æfter hirum fræcenfullum life. þinum halgum gesenlæhte beon motton. Sy se los ⁊ wuldor o ealra worulda woruld. AM.

XXIII. P. 99. PASSIO BEATE MARGARETE VIRGINIS ET MARTYRIS.

Incip. Efter Dryhtnes ðrowunge ⁊ hir æriste. þæt he of deaðe aras Hælend Crist. On þam dagū hiy halgan gehwodon for hiy þæra micclan leofan lufan.
Expl. Ealle hi hale ⁊ gesunde o heora wege ham gewænton. ⁊ unes Dryhtnes Ænglæs biden com. ⁊ þa sapla underifengon. ⁊ heo o heofone rice gebrohton. ⁊ nu hi is mid Gode and mid eallum hiy halgum. ⁊ ðæra hi wunað nu. ⁊ ærre wunian sceal in ealra worulda woruld a butan ænde. AMEN.

XXIV. Pag. 107. PASSIO SCI LAVRENTII MARTYRIS.

Incip. On Decies dæge þæs þæl hneopan Caseres. *Vide supra, pag.* 16.

XXV. Pag. 114. IN DECOLLATIONE SCI IOHIS BAPTISTÆ.

Misit Herodes ac tenuit Iohañen, & reliq.

Incip. Mancus se Godspellere awrat on Xpes boc be þan mære Fulluhtere Iohanne. *Vide sup. p.* 41.

XXVI. Pag. 119. HÆC EST HYSTORIA SCI EGIDII ABBATIS.

Incip. Se eadiga Egidius wæs geboren of sriþe wurþfullum mannum of Greciscre æþele. ⁊ seo burh þæn he on geboren wæs hatte Athenis. and his fæder het Theodorus. ⁊ his moder Pelagia.
Expl. He geendode his sincfulle life. ⁊ Dryht betæhte his saple. ⁊ sce Michael. ⁊ his Ængla synd to be gemanne. ⁊ hi hio gesenodon mid sangum up to heofonum. and hio þæra geosiodon ure dryhtene

Digitized by Google

ðnihtene ꝑe ðe leoꝑaþ ⁊ nixaþ miþ hiꝛ ꝑunu ⁊ miþ þan halgan gaꝛte an Goþ on ealna ponulþa ponulþ a butan ænde. AMEN.

XXVII. Pag. 132. SERMO DE NATIVITATE SCE̅ MARIE MAT̅S DNI̅. VI. IDVS. SEPTE̅BRIS.

Incip. Men þa leoꝑeꝛtan. ꝑe ꝑynþ gemynegode þuþh ðiꝛeꝛ dægeꝛ puꝛðment. *Vide ſupra, pag.* 41.

Cum hac conjungitur Homilia quæ ſequitur

DE SCA̅ VIRGINITATE

Incip. Se Hæl Cniꝛt ⁊ ꝑe heoꝑonlice æþeling oꝑ hiꝛ ælmihtigan ꝑæden. *Vide ſupra, pag.* 41.

XXVIII. P. 141. IN ANNVNTIATIONE SCE MARIE.

Miſſuſ eſt Gabriel Angeluſ à Deo. & reliq.

Incip. Men ða leoꝑeꝛtan une ꝑe ælmihtiga Sceppend ꝑe þe ealle geꝛceaꝛte. *Vide ſupra, pag.* 11.

XXIX. Pag. 144. IN FESTIVITATE SCI̅ MICHAEL̅. ARCHANGL̅I.

Incip. Manegu̅ iꝛ cuþ ꝑeo halige ꝑtoꝛ Sci̅ Michaeliꝛ. *Vide ſupra, pag.* 24.

XXX. Pag. 150. IN FESTIVITATE OI̅VM SC̅ORVM.

Incip. Haligе laneoꝛaꝛ næðon þæt ꝑe geleaꝛꝑulle gelaðung. *Vide ſupra, pag.* 7.

XXXI. P. 154. EWANGL̅IV̅. IN FESTIVITATE OMNIV̅ SC̅ORVM.

Videnſ Ihs̅ turbaſ aſcendit in montem. & rel.

Incip. Thæt haligе Goꝛꝑell þe nu litle æꝛ æꝛꝑoꝛen eoꝛ genæð ꝑæꝛ. *Vide ſupra, pag.* 8.

XXXII. P. 157. IN NATAL̅. SCI̅ CLEMENTIS P̅PE ⁊ M̅RIS.

Incip. Men ða leoꝑeꝛtan. eoꝛen geleaꝛa beoþ ðe tþumna giꝛ ge gehenaþ. *Vide ſupra, p.* 8.

XXXIII. Pag. 163. IN NATL̅. SCI ANDREE

Ambulanſ Ihc̅ juxta mare Galilee. & reliq.

Incip. Cniꝛt on ꝑumene tiðe nebe to þæne Galileiꝛcan ꝑæ. *Vide ſupra, pag.* 9.

XXXIV. Pag. 167. PASSIO SCI̅ ANDREE APLI̅.

Incip. Se Apoꝛtol Scꝭ̅ Antneaꝛ æꝛten Xpeꝭ̅ ðnoꝛunge ſende. *Vide ſupra, pag.* 9.

XXXV. P. 171. HIC INCIPIT PROLOGVS DE SCO̅ NICHOLAO E̅PO ⁊ CONFESSORE.

Incip. Witoðlice ælc ðæne ꝑynhta þe unꝑiꝛlic ꝑynce aginð to ꝑyncenne. ne mæg beon ꝑeageꝛ ne ꝑtaðelꝑæꝛt getealð.

EXPLICIT PROLOGVS SCI̅ NICHOLAI. INCIPIT VITA.

Incip. Se eaðige Nicholauꝛ oꝑ æþelan cynne ꝑæꝛð up aꝛꝑnungan. ⁊ he ꝑunoðe on ðæne buþh patena. gehaten. Witoðlice hiꝛ ꝑæðeꝛ ⁊ hiꝛ moðeꝛ ꝑæꝛon æꝛne miþ þa̅ heageꝛtan. ⁊ miþ þam betꝛtan getealð. inn̅ þæꝛa ilcan buþh.

Expl. Tha cnihteꝛ ðyðen þa eal ꝑꝛa ꝑe goðeꝛ mann heo̅ bebeaþ. ꝑoꝛan ða ongean to þæne buþh conꝛtantinopolim blitꝛigende on ðnihtene. anð on ðone halgan Nicolae.

XXXVI. Pag. 185. SERMO DE APLIS.

Incip. Theꝛ Apotolica ꝑneolꝛ-dæg muneg̃aþ uꝛ to ꝑꝛiecenne. *Vide ſupra, pag.* 6.

XXXVII. P. 188. DE EWANGELISTIS.

Incip. Se Hælende geceaꝛ him to eacan þam tꝛeliꝛ Apoꝛtla. *Vide ſupra, pag.* 7.

XXXVIII. P. 190. DE MARTYRIBVS.

Cum audæritiſ prælia & ſeditiones holite terrere. & reliqua.

Incip. Se hælende ꝑoꝛꝑæde hiꝛ Leoꝑning-cnihteꝛ þiꝛeꝛ miðdaneaꝛðeꝛ ꝑneceðneꝭ̅ꝛe. *V. ſupra, p.* 7.

XXXIX. P. 194. EWANGL̅M DE CONFESSORIBVS.

Homo quidam peregre proficiſcenſ. vocavit ſer voſ ſuoſ, &c.

Incip. Vne Dnihten ꝑede ðiꝛ biꝛpel hiꝛ Leoꝑningchnihtum. *Vide ſupra, pag.* 7.

XL. P. 199. EWANGL̅M DE VIRGINIBVS.

Simile eſt regnum cœlorum decem virginibuſ quæ accipienteſ lampadeſ ſuaſ exierunt obviam ſponſo & ſponſæ. Et Reliq.

Incip. Matheuꝛ ꝑe goꝛꝑellene aꝑꝑat þiꝛ haligе biꝛꝑel alꝛꝑa une Hlaꝑoꝛð Cniꝛt hit ꝑæde to hiꝛ Apoꝛtlaꝛ þuꝛ eaðmodlice cꝑeþende. Heoꝑena ꝑice iꝛ gelic ꝑeon mæðena þe namen heoꝑa leohtꝑateꝛ.

Expl. Eale hꝑilce ꝑynde ða buton þa þe ꝑætneþ heoꝑa nihte geleaꝑe miþ goðe ꝑeoꝑican. ⁊ ðniꝑaþ ꝑna̅ heom þa yꝛelan þohtaꝛ þe ꝑe apenꝛgode gaꝛt on heom gebꝑincþ. anð þa þa openiað heoꝑta heoꝑta eagene to gꝛeonne Goðeꝛ ꝑiꝛe: on þan he leoꝑaþ ⁊ ꝑixlaþ a a on ecedneꝭ̅ꝛe. Amen.

XLI. Pag. 202. DE INCLV̅S .... (*ſcil.* Fabula *de ſuppliciis Inferni*)

Incip. Sum Deoꝑel-gaꝛt ꝑæde ꝑumen Ancꝑe eall Helle genyn ⁊ hiꝑe tintꝑege.

XLII. P. 203. SERMO q̃n VOLVERIS DE TEMPORIBVS.

Incip. We pillaþ eoꝑ ꝛeggan ꝑume ꝑꝑutelunge nu beo þam halgum tiðum. *Vide ſupra, pag.* 30.

XLIII. P. 211. FR̅. II. IN LETANIA MAIORE.

Quiſ veſtrum habebit amicum & ibit ad illum media nocte, & reliq.

Incip. Se hælend cꝑ̅ to hiꝛ Leoꝑning cnihtum. hꝑylc eoꝑen iꝛ ðe hæfþ ꝑumne ꝑneond. *Vid. ſup. p.* 1.

Eſt eadem Homilia cum Thaꝛ ðagaꝛ ꝑynð gehatene Letanige, & cu̅ Goþ ꝑꝑæc.

XLIIII. Pag. 215. SERMO IN LETANIA MAIORE.

Incip. Men ða leoꝑeꝛtan. uꝛ geðauenaþ æneꝛt þæt ꝑe gemunenen ⁊ geneccan. *Vide ſupra, pag.*

XLV. P. 219. ALIVS SERMO FR̅. III. IN ROGATIONIBVS.

Incip. Mine gebꝑoðꝑa þa leoꝑeꝛtan. þiꝛ ꝑynðon haligе ðagaꝛ ⁊ halðendlice. *Vide ſupra, pag.*

XLVI. P. 223. IN VIGILIA ASCENSIONIS.

Incip. Men ða leoꝑeꝛtan. ðiꝛ ꝑynðon haligе ðagaꝛ ⁊ gaꝛtlice ðenunge miþ mannum. ꝑoꝛ ꝑi ꝑe þaꝛ ðagaꝛ næꝑon ꝑoꝛngýtꝑunge gecoꝑhte ne ꝑoꝛ nanum ꝑence. Ac hi ꝑæꝑon gecoꝑhte ꝑoꝛ micelꝑe neoðe eallum ꝑolce.

Expl. Ac þæt ꝑe muꝛgon ⁊ moꝛon hiꝛ þa mycclan miltheoꝑtnyꝭ̅ꝛe geeaꝑnian. ⁊ miþ him. ⁊ miþ eallu̅ hiꝛ halgu̅ ꝑuniaþ. ⁊ eaꝑðian. abuꝛon ende. am̅.

Digitized by Google

XLVII. P. 226. Fr. IIII. in letania majore.

Incip. Iohꝭ ꝑe Godſpelleꝑe aꝑnat on þiſſe dæghꝑenlice Godſpelle. *Vide ſupra, pag.* 3.

XLVIII. Pag. 231. Sermo In Letania. De Epistolâ Pavli. Et De Avgvriis.

Incip. Sẽ apoſtol Paulus alꝑa ꝑeoda laꝑeoꝑ. manode ða Criſtenan ðe he ſylfeſ to geleſan gebigde.

NB. *hæc verba.* ⁊ hi bliſſiað on ecnyſſe bliðe mid criſte. *immediate ſequitur*

Sermo Scī Augvstini De Avgvriis.

Incip. Augufcinus ꝑe ꝑnoteꝑa birceoꝑ. ꝓæde eac on ſumeꝑe bec. Mine gehꝑoðna þa leoꝑoꝑtan gelome ic eoꝑ ꝑaꝑnode. ⁊ mid ꝓedeꝑlicꝑe canſulnyſſe ic eoꝑ cuðlice manode. *Vide ſupra, pag.* 36.

XLIX. P. 236. Sermo In Ascensione Domini.

Incip. Lucaſ ꝑe Godſpelleꝑe uſ manode on ðiſſeꝑe Piſtol ꝓæðinge þuſ cꝑeðende. *V. ſupra, p.* 3.

L. P. 242. Sermo In Die Scō Pentecostē.

Incip. Fꝑam þam halgan Eaſteꝑlican dæge ſynd getealde ſiftig dagum. *Vide ſupra, pag.* 3.

LI. Pag. 248. Domc̄ Post Octē. Pentecostē.

Homo quidam erat diveſ, & induebatur purpura. & reliqua.

Incip. Se ꝑealdenda Dꝑihten ꝓæde ðiſ Bigſpell hiſ gengum. þuſ cꝑeðende. Sum reliġ man. *Vide ſupra, pag.* 3.

LII. P. 252. Deſideratur Rubrica, quæ in al. cod. eſt Dom̄ III. Post Pentecosten.

Homo quidam fecit cenam magnam. Et Reliq.

Incip. Se Hælend ꝑede ðiſ biſpel hiſ Leoꝑnicg-cnihten. ⁊ cꝑæð. *Vide ſupra, pag.* 3.

LIII. P. 255. *Deſideratur Rubrica, quæ ex al. Codd. eſt* Domc̄. III. Post Pentecosten. Alia Narratio De Evangelii Textv.

Incip. Mine gebꝑoðna ꝑe ꝑillað eoꝑ gꝑeꝑeccan ſume Criſtes ſundꝑa. *Vide ſupra, pag.* 3.

LIV. P. 526. In Domc̄. (IIII. Post Pentecosten.)

Erant appropinquanteſ ad Ihm̄. Et reliq.

Incip. Thæt halige Godſpell ꝓæð þæt Gꝑeꝑan ⁊ ſynfulle menn. *Vide ſupra, pag.* 4.

LV. P. 261. In Domc̄ (.VIII. Post Pentecosten.)

Cum multa turba eſſet cum Ihū. nec haberent quod manducarent.

Incip. Marcuſ ꝑe Godſpelleꝑe cꝑæð on þiſum dæghwanlicum Godſpelle. *Vide ſupra, pag.* 5.

LVI. P. 265. In Domc̄ (.VIIII. Post Pentecosten.)

Adtendite à falſiſ prophetiſ qui veniunt ad voſ in veſtimentiſ ovium. & reliq.

Incip. Dꝑihten cꝓ to hiſ Leoꝑning-cnihtum. Behealdað eoꝑ ꝑið leaſum ꝑitegum. *V. ſup. p.* 3.

LVII. P. 268. In Domc̄ (.XI. Post Pentecosten.)

Cum appropinquaret Ihc̄ Ierlm̄. & Reliq.

Incip. On ſumeꝑe tide ꝓæſ ꝑe Hælend ſaꝑend to Ieſ̄lm. *Vide ſupra, pag.* 5.

LVIII. P. 273. In Domc̄ (XII. Post Pentecosten.)

Dixit Ihc̄ ad quoſdam qui in ſe confidebant tanquam juſti. & aſpernabantur cæteroſ. parabolam iſtam. & Reliq.

Incip. Dꝑihten ꝓæde ꝑiſ bigſpell be ſumum mannum þe on heom ſelfen tꝑuſodon. *Vide ſup. p.* 5.

LIX. Pag. 276. (Domc̄. XVI. Post Pentecosten.)

Nēmo poteſt duobus dnis̄ ſervire, & reliq.

Incip. Dꝑihten cꝓ on ſume time. to hiſ Leoꝑning-cnihtum. Ne mæg nan man tꝑam hlaforðum ſamod ðeoꝑian.

LX. P. 279. De Nativitate Sce Marie. (*Paucula.*)

Incip. Hꝑæt pille ꝑe ſeccan ymbe Maꝑian gebyrdtide. *Vide ſupra, pag.* 6.

LXI. P. 279. Dom c̄.

Ibat Ihc̄ in civitatem quæ vocatur Nain. & rel.

Incip. Upe Dꝑihten ꝓende to ſumeꝑe byꝑig ſeo iſ gehaten Naim. *Vide ſupra, pag.* 6.

LXII. Pag. 183. In Domc̄. (XXI. Post Pentecosten.)

Loquebatur Ihc̄ cum diſcipuliſ ſuiſ in paraboliſ dicenſ. Et reliq.

Incip. Dꝑihten ꝓæſ ſꝑꝑecende on ſumeꝑe tide to hiſ Apoſtolum mid bigſpellum. *Vide ſup. pag.* 6.

LXIII. P. 290. Sermo De Memoria Scō-rvm. Qvando Volveris.

Incip. Ego ſum Alfa & O. inicium & finiſ. dicit Dnſ̄ Dſ̄. qui eſt. & qui erat. & qui venturuſ eſt om̄ ipſ̄. Thæt iſ on ængliſc. Ic eom angin. ⁊ ænde. cꝓæþ Dꝑihten God. ꝑe ðe iſ. ⁊ ꝑe ðe ꝓæſ. ⁊ ꝑe þe toꝑeand iſ ælmihtig.

Expl. We magon ðuſh godeſ ſylfſt þa ꝓeondlican lealtaſ mid gecampe oꝓeſſunnan giſ ꝑe kenlice ꝓeohtað. ⁊ habban uſ on ende þone ecean ſunþment a mid gode ſylfum. giſ ꝑe ſꝑincaþ nu hen.

LXIV. P. 296. Sermo De Dvodecim Abvsivis. Scdm Disputationem Sci Cypriani.

Incip. Nu ſynd tꝑelf abuſiua. þæt ſynd tꝑelf undeapaſ. ða ꝑe eoꝑ ꝓecgað on leden. ⁊ ſyðdan on engliſc. *Vide ſupra, p.* 39.

LXV. P. 301. On manegu ꝑiſan læꝑð Godeſ lan. þa Criſtenan on þæſe lane iſ ægðe ge hðniſ ge ſtiðniſ. *Vide ſupra, pag.* 36.

LXVI. P. 307. De Falsis Diis.

Frs̄ dilectiſſimi. divina ſcriptura cultum uniuſ veri Dei noſ docuit hiſ verbiſ dicendo. Unuſ eſt Dñſ. una fides. unum baptima. Unus Ds̄ & pater omnium, &c.

Incip. Eala ge gebꝑoðna þa leoꝑoꝑtan. þæt godcundæ Geꝓniſ uſ tæhte. *Vide ſupra, pag.* 43.

LXVII. P. 317.

Digitized by Google

LXVII. P. 317. Interrogationes Siwlfi Prbri.

Incip. Sum ȝebunȝen Lareop pær on Engle-lande Albinur ȝehaten.

Expl. Oþer ir reo randung þe iacob re aporrol embe rprecc. þæt ir reo corrnung þe ȝeræmð done man to rynȝienne. ac ȝod ne corrnað nænne man. rorðan ðe he nele nænne to rynnum ȝebiȝean. ac ðeor corrnung ir or ðan niðfullan deorle. ⁊ or yfelum luſtum. ⁊ re luſt acenð ða rynne. ⁊ reo ryn ðon̄ heo bið ȝeendod. acenð done ecan deað. Nella pe na rpiðon embe ðir rprecan forþan þe pe habbað þa nyd beheſertan axunȝa nu ayritene.

LXVIII. P. 327. Domc̄ In Qvinqvagesima.

Incip. On þirre pucan on Wodnes-dæȝ rpa rpa ȝe relfe piton. *Vide supra, pag.*

LXIX. Pag. 333. De Oratione Moysi In Media Qvadragesima.

Incip. Eftep þan þe Moyres re mæna Henetoza of Egipta lande mid hir leode fende. *V. sup. p.* 32.

LXX. P. 338. Excommunicationis forma, *Latinè & Saxonicè.*

Men þa leofestan ȝehenaþ hpæt þeos boc reȝþ.

Mid ealdorlicneſſe ælmihtiȝes Godes. þæs fæderi ⁊ ðæs runu ⁊ þas halȝan ȝastes. ⁊ eac ſylfe Sc̄a Marian unes Dnihtenes moden. and rce Michael þæs halȝan Heah-englas. and rcs̄ Petrus. ðære Aporrolan aldes. and þæs haliȝe Nicholaes and þæs eadiȝan Augustines ⁊ ealre Xpes̄ halȝena. Sin hi amansumede ⁊ ȝenidȝode ða men þe þas rtale ȝesnemoden. ⁊ ðe þæn to ȝeþrændon. and ðe þæn ænig dæl habbað. oððe hæfdon. oððe ȝet anbidiað to habbanne. ⁊ beon hi asyndeden fram insanelde þæra haliȝan ȝelaþunge ⁊ fram fenscipe alre Godes ȝecorenre. ⁊ ðæn to eacan habban hio dæl and ece san mid iuðan unes Dnihtenes belefedan. and mid þam þe une Dnihtene cræden. ȝerit fram us. nelle pe hane þeȝ þinre ingehyde buton hi ȝecerran ⁊ to dædbote cuman. Beon hi asenȝode etende ⁊ drincende. Beon hi asenȝode ȝangende and rittende. Beon hi asenȝode rprecende and rpiȝiande. Beon hi asenȝode raciende and rlæpende. Beon hi asenȝode noprende and nidende. Beon hi asenȝode hlehhende ⁊ pepende. Beon hi asenȝode on huſe and on æcene. Beon hi asenȝode on ſætene and on lande. and on eallen rteden. Asenȝoden beon heora hæfdon ⁊ on heora necȝan. Asenȝoden beon heora eaȝan and heora easan. Asenȝode beon heora tunȝan and lippan. Asenȝode beon heora teð. and heora ðrotbollan. Asenȝoden beon heora rculdran and heora bneorr. Asenȝoden beon heora fet and rcancan. Asenȝode beon heora þeoh. and eall heora innefeard. Thuph punian hi asenȝoden fram ðæs forer tnedele oð uſefeard ðæs heafdes hnolle. buto hi hi relfa undes þæncan. ⁊ to dædbote cuman. and ealra ðeos candela beoþ acræint fram þirum andfeandum leohtum. rpa beon heo adræfede heora rasla into helle. Eall folc cfeþe rað hit ri. ȝesunþe þæt.

LXXI. P. 340. Qvomodo Acitofel ⁊ Mvlti Alii Laqveo Se Svspend.

Incip. Ir nu eac to pitenne. þæt man pitnaþ for ofr ða anleasan rceaðan. and þa rpicolan ðeoras. *Vide supra, pag.* 38.

LXXII. P. 341. Kl̄ Avgvsti Passio Sc̄orvm Machabeorvm.

Incip Eftes þam þe Alexandes re eȝefulla Cyning todælde his nice. *Vide supra, pag.*

LXXIII. Pag. 355. Qvi Sint Oratores. Laboratores. Bellatores.

Incip. Ir rpa þeah to pitenne. þæt on þirrere populde rynd þreo endebyrdnerra. *V. supra, p.* 37.

LXXIV. P. 356. Incipit De Ivdith. Qvomodo Interfecit Olofernem.

Incip. We recȝað nu æneret on ðirum ȝeppitum ðæt tpeȝen Cyningas þæron ȝecpeden on Leden Nabuchodonoſor rpiþe nam cuðe beȝen. an þæs re Chalbeirca þe acpealde Godes folc on Iudealande for heora ȝeleafleaste þa þa hi nurðodon folice hæþenȝyld.

Codice ad finem mutilo, desideratur Conclusio hujus Homiliæ.

S. 18. *Cod. Membr. in fol. min. Circa tempus Conquisitionis Angliæ (ut videtur) exaratus, in quo continentur plurima scripta Saxonica, in uno volumine compacta, quorum Tituli hoc Ordine sequuntur.*

I. P. 1. *Pars libri cujusdam* (*ut videtur*) Ritualis *de diversis diebus Festis in usum cujusdam Monasterii: Rubricæ vero illorum qui adhuc in fragmento extant dierum, sunt hæ*

1. On þone Palm-sunnan-dæȝ.
P. 2. 2. On Cena Dn̄i. þæt ir on Dnihtenes ȝeneord. þe pe hatað ðone punres-dæȝ æs Eastran.
P. 3. 3. On ðam æf̄ rylgendum dagum þirena nyhta.
P. 5. 4. On ðon rixtan dæȝ. þæt ir on ðone Fnirȝe-dæȝ.
6. On Sæterns-dæȝ.
P. 6. 7. On þone dæȝ þe ir Papasceue ȝehaten. þæt ir re Lanȝe-fnirȝe-dæȝ æs Eastron.

II. P. 8, *Desideratur Rubrica hujus Homiliæ, quæ in al. Cod. est*

De Initio Creaturæ. Be Frvmsceafte.

Incip. Adam re æneresta man þæs ȝescapen on neorxna ponȝe. ⁊ for his rilfes rynnum þanon þæs adrefed. on þas pnætlicam ponld. and on eallum þam eanfoðum. þe pe for his rynnum. and une rylfna rýðdan dnuȝon.

Expl. Ac rað ir þæt ic recȝe. of eorðan ȝefunden æneret ȝeporhte. þa ðe pe rilfeealle of coman. and to eorðan pe rculon ealle ȝefunþan. ⁊ riðdan habban rpa ece pite. a a buton ende. rpa ece blirre. rpa hpæðes pe on life æfter ȝeærnodon. ȝod une helpe. amen.

P 9. De Ætatibvs Mvndi. (*Latinè*)

Nempe de Genealogia Christi *ab Adamo, secundum D. Matthæum Evangelistam.*

III. P. 10. Incipivnt Sermonis Lvpi Epi.

Incip. Leofan m̄. us ir ðeop beboden. þæt pe ȝeornlice mingian ⁊ læran rculan. *Vide supra, p.* 24.

IV. P. 15. De Fide Catholica.

Incip. Leofan m̄. ðoð rpa eof micel þeanf ir. undernrandað þæt ælc Cnirten man. *V. s. p.* 26.

V. P. 19. Wulfstani Archiepiscopi Eboracensis *Admonitio sive Paræneſis ad cujuscunque conditionis homines curæ suæ commissos.*

Wulfrtan ancebirceop ȝnetes fneondlice. þegnas on ðeode. ȝehadode and læredde. ealle ȝemæne-

Digitized by Google

lice. þa ðe him betæhte ſindon. ſoþ ſode to ſiſſiane. ⁊ ic bidde eoƿ ſoþ ſodes luſan. þæt ge ðiſes ſeƿniteſ ſiman ⁊ on hƿil tidū hit on ge-mynde habban. ſoþ ðam þeahþe hit leohtlic . . . . . mineſunſ ðince. hit iſ ðeah þeaſſlic. ſime ſe þe ƿille.

VI. *Deſideratur Rubrica hujus Homiliæ, quæ in al. cod.*
SERMO AD POPVLVM.

Incip. Leoſan mⁿ. undeƿſtandaþ. þæt æneſt criſtenƿa manna ſehƿilc. *Vide ſupra, pag.* 28. NB. *ad hæc verba* Oſ eoſðan ƿurðan ſeƿorhte. æneſt þa ðe ſe ealle oſ comon. ⁊ to eoſðan ſe ſculon ealle ſeƿurðan. ⁊ ſiððan habban ſƿa ece ƿite a a buton ende. ſƿa ece bliſſe. ſƿa hƿæðer ſƿa ſe on hſe æn ſeeaſnodon. *Scripſit aliquis in margine*, Hîc Archiepⁱ Wulfſtanus diſertè negat tertium locum poſt hanc vitam.

VII. p. 20. TO FOLCE.

Incip. Leoſan mⁿ ſoſ une ealna þeaſſe. Criſt com on ðiſ liſe.

VIII. p. 20. TO FOLCE.

Incip. La leoſan mⁿ. hƿa mæg æſſne oðrum ſuſþoſ ſſeonſcipe ſecyðan.

IX. p. 21. TO FOLCE.

Incip. Leoſan mⁿ. uton don eac ſƿa uſ þeaſſ iſ.
Expl. þoñ beoð hi nihtlice eal ſƿa hi ſenamode beoþ. ſodſæderaſ ſif hi heoƿa ſodbeaſn ſode ſeſtriƿnaþ.

X. p. 22. TO FOLCE.

Incip. Leoſan mⁿ. habbaþ æſſne an pæðne ſeleaſan on ænne ſod. and undeƿſtandan. *quædam deſiderantur in hoc codice, ut ex Cottoniano liquet.*
Expl. ðoñ ſeleanaþ he hit uſ. ſƿa uſ leoſoſt biþ. hⁱ ſi loſ and ſulðoſ. a a buton ende. amⁿ.

XI. p. 24. TO EALLVM FOLCE.

Incip. Leoſan men. ælcne ðaſa ic bidde. þe ſodeſ eſe hæbbe.

XII. p. 25. TO EALLVM FOLCE.

Incip. Eala leoſan mⁿ. undeƿſtandaþ þæt ſoð iſ. hit ƿæſ nu ſeala ſeaſa.

XIII. p. 26. TO EALLVM FOLCE.

Incip. Leoſon mⁿ. uton undeƿſtandan ealſƿa uſ þeaſſ iſ.
Expl. and eal hit mæg to biſene æghƿilcne þeode. ſime ſe ðe ƿille.

XIV. 9. BE MISLICVM GELIMPVM.

Incip. Gif hit ſeſuſðe þæt on ðeodſcipe becume.

Hæc ſectio in apographo Juniano *Paræneſin* Wulfſtani *claudit.*

XV. 10. HER IS GIT OTHER WEL GOD EACA.

Incip. La leoſ a iſ ſƿa beteƿa ſƿa criſtenƿa manna ma.

XVI. THIS MAN GERÆDDE THA SE MICELE HERE COM TO LANDE.

Ealle ƿe beþuſran þæt ƿe ſeonnlice eaſnian. þæt ƿe ſodeſ miltſe. ⁊ hiſ milðheoſtneſſe habban moton. and þæt ƿe ðuſh hiſ ſultum maſon. ſeondum riðſtandan. Nu ƿille ƿe ðæt eal ſolc . . . . . to ſemenlicne dædbote. ðriſ daſaſ be hlaſe. and ſiſtum. and þætene. þæt iſ on Monan-dæſ. and on Tiƿeſ-dæſ. ⁊ on Wodneſ-dæſ æn Michaeleſ-mæſſan. And cume manna ſehƿilc. bæneſot to cirican. buton ſolde. and ſlænſū. and ſa man to ſcriſte. ⁊ ſan ealle ut mid halidome. ⁊ cirſian inſeaſnſe heoſtan ſeoſne to Criſte. and ſceote man æghƿilce Hide-pæniſ. oððe pæniſeſ ſeorið. ⁊ bringe man þæt to Cirican. and ſiððan on ðneo dæle. be ſcriſteſ ⁊ be tuneſ-ſeneſan ſeƿitneſſe and ſif hƿa hiſ ne ſelæſte. ðon ſebete he þæt. ſƿa ſƿa hit ſelaſod iſ. Bunda mid. xxx. p̄. ðnæl mid hiſ hide. ðeſn mid. xxx. ſcill. and ſƿa hƿan ſƿa þæt ſeoh up aniſe. dæle man on Godeſ eſt. æghƿilcne pæniſ. ⁊ eal ſƿa ƿone mete. þe ſehƿa bnucan ƿolde. ſif him þæt fæſten ſƿa ſeboden næſe. dæle man on Godeſ eſt ſeoſne. æſt̄ þam fæſtene eal ðeanfiſendum mannum. ⁊ bedriðan. ⁊ ſƿa ſebƿoceðum mannum. þe ſƿa fæſtan ne maſon. ⁊ hined manna ſehƿilc. ſille pæniſ to ælmeſſan. oððe hiſ Hlaford ſille ſoſ hine. buton he ſilf hæbbe. ⁊ heafod mⁿ. teoðian. and þeoƿem̄ ða ðniſ daſaſ beon ƿeoncef ſefneode. rið cinic ſocne. and rið ðam þe hi þæt fæten þe luſtlicoſ ſefæſtan. and on æghƿilcan mynſtre. ſinſe eal ſefeſnæden ætſædere heoƿa Saltere. ða ðnȳ daſaſ. ⁊ ælc Mæſſe-pſ̄. mæſſiſe ſoſ unne Hlaford. and ſoſ ealle hiſ ðeode. ⁊ þan to eacan mæſſiſe man æghƿilce dæſe. on ælcan Minſtre ane mæſſan ſindeſlice ſoſ ðare neode. ðe uſ nu on handa ſtent. oþ ðæt hit betere ſurðe. ⁊ æt ælcan tid-ſanſe. eal hined abenedum limū. ætſoſan Godeſ ƿeoſode ſinſe ðone Sealm. Dñe quid multiplicati ſunt. ⁊ p̄ ceſ. ⁊ col. and ealle ſemæ-nelice. Gehadode ⁊ Læƿede. buſan to Gode ſeoſne. and ſeeaſnian hiſ milðe. and æghƿilce ſeare heonon ſoſð ſelæſte man Godeſ ſenihta huſu niht-lice. rið þam þe uſ God ælmihtiſ ſemiltiſe. and uſ ſeunne. þæt ƿe une ſynd oſeſcuman motan. GOD VRE HELPE AMEN.

XVII. P. 31. *EPISTOLA ÆLFRICI.* (*manu neoterici*) TO GEHADEDVM MANNVM.

Incip. Vſ biſcopum ſebaſenaþ. þæt ƿe ſodcundan lane. þe une canon uſ tæcð.
Expl. Be ða̅ maſon ſodeſ ðeoraſ ſecnaſan. þæt hi naſon mid riſſe. ne mid ƿolde ca̅ ƿe ahƿaſ to ſaſene. ac mid ſaſtlican ƿæƿnan campian rið ðeoſol. Ne ſebiraþ him nan ðyncſ. na ðeſ ne to riſe ne to ƿolde riſſe. ſif hi ſode ƿillaþ nihtlice ſehiran. ⁊ ſodeſ laſe healdan. ſƿa ſƿa heoƿa habe ſebaſenaþ. mid nihte. Sit nomen dñi benedictum. & reliq. AMEN.

XVIII. Pag. 40. BE GEHADEDVM MANNVM.

Nota Neoterici. Deeſt ſecunda epiſtola Ælfrici.

Incip. Gehadodum mannum ſebyraþ ælc clænneſ. ſoraþam ðe hi ſculon eallum oðrum mannum. ælc unclænneſſa ſoraþeodan. and ælc clænneſſe ſif hi niht doð. hi ſculon be heō ſilfum ſebiranan. *Vide ſupra, pag.* 47.

XIX. P. 42. TO GEHADEDVM ⁊ LÆWEDVM.

Incip. Gehadodum mannum ſebiraþ eac þæt hi læ-ƿede mⁿ ƿiſian hu hiſ heoƿa niht æƿe healdan ſculon.

BE EALLVM CRISTENVM MANNVM.

XX. *Incip.* Eallum criſtenum mannum iſ micel þeaſſ. þæt hi nihtne criſtendom ſeoſne healdan.

XXI. P. 43. NORÐHYMBRA PREOSTA LAGE.

Incip. Gif hƿa ænigum Pneoſte. ænig ƿoh beode.
Expl. ⁊ hunu an Criſtendom. ⁊ an Cynedō. æſſne on þeode. Sit nom̄ dn̄i benedictum. ex hoc nunc & uſque in ſcl̄m.

XXII. P. 46.

Digitized by Google

XXII. P. 46. HER IS EADGARES CYNINCGES GERÆDNES.

Incip. Thÿs is seo Gesædnes þe Eadgar Cyncg. mid his witena gesealte gesædd Gode to lofe. and hiwsilsum to Cynescype. ⁊ to deapfe. þæt sÿnd þon æresc. þæt Godes Cirican sÿn ælces hihtes sÿnþe.

Expl. æt ælcan Cristenan m̄. to dam Mÿnstre þe hit to gebirige. ⁊ stande ælc Ciric-griþ sva sva hit betst stod.

P. 47. EADGARES CYNINCGES GERÆDNES. *Nempe Leges civiles, Eccleſiaſticis adnexæ.*

Incip. This is don seo soplocunde Gesædnes. þe ic wille þæt man healde. þæt is þon æresc. þæt ic wille þæt ælc man sÿ folc rihtes wurðe. ge eadig. ge eadig.

Expl. oððe eapunga oððe beawnunga. gilde ægþer dan cynge. xl. scill. ge se de hi wille ge se de hi bicge.

XXIII. P. 48. In nomine dn̄i. (*leges Æthelredi Regis.*)

Incip. This is seo gesædnes þe Engla Cyninge ægðer Gehalde. ge Læwede wican gecuron. and gesædden. þis þon æresc. þæt we ealle ænne God lufian. and wurðian.

Expl. sva wel sva we betst magon. and God ælmihtigne inweardne heortan fultumes biddan. Sit nomen dn̄i benedictum.

XXIV. P. 52. DE PRECEPTIS DN̄I.

Incip. Micel is us seanf þæt we Godes beboda geornlice healdan.

XXV. DE VITÏS PRINCIPALIBVS.

Incip. Micel is eac neod þearf manna gehwilcum þæt he wið deofol scin.

XXVI. DE VIRTVTIBVS.

Incip. Thonne sÿndon eahta heahlice mægnu. þurh Godes mihte.

XXVII. P. 53. ÆTHELSTANES CINYNCGES GERÆDNES.

Incip. Æþelstan Cyninge mid gehwam Wulfhelmes Ancebiscop. ⁊ eac minra oðera Biscopa.

Expl. and beorgað ægþer ge eor. ge dam þe gemingian sculon. wið Godes ansine. and wið mine ofer hinnesse.

DE XPĪANITATE. (*Latinè.*)

Incip. A Xpō eni xpi̇ani sunt nominati. xps̄ autem caput nrm̄ est. & nos membra eius.

Expl. Sic et contra singula uitia. vel peccata pugnandum est quia prius oport& deselinquere malum & deinde facere bonum.

Pag. 55. *Desideratur Rubrica.*

Incip. Credite ergo km̄i patre & filium & spm̄ scm̄. unū deū in trinitate & trinitatem in unitate.

Expl. cum uerbis & operibus scis auxiliante & gubernante nos dño nro ihū xpō qui uiuit & regnat cū coet no patre & spū sco. p.

XXVIII. Pag. 56. HER ONGINNEÐ BE CRISTENDOME.

Incip Eallum Cristenum mannum is micel þearf. ðæt hi heora Cristendomes gescad witan. and þæt hi heora Cristendom rihtlice healdan. Be Cristes naman sÿn Cristene genamode. forðan Crist is. Cristenra heafod. ⁊ ealle Cristene men sindon to Cristes limum getealde.

Expl. Ne wurða ðu fiende godes. ne ðu ðines drihtnes naman ne namie on idel. wite þæt ðu þone Reste-dæg. fleolsige georne. & reliq.

Vide ſupra, pag. 27. *Notandum quoque, quod hæc Saxonica videtur eſſe Tranſlatio partis prioris Sectionis Latinæ,* DE XPĀNITATE.

XXIX. P. 57. *Deſideratur Rubrica ſequentis Homiliæ.*

Incip. Eala leofan m̄. us is swiþe micel ðearf. þæt we ofen ealle oðre ðinge a God lufian. ⁊ his lanum and lagum geornlice filgean. and his halgan cirican. singallice wurðan.

Expl. Ac utan us silfe. mid godan gedance. on worde and on weorce. wænian to rihte. ⁊ geamian ða miht̄e mid godes filste. þe þā is gegearod. þe God wel gehinað ⁊ his laga healdaþ. þa hwile þe hi libbað. Ā sÿ ecū God los ⁊ wunþmÿnt in ealra worlda worlð. á buton ende. am̄.

XXX. Pag. 61. INCIPIT DE VISIONE ISAIE PROPHĒ. QVĀ VIDIT SVPER IVDAM ET IERVSALEM.

Scil. loca quædam ex Iſaia Prophetæ Latinè & Saxonicè, Saxonica autem ſic

Incip. Fela is on bocum. þær þe mæg to birnan. gime se þe wille him silfum to deapfe. An þær on gear dagū gode wel gecweme. *V. ſup. p.* 27.

XXXI. Pag. 64. VERBA HIEREMIÆ PROPHETÆ.

Incip. Hieremias se witega mÿngode to deapfe Godes folc georne. ⁊ hit þus læde. Audite uerbū dn̄i iacob, & reliq. *Vide ſupra, pag.* 27.

Deſiderantur quædam folia quibus continebantur concluſio hujus Homiliæ, & initium Homiliæ DE SEPTIFORMI SPŪ. *quæ ſic*

Expl. And a sva nÿn ende birse worlde. sva wurð fiften lufta ⁊ sinlicna dæda á má and má mannū gemæne. þurh deofles dana. ⁊ his unlana. ac se bið geselig se þe gepanna hwu hine silfne. be ænigum dæle. God ure helpe. Sit nom̄ dn̄i benedictum. & reliqu.

P. 66. DE ANTICHRISTO (*Latine & Saxonicè.*)

Incip. Omnis qui scdm̄ xpi̇anæ profeſſionis rectitudinem aut non vivit, aut aliter docet, quam oportet, Antichriſtus eſt.

XXXII. *Incip.* Leofan men. undergitanda wið swiþe georne. þæt gesihtlice and æplice healdan. þæt eop mæst ðearf is. to gehealdanne. *V. ſ. p.* 27.

XXXIII. P. 68. *Deſideratur Homiliæ Rubica.*

Interrogatus Ihs̄ à diſcipuliſ de conſummatione scl̄i̇. dixit eiſ, Cum videritiſ, *&c.*

Incip. Wnes drihtnes apl̄as axodan hine silfne. ymbe disse worlde endunge. *V. ſupra, p.* 28.

XXXIV. Pag. 71. *Deſideratur Rubrica.* (LECTIO SCĪ EVANG. SCDM MATHEVM.)

Egreſſus Ihs̄ de templo ibat. & acceſſerunt diſcipuli ejus ut oſtenderunt ei ædificationem templi, *&c.*

Incip. Hit gewitað hine on dare bisig þe is genamod Hierusalem. þæt unes Drihtnes degnas. agunnon sprecan. wið hine. *Vide ſupra, pag.* 28.

Digitized by Google

XXXV. P. 72. *Deſideratur Rubrica.*

Erunt ſigna in ſole, & luna, & ſtelliſ, & reliq.

Incip. Thiſ Godſpel ſegð and ſputelað. þæt ſela ſone-tacna. ſculan gepunþan pibe on ſonulde. *Vide ſupra, pag.* 28.

XXXVI. P. 74. *Deeſt Rubrica.*

Incip. Leoran m̄. uſ iſ ſpiþe micel þeanſ þæt þe pane beon þæſ egeſlican timan. þe topeand iſ. *Vide ſupra, pag.* 28.

XXXVII. P. 78. *Deeſt Rubrica.*

Incip. Leoran m̄. ælmihti God uſ ſingallice manaþ and lærað. þn̄h hiſ ða hiſ halgan bec. þæt þe ſoð and pihт ðon hen on ſonlde on upu̇ liſe. gif þe pillaþ heoſona pice begitan.

Expl. Hi ðonne ſiððan eac ece eblean ðuph godeſ gife þanan ſoſð habbað. betpeoh Englum. and Heah-englum. a to ſonlde on heoſonan pice. þaſ næſne leoſe ne gebælað. ne laðe ne gemetað. ac ðaſ haligе heapaſ ſimle puniað. on plite. and on puldne. and on ſinſumneſſe. ðaſ biþ mæſð and miþð. and ece blis mið Gode ſilſum. ⁊ mið hiſ halgum in ealna ſonlda ſonld abuton ende. amen.

XXXVIII. P. 80. Verba Ezechiel Prophē De Pigris. avt Timidis. vel Negligentibvs Pastoribvs.

Incip. Ezechiel ſe piteга lærað Godeſ Býdelaſ. þæt hi beoſgan heom ſilſum pið godeſ ýſne. he cp̄ Godeſ ſonðum þuſ to heom eallum. Hec dicit dn̄ſ. Audienſ ex one meo ſeſmonem adnuntiabitiſ eiſ ex me & reliq.

Expl. And þe þe oſeſ hogige. þæt he heon ne liſte hæbben heon gemæne þæt pið Gode ſilſne. Sit nom̄ dn̄i benedictum. ex hoc nunc & uſque in ſclm̄.

Ne ðeaſ ic nu ſoſ Godeſ ege ſoðeſ geſpeogian. ac licige ſpa hit licige. ſoð ic pille ſecgan. gime ſe ðe pille. ſoſðam ſe Býdel ðe ſoſſpeogaþ hiſ hlaſonðeſ gepilboda. a he mæg him penan hetelicеſ leaneſ.

XXXIX. Pag. 82. Sermo Lvpi Ad Anglos. Qvando Dani Maxime Persecvti Svnt Eos. Qvod Fvit An̄. M l̄o. viiii. Ab Incarnatione dn̄i nr̄i ihv̄ xp̄i.

Incip. Leoſan men. Ge cnapað þæt ſoð iſ. ðeoſ ſonlð iſ on oſſte. and hit nealæcð þam ende. *Vide ſupra, pag.* 24.

Hic ſermo memoratur à ſummo viro D. Gulielmo Cave, Hiſt. Litt. Vol. I. quo loco diſſerit de ſcriptis Lupi Ferrarienſis Cognomento Servati. Habentur, *inquit doctiſſimus ille vir*, adhuc Mss. Sermones II. *viz.* Sermo ad Anglos ſuper incurſu Dacorum, in Bibliotheca Collegii S. Bened. Cantab. Cod. 284. n. 19. (*juxta Catalog. Fameſianum*) & Sermo in Feſtivitatem S. Jodoci in Bibl. Lumleiana, vol. 165. An Lupi noſtri ſunt, videant quibus inſpiciendi Copia datur.

Lumleianum Codicem nondum vidi: *Cod. autem* 284. i. e. *hunc Codicem, qui aliàs inſcribitur S.* 18. *me vidiſſe & manibus verſaſſe fateor. Verum, ex hoc Cod. ut & ex aliis nonnullis, conſtat* Lvpvm *noſtrum* Homiliſtam *non eſſe* Lvpvm Ferrarienſem. *Hic enim claruit A. D.* 830, *diemque ſuum obiit A. D.* 861. *Ille autem, ut Inſcriptio Sermonis docet, claruerit A. D.* 1009, *atque è vivis exceſſit, uti ex ſequentibus patet, A. D.* 1023.

Plurimi fuere viri celeberrimi, quibus Prænomen, Nomen, aut Agnomen erat Lvpvs, *de quibus conſulat Lector Hofmanni Lexicon Univerſale. Exhibet quoque Litteras binas Alexandri Pont. Max. ad* Lvpvm *Valentiæ Regem Radulfus de Diceto, in Chronico, ad An.* 1174 & 1179. *Memorantur etiam Reliquiæ* S. Lvpi *Epiſcopi à Leofrico Epiſcopo, inter ea quæ dedit Exonienſi Eccleſiæ, (de quo quidem* Lvpo *legitur in Menologio Anglo-Saxonico) qui mihi videtur eſſe* Lvpvs Trecensis *Epiſcopus, qui clar. A. D.* 427. *Sed ut Exteros præteream, Notet Lector Philo-Saxo, morem fuiſſe apud Majores noſtros, Nomina ſua quaſi Latine reddere, & ſpeciatim apud Scriptores qui à* Lvpo, *Saxonice* Wulf, *Nomina ſua ſumpſerunt. Sic Æthelwulfus Bernicius, Monachus Dunelmenſis, qui flor. A. D.* 820. (*cujus Poemata de Abbatibus & viris piis Cœnobii S. Petri in Inſula Lindisfarnenſi, publici Juris fecit B. P. Joannes Mabillonius, in Actis Sanct. Ord. Benedict. Part. II. pag.* 302.) *Nomen ſuum ſic ſcribit in Præfatione ſua quæ extat in vet. Cod. Bibl. Bodl. NE. B.* 4. 10. Amicorum praeſtantiſſimo atq; dilectiſſimo Sacerdoti Magno Ecbercto, Presbiter meritiſ Ædilwlf intime caritatiſ Salutem. *Verum in Concluſione Operis ſic canit,*

Hæc Lvpvs alte pater ſtolido de pectore clarus
Carmina compoſuit corpore mente rogans, *&c.*

Sic etiam in vet. Cod. Ms. *Bibl. C. C. C. C. qui inſcribitur K.* 2. *pag.* 110. *habentur* Litteræ quædam de Paenitentibus, *à* Lvpo Lundonie Epiſcopo, *&c. ad* Ælfricum Anglo-Saxonum Epiſcopum. (*h. e. Archiep. Cantuarienſem.*) *Hic autem* Lvpvs *non alius videtur ab* Wulfstano II. *qui factus eſt Epiſcopus Londinenſis circa A. D.* 981. *ſedemque illam rexit annos circiter* 23.

His præmiſſis, dicendas Rationes exiſtimo, quibus inducor ut credam Lvpvm Epiſcopum & Homiliſtam, (*tantum non Ælfrico ſupparem,*) Wvlfstanvm *ſive* Wulſtanum *fuiſſe, qui eodem tempore &* Archiepiſcopus Eboracenſis *fuit, &* Wigornienſis Epiſcopus.

I. *In Anno ab Incarnat. Dom.* 1009, *nullus fuit Angliæ Epiſcopus, qui à* Lvpo *nomen ſuum deſumpſit niſi* Athulfus *qui ſedit* Epiſcopus Herefordenſis *ab A. D.* 998, *uſque ad A. D.* 1012; & Wulſtanus Archiepiſcopus Eboracenſis, & *idem* Epiſcopus Wigornienſis ab *A. D.* 1002, *uſque ad A. D.* 1023. *De horum priori, apud ſcriptores pene altum eſt ſilentium: neque data illi occaſio erat ad Gregem ſuum de Danis metuendis habere Concionem, qui nunquam in illius Dioceſeos viciniis depræda ti ſunt, qui tamen in* Wulſtani *utroque Epiſcopatu graſſabantur.*

Wulſtanum *autem eodem tempore &* Epiſc. Wigorn. & Archiep. Eborac. *fuiſſe, teſtatur Willielmus Malmesburienſis, Lib.* 3. *de Geſt. Pont. Angl. Cap. de Archiep. Ebor.* Poſt eum, *inquit*, Oskitel gradum accipiens honoris, floruit temporibus Edredi, & Edwii, & Edgari Regum, habuitque ſucceſſores Oſwaldum, Edulfum, Wulſtanum. Qui omnes Epiſcopi etiam Wigornienſes fuere, ... de cauſa, *&c.* ---(*& deinde.*) ſucceſſit ei (*Oſwaldo*) in utraque ſede Adulphus ex Abbate Burchenſi, ſanctus, ut perhibent, & vir, & reverendus. Ipſi pro ſanctitate ignoſcitur, quod contra Regulas Canonum, duas ſedes tenuerit, quod ſcilicet, non hoc ambitione, ſed neceſſitate fecerit: Wlſtano non ita, qui ſanctitate diſcrepabat & Habitu. ——Poſt Wlſtanum ſedem Eboracenſem Elfricus, Wigornienſem Lefsius. *Idem quoque Malmeſburienſis, Lib. IIII. Cap. de Epiſc. Wigorn. de Oſwaldo, Aldulfo, & Wulſtano, dicit.* Iſti tres fuerunt Archiepiſcopi. *De eodem Wulfstano itidem dicit Tho. Stubbes in Act. Pontif. Ebor.* Viceſimus primus Eboracenſi Eccleſiæ præfuit alius Wlſtanus, ipſe quoque ſicut & Prædeceſſores ſui Oſwaldus & Adulphus, concedente Rege Knuto (*ſc. Ethelredo tunc demortuo*) Epiſcopatum Wygornienſem habuit. Cujus Regis an. III. iſte Wlſtanus, adjunctis ſibi multis aliis Epiſcopis, Eccleſiam, quam idem Rex & Comes Turkillus in monte qui *Aſſendun* dicitur conſtruxerunt, illis præſentibus, cum magna Gloria dedicavit, & tercio dehinc anno, hoc eſt Archiepiſcopatus ſui 20, qui eſt annus ab Incarn. Dni. 1023, 5 Kal. Junii, 3 feria defungitur, & delatus apud *Ely*, ibidem ſepelitur. *In hiſce Temporibus floruiſſe* Wulſtanum *teſtantur Faſti Saviliani,*

Digitized by Google

liani, ad calcem Impreſſ. Scriptorum Anglicorum poſt Bedam, *& Rev. D.* Franc. Godwinus *Epiſc.* Hereford-enſis *in lib.* de Præſulibus Angliæ. *Is inter alios Epiſcopos Wigorn. recenſet* Wulſtanum. Quem, *inquit*, ſcriptoribus placet & *Reprobum*, neſcio quam ob cauſam, cognominare. *Quinetiam, de Adulfo Archiep. Eborac. ſcribens ex Malmesburienſi*, ſucceſſit ei, *&c.* —— (*ut ſupra*) —— Wulſtano non ita; Quare quæ? (*inquit Godwinus*) Quia ſanctitate diſcrepabat & Habitu. Monachus non fuit. O Monachum iniquum! Quod in Monacho probat, hoc alteri pro ſcelere imputat. *De hoc autem ſcelere, quicquid fuerit, audi virum doctiſſimum Henricum Whartonum, Angl. Sacr. Tom. I. pag.* 473. Adulfo, *inquit*, in utraque ſede ſuffectus eſt Wlſtanus Abbas (locus Abbatiæ latet) *Reprobus* cognominatus. Rationem Cognominis exhibet liber Eccleſiæ Wigorn. *Nam nimis erravit, dum rebus nos ſpoliavit, & ipſe Archiepiſcopus Ebor.* Plurima ſcil. Maneria ad Eccleſiam Wigorn. ſpectantia alienavit, & ſedi Ebor. quam ſimul tenuit, tranſcripſit. ſeu potius adminiſtrato ſimul tamdiu utroque Epiſcopatu, poſſeſſiones utriuſque haud ita bene diviſæ fuerant. ſeperatis itaque Epiſcopatibus, Archiepiſcopi Ebor. utpote potentiores, plurima Wigornienſis Eccleſiæ abſtraxerunt. Haud minus equidem Oſwaldus & Adulfus culpandi erant. Verum iſtorum utroque ſanctis annumerato, Wlſtanus ſolus crimen tulit. *Addo & ipſe, ſi cujuſpiam gravioris facinoris reus fuerit Wulfstanus, minime, ut veriſimile eſt, ei dedicaret Epiſtolam ſuam de* Canonibus, *Ælfricus vir ille pientiſſimus, quod & facit verbis officioſiſſimis. Immo, ſcripta ejus infra recenſenda, cum* Sinodalibus Decretis *in Cod. Cotton.* CLAVD. *A.* 3. *clare oſtendunt cum fuiſſe Antiſtitem vere Religioſiſſimum.*

II. *Verum, ut ad rem redeam; Ipſi Codd.* MSS. *in quibus reperitur nomen* LVPI *Epiſcopi, videntur fere teſtari eum fuiſſe Epiſcopum* Wigornienſem. *Hi ſunt numero quatuor, & nunc extant in celeberrimis Bibliothecis Bodleiana, Cottoniana, & Coll. Corp. Chriſt. Cantabr. Ex quibus ille qui in Bibl. C.C.C.C. inſcribitur S.* 14. *fateor, nihil habet de loco unde latus fuit. Codex ille qui in eadem Bibl. inſcrib. S.* 18. *olim, ut videtur, fuit Eccleſiæ* Wigornienſis, *propterea quod* Canones, *aliaque ſcripta, quæ in eo habentur, habentur etiam in alio Cod. Wigornienſi, manu* Wulfgeati ſcriptoris *exarato, qui nunc in Bibl. Bodl. notatur* JVN. 121. *Porro, Cod. Cottonianus ex eo videtur fuiſſe* Wigornienſis *Eccleſiæ peculium, quod eos* Canones *& Leges exhibet, qui inveniuntur in Cod. S.* 18. *Bibl. C.C.C.C. niſi quis Eboracenſi potius Eccleſiæ eum adjudicandum cenſeat, propter* EXCERPTIONES DOMNI ECGBERHTI ARCHIEPI EBVRACE CIVITATIS DE SACERDOTALI IVRE. *quas etiam in* Wigornienſis *Eccleſiæ Archivis extitiſſe, conſtat ex Cod. C.C.C.C. K.* 2. *quem olim fuiſſe Eccleſiæ* Wigornienſis, *ſupra oſtendi. Codicem Bodleianum, qui nunc notatur* Jun. 99. *cum ejus altera parte, ſc.* JVN. 121. *ſcriptum fuiſſe* Wigorniæ *certum eſt, & forte ab eodem Wulfgeato, circa A.D.* 1064, *exceptis nonnullis Tabb. quas quidem ſcripſit* Edricus *Monachus etiam* Wigornienſis.

III. *In hoc ipſo Cod. C.C.C.C. S.* 18. *pag.* 19. *Habetur, inter alia quædam opera* LVPI EPI, *Admonitio ſive Paræneſis ipſius* Wulfstani *Archiepiſcopi, ad cujuſcunque conditionis homines curæ ſuæ commiſſos, Saxonicè; Nomen ipſius* WVLFSTANI *præ ſe ferens. In hac Admonitione ſive Paræneſi, ſecundum doctiſſ. Franc. Junii exemplar Apographum, extant nonnulla quæ Sermones eſſe ejuſdem* LVPI *ex aliis Codd. conſtant. Verbi gratia,* Leofan m̄. unbeorcandaþ þæt æfterſt Criſtenra manna ȝehwilc. *qui extat in Cod. Bodl.* JVN. 99. Leofan m̄. uton don eac ſwa uſ ðeaþf iſ. *qui videtur extare in Cod. Bodl.* JVN. 22. *& in Cod. Cott.* CLEOPAT. B. 13. Leofan men. uton unbeorcandan eal ſwa uſ þeaþf iſ, *qui videtur extare in Cod. Bodl.* JVN. 99. *& in Cod. Cotton.* NERO A. 1. *Denique* Giſ hit ȝefeoþð ðæt on ðeodſcype becume, *qui etiam extant in iiſdem Codicibus, inter alia opuſcula ipſius* LVPI.

Verum, quæ de LVPO *ſive* WVLFSTANO *diſſertavimus Lectori grata eſſe non deſperans, Opera ejus omnia quæ hactenus mihi videre contigit recenſere noſtri eſſe duxi.*

LVPI *ſive* WVLFSTANI *Homiliæ (id genus enim Lucubrationes ejus) ſunt aut quæ nomen ejus præ ſe ferunt, aut quæ, etſi Anonymæ, propter Notas quaſdam ſignaque, ei adjudicandas eſſe cenſeo.*

*In Codice Bibliothecæ C.C.C.C. qui inſcribitur S.*14. *pag.* 134. *extant hæc verba,* INCIPIVNT SERMONES LVPI EPI. *Hi Sermones merito æſtimarentur eſſe ſaltem illi tres, qui ab his verbis Incipiunt.*

1. Leofan m̄. uſ iſ ðeope beboden ðæt we ȝeonnlice myngian ⁊ læran ſcylan.
2. DE FIDE CATHOLICA.
   Leofan m̄. Doð ſwa eop micel þeaþf iſ. unbeorcandaþ þæt ælc Criſten man.
3. DE DIE IVDICII.
   Leofan m̄. ure Drihten Ælmihtiȝ Goð uſ þuſ ſingallice manaþ ⁊ læreð.

In hoc Cod. C. C. C. C. *viz.* S. 18. *ad pag.* 10. INCIPIVNT SERMONES LUPI EPI, *quorum tres priores ſunt,*

Leofan m̄. Uſ iſ ðeope beboden. *ut ſup. n.* 1.
Leofan m̄. ðoð ſwa eop micel ðeaþf iſ, *ut ſupra, num.* 2.

4. WVLFSTAN Aſcebiſceop ȝſetaþ ſneonðlice ðeȝnaſ on þeode, *quæ quidem Paræneſis dividi videtur in decem Sectiones.*

In eodem Cod. ad pag. 82. SERMO LVPI AD ANGLOS, &c. *qui ſic Incip.*

5. Leofan m̄. Ge cnaþaþ ðæt ſoð iſ. ðeoſ ſohlð iſ on oþſte.

In eodem Cod. ad pag. 86. SERMO LVPI, *qui ſic Incipit*

6. (Eala) Leofan m̄. uton unbeorcandan eal ſwa uſ þeaþf iſ.

In Cod. Cott. cujus Nota eſt NERO. A.1. *invenitur* SERMO LVPI AD ANGLOS, *viz.*

Leofan m̄. Ge cnaþaþ þæt ſoð iſ, *ut ſupra, num.* 5.

In Cod. Bodleiano qui Inſcribitur JVN. 99. *p.* 4. INCIPIVNT SERMONES LVPI EPISCOPI, *Quorum tres priores ſunt*

Leofan m̄. Uſ b̄. iſ ðeope beboden, *ut ſupra, num.* 1.
Leofan m̄. Doð ſwa eop micel ðeaþf iſ, *ut ſupra, num.* 2.

7. Leofan m̄. Eallum Criſtenum mannum iſ micel þeaþf þæt hý heona Fulluhteſ.

In eodem Cod. ſol. 84, *b.* ITEM SERMO AD ANGLOS, &c.

Leofaṅ m̄. Ge cnapaþ þæt ſoþ iſ, *ut ſup. n.* 5.

Notet tamen Lector, Sermones hos pene omnes reperiri in aliis Codd. ſine ulla LVPI *mentione, v. g.*

Num. 1. Leofan m̄. Uſ iſ ðeope beboden. *invenitur in Cod. Bodl. qui inſcrib.* NE. F. IIII. 12. *fol.* 144. *b. &, cum quadam diſcrepantia in Cod. Bodl.* JVN. 22. *fol.* 49.

N. 4. WVLFSTAN Aſcebiſceop, &c. *Sectiones hujuſce Paræneſeos extare in Codd. Bodleianis & Cottonianis ſupra monui.*

N. 5. Leofan men. ȝe cnaþaþ. *invenitur in Cod. Bodl.* NE. F. IIII. 12. *fol.* 143, *b. & in Cod. Bibl. C. C. C. C.* S. 14. *pag.* 95.

N. 6. (Eala) leofan m̄. uton unbeorcandan. *habetur in Cod. Bodl.* JVN. 99. *fol.* 90, *b. & in Cotton.* NERO. A. 1. *fol.* 118, *b.*

N. 7. Leofan m̄. eallum xp̄enum------ Fulluhteſ. *exhibetur in Codd. Bibl. C. C. C. C.* S. 14. *pag.* 112.

Digitized by Google

& S. 18. *pag.* 105. *& in Cod. Bodl.* NE. F. IIII. 12. *fol.* 132.

LVPO *etiam, ſive* WVLFSTANO *adjudicanda ea cenſeo fere omnia, cùm quæ quovis Codice ſequuntur Rubricam ſive Inſcriptionem illam* INCIPIVNT SERMONES LVPI EPISCOPI, *tum quæ Anonyma cum ſint, Argumento tamen, dicendi genere, & formula in Exordio compellandi Auditores* (Leofan men.) *ab eo ſcripta videntur.*

In Cod. Bibl. C. C. C. C. cujus Nota eſt S. 14. *poſt tres ſermones qui proxime ſequuntur Rubricam* INCIPIVNT SERMONES LVPI EPI. *inveniuntur tres etiam alii qui illos excipiunt,* ſcil.

8. HER ONGINTH BE CRISTENDOME.
Leofan men. eallum Criſtenum mannum iſ micel þeanſ. þæt hý heora Criſtendomeſ.

9. LAR-SPELL.
Leofan m̄. hpa mæg æfre oðrum ſuþðon ſneondſcipe.

10. LAR-SPELL.
Men þa Leofeſtan. Scſ̄ GREGORIVS cpæþ.

In Cod. C. C. C. C. qui inſcrib. S. 18. *poſt tres illos Sermones* LVPI *ſive* WVLFSTANI *qui Rubricam excipiunt* INCIPIVNT SERMONES LVPI EPI, *habentur & alii duo,* ſc.

11. HER IS GIT OTHER WEL GOD EACA, *ubi voces* GIT OTHER, *eundem Auctorem videntur indigitare.*
La leof. a iſ ſra beteſa. ſra Criſtenna manna ma.

12. THIS MAN GERÆDDE THA SE MICEL HERE COM TO LANDE.
Ealle ge beþunfan þæt ge geornlice eafnian þæt ge Godeſ miltſe.

In Cod. Bodl. JVN. 99. *Habentur Sermones plurimi qui Rubricam ſupradictam, & tres ſuperiores Sermones ſequuntur, qui quidem faciunt ut eos etiam* LVPO *noſtro adſcribendos exiſtimem. Ii autem ſunt*

13. INCIPIT DE VISIONE ISAIE PROPHETE, &c.
Fela iſ on bocum. þæſ þe mæg to birnan.

14. VERBA HIEREMIÆ PROPHETÆ.
Hieremiaſ ſe Witega mýnegode to þeanſe.

15. DE SEPTIFORMI SPIRITV.
Iſaiaſ ſe Witega aſnat on hiſ ſitegunge.

16. DE ANTICHRISTO.
Leofan m̄. undeniſtandaþ ſriðe geornne þæt gehihtlice.

17. HER ONGINTH BE CHRISTENDOME.
Eallum Criſtenum mannum iſ micel þeanſ. *ut ſupra, num.* 8.

18. (Leofan m̄. We eof pillað be ſumum dæle ſecgan hu) Vneſ Dnihtneſ Apoſtolaſ.

19. (Leofan m̄.) Hit gefeaſþ hpilum on ðæne býnig.

20. Thiſ Godſpel ſegþ ⁊ ſſutelaþ þæt ſela ſone-tacna.

21. DE TEMPORIBVS ANTICHRISTI.
Leofan m̄. uſ iſ mycel þeanſ ðæt þe þæne beon þæſ egeſlican timan.

22. Leofan m̄. uſ iſ ſſýðe mycel þeanſ on elcne timan.

23. DE FALSIS DIIS.
Eala gefýnniſ þæt þuph Deofol ſela ðinga miſſon.

24. SERMO AD POPVLVM.
Leofan m̄. undeniſtandaþ þæt æneſt Criſtenna manna gehpylc.

25. HER IS HALWENDLIC LAR ⁊ THEARFLIC, &c.
M̄ þa leof̄. gehýnaþ hpæt uſ haligе Bec beodaþ.

26. BE RIHTAN CRISTENDOME.
Mycel iſ nýd þeanſ Criſtenum mannum.

27. BE ANE MVNVC-CILDE.
We pillað nu ſecgan ſume býſne to ðiſum.

28. SERMO DE CENA DNI.
Leofan m̄. ic pylle cýðan eof eallum.

29. BE GODES BYDELVM.
Ealla leofan m̄. ſpýcele iſ gefýne þæt pe nabbað. *Sequuntur in Cod.* MS. *alii Sermones, cum* LVPI *nomine inſcripti.*

30. BE MISTLICVM GELIMPAN.
Gýf hit gefeoſtð þæt on þeod-ſcýpe becume healic ungelimp.

31. BE BISCOP-HADVM.
Leofan m̄. Se halga Godſpelleſe Lucaſ geſſutelode.

Ex his Sermonibus, inveniuntur plures in aliis Codicibus, ex. gr.

Num. 8. Leofan m̄. eallum —— xp̄ nðomeſ. *habetur in Cod. Cotton.* NERO A. 1. *fol.* 77. *b.*

N. 10. M̄. þa leof̄. Scſ̄ Gnegoniuſ cp̄. *Extat in Cod. Bodl.* NE. F. IIII. 12. *fol.* 126.

N. 13. Fela iſ on bocum. *extat inter alia* LVPI *opera in Cod. C. C. C. C. C.* S. 18. *pag.* 61.

N. 14. Hieremiaſ ſe Witega. *extat inter alia* LVPI. *in eodem Cod. C. C. C. C. C. pag.* 64.

N. 15. Iſaiaſ ſe Witega aſnat. *extat in plurimis Codd.*

N. 16. Leofan men. undeniſtandaþ ſriſe. *extat inter alia* LVPI, *in eodem Cod. C. C. C. C. C. pag.* 67.

N. 18. Leofan m̄. *ſive* Vne Dnihtneſ Apla ſ. *extat inter alia* LVPI *in eodem Cod. C. C. C. C. C.* S. 18. *pag.* 68. *& in Cod. Bodl.* NE. F. IIII. 12. *fol.* 141., *b.*

N. 19. Hit gefeaſþ hpilum. *habetur inter alia* LVPI *in eodem Cod. C. C. C. C. C. pag.* 71.

N. 20. Thiſ Godſpel ſegð. *habetur itidem in eodem Cod. C. C. C. C. C. pag.* 72.

N. 21. Leofan m̄. uſ iſ mycel þeanſ þæt pe þæne beon. *habetur inter alia* LVPI *in eodem Cod. C. C. C. C. C. p.* 74. *& in Cod. C. C. C. C. C.* S. 14. *pag.* 1. *& in Cod. Bodl.* JVN. 22. *fol.* 115.

N. 24. Leofan m̄. undeniſtandeð þæt æneſt Criſtenna manna gehpylc. *videtur extare in Cod. Cott.* TIBER. A. 3. *fol.* 86. *b.*

N. 30. Gýf hit gefeoſtðe. *hebetur in Cod. Cotton.* TIBERIVS. A. 3. *fol.* 88. *b.*

N. 31. Se halga Godſpelleſe Lucaſ. *habetur in Cod. Cotton.* CLEOPAT. B. 13. *pag.* 73.

Porro in vetuſtis Codd. inveniuntur alii adhuc Sermones Saxonicè ſcripti, quos ob dictas ſupra rationes, à LVPO *compilatos fuiſſe credimus. Ii autem ſunt*

Cod. Bibl. C. C. C. C. C. qui inſcrib. S. 13. *in quo habentur*

32. LAR-SPEL. ⁊ SCRIFT-BOC. *pag.* 150.
Leofan m̄. ðoð ſra ic eof bidde. gehýnaðð.

33. AMMONITIO AMICI. *&c. pag.* 159.
Eala ge ýnſuman men.

34. LAR-SPEL. *pag.* 170.
M̄ þa leof̄. þe gehýndon oft ſecgan.

35. LAR-SPEL. *pag.* 209.
We ſecgeaþ unum Cýne-hlaſonde. ⁊ eallum Folce cýðan ýllaðð.

36. *Pag.* 221.
Criſt cp̄ on hiſ halgan Godſpelle. þæt ſela Fone-tacna.

Cod. Bibl. C. C. C. C. C. qui inſcrib. S. 14. *in quo habentur*

37. SVNNAN-DÆGES SPELL. *pag.* 38.
Hen ſæðð on þiſſe Dnihtneſ Æfenð-geſpice.

38. SERMONES. ANGELORVM NOMINA. *pag.* 73.
Hen onginnð m̄. þa leof̄. ymb uneſ Dnihtneſ Æfenð geſpic. *ſequuntur & alii forte ejuſdem Auctoris, quos tamen procul omni dubio ei non adjudicare audeo, propterea quod nonnulli eorum inter* ÆLFRICI *ſermones reperiuntur.*

Digitized by Google

tur. Habentur etiam in hoc Cod. Bibl. C. C. C. C. nempe S. 18. *& aliis* LVPI SERMONES. ſcil.

39. DE INITIO CREATVRÆ, &c. *pag.* 8.
Adam ſe æreſta man.

40. *Pag.* 57.
Eala leofan m̄. uſ iſ ſpiðe micel þeanſ.

41. *Pag.* 78.
Leofan m̄. Ælmihtig God uſ ſingallice manaþ.

In Cod. Bibl. Bodl. NE. F. IIII. 12. *habetur ſermo.*

42. DE CONFESSIONE. *fol.* 74.
Leofan man. Ic axie þe on Dnihtneſ naman.

Cod. Bibl. Bodl. JVN. 22.

43. DE DIE IVDICII. *fol.* 1.
Leofan m̄. utan don ſpa uſ mycel þeanſ iſ.

Codex Cotton. qui inſcribitur TIBER. A. 3.

44. TO EALLVM FOLKE. *fol.* 86. *b.*
Leofan m̄. ſom une ealne þeanſe.

45. TO EALLVM FOLKE. *fol.* 88.
Geoſne ge ſitan þæt God iſ una ealna ſæden.

46. TO EALLVM FOLKE. *Ibid.*
Vton beon geoſne þancole on ælce ſiran.

47. TO EALLVM FOLKE. *fol.* 89.
Ælcne m̄. ic bidde þe ænige Godeſ ege hæbbe.

48. TO EALLVM FOLKE. *fol.* 89. *b.*
Hit ſæſ nu ſeala geaſna þæt on þiſſene þeode ſixodan.

49. TO EALLVM FOLKE. *fol.* 90.
Leofan m̄. lagaþ Gode ſonold lagan.

50. TO EALLVM FOLKE. *fol.* 90, *b.*
Leofan m̄. undenſtandað æreſt —— þæt hi heona Fulluhteſ.

51. TO EALLVM FOLKE. *Ibid.*
Leofan m̄. undenſtandað æreſt —— þæt hi cunnan.

52. TO MÆSSE-PREOSTVM. *fol.* 91.
Saceno ſcel on hiſ Scniſ-ſcine ſiſlice and penlice læran ⁊ læſan.

53. TO MÆSSE-PREOSTVM. *fol.* 91.
Eala ſeala iſ þana þe Saceno-haben on unniht geoſnað Mæſſe-ſpeoſt haben. *cum aliis qui in eodem Cod. ſequuntur, de Pœnitentia.*

Cod. Cottonianus CLEOPAT. B. 13. *exhibet, pag.* 59.

54. DE DEDICATIONE ECCLESIÆ.
Leofan m̄. Ic ſille eoſ nu cýþan ymbe Cýniemæſſunge.

Horum Sermonum nonnulli etiam inveniuntur in aliis Codd. exempli gr.

N. 34. M̄ þa leoſ̄. ge gehýnton ſon oft ſecgan. *extat in Cod. C. C. C. C. C. qui inſcrib.* S. 9. *pag.* 221.

N. 37. Hen ſægð on þiſeſ Dnihtneſ Æſtend-geſniſt. *habetur (tamen non ſine aliqua diſcrepantia) in Cod. Cotton.* TIBER. A. 3. *fol.* 81.

N. 39. Adam ſe æreſta man. *extat in Cod. Bodl.* JVN. 99. *fol.* 1. *Et in Cod. Cotton.* TIBER. A. 13. *(qui olim quoque fuit Wigornienſis Eccleſiæ) fol.* 114.

N. 43. Leofan m̄. utan don ſpa uſ mycel þeanſ iſ. *extat in Cod. Cotton.* CLEOP. B. 13. *fol.* 1.

Canones quoque Eccleſiaſticos qui habentur in Codd. Bibliothecarum Bodleianæ JVN. 121. *Cottonianæ* NERO. A. 1. *& Collegii C. C. C.* S. 18. LVPO *noſtro Wigornienſi Epiſcopo adjudicandos exiſtimo, tum quod omnes illi Codices Wigornienſis Eccleſiæ, ut videtur, olim fuerunt Theſaurus; tum quod inter ejus Homilias ſparſim leguntur, præſertim inter illas, quæ extant in Codd. Cotton. & C. C. C. C. Idem affirmandum arbitror de Orationis Dominicæ & Doxologiæ Paraphraſibus Poeticis.*

Hactenus de LVPI *ſive* WVLFSTANI *ſcriptis vernaculis, de quibuſdam ejuſdem Præſulis ſcriptis Latinis pauca Lectorem monere viſum eſt.*

In hoc Cod. C. C. C. C. pag. 5. *& in Cod. Bodl.* JVN. 99. *fol.* 34. *Extat is ſermo* DE CHRISTIANITATE *Latine, cui inter Saxonicos* LVPI *noſtri octavum deſignavi locum.*

Hunc excipit in hoc Cod. & alius Sermo cujus Initium eſt Credite ergo Kariſſimi.

Is etiam Sermo cujus numerus eſt 13. *extat Latine tum in hoc cod. tum in alio.*

Is etiam Sermo cujus num. eſt 16. *habetur Latine in hoc Cod. & in Cod. Bibl. Bodl.* JVN. 99.

Sermo quoque DE ÆTATIBVS MVNDI, *& de* Genealogia Chriſti, *extat in hoc Cod. & in Cod. Bodl.* JVN. 99. *fol.* 31. *b.*

Sermo etiam ille DE BAPTISMO, *cujus initium* Primo neceſſe eſt ut Paganus Catecuminuſ ſit, *extat in hoc Cod. & in Cod. C. C. C. C.* K. 2. *(qui olim quoque fuit Wigornienſis Eccleſiæ) & in ejuſdem Bibl. Cod.* L. 12. *videtur* LVPO *adſcribendus.*

Ejus etiam eſſe videtur ORDO VEL EXAMINATIO IN ORDINATIONE EP̄I, *qui extat in Cod. Cotton.* TIB. A. 3. *fol.* 91, *b.*

In Cod. Cotton. NERO. A. 1. *ea videntur ſcripta Latina* WVLFSTANO *noſtro adſcribenda, quæ inveniuntur inter fol.* 126, *b. &* Excerptiones Ecgberhti Archiepiſcopi; *nimirum illa quæ inſcribuntur* DE VENERATIONE, DE PASTORIBVS NON RECTE AGENTIBVS, DE PASTORE ET PRÆDICATORE, DE CLERICIS, ET DE CANONIBVS.

XL. P. 86. SERMO LVPI.

Incip. Eala leofan m̄. uton undenſtandan ealſpa uſ þeanſ iſ. þæt ge heonan ſoncð ſadian ſymle une ſiran. ſon Gode ⁊ ſon ſonlde. ſiſlice ⁊ ræplice. and ſnam unnihte. gebugan to nihte.

Expl. Wiſe ræſon ſonld ſitan þe to godcundan niht lagan. ſonld laga ſettan. ſolce to ſteone. ⁊ Cniſte ⁊ Cyninge. genehtan þa bote. þan man ſpa ſcolde manega ſon neode. gepilban to nihte.

XLI. P. 87. *Sequitur* Collectio Canonum Eccleſiaſticorum, legum, &c. *hoc Ordine.*

BE CININCGE.

Incip. Cniſtenum Cininge gebýnað ſpiðe nihte. þæt he ſý on ræden ſtæle.

BE CINEDOME.

XLII. *Incip.* Eahta ſpeaſ ſýndon. þe nihtlicne Cyneð̄ tumlice uppegað. *Vide ſupra, pag.* 45.

Deſideratur Rubrica BE CYNESTOL'E (Orat. Labor. Bellat.)

XLIII. *Incip.* Ælc cýneſtol ſtent on þñ ſtapelum. þe ſullice apiht ſtent. an iſ. Onatoneſ. *Vide ſupra, pag.* 46.

DE EPISCOPIS PAVLVS DICIT.

XLIV. *Incip.* Oportet en̄ ep̄m inreprehenſibilem eſſe. & reliq. Biſcopum gebýnað ealdhice piſan. and piſdom.

ITEM.

XLV. *Incip.* Býſcopaſ ſculon bocū ⁊ gebedū ſiligan. ⁊ dægeſ ⁊ nihte oft. *Vide ſupra, pag.* 46.

DE EORLVM.

XLVI. *Incip.* Eorlaſ ⁊ Heretogan. ⁊ ðaſ ſonlde Deman. ⁊ eac Geneſan. *Vide ſupra, pag.* 46.

Be ſacendum.

XLVII. *Incip.* Riht iſ þæt Sacendaſ on heona ſcniſt ſcinū. ſillice. ⁊ ræhice.

Digitized by Google

BE GEHADEDVM MANNV̄.

XLVIII. *Incip.* Eallū Cꝛiſtenū mannū iſ micel ðeaꝛf. þæt hi niht luſian ⁊ unniht aſcunian.

BE ABBODVM.

XLIX. *Incip.* Riht iſ þæt Abbodaſ. ⁊ huꝛu Abbatiſan. fæſte on Mỳnſtꝛum ſingallice punian. *Vide ſupra, pag.* 46.

BE MVNECVM.

L. *Incip.* Rihte iſ þæt Munecaſ bæġeſ ⁊ nihteſ mꝑeaꝛdne heoꝛtan. *Vide ſupra, pag.* 46.

BE MINECENAN.

LI. *Incip.* Riht iſ þæt Mỳneccena mỳnſtenlice macian. eſne ſꝑa pe cꝑæðon. *Vide ſupra, pag.* 46.

BE PREOSTVM ⁊ BE NVNNAN.

LII. *Incip.* Rỳht iſ þæt Pꝛeoſtaſ. ⁊ eſen pel Nunnan. negollice libban. *Vide ſupra, pag.* 46.

Be læpedū mannū.

LIII. *Incip.* Riht iſ þæt ġehaboðe m̄. þā læpedū piſſian. hu hi heoꝛa æꝛe. *Vide ſupra, pag.* 47.

BE WVDEWAN.

LIV. *Incip.* Riht iſ þæt puðupan. annan bỳſene ġeoꝛne ſilıġan *Vide ſupra, pag.* 46.

BE CIRCAN.

LV. *Incip.* Riht iſ þæt Cꝛiſtene men Cꝛiſtendō ġeoꝛne healdan mið niht̃e. ⁊ Cꝛiſteſ cinice æġhꝛan. *Vide ſupra, pag.* 50.

LVI. BE EALLVM CRISTENVM MANNVM.

Incip. Riht iſ þæt ealle cꝛiſtene m̄ heoꝛa cꝛiſtendom niht̃lice healdan. ⁊ þā liſe libban. *V. ſ. p.* 50.

LVII. P. 93. AN̄. M.XIIII. AB INCARN̄. DN̄I NR̄I IH̄V. XP̄I. *ſive lex Æthelredi Regis* BE CIRICES GRITHE.

Incip. Thiſ iſ an ðaꝛa Geneðneſſa. þe Engla Cỳninġc ġeðihte mið hiſ pitena ġeþeahte. þæt iſ æneſt þæt he pile þæt ealla ġoðeſ cinċan beon ſulleſ ġniðeſ puſðe.

Expl. And uton ænne ċỳne Hlaſoꝛð holðlice healdan. and ſꝑeonda ġehỳlc. mið nihtan ġetꝛiþþan oðeꝛne luſiġe. ⁊ healde mið niht̃e.

LVIII. Pag 96. HER GEBIRAT TO ÆÐE(L)STANES GERÆDNES. HV HE BE TEOÐVNGE GEREDDE. HER ONGINNETH EADMVNDES GERÆDNES.

Incip. Eaðmunð Cỳnc ġeꝛamnoðe micelne Sinoð. to Lunðenbiꝛiġ. on ða halġan Eaſteꝛlican tið. æġðeꝛ ġe Goðcunðꝛa haða. ġe Woꝛlðcunðꝛa. þa þæſ Oða Aꝛceb̄. ⁊ Wulfſtan. Aꝛceb̄.

Expl. ða ðe man ſꝑeꝛiað. ⁊ liblac ỳnċað. beon hi a ſham ælcum Goðeſ dæle aꝑoꝛꝑene buton hi to niht̃e dæðbote. ġeciꝛꝑan ðe ġeoꝛnoꝛ.

LIX. P. 97. HER GEBIRAÐ NV TO EADGARES GERÆDNES. BE GEHADODRA MANNA LIFFADVNGE.

Incip. We læꝛað þæt Goðeſ þeoꝛaſ beon ġeoꝛnlice ġoðe þeoꝛiġende. ⁊ þeniġende. ⁊ ſoꝛ eal Cꝛiſten ſolc þingiġende. ⁊ þæt hi ealle beon a heoꝛa ealðne holðe. ⁊ ġehỳꝛſume. ⁊ ealle anꝛæðe. to ġemenne þeaꝛfe.

Expl. And þe læꝛað. þæc ælce Pꝛeoſt. pite to cỳðanne. ðonne he cꝛiſman ſecce. hꝑæt he on ġebeðum. ſoꝛ Cỳnċ. ⁊ Biſcop. ġeðon hæbbe.

LX. P. 101. BE WERGILDV̄. ⁊ BE GETHINGTHVM.

Incip. Hꝛilum þæꝛ þæt leoð. and laġu. ſoꝛ beġeþingþū. ⁊ þā þæꝛon þeoðꝛitan. punþꝛciꝛeſ punþe.

LXI. NORTH LEODA LAGA.

Incip. Noꝛð leoða Cỳnġeſ ġilð iſ. xxx. ðuſend ðꝛỳmſa.

LXI. BE MERCENA LAGA. *v.* p. 38.

Incip. Ceoꝛleſ þeniġilð iſ —— Tꝑelf henðeſ manneſ aðð iſ.

LXII. BE GEHADODRA MANNA ATHE ⁊ BE HADBOTE.

Incip. Mæꝛꝛe-ꝑꝛeoꝛteſ aðð. and ꝑoꝛlð-þeġneſ iſ on Engla-laġe ġetealð eſendine.

Expl. ⁊ halidom ⁊ haðaſ ſoꝛ Goðeſ luſan punþoðon. ⁊ Goðeſ ðeoꝛaſ. ðeoꝛlice ġniðeðon.

Pag. 103. INCIPIT DE BAPTISMO.

Init. Primo neceſſe eſt. ut paganus. caticuminus ſit accedenſque ad baptiſmum. ut abrenuntiat maligno ſpū̄ i.

Fin. Hæc enim ſunt veſtimenta, quibus ornari oportet filium regis ut poſſit ſtare. in aula cœleſti.

LXIII. P. 105. *Deeſt Homiliæ Rubrica. quæ in al. Cod.* SERMO DE BAPTISMATE.

Incip. Leoꝛan m̄. eallū Cꝛiſtenum mannū iſ micel ðeaꝛf þæt hi heoꝛa Fulluhteſ ġeſcað ꝑican.

Eandem & auctiorem habes p. 116. *nam hæc deſinit his verbis.*

Expl. Ac ðo manna ġehỳlc ſꝑa ſꝑa hiſ þeaꝛfe iſ leoꝛniġe hiſ ðeaꝛfe. and hine ſilfne pæꝛlice beðence. ⁊ hiſ Cꝛiſtendō clænlice healde. ⁊ ælcne hæðendō mið ealle aꝑunꝑe.

LXIV. P. 108. DE ECCLESIASTICIS GRADIBVS.

Incip. Cinic haðaſ ſindon to healdenne mið ſꝑiðe micclū ꝑiſdome ⁊ mið ealne clæneſſe. *V. ſ. p.* 47.

LXV. P. 112. DE ECCLESIASTICIS OFICIIS.

Incip. Goðcunð þeoꝛðom iſ ġeſet on ciniclicum þenungum. æſteꝛ Canonican ġeꝛunan to nỳðꝛihte. *Vide ſupra, pag.* 47.

1. DE MATVTINALI OFFICIO.

Incip. On dæġneð man ſceal ġoð heꝛian. *Vide ſupra, pag.* 47.

2. DE OFFICIO PRIMÆ HORE.

Incip. On ðaꝛe ſoꝛman dæġ tiðe. þæt iſ be ſunnan upġange. *Vide ſupra, pag.* 47.

3. DE OFFICIO TERTIÆ HORÆ.

Incip. On undeꝛn ꝑe ſculon Goð heꝛian. ſoꝛþā̄ on Undeꝛn timan. *Vide ſupra, pag.* 49.

4. DE OFFICIO VI. HORE.

Incip. On miðne-dæġ ꝑe ſculon Goð heꝛian. ſoꝛþam to middeſ dæġeſ Cꝛiſt. *V. ſupra, pag.* 49.

5. DE

Digitized by Google

5. De Officio None Hore.

Incip. On Non-timan ꝑe ſculon God heriġan. ſoꝛ-ðā on ðone timan. *Vide ſupra, pag.* 49.

6. De Vespertinali Officio.

Incip. On æfen ꝑe ſculon God herian. on ðone timan man ofſtode. *Vide ſupra, pag.* 49.

7. De Completorio.

Incip. On ſoꝛan-niht ꝑe ſculon God herian. æꝛ ꝑe to bedde ġan. *Vide ſupra, pag.* 49.

8. De Noctvrnali Celebratione.

Incip. On Uhton ꝑe ſculon God herian ealſꝛa Dauid cp̄. *Vide ſupra, pag.* 49.

Expl. ꝑæt ꝑe ſtðan á á. uſ ġenerian maġan and motan. on ecene neſte. Amen.

LXVI. *Sequitur Admonitio de Horis quibus in quolibet die Deus precandus.*

Incip. Leoꝛan m̄ nu ic hæbbe be ſuman bæle ġehꝑe-ꝑoð. be ꝑā bæġhꝑamlican tið ꝑenunġum. ꝑe man to niðꝛihte ðon ſceal.

Expl. ꝑæt iſ on Enġliſc uꝑe ſultum iſ on Dꝛihtenes naman. ġelanġ ꝑe ġeſcop ⁊ ġeꝑoꝛhte. heo-ſonaſ ⁊ eoꝛꝑan. ⁊ ealle ġeſceaftа. Amen.

LXVII. P. 115. *His accedunt Multa* de Confeſſione.

Preueniat hunc famulum tuū qs̄ dñe miſc̄ dia tua ut om̄ſ iniquitateſ eiuſ celeri indulgentia deleantur per.

Exaudi q̄ſ dñe ſuplicū ꝓeceſ. Clamantes ad te q̄ſ dñe.

Admonitio ad Confeſſarios. (*ſive ut ſupra, pag.* 51.

Be Mæſſe-Preoſtas Geſceadwisnysse.)

1. Thæt ſceal ġeꝑencan ſe ꝑe bið manna ſaꝑla læcę. ⁊ heoꝛa bæda ġeꝑita. ꝑæt ġedal ⁊ ꝑæt ġeſcað. hu he mannū heoꝛa bæda ġeſcꝛiſe. ⁊ ꝑeah hꝑæðꝛe ne ſoꝛðeme ne hiġ oꝛmodene ġedon. ꝑoñ ſe man hī hiſ miſðæda andettan ꝑile. ġehẏꝛe hī æneſt ġeꝑilðelice. hu hiſ ꝑiſe ġenað ſẏ. Giꝑ he ꝑille and cunne eaðmodlice hiſ bæda andettan. and ꝑu onġite ꝑæt hī hiſ ſinna neoꝛan. læn hine luſlice. ⁊ milðheoꝛtlice. Giꝑ he ne cunne hiſ bæda andettan. and hiſ ġiltaſ aſmeaġan. acſa hine hiſ ꝑiſena. ⁊ atneð hī ꝑa ġiltaſ ut. and aneſt hiſ bæda. ⁊ ġeꝑenc ꝑu. ꝑæt ꝑu ne ſcealt næꝛne ġelice ðeman. ꝑā ꝓican ⁊ ꝑā heanan. ꝑam ſneon and ðā ðeoꝛan. ꝑā ealðan ⁊ ꝑā ġeonġan. ꝑā halan. ⁊ ꝑā unhalan. ꝑā eaðmoðan. ⁊ ꝑā oꝛeſmoðan. ꝑā ſtnanġan ⁊ ꝑā unmaġan. ꝑā ġehaðoðum ⁊ ꝑam læꝛeðum. Ælce bæðe ſceal ġeſcað ꝑiſðema ꝑiſlice to ſcaðan. hu heo ġeðon ſi. ⁊ hꝑaꝛ oððe hꝑænne. Niſ on æniġne time unniht aliſeð. ⁊ ꝑeah man ſceal ſneolſtiðan ⁊ ꝑæſtentiðū. ⁊ on ſneolſ ſtoꝛan. eac ſꝛa ġeoꝛnlicoſt beoꝛġan. And a ſꝛa man bið miltiġna oððe maꝛan haðeſ. ſꝛa he ſceal ðeoꝑꝑon ſoꝛ ġoðe and ꝑoꝛ ꝑoꝛðe. unniht ġebetan. ꝑoꝛ ðā ꝑe ſe maġa ⁊ ſe unmaġa. ne maġon na ġelice bẏnðene. ahebban. ne ſe unhala ðā halum ġelice. and ꝑi man ſceal meꝑemian ⁊ ġeſcaðlice to ſcaðan.

Forma Confeſſionis Fidei, & Peccatorum, ad Deum, adſiſtente Confeſſario.

2. Eſten ꝑiſū aniſe eaðmoðlice to hiſ Scniſte. ⁊ cꝛeðe ꝑonne æneſt Ic ġeliſe on Dnihtē heah ſæðeꝛ. ealna ꝑinġa pealðend ⁊ on ꝑone ſunu. ⁊ on ꝑone halġan ġaſt. ⁊ ic ġeliſe to liſe æſt̄ ðeaꝑe ⁊ ic ġeliſe to aniſenne on ðomeſ-ðæġe. ⁊ eal ꝑiſ ic ġeliſe. ꝑuꝛh Goðeſ mæġen and hiſ miltſe to ꝓeoꝛꝑone. And cꝛeðe ꝑonne mið ꝓeoꝛſiġendum mode ⁊ eaðmoðlicē hiſ andetneſſa to hiſ Scniſte onbuġenꝛe eaðmoðliçe ⁊ ꝑuſ cꝛeðe. Ic andette ꝑe ælmihtiġū Gode minum Scniſte. ꝑan ġaſtlican læce. ealle ðа ſẏnna. ꝑe me æfne ꝑuꝛh apiniġede ġaſtaſ on beſmitene ꝑundon. oððe on ðæde. oððe on ġeꝑohte. oððe ꝑiꝑ ꝑæꝛm̄. oððe ꝑiꝑ ꝑiſm̄. oððe ꝑiꝑ ænig ġeſceaft. ġecẏndelicna ſinna. oððe unġecẏndelicna. Ic andette ġiſenneſſe ætes ġe æꝛ tiðe ġe oſeꝛ tiðe. Ic andette ælce ġitſunġa. ⁊ æſeſt and tælneſſa. and tniſſnecneſſa. leaſunġa. and unniht ġilꝛ. and ðelꝑoꝛð. ⁊ unniht cẏſta. ⁊ ælcne ġlænġc. ꝑe to mineſ lichaman unꝛæðe. æfne belumpe. Ic andette ꝑæt ic ꝑæſ to oft ſinna ꝑiꝑhta ⁊ ſinna ġeðaſa. ⁊ ſinna ġeꝑita. and ſinna laneoꝛ. Ic andette mineſ moðeſ moꝛðoꝛ. and mæne aðaſ and unꝛibbe. and oſeꝛmoðiġneſſe. neceleaſneſſa Goðeſ beboda. Ic andette eal ꝑæt ic æfne mið eaġū ġeſeah. to ġitſunġe. oððe to tælneſſe. oððe mið eaꝑū to unitte ġehiðe oððe mið minū muðe to unnẏtt ġecꝑ̄. Ic andette ꝑe ealleſ mineſ lichamon ſẏnna. ꝑoꝛ ſel and ꝑoꝛ flæſc. and ꝑoꝛ ban and ꝑoꝛ ſinuꝑan. ⁊ ꝑoꝛ næððꝛan. and ꝑoꝛ ġniſlan. and ꝑoꝛ tunġan. and ꝑoꝛ ꝑeleſaſ and ꝑoꝛ ġoman. and ꝑoꝛ teð. and ꝑoꝛ ſeax. and ꝑoꝛ meaſh. and ꝑoꝛ æġhꝑæt hneſteſ oððe heaðeſ. ꝑæteſ oððe ðniġeſ. Ic andette ꝑæt ic min fulluht ſẏꝛſt ġeheold. ꝑoñ ic minū Dnihtene behete. ⁊ minne had ꝑe ic ſcolde Gode and hiſ halġū to loſe healðan. and me ſilfū to ecene hæle. Ic hæbbe unmeðumlice ġehealðan. Ic andette ꝑæt ic mine tið-ſanġaſ. oft aġælde and ic ſꝛoꝛe mæne aðaſ minꝛa Hlafoꝛða liſe. and mineſ Dnihteneſ naman ic nemnode on ꝛelneſſe. Ealleſ ic biðde mineſ Dnihteneſ ꝑoꝛġiſneſſe ꝑæt me næfne ðeoꝛol on aſtælan ne mæġe ꝑæt ic buton andetneſſe and betneſſa minꝛa ſinna. Sꝛa ic to ðæġ ealle andette mine ſcẏlda toꝑoꝛan Dnihtne. Hælendum Cniſte. ſe ꝑealðeð heoꝛonaſ ⁊ eoꝛðan. ⁊ beꝑoꝛan ꝑiſū helġan ꝓeoꝛode. ⁊ ꝑiſū Reliquium. ⁊ beꝑoꝛan minū Scnẏſte. and Dnihteneſ Mæſſe-ꝓeoſte. and eom on clænꝛe and on ſoꝛꝛe andetneſſe. and on Goðan ꝓillan to ġebetenne ealle mine ſinna. and eft ſꝛilceſ ġeſꝛican. ðæſ ðe ic æfne mæġ.

And ðu Hælend Cniſt ſẏ mẏltniġende mẏnne ſaꝛle. ⁊ ſoꝛġiſende ⁊ ⁊ abilġiġend mine ſẏnna. and mine ġiltaſ. ꝑe ic ꝑið oððe æꝛ. æfne ġeſnemode. ġelæde me to ðinū halġū and ġecoꝛenum abuton ende on ecneſſe. Nu ic biðde ꝑe eaðmoðlice Dnihtneſ Saceꝛð. ꝑæt ꝑu ſẏ me to ġeꝑitneſſe. on Domeſðæġe. ꝑæt ꝑe ðeoꝛol ne maġe on me anꝑealð aġan. and ꝑæt ꝑu to Dnihtē beo min̄ ꝑinġeꝛe. ðæt ic mote mẏne ſinna and mine ġiltaſ ġebetan ⁊ oꝑneſ ſꝛilceſ ġeſꝛican. Toðon me ġefultumiġe ſe ðnihten ſe ꝑe ꝛeoꝛaꝑ ⁊ ꝛixað. abuton ende on ecneſſe. Amen.

Ylde and ġeoġuðe. ꝑelan and ꝑæðlan. hale ⁊ unhale. and haðe ġehꝑilene. and ġiſ hꝑa hꝑæt unġeꝛealðeſ miſ ðeð. ne bið ꝑæt na ġelic. ꝑam ꝑe ꝑilleſ ⁊ ġeꝛealðeſ ſilfꝑilleſ miſðeð. And eac ſe ꝑe nẏð ꝑẏnhta biꝑ ðæſ ꝑe he miſðeð. ſe bið ġebeoꝛġeſ ⁊ ðe beteꝑan ðomeſ ſẏmle ꝑẏꝛðe ꝑe he nẏð ꝑẏnhta ꝑæſ ꝑæſ ꝑe he ꝑoꝛhte. Ælce bæðe to ſcaðeman ꝑæꝛlice ꝑoꝛ ġoðe and ꝑoꝛ ꝑoꝛlðe. *Vide ſupra, p.* 51.

LXVIII. *De Confeſſione Peccatorum & Pœnitentia ſubeunda coram Epiſcopo Die Cinerum*, &c.

Thaſ ꝓeaꝑaſ man healt beġeondan ſæ. ꝑæt iſ. ꝑæt ælc Biſcop bið hiſ Biſcop-ſtole on ðone ꝓoðneſ-ðæġ ꝑe ꝑe hatað Caꝑuð ieiunii. ðonne ælc ꝑaꝛa manna ꝑe mið heaꝑoð leahtꝛe beꝛmiten bið on ꝑaꝛe Scꝛꝛe. ſceal ꝑoñ hī to cuman on bæġ. and hiſ ſinna hī ġecẏꝑan. and he ðonne tæceð him Dædbote. ælcum be ġilteſ mæðe. ꝑa ðe ꝑæſ ꝑẏnðe beoꝑ. he aſinðꝛað oꝑ cinicliçum ġemanan. and hi ðeah to heoꝛa aġenꝛe ðeaꝛfe. hẏꝛteð ⁊ tihteð. and hi ſꝛa ðoñ be hiſ leaꝑe. hā hꝑẏꝛfað. And eft on ðone

† O o ðuꝛneſ-

ðunnep-dæg æp Eaptpon. to ðape ylcan ptope eal-le gepomniað. and hī þoñ pe Biscop opep-pingeð. ⁊ Absolutionem deð. and hi ppa hā hpylpað. mid þæp Biscopep bletsunge pideðan. ðis is þus to healdenne. eallum Cpistenū polce. And þeah hpæþpe pceal pe Sacepd geopnlice ymeagan. mid hpilc-pe on bpipdnepsse. and mid hpilcepe fulfremed-nesse. pe dæd-beta gebet hæbbe. þæt hī getæht þæp. and ppa him fopgifnesse don.

LXIX. P. 117. *Sequuntur multa de Pœnitentia, ex libro Pœnitentiali, quem ex Latino Saxonicum fecit* Ecgberhtus Eboracensis Archiepiscopus.

Incip. Gif læpede man oðepne plihð. buton gilte. fæpte VII. gear on hlaf and on pætepe. ⁊ ða IIII. ppa his pcrift hī tæce. and æft ðara. VII. geara bote. æfne geopnlice he neopsige. his misdæda be þā dæle þe he mæge. porþā hit is uncuð. hu andfænge his bot pæpe mid gode. *V. sup. p.* 53.

LXX. P. 121. Be Dædbetan. (*sive, ut supra, pag.* 51. Be Scriftvm.)

Incip. On pisum Scripte. bið sprðe forð gelang. for syn Godes manner nyd help ealpa on goðan Læce bið peocer manner lacnung.

LXXI. P. 123. Hep cyð on. hu Seoc man mot his fæpte alefan.

Incip. Man mæg anes dæges fæpten mid anan pæ-nige alifan.

LXXII. Pag. 124. Be Mihtigvm Mannvm. (*scil. quomodo Magnates Pœnitentiam per amicos possunt subire.*)

Incip. Thus mæg mihtig man. and fneond fpedig. his dædbote. mid fneonda fultume. micclū ge-lightan.

Expl. And þæt bið eac nihtaft. þæt gehpa his agene mis dæda. pnece on him silfum. mid geojn-fulne bote. Scriptum est enim quia unusquisque onus suum portabit. *Vide supra, pag.* 67.

Pag. 125. *Locus ex libro Pœnitentiali* Theodori, de Ægris, qui jejunare ñ possunt. pretium viri vel ancille per mī se. vel per año. per mense dicit. vel anno. quia potentes plus dare possť per mense, quā pauperiores per anno, &c.

LXXIII. P. 126. In Nomine Dñi (*Leges Canuti Regis.*)

Incip. This is seo Gesædnes þe pitan gesædden ⁊ be manegū godū birnum. ajmeaden. And þæt pæs gesponden sona ppa Cnut Cyng. mid his pitena geþeaht frið and fneondscipe. betpeox Denun and Englum. fullice gefæstnode. ⁊ heopa æsnan saca. ealle getpæmde. ðon is þæt æpest þæt pitan gesædden. þæt hi ofen ealle oðre ðinge cenne God æfre punðoden.

Expl. And þæt hi ælþeodige men. and feopran cumene. ne tynan. ne tynan. ⁊ þæt hi oþrū man-num unrihtne beoden ealles to fpiðe. ac manna gehpilc oþrum beode. þæt riht fy. þæt he pille þæt man hī beode. be ðā þe hit mæð fy.

LXXIV. Be Sacerdvm. (*Homilia*)

Incip. Micel is and-mæne. þæt Sacepd ah to donne folce to þearfe. undepstande se þe cunne. gif he his Drihtene gecpeme mid rihte. Micel is seo halgung. ⁊ mæne his seo halgung.

Expl. And á á manna gehpilc to punþunge his Drih-tene. do to Gode þæt he mæge porder and dæde glædlice æfne. Ælmihtigū Gode si los ⁊ punð-mynt. and fulfuldon þrym æfne fy to foruhde. Amen.

LXXV. P. 131. Hep onginneð seo Genecednes be Antioche þā ungerælegan Cingce ⁊ be Apolonige ðam (Tirsican Ealdorman.)

Incip. An Antiochia þane ceastre. þæs sum Cyning Antiochus gehaten. æftep þæs Cyninges naman þæs seo ceastre Antiochia geciged. ðises Cyninges cpen peaps of life gepiten. be ðare he hæfde ane sprðe plitige dohtep. ungelifedli-che fægepnesse.

Expl. And tpa bec he silf gesette be his fane. and ane asette on þā Temple Diane. ofne on Bibliotheca. Hep endap gepeagepela Apollonius þæs Ti-sirican. næde se þe pille. And gif hi hpa næde. ic bidde þæt he ðas apendednesse ne tæle. ac þæt he hele ppa hpæt is to tale.

Hæc Historia (*sive Romanza ut dicunt,*) Apollonii Regis Tyri *primitùs Græcè scripta fuit, deinde Latinitate donata,* (*Marco Velsero Judice*) *dum adhuc Romani rerum potiti sunt. Ex Latino Saxonicè versa ab Anonymo, utriusque Linguæ satis perito. Nusquam hujusce Historiæ Romanzæ Saxonice versæ aliud exemplar adhuc vidi, cujus ope lacuna ista prægrandis in hoc Cod. suppleri possit. Quod autem in Saxonicis deest, Latine extat in scriptis Codd. diversarum Bibliothecarum; immò & integram Historiam habeas typis impressam inter alia Marci Velseri opuscula. Historiam* Apollonii *Græcè aiunt extare in Bibliotheca Cæsarea Vindobonensi; & ex Græco litterato in linguam Græcam hodiernam eandem Metricè traduxit nonnemo, quam in usum Popularium suorum publicavit, Venetiis, A. D.* 1601.

LXXVI. P. 147. Hep cyð ymbe þa Halgan þe on Angelcynne nestað.

Incip. On user Drihtenes naman Hælendes Cris-tes. Scī Augustinus gefullode Æþelbriht Cant-parena Cyninge and ealle his þeode. ðonne þæs Eadbald Æþelbrihtes sunu Cyngeð. ⁊ Birihtan hatte his Cpen.

Expl. ðe his þridda-fæden Eadbolð Cyninge. het afettan. Gode to lofe and scā Marian.

LXXVII. P. 149. Hep onginneð secgan be ðam Godes scm. ðe on Engla lande æresť neston.

Incip. Scī Albanus Martir. on Bneotone. se nest-eþ neah Wæclinga-ceastre be ðane ea. þe is ge-nemnod Wætlame.

Expl. Thon nesteð sce Beocca Abbod. and Edon mæsse-pī. on Cystegige þam mynstre. ⁊ ðan man ofsloh hund-eahtantig Muneca mid him. si los and fulbon Hælendum Criste. his godnessa in ealra porulda porild on ecnysse. Amī.

Hoscе Tractatus de Sanctis Anglo-Saxonicis & Wallicis in Angliæ sepultis, editurus Dn. Georg. Hickesius.

LXXVIII. P. 151. Hep cyðde God ælmihtig his mildheortnisse þe he Abrahame behet. ⁊ losepe and Abrahames ofspringe.

Incip. Tha þa losepe þæs xvi. sintra. þa healde his fæden heoride mid his gebroðrum.

Expl. ða comon hi ef to him on ðā æftran geare ⁊ cpedon. Ne hele se þe hlaford þæt se nebbað naþer ne feoh ne orf. ⁊ ðu sylf fast . . . . . .

Hæc Narratio de Josepho Patriarcha est pars Versionis (*seu potius Excerptorum*) Ælfrici *ex libro Geneseos,* scil. *cap.* 37, *usque ad cap.* 47. *vers.* 18. *V. s. p.* 69.

LXXIX. P. 161. Incipivnt Versvs (*sive* Meditatio) Bede Presbiter. De Die Iudicii. (*Saxonicis Versibus redditi.*)

Inc. Inter Florigeras Fecvndi Cespites Herbas. Flamine Ventorvm Resonantibvs Undiqve Ramis.

Hpæt

Digitized by Google

Hpæt in ana ſæt. innan beanpe. mid helme beþeht. holte to middeſ. þæn þa pæten bupnan. ſpeg-don and upnon. on middan gehæge. ealſpa ic ſecge. eac þeſ pýn pýpta. peoxon ⁊ bleopon innon þa gemonge. on ænlicum ponge. ⁊ ða pudu beamaſ. þa gebon and ſpegdon. þuph pinda ſnýne polcn pæſ gehnepeð. and min eanme mod. eal pæſ gebnepeð.

HER ENDATH THOS BOC THE HATTE INTER FLORIGERAS. THÆT IS ON ENGLISC. BETWYX BLOWENDE THE TO GODES RICE FARATH. AND HV THA THROWIATH. THE TO HELLE FARATH.

Nu læne ic ðe. ſpa man leoſne ſceal. gif ðu pille þæt bloſende nice gefticgan. ðænne beo ðu eadmod, &c.

Expl. Thu miht hý gefle man. gif þu filian pilt. lanum minum. ſpa ic læne þe digollice. þæt ðu ondægned. oft ymbe þinne ſauple næd. ſpiðe ſmeage. hu þu þæt ece leoht. æfne begýtan mæge. ſiðe gefecan. ðu ſcealt glædlice. ſpiðe ſpincan. pið þæſ uplican ebel nicef. dæges ⁊ nihtef. ðu ſcealt dnuncen fleon. ⁊ ða ofep fýlle. ealle foplætan. gif ðu pilt. ða upplican eandpic ceoſan. þænne ſcealt ðu hit on eoſtan æp gepencan. ⁊ ðu þe fýlfne. ſpiðe gebinde. ⁊ þa unþeaſaſ. ealle foplætan. þe þu on þif life æp lufedeſt and nedbeſt.

LXXX. *Dein ſequitur Oratio Poetica ex Adonicis, quales facere potuerunt, verſibus partim Saxonicis partim Latinis.*

Thænne gemiltſad þe. N. mundum qui regit. ðeoda þným Cýninge. Thronum ſedentem. abutan ende. ſaule pine. Geunne þe on life. Auctor pacif. ribbe geræld̄a. Saluf mundi. metod ſe mæna. Magna uirtute. ⁊ ſe ſoð ſæſta. Summi filiuſ. ſo on ſultū. Factor Coſmi. ſe of æðelne pæſ. Uirginiſ partu. Clæne acenned. Xp̄s in orbem. Metod þuph Marian. Mundi redemptor. ⁊ ðuph þæne halgan gaſt. Uoca frequenter. Bide helpeſ hite. Clemenſ d̄s. Se onfended pæſ. Summo de throno. ⁊ þæne ðænan. Clara uoce. þe gebýnd boda. Bona uoluntate. þæt heo ſcolde cennan. Xp̄m rege. Ealna cýninga cýninge. Caſta uiuendo. and þu þaſ of þæſtan. Supplex rogo. f. ltumeſ bidde fnicolo. Virginem almū. and þæn æfē to. Omneſ ſcī. Blið mod bidde. Beatuſ & iuſtuſ. þæt hi ealle þe. Unica uoce. ðingian to þeodne. Thronū regentē. Ælcū dnihtne. Alta polorum. þæt he þine ſaule. Summuſ iudex. On ſo fneolice. Factor aeternuſ. and he gelæde. Luce perhennē. þæn eadige. Animæ ſcæ. Rice neſtat. Regna caelorum.

LXXXI. Pag. 167. *Paraphraſis Poetica in Orationem Dominicam.*

Pater nr̄.

Thu eant une fæden ealleſ pealden. cýninc on puloſe. foſþam pe clýpiað. to þe ene biddaþ. nu ðu ýþoſt miht. ſaple alýſan. þu hig ſændeſt æn. ðuph þine æðelan hand. unto þam flæſce. ac hpan cýmð heo nu. buton ðu engla god eft hig alýſe. ſaple of ſýnnū. þuph ðine ſoðan miht.

Qui es in celis.

Thu eant on heofonū. hiht and fnofon. bliſſa beofhtoſt. ealla abugað to þe. þinna gaſta þným. anne ſtæfne. clýpiað to cniſte. cpeðað ealle þuſ. halig eant þu halig. heofon engla cýninge. dnihten une. and þine domaſ ſýnd pihte ⁊ pume. pæcð efne gahpam. æghpilcū menagen gepýnhta. pel bið ða þe ſýnceð. pillan þinne.

Sc̄ificetur nomen tuum.

Spa iſ gehalgod. ðin heah nama. ſpiðe mænlice. manegū gepeoncū. tpa and hund ſeofontig. þæſ þe ſecgað bec. þæt þu engla god. ealle gefetteſt. ælcepe ðeode. þeof. and ſiſan. ða puniað þin peonc. ponðum and dædum. ðuph gecýnd clýpiað. ⁊ cniſt hepiað. and þin loſ læðað. liſigenda god. ſpa þu eant geæþelod. geond ealle ponld.

Adueniat regnum tuum.

Cum nu and milda. mihta paldend. and uſ ðin nice alýf. nihtpiſ dema. eanda feloſt. and ece lif. þan pe ſib and luſu. ſamod gemetað. eagena beonhtnýſ. and ealle minhðe. ðon bið gehýned. þin halige loſ. and þin micele miht. mannū to fnofne. ſpa þu engla god. eallum blifſaſt.

Fiat uoluntaſ tua.

Gepunþe þin pilla. ſpa ðu paldend eaſt. ece geopenod. geond ealle ponld. and þu þe ſilf eaſt. foðfæſt dema. nice næcbopa. geond numne gnund. ſpa ðin heah ſetl iſ. heah and mæne. fægen ⁊ punhlic. ſpa þin fæden ponhte. æðele ⁊ ece. ðan þu on ſittef. on ðinne ſpiðnan healf. þu eant unu ⁊ fæden. ana æghen ſpa. iſ ðine æðela gecýnd. micclum gemænſod. and þu monegum helpſt. ealna cýninga ðným. clýpaſt ofep ealle. bið þin puldon ponld. pide gehýned. ðonne ðu dine fýnde fægene geblifſaſt. fýleſt miht and mund. micclum henige. and þe ðancað. ðuſenda fela. eal engla ðným anne ſtæfne.

Sicut in celo.

Spa ðe on heofonum. heah ðnýmneſſe. æðele ⁊ éce. á ðanciaþ. clæne and gecopene. cniſtef þegnaſ. ſingað and biddað. foðfæſtne god. ane ⁊ giſnef-ſe. ealne ðeode. þonne þu him tiþaſt. týn eadig cýningc ſpa ðu eadmod eaſt. ealne ponlde. ſý ðe þanc ⁊ loſ. ðinne milda. puldon and pilla. þu ge-punþod eaſt. on heofonnice. heah caſene.

Et in terra.

And on eoſtan ealna cýninga. help and heafod. halig læce. nede ⁊ niht piſ. num heopt hlafond. þu gebeldeſt. ðe ealle geſceafta. and to ſýndon-deſt hig. ſiðdan on manega. ſealdeſt ælce gecýnd. agene piſan. ⁊ á þine mildſe. ofep manna beann.

Panem nrm̄ cotidianum.

Spa mid ſibbe ſænſt. unne hlaf dæghpamlice du-guðe ðinne. nihtlice dæleſt. mete ðinum mannū. and him mane gehætſt. æfteſ fond fiðe þineſ fæden nice. þæt pæſ on fnuman. fægene gegeap-pod. eanda feloſt. ⁊ éce lif. gif þe ſoð and niht. ſýmle gelæſtað.

Da nobiſ hodie.

Sýle uſ to dæg. dnihten. þine mildſe and miht. and une mod gebig. þanc ⁊ ðeapaſ. on ðin gefil. bepýnc uſ on heoftan. haligne gaſt on innan. and uſ fultum ſile. þæt pe monton pýncan pillan þinne. and þe betæcan týn eadig cýninge. ſaple une on þi-neſ ſilfeſ hand.

Et dimitte nobiſ debita nr̄a.

Fongif uſ une ſýnna þæt uſ ne ſcamige eft. dnihten une ðonne þu on dome ſitſt. and ealle men up apiſed. ðe fna pife. ⁊ fna pene. ſuðdan acænned. beoþ þa gebſtoſnodon eft. ban mid ðā flæſce. ealle an ſunde. eft gepoſiden. þan pe ſſutollice. ſiþ-þan on cnapað. eal þæt pe gepoſhton on poſldpice. betepe ⁊ pýnſe. ðan beoð buta geapa. ne maȝon

Digitized by Google

þe hit na ðýnnan. forðam þe hit ðnihten þat. and þaȝ ȝeþitneſſe. beoð fulboȝ micele heofon faȝu. and eoȝð faȝu. hel faȝu þnidde. þonne beoð eȝſa. ȝeond ealle foȝld. þaȝ man uſ týhhað. on dæȝ tȝe-ȝen eaſtdaſ. ðnihtenes ánc. oððe deofles þeofet. ſſa hpaðeȝ þe ȝeeapniað. heȝ on liſe ða hýle. ðe uſe nihta mæſte fæȝon.

Sicut & noſ dimittimuſ debitoribuſ nr̄ſ.

Ac ðonne uſ alýſað. liſiȝende God. ſayle uſe. ſſa þe heȝ ȝiſað. eaȝmon mannū. þe rið uſ aȝilt.

Et ne noſ inducaſ in temtationem.

And na uſ þu ne læt. laðe beȝſican. on coſtnun-ȝa. cpellan and bæȝnann ſayla uſe. ðeah þe ſinna ſela bidon foȝ uſe diſiȝe. dæȝeſ ȝ nihteſ. idele ſſnæce. and unniht peoȝc. þine bodu bnæcon. þe þe biddað nu ælmihtiȝ God. aſe ȝ ȝiſneſ. ne læt ſſa heanlice. ðin hand ȝepeoȝc on ende dæȝe. eal foȝ-puȝðan.

Sed libera noſ a malo.

Ac alýſ uſ oſ ýfele. ealle þe beþuȝfon. ȝodeſ ȝiſneſſe. þe aȝylt habbað. ȝ ſſiðe ȝeȝnȝod. þe þe foðfæſtan God. hæȝnað and loſiað. ſſa þu hælend eaȝt cýnebeaȝn ȝecýdd. cpýcum ȝ deadum. æþele and ece. oſeȝ ealle þinȝc. ðu miht on anþe hand. eaðe beſealdan. ealne middan eaȝd. ſſilc iſ mæȝe cýninȝc.

Amen.

Sý ſſa þu ſilf pilt. foðfæſt ðema. þe þe engla God. ealle heȝnað. ſſa þu eaȝt ȝapuȝðod. á on foȝlda foȝð.

LXXXII. Paraphraſis Poetica in Doxologiam.

(Gloria Patri.)

Sý ðe fuldoȝ ȝ loſ ȝide ȝeopnod. ȝeon ealle þeo-da. ðanc and pilla. mæȝen and mildſe. ȝ ealleſ mo-deſ luſu. foðfæſtna ſib. and ðineſ ſilfeſ dom. foȝld ȝeſlitezod. ſſa þu pealdan miht. eall eoȝþan mæȝen. ȝ upliſte ȝind. and ðolcna pealdeſt. ealle on ȝiht.

Patri et filio et ſpiritui ſcō.

Thu eaȝt ſȝoſna fæden and ſeoȝh hýȝda liſeſ laðdeoȝ. leohteſ pealdend. aſundȝod ſnam ȝinnū. ſſa ðin ſunu mæȝe. ðuȝh clæne ȝecýnd. cýninc oſeȝ ealle. bealð ȝebletȝod. boca laȝeoȝ. heah hiȝe ſȝoſne.

Sicut erat in principio.

Spa pæſ on ſnuman. ſnea mancýnneſ. ealne foȝlde. ſlite ȝ ſneoſne. clæne ȝ cnæftiȝ. ðu ȝe-cýddeſt þæt þa þu ece God ana ȝeȝonhteſt. ðuȝh haliȝe miht. heofonaſ ȝ eoȝðan. eaȝdaſ ȝ uplýfſt. and ealle þinc ðu ſetteſt on ſolðan. ſſiðe fela cýnna. and toſýndȝodeſt hiȝ. ȝiddan on maneȝa. þa ȝeȝonhteſt. ece God ealle ȝeſceaftа. on ſix daȝu. ſeoſoðan þu ȝeneſteſt. ða pæſ ȝeȝoȝdod. þin fæȝene peoȝc. and ðu ſunnan dæȝ. ſilf halȝo-deſt. and þu mæȝȝodeſt hine. maneȝum to helpe. ðone hea an dæȝ. healdað and ſnihiaþ. ealle þa ðe cunnon. cȝiſtene ðeapaſ. haliȝne heoȝt luſan. and þæſ hihſtan ȝebod. on ðnihteneſ naman. ȝ ſe dæȝ iſ ȝepuȝðod.

Et nunc et ſemper.

And nu ſýmle þine foðan peoȝc. and þine mice-le miht. maneȝū ſputelað. ſſa ðine cnæftaſ. hiȝ cýðað pide. oſeȝ ealle foȝld. ece ſtandaþ. ȝodeſ hand ȝeȝeoȝc ȝnoȝeð ſſa þu hete. ealle þe heȝnaþ. haliȝe ðneamaſ. clænne ſtefne. and cȝiſtene bec eal middan eaȝd. and þe men cpeðað. on ȝȝunde heȝ. ȝode loſ ȝ þanc. ece pilla. ȝ þin aȝen dom.

Et in ſecula ſeculorum.

And on foȝlda foȝld. ſunað ȝ ȝixað. cýninc in-nan fuldre. ȝ hiſ þa ȝecoȝenan. heah þnymneſſe. haliȝe ȝaſtaſ. plitiȝe enȝlaſ. ȝ fuldoȝ ȝiſe. foðe ſibbe. ſapla þancunȝ. modeſ mildſe. ðaȝ iſ ſeo mæſte. luſu haliȝ domeſ heofonaſ ſýndon. þuȝh ðine ecan foȝd. æȝhpeſ fulle. ſſa ſýnd þine mihta ofeȝ middan eaȝd. ſputole and ȝeſýne. þæt þu hiȝ ſilf foȝihteſt.

Amen.

We þæt foðlice fecȝað ealle þuȝh clæne ȝecýnd. þu eaȝt cýninc on ȝiht. clæne ȝ cnæftiȝ. þu ȝecýð-deſt þæt. þa þu mihtiȝ God. man ȝeȝonhteſt. and him ondýdeſt. oȝð ȝ ſayle. ſealdeſt foȝd ȝ ȝe-ſittt. ȝ pæſtma ȝecýnd. cýdeſt ðine cnæftaſ. ſſilc iſ cȝiſteſ miht.

Pag. 170. *Modus Confitendi peccata Latinè.*

Pag. 179. *Sequuntur Canones numero 45 in uſum Cle-ricorum, hac Præfatione eis præmiſſa.*

Obſecro voſ fratreſ dilectiſſimi, ut erga ſubdita-rum plebium profectum & emendationem, vigilan-tiſſima cura laboretiſ. qualiter illiſ viam ſalutiſ oſten-denteſ, & eoſ verbiſ & exempliſ inſtruenteſ. & voſ de eorum profectu, & noſ de vrǣ fidei agro dnō nrō Ihū Xpō auxiliante, fructuoſoſ illi manipulos reportemuſ. Obſecro etiam fraternitatem vrām. ut hæc capitula quæ ad emendationem vitæ breviter digeſſi, aſſidue legatiſ. ut memoriæ vrǣ commen-detiſ. & bonorum operum cultibuſ, ſive ſacr̄um ſcri-pturarum lectionibuſ componatiſ. Vitam & emen-detiſ, & cum ſubditiſ plebibuſ opitulante dnō ad regna cœleſtia pergere certetiſ.

LXXXIII. P. 222. *Deſideratur Rubrica hujus Homiliæ.*

Incip. Ic bidde eop ȝ eadmodlice læſne men þa leofe-ſtan. þæt ȝeſeſen on ſiſſe medpuclan tide foȝ eoppum ſýnnum. foȝþan þe on þam to peaȝdan liſe. uſe teaȝaſ foȝ naht beoð ȝetealde.

Expl. Ac uton cýppan to þam betepan. and ȝeeap-nian þæt ece ȝice mid cnifte. ȝ mid eallan hiſ halȝan on ealna foȝulda foȝulð abutan ende. amen.

LXXXIV. P. 231 *Canones illi 45 Præcedentes cum Præfatione, Saxonicè.*

Pag. 274. *Sequitur Epiſtola* Oſuuardi Monachi *ad Karolum Regem, Latinè ſcripta.*

Adnotatio de diebus Feſtivalibus.

Pag 275. Feſtivitates ſcō rum Apoſtolorum ſeu Mar-tyrum. antiqui patres in venerationis miſterio ce-lebrari ſanxerunt, vel ad excitandam imitationem. vel ut meritis eorum conſociemur atque orationibus adjuvemur. ita tamen ut nulli martyrum ſed ipſi Deo martyrum ſacrificemus. quamvis in memoriis martyrum conſtituamus altaria. Nemo enim Anti-ſtitum in locis ſanctorum corporum aſſiſtens altari aliquando dixit Offerimus tibi Petre aut Paule aut Cypriane. ſed quid offertur, offertur Deo qui mar-tyres coronavit.

Miſcellanea. B. *Cod. Chartac. recenti manu ſcri-ptus, quo inter alia, continetur*

Explicatio *Vocabulorum Saxonicorum quæ in Legibus Regum Saxonum occurrunt, extat apud Joannem Bromptonum, ad A. D. 1066. & apud Wheloc. Hiſt. Eccleſ. Bed.*

S. 15. *Cod.*

Digitized by Google

S. 15. *Cod. Membran. in Quarto manu Normanno-Saxonica, seu veteri Anglica scriptus: in cujus prima Pagina habetur hæc Adnotatio.*

Liber eccleſiæ ſcī Jacobi de Wigemore. quem Johannes Purcel dedit eidem eccleſiæ ad inſtanciam frīs Walteri de Lodelle ſenioris tunc Precentoris. Siquis dictum librum alienaverit à prædcā Eccleſia, uel titulum hunc malitioſe deleuerit. anathema ſit. Amen. fiat. fiat. fiat. Amen.

Hoc Opuſculum dicitur Ancrene piſſe, *& videtur excerptum ex Opere Latino* Simonis de Gandavo Epiſcopi Sarisburienſis *de vita ſolitaria, ad ſorores ſuas Anachoretas Ordinis S. Jacobi. Simon autem ille floruit circa A. D.* 1278.

De methodo hujus ſcripti, ſic dicit Autor, pag. 7.

Thiſ an Boc iſ todealet in eahte lesse Boke.
Nu mine leoue ſuſtren. þiſ boc ich to deala on eahte deſtinctiunſ. þæt ge cleopieð dalen. ȝ euch piðute monglunge ſpekeð al bi him ſeolf of ſunderliche þingeſ. ȝ þah euchan riht falleð efter oðer. ȝ iſ þe leatere eauer iteiet to þe earre.
The earſte dale ſpekeð al of oper ſeruiſe.
The oðer iſ hu ge ſchulen þurh opr ſif pitteſ piten oper heorte þæt ordre ȝ religum ȝ ſaple liſ iſ inne. ȝ þiſ deſtinctum aren chapitreſ fiue. aſ fif ſcuchen after fif pitteſ þe piteð þe heorte aſ pakemen hper ſe ha beoð treope. ȝ ſpekeð of euch hpet ſunder ſepeſ o rape.
The þridde dale iſ of aneſ cunneſ fuheleſ þe Dauið ipe ſapter euneð him ſeolf to aſ he pere ancre. ȝ hu þe cumde of þe ilke fuheleſ beoð ancren iliche.
The feorðe dale iſ of fleſchliche fondungeſ. ȝ gaſteliche baðe. ȝ confort agemeſ ham ȝ of hare ſaluen.
The fifte dale iſ of ſchrift.
The Seſte dale iſ of penitence.
The Seoueðe of ſchir heopte hpi me ah ȝ hpi me ſchal ihū criſt luuien. ȝ hpet binimeð uſ hiſ luue ȝ let uſ him to luuien.
The eahtuðe dale iſ al of þe uttre riyle. earſt of of mete ȝ of drunch. ȝ of oþre þingeſ þæt falleð þer abuten. þrefter of þe þingeſ þe ge mahen underuon ȝ hpet þingeſ ge mahen piten oðer habben. þrefter of oper claðeſ ȝ of ſpucche þingeſ aſ þer abuten falleð. þrefter of oper perkeſ. of dodounge and of blodletunge. of oper meidneſ riple. aleaſt hu ge ham ſchulen leoflich learen.

S. 16. *Cod. membr. in Octavo craſſiori, ad cujus calcem habentur hæ Adnotationes recentu manu ſcriptæ.*

The Rede boke of Darbeye (in the Peake in Darbyſhire.)

This Booke was ſumtime had in ſuch reverence in Darbieſhire that it was commonly beleved that whoſoever ſhould ſweare untruelie upon this booke ſhould run madd.

In eo autem continentur

I. *Fragmentum Dialogorum inter* Salomonem *&* Saturnum *veteri manu ſcriptum, verſibus Saxonicis, quibus etiam plurimæ habentur* Literæ Runicæ, *ſicut & in Cod. Exonienſis Eccl. de quo vid. D. Hickeſii Gram.*

II. Liber Pontificalis *Latine* (*ſive potius* Miſſale,) *qui, ut videtur ex Tabula Paſchali, &c. ſcriptus fuit A. D.* 1061. *In hoc libro ad rem noſtram accedunt*

1. *Obſervationes quædam, ad* Compotum Eccleſiaſticum *ſpectantes, Latinè & Saxonicè.*
2. *In Calendario, cernuntur* Nomina Menſium Saxonica, *cum obſervatt. de menſura dierum & noctium, &c. Saxonicè.*
3. *Recenſio dierum* Feſtivalium, *per totum annum Saxonicè.*
4. Preces *quamplurimæ Latinæ, cum Rubricis Saxonicis.*
5. Exorciſmuſ aquæ ad judicium Dei demonſtrandum.
6. *De Viſitatione* Infirmorum, *Saxonicè.*

Miſcellan. G. *Cod. partim membranaceus partim chartaceus, in fol. min. in quo, ad rem Saxonicam ſpectant ea, quæ ſequuntur,*

I. Pag. 7. *Folium quod videtur avulſum ex libro Evangeliorum Saxonico hujuſce Bibliothecæ, qui inſcribitur* S. 4. *in eo continentur*

1. *Scriptum Saxonicum* de Reliquiis *Sanctorum quæ in ſcriniis Bathonienſis Eccleſiæ reperierunt Ælſigus Abbas & Fratres ejuſdem Monaſterii.*
2. Reliquiæ *quæ Monaſterio S. Petri Bathoniæ adquiſivit Heorſtanus.*
3. *Reliquiæ quas Eccleſiæ Bathonienſi dedit Wulwinus de Readington.*
4. *Teſtificatio Ingenuitatis* Leofenothi *Ægelnothi filii de Korſtune, qui ſeipſum cum prole emit ex Ælfſigo Abbate & Conventu Bathonienſi 5 Oris & 12 Ovibus.*
5. *Manumiſſio* Wilwigi *quem ex Ælfſigo Abbate emerat Pater ejus Ægelſigus de Linnecume.*
6. *Manumiſſio* Hildeſigi *quem ex Ælſigo Abbate emerat Pater ſuus Ægelſigus Bytrici filius, 60 denariis.*
7. *Manumiſſio* Leofgifæ *Cognomento Dægean de Northſtolce cum prole ſua, quam ex Ælſigo Abbate emit Godwigus cognomento Bucca.*
8. *Manumiſſio* Godwini *Cognomento Bace de Stantune, per Ælfſigum Abbatem.*

II. Pag. 55. Sodalitas Religioſa *Saxonice ſcripta, quæ inita fuit inter Wulſtanum Epiſcopum Wigornienſem, Ægelwigum Abbatem Eoſeſhamienſem, Wulfwoldum Abbatem de Ceorteſige, Ælſigum Abbatem Bathonienſem, Eadmundum Abbatem Perſcorenſem, Rawulfum Abbatem Wincelcumbenſem, Særlonem Abbatem Gleweceaſtrenſem, & Ælfstanum Decanum Wigoraceaſtrenſem, quam publici juris fecit D. Hickeſius in Diſſertatione ſua Epiſtolari.*
Deſiderantur autem nomina Monachorum Eccleſiarum Perſorenſis, Winchelcumbenſis, Gloceſtrienſis, & Wigornienſis, qui omnes hujus ſodalitatis ſocii fuerunt.

III. Pag. 57. *Regiſtrum Cartarum Abbatiæ* S. Petri de Bath, *circa tempora Henrici II Anglorum Regis ſcriptum; ex quo, Cartas tantum quæ aut Saxonice ſcribuntur, aut ſaltem Terminos terrarum Saxonice exhibent, hic in medium profero.*

1. *Donatio* 30 *Manſarum* æt Dydanhame *Monaſterio S. Petri in Bathonia, per* Ædwigum Regem. A D. 956, *Indict.* 15.

P. 61. 2. *Donatio* 10 *manſarum in loco qui dicitur* Priſtun, *& quinque in alio loco qui dicitur Æſctun monaſterio S. Petri æt Bathum. per* Æthelſtanum *Regem, An. D.* 931.

P. 65. 3. *Donatio* x. *manſarum* æt Corſantune, *cuidam fideli miniſtro nomine Æthelnotho, per* Eadmundum *Regem, A C.* 941. *Indict.* 14.

P. 67. 4. *Donatio* 5 *manſarum* æt Weſttune, *cuidam fideli miniſtro nomine Æthelere, per* Eadmundum *Regem, A.C.* 946. *Indict.* 4.

P. 70. 5. *Donatio* 10. *manſarum* æt Corſatun, *cuidam fideli fœminæ nomine Ælfswidæ, per* Eadwigum *Regem. A.C.* 956.

P. 71. 6. *Redditio* 5 *manſarum* æt Æluestone *&* 5 *manſarum* æt *Æſctune, quas* Æthelſtanus

Digitized by Google

Rex obtulerat eccleſiæ beati Petri in Bathonis civitate, nuper tyrannide abſtractarum, per Eadwigum *Regem.* (*Diviſiones Saxonicè. Cum diviſionibus & conſuetudinibus in Dyddenham.*)

P. 73. b. 7. Conventio inter Stigandum Archiepiſcopum & Conventum Bathæ.

Hep ꝑpuţelaꝺ on þiꝛum ȝepꝛiţe þæt Ælꝼꝛiȝ abbuꝺ anꝺ eall ꝛeo ȝeꝺepnæꝺen on Baꝺan. hæꝼꝺ ȝelæten to ꝛţiȝanꝺe aꝛcheꝺ̄. xxx. hýꝺa lanꝺeꝛ æt Dýꝺꝺanham̄e hiꝛ ꝺæȝ. ꝓiþ. x. maꝛcan ȝolꝺeꝛ. anꝺ ꝓiꝺ. xx. punꝺon ꝛeolꝼneꝛ. anꝺ æꝼꝛteꝛ hiꝛ ꝺæȝe ȝa hýꝛ eꝼꝛ into þam haleȝan mýnꝛţne. miꝺ mete anꝺ miꝺ manu̅. ꝛꝛa ꝼull. anꝺ ꝛꝛa ꝼoꝛꝺ ꝛꝛa hiꝛ ꝺænne bý̆ꝺ. ⁊ i. maꝛc ȝolꝺeꝛ to eacan. ⁊ vi. meꝛꝛun. ⁊ xxx. þuꝛenꝺa hæꝛinȝýꝛ. ælc eape. þýꝛ ýꝛ to ȝepiţtnýꝛꝛe. Eaꝺpeaꝛꝺ cýninȝe. anꝺ Eaꝺȝý̆ꝺ ꝛeo hlæꝼꝺiȝe. anꝺ Ealꝺꝓýꝺ aꝛcheꝺ̄. anꝺ Heꝛeman ꝺ̄. anꝺ Giꝛa ꝺ̄. anꝺ Haꝛolꝺ eoꝛl. anꝺ Toꝛꝛţiȝ eoꝛl. anꝺ Æþelnoꝺ̆ abꝺ̄. anꝺ Æȝýlꝓiȝ abꝺ̄. anꝺ Æȝýlꝛiȝe abꝺ̄. anꝺ Oꝺꝺꝛic abꝺ̄. anꝺ Eꝛeȝaꝛ ꝛţealleꝛe. anꝺ Roulꝼ ꝛţealleꝛe. anꝺ Boꝺꝺiȝ ꝛţealleꝛe. anꝺ maneȝa oꝓꝛe ȝoꝺe menn þe heoꝛa naman hep apꝓiţene ne ꝛýnꝺon. ⁊ ȝýꝼ æniȝ mann ꝛi ꝛꝛa ꝺýꝛꝛţiȝ þæt ꝓille þiꝛ apenꝺan ꝛi he amanꝛumoꝺ ꝼnam cꝓiꝛţe. anꝺ ꝼnam ꝛcā maꝛian. anꝺ ꝼnam ꝛcē Peţꝛe. þam haleȝan apoꝛţole. anꝺ ꝼnam eallum cꝓiꝛteꝛ haleȝum æꝼꝛne on æcnýꝛꝛe. buţon he hýţ eꝼţ ðe paðoꝛ ȝebeţe.

P. 73. 8. *Reſtitutio* 5 *manſarum* æt Weſtune *eccleſiæ S. Petri in Bathonia per Regem* Eadwigum. *A. C.* 961.

P. 74. 9. *Donatio* 5 *manſarum* æt Hamtun *cuidam fideli nomine Heholm, per* Eaꝺpiȝum *Regem. A C.* 956. *Indictione* 14.

P. 75. 10. *Donatio* x *manſarum* æt Forda *Cœnobitis deo ſervientibus in monaſterio S. Petri in Bathonia, per* Eadwigum *Regem. A. C.* 957. *Indict.* 15.

P. 77. 11. *Donatio* 5 *manſionum in* Northſtoc *fratribus in monaſterio S. Petri æt Bathum, per* Cynulfum *Regem. A. C.* 808.

P. 78. 12. *Reſtitutio* 5 *manſarum in* Tottonſtoc *eccleſiæ S. Petri in Bathonia, per* Eadgarum *Regem, A. C.* 961.

P. 79. 13. *Donatio unius caſſæ* æt Geoꝛanꝛţiȝe, *fideli miniſtro Æthelwold, per* Eadgarum *Regem A. C.* 961. *Indictione* 4.

P. 81. 14. *Donatio* 2 *manſarum cum dimid.* æt Stantune, *cuidam Decurioni nomine Ælfſige, per* Eadgarum *Regem. A. C.* 963.

P. 82. 15. *Donatio bis quaternarum præter ſemiſſem manſiuncularum in Stantun Æſcwig Abbati ad eccleſiam S. Petri in urbe Achumanenſi* (acmanneꝛceaꝛteꝛ.) *per* Eadgarum *Regem. A C.* 965.

P. 84. 16. *Donatio denarum manſiuncularum in Corſantun Deo & S. Petro in civitate Aquamania, per* Eadgarum *Regem. A. C.* 972.

P. 85. 17. *Venditio* 10 *caſſatorum* æt Cliftune *eccleſiæ S. Petri* æt *hatum Bathum, per Eadgarum Regem, Æſcwigo Abbate & Monachis. Regi dantibus* 100 *auri mancuſas ac* 10 *terræ manſas in Cumtun. A. C.* 970.

P. 87. 18. *Donatio* 3 *manſarum & dimid.* æt Welweſtoce *Eccleſiæ S. Petri in Bathonia, per* Æthelredum *Regem. A. C.* 984.

P. 88. 19. Teſtamentum Wulfaru, *Saxonicè quam publici juris fecit D. Hickeſius.*

Incip. Ic Wulꝼaꝛu biꝺꝺe minne leoꝛan hlaꝛoꝛꝺ Æþelꝛeꝺ kýninȝ him to ælmiꝛꝛan. þæt ic mote beon mineꝛ cꝓýꝺeꝛ ꝓýnꝼe. Ic kýꝺe þe leoꝛ hep on ðiꝛum ȝepꝛiţe hꝓæꝛ ic ȝeann into Baþum to Sce Peţꝛeꝛ mýnꝛţne. ꝼoꝛ mine eaꝛman ꝛaꝓle. anꝺ ꝼoꝛ minꝛa ýlꝺeꝛena.

P. 90. 20. *Donatio terrarum in Æꝛꝛpica Wlfwoldo Abbati, per* Eadweardum *Regem. A. D.* 1061. *Indict.* 14. *Epact.* 6. *Concurrent.* 1.

P. 94. 21. *Donatio earundem Terrarum Monaſterio Bathonienſi, per eundem* Wlfwoldum, *Saxonicè.*

P. 94. 22. *Donatio terrarum in* Ceoꝛlecumbæ, *Monaſt. S. Petri Bathon. per* Wilhelmum *Regem, Saxonicè.*

——— 23. *Confirmatio ejuſdem Donationis per eundem Regem.*

P. 95. 24. *Cyrographum inter Conventum Bathæ & Will. Hoſet de Ceorlecumba, Saxonicè.*

Subnectuntur & alia quædam Inſtrumenta ſive Cartæ huic Regiſtro, recentioribus & diverſis manibus exaratæ.

IIII. *Sequuntur in Chartis Apographa quorundam Cartarum cum Terminibus Saxonicè quæ ex Autographis* (*ut videtur*) *deſcripſit* D. Henricus Talbot *Eccleſiæ Norwicenſis Præbendarius. Ea autem ſunt*

1. P. 139. *Donatio.* x. *manentium in Fearnbeorgan, fideli miniſtro Ælfeah, per* Æthelſtanum *Regem.*

2. P. 143. *Donatio.* xx. *Manent. ad Cetwuda &* æt Hilꝺeꝛ *Æthelmæro Præſidi, per* Eadredum *Regem A. D.* 949. *Anno Regni* 3.

3. P. 145. *Donatio* 3 *Caſſatorum in Beorthan cuidam Vaſallo nomine Ælfwine, per* Eadredum *Regem, A. D.* 952.

4. P. 147. *Reſtitutio.* xx. *Manſiuncularum Æthelwaldo Abbati & Monaſterio S. Mariæ de Abbandune, per* Eadwigum *Regem, A. D.* 956. *Indict.* 14.

5. P. 149. *Donatio* 20 *Hidarum* æt Taꝺmæꝛton *S. Mariæ & Cœnobio Abbanduneenſi, per* Eadwigum *Regem. A. D.* 956. *Indict.* 14.

6. P. 155. *Conceſſio* 25 *Manſarum* æt Cifantea, *cuidam fideli miniſtro nomine Wulfrico, per* Eadredum *Regem A. D.* 951. *Indict.* 9.

7. P. 159. *Donatio* 5 *Manſarum* æt Stowe . . . . . *Byrhtelmo, per* Eadwigum *Regem. A. D.* 956. *Indict.* 14.

8. P. 161. *Conceſſio* 5 *manſ. in Tadmertun cuidam fideli, nomine Beorhtnoth, per* Eadwigum *Regem. A. D.* 956. *Indict.* 14.

9. P. 167. *Donatio* 25 *Caſſatorum* æt *Fifhidan, Eccleſiæ B. Mariæ æt Abbandune, per* Eadgarum *Regem, A. D.* 968.

10. P. 169. *Donatio* 15 *Caſſatorum* æt Cýnne. *Eccleſ. B. Mariæ æt Abbandune, per* Æthelredum *Regem. A. D.* 929. *Indict.* 14. (12.)

11. P. 171. *Carta Æthelſtani Regis de Terris in Dumoltan, Eccleſiæ* (*Abbanduneenſi*) *reſtitutis, per* Eadgarum *Regem.*

12. P. 175. *Donatio* 2 *manſ. & dimid. æt Dumaltun, cuidam Miniſtro nomine Wlfrick, per* Æthelredum *Regem, A. D.* 995. *Indict.* 8. *Annoque regni* 17.

Harum Cartarum Autographa D. Henr. Talboto *deſcribenda exhibuit* D. Owenus, *qui ea omnia* (*ut videtur*) *collegerat poſt Monaſterii Abbanduneenſis Deſtructionem ad quod pertinebant.*

V. *Sequuntur Apographa aliarum Cartarum, præſertim Fundationum Monaſteriorum, ſcil.* Derham, Eoveſham, Egneſham, Dernhale, *Eccleſiæ Cathedralis* Norwicenſ. Elienſ. Exonienſ. *Monaſterii de* Bello, *cum aliis Cartis quæ pertinebant ad Monaſterium de* Burton *ſuper Trentam*, Feuerſham, Thorney, S. Edmundi *de Bury*, S. Auguſtini *Cantuar, &c. quæ omnia Latine tantum exhibentur.*

Miſcellanea. M. *Cod. Chartaceus, in quo ſcribuntur, jubente, ut videtur, Reverendiſſimo* Matthæo Parkero *Archiep. Cantuarienſi, è Cod. quem ille Bibliothecæ Publicæ Cantabrigienſi legavit*

I. Ad

Digitized by Google

I. Ab Scripturarum lectionem exhortatio.

Incip. Theo ꝑæðing halıgna Gepꝑıte ıꝺ oncnapenÿꝺ ꝑæꝺ æcan eaꝺıgnÿꝺꝺe.

II. *Pars prior libri Geneſeos Saxonicè 25 Capita complectens, cui præmiſſa eſt* Ælfrici *Epiſtola nuncupatoria, quæ ſic*

Incip. Ælꝼꝑıc Munuc gnet Æþelpeaꝺ Ealꝺoꝛman eaꝺmoꝺlice.

Cod. membr. & antiquus, quem haud ita pridem vir cl Daniel Rogerſius huic bibliothecæ dono dedit: in eo habentur Anicii Manlii. T. S. Boethii libri de Conſol. Philoſophiæ, *quorum primus, & pars lib. ſecundi, tam in Textu, quam in Margine gloſſatur Saxonicè.*

Cod. membr. circa tempora Caroli Calvi Francorum Regis ſcriptus, & ab eodem cl. viro D.R. huic Bibl. donatus. Continet autem Aurelii Prudentii Poemata, *quibus ſparſim ſcribuntur nonnulla verba Saxonica.*

O. 6. *Cod. membr. in Quarto in quo continetur Pſalterii* D. Hieronymi *Gallici verſio Metrica lingua veteri Anglica: loco ſpecimînis hujuſce Verſionis, ſit Pſalmus, cui Titulus* Iubilate, *ſive Centeſimus.*

Mırþes to God al erþe þæt es
Serues to louerꝺ ın faines.
In go ẏhe aı ın hıs sıht
In gꝉaꝺnes þæt ıs so brıht.
Whıtes þat Louerꝺ God ıs he ðus
He us maꝺe anꝺ our self noht us.
Hıs folk anꝺ shep of hıs foꝺe
In gos hıs ẏhates þæt are gꝉoꝺe.
In Schrıft hıs ꝑorches beliue.
In Ympnes to hım ẏhe schrıue.
Herẏhes hıs name for Louerꝺ ıs henꝺe.
In aı hıs merci ꝺo ın strenꝺe anꝺ strenꝺe.

R. 11. *Cod. membr. in Octavo, in quo habetur Hiſtoria Poetica, lingua veteri Anglicana, ex libris Geneſeos & Exodi deſumpta: quæ ſic*

Incip. Man og to luuen ðat Rimes ren.
The wiſſed þel ðe logede men.
Hu man may him þel loken
Thog he ne be lered on no boken.
Luuen God and ſerven him ay
For he it hem þel gelden may.
And to alle Criſtenei men.
Boren pais and luue by tþem.
Than ſal him almighti luuven.
Here by neðen and ðund abuuen.
And giuen him bliſſe and ſoules reſte.
That him ſal eauermor leſten.
Ut of Latin ðis Song is dragen,
On Engleis ſpeche on ſoðe ſagen.
Criſtene men ogen ben ſo ſagen.
So fueles arn quan he it ſen dagen.
Than man hem telled ſoðe tale.
Wid londes speche and ꝑordes ſmale.
Of bliſſes dune of ſorꝑes dale
Quhu Lucifer ðat deuel dꝑale.
And held hem ſꝑerd in helles male.
Til God frid him in manliched.
Dede mankinde bote and red.
And unſꝑered al ðe fendes ſped.
And halp ðor he ſag mikel ned.
Biddi hie ſingen non oðer led.
Thog mad hie folgen idel hed.
Fader God of alle ðhinge
Almightin Louerd hegelt Kinge,
Thu giue me ſeli timinge
To thau men ðis ꝑerdes bigininge.
The Lauerd God to ꝑurðinge
Queðer ſo hic rede or ſinge.

L. 15. *Codex membranaceus & antiquiſſimus in Quarto, (ſed quod dolendum, initio mutilus,) in quo, majoribus & rotundioribus litteris Romanis, ſcribuntur Evangelia quatuor Latine, ſecundum verſionem D. Hieronymi: haud tamen abſque majoris momenti Lectionibus ab Editione Vulgata diſcrepantibus. De hoc autem Codice notandum eſt, eum ab aliis antiquiſſimis Codicibus, quos in Anglia ſcriptos eſſe conſtat, cum quoad membr. faciem, tum quoad Atramenti Colorem, tum denique quoad Litterarum ductum, maxime differre.*

Quæ quidem cum aliis infra dicendis rationibus faciunt ut credam hunc Codicem unum eſſe eorum, quos ad Auguſtinum Anglorum Apoſtolum, & primum Dorobernenſium Archiepiſcopum Mille & centum adhinc Annis, miſit Gregorius Magnus *Papa Romanus. De libris ab eo in Angliam miſſis, conſulat eruditus Lector Joannem Diaconum in vita Gregorii Mag. cap. 37. & Bed. Hiſt. Eccleſ. Lib. I. Cap. 29.*

I. *Hunc Cod. quondam ad Abbatiam S. Auguſtini Cantuariæ pertinuiſſe, ante ſeptingentos annos fidem facit Conventio Saxonice ſcripta (paulo ante Initium Evangelii ſec. D. Marcum) quæ facta fuit inter* Wulfricum *Abbatem (qui floruit A. D. 949. &* Ealdredum *Liſingi filium; his verbis.* ✠ In nomine Dnī nr̄ı Ihū Xpī. Hen ꝑꝑutelaꝺ on þırum Gepꝑıte hu Wulꝼꝑıc Abb. ⁊ Ealꝺꝛeꝺ Lıꝼıngeſ ꝑunu þæſ ðegneſ pæꝛon ꝑammæle ẏmbe þæt lanꝺ æt Cliꝛe. þæt he ȝeheh ꝼoꝛ Goꝺeſ eȝe. anꝺ ꝼoꝛ Scī Auȝuſtınuſ. anꝺ ꝼoꝛ hẏſ ꝑꝛeonꝺa mẏ neȝunȝe. mıꝺ lanꝺe ınto Scē Auȝuſtıne. ⁊ ælce ȝeape ẏẏlꝺ on Scī Auȝuſtınuſ Mæꝑꝛe-ꝺæȝ. 1. punꝺ to ȝeꝑꝑutelunȝa. anꝺ æꝼteꝛ hẏſ ꝺæȝe. ȝanȝe þæt lanꝺ ınto Scē Auȝuſtıne ꝑꝛa ȝepenꝺ ꝑꝛa hẏt þonne bẏꝺ. Thıſeſ ẏſ to ȝepıtneſſe. ꝛe Hınꝺ æt Scē Auȝuſtıne. anꝺ ꝛe æt Xpeſ Cẏꝑcean. ⁊ Lıꝼıng hıſ ꝼæꝺeꝛ. ⁊ Sıꝑeaꝺ. anꝺ Sınꝺ hıſ bꝛoðoꝛ. anꝺ Wulꝼꝑtan æt Sealt-ꝑuꝺa. anꝺ oðeꝛ Wulꝼꝑtan. anꝺ þıſ ẏẏ ȝeꝺon ꝼoꝛ Sıꝼeꝛð. anꝺ ꝼoꝛ hıſ oꝼꝑꝑınc to hẏna ꝑaꝑle ðeanꝑe á butan enꝺe. Amen.

II. *Verum ad calcem Evangelii ſec. D. Matthæum, habetur Teſtamentum* Eathburgæ *(in quo recitantur quæ Legavit Monaſterio S. Auguſtini) ante annos octingentos ſcriptum. Quod quidem Teſtamentum publicavit D. Georgius Hickeſius in Diſſertatione ſua Epiſtolari.*

Huic Teſtamento Teſtes ſubſcripſerunt Dnıhtnoð Abb̄. Pꝛ̄. anꝺ Oꝛmunꝺ Pꝓb̄. Æþelneꝺ Pꝛ̄. Wẏnbeꝛe Diacon. Beahmunꝺ. Cenheaꝛꝺ. Hẏꝛe. Aꝺꝺa, &c. *& in Annalibus Abbatiæ S. Auguſtini,* MS. *in Bibl. Aulæ S. Trinitat. Cantabr. extat ſeries Abbatum ejuſdem Monaſterii, à Petro primo Abbate, A. D. 598. Latine ſcripta, in qua ad Ann. Dom. 844. cernitur nomen* Diernodi, *(male ſcriptum ut videtur pro Dribtnotho) cui ſucceſſit* Winherus *A. D. 863. cui etiam ſucceſſit* Bewmundus (*rectius* Beahmundus) *A. D. 866. qui quidem Wynherus & Beahmundus in Teſtamento memorantur.*

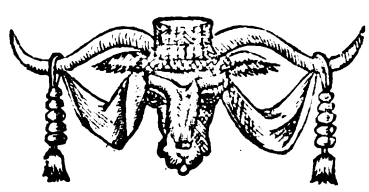

Digitized by Google

CODD. ANGLO-SAXONICI BIBLIOTHECÆ PVBLICÆ CANTAB.

COD. membr. paulo poſt conquiſitionem Angliæ, ut videtur, ſcriptus, cujus fronte habetur hæc Adnotatio. Sum Academiæ Cantabrig. Quem olim fraude abreptum, è Bibliotheca Publica, reſtitui curavit Abrahamus Whelocus: *in eo continentur*

Ælfrici Grammatica, *ſive* Excerptiones ex Priſciano Minore vel Majore.

Notandum vero, hoc in Cod. Gloſſ. pene totum deſiderari.

Cod. membr. paulo ante victoriam Normannicam, ut videtur, exaratus. Ad frontem ejus habetur hæc Adnotatio, **This booke was bequethed by the Right Reverend Father Mathewe Archbyshoppe of Canterburye to Sr Nicholas Bacon Knight Lord Keeper, &c. Who do give the same to the Universitie of Cambridge** Anno 1574.

In eo autem inveniuntur

Orationes & Preces ante Pſalterium.

I. Pſalterium *S. Hieronymi* Romanum, *cum interlineari verſione Saxonica. Notandum vero, quod in hoc Cod. Textus Latinus Nigro; Verſio Saxonica, Rubro; Tituli Viridi ſcribuntur colore.*

Specimen Verſionis Saxonicæ ſit Pſalmus ille qui dicitur JVBILATE.

þýnſumiað Gode eall eorðe þeoriaþ Dnihtne on
Iubilate Deo omnis terra. ſervite Domino in

blisse Ingað on gesihðe his on þýnſumnýsse.
letitia. Intrate in conſpectu eius in exultatione.

witaþ ge ðæt Dnihtýn he ýſ God. he worhte us
Scitote quod Dominus ipſe eſt Deus. ipſe fecit nos

⁊ nalýſ we usic. we folcc folc his ⁊ scep
et non ipſi nos. nos autem populus eius et oues

læsse his ingað gatu his on andettnýsse
paſcuæ eius. Intrate portas eius in confeſſione.

caſýntunýſ his on ýmenum andittnýsse. hergað
atria eius in ymnis confeſſionum. Laudate

naman his forðon þýnſum ýſ Dnihten on ecnýſ-
nomen eius quoniam ſuauis eſt Dominus. in eter-

se mildheortnýsse his ⁊ oð on worold wo-
num miſericordia eius. et uſque in ſeculum ſe-

nulde forðfærtnýsse his.
culi ueritas eius.

II. *Sequuntur Cantica ſacra, ex quibus* Canticum *Iſaiæ*, Canticum Annæ, Canticum Moyſis, Canticum Abbacuc, Canticum Moyſis ad filios Iſrahel, Canticum trium puerorum, Magnificat, Canticum Zachariæ, & Quicunque vult *exhibentur Latinè & Saxonicè; reliqua, una cum pluribus Precibus, Latinè tantum. Notandum vero, in Litania extare hæc verba*: Ut Archiepiſcopum noſtrum, & omnem Congregationem illi commiſſam in ſancta Religione conſervare digneris, te rogamus: *quibus pene inducor ut credam hunc Cod. olim pertinuiſſe ad Eccleſiam Chriſti Salvatoris Cantuariæ.*

Cod. membr. in fol. min. circa tempus Conquiſitionis Angliæ ſcriptus, in quo habentur

I. *Evangelia quatuor Anglo-Saxonicè, iis Rubricis inſignita, quas ex hoc Cod. ſumptas Oxonienſi,* Matthæo Parkero, *ut videtur, jubente, inſcripſit nonnullus Saxonice eruditus. De hoc Cod ſic ſcribit Cl.* Mareſchallus, *in Obſervatt. in verſ. Anglo-Sax.*

Pag. 490. Cantabrigienſis & Hattonianus ut plurimum inter ſe conſpirant, ſed ab aliis duobus (Oxon. & Benedict.) ſæpiſſime variant dialecto. Horum autem, inferius, ut opinor, ſeculum redolentium, Cantabrigienſem habui longè politiſſimum.

II. Pag. 344. *Geſta Salvatoris noſtri, ſive* Pſeudo-Evangelium Nichodemi.

Incip. On þæne halgan ðrýnnýsse naman. Her onginnað þa gedonan þing þe be unum Hælende gedone wæron. eal swa ⁊ heodorius se mæra Casere hit funde on Hierusalem on þær Pontiscan Pilates Dom-esne. eall swa hit Nichodemus awrat. eall mid Ebreiscum stafum. on manegum bocum þus awriten.

Hunc Tractatum ex hoc Cod. deſcripſit Cl. Junius, *quem deinde cum exemplari Cottoniano contulit. Tandem vero, ſc. A. D.* 1699. *Apographum Junianum Oxoniæ Edidit, cum variantibus Cottoniani Cod. Lectionibus, ad calcem Heptateuchi, amicus noſter* Edwardus Thwaiteſius *Coll. Reg. Soc.*

III. Nathanis Judæi *Legatio Fabuloſa ad Tiberium Cæſarem.*

Incip. On Tiberius dagum þær miclan Casere hit gelamp binnan lytlum fyrste æfter þam þe ure heofenlica Hlaford ahangen wæs. Hit wæs þæt sum æþele man wæs. þær nama wæs Titus. and he wæs on æquitania-sice Cyning under ⁊ ybere þam Casere. ⁊ he wæs oftost punigende on þæne Ceastre ðe wæs genemned Libie.

Expl. And Tiberius hine sylfne geeadmedde. ⁊ se heofla þe him æn lange on wæs. seasð þa sona niðer aseallen. þæt hus lichama wæs swa clæne swa bið geonges cildes. and he sona gelyfde and seasð gefullod and eall his hiwed. and eall folc ðe him under geheodd wæs. on naman ures Dnihtnes Hælendes Cnýstes. þam sie wuldor ⁊ wurðmynt á in ealra worulda worulð. AMEN.

VI. *Manumiſſio* Reinoldi *cujuſdam, in hac Formula.* Her cið on ðisse Bec. þæt Aluric se Canonica of Execestre alisde Reinold. at Henbendi. and at his Childen. ⁊ at geal hina ofspringe mid. II. scill. ⁊ Aluric hine clipað sneon and saccles a tune and of tune. for Godes luue. and ðis is seo gewitnesse. Ioanne Alurices sune. ⁊ Nicole. and Ailric. and Randolf. Alword cild. Osb̄n Clopeles sun. Ricard a Paules stret. and Ricard Theod.

Reliqua abſcinduntur.

Fronte Cod. habentur hæ quæ ſequuntur Inſcriptiones.

Hunc textum Euangeliorum dedit Leofricus Ep̄s æccleſiae Scī Petri Apoſtoli in Exonia. ad utilitatem ſucceſſorum ſuorum - - - - - - - - - - - - - -

Thas Boc Leofric b̄. gef Scō Petro. and eallum his æftergengum into Exanceastre Gode mid to ðenienne - - - - - - - - - - - - - - - - - - -

Manu autem neoterica, Hunc Codicem Evangeliorum Gregorius Dodde, Decanus Eccleſiæ exonienſ. cum aſſenſu fratrum ſuorum Canonicorum dono dedit Matthæo Cantuarienſi Archiepiſcopo, qui illum in hanc novam formam redigi & ornari curavit. 1566.

In ſuperioribus Lacunis Anathemata, quæ Librorum Inſcriptionibus Leofricus adjunxerat, nonnullus ſibi male conſcius, temeraria manu, abraſit. Hic obiter non poſſum non notare, quod ad calcem Codicis Bibl. Bodl. qui inſcribitur NE. A. 4. 1. nonnulla SS. Auguſtini & Ambroſii Opera continentis, ſubjiciuntur hæc verba.

Hunc librum ſcripſit Frater Willm̄s de Wodecherche Laicus, quondam converſus, Pontis Roberti, cujus anima in pace requieſcat. Amen.

Liber S. Mariæ de Ponte Roberti, qui eum abſtulerit, aut vendiderit, vel quolibet modo ab hac domo alienaverit, vel quamlibet ejus partem abſciderit, ſit Anathema Maranatha. Amen.

Aliena manu. Ego Johannes Exon̄ Epus̄, neſcio ubi eſt domus prædicta, nec hunc librum abſtuli, ſed modo legitimo adquiſivi.

Hic fuit Joannes Grandiſonus Exonienſis Epiſcopus, qui floruit circa A. D. 1327.

Cod.

Digitized by Google

Cod. membr. in fol. min. circa conquiſitionem Angliæ eleganter ſcriptus. in eo continetur

Bedæ Presbyteri *Hiſtoria Eccleſiaſtica gentis Anglorum, Saxonice verſa ab Ælfredo Rege.*

Hunc Cod. præcipue ſecutus eſt in ſua Editione Abrahamus Whelocus, *ut ipſe dicit in Præfatione.*

Inſeruntur quamplurimis in locis, verba Latina & Anglica, ut in aliis Codd. Saxonice ſcriptis, ab iis qui literarum Saxonicarum ſtudio operam ſuam navabant.

Cod. membr. in fol. paullo ante Conquiſitionem Angliæ eleganter exaratus, in quo continetur

I. Gregorii Magni *Papæ de Cura Paſtorali libb. 4. Paraphraſtice ab Ælfredo Rege in linguam Saxonicam verſi.*

II. *Præfatio Regis, cum Poemate quod illam ſequitur, in quo Liber per Proſopopœam Lectorem adloquitur ex Saxonico Latine verſa, per neotericum quendam, forte Guil. Lambardum.*

III. *Ad calcem Cod. habentur Epiſtolæ binæ originales à reverendo viro* Joanne Juello *Epiſcopo Sarisburienſi ad Reverendiſſ. Matthæum Parkerum Archiepiſcopum Cantuarienſem datæ, quas in tantorum virorum memoriam hic inſerere placuit.*

1. My dewtie moſt humbly premiſed, with like thankes for your Graces great gentleneſſe, at my late beinge there, it may pleaſe your Grace to underſtand, that accordinge to my promiſſe I have ranſacked our poore Librarie of Sarisburie and have founde nothing worthy the findinge, ſavinge onely one booke written in the Saxon tongue, whiche I minde to ſende to your Grace by the nexte conveniente meſſinger. The booke is of a reaſonable bigneſſe, wel neare as thicke as the Communion booke. Your Grace hathe three or four of the ſame ſiſe. It may be Alfricus for all my Coninge. But your Grace will ſoone finde what he is. Other certaine bookes there are of Rabanus and Anſelmus, but as common, ſo alſo litle woorthe. If I had any leaſure I would ſend your Grace the Titles of al. But as nowe I am entring into the Viſitation of my Dioceſe. By the waye, if I may learne of any Antiquities, I wil doo your Grace to underſtande. Thus I humbly take my leave, from. Sar. 18. Januar. 1568.

Your Graces moſt humble

Jo. Sarum.

2. After my moſt humble Commendations, beeing nowe newly returned from the Viſitation of my Dioceſe, and having this conveniente meſſenger, I thought it my dewtie to perfourme my promiſſe. And therefor have ſente your Grace that hidden treaſure that we had in our Librarie. Whether it be Alfricus or no, or what matter it conteinethe, your Grace wil ſoon Judge. I have made enquirie for ſutche Antiquities, as I have paſſed through my Cleregie in this Viſitation, but as yet I can finde nothinge. If there be any thinge founde I ſhal have underſtandinge of it. I wil not forgeate to write to M. Bullinger. And if your Grace ſhal otherwiſe commande me to ought els, I am alwaies ready. Thus I humbly take my leave, from Sar. 31. Januar. 1568.

Your Graces moſt humble

Jo. Sarum.

Hoc in Cod. Epiſtola ſive Præfatio Ælfredi Regis ad Wulfſigum Schireburnenſem Epiſcopum inſcribitur; veroque ſimile eſt, hunc Cod. ex illo ipſo Autographo fuiſſe deſcriptum, quem cum pugillari ad Schireburnenſem Eccleſiam miſit ille Tranſlator Regius, ſicut promiſerat in eadem Præfatione.

† Vid. Gul. Malmesb. de geſtis Regum Angl. lib. II.

Cod. membr. antiquus, & optimæ notæ in Quarto majori, quondam Eccleſiæ Exonienſis, & in Leofrici Epiſcopi Donatione (de qua vid. ſupra, pag. 80) hoc Titulo deſignari videtur. Ful Spel-boc Wintnep ⁊ Sumenep. *ab Abrahamo Wheloco dictus* Liber Homiliarum Catholicarum, *qui etiam ex hoc Cod. multa ſumpſit lectu non indigna. In eo continentur varia* Ælfrici *clariſſimi ſcriptoris opera, quæ hoc Ordine ſequuntur.*

Pag. 1. INCIPIT PRÆFATIO HVIVS LIBRI IN NOMINE DNI.

Ego Ælfricuſ alumnuſ Athelwoldi benevoli & uenerabiliſ præſuliſ ſalutem exopto Domno Archiepiſcopo Sigerico in Domino. Licet temere vel præſumptuoſe, tamen tranſtulimuſ hunc codicem ex libriſ Latinorum, ſcilicet ſanctæ Scripturæ in noſtram conſuetam ſermocinationem, ob ædificationem ſimplicium qui hanc norunt tantummodo loquutionem ſive legendo ſive audiendo. Ideoque nec obſcura poſuimuſ verba, ſed ſimplicem Anglicam, quo faciliuſ poſſit ad cor pervenire legentium vel audientium. ad utilitatem animarum ſuarum. quia alia lingua neſciunt erudiri, quam in qua nati ſunt. Nec ubique tranſtulimuſ verbum ex verbo, ſed ſenſum ex ſenſu, cavendo tamen diligentiſſime deceptivos erroreſ, ne inueniremur aliqua Hæreſi ſeducti ſeu fallacia fuſcati. Hoſ namque auctoreſ in hac explanatione ſumus ſequuti, videlicet Auguſtinum Hipponenſem, Hieronimum, Bedam, Gregorium, Smaragdum, & aliquando Haymonem; horumdemque auctoritaſ ab omnibus Catholicis libentiſſime ſuſcipitur. Nec ſolum Evangeliorum tractatuſ in iſto libello expoſuimuſ: verum etiam ſanctorum Paſſioneſ vel Vitaſ, ad utilitatem Idiotarum iſtius gentis. Quadraginta ſententias in iſto libro poſuimus, credenteſ hoc ſufficere poſſe per annum fidelibus, ſi integre eis à miniſtriſ Domini recitentur in Eccleſia. Alterum vero librum modo dictando --- habemus in manibus, qui illos tractatuſ vel Paſſiones continet, quos iſte omiſit. Nec tamen omnia Evangelia tangimus per Circulum anni: ſed illa tantummodo quibus ſperamuſ ſufficere poſſe ſimplicibus ad animarum emendationem, quia ſeculareſ omnia nequeunt capere, quamviſ ex ore doctorum audiant. Duoſ libroſ in iſta Tranſlatione facimus; perſuadentes, ut legatur unuſ per Annum in eccleſia Dei. Et alter Anno ſequenti ut non fiat tedium - - - legentibuſ. Tamen damus licentiam ſi alicui meliuſ placet, ad unum Librum amboſ ordinare. Ergo ſi alicui diſplicet, primum (in) Interpretatione, quod non ſemper verbum ex verbo, aut quod breviorem explicationem quam tractatuſ Auctorum habent, ſive quod non per ordinem Eccleſiaſtici Rituſ omnia Evangelia tractando percurrimuſ: condat ſibi altiore Interpretatione librum, quo modo intellectui ejuſ placet; tantum obſecro, ne pervertat noſtram Interpretationem, quam ſperamus ex Dei gratia, non cauſa jactantiæ, nos ſtudioſe ſicuti valuimus Interpretari. Precor modo obnixe almitatem tuam, mitiſſime pater Sigerice, ut digneriſ corrigere per tuam induſtriam, ſi aliquoſ nævoſ malignæ hæreſis, aut nebuloſæ fallaciæ in noſtra Interpretatione reperieſ. Et adſcribatur dehinc hic Codicilluſ tuæ auctoritati, non utilitati noſtræ deſpicabiliſ perſonæ. Vale in Deo omnipotenti jugiter. Amen.

PRAEFAATIO.

Ic Ælfpic Munuc ⁊ Mæſſe-pꝛeoſt ſꝛa ðeah pacne ꝥonne ſꝛilcū hadum ȝebýꝛiȝe. peaꝛð aȝend on

Digitized by Google

Æðelnebeſ dæge Cynincſ fnam Ælfeage Biſcope Aðelpolðeſ æfð̄ -gengan to fumum Mynſtre þe iſ Cennel gehaten. þuph Æðelmæneſ bene þæſ þegeneſ. hiſ gebýnð and goodnýſ find gehpæn cuþe. þa beann me on mode ic tnupige ðuph Godeſ gife. þæt ic ðaſ Boc of Lebenum gepeonde to Engliſcne fpnæce apende. na ðuph gebylde micelne lane. ac foꝛðan þe gepeah and gehýnde mycel geþýlð on manegum Engliſcum bocum. ðe ungelæpede menn ðuph heopa bilepitnýſſe to micclu piſdome tealdon. ⁊ me ofhneop þæt hi ne cuðon ne næfdon þa Godſpellican lane on heopa gepritū. buton ðam mannū anū ðe þæt Leben cuðon. and buton þam bocū ðe Ælfned Cyning fnotelice apende of Leden on Engliſc. ða ýnd to hæbenne. Foꝛ þiſum antimbne ic gebýnſt læht on Gode tnupiende þæt ic þaſ gepetnýſſe unbegann. and eac foꝛðam ðe menn behofiað godne lane fpiðoſt on þiſum timan þe iſ geendung þiſſepe populde. ⁊ beoð fela fnecedníſſa on mancynne æp ðan þe fe ende becume. fpa fpa upe Dnihten on hiſ Godſpelle cpæð to hiſ leopning-cnihtum. Thonne beoð fpilce gedpeccedníſſa fpilce næpon næfne æp fnā fnýmðe midan geandeſ. Manega leaſe Cniſtaſ cumað on minū naman cpeðende ic eom Cniſt. ⁊ pýncað fela tacna. and punopa to bepæcenne man-cynn. ⁊ eac fpylce þa gecopenan men gif hit gepunþan mæg. ⁊ butan fe ælmihtiga God ða ðaga geſcynte. eall mennifc fopfunde. ac foꝛ hiſ gecopenum he geſcynte ða ðaga. Gehpā mæg þe eaðelicoꝛ ða to peandan coſtnunge acuman ðuph God fultū. gif he bið þuph boclice lane getnýmmed. foꝛþan ðe ða beoþ gehealdene þe oð ende on Geleafan ðuph funiað. Fela gedpeccedníſſa and eanfoþnýſſa becumað on þiſſepe populde æp hipe geendunge. and þa fýnd þa býdelaſ þæſ ecann fopfýndeſ on ýfelū mannū þe foꝛ heopa man dædum fiðdan ecelice ðnopiað on ðæneſ peaptan helle. Thonne cymð fe Antecnift fe bið mennifc mann ⁊ foþ Deofol fpa fpa upe Hælend iſ foðlice mann. and God on anū habe. And fe gefepenlica Deofol þonn̄ pýncð ungefiima punopa. ⁊ cpýþ þæt he fylf God beo. ⁊ pile neabian man-cynn to hiſ gedpylde. ac hiſ cima ne bið na langum. foꝛðan ðe Godeſ gnama hine foꝛſceð. and ðeoſ peopulð bið fiðdan geendod. Cniſt upe Dnihten gehælde untpume and adlige. and þeſ Deofol þe iſ gehaten Antecniſt. þæt iſ geneht ðnýlic Cniſt. aleuaþ ⁊ geuntpumaþ ða halan. and nænne ne gehælð fnā untpumnýſſū. buton þam anū þe he fylf æp apýnde. He and hiſ ginſnan apýndað manna lichaman digellice ðuph Deofleſ cnæft. ⁊ gehæleð hi openlice on manna gefihþe. ac he ne mæg nænne gehælan. þe God fylf æp geuntpumode. He neaðað þuph ýfelnýſſe þæt men fceolon bugan fnā heopa Scýppendeſ geleafan to hiſ leafungū. fe ðe iſ ond ælcepe leafunge and ýfelnýſſe. Se ælmihtiga God gedafað þam anleafan Antecniſte. to pýncenne tacna ⁊ punopa. and ehtnýſſe to feoꝛþan healfan geape. foꝛðan þe on ðam timan bið fpa micel ýfelnýſſ ⁊ ðpýnnýſ betpux man-cynne. ðæt hi pel pýnde beoð þæpe deoflican ehtnýſſe to ecum foꝛpýnde þam þe him onbugað. and to ecepe mýnhðe þam þe him þuph geleafan pidcpeðað. God gedafað eac þæt hiſ gecopenan ðegenaſ beon aclænſade fnā eallū fynnū. ðuph þa opmatan ehtnýſſa. fpa fpa golð bið on fýpe afandod. Tha ofſlihð fe Deofol ðe him pipſtandað. ⁊ hi þonn̄ fafnað mid halgum mantýndome to heofenan fice. Tha þe hiſ leafungū gelýfað þam he aſ..æð. ⁊ hi habbað fýðdan þa ecan fuſle to edleane heopa gedýlder. Se anleafa deð þæt fýn cymð ufan fpilce of heofonū on manna gefihþe. eſpilce he God ælmihtig fy. ðeah gepealð heofenaſ ⁊ eoꝛþan. ac þa Cniſtenan fceolon beon þonn̄ gemyndige. hu fe Deofol býde ða ða he bæd æt Gode þæt he moſte fandian Iobes. He gemacode ða þæt fýn come ufan fpilce of heofenū. ⁊ foꝛþæpnde ealle hiſ fcep ut on felda. and þa hýndaſ famod. buton anū þe hit him cýðan fceolde. Ne fende fe Deofol ða fýn of heofenū. þeah ðe hit ufan come. foꝛðan þe he fylf næf on heofonū. fýðdan he foꝛ hiſ modignýſſe of apoꝛpen pæſ. Ne eac fe pælhneopa Antecniſt næfð þa mihte þæt he heofenlic fýn afendan mæge. ðeah ðe he þuph Deofleſ cnæft hit fpa gehipige. Bið nu piſlicoꝛ ðæt gehpa ðiſ pite ⁊ cunne hiſ geleafan. fealð hpa ða micclan ýnmðe gebidan fceole. Upe Dnihten bebead hiſ Diſcipulum þæt hi fceoldon læran ⁊ tæcan eallū þeodū ða ding þe he fylf him tæhte. ac ðæpa iſ nu to lýt. ðe pile pel tæcan. ⁊ pel býrnian. Se ylca Dnihten clýpode þuph hiſ piteſan Ezechiel. Gif þu ne gefitentſt þone unnihtpiſan ⁊ hine ne manaſt þæt he fnam hiſ anleafnýſſe gecýnne. ⁊ lybbe. þonn̄ fpelt fe anleafa on hiſ unnihtpiſnýſſe. ⁊ ic pille oꝛgan æt ðe hiſ blod þæt iſ hiſ lýne. Gif ðu ðonn̄ þone anleafan gepafnaſt. ⁊ he nele fnā hiſ anleafnýſſe gecýnnan. þu alýſdeſt ðine fapla mid þæpa mýnegunge. ⁊ fe anleafa fpylt on hiſ unnihtpiſnýſſe. Eft cpæð fe Ælmihtiga to þa piteſan Isaiam. Clýpa and ne gefpic ðu. aheſe ðine ſtemne fpa fpa býme. and cýð minū folce heopa leahtnaſ. ⁊ Iacobeſ hinede heopa fýnna. Foꝛ fpylcū bebodū peanþ me gedunht þæt ic næne unfcýldig pið God. gif ic nolde oðnū mannū cýðan ofþe þuph tungan. oððe þuph gepritu þa Godſpellican fobfæftnýſſe þe he fylf gecpæð. ⁊ eft halgum lareopū onppeah. Foꝛ þel fela ic pat on þiſū eapde. gelæpedpan þonn̄ ic fy. ac God gefputelað hiſ punopa ðuph þone ðe he pile. fpa fpa Ælmihtig pýnhta. He pýncð hiſ peonc þuph hiſ gecopenan. na fpylce he behofige uneſ fultumeſ. ac þæt pe geeapnion þæt ece lif þuph hiſ peoncef fnemminge. Paulus fe Apoſtol cpæð. We find Godeſ gefylftan. ⁊ fpa ðeah ne do pe nan ding to Gode. buton Godeſ fultume. Nu bydde ic and halfige. on Godeſ naman gif hpa þaſ Boc apritan pille. þæt he hi geonnlice gepihte be ðæpe býfene. þýlaſ þe pe þuph gymeleaſe fpitepaſ geleahtnode beon. Mycel ýfel deð fe ðe leaſ fpit. buto he hit gepihte. fpylce he gebringe þa foꝛðan lane to leaſum gedýlde. foꝛþi fceal gehpa gepiht læcan þæt. þæt he æp to foge gebigde gif he on Godeſ dome unfcýldig beon pile. Quid neceſſe eſt in hoc codice capitula ordinare. cū pnedximuſ quod. xl. ſententiaſ in ſe contineat. excepto quod Æþelpeꝛdus dux uellet habeꝛe. xl. quattuoꝛ in ſuo libꝛo.

P. 5. Incipit Liber Catholicorū Sermonvm Anglicae In Aecclesia Per Annvm Recitandi.

I. Sermo De Initio Creatvræ. Ad Popvlvm Qvando Volveris.

Incip. An angin iſ ealna þinga. þæt iſ God ælmihtig. he iſ ordfruma ⁊ ende. *Vide ſupra, pag.* 1.

P. 13. II. viii. Kl̄. Ian. Sermo De Natale Dni.

Incip. We pillað to þrymminge eoꝛþeſ geleafan. eoꝛ geneccan þæſ Hælendeſ acennednýſſe. *Vide ſupra, pag.* 19.

P. 19. III. vii. Kl̄. Iañ. Passio Beati Stephani Protomartī.

Incip. We pæðað on ðæne Bec þe iſ gehaten Actuſ Apoſtolorum. *Vide ſupra, pag.* 9.

P. 25. IV. vi. Kl̄. Ian. Assvmptio Scī Johannis Apostoli.

Incip. Iohannes. Se Godſpellene Cniſteſ dýſling peaſð on ðýſum dæge. *Vide ſupra, pag.* 9.

P. 33. V. v. Kl̄. Ian. Natale Innocentivm Infantvm.

Incip. Nu to dæg Godeſ Gelaþung geond ealne ymbhpýnſt mæſſað. *Vide ſuprà, pag.* 10.

P. 39.

Digitized by Google

P. 39. VI. Kl̄. Ian. Octabas Et Circvmcisio Dn̄i Nr̄i.

Incip. Se Godſpellere Lucaſ beleac ðiſ dæghpenlicæ Godſpel mid ſeaſum ſondum. *V. ſupra, pag.* 10.

P. 45. VII. viii. Id̄. Ian. Epiphania Dn̄i.

Incip. Men ða leoforcan. nu ſon ſeapū dagū pe ofenpæddon þiſ Godſpel ætforan eoſ. *Vide ſupra, pag.* 10.

P. 52. VIII. Dom̄. iii. Post Epiphania Dn̄i.

Cum deſcendiſſet Ihs̄ de monte, ſecute ſunt eum turbe multe. & Reliq.

Incip. Matheuſ ſe eadiga Godſpellere apoſtol on þiſſere Godſpellican pæðinge. *Vide ſupra, pag.* 10.

(*Ex hoc ſermone quædam edita ſunt per Whel. Hiſt. Eccleſ. Bed. p.* 64.)

P. 58. IX. iiii. Non. Feb̄. In Purificatione Sc̄æ Mariæ.

Poſtquam impleti ſunt dieſ purificationis Mariæ. & Reliqua.

Incip. God bebead on þære ealdan æ. ⁊ het Moyſeſ þone Henetogan. *Vide ſupra, pag.* 11.

P. 65. X. Dominica In Qvinqvagesima.

Adſumpſit Ihc̄. xii. diſcipuloſ ſuoſ. & Rel.

Incip. Hen iſ genæd on þiſſū Godſpelle þe ſe nu gehynðon of ðæſ Diaconeſ muðe. *V. ſup. p.* 12.

P. 71. XI. Dominica Prima In Qvadragesima.

Ductuſ eſt Ihc̄ in deſertum à Spū̄. Et Reliqva.

Incip. Ic polde eoſ tpahtnian þiſ Godſpel ðe mann nu beforan eoſ næbde. *Vide ſupra, pag.* 31.

P. 77. XII. Dominica In Media Qvadragessima.

Abiit Ihs̄ trans mare Galileæ. & Reliqua.

Incip. Se hælend ſende ofer ða Galileiſcan ſæ. ðe iſ gehaten Tyberiadiſ. *Vide ſupra, pag.* 32.

P. 81. XIII. viii. Kl̄. Aprel. Annvntiatio. s̄. Mariae.

Miſſuſ eſt Gabrihel Angeluſ. Et Reliq.

Intip. Vſe ſe ælmihtiga Scyppend ſe ðe ealle geſceafta butan ælcon antimbre. *Vide ſupra, p.* 11.

P. 88. XIIII. In Dominica Palmarvm.

Cum adpropinquaſſet Ihs̄ Hieroſolimis, & veniſſet Bethfage ad montem Oliveti. & Rel.

Incip. Cniſteſ ðnopung pæſ genæded nu beforan uſ. ac ſe pillað eoſ ſecgan. *Vide ſupra, pag.* 19.

P. 94. XV. Dom̄. Sc̄e Paschæ.

Incip. Oft ge gehynðon embe ðæſ Hælendeſ Æriſt. *Vide ſupra, pag.* 13.

P. 99. XVI. Dom̄. Prima Post Pasca.

Cum eſſet ſero die illo. una Sabbatorum. & Rel.

Incip. Æfteſ ðæſ Hælendeſ æriſte pæron hiſ Diſcipuli belocene. *Vide ſupra, pag.* 14.

P. 103. XVII. Dom̄. ii. Post Pascā.

Dixit Ihc̄ Diſcipuliſ ſuiſ. Ego ſum paſtor bonuſ. & Reliqua.

Incip. Thiſ Godſpel ðe nu genæd pæſ. cpyð þæt ſe Hælend cpæde be him ſylfum. *V. ſup. p.* 14.

P. 106. XVIII. In Letania Maiore.

Incip. Thaſ dagaſ ſynd gehatene Letaniae. þæt ſint Gebed-dagaſ. *Vide ſupra, pag.* 1.

P. 112. XIX. Fr̄. iii. De Dominica Oratione.

Incip. Se Hælend Cniſt ſyðdan he to ðiſū liſe com. ⁊ man ſeaſð gefeaxen. *Vide ſupra, pag.* 2.

P. 119. XX. Fr̄. iiii. De Fide Catholica.

Hujus pars maxima per Whelocum edita, cum verſ. Lat. p. 41. Cetera, p. 420. *Bed.* H. E.

Incip. Ælc Cniſten man ſceal æft̄ niht cunnan æghæn ge hiſ pat̄ nji̇̄. ge hiſ Cnedan. *Vide ſupra, pag.* 2.

P. 127. XXI. Sermo In Ascensione Dn̄i.

Primum quidem Sermonem feci. & reliq.

Incip. Lucaſ ſe Godſpellere uſ manode on ðiſſe Piſtol-pæðinge. *Vide ſupra, pag.* 3.

P. 134. XXII. In Die Sc̄o Pentecosten.

Incip. Fnam þam halgan Eaſterlican dæge ſind getealde fiftiȝ daga. *Vide ſupra, pag.* 3.

P. 141. XXIII. Dominica Secvnda Post Pentecosten.

Homo quidam erat diveſ. & Rel.

Incip. Se ſealdenda Dnihten ſæde ðiſ Biȝſpell hiſ ginȝum. *Vide ſupra, pag.* 3.

P. 146. XXIIII. Domin̄. iiii. Post Pentec̄.

Erant adpropinquanteſ ad Ihm̄. & reliq.

Incip. Thæt halige Godſpel uſ ſecgð þæt Geneſan ⁊ ſynfulle men. *Vide ſupra, pag.* 4.

P. 152. XXV. viii. Kl̄. Ivl̄. Nat̄. Sc̄i. Iohann̄. Bapt̄.

Incip. Se Godſpellere Lucaſ aſnat on Cniſteſ-bec be acenneðnyſſe Iohanneſ. *Vide ſupra, pag.* 4.

P. 158. XXVI. iii. Kl̄. Ivl̄. Passio Apostolor̄ Petri Et Pavli.

Venit Ihs̄ in parteſ Cæſareæ Philippi. & reliq.

Incip. Matheuſ ſe Godſpellere aſnat on þære Godſpellican geſetnyſſe. *Vide ſupra, pag.* 4.

P. 161. XXVII. De Passione Apostolorvm.

Incip. We ſyllað æft̄ ðiſū Godſpelle eoſ geneccan ðæra Apoſtola ðnohtnunga. *V. ſup. pag.* 4.

P. 167. XXVIII. ii. Kl̄. Ivl. Natale Sc̄i Pavli Apostoli.

Incip. Godeſ gelaðung punðað þiſne dæg þam mæran Apoſtole Paule. *Vide ſupra, pag.* 4.

Digitized by Google

P. 174. XXIX. DOMINICA. XI. POST PENTECOSTEN.

Cum adpropinquaret Ihs̄. Hieruſalē. & Reliq.

Incip. On ȝumeȝe tiðe ðæȝ ðe Hælend ðaȝende to Hieruȝalem. *Vide ſupra, pag.* 5.

P. 180. XXX. IIII. IDVS AVGVSTI PASSIO BEATI LAVRENTII MARTYRIS.

Incip. On Decier dæȝe ðæȝ ðæl-hðeorðan Caȝeȝ. *Vide ſupra, pag.* 16.

XXXI. DE ASSVMPTIONE BEATÆ MARIÆ EX EPL̄A. IERONIMI.

Incip. Ieronimuȝ ðe haliȝ Saceð aȝȝat ænne Piȝtol. (*Pars prior hujus Homiliæ reſtituitur manu Wheloci.*)

P. 192. XXXII. VIII. KL̄. SEPT. PASSIO SCI BARTHOLOMEI APL̄I.

Incip. Wýnd-ȝniteȝaȝ recȝaþ ðæt ðnýȝ Leoðȝcipaȝ ȝind ȝehatene INDIA. *Vide ſupra, pag.* 17.

P. 202. XXXIII. IIII. KL̄. SEPT̄. DECOLLATIO SCI IOHANNIS BAPTISTAE.

Miſit Herodeſ. & tenuit Iohm̄. & Reliq.

Incip. Maȝcuȝ ðe Goðȝpelleȝe aȝȝat on Cniȝteȝ bec. be ðam mæȝan ȝulluhteȝe Iohanne. *Vide ſupra, pag.* 41.

P. 208. XXXIV. DOM̄. XVII. POST PENTECOSTEN.

Ibat Ihs̄ in civitatem quæ vocatur Naim. Et Rel.

Incip. Une Dnihten ȝende to ȝumeȝe býȝiȝ ȝeo iȝ ȝehaten Naim. *Vide ſupra, pag.* 6.

P. 212. XXXV. III. KL̄. OCTOB̄. DEDICATIO AECCL̄Æ SCĪ MICHAEL̄ ARCHANGELI.

Incip. Maneȝum mannum iȝ cuð. ȝeo haliȝe ȝtoȝ Scē Michahelez. *Vide ſupra, pag.* 24.

Hanc Notam Aſpirationis Ꝼ *ſicuti uſurpatur in verbo* MICꝼAELIS, *& in* PASCꝼA *ad hujus Cod. p.*103, *in quamplurimis veteribus Codd. Latine ſcriptis reperi, & in nonnullis Anglo-Saxonicis. Uſum ejus indicant fere omnes Grammatici veteres, ſicut & alii quidam ſcriptores celeberrimi. De eo ſic dicit* Iſidorus Hiſp. *Orig. lib. I. cap.* 29. Δασεῖα, quod interpretatur Aſpiratio, id eſt, ubi H Litera poni debet, tali figura notatur Ꝼ A. Gellius *ſive* Agellius *etiam, Noct. Att. lib.* 2. *cap.*3. *dicit*: H Litera, ſive illam ſpiritum magis quam Literam dici oportet. Inſerebant eam Veteres noſtri pleriſque vocibus verborum firmandis roborandiſque ut ſonus earum eſſet viridior vegetiorque. Atque id videntur feciſſe ſtudio & exemplo linguæ Atticæ. Quinctilianus *lib. I. de Inſtit. Orat.* An rurſus, *inquit*, aliæ redundent, præter illam Aſpirationis Notam Ꝼ, quæ ſi neceſſaria eſt, etiam contrariam ſibi poſcit ϟ. *De his itidem Notis, luculentiſſime dicit Auctor ille qui vulgo* Bridfrithus *Monachus Rameſienſis eſſe perhibetur, pag.* 193. Daȝa nýȝ na to ȝoȝȝitanne. he ýȝ ðuȝ ȝeciȝeð Aȝȝiȝatio. ðæt ýȝ H. Giȝ he ahȝan býð ȝoȝȝýten ðæn he beon ȝceolde. ðon̄ ȝceal man hine ðuȝ ameanȝian Ꝼ. and eft. ȝiȝ he býð ahȝan ȝeȝet ðæn he ȝtandan ne mæȝ. ðonne ȝceal man hine ðuȝ ȝenýðeȝian. ϟ.

Quinetiam Lectorem monere viſum eſt, quod ad hujus Cod. pag. 362. *vocem* PASCHÆ *ſic reperi ſcriptum* HPASCAE *littera* H *ſupra, de more veteri, poſita. Nam in ſupra citato Cap.* A. Gellii, *dicit idem graviſſimus Auctor,* Venit nobis in memoriam fidum Optatum multi nominis Romæ Grammaticum, oſtendiſſe mihi librum Æneidos ſecundum mirandæ vetuſtatis, emptum in ſigillariis xx aureis; quem ipſius Vergilii fuiſſe credebat, in quo, duo iſti Verſus cum ita ſcripti forent,

Veſtibulum ante ipſum, primoq; in limine Pyrrhus,
Exultat telis, & luce coruſcus aena.

Additum ſupra vidimus H literam, & AHENA factum. Sic in illo quoque Vergilii verſu, in optimis libris invenimus. *Immo, & in Ormi ſive* Ormini *Harmonia Evangeliorum, quæ in ſuperioribus memoratur, pag.* 58. *ſemper inveni* hh *duplicem* (*nam duplicibus litteris is mirifice fuit delectatus,*) *ſuper alias literas ſcriptam.*

P. 220. XXXVI. DOM̄. XXI. POST PENTECOSTEN.

Loquebatur Ihs̄ cum diſcipulis ſuis in parabolis dicens; & Reliqua.

Incip. Dnihten ðæȝ ȝðeecende on ȝumeȝe tiðe to hiȝ Apoȝtolum mið Biȝȝpellum. *V. ſup. p.* 6.

P. 225. XXXVII. KL̄. NOVEMB̄. NATALE OMNIVM SCORVM.

Incip. Haliȝe laneoȝaȝ ðæðon. ðæt ðe ȝeleaȝȝulle Gelaðunȝ þiȝne dæȝ. *Vide ſupra, pag.* 7.

P. 228. XXXVIII. EVANGELIVM.

Videns I H̄C turbaſ aſcendit in montem. Et Rel.

Incip. Thæt haliȝe Goðȝpel ðe nu lýtle æn ætȝoȝan eoȝ ȝenæðð ðæȝ. *Vide ſupra, pag.* 8.

P. 232. XXXIX. IX. KL. DEC̄. NATAL̄. SCĪ CLEMEN̄. MAR̄.

Incip. Menn ðа leoȝoȝtan. eoȝen Geleaȝa biþ ðe tȝumȝa. *Vide ſupra, pag.* 8.

P. 240. XL. II. KL̄. DECEMB̄. NATALE SCĪ. ANDEAE APOSTOLI.

Ambulanſ I H̄C juxta mare Galileæ. Et Reli.

Incip. Cniȝt on ȝumeȝe tiðe ȝenðe pið ðæne Galileiȝcan Sæ. *Vide ſupra, pag.* 9.

P. 244. XLI. PASSIO EIVSDEM.

Incip. Se apoȝtol Anðneaȝ æȝteȝ Cniȝtez ðnoȝunȝe ȝende. *Vide ſupra, pag.* 9.

P. 247. XLII. DOMINICA PRIMA IN ADVENTVM DN̄I.

Incip. Thýȝeȝ dæȝeȝ ðenunȝ ȝ ðýȝȝeȝe tiðe meȝþ ȝȝneca ð embe Goðeȝ tocýme. *Vide ſupra, pag.* 8.

P. 250. XLIII. DOMINICA. II. IN ADVENTVM DN̄I.

Erunt ſigna in ſole & Luna & ſtelliſ. Et Rel.

Incip. Se Goðȝpellene LVCAS aȝȝat on ðiſu dæȝðeȝlican Goðȝpelle. *Vide ſupra, pag.* 8.

P. 256. INCIPIT PRAEFATIO HVIVS LIBRI. IN NOMINE XPĪ OMNIPOTENTIS.

ÆLFRICVS humilis ſervulus Xpī honorabili & amando Archiepō Sigerico perpetuam ſoſpitatem optat in Dnō. Fateor Almitati tuæ. Domine venerabilis. omnimodiſ me indignum & quaſi ſuperſtitioſū quod preſumpſi tibi alloqui divinis Sermocinationibuſ. videlicet per Codicellum quem nuper tuae Auctoritati dixerimus. ſed quia noſtrum ſtudium nimium laudaſti gratanter illam Interpretationem ſuſcipienſ. feſtinaviſ hunc ſequentem Librum ſicuti omnipotentiſ Dei gratia nobiſ dictavit interpretare. Non garrula verboſitate.

Digitized by Google

bositate, aut ignotis sermonibus; sed purisque & apertis verbis linguæ hujus Gentis. Cupientes piusque prodesse auditoribus simplici locutione. quam laudari artificiosi sermonis compositione. quam nequaquam didicit nostra simplicitas. Et licet multis injuriis infestium piratarum concutiebamur. postquam præfatum libellū tuæ Sanctitati transmisimus. Tamen nolentes repperiri falsidici promisores. dolente animo. hoc opus perfecimus. Igitur in anteriore opere ordinavimus. XL. Sermones. in isto vero non minor numerus sententiarum invenitur. quamvis aliquæ illarum brevitate angustentur. Hoc quoque opus commendamus tuæ Auctoritati corrigendum. quemadmodum & præcedens. precantes obnixe. ne parcas oblitterare si aliquas malignæ Hæresis maculas in eo repperies. quia malo apud Benignitatem tuam reprehendi. quam incauta seductione apud insçios laudari. Perlegat quæso Benignitas vestra hanc nostram Interpretationem quemadmodum & priorem. & dijudicet si fidelibus catholicis habenda est. an abjicienda. Nequaquam nos invidorum reprehensio movet. si hoc munus tuæ benignē Auctoritati non displicuerit. Uale in Xp̄o jugiter. Amen.

Ic Ælfric Munuc awende þas Boc of Ledenū bocū to Engliscum gesceopde þā mannū to þædenne þe þæt Leden ne cunnon. Ic hi genam of Halgum Godspellū. ⁊ æft̄ gedungenra Lareowa trahtnungum hi armeadde þæra Lareowa naman. ic awrat on ðære æmtan bec on ðære Ledenan fore scriftbec. Ic gesette on tram bocum ða gesceccednysse de ic awende forðan ðe ic ðohte þæt hit þære læwede æðnyt to gehyrenne. Gif man ða ane boc næt on anes gesetes ymbryne. ⁊ þa oðre on ðam æftran gesete. On æghwelc ðæra boca. sind feowertig Cyða buton ðære fore scriftbec. ac hi ne sind na calle of Godspellum genumene. ac sind fram pel fela of Godes Halgena life oðde ðrowunge gegaderode. Thæra anra ðe Angel-cynn mid sceolf-dagum wurðað. Ætforan ælcū Cyðe se setton þa Sutelunge on Leden. mæg swa ðeah se ðe wile þa Capitulas æft̄ ðære fore-scriftbec geendebyrdian. Nu bidde ic ⁊ halsige on Godes naman gif hwa þas boc awritan wille. þæt he hi geornlice gesihte. be ðære bysne. þe læs þe se unwih gemeleasum writerum geleahtrode beon. Micel yfel deð se þe leas writ buton he hit gesihte. swilce he gebrinde ða forðan lase to leasum gedyde. Fore ði sceal gehwa gesihtlæcan þæt þæt he æn to doge gebigde. Gif he on Godes Dome unscyldig beon wile.

AMMONITIO (*Ælfrici de ebrietate cavendâ.*)

Unum adhuc vellem preponere huic Libello. non quasi prefationem sed quasi Ammonitionem. Scilicet cavendæ Ebrietatis. sicut Dns̄ in Levitico ad Aaron his verbis locutus est. Dixit Dns̄ ad Aaron, Uinum & omne quod inebriare potest. non bibes tu & filii tui quando intratis Tabernaculum Testimonii ne moriamini. quia præceptum est sempiternum in generationes vestras. & ut habeatis scientiam discernendi inter sanctum & prophanum. inter pollutum & mundum. In Novo Testamento quoque Dominus ammonuit discipulos suos his verbis dicens. Adtendite autem vobis. ne forte graventur corda vestra in crapula & ebrietate. & curis hujus vitæ & superveniat in vos repentina dies illa. Tantum uitium est Ebrietas. ut Paulus Apostolus & Doctor Gentium adtestetur. Ebriosos regnum Dei, possidere non posse. O quam beati sunt qui Deo vivunt & non seculo. virtutibus & non vitiis. & quamvis Sanctorum Patrum jejunia vel abstinentiam non valeamus imitari. nequaquam tamen debemus enervitos succumbere nefandis crapulis & æbrietatibus. Domini nostri & Dei terribilibus commoniti comminationibus. Sufficiunt hæc monita docibilibus. Nam indocibilibus. & duris corde. nulla sufficiunt hortamenta. Iterum rogo & opto ut valeas venerabilis Archiepiscope Sigerice. jugiter in Xpō. Amen.

P. 257. I. INCIPIT LIBER SERMONVM CATHOLICORVM ANGLICE IN ANNO SECVNDO CATHOLICVS SERMO DE NATALE DN̄I AD POPVLVM. EXCERPTVS DE TESTIMONIIS PROPHETARVM. VIII. KL̄. IANVAR̄. NATIVIT̄. DN̄I.

Ex hoc, quædam edita, per Whel. p. 62.

Incip. Mine gebroðru ða leorostan. on þisum dæg we wurðiað ures Hælendes Acennednysse æftes ðære menniscnysse. *Vide supra, pag.* 30.

Pag. 264. II. VII. KL̄. IAN̄. NATALE SCĪ STEPHANI PROTOMARTYRIS.

Incip. Augustinus se wisa Biscop swæc to his folce be ðam wundrū. ⁊ tacnū. þe se halga wes Stephanus þe we to dæg wurðiað. on his neawiste geworhte. ⁊ þus cwæð. Mine gebroðra þa leorostan. we trusiað þonn̄ ge gelomlice gehyrað ða mæslican wundra ðæs eadigan cyðeres Stephanes.

Expl. Uton beon gemyndige hwæt Drihten be þysum tæhte. He cwæð lufiað eowres synd. doð þā tela ðe eop hatiað. ⁊ ge biddað for eowrū ehtendum ⁊ synendum. þæt ge beon eowres fæder bearn se ðe on heofonū is. Sy him wuldor ⁊ los á on ecnysse. Amen.

P. 269. III. VIII. IDVS IAN. SERMO IN AEPIPHANIA DN̄I.

Incip. Thes dæg is gehaten on bocum swutelunge dæg. *Vide supra, pag.* 19.

Pag. 276. IIII. DOMINICA. II. POST AEPIPHANIA DN̄I.

Nuptiæ factæ sunt in Chana Galileæ. & Rel.

Incip. Iohannes se Godspellere cwæð on þære Godspellican race. *Vide supra, pag.* 24.

P. 284. V. DOMINICA SEPTVAGESIMA.

Incip. Drihten sæde his bigspel his Leornungcnihtum. Simile est regnum cœlorum homini patri familias qui exiit primo mane conducere operarios. ⁊ rel. Se Hælend cwæð þæt heofenan rice wes gelic sumum hirede ealdre. *V. sup. pag.* 9.

P. 291. VI. DOM. IN SEXAGESIMA.

Cum turba plurima conveniret ad Ihm̄ Et rel.

Incip. On sumere tide ða ða micel mænigu samod com to ðam Hælende. *Vide supra, pag.* 12.

P. 293. VII. DOM̄. I. IN QVADRAGESIMA.

Incip. Men þa leorostan eop eallū is cuðe. þæt ðes geadlica ymbrine. *Vide supra, pag.* 12.

Ex hoc quædam edita apud Whel. p. 71.

P. 298. VIII. DOMINICA SECVNDA IN QVADRAGESIMA.

Egressus inde Ihs̄. secessit in partes Tyri & Sidonis. Et Reliqua.

Incip. Drihten Hælend ðreade mid wordum ðæra Iudeiscra ðwyrnysse.

P. 300. IX. IIII. ID̄. MART̄. SCI. GREGORII PAPE. URB̄. ROMANE INCLITVS.

Incip. Gregorius se halga Papa. Englisce ðeode Apostol. on ðisum andwerdan dæg. *Vide supra, pag.* 11.

† R r P. 306.

Digitized by Google

P. 306. X. XIII. KL̄. APL̄. DEP̄. SCĪ CVTHBERHTI EPĪ.

Incip. Cuthbephtuf fe halga Bifcop fcinende on manegum geeafnungum. *Vide fupra, pag.* 11.

Pag. 314. XI. XII. KL̄ APREL̄ SCĪ BENEDICTI ABBATIS.

Incip. Benedictuf fe halga Abbud. on difum andefendum dæge. *Vide fupra, pag.* 11.

P. 324. XII. DOM̄. IN MEDIA QVADRAGESIME.

Incip. Men da leofoftan fe fædaþ nu æt Godef fenungum ymbe gefetnyffe fære ealdan æ. *Vide fupra, pag.*

P. 334. XIII. SECVNDA SENTENTIA DE HOC IPSO.

Incip. Moyfef ⁊ Aáron. ⁊ fa yldeftan ealdraf ifrahela deode. *Vide fupra, pag.*

P. 339. XIV. DOMINICA. V. QVADRAGESIME.

Incip. Theof tid. fnam fifan fpendan dæge of da halgan Eaft̄-tide if gecfeden Cnyftef dfopung tid. *Vide fupra, pag.*

Pag. 346. XV. DOMINICA PALMARVM DE PASSIONE DNĪ.

Quædam edita ex hâc per Whel. p. 61.

Incip. Dnihtnef dfopunge fe fillaf gedafenlice eof fecgan on Englifcum geneonde. *V. fup. pag.* 32.

Pag. 354. XVI. SERMO DE SACRIFICIO IN DIE PASCAE.

Ne mot nan man fecgan fpell on fam dfim Spiz-dagum.

Ab Wheloco editus. pag. 462.

Incip. Men fa leofoftan. gelome eof ic gefæd ymbe ufef Hælendef Æfnyfte. *Vide fupra, pag.*

P. 362. XVII. ALIVS SERMO DE DIE H PASCAE.

Incip. Hit if fpide gedafenlic fæt ge on difum Dnihtenlicum æfnyfte. *Vide fupra, pag.*

P. 365. XVIII. Rubrica defideratur.

Incip. Gelome æteofde ufe Dnihten hine fylfne hif Leofning-cnihtum. *Vide fupra, pag.*

P. 368 XIX. KL̄. MAI. APOSTOLORVM PHILIPPI. ET IACOBI.

Incip. Philippuf fe Godef Apoftol. de fe on fifum dæge fuffiaf. *Vide fupra, pag.* 14.

P. 369. XX. DE SCŌ IACOBO APOSTOLO.

Incip. We fuffiaf eac on diffene andefendan fneolftide. odef Apoftol Iacob. *Vide fupra, p.* 14.

P. 371. XXI. V. NOŃ. MAI. INVENTIO SCAE̅ CRVCIS.

Incip. Men da leofoftan. nu to dæg fe fuffiad fære halgan Rod gemynd. *Vide fupra, pag.* 14.

P. 372. XXII. EODEM DIE SCŌRVM ALEXANDRI. EVENTII. ET THEODOLI.

Incip. On difum dæge dfofode fum appufde Papa Alexandef gehaten. *Vide fupra, pag.* 14.

P. 375. XXIII. FERIA SECVNDA LETANIA MAIORE.

Incip. Læfede menn behofiad. fæt him lafneof fecgon da godfpellican lafe. *Vide fupra, pag.* 2.

P. 382. XXIV. ITEM IN LETANIA MAIORE. FERIA TERTIA. (*De S. Turfeo.*)

Incip. Men da leofoftan Paulus fe Apoftol ealra deoda lafneof. afnat be him fylfum. *V. fup. p.* 2.

P. 388. XXV. ALIA VISIO. (*De Drithelmo.*)

Incip. Beda une Lafneof afnat on fære bec fe if gehaten Hiftonia Angelonum. be fumef mannef æfnyfte. on difum iglande. fifum . . (deeft Folium quod reftitui poteft ope libri. 3. Bibl. Publ. *Cant.* p. 442. lin ult. & aliorum Codd. Oxon.) *Vide fupra, pag.* 2.

P. 390. XXVI. HORTATORIVS SERMO DE EFFICACIA SC̄AE MISSAE.

Incip. We fæda gehfæf on halgum gefnitum fæt feo halige Mæffe micclum fnemige. *V. fup. p.* 2.

P. 391. XXVII. IN LETAN̄. MAIORE. FR̄. IIII.

Incip. Ioh̄ fe Godfpellere afnat on difum dægdefilicum Godfpelle. *Vide fupra, pag.* 3.

P. 396. XXVIII. DOMINICA. III. POST PENTECOSTEN.

Homo quidam fecit cenā̄ magnam & vocavit multof. Et Reliq.

Incip. Se Hælend fæde fif Bigfpelle hif Leofning-cnihtum. ⁊ cfæd. *Vide fupra, pag.* 3.

P. 399. XXIX. ALIA NARRATIO DE EVANGELII TEXTV.

Incip. Mine gebnodnu fe fillad eof geneccan fume Cnyftef fundna. *Vide fupra, pag.* 3.

P. 401. XXX. IN FESTIVITATE SCĪ PETRI APOSTOLI. III. KL̄. IVLII.

Incip. Lucaf fe Godfpellere uf fæde on differe Pyftol-fædinge fæt Henodef Cyning. *V. f. p.* 3.

P. 402. XXXI. ITEM DE SCŌ PETRO.

Incip. Matheuf fe Godfpellere afnat on Cnyftefbec. hu fe halga Petnuf. *Vide fupra, p.* 4.

Pag. 407. XXXII. DOM̄. V. POST PENTECOSTEN.

Cum multa turba eſſet cum Ihū̄. nec haberent quod manducarent. Et Rel.

Incip. Mafcuf fe Godfpellere cfæd on fifum dægdefilicum Godfpelle. *Vide fupra, pag.* 5.

P. 410. XXXIII. DOM̄. NONA POST PENTECOSTEN.

Adtendite à falſis prophetiſ qui veniunt ad voſ. Et Reliqua.

Incip. Dnihten cfæd to hif Leofning-cnihtum. Behealdaf eof fif leafū̄ fifegū̄. *Vide fupra, pag.* 5.

P. 414. XXXIV. IIII. KL̄. AGVSTI. NATALE SCĪ. IACOBI APOSTOLI.

Incip. On difum dæge fe fuffiad on unum lofangum ⁊ on fneolfe. *Vide fupra, pag.* 5.

P. 419.

Digitized by Google

P. 419. XXXV. VI. KL̄ AGVSTI. SCŌRVM SEPTEM DORMIENTIVM.

Incip. We ꝓllaꝺ eoꝓ eac ȝeneccan ꝛceoꝛtlice þæt nu æꝼteꝛ tyam ꝺaȝum. *Vide ſupra, pag.* 5.

P. 420. XXXVI. DOM̄. XII. POST PENTECOST̄.

Dixit Ihs̄ ad quoſdam qui in ſe confidebant tanquam juſti. & aſpernabantur cæteroſ parabolam iſtam; Et Reliqua.

Incip. Dnihten ꝛæꝺe þiꝛ Bigꝛpel be ꝛumum mannū þe on him ꝛylꝼum tꝺuꝓoꝺon. *Vide ſupra, pag.* 5.

P. 424. XXXVII. VIII. (X.) KAL̄. SEPT̄. ASSVMPTIO SCǢ MARIÆ VIRḠ.

Incip. Men þa leoꝓoꝛtan. hꝺilon æn. þe nehton eoꝓ ꝺone Piꝛtol þe ꝛe halȝa Hieꝓonymnꝛ ꝛette. *Vide ſupra, pag.* 17.

P. 427. XXXVIII. DOMINICA. I. IN MENSE SEPTEMBRI. QVANDO LEGITVR IOB.

Incip. Mine ȝebnoꝺna þe næꝺaꝺ nu æt Goꝺeꝛ ꝺenunȝum be þam eaꝺiȝan þeþe Iob. *V. ſup. p.* 16.

P. 433. XXXIX. DOMINICA SEXTA DECIMA. POST PENTECOSTEN.

Nemo poteſt duobuſ dominis ſervire. Et Rel.

Incip. Dnihten cþæꝺ on ꝛumne timan to hiꝛ Leoꝓnin̄ȝ-cnihtum. *Vide ſupra, pag.* 6.

P. 436. XL. DE SCA̅ MARIA.

Incip. Hþæt þylle þe ꝛecȝan ymbe Manian ȝebyꝓꝺ-tiꝺe. *Vide ſupra, pag.* 6.

P. 437. XLI. IX. KL̄ OCTOBRIS. NATALE SCI̅ MATHEI APOSTOLI ET EVANGEL̄Æ.

Ex hoc quædam edita ſunt per Whel. p. 155.

Incip. Se Goꝺꝛpellene Matheuꝛ þe þe to ꝺæȝ punþiaꝺ. apꝓat be him ꝛylꝼum. hu ꝛe Hælenꝺ hine ȝeceaꝛ to hiꝛ ȝeꝼeꝓnþeꝺene. þuꝛ cþeꝺenꝺe. Cum tranſiret ihs̄ vidit hominem in theloneo ſedentem. matheum nomine. Et Rel. Tha ꝺa ꝛe Hælenꝺ ꝼenꝺe on ꝛumene bynig.

Expl. He þæꝛ beꝺoꝼen on ꝺeoppne nytennyꝛꝛe poꝓulꝺlicꝓa ȝeꝓilnunȝa. ac Dꝓihten hine æꝺbꝓæꝺ oꝼ ꝺam ꝼenlicum aꝺelan. to heoꝼenlicum ȝeþincþum. ⁊ hine ȝeꝛette eallum ꝺeoꝺum to Goꝺꝛpelleꝓe. Si him þæꝛ pulꝺoꝓ. á on ecnyꝛꝛe. amen.

P. 439. XLII. PASSIO EIVSDEM.

Incip. Theꝛ ylca Apoꝛtol ⁊ Goꝺꝛpelleꝓe becom þuꝓh Goꝺeꝛ ꝛanꝺe æꝼteꝛ Dꝓihtneꝛ upꝛtiȝe to heoꝼenum to Ethiopian þæt iꝛ ꝺæꝓa Silheaꝓpena ꝓice. *Vide ſupra, pag.* 17.

Pag. 442. XLIII. V. KL̄. NOVEMB̄. PASSIO SCŌRVM APOSTOLORVM SIMONIS. ET IVDE.

Incip. Men ꝺa leoꝼoꝛtan. þe pilla ꝺ eoꝓ ꝛecȝan þæꝓa Apoꝛtola ꝺnoꝓunȝe. ꝺe þe nu to ꝺæȝ puꝓþiaþ Simoneꝛ ⁊ Iuꝺan. Hi ꝼenꝺon þuꝓh piꝛꝛunȝe þæꝛ Halȝan-Gaꝛteꝛ to ꝺam eaꝓꝺe ꝺe iꝛ ȝehaten peꝓꝛiꝺa. anꝺ þæꝓ ȝemetton ꝺa tþeȝen ꝺꝛymen. Zaꝓoen. ⁊ Aꝓꝼaxaꝺ þæ ætꝼluȝon þam Apoꝛtole Matheo. oꝼ ꝺæꝓa Silheaꝓpena-lanꝺe. ⁊ miꝺ miꝛlicum ꝛcyn-cnæꝼton þæt ꝼolc ꝺꝛelodon.

Expl. Uton nu biꝺꝺan þaꝛ eaꝺiȝan Apoꝛtolaꝛ Simon ⁊ Iuꝺan. þæt hi uꝛ abiꝺꝺon Goꝺeꝛ miltꝛunȝe. ꝛe þe leoꝼaꝺ anꝺ ꝓixaꝺ on ealna ꝓoꝓulꝺa ꝓoꝓulꝺ. amen.

P. 450. XLIV. III. ID̄ NOVEMB̄. DEPOSITIO SCI̅ MARTINI EPISCOPI.

Incip. Maꝛtinuꝛ ꝛe pulꝺoꝓꝼulla Goꝺeꝛ Anꝺetene þæꝛ acenneꝺ oꝼ æþelboꝓenum maȝum. *V. ſup. p.*

P. 457. XLV. DE EIVS. OBITV.

Incip. Maꝛtinuꝛ ꝛe eaꝺiȝa ꝓiꝛte hiꝛ ȝeenꝺunȝe ȝeꝼynn. *Vide ſupra, pag.*

EXCVSATIO DICTANTIS

P. 458. *Incip.* Fela ꝼæȝene Goꝺꝛpel þe ꝼoꝓlæta ꝺ on ꝺiꝛum ȝeꝺihte. *Vide ſupra, pag.* 6.

P. 459. XLVI. IN NATALE VNIVS APOSTOLI.

Ex hoc quædam proferuntur, per Whel. p. 154.

Incip. Theꝛ Apoꝛtolica ꝼneolꝛ-ꝺæȝ manaꝺ uꝛ to ꝛpnecenne. *Vide ſupra, pag.* 6.

P. 462. XLVII. IN NATALE PLVRIMORVM APOSTOLORVM.

Deſignavit Dn̄ſ & alioſ ſeptuaginta duoſ. Et Rel.

Incip. Se Hælenꝺ ȝeceaꝛ him to eacan þam tþelꝼ apoꝛtolum. *Vide ſupra, pag.* 7.

P. 466. XLVIII. IN NATALE SCŌRVM MARTIRVM.

Cum audieritiſ prælia & ſeditioneſ. nolite terreri. Et Reliqua.

Incip. Se Hælenꝺ ꝓoꝓeꝛæꝺe hiꝛ Leoꝓnin̄ȝ-cnihtum þiꝛeꝛ Miꝺꝺan-eaꝓꝺeꝛ ꝼneceꝺnyꝛꝛa. *Vide ſupra, pag.* 7.

P. 471. XLIX. IN NATALE VNIVS CONFESSORIS.

Homo quidam peregre proficiſcenſ. Et Rel.

Incip. Vne Dnihten ꝛæꝺe þiꝛ Bigꝛpel hiꝛ Leoꝓnin̄ȝ-cnihtum. *Vide ſupra, pag.* 7.

P. 478. L. IN NATALE SCĀRVM VIRGINVM.

Simile eſt regnum cœlorum decem uirginibuſ. Et Rel.

Incip. Se Hælenꝺ ꝛæꝺe ȝelomlice Bigꝛpel be ȝehꝓilcum ꝺinȝum hiꝛ Leoꝓnin̄ȝ-cnihtum. *Vide ſupra, pag.* 7.

P. 484. LI. IN DEDICATIONE ECCL̄AE.

Incip. Mine ȝebnoꝺna þa leoꝼeꝛtan. þe pilla ꝺ ꝛume tihtenꝺlice Spnæc ꝓiꝺ eoꝓ habban. *V. ſup. pag.* 7.

EXPLICIT LIBER SECVNDVS CATHOLICORVM SERMONVM ANGLICE. DEO GRATIAS. AMEN.

P. 492. LII. ORATIO. (*Ælfrici.*)

Ic ꝺancȝe þam ælmihtiȝum Scyppenꝺe miꝺ eallne heoꝛtan. þæt he me ꝛynꝼullum þæꝛ ȝeuþe. þæt ic ꝺaꝛ tþa Bec. him to loꝼe ⁊ to puꝛꝺmynte. Angelcynne on ꝓneah ꝺam unȝæleꝓeꝺum ꝺa ȝelæꝓeꝺan ne beþunꝼon þyꝛꝛeꝓa Boca. ꝼoꝛþan þe him mæȝ heoꝓa aȝen Laꝛ ȝenihtꝛumian. Ic cþæꝺe nu þæt ic heonon ꝼoꝛþ ne apenꝺe Goꝺꝛpel. oþþe Goꝺꝛpel-tꝛahtaꝛ oꝼ Leꝺene on Enȝliꝛc. Giꝼ hþa ma apenꝺan pille. ꝺonne biꝺꝺe ic hine. ꝼoꝛ Goꝺeꝛ luꝼon. þæt he ȝeꝛette hiꝛ Boc on ꝛunꝺꝓon ꝼnam þam tþam bocum ꝺe þe apenꝺ habbaꝺ. þe tꝛuꝓiaþ. ꝺuꝓh Goꝺeꝛ ꝺiht. Sy him a pulꝺoꝓ on ecnyꝛꝛe. Heꝓ-æꝼteꝛ ꝛylȝꝺ an lytel Cꝓyꝺe be ȝeaꝓlicum tiꝺum. þæt niꝛ Spelle ȝetealꝺ. ac elleꝛ to næꝺenne. þam þe hit licaꝺ.

Digitized by Google

LIII. De Temporibvs Anni.

(*Quædam ex hoc Tractatulo citantur ab Whelocо pagina* 144.

Incip. Ic polde eac. ꝥi�. ic ꝺoꝛꝛte. ꝥaꝺꝛian ꝛum ꝥehꝛæꝺe Anꝺgit oꝛ ꝺæꝛe Bec þe Beꝺa ꝛe ꝛnoteꝛa Laꝛeoꝛ ꝥeꝛette ⁊ ꝥeꝥaꝺeꝛoꝺe oꝛ maneꝥꝛa piꝛꝛa Laꝛeoꝛa Bocum be ꝺæꝛ Geaꝛeꝛ Ymbꝛenum. ꝛꝛam anꝥinne Miꝺꝺan-eaꝛꝺeꝛ. Witoꝺlice ꝺa ꝺa ꝛe ælmihtiꝥa Scẏppenꝺ þiꝛne Miꝺꝺan eaꝛꝺ ꝥeꝛceop. þa cꝛæþ he. Gepuꝛþe Leoht. ⁊ Leoht þæꝛ þæꝛ niht ꝥepoꝛꝺen. Diſſerit Ælfricus in hoc Tractatulo, (ex libris Bedæ de Temporibus & de Anno.) De primo die Seculi. ſiue de Equinoctio Vernali. De Nocte De Anno. De Mundo. De Equinoctiſ. De Biſſexto. De Saltu Lunæ. De diuerſis Stellis. De duodecim Ventiſ. De pluuia. De Grandine. De Niue. De Tonitru. & ſic Explicit Hæc Brevitas De Temporibvs.

P. 505. LIV. Heꝛ iꝛ ꝥeleaꝛa. ⁊ Gebeꝺ. ⁊ Bletꝛunꝥ læꝛeꝺum mannum þæ þæt Læꝺen ne cunnon.

1. Pateꝛ nꝛ̄ on Enꝥliꝛc.

Incip. Thu uꝛe Fæꝺeꝛ þe eaꝛt on heoꝛenum. (*extat apud Whelocum. pag.* 495.)

2. Se læꝛꝛa Cꝛeꝺa. *ſive Symbolum Apoſtolorum.*

Incip. Ic ꝥelẏꝛe on Goꝺ ꝛæꝺeꝛ Ælmihtiꝥne. Scẏppenꝺ. (*Extat apud Whelocum. pag.* 496.)

3. Mæꝛꝛe Cꝛæꝺa. *ſive Symbolum Nicenum.*

Incip. Ic ꝥelẏꝛe on ænne Goꝺ ꝛæꝺeꝛ Ælmihtiꝥne. ẏꝛncenꝺ. (*extat apud Whelocum ibid.*)

4. Gebeꝺu on Enꝥliꝛc.

Incip. Thu ælmihtiꝥa. ⁊ þu eca Goꝺ. (*extat apud Whel. pag.* 497.

5. Item.

Incip. We biꝺꝺaꝺ þe Dnihten. (*extat apud Whel. ib.*)

6. Item.

Incip. Dnihten Goꝺ ælmihtiꝥ ꝛæꝺeꝛ. (*extat apud Whel. ibid.*)

7. Sapientia.

Incip. Eala ꝺu ælmihtiꝥa Goꝺ. ꝺu þe þuꝛh þinum. (*extat apud Whel. ibid.*)

8. De Patientia.

Incip. Eala þu ælmihtiꝥa Goꝺ. þu þe ꝺẏꝺeꝛt. (*exſtat apud Wheloc. pag.* 498.)

9. Oratio.

Incip. Eala þu ælmihtiꝥa Goꝺ. þu ꝺe apꝛitꝛt. (*extat apud Wheloc. ibid.*)

10. Item.

Incip. Thu ælmihtiꝥa ꝛealꝺenꝺ. alẏꝛ. (*extat apud Wheloc. ibid.*)

11. De Penitentia.

Incip. Ælc man biꝺ ꝥeꝛullod on naman. (*exſtat apud Wheloc. pag.* 422.)

Pag. 508. LV. *Deſideratur homiliæ Rubrica* (*vide ſupra, pag.* 2.)

Incip. Ælc Cꝛiſten men ꝛceal cunnan hiꝛ Pateꝛ-nꝛ̄ ⁊ hiꝛ Cꝛæꝺan. Miꝺ þam Pateꝛ-nn̄e he ꝛceal hine bebiꝺꝺan. anꝺ miꝺ þam Cꝛeꝺan he ꝛceal hiꝛ Geleaꝛan ꝥetꝛẏmman.

Expl. Foꝛþan þe þa manꝛullan beoꝺ æꝛꝛe cꝛẏlmiꝥenꝺe on Helle-ꝛuꝛle enꝺeleaꝛlice. on unaꝛecꝥenꝺlicum tintꝛeꝥum. ⁊ ꝺa ꝥoꝺan ꝺe Goꝺe on ꝺiꝛum liꝛe ꝥecꝛemꝺon. ꝛixiaꝺ miꝺ him on heoꝛenan ꝛice. on unaꝛecꝥenꝺlicꝛe bliꝛꝛe. á on ecnẏꝛꝛe. Amen.

LVI. *Deſideratur Rubrica hujuſce Paragraphi,* Ælfrici *de Pœnitentia.*

Incip. Læꝛeꝺum mannum iꝛ to pitenne. þæt hi ꝛceolon healꝺan hæoꝛa clænnẏꝛꝛe on halꝥum timan. *Vide ſupra, pag.* 37.

LVII. Incipit Epistola De Canonibvs.

Ælfricuſ humiliſ frater uenerabili Epō Wulfſino ſalutem in Dnō, *&c.*

Incip. Ic ꝛecꝥe eoꝛ Pꝛeoꝛtum. þæt ic ẏlꝛ nelle beꝛan eoꝛꝛe ꝥẏmeleaꝛte on eoꝛꝛum þeoꝛꝺome. *Vide ſupra, pag.* 58.

In hac homilia, cujus dimidia pars truncatur, deſinit hic Codex inſigniſſimus.

Cod. membr. in Octavo grandiori, paulo poſt Conquiſitionem Angliæ eleganter ſcriptus, qui olim ad Abbatiam Taveſtokienſem pertinuit, uti conſtet ex hac Adnotatione ad calcem ſcripta. Hunc Codicem cum altero (qui eſt in Bibl. Cottoniana) conſimili repperit R. Ferrar ſervus Comitis Bedfordiæ, in domo quondam Cœnobio Monachorum de Taveſtocke in Devonſhire. Anno 1566.

Fronte Cod. ſcribitur F. Bedford, *nomen nobiliſſimi Poſſeſſoris. ſicuti etiam ad pag.* 602, *ubi occurrunt hæc verba*, Franciſcus Comes Bedfordiæ. 1566. *manu ipſius Comitis, ut videtur, ſcripta.*

Dedit Matthæo Cantuar. 29. Decemb. 1567. in Camera ſtellata. *manu ejuſdem Archiepiſcopi.*

Denique, pag. 2. *ſic ſcribitur* Matthæus Cantuar. dedit (*Academiæ Cantabrigienſi*) 1570.

In iſto autem Codice, continetur Collectio Homiliarum Saxonicarum, *quarum prima pars potiſſima truncatur: patet autem ex Concluſione, illam fuiſſe ſcriptam in illud Evangeliſtæ* Nuptiæ factæ ſunt in Chana Galileæ, et erat Mæter Ihū ibi, *quæ extat integra in plurimis Codd. uti ex Indice noſtro videre eſt. Homiliæ vero quæ ſequuntur, ſunt*

P. 2. I. Dominica Tertia Post Theophaniam.

Cum deſcendiſſet Ihs̄ de monte. ſecutæ ſunt eum turbæ multe. Et reliq.

Incip. Matheuꝛ ꝛe eaꝺiꝥa Goꝺꝛpelleꝛe apꝛnat on þiꝛꝛeꝛe Goꝺꝛpellican nædinꝥe. *Vide ſupra, pag.* 10.

P. 20. II. Deeſt Rubrica, quæ in al. Cod.

Alia Narratio De Evangelii Textv.

Incip. Mine ꝥebnoþna ꝛe pilliaꝺ eoꝛ ꝥeneccean ꝛume Cniſtes ꝛunꝺna to tnẏmminꝥe eoꝛneꝛ ꝥeleaꝛan. *Vide ſupra, pag.* 3.

P. 27. III. Dominica In Septvagesima.

Incip. Dnihten ꝛæꝺe ꝺiꝛ Biꝥꝛpell. hiꝛ Leoꝛninꝥcnihtum þuꝛ cꝛeꝺenꝺe. Simile eſt regnum, &c. *Vide ſupra, pag.* 9.

P. 43. IV. Deeſt Rubrica.

Incip. (Leoꝛan men) ꝛe pillaꝺ eoꝛ ꝛecꝥean be þẏꝛꝛene anꝺꝛeanꝺan tiꝺe. *Vide ſupra, pag.* 12.

P. 47. V.

Digitized by Google

P. 47. V. DOMINICA IN SEXAGESIMA.

Ex hoc ſermone quædam proferuntur ab Whel. p. 97.

Cum turba plurima conveniret ad Ihm̄. & de civitatibuſ properarent ad eum. dixit per ſimilitudinem Exiit qui ſeminat ſeminare ſemen ſuum. Et reliq.

Incip. On ƿumeƿe tiðe þa þa micel menu ƿamoð com to þā Hælende. *Vide ſupra, pag.* 12.

P. 61. VI. DOMINICA IN SEXAGESSIMA.

Aſſumpſit Ihs̄ duodecim deſcipuloſ ſuoſ Et rel.

Incip. Hea iſ ȝeæðð on þiſum Goðſpelle þe ƿe nu ȝehẏnðon oſ þæſ Diaconeſ muðe. *V. ſup. p.* 12.

P. 77. VII. FERIA. IIII. IN CAPITE IEIVNII.

Incip. On þiſſeƿe ƿucan on Woðneſ dæȝ ſƿa ſƿa ȝeſẏlſe ƿiton iſ Caput ieiunii. *Vide ſupra, pag.*

P. 94. VIII. DOMINICA I. IN QVADRAGESSIMA.

(*Ex hoc, quædam edita per Whel. p.* 72.)

Ductuſ eſt Ihs̄. in deſertum à ſpū̄. & Rel.

Incip. Ic polde eoƿ cƿahtnian þiſ Goðſpell þe man nu beforan eoƿ ræðde. *Vide ſupra, pag.* 31.

P. 112. VIIII. ALIA PARABOLA IN EADEM DIE.

Incip. Men ða leoforcan. eoƿ eallum iſ cuð þeſ ȝeanlica ymbſẏne. *Vide ſupra, pag.* 12.

P. 125. X. DOMINICA. II. IN QVADRAGESSIMA.

Egreſſus inde Ihs̄ feceſſit in parteſ Tyri & Sidonis. & Reliqua.

Incip. Dnihten Hælend ƿneade miþ foldum þæra Iudeiſcra ƿẏnnẏſſe. *Vide ſupra, pag.*

P. 135. XI. DOMINICA. III. IN QVADRAGESSIMA.

Erat Ihs̄ eicienſ demonium. Et Rel.

Incip. On þæne mæran tiðe þe ƿe milðheorta Hælend funde mið mannum. *Vide ſupra, pag.* 31.

P. 149. XII. DOMINICA. IIII. IN QVADRAGESIMA.

Abiit Ihs̄ tranſ mare Galileæ. Et reliqua.

Incip. Se Hælend ƒende ofeƿ ða Galileiſcan ſæ. *Vide ſupra, pag.* 32.

Pag. 161. XIII. SERMO DE LELE DEI IN MEDIA QVADRAGESIMAE.

Incip. Men þa leoforcan. ƿe nædað nu æt Goðeſ þenungum embe ȝeſettnẏſſe þæne ealdan æ. *Vide ſupra, pag.*

Expl. Glædan ſẏllenð. Uton eac ȝemænelice unne leofan Dnihten biddan þæt he une mod on lihte. ⁊ uſ hī̄ ȝlædde ȝeðo. ⁊ uſ hiſ milðheortnẏſſe ȝeunne. ⁊ une ſẏnna foſȝẏfnẏſſe. ⁊ þæſ ecan liſeſ mẏnhðe. þā ſi fulcoſ. and loſ. á to ƿoruldе. AMEN.

P. 187. XIV. SECVNDVS SERMO. DE IOSVE. ET DE PVGNIS. EIVS.

Incip. Moẏſeſ ⁊ Aaron. and þa ẏldeſtan ealdnaſ liſnahela þeoðe. *Vide ſupra, pag.*

P. 201. XV. DE ORATIONE MOYSI.

Incip. Æfter þam þe Moẏſeſ ſe mæra Hefetoga oſ Egipta-lande. *Vide ſupra, pag.* 32.

P. 218. XVI. DOMINICA QVINTA.

Incip. Theoſ tið ſnam þiſum andƿeardum dæȝe. oð ða halȝan Eaſter-tiðe. *Vide ſupra, pag.*

P. 238. XVII. DOMINICA DE PASSIONE DOMINI.

Incip. Dnihtneſ þnofunȝe ƿe ſẏllað ȝeðafenlice eoƿ ſecȝan. *Vide ſupra, pag.* 32.

P. 264. XVIII. Ne mot nan mann ſecȝan Spell on þam þnim Spiȝ-ðaȝum.

EVANGELIVM IN RAMIS PALMARVM.

(Cum adpropinquaſſet Ihs̄ Ieroſolimis & veniſſet Bęthfage ad montem Oliveti. & Rel.)

Incip. Cniſteſ þnofunȝ þæſ ȝeræðð nu beforan uſ. *Vide ſupra, pag.* 19.

P. 279. XIX. DIE DOM̄C. PASCHAE.

Incip. Oft ȝe ȝehẏnðon embe þæſ Hælendeſ æriſte. *Vide ſupra, pag.* 13.

Pag. 296. SERMO DE SACRIFICIO IN DIE PASCHAE.

Incip. Men ða leoforcan ȝelome eoƿ iſ ȝeræð embe uneſ Hælendeſ æriſte. *Vide ſupra, pag.*

P. 325. XXI. ALIVS SERMO DIE PASCHÆ. (*manu recentiori.*)

Incip. Hit iſ ſniðe ȝeðafenlic þæt ȝe on þẏſum Dnihtenlicum æriſte. *Vide ſupra, pag.*

P. 333. XXII. FERIA. IIII. IN HEBDOMADA PASCÆ (*manu neoterici.*)

Incip. Gelome æteoƿde une Dnihten hine ſẏlfne hiſ Leornincg-cnihtum. *Vide ſupra, pag.*

Pag. 344. XXIII. DŌĪCA. I. POST PASCA. (*manu neoterici.*)

Cum eſſet ſero, die illo uno Sabbatorum. Et Rel.

Incip. Æfter þæſ Hælendeſ æriſte. ſæron hiſ Diſcipuli belocene on anum huſe. *V. ſupra, pag.* 14.

P. 357. XXIV. DŌMC. II. POST OCT̄. PASCHAE.

Ego ſum Paſtor bonus? bonus paſtor animam ſuam ponit per ovibus ſuis. Et Rel.

Incip. Thiſ Goðſpell þe nu ȝeræð þæſ. cẏð þæt ſe Hælend cƿæð be him ſẏlfum. *Vide ſupra, pag.*

P. 387. DOMINICA. IIII. P. CCT̄. PASCHAE.

Vado ad eum qui me miſit.

Incip. Maneȝa ȝoðſpel ſẏnðon ȝeſette to Mæſſan oſ ðæne langſuman ſnæce þe une leofa Hælend ſnæc on þæne niht þe he belæfeð þæſ ſƿa ſƿa Iohanneſ aſnat þe hit ſiſte eall.

Expl. Forþan þe hiſ ȝifu iſ on Goðeſ halȝum funiȝende. ⁊ Goðeſ luſu iſ aȝoȝen on unum heoftū ðunh þone ẏlcan Gaſt. þe iſ Goðeſ luſu. oſ þam fæðen. ⁊ oſ ðam funa him ſẏmle ȝemæne on ænne mæȝen þnẏmnẏſſe. a to ƿoruldе. AMEN.

† S ſ P. 398.

Digitized by Google

Pag. 398. XXVI. DOMC̄. V. P OCTAB. PASCHAE.

Incip. Sume menn nẏton ȝepiſſ ſop heopa nẏtennẏſſe hpi Godſpell iſ ȝecpeden. *V. ſupra, pag.* 16.

P. 414. XXVII. SERMO IN LETANIA MAIORE. FR̄. II.

Incip. Læpede men behoꝛiað. þæt him laꝛneoꝛaſ ꝛecȝon þa ȝodſpellican laꝛe. þaſ tpa bebodu belucaþ ealle bec. Uton ealle ȝemænelice ȝecẏnꝛnan to upum Dꝛihtene Hælendum Xpē. to þam þe uſ ȝeꝛceop ȝ ȝeꝛoꝛhte. ȝ hlẏſton þe ȝeoꝛne hpæt þiſ haliȝe ȝeꝛꝛit uſ læꝛð. þæt iſ þæt þe ælceſ ẏꝛeleſ ȝeꝛꝛican. ȝ ælc ðinȝ to Gode don. þæt þæt þe maȝon ꝛoꝛ Godeſ luꝛan. ȝ ꝛoꝛ upe ꝛaple hælo. ꝛoꝛðon uſ iſ ꝛꝛiðe uncuð. hu lanȝe þe on þẏſū lænan liꝛe punian moton.

Expl. Iſ uſ nu eallū ȝemænelice micel neode ȝ ðeaꝛiꝛ þæt þe ȝeoꝛnlice bidðan upne leoꝛan Dꝛihten mid ꝛæꝛtenū. and mid ælmeſ-dædum. ȝ mid ꝛinȝalū ȝebedum. ȝ mid ealꝛa ȝoddꝛa peoꝛica biȝencum. þæt he uſ þiꝛeſ andpeaꝛdan liꝛeſ ȝeꝛunðꝛulneꝛꝛa ȝeunne. and þæꝛ ecan liꝛeſ eadiȝan mẏncða ȝeꝛiþie. þæꝛ God ælmihtiȝ ꝛẏlꝛ mid eallum hiꝛ halȝum pulðeꝛꝛullice leoꝛað. ȝ ꝛixað. a butan ende. AMEN.

P. 438. XXVIII. FR̄. III. IN LETANIA MAIORE.

Incip. Se eadiȝa Apoſtol Iacobuſ uſ manode on þam Piſtole. þe uſ man heꝛ beꝛoꝛan ꝛædde. hu ꝛe upe ꝛapla hæla beȝẏtan maȝon. ȝiꝛ ꝛe ȝeoꝛnlice þam bebodum ȝehẏꝛꝛumiað.

Expl. We ꝛculon ꝛoꝛðiȝ ꝛacian on upe heoꝛtan. ȝ on ȝeleaꝛan. ꝛe ꝛculon ꝛacian. on hihte. and on ꝛoðꝛe luꝛe. ꝛe ꝛculon ꝛacian on ȝodum ꝛeoꝛcū. ȝ don buton ıdelum ȝẏlꝛe ȝẏꝛ ꝛe hpæt lẏttleſ to ȝode ȝeboð. þæt ꝛe moton ꝛaꝛan into heoꝛenan ꝛice mid þā milð heoꝛtan Gode. Se þe on ecnẏꝛꝛe ꝛixað on ealꝛa ꝛoꝛulda ꝛoꝛulð abutan ende. AMEN.

P. 459. XXIX. FERIA. QVARTA.

Incip. Thaſ dagaſ ſẏnd ȝehate Laetaniae. þæt ſẏnd Gebed-dagaſ. on þẏſum dagum ꝛe ſceolon bidðan upe eoꝛðlicꝛa þæꝛtma ȝenihtꝛumnẏꝛꝛe. and uſ ſẏlꝛum ȝeꝛunðꝛulnẏꝛꝛe. We ꝛædað on bocum þæt þeoꝛ ȝehealdꝛumnẏꝛ puꝛde aꝛæꝛed on þone timan þe ȝelamp on anꝛe bẏꝛiȝ þe uienna iſ ȝecpeden. mycel eoꝛð ſtẏꝛuȝ. ȝ ꝛeollon cẏꝛican ȝ huſ. ȝ comon ꝛilde beꝛan. ȝ pulꝛeſ. ȝ abitan þæꝛ ꝛolceſ micelne dæl. and þæꝛ cẏninȝeſ botl ꝛeaꝛð mid heoꝛenlicum ꝛẏne ꝛoꝛbæꝛned. Tha bead þæꝛe ſcine biſceop mameꝛt uſ. ðꝛeoꝛa dagа ꝛæꝛten. ȝ ꝛeo ȝedꝛecednẏꝛ þa ȝeꝛꝛac. ȝ ꝛe ȝeꝛuna þæꝛ ꝛæꝛtenes þuꝛh punaþ ȝehþæꝛ on ȝeleaꝛꝛulne ȝelaþunȝe. *Vide ſupra, pag.* 1.

EVANGL̄. IN VIGILIA. ASCENS̄. DNĪ.

Iohanneſ ꝛe ȝodſpellere apꝛat on þiꝛum dæȝðeꝛlicum ȝodſpelle.

Hæc Homilia videtur eſſe eadem cum iis quæ ſic Incip. Thaſ dagaſ. God ſpæc. & Se Hælend cpæð to hiꝛ Leoꝛninȝ-cnihtum.

P. 477. XXX. IN ASCENSIONE DOMINI.

Primum quidem ſermonem feci. Et rel.

Incip. Lucaſ ꝛe Godſpellere uſ manode on þiꝛꝛe Piꝛtol-ꝛædinȝe ðuſ cpeðende. *Vid. ſup. pag.* 3.

Pag. 500. XXXI. DOMINICA. POST ASCENSIONE DNĪ.

Cum autem venerit paraclituſ. Et Rel.

(*Ex hoc quædam proferuntur ab Whel. p.* 151.)

Incip. Se Hælend heꝛ on liꝛe mid hiꝛ halȝum Apoſtolum ȝ mid mannū punigende. *V. ſup. p.* 5.

P. 514. XXXII. IN DIE SCŌ PENTECOSTEN.

Incip. Fnam þam halȝan Eaſteꝛlican dæȝe ſẏnd ȝetealde ꝛiꝛtiȝ daga to þẏſum dæȝe. *V. ſup. p.* 3.

P. 537. XXXIII. DOMINICA PENTECOSTEN.

Siquiſ diligit me. Et Reliqua.

Incip. Iohanneſ ꝛe Godſpellere. ðe ðiſ Godſpell apꝛat. ꝛæde þæt ꝛe Hælend heꝛ on þiꝛum liꝛe on ꝛumne ꝛæl ꝛpꝛæce to hiꝛ Apoſtolum ðuſ. Se þe me ſoðlice luꝛað he hẏlt mine ꝛpꝛæce. ȝ min ꝛæden hine luꝛað. ȝ pẏt becumað to him. ȝ mid him punias pitodlice beȝen.

Expl. On þam þe maȝon to cnapan þæt Cꝛiſt luꝛode hiꝛ ꝛæden on þam þe he pæꝛ ȝehẏꝛꝛum hiꝛ ꝛæden oþ deað. ȝ he hiꝛ bebode he uſ ꝛꝛa alẏꝛde ꝛẏlꝛ ꝛuller ꝛꝛa ðeah. þam ꝛẏ a pulboꝛ mid ðam halȝan ȝaꝛte. on ecnẏꝛꝛe. AMEN.

P. 550. XXXIV. DOMINICA. I. POST PENTECOSTEN.

Erat homo ex phariſeiſ. Et reliqua.

Incip. Sum Phaꝛiſeiſc mann pæꝛ ȝehaten Nichodemuſ an þæꝛa ealdꝛa Iudeiſcef ꝛolceſ. *V. ſ. p.* 15.

Ex hoc quædam edita, per Whel. p. 63.

P. 565. XXXV. Thiꝛ ȝodſpell ȝebẏꝛað on ðæꝛe Ganȝ-pucan. FERIA. II. ET. III.

God ꝛꝛpæc to anum piteȝan ꝛe pæꝛ Ionaꝛ ȝehahaten. ꝛaꝛ to þæꝛe bẏꝛiȝ Niniuen. ȝ boda þæꝛ þa poꝛd þe ic þe ꝛecȝe. Tha peaꝛð ꝛe piteȝa aꝛẏꝛhte. and polde ꝛoꝛ ꝛleon Godeſ ȝeſihþe. ac he ne mihte. &c.

EWANGL̄.

Quis vrm̄ habebit amicum & ibit ad illum media nocte. Et reliqua.

Incip. Se Hælend cpæð to hiꝛ Leoꝛninȝ-cnihtum. *Vide ſupra, pag.* 1.

P. 583. XXXVI. DE DOMINICA ORATIONE.

Incip. Se Hælend Cꝛiſt ꝛẏðdan he to þiꝛum liꝛe com. ȝ mann peaꝛð ȝeꝛcaxan. *Vide ſupra, pag.* 2.

Hujuſce Homiliæ pars poſterior quæ valde mutila erat eleganter reſtituta eſt, juſſu, ut videtur, Reverendiſſimi Poſſeſſoris Matthæi Parkeri *Archiepiſcopi Cantuarienſis.*

Cod. Membr. in Quarto longe poſt Conquiſitionem Angliæ litteris Normanno-Saxonicis ſcriptus, in quo continentur eaquæ ſequuntur ſcripta.

I. Pag. 1. *Capita XXIIII priora libri Geneſeos, quibus præmittitur Epiſtola nuncupatoria* Ælfrici *tranſlatoris ad Æthelweardum, quæ ſic*

Incip. Ælꝛꝛic Munuc ȝꝛæt Æþelꝛeaꝛd Ealdoꝛman eadmodlice. ðu bæde me leoꝛ þæt ic ꝛcolde þe apændan oꝛ Lædene on Enȝliſ þa boc Geneſiſ.

Expl. Ic cpeþe nu þæt ic ne deaꝛꝛ ne ic nelle nane boc æꝛt̄ þẏꝛꝛene oꝛ Lædene on Enȝliſc apendan. ȝ ic bidde þe leoꝛ ealdoꝛman þæt þu me þæꝛ na leng ne bidde. ðẏ læꝛ þe ic beo þe unȝehẏꝛꝛum oððe leaꝛ ȝiꝛ ic do. God þe ꝛẏ milde a on ecnẏꝛ-ꝛe. ic bidde nu on Godeſ naman ȝiꝛ hꝛa þaſ Boc apꝛitan

Digitized by Google

apnitan pylle. þæt he hi genihte pel be ðæne bypne. ponþan þe ic nah gepealð þeah þe hi hpa to poge gebringe. ðuph leape pnitenap. and hit bið þon hiy. ⁊ a min. micel ypel deð pe unpnitepe giþ he nele hiy poh genihtan. (*Vide supra, pag.* 67 & 68.)

II. P. 44. (Homilia) In Dominica Passionis *Manu Neoterica.*)

Incip. Theoy tið þnam þiyū ⁊peanðum dæge oð þa halgan Eapten-tide iy gecpeden Cnipter þnopung tið. *Vide supra, pag.*

Quæ dein sequuntur alium videntur Codicem constituisse et sicum superioribus forte compactus codex integer non amplius videtur. Porrò, ad pag. 53. *fere ante* 400 *annos scripta habetur hæc Adnotatio.* Hoc volumen continet multam copiam Sermonum in Anglico, non appreciatum propter ijdioma incognitum.) *Sermones, autem isti sunt qui ordine sequuntur.*

III. viii. Kl̄. Ianvarii. Nativitatis Dn̄i. Nr̄i. Ihv Xp̄i.

Incip. We pillað to tnymmincge eopper geleapan. eop geneccan þæy Hælendey acennednyyye. *Vide supra, pag.* 19.

P. 64. IV. De S. Ætheldrythe Virg̃.

Incip. We pyllað nu appiten þeah ðe hit punðoplic yy. be ðæne halgan Æþeldryðe þam Englipcan mæðene. þe pæy mið tpam penum. and ypa ðeah punode mæden. ypa ða punðpa yputeliað þe heo pyncþ gelome. Anna hatte hyne pæðen Eapt-engla Cyning ypiþe Cnipcan man.

Expl. Manega byrna pynð on bocum be ypilcum. hu oft penay ⁊ piþ punðoplice ðnohtnoðon. and on clænnyyye punoðon to pulðne þā Hælende. ðe ða clænnyyye aptealde Cnipt upe Dnihten. þam iy á pupðmynt. ⁊ pulðon on ecnyyye. Am̄.

Quæ sequuntur, aliena manu exarantur.

P. 69. V. xii. Kl̄. Apl̄. Scī. Benedicti Abbis.

Incip. Benedictuy þe halga Abbuð on ðipum anðpanðan dæge. *Vide supra, pag.* 11.

Desideratur hujus Homiliæ folium postremum.

P. 101. VI. viii. Kl̄. Marcii. Cathedra Sci Petri Apostoli.

Incip. We cpeþað on Genim-cnæpte Cathedpa Scī Petpi. peopan nihton æp ðam monðe þe pe Maptiuy hatað. *Vide supra, pag.* 18.

P. 110. VII. Conversio Scī Pavli.

Incip. Godey gelaðung punðað ðyrne tæg ðam mæpan Paule to pupðmynte. *Vide supra, pag.* 4.

Pag. 116. Pauca de Pœnitentia.

P. 116. VIII. *Incip.* Men ða leopepran eopen geleapa bið ðe tpumpa giþ ge gehýpað be godey halgum hu hi þæt heopenlice pice geeapnoðon. ⁊ ge magon þe cuðlicop to heome clýpian giþ heopa lipes bnohtnunga eop þuph lapeopa boðunge cuðe beoð. We pýllað eop geneccan þapa Apoptola bnohtnunge. ⁊ geendunge. Petrvs ⁊ Pavlvs mið pceoptne pace. þop ðan þe heopa þnopung ýy gehpæp on Ænglipcum geneopðe pullice geendebýnð. ðuy cpeðende.

De Passione Apostolorvm Petri Et Pavli.

Æpten bnihtney uprtige. þæy Petpuy bodigende geleapan þam leodpcipum.

Expl. Cuð iy geond ealle ðeodpcipay þæt þela punðpa gelumpon æt þæpa apl̄a býngenum þuph þæy Hælendey tiðe. þam pý pulðon. ⁊ lof a on ecnyyye. *Vide supra, pag.* 4.

P. 126. IX. ii. Kl̄. Decembris Passio. Scī Andree Aplī.

Incip. Se Apoptol Andpeay æpten Cnipteş ðnopunge penðe to þam lande þe iy gehaten Achaiga *Vide supra, pag.* 9.

P. 137. X. vi. Kl̄. Ianvarii. Assvmptio S. Iohīs Aplī.

Incip. Iohannes pe Godspellere Cnipter dýnling peaxð on ðýpum dæge. *Vide supra, pag.* 9.

P. 153. XI. Kl̄. Mai. Apostolorvm Philippi Et Iacobi.

Incip. Philippuy pe Godes Apoptol þe pe on þýpum dæge punðiað.

P. 156. XII. De Sc̄o Iacobo Apostolo.

Incip. We punðiaþ eac on þiprene ⁊ penðan þreolptide. opepne apoptol. *Vide supra, pag.* 14.

P. 159. XIII. viii. Kl̄. Septēbis. Passio Scī Bartholomei Apostoli.

(God men gehýpað hep þa mihtan þe upe dniht̄ ponge ap S. Bantholomei þā Aple. alia manu.)

Incip. Wýnd-pnitepay pecgað þæt þný Leodpcipay pýnd gehate India. *Vide supra, pag.* 17.

Pag. 160. XIV. viii. Kl̄ Avgvsti Passio S. Iacobi Aplī.

Incip. On ðýpum dage pe punþiað on unum lofpangum ⁊ onfneolpe. *Vide supra, pag.* 5.

P. 185. XV. xi. Kl̄ Octobris. Passio Scī Mathei Aplī Et Æwangelistæ.

Incip. Se Apoptol Matheuy ⁊ Godspellere becom þuph Godes pande. æpt̄ Dnihtney uprtige. *Vide supra, pag.* 17.

P. 191. XVI. v. Kl̄. Novembs. Passio Aplorvm Simonis Et Ivde.

Incip. Men þa leopdpran pe pýllað eop pecgan þæpa Apl̄a þnopunge. *Vide supra, pag.*

P. 202. XVII. xii. Kl̄. Ianvarii Passio Scī Thome Apostoli.

Incip. Æpten þæy Hælendey þnopunge. ⁊ æpnipte op deape. ⁊ uprtige to heoponū. þa þa hiy apl̄a to penton geond þýrne Middan-eapð. ða becom Thomay co Ceyapean-býnig. ⁊ pe Hælend pýlp op heoponum com. him to þuy cpeþende.

Expl. ⁊ pe Godes Apoptol peaxð pýþþan gepenod to Sýpian-lande mið micelre anpunðnyyye þam ælmihtigan to lofe. Se ðe on ecnepsse pixað pic-lice mihtig. Amen.

P. 215. XVIII. vii. Kl̄. Mai. Passio Scī Marci Ewangelistæ.

Incip. Mepcuy pe Godspellere be Godes dihte. gepop to Egipta-land. *Vide supra, pag.*

P. 223. XIX. Incipit Sermo De Memoria Sc̄orvm.

Incip. Ego sum alpha &. o. initium & finis dicit dñs.

Expl. giþ pe ypincað nu hep, þæn to uy gefultumige pe þe leopað ⁊ pixað abutan ende. Amen. *Vide supra, pag.*

Digitized by Google

P. 236. XX. VII. KL̄. IAN̄. PASSIO SCĪ STEPHANI PROTOMARTYRIS.

Incip. We ꝥæꝺaꝩ on ꝥæꝛe Boc ꝥe ıꝛ ȝehaten Actuꝛ Apoꝛtoloꝛum. *Vide ſupra, pag.* 9.

P. 244. XXI. V. KL̄. IAN̄ NATALE INNOCENTIVM.

Expl. Nu to ꝺæȝ Goꝺeꝛ ȝelaꝩunȝ ȝeonꝺ ealne ymb-hꝩynꝛt. *Vide ſupra, pag.* 10.

Pag. 252. XXII. XI. KL̄. FEBR. PASSIO SCĪ VINCENTII MĀRT.

Incip. On Iꝛpanian-lanꝺe ꝺæꝛe Speonıꝛcan leoꝺe. ꝥæꝛ ꝛe halȝa Majtıȝ ꝥe hatte Uincentiuꝛ to menn ȝeboꝛen. ȝ mıꝺ hıꝛ maȝum ꝛæȝeꝛe aꝛeꝺꝺ. ȝ on mycclum ꝥeapum Cnıꝛtenꝺome.

Expl. Hıꝛ lıc peanꝩ ꝥa ȝeꝛeꝛnoꝺ to ȝeleaꝛꝛulne cyꝛncan mıꝺ mycelne anꝛyꝛnꝺneꝛꝛe. ȝ ꝥan on ınnan bebyꝛıȝeꝺ. ȝ hıꝛ halȝan ban punꝺon ꝥıꝺe toꝺælæꝺe. ȝ mıꝺ mycelne luꝛe hı man ꝛyꝛꝺaꝩ ȝehꝥæꝛ ꝛꝥa ꝛꝥa uꝛ ꝛecȝaꝺ bec ꝛoꝛ hıꝛ ꝛoꝺan ȝeleaꝛan. ꝥam Hælenꝺe to loꝛe. ꝥe leoꝛaꝩ á on ecneꝛꝛe. am̄.

P. 260. XXIII. IV. IDꝪ. AVGꝪ. PASSIO BEATI LAVRENTII MARTIRIS.

Incip. On Decıeꝛ ꝺæȝe ꝥæꝛ ꝥælhneoꝛan Caꝛeneꝛ. *Vide ſupra, pag.* 16.

P. 274. XXIV. IV. IDꝪ. MARTII. S. GREGORII PAPE VRBIS ROMANE INCLITVS.

Incip. Gnegoꝛıuꝛ ꝛe halȝa papa Engliꝛcne ꝺeoꝺe Apoꝛtol. *Vide ſupra, pag.* 11. (*ex hoc quædam citantur, per Whel. p.* 77.)

Pag. 283. XXV. VIII. KL̄. MAI. PASSIO SCĪ. GEORGII. M̄.

Incip. Geꝺꝛol menn aꝛnıton ȝeꝺꝛyꝛlꝺ on heoꝛa boꝺcum be ꝺam halȝan ꝛeꝛne. ꝥe ıꝛ ȝehaten Geoꝛnuꝛ. Nu ꝩylle ꝛe eoꝛ ꝛecȝan ꝥæt ꝛoꝺ ıꝛ be ꝥā. ꝥæt heoꝛa ȝeꝺꝛyꝛlꝺ ne ꝺeꝛne ꝺıȝellice ænıȝum. Se halȝa Geoꝛnuꝛ ꝥæꝛ on hæꝺenum ꝺaȝum ꝛıce Eolꝺoꝛman. unꝺeꝛ ꝥam neꝺan Caꝛene. ꝥe ꝥæꝛ Dotianuꝛ ȝeciȝeꝺ. on ꝥæꝛe ꝛcıꝛe Cappaꝺocia.

Expl. Hꝛæt ꝥa Datıanuꝛ ꝛeaꝛꝺ ꝛæꝛlıce oꝛꝛlaȝen mıꝺ heoꝛonlice ꝛyꝛne. ȝ hıꝛ ȝeꝛeꝛan ꝛamoꝺ ꝥa ꝥa he hanꝛeꝛꝺ ꝥæꝛ mıꝺ hıꝛ heah ꝺeȝnū. ac he becom to helle æꝛ ꝺan ꝥe to huꝛe. Anꝺ ꝛe halȝa Geoꝛnuꝛ ꝛıꝺꝺoꝺe to Cnıꝛte. mıꝺ ꝥā he a punaꝺ on ꝩulꝺꝛe. AMEN.

P. 289. XXVI. X. KL̄. IVLII. PASSIO S. ALBANI MARTIRIS.

Incip. Sum hæꝩen Caꝛene ꝥæꝛ ȝehaten Dıoclıcianuꝛ. ꝛe ꝥæꝛ to Caꝛene ȝecomen ꝺeah ꝥe he cꝥealmbæne ꝥæne æꝛꝺ Cnıꝛteꝛ acennenꝺnyꝛꝛe. II. hunꝺneꝺ ȝeaꝛ̄. ȝ VI. hun eahtatıȝum oꝛeꝛ ealne Mıꝺꝺan eaꝛꝺ.

Expl. Thıꝛ ꝥæꝛ ȝeꝛoꝛꝺen æꝛ ꝺæt ȝeꝛınn come ꝩuꝛh Henȝeꝛt. ȝ Hoꝛꝛ. ꝺe hyꝛꝺon ꝥa Bꝛyttaꝛ. ȝ ꝥe Cnıꝛtenꝺom ꝛeaꝛꝺ ȝeunꝛunꝩoꝺ ꝛyꝺꝺan oꝩ ꝥæt Aȝuꝛtınuꝛ hıne eꝛt aꝛtealꝺe be Gnegoꝛıeꝛ lane. ꝥæꝛ ȝeleaꝛꝛullan Papan. Sy ꝩulꝺoꝛ ȝ loꝛ ꝥa ꝥel ꝩllenꝺan ꝛcyꝛꝛenꝺe. ꝛe ꝺe une ꝥæꝺenaꝛ ꝛeonꝺum ætbꝥæꝺ. ȝ to ꝛulluhte ȝebiȝꝺe. ꝺuꝩh hıꝛ Bybelaꝛ. AMEN.

Habetur impreſſa cum verſione Latina, apud Whelocum. pag. 36.

P. 294. XXVII. *Deeſt Rubrica hujus Homil. quæ in al. Cod. inſcribitur* DE INIVSTIS.

Incip. Iꝛ nu eac to ꝥıtenne. ꝥæt man ꝥıtnaꝺ ꝛoꝛ oꝛt ꝥa anleaꝛan ꝛceaꝺan. *Vide ſupra, pag.* 38.

P. 297. XXVIII. XII. KL̄. DECEMB̄. PASSIO S. EDMVNDI REḠ. ȝ M̄.

Incip. Eaꝺmunꝺ ꝺe eaꝺıȝe Eaꝛt-engla Kyninȝ ꝥæꝛ ꝛnoteꝛ ȝ ꝩunꝺꝛull. ȝ ꝩunꝺoꝺe ꝛymle mıꝺ æꝥelū ꝺeaꝩū ꝥoñ ælmıhtıȝan ȝoꝺ.

Expl. Ne byꝺ nane ꝩunꝺꝛa ȝeꝛoꝛhte æt heoꝛa byꝛȝenū. ꝛoꝛꝥan ꝥe hı ne ȝelyꝛaꝺ on ꝺone lyꝛıȝenꝺan cnıꝛt. ac cnıꝛt ȝeꝛꝩutelaꝺ mannū hꝥæꝛ ꝛe ꝛoꝺa ȝeleaꝛa ıꝛ. ꝥoñ he ꝛꝩylce ꝩunꝺꝛa ꝩynceꝺ ꝩuꝛh hıꝛ halȝan ꝩıꝺe ȝeonꝺ ꝥaꝛ eoꝛꝥan. ꝥæꝛ hı ꝛy ꝩulꝺoꝛ á mıꝺ hıꝛ heoꝛonlice ꝥæꝺeꝛ ȝ ꝥā halȝan ȝaꝛte. am̄.

P. 306. XXIX. BI THAM EADIGE IOBE.

Vir erat in terra Hus? nomine Iob. Et erat vir ille ſimplex & rectuſ ac timenſ Deum? & recedenſ à malo.

Incip. Mine ȝebnoꝺꝛa ꝛe ꝥæꝺaꝺ nu æt Goꝺeꝛ ꝺenunȝum be ꝺam eaꝺıȝan ꝛene Iob. *V. ſup. p.* 16.

Pag. 317. XXX. NON̄ AḠ. PASSIO SCĪ OSWALDI REGIS ȝ MARTIRIS.

Incip. Æꝛteꝛ ꝺam ꝥe Aȝuꝛtenuꝛ to engla-lanꝺe becom ꝥæꝛ ꝛe Kyninȝ Oꝛꝛalꝺ ȝehaten. on Noꝛꝺhumbꝛa-lanꝺe ȝelyꝛeꝺ ꝛꝛıꝥe on Goꝺ.

Expl. Thæꝛ halȝan Oꝛꝛalꝺeꝛ ban punꝺon eꝛt ȝebꝛohꝺ æꝛt̄ maneȝū ȝeaꝛū to Myꝛcena-lanꝺe into Gleaꝛceaꝛtne. anꝺ Goꝺ ꝥæꝛ ȝeꝛꝩuteloꝺe oꝛt ꝛela ꝩunꝺꝛa ꝩuꝛh ꝥone halȝan ꝛeꝛ. Sy ꝥæꝛ ꝩulꝺoꝛ ꝥan ælmıhtıȝan Goꝺ a to ꝩoꝛoloꝺe (ꝩoꝛlꝺ.)

P. 327. XXXI. VII. IDꝪ. OCTOB̄. PASSIO S. DIONISII SOCIORVMQVE EIVS.

Incip. Pauluꝛ ꝺeoꝺa laneoꝛ. ꝺa ꝺa he ȝonꝺ lanꝺ ꝛeꝛıꝺe. boꝺıȝenꝺe ȝeleaꝛan. ꝛꝥa ꝛꝥa hı̄ bebeaꝺ ꝥe Hælenꝺ. ꝥa becō̄ he on ꝛumum ꝺæȝe to ꝛumne mæꝛnan byꝛıȝ Athenaꝛ ȝehaten. healıc ȝ mæꝛne. ꝥæꝛna Gnæcıꝛcna heaꝛoꝺ-buꝩh on Hæꝩenꝛcıpe punıȝenꝺe.

Expl. ꝥæꝛ unꝺenꝛoꝺ ꝺa blınꝺan ꝩuꝛh heoꝛa bena ȝeꝛıhꝺe. ȝ ꝥa ꝺeaꝛan heoꝛcnunȝe. ȝ ꝺa healtan ꝛæꝥelꝺ. ȝ ꝺa ꝩoꝺan ꝥæꝛ beoꝺ ȝeꝛıttıȝe ꝺuꝩh hı. ȝ unȝeꝛıme ꝩunꝺꝛa ꝥæꝛ ꝩuꝛꝺaꝩ ꝛoꝛ oꝛt. to loꝛe ꝥā ælmıhtıȝū ꝥe leoꝛaꝺ á on ecnyꝛꝛe. Amen.

P. 333. XXXII. VIII. KL̄. DECEMBS PASSIO S. CLEMTIS. M̄.

Incip. Men ꝥa leoꝛoꝛtan eoꝛeꝛ ȝeleaꝛa byꝩ ꝥe ꝺumꝥa ȝıꝛ ꝥe ȝehyꝛaꝺ. *Vide ſupra, pag.* 8.

Expl. Thæt ȝeleaꝛꝛulle ꝛolc ꝥā mıclū blıꝛꝛıȝenꝺe heꝛoꝺe ȝ bleꝛoꝺe ꝩoñ ælmıhtıȝan Hælenꝺ. ꝛe ꝺe hıꝛ halȝan mıꝺ ꝺacnum ȝ ꝩunꝺꝛıū ȝeꝩuꝛꝺaꝺ. ȝ ꝛꝥa heoꝛa ȝeeaꝛnunȝa ȝeꝛꝩuteliaꝺ. Sy hı̄ ꝩulꝺoꝛ ȝ ꝩuꝛꝺmynt a to ꝩoꝛoloꝺe. AM̄.

P. 346. XXXIII. DE FALSIS DIIS.

O fratreſ dilectiſſimi, &c.

Incip. Eala ȝe ȝebnoꝺꝛa ꝥa leoꝛoꝛtan. ꝥæt ȝoꝺcunꝺ ȝeꝛꝛıt uꝛ tæhte. *Vide ſupra, pag.* 43.

Deſideratur pars poſterior hujuſce Homiliæ, una cum dimid. illius quæ ſequitur

P. 365. XXXIV. DE MACABEIS,

Quæ ab his verbis Incip. Æꝛteꝛ ꝺam ꝥe Alexanꝺeꝛ. & ſic

Expl. Sy ꝩulꝺoꝛ ȝ loꝛ ꝥā ꝥel ꝩllenꝺan ȝoꝺe á on ecnyꝛꝛe. ꝥe cꝥeꝺaꝺ. AMEN. *Vide ſupra, pag.*

P. 382. XXXV. *Deſideratur Rubrica, quæ in al. Cod.*

DE TRIBVS ORDINIBVS SECVLI.

Incip. Iꝛ ꝛꝥa ꝥeah to ꝥıtenne ꝥæt on ꝥyꝛꝛene ꝩoꝛoloꝺe ꝛynꝺ ꝥneo enꝺebynꝺnyꝛꝛa. *V. ſup. pag.* 37.

P. 384.

Digitized by Google

P. 384. XXXVI. III. Kl̄. Avgvsti Passio Scorvm Abdon ȝ Sennē.

Incip. On Decier dagū ðær deoflican Kanferer. pæron tpegen Cynincar on Cnirt gelyfede. Abdon ȝ Senner mid foðum Geleafan.

Expl. Thir pær þur gepornden. ȝ þæn punode á fiþþan þe foþa ȝeleafa on þæne land leode þam Hælende to lofe þe lyfað á on ecnyffe.

Nonnullis in Codd. hæc Homilia in binas partes dividitur. Insuper notandum in hac homilia etiam continetur historiam de Abgaro Rege.

F. 390. XXXVII. Epl̄a Pavli.

Incip. Paulur ðe Apoftol. ealna þeoda lareop. manode þa Cnirtenan þe he fylf æn to ȝeleafan ȝebiȝde on anū Piftole þir ænend-ȝeppit þur cpeðende. Frs̄ ſpū ambulate & deſideria carniſ non proficietiſ. & cetera. Mine ȝebnoðna fanað on ȝarte. *Vide ſupra, pag. 36. Notandum autem, quod hoc exemplar his verbis abrupte.*

Expl. Nir nan æ piðer næde þur ȝeporhtum mannum. ac ða þe Cnirter fynd cylmiað heora fnærc. fra þæt hi nellað on buȝan þā byr morfullū leahtrū ne ðā yfelū ȝefilnunȝum ac pinnað him toȝeaner oð þæt hi riȝe færte fiðiað to Cnirte and to þā ecan fulde forþā fceortan ȝepinne. ȝ hi blifriað on ecnyffe. blipe mid Cnirte.

P. 393. XXXVIII. *Deeſt Rubrica.*

Incip. Aȝuſtinur ðe fnoterra Birceop fæde eac on fumre bec. *Vide ſupra, pag.* Notandum quoque in nonnullis Codd. hanc Hom. eſſe ſuperioris quaſi partem alterum.

P. 400. XXXIX. Exaltatio Scē Crvcis.

Incip. We punðiað mid Lof-fangum for uner ȝeleafan tnymminges tpegen dagar on ȝeare. Dnihtne to punðmynte. for ðære halȝan Rode fyðan heo afunden pær.

Expl. þa ȝefeah he fona ȝefunðfullum eaȝū. þuph þon ylcan on liht þe hine æn ablende. ȝ ðe dema þa deoppunðlice bebyrigde Longinur lichaman. ȝ fyðdan gelyfde ón Cnirt æfre punðriȝende God. oð þæt he ȝepat of life. Sy fulfon and lof ðam pellendan Gode þe ðe æfre rixað on ecnyffe. Amen.

P. 409. XL. Auguſtini ſermo (*manu recenti.*)

Incip. Maȝe pe ȝyt hen ȝehyran mī. eofne faple þeanfe. ȝif ȝe me hlyftan fyllað. ȝ on eofne heoftan þar halȝan lare unden-niman. fra fra Scs Avgvstinvs hit æneft on bocum appat. and ður cp̄. Ic eof læne ealle æȝþen ȝe bnoþra. ȝe fþyftna. ȝe penar ȝe pif. ȝeonȝe men ȝ ealde.

Expl. ȝ mid eallum hir ȝecorenū halȝū. þa þe æfne haliȝe ȝefundon on þiffum life fra middan-eardef fnuman oððe ȝyt. haliȝe ȝefunðað. ðe Dnihtē re ðe leofað ȝ rixað mid þā fæden. and mid þā rune. ȝ mid þā halȝan-ȝarte á to forulde forulð. þā fyán. ȝ funðmunt. ȝ miht. ȝ fulfon. ȝ anfealð. æfne butan ælcū ende. Amen.

Capita quædam Theologica ex Alcuini libro ad Guidonem Comitem.

P. 417. XLI. De Scientia.

1. *Incip.* Æneft ealna þinȝa ȝehpilcum men ir to fecenne.

De Fide.

2. *Incip.* Ac þeof on cnafennyff þæne ȝodcundē nyffe. ȝ þæne foðfæftnyffe.

P. 418. De Vera Karitate.

3. *Incip.* Or Godef bebodum. þeo fofe lufu hafað.

P. 419. De Spe.

4. *Incip.* Se æðela þeoda laneof. Paulur. he fonefette.

5. P. 420. De Scriptvrarvm Lectione.

Incip Theo næding haliȝna Geffnite ir on cnafenyf þæne æcan eadiȝnyffe.

6. P. 421. De Pace.

Incip. Se Hælend þa ða he to heofonæ arah.

7. P. 422. De Misericordia.

Incip. Milðheortnef ir fpiþe heahlic ȝod.

8. P. 424. De Indvlgentia.

Incip. Dnihtē cp̄. on hir Godfpelle fonȝifað.

9. P. 425. De Patientia.

Incip. Hit feiþ on þā Godfpelle. þuph eofen ȝeþyld.

10. P. 427. De Hvmilitate.

Incip. Spiðe eaðe fe maȝon oncnafon on Dnihtnef fondum.

11. P. 429. De Compvnctione Cordis.

Incip. Theo onbyndnef þæf manner heoftan cumþ of eadmodnyffe.

12. P. 430. De Confessione Peccatorvm.

Incip. Gelome ur læned þæt haliȝe Geffnit þæ fe fleon to þā læcedome.

13. P. 432. De Penitentia.

Incip. Se Hælend fylf on hir Godfpelle cp̄.

Deeſt Rubrica.

P. 434. XLII. *Incip.* Ne beode fe nanū mannum nane nire bebodu. ac do ȝe hu hī fylfum ȝe beofhlicoft þince. ȝif he þyllicū byfenu ȝ lanum fuliȝan nele. be þā þe Gob cp̄. Qui vos ſpernit, me ſpernit. & qui vos audit me audit. þæt if. The ðe minne þeopan fopfyhð. þon he him teala læreð ȝ niht. þe fophoȝað ȝob fylfne.

Expl. Nu aȝan fe mycele þeanfe þæt fe hine lufie. þon lufað he uf. mid eallum hir halȝū on hefenum. Sy him lof ȝ fulfon á on ecnyffe. Am̄.

P. 441. XLIII. Deeſt Rubrica. *quæ in al. Cod.*

De Visionibvs Drihthelmi.

Incip. Hæn par Dnihthelm fū æðele þeȝen on Norðhumbna-lande on æfnunȝe of þiffum life ȝelead. ȝ hif lic leaȝ ealle þa niht inneberett. Ac he anar of deaðe on æfne morȝen. ȝ þa lic men ealle mid fynhte fonnumene fluȝon aþeȝ buton þā pife anum. þe hine fpiþeft lufode belaf þær afynht.

Expl. þa hine mon ȝeaxode hu he mihte þon myclan cyle fra fonbenan he andfynde ȝ cp̄. Stiðnan ȝ fynran he ȝefeah. fra he hit macode on hif life. ȝ manega oðre he ȝenihte leahte mid fonde ȝe mid byfnonȝe to nihtan ȝeleafan. Ge nihtlæce uf Dnihten Hælend Cnirt þuph þinnan myclan milðheortnefre fra fra þin pilla fy. Amen.

Vide ſupra, pag. 2. VI.

P. 444. XLIV. *Sequuntur tria folia, quibus Continentur ſententiæ plurimæ de vita bona inſtituenda, & bonis Operibus, ex Homiliis, ut videtur, collectæ.*

Digitized by Google

CODICES ANGLO-SAXONICI BIBLIOTHECÆ COLLEGII SANCTÆ ET INDIVIDVÆ TRINITATIS IN ACADEMIA CANTAB.

Claſſ. à dextra ſer. ſuprem. 26. *CO D. membr. in Octavo grandiori, paulo ante Conquiſitionem Angliæ, eleganter ſcriptus; à Reverendiſſimo D.* Matthæo Parkero *Arch. Cant. Bibliothecæ C. C. C. C. deſtinatus, tanquam Decimus liber* Homiliarum Saxonicarum. *Caſu autem quodam amiſſus, ſed tandem repertus à D.* Joanne Parkero, *Matthæi fil. (ut videtur) una cum aliis nonnullis Codd. ampliſſimo* SS. TRINITATIS *Collegio dono fuit datus. Verum Homiliæ quæ in eo continentur, ſunt iſtæ quæ ordine ſubſequuntur*

P. 3. I. DIE DOMINICA PASCAE.

Incip. Oft ge gehỳnbon ymbe þæȝ Hælenbeȝ æriſt. *Vide ſupra, pag.* 13.

P. 18. II. ITEM ALIVS SERMO DE DIE PASCHE.

Incip. Hit iſ ſriþe gebaſenlic þæt ge on ðiſum Dnihtenlicum æriſte ſume laȝlice ponð. *Vide ſupra, pag.*

P. 26. III. *Deſideratur Rubrica, quæ in al. cod.*

ALIA DE SCA PASCHE.

Incip. Gelome æteopbe uſe bnihten hine ſỳlfne hiſ leopninȝcnihtum. *Vide ſupra, pag.*

P. 35. IV. DOMINICA PRIMA POST PASCHAE.

Cum eſſet ſero die illa. una ſabatorum. & reliq.

Incip. Æfter ðæȝ Hælenbeȝ æriſte pæȝon hiſ Diſcipuli belocene on anum huſe. *V. ſup. p.* 14.

P. 51. V. DOMC. II. POST PASCHA.

Dixit Ihs diſcipuliſ ſuiſ; Ego ſum paſtor bonuſ, &c.

Incip. Thiſ Godſpell þe nu ȝenæð þæȝ. cpỳð þæt ſe Hælenð cpæðe be hỳm ſỳlfum. *Vide ſupra, in Bibl. C. C. C. C.* S. 7.

P. 79. VI. DOMINICA. III. POST PASCA.

Deſideratur Rubrica.

Incip. Uſe leoſa Hælenð. þa þa he hen on liſe þæȝ. mið mannum ſuniȝenðe. ȝ punðna ỳſicenðe. þa þa hit ȝenealæhte. þæt he hiſ luſe ȝeſſutelobe eallum mancỳnne. mið micelne eaðmoðneſſe þæt he ſỳllan ſolde hine ſỳlfne ſor uſ. þa on ðam ſniȝe æfene þæȝ þe he on menȝen ðnopðe. þa manoðe he hiſ ſolȝenaȝ þe him ſolȝoðon on liſe.

Expl. Maneȝa unbliſſa. ȝ micele ſonȝa becomon þam Iuðeiſcum. ſſa ſſa uſ cỳðað bec. æfteſ Cniſteſ ſleȝe. be ðam þe ſæðon hpilon. on engliſcum ȝeſſitum (*Seu Nathanis legatione*) hu hỳ ſunðon aðỳðð. ȝ hỳ manan ſonȝe ſceolðon babban eft. þoñ hỳ on Domeſ-ðæȝ. ſonðembe beoð to helle. mið ðam hetolan ðeoſle. ðe hỳ ſonlæſðe to þam. Sỳ nu ſulðon. ȝ loſ. þa pel ſillenðan Hælenðe. á on ecnỳſſe. ðæt he uſ alỳſðe. am.

P. 90. VII. DOMINICA. IV. POST PASCA.

Vado ad eum qui me miſit.

Incip. Maneȝa Godſpell ſỳnðon ȝeſette to Mæſſan. oſ þæne langſuman ſſnæce. *Vide ſupra, pag.*

P. 103. VIII. DOMINICA. V. POST PASCA.

Incip. Sume men nỳton ȝepiſſ. ſon heopa nỳtenỳſſe. hpi Godſpell iſ ȝecpeðen. *Vide ſupra, p.* 16.

P. 118. IX. IN LETANIA MAIORÆ.

Incip. Thaȝ ðaȝaȝ ſỳnð ȝehate Letaniȝe. þæt iſ Gebeð-ðaȝaȝ. *Vide ſupra, pag.* 1.

P. 136. X. FERIA. III. DE DOMINICA ORATIONE.

Incip. Se Hælenð Cniſt ſỳððan he to þiſum liſe com. *Vide ſupra, pag.* 2.

P. 166. XI. FR. IV. DE FIDE CATHOLICA.

Incip. Ælc Cniſten men ſceal æfteſ niht cunnan. æȝþeſ ȝe hiſ pateſ-noſtſe. *Vide ſupra, p.* 2.

P. 179. XII. IN ASCENSIONE D NI.

Primum quidem ſermonem feci, & reliq.

Incip. Lucaȝ ſe Godſpellene uſ manoðe on þiſſe Piſtol-bæðinȝe. *Vide ſupra, p.* 3.

P. 198. XIII. DOMC POST ASCENSCIONEM D NI.

Cum autem venerit paraclitus quem ego mittam vobis à patre, & rel.

Incip. Se Hælenð heþ on liſe mið hiſ halȝum Aplm. ȝ mið mannum ſuniȝenðe. *V. ſup. p.* 58.

P. 211. XIV. IN DIE SCO PENTECOSTEN.

Incip. Fnam ðám halȝan Eaſteſ-bæȝe ſỳnð ȝeteal-ðe fiftiȝ ðaȝa. *Vide ſupra, pag.* 3.

P. 232. XV. DOMINICA PENTECOSTEN

Si quiſ diligit me, & reliqua.

Incip. Iohanneſ ſe Godſpellene. ðe ðiſ Godſpell apnat. ſæðe. *Vide ſupra, pag.* 3.

P. 245. XVI. DE SEPTIFORMI SPIRITV.

Incip. Sps Scs pro ſeptenaria operatione. Iſaia propheta teſtante, &c.

Iſaiaſ ſe piteȝa apnat on hiſ piteȝunȝe. be þam halȝan-ȝaſte. ȝ be hiſ ſeoſon ſealðum ȝiſum. ða ſeoſon ſealðan ȝiſa ſỳnð þuſ ȝehatene. Sapientia on leðen. þæt iſ piſðom on Engliſc. *V. ſ. p.* 23.

P. 249. XVII. SERMO AD POPVLVM IN OCTAVIS PENTECOSTEN DICENDVS.

Incip. We ỳllað eoſ ſecȝan ſume ſputelunȝe nu be ðam halȝum tiðum. *Vide ſupra, pag.* 30.

P. 281. XVIII. DOMC PRIMA PENTECOSTEN.

Erat homo ex Phariſeiſ, & reliq.

Incip. Sum Phaniſeiſc man þæȝ ȝahaten Nichoðemuſ. *Vide ſupra, pag.* 15.

P. 295. XIX. DOMC. II. POST PENTECOSTEN.

Homo quidam erat diveſ. & rel.

Incip. Se ealðenða Dnihten ſæðe þiſ Biſpeil hiſ ȝinȝnum. *Vide ſupra, pag.* 3.

P. 310.

Digitized by Google

P. 310. XX. Dom̄c. III. Post Pentecosten.

Homo quidam fecit cenam magnam, & rel.

Incip Se Hælend ſæde þiſ Biȝſpell hiſ Leoſnunȝcnihtum ⁊ cp̄. *Vide ſupra, pag.* 3.

P. 319. XXI. Dom̄c. IV. Post Pentecosten.

Erant adpropinquanteſ ad Ihm̄. & rel.

Incip. Thæt halize Godſpel uſ ſæȝð. þæt Geneſan ⁊ ſýnfulle menn. *Vide ſupra, p.* 4.

P. 337. XXII. Dom̄c. V. Post Pentecosten.

Eſtote ergo miſericordes. & reliq.

Incip. Lucaſ Godſpelleſne. þe pæſ Læce on liſe. ⁊ he maneȝa ȝehælde. ſnam miſlicum coðum. miþ hiſ Læce-cnæſte. ac he ȝelacnode ſpiðoſt. maneȝna manna ſapla miþ hiſ lape on ſoſulde. he appat be ðam Hælende þæt he hep on liſe on ſumeſne tide ðuſ ſæde. on hiſ Godſpelle to hiſ halȝum Apoſtolum. ⁊ ſpa þuh hý to uſ. Eſtote ergo miſericordei, & reliq. Beoþ miloheoſte eoſnoſtlice. eall ſpa eoſep ſæðep iſ.

Expl On ða ilcan he ſoſtȝeaf þone ȝýlt þam piſe. þæt heo ſýððan ſceolde pið ſpylc þinȝ hý ȝehealdan ſoſðan þe ælc man bið. þe ȝeandet hiſ ſýnna ⁊ þæt ylce eſt deð hiſ Dnihtne on teonan. þam hun e ȝelic þe ȝeet hiſ ſpipeðan. and þam ſſine ȝelic. þe hit beſýlað eſt. æſt hiſ ðſeale ⁊ bið hiſ ende þýnſe. þoñ hiſ anȝin pæne. Gepiſtȝe uſ ſe hælend to hiſ pillan æſne þam iſ puldoſ ⁊ loſ. a to ſoſulde. Amen.

Pag. 350. XXIII. Dom̄c. VI. Post Pentecosten.

Cum turbe inruerent ad Ihm̄.

Incip. On ðæne tide iu. hit ȝetimode ſſa. þa ða ſe Hælend pæſ hep on liſe. miþ mannum. þæt he ſtod miþ ðam ſolce ſſa. pið ænne ſixnoð. þæt pæſ an bnaþ mepe Geneſapeð ȝehaten.

Expl Cnipt ȝeceaſ ſiſcepaſ. him ſýlſū to ſolȝenum ungelæpede men ⁊ hý ſoſleton ealle ðinȝ hiſ lape ſolȝiende ⁊ him hep on liſe. ⁊ hý ſýððan ſunðon ſſa ſ,iðe ȝelæpede þæt eall ſe Cniſtendom on Cniſtes ȝelaðunȝe ſeaſð þuh hý ahpeð miþ þæſ Hælendes ſultume. þam iſ puldoſ and punðmynt a to ſoſulde. Am̄.

P. 363. XXIV. Dom̄c. VII Post Pentecosten.

Amen. dico vobis niſi abundaverit, & reliqua.

Incip Matheuſ ſe Godſpelleſne. þe pæſ miþ Cniſte on liſe ⁊ hiſ lape ȝehýnde. on hiſ hipede puniende he appat be Cniſte þæt he ȝecpæð hpilon þuſ. to hiſ halȝum Apoſtolum ⁊ þuh hý eac to uſ. Soð ic eoſ ſecȝe. þæt ȝeſýlſe ne becumað into heoſonan ſice.

Expl He het hine miloheoſtnýſ. ſoſðan ðe he milde iſ. ⁊ he on maneȝa piſan þā mannum ȝehýlpð. þe miþ anpædnýſſe to him æſne hopiað. þam iſ puldoſ ⁊ punðmynt. a to ſoſulde. Amen.

P. 326. XXV. Dom̄c. VIII. Post Pentecosten.

Cum multa turba eſſet cum Ihū nec aberent quod manducarent. & rel.

Incip. Mapcuſ ſe Godſpelleſne cpæð on ðiſum dæȝðeſlicum Godſpelle. *Vide ſupra, pag.* 5.

Pag. 387. XXVI. Dom̄c. VIII. Post Pentecosten.

Adtendite à falſiſ Prophetis. qui veniunt in veſtimentis ovium, & rel.

Incip. Dnihten cpæð to hiſ Leoſnunȝ-cnihtum. behealdað eoſ piþ leaſe piteȝan. *Vide ſupra, pag.* 5.

P. 398. XXVII. Dom̄c. X. Post Pentecosten.

Homo quidam erat diveſ qui habebat villicum, & rel.

Incip. Se Hælend ſæde þuſ to hiſ halȝum Aplm̄. hep on þiſum liſe libbende miþ mannū ſoſðon ðe he oft ȝeſpnæc pið hý on Biȝſpellum. Sum pelig man pæſ iu. ſe hæfde Tunȝepef an. þa ſeaſð ſe Gepeſa ſoſ ſæð pið hiſ hlaford. þæt he hiſ ȝod ſceolde ſpiſe him ſnam aſpendan. and ſe hlaford ſona ȝelanȝode hine ⁊ beſſan hine ða.

Expl. Se ðe on ſopulð þinȝum ſuſð unȝetnýſe. ne ſuſð he on ðam ȝaſtlicum ȝode ȝetnýſe. þæt he þa heoſonlican punð. holðlice dæle. Getnýſtȝe uſ ſe Hælend. þuh þone halȝan-ȝaſt. þæt pe hiſ pillan ȝepýncan moton. þam ſý á puldoſ on ecnýſſe. am̄.

Pag. 415. XXVIII. Dom̄c XI. Post Pentecosten.

Cum adpropinquaſſet Ihs̄ Hieruſalem.

Incip. On ſumepe tide pæſ ſe Hælend ſapende to Hieruſalem. *Vide ſupra, pag.* 5.

Hic Codex, ſicut alii plurimi, gloſſatur in quibuſdam locis, verbis Normanno-Saxonicis.

Claſſ. à dextra Ser. med. 8. *Cod. membr. recenti manu ſcriptus, à Rever. viro* Thoma Nevile *Decano Cantuarienſi & hujuſce florentiſſimi Collegii Magiſtro, dono datus. Videtur quondam fuiſſe peculium Reverendiſſimi D.* Matthæi Parkeri, *ſiquidem nomen Joannis filii ejus in eo invenitur ſcriptum. Continet autem* Ælfrici Excerpta ex Priſciano Majore ſive Minore; *ſine Gloſſario.*

Claſſ. à dextra. Ser. med. 5. *Cod. membr. in Quarto, in quo continentur*

I. Ælfrici Excerpta ex Priſciano, *ſive Grammatica. Præfationes autem deſideratæ recenti manu reſtituuntur, forte, curante Rev. D.* Matthæo Parkero *Cantuarienſi Archiepiſcopo.*

II. fol. 44. *Præcepta quædam Moralia, in uſum Juniorum.*

Incip. Ne beo þu to ſlæpoſ. ne to idel ȝeoſne. ſoſðam þe Slæp ⁊ þæt idel fet unðeapaſ ⁊ unhælo þæſ lichoman Thæt ſe cpeðað þæt ſeo betſt æftep Gode. þæt mon ſie ȝeſceadpiſ ⁊ ȝemetȝian cunne æȝðep ȝe hiſ Spnæce ȝe hiſ Spiȝan. ⁊ pite hpænne he ȝeſpnæcan hæbbe. ⁊ hponne him ȝeandſýſlð ſie. ðonne ðu oþepne mon tæle. þonne ȝeþence ðu þæt nan mon ne bið leahtepleaſ.

Expl. Se ðe anpaldeſ pilnað oſep hiſ Hlaford ſoſ ðam þinȝum. he hiſ pilnað oðep ðpeȝna. oððe he pile ðone Hlaford lecȝan unðep hine. ſcelian him miþ. þæt he ſitte ſýlf ðe upoſ. oððe he polde þone Hlaford hebban upp oſep hine ſýlfne. ⁊ ſecȝan him-ſýlf æftep. ⁊ eac onhanȝian ſcuſan ðeah ſimle ðone Hlaford beſoſan.

Digitized by Google

II. fol. 47. *Deſideratur Rubrica hujus Homiliæ.*

Incip. Ac Scꝯ Auguſtinuſ ꝼæðe ꝼꝑiðe ꝼputul Biꝼpel bẏ ðẏ. Giꝼ ma manna ꝑilnoð on anne ðeoðe anꝑaloeꝼ. þoñ an þæt hit pæne þam ȝelicoꝛt. ðe pe oꝛt ꝛecȝan hẏnðon. þæt ꝼume pẏnmaꝼ pæꝛen ȝionð eonþan. ⁊ eac ꝼume Fiꝛcaꝼ ut on Sæ. ðe habbað monuȝa Heaꝼðu. ⁊ habbað beah an Boðiȝ. þoñ nellað ða Heaꝼðu eall aneꝼ peȝeꝼ.

Expl. Ac ꝛe Hpeꝼn ðe ꝼume menn hatað Cnabba. ne ꝼeꝛð naht ȝeꝼæðlice mið tꝛam heaꝼðum. þeah he monige ꝼoꝛ habbe.

Hanc Paginam Saxonice ſcriptam, excipiunt ſcripta quædam Latina; nempe Richardi de Bury *Epiſcopi Dunelmenſis liber qui dicitur* Philobiblon. Alanus *de Inſulis de* Planctu Naturæ, *& Epiſtolæ Decretales* Alexandri III Papæ.

Cod. membr. in fol. in quo, præter Vitas & Paſſiones quorundam ſanctorum, Latine; extat Gregorii Magni *liber de* Cura Paſtorali, *Saxonice ab* Ælfredo *Rege verſus. Per Præfationem Regii Tranſlatoris ad* Wulffigum *Epiſcopum Schireburnenſem inſcriptam, inductus fuit nonnemo hanc Adnotationem fronte Codicis ſcribere,* Hic ipſus eſt liber quem Aluredus Rex miſit ad Eccleſiam Syreburnenſem, quem & tranſtulit ex Paſtorali Gregorii Latine in Anglicum. *Verum, characteres quibus exaratur Codex, evidenter oſtendunt illum fuiſſe ſcriptum longe poſt Ælfredi tempora, nempe ſeculo undecimo. Hoc autem facile credo, hunc Cod. illum fuiſſe à Rev. D.* Joanne Juelio *Epiſcopo Sarisburenſi, è Bibliotheca Eccleſiæ ſuæ depromptum & ad Reverendiſſ. D.* Matthæum Parkerum *tranſmiſſum: eo quod, nullæ in hoc Cod. cernuntur Rubricæ ſive Tituli, quorum ope, vir ille alias doctiſſimus ſed litterarum Sax. imperitus, aut ſcriptum aut Autorem dignoſceret. Cod. autem ille inſignis Bibl. Publicæ Cantab. cui adfinguntur Clariſſimi Antiſtitis Epiſtolæ, Nomen Autoris præ ſe fert, ac omne genus Rubricis Tituliſque gaudet.*

Cod. membr. & valde antiquus & optimæ notæ in Quarto continens Iſidori Hiſpalenſis Epiſcopi Libros Originum ſive Etymologiarum. *In eo cernuntur voces quædam Saxonicæ.*

Cod. membr. in fol. grand. optime ſcriptus, Litteris Aureis, Argenteis, Miniatis, &c. Illuminatus; Iconibus Hiſtoricis paſſim Ornatus, quæ etſi rudiori manu delineantur, multa tamen exhibent (utpote ad vetuſtiores Icones dipicta) quæ ſeculæ priſca redolent, ideoque digna ſunt, quæ à viris Rerum Antiquarum ſtudioſis, diligentiſſime inſpiciantur. In eo continetur Pſalterium D. Hieronymi Triplex Latinum *columnatim ſcriptum, cum commentariis, Præfationibus, & Precibus unicuique Pſalmo ſubjectis. Pſalterium Gallicum quod Latine tantum Gloſſatur. & Romanum quod Verſione interlineari Normanno-Saxonica gaudet. Hebræum denique quod verſione interlineari Normanno-Gallica inſignitur. Romanæ verſionis & Normanno-Saxonicæ, Specimen erit Pſalmus qui dicitur* IVBILATE.

PSALMVS DAVID.

Dremeð Gode eæle eoꝛðæ þeoꝛiæþ Dꝛihtne IVBILATE Deo omniſ terra. ſeruite Domino

on blẏꝛꝛæ Onȝænȝæþ on ȝeꝛihðe hiꝛ on hihte in lætitia. Intrate in conſpectu eiuſ. in exul-

ꝑitæð ȝe ðet Dꝛihten he iſ God he tatione. Scitote quod Dominuſ ipſe eſt Deuſ. ipſe

ðẏde uſ ⁊ ne pe uſ Uſ ꝛoþlice ꝛolc hiꝛ ⁊ fecit noſ & non ipſi noſ. Noſ autem populuſ eiuſ et

ꝛcæp leꝛꝛæ hiꝛ onȝænȝæþ ȝætu hiſ þetneꝛꝛe oueſ paſcue eiuſ. Intrate portaſ eiuſ in confeſſi-

caꝛoꝛtun hiſ on ẏmenum þetneꝛꝛe heꝛone. atria eiuſ in ymniſ confeſſionum. Lau-

ȝæð nomæ hiſ ꝛoꝛðæn ꝛꝛete iꝛ Dꝛihten on date nomen eiuſ quoniam ſuauiſ eſt Dominuſ in

ecneꝛꝛe miloheoꝛtneꝛ hiꝛ ⁊ oððe on poꝛolðæ æternum. miſericordia eiuſ et uſque in ſæculum

poꝛolð ꝛoþꝛeꝛtneꝛ hiſ. ſæculi ueritaſ eiuſ.

Hebrææ quoque verſionis, una cum tranſlatione Normanno-Gallica, Lectoris gratia, ſpecimen exhibere haud gravatus ſum.

HEBR. CANTICVM IN GRATIARVM ACTIONE.

Chantez al Seiȝnur tate terre. Seruèz al Seignur IVBILATE Domino omniſ terra. ſeruite Domino

en leete entrez ðeuant lu en loenȝe Saciez in letitia. ingredimini coram eo in laude. Scitote

que li Sireſ il meeꝛme eſt Deuſ il fiſt nuſ quoniam Dominuſ ipſe eſt Deuſ. ipſe fecit noſ

e ðe lui ſumeſ li pueꝛpleſ ðe lui e li fueſ ðe la paſtuet ipſiuſ ſumuſ. populuſ eiuſ et grex paſcuæ

re ðe lui entrez leſ porteſ ðe lui en acciunſ ðe eiuſ. Ingredimini portaſ eiuſ in gratiarum

graceſ. leſ aitreſ ðe lui en loenȝe regehiꝛꝛez a lui. actione. atria eiuſ in laude confitemini ei.

Beneiſſez le num ðe lui kaꝛ il eſt bon en ſiecle Benedicite nomen eiuſ quia bonuſ in ſæculum.

la miſericorðe ðe lui e ðeſque en generatiun e miſericordia eiuſ. et uſque in generationem et

generatiun la feiþ ðe liu. generationem fideſ eiuſ.

Pſalterium Triplex excipiunt (foliis tamen tranſpoſitis) Cantica ſacra. ſc. Canticum Iſaiæ. Canticum Ezechiæ Regiſ. Canticum Annæ. Canticum Moÿſiſ. Canticum Abacuc. Canticum trium Puerorum. Te ðeum, Pater noſter, Symblum Apoſtolorum. Quicunque uult, Nunc dimittiſ, Gloria in Excelſiſ, Benedictuſ, Magnificat, & Pſalmuſ Dauid cum Pugnauit cum Goliath, *omnia Latine, Normanno-Saxonicè, & Normanno-Gallicè. Deinde ſequitur Commentarius in Orationem Dominicam & in ſymbolum Apoſtolorum, Latinè. Poſtremo, Chiromantica quædam, aliena manu.*

Hunc Cod. præclariſſimum ſcripſit & ornavit Eadwinus quidam Monachus, circa tempora Stephani Anglorum Regis, uti ex Characterum ductu liquet, & ex Adnotatione in Calendario, qui Pſalterio præmittitur, ad XI Kal. Maii, *ubi ſic ſcribitur,* Obiit pie memorie Anſelmus Arẽps. *Nomen ſuum inſeruit in Oratione quæ ſcribi ſolebat ad calcem vetuſtiorum Exemplarium Pſalterii, ut in aliis vidi. Hæc autem eſt illa Oratio.*

Omnipotenſ & miſericorſ Deuſ. clementiam tuam ſupplici ter deprecor. ut me famulum tuum EADWINVM tibi fideliter ſeruire concedaſ. & perſeuerantiam bonam & felicem conſummationem michi largiri digneriſ. & hoc Pſalterium quia in conſpectu tuo cantaui ad ſalutem & ad remedium animæ meæ proficiat ſempiternum. Amen.

Finem verſus Codicis, habentur bina folia, quarum priori delineatur ſcenographia cujuſdam Monaſterii, poſteriori

Digitized by Google

ſteriori vero extat Effigies ipſius Monachi Eadwini *ſcribentis, dextra calamum metallinum (neque enim hic Codex plumâ ſcribi poſſet) ſiniſtra ſcalpellum ſive cultellum tenentis. Circum quam Effigiem etiam, ſcribitur hæc Epigraphe:*

SCRIPTOR.

SCRIPTORVM PRINCEPS EGO. NEC OBITVRA DEINCEPS
LAVS MEA NEC FAMA. QVI SIM MEA LITTERA CLAMA.

LITERA.

TE TVA SCRIPTVRA QVEM SIGNAT PICTA FIGVRA.
PREDICAT EADWINVM FAMA PER SECVLA VIVUM.
INGENIVM CVIVS LIBRI DECVS INDICAT HVIVS.

Quo autem Monaſterio floruit Eadwinus *noſter, haud facile eſt dictu. eum tamen opinor fuiſſe Monachum* Eccleſiæ Chriſti *Cantuariæ. Etenim* 1. *in ſupra-citato Calendario, præter Anſelmum Archiepiſcopum, memorantur & alii Archiepiſcopi, nempe* Auguſtinus *bis*; Theodorus; Dunſtanus *bis*; *&* Lanfrancus. *Inſuper, ad IIII Non.* Maii *Memoratur* Dedicatio Eccleſiæ Chriſti. 2. *In Indice Librorum qui extabant in Bibliotheca ejuſdem Eccleſiæ Chriſti, A. D.* 1315. *(quem quidem Indicem videre eſt, in Bibl. Cotton.* GALBA. E 4.) *memorantur Libri nonnulli cujuſdam* Edwini, *ſc. Liber* Edwini Anglice, Biblia Eadwini, *&* Tripartitum Pſalterium Edwini, *forte, ille ipſe Liber. Mitto quod hunc etiam Codicem huic Collegio dedit Vir ornatiſſimus Thomas Nevile Decanus Cantuarienſis. Denique, hoc in Codice nihil deſideratum puto, quo minus omnibus numeris abſolutum putetur, niſi Aſteriſci & Obeli quibus in Pſalmorum verſione Latinâ uſus fuit D. Hieronymus; qui quidem Aſteriſci & Obeli adhuc cernuntur in Pſalteriis quibuſdam vetuſtioribus, putâ, in Pſalterio Æthelſtani Regis quod exſtat in Bibliotheca Cottoniana, & in illo quod ſcribi fecit Achadeus, ſive Amadeus Comes, nunc celeberrimæ Bibl. C. C. C. C.*

Cod. membr. in Octavo minori circa tempora Henrici II. aut Ricardi I. Anglorum Regis Normanno-Saxonice ſcriptus. Inſcriptio vetus dicit, quod Rithmus Anglicus, cum Omeliis Anglicis, in hoc Volumine continentur. *Inſcriptionem excipiunt Hexaſtica.*

C 23. ♎ 83 ☉ f².

LECTORI.

Abdita quæ tenebrans Monumenta recondidit Ætas,
Ætas nunc tandem clara retexit ea.
Quæ licet amſanctum non ſint referentia cultum,
Temporis id nævus, ſimplicitaſque fuit.
Si libes quæ ſint ſapida inſipidumque recuſes,
Ipſa vetuſtatis gratia dulcis erit.

WL. (*forte, Wilhelmus Lambardus.*)

Sequitur Laus ejuſdem viri cl. ad D. Matthæum Parkerum, *cujus Peculium hic fuit Codex, his verbis,* **Manye will bragge of their knowledge and haveinge of Antiquities, but the Writer of the Verſes above is the onlye man that ever I cold be acquainted with for the readinge of this boke and other Antiquities. His Calender of the Bybie may apere to your Grace: but I moſt humblye beſeeche you that the paynfull workes by him gathered after your Grace hath peruſed, might not be wraped upp in Oblivion. How he hath travelled in the Armenian Tongue may apere - - - - - -** (*deſunt reliqua.*)

I. *Sed ut de iis verba faciam quæ rem Saxonicam ſpectant; primus hujuſce Cod. Tractatus eſt* Poema Normanno-Saxonicum *de Deo, de die Judicii, &c. idem cum illo quod extat in Cod. Bodleiano qui inſcribitur,* Digb. 4. *nam ſic*

Incip. Ich am nu elder þan ich paſa pintre ȝ a lore.
Ich pealde more þan i ðude mi pit oh tð be more.
Expl. Criſt ȝieue uſ laden her ſpilc lif ȝ habben her ſpilch ende.
That þe moton þider cumen þane þe henne pende.
AMEN.

Quædam ex hoc Poemate citantur ab Abrahamo Wheloco, Eccleſ. Hiſt. Bed. pagg. 25. *&* 114.

Sequitur Collectio Homiliarum Normanno-Saxon. hoc ordine.

II. P. 1. DE ADVENTV.

Ecce. uenit Rex. occurramuſ obuiam Saluatori noſtro.

Incip. To ðai iſ cumen ðe holie tid þæt me clepæþ Aduent. þanked be ure Louerd Ihū Criſt ðit haueð iſend. And hit laſteð þre wuke fulle ȝ rum del more.
Expl. Syo cume he to uſ for hiſ muchele milðhertneſſe. Qui uiuit. ȝc.

III. P. 3. DOMC. II. IN ADVENTV.

Hora eſt iam noſ de ſompno ſurȝere. ȝc.

Incip. ðe Lauerd Sainte Popel þe iſ heued-Lorðeau of alle holie chirechen bihield þiſ prech porelð. ȝ ſaȝh þæt maſt mannen laðden here lif on ſinnen. ȝ þæt hem likede here lodliche ſinneſ.
Expl. ðæt he pile to uȝ cume. ȝ peren uſ mid ure dea-ðlice liue ȝ pið eche pope. ȝ ȝieuen uſ eche pele mid him ſelven on heuene. Qui uiuit. ȝc.

IV. P. 5. DNC. III.

Nox preceſſit. dieſ autem appropinquabit.

Incip. Hure heieſt Lorðeu after ure Louerd Ihū Criſt. þæt iſ oure Louerd Sainte Popel. muneȝeð uſ to rihtlethen ur liflode. ȝ piſleð uſ on pilche piſe. ȝ ſeið þæt pe hauen riht þar to.
Expl. He þingie uſ to þe holie fader of heuene. þæt he ȝeue uſ mihte ȝ ſtrenȝðe to forletene þeſterneſſe. ȝ to folȝie brictneſſe. Qui uiuit. ȝR.

V. P. 9. Deſideratur Rubrica.

Tria ſunt hominū ſaluti neceſſaria. ſcil. Fideſ. Baptiſmuſ. Vite mundicia. *&c.*

Incip. Thre þinȝ ben þæt elch man habben mot. ðe pile hiſ Criſtendom leden. þæt on iſ Riht-bileue. þat oðer iſ Fulehtninȝe. þe ðridde þe faire Liflode. ȝ he niſ naht fulliche Criſtene þæt iſ ani þane of þeſe þrie.
Expl. ȝ ich pill tachen eu bi Godeſ fultume. þæt ȝe ſulle piten ȝ ſeȝȝe ou þe porð after porð ȝ ðar mid hpat elch porð bitocneð.

Deſideratur Rubrica hujus Commentarii in Symbolum Apoſtolorum, *qui videtur quaſi pars altera ſuperioris Homiliæ.*

VI. P. 11. *Incip.* Credo in Deum. Ic bileue on God. Patrem omnipotentem. þene almihti fader.
Expl. þe ȝode on eche bliſſe ȝ þele mid ure Louerd Ihū Criſte on heuene. þe uuele on eche pope and pine mid þe deuel on Elle. ſople and licam abuten ende.

Deſideratur Rubrica hujus Commentarii in Orationem Dominicam, *qui videtur quaſi pars tertia ſuperioris Homiliæ.*

VII. P. 16. *Incip.* Pater noſter, ȝc. Thu ſinȝeſt þe Salm þe me clepeð Crede þu ſeiſt þæt on Gode bileueſt. and doſt cnopneſſe þæt he iſ Lauerd. ac þanne þu ſinȝeſt þe Salm þæt iſ clepeð Pater noſter.

Digitized by Google

Expl. Ac leſ uſ Louerð of hiſ eggunge. and of alle iuele. Amen. Spo hit purðe.

VIII. P. 22. In Die Natalis Dn̄i.

Natuſ eſt nobiſ hodie ſaluator qui eſt Xp̄c̄ in ciuitate Dauið.

Incip. Gode tiðinge and marie to heren. uſ telleð þe Louerð Seint Lucaſ. on þe holie Godſpelle. ȝ ſeið þæt on holie ernðrake hem brohte from heuene. to þe londe of Ierlm̄.

Expl. ȝ ȝifeð uſ hiſ holi Fleiſ to ðaipamliche bred. and hiſ holi Blot to ðrunche. and bit uſ þat þe ſhule ðiſ notien on þiſ longe þope. ȝ on hiſ preche porelde. and bihat uſ to mede eche hele on ðe Helendeſ porelde. Qui quid promiſit dignetur reddere nobiſ. Amen.

IX. P. 30. *Deſideratur Rubrica* (*forte*, In Epiphania Dn̄i.)

Regeſ Tharſiſ ȝ Inſule munera offerrent. Regeſ Arabum ȝ Saba dona adducent.

Incip. Mið mede man mai ouer þater faren. and mið pelðede ofȝiue. freno þuerthe. ȝ mið bicumeliche loke. man him mai cuðleche piðkinge.

Expl. And mið ſpiche pel-dede cuðden uſ pið him. ȝ ȝiuen to mede pið þan þe he uſ lede of hiſ þater. þæt iſ þiſ peorlð þope. ȝ to eche bliſſe lede. Q. v. ȝ r. ð. per. o ſ. ſ. Amen. (qui vivit & regnat Deus per omnia ſecula ſeculorum. Amen.)

X. P. 33. *Deſideratur Rubrica.* (*forte*, In Purificatione B. V. Mariae.)

Optulerunt pro eo Dño par Turturarum aut duoſ pulloſ Columbarum. ȝc̄.

Incip. To ðai man mai iheren he þe pile pich ðeau peſ on þe olde Lage mið pimmen on ðere þingeſ. þæt on iſ Childbed. ȝ þæt oþer Chirch-ȝang. ȝ ðe þridde þe Offring.

Expl. ȝ habban on ure heorte ſorneſſe and reuðe of ure Sinnel. ȝ þer mide dihten ure loc þe þe on honde bereð. þæt þe mið ure loke ben Gode to queme. Quod ipē preſtare dignetur. q. u. ȝ R. p. o. ſ. s.

XI. P. 37. *Deſideratur Rubrica.*

Quomodo cantabimuſ canticum Dn̄i in terra aliena.

Incip. Ðe holie Prophete Dauið ſpecþ on þe Sealmboc. ȝ on a ſtede þeron munegeþ ſume of þe porðeſ ðe peren ſpeken bitpine tpo folkeſ. þæt on paſ of ierlm̄. and þæt oðer of Babilonie.

Expl. Vre Louerð Ihū̄ Criſt leue uſ ſpo ure ſinnen to beten. ȝ ſpich elmeſſ to purchen. þæt þe mo ben on hiſ riht honð on Domeſ-ðai. Quod ipē præſtare. ð. q. v.

XII. P. 43. In Capite Ieivnii.

Conuertimini ad me in toto corde ū̄ro. ȝc̄.

Incip. Non eorðliche fader ne moder ne haueð ſpa milðeheorte to hire life childe. ſpo ure heuenliche fadr haueð to uſ. ponkeð purðe him.

Expl. Ete nu Leinte mete. ȝ eneſ o ðai ȝ euene fille. ȝ drinke o tige atte mete. and noht þer after bute hit for unhele be. oþer ſpinke. ſpeke ſoðe ȝ riht. and bidde gerne milce. þuſ bit ure Drihten. þæt þe ſhulen to him turnen. ȝ ſeið þæt he pile to uſ. ȝ mið uſ bileue. Q. v. ȝ Reȝ. p. o. ſ. ſ.

XIII. P. 49. In. Xt̄a.

Preoccupemuſ faciem dn̄i. ȝ in Pſalmiſ iubilemuſ ei.

Incip. The holie Proph̄e Dð muneȝeð uſ on ðe Sealm-boc to bereȝentiſ þe pile þe þe muȝen. piþ þe eiſeliche ſhame. ȝ mið te bitere grame þæt alle ſinfulle men ſhule polen on Domeſ-ðai.

Expl. ȝ bereȝe uſ þið alle iuele cuſtomeſ. ȝ ȝiue uſ mihte ure ſinneſ to forleten. ȝ preſt ſhepen. ȝ piſe uſ. ȝ filſte hem to beten. ſpo þæt uſ beo biheue. and him to queme. Qui. v. ȝ. R. ð. p. o.

XIV. P. 57. In Quadragesima.

Ecce nunc tempuſ acceptabile. ecce nunc dieſ ſalutiſ, &c.

Incip. The heuenliche leche Seinte Poul nimeð ȝeme of ure Saule-ſicneſſe. þæt ben ure ſinneſ þongeð purðe him. ȝ mineȝeð uſ bi hiſ holie prite.

Expl. Spo mote þe flite toȝeneſ ure fule Luſteſ. al þe ſupera baȝeſ. ȝ ouer-cumen at ende hem. and alle þe þing þæt uſ to ſunne teð. Qð ipſe præſtare dignñ. q. v. ȝ. r.

XV. P. 60. In Media Xt̄a.

Cum immundus ſpc̄ exierit ab homine. uadit per loca arida, &c.

Incip. The Louerð Seint Matheu ſpecð on hiſ holi Godſpel of þe grimliche porðeſ þe ure Hælend at ſume time ȝaf to andſpere þe unbileſde Iudeuiſſhe men.

Expl. Ðe ſeuen Diſeſ gilteſ þe ure Drihten drof ut of Seinte Marie Magdaleine. ȝ forþi peren here biginnig of her liflode ſpich ſe he pere. Ðe ende parð fair ȝ ȝod. ȝ blisful. Spo purðe ure alre. þæt pile. ure Drihten. Qui. v. ȝ R.

XVI. P. 66. Dn̄c Palmarvm.

Turbe que precedebant Dñm. ȝ que ſequebantur clamabant. dicenteſ. Oſanna filio Dð, &c.

Incip. It iſ cuſtume þæt ech Chirch-ſocne ȝoð þiſ dai a proceſſion. and hiſ pune haueð þe biginnigge of þe holie Proceſſiun. þe ure Helende makede toparð te ſtede þer he polde deð polen.

Expl. þe ech Chirche to dai mineȝeð piſſe ȝ fulſte uſ ſpo to folȝen hiſ holi eorliche Proceſſion. þæt þe mo ben on þe holie Proceſſion þe he pile maken a Domeſ-ðai mið hiſe cheſene. fro þe Dome into heuene. Qui nob̄ p̄ſtet qui ſcl̄a pro oia̅ reȝnat.

XVII. P. 70. In Die Pasche.

Hæc eſt dieſ quam fecit Dñſ. exultemuſ & letemur in ea.

Incip. Thiſ dai haueð ure Drihten maked to ȝladien. and to bliſſen uſ. ponked purðe him. ȝ ȝiarked þæt holie geſtninge. þe he offe ſpecð þuſ queðinde.

Expl. þan muȝe þe bicumeliche to Godeſ bord buȝen. ȝ hiſ bode purðliche bruken. and þurch þe holi eſte cumen to Criſte. Quod nobiſ preſtet qui hodie ſurrexit & uiuit. cum Deo pre̅ in unitate ſpc̄ ſci̅.

XVIII. P. 75. *Deſideratur Rubrica.*

Stetit Ihs̄ in medio Diſcipulorum ſuorum & dixit eiſ. Pax uobiſ, &c.

Incip. We reden on þe holi Godſpel-boc. þæt ure Helende propede on þe holi Rode. ȝ deaðe polede. and mið hiſ edeliche deaðe leſde uſ of eche deaþe.

Expl. Frið. for þæt he ben þanne fried of þe Deueleſ þralſhipe. alſe ich er ſeide. Sehtneſſe. For þæt hie ben þenne ſahtnede þið þe heuenliche fader. ȝ iſ þe ȝate of Paradiſ opened toȝeneſ hem. Per quam noſ introducat. Q. v. ȝ. r. p. o. ſ. ſ. Amen.

XIX. P. 77.

Digitized by Google

XIX. P. 77. *Deſideratur Rubrica.*

Omne datum optimum. ⁊ omne donum perfectum deſurſum eſt, &c.

Incip. Seint Iacob þe holie Apoſtel. þe ure Drihten ſette to lor-þeape þe folc of Ierlm̄. he nam geme of þe pune. þe peren þo. ⁊ get bien mid mannen.
Expl. And bring on englen and on mannen þe hete of ſoðe luue to him ſelven. He ſende uſ þe gode giue þe alle ſinneſ forgifð. and þe full giue þe giuað eche lif on bliſſe. Qui. v. ⁊. R. p. o.

XX. P. 80. In Aſcensione Dn̄i.

Eleuatuſ eſt Sol in celum. etc.

Incip. The holi Prophē Abacuc þe pundede on ðiſ peorlde. ⁊ eſt þer of pot. fele hundred pintre er þe time þe ure Drihten underſtod mannisſhe.
Expl. oðer þæt þe hauen ſoðe luue to himſelven. ⁊ to ueem Criſtene. ſpo uſ longe to him alſe biden hiſe Ap. and teo uſ to him. alſe he hem bide and underſtonde mid on hiſ riche. Q. c. prē. ⁊. ſ. ſ. v. ⁊. R. p. o. ſ. ſ. am̄.

XXI. P. 85. In die Pentecost̄.

Apparuerunt Apoſtoliſ diſpartite lingue tanquam ignis, &c.

Incip. Tho þe ure Louerd Ihū Criſt funded lichamliche fro ecede to heuene. he forbed hiſ Ap. and here holi ferreden þæt hie neren noht ſorie. þeh þe hem forle lichamliche and ſeide.
Expl. alle Halegen þe punieð on heuene þæt hie þingen uſ to þe þremneſſe. faber. ⁊ ſune. ⁊ holigoſt þæt he riſſe and fulſte fulien þer Ap. Lore. and on here ferredon. hauen eche life and bliſſe mid him. Qvi. v. ⁊. reg. i. v. ſ. ſ. d.

XXII. P. 88. *Deſideratur Rubrica.*

Dñſ de celo proſpexit ſuper filioſ hominum, *&c.*

Incip. The holi Prophē Dð ſeið on ane ſtede on þe Salm-boc ðe porðeſ ðe ich her nu ſeide. ðer he ſpecð of þe milðhermeſſe þe ure Louerd Ihū Criſt doð men.
Expl. ⁊ piſſe uſ. and filſte uſ. him to biſhechen mid admod þonc ⁊ mid edele porde ⁊ edie. and tiðe uſ bene giſ hiſ pille beo. Qui uiuit & regnat. d. per. o. ſ. s. Am̄.

XXIII. P. 90. De Sc̄o Iohē Bapt̄.

Ego uox clamantiſ in deſerto parate uiam Dñi. rectaſ facite ſemitaſ eiuſ.

Incip. The Louerd Seint Lucaſ guittinneð on hiſ Godſpel þe punderlich hider-kume. ⁊ þe erueðlich her bipiſt. and þe punderliche heðen sið of ure Louerd Seint Iohan Baptiſte.
Expl. for he nolde noht turnen ut of þe hege peie. ne of þe rihte paðeſ. þe he mineȝede markin to makiende. and þaſ þer one perchende. ⁊ farende. for to þæt he to ðe ende þæt iſ eche lif. ad quam noſ ducat. qui uiuit.

XXIV. P. 95. De Sc̄o Iohē Bapt̄.

Inter natoſ mulierum non ſurrexit maior Iohē Bapt̄.

Incip. Un ligel man ſelde ligeð. and ſoð ſagel man ſeið ofte ſoð. and he ðe neure ne lihgh ne lige ne pile. ne ne mai þæt iſ ure Helende. he ſeið eure ſoð. and þerefore iſ ſoð þæt he ſeide bi ðe Louerd S. I B. þuſ queðinde.
Expl. And apiche piſe he of þiſ porelðeſ pope pot into eche pele. ſpo mote þe alle ⁊ þere punen mid him abuten ende. Eo preſtante quem ore predicauit. ⁊ digito monſtrauit. Q. v. ⁊. R. p o. ſ. ſ.

XXV. P. 101. De Sc̄a. Maria Magdalen̄.

Mulier que erat in ciuitate nomine Marie iam penitenſ, &c.

Incip. The Lauerd S. L. þe irenneð þæt holi Godſpel þe men ræð inne holie Chiriche ſeið þar on. þæt ure Drihten underfeng eadmodliche ane ſinfulle pimman.
Expl. And drof ut of hire. vii. deoflen. þe pare on hire geherbereð. and ðuſ quað. Wimman þine ſunnen þe beð forgiuene Spo beo uſ alle ure. Eo dimitte me. Q. v. & R. p. o. ſ. ſeculorum. Amen.

XXVI. P. 104. De Sc̄o Iacobo.

Euntes ibant ⁊ flebant intuentes ſ. ſ. *&c.*

Incip. The holi Proph̄e Dauið þe paſ king of Ierlm̄. fele hundred pintre er ure Drihten man bicome. and pere boren of þe holi maiden uþe Laſði. ſ M.
Expl. for he under-plantede fule cuſtumeſ of him ſelven. mid hiſ clenlich liflode. Spo þe agen alle to don. bode lerede ⁊ lepede. and mid faire lore underſtonden Godeſ porð. Quod nobiſ preſtet. qui ſcla. p. o. R. Amen.

XXVII. P. 109. De Sc̄o Lavrentio.

Qui parce ſeminat parce & metet. &. q. ſ. i. b. d. ⁊. m.

Incip. Ure Louerd Seinte Poul hegeſt alre lorðep after ure Helende ſelven ſpecð on þe holi boc. and mineȝeð erðer hodede. ⁊ lepede to Godeſ porðeſ and to pelðede.
Expl. And for hem bidden. and ure Louerd Ieſu Criſt for here bene giue hem hiſ bleſſinge. þæt iſ echeliche eroing. and bliſſe on heuene. Q. nobiſ preſtet qui ſecla per omnia Regnat. Amen.

XXVIII. P. 114. *Deſideratur Rubrica.*

Maria uirgo aſſumpta eſt ad ethereum thalamum. ⁊c̄.

Incip. On of holie priteſ þe ben reð her inne to dai bringen uſ blisfulle tiðingeſ of an edie Meiden. þe paſ iferen biſpuſed þe heuenliche Kinge.
Expl. Vre Laſði. S. m̄. alſe piſliche alſe hie þiſ an paſ houen into heuene. bere ure arende to ure Louerd Ihū Criſt. þæt he gife uſ eche bliſſe on heuene. Q. ipē. p̄. d. q. v. &. R. p. o. ſ. ſ. Am̄.

XXIX. P. 119. De Defvnctis.

Libera noſ Dñe de morte eterna, *&c.*

Incip. The lif holi man Iob þe þe Boc of ſpecð ⁊ ſeið. Erat uir ille ſimplex ⁊ iuſtuſ, *&c.* he paſ admod on porde. and rihtpiſ on dede. and godfruht on ðonke.
Expl. And alle þe ſinfulle þe forð ſende farene. and þæt faren ſhulen. and þæt men moten forebiden. ⁊ giue uſ alle on hene ne eche erðingſtoure. Qui u. ⁊. R. p o. ſ. ſ. Am̄.

XXX. P. 124. De Sc̄o Andrea.

Ambulanſ Ihc̄ iuxta mare Galilee, *&c.*

Incip. The holi Godſpel of þiſ dai ſpecð of ure Helend. and of tpo broðren. þæt on iſ. S. P ⁊ þæt oðer S. Andreu. and ſeið þæt ure Helende giede bi þe ſe.
Expl. Spo muchel muriðe iſ in þe bureh of heuene. þæt eie ne maig ſpo muchel biholden. ne lhiſten. ne here ðenchen. Ad quam noſ ducat. qui uite premia donat.

Digitized by Google

XXXI. P. 132. *Deſideratur Rubrica.*

Eſtote forteſ in bello. ȝ puȝnate cum antiquo ſerpente.

Incip. Thoſ ſeaȝe ȝorð þe ich nu here forð reah ſeiðe ure Drihten on hiſ holie Godſpelle. æt ſume ſele þe he puneðe lichamliche on eorðe.

Expl. ȝ alle þeſe ȝapneſ here noten on þiſ fihte togeneſ þe ealðe Neðre. þæt iſ alre manne ſo. þæt þe him moten ouercumen. ȝ habbe to meðe eche bliſſe. ȝ þæt enðeleſe kineriche. Quoð nob̄. preſtet qui ſecla per omnia reȝnat.

XXXII. P. 137. *Deſideratur Rubrica.*

Eſtote prudenteſ. ȝ uiȝilate in orationibuſ.

Incip. The heuenliche Kei-herðe Sainte Peter. iſeih þæt ure eldren hadden fele ſon. ȝ þe habbeð alſo. þe ben al to ſmiele on ſpikeðom.

Expl. he þinȝe uſ to ure Drihten. þæt he uſ ȝiue ſpiche ȝepſhipe. ȝ mihte þuſ to ȝakien. and uſ to biðen. and ȝiſe uſ bene tuðe. Qui uiuit ȝ reȝnat. per o. ſ. ſ. Am̄.

XXXIII. P. 143. *Deſideratur Rubrica.*

Qui uult uenire poſt me. abneȝet ſemetip̄ m̄. ȝ tollat crucem ſuam. ȝ ſequatur me.

Incip. Sori mai þe man ben þe beð on michele pope. ȝ me him more bihat. and mar and pile hit him leſten. Ac þe man mai ben bliðe þe me lebeð fram miche pope to michele pele.

Expl. And to beren ure Robe. þæt iſ ure lichameſ clenſinȝ. ȝ ure heorte reuſinȝe. and ſpo after him cumen. ȝ him folȝen. and mið him bileue. Quoð nob̄ preſtet qui uiuit ȝ R. p. o. ſ. s. Am̄.

XXXIV. P. 148. *Deſideratur Rubrica.*

Poſuerant Peccatoreſ laqueum mihi. ȝ. ð. m. t. n. erraui.

Incip. The ſinfulle haueð leið ȝune me to henten. and ich ne forlet þine boðe. Ure ſo fareð on hunteð. ȝ leiðȝune in a pilðerne to henten ðe ðeor þe puniet þer inne.

Expl. Eure beo mine eȝene opene to ure Drihten. for ic triſte þæt he ne nenȝ bi mine prihte. ac for hiſ milðe pille. of þiſ perſel ȝune mine fet breiten. ſpo ðo he ure alre þe liueð and rixleð. Amen.

XXXV. P. 156. *Deſideratur Rubrica.*

Eȝredietur uirȝa de radice Ieſſe. ȝc̄.

Incip. An ȝerð ſal ſpruten of Ieſſe more. and an bloſme ſtien of þare more. and uppe þare bloſme reſten þe holie ȝoſte. On þeſſe ſepe litele poreð lotieð fele ȝoðe poreð.

Expl. And he underſtoð holie Boc-loue. ȝc̄: Si pluſ ſçirem. pluſ ðicerem.

De hac Collectione ſic dicit Abrahamus Whelocus *in Adnotatione quadam fronte Cod. ſcripta*, Hic codex MS. fidem Proteſtantium in permultis, multum ornat. Legi & perlegi A. W.

IN BIBLIOTHECA AVLÆ S. TRINITATIS CANTABRIGIÆ.

Cod. MS. *in fol. grand. Regnante Henrico V. Anglorum Rege, à Monacho Abbatiæ S. Auguſtini exaratus, à viris Cll. Henrico Spelmanno, Gulielmo Somnero, Gulielmo Dugdalio & Georgio Hickeſio ſæpiſſime citatus. In eo continetur Hiſtoria Fundationis & Donationis Monaſterii S. Auguſtini, & Eccleſiæ Chriſti Cantuariæ, una cum exemplis Cartarum Regum, Principum, Archiepiſcoporum, &c. Bullarum Papalium, &c. inter quas habetur Wilhelmi I. Anglorum Regis Carta Litterarum Patentium de Saca & Socna, una & altera Saxonice & Latine.*

Præclarum hunc librum à me prædicandum cenſeo, quod in eo deſcribuntur Cod. quos S. Auguſtinus Epiſcopus Cant. ad ſe à Gregorio I. Papa miſſos (ut patet ex Bedæ Hiſt. Eccleſ. Joane Diacono, Henrico Huntinduneñſi, Gulielmo Thorne, & ex aliis plurimis Hiſtoricis) Monaſterio ſuo dedit, in quo, dum ſcriberetur hic Codex, ut probabile eſt, extabant, & extitere deinceps uſque ad tempus verſi & direpti ejuſdem Monaſterii, regnante Henrico illius nominis Octavo, Anglorum Rege.

Hæc Deſcriptio habetur fol. 5. his quæ ſequuntur Verbis. Ad quem Beatiſſimus Auguſtinus in tanto fuit ſuæ intimæ dilectionis & benevolentiæ radios adminiſtrans, ut quaſi tollens lapides grandes, lapides pretioſos in fundamentum templi; eadem ſacroſancta xenia & vivifica pignora quæ ſibi Beatiſſimus Gregorius per eundem tranſmiſit; tam in Vaſis ſacris, quam in Veſtimentis; tam in Ornamentis Eccleſiaſticis, quam in ſacerdotalibus Indumentis; tam in ſacris Reliquiis, quam in CODICIBVS plurimis, ad perpetuam rei memoriam libenti animo contulit. Et quia hæc eadem Ornamenta ut noſtra Religionis Primitiæ ſunt penſanda; quanta & qualia in præſenti penes nos habentur, ſub priſtinæ duxi dotationis Titulo deſcribenda.

DE LIBRIS.

1. Inprimis habetur in Librario, *Biblia Gregoriana*, in duobus Voluminibus, quorum primum habet Rubricam in primo folio, *de Capitulis libri Geneſeos.* Secundum Volumen incipit à *Prologo beati Ieronymi ſuper Yſaiam Prophetam.* In principio vero librorum, in eiſdem Voluminibus, inſeruntur quædam folia, quorum aliqua Purpurei, aliqua Roſei ſunt Coloris; quæ contra Lucem extenſa, mirabilem reflexionem oſtendunt.

2. Habetur etiam in eodem Librario, *Pſalterium* Auguſtini, quod ſibi miſit idem Gregorius; in cujus primo folio, incipiunt *Meditationes* quædam devotæ, taliter annotatæ. *Ecce quantum ſpaciatus ſum in memoria mea*, &c. uſque ad folium quintum, ubi incipit, *Omnis ſcriptura divinitus inſpirata*, & in altera parte ejuſdem folii eſt *Symbolum Apoſtolorum*, *Oratio Dominica.*, *Gloria in Excelſis*, & *Scs̄ Scs̄ Scs̄*. &c. In ſexto folio incipit *Palterium.* In fine vero ejuſdem Pſalterii ſunt *Ympni*, tam *Nocturnales* quam *Diurnales.* Primus Ympnus pro media nocte eſt iſte, *Mediæ noctis tempus eſt.* Secundus ad Gallicantum, *Eterne rerum Conditor.* Ad Matutinas, *ſplendor paternæ gloriæ.* Ad primam, *Venite fratres ocyus.* Ad tertiam, *Jam ſurgit hora tertia.* Ad ſextam, *Bis ternas horas explicans.* Ad nonam, *Ter hora terna volvitur.* Ad veſperas, *Deus creator omnium.* Ad completorium, *Te deprecamur Domine.* In xt̄ *Xpē qui lux es & dies.* Ympnus pro die Dominico, *Rex æterne Domine.* De Natali Domini Ympnus, *Intende qui regis Iſrael ſuper Cherubin, qui ſedes à patre effrē excita potentiam tuam & ueni.* Ac deinde ſequitur pro eodem Ympno. *Veni redemptor gentium*, uſque ad finem. In Paſcha Ympnus. *Hic eſt dies verus Dei.* In feſto Apoſtolorum Petri & Pauli, *Apoſtolorum paſſio.* De S. Johanne Evangeliſta, *Amore Chriſti nobilis.*

3. In Veſtiario etiam habetur *Textus Evangeliorum* in cujus principio x Canones annotantur. Et vocatur *Textus S. Mildredæ*, eo quod quidam Ruſticus in Thaneto ſuper eumdem Textum, falſum jurans, oculos amittere perhibetur.

4. Eſt etiam & aliud *Pſalterium* ſuper Tabulam magni Altaris poſitum. Quod habet exterius Imaginem Xp̄i Argenteam planam, cum quattuor Evangeliſtis. In hujus Pſalterii primo folio Incipit, *Omnis ſcriptura Divinitus Inſpirata.* In tertio folio, Incipit *Epiſtola Damaſi Papae ad Ieronimum*, & in fine Verſus ejuſdem

Digitized by Google

ejuſdem *Damaſi*: ac deinde *Epiſtola Ieronimi ad Damaſum cum Ieronini Verſibus.* Deinde in quarto folio, *De origine Pſalmorum*, in cujus fine diſtinguit Pſalterium in quinque libros. Primus liber finit Pſalmo XL. videlicet *Beatus qui intelligit*, qui ſic habet, *Fiat, fiat.* Secundus Liber à Pſalmo LXXI. videlicet, *Deus judicium tuum*, qui ſic habet, *Fiat, fiat.* Tertius liber à Pſalmo LXXX. videlicet, *Miſericordias Domini*, qui ſic habet, *Fiat, fiat.* Quartus liber à Pſalmo CV. videlicet, *Confitemini.* qui ſic habet, *Fiat, fiat.* Quintus liber à Pſalmo CL. videlicet, Laudate *Dominum de Cœlis*, qui ſic habet, *Omnis Spiritus laudet Dominum.* In quinto folio ejuſdem Pſalterii, ſequitur Expoſitio de *Alleluia*, ſecundum Hebræos, Caldæos, Syros & Latinos. Item Interpretatio *Gloriæ* apud Chaldæos. Item Interpretatio *Pſalmi* CXVIII per ſingulas litteras. In ſexto folio ſequitur quando *Pſalli* vel *Legi* debeat, quo modo *Ieronimus* ſcribit. Item *Ordo Pſalmorum per A B C D.* In ſeptimo folio de *litteris Hebræis* quæ in Pſalterio ſcribuntur. In octavo folio, *Interpretatio Pſalmorum* uſque folium undecimum, ubi Incipit *Textus Pſalterii*, cum ymagine Samuelis Sacerdotis. Et in fine ejuſdem Pſalterii, ſunt *Ympni de Matutinis, de Veſperis*, & *de Dominico die*, ſicut in alio Pſalterio prænotato habentur.

5. Item in Librario habetur alius *Textus Evangeliorum*, in quo X Canones præponuntur, cum Prologo qui ſic incipit *Prologus Canonum.*

6. Item ſuper Tabulam Magni Altaris, ponitur Liber cum Ymagine Xpī erecta, argentea, & dextra Benedicente; in quo continetur *Conflictus Apoſtolorum Petri & Pauli cum Simone Mago, & Paſſio eorundem.* Item *Paſſio S. Andreæ Apoſtoli. Item Paſſio S. Jacobi. Paſſio S. Thomæ Apoſtoli. Paſſio S. Bartholomæi Apoſtoli. Paſſio S. Matthæi Apoſtoli & Evangeliſtæ. Paſſio SS. Apoſtolorum Simonis & Judæ. Vita S. Johannis Apoſtoli & Evangeliſtæ.*

7. Item eſt alius Liber poſitus ſuper eamdem Tabulam Magni Altaris, qui habet exterius, Ymaginem Divinæ Majeſtatis Argenteam Deauratam, cum lapidibus Criſtallinis & Berillis per circuitum poſitis: in quo continetur *Paſſionarium Sanctorum*, incipiens à S. Apollinare, & finiens in paſſione Sanctorum Martyrum Simplicii, Fauſtini & Beatricis.

8. Item ſuper eamdem Tabulam ad Magnum Altare, ponitur Liber cujus exterior Apparatus habet unū magnum Berillum in medio, cum pluribus aliis lapidibus Criſtallinis ex omni parte; in quo continetur *expoſitio ſuper Epiſtolas & Evangelia à Dominica III. poſt Octavas Paſchæ, uſque ad Dominicam IV. poſt Octavas Pentecoſtes.* Et hæc ſunt Primitiæ Librorum totius Eccleſiæ Anglicanæ.

Horum venerandorum Codicum Biblia Gregoriana, Duobus Voluminibus ſcripta, agmen ducunt, quæ quidem Biblia ſacra non ita pridem in Anglia extitiſſe, docet Petitio Apologetica Catholicorum (uti ſeſe appellant) Laicorum Jacobo I. Magnæ Britanniæ Rege, menſe Julio, A. D. 1604 exhibita; in qua habentur hæc verba, **The very Original Bible, the ſelf ſame Numero which S. Gregory ſent in with our Apoſtle S. Auguſtine, being as yet preſerved by Gods ſpecial providence:** *quæ quidem verba citantur à D. D. Sutcliſo in Reſponſione ſua ad eandem Petitionem Apologeticam, pag. 87.*

Codicem ſecundum, ſcil. Pſalterium, nondum diligenter perſcrutatus vidi.

Codices Tertium & Quintum, nempe Libros Evangeliorum, utroſque adhuc, etſi mutilos, extare arbitror. Hunc in Bibliotheca Bodleiana quæ eſt Oxoniæ; illum, Iconibus Hiſtoricis ornatum, in Bibl. C. C. C. C. Etenim uterque Codex vetuſtatem priſcorum ſeculorum redolet: uterque litteris Majoribus & Rotundioribus Romanis exaratus, quæ à litteris idgenus Anglo-Saxoni is multum diſcrepant; utriuſque tum Membranæ tum Atramentum exteri Opificii; In utroque extabant X *Canones Euſebiani, ſiquidem in Margine paſſim inveniuntur Notæ & Numeri ad eos pertinentes: Utrumque in Angliam ante annos octingentos advectum, oſtendunt diſtinctiones & Emendationes Cod. Bodleiani in Saxonica manu vetuſta ſcriptæ, & Teſtamentum Ealhburgæ (in Cod. C. C. C. C.) circa annum* 850 *factum, quo recenſentur quæ ipſa dedit Legata Abbatiæ S. Auguſtini, ad quam olim pertinuit hic Codex. Quidni ergo affirmem utrumque Codicem eſſe antiquiſſimos iſtos canitie ſua venerandos quos in Eccleſiæ Anglo-Saxonicæ incunabulis, ad S. Auguſtinum mittendos curavit B. Papa Gregorius?*

Codex Quartus, ſcil. Pſalterium, videtur deperditus. Extat tamen in Bibliotheca Cottoniana VESPAS. A. I. *Pſalterium D. Hieronymi Romanum, litteris Majoribus Anglo-Saxonicis mille abhinc annis exaratum, in quo habentur litteris itidem majoribus, ſed peregrinis, ante Pſalmos, ea omnia, eodemque ordine, quæ in hoc Cod. Gregoriano ſcripta eſſe dicuntur. Unde alterum alterius Apographum fuiſſe facile credo.*

Codex Sextus, Septimus & Octavus, nondum mihi comparuerunt. Eorum autem plurima videntur extare in Bibliothecis Apographa vetuſta. Quin & Sextus ille Codex videtur proceſſu temporis Saxonice verſus, quippe quod in Homiliariis Saxonicis eædem Paſſiones, &c. inveniuntur: & forte idem dicendum eſt de ſeptimo volumine.

Hos Codices dicit Annalium ſcriptor Primitias eſſe Librorum totius Eccleſiæ Anglicanæ; *cui non inficias ibo, modo meminerit Lector Φιλαλήθης Auguſtinum ſecum in Angliam protuliſſe Gregorii Magni Librum de Cura Paſtorali, ſicuti teſtatur Præfatio Poetica Ælfredi Regis Verſioni ſuæ hujuſce Operis præmiſſa. Denique, notet Lector eruditus, hunc Codicem inſignem in fronte ſic notatum eſſe*, Liber iſte quondam ſpectavit ad Cœnobium beatorum Apoſtolorum Petri & Pauli, ſive Auguſtini juxta muros civitatis Cantuariæ. Ipſo autem Monaſterio ſub regimine Regis Henrici Octavi ſublato, boniſque omnibus Monachorum ſpoliatis, & in uſum Regium converſis: idem liber fortuito pervenit ad manus Magiſtri Roberti Haer, qui dedit eundem Collegio ſive Aulæ S. Trinitatis Cantab. ibidem tuto & ſecure cuſtodiendum. Hac tamen conditione, ut ſi impoſterum (favente Deo) Monaſterium illud reedificari contigerit; Tunc Magiſter & Socii Collegii ſive Aulæ S. Trinitatis prædictæ, eundem librum Monachis ejuſdem cœnobii reſtitui facerent.

Digitized by Google

CATALOGUS

Cod. MSS. *Anglo-Saxonicorum*

BIBLIOTHECÆ REGIÆ,

Quæ eſt in Ædibus *D. Jacobi*,

JUXTA

WESTMONASTERIUM.

CODEX Membranaceus in fol. min. ſeptingentis adhinc annis ſcriptus, quondam peculium T. Cardinalis Ebor. *i. e.* Thomæ Wolſæi, *magni illius litterarum fautoris, qui nomen ſuum binis quæ præmittuntur Codici foliis inſcripſit. Ea autem folia fragmentum continent Canonum Euſebianorum qui olim ad quendam Evangeliorum Codicem pertinebant, Latinè litteris Rotundioribus Anglo-Saxonicis, mille fere abhinc annis ſcriptum.*

Quod autem attinet ad ipſum Cod. noſcat Lector, in eo contineri uberrimam Homiliarum Saxonicarum meſſem, ex libris Ælfrici *deſcriptam, ut ex eorum Titulis qui ſequuntur conſtat.*

I. fol. I. Incip lib̄. Catholicorum Sermonum Anglice ī anno primo.

Primus ſermo de initio Creaturæ.

Incip. An angin iſ ealra þinga. *Vide ſupra, pag.* 1.

II. fol. 6. VIII. KL̄. IANVARII. NATIVITAS DN̄I.

Incip. Se ſýlla∂ to þriýmminge eorþer ſcleafan. *Vide ſupra, pag.* 19.

III. fol. 10, b. VII. KL̄. IANVARII. PASSIO BEATI STEPHANI PROTOMARTIRIS.

Incip. Se þæ∂a∂ on ∂ære Bec þe iſ ſcehaten Actus Apoſtolorum. *Vide ſupra, pag.* 9.

IV. fol. 15, b. VI. ID̄. IANVARII. ASSVMPTIO SC̄I IOHANNIS APL̄I.

Incip. Iohannes ſe Godſpellere Criſtes ∂ýrling ſeaſ∂ on ∂ýſum dæge. *Vide ſupra, pag.* 9.

V. fol. 22. V. KL̄. IANVARII NATALE INNOCENTIVM INFANTVM.

Incip. Nu to dæg iſ Godes Gelaþung ſceond ealne ymbhſeſt. *Vide ſupra, pag.* 10.

VI. fol. 26. b. KL̄. IANVARII. OCTABAS ET CIRCVMCISIO DN̄I.

Incip. Se Godſpellere Lucas beleac þiſ dæghwilice Godſpel. *Vide ſupra, pag.* 10.

VII. fol. 31. VIII. ID̄. IANVARII. EPIPHANIA DN̄I.

Incip. Men ∂a leoſeſtan. nu ſom ſeafum dagum. *Vide ſupra pag.* 10.

VIII. fol. 37. DOM̄C. III. POST EPIPHANIA DOMINI.

Cum deſcenderet Ihſ̄ de monte. ſecute ſunt eum turbe multe. et reliq.

Incip. Matheus ſe eadiga Godſpellere awrat. *Vide ſupra, pag.* 10.

IX. fol. 41, b. IIII. NON̄. FEBRVARII. PVRIFICATIONE SC̄AE MARIAE.

Poſtquā impleti ſunt dies purgationis MARIAE. & Reliq.

Incip. God bebeah on ∂ære ealdan æ. *V. ſup. p.* 11.

X. fol. 47, b. DOM̄C. IN QVINQ̄GESSIMA.

Aſumpſit Ihſ̄ duodecim diſcipulos ſuos. & rel.

Incip. Hes iſ ſcewæd on ∂iſum Godſpelle. *V. ſ. p.* 12.

XI. fol. 52, b. DOM̄C IN QVADRAGESSIMA.

Ductus eſt Ihſ̄ in deſertum ab ſpū̄. & rel.

Incip. Ic polde eop tnahtnian þiſ Godſpel. *Vide ſupra, pag.* 31.

XII. fol. 58. DOM̄C IN MEDIA QVADRAGESIMA.

Abiit Ihſ̄ tranſ mare Galilee. & reliq.

Incip. Sæ Hælend ſeſde ofer þære Galileiſcan ſæ. *Vide ſupra, pag.* 32.

Notandum, quod ad hæc verba Giſ hwa ſmeað hwæt ſe Moyſes wæne, *&c.* adſcribitur hac notula.

Deoſ nacu (ſcent) ſullicon on ð(one) oðre bec. ⁊ þ . . . ſonbudon on (þiſ)ſere. þýlæſ þe h . . . þiſýt þince giſ . . . . on æghwilce bec b . . .

XIII. fol. 62. VIII. KL. APRL̄. ADNVNTIATIO SC̄Æ MARIÆ.

Miſſus eſt Gabrihel angelu a deo. & rel.

Incip. Une ſe ælmihtiga Scyppend. ſe þe. *V. ſ. p.* 11.

XIV. fol. 67. DOMINICA PALMARVM.

Incip. Criſtes þrowung þæſ ſcewæd nu beforan uſ. *Vide ſupra, pag.* 11.

Ciriclice þeawaſ ſonbeodað to ſecgenne ænig Spell on ðam þrim Spig-dagum.

XV. fol. 72, b.

Digitized by Google

XV. fol. 72, b. DOMC PASCÆ.

Maria Magdalene et Maria Iacobi. & reliqua.

Incip. Oft ge gehýrdon ymbe þæs Hælendes æriste. *Vide supra, pag.* 13.

XVI. fol. 70, b. DOMC. I. POST PASCÆ.

Cum esset seno die illa unus sabbatorum. & rel.

Incip. Æfter þæs Hælendes æriste særon. *Vide supra, pag.* 14.

XVII. fol. 79, b. DOMC SCDA POST PASCA.

Ego sum pastor bonus. & reliqua.

Incip. Dis Godspel þe nu genæh sæs. cwyð. *Vide supra, pag.* 14.

XVIII. fol. 81, b. IN LETANIA MAIORE.

Incip. Das dagas sind gehatene Letaniæ. *V. s. p.* 1.

XIX. fol. 87. FR. III. DE DOMINICA ORATIONE.

Incip. Se Hælend Crist sýðdan he. *V. sup. p.* 2.

XX. fol. 93. FR. IIII. DE FIDE CATHOLICA.

Incip. Ælc Cristen man sceal. *Vide supra, pag.* 2.

XXI. fol. 99. IN ASCENSIONE DNI.

Incip. Lucas se Godspellere us manode ón þissere Pistol-gedinge þus cwehende. *Vide supra, pag.* 3.

XXII. f. 104, b. IN DIE SCO PENTECOSTEN.

Incip. Fram þam halgan Eastertidlican dæge. *Vide supra, pag.* 3.

XXIII. fol. 110, b. DOMC. II. POST PENTECOSTEN.

Homo quidam erat diues et induebatur purpura. et reliq.

Incip. Se sealdende Dryhten sæde þis Bigspel. *Vide supra, pag.* 3. hic autem in Cod. MS. folia desunt nonnulla, usque ad partem posteriorem Homil. quæ sic Incip. Ðæt halige Godspel us sægð Geneatan, *&c.* & sic

Expl. Gastes. on ealra worulda woruld. AMEN. *Vide supra, pag.* 4.

XXIV. fol. 118. VIII. KL. IVLII. NATIVITAS SCI IOHANNIS BAPTISTAE.

Incip. Se Godspellere Lucas awrat on Cristes-bec *Vide supra, pag.* 4.

XXV. f. 123, b. III. KL. IVLII. PASSIO APOSTOLORVM PETRI ET PAVLI.

Venit Ihs in partes Cæsareae Philippi. et rel.

Incip. Matheus se Godspellere awrat on ðære Godspellican gerednysse. *Vide supra, pag.* 4.

XXVI. fol. 125, b. DE PASSIONE APLORVM.

Incip. Se sýlfða æfter þýsum Godspelle. *V. s. p.* 4.

XXVII. fol. 130. PRIDI KL. IVLII. NATALE SCI. PAVLI APLI.

Dix Simon Petrus ad Ihm. ecce nos reliquimus omnia. & reliq.

Incip. Godes gelaðung wunaþ þysne dæg. *V. s. p.* 4.

XXVIII. fol. 135, b. DMC. XI. POST PENTECOSTEN.

Cum adpropinquasset Ihs Hierusalem. uidens ciuitatem.

Incip. On sumere tide þæs se Helend sagende. *Vide supra, pag.* 5.

XXIX. fol. 141. IIII. ID. AVGVSTI. PASSIO SCI LAVRENTII.

Incip. On Decies dæge þæs sæl-hreopan Caseres *Vide supra, pag.* 16.

XXX. fol. 148. XVIII. KL. SEPTEMBRIS. ASSVMPTIO SCÆ MARIÆ VIRGINIS.

Incip. Hieronimus se halga Sacerd. *V. sup. pag.* 21.

XXXI. fol. 154, b. VIII. KL. SEPTEMBRIS. PASSIO SCI BARTHOLOMEI APLI.

Incip. Sýnd þritegum gecwæð þæt þrý Leod-scýras. *Vide supra, pag.* 21.

XXXII. fol. 162. IIII. KL. SEPTEBRIS. DECOLLATIO SCI IOHANNIS BAPTISTE.

Misit Herodes et tenuit Iohan. & rel.

Incip. Mancus se Godspellere awrat on Cristes-bec. *Vide supra, pag.* 41.

XXXIII. fol. 167. DOMC. XVII. POST PENTECOSTEN.

Ibat Ihs in ciuitatē que uocatur Naim. & Reliq.

Incip. Une Dryhten sende to sumere bysne. *Vide supra, pag.* 6.

XXXIV. fol. 171. III. KL. OCTOBRIS. DEDICATIO ECCLESIE SCI MICHAELIS ARCHANGELI.

Incip. Manegum is cuð seo halige stow scē Michaeles. *Vide supra, pag.* 24.

XXXV. fol. 177, b. DOMINICA. XXI. POST PENTECOSTEN.

Loquebatur Ihs cū discipulis suis in parabolis dicens.

Incip. Dryhten sæs sprecende on sumere tide. *Vide supra, pag.* 6.

XXXVI. fol. 184. KALENDE NOVEBRIS NATALE OMNIV SCORVM.

Incip. Halige lareowas dædon þæt seo gelearsulle gelaðung. Alii Codd. hanc Hom. in duas dividunt partes, quarum posterior, ut supra videre est. p. 8. sic.

Expl. 7 mid halgum gaste á on ecnysse. AM.

XXXVII. fol. 190. VIII. KL. DECEBRIS NATALE SCI CLEMENTIS MARTIRIS.

Incip. Men þa leorsotan. eowen geleafa bið ðe trumpa. *Vide supra, pag.* 8.

XXXVIII. fol. 197. II. KL. DECEBRIS. NATALE SCI ANDREÆ APOSTOLI.

Ambulans Ihs iuxta mare Galileæ. & rel.

Incip. Crist on sumere tide sende pis þæne Galileiscan fær. *Vide supra, pag.* 9.

XXXIX. fol. 200, b. PASSIO.

Incip. Se Apostol Andreas æfter Cristes þrowunge

Hujus Homiliæ extat conclusio duplex, ut & in all. Codd. AMHN, se cweð. & á on ecnysse AM.

Digitized by Google

XL. fol. 205. DOM̄C. I. IN ADVENTV DOMINI.

Incip. Ðiſeſ dæġes ꝑenunġ ⁊ ꝓiſſene tide mæꝑð. *Vide ſupra, pag.* 8.

XLI. fol. 207, b. DOMINICA. II. IN ADVENTVM DOMINI.

Eꝑunt ſiġna in Sole & Luna & Stelliſ. & - - -

Incip. Se Godſpellene Lucaſ aꝑnat on ꝑýſum dæġ-ꝑenlicum Godſpelle ꝑ ure Dryhten. *V. ſup. p.* 8.

EXPLICIT HIC LIBER.

Sequuntur ſcripta quædam Latina, recentiori manu, quæ prætermitto.

Codex Membranaceus in Quarto octingentis, ut videtur, annis abhinc, i. e. *circa tempora Ælfredi Regis, exaratus, & à Guilielmo Somnero, ut ipſe in Lexico dicit, deſcriptus, & ab eo ſub Titulo* LIBRI MEDICINALIS *ſæpiſſime citatus Tribus conſtans partibus, quarum ſingulis præmittuntur Capitula, quæ heic ordine ſequuntur.*

Pars Prima.

I. LÆCE-DOMAS ꝓiꝺ eallum uncꝑýmneſſum Heaꝑoſ. and hꝑanan eallef ġehealſeſ Heaꝑoſ ece cume. ⁊ clæſnunġe. ⁊ ſſelinġ ꝓiꝺhꝑū ⁊ ġilliſtꝑū to heaꝑoſ hælo. and hu mon ſcule ġeꝺꝑocenef heaꝑoſ tiliġean ⁊ ġiꝼ ꝑ bꝑæġen ut ſie.

II. Læce-ꝺomaſ ꝓiꝺ eallū tieꝺenneſſum Eaġena. Ꝓiꝺ Eaġna miſe ġe ealꝺeſ ġe ġeonġeſ manneſ. ⁊ hꝑanan ꝑ cume. and ꝓiþ Flie and ꝓiþ eaġna teaꝑum. and ꝓiꝺ ꝑeme on eaġum. ꝓiꝺ æſmelum. ⁊ ġiꝼ mon ſæꝑ eġe ſie. Ꝓiꝺ Poccef on eaġum. and ꝓiꝺ ġeꝼiſom. and ꝓiꝺ ꝑýꝑmum anġæġum ⁊ eaġ-ſealſca ælceſ cýnneſ.

III. Læce-ꝺomaſ ꝓiꝺ eallū Eaꝑena ece. ⁊ ſaꝑe. Ꝓiꝺ eaꝑena ꝺeaſe. ⁊ ꝓiꝺ ýſelꝑe hlýſte. and ġiꝼ ꝑýꝑmaſ on eaꝑan ſýn. ⁊ ꝓiþ eaꝑ-picġaſ. and ġiꝼ eaꝑan ꝺýnien. ⁊ eaꝑ-ſealſe ælceſ cýnneſ.

IV. Læce-cꝑæſtaſ ꝓiþ Healſġunꝺe. ⁊ hu þu meahte ġecunnian hꝑæþeꝑ hit Healſġunꝺ ſie. ⁊ ꝑ ſio aꝺliġ tꝑeġea cýnna. oþeꝑ on þam ġeaġle oþeꝑ on þæꝑe ꝺꝑiotan. Ꝓýſt-ꝺꝑenc and Sealſ ꝓiþ þon. and ꝓiꝺ Ceacena-ſſýle. ⁊ ꝓiꝺ Speoꝑcoꝑe and Geaġleſ-ſſýle.

V. Læce-ꝺomaſ ġiꝼ manneſ Muð ſaꝑ ſie ġetýꝺneꝺ. and ꝓiþ ġebleġnaꝺꝑe Tunġan Muþ-ſealꝼ ꝓiþ þon ilcan. Ꝓiꝺ ſulum onoꝺe. III. Læceꝺom̄.

VI. Læceꝺomaſ ꝓiꝺ Toþ-pæꝓice. and ġiꝼ Ꝓýꝓm toþ ete. and Toþ-ſealſa. Eꝼt ꝓiꝺ þam uſeꝑan toþ-ece. and ꝓiꝺ þam niſeꝑꝑan.

VII. Læceꝺom ġiꝼ mon Bloꝺ hꝑæce.

VIII. Læce-ꝺomaſ ꝓiꝺ Blæce on and ſlitan and Bꝑiꝑ ꝓiþ þon ilcan. ⁊ ſelꝼ ealꝑa ꝼeoꝑeꝑ.

IX. Læce-ꝺomaſ ġiꝼ men ýꝑne Bloꝺ oꝼ Nebbe. eꝼt Bloꝺ-ſetena ġe on to binꝺanne ġe on eaꝑe to ꝺonne. ġe hoꝑſe ġe men ealꝑa. X.

X. Læce-ꝺom ꝓiþ ġeꝑnoꝺe. and ꝓiþ Ge-poſum.

XI. Læce-ꝺomaſ ꝓiþ ꝑaꝑum Ꝓeoloꝑum.

XII. Læce-ꝺom ꝓiþ Ꝓeam-muþe. ⁊ ꝓiꝺ Ceolan-ſſýle þꝑý Læce-ꝺomaſ.

XIII Læce-ꝺom ꝓiꝺ Heꝑ-ſceaꝑꝺe.

XIV. Læceꝺom ꝓiꝺ Sceaꝺan.

XV. Læceꝺomaſ ꝓiþ Hꝑoſtan hu he miſſenlice on man becýmð. and hu hiſ man tiliam ſcýle and Ꝓýſt-ꝺꝑencaſ ꝓiþ Hꝑoſtan. ⁊ ꝓiþ Anġbꝑeoſte. ⁊ ꝺꝑýġum Hꝑoſtan enꝺleſan Cꝑæſtaſ.

XVI. Læceꝺomaſ ꝓiꝺ Bꝑeoſt-pæꝓice. IIII. Cꝑæſtaſ.

XVII. Læceꝺomaſ ꝓiꝺ Heoꝑt-pæꝓice. V. Cꝑæſtaſ.

XVIII. Læce-ꝺomaſ ꝑiꝺ þam miclan Gicþan. ⁊ hu he cýmð oꝼ acoloꝺū maġan oþþe to ſſiþe hatum oꝺꝺe oꝼ to micelꝑe ſýlle oþþe læꝑneſre. oþþe oꝼ ýſelꝑe ꝑetan ſhitenꝺꝑe. ⁊ hu hiſ mon tilian ſcýle ꝓiꝺ ælc þaꝑa.

XIX. Læce-ꝺomaſ ꝓiþ plættan tꝑeġen æþele.

XX. Læce-ꝺomaſ ꝓiþ Sculꝺoꝑ-pæꝓice. III. Cꝑæſtaſ.

XXI. Læce-ꝺomaſ ꝓiþ þæꝑe ſſiꝺꝑan ſiꝺan ſaꝑe. and þæꝑe ꝓineſtꝑan ſýx Cꝑæſtaſ.

XXII. Læce ꝺomaſ ꝓiꝺ Lenꝺen-ece ꝼeoꝑeꝑ.

XXIII. Læce-ꝺomaſ ꝓiꝺ ꝼeohlece tꝑeġen. and an ꝓiþ þon ġiꝼ ꝼeoh ſlapan.

XXIV. Læce-ꝺomaſ ꝓiþ Cneoꝑ-pæꝓice. and ġiꝼ cneoꝑ ſaꝑ ſie.

XXV. Læce-ꝺomaſ ꝓiꝺ Scancena ſaꝑe. ⁊ ġiꝼ Scancan ꝼoꝑaꝺe ſýnꝺ oþþe oþeꝑ lim ꝼeoꝑeꝑ Cꝑæſtaſ. and hu mon ſſelcean ſcýle.

XXVI. Læce-ꝺomaſ ġiꝼ Sin ſcþince. ⁊ æſteꝑ þam ſie ſaꝑ oꝺꝺe ſſelle. oꝺꝺe ġiꝼ monneſ ꝼot to hommum ſcþimme ⁊ ſcþince. and ġiꝼ Sino clæppe-te. and cꝑaciġe. ealleſ ꝼeoꝑeꝑ Cꝑæſtaſ.

XXVII. Læce-ꝺomaſ ꝓiþ Fot-ece. oþþe oþneſ limeſ. oþþe ꝼota ġeſſelle ꝼoꝑ miclan ġanġe. VI. Cꝑæſtaſ.

XXVIII. Læce-ꝺomaſ ꝓiþ Ban-ece ⁊ Sealꝼ and Dꝑenc, þꝑý Cꝑæſtaſ þæſ ſýnꝺ,

XXIX. Læce-ꝺomaſ ġiꝼ manneſ Getaſa beoþ ſaꝑe oꝺꝺe aþuncene. þꝑý Cꝑæſtaſ.

XXX Læce-ꝺomaſ ꝓiþ Æcel-man. ⁊ ꝓiꝺ ꝺon þe men acale þæt ſel oꝼ þam ꝼotum.

XXXI. Læce-ꝺomaſ ꝓiþ ælcum heaꝑꝺum þinġe oꝺꝺe ſſýle oꝺꝺe ġeſſelle ⁊ ꝓiþ ælcꝑe ýſelꝑe ſſellenꝺꝑe pæꝑan. ⁊ ꝓiþinnan ġe ſýꝑſtmeꝺum ġe ſſelle. þā þe ſýnꝺ oꝼ ſulle oꝺꝺe oꝼ ſlæġe. oꝺꝺe oꝼ hꝑýſca hꝑilcum. and ꝓiþ ſſiꝺꝺe ꝼæꝑlicum ſſýlum. and ꝓiþ ꝺeaꝺum ſſýlum. and ſealꝑæ. and ꝺꝑencaſ. and ſſeþinġe. and bæþ ꝓiþ eallum lichoman ſſýlum ealꝑa læceꝺoma tꝑam læſ þꝑittiġ.

XXXII. Læce-ꝺomaſ ꝓiꝺ þam ýſlan Blæce. hu man þa ſealꝑa. and baþu and ꝺꝑencaſ ꝓiþ ðon ſýncean ſcýle and ꝓiþ hꝑeoꝑumlice. and ꝓiꝺ aꝺeaꝺeꝺumlice bæþ and ſealꝑa ꝓiþ þon-bæþ ⁊ ſealꝑa ⁊ ꝺꝑencaſ ꝓiꝺ þam miclan hice and ſſile. ealleſ ꝓiſtýne læceꝺomaſ.

XXXIII. Læce-ꝺomaſ and Dꝑencaſ and Sealꝑa and Leġna ꝓiꝺ Sꝑinġe ġe aꝺeaꝺeaꝺum. ġe unꝺeaꝺeꝺum. VIII. cꝑæſtaſ.

XXXIV. Læce-ꝺom ġiꝼ Næġl ſý oꝼ hanꝺa. and ꝓiꝺ anġ Næġle. and ꝓiþ Ꝼeaꝓiġ-bꝑæꝺan.

XXXV. Læce-ꝺomaſ micle and æþele be Aſſeaꝑteꝺum and aꝺeaꝺeꝺumlice. ⁊ hꝑanan ꝑio aꝺle cume. and hu hiſ mon tilian ſcýle ġiꝼ ꝑ lic to þon ſſiþe aꝺeaꝺiġe ꝑ þæꝓ ġeſelneſ on ne ſý. and hu mon ꝑ ꝺeaꝺe bloꝺ aꝓeġ ꝓenian ſcýle. and ġiꝼ him-mon lim oꝼ-ceoſiꝑan ſcýle. oꝺꝺe ſýn on-ſettan. hu ꝑ mon ðon ſcýle. Bꝑiꝑaſ and Dꝑenceaſ and Sealꝑa ꝓiꝺ ðæꝑe aꝺle.

XXXVI. Læce-ꝺomaſ ꝓiꝺ þæꝑe aꝺle hæt Cꝑncul. ⁊ aꝺl-bꝑiꝑ. and ꝺꝑencaſ and ſealꝑa ꝑ ꝑ ſſiþe ſneonu aꝺl and heꝓ ſeꝳh hꝑilene mete oꝺꝺe ꝺꝑincan mon ſcýle on þæꝑe aꝺle ſoꝓġan.

XXXVII. Læceꝺomaſ ꝓiþ ðon ġiꝼ mon ne mæġe hiſ Micġean ġehealꝺan. ⁊ þæꝑe ġeꝑealꝺ naġe. ⁊ ġiꝼ he ġemiġan ne mæġe. and ġiꝼ he bloꝺe Miġe. ⁊ ġiꝼ ꝓiꝼ on þon teꝺꝑe ſie. XIV. læce-ꝺomaſ.

XXXVIII. Læce-cꝑæſtaſ and Dolġ-ſealꝑa ⁊ Dꝑencaſ ꝓiþ eallum Ꝓunꝺum and Clænſunġum on ælce ꝓiſan ġe ꝓiꝺ ealꝺꝑe ſunꝺe to-bꝑocenꝑe. and ġiꝼ Ban-Bꝑýce on heaꝑoꝺe ſie. ⁊ ꝓiꝺ Hunꝺeſ-ſlite. and ꝺolġ-ſealꝼ ꝓiꝺ lunġen. and ꝓiꝺ innan ſunꝺe Sealꝼ. and Sealꝼ ġiꝼ þu naꝺe ꝓille lýtle ſunꝺe lacnian. and ġiꝼ mon miꝺ ꝑene ġeſunꝺoꝺ ſie. oþþe miꝺ Tꝑeoꝑe ġeſleġen. oꝺꝺe miꝺ Stane. ⁊ eꝼt Sealꝑa ġiꝼ men ſie lim oꝼ lime oꝼ-aſleġen Fiŋġeꝑ oꝺꝺe Fot oꝺꝺe Hanꝺ. oꝺꝺe ġiꝼ meah ute ſie. ⁊ ġiꝼ Dolh ſuliġe ealꝑa ſham ſhuman ſeoꝑeꝑ ⁊ þꝑittiġ læce-ꝺoma.

XXXIX. Læceꝺomaſ ꝓiꝺ ælceſ cýnneſ Omū and on ſeallū and Ban-coþum. Ꝓiþ ut-ableġneꝺum omum and ꝓiþ Omena ġebeꝑſte. and ꝓiꝺ Omum oꝼeꝑ hatum. and ꝓiꝺ ꝑeonꝺum Omum ꝑ ſ ſie Dꝑencaſ and ſealꝑa ꝓiꝺ eallum Omum ealꝑa tꝑam læſ þꝑittiġ.

XL. Læce-

Digitized by Google

XL. Læce-bomaſ ⁊ Dnencaſ and Sealfa þiþ Pox-able. ealna ſýxe.
XLI. Læce-bomaſ þný æþele þiþ innan Omfealle and Omum.
XLII. Læce-bomaſ þiꝺ ðæne Geol-þana-able ⁊ Stanbæþ and þiþ Geal-able. ſio cýmꝺ oþ þæne Geol-þan-able. ſio biþ abla nicuſt a bitenaꝺ ſe lichoma eall ⁊ aȝeolpaꝺ ſþa ȝoꝺ Geolo ȝeoluc.
XLIII. Læce-bomaſ þiꝺ Fæten-bollan
XLIV. Læce-bomaſ þiꝺ Cancen-able. þ is Bite. and ſmenenefſa. ⁊ ȝealf ȝeopen Cnæftaſ.
XLV. Læce-bomaſ and Dnencaſ þiþ ælcum Attne. þiꝺ Næꝺnan ſlegȝe. ⁊ bite. and ſlite. and ſiþþon ȝiſ mon Atten ȝeþicȝe. and þæſ halȝan Cniſtes þegnes Iohannes ȝebeꝺ and ȝealꝺon and eac oꝺen Scyttiſc ȝecoſt ȝealꝺon ȝehfæþen þiþ ælcum Attne. Fiþ fleoȝenꝺum Attne ⁊ ſſýle and ꝺeopum Dolȝum. ȝiſ hpa ȝeꝺnince Fýnm on fætene. þiþ þon Læceꝺomaſ. and ȝiſ mon fonꝺboꝺen ſie. ealleſ. xx. Cnæfta þiꝺ Attne.
XLVI. Læce-bomaſ ȝiſ ana þýnm on men ſeaxe Sealf. Dnenc and Clam þiþ þon. v. læce-bomaſ þæſ ſint.
XLVII. Læce-bomaſ ⁊ ꝺnencaſ and ſealfa þiꝺ Ðeoſnaꝺlum moniȝeſ cýnneſ. þa betſtan þiþ Ðeoſnþýnme on fet. XII. ealna þiþ Ðeoſnaꝺlum.
XLVIII. Læce-bomaſ þiþ þam þýnmum þe innan eȝlaꝺ monnum. ⁊ þiþ þýnmum þe on Cilꝺa mónþe beoþ and þiþ cilꝺa Innoꝺ-ſaſe. ealna Cnæfta.
XLIX. Læce-ꝺom on ſunꝺſon anlipiȝ þiꝺ þam ſmalan Fýnman.
L. Læce-bomaſ þiþ Hanꝺ-þýnmum and Deaþ-þýnmum. and ȝiſ Fýnm hanꝺ ete. Feax-ſealf þiþ Hanꝺþýnme. ſýx Cnæftaſ ealna.
LI. Læce-bomaſ þiþ Fýnmum þe monneſ ſlæſc etaþ. IV. piſan.
LII. Læce-bomaſ tpeȝen þiþ Luſum.
LIII. Læce-bomaſ tpeȝen þiþ Smo-eȝa-þýnmum.
LIV. Læce-bomaſ þiꝺ Fýnm-ætum-lice and Cpelꝺehtum.
LV. Læceꝺom þiþ Aſleȝenum-lice.
LVI. Læce-bomaſ þiþ Aſlapenum-lice. ⁊ Bæþ-ſealf.
LVII. Læce-bomaſ ⁊ Dnencaſ and Sealfa þiþ Fice.
LVIII. Læce-bomaſ to Fen-ſealfe. ⁊ to Fen-þýlum.
LIX. Læceꝺomaſ þiꝺ Paſialiſin. þæt is on Engliſc Lýft-able. and þiþ Neuþnſne þný.
LX. Læce-bomaſ þiþ Bnýne ⁊ ſealfa VIII. ealna.
LXI. Læce-bomaſ þiþ Liꝺ-pæſice. and þiþ Liþ-ſeaſe. and ȝiſ Liþ ſeaþ ſio and liofole utýſne. ealna Cnæfta ſeopentýne.
LXII. Læce-bomaſ þiþ Feſen-able to hælanne Dnencaſ þiꝺ þan. Fiꝺ þnibban bæȝeſ fæne. ⁊ ſeoſþan bæȝeſ fæne. an þiꝺ ælceſ bæȝeſ fæne. and þiꝺ Lencten-able þ is Feſen. and hu man ſceal þiꝺ þæne able on Huſl-ꝺiſce þon halȝan ⁊ þone miclan Goꝺeſ naman þnitan. and on þone Dnenc miꝺ haliȝ pætne ðpean and haliȝ Gebeꝺ on ufan ſingan. and Cnebo. and Pateſ nſ. x. Læce-bom.
LXIII. Læce-bomaſ þiꝺ Feonꝺ-ſeocum m. Dnencaſ to þon. ⁊ hu mon ſcýle Mæſſan and Gebeꝺu and Sealmaſ oſen þone Dnenc ſingan. and oſ Cipic Bellum ꝺnincan. and þiꝺ Bnæc-ſeocum men. and þiꝺ Feꝺem-heopte. and þiꝺ ðon eallum ſex cnæftaſ.
LXIV. Læce-bomaſ þiþ ælcne Leoꝺ-nunan and ælfſiꝺenne. þ is ſe Feſen-cýnneſ ȝealꝺon and ꝺuſt and Dnencaſ and ſealf and ȝiſ ſio aꝺl ne ꝺnum ſie. ⁊ ȝiſ ſio aꝺl-þýnꝺe mannan oꝺꝺne maſe nuꝺe and þýnꝺe ſeoſon ealleſ Cnæfta.
LXV. Læce-bomaſ eft þiꝺ Lencten-able. and þaſa ſeopen Goꝺſpellena naman. and ȝeſpitu and ȝebeꝺu and ſpiȝende ſceal mon ſum ȝeſpit þnitan. v. Cnæftaſ.
XLVI. Læce-bomaſ þiꝺ ungemýnꝺe. ⁊ þiþ ꝺýſtȝum
LXVII. Læce-bomaſ and Dnencaſ þiꝺ Genumenum mete. and ȝiſ ealna ſie apenꝺ oþþe meolcen mete þþý Cnæftaſ.
LXVIII. Læce-bomaſ þiþ þon ȝiſ Hunta ȝebite mannan þ ſþiꝺne oþþe naman Ganȝel Peſſna ſex ꝺuȝenꝺe Cnæftaſ.
LXIX. Læce-bomaſ þiþ Febe-hunꝺeſ ſlite. and þiꝺ Hunꝺeſ ꝺolȝe. VII. Læce-bomaſ.
LXX. Læce-bomaſ ȝiſ mon ſie to þnæne oꝺꝺe to un-þnæne.
LXXI. Læce-bomaſ þiþ pæȝe neoſan ſape. and ȝiſ Hohſino ſonoꝺ ſie.
LXXII. Læce-bomaſ on hpilce tiꝺ Blod ſie to ſonȝanne on hpilce to ſonlætenne. and hu ſie Attneſ ful ſio lýſt on Hlaf-mæſſe-tiꝺ. and be ꝺnencum and ut-ſonum on þam monþe and þte þýnta on þam monþe ſinꝺ to þýncanne.
Romane and ealle Suꝺfolc ſonhton him eonþ-huſ þiꝺ þæne unlýfte. and hu mon ſcýle blod læſe on þæna ſex fifa ælcon on þæſ Monan elꝺo ſonȝan on þnitiȝum nihta and hfonne betſt to lætanne. ⁊ ȝiſ Blod-ꝺolȝ ýfeliȝe. and ȝiſ þu pille on ſnibe Blod ſonlætan oꝺꝺe on æꝺne. oꝺꝺe ȝiſ ðu ne mæȝe Blod-ꝺolȝ apnipan. oþþe ȝiſ þu ne mæȝe ȝeotenꝺ Æꝺne apnicꝺan oꝺꝺe ȝiſ mon on ſinfe berlea æt Blod-letan.
LXXIII. Læce-ꝺom ȝiſ men hpilc lim cine.
LXXIV. Læce-ꝺom þiþ Feaſtum ⁊ Feaſnum on lime.
LXXV. Læce-ꝺom þiþ Scunfꝺum nægle.
LXXVI. Læce-ꝺom þiþ Gicſan.
LXXVII. Læce ꝺom ȝiſ þu pille þ ýfel ſſýle ⁊ Æteſ no pæte ut bæſſte.
LXXVIII. Læce-ꝺom ȝiſ men un-luſt ſie ȝetenȝe.
LXXIX. Læce-ꝺom ȝiſ mon on lanȝum peȝe teoſiȝe.
LXXX. Læce-ꝺom þiꝺ þon þe mon hine ſoſ-ꝺnince.
LXXXI Læce-ꝺom þiꝺ miclum Cile.
LXXXII. Læce-ꝺom ȝiſ men ſie fæſninȝa to micel pæcæ ȝetenȝe.
LXXXIII. Læce-ꝺom to manneſ Stemne.
LXXXIV. Læce-ꝺom þiꝺ þon ȝiſ mon Ðunȝ ete.
LXXXV. Læce-ꝺom þiþ þon þe mon funꝺiȝe þiþ hiſ feonꝺ to ȝe-feohtanne.
LXXXVI. Læce-ꝺom þiþ miclum ȝanȝe oſen lanꝺ þý læſ he teoſiȝe.
LXXXVII. Læce-ꝺom ȝiſ manneſ Feax fealle. Sealf þiꝺ þon ⁊ ȝiſ man Cala ſie.
LXXXVIII. Læce-bomaſ þiꝺ Hoſſeſ Hneoſle. ⁊ ȝiſ Hoſſ ȝealleꝺe ſie. and ȝiſ Hoſſ ſie oſ-ſcoten oþþe oſen neat.

Pars autem prima his verbis.

Incip. On þiſſum æneſtan Læce-cnæftum ȝeſſitene ſint Læce-bomaſ þiꝺ eallum heafꝺeſ unſnýmneſſum.

Munna hette ſýnt ȝeȝnið on Moſtene ſte Peninȝ ȝeþeȝe. ꝺo ſtreapfulne Fineſ to foſe. ſmýſne þonne þ Heafoꝺ miꝺ and ꝺnince on nihtneſ tiȝ.

Fiꝺ Heafoꝺ-pænce. Genim Ruꝺan and Fenmoꝺ ȝecnupa and menȝ þiꝺ Eceꝺ and Ele afeoh þuſh claꝺ. ſmiſe þæt Heafoꝺ. Oꝺꝺe Clam oſ þam ilcan ſýne leȝe on þ Heafoꝺ. and beſſeþe pel þonne þu to neſte pille.

Expl. Giſ Hoſſ ſie oſ-ſcoten oꝺꝺe oþen Neat. Nim Ompfanfeꝺ and Scittiſc peax. ȝeſinȝe mon. XII. Mæſſan oſen. ⁊ ꝺo Haliȝ-pæteſ on þ Hoſſ. oꝺꝺe on ſſa hpilc Neat ſſa hit ſie hafaꝺe þa ſýnte ſimle-miꝺ.

Fiꝺ ðon ilcan. Nim to bnecenſe Næble-eaȝe. ſtinȝe hinꝺan on þone Býnlan. ne biþ nan teona.

Capitula sive Breviarium Partis secundæ.

I. ÐAS Læce-bomaſ belimpaꝺ to eallum Innoꝺa metſnýmneſſum.
II. Læce-bomaſ þiþ Maȝan-ſape. ealna. x. and ȝiſ ſe Maȝa apeneꝺ ſie. ⁊ hfæt he þicȝean ſcýle on þæne able.
III. Læce-bomaſ be ȝeſſelle and ſape þæſ Maȝan. hu him mon ſcýle Blod lætan.
IV. Læce-bomaſ þiþ heaþum ſſýle þæſ Maȝan. and ſmenenefſa. ⁊ hfæt he þicȝean ſcýle.
V. Læce-bomaſ þiþ Maȝan afunꝺenefſe. ⁊ hfæt he on þæne able þicȝe.
VI. Læce-bomaſ þiþ Unluſte ⁊ Flættan þe oſ Ma-

Digitized by Google

ȝan cymð. ⁊ hpæt he þicȝean ſcyle. iv. Cnæftaſ.

vii. Læce-bomaſ piþ abeadobum Maȝan. and ȝif he ſonſoȝen ſie. and tacn abeadobeſ Maȝan. hu þ ne ȝemylt þ he þiȝeþ. vi. Læce-bomaſ.

viii. Læce-bomaſ piþ ſape ⁊ Unluſte þæſ Maȝan. ſe þe ne mæȝ ne mið mete. ne mið ðpincan beon ȝelacnod and bitepe hpæcetunȝe ðpopaþ. iv. Cnæftaſ.

ix. Læce-bomaſ piþ inpunde Maȝan.

x. Læce-ðom piþ Flættan and tohætenne untþum· ne Maȝan.

xi. Læce-ðom piþ aþundeneſſe Maȝan þindiȝne and eþunȝe.

xii. Læce-ðom piþ ſpiþþan. ⁊ piþ þon ðe him mete undeþ-ȝefunian nelle.

xiii. Læce-ðom piþ Maȝan-ſþþinȝe.

xiv. Læce-ðom piðð eallum Maȝan untþumneſ-ſum.

xv. Læce-ðom piþ þæſ Maȝan-ſþþinȝe þonne þuþh Muþ bitepe hlæcð. oþþe bealcet oððe him on þam Maȝan ſe mete abitepaþ ⁊ ſýȝeþ. and hu ſio ablapunȝ þæſ Maȝan cymð oþ þam blacum Omum.

xvi. Læce-bomaſ ⁊ tacn þæſ hatan omihtan Maȝan unȝemet ſæfta. and þæſ unȝeſceadlice cealdan Maȝan-tacn. hu ſe hata omihta Maȝa unȝemet ðuſt ⁊ ſpol þnopað and neaponeſſe and ȝeſpo-ȝunȝa and ȝemoðeſ tpeonunȝe unluſt ȝeplætta. and hi ðone cealdan Maȝan unȝelicline mettaſ lyſte. Læce-bomaſ to bæm micle and eþele. ⁊ be lattne meltunȝe ſumpa metta.

xvii. Læce-cpæftaſ be Liſne miſſenlice ȝecyndo ⁊ adlum. and hu hio on þa ſpiðþan ſiðan apened biþ oþ þone nu ſeoþan. and hu hio biþ ſiſ læppedu. and hu hio iſ bloðeſ timbep and huſ. and þte ſex þinȝ þýnceað Liſepþæfnce and lacnunȝ þapa ealna. and ſſeotol-tacn þapa ealna ȝe be micȝean ȝe be unluſte. ȝe be hiſ hiþe. and oþþum manegum tacnum.

xviii. Læcaſ læpaþ þiſne Læce-ðom piðð Liſne-ſſýle and aþundeneſſe.

xix. Læcaſ ſecȝeaðð þaſ tacn be apollenſne and ȝe-pundaðſne Liſne. ⁊ Læce-bomaſ piðð ðon. and be þæſne Liſne heapdunȝe.

xx. Læcaſ læpaþ þiſ piþ þæſne Liſne punde þonne ſe ſſýle ȝeſýſmſ tobýſſt.

xxi. Læce-bomaſ and tacn aheapdoðne Liſne. and ablapenſne on manigfealde piſan. ȝe on þam læp-pum. ȝe on þam uſepan. ȝe on þam ſilmenum. ȝe on þam holcum þæſne Liſne.

xxii. Læce-bomaſ piðð ðæſne ȝefelan heapdneſſe þæſne Liſne. ⁊ ſealfa and ſýnt-ðpencaſ. oððe ȝif hio tobýſſt and niſep ȝepit oððe up aſtihþ oþþe to langſum' ſýnð ſio unȝeſcele aheapdunȝ þæſne Liſne.

xxiii. Læce-bomaſ hpæt him ſie to ſonȝanne on Liſep-adle hpæt him ſie to healdanne. ȝe on Læce-bomum. ȝe on mete. ⁊ tacn þ ſe ſſile þþi-nan ne mæȝ ne utýnnan on þæſne Liſne.

xxiv. Læce-bomaſ and Fýnt-ðpencaſ piþ eallum Li-ſep-þæſncum. ealſa þneotýne. ⁊ ȝýf Liſep ſeaxe.

xxv. Læcaſ eac be eallum Fambe-cofum and adlum ſſeotol tacn ſundon. ⁊ Læce-bomaſ. and hu mon þa ýſelan þætan þæſne Fambe lacnian ſcyle. and þonne adl to þæſne Fambe pile ſon þæſne ýſelan omihtan þætan cneop hatiað lendenu he ſeȝiað ſapiað þapa lendena lipan. to ȝeo teþ betweox Sculdpum utȝonȝ ȝemenȝed.

xxvi. Læce-bomaſ ȝif ſio Famb punð bið. hu þæt mon onȝiȝan mæȝe. ⁊ ȝelacnian. v. Cnæftaſ.

xxvii. Læce-bomaſ be Fambe miſſenlicne ȝecyndo oððe miſbýnðo. hu þ mon mæȝe onȝitan and ȝelacnian. ⁊ be Fambe hattne ȝecyndo. ⁊ be ce-aldne and þætne ȝecyndo. and be hattne ⁊ ðniȝ-ne ȝecyndo. and þ hæmeð þinȝ ne ðuȝe þýnnum-lic homan. and ne ſceþeþ hatum ne þætum. ſeo-ſon Cnæftaſ. ⁊ þte hæmeð þinȝ ſſiðoſt eglað þam ðe Hopn-adle habbað.

xxviii. Læce-bomaſ piþ ðon þe monneſ þ uſepne Hniſ ſie ȝeſýlleð piþ ýſelne þætan. and be pindi-ȝne Fambe.

xxix. Læce-bomaſ piþ þon þe mete untela Mylte ⁊ cinne on ſule ⁊ ýſle þætan oððe ſcittan.

xxx Læce-bomaſ ȝif þu pille þ þin Famb ſie ſimle ȝefund and be coð ⁊ ſapne be Fambe-coðe ⁊ inne ſapan ſapne. and to Fambe ȝemetlicunȝe ſýxtýne Cnæftaſ.

xxxi. Læce-bomaſ and Tacnunȝ on þam Roppe and Smæl-þeapme. and on utȝonȝe hu hie þnopiað opmætne þuſſt and unluſt. and be hopa hipe. ⁊ þam Napolan. ⁊ Ræȝ-neoſan. ⁊ Bæc-þeapme and Nipe-ſeoþan ⁊ Milte-ſcapne. and hu unlætaſ ſe-nað þ þ ſie Lenden-adl oððe Milt-pæſnc. ⁊ hpæſ þa Famb-ſeocan þa adle þnopien. ⁊ hu him ſie. ⁊ hu hiopa mon tilian ſcyle ſeoſeſ piſa.

xxxii. Læce-bomaſ hu mon Spaȝeſnaðne man lacnian ſcule. ȝe mið Blod-læſe and Sealfe and Baðo and Lacnunȝ on þ Hniſ to ſendanne. ⁊ þaſ Læcebo-maſ maȝon piþ Linden ece. and ȝif mon ſonde mixe piþ ut-pæſnce. piðð maȝan adlum and Cla-punȝa and Fiſa bedteſneſſum. and be þæſne cofe hu man lýſte ut ȝan and ne mæȝ. and ȝif ſe Ut-ȝanȝ ſie pindiȝ and pætepiȝ and blodiȝ. xii. piſan.

xxxiii. Læce-bomaſ piðð þæſne Fnæcnan-coðe. þe ſe mon hiſ Ut-ȝanȝ þuþh ðone mið him fiam pýnnð and aſpiſan ſceal. and piðð Innoð-pundum and Smæl-þeapma ſapne. and piðð to-bpocenum Innoþum. ⁊ piþ ſonſoȝeneſſe innan. ⁊ piðð ðæſne Fambe þe late mylt and ſeþapa Læceboma ne ȝimð. þonne becymþ him on pætep Bolla. Liſep-pæſnc. Miltef-ſapi. micȝean ſop-hæfdneſ. Fambe ablapunȝ. Lenden-pæſnc. Sond ⁊ Stanaſ on Blæð-ſian peaxað. þneottýne Cnæftaſ.

xxxiv. Læce-bomaſ ⁊ be þæſ manneſ mihtum ſceal mon þa Læce-bomaſ ſellan þe þoñ ȝeſoȝe ſýnd. ȝe Heafde. ȝe Heoſtan. and pambe. ⁊ Blædnan. and Soȝeþan. ⁊ hu ȝeapeſ hit ſie be hæto. ⁊ Cele. and piþ lattne meltunȝe. oððe ȝif Famb ſoſ-ſeaxen and ſoſ-punðod ſie. and ȝif mon ſie in-nan ſoſ-blapen. and piðð Famb-þninum and Gic-þum. nýȝan piſan.

xxxv. Læce-bomaſ be Cilda oſep-ſýllo and Fambe. and ȝif him mete-telane mylte. and him Sſat oſ-ga and Stince-ſule.

xxxvi. Læce-bomaſ be Milte-pæſnce. and þ he bið on ða pintſnan Siðan and Tacn þæſne adle. hu hi ȝeleaſe hi beoð. and hu lanȝ ſe Milte ſie. and be þæſ Miltef Filmene on ða pinſtſnan healfe. be Hleahtſne þe oſ Milte cymð. Hu ſe Milte æȝ-hpæt þnopað þæſ þe oþen Limo ȝe hat ȝe ceald. and be Bæðe and hæmeð-þinȝ ⁊ hpanan ſio hæto cume. and cele þæſ Miltef eahta Cnæftaſ.

xxxvii Læce-bomaſ hu mon ſcyle þone monnan in-nan and utan mið cealdum and hatum Læce-bo-mum lacnian. and hpilc mete him ſie to þicȝen-ne. and hpilc him ſie to ſonȝanne.

xxxviii. Læce-bomaſ hu mon ſceal þa pætan and Fon-ſceaſta utan lacnian. and be þam pætum ýſ-lum þæſ Miltef. and piðð ſlipunȝe pætan þæſ Miltef.

xxxix. Læce-ðom piðð þindiȝne aþundeneſſe ðæſ Miltef. ſio cymð oſ Æþla-æte and hnuta. and Pýſena. and huniȝef æte. and þone Rop. and In-ne-ſoſnan. and Fambe. and Maȝan þa ȝeond bla-pað. and piðð Soȝeþan and Seaban þe oſ Milte cymð. and hu ſio Adl ȝeſent oſ pæteſ-bollan. ealleſ týne Cnæftaſ.

xl. Læcebomaſ be ableapunȝe and aheapdunȝe þæſ Bloðeſ on þam Milte.

xli. Læce-bomaſ piþ þæſne heapdneſſe and ſapne þæſ Miltef. and hu mon mæȝ mið Spineſ blæ-ðnan mið ecede ȝeſýlðne ȝehneſcan þa heapdneſ-ſe. and piþ eallum in-adlum. þnýſ Cnæfaſ.

xlii. Læce-bomaſ ȝif Omihte blod and ýſela Fætan on þam Milte ſýn þindende. þonne ſceal him mon Blod leten on þaſ piſan þe þeoſ Læce-boc ſeȝþ. ⁊ be þæſ bloðeſ hiþe.

xliii. Læce-

Digitized by Google

XLIII. Læce-bomaſ hpæt him on þæſne able to þicgenne ſie. hpæt to ſoſ-ganne.
XLIV. Læce-bom eſt ſe þe ꝥ yfel ut-tihð of þam Milte ſpiþe æþele. and ſe eac beah piþ Magan ablapunge and Innoþa hneſceþ þa ſambe þynnaþ ða Oman. biteſne hpæcetunge apeg deþ and Bpeoſtcoþe. ⁊ Sid-pæſnc and Liſeſ-able. ⁊ Milte-pæſnc. and ſamb-pind eal þa liht.
XLV. Læce-bomaſ ⁊ ſpið Dnenc pið Apollenum.
XLVI. Læce-bomaſ piþ gehpæþeſnne Siban ſape and Tacn pundoplicu hpanan ſio cume. ⁊ hu ſio adl toſeaſið ſie. ⁊ hu mon þaſa tilian ſcyle.
XLVII. Læce-bomaſ ða ðe ðynunge hæbben and ſmalunge mægen. þam lichoman þe þa hæto með micle oþþe ſtſange þnoſien and hu mon ſcyle Spineſ Blædpan on-don.
XLVIII. Læce-bomaſ ſelſnan. gif þaſ oþne helpe ne ſyn. hu him mon eac Blod ſcyle lætan.
XLIX. Læce-bomaſ ⁊ ſeax-ſealfa ⁊ Sceanfunga pið Siban-ſape. and hpæt he þicgean ſcyle.
L. Læce-bamaſ eſt pið Siban-ſape.
LI. Læce-bomaſ pið Lungen-able. and Laþlicu tacn hpanan ſio adl cume. and hu mon lacnian ſcyle Dnencaſ and Sealfa ⁊ Bnipaſ ge pið lunge-punde. and gif lungen bneoþe. and gif lungen bnugige. an and tpentig Cnæſta.
LII. Læce-bomaſ ⁊ Spiſe-bnencaſ mannum to hæle. and gif man hine oſen gemet bnece to Spipanne. and eſt pete-bnenc oþþe Gif-bnenc oſ Mennelle. ealleſ tpentig bnencea.
LIII. Læce-bomaſ and leohte Dnencaſ mannum to hælo. and un-ſpiule-bnenceaſ piþ untnumum Innoþum. eahta Cnæſtaſ.
LIV. Læce-bomaſ and Dnencaſ piþ þi ſtice and gif Stice butan Innoþe ſie.
LV. Læce-bomaſ ⁊ Dnencaſ gif mon ſoſhæfð ſie. and pið In-coþe and Fæſn-coþe.
LVI. Læce-bomaſ gif mon ſie on Ut-fæſnce. and tacn be ut-ſihte ge on þam ufeſnan Hnife. ge on þam niþeſnan. ⁊ hſanan ſio adl cume. and hu mon hie ſcyle lacnian. ⁊ hpæt mon þicgean ſcyle. ⁊ eſt piþ þon gif mon bloðeane ut-ynne ⁊ pið miclum ſape and ablauneſſe þæſ Innoþeſ. oððe gif mon ſoſ Roppeſ untnumneſſe ut-ynne. oþþe gif hſa Blod-ſynne þnoſige on þam niþeſnan dælum hif lichoman oþþe gif hſam ſie Micge on Blod gif hio gehſynſð. oððe gif mon Ut-gang næbbe. and eſt ut-ynnende bnif. fif and huno ſeoſontig Læce-boma.
LVII. Læce-bomaſ piþ Ðeaſmeſ ut-gang. and gif men bilyhte ſie ymb þone Ðeaſm. ⁊ pið blæc Ðeaſmeſ ut-gange. nigon pifan.
LVIII. Læce-bomaſ be ðæſne able þe Stanaſ on men innan gepeaxen on þæſne Blædpan oþþe elleſ hpæſ. and tacn þæſne able. be halſa manna and un-halſa Micgea hipum. ⁊ hpilcne mete mon þicgean ſcyle oððe ſoſ-gan. tpentig cnæſta.
LIX Læce-bomaſ piþ þæſne healf-deadan-able and hſanan ſio cume. and hu mon lacnian ſcyle. Sealfa and Onlegena and ſynt-bnencaſ. oþþe gif Neb oþþe Heaſod ſaſ ſie. Be Baðe and Blodlæſe. and ꝥ ſio adl æſ ſeoſeſtigum oððe fiftigum ſintſa Ommonnan ne becume. ⁊ be þam ſuþeſnan-ſynt eceð bſience. an ⁊ tpentig Cnæſta.
LX. Læce-bomaſ piþ Fifa gecyndum ſoſſtenum. ⁊ and eallum Fifa tyðeſneſſum. gif pif Beaſn ne mæg gebeſan. oþþe gif Beaſn ſeoſþe deað on pifeſ Innoþe. oððe gif hio cennan ne mæge. Do on hine Gyndelf þaſ Gebedo ſſa on þifum Læcebocum ſecgþ. and manigfealð Tacn ꝥ mon mæge omgitan hpæþen hit Hyſe-cild þe Mæden-cild beon pille. and piþ Fifa able. and gif Fif miſan ne mæge. ⁊ gif Fif ne mæge naðe beon geclænſod. and piþ Fifa Blod-ſihtan. and gif Fif oſ gemyndum ſie. and gif þu pille ꝥ Fif cild hæbbe oððe tife-hpelp. oððe gif men Cpiſt ſie ſoſ-ſeaxen. oððe gif men Semninga ſpigie. an and ſeoſeſtig Cnæſta.
LXI. Læce-bom piþ þæſne Geolſan-able. and piþ þæm miclan Lice. and Dolh-bnencaſ tpegen and oþeſ mæg pið Lungen punde eac.
LXII. Læce-bomaſ pið micl im Heaſod-ece. ⁊ þæſce and Sealf to þon ilcan. and Leah and Eag-ſealfa and Gebed to Eagum.
LXIII. Læce-bom piþ ſeoſ-able. and piþ Lungenable. and piþ ut-þæſnce. and gif mon Blode ſpiſe. and piþ Blod-ſyne. ⁊ gif Limfæſinga-ace. and piþ Blæce on ſplitan.
LXIV. Læce-bom ſemonan piþ Innoþeſ ſoſhæfðneſſe and gut-omon. Fið Milte-þæſnce. ⁊ Stice and Spican piþ ut-ſihtan. and Dnacontian pið ſule Hoſaſ on men. and Alſan piþ untſynmeſſum. and Galbaneſ pit neaſtum Bneoſtum. and Balzaman-ſmiſing piþ eallum untſumneſſum. ⁊ Petſa-oleum to bſincanne anfealð piþ innan tyðeſneſſe. and utan ſmeſſanne. and Tynaca if god bnenc piþ Innoþ tyðeſneſſum. and ſe hpita Stan pið eallum uncuþum bnocum.
LXV. Læce-bom gif Hoſif ſie oſ-ſcoten. and pið Ut-þæſnce. and gif Ut-gang ſoſſeten ſie. and piþ Lencten able. eſt piþ ut-þæſnce. and piþ unlibbum. and piþ þæſne Geolſan-able. and gif men ſie fænlice yfele. and to gehealdanne lichoman Hælo. and piþ Gicþan and Ælue. and piþ Lond-able and Gongel-þæſſan-bite. and piþ Ut-ſihte. and Heaſod-ſealfa.
LXVI. Be þam ſtane þe Gagateſ hatte.
LXVII. Be Fæge Eleſ. ⁊ oþſa miſſenlicſa þinga.

Pars ſecunda his Verbis.

Incip. Ðiſ ſint Tacn adlieſ Magan. Æneſt gelome Spætunga oððe Hnæcunga. Cifneſ and ſe Man hine gelome to ſpipanne. and he onfindeð ſpile. and ꝥ þa Oman beoð inne betynde þuſh þa ablapunge. and him bið uneþe þuſtſt getenge.

Ultima ſecundæ partis ſectio hæc eſt

Punð Eleſ gepihð. XII. penegum læſſe þonne punð Fætſeſ.
⁊ Punð Ealoð gepihð. VI. penegum maſe þoñ punð Fætſeſ.
⁊. I. Punð Fineſ gepihð. XV. penegum moſe þoñ. I. punð Fætſeſ.
⁊ Punð Hunigeſ gepihð. XXXIV. penegum maſe þoñ punð Fætſeſ.
⁊ I. Punð Butejan gepihð. LXXX. penegum læſſe þoñ punð Fætſeſ.
⁊ Punð Beoſeſ gepihð. XXII. penegum læſſe þoñ punð Fætſeſ.
⁊. I. Punð Meloſeſ gepihð. CXV. penegum læſſe þoñ punð Fæteſſ.
⁊. I. Punð Beana gepihð. LV. penegum læſſe þoñ punð Fætſeſ.
⁊ XV. Punð Fætſeſ gaþ to Seſtſe.

Capitula ſive Breviarium Partis tertiæ.

I. Fiþ Heaſod-ece. and piþ ealdum Heaſod-ece. and piþ healfeſ heaſodeſ-ece.
II. Fiþ aſſollenum eagum and god eah-ſealf. and piþ miſte on Eagum. and piþ Flie. and piþ Fynmum on Eagum. and piþ þæm gif Flæſc on Eagum ſeaxe. ⁊ gif on Eagum ſeax an neaðe Sponge. and gif eagan tynen. and Sceaðe-ſealf to Eagum. ⁊ Smeþe Eaþ-ſealf.
III. Fiþ Eaſ-þæſnce. and piþ þæm gif Fynmaſ ſyn on Eaſan. and god Eaſ-ſealf.
IV. Fið Toþ-ece. and gif Teþ ſyn hole.
V. Fið innan to bnocenum Muðe.
VI. Fið Ceoc-able and piþ Ceol-þæſnce.
VII Fiþ Healf-þæſnce.
VIII. Fið Bite.
IX. Fið Hpoſtan.
X. Fiþ þam þe mon Blode hnæcce.
XI. Fiþ ſeondum Geallan.
XII. Fiþ þæne Geolſan-able.
XIII. Fiþ Bneoſt-þæſnce.

Digitized by Google

XIV. Fiþ Hpoftan and piþ Lungen-adle.
XV. Fiþ Magan-pæfce. ⁊ piþ aþundenefſe.
XVI. Fiþ Milt-pæfce.
XVII. Fiþ Linden-pæfce.
XVIII. Fiþ Fambe-pæfce. and Rÿfel-pæfce.
XIX. Fiþ Blædden-pæfce.
XX. Fiþ þam giſ men ne mæge gemigan. ⁊ þam men þe Stanaſ feaxan on þæfne Blædran.
XXI. Fiþ þam giſ men fie fe ut-gang forn-feten.
XXII. Fiþ Ut-fiht-adle Dfenc and Bfiſ.
XXIII. Fiþ þam Fÿfmam þe beoþ on manneſ Innoþe.
XXIV. Fiþ Lið-fefce.
XXV. Fiþ Feaftum.
XXVI. Fiþ þam miclan Lice-Smifing. and Bæð. and Dfenc. ⁊ Bfiſ.
XXVII. Fiþ fingalum Ðunfte untfumpa manna.
XXVIII. Fiþ Innan-fœftoge. ⁊ Smæl-þeafma-ece.
XXIX. Fiþ ðam ðe man fie mid Fÿfe anum forn-bæfned. and fið þam þe men fie mid pætan forn-bæfned. and piþ Sun-bÿfne.
XXX. Fiþ Ðeore-Dfenc. and eft piþ þæfne ⁊ fceotendum fenne. and eft be þing piþ þam giſ Ðeor gefunige on anre ftore.
XXXI. Fiþ Fenne-fealf.
XXXII. Fiþ Dolge-fealf.
XXXIII. Fiþ þam giſ man fie ufan on Heafod funð. and fie Ban gebfocen. and piþ ðam giſ fio Eaxl upftige. and god Dolh-dfence. ⁊ giſ gebfocen Ban fie on Heafde and of Nelle.
XXIV. Fiþ Hundef-flite. ⁊ piþ þon giſ Sinfe forn-cofene. ⁊ piþ þam giſ Sinfe fien gefcfuncene.
XXXV. Fiþ Gonge-fiſſan-bite.
XXXVI. Fiþ Cancre.
XXXVII Fiþ þam þe Fiſ ne mæge Beafn acennan. ⁊ giſ of Fiſe nelle gan ærteſ þam beofore ꝑ gecÿndlic fie. and giſ of Fiſe fie dead Beafn. ⁊ piþ þam giſ Fiſ blæde to fforde ærteſ ðam beofore.
XXXVIII. Fiþ þam þe Fiſum fie forftanden hina Monað-gecÿnd. ⁊ piþ þam giſ Fiſe to fforde oflore fio monað gecÿnde.
XXXIX. Fiþ Smeagea-fÿfme fmifing ⁊ anlegen. and be Ðing and Sealf.
XL. Fiþ þam þe man fie Monaþ-feoc.
XLI. Fiþ ealle feondef Coftunga Dfenc ⁊ Sealf. Fiþ þon ilcan. and hu man fcÿle gefit feocne man lacnian and hu mon fcÿle fÿfcean Spiþ-dfenc ut-ÿfnendum
XLII. Fiþ þam giſ ffiþ-dfenc on men gefittan and he nelle ut-gang.
XLIII. Fiþ Attfef Dfence.
XLIV. Fiþ Lufum.
XLV. Fiþ þam giſ Ðofn ftinge mon on Fot oððe Hfeod. and þonne nelle ofgan
XLVI. Fiþ Æfmelum. ⁊ fiþ eallum Eagna pæfce.
XLVII. Fiþ Lÿft-adle giſ fe muþ fie foh ofþe fon. Læcedom. ⁊ befing. and bæþ-fealf. ⁊ leah. and bloder læf.
XLVIII. Fiþ Fic-adle. Dfenc ⁊ Befing.
XLIX. Fiþ Sculdor-fæfce and Eafma.
L. Fiþ Cneora-fafe.
LI. Fiþ Fota-fafe.
LII. Fiþ ðam giſ þa ne mæg Blod-dolg forn-fniþan.
LIII. Fiþ þam giſ Meoloc fie gefend.
LIV. Fiþ Niht-gengean-fealf.
LV. Fiþ ðam giſ men beo fio Heafod-panne gehlenced.
LVI. Fiþ þam giſ men nelle meltan hiſ mete.
LVII. Fiþ Fiſ-gemædlan.
LVIII. Fiþ Feondef cofcunga.
LIX. Fiþ Ðeor-fenne. giſ he fe men oncneore ofþe on ofþum lime
LX. Be þam hu mon fcÿle Eap-fealf fÿncean.
LXI. Fiþ Ælf-cynne-fealf. ⁊ piþ Niht-gengan. and þam monnum þe Deofol mid hæmð.
LXII. Fiþ Ælf-adle Læce-dom. and eft hu mon fceal on þa Fÿfte fingan æn hi mon nime. ⁊ eft hu mon fceal þa Fÿfta don undef Feofod ⁊ ofen-fingan. and eft Tacnu be þam hfæþef hit fie Ælf-fogoþa. and Tacn hu þu ongitan meaht hfæþef hine mon mæg gelacnian. and Dfencaſ and Gebedu fið ælcne Feondef cofcunge.
LXIII. Tacun hu þu meaht ongitan hfæþef mon fie on Fæteſ Ælf-adle. ⁊ Læce-dom fiþ ðam and gealdor on to fingange. ⁊ ꝑ ilce mon mæg fingan on funda.
LXIV. Fiþ Deofle liþe-dfenc. and ungemÿnde. and piþ Deofleſ Cofcunga.
LXV. Fiþ þon mon fie gegÿmed. and Tacnu hfæþef he libban magen.
LXVI. Dfenc fiþ þam giſ Ðeor fie on men.
LXVII. Fiþ Deofle-feoc. and piþ Deofle.
LXIII. Fiþ Feden-heofte leoht dfenc.
LXIX. Fiþ ðam giſ men fie Maga-afundod and forþunden. and fið Magan-pæfce. ⁊ giſ man bið aðunden.
LXX. Fiþ Fambe pæfce. and fiþ Magan-fefce. and fið Fambe heafdnefſe.
LXXI. Fiþ Sfringe. Smifing and Sealf.
LXXII. Fiþ Attfe. Dfenc ⁊ Smifing.
LXXIII. Fiþ þæfne Geolfan-adle.
LXXIV. Fiþ þam giſ Innelfe fi ute.
LXXV. Fiþ ælcne innan untfÿmnefſe. and piþ hefigneſſe. and piþ Hleor-blæce.
LXXVI. Be þam hu man fcÿle Haligne Sealfe fÿncean.

Pars tertia ſic

Incip. Fiþ þon þe mon on Heafod-ace. Genim Niofopeafde fpætte. do on neadne fpæd. binde ꝑ Heafod mid.
Fiþ þon ilcan. Nim Seneper-fæd ⁊ Rudan. gegnid on Ele. do on hat Fænef ðpeah gelome ꝑ Heafod on þam pætne. he bið hal.

Hic Codex deſinit in Capite 73, quia ultimum folium truncatur. Noſcat autem Lector φιλαρχαῖος hoſce verſiculos inter partes ſecundam & tertiam reperiri.

Baldo habet hunc libfum Cild quem confcribere iuffit.
Hic fpecor affibue cunctis in nomine Xpi.
Quo nullus tollat hunc libfum peffibus a me.
Nec ni nec funto nec quodam famine falfo.
Cui quia nulla mihi tam cara eft optima gaza.
Quam cani libri quof Xpi gnatia comit.

Maxima autem pars hujus libri à Baldo *illo compilati, ex Latinorum Medicorum ſcriptis, viz.* Marcelli, Scribonii Largi, C. Plinii, Cœl. Aureliani, Theodori Priſciani, &c. *me judice, deſumpta eſſe videtur.*

Cod. Membr. in Quarto ſeu potius in fol. min. ante Conquiſitionem Angliæ ſub Wilhelmo I. eleganter ſcriptus. Olim peculium Monachorum Eccleſiæ Chriſti Cantuariæ, quorum inſtructiſſimâ Bibliothecâ ſub Henrico VIII. Anglorum Rege funditus deſtructâ, pervenit in manus Johannis Apſley de Thokeham, *qui per viginti annos illum poſſidebat, uti ille dicit in ſummitate primæ pag. fol.* 19. *A. D.* 1567. *Deinde eum comparavit Illuſtriſſimus Dominus* ------ Lumley, *cujus nomen manu ſua ſcriptum cernitur fol.* 1. *cujuſque Bibliothecâ in Regiam tranſlatâ, extat adhuc Codex ille Inſignis, laceratus & mutilatus, idoneoque ſegmine deſtitutus.*

In eo continetur Liber Scintillarum *Latine cum interlineari Verſione Anglo-Saxonica, quam ſic in Præfatione ante* Gloſſarium Gothicum, *laudat* Cl. Junius, SCINTILLARIVS vel Liber Scintillarum, in Titulos digeſtus & Anglo-Saxonicè interlineatus. Excerpſi paucula quædam tanta cum cura gloſſata, ut non putem uſpiam reperiri aliam aliquam Interlineationem pari ſtudio judicioque elaboratam.

Hæ Scintillæ *ſunt* Sententiæ, *quas ex Sacra Scriptura & ex ſanctorum Patrum libris collegit & in unum faſciculum redegit* Beda Venerabilis; *inter cujus alia*

ſcripta

Digitized by Google

ſcripta Latina impreſſa extat Liber Scintillarum. *Titulos Scintillarum habes, Lector, ſupra pag.* 86. *ubi de Apographo Juniano verba fecimus. Nomina autem Scriptorum & Librorum, tua cauſa, lector benevole, recenſere non gravabor:* Evangelium, Propheta, Petrus, Paulus, Johannes, Salomon, Jacobus, Hieſus filius Sirach, Auguſtinus, Ambroſius, Gregorius, Hieronimus, Iſidorus, Ciprianus, Baſilius, Caeſarius, Efrem, Joſephus, Anaſtaſius, Origines, Hilarius, Euſebius.

Caput primum in quo agitur de Caritate ſic

Incip. Dnihten ſegð on Godſpelle manan ſo-
DNS DICIT IN EVVANGELIO MAIOREM CA-

þe-luſe nan man hæfð butan þæt ſaple hiſ
RITATEM NEMO habet quam ut animam ſuam

alecge æghpylc ſon ſneondum hiſ.
ponat quiſ pro amicis ſuis.

Sic autem in Cap. DE EXPLETIONE PECCATORVM, hic Cod. MS.

Expl. Ꝛ ſpa to pið metincge ỳfeleſ ỳfel bỳð
Sicq; ad comparationem mali malum fit

ỳnre þænne be leahtnum gebliſſigende beoþ
deterius. dum de uitiis gratulantes ex-

uppahafene on ỳnre be þylcum ſegð ða
tolluntur in peius. de talib; ait Salomon. qui

gebliſſiað þænne hi ỳfele doþ Ꝛ hi gefægniaþ on
letantur cum malefecerint & exultant in

þingum ỳnrtum.
rebus peſſimus.

Hen ongind Matheuſ boc þæſ halgan Godſpelleneſ.

Incip. Soðlice pel is tó undenſtanden ꝺ æfter-
Matheuſ genecednyſſe hen his oncneopnyſſe-boc Hælendeſ Criſteſ Dauideſ ſuna.

Expl. Ꝛ læne ꝺ hỳo healdon ealle þa þing þe ic eop
bebeab. and ic beo mid eop ealle dagaſ oððe peo-
pulð-endunge, AMEN.

Nu ſe ſillað hen eop apeceen Lucaſ boc ðæſ halgan Godſpelleres.

Incip. Forðam ðe ỳtodlice manega þohte þane
þinge pace geendebỳnden ðe on uſ gefỳlde ſint.
ſpa uſ betahten þa þe hit of ſnimðe gerapon. and
ðane ſpnæce þe naſ pæpon.

Expl. Ænd hỳo ða hỳo gebiddende gecỳnden into
Ieruſalem mid michelre bliſſe. and ſæpen efne in
ðane temple heniend and bleſſiende God. AMEN.

Hen ongind þæt Godſpell ðe Iohanneſ ſe Godſpellere gepnat on Pathmoſ þam eiglande.

Incip. On angin æneſt pæſ popð. and þa popð pæſ
mid Gode. and God pæſ þæt popð. þæt pæſ on
ſnuman mid Gode.

Expl. Ꝛtodlice odre manega þing ſint þe ſe Hælend pophte. giſ ða ealle pnitene be heom
ſylfe pæpien. Ac ſỳo ſenlð beclỳppen ne mihten
ða pnitenes þe hit pniten ſcolden on boken.

Hic Codex olim, ut videtur, fuit Abbatiæ S. Auguſtini Cantuariæ; deinde devenit in manus Thomæ Cranmeri *Cantuarienſis Archiepiſcopi, cujus nomen cernitur ſcriptum in ſummitate paginæ folii primi. Beneficio autem ejus non fruebantur* Franciſcus Junius & Thomas Mareſchallus, *in præclara Evangeliorum Anglo-Saxonicorum Editione.*

Codex membranaceus in quarto ampliori, (olim, ut videtur, Eccleſiæ Chriſti Salvatoris in Cantuaria,) in quo, per Cola & Comata, litteris Saxonicis rotundioribus, ante nongentos, ut videtur, annos, exarantur Evangelia quatuor Latinè; *decem Canonibus, Præfationibus, &c. præmiſſis. In hoc ſpectabili Codice, (qui propter Lectiones plurimas à Vulgato diſcrepantes dignus qui à Theologis perlegatur) ad Caput* S. Matthæi I. *ante hæc verba* Xpi autem generatio &c. *habetur* †*Teſtificatio Manumiſſionis Eadelmi ſervi, per Æthelſtanum Regem, (qui regnare cœpit, A. D.* 924.) *his verbis.* Æþelſtan Cỳng gefneode Eadelm ſon naþe þæſ ðe he æneaſt Cỳng pæſ. ðæſ pæſ on gepitneſſe. Ælfheah Mæſſe-pneoſt. Ꝛ ſe Hined. Ꝛ Ælfnic ſe Genefa and ſuſnoð Hpita. and Eanſtan Pnaſoſt. Ꝛ Bỳnnſtan Mæſſe-pneoſt. ſe þe ðæt onpende. hæbbe he Godeſ unmiltſe Ꝛ ælleſ þæſ haligdomeſ þe ic on Angel-cỳn begeat mid Godeſ miltſe. And ic an þan beaſnan þæſ ilcan þæſ ic þan fæden an.

[†*Vid. D. G. Hickeſii Diſſert. Epiſt. pagg.* 12, 13, 14.]

Codex membranaceus in 4 minori, ſeu potius in Octavo, circa tempora (ut videtur) Henrici II Anglorum Regis exaratus: in quo continentur Evangelia quatuor Saxonicè ſive potius Normanno-Saxonicè, eo fere ordine ac in Cod. Hattoniano (de quo vide ſupra, pag. 76.) *deſcripta. Quo autem Dialecto hic Codex ſcribitur appareat ex Exordiis & concluſionibus Evangeliorum, qui hoc ordine ſequuntur.*

Initium Scī Euangelii ſecundum Marcum

Incip. Hen ỳſ Godſpelleſ angin. Halendeſ Cnifteſ
Godeſ ſune. ſpa apriten iſ on þaſ pitegan bec
Iſaiam.

Expl. Hỳo þa fulfelð bodeden ſpa pið ſpa al ðaſ
Hlafordeſ peoncef Ꝛ hiſ biſpelleſ fulfellende mid
felgenden tacnen. Aᴍ.

Codex membranaceus in Quarto fere quadrato, ſeptingentis abhinc annis Elegantiſſime ſcriptus, & ſplendidiſſime auro illuminatus. in eo continentur Evangelia quatuor Latine. Saxonicè autem hæc paucula quæ ſequuntur inter D. Matthæum & D. Marcum vacuis foliis ſcripta.

I. *Teſtificatio Receptionis Cnuti Regis & aliorum in Familiam ſive Societatem* Eccleſiæ Chriſti Cantuariæ, *his verbis.*

† In nomine dñi nſi Ihū Xpi. Hen iſ appiten CNVTES kingeſ nama þe iſ upe leofa Hlafond for ponulde. Ꝛ upe gaſtlica bnodon for God. Ꝛ Hanold ðæſ kingeſ brodon.

Ðond upe bnodon. Kantoca upe bnodon. Thuni upe bnodon.

II. *Proximi folii ſuperiore parte, inferiore abſciſſa, habetur Confirmatio Canuti Regis de Privilegiis ejuſdem Eccleſ. his verbis.*

✠ Cnut Cing gnet Lỳfing Anceb. and Godpine b. Ꝛ Ælmen Abb. and Æþelpine Scipman. Ꝛ Æþelpic. Ꝛ ealle mine ðegnaſ tpelf-hỳnde and tpi-hỳnde fneondlice. and ic cỳðe eop ꝺ ſe Anceb ſpæc to me ymbe Xpeſ Cincean Fneolſ. ꝺ heo hæfð nu læſſe munde ðon hio hpilan æn hæfde. ða lỳfde ic him ꝺ moſte nipne Fneolſ ſettan on minan naman. ða cpæð he to me ꝺ he fneolſaſ genoge hæfde gif hi aht fonſtoban. ða nam ic meſylf þa Fneolſaſ and gelede hi uppan Xpeſ agen feofod on ðæſ Anceb gepitnỳſſe. Ꝛ on Ðunkilleſ Eonleſ. and on manegna godda manna ðe me mid pæpon to ðan ylcan fonefeandan ðe hit Æðelbỳnht Cing gefneode. Ꝛ ealle mine fone-gencgan. ꝺ næfne nan man ne ſỳ ſpa bỳnſti. ſỳ he Gehadode. ſỳ he Læpede ꝺ æniġ þana ðinga gelỳtlie ðe on ðam Fneolſe ſtænt. Gif hit hpa ðenne do. ſỳ hiſ lif hen gefceſt. and hiſ

† Z z

Digitized by Google

punung on helle grunde butan he hit þe rtrðlicon gebete æn hiy ende be þæy Apcebirceopey tæcunge.

Tegmen hujuſce Codicis olim egregie ornatum, uti ex certis ſignis liquet, nunc deſideratur.

Occaſionem autem ab hoc Regio Codice nactus, pauca de binis aliis Regiæ Bibliothecæ Evangeliorum Latinè ſcriptorum libris, Lectorem monebo.

I. *Ex his alter in folio pene quadrato, ſplendidiſſime, pro tempore, auro & variis Coloribus illuminatur, litteris etiam Saxonicis rotundioribus, per Cola & Commata, annis abhinc fere mille ſcribitur, & quondam pertinuit ad Bibliothecam Abbatiæ* S. Auguſtini *juxta muros* Cantuariæ *Nobile gentis noſtræ Monimentum.*

II. *Alter in quarto craſſo, in Gallia, ut videtur, circa tempora Caroli Magni Imperatoris ſcriptus, in quo ante Canones Euſebianos habetur hæc Inſcriptio Litteris Saxonicis.*

Hunc Codicem ÆÐELSTAN Rex deuota
mente Donobepnenrıy tribuit eccle.
beato Auguſtino dicate. Et quirquiſ
hoc legerit omnipotenti pro eo pro-
que ſuiſ ſundat precey.

Folio autem primo cernitur hoc Lelandi Hexaſtichon, manu ſua ſcriptum, nomine libri.

Johannes Lelandus.

Æthelſtanus erat noſtræ pars maxima curæ,
Cujus nota mihi bibliotheca fuit.
Illo ſublato ſexcentos amplius annos
Pulvere delitui ſqualidus atque ſitu.
Nunc pietas ſed me ſuperaſ revocavit ad auras
Henrici, digno reſtituitque loco.

Noſcat autem Lector φιλαρχαῖον hujus Codicis tegumentum pretioſum, à quodam nefario abreptum eſſe.

Codex membr. in Quarto circa tempora Æthelſtani Regis elegantiſſime ſcriptus, in quo, præter alia nonnulla Latine ſcripta, habentur

I. *Pſalterium D. Hieronymi Romanum, cum interlineari Verſione Saxonica, & notis marginalibus Latinis eadem manu exaratis. Specimen Verſionis Saxonicæ ſit Pſalmus qui dicitur* Jubilate.

Debeye commonet Prophetа univerſoſ Dm̄ laudare.

ðrymað Gode eall eorðe ðeoriaþ on bliſſe
Iubilate deo omnis terra. ſeruite dño in letitia.

ingað on gerihðe hiy on bliþneſſe l. þynſum-
Intrate in conſpectu eius in exultatione.

mungа. þitað þ ðnihten he iy God he
Scitote quod dñs ipſe eſt d̄s. ipſe

ſophte uſ ⁊ na ſelfe fe. fe ſoþlice ſolc
fecit nos et non ipſi nos. Nos aut̄e populuſ

hiy ⁊ rceap foniytonnoðey hiy. ingaþ on gatu
eius et oueſ paſcue eius. Intrate portaſ

hiy on andetneſſe. on cæfertunaſ on ỳmnū an-
eiuſ in confeſſione. in atria eiuſ in ỳmnis con-

ðetneſſa. Heriað naman þỳnſum iſ
feſſionum. Laudate nomen eius qm̄ ſuauiſ eſt

on ecneſſe mildheortneſ hiy ⁊ oð a
dñs. in æternum miſericordia eius. et usq; in

ſonulð ſoþfæſtneſ hiy.
sclm̄ sclī uefitaſ eius.

II. *Sequuntur* Canticum Eſaiæ, Ezechiæ, Annæ, Moyſis, Abbacuc, (Moyſis) ex Deuteronomio, Trium puerorum, Zachariæ, Mariæ, Symeonis, Hymnus Athanaſii, Oratio pura, i. e. *Gloria in Excelſis. Omnia cum interlineari verſione Saxonica.*

III. *Oratio devota, ſed longiſſima, de Confeſſione Peccatorum ad Deum, quæ ſic*

Incip. Myn Dnihtē God ælmihtig. ic ðe eom andet-
ta minra ſynna.

IV. Quot Veneris diebus in anno, unuſquiſque jejunare debet. Adnotatio Saxonicè.

V. CONFESSIO ET ORATIO.

Incip. Eala þu ælmihtiga God unarecgendlicne mild-
heortneſſe. Eala þu God unametendne anfæft-
nyſſe. Sequitur Inſtructio brevis de hiſce Confeſſionibus Peccatorum agendis.

Pſalterio præmittuntur

VI. *Proverbia nonnulla Latine & Saxonice. v. g.* Meliora plura quam grauiora onera ſiunt. Selne byð ort feðne þænne orep feðne. &c.

VII. ORATIO PRO PECCATIS.

Incip. Min dnihten leof fop þinne þæne micelan
mildheortnyſſe. ⁊ fop ealra þinra haligra luſan.

Hic Cod. olim peculium fuit Thomæ Cranmeri *Cantuarienſis Archiepiſcopi.*

Codex membr. in Quarto eleganter ante Conquiſitionem Angliæ exaratus: in eo continetur Ælfrici Excerptiones de Priſciano Minore, vel Majore, *ſine Gloſſario quod extat in plurimis aliis exemplaribus. Hunc Codicem olim vendicabat Reverendiſſimus* Matthæus Parkerus, *A. Cant. qui, ut videtur, propria ſua manu, librum uno folio in fine truncatum reſtituit. Hoc Codice uſus eſt in Editione Ælfrici Grammaticæ,* Gulielmus Somnerus, *quam publicavit ad calcem Lexici Saxonico-Latino-Anglici,* Oxoniæ, 1659.

Codex Memb. in Octavo ante 700 annos exaratus, continens Aldhelmi Scireburnenſis Epiſcopi Librum de laude Virginitatis, *proſaicè ſcriptum, in quo voces plurimæ gloſſantur Saxonicè. Quin & imago ipſius Aldhelmi ante 500 annos effigiata operi ſuo præmittitur.*

Codex Membr. in Quarto ante 700 annos eleganter ſcriptus, in quo continetur Aldhelmi Epiſcopi Liber de Laude Virginitatis, proſa oratione ſcriptus, in quo etiam uoces plurimæ gloſſantur Saxonice. Præmittitur Aldhelmi Epiſtola ad Haehfridum.

Codex Membran. in fol. min. 700 fere abhinc annis, eleganter ſcriptus. Continet Aldelmi *librum* de Virginitate, *in quo voces nonnullæ gloſſantur Saxonicè. Sequuntur nomina Reliquiarum* quarum partem dedit glorioſiſſimus & uictorioſiſſimuſ - - - - - - Monaſterio ſcǣ Mariæ - - - - - - *Nomina penitus abraduntur. memoria teneo hæc nomina haberi in Catalogo Reliquiarum quæ contulit Æthelſtanus Rex Eccleſiæ Exonienſi, quem vid. ſupra, pag.* 81.

Codex Chartaceus in fol. Rolandi *& aliorum* Medicorum *continens opera; ad cujus Caput & Calcem habentur ſeptem folia Membranacea, Saxonica manu grandi 700 fere abhinc annis ſcripta; quæ continent partem quandam Grammaticæ* Ælfrici, *& pars fuere ejuſdem Codicis, ad quem pertinebant illa plane ſimilia folia, quæ ſupra memorantur in Bibliotheca Collegii* Omnium Animarum Oxon. *Vide pag.* 109.

CATA-

Digitized by Google

CATALOGUS

Cod. MSS. *Anglo-Saxonicorum*

BIBLIOTHECÆ COTTONIANÆ,

QUÆ EST

WESTMONASTERII.

Iul. A. 2. CODEX *membr. in Octavo partim Latine, partim Saxonicè ſcriptus, uti ex ſequentibus patet. ſcil.*

I. *Fragmentum libri* Bedae *Venerabilis de Temporibus, Latinè.*

II. Ælfrici Præſulis *Grammatica ſive* Excerpta ex Priſciano & Donato, *nitidè & emendatè ante Victoriam Normannicam exarata, ſed, quod dolendum eſt, fronte mutila.*

III. *Grammaticam excipit* Gloſſarium Latino-Saxonicum, *ſiue Rubricæ quam ex aliis exemplaribus ſic reſtituimus.*

INCIPIVNT NOMINA MVLTARVM RERVM ANGLICE.

Incip. Deus omps̄. Þ ıſ God ælmihtıg. ſe pæſ æſne unbeginnen ȝæſne bỳð ungeendod.
Expl Menetnix. vel ſcopta. mỳltegtne. Pelex. cỳneſ. Ðe ne magon ſpa ðeah. ealle naman appitan ne ſunþon ȝeþencan. *poſt haec, habentur folia quinque ſupradictæ Grammaticæ, quæ Bibliopegi errore male tranſponuntur:*

IV. *Preces nonnullæ ad Deum Stylo Poetica Characteribus autem Normanno-Saxonicis exaratæ, quas ex hoc Cod. publici juris fecit V. Cl.* Franc. Junius, *ad calcem ſui Cædmonis.*

Incip. Ælа bnihten leoſ. æla ðema ȝod-ȝeapa me ece palðend.ic pat mine ſaule ſỳnnum ſonſundod.
Expl. Ne ſonſeonn þu me. þuldneſ bnihten. ac getỳða me. tỳn eadig kỳning. læt me mid engłum uprıðian. ſittan on ſpegle. henian heoſonaſ god. haligum neonðe. a butan ende. amen.

V. *Quæſtiones & Reſponſiones inter Adrianum & Rithaeum, eadem manu Norm. Saxonica.*

Incip. ADRIANVS cpæð to RITHEVS.
Saga me hu lange pæſ Adam on neonxna pange.
Ic þe ſecge. he pæſ þnittine ȝeap.
Expl. Saga me on hpam mæig man ȝeſeon manneſ deað.
Ic þe ſecge. tpege manlican beoð on manneſ eagum. ȝif þu ða ne ȝeſihſt þonne ſpilt ſe man. and bið ȝepiten æn þnim dagum.

VI. *Sententiolæ de duobus furibus cum Chriſto crucifixis, de Noachi arcâ, de Eccleſia S. Petri, de templo Salomonis, de Longitudine & Latitudine terræ, & de numero oſſium in humano corpore,* &c. *eadem manu Normanno-Saxonica: quæ itidem in aliis Codd. habentur.*

VII. *Præcepta quædam moralia, eadem manu Normanno-Saxonica.*

Incip. Ne beo ðu to to ſlapon. ne to idel ȝeonn. ſon þam þe ſlep ȝ þæt ỳdel ſet unþeapaſ. and unhælo þæt licoman.
Expl. Gif ðu pỳlt habbe æt monigū men þæt ðe lỳcað - - - - - - - - - - - - - - - -

---

Iul. A. 6. *Codex memb. in Octavo, in quo continentur*

I. *Computus de ſingulis menſibus.*

II. *Calendarium metrice deſcriptum, cum delineatis Zodiaci ſignis in ſumma pagina; in infima vero, cernuntur ſingulorum menſium Icones, in quibus Opera,* &c. *iis convenientia repræſentantur.*

III. *Tabulæ de Epactis, Lunares, Paſchales,* &c. *cum aliis ad Computum Eccleſiaſticum ſpectantibus, ex* Beda *forſan excerptæ: annos enim à nativitate Chriſti tantum* DCCIII. *numerat hic tractatus; cum ex altera tabula hunc tractatum anno* 969 *fuiſſe ſcriptum liquet.*

IV. *Hymnarium Latinum initio mutilum cum interlineari verſione Saxonica, cujus initium, ut nunc eſt, ſic ſe habet.*

Incip. Teapclicon mid ſỳnum helle.
Acniuſ ıgnibuſ auerni.

Hymnorum autem qui reſtant Tituli & Rubricæ in hoc ordine ſequuntur.

1. Aeterne rerum conditor.
2. Deus Creator.
3. Nocte ſurgentes.
4. Ecce jam noctis.
5. Jam lucis.
6. Nunc Sancte nobis.
7. Rector potens.
8. Rerum Deus.
9. Lucis creator.
10. Xpē qui lux.
11. Te lucis ante terminum.
12. Somno refectis.
13. Splendor paterne
14. Inmenſe caeli.
15. Ales diei nuncius.
16. Telluris ingens.
17. Rerum creator.
18. Nox & tenebre.
19. Celi Deus Sc̄ iſſime.
20. Nox atra.
21. Magne Deus.
22. Tu Trinitatis unitas.
23. Aeterna celi Gloria.

Digitized by Google

24. Plaſmator hominis Deus.
25. Summe Deus clementiae.
26. Aurora.
27. Conditor alme ſiderum.
28. Verbum ſupernum.
29. Vox clara.
30. Xpē redemptor.
31. Veni redemptor.
32. Audi redemptor.
33. Jam rutilat.
34. Hymnum cantemus.
35. Hoſtis Herodes.
36. A patre unigenitus.
37. Ihsvs refulſit.
38. Quod chorus vatum.
39. Quem terra pontus.
40. A ſolis ortu.
41. Magnus miles (*Cuthbertus.*)
42. Ut tve vite.
43. Magno Canentes.
44. Xpe Sanctorum.
45. Allelvia dulce carmen.
46. Allelvia piis.
47. Dei fide qua vivimus.
48. Meridie orandum.
49. Perfecto trino.
50. Audi benigne.
51. Ihſu Quadragenarie.
52. Vexilla Regis.
53. Arbor Decora.
54. Auctor ſalutis unicus.
55. Ad cenam agni providi.
56. Ihſu noſtra redemptio.
57. Aurora lucis.
58. Ymnum canamus.
59. Optatus votis omnium.
60. Aeterne Rex altiſſime.
61. Jam Xpc altra.
62. Veni creator.
63. Beata nobis.
64. Ut queant laxis.
65. Antra Deſerta (deeſt folium quo continebatur finis iſtius hymni, & principium inſequentis, cui titulus)
66. Aurea luce.
67. O quam Glorifica.
68. Ave Maris ſtella.
69. Tibi Xpē ſplendor.
70. Miſterioium ſignifer.
71. Xpē Scorum.
72. Feſtiva ſeclis colitur.
73. Omnium Xpe.
74. Xpē redemptor.
75. Annue Xpe.
76. Andrea pie.
77. Bina celeſtis.
78. Iacobe juſte.
79. Bartholomeae.
80. Mathee Sancte.
81. Proni rogamus.
82. Beate Symon.
83. O Thoma Xpi.
84. Mathia juſte.
85. Xpē. Splendor.
86. Exultet celum.
87. Sanctorum meritis.
88. Rex glorioſe.
89. Aeterna Xpi.
90. Martyr Dei qui unicum.
91. Deus Tuorum.
92. Iſte confeſſor.
93. Ihiu Redemptor.
94. Virginis proles.
95. Ihſu corona Virginum.
96. Hic ſalus.
97. Queſumus ergo.
98. Ymnus de Sancta Trinitate.
99. Ymnus de Sancta Trinitate ad nocturn.
100. Ymnus in laudibus.

Incipivnt Cantica In Dominicis Noctibvs Canenda.

1. Domine miſerere.
2. Audite qui longe.
3 Miſerere Domine Plebi.

Cantica De Adventv Domini.

1. Confortate Manus.
2. Conſolamini.
3. Iuravit Dominus.

Cantica In Nativitate Dni Nri Ihv Xpi.

1. Populus qui.
2. Letare hierlm.
3. Urbs fortitudinis.

Cantica In Qvadragesima.

1. Deducant oculi.
2. Recordare Domine.
3. Tollam quippe.

Cantica De Resurrectione Domini.

1. Quis eſt iſte.
2. Venite Revertamur.
3. Expecta me.

Incipit Cantica In Natali Plvrimorvm Sanctorum.

1. Vos ſancti.
2. Fulgebant juſti.
3. Dominus in fina. *in quo deſideratur verſio Sax.*

Cantica De Apostolis.

1. Qui ſponte.
2. Qui propria.
3. Beatus vir. *hic deſideratur verſio Saxonica.*

Cantica Univs Martyris Vel Confessoris.

1. Benedictus vir.
2. Beatus vir.
3. Ecce ſervus.

Cantica De Virginibvs.

1. Audite me.
2. Gaude Filia Syon.
3. Gaude & Letare.

Hymnario præmiſſus eſt hymnus de Scā cruce, recentiore manu ſcriptus, unà cum altero de Reſurrectione Salvatoris noſtri, notulis Muſicis inſignito. Ad calcem etiam libri habentur hymni aliquot de B. V. Maria cum notis Muſicis, ſicut & hæc quæ ſequitur Ode, cujus magnā partem ex membranis deinduſtria abraſit nefarius quidam, muſis, ut videtur, inimicus.

Ad menſam Philoſophie ſitientes currite
Et ſaporis tripartiti ſeptem rivos bibite
Uno fonte procedentes non eodem tramite.

Quem Pitagora rimatus excitavit phiſicè
Inde - - - - - - - - - - - - - - - - -
- - - - - tiles loquaci deſponſavit loice.

Avis ſeptem foru formes Athenis materiam
Nacte hoc liquore totam irrigarunt Greciam
Quæ redundans infinita fluxit inexperiam.

Non tamen ſine ductore vel tudo remigio
Quia navem gubernantes Maro atque Cicero,
Centum nautas adſciverunt quiſque ſuo ſtudio.

Sic

Digitized by Google

Sic vecta Philoſophia minas vicini equoris
Noſtra ſumens elementa pro Achivis litteris
Tandem leta venit per fluenta Tiberis.

Erat enim Roma potens bellorum victoriis
Et ut omnes gentes ſuis ſubjecit imperiis
Sic decebat ut præſtaret gemmis philoſophicis.

Has ad ſe Tulliana torſit eloquentia
Cujus tonat vel - - - - - - - - - -
- - - - - - - - - - *Reliqua deſunt.*

Iul. A. 10. *Codex membranaceus in Octavo in quo continentur, præter nonnulla Latine ſcripta,*

I. *Menologium ſive Martyrologium Saxonicum, ſeptingentis fere abhinc annis exaratum, jam vero capite & calce mutilum; folium ejus quod nunc eſt primum, poſteriorem vitæ Sanctæ Columbæ partem complectitur. In hoc Cod. multa quæ in Menologio Saxonico C. C. C. C. deſiderantur, extant, uti ex iis quæ ſequuntur, facile videbit Lector Philo-Saxo.*

Ianuapiuſ ꝥ ıſ on upe ȝeðeoðe ſe æfteꝛa ȝeola.

1. Cnıſtes eahteða dæȝ ȝ ſca̅ mapian.
3. Ðæꝛ halȝan papan tıð þe ıſ nemneð ſce̅ Antheni.
5. ſce̅ Emelianan tıð ðæne ſemnan ꝥ þæꝛ ſce̅ Gnegoꝛiuſ faðe ðæꝛ ðe uſ on fulpiht onfænde.
6. ſe micla ȝ ſe mæna dæȝ þone Gnecaſ nemnað Epiphania. ȝ Rompane hine nemnað Apaꝛıtıa domini
   ꝥ ıſ on upe ȝeþeoðe ðnihtneſ ætýpneſſe dæȝ.
   On ðone ýlcan dæȝ bið þæꝛ æþelan þeneſ þnoþunȝ ſe ıſ nemneð ſcſ̄ Iulianuſ.
   On ðone ýlcan dæȝ bið þæꝛ papan tıð þe ıſ nemneð Ðeleſſoꝛ.
9. ſce̅ Peȝean ȝeleoꝛneſ ðæne halȝan fæmnan.
10. ſce̅ Pauleſ tıð.
12. ſce̅ Benedıcteſ tıð þæꝛ halȝan abboðeſ.
13. ðæꝛ halȝan biſcopeſ ȝemýnð ſce̅ hılaꝛieſ.
14. ſce̅ Felıceſ tıð mæſſe pneoſteſ on Rome.
16. ſce̅ Maꝛcelleſ tıð þæꝛ papan.
   On ðone ılcan dæȝ bið þæꝛ mæſſe pneoſteſ ȝeleoꝛnıſſe ſe þæꝛ nemneð ſce̅ Fuſſeuſ.
17. ſeo ȝeleoꝛneſ þæꝛ halȝan munuceſ ſce̅ Antonieſ
   On ðone ılcan dæȝ bið þneopa cnıhta tıð ða pæꝛon ȝetpinnaſ. and hı pæꝛon nemðe ſcſ̄ Speoſıppuſ. ȝ ſcſ̄ Elaſıppuſ. and ſcſ̄ Melaſıppuſ.
18. ðæne halȝan fæmnan ſce̅ Pnıſce.
19. ðæꝛ mæſſe pneoſteſ ȝemýnð ſce̅ Annanı.
20. ſce̅ Sebaſtıaneſ tıð þæꝛ æðelan maꝛtýꝛeſ.
   On ðone ılcan dæȝ bið ſce̅ Fabıaneſ tıð ðæꝛ halȝan papan.
   On ðone ılcan dæȝ bið þaꝛa halıȝna ȝeſınhına tıð þa comon of Peꝛſcþaꝛa mæȝðe to Rome.
21. ſca̅ Agnan þnoþunȝ ðæne halȝan fæmnan.
22. ſce̅ Vıncenteſ ðnoþunȝ þæꝛ ðıaconeſ.
   On ðone ılcan dæȝ bið þæꝛ halȝan peneſ ðnoþunȝ ſcı̄ Anaſtaſı.
23. ðæne halȝan fæmnan tıð ſce̅ Emeꝛentıane.
24. ſce̅ Babýlleſ tıð þæꝛ halȝan biſcopeſ.
25. ſce̅ Pauleſ ȝehſeſſneſ to Xpe̅. ſe þæꝛ æꝛı nemneð Sauþuſ.
   On ðone ılcan dæȝ bið þæꝛ fæðeꝛ tıð þe ıſ nemneð ſcſ̄ Aſſeniuſ.

Hic deſiderantur plurima folia, ut alia male tranſponuntur.

, Hneð monað. Maꝛtıuſ.

2. Ðæꝛ biſcopeſ ȝeleoꝛneſ ſce̅ Ceaðdan.
4. ſce̅ Adꝛıaneſ ðnoþunȝ þæꝛ æþelan peneſ.
7. þaꝛa halıȝna piſa ȝemýnð ſca̅ Peꝛꝛpetuan and ſca̅ Felıcıtatiſ.
   On ðone ılcan dæȝ bið þæꝛ halȝan abboðeſ ȝeleoꝛneſ ſe þæꝛ nemneð Eaſtoꝛꝛıne.
9. ſeoꝛenıgeſ cæmpena ðnoþunȝ on Sebaſtıa ðæne ceaſtne.
12. ſce Gnegoꝛieſ ȝeleoꝛneſ uneſ fæðeꝛ ſe uſ fullpiht onfænde on ðaſ Bꝛýtene.
13. þæꝛ mæſſe pneoſteſ tıð ſce Maceðoneſ. ȝ hıſ piſeſ ſeo þæꝛ nemneð Patꝛıcıe. and hıſ ðohtaꝛ ðæne nama þæꝛ Moðeſtæ. hic, multa deſiderantur.
19. ſe æftepa poꝛolde dæȝ.
   On ðone ılcan dæȝ bið ſce Gnægoꝛieſ tıð þæꝛ clenan biſcopeſ, &c.

In omnibus convenit hic Codex Cottonianus cum illo C. C. C. C. variantibus exceptis lectionibus. Quin &, utroque Codice mutilo, alter alterum in multis ſupplet.

Iulius C. 2. *Codex Chartaceus in folio, in quo (præter alia, Latinè & Anglicè ſcripta) continentur*

I. *Leges Æthelbirhti Regis Cantiæ, Saxonicè.*

Incip. Goðeſ þeoh ȝ Cıpıcan. xii. ȝýlðe.
Expl. Gıf ðeoꝛ ſteleþ. ii. ȝelð ȝebete.

II. *Leges Hlotharii & Eadrici Cantiæ Regum Saxonicè.*

Incip. Hloþæne ȝ Eaðꝛıc Cantꝛaꝛa cýnınȝuſ aꝛetton þa æ.
Expl. ȝ ſe aȝend to ſoꝛ.

III. *Leges Wihtræði Cantiæ Regis Sax.*

Incip. Ðam mılðeſtan cýnınȝe Cantſaꝛa. Pıhtnæðe ȝıxıȝendum þe fıftum pıntꝛa hıſ ȝıceſ.
Expl. Seoꝛan healð ȝýꝛa ſýntan haliȝeſ ȝaſteſ. &c. *ut in multis exemplaribus videre licet.*

IV. *In fine legum Inæ Regis additur appendix, qui ſequitur.*

Incip. Pe cpæðon be ðam blaſepum.
Expl. ȝ æt ælcon ſmalon oſſe.æſſe æt ſcıll. penȝ.

V. *Sequitur Cap. de Ferro candente & aqua.*

Dom behaten ıſene. ān pætep.

Incip. And oſ ðam oꝛðal þe bebeoðað ȝoðeſ bebeoðum ȝ þæꝛ aꝛcæbiſcopeſ.
Expl. And ſe þe ðaſ laȝe abꝛece. bec ꝥ oꝛðal on him ſoꝛað. ȝ ȝýlde þam cýnınȝe. cxx. ſcıll. to ſcote.

VI. *Ex legibus Athelſtani.*

Incip. And ſe ȝecſeðon æ Ðunneſſelða on þæm ȝemote. ȝıf hþılc þeoſ oððe neaſene.

VII. *Hic ſequitur juramentorum formulæ*

Hu ſe man ſceal ſpeꝛıe.

Incip. On ðone ðnihten þe ðæꝛ haliȝðome ıſ ſone haliȝ.
Expl. Se þeꝛ ȝebýꝛeð maȝum. ȝ ſeo cýnebot þam leoðum.

VIII. Hep cýð on þýſum ȝeſpıte. hu Goðpine biſcop on Hnoꝛeceaſtne. ȝ Leoſſpine Ælfeaȝeſ ſunu puꝛðon ȝeſýðſumoðe ýmbe ꝥ lanðe æt ſnoððınȝlanðe on Cantꝛaꝛaþýnȝ.

Incip. Ða ða ſe biſcop Goðpine com to þam biſcopſtole.
Expl. And ſý eallum ðeoſlum betæht ınto helle. Amen.

Digitized by Google

IX. *Donatio terrarum in Fracenham Lanfranco Archiepiſcopo per Willielmum Regem, Saxonice. Hæc omnia deſcripſit* D. Franciſcus Tate *A. D.* 1589, *ex libro cui titulus eſt* Textus de Eccleſia Roffenſi; *de quo infra.*

X. *Excerpta ex libro antiquo (qui A. D.* 1580. *peculium fuit Joannis Jocelini. poſtea tamen,* viz. *A. D.* 1603. *in manus venit D. Rob. Cotton, & nunc inſcribitur.* NERO. A. I. *de legibus Etheldredi Regis Saxonicè.*

IN NOMINE DOMINI. ANNO DN̄ICÆ INCARNAT. MVIII.

Incip. Ðiſ iſ ꝛeo ȝeꝛæðneꝛ þe Engla cyng. ⁊ æȝðæꝛ ȝe ȝehaboðe ȝe læꝛcðe ꝛitan ȝecuꝛon ⁊ ȝeꝛæðdan.
Expl. micle ðeaꝛꝛe þ he on þam ȝniðe micle mæþe ꝛite. Amen.

BE CYRIC GRIÐE. *Anno Domini* 1014.

Incip. In nomine domini. Ðiſ iſ on ðæꝛa ȝeꝛæðneꝛꝛa þe Engla cyng ȝeðihte. miþ hiſ ꝛitena ȝeðehte. (*alia quoque ſequuntur, de quibus infra.*)

XI. *Genealogia Regum Anglorum, cum aliis.* (*è Textu Roffenſi.*)

XII. *Æthelredi Regis Leges Saxonicè* (*è Textu Roff.*)

Incip. Ðiſ ꝛinðon þa laȝa þe Æðelꝛeð cyng. ⁊ hiſ ꝛitan ȝeꝛæðð habbaþ æt Ꝓaneting. to ꝛnyðeꝛ bote.
Expl. þ þa bion heoꝛa ꝛeoꝛeꝛ ꝛcyldiȝ. buton ꝛe cyning heom ajnan ꝓille.

XIII. Wilhelmi Regis Leges Saxonicè. (*è Textu Roff.*)

Incip. Wilhelm cyning ȝꝛet ealla þa þe ðiſ ȝeꝛꝛit to cymð oꝛeꝛ eall Englalanð ꝛneonðlice ⁊ beot ⁊ eac cyþ eallum mannum oꝛeꝛ eall Angelcynn to healðenne. þ iſ ȝiꝛ Englijc man beclyꝓað ænigne Fꝛencijcne mann.
Expl. Ꝓeniȝe hine ꝛe Fꝛæncijca miþ unꝛoneðan aþe.

XIV. Judicia Civitatis Lundoniæ. (*ex Textu Roff.*)

Incip. Ðiſ iſ ꝛeo ȝeneðneꝛ þe ða biſcopaꝛ ⁊ þa ȝeneꝛan ðe to Lunðenbyꝛig hyꝛað ȝecꝛæðen habbað.
Expl. Giꝛ þe hit þuꝛ ȝehealðað. þonne ȝelyꝛe ic to ȝoðe þ uꝛe ꝛniþ biþ beteꝛa þonne hit æꝛeꝛ ꝛæꝛ.

XV. Incantatio ad recuperandam rem furto ablatam. (*ex Textu Roffenſi.*)

Incip. Giꝛ ꝛeoh ꝛy unðeꝛnumen. ȝiꝛ hit ꝛy hoꝛꝛ. ꝛing on hiꝛ ꝛeoteꝛe.
Expl. ne ðu mineꝛ ne ðæꝛꝛt ne mynte ic ðe nan ðing.

XVI. Be leoðe ȝeþincðum ⁊ laȝe. *Saxonice & Latine ex Textu (ut videtur) Roffenſi.*

Incip. Hit æꝛ hꝛilum on Engla laȝum þ leoð anð laȝu ꝛoꝛ beȝeþincðum.
Expl. þ hiȝ þ bettan ꝛꝛa hiȝ naþoꝛt mihton.

XVII. *Legum quarundam Inc, Alfredi, Eadwardi, Æthelſtani, Eadgari, Ethelredi, Canuti, Wilhelmi Conquæſtoris, Eadwardi Confeſſoris, &c. verſio Lat.*

Reliqua quæ in hoc Apographo Cod. continentur, utpote minus ad rem Saxonicam pertinentia, & à doctiſſimo viro D. Thoma Smitho in Catalogo ſuo memorata, lubens prætermitto.

Iulius E. 7. *Liber membranaceus antiquus, & optimæ notæ, olim peculium Monaſterii S. Edmundi de Burgo; in quo continentur Homiliæ Saxonicæ* de Sanctis, *per* Ælfricum *ex Latino converſæ, cujus etiam Præfationes in utraque lingua operi præmiſſæ ſunt, & quas heic in medium profero.*

INCIPIT PRAEFATIO HVIVS LIBRI.

Hunc quoque codicem tranſtulimus de Latinitate ad uſitatam Anglicam ſermocinationem ſtudentes aliis prodeſſe aedificando ad fidem lectione hujus narrationis quibuſcunque placuerit huic operi operam dare, ſive legendo, ſeu audiendo quia eſtimo non eſſe ingratum fidelibus. Nam me minime in duobus anterioribus libris poſuiſſe Paſſiones vel Vitas ſanctorum ipſorum quos gens iſta caelebre cœlit cum veneratione Feſti diei, & placuit nobis in iſto codicello ordinare Paſſiones etiam vel Vitas ſcō̄rum illorum quos non vulgus ſed Coenobite Officiis venerantur. Nec tamen plura promitto me ſcripturum hac lingua, quia nec convenit huic Sermocinationi plura inſeri, ne forte deſpectui habeantur Margarite Xpī̄. Ideoque reticemus de libro Vita Patrum, in quo multa ſubtilia habentur, que non conveniunt aperiri laicis nec nos ipſi ea quimus implere.

Illa vero que ſcripturus ſum, ſuſpicor non offendere audientes, ſed magis fide torpentes recreare hortationibus, quia Martyrum Paſſiones nimium fidem erigant languentem. Unum cupio ſciri hoc volumen legentibus, quod nollem alicubi ponere duos Imperatores ſive Ceſares in hac narratione ſimul, ſicut in Latinitate legimus: ſed unum Imperatorem in perſecutione Martyrum ponimus ubique: ſicut gens noſtra uni Regi ſubditur & uſitate eſt de uno Rege, non de duobus loqui. Nec potuimus in iſta tranſlatione ſemper verbum ex verbo transferre; ſed tamen ſenſum ex ſenſu, ſicut invenimus in Sancta Scriptura diligenter curavimus vertere. Simplici & aperta locutione quatinus proficiat audientibus. Hoc ſciendum etiam, quod prolixiores Paſſiones breviamus verbis non adeo ſenſu, ne faſtidioſis ingeratur tedium, ſi tanta prolixitas erit in propria lingua, quanta eſt in Latina; & non ſemper brevitas ſermonem deturpat, ſed multotiens honeſtiorem reddit. Non mihi imputetur quod divinam ſcripturam noſtrae lingue inſero, quia arguet me praecatus multorum fidelium, & maxime Æþelperdi Ducis, & Æðelmeri noſtri, qui ardentiſſime noſtras interpretationes amplectuntur lectitando, ſed decrevi modo quieſcere poſt quartum librum à tali ſtudio, ne ſuperfluus judicer.

ÆLFRIC ȝnet eaðmoðlic ÆÐELꝓERÐ Ealðoꝛman. ⁊ ic ꝛecȝe þe leoꝛ. þ ic hæbbe nu ȝeȝaðeꝛoð on þiſſeꝛe bec þæꝛa halȝena þꝛoꝛunga þe me to onhaȝoðe on Engliſc to aꝛenðene. ꝛoꝛþan þe ðu leoꝛ ſꝓiðoꝛt ⁊ Æðelmæꝛ ſꝓylceꝛe ȝeꝛꝛita me bæðon. anð oꝛ handum ȝelæhton eoꝛeꝛne ȝeleaꝛan to ȝetnymmenne. miþ þæꝛe ȝeꝛeceðnyſſe. þe ȝe on eoꝛꝛum næꝛðon æn. þu ꝛaꝛt leoꝛ þ þe aꝛenðon on þam ðꝛam æꝛꝛum bocum þæꝛa halȝena þꝛoꝛunga ⁊ liꝛ. þe Angel cynn miþ ꝛneolꝛ ðaȝum ꝓunþað. Nu ȝeꝛeaꝛð uꝛ þ þe þaꝛ boc be þæꝛa halȝena ðꝛoꝛunȝum ⁊ liꝛe ȝeðihton þe mynꝛteꝛ men miþ heoꝛa þenunȝum betꝛux him ꝓunðiað. Ne ꝛecȝe þe nan þincȝ niꝛeꝛ on þiſſeꝛe ȝeꝛetnyſſe. ꝛoꝛþan þe hit ꝛtoð ȝeꝛynn aꝓniten on Leben bocum þeah þe ða læꝛeðan men þ nyꝛton. Nelle þe eac miþ leaꝛungum þyllic liccetan. ꝛoꝛþan þe ȝeleaꝛꝛulle ꝛæðenaꝛ anð haliȝe laꝛeoꝛaꝛ hit aꝓniton on Leben ꝛꝓnæce. to langum ȝemynðe ⁊ to tnymmincȝe þam toꝛeꝛðum mannum. Sum ꝛitega clypoðe þuꝛh þone halȝan ȝaꝛt anð cꝛæð. Mirabiliſ deuſ in ſanctiſ ſuiſ. & c&era. Ꝓunðoꝛlic iſ ȝoð on hiꝛ halȝum he ꝛylf ꝛoꝛȝiꝛð mihte ⁊ ꝛtꝛenȝðe hiꝛ ꝛolce. ȝebletꝛoð iſ he ȝoð. Ꝓe aꝓniteð ꝛela ꝓunðna on þiſſeꝛe bec. ꝛoꝛðan þe ȝoð iſ ꝓunðoꝛlic on hiꝛ halȝum ꝛꝛa ꝛꝛa

þe

Digitized by Google

ꝑe æꝛ ꝛæꝺon. ⁊ hiꝛ halgena punꝺna puꝛꝺiaꝺ hine. �abꝛan ꝑe he ꝑoꝛhte ꝑa punꝺna þuꝛh hi. An ꝑoꝛulꝺ cynincg hæꝼꝺ ꝼela ꝑegna ⁊ miꝛlice ꝑicneꝛaꝛ. he ne mæg beon þuꝛhꝼul cynincg buton he hæbbe ꝑa ge-þincꝑe ꝑe him gebyꝛiaꝺ. anꝺ ꝛꝑylce ꝑening men. ꝑe ꝑeaꝛ ꝛæꝛtnyꝛꝛe him gebeoꝺon. Spa iꝛ eac þam ælmihtigan goꝺe ꝑe ealle þincg geꝛceop. him ge-piꝛꝺ ꝥ he hæbbe heligꝺ ꝑenaꝛ ꝑe hiꝛ pillan geꝼyllaþ. anꝺ þæꝛa iꝛ ꝼela on mannum anum ꝑe he oꝼ miꝺꝺan eaꝛꝺe geceaꝛ. ꝥ nan bocene ne mæg ꝑeah he mycel cunne. heoꝛa na man aꝛꝛiten. ꝼoꝛþan ꝑe hi nat nan man. Hi ꝛynꝺ ungeꝛynyme ꝛꝛa ꝛꝛa hit geꝛiꝛꝺ goꝺe. ac ꝑe polꝺon geꝛettan be ꝛumum þaꝛ boc. mannum to getnymminge. anꝺ to munꝺe uꝛ ꝛylꝼum. ꝥ hi uꝛ þingion to þam ælmihtigan goꝺe. ꝛꝛa ꝛꝛa ꝑe on ꝑoꝛulꝺe heoꝛa punꝺna cyþaþ. Ic biꝺꝺe nu on goꝺeꝛ naman giꝼ hꝛa þaꝛ boc aꝛꝛitan ꝑille. ꝥ he hi ꝑel ge-ꝛihte be ꝑæꝛe byꝛne. ⁊ þæꝛ na maꝛe betꝛux ne ꝛette ꝑonne ꝑe aꝼenꝺon. VALE IN DN̄O.

Fol. 2. b. CAPITVLA ſive Homiliarum Tituli, una cum uniuſcujuſque Initio & Concluſione, hoc in Ordine ſequuntur.

I. fol. 3, b. VIII. KL̄. IAN̄. NATIVITAS DN̄I NR̄I IHV̄ XP̄I.

Incip. Men þa leoꝼeꝛan. hꝑilon æꝛ ꝑe ꝛæꝺon eoꝛ hu uꝑe Hælenꝺ cꝛiꝛt on þiꝛum ꝺæge on ꝛoꝺꝛe mennꝛiꝛcnyꝛꝛe acenneꝺ ꝑæꝛ. oꝼ þam halgan mæ-ꝺene maꝛian. Nu ꝑylle ꝑe ꝛꝑa ꝑeah ꝼoꝛ ꝺyꝛꝛeꝛ ꝺægeꝛ mæꝛþe eoꝑeꝛ moꝺ miꝺ þæꝛe gaꝛꝺlican laꝛe onbꝛynꝺan eoꝛ to bliꝛꝛe þuꝛh goꝺ.

Expl. To þam uꝛ gelæꝺe ꝛeo leoꝛa ꝺꝛihten cꝛiꝛt. ꝛe þe iꝛ ꝛoꝺ ꝑyꝛꝺom ⁊ ꝛapla liꝛ, ꝛe ꝺe miꝺ hiꝛ ecan ꝼæꝺeꝛ. ⁊ miꝺ þam halgan gaꝛt. á on ecnyꝛ-ꝛe leoꝛaꝺ. AMEN.

II. fol. 7, b. EODEM DIE. NATALE SC̄E EVGENIE VIRGINIS.

Incip. Mæg gehyꝛan ꝛe ꝺe ꝑyle be þam halgan mæ-ꝺene Eugenian Philyꝑꝑuꝛ ꝺæhteꝛ. hu heo ꝺuþh mægꝺ haꝺ mæꝛlice ꝑeah. anꝺ þuꝛh maꝛtyꝛꝺom þiꝛne miꝺꝺam eaꝛꝺ oꝼeꝛ ꝛꝑaꝺ.

Expl. ⁊ hi ꝛiþþan þuꝛh punoꝺon. on þam ꝛoþan ge-leaꝼan oþ heoꝛa liꝼeꝛ enꝺe. Sy ꝑulꝺoꝛ. ⁊ loꝼ. þam ꝑel ꝑyllenꝺan ꝺꝛihtne. on ealꝛa ꝑoꝛulꝺa ꝑo-ꝛulꝺ. ealꝛa hiꝛ ꝑel ꝺæꝺa. AMEN.

III. fol. 13, b. KL̄. IANVAR̄ DEPOSITIO SC̄I BASILII EPISCOPI.

Incip. Baꝛiliuꝛ ꝑeꝛ gehaten ꝛum halig biꝛcop. ꝛe ꝑæꝛ ꝛþam cylꝺhaꝺe ꝛꝑiþe gehealꝺꝛum. ꝑeah ꝑe he to langum ꝼynꝛte. ungeꝼullod ꝑæne.

Expl. Hiꝛ lic ꝑeaꝛꝺ bebyꝛgeꝺ on Ceꝛꝛaþian byꝛig Cappaꝺoniꝛcne ꝛcyne. ꝑæꝛ ꝑæꝛ he ꝛylꝼ biꝛcop ꝑæꝛ. manegum ꝼꝛemienꝺe. miꝺ micelne laꝛe. ⁊ he ꝛylꝼ ꝑolꝺe ꝛꝑeltan ꝼoꝛ nihte. æꝛ ꝺam ꝑe he ꝼoꝛꝛuꝛoꝺe ꝑone ꝛoꝺan gelyꝼan. betꝛux þam geꝺ-ꝑol mannum ꝑe hine ꝺꝛehton ꝼoꝛ oꝼt. ꝼoꝛ ꝺi he ꝑulꝺnaꝺ nu. á. to ꝑoꝛulꝺe miꝺ goꝺe. AMEN.

IV. fol. 24. IDVS IANVAR̄. PASSIO SC̄I IVLIANI ET SPONSE EIVS BASILISSE.

Incip. Iulianuꝛ ꝑæꝛ gehaten ꝛum æꝺele goꝺeꝛ þægn. on Aegyꝑta lanꝺe, on Antiochian þæꝛe byꝛig. Se ꝑæꝛ æꝺelboꝛen oꝼ æꝛꝼeꝛtum magum. anꝺ on Cꝛiꝛteꝛ laꝛe gelæꝛeꝺ. ꝼꝛam geoguꝺe.

Expl. þæꝛa halgan lic. þuꝛh geleaꝼꝼulle menn. ꝑuꝛ-ꝺon gebyꝛigꝺe ꝛona miꝺ bliꝛꝛe. binnan goꝺeꝛ cyꝛican. Sy him á ꝑulꝺoꝛ on eceꝛe ꝑoꝛulꝺe. ꝑe cꝑeꝺaꝺ. AMEN.

V. fol. 30. XIII. KL̄. FEBR̄. PASSIO SC̄I SEBASTIANI MART̄.

Incip. Sebaꝛtianuꝛ hatte ꝛum haliꝛ goꝺeꝛ ꝺegn. ꝛe ꝑæꝛ lange on laꝛe on Meꝺiolana báꝛig. ⁊ ꝑeaꝛꝺ on Cꝛiꝛt geꝼulloꝺ. miꝺ ꝼullum geleaꝼan. He ꝑæꝛ ꝛꝑiꝺe ꝛnoꝺoꝛ ꝑeꝛ ⁊ ꝛoꝺꝛæꝛꝛ on ꝛꝑnæcce. niht-biꝛ on ꝺome. ⁊ on næꝺe ꝼoꝛeg-leaꝑ. geꝛneoꝑe on neoꝺe. anꝺ ꝛtꝛang ꝼoꝛe þingeꝑe. on goꝺnyꝛ-ꝛe ꝛcinenꝺe. ⁊ on eallum ꝑeaꝑum aꝑꝑuꝛþꝼul.

eandem habes. pag. 127.

VI. fol. 37. XVIII. KL̄. FEBR̄. NATALE SC̄I MAVRI. ABBATIS.

Incip. Mauꝛuꝛ ꝑæꝛ gehaten ꝛum ꝛꝑyꝛe haliꝛ abboꝺ. ꝛe ꝑæꝛ to laꝑe beꝼæꝛꝛt ꝛona ꝛꝑa iuguꝑe ꝑam hal-gan Benediꝛte. ꝑeah ꝑe he æþel boꝑen ꝑæꝑe.

Expl. eꝼt to munꝺe Caꝛin. ꝺanon ꝑe hi æꝑ coman. ⁊ hyꝛe oꝑen aꝑꝑat ꝑaꝛ geꝑyꝛꝺelican ꝑace. on Le-ꝺenum geꝑeoꝑꝺe. ac ꝑe hiꝛ ꝑeccaꝺ on Engliꝛc. Sy ꝑulꝺoꝑ ⁊ loꝼ. ꝑam ꝑelꝑillenꝺan goꝺe. ꝑe ꝺe ꝑuꝑþaþ hiꝛ halgan miꝺ ꝑulꝺꝑe on ecnyꝛꝛe. AMEN.

VII. fol. 42. XIII. KL̄. FEBR̄. NATAL̄ SC̄E AGNETIS VIRGINIS.

Incip. Ambꝛoꝛiuꝛ biꝛceoꝑ binnan Meꝺiolana aꝛun-ꝺe on ealꝺum bocum. be ꝺæꝑe eaꝺigan Agne. hu heo on Rome byꝛig ꝑeꝺe ehtnyꝛꝛe acom. ⁊ on mægꝺhaꝺe maꝛtyꝛꝺom ꝺꝛoꝑoꝺe.

Expl. ⁊ puꝑꝺon gehæleꝺe þuꝛh ꝺa halgan Agnen. Ða Romaniꝛcan mæꝺenu manega eac ꝺuꝛh ꝛunoꝺ-on on clænum mægꝑ haꝺe ꝼoꝛ Cꝛiꝛte luꝼe. æꝼ-teꝛ Agneꝛ gebyꝛnunga ꝑe þæꝛ bebyꝛgeꝺ iꝛ. (Sy ꝑulꝺoꝑ goꝺe á on ecnyꝛꝛe. *Otho.* B. 10.)

VIII. fol. 46. ALIA SENTENTIA QVAM SCRIPSIT TERRENTIANVS. (*nempe de Paſſione Sanctorum Johannis & Pauli.*)

Incip. On þam ꝺagum ꝑæꝛ ꝛum heꝑetoga gehaten Gallicanuꝛ. ꝛigeꝼæꝛt on geꝼeohtum. ⁊ ꝛul leoꝼ þam Caꝛene. ꝼoꝛ hiꝛ micclan ꝛige. ꝑeah ꝑe he næꝑe geꝼulloꝺ.

Expl. ⁊ ꝛe ꝼæꝺeꝑ ꝛona gehohte þa byꝛigena. ꝺet-te hiꝛ ꝛynne ꝥ he oꝼꝛloh ꝺa halgan ⁊ ꝑeaꝑþ ge-ꝼulloꝺ. anꝺ hiꝛ ꝛuna ꝑittig. þam hælenꝺe toloꝼe. ꝑe leoꝼaꝺ (⁊ ꝑixaþ) á on ecnyꝛꝛe. AMEN.

IX. fol. 48. NON̄ FEBR̄. NATL̄. SC̄E AGATHE VIRGIN̄.

Incip. Agatheꝛ ꝑæꝛ geciguꝺ ꝛum geꝛælig mæꝺen on ꝺæꝑe ꝛcyne Sicilia. ꝛnoꝺoꝛ ⁊ gelyꝼeꝺ. on þam timan ꝑe Quintianuꝛ ꝑe cꝑealm bæꝑe ehteꝑe. þæꝑe ꝛcyne geꝑeolꝺ ꝑælhꝑeoꝑlice unꝺeꝛ þam Caꝛeꝑe.

Expl. ꝥ ꝛꝑa ꝑunꝺe gefꝑuteloꝺ ꝥ ꝑeo ceaꝛteꝛ ꝑeaꝑþ ahneꝺ ꝼnam þæꝛ ꝼyneꝛ ꝼneceꝺnyꝛꝛe. þuꝛh Aga-then ꝼoꝛeþingunge. þam Hælenꝺe to loꝼe. ꝺe hiꝛ halgan ꝛꝑa ꝑuꝛꝺaþ. þæꝛ him ꝛy á ꝑulꝺoꝑ on eceꝑe ꝑoꝛulꝺe. AMEN.

X. fol. 51. DE SC̄A LVCIA VIRGŌ.

Incip. Ða aꝛꝑꝑanг Agathen hliꝛa oꝑeꝛ lanꝺ. ⁊ ꝛæ. ꝛꝑa ꝥ ꝼnam Syꝑacuꝛa ꝛohte mycel menu oꝑeꝛ ꝼiꝛtig mila þæꝛ mæꝺeneꝛ byꝛgene. on Catanen-ꝛciꝛcne byꝛig miꝺ mycelne onbꝛynꝺnyꝛꝛe.

Expl. Ða aꝑæꝑꝺe þa leoꝺa. þæꝑ heo læg cyꝑcan. ⁊ on hiꝑe naman gehalgoꝺon. þam Hælenꝺe to ꝑuꝑꝺmynte ꝛe ꝑe æꝛꝑe ꝑixaꝺ on ecnyꝛꝛe goꝺ AMEN.

XI. fol. 53. VIII. KL̄. MAR̄. CATHEDRA SC̄I PETRI.

Incip. Ꝑe cꝑeꝺaþ on genim cꝑæꝼte Catheꝺꝑa ꝛc̄ Petꝛi ꝛeoꝛon nihton æꝑ þam monꝺe ꝑe ꝑe Maꝑ-tiuꝛ hataꝺ. Nu ꝛynꝺ ꝛume men ꝑe nyton hꝑæt ꝛe nama getacnaꝺ. *eandem habes. p.* 18. *&c.*

XII. fol. 57. VII. ID̄. MAR̄. NATL̄ SC̄ORVM QVADRAGINTA MILITVM.

Incip. Ꝑe ꝑyllaꝺ eoꝛ geneccan þæꝑa ꝼeoꝑentigꝑa

Digitized by Google

cempena ðnoyunge. ꝥ eopen ȝeleaꝼa ꝑe tpumꝑe ꝼý. ꝑonne ȝe ȝehýꝼaþ hu ꝑeȝenlice hi ðnopoðon ꝼon Cꝛiꝼte.

Expl. Uton ꝑe apenðan unꝑe ꝑillan to ȝoðe. anð on eallum ꝓingum unꝑe ꝼcýppenð ꝑuꝑðian. ꝼe ðe æꝼꝑe ꝓixaþ on ecnýꝼꝼe. Amen. ꝓiꝼ ꝼꝑel ȝebýꝓaþ ꝼeoꝼon niht æꝓ lenctene.

XIII. fol. 61, b. In Capvt Ieivnii.

Incip. On ðýꝼꝼe ꝑucan on ꝼoðneꝼðæȝ ꝼꝓa ꝼꝓa ȝe ꝼýlꝼe ꝓiton. iꝼ Caput ieiunii. ꝥ iꝼ on Engliꝼc. heaꝼoð lenctenes ꝼæꝼtenes. *eandem habes, p.*

XIV. fol. 65, b. De Oratione Moysi. In Medio Qvadragesime.

Incip. Æꝼtep ꝓam ꝑe Moýꝼes ꝼe mæꝓa hejetoga oꝼ Aeȝýꝓta lanðe miþ hiꝼ leoðe ꝼenðe. *eandem habes, p. 32, &c.*

XV. fol. 70. viiii. Kl̄. Maii. Natal̄ Sc̄i Georgii Martyris.

Incip. Geðpol men apꝓiton ȝeðpýlþ on heoꝓa bocum. be ꝓam halȝan ꝑene ðe iꝼ ȝehaten Geoꝓiuꝼ. *eandem habes, p.* 164.

XVI. fol. 72. vii. Kl̄. Mai. Passio Sc̄i Marci Evangeliste.

Incip. Mancuꝼ ꝼe ȝoðꝼpellene be ȝoðes ðihte ȝeꝼon to Aeȝýꝓta lanðe. ⁊ ðæꝓ læꝼðe ꝥ ꝼolc. *Vide ſupra, pag.* 127.

Expl. him to munð boꝓan. to ðam ælmihtiȝan ȝoðe. ꝓam ꝼý pulðoꝓ ⁊ loꝼ á to ꝼoꝓulðe. Amen.

XVII. fol. 73, b Item Alia.

Incip. Ꝼe habbaþ nu ȝeꝼæð ꝼceoꝓtlice on ðýꝼum ȝeꝓnýꝑe hu ꝼe halȝa Mancuꝼ ꝑæꝼ ȝemaꝓtýꝓoð. Nu ꝼýlle ꝼe eoꝓ ꝼecȝan hu ꝼe halȝa. Hieꝓonimuꝼ be ꝓam ꝼceoꝓen ȝoðꝼpellenum. ðe ȝoðe ȝecoꝓene ꝼýnð. apꝓat on ðæꝑe ꝼoꝓeꝼꝓæce ꝓa ꝓa he apenðe cꝛiꝼtes boc oꝼ Ebꝓeiꝼcum ȝeꝓeoꝓðe. ⁊ ꝼume oꝼ Gꝛeciꝼcum. to Læðen ꝼꝓæce on ꝑæꝑe ðe ꝼe leoꝓniaþ.

Expl. ðuꝓ hi ꝼýlꝼe. na ꝓuꝓh ꝓone halȝan ȝaꝼt. ne ðuꝓh ðæꝼ hælenðes ȝecoꝓennýꝼꝼe. Ꝼe ȝeendiaþ ꝓuꝼ ðaꝼ ȝeꝼetnýꝼꝼe heꝓ.

Hæ binæ conciones re vera una ſunt; ſeu potius una, in duas partes diſtincta, ut liquet ex pag. 127.

XVIII. fol. 75. Sermo De Memoria Sanctorvm.

Spel loca hꝑenne mann ꝑille.

Incip. Eg̃o ꝼum Alꝑa et ω. inicium et ꝼiniꝼ ðicit ðn̄ ðs̄. qui eꝼt et qui eꝓat et qui uentuꝓuꝼ eꝼt omnipotenꝼ. Ðæt iꝼ on Engliꝼc. Ic eom angin. ⁊ ende. cꝑæþ ðꝓihten ȝoð. ꝼe ðe iꝼ. ⁊ ꝼe ꝓe ꝼæꝼ. ⁊ ꝼe ꝓe topeꝓð iꝼ ælmihtiȝ Goð. An ælmihtiȝ ȝoð iꝼ on ꝓꝓým haðum æꝼꝑe ꝼunigende. ꝼe ðe calle ꝓinȝ ȝeꝼceop.

Eandem habes, p. 127, &c. *notandum vero in hoc Cod. ad calcem homiliæ, poſt verba* ȝiꝼ ꝑe ꝼꝓincaþ nu heꝓ: *hanc additionem aliena manu ſcriptam legi,* Ðam to ꝓulðꝑe ðe on ecnýꝼꝼe ꝓixaþ ece ðꝓihten. Ðam ꝼý ꝓulðoꝓ ⁊ loꝼ. ðe á leoꝼaþ. miþ ꝼæðeꝓ. ⁊ miþ ꝼuna. ⁊ miþ ꝓam halȝan ȝaꝼte on ecnýꝼꝼe. Amen.

XIX. fol. 80. Sermo In Laetania Maiore.

Incip. Se Apoꝼtol Pauluꝼ ealna ðeoða laꝓeoꝓ manoðe ða Cꝛiꝼtenan ꝑe he ꝼýlꝼ æꝓ to ȝeleaꝓan ȝebiȝðe on anum piꝼtole. *eandem habes, p.* 36. *&c.*

XX. fol. 83, b. Sermo Excerptvs De Libro Regvm.

Incip. Saul hatte ꝼe ꝼoꝓma cýninȝ ꝑe oꝼeꝓ ȝoðes ꝼolc ꝓixoðe. *eandem habes, pag.* 39.

XXI. fol. 89, b. Passio Sc̄i Albani Martyris.

Incip. Sum hæðen Caꝼeꝓe ꝑæꝼ ȝehaten Dioclitianuꝼ ꝼe ꝑæꝼ to Caꝼeꝓe ȝecoꝓen ꝑeah ꝑe he cꝛealm beꝓæ ꝑæꝓe. *eandem habes, p.* 164.

XXII. fol. 91. Item Alia.

Incip. Iꝼ nu eac to ꝓitenne ꝥ man ꝓitnaþ ꝼoꝓ oꝼt ða aꝓleaꝓan ꝼceaðan. ⁊ ꝓa ꝼꝓicolan ðeoꝼaꝼ.

Eandem habes, p. 38, &c.

XXIII. fol. 92, b. viiii. Kl̄. Ivl̄. Natl̄ Sc̄e Æðeldryðe Virginis.

Incip. Ꝼe ꝼýlaþ nu aꝓꝓitan ꝓeah ðe hit ꝓunðoꝓlic ꝼý be ðæꝓe halȝan ꝼc̄e Æðelðnýðe ꝓam Engliꝼcan mæðene ꝑe ꝑæꝼ miþ tꝓam ꝑeꝓum ⁊ ꝼꝓa ðeah ꝓunoðe mæðen. *Eandem habes, p.* 163.

XXIV. fol. 94, b. vi. Nō Ivl̄. Natl̄ Sc̄i Spyðuni Ep̄i.

Incip. On Eaðȝaꝓes ðaȝum ðæꝼ æðelan cýninȝes. ꝓam ꝼe Cꝛiꝼtendom ꝑæꝼ ꝑel ðeonðe ꝓuꝓh ȝoð on Angelcýnne unðeꝓ ðam ýlcan cýninȝe. ꝓa ȝeꝼꝓutelode ȝoð ꝓone ꝼanct Spýꝓun miþ maneȝum ꝓunðꝓum. ꝥ he mæꝑe iꝼ. Hiꝼ ðæða næꝓon cuþe. æꝓ ꝓan ꝑe hi ȝoð ꝼýlꝼ cýðde. ne ꝑe ne ꝼunðon on bocum hu ꝑe biꝼceop leoꝼoðe on ꝓýꝼꝼe ꝼoꝓulðe. æꝓ ðan ꝑe he ȝepende to Cꝛiꝼte.

Expl. Sý pulðoꝓ ⁊ loꝼ ꝓam ꝑelꝓillenðan ꝼcýppenðe. ꝑe hiꝼ halȝan mæꝓꝼaþ miht iȝlice miþ ꝼunðꝓum. ꝼe ꝑe à ꝓixaþ on ecnýꝼꝼe. Amen.

XXV. fol. 101. Item Alia.

Incip. Mannum iꝼ eac to ꝓitenne ꝥ maneȝa ðnýᵹ men maciaþ menis ꝼealðe ðýðꝓunȝa ꝓuꝓh ðeoꝼleꝼ cꝛæꝼt. ꝼꝓa ꝼꝓa Ꝼiꝼcheꝓaꝼ oꝼt ðoð.

Expl. Machaꝓiuꝼ ða ȝebæð ꝼoꝓ ꝥ mæðen ȝoð. anð miþ ele ȝeꝼmýꝓðe. ⁊ miþ ealle aðꝓæꝼðe ðæꝼ ðeoꝼleꝼ ȝeðꝓimoꝓ. ꝓuꝓh hiꝼ ðꝓihtneꝼ naman. ꝼꝓa ꝥæt hi ealle ȝeꝼaꝓon. ꝥ heo anꝼunð ꝑæꝼ. Spýlce ꝼýnð ða ðýðꝓunȝa ðæꝓe ðnýᵹ manna. Sý pulðoꝓ, &c. ut ſupra.

XXVI. fol. 101, b. x. Kl̄. Agvsti. Natal̄ Sc̄i Apollinaris Martyris.

Incip. On ꝥæꝼ Caꝼeꝓeꝼ ðaȝum ðe Claudiuꝼ ꝑæꝼ ȝehaten. com ꝼe eaðiȝa Peꝼꝓuꝼ ꝼnam Antiochian ðýꝓiȝ into Rome ðýꝓiȝ miþ maneȝum ȝebꝓoðꝓum anð boðoðe ȝeleaꝓan bealðlice ꝥam ꝼolce Romaniꝼcum. ⁊ ludeiꝼcum. ꝼꝓa ꝼꝓa ðꝓihten him ȝepiꝼꝼoðe.

Expl. Tꝥam læꝼ ðnýttiȝ ȝeana he ꝑæꝼ heoꝓa biꝼceop. on maneȝum ehtnýꝼꝼum. ꝥam ælmihtiȝan ꝥeoꝓiȝende. anð hiꝼ eðlean biþ nu endeleaꝼ ꝼoꝓ ðý. miþ ꝥam ælmihtiȝan ȝoðe. ðe on ecnýꝼꝼe ꝓixaþ. Amen.

XXVII. fol. 105, b. De Septem Dormientibvs.

Incip. Heꝓ eꝼne onginþ ꝥæꝓa eaðiȝꝓa ꝼeoꝼon ꝼlæꝑeꝓa ðnopunȝ. ðaꝓa haliȝꝓa naman ꝼcinaþ on heoꝼenum. lihtaþ eac on eoꝓꝥan beoꝓhte miþ cꝛiꝼtenum mannum.

Expl. Ðe on hiꝼ naman piþ ealle ꝼýnð ȝeꝼcýlðe. ȝe on ꝓýꝼon liꝼe. ȝe on ðæm toꝑeaꝓðan. Him to ꝓulðꝑe ðe on ecnýꝼꝼe leoꝼaþ ⁊ ꝓixaþ miþ ꝥæðeꝓ

and

Digitized by Google

anð mið ſuna. ⁊ mið ðam halgan (gaſt)e on ealna ponolða (pon)uld. abuton enðe. Amen.

XXVIII. fol. 120, b. Notula. De Transitv Mariae Aegyptiace.

Incip. Ðaſ henigenliceſtan gehýnſeðnýſſe ægþer ge ðæða ge þeapa. ⁊ þa micelan hneoſſunga.

XXIX. fol. 121. Nota de Raphaele Archangelo.

Incip. Witodlice hit iſ genæd þ naphahel ſe heah engel pæne to Tobie ſpnecende. æfter þæna eagena ſonlætnýſſe.

Expl. Ne gepunðe hit þ ic on þam halgum genecednýſſum pæge oþþe ic þa ſpnæce ſonſupige.

XXX. *Ibid.* Item Ratio De Eadem. Sc. de S. Maria Ægyptiacâ.

Incip. Sum pep pæſ on anum mýnſtpe on paleſtina ðæne mæghe on hiſ liſeſ þeapum he pæſ ſpiþe gefnætepoð. ſe pæſ ſnam cilðhade on munuclicum þeapum healice getýð. ⁊ gelæpeð. ſe pæſ gehaten Zoſimuſ. Ðeſ witodlice ſpa ic æn cpæð. on anum Paleſtina mýnſtpe ſnam ſnýmþe bnohtnoðe.

Expl. Zoſimuſ on þam mýnſtpe pæſ bnohtnigende. an hund pintpa. anð þa to bnihtne hleonðe. puldon ſý upum bnihtne hælendum cnihte. ðe leoſað. ⁊ nixað a on ponulda ponuld. Amen.

Quæ ſequuntur, licet ejuſdem Operis pars, alia manu ſcribuntur.

XXXI. fol. 135. III. Kl̄ Agvſt̄. Natl̄ Sc̄orvm Abdon Et Sennes.

Incip. On Deciuſ ðagum ðæſ deoflican Caſepeſ. pæpon tpegen kýningaſ on Cnihte gelýfde. Abdon ⁊. mið ſoðum geleafan.

Expl. Nimað eop býſne be þam. þ ge ne bugon ſnam Cnihte ſon ænigne eaſnſodnýſſe. þ ge þ ece liſ habbon.

XXXII. fol. 136. Item Alia.

Incip. Nu pe ſpnæcon be cynegum pe pýlladð þýſne cpýde gelencgan. ⁊ be ſumum cýnincge eop cýþan giſt. Abgaſuſ pæſ geciged. ſum gepælig cýninc on Sýnian lande. ⁊ ſælig bedpýda on ðam timan þe ſe hælend on þýſum liſe pæſ.

Expl. Ðiſ pæſ þuſ gepopden. ⁊ þæp punode á ſýþþan ſe ſoða geleafa. on þæne land leode þam hælende to loſe. þe leoſað á on ecnýſſe. Amen.

Tractat de Abgaro Edeſſenorum Rege, & de ejus Epiſtola ad Xpm̄.

XXXIII. fol. 137, b. Kl̄. Agvſtv̈s. Passio Sc̄orvm Machabeorvm.

Incip. Æfter þam þe Alexandep ſe egeſulla cýning todælde hiſ nice hiſ býſlingum gehpilcum on hiſ ſopðſiðe. ⁊ hi ſengon to nice gehpýlc on hiſ healfe.

Expl. Maneȝa halgan pæpon undep Moýſeſ æ. ac þe nabbað heopa gemýnd mið nanum mæſſe ðæge butan þýſſepa gebnoþpa þe ſpa bealdlice ðnopodon.

XXXIV. fol. 140, b. Item.

Incip. Ve pýlladð eac appitan hu þ gepinn geendode. ⁊ hu ſe ælmihtiga god þa apleaſan aſlige mið mycelre ſceame. ſpa ſpa uſ ſægð ſeo ſiacu.

Expl. Oft iſ geſputelod hu god gepcýlde þ ſolc pið heopa piþepſacan giſ hi punþodon hine. anð ſpa oft ſpa hi gebugon ſnam hiſ biggencgum ahpaſ. þonne punodon hi gepcýnde. ⁊ ſpýþe gepitnode. Sý puldon ⁊ loſ þam ſelpillendan gode. á on ecnýſſe. ſe cpæþað. Amen.

In Cod. C.C.C.C. S 8. haſce binas Homilias, unam tantum eſſe, oſtendit Catalogi noſtri pag. 127.

XXXV. fol. 150. Item Alia.

Incip. Iſ ſpa ðeah to pitenne þ on þýſne ponulde ſýnð þneo enbebýnonýſſa on anpýſſe gefette. þ ſýnð labopatopeſ. opatopeſ. bellatopeſ.

Eandem habes, p. 37.

XXXVI. fol. 151. Non. Ag. Natl̄. Sc̄i. Osvaldi Regis Et Martyris.

Incip. Æfter þan þe Auguſtinuſ to Engla Lande becom. pæſ ſum æþele cýning Oſſolð gehaten on Noſðhýmbpa lande gelýſed ſýþe on god.

Eandem habes, p. 164.

XXXVII. fol. 155, b. xviii. Kl̄. Octobr. Sc̄e Crvcis.

Incip. Ve punðiað mið loſſangum ſop upeſ gelea-ſan týmminge tpegen ðaſaſ on ſeaſe bnihtne to punðmýnte ſop þæne halgan node ſiþþan heo afunden pæſ. *Eandem habes, p.* 165.

XXXVIII. fol. 158, b. x. Kl̄. Octobris. Passio Sc̄i Mavricii Et Sociorvm Eivs.

Incip. Maximianuſ hatte ſum hæþen Caſene ſe ſende to Fnanc lande mið n.ſſe ſýndinge polde gepýlðan mið pige þa leoda þe piþen pæðe pæpon. ⁊ hiſ nice ſonſaſon.

Expl. Uton ſoncðý apendan upne ſillan to gode. ⁊ to þam ecan liſe upe ſmeagunge nu. þ ſe eſt moton þæp æfne punian ſpa ſpa cnihte ſýlſ behet þam þe hine luſiað. þam iſ puldon ⁊ punþmýnt. á to ponulde. Amen.

XXXIX. fol. 161, b. iiii. Idvs. Octobr̄. Passio Sc̄i Dionisii Et Sociorv̄ Eivs.

Incip. Paului ðeoda laneop. ða ða he geond land ſende bodigende geleafan ſpa ſpa him bebead ſe hælend þa becom he on ſumum dæge to ſumeſne mæſtan býnig Athenaſ gehaten.

Eandem habes, p. 164.

XL. fol 167, b. iiii. Non̄. Novembr. Passio Sc̄i Evstachii Mr̄. Sociorvm q. Eivs.

Incip. On Tſaianeſ dagum ðæſ Caſeſeſ nixiendum deoſolgilda biggenga pæſ ſum cempena ealdon-man þæſ nama pæſ Placidus. æfter̄ ponulde ſpiðe æþelbonen ⁊ ſpiþe þeonde on hiſ peonicum. and ealle oſen hliſigende on punðmýnte.

Expl. Witodlice ealle þa ðe ge eanniað ⁊ mæſſiað heopa gemýnd. ⁊ hi geciga ð to ſultume. hi begitað þa god þe þam halgum behaten ſýnd þuſh ða gife uſeſ bnihtneſ hælendeſ cnihteſ. Ða ſý puldon ⁊ miht on ponulda ponuld a on ecnýſſe. Amen.

XLI. fol. 177, b. Incipit Vita Sc̄i Martini Epi̇ Et Confessoris. Anglicae.

Incip. Sulpiciuſ hatte ſum ſnitene. ðe polde appi-tan þa pundpa and mihta þe Martinuſ ſe mæne mihtiglice gefnemode on þiſne ponulde.

Diviſa eſt hæc Vita in capita 55, *& habetur Semi-Saxonicè pag.* 17, *&c.*

Sequitur Oratio ſtricta in numeris, & ad exemplum Anglo-Saxonicæ Poeſeos ab Ælfrico conſcripta.

Olim haec tranſtuli. Sicuti valui. ſed modo praecibus. conſtrictus plenius. O Martine Scae̅. meritis praeclare. juva me miſerum, meritis modicum. Caream quo nevis. mihimet nocuis. caſtuſque vivam. nactus jam veniam.

Digitized by Google

XLII. fol. 201. XII. KL̄. DECĒBR. PASSIO SCİ EADMVNDI REGIS ET MARTYRIS.

Incip. Sum ſpýþe ȝelæred munuc com ſuþan oſer ſæ þam ſcē Benedictes ſtope on Æþelnedes cynincȝes dæȝe to Dunſtane Ærcebiſceope þium ȝeapum æſ he ſoſðfeſte.. ⁊ ſe munuc hatte Abbo. þa puſdon hi æt ſþræce oð þ Dunſtan nehte be Scē Eadmunde. ſþa ſþa Eadmundes ſwonðboſa hit nehte Æþelſtane cýnincȝe þa þa Dunſtane iunȝ man wæs. and ſe ſwuſðboſa wæs ſoſealdod man. Ða ȝeſette ſe munuc ealle þa ȝenecednýſſe on anre bec. ⁊ eft þa þa ſeo boc com to uſ binnan ſeapum ȝeapum þa apende se hit on Engliſc. ſþa ſþa hit hes æftes ſtent. Se munuc þa Abbo binnan tpam ȝeapum ȝeſende ham to hiſ mýnſtre. ⁊ peaſð ſona to Abbode ȝeſet on þam ýlcan mýnſtre.

Eadmund ſe eadiga Eaſt Engla cýnincȝ wæs ſnotor and puſðfull. *Eandem habes, p.* 19, *&c.*

XLIII. fol. 205. III. IDꝪ. FEBRVARII NATL̄ SCĒ EVFRASIE VIRGINIS.

Incip. Sum pes wæs on Alexandria mæȝðe Paſnuntiuſ ȝenemned. Se wæs eallum mannum leoſ and puſð. ⁊ ȝodes bebodа ȝeonlice healdende. and he þa ȝenam him ȝemeccan eſenbýſde hiſ cýnne. ſeo wæs mid eallum puſðfullum þeapum ȝeſýlled. ac heo wæs unwæſtmbære.

Expl. Se abbod þa ⁊ hiſ ȝeſamnunȝ hine bebýſnigdon wið hiſ dohtor. and ſe dæȝ beoſa ſoſþfore iſ mæſſod on þā mýnſtre oð þirne andweardan dæȝ. ȝod fæder to pulde. ⁊ hiſ ancennedā ſuna. unum ðrihtne hælendum criſte. ſamod mid þam halȝan ȝaſte. þam ſý pulder ⁊ puſþmýnt on eall, þa ſoruldа ſoruld. AMEN.

XLIV. fol. 211, b. X. KL̄. DECEMBR. PASSIO SCĒ CECILIE VIRGINIS.

Incip. Iu on ealdum dagum wæs ſum æðele mæden Cecilia ȝehaten ſnam cild habe Criſten on Romana rice þa þa ſeo nede ehtnýſ ſtod on þæra Caſera dagum þe Criſtes ne ȝýmdon.

Expl. Ðæs puſdon þuſh ȝod punðra ȝelome. and Urbanus ſe papa bebýrigde hi anſpuſðlice. to pulde þam ælmihtigan þe on ecnýſſe rixað. AMEN.

XLV. fol. 217. III. KL̄. DECĒBR. PASSIO CHRISANTI ET DARIE SPONSE EIVS.

Incip. On ðam timan ðe Numerianus Caſere rixede. þa ſende ſum æðelboren man ſnam Alexandrian býrig to Rome býrig. Polemius ȝehaten. ſe wæs hæþenȝilda. ⁊ he hæfde ænne ſunu ȝehaten Criſantus.

Expl. Hi beoð ſþa þeah ȝehealdenne þuh þæs hælendes mihte ȝif hi heora ȝeleafan ȝehealdað oþ ende on þam eaſtoſum ehtnýſſum þæs aſleafan deofles. Swa ſþa ſe hælend cp̄. on hiſ halȝan ȝoðſpelle. ſe þe þon Antecriſt eaþelice ſoſnðeð. þam ſý puldor ⁊ loſ a to ſoruldе. AMEN.

XLVI. fol. 222. XII. KL̄. IAN̄. PASSIO SCİ THOME APL̄I.

Dubitabam diu transferre Anglicè Paſſionem Scī Thome Aplī ex quibuſdam cauſis & maximè eo quod Auguſtinus magnus abnegat de illo Pincernò cujus manum niger Canis in convivium portare deberet. cui narrationi ipſe Auguſtinus his verbis contradicens ſcripſit. *Cui ſcripturae licet nobis non credere, non enim eſt in Catholico Canone.* Illi tamen eam & legunt & tamquam incorruptiſſimam veriſſimamque honorant qui adverſus corporales vindictas quae ſunt in Veteri Teſtamento neſcio qua cecitate acerrime ſeviunt. Quo animo & qua diſtributione temporum facte ſunt omnino neſcientes. Et ideo volo hoc prætermittere & cetera interpretari quae in ejus Paſſione habentur ſicut Æþelpeardus venerabilis Dux obnixè nos praecatus eſt.

Incip. Æfter þæs hælendes ðroſunge. and æriſte of deaðe and upſtige to heoſonum.
Eandem habes, p. 163.

XLVII. fol. 228. INTERROGATIONES SIGWULFI PRESBITERI.

Incip. Sum ȝeþungen lareow wæs on Engla lande Albinus ȝehaten. ⁊ hæfde micele ȝeðincða.
Vide ſupra, pag. 39.

XLVIII. fol. 236. DE FALSIS. DIIS.

O fratres dilectiſſimi, &c. *ut in pag.* 43.

Incip. Eala ȝe ȝebroðra ða leoſeſtan. þ ȝodcunde ȝeſnit uſ tæhte þone biȝȝenȝ anes ſoſes ȝodes.

Truncatur hæc homilia, nam poſt hæc verba Hi poſhton eac anlicnýſſa þā apoſtolum ȝodum. ſume of ſmætum *omnia deſiderantur, una cum homilia de* XII *Abuſivis quam in hoc codice primitus extitiſſe, oſtendit* Præfatus *Index Capitulorum. Quarum tamen jacturam ſupplent multi alii Codices, ſuprà memorati.*

Codex Æfrici temporibus competens, pulchre & accuratè ſcriptus in folio minori.

Caligula. A. 14. *Codex membranaceus in Octavo longiori, in quo continentur, Saxonicè.*

I. *Fragmentum libri Homiliarum Saxonicarum, ante victoriam Normannorum ſcripti, cujus nunc tantum reſtat, Fragmentum Vitæ S. Martini conſentiens cum præcedenti homilia pag.* 17, *quæ ſic incipit* Sulpicius hatte ſum (ſnotere) ſpitere. *Notandum vero foliis hujuſce fragmenti tranſpoſitis, errore Bibliopegi, ſex folia priora, quæ ordine præcedebant, nunc librum claudunt.*

Expl. Sý puldor ⁊ loſ þam pel pillendan ſcýppende þe hiſ halȝan ſacerd ſþa ȝeȝlenȝde mid punðrum. ſe ðe on ecnýſſe rixað ælmihtiȝ pealdend. AMEN.

II. XII. KL̄. IANVAR. PASSIO S. THOME APL̄I. (*Homiliæ præmititur Excuſatio Ælfrici Latinè.*)

Dubitabam diu transferre Anglicè paſſionem S. Thomae Apoſtoli ex quibuſdam cauſis, &c.

Incip. Æfter þæs hælende þroſunge. ⁊ æriſte of deaþe. ⁊ upſtige to heoſonum. *Vide ſup. p.* 163.

III. III. IDꝪ. IVLII NATL̄. SCAE̅. MILDRYÐAE VIRG̅.

Incip. On ðrihtnes namen Scī Auguſtinus ȝefulpihte Æþelbrýht Cantpara cýninȝ. and ealle hiſ ðeode. þonne wæs Eaðbald cýninȝ Æþelb ýhtes ſuna. ⁊ Býrhtan hiſ cpene. and Æþelburh heora dohtor. oðre naman Tate. ſoſȝifan Eaðrine Noſþhýmbra cýninȝe to cpene. ⁊ Scī Paulinus mid hire ſoſ. þ ȝefulloðe ðone cýninȝ Eaðrine. and ealle hiſ ðeode.

Codice truncato, deſiderantur multa.

Otho. B. 10. *Codex membr. & antiquus in fol. quo continetur collectio Homiliarum Saxonicarum; quarum primæ*

I. fol 1. *Deſideratur Rubrica, quæ in aliis Codd. hujuſmodi eſt* DE INITIO CREATVRÆ.

Incip. An anȝin iſ ealra þinȝa þæt iſ ȝod ælmihtiȝ. he iſ ord ſſruma ⁊ ende. *Vide ſupra, pag.* 1.
II. fol. 8.

Digitized by Google

II. fol. 8. EXAMERON ANGLICAE.

Incip. On ſummom oðnum ſpelle ye ſæðon hpilon æn hu ye ælmihtiga goð. *Vide ſupra, pag.* 36.

III. fol. 17. KL̄. IAN̄. DEPOSITIO. S. BASILII.

Incip. Baſiliuſ pæſ gehaten ſum halig biſceop. ye pæſ ſnam cýðhaðe ſniðe gehealðum. *Vide ſupra, in Cod. qui inſcrib.* IVL. E. 7.

IV. fol. 27. XVIII. KL̄. FEBR̄. (PASSIO) S. MAVRI ABBATIS.

Incip. Mauruſ pæſ haten ſum ſpiþe halig abbod. *Vide ſupra, in Cod. qui inſcrib.* IVL. E. 7.

V. fol. 32, b. IDVS IAN̄. PASSIO SCĪ IVLIANI ET SPONSE EIVS BASILISSA.

Incip. Iulianuſ pæſ gehaten ſum æþele godeſ þegn on Egýpta land *V. ſup. in Cod.* IVL. E. 7.

V. fol. 39, b. XIII. KL̄. FEBRVARIVS. PASSIO SCĪ SEBASTIANI MAR̄.

Incip. Sebaſtianuſ hatte ſum halig godeſ þegn. ye pæſ lange on lande. *Vide ſupra, in Cod.* JVL. E. 7.

VI. fol. 48. XII. KL̄. FEBR̄. PASSIO SCA̅E AGNETIS VIRG̅. ET MAR̄.

Incip. Ambroſiuſ biſceop binnon Mediolana. aſunde on ealdum bocum be þaſe eadigan Agne. *Vide ſupra, in Cod.* IVLIVS. E. 7.

VII. f. 53. PASSIO SC̄ORVM IOH̄IS ET PAVLI.

Incip. On ðam dagum pæſ ſum Henetoga gehaten Gallicanuſ. *Vide ſupra, in Cod. Cotton.* IVL. E. 7.

VIII. fol. 55. PASSIO SCA̅E EVGENIAE VIRGINIS.

Incip. Mæg gehýran ye ðe pile be ðam halgan mæðene Eugenian Philippeſ ðohtor. *Vide ſupra, in Cotton. Cod.* IVLIVS. E. 7.

IX. fol. 61, b. DE SC̄O̅ EVFROSINA. SEO IS GEHATEN SMARAGDVS.

Incip. Sum pen pæſ on Alexandria mægðe Paphnutiuſ genemneð. *Vid. ſupra, in Cotton.* IVL. E 7.

X. fol. 69. DE SC̄O̅. CHRISTOPHORE̅ MAR̄.

Incip. Menn þa leoſeſtan. on þæne time pæſ geporðen þe Dagnuſ ſe cýnc nixode on Samon þære ceaſtre. þæt ſum man com on þa ceaſtre ſe pæſ healf hundiſcef manncýnnef. ac he ne cuðe nan þinge to þam lýſienðan gode ne hiſ naman ne cigðe. þa pæſ him ætýped ſnam uþum ðihtne þ he ſceolde ſulluhte onfon.

Expl. Forþam þe þæn nu blopað ⁊ gnopað hiſ ða halgan gebedu and þæn iſ ðihtnef henung mið eallne ribbe ⁊ gefean and þæn iſ gebletſod cniſt þæſ liſienðan godeſ ſunu ſe nixað mið fæðen ⁊ mið ſunu ⁊ mið þam halgan gaſte a butan ende on ecnýſſe. AMEN.

XI. fol. 76, b BE SCA̅ MARIAN. EGYPTIACE̅.

Incip. Ðaſ henigendliceftna gehýnfeðnefſe æghen ge bæða ge þeapa. ⁊ þa micclan hneoſunge. ⁊ ſpa ellenlic gefin þæne anþýnðan Egiptiſcan Manian.

Expl. Fulðon ſi upum ðihtne hælendum Cniſte. ſe lýfað ⁊ nixaþ on ealna ponulda ponuld. AMEN. *Eandem homiliam habes, ſed in treis partes diviſam, in Cod. Cotton.* IVLIVS. E. 7.

XII. fol. 95, b. IN NOMINE SCA̅E TRINITATIS. ET INDIVIDVE VNITATIS. VI. KL̄. AG̅. SC̄ORVM. VII. DORMIENTIVM.

Incip. Hen eſne ongim̃ð þana eadigna ceoſon ſlæpena þſopunga.

Expl. Ðæt þonne heo cume. þe þuſh þiſſa ⁊ þuſh eallna halgena geeaſnunga ſapan motan into heofona ricef mýnhþe. ⁊ þæn habban liſ and bliſſe. mið þan þe leoſað ⁊ ricað. a buta ende. AMEN.

Haec homilia auctior eſt ad calcem illâ, quam exhibet Cod. Cotton. IVLIVS. E. 7.

XIII. fol. 116, b. INVENTIO SCA̅E CRVCIS.

Incip. Menn þa leoſeſtan. nu to dæg þe puniað þæne halgan node gemýnd. *Vide ſupra, pag.* 14.

XIV. fol. 117, b. EODEM DIE. ALEXANDRI. EVENTI. ET THEODOLI.

Incip. On þýſſum dæge þnopode ſum aſpuniſe Papa Alexandef gehaten. *Vide ſupra, pag.* 14.

XV. fol. 120. ÐIS IS HALFENDLIC ⁊ ÐEARFLIC ON ÆLCNE TIMAN FOLCE TO SECGANNE.

Incip. Gehadedum mannum iſ ſniðe micclum beboden ſnam gode ſýlfum þ hi gelomlic ſceolon.

Expl. Uton don ſpa uſ micel þeanf iſ luſian god ælmihtigne ⁊ healdan hiſ bebodu geoſne ponne geeaſnige þe uſ ece bliſſe on heofonan rice mið ðihtne ſelfum. Se þe leoſað ⁊ nixað abutan ende on ecnýſſe. AMEN. NB. *Diſcrepat hæc Hom. ad calcem, ab ea quæ ſupra memoratur, p.* 47.

XVI. fol. 126. SERMO ITEM INCIPIT PREDICATIO.

Incip. Æneſt cniſtenna manna gehpilc ah eallna þinga mæſte þeanfe. þ he cunne niht ongitan ⁊ gelýſan on god ælmihtine þe iſ pealdend and pýnhta eallna gefceaſta. ⁊ ſýþþan gehſa undeſtande hpanan he ſylf com. ⁊ hpæt he iſ. and to hpam he gepuniðan ſceall.

Expl. Utan andettan upe miſdæda. ⁊ ſýnna ða hpýle þe pe magon ⁊ moton ⁊ betan geopne. ſpa upe ſcniſt uſ piſige. ⁊uton gefpican æfne ælcef ýfeleſ. and don to gode pone dæl þe pe magon ponne gebeonge pe uſ ſylfum piþ ece pite. and geeaſnian uſ heofona nice. mið þam eall pealdendan cniſte. ðihten uſ to ðam gefýlſte. AMEN.

XVII. fol. 128, b. SERMO BONE PRÆDICATIO.

Incip. Men þa leoſeſtan. utan don ſpa uſ deope beboden iſ ſnam gode ſýlfum. he být upe ælmihtiga ðihten þ æghýlc man ſceole hiſ ſcniſt gefpnecan ⁊ hiſ agene þeanfliſan bote to him ſnegan. ⁊ hiſ hefenlican ⁊ ſýnlican gýltaſ him aſecgan. and he ſceall gehpilcne gýlt gebetan ſpa he piſſað and tæcð.

Manca eſt homilia concluſione carens; Hucuſque una manu ſcribuntur omnia, quæ vero ſequuntur manibus variis & aliens.

XVIII. fol. 136. *Concluſio homiliae de S. Ætheldrihtæ, errore Bibliopegi huc tranſlocata, ut infra eſt videre, quae ſic explicit.*

Expl. Manega býſna ſýnd on bocum be ſpilcum hu oft penaſ ⁊ piſ punðonlice ðpohtnodon. and on clænneſſe punedon to pulðne ðam hælende þe þa clænneſſe aftealde. þam iſ a puniðmýnt ⁊ pulðon on ecneſſe. Amen.

Digitized by Google

XIX. *Ibid.* VIII. KL̄. IVLII. NATALE. SCI̅ IOHANNIS BAPTISTAE.

Incip. Se ꝺoꝛꝑellene Lucaſ apnat on Cnıꝛtеſ-bec be acennebneſſe Iohꝯ þæſ ꝼulluhtenеſ. *Vide ſupra, pag.* 4.

XX. fol. 140, b. *Fragmentum libri Ritualis, in quo continetur Ritus Monachum ordinandi.*

XXI. fol. 143. *Deſideratur Rubrica. Tractat autem Hiſtoriam Judithae & Holofernis, & de S. Malcho.*

Incip. Leꝛan men þe ꝛecꝛaꝺ nu æþeſt on þiſſum ꝛeppıte. þ tþeꝛen cyninꝛeſ þeþon ꝛecþeꝺen in Læꝺen Nabuchononoſſoꝛ ſyþe nam cuꝺe beꝛen. An þeſ ſe Chalꝺeıſca. þé acþealꝺe ꝛoꝺeſ ꝼolc on Iuꝺea lanꝺe. ꝼoꝛ heoꝛa ꝛeleaꝼlæſte þa þa hıo þuſ-ꝺoꝺen polıce hæþen ꝛelꝺ. ⁊ ꝺeoꝼol ꝛylꝺ be eoꝺon ꝺnihtne to teonan.

Expl. Malchuſ ꝺa eoꝺe ut oꝼ ꝺam ſcnæſe. mıꝺ hiſ ꝛemacan myccelum ablicꝛeꝺ. ⁊ hı naman þa hoꝛſ ꝺe hı þýꝺeꝛ bnohton. ⁊ þæꝛon ꝺa hnıꝺenꝺe ꝺe æꝛ þæꝛon ſeꝺenꝺe. ⁊ becomon to Sýnıan þæꝛ ꝺæꝛ hı ſýþþan ꝼunoꝺon. æꝼſe on clænnýſſe. cnıſte ꝺeoꝛıꝛenne. ꝺam ſý ꝼulꝺoꝛ ⁊ loꝼ a to ꝼoꝛulꝺe. Am̄.

XXII. fol. 151, b. *Deeſt Rubrica.*

Incip. Heꝛ onꝛinneꝺ þ ꝛeppıt þe com oꝼ heoꝼonum to Hieꝛuſalem. anꝺ bıꝼoꝛan þam ꝛeate þe ıſ ꝛecþeꝺen Eſſꝛem on eoſtꝺan aſeoll.

Expl. Đıſ ꝛeppıt ꝼoꝺlice in ꝺam halꝛan buꝺh Hieꝛuſalem oꝼ heoꝼenum ꝺun aſeal. anꝺ to ſcē Peteꝛeſ ꝛepulchꝛum becom. Đıſ ıſ þ ꝺꝛıꝺꝺe ꝛeppıt þ þæꝛ aſenꝺ oꝼ heoꝼonum. anꝺ æꝛ̄ ꝺıſſon ne cýmeꝺ neſſe nan oꝺeꝛ. Ge bıꝛceoꝛeſ ⁊ mæſſe pheoꝛtaſ cýꝺaꝺ ꝛelomlice ꝺıſ ꝛeppıt eallum ꝼolce. anꝺ ſenꝺaꝺ ꝼnam anne buꝺhſcıne to oꝺꝛe. anꝺ hı biꝺꝺon ⁊ ꝛeoꝛnlice læꝛon þ hı ꝛelýſon þ hıt nıſ aꝼunꝺen ꝼnam ænıꝛan eoſtꝺlice men. Ac ꝛeppıten ꝼnam hanꝺum ꝺeſ halıꝛan hælenꝺeſ.

XXIII. fol. 155. *Canones aliquot Synodales ἀνέκφωνα Latinè.*

fol. 158. *Sententia Liberi Epiſcopi de Trinitate,*

Ib. CONFESSIO FIDEI CATHOLICAE QVAM PAPA DAMASVS MISIT AD PAVLINVM ANTIOCHENVM EPM̄.

fol. 159. *De cleri continentia, de ultima pœnitentia, &c.*

XXIV. fol. 260, b. *Pœnitentiale Saxonicum ſive Ritus Confeſſionis & Poenitentiæ,* &c. *V. ſup. pag.* 51.

Incip. Đæt ꝛcel ꝛeþencean ꝛe þe bıþ manna ꝛapla læce. anꝺ heoꝛa ꝺæꝺa ꝛeꝛıta þæt ꝛeꝺal anꝺ þ ꝛeꝛceat. hu he mannum heoꝛa ꝺæꝺa ꝛeꝛcnıſe. ⁊ he hꝛæþꝛe ne ꝼoꝛꝺeme. ne hı oꝛþene ꝛeꝺo.

Expl. Đæt ıſ þ ıſme ꝛıꝼ he on ꝛýnne ænıꝛne man beꝛꝑeone ꝺo ꝛꝑa hı þeaꝛꝼ ıſ --- bnecıꝛe hıne oꝼ þam ⁊ læꝺe hýne on hıſ nıht pæꝛ. ⁊ ælcne man ꝛeoꝛne ꝛꝑa --- he oꝼ ꝛýnna. þon bıꝺ hıſ ꝛýnna þe leohtꝛa.

XXV. fol. 264, b. *Quomodo quis poſſet de ſeipſo, confeſſore dirigente, judicare.*

Incip. Æne ꝺom mıꝺ ſcnıꝼteſ ꝛeþeahte ꝛe man mæꝛ him ꝛýlꝼum ꝺeman.

XXVI. *Ibid. Quomodo aegrotus à jejuniis ſolvi poteſt.*

Incip. Heꝛ cýꝺ on hu ꝛeoc man moꝺ hıſ ꝼæꝛten alýꝼan. Man mæꝛ aneꝛ ꝺæꝛeꝛ ꝼæꝛten mıꝺ ı penıꝛe.

Expl. ⁊ hı ꝛꝑa ꝛebetan ꝛꝑa he him tæhꝺ. anꝺꝛeoꝛne æꝼſe ꝛeꝛꝑıcan.

XXVII. fol. 165. *Folium quod olim ad alium quendam librum pertinuit, nunc hujus pars, in quo continetur Alphabetum Runicum cum explicatione Poetica, Saxonicè, quod non ita pridem deſcripſi rogatu Cl. D. Hickeſii, qui in Gram. Anglo-Saxonicæ, cap.* 22. de Dialecto Normanno-Saxonica. p. 135. *illud typis evulgavit.*

XXVIII. fol. 166. *Fragmentum libri Geneſeos, cap.* 37. *ad finem libri, continens hiſtoriam Joſephi Patriarchæ, ex Ælfrici verſione Deſumptum.*

Incip. Heꝛ cýꝺe ꝺoꝺ ælmıhtıꝛ hıſ mılꝺheoꝛtnýſſe þe he Abꝛahame behet ⁊ loꝛepe Abꝛahameſ oꝼꝛꝛınꝛe.

Đa þa loꝛep þæſ ꝛıxtene pıntna. þa heolꝺ he hıſ ꝼæꝺen heoꝛꝺe mıꝺ hıſ ꝛebꝛoꝺnum.

Expl. loꝛep ꝛoꝛꝺꝼeꝛꝺe þa þa he þæſ an hunꝺ pıntna anꝺ ten pıntna. anꝺ hıne man bebýnıꝛꝺe mıꝺ pýnt ꝛemanꝛe. he þæſ ꝛelæꝺ to hıſ eaꝛꝺe oꝼ Eꝛýꝑta lanꝺe. to hıſ aꝛenum ꝛecýnꝺe. ⁊ peaꝛþ bebınꝛeꝺ on mıꝺꝺon hıſ aꝛenum cýnne þæꝛ hıſ lichama hıne ꝛeheſtaꝺ oꝺ þıſne ꝺæꝛ. Sý loꝛ ⁊ ꝼulꝺoꝛ þam ꝛellꝼullenꝺan hælenꝺ aa on ecnýſſe. amen.

XXIX. fol. 181, b. DEPOSITIO SCI̅ SUUITHUNI MITISSIMI EPISCOPI.

Incip. On eaꝺꝛaꝛeſ ꝺaꝛum þæſ æþelan kýninꝛeſ. *Vide ſupra, in Cod. Cotton.* IVLIVS. E. 7.

XXX. fol. 186. NATALE SANCTI EADMVNDI REGIS ET MARTYRIS.

Incip. Sum ꝛꝑıþe ꝛelæꝛeꝺ munuc com ꝛuꝺan oꝼeꝛ ſæ ꝼnam ſcē Beneꝺıcteſ ſtoꝛe. *V. ſup. pag.* 19.

Margini adſcripſit nonnemo (*forte* Joſcelinus) Epiſtolam Abbonis Floriacenſis ad S. Dunſtanum paſſioni S. Edmundi præmiſſam, è Codice Bibliothecæ Wigornienſis Latino.

XXXI. fol. 190. NATL̄. SCI̅ GEORGII MARTYRIS.

Incip. Geꝺꝛol men aꝛnıꝛen ꝛeꝺꝛýlꝺ on heoꝛa bocum be þam halꝛan ꝛeþe þe ıſ ꝛehaꝛen Geoꝛꝛıuſ. *Vide ſupra, in Cod. Cotton.* JVLIVS. E. 7.

XXXII. fol. 193. DE SCA̅ ÆÐELDRIÐA.

Incip. Se ꝛıllaꝺ nu uſ ꝛecꝛan þeah þe hıt ꝼunꝺenlıc ſý. be þæꝛe halꝛan Æþelꝺnýþe þam Enꝛliſcan mæꝺene. *Vide ſupra, in Cod. Cotton.* JVL. E. 7.

Notandum vero, quod hujuſce ſermonis pars poſterior, foliis tranſpoſitis, habetur hujus in Cod. MS. *fol.* 136. *quam tanquam hic loci deſideratam, reſtituit quidam neotericus, forte Joannes Joſcelinus.*

XXXIII. fol. 195. XVII. KL̄. AG̅. PASSIO IN ANGLICE DE SCA̅ MARGARETA XPO̅ VIRGO. POST XPI̅ PASSIONEM ET RESVRRECTIONEM ET ASCENSIONEM EIVS AD PATREM.

Incip. Æſteꝛ æꝛnıſte uꝛeſ ꝺnıhtenеſ hælenꝺeſ cnıſteſ. anꝺ hıſ ꝼulꝺoꝛꝼæſtan uꝛaſtıꝛeneſſe on heoꝼonaſ to þam ælmıhtıꝛan ꝛoꝺe. On hıſ nama anꝺetnýſſe maniꝛa maꝛtýꝛoſ þæꝛon þꝛoꝛienꝺe. anꝺ hıſ apl̄ ꝛelıꝼæſſte.

Expl. Nu ꝛe ꝛebꝛoꝺꝛa mine ꝛe ꝛehýnꝺon be þæꝛe eaꝺıꝛan Maꝛꝛaꝛetan þꝛoꝛunꝛe. hu heo oꝛeꝛ ſpıꝺe ealna ꝺeoꝛla mæꝛen ꝛelýꝼaꝺ on hı. ⁊ on Goꝺ ælmıhtıne. ⁊ ꝺoþ ꝛemýnꝺ þaꝛe halꝛan þæmnan. Scā Maꝛꝛaꝛetan. ⁊ Scā Maꝛıan. ⁊ on heoꝛa ꝺanc ælmeſſan ſýllaꝺ. þ hı eoꝛ onꝼon on ꝛeſıhþe hælenꝺeſ cnıſteſ. Him ıſ loꝛ. ⁊ ꝼulꝺoꝛ. ⁊ ꝛeonþmýnt.

Digitized by Google

mynt. ⁊ a he lyfaþ mid englum. ⁊ mid heah fæderum. and mid witegum. ⁊ mid apostolum. and mid haligum fæmnum. in ealra worulda worulð. abuton ende. AMEN.

TIBERIVS. A. 3. *Codex antiquus & optimae notae, per diversorum manus conscriptus ante Conquisitionem Angliae, in quo Icones S. Benedicti, Eadgari Regis, & S. Scholasticæ. sequitur*

I. fol. 1. PROHEMIVM REGVLARIS CONCORDIE ANGLICAE NATIONIS MONACHORVM SANCTIMONIALIVMQVE.

Latinè cum interlineata versione Saxonicâ.

Incip. Se wuldorfulla wuldlice cristes ge- Glorioſus etenim EADGAR chriſti opi-

fultumigendre gyfe Englircra ⁊ odra tulante gratia Anglorum ceterarumque

deoda widinnan embhwyrft Brittiscef iglande gentium intra ambitum Britannice inſulæ

wunigendra cinc æðelboren. degentium rex egregiuſ.

Totum opus in 12 *Capita divisum est, quorum Titulos curiosi Lectoris gratia in lucem profero.*

1. fol. 4, b. INCIPIT ORDO QVALITER DIVRNIS SIVE NOCTVRNIS HORIS REGVLARIS MOS A MONACHIS PER ANNI CIRCVLVM OBSERVARI CONVENIAT.

Incip. Fram __ wolice æwfæstnæ þeawa A Kl̄ enim octobriſ reliöſorum morum

gehihtnes gefultumigendre gyfe angin to nidni opitulante gratia exordium ſu-

menne. mendo.

2. fol. 10. QVALITER ORDO YMNORVM TEMPORE HIEMALI CVSTODIATVR. ET CETERA QVÆ REGVLARITER AGENDA SVNT. QVALITER AGANTVR.

Incip. Fram • oð on heafud lencten A Kl̄ novembr̄. uſq; in caput quadra-

fæstenes an ri gehealdan endebyrdnes ymna. geſimae unuſ teneatur ordo hymnorū.

3. fol. 11. QVALITER VIGILIA NATALIS DNĪ. ET AB EADEM SOLLEMPNITATE VSQVE IN SEPTVAGESIMAM AGI CONVENIAT.

Incip. on æccean gebyrd tide dniht̄ þonne ðæne Vigilia natalis dnī dum eiuſ-

fylfan gebyrdtide gemyndfiam næbene byþ gedem natalis mentio a lectore re-

næbd on capitule. citetur in capitulo.

4. fol. 12, b. QVI REGVLARIS ORDO ALXX. TOTA XL. CVSTODIATVR.

Incip. fmolt bertux geancub In ſeptuageſima pinguedo intermittatur

oð uſq; in quinquageſima.

5. fol. 18. QVALITER DIVRNA SIVE NOCTVRNA LAVS PASCHALI FESTIVITATE AGATVR.

Incip. on neorten halig̃ tide noneſ cumende abbude Sabbato ſcō hora nona uenente abbate

inn cyrcean mid gebrobrum. in eccleſiam cum frī buſ.

6. fol. 20. QVALITER OCTAVARVM SABBATO PASCÆ TOTOQVE AESTATIS TEMPORE AGATVR.

Incip. æfen wolice þæra eahta eaſten tide fire Veſpera uero octauarum paſchæ ordo

• ealluga regollic fullice ỳ ongunnen. iam regulariſ pleniter inchoetur.

7. fol. 21. QVALITER FRATER QVI CIRCA VOCATVR SVVM OFFICIVM IMPLEAT.

Incip. witudlice ⁊ eac æfter regoles bebode Iam et ſecundum regulæ preceptum

beon gefett ſceal fum broþor. conſtitui debet aliquiſ frater.

8. fol. 21, b. QVALITER DIVRNALE SIVE NOCTVCNALE OFFICIVM EB̄D. PENTECOSTES AGATVR.

Incip. ongynnað gebedu mid bædincgum ⁊ Incipiunt orationeſ cum lectionibuſ atq;

canticum ða beoþ gecwedene on æccum canticaſ quæ dicuntur in uigiliſ pentec.

9. fol. 22, b. QVALITER QVATTVOR TEMPORIBVS AGATVR.

Incip. on feoren timum ða cyrliclice ỳnd Quattuor temporibuſ quæ æccleſiaſticæ

gehealden to mæſſan synbunge. cuſtodiuntur ad miſſæ celebrationem.

10. *Ibid.* QVALITER MANDATVM COTIDIANIS DIEBVS A FRĪBVS EXIBEATVR PAVPERIBVS ET QVO ORDINE ABBA ERGA PEREGRINOS AGAT.

Incip. bebod ⁊ of dnihtenlicre we healdaþ Mandatum quod ex dominico tenemuſ

byſne þæſ halgan eac regoles mynegunge. exemplo ſacræ &iam regulæ monitu.

11. fol. 23. QVO ORDINE SABBATO FRATRES MVNDITIAS EXERCEAT. & QVEQ; OFFICINA OB ANIME SALVTEM PERSOLVANT.

Incip. on ſæterneſdæg æfter regolicef bebode Sabbato ſcdm̄ regulæ preceptum

⁊ clænſunge mid geornfulre gymena mandatum & mundiciaſ diligenti cura.

began. exerceant.

12. fol. 23, b. QVOMODO CIRCA ÆGROTVM FRATREM AGATVR. QVALITERQ; DEFVNCTVM HOMO CONVENIAT REDDI.

Incip. þæne gaſul gemænne tydernyſſe to Cum ad debitum communiſ fragilitatiſ ex-

agyldenne ænig geclypud bỳð ſoluendum quiſ uocatuſ fuerit.

Epilogus.

Incip. gif wolice þa ðe ſwỳðe nead be heſe ỳnd Si autem hi qui ualde neceſſarii ſunt

oþþe on gaſtlicum oþþe on lichamlican. ſiue in ſpiritualibuſ ſiue in corporalibuſ.

Digitized by Google

Expl. ac neodum ȝebŋoþna ⁊ ðeŋfena helſed neceſſitatibuſ frm̄ ac pauperum ſubpende ſcipende mid ȝebŋoþna ȝeþeahte þiȝuemendo ordinanſ cum fratrum conſilio ſapilice dihte.
enter diſponat.

Proœmium & Epilogum evulgavit in notis ſuis ad Eadmeri Hiſtoriam novorum cl. Johannes Seldenus.

II. fol. 25, b. Be ſſeſena miſtlicneſſe æfteſ. De Somniorvm Diversitate Scdm̄ endebýnbneſſæ abecedeſ danieliſ þ̄ peteȝan. Ordinem Abcdarii Danielis Proph̄.

Incip. fuȝelaſ on ſſeſenum ſe þe ȝeſýhð ⁊ mid Aueſ in ſomniſ qui uiderit ⁊ cum him þinnæ ſaca ſume hit ȝetacniað.
ipſiſ puȝnauerit liteſ aliquaſ ſignificat.

Expl. ȝif þu ȝeſihſt timbŋian huſ ðin ſeoh Si uideſ fabricare domum tuam. pecuþin þexan hit ȝetacnaþ.
niam tuam creſcere ſignificat.

Sequuntur quamplurima excerpta ex Lunaribus, & Libro Somniorum Danielis Prophetæ.

III. fol. 30, b. De Observatione Lvnæ Et Qvæ Cavenda Svnt.

Incip. mona ſe ſoŋma on eallum þinȝum ðonðom Luna prima omnibuſ rebuſ aȝendiſ nýtlic ýſ.
utiliſ eſt.

Expl. na ȝoð mona bloð lætan Non eſt bona luna ſanȝuinem minuere.

endiað ſſeſnu þitiȝan
Finiunt ſomnia Danielíſ prophetæ.

IV. fol. 33, b. ***Somniorum eventus juxta aetates Lunæ.***

(Incipit Lunariſ de ſomniſ. Titvs. D. 26.)

Incip. ſſa hþæt ſſa ðu ȝeſihſt on Luna prima quicquid uideriſ in bliſſe bið.
gaudium erit.

Expl. binnan þnim ðaȝum ȝeþýnþ ſſeſen ðin butan ſnecendnýſſe.
Luna. xxx. infra triduum fiđ. ſomnium tuum ſine periculo. amen.

V. fol. 34. ***Prognoſtica de temperie anni, &c. ex conſideratione Kalendarum Januarii.***

Incip. ȝif bið on ðæȝ ðnihtenliSi fuerit Kl̄ Ianuariuſ die dominicum. ſinteſ ȝoð bið ⁊ ſinſum. ⁊ ſeaſm.
co. hiemſ bona erit & ſuauiſ ac calida.

Expl. ealle aðliað ⁊ ealðe ſſelteð hominеſ æȝrotabunt & uetenani moriuntur.

ſinȝeaſð ȝoð.
uindemia bona.

VI. fol. 34, b. ***Conſideratio aetatum Lunae in modo genitis.***

(Incipit Lunareſ Scī Danieliſ de Nativitate. *Tit. D. 26.*)

Incip. ſe þe acenneð ſið liſlic he bið. Luna. 1. qui natuſ fuerit. uitaliſ erit.

Expl. ceapa ſeala he ſmeað. Luna. xxx. Nagotia multa tnatabit.

VII. *Ibid. Conſideratio aetatum Lunae in aegris.* (Incipit Lunaneſ in aeȝriſ. Titvs. D. 26.)

Incip. ſe þe afealleð eanfoþlice he ætſint. Luna. 1. qui inciderit. difficile euadet.

Expl. ſeoc ſſinceð ⁊ niſt. Luna. xxx. eger laborabit & ſurget.

VIII. fol. 35. (De tonitruiſ dierum uel trium. Titvs. D. 26.)

Conſideratio tonitruum ſecundum varia diei noctiſque tempora.

Incip. ȝif hit þunnað on tide æfen hit ȝeSi tonitruauerit homa ueſpertina ſigtacnað acennednýſſe ſumeſ miceleſ.
nificat natiuitatem cuiuſdam magni.

Expl. ȝif on miðne nihte þunoŋnað ȝeðon bið Si media nocte tonitruum factum fuerit unȝoŋ micelne ȝetacnað.
famem magnam ſignificat.

IX. fol. 35, b. ***Somniorum eventus juxta aetates Lunæ, Saxonicè tantum.***

Incip. On anne nihte ealone monan ſſa hþæt ſſa þe mæteð þ̄ cýmð to ȝeſean. *poſt hæc autem verba* (fol. 35.) þ̄ ſſeſen aȝæþ butan fnecnum þinȝum, *hoc modo procedit de Somniorum diverſitate ſcriptor Anglo-Saxonicus.*

(*Somniorum diverſitas.*)

Incip. Gif mann mæte þ̄ he ȝeſeo eaŋn on hiſ heafoð ufan. þ̄ tacnað punðmýnt.
Expl. Gif him ðince þ̄ he ele hæbbe oþþe mið ſmýȝe. micelne ȝeſean þ̄ tacnað æȝþen ȝe hen on poŋulðe ȝe æftes.

X. fol. 37, b. ***Ætates Lunæ rebus gerendis idoneae.***

Incip. On anne nihte ealone monan. fan þu to cinȝebiðe þæſ þu pille he þe þæt ȝifð.
Expl. Gif he bið on xxx. nihta ealone monan ȝeſtanden. uneaðe he ȝepýnſð ⁊ þeah apiſeð.

XI. fol. 38. ***Tonitruum conſideratio ſecundum ſingulos totius hebdomadae dies.***

Incip. On anpeanðan ȝeane. Gif ſe ſoŋma þunoŋ cýmð on ſunnan dæȝe þonne tacnað þ̄ cýme beaŋna cpealm.
Expl. Gif hit on ſætenneſ dæiȝ þunnige. þ̄ tacnað ðemena ⁊ ȝeneſena cpealm.

XII. fol. 38, b. ***Conſideratio Noviluniorum per ſingulos totius hebdomadae dies.***

Incip. Ðonne ſe mona bið acenneð on ſunnan dæiȝ. þ̄ tacnað. III. þinȝ on þam monþe.
Expl. ⁊ ſe ðe hit mið ſuðan ſinðe onȝinne þonne hæfð he ſiȝe.

XIII. *Ibid.* ***Generatio hominis in utero.***

Incip. Hen onȝinð ſecȝan ýmbe manneſ ȝecýnðe hu he on hiſ moðoŋ innoþe to men ȝepýnðeð.

XIV. fol. 39. ***Conſideratio aetatum lunae in Nativitatibus; convenit quoad potiſſimam partem cum*** Lunari ***Danielis Prophetæ.***

Incip. Gif man bið acenneð on ane nihtne ealone monan. ſe lonȝ liſeſ ⁊ pelig bið.

Expl.

Digitized by Google

Expl. Gif he bið. xxix. niht. oððe. xxx. ge bið god. and fneondlife.

XV. fol. 39, b. *Conſideratio Kalendarum Januarii ſecundum ſingulos totius Hebdomadae dies.* i. e. *Bedæ Prognoſtica temporum Saxonicè verſa.*

Incip. Kl̄. Ianuarius gif he bið on monan dæg. ponne bið gnimm and gemengeð pinter. and god lencten.
Expl. ⁊ rceap peaxað. ⁊ micel hunig bið. and genihtſumnef. ⁊ rib býð on eorðan.

XVI. fol. 40. *Proſecutio Somniorum diverſitatis.*

Incip. Gif man mæte þ hif mon æhte. ýfel þ bið.
Expl. Gif man mæte þ he ri upp ahafen. god þ tacnað.

XVII. fol. 40, b. *Prognoſtica de partu.*

Incip. Gif if oðer pife be þifſum þingum þ ðu meht pitan on bearn eacenum pife hpæþef cynnef bearn heo cennan rceal.
Expl. ponne gelimpeð hit hpilum þurh þæt þ þ cild bið hofopoðe ⁊ healeðe.

XVIII. fol. 41. *De Adamo.*

Incip. Hpæt pæf re on þifſere populðe re þe acenneð næf.

Notulae binæ de Adamo de Sara Abrahami, &c.

XIX. *Ibid. Incip.* Adam pæf eac rpiðe peorðlic.

XX. fol. 41, b. *De Noacho.*

Incip. Noe re heali fæðer hæfðe þný funu þa pæron ðuf hatene. Sem. Cham. Iaphet.
Expl. for þýrſum gyltengum þe pe nu gehýrdon pæron þa gerýblingaf þuf toðælde.

XXI. *Ibid. De ſex aetatibus ſeculi, Latinè.*

Incip. Prima ætaf auctoritate patrum ab Adam ab Noe legitur.

XXII. fol. 42. De Ieivnio (*notula Saxonicè.*)

Incip. Ðif rýndon þa ðneo fnige dagaf þe man rceal fæften on tpelf monþum.

XXIII. *Ibid.* Be Sc̄a Maria Ylde. And Be Hyre Forðsiðe, (*notula.*)

Incip. Sc̄a Maria pæf xiii, [xvi.] pintep ða heo cnift acænde.

XXIV. *Ibid.* Be Misdæda, (*Notula.*)

Incip. Gif hpa fulice on ungecýndlicum þingum.

XXV. *Ibid.* Confessio Et Oratio Ad Devm.

Incip. Eala þu ælmihtiga god unafecgendlicepe milðheoptneſſe.
Expl. Hælend cnift gehýri ðaf popð þu þa leofaft. ⁊ nixaft mið þam ælmihtigan fæðeri. and þam halgan gafte butan anginne. ⁊ ende. Amen.

Dein ſequuntur multa de Confeſſione cum Precibus, Abſolutionibus, &c. *partim Saxonicè partim Latinè compoſitis, quibus haec verba, Rubricæ loco, præmittuntur.*

•Man mot hine gebiddan rpa rpa he mæg and can. mið ælcum gepeorðe. ⁊ on ælcepe rtope. Nu if hefi on engliſc andetnýſſe ⁊ gebed. ac fe ðe þif ſingan fýlle. Ne fecge he na mape on þæpe andetnýſſe þonne he fýſicende fæf. forþon þe upe hælend nele þ man on hine fýlfne leoge. ne eac ealle menn on ane pifan ne fýngiað.

1. fol. 44, b. *Oratio ad Deum.*

Incip. Min ðrihten leof fop þinre þæpe mýcelan milðheoptnýſſe. ⁊ fop ealra þinra haligra lufan.
Expl. þam þe æfre fulpihtef bæð undepfængum. Si þe lof. ⁊ pulðop abuten ende. Amen.

2. fol. 45. *Alia.*

Incip. Min ðrihten god ælmihtig ic þe eom andetta minra rýnna þara þe ic on minre gýmeleafte pið þe gepophte.
Expl. on ða eaſmfullan þýſtra fop minum ýfelum peoncum. Per te Ihū Xpe ſaluator mundi qui in trinitate perfecta uiuiſ & regnaſ in ſecula ſeculorum. Amen.

3. fol. 46. *Alia.*

Incip. Min ðrihten ælmihtig god ri ðe pulðop and þanc þæf þe þu me oððe ænigum men æfre to miltrum forgeafe.
Expl. Mið ðreame butan deaðe on rfegle butan rurle mið fæðen ⁊ mið þam halgan gafte á on ecnefſe. Amen.

4. fol. 48, b. *Alia.*

Incip. Drihten þu eart rcippend ealra gefceafta. forgýf me ænef þ ic þe cunne rihte.
Expl. ⁊ andgit fulne þinef pifdomef and gedome pirð ne. þ ic ri punigende on þinum eadigan rice. ri hit rpa.

5. fol. 49, b. *Exhortatio ad peccata confitenda.*

Incip. Gif þu pilt nu leof eal rpa þe micel þeanf if andetnýſſe ðon ealra þinra rýnna þonne ðo þu þ mið ealne geornfulnýſſe. and mið ealne eadmodnefſe.
Expl. ⁊ fe þe pillaþ rpiþe georne mið inpeorðne heortan fope gebiddan þ god ælmihtig þe getiþige. ⁊ þine bene gehýre.

6. fol. 51. Confessio.

Ic andette ðe.

Indvlgentia.

Incip. Se ælmihtiga god þe gefcop heofenaf and eorðan. ⁊ ealle gefceafta gemilta me. ⁊ do ðe forgýfnýſſe ealra þinra rýnna þe þu æfre gepophtefт fnam fnembe þinef Cnirtendomef oþ ðaf tide.
Expl. þonne biþ god þe milde. ⁊ ðu mið him mort þonne libban. ⁊ nixan. in ealra populda populð á butan ælcum ende. am̄.

7. fol. 53. Incipit Ordo Confessionis. Sci Heronimi Qvaliter Confiteri Debeat Xp̄ianvs Peccata Sva.

Incip. Quando aliquiſ uoluerit confeſſionem facere peccatorum ſuorum uiriliter agat, &c. et poſt hæc incipiat confeſſionem ſuam coram deo & coram ſacerdote confitenſ peccata ſua.
Preueniat hunc famulum tuum quæſumuſ domine miſericordia tua, ut omneſ iniquitateſ eiuſ celeri indulgentia deleantur. per.
Æfter þirſum anire eadmodlice to hif rcrifte. ⁊ cpeðe þon æfref. ic gelýfe on ðrihten heah fæðer ealra þinga pealdend. ⁊ on þone ſunu. ⁊ on þone halgan gaft. and ic gelýfe to life æfter deaðe. ⁊ ic gelýfe to anirenne on domef dæge.
Expl. Nu bidde ic þe eadmodlice ðrihtnef racend. þ ðu reo me to gepitnýſſe on domef dæge þ þ deofol ne mæge on me anfealð agan. and þ þu to

Digitized by Google

ðnihtene beo min þingeþe þ ic mote mine ſynna and mine gyltaſ betan. ⁊ oþþeſ ſþilceſ geſþican. To þon geſultumie me ſe ðnihten ſe þe leoſaþ ⁊ þixaþ á butan ende on ecneſſe. amen.

Fol. 54. *Incip.* Ðæt ſceal gehencan ſe þe biþ manna ſapla hæce. ⁊ heoſa dæda gepita þ gebel. and þ geſcaþ hu he mannum. heoſa dæda geſcþiſe.
Expl. Ælc dæde toſceaþe man ræplice foſ gode and foſ ſoplde. *Vide ſupra, pag.* 51.

XXVI. fol. 55. De Omnibvs Sanctis Ad Vespervm. *Miſſa cum Rubricis Saxonicè.*

Incip. Deuſ in adiutoꝛium.

XXVII. *Colloquium ad pueros linguæ Latinae locutione exercendos, ab Ælfrico primum compilatum, & deinde ab Ælfrico Bata ejus diſcipulo auctum. Latinè & Saxonicè.*

Incip. Se cilda biddaþ þe lareop þ þu tæce
Noſ pueri rogamuſ te magiſter ut doceaſ
uſ ſpnecan foſ þa̅ ungelæpe-
noſ loqui Latialiter ſiecte. quia idiote
þe ſyndon ⁊ gepæmmodlicē þe ſpnecaþ.
ſumuſ. & corupte loquimur.
Expl. ⁊ ſingaþ onmodlice ⁊ gebiddaþ foſ
& concinite unanimiter. & interuenite. pro
eoppum ſinnum ⁊ gaþ ut buta hygeleaſte
ueſtriſ erratibuſ. & egredimini. Sine ſcirilitate̅.
to clauſtre oððe to leoſninge.
in clauſtrum. uel in gimnaſium.

Poſt hæc fortaſſe deſunt quaedam.

Sequuntur & alia ex commentitiis Tractatibus Danieli Prophetæ adſcriptis.

XXVIII. fol. 63. *De aetatibus Lunae, Latinè.*

(De Flebotomatione uel de minuendo ſanguine. Titvs. D. 26.)

Incip. Luna. i. tota die bonum eſt.
Expl. Similiter Luna. xxix. non eſt bon. nec. xxx.

XXIX. *Ibid.* De Nativitate Infantvm, *Latinè.*

Incip. Die dominico. hora diuturna ſiue nocturna utillimuſ erit qui naſcetur magnuſq; et ſplendiduſ.
Expl. De ſabbato hora diuturna ſiue nocturna qui naſcentur rare utileſ erunt niſi curſuſ Lunæ contuleꝛit.

XXX. *Ibid.* Incipit Lvnaris Scī Danielis. De Nativitate Infantvm.

Incip. Luna. i. qui natuſ fuerit. uitaleſ erit.
Expl. Luna xxx. negotia multa tractabat.

XXXI. fol. 63, b. *Fragmentum Conſiderationis Lunae in aegris, Latinè tantum.*

Incip. Luna. i. qui inciderit difficile euadet.

XXXII. *Ibid.* De Prima Die Secvli. Sive De Equinoctio Vernali, *Saxonicè.*

Incip. þone foꝛman dæg þiſſeſe ſoꝛulde ſe magon aſindan þuꝛh þæſ lenctenlicef emnihteſ dæg foꝛþam þe ſe emnihteſ dæg ỳſ ſe ſeoꝛða þiſſeſe ſoꝛulde gefceapennyſſe. þiſ dagaſ fæꝛon æꝛ þam dæge butan ſunnan. ⁊ monan. ⁊ callum ſteoꝛnum. and on þam ſeoꝛþan dæge þyſſe ſoꝛulde gefcepennyſſe gefceop ſe ælmihtiga ſcippend ſunnan.
Expl. Se ðe ỳſ ſoðſe nihtpiſnyſſe gehaten.

Excerptus eſt hic Tractatus ex libro Bedæ de Temporibus, per Ælfricum, ut videtur ex libro MS. *Bibliothecæ publ. Cantab.* (*vid. Cat. p.* 153.) *in quo exſtat idem tractatus præmiſſa Præfatione, quæ in hoc exemplari tractatum ſequitur.* fol. 71. *Nota de Archa Noe, de S. Petri Eccleſia, & de Templo Salomonis, Saxonicè.*

XXXIII. fol. 71, b. *Paſſio S. Margaretae.*

Incip. Æfteꝛ þæſe ðnoꝛunge ⁊ þæſe æꝛiſte. and þæſe ſulboꝛfæſtan upaſtigneſſe uſeſ ðnihtneſ. Hælendeſ cniſteſ. to god fæden ealmihtigum. þa fæꝛon ſſiþe maniga maꝛtiꝛeſ þnoꝛiende. and þuꝛh þa þſioꝛunge to ece neſte becoman.
Expl. þ hi mid hiꝛa bænum uſ oþ fæſte on gefihþe hælendeſ cniſteſ. þam ſỳ ſulboꝛ ⁊ loſ. ⁊ þuꝛðmỳnt. ⁊ þꝛỳm. and anfealð ⁊ micelnyſ. on ealna foꝛulda foꝛuld. foðlice abutan ænigum ende. Amen.

XXX. fol. 75, b. *Homilia de Paſſione Dom. noſtri Jeſu Chriſti pro Dominica in Ramis Palmarum.*

Incip. (Ðaſ uneſ) ðnihtneſ þnoꝛunge ſe pilla ge-
ðafenlice eoꝛ ſecgan nu an Engliſcan gefne opde. and æꝛiſt þa gefỳnu þaꝛ mid fomod. *V ſ. p.* 32.

XXXV. fol. 81. *Deſideratur Rubrica, quam ex p.* 38. *Cod. S.* 14. *in Bibl. C. C. C. C. hanc eſſe conjicio.*
Sunnan dæges ſpell.

Incip. Hef ſagað an þiſan ðnihtneſ æfenð gefnite. þ fỳn cymeþ on ſuman hanfeſte ⁊ hit gefealleð æfteſt on Scotta land ⁊ fỳþþan on Angelcing and dæð þæſ þæꝛ ælc ỳfel and þonne fæſtð hit Suð ofeꝛ fæ on þa þeod land and foꝛbæꝛnð ægþeꝛ ge mancynne man. ⁊ eac micel ne beo leoꝛan. An Diacon pæſ deað nu an unmenigum geafne. þæſ nama pæſ Niel he pæſ an Scotta ealonde.
Expl. Dnihten ſe an heoꝛonum nixað gefcỳlde uſ piþ helle pitu. pið þa ecan clammaſ þuꝛh hiſ ſulðaꝛ. ⁊ ðuꝛh hiſ peoꝛþment abutan ende. Amen.

XXXVI. fol. 85 *Commentum de Diabolo quodam, ab Anachoreta capto examinatoque.*

Incip. Hit gelamp. hỳla æt ſuman cỳnne þ an Ancna geſỳng ænne deoꝛol þuꝛh godeſ mihte ⁊ he pæſ ſe Ancna on þe Beigdan lande ſyiþe liſeſ man halig gepoꝛðen þuꝛh godeſ mihte. *Deſcripſit Junius, ut videre eſt pag.* 96.

Sequuntur plurimæ Conciunculæ, Lvpo *ſive* Wlstano *Epiſcopo à nobis adjudicatæ.*

XXXVII. fol. 86, b. To Eallvm Folke.

Incip. Leoꝛan men. undeꝛſtandað þæt æneſt cniſtenna manna gehþylc ah ealna þinga mæſte þeaꝛfe. þ he cunne godeſ nihte ongitan. ⁊ gelifan on god ælmihtine. þe ealle þinc geſceop. and geþonhte and ſiððan iſ micel þeaꝛf. þ gehpa undeꝛſtande hpanon he ſylf com. *Vide ſupra, p.* 28.
Expl. ⁊ þeah þ cild foꝛ ieguþe ſpecan ne mage. þonne hit man fullaþ. hiſ fneonda foꝛaſpæc foꝛ ſtỳnt him þ ỳlce. he hit ſylf ſpnæce iſ þeah ma ma ma þonne þeaꝛf pæne. þe þiſeſ behateſ gefceaþ ne cunnon. tha foꝛð behealð micel Abnenuntio ⁊ Cnebo.

XXXVIII. *Ibid.* To Eallvm Folce.

Incip. Leoꝛan men foꝛ une ealne þeaꝛfe ⁊ foꝛ une ealne neode cniſt com on þiſ liſe. æn þam timan. næſ ænig man on foꝛulde ſpa mæne. þ heonon ne ſcolde to helle faꝛon ſpa he heonan fende.
Expl.

Digitized by Google

Expl. ⁊ aforþ hit penian to þam þe heom þearflic ſiȝ. þonne beoð hi mihtlice ȝenamode ȝod ſæðenaſ. ȝif hiȝ heora ȝod beginn ȝode ȝeſtrynað.

XXXIX. fol. 88. To Eallvm Folce.

Incip. Geornne þe pitan þ God is ura ealra ſæðen. ⁊ þe ȝeſſutoliaþ ſra þe paten noſten ſingað. þ þe þæſ ȝelyfaþ. ⁊ he ȝecyðe þ fulmiltelice.

Expl. ⁊ uſ on þam toweardan life neſte ȝeunne. uton on ælcne pitan nu ȝeornne ȝode ȝecpeman þonne beoſte þe uſ ſylfe þiþ ece pite and ȝeȝearnieð uſ heofonan rice.

XL. *Ibid.* To Eallvm Folke.

Incip. Vton beon ȝeorne þancole. on ælce pitan to urne aȝenne þearfe. and ȝeſpican ura ſinna ⁊ habban a on ȝemynde ðone timan þe uſ toweard is. þ is þonne ſe earma lichama and ſeo ſapel hi to tþæmaþ.

Expl. ⁊ hiſ ſillan ſyncan ſra þe ȝeornoſt maȝon. þon ȝeleanað he hit uſ on þam ecan life on þære heofonlicre blifſe abutan ende.

XLI. fol. 88, b. To Eallvm Folle.

Incip. Gif hit ȝeþyncðe þ on þeodſcipe becume healic on ȝelimp. for manna ȝeþyncan here oððe huncȝep. manncpealm. oððe oþſ cpealm. bryne oððe blodeȝyte. oððe unȝelimplice ȝeþyðerru. oððe fæplic eofa. oððe fæplice deaþ. ðonne ſece man aþa bote to ȝode ſylfum.

Expl. Dnihten hlafordd Criſt alyſ uſ ealle ðuſh þine micelan mildheortnyſſe. ⁊ þ þe motan þinne ſillan ȝeþyncan. æn þe oþ þiſan life ȝepitan. haliȝ ðnihten ȝemiltrie uſ eallan. Amen.

XLII. fol. 89. To Eallvm Folke.

Incip. Ælcne mann ic biddе þe ænigne ȝodeſ eȝe hæbbe mid him ſylfan. þe he ȝelærte ȝode ða ȝenihtu þe him to ȝebyriað on ȝenlicum nihtum. þ is ælcan ȝene ure ſuluh ælmæſſan ſyſtyne nihtan onuforn Eaſtron. ⁊ ure ieoþaþ teoþunȝe be Pentecoſten. ⁊ ure eonþþæſtma be Emnihte. oþþu hupu be Ealra halȝena mæſſan. ⁊ ſiȝ ælc Rom penig aȝifen be Petres mæſſe dæȝe æiþer ȝe uppon lande ȝe on ælcan Porte. be ſullan pite. and Cynic ſceattaſ on Martynæſ mæſſan dæȝe.

Expl. ⁊ pite ælc b̄. be þam þe he ville beon þið God ȝeborȝen. ⁊ þiþ ſc̄e Petes þ ælc penig cume forð of þam Rom feo. on hiſ b̄. ſcire. and siððan þam Æſceb̄. to handa on Criſtes cyrcean. and loca hra hit ȝeranie. þ hit forþ na cume. þam Aſceb̄. to handa. ſi he luðaſ ȝeſeȝa þe Criſt belæreð. Amen.

XLIII. To Eallvm Folke.

Incip. Hit pæſ nu ſeala ȝeara. þ on þiſſere þeode nixoðan unnihttan ſeala. ⁊ þe eac for þa habbaþ ſpyðe ſeala bysrta and byſmoȝa ȝebidon.

Expl. God uſ ȝeſtrangie ðuſh hiſ micelan mildheortnerſſe. þ þe hiſ ſillan ſyncan motan. and hiſ beboda healdan bet þonne þe æn þyſan dyðon. Amen.

XLIV: fol. 90. To Eallvm Folke.

Incip. Leofan menn. laȝiað ȝode folc laȝan. and lecȝað þæn to eacan þ ure Criſtendom ſtande. and þ uner hlafordeſ kinedom upariſe. and þ ealleſ folceſ ſriðſyncðe betene.

Expl. ⁊ ȝehalȝodeſ cinȝeſ handȝrið. efen unſemme. þæde ȝe nu forð folc laȝan ȝode ſynfon. ic polde ȝif me to anhagode. haliȝ ðnihtē ȝemilda uſ eallan.

XLV. fol. 90, b. To Eallvm Folce.

Incip. Leofan men. undeſtandað æreſt. hu micel ðearf is eallum Criſtenum mannum þ hy heora fulluhteſ ȝeſceab pitan. and þ hi nihtne ȝeleafan cunnan. and þæne fæſtnæðlice healdan.

Expl. Ac utan don ſra uſ micel þearf is. habban æfne fulne hiht on ȝod ælmihtiȝne and nihtne ȝeleafan. ⁊ lufian hine ofer alle ofne þincȝ. and hiſ ſyllan ſyncan ſra þe iofnoft maȝon (þan habbat þe heofonan rice) abutan ænde. Amen.

XLVI. *Ibid.* To Eallvm Folke.

Incip. Leofan men undeſtandaþ æreſt hu micel þearf is. eallum criſtenum (mannum) þ hi cunnan þ ælc Criſten man ah to cunenne. þ is Pateſ noſteſ ⁊ Cneðan.

Eala ure fæðer þe on heofonum eart. a ſiȝ þin nama ecelice ȝebleteſtod. and þin rice dom ofer uſ nixhe ſimle. ⁊ þin pilla ȝeþyrðe ſra ſra on heofonum eac ſra on eorþan. ȝeun uſ to þiſan dæȝe dæihpamlicer forſtner. ⁊ uſ ȝemiltſa ſra ſra þe ȝemiltriaþ þam þe þiþ uſ aȝiltað. and na let þu uſ coſtnian ealleſ to ſriþe. ah alyſ uſ ſnam yfele. Amen. ſi hit ſra.

Expl. Ðonne ȝeleanað he hit uſ. ſra uſ leofaſt bið on heofonan rice mid ecene blifſe abutan ende. Amen.

XLVII. fol. 91. To Mæsse Prostvm.

Incip. Saceð ſcel on hiſ ſcriſ ſcire ſirlice ⁊ fæſlice læðan and læran. þa ȝodcunde heorde. ðe he healð ſcel. æiþer he ſcel. ȝe pel bodian ȝe pel byſnian oþrum mannum.

Expl. þe þam þe ȝodcunde heorde undeſfehþ and naþar ȝehealdan necan. ne hine ſylfne ne þa heorde þe he healdan ſcolde to ȝodeſ handa and ſyſſt ȝit þam þe can ⁊ nele.

XLVIII. fol. 91, b. To Mæsse Preostvm.

Incip. Eala ſeala is þara. þe ſaceð haðeſ on unniht ȝeornaþ mæſſepreoſt haðeſ for ȝitſunȝe polð ȝerchyna ⁊ na cunnan na þ hi cunnan ſceolðan be þam ſrace ſe pitiga ſriſe eȝerlice and þur cræð.

Expl. bitene ſcel hit him ſyndan far ȝolden. þ he for deaðum mann nimþ. butan he hit mid mæſſan. ⁊ mid Sealm ſanȝe. and mid ælmeſſan inlice for ȝolde. hali ðnihten ȝemiltriȝe uſ eallan. Amen.

XLIX. *Ibid.* Incipit Ordo Vel Examinatio In Ordinatione Episcopi, *Latinè.*

Incip. Antiqua ſcō rum patrum inſtitutio doc& & precipit ut hiſ qui ad ordinem epiſcopatuſ eligitur.

Expl. Ita quoque examinatuſ. & pleniter inſtructuſ. cum conſenſu monachorum ſiue clericorum & laicorum. a conuentu totiuſ prouinciæ Epiſcoporum. maximeque Archiepī Chriſti aeccleſiæ ab auctoritate. aut præſenſia ordinetur. Explicuit.

L. fol. 92, b. *Multa ſequuntur Saxonicè de Confeſſione & Poenitentia, &c. Officium Confeſſarii.*

1. *Incip.* Ðæt ſceal ȝeþencan ſe þe bið manna ſapla læce. ⁊ heora ðæda ȝepita.

Fol. 93. 2. Be Synna Lacnvnga.

Incip. Se læte þe ſceal ſare punda pel ȝehælen he mot habban ȝode ſealfe to. Ne ſyndon nane ſra ſyfele punda. ſra ſyndon ſyn punda.

Digitized by Google

3. fol.93.b. BE LAÞÞA MANNA DÆDBOTE.

Incip. Deoplic dædbot bỳð þ læpede man. hiſ ſæpna. lecge. ⁊ ſeallige bænfot ſide. and ne beo niht ðæn oþþe. and fæſte ſyþe. ⁊ pacige.

4. *Ibid.* BE DÆDBOTVM.

Incip. Dædbota ſyn gedihte on miſlice piſan. Mỳcel man mæg eac mid ælmeſſan alỳſan. ſe ðe þæne mihte hæbbe næne cincean gode to loſe ⁊ giſ hine to onhagie ſỳlle þæſ land to. and læten þæſ tỳn geonge men to. þ ſoſ hine magon þeoſian. and þæſ dæghpamlice gode magon þenian.

Poſt fol 93, folium videtur è libro fuiſſe exſciſſum, Sectionem autem claudunt hæc verba,

Expl. Hpæt mæg he mane butan þ he tihte to eacan him ſỳlfum ælcne man to nihte ſpa he geonnoſt mæge.

5. fol. 94, b. HER CYÐON HV SEOC MAN MOT HIS FÆSTEN ALYSAN.

Incip. Mon mæg anef dægef fæſtan alỳſan mid anum penige. Eac man mæg alỳſan anef dægef fæſten mid ðam hund ſealma. ⁊ xx. ſealma.

6. *Ibid.* *Modus confitendi peccata.*

Incip. Donne man to hiſ ſcniſte gange. þænne ſceal he mid ſpiðe micelan godef ecge. and mid micelne eadmodnỳſſe befolan him hine ſelfne aþenian. and hine bidan pependne ſtefne.

Expl. Seo tpelfte iſ mapturhad ſpa þam ſceaðam peaſð æt cniſtef þnoſunga.

LI. fol. 95. INCIPIVNT MONASTERIALES INDICIA.

Incip. Diſ ſindon þa tacna þe mon on mỳnſtne healdan ſceal. þæſ mon æfteſ negolef bebode ſpigan haldan pile. and geoſnelice mid godef fultume begỳman ſceal.

Expl. to ðon oðrum on bindan tacne. EXPLICIVNT MONASTERIALES INDICIA.

LII. fol. 98, b. HER ONGINÐ EMBE TVELF DERVYRÐAN STANAS ⁊ GIMMAS ÐE VE LEORNVDAN IN POCALIPSIS ÐÆRE BEC.

Incip. Dæt æneſte gim cỳnn iſ þ blac and gnene ⁊ þa hiſ ſỳndon buto to gæbene gemencgede ⁊ ſindon on naman Geaſpiſ haten.

Expl. Tpelfta iſ Capbunculuſ haten ſe iſ bỳnnende glede gelic.

LIII. *Ibid.* *De Adamante, Magnete, lapide Asbeſto, Selenite Alexandrio, Stircite, Catholico, Mocrito,* &c.

Init. Sum ſtan iſ ðe Adamanſ hatte. nele hine iſenn ne ſtỳle ne apiht heapdef gnetan.

Expl. Se mæg pið æghpỳlcum attre and duſte.

LIV. fol. 99. *Praecepta quædam, ex libro (ut videtur) Proverbiorum Salomonis, aut Eccleſiaſtici Syracidis deſumpta.*

Incip. Vanna þe pið þa pỳnðmỳntaſ þe þu butan gỳlte healdan ne mihte healicnỳſ pỳnðmỳnta iſ leahtna micelnỳſ. On manan pite ſe mana bið gecpỳlmed.

Expl. ne ſonhoga ænine. nanne ſonlæt þu gelæſne ſnam þe. nan unnot gepite ſnam þe. nan ſnam þe gercind gehonfe. Ealle gemæne. Eallum ſỳle. ⁊ eallum geeanca.

LV. fol. 100. QVE SVNT INSTRVMENTA BONORVM. *Latinè.*

Incip. In primiſ dñm dm̄ diligere ex toto corde. ex toto mente. & ex tota uirtute. deinde proximum tamquam ſeipſum.

Expl. Officina uero ubi hæc omnia diligenter operemur. clauſtra ſunt monaſterii. & ſtabilitaſ in congregatione. *Eadem Saxonice.*

Fol. 101. Ærſt man ſceal god luſian oſ ealne heortan. ⁊ oſ eallum mode. and oſ eallum mægene. and æfteſ þon hiſ nehſtan ſſa ſỳlfne.

Expl. On Mỳnſtref Clauſtne gefenpædenne ſtaðol fæſtnỳſ ealle þaſ benunge man began ſceal. ⁊ geoſnfullice pỳncean. *Sectio excerpta ex Regula S. Benedicti.*

LVI. fol. 102. BE GECYRREDNYSSE.

Incip. Hit iſ genæd on ðam godcundan gepritum. and ðuſ hiſ gecpeden. Suna ne ỳld þu na þ þu to gode gecỳnne ſoſ þon þu naſt hpæt ſe topeapda dæg þe bringeð.

Expl. Nu þa ſceal ælc mon þ he to gode gecỳnne þa hpile þe he mæge þe læſ giſ he nu nelle þa hpile þe he mæge. Eft þonne he late pille þ he ne mæge.

LVII. fol. 112, b. BE ÐVRÐVNVNGE.

Incip. Ne bið nö þam Cniſtenan menn ſceaſod ſe ſſuma læſ goðan peoncef ac ſe ende.

Expl. Foſ þon ælc man þæt he to god ongingе higige he þ he þ fulfremman mæge to þon þ he geeanian þa ecan mede æt gode.

LVIII. fol. 113. *Exorciſmus pro Pecudibus Faſcinatis.*

Incip. Giſ ſeoh ſỳ undenfangen.

Idem memoratur. p. 110.

LIX. *Ibid.* *Epiſtola Ælfrici ad Sacerdotes.*

Incip. Æala ge mæſſe pneoſtaſ mine gebnoðra. þe ſecgað eoſ nu þ pe ænne ſæðon ſoſþon þe ſe to dæg ſceol dalan unne ele.

Et poſtea. On þiſum þnim ſſignihtum ge ſceolan ſingan æt gædene befullan eoſſne uht-ſang ſſa ſſa ſe Antemnæne tæcð.

Expl. Æfteſ þam hufel gange. Singað Alleluia. be ſona ⁊ þone ſcoſtan ſealm þæſ mid. Laudate dñm omneſ genteſ. Aginnan ſỳðdan ðone Antiphon. Veſpene autem ſabbati.

LX. fol. 104, b. VOTIVA LAVS (*ſive Miſſa*) IN VENERATIONE SCE̅ MARIE VIRG̅.

Fol. 107. AD PRIMAM.
Fol. 108. AD. VI.
Fol. 108, b. AD. XX.
Ibid. AD VERSPERVM.
Fol. 109, b *Litania in qua memoratur inter alios* S. DVNSTANVS.
Fol. 110, b. *Orationes ad Deum pro miſericordia ejus, pro Rege, pro Regina, pro Epiſcopo, pro Congregatione, Cœnobii familia, &c. cum aliis.*

LXI. fol. 115. *Regula* S. Benedicti *Latinè, cum interlineata verſione Saxonicâ, cui præmiſſa eſt Imago ipſius ſedentis, & quaſi Regulam ſuam Monachis exponentis.*

IN NOMINE DNI̅ NRI̅ IHV̅ XPI̅. INCIPIT RE- - - -

PROLOGVS PATRIS EXIMII BEATISSIMI BEN - - - -

Incip.

Digitized by Google

Incip. Prolog. hlyſt eala beann beboda laneoper Auſculta o fili precepta magiſtri

ȝ ahyld eane heoptan þinne.
& inclin.. aurem cordiſ tui

Fol. 118, b. BEATI BENEDICTI ABBATIS. PATRIS EXIMI MONACHORVM MILITVM XPĪ, DE GENERIBVS EORVM VEL VITA.

Incip. ſeopep kynna beon ſutol Monachorum quattuor genera eſſe manifeſtum eſt.

Expl. þyncendum þaſ þine ȝeopenaþ þa ecan. Facientibuſ hæc regna patebunt aeterna.

FINIT REGVLA SCĪ BENEDICTI.

NB. *Super voces Latinas, exaratas eſſe Literas Saxonicas, quæ, quo Ordine conſtruendæ ſunt, oſtendunt.*

LXII. fol. 160, b. *Regulae* S. Fulgentii *Latinè, cum interlineata Verſione Saxonica.*

LXIII. fol. 165, b. DE FESTIVITATIBVS ANNI *Obſervandis, Latinè.*

LXIV. fol. 166. ANNO DOMINICE INCARNATIONIS. DCCC.XVII. Imperii vero glorioſiſſimi Principis Ludovici IIII. IV. Idus Julii, cum in domo Aquiſgrani alatii quæ Littaris dicitur, Abbates cum quamplurimis una ſuis reſiderent Monachis. Haec quae ſequuntur Capitula communi conſilio ac pari voluntate inviolabiliter à Regularibus obſervari decreverunt.

LXV. fol. 171. Æthelwoldus dè Conſuetudine Monachorum, *Saxonicè.*

Incip. Hep onȝinð ſeo endebyndnyſſe. hu munecum ȝepiſt to healdenne þone negollican þeap ȝeond þæſ ȝeaneſ on dæȝðenlicum dagum. and on nihtum. A Kalendiſ Octobriſ.

Expl. buton ælcepe cnucunȝe oððe ſtyrunȝe. oð hit beo eal ȝefyllеð. and ða ȝeendode. ſinȝon patep noſtep. and þaſ tpeȝen Sealmoſ. In te dñe ſpepaui.

Nota Joan. Joſcelini, Liber de conſuetudine Monachorum, qui eſt aut idem quem Æthelwoldus Winton. Epiſcopus cum Coepiſcopis & Abbatibus tempore Eadgari regis Anglorum collegit, (de quo mentionem facit Ælfricus Abbas in Epiſtola ad Egneſhamenſes fratres) aut certe ex eodem eſt deſumptus.

LXVI. fol. 174. *De Monacho defuncto, fragmentum.*

LXVII. fol. 175. *Genealogia & Succeſſio Regum Weſt-Saxonum, Saxonicè.*

Incip. Ða þæſ aȝanȝen ſnam Cniſtes acennednesſe. cccc ȝ xciiii. pintpa ða Cepdic ȝ Cimpich hiſ ſunu coman up æt Cepdicep open mid v. ſcipum.

Expl. þa ſenȝ Eadȝap to hiſ bpoðop. ȝ heolð xvi. ȝeap. ȝ. viii. pucan. ȝ. ii. niht. ða he ſopðſepde. þa ſenȝ Eadpeapd to Eadȝaneſ ſunu ȝ healð.

Folium in quo conſcripta eſt hæc genealogia, &c. ætatem dicti Eadwardi ſapit, & ex alio quodam libro (forte ab illo qui inſcribitur TIBERIVS. A. 6.) *avulſum in hoc jam nunc, una cum aliis, compactum, unum librum facit.*

LXVIII. fol. 176. HOROLOGIVM HORARVM BREVE. INCHOAT EN HIC. *Nempe de menſura umbræ, ad horas indicandas, per totum annum.*

Incip. On viii. KL̄ IAN. þ byð on Cniſtes mæſſe dæȝ. byð ſeo Sceadu to undepne ȝ to none. ſeoſon and tpentiȝoþan healfeſ ſoteſ. and to mid dæȝe ſeopeſ ȝ tpentiȝ

Expl. On xix. KL̄. IAN. bið ſeo ſceadu to undepne ȝ to none. ſeoſon and tpenti ſota. ȝ to middæȝe fiſ and tpentiȝ.

LXIX. fol. 176, b. ORATIO POST MISSAM IMPLETAM. *Latinè.*

FAVSTINA. A. 9. *Codex membranaceus in Octavo, continens Homiliarum Saxon. Collectionem, poſt Conquæſtum Angl. Scriptum. Quem quidem cod. ab Hen. Ellzinge 6. Octob* 1597. *accepit D. Rob. Cottonus. Cod. fol. primum mala manu abſciſſum, pridem reſtituit (ut videtur) D. Matth. Parkerus.*

I. fol. 1. DE II. DOMINICA POST THEOPHANIAM.

Nuptiæ factæ ſunt in Chana Galileæ. et erat mateſ Ieſu ibi.

Incip. Iohanneſ ſe Godſpellepe cpæð on þæne Godſpellican pace. þ ȝyſta pæpon ȝepopdene on anum tune. þe iſ ȝecigeð Chana, on ðam Galileiſcan eapde. *Vide ſupra, p.* 24.

II. fol. 10. DOMINICA. III. POST EPIPHANIA DNĪ.

Cum autem deſcenderet Ihs̄ de monte. ſecute ſunt eum turbe multe. Et reliqua.

Incip. Matheuſ ſe eadiga Godſpellepe appat on þyſſepe Godſpellican pædinge. *Vide ſupra, p.* 10.

III. fol. 16, b. DOM̄C. IIII. BE ÐERE HALGAN CLÆNNESSE.

Incip. VRE Hælend Cniſt cyðde þ he luſode þa halȝan clænnyſſe on hiſ þeopum ſputelice.

Nota Joſcelini. Hæc concio deſumpta eſt ex Epiſtola Ælfrici Abbatis quam ſcripſit ad quendam Sigericum [*Sigeferthum*] EMB CLÆNNYSSE ÐE GEHADODE MEN HEALDEN SCOLEN. i. e. *de Caſtitate quam eos cuſtodire oportet, qui ſunt in ſacris ordinibus conſtituti.* Et Epiſtola incipit hoc modo. Ælfpic Abb̄. ȝpet Sigefepð ſpeondlic. Me iſ ȝepæd þ ðu ſædeſt be me þ ic oþep tæhte on Ængliſcen ȝeppiten. oðep ancop æt ham eop tæhð. ſopðam ðe he ſputelice ſæȝð þ hit ſeo aleſð þ Meſſe-ppeoſtaſ pel mot piſiȝon. and mine ȝeppiten pið cpeðeð ðyſen. Nu ſecȝe ic ðe leoſe men. þ me iſ lað to tælan ænne Godeſ ſpeond. ȝyf he Godeſ niht bniſð. ac pe ſculen ſecȝen ȝ ſopſpiȝien ne bupnen ða halȝe lane. þe ſe Hælend tæhte. Seo lane mæiȝ eaðe unc emlic ſemen. Vne hælend Cniſt cyðde & cætera verba Epiſtolæ ponuntur hic pro tota hac Concione.

IV. fol. 20, b. DOM̄C. V. ET QVANDO VOLVERIS. BE HEOFEN-ſARVM. ȝ BEÖ HELſARVM.

Incip. Men þa leoſeſtan. ute ȝehyſan heſ Godeſ ſonð. and ȝelyſan on unne God. *V. ſup. p.* 129.

V. fol. 22, b. DOM̄C. VI. ET QVANDO VOLVERIS LAR-SPEL BE VRVM DRIHTNE.

Incip. Men ða leoſeſtan. une Dnihtne ælmihtiȝ God uſ ſinȝalice meneȝað þuph hiſ þa halȝan bec.

Vide ſupra, pag. 129.

Digitized by Google

VI. fol. 26, b. DOM C. VII. AVD QVANDO VOLVERIS. DE VERBIS DOMINI.

Incip. Men ða leoꝼeꝛtan. utan ȝeþencan ȝeonne ⁊ on uꝛe ȝeþance þ ꝼeaꝛte healdan. *V. ſup. p.* 129.

VII. fol. 30, b. DOM C. IN SEPTVAGESIMA.

Incip. Dꝛihten ꝛæde þiꝛ Biꝛpel hiꝛ Leoꝛninȝ-cnihtum þuꝛ cpeðende. Simile eſt regnum celoꝛum homini patri familiaſ. qui exiit primo mane conducere operaꝛioſ in uineam ſuam ET RELIQVA Ðe Hælend cpæð þ heoꝛonan ꝛice ꝛæꝛ ȝelic ꝛumum hiꝛeðeꝛ ealdne. *Vide ſupra, pag.* 9. ad hæc verba. Se Hælend cpæð.

VIII. fol. 36, b. DE ALLELVIA. (*quare omittitur.*)

Incip. Ꝼe þýlleð eoꝛ ꝛecȝan be ðiꝛꝛene ⁊ þeanðan tiðe. hꝛi ꝛeo haliȝe Gelaðunȝe ꝼoꝛlæt on Goðeꝛ Cýꝛican Alleluian ⁊ Gloꝛia in excelꝛiꝛ Deo. *Vide ſupra, pag.* 12.

IX. fol. 39. DOM C. IN SEXAGESIMA.

Incip. Cum turba plurima conueniꝛent ad Ihm̄. *&c.*

On ꝛumeꝛne tiðe þa þa micel mænigu ꝛamoð comon to þam hælend. *Vide ſupra, pag.* 12.

X. fol. 44, b. DOM C. IN QVINQVAGESIMA.

Aſſumſit Ihs̄ duodecim diſcipuloſ ſuoſ, *&c.*

Incip. Hæꝛ iꝛ ȝeꝛæd on þýꝛum Goðꝛpelle þe ꝛe nu ȝehýꝛðon heꝛ. *Vide ſupra, pag.* 12.

Notandum eſt, inter fol. 50, *& fol.* 51. *ſecundum hodiernam eorum deſignationem aliud olim fuit fol. quod continebat concluſionem ſuperioris hom. & Exordium ſequentis, quæ ſicut in aliis exemplaribus, ſic inſcribitur.*

XI. DOM C PRIMA IN QVADRAGESIMA.

Ductuſ eſt Ihs̄ in deſerto a ſpiritu. & reliq.

Incip. Ic polde eoꝛ tpahtnian ðiꝛ Goðꝛpell þe man eoꝛ nu beꝼoꝛan ꝛæðde.

Sic Expl. ꝛe þe uꝛ ꝼoꝛ ȝýlt miþ hund ꝛealdum. ꝛꝛa hꝛæt ꝛꝛa pe ðoð eanmum mannum ꝼoꝛ hiꝛ luꝼon. ꝛe þe leoꝼað ⁊ ꝛixað á buton ende on ecneꝛꝛe. AMEN. *Vide ſupra, pag.* 55.

XII. fol. 55. FERIA SECVNDA.

Incip. Men þa leoꝼeꝛtan. eoꝛ eallum iꝛ cuð þæt þeꝛ ȝeaꝛlica ymbꝛýne. *Vide ſupra, pag.* 12.

XIII. fol. 58, b. DOM C. II. IN QVADRAGESIMA.

Egreſſuſ inde Ihs̄. ſeceſſit in parteſ Týꝛi & Sidoniſ. ET RELIQVA.

Incip. Dꝛihten Hælend. þneað miþ ꝛoꝛdum þæꝛa Iudeiſcna þꝛýnneꝛꝛe ⁊ ȝeleꝛleaꝛte. *V. ſup. pag.*

XIV. fol. 62. DOM C. III. IN QVADRAGESIMA.

Erat Ihs̄ eicienſ demonium & illud erat mutum. ET RELIQVA.

Incip. On þæꝛe mæꝛan tiðe þe ꝛe mildheoꝛta Hælend ꝛunðe miþ mannum. *Vide ſupra, pag.* 31.

XV. fol. 68. DOM C. IIII. IN QVADRAGESIMA.

Abiit Ihs̄ tꝛanſ mare Galilee quod eſt Tiberiadiſ. ET RELIQVA.

Intip. Se Hælend ꝼeꝛde oꝼeꝛ þa Galileiꝛcan ꝛæ. þe iꝛ ȝehaten Tibeꝛiaðiꝛ. *Vide ſupra, pag.* 32.

XVI. fol. 72. SERMO DE LEGE DEI IN MEDIA QVADRAGESIMAE.

Incip. Men ða leoꝼoꝛtan. þe þæðað nu æt Goðeꝛ ðenungum embe ȝeꝛetneꝛꝛe þæꝛe ealdan æ. *Vide ſupra, pag.* 50.

XVII. fol. 81, b. SECVNDVS SERMO DE IOSVAE. ET DE PVGNIS EIVS.

Incip. Moýꝛeꝛ ⁊ Aaꝛon ⁊ þa ýldeꝛtan ealdnaꝛ Iꝛꝛaela þeode.

Expl. Hit iꝛ ȝecpeden þ ꝛe ealda Iꝛꝛahela ꝼolc oꝼeꝛ pan ꝛeoꝼon þeoda. eahtoþe þæꝛ Phaꝛao. ac hi oꝼeꝛ-ꝼunnon micele ma þonne þæꝛ ȝenamoð þæꝛon. ꝛꝛa eac ælc þiꝛꝛa heaꝼoð leahtna hæꝛð micelne team. Ac ȝiꝼ ꝛe ða moðdu acpellað. þonne beoð heoꝛa beaꝛn eall aðýðde. Hꝛa mæȝ æꝛꝛe on liꝼe, &c. ut in pag.

XVIII. fol. 84, b. DE ORATIONE MOYSI IN MEDIA QVADRAGESIMA.

Incip. Æꝼteꝛ þam þe Moýꝛeꝛ ꝛe mæꝛa Heꝛetoȝa oꝼ Egýpta-lande miþ hiꝛ leoðe ꝛeꝛde. *V. ſ. p* 32.

XIX. fol. 93, b. DOM C. V. IN QVADRAGESIMA.

Incip. Ðeoꝛ tiþ ꝼnam þiꝛum þeanðum dæȝe oð ða halȝan Eaꝛteꝛ tiðe. iꝛ ȝecpeden Cꝛiꝛteꝛ ðꝛopunȝ tiþ. *Vide ſupra, pag.*

XX. fol. 98, b. FERIA. VI. ANTE RAMOS PALMARVM.

Collegerunt Pontifices & Phariſæi concilium & dicebant. Quid faciemuſ. quia hic homo multa ſigna facit.

Incip. Ðæt haliȝe Goðꝛpel þe ȝe ȝehýꝛðon nu næðon. ꝛeȝð þ þa Biꝛceop-ealdenaꝛ. *Vide ſup. pag.*

XXI. fol. 101, b. DOM C. IN DIE RAMIS PALMARVM.

Incip. Cꝛiꝛteꝛ þꝛoꝛunȝ þæꝛ ȝenæð nu beꝼoꝛan uꝛ. *Vide ſupra, pag.* 19. & nota quod inter fol. 101, & 102, deſideratur fol. unum.

XXII. fol. 107. FER. II. DE PASSIONE DN̄I.

Incip. Dꝛihtneꝛ ðꝛoꝛunȝe þe þilleð eoꝛ ȝeðaꝛenlice ꝛecȝan on Enȝliꝛcum ȝeneoꝛðe. *V. ſ. p.* 32.

XXIII. fol. 115, b. FER. ii. EVANGELIVM.

Ante ſex dieſ Paſce. uenit Ihs̄ Beðaniam. ET RELIQVA.

Incip. Ge maȝon ȝehýꝛan ꝛecȝan be ðæꝛe appýꝛðnýꝛꝛe þýꝛꝛe halȝan tiðe. hu ꝛe ælmihtiȝa God and ꝛe mildheoꝛta dꝛihten hælend Cꝛiꝛt. ꝛe anlýꝛend þýꝛeꝛ mannifcan liꝼeꝛ hine ꝛýlꝼne to þon ȝeeaðmedde.

Expl. Hꝛæt ꝛe habbað þonne mycele nýð þeaꝛꝼe þ he uꝛ ȝeaꝛꝼe ꝼinde ꝼite ꝛe ꝛul ȝeaꝛe þ ꝛe ꝛculon on þiꝛꝛe ꝼoꝛulde ȝeeaꝛnian þ ꝛe moton on þæꝛe ænlican Dꝛihtneꝛ bliꝛꝛe ȝeꝛon miþ unum Dꝛihtne. ðan he leoꝼað ⁊ ꝛixað á butan ende on ecneꝛꝛe. AMEN.

Poſt fol. hujus Cod 115. *aliquid deeſſe ſuſpicor, & quæ finem verſus leguntur, alius cujuſdam partem eſſe.*

XXIV. fol. 118. FERIA. V. IN CENA DOMINI.

Incip. Seȝeð on þiꝛum bocum be þæꝛe anꝛunþneꝛꝛe þiꝛeꝛ halȝan dæȝeꝛ. *Vide ſupra, pag.* 13.

XXV. fol. 125.

Digitized by Google

XXV. fol. 125. DIE DOMC PASCHÆ RESVRRECTION. DNI DE EVANG.

Incip. O(ꝼt) ge gehẏnꝺon ymbe ꝺæꝛ Hælenꝺeꝛ æꝛniꝛt. hu he on ꝺẏꝛum ꝺæge oꝼ ꝺeaꝺe aꝛaꝛ. *Vide ſupra, pag.* 13.

XXVI. fol. 130. SERMO DE SACRIFICIO. IN DIE PASCHÆ.

Incip. Men þa leoꝼeꝛtan. gelome eop iꝛ geꝛæꝺ embe uꝛeꝛ Hælenꝺeꝛ æꝛniꝛte. *Vide ſupra, pag.*

XXVII. fol. 138. ALIVS SERMO DE DIE PASCHE.

Incip. Hit iꝛ ꝛꝓiꝺe gebaꝼenlic ꝥ ge on ꝺẏꝛum Dꝛihtenlicum æꝛniꝛte. ꝛum laꝛlice ꝓonꝺ. *Vide ſupra, pag.*

XXVIII. fol. 141,b. FER. IIII. IN PASCHA EBDOMADA.

Incip. Gelome æteopꝺe uꝛe Dꝛihtn̄ hine ꝛẏlꝼne hiꝛ leoꝛning-cnihtum æꝼteꝛ hiꝛ æꝛniꝛte. *Vide ſupra, pag.*

XXIX. fol. 145. DOMC. IN OCTAVA PASCHAE.

Cum eſſet ſero die illa una Sabatorum. ET RELIQVA.

Incip. Æꝼteꝛ þæꝛ Hælenꝺeꝛ æꝛniꝛte pæꝓon hiꝛ Diꝛcipuli belocene. *Vide ſupra, pag.* 14.

XXX. fol. 150, b. DOMC. II. POST PASCHA.

Dixit Ihs̄ diſcipuliſ ſuiſ. Ego ſum Paꝛtoꝛ bonuſ, &c.

Incip. Diꝛ Goꝺꝛpel þe nu genæꝺ ꝼæꝛ. cꝛæꝺ ꝥ ꝛe Hælenꝺ cꝛæꝺe be him ꝛẏlꝼum. *Vide ſup. pag.* 14.

Expl. Se halga Gaꝛt mæꝛiꝛoꝺe Cꝛiꝛteꝛ mennicnẏꝛꝛe. ꝓonþan ꝺe hiꝛ gilu iꝛ on Goꝺeꝛ halgum punigenꝺe. anꝺ Goꝺeꝛ luꝼu iꝛ agoten on unum heoꝛtum þuꝛh þone ylcan Gaꝛt ꝺe iꝛ Goꝺeꝛ luꝼu oꝼ þam Fæꝺeꝛ. anꝺ oꝼ þam Suna. him ꝛẏmle gemænæ on anne mægen þꝛẏmnẏꝛꝛe á to ꝓonlꝺe. AMEN.

XXXI. fol. 156, b. DOMC. V. POST OCTAV.

Incip. Sume men nẏton gepiꝛ ꝼoꝛ heoꝛa nẏtennẏꝛꝛe hꝛi Goꝺꝛpel iꝛ gecꝛeꝺen. *Vide ſupra, pag.* 16.

XXXII. fol. 162, b. DE FIDE CATHOLICA.

Incip. Ælc Cꝛiꝛten man ꝛceal æꝼteꝛ nihte cunnan. *Vide ſupra, pag.* 2.

Notandum eſt, quod inter fol. 168, *& fol.* 169. *deſideratur folium ſingulare; in quo continebatur Concluſio Hom. ſuperioris, & Exordium ſequentis, quæ ſic*

XXXIII. *Expl.* Spa uꝛ ꝛecgaꝺ bec ꝥ maneg ꝼoꝛ oꝼt gebugon on enꝺe on heoꝛa ꝼoꝛꝺꝛiꝺe to þam ꝛoꝺan Helenꝺe. miꝺ anneꝺum geleaꝼan ⁊ miꝺ ꝛoꝺne behneoꝛꝛunge. ⁊ heoꝛa ꝛẏnna geanꝺetton. and God him þa miltꝺoꝺe ꝼoꝛ hiꝛ micclan godnẏꝛꝛe. Se eca Dꝛihten uꝛ ahneꝺꝺe ꝼnam eallum ꝼneceꝺnẏꝛꝛum. anꝺ to ꝺam ecan liꝼe gelæꝺe. Se þe leoꝼaꝺ anꝺ nixaꝺ miꝺ Fæꝺeꝛ anꝺ halgum Gaꝛte á butan enꝺe. þe cpeꝺaþ. AMEN.

XXXIV. fol. 170, b. DOMC. IIII. POST PASCHA.

Vado ad eum qui me miſit. ET RELIQVA.

Incip. Maneg Goꝺꝛpel ꝛẏnꝺon gefette to Mæꝛꝛan oꝼ þæꝛe langꝛuman ꝛꝓnæcc. *& vid. pag.*

Expl. Uton ꝼoꝛ þẏ geeaꝛnian ꝥ ece liꝼ miꝺ Goꝺe. Ðuꝛh þẏꝛne geleaꝼan ⁊ þuꝛh Goꝺe geeaꝛnunga ꝛe ꝺe ꝺuꝛh ꝓuna ꝺ on ꝓꝛẏnnẏꝛꝛe an ælmihtig God á on ecnẏꝛꝛe. AMEN.

XXXV. fol. 176, b. IN DIE SCO ASCENSIONIS DNI.

Primum quidem ſermonem feci de omnibuſ O Theophile. & reliqua.

Incip. Lucaꝛ ꝛe Goꝺꝛpelleꝛe uꝛ manoꝺe on þiꝛꝛeꝛe Piꝛtol-næꝺing þuꝛ cpeꝺende. *Vide ſupra, pag.* 3.

XXXVI. fol. 182, b. DOMC. POST ASCENSIONEM DNI.

Cum autem uenerit Paraclitus quem ego mittam nobiſ a patre Spm̄ ueꝛitatiſ. ET RELIQVA.

Incip. Se Hælenꝺ heꝛ on liꝼe miꝺ hiꝛ Halgum Apoꝛtolum ⁊ miꝺ mannum ꝓumenꝺe. *Vide ſupra, p.* 58.

XXX. fol. 186. IN DIE SCO PENTECOSTEN.

Incip. Fnam þam halgan Eaꝛteꝛlican ꝺæge ꝛẏnꝺ gecealꝺe ꝼiꝛtig ꝺaga to þẏꝛum ꝺæge. *V. ſup. p* 3.

XXXVIII. fol. 192, b. EODEM DIE DE EVANGELIO.

Siquiſ diligit me. mandata mea ſeruabit. ET RELIQVA.

Incip. Iohn̄ ꝛe Goꝺꝛpelleꝛe þe þiꝛ Goꝺꝛpel appaꝺ. ꝛæꝺe ꝥ ꝛe Hælenꝺ heꝛ on þiꝛum liꝼe. *V. ſ. p.*

CLEOPATRA. B. 13. *Codex membr. in Octavo plurimos complectens Tractatus Saxonice & Latine diverſis manibus ſcriptos, & in unum vol. ſimul compactos.*

I. Pag. 1. (*Homil.*) IN DIE IVDICII.

Incip. Leoꝛan men. utan ꝺon ꝛꝓa uꝛ ꝺeaꝛꝛ iꝛ. beon ꝛꝓiꝺe gemẏnꝺigе uꝛe agennе þeaꝛꝼe. *V. ſ. p.* 35.

II. Pag. 12. DOMC. II. POST PASCHA.

Dixit Ihs̄ diſcipuliſ ſuiſ. Ego ſum paſtor bonuſ. bonuſ paſtor animam ſuam ponit pro ouibuſ ſuiſ. & reliqua.

Incip. Diꝛ Goꝺꝛpel þe nu genæꝺ pæꝛ. cpẏꝺ ꝥ ꝛe Hælenꝺ cꝛæꝺe be him ꝛẏlꝼum. *Vide ſupra, pag.* 14.

III. Pag. 23. INCIPIT LIBER CATHOLICORVM SERMONVM ANGLICE IN ANNO. PRIMVS SERMO DE INITIO CREATVRE. QVANDO VOLVERIS.

Incip. An Angin iꝛ ealna ꝓinga ꝥ iꝛ God ælmihtig. he iꝛ onꝺginnuma anꝺ enꝺe. *Vide ſupra, pag.* 1.

IV. Pag. 59. DE DEDICATIONE ECLESIAE.

Incip. Leoꝛan men. Ic ẏlle eoꝛ nu cẏꝺan ymbe Cẏniс mæꝛꝛunge. ꝥ ge þe geonꝛon unꝺeꝛꝛtanꝺan magan hu man Cẏnican peonꝓian ꝛcẏle. þe God ꝛẏlꝼum to loꝼe anꝺ to ꝓuꝛꝺmẏnte gehalgoꝺ biþ.

Expl. ⁊ ꝥ iꝛ ꝛꝓiþe nihtlice ⁊ þeaꝛꝼlic ꝺom. anꝺ goꝺe gecꝛeme. ⁊ ꝛe þe þæne ꝺom gehealꝺeꝺ. he geeaꝛnaꝺ himꝛẏlꝼum ꝓitoꝺlice ꝺom þæne betꝛt æt þam þe on heoꝼenum leoꝼaꝺ anꝺ nicxaꝺ in ealna ꝓonlꝺa ꝓonlꝺ á butan enꝺe. Amen.

Digitized by Google

V. Pag. 73. LECT. SCDM LVCAM.

Dixit Ihs discipulis suis. Ego mittam promissum patris mei in uos, &c.

BE BISCOP-HADVM.

Incip. Leofan men. Se halga Godspellere Lucas gerputelode on his Godspelle. *V. s. p.* 30.
Expl. And pe pillað læran manna gehpylcne þ he hupu æfre. ænne God lufie. pealdend and pynhtan eallra gerceafta. Dam symle sy los 7 pynsmynt æfre to populde. AMEN.

VI. Pag. 85. DOMINICA ANTE ROGATIONVM.

Incip. Men þa leofestan. us gedafenað æfest. þ we gemunan 7 gehyccan be Gode ælmihtigum. *Vide supra, pag.*

Accurate & pulchre conscriptæ sunt Homil. superiores, paullo ante Conquæstum Angl.

VII. Pag. 111. PROMISSIO REGIS.

Incip. Dis geprit is gepriten stæf be stæfe be þam geprite þe Dunstan Arceb. gealde uprum Hlafonde æt Cingestune. *Hanc Promissionem Regis sive Jusjurandum edidit Saxonice cum sua Versione Latina, in Præfatione ante Institutiones Grammaticas Anglo-Sax. & Mæso-Goth Oxoniæ Impressas A. D.* 1689. *D. Georgius Hickesius, de Litteris Septentrionalibus optimè meritus.*

VIII. Pag. 14. *Desideratur Rubrica, quæ in al. Cod.* DOMC. V. POST OCTABAS PASCHAE.

Incip. Sume menn niton gepiss for heora nytenysse hpi Godspel is gecpeden. *Vide supra, pag.* 16.

Præter unam pagellam, deest tota Hom.

IX. Pag. 15. *Conclusio Homiliæ cujusdam Saxonicæ, quæ sic*

Expl. Surh sybbgelegena. 7 þurh mistlice forligenu. and eac synd þurh arbnycas 7 þurh pedbnycas forlopen and forlogene ma þonne sceolde. Ac uton gepircan geornne unnihtes. 7 pið God þingian sra pe geornost magon. He us gefultumige þurh his milpheortnesse sra his sylla sy. Amen.

X. *Ibid.* Hes is se Geleafa 7 Gebed. 7 Bletsung læredum mannum þe þ Leden ne cunnon.

Pater noster on Englisc.

Incip. (Þ)u ure Fæder, &c. quam Orat. statim excipit Symbolum Apostolorum, Saxonicè.

XI. INCIPIT VITA SACRAE COMMEMORATIONIS. BEATI SCILICET DVNSTANI ARHCYPRÆSVLIS.

Incip Cum multorum temporum à vero cultu xpi-anæ religionis transissent curricula.
Expl. cui est honor & imperium. uirtus & potestas. una cum patre sco q; spu. in scla sclorum amen. EXPLICIT VITA SCI DVNSTANI ARCHIEPI ET CONFESSORIS.

Primo hujusce Tractatus fol. habentur sequentes adnotatiunculæ, viz.

Hunc librum cujus autor, ut apparebit, lector, claruit tempore ipsius Dunstani de quo agit, reperi inter veteres libros manu scriptos Monasterii Augustinensis Cant. anno dñi 1565. Mens. August.

Joañ. Josselinus.

Ibi hunc ipsum librum a Gulielmo Malmesburiensi repertum esse; ex libro ejusdem de antiquitate Glastonienſis Monasterii apparet.

Ja. Usserius.

De Reliquis hujusce Libri Latine Scriptis, consulat Lector Catal. D. Tho. Smithi.

VESPASIANVS. D. 14. *Cod. membr. in Octavo partim Lat. partim Saxon. diversis temporibus scriptus, in quo continetur, ut sequitur.*

I. fol. 1. ORATIO (*Latina*) DE SCA MARIA MATRE DNI.

II. *Ibid.* ORATIO DE SCO. THOMA, *Archiepiscopo, Lat. quas binas Orationes, super paginam olim vacuam, scripsit non nemo, haud multo post ejusdem Thomæ stragem. Has excipit Farrago multarum rerum, Saxonicè, seu potius Normanno-Saxonicè, quas aliquis, ex variis libris (ut verisimile sit) excerpens, in proprios usus una congessit.*

III. fol. 1,b. *Excerpta ex Hom.* DE INITIO CREATVRÆ.

Incip. An anginn is ealra þinga þ is God ælmihtig. He is ordfruma 7 ende *Vide supra, pag.* 1.
Expl. God þa hine gebohte on Neorxna pange 7 hine þær gelogode. ac he peard þurh deofles spicdome ut adræfd.

IV. fol. 3, b. EMB CLÆNNYSSE DE GEHADE DE MÆN HEALDEN SCYLEN.

Incip. Ælfric Abbod gret Sygefyrd sneondlice. Me is gesæd þ du sædest (*Vide supra, pag.*) præter lineas 8. reliqua exscinduntur, nempe folia 4, 5, 6, 7, 8, 9, & 10.

V. fol. 11. *Præcepta Moralia.*

Incip. Mann sceal þurh his modes snotternysse hine sylfne geglengan to pisse lape. Ne beo þu to slæpel ne to idel geornе. forþan þe slæp and idel fedeð underaper 7 unhæle þæs lichaman.
Expl. Ne nym þu medsceattes for heo ablændeð pisna manna gedancas. 7 pændeð pihtpisna forð.

VI. fol. 14. *De Deo, de Creatione, anima hominis,* &c.

Incip. An scyppend is ealra þinga gesceopenlicne 7 ungesceopenlicne. and se sculen on hine gelefen forþan þe he is soð God 7 ane ælmihtig. se de næfne ne ongann. ne nan angin næfde.
Expl. Nu hæfð heo forþy Godes anlicnysse on hine. forþan þe heo hæfeð þry þing on hire untodælendlice sylfcende.

VII. fol. 15, b. DECALOGVM MOYSI. *sive in illum brevis Expositio.*

Incip. Se sculen cunnen gemyndelice 7 mannen eac segen. þa ten ælice forð þe God tæhte Moysen.
Expl. þas gesettnysse bebead God þan folca þe under Moyses æ pæron. and us þe nu synden. æfter Xp es acænnednysse.

VIII. fol. 17. DE. XII. ABVSIVIS. SCDM DISPVTATIONEM SCI CIPRIANI MARTYRIS.

Incip. Nu synd spelc Abusiua. þ synd spelc unbeapes þe se eop secged on Leden. and sydden on Englisc. *Vide supra, pag.* 39.

IX. fol. 23. DE. VIII. PRINCIPALIBVS VICIIS.

Incip. Nu syndon ehte heafod lehtres þe us onpinneð swiðe. An is gecpeden Gula. þ is Gifernysse on Ænglisc.

Expl.

Digitized by Google

Expl. Seo ȝeþohte ænȝleȝ to atelicen deoflen. and ðone mann macaþ eac ȝyf he modeȝaþ to fyfe. þæȝ deofleȝ ȝefene þe feoll æn þuh heo.

X. fol. 24. De. viii. Virtvtibvs.

Incip Nu fynden ehte heafod mæȝna. þa muȝen ofenfriden þa fofefæde deoflen. þuh Dnihtenef fylfte An if Tempefantia. ꝥ if Gemetefunȝ on Enȝlifc.

Expl. Fe muȝen þuh Godef fylft þa fneondlice lehtneȝ mid ȝecampe ofenpinnen. ȝyf fe chenlice fihteþ ⁊ habbeþ uf on ænde fone ece punðment. á mid gode fylfen ȝyf fe fpincaþ nu hen.

XI. fol. 25, b. Of. S. Iohē Baptistæ.

Incip. Se Godfpellefe Lucaf afnat on Cnifteȝ bech beo acænnednyffe Iohēef þæf Fulhtefef. (*Vide fupra, pag.* 4.)

Expl. Ne dnanc he finef dnænc ne nanef ȝemænȝedef þæten ne ȝebnofenef. ofet hine fedde ⁊ pude hunig. ⁊ oðfe fachce ðinȝ.

XII. fol. 27. In Festo Scī Petri Apli.

Venit Ihs̄ in parteſ Ceſaree Philippi. ⁊ rel.

Incip. Matheuf fe Godfpellefe afnat on þæfe Godfpellice ȝefetnyffe þuff cfefende. (*Vide fupra, fag.* 4.)

Expl Ic betæce þe heofon nicef cæȝen. ⁊ fa hwæt fa ðu bintft on eofðen. ꝥ byð ȝebunden on heofone. ⁊ fa hwæt fa þu unbintt on eofðen. ꝥ byð unbunden on heofonen.

XIII. fol. 27, b. Of Iacobe. Iohannes Broðer.

Incip. Ðæt Iudeifce folc bnohte þan hundnedef ealdnen feo. fonþy ꝥ heo mofren Iacoben fa ateon fa heo polden ⁊ he heom þæf leafe fealden.

Expl. Iofiaf feaft þa fullfremod on ȝelea en unef Dnihtenef Hælendef Xpef̄. ⁊ on ænne time famod mid ðan Apoftole ȝemaftyfod feaft. and fefden fa to Dnihtene to heofone nice Ðan fy pulbon and punðmynt á on ealna punlde punld. Amen.

XIV. fol. 31. vi. Kl̄. Avg̅. Scorvm Septem Dormientivm.

Incip. Fe fyllaþ eof eac ȝeneccen fcoftlice ꝥ nu æftef tfam dæȝen if ðæne feofan Slæpenan ȝemynd. *Vide fupra, pag.*

XV. fol. 32, b. Kl̄. Avgvsti. Ad Vincvla Scī Petri Aplī.

Incip. Lucaf fe Godfpellefe uf fæde on þiffef Piftol-nædinȝe. ꝥ Hænodef Kinȝ. *Vid. fup. p.* 4.

XVI. fol. 34. Dom̄ c. xi. Post Pentecosten.

Cum appropinquaret Ihs̄ Ierlm̄. ⁊ reliqua.

Incip. On fumefe tide fæf fe Hælend fafende to Iefufalem. þa þa he ȝenealæhte þæfe ceaftfe. *Vide fupra, pag* 5.

XVII. fol. -- Dom̄ c. xii. Post Pentecosten.

Dixit Ihs̄ ad quoſdam qui in ſe confidebant tanquam iuſti. et aſpernabantur ceteroſ. Parabolam iſtam. ⁊ reliq.

Incip. Dnihten fæde þiff Bifpell beo fumen mannen þe on heom fylfen tfyffedan ꝥ heo nihtfife fæfon. (*Vide fupra, pag.* 5.)

Expl. Fealc fe mihten fecȝan beo ffylcen leafe Goden. ⁊ hfu bifemæffulle heo fæfon. and heofa bifȝengaf tyhten to eallen fnacodnyffen. and to endleafen monðdæden. mancyn dfylden oðdæt fe Hælend Cnift to ðyffen life becom.

XVIII. fol. 44, b. In Assvmptione Scē Marie

Incip. Ieronimuf fe halȝe Sacend appat ænne piftol beo fopðfiðe þæfe eadiȝen Marien. (*V. ſ p.* 25.)

Expl. Ðef Piftol if ffyðe manifealo uf to ȝeneccene. and eof ffyðe deop to ȝehenene. Nu ne onhageð uf na ffyðen beo ðan to fpecane. Ac fe fylleð fume o ne tfymminȝe beo ðæfe mæfen Godef modef ȝeneccen to eoffef beten punȝe, &c ——— heo fylf mid mycelan pulde him to com. ⁊ cfæð ꝥ heo him ȝeðinȝod hæfde fið fone heofonlice deme hine aȝene fune.

XIX. fol. 50, b. Omelia.

Incip. Menn þa leofefte. hfilon æn fe ȝefehten eof fone Piftol fe fe halȝe Ieronimuf fette beo fopðfiðe þæfe eadiȝen Marien Xpef̄ modef. (*Vide fupra, pag* 17.)

Expl. Ac þa ȝeleafulle lapðeäfef Auȝuftinuf. Ieronimuf Gfiegofiuf. ⁊ æifhfylce oðfe þuh heofa fifedom heo topunpen. Synd ffa feh ȝet þa dfollice bec æifðen ȝea on Leden ȝea on Enȝlifc. ⁊ heo fædeð unȝefæde mæn.

XX. fol. 53. *De morte Juliani Apoſtatæ.*

Incip. Fe fylleð eof ȝeneccen beo ȝeændunȝe þæf afleafen Godef fiðefafacan Iulianef. Sum halig Bifcop þæf Baſilius ȝehaten. fe leofnode on anne fcole. ⁊ fe ilca Iulianus famod.

Expl. Spa ffa æfhfylc mann funeð on faple and on lichame on mann. ffa if Cnift God and mann an Hælend. Se þe leofeð ⁊ nixeð mid fæden ⁊ halȝen ȝafte on eallne punlde punld. Amen.

XXI. fol. 55. iiii. Kl̄. Septembr̄. Passio Scī, Iohīs Baptiste.

Miſit Heroder ⁊ tenuit Iohēm. Et Reliq.

Incip. Marcuf fe ȝodfpellefe afnat on Cnifteȝ bec beo þan mæfen Fulhefe Iohēe. *Vide fupra, p.* 41.

XXII. fol. 62, b. *Lectio ex Evangelio ſecdm̄ S. Matthæum petita.*

Incip. Se Hælend cfæð on hif Godfpelle. þonne fe unclæne ȝaft ȝæð ut of þan mænn. þænne fæneð he fonifende on unfæteniffen ftofen. fecende him nefte. ac he fodlice ne finde.

XXIII. fol. 63. In. xi. Kl̄. Octobr̄. De Scō Matheo Apostolo.

Incip. Se Godfpellefe Matheuf fe fe to dæiȝ punðifeð afnat beo him fylfen hfu fe Hælend hine ȝeceaf to hif ȝefefnædden. *Vide fupra, pag.*

XXIV. fol. 65. In. iii. Kl̄. Octobr̄.

Acceſſerunt ad Ihm diſcipuli dicenteſ. Quiſ putaſ maior eſt in regno celorum. Et rel.

Incip. Ðiff dæȝdeflice Godfpell cfyð ꝥ Dnihtenef leofninȝ-cnihtef to him ȝenealæhton ðuf cfeðende. La leof. Hfa if fofmæft manna on Heofone nice. Se Hælend þa him to clypode fum litel cild. ⁊ het ftanden heom to middef. ⁊ cfæð.

Expl. ꝥ if ȝedon beo Godef fandunȝe. ꝥ fe mæne heofonlice ænȝel beo finȝallice Cnifteníja manna ȝefylfta on eofðan. ⁊ ðinȝefe on heofone to þan ælmihtiȝan Gode. fe þe leofað ⁊ nixað a on ecnyffe. Amen.

Digitized by Google

XXV. fol 69, b. *Nota de Dei Electis & Reprobatis, Saxonicè.*

XXVI. *Ibid. Locus ex S. Auguſtino de lege Dei implenda.*

XXVII. fol. 70. *De Viſionibus S. Joannis Evangeliſtæ & Danielis Prophetæ Saxonicè, in quibus Deus Pater & Filius albis veſtibus induti, zonaque aurea pectora cinctis repræſentantur.*

Incip. Ioanneſ ſe Godſpelleſe on hiſ gaſtlicen ge-ſihðe. ſone Hælend geſeh ſyððen he to Heo-ſone aſtah mid Alben gerſcyðne oð ða ancleo-pen. and mid gyldene gyrdle hiſ breoſt ſæſ be-gyrd.

XXVIII. fol. 70, b. *Conſideratio kalendarum Januarii, ſecundum ſingulos totius hebdomadæ dies.*

Incip. Ðonne ſoſme geaneſ dæig byþ Sunnen-dæig. hit byð god ſinteſ.
Expl. Ðonne hit byð Sæterndæig. hit byð ſcuſ-ſah ſinteſ. and ſindig Læinten. ⁊ ealle pæſtmeſ ſyreleſ geſende. ſcep cpelleð and ealde mænn.

XXIX fol. 71. *De Antichriſto.*

Incip. Hit ſæigð on halgen bocan. þ æfteſ geaſan ymbryne ſſa geſuðden ſcule þ ealle middaneard mid hæðenſa þeode geðrynge hy. and mid heo-ndan hæſtnyſſe. ſſa ſyðe geðnecced ⁊ ge-ðneſed puðeð.
Expl. Mid þan he ſonne mænð þæſ ſeondeſ ofen-hyde. þe on heom rixigeð ⁊ on ealle middan eande byð ſſſe mycele ungeðræſnyſſe ⁊ þſahlice ſiten on manna beaſnen.

XXX. fol. 72, b. Dm̄c. II. In Adventv Dn̄i.

Erunt ſigna in ſole & luna ⁊ ſtellif. et Reliqua.

Incip. Se Godſpelleſe Lucaſ aſnat on þyſſen dæig-ðeſlicen Godſpelle. þ une Dſihten pæſ ſpecen-de þyſſen ſoſden to hiſ Leoſning-cnihten.
Vide ſupra, pag. 8.

XXXI. fol. 77, b. Scdm Mathm.

Videnſ turbaſ Ihs̄.

Incip. Ðæt halige Godſpell þe nu lyttle æn æt-ſoſen eoſ geſæðd pæſ. *Vide ſupra, pag.* 8.

XXXII. fol. 82. *Lectio ex Evangelio ſecundum D. Joannem.*

Incip. Ioh̄eſ ſe Godſpelleſe aſnat hu ſe Helend ſſæc to hiſ Leoſning-cnihtum. ⁊ cæð. Ne beo eoſen heoſte gedneſed. Ge geleſeð on God. beleſeð eac on me.

XXXIII. fol. 82. De Resvrrectione Dn̄i.

Incip. Ðæſ dæigeſ þe une Hælend ſoſ une aleſed-nyſſe gedolede Pine on þæſ halgen node. þa pæſ þæne neh ſum ſene ſtandende. ſe pæſ Ioſeph ge-nemned ⁊ he pæſ god pene ⁊ pihtpiſ.
Expl. Nu leoſe Caſene ne geleſ þu na þæne Iudea leaſunge. ſoſþan þiſſ iſ eall ſoð þ hit ſſa iſ ge-ſoſden. Seo Dſihtene loſ. and deoſle ſaſege. Amen.

Tractatus hic, eſt Abbreviatio Pſeudo-Evangelii Nicodemo adſcripti.

XXXIV. fol. 95, b *Excerpta ex Legatione fabuloſa Nathanis Judæi ad Tiberium Cæſarem.*

Incip. On Tibeſieſ dagen þæſ micele Caſeneſ. hit gelamp binnen lyttle fæce æfteſ ðan ðe Cſiſt ahangen pæſ. þ ſum æðele mann ſeſ þæſ name pæſ Tſinuſ.
Expl. Ðiſſ ſyndon þa gedone þing þe beo unen ælmih-tige Hlafoſde Godeſ ſune gedone pæſon. ðan ſeo loſ ⁊ ylle ⁊ þyndmynt fæden ⁊ ſune and þan halgan gaſte. á á butan ænde. Amen.

XXXV. fol. 97. *Signa præcedentia ultimum Judicium.*

Incip. On þan nextan fiftene dagen befoſen dome-ſ-dæge. ſculen gefuſnden foſetacnen þe bo-diað and tacniað þone ſtyſnlicne ege ðe God ſceapeð þan aſleaſen þone he demen ſceal ſihtſiſen and unſihtfiſen.
Expl. On þan fiftenðe dæige cumð flod and ge-ſyſleð þa æſſcen. and beſænceð ealle þa unclæn-nyſſen into þæne eoſðe deopnyſſe. ſſa þ on mid-den-eande ne belæfð naht unclæneſ geſæne.

XXXVI. fol. 98, b. Embe Ðvnrie. *ſive Tonitruum Conſideratio ſecundum ſingulos anni Menſes.*

Incip. On Ianuariuſ monðe gyf hit ðunneð. hit bodeð toſeand mycele ſinðeſ. and pel geſænde eoſðe pæſtme ⁊ geſiht.
Expl. On Decembſe. hit bodeþ god geaſ on tilðe. and ſibb and ſehte.

XXXVII. fol. 99. *Capita quædam Theologica, excerpta ex libro Alcuini [Albini] ad Guidonem Comitem.* viz.

De Scientia.

Incip. Æneſt ealne þingen æighpylce mæn iſ to ſe-cene hæt ſeo ſe ſoðe ſifedom.

Ibid. De Fide.

Incip. Ac þeoſ oncnapednyſſe pæne Godcundnyſſe.

Fol. 99, b. De Caritate.

Incip. On eallen Godeſ bebodan ſeo ſoðe luſe hæfþ þone ealdondom.

Fol. 100, b. De Spe.

Incip. Se æðele þeode landðeap he foneſette on þneo ſifen une ſaſlen neod ðeanſlice.

Fol. 101. De Scriptvrarvm Lectione.

Incip. Seo næding Haligne Gefitan iſ oncnapenyſ-ſe þæſe ecen eadigyſſe.

Fol. 101, b. De Pace.

Incip. Se Hælend þa þa he on heoſone aſteah.

Fol. 102, b. De Misericordia.

Incip. Milðheoſtnyſſe iſ ſſyðe hehlic god.

Fol. 103, b. De Indvlgentia.

Incip. Dſihten cpæð on hiſ Godſpelle. ſoſgyfeð. ðonne byð eoſ ſoſgyfen.

Fol. 104, b. De Pacientia.

Incip. Hit cpeð on þan Godſpelle. ðuſh eoſen ge-ðyld ge mugen habban eoſen ſaſle hæle.

Fol. 105, b. De Hvmilitate.

Incip. Syðe eaſe ſe magen oncnapen on Dſihteneſ ſoſdan.

Fol. 107. De Compvnctione Cordis.

Incip. Seo onbſendnyſſe þæſ manneſ heoſtan.

Digitized by Google

Fol. 108. DE CONFESSIONE PECCATORVM.

Incip. Gelomen uſ læpeð þ haliȝe ȝeþnit þ þe ſleon to ðan læcedome.

Fol. 109, b. DE PENITENTIA.

Incip. Ðæne roðen dædbote mæiȝn re Hælend ſylf on hiſ Godſpelle æteopde.

Fol. 110, b. DE CONVERSIONE AD DEVM.

Incip. Hit iſ ȝenæd on þan Godcunden ȝeþniten.

Fol. 112. DE TIMORE DN̄I.

Incip. Godeſ ege iſ re frume piſedom.

Fol. 113, b. DE IEIVNIO.

Incip. Ðæt bỳþ fulfremed fæſten þe mid ælmeſſen.

XXXVIII. fol. 114. *Deſideratur Rubrica.*

Incip. Oft hponlice ge lefde mænn ⁊ ſmeȝed mid heopa ſtunten ȝeſcade hỳ re ælmihtiȝe God æfne ȝedafiȝen ſolde þæt þa hædene hiſ halȝen mid ſtiþen tỳntneȝen acpellen moſten.

Expl he ne mæiȝ uſ ætbneden unne ȝeleafe ne þ ece liſ. ȝỳf pe uſ ſỳlfe mid aȝene pille ne ſonfæned. Se roðe Dnihten uſ apedde fram eallen fnaconnỳſſe. ⁊ to þan ecen liſe ȝelæde. re þe leofed ⁊ pixed. á buten ænde. Amen.

XXXIX. fol. 118. S. FVRSEVS GESIHÐE.

Incip. Mæn þa leofeſte. Paulus re Apoſtel eallna þeode laſdeop apnat beo him ſylfen. *V. ſ. p.* 36.

XL. fol. 126. OF DRIHTELME.

Incip. Beda une laſdeop apnat on þære bech þe iſ ȝehaten Hiſtopia Angloꝛum. (*Vid ſup. pag.* 2.)

Expl. Eac re halȝe Papa Gnegopiuſ apnat on ðære bec Dialoȝorum hpu micele þeo haliȝe mæſſe manegan fneomede. Seo boc iſ on Engliſc aſend. on þan mæiȝ æiȝhpa beo þỳſſen ȝenihtſumlice ȝeheſen re þe heo ofepnæden pỳle. ȝỳf he þ andȝit undepſtanden cann.

Hic ſermo videtur excerptus ex duobus, ſc. ex illo de Drihthelmo, & ex alio de efficacia Miſſæ.

XLI. fol. 131. *Deſideratur Rubrica (forte* IN LETANIA MAIORI.)

Incip. God ſpæc to ann piteȝe þe pæſ Ionaſ ȝehaten. fap to þære bỳniȝ Niniuen.

Expl. ⁊ þuph þ ſtpanȝe fæſten heom ȝemiltode God and nolde heo fondon ſpa ſpa he æp ða tpa buhpaſe Sodomam ⁊ Gomoꝛpam foꝛ heopa lehtnen mid heofonlice fỳne fondbæpnde. ſpa ſpa pe eop ȝeneccan muȝen.

XLII. fol. 132. *Deſideratur Rubrica.*

Incip. Sod iſ to ſecȝene. þa þa pỳneced on Godeſ pille ða bucumed on mỳnhde. Ðæt Godſpell cpedð. Ælc þæne þe fonlæt foꝛ mine name fæden odde moden. ȝebnoðne odde ȝeſuſtne. piſ odde beapn. land odde ȝebỳtle. beo hundfealden him bỳð fonȝolden. ⁊ he hæfð þæn to ecan þ ece liſ.

Expl. Iſ nu fonþỳ munec haded mannen mid mỳcelne ȝeonnfulnỳſſe to fonbugene þaſ ỳfele ȝebuſnunȝe ⁊ ȝeefenlæcen þan Apoſtolem þ pe mid heom and mid Gode þ ece liſ habben moten. Amen.

XLIII. fol. 134. FOR BISNE OF IOB.

Incip. Mine ȝebnoðne. pe pæded nu æt Godeſ penunȝe beo þan eadiȝen pene Iob. *V. ſup. pag.* 16.

XLIV. fol. 140, b. OF SEINTE NEOTE.

Incip. Mæn þa leofeſte. Pe pỳlled eop cỳðen beo ſumen dæle emb þỳſſen halȝen ðe pe to dæiȝ punðiȝed. þ eopen ȝeleaſe þe tpumpe ſeo. foꝛ þam mancỳnn behofed ȝodcunde laſe þæt heo þuph þa muȝen to liſef peȝe becumen.

Expl. Vten nu bidden ȝeonne Seinte Neoten and oðne halȝen. þ heo une þinȝeneſ beon to ðan heofon Kinȝe. þ pe næfne ealleſ to ỳfelne time ne ȝebiden on þiſſen eanmen life ⁊ þ pe moten æfteꝛ fonðfiðe to eceſe neſte becumen.

XLV. fol. 145, b. SERMO IN FESTIS SCE MARIE VIRGINIS.

Incip. Se Godſpellepe Lucaſ ſæiȝd on þiſſen Godſpelle. þ re Hælend com in to ſumen cæſtele ⁊ ſum piſ hine undenfenȝ into hiſe huſe þæne pæſ to name MARTHA. Seo hæfde ane ſuſteſ ðe pæſ ȝenæmd MARIA.

Expl. MARIA þæſ læſſe Iacobeſ modeꝛ. ⁊ Maꝛia þæſ mape Iacobeſ modeꝛ. and Iohanneſ þæſ Godſpellepe. ⁊ Maꝛia ꝛeo Magdalenifſce ſohten upne Dnihten mid ſmeꝛiȝeleſ inne hiſ ðnuȝe þa þa he bebỳniȝed pæſ.

XLVI. fol. 152. *De Iſraelitarum Captivitate & liberatione, deque ejus rei ſignificatione myſtica.*

Incip. Pe pæded on bocan þ Nabugodonoſoꝛ ȝehenegode Ieꝛlm̄. and ȝenam þ Iudeiſce folc ðe he þæſ ſand ⁊ lædde heo to hiſ buph Babilone.

Expl. Seo elde ðe pe nu lỳtle æꝛ embe ſpæcon. iſ ȝetealð beꝛeoꝛon ðuſende ȝeapen þe aȝane ſcule beon æꝛ þeſ midden-eapd ȝeændiȝe. ſpa ſpa hit apniten iſ.

Fol. 153. *Adnotatio de Annis a creatione Adami, uſque ad incarnationem Jeſu Chriſti.*

XLII. *Ibid. De Peccato, libero Arbitrio, &c.*

Incip. Sum mann ſæiȝd þ Sỳnne niſ nan ðinȝ. and ȝỳf þ ſod iſ ðonne iſ hiſ punded þ God ſondemð þa mænn foꝛ ða ðinȝe þe naht niſ. and ȝỳf ſỳnne iſ æniȝ þinȝ. ðonne ȝeꝛohte God hit foꝛ he ȝeꝛohte ealle þinȝ. ⁊ ȝỳf þ ſod iſ. ðonne ſondemð be eft mid unnihte þa mænn þe doð þ þ he ſỳlf ȝeſcop.

Expl. Ac ða ȝode mænn þa habbeð pine on þỳſſen midden-eapde. foꝛþam cpaſtenne. ⁊ foꝛ þa hæftunȝan. heo ſculen habben ða heofenlice ſelen. ⁊ foꝛ þa ſpinȝlen. heo ȝebideð fnoſne ⁊ bliſſe.

XLVIII. fol. 157, b. *Quæſtiones & Reſponſiones de Chriſti Reſurrectione & Aſcenſione.*

Incip. Hpỳ apaſ une Dnihten oſ deaþe þæſ ſonmeſte dæȝeſ þæne puca. Foꝛ he ſolde þone ſoꝛſondene middeneapd eft apæpen.

Expl. þ þnidde iſ þ þ Cniſtene folc ſceal ſtiȝen to heofene binnen ſeofentiȝ dazen æfteꝛ þæꝛ pine ðe heo poliȝed undeꝛ Antecniſte.

XLIX. fol. 159. *De Probatione ſive Tentatione.*

Incip. Ne becỳmð nan man to Godeſ ſice buten he ỳ afondod. foꝛ þi ne ſceole pe na bidan þæt God uſ ȝeſcỳlde þæt pe ne abſeoden on þæne ſandunȝe.

Expl. þonne he mid foſtneſſe ⁊ mid ỳfele luſten ȝceaſnian ða ece tintneȝe mid deoſle on helle pite. á á.

Digitized by Google

L. fol. 160. *Deſideratur Rubrica, quæ in al. cod. eſt* DE SCŌ IOHANNE.

Incip. Scī Iohannes ġeſeh opene ġanneġ ſpỳlc hit an land þæne. þa ġenam hine ſe æniel ⁊ ġebrohte hine to neoꝛxene panġe. *Vide ſupra, pag.* 97.

LI. f. 162. *Deſideratur Rubrica.* (*quæ eſt de* Zacharia)

Incip. Sum æꝛꝛeſt Godes þeġn þæs ġehaten Zachariaſ. his ġebedde þæs ġecweden Elizabeth. Þeos Elizabeth þæs on hỳne ellde beann echnỳde.
Expl. He ġeꝛnemde micele mihte on his ſtꝛenġþe. and to ſtencte þa modiġan.

LII. fol. 163, b. *Lectio ex Evangelio ſecundum S. Johannem.*

Incip. Se hælend cꝛ̄ on his Godſpelle. Ic eam þeiġ. ⁊ ſoðfæſtnỳſſe and liſ. Se mann þe nan þinġ ne cann þæs ecen lihtes. he is blind.

LIII. *Verſus aliquot imperf. ex libro Boëthii de Conſolatione Philoſophiæ, litteris Saxonicis.*

Incip. Canmina qui quondam ſtudio fluente peneġi. Flebiliſ heu mestos cogon inire modos.

LIV. *Soliloquiorum S. Iſidori Hiſpalenſis Epiſcopi libri duo, una cum Præfationibus binis operi præmiſſis; litteris valde antiquis & ad Toletanas ſive Longobardicas accedentibus conſcripti.*

LV. *Modus inveniendi Annum ab incarnatione Domini; ſcriptus litteris Anglo-Saxonicis anno* 13 *regni Eadweardi Saxonum Regis, an. Chr.* 912.

LVI. *Verſus aliquot litteris Saxonicis.*

VITELLIVS. D. 17. *Codex membr. in Quarto ex libris trinis unà compactis conſtans, in quorum priori, habetur*

I. fol. 1. *Vita & Paſſio S. Ælfegi Archiep. Cantuar. & Martyris, per Osbernum* (*ut ſeipſum vocat*) indignum Scæ Cantuarienſis Metropolitanæ Eccleſiæ filium.

II. fol. 10. INCIPIT TRANSLATIO SCĪ ÆLFEGI ARCHIEPISCOPI ET MVRTYRIS, *per eundem.*

III. INCIPIT PASSIO SCĪ PATERNI EPĪ. *alia manu.*

Sequitur Collectio ampla Homiliarum *Saxon. de Sanctis, ante Conquæſtum Angl. accurate ſcripta.*

IV. fol. 23. DE PASSIONE APOSTOLORVM PETRI ET PAVLI.

Incip. Se ỳlla ðæꝛten hiꝛꝛum Godſpelle eoꝛ ġeneccean þæne Aplā ðnohtnunġa. *V. ſup. pag.* 4.

V. fol. 27. VIII. KL̄. AVGVSTI. NATALE. SCĪ IACOBI FRATRIS IOHAN̄.

Incip. On ðiſum dæġe pe punðiað on ufum loꝛſangum. *Vide ſupra, pag.*

VI. fol. 30. VI. KL̄. IANVAR̄. NATL̄. SCĪ IOHANNIS APLĪ. ET EVANGL̄.

Incip. Iohanneſ ſe Godſpellere Cniſteſ dỳnlinġ peaꝛð on ðiſum dæġe. *Vide ſupra, pag.* 9.

VI.. fol. 35, b. KL̄. MAI. NATL̄. SCŌRVM APL̄ORVM PHILIPPI ET IACOBI.

Incip. Philippuſ ſe Godes Apoſtol ðe þe on ðiſum dæġe punðiað. *Vide ſupra, pag.* 14.

VIII. fol. 37 DE IACOBO APOSTOLO.

Incip. Se punðiað eac on ðiſſere ſneolſtiba. oþeꝛne Apoſtol Iacob. *Vide ſupra, pag.* 14.

IX. fol. 38. VIII. KL̄. SEPT. NATL̄. SCĪ BARTHOLOMEI APL̄I.

Incip. Þỳſ pniteꝛaſ ſecġað þ ðỳ leoðſcipaſ ſind ġehatene India. *Vide ſupra, pag.* 37.

X. fol. 43. V. KAL̄. NOVEMB̄. PASSIO APL̄ORVM SYMONIS ET IVDÆ.

Incip. Men ða leoꝛoꝛton. þe þỳlliað eoꝛ ſecġan be ðæne Apoſtola ðnohtnunġa. *Vide ſupra, pag.*

XV. fol. 48. VII. KL̄. MAI. NATL̄. SCĪ MARCI EVANGELISTÆ.

Incip. Mancuſ ſe Godſpellere be Godes dihte ġeꝛoꝛ to Egypta lande. *Vide ſupra, pag.*

XII. fol 50. DE QVATTVOR EVANGL̄ISTARVM. (*ex Hieronymo.*)

Incip. Se habbað nu ġeꝛæd ſceoꝛtlice on ðiſum ġeꝛnite. *Vide ſupra, pag.*

XIII. fol. 52. VII. KAL̄. IAN̄. NATL̄. SCĪ, STEPHANI PROTOMARTYR̄.

Incip. Auġuſtinuſ ſe piſa Biſcop ſpnæc to his ſolc. *Vide ſupra, pag.*

XIV. fol. 56, b. ITEM DE SCŌ STEPHANO.

Incip. Se pæðað on þæne bec þe is ġehaten Actuſ Apoſtoloꝛum. *Vide ſupra, pag.* 9.

XV. fol. 61. IN NATL̄. INNOCENTIVM.

Incip. Nu to dæġ Godes ġelaðunġ ġeond ealne ymbhỳnſt. *Vide ſupra, pag.* 10.

XVI. fol 65, b. XIIII. KL̄. FEBR̄ NATL̄. SCĪ, SEBASTIANI.

Incipit. Sebaſtianuſ hatte ſum haliġ Godes ðeġn. *Vide ſupra, pag.*

XVII. fol. 72, b. V. KL̄. AVGVST. PASSIO SCĪ, PANTALEONIS.

Incipit paſſio ſcī Pantaleoniſ. qui paſſuſ eſt in ciuitate Nicomedia ſub Maximiano Imperatore.

Incip. Geheniað nu men þa leoꝛeſtan. hpæt heꝛ ſeġð on þỳſum bocum. be þam halġan Pantaleone þam cnihte. Seġð heꝛ þ he pæne þnoꝛiġende in Nicomedia þæne ceaſtle undeꝛ Maximiano þam Caſene.
Expl. Ac ġeſpican ſe untið peonca. ⁊ tilian þ ſe to Gode becuman motan ⁊ þonne mið him beon á ponulda a ponold abutan ende. AMEN.

XVIII. fol. 82. XI. KL̄. OCTOBR̄. NATAL̄. SCĪ. MATHEI APL̄I.

Incip. Se Godſpellere Matheuſ þe ſe to dæġ puꝛþiað. *Vide ſupra, pag.*

XIX. fol. 83, b. *Deſideratur Rubrica, quæ in al. Cod. eſt* PASSIO EIVSDEM.

Incip. Ðeſ ỳlca Apoſtol and Godſpellere becom ðuꝛh Godes ſande. *Vide ſupra, pag.* 17.

XX. fol. 86. XII. KL̄. APRL̄. DEPOSITIO SCĪ BENEDICTI ABBAT̄.

Incip. Benedictuſ ſe halġa Abbud on þiſum andpeandum dæġe. *Vide ſupra, pag.* 11.

XXI. fol. 96.

Digitized by Google

XXI. fol. 96. IV. ID. NOVBR. NATAL. SCI MARTINI EPI (*ſc. de obitu ejus & depoſitione.*)

Incip. Mantinuſ ſe ſulðonfulla Godeſ andettene. *Vide ſupra, pag.*

XXII. fol. 101, b. DE SCO GREGORIO.

Incip. Gnegoniuſ ſe halga Papa. Engliſcene þeode Apoſtol. *Vide ſupra. pag.* 11.

XXIII. fol. 105, b. DE SCO MICHAHELE ARCHANGELO.

Incip. Manegum iſ cuð ſeo halige ſtope ſce Michahelef. *Vide pag.* 24.

Expl. he cſ þ englaſ beoð to þeniġ ġaſtum ſiam ġode hiðen on ſonulde aſende. þ hi beon on ſultume hiſ ġeconenum. þ hi þone ecan ebel on ſon miþ him.

XXIV. fol. 107, b. V. NON. MAI. INVENTIO SCE CRVCIS.

Incip. Men þa leoſoſton. nu to dæġ ſe ſuſðiað þæne halġan Rode ġemynd. *Vide ſupra, pag.* 14.

XXV. fol. 109. PASSIO SCORVM. (*ſc. Alexandri, Eventi & Theodoli.*)

Incip. On þiſum dæġe þnoſode ſum anſuſðe Papa Alexander ġehaten. *Vide ſupra, pag.* 14.

XXVI. fol. 110, b. DE SCO ANDREA APLO.

Incip. Se Apoſtol Andneaſ æſten Cniſtef ðnoſunge. *Vide ſupra, pag.* 9.

XXVII. fol. 114. IV. ID. AVGVST. NATL. SCI LAVRENTII.

Incip. On Decief dæġe þæſ ſælhneoſan Caſenef. *Vide ſupra, pag.* 16.

XXVIII. fol. 120. IX. KL. DECEBR. NATAL. SCI CLEMENTIS PAPA.

Incip. Men þa leoſoſton. eoſen ġeleaſa bið ðe tſumſa. *Vide ſupra, pag.* 8.

XXIX. fol. 123. X. KL. DECEMB. NATAL. SCÆ CECILIÆ VIRG.

Incip. Iu on ealdum dagum þæſ ſum æþele mæden Ceciliа ġehaten. *Vide ſupra, pag.*

XXX. fol. 127, b. X. KL. AVG. NATL. SCI. APOLLONARIS.

Incip. On ðæſ Caſenef dagum þe Claudiuſ þæſ ġehaten. *Vide ſupra, pag.*

XXXI. fol. 131. III. KL. AVGVST. NATL. SCORVM ABDON ET SENNES.

Incip. On Decief dagum þæſ deoflican Caſene. *Vide ſupra, pag.*

XXXII. fol. 132. ALIA NARRATIO (*ſc. de Abgaro Rege.*)

Incip. Nu ſe ſpnæcon be cynegum. ſe ſillað þyſne cpiðe ġelencgan. *Vide ſupra, pag.*

XXXIII. fol. 133, b. IV NON. NOVE. NATL. SCI EVSTACHII CVM SOCIIS.

Incip. On Tſaianef dagum þæſ Caſenef ſixiendum deoſol-ġilda. *Vide ſupra, pag.*

XXXIV. fol. 142, b. IX. KL. MAI. NATL. SCI. GEORGII.

Incip. Geoſol men aſſiton ġeoſyld on heana bocum. *Vide ſupra, pag.*

XXXV. fol. 144, b. NON. AVGVST. NATAL. SCI OSUUALDI REGIS.

Incip. Æſten þan þe Auguſtinuſ to Engla lande becom. *Vide ſupra, pag.*

XXXVI. fol. 148, b. XII. KL. IANVAR. NATL. SCI THOMAE APLI.

Dubitabam diu tranſferre, &c.

Incip. Æſten þæſ hælendef ðnoſunge ȝ æriſte of deaðe. *Vide ſupra, pag.*

XXXVII. fol. 153, b. X. KL. OCTOB. NATL. SCI MAVRICII. CVM SOCIIS SVIS.

Incip. Maximianuſ hatte ſum hæþen Caſene. *Vide ſupra, pag.*

XXXVIII. fol. 156. VII. ID. OCTOBR. NATL. SCI DIONISI CVM SOCIIS SVIS.

Incip. Pauluſ þeoda laneop þa þa he ġeond land ſende. *Vide ſupra, pag.*

XXXIX. fol. 159, b. DE ASSVMPTIONE SCAE MARIAE.

Incip. Hieronimuſ ſe halga Saceno aſſat æenne Piſtol. *Vide ſupra, p.* 21.

XL. fol. 164. NATL. ANNVNTIATIO SCAE MARIEAE DI GENITRICIS. OMELIA.

Miſſuſ eſt Gabrihel Angeluſ. & rel.

Incip. Vne ſe ælmihtiga ſcyppend ſe ðe ealle ġeſceaſta butan ælcum antimbſe. *Vid. ſup. p.* 11.

XLI. fol. 168. XVIII. KL. OCTOB. EXALTATIO SCAE CRVCIS.

Incip. Se ſuſðiað miþ loſſangum ſon uſef ġeleaſan tnymminge. *Vide ſupra, pag.*

XLII. fol. 171. DE VNO CONFESSORE.

Vigilate ergo Et rel.

Incip. Matheuſ ſe Godſpellere uſ ſæde on þiſſum Godſpelle. *Vide ſupra, pag.* 58.

XLIII. fol. 174. *Deſideratur Rubrica, quæ in al. eſt* IN NATALE PLVRIMORVM APOSTOLORVM.

Deſignauit Dñſ & alioſ ſeptuaginta duoſ. & reliq.

Incip. Se Hælend ġeceaſ him to eacan þam tpelf apla. *Vide ſupra, pag.* 11.

XLIV. fol. 176, b. IN NATL. VNIVS CONFESSORIS.

Homo quidam peregre proficiſcenſ. uocauit ſeruoſ ſuoſ, *&c.*

Incip. Vne Dnihten ſæde þiſ Biſpell hiſ leoſnungcnihtum. *Vide ſupra, pag.* 7.

XLVI. fol. 180, b. IN DEDICATIONE TEMPLI.

Incip. Mine ġebnoþna þa leoſoſtan. ſe ſyllað ſume tihtendlice ſſnæce. *Vide ſupra, pag.* 7.

Digitized by Google

XLVII. fol. 168. XII. KL̄. DECĒBR̄. PASSIO SCĪ EADMVNDI REGIS.

Incip. Sum ꝑꝑiðe ȝelæꝛneð Munuc com Suðan oꝛeꝛ ꝛæ. *Vide ſupra, pag.* 19.

XLVIII. fol. 189. KL̄. IAN̄. DEPOSITIO SCĪ BASILII ÆPISCOPI.

Incip. Baſiliuſ ꝓæſ ȝehaten ſum halig Biſcop. *Vide ſupra, pag.*

XLIX. fol. 197. II. KL̄. IVL̄. NATAL̄ SCĪ PAVLI APL̄I.

Incip. Godeſ ȝelaðung ꝑuꝑðað ðýſne ðæȝ ðam mæꝛnan Apoſtole Paule. *Vide ſupra, pag.* 4.

L. fol. 201, b. KL̄. AVGVST̄. PASSIO SC̄ORVM. MACHABEORVM.

Incip. Æfteꝛ ðan ðe Alexandeꝛ ſe eȝefulla Cýning. *Vide ſupra, pag.*

LI. fol. 204. DE PV̈NGNA MACHABEORVM.

Incip. Ꝼe þýlleð eac aꝑꝑitan hu ꝥ ȝeꝑinn ȝeendoð. *Vide ſupra, pag.*

LII. fol. 211, b. XII. KL̄. FEBR̄. SCĀE AGNETIS PASSIO.

Incip. Ambꝛoſiuſ Biſcop binnan Mediolana aſundе on ealdum bocum. *Vide ſupra, pag.*

LIII. fol. 213. ALIA SENTENTIA QVAM SCRIPSIT TERRENTIANVS.

Incip. On ðam ðaȝum ꝓæſ ſum Heꝛetoga ȝehaten Gallicanuſ. *Vide ſupra, pag.*

LIV. fol. 217. NON̄. FFBR̄. PASSIO SCĀE AGATHE VIRG̃.

Incip. Agatheꝛ ꝓæſ ȝecigeð ſum ȝeſælig mæden on ðæꝛe ſciꝛe Sicilia. *Vide ſupra, pag.*

LV. fol. 220, b. DE SC̄A LVCIA VIRG̃.

Incip. Ða aꝑꝑnanȝ Agathen hliſa oꝛeꝛ land ⁊ ꝛæ. *Vide ſupra, pag.*

LVI. fol. 222, b. VIII. KL̄. MART̄. CATHEDRA SC̄I PETRI APL̄I.

Incip. Ꝼe cꝛæðað on Genim-cnæſte Cathedꝛa ſc̄i Petꝛi. *Vide ſupra, pag.* 18.

LVII. fol. 226, b. PASSIO SC̄I ALBANI MARTYRIS.

Incip. Sum hæðen Caꝛeꝛe ꝓæſ ȝehaten Dioclitianuſ. *Vide ſupra, pag.*

LVIII. fol. 228, b. DE INIVSTIS.

Incip. Iſ nu eac to ꝑitan ꝥ man ꝑitnað ꝼoꝛ oft *Vide ſupra, pag.* 38.

LIX. fol. 230. IX. KL̄. IVL̄. NATAL̄. SCĀE ÆÐELDRYÐÆ VIRG̃.

Incip. Ꝼe þýlleð nu aꝑꝑitan ðeah ꝥe hit ꝑunðoꝛlic ſý. be ꝓæꝛe halȝan ÆÐELDRIÐE. *V. ſup. p.*

LX. fol. 232. HER ONGINÐ SECGEAN BE ÐAM GODES SC̄M. ÐE ON ENGLALAN ÆREST RESTON.

Incip. Scꝯ Albanuſ Maꝛtýꝛ in Bꝛeotene. ſe neſteð neah Ꝼæꝛlingꝛa ceaſtꝛe be ꝓæꝛe ea ðe iſ ȝenemneð Ꝼeaꝛlame.

Expl. Ðonne neſteð ſcꝯ Cuðman æt Stæningе on Suþſexum neah ꝓæꝛ ea Bꝛiemꝓe.

Exſtat hic tractatus de Sanctis in Anglia Sepultis, Latinè, in Cod. Cottoniano, VITEL. A. 2.

VITELLIVS. C. 5. *Codex membr. in fol. min. ante Conquæſtum Angliæ ſcriptus; olim peculium Illuſtriſſimi D. Franciſci Ruſſel Comitis Bedfordiæ, & (ut veriſimile ſit) liber Homiliarum Sáx. alter, à R. Farrar ejuſdem Comitis ſervo in Monaſterio Taveſtokienſi repertus. Continet autem uberrimam Collectionem Hom. Saxon. hoc ordine.*

Fol. 1. *Index ſive Tituli Homiliarum in hoc Cod. contentarum.*

I. fol. 1, b. DE SC̄A TRINITATE ET DE FESTIS DIEBVS PER ANNVM.

Incip. Sæ ælmihtiȝa ꝑealdeð ðe ne onȝan næꝛne. ⁊ ſe ðe ana iſ ſoð ȝod. ȝeſceop ealle ðing ȝeſeſenlice and unȝeſeſendlice. ðuꝑh hiſ ſoðan ꝑiſdom. and ſe ꝑiſdom iſ ꝑitodlice hiſ ſunu uꝑe Hælend Cꝛiſt. ſe ðe uſ alýſde. and ſe ðꝛidda hað on ðæne halȝan Ðꝛýnnýſſe.

Expl. Ðæꝛ ꝓe him ðancað on uꝑum ꝓeoꝛðome. ⁊ hiſ halȝan ꝓæðen ꝓe hine aꝛende to uſ. ꝓam iſ on ꝓýnðmýnt mid ꝓam halȝan ȝaſte on ealꝛa ꝓoꝛulda ꝓoꝛuld. ꝓe cꝛeðað. AMEN.

II. fol. 5, b. DE INITIO CREATVRE. ANTE NATALE DNĪ.

Incip. An anȝin iſ ealꝛa ꝑinȝa. ðæt iſ God ælmihtiȝ. He iſ oꝛdſꝛuma ⁊ ende. *Vide ſupra, pag.* 1.

III. fol. 12. VIII. KL̄. IANVARII. NATIVITAS DOMINI.

Incip. Ꝼe þýlleð to tꝛýminȝe eoꝛꝓeſ ȝeleaꝛan. eoꝛ ȝeꝛeccan ðæꝛ Hælendeſ acennednýſſe. *Vide ſupra, pag.* 19.

IV. fol. 17, b. IN EODEM DIE. EVANGELIVM.

In principio erat uerbum.

Incip. Ꝼe ꝓæðað on ꝑiſum ðꝛihtenlican ſýmbel dæȝe ꝥ haliȝe Godſpel be ðæꝛ Hælendeſ acennednýſſe. æȝꝥen ȝe be hiſ Mennifcnýſſe. ſſa ſſa Iohanneſ aꝑꝑat.

Expl. ⁊ eall hiſ ꝓæn ꝓæꝛ beðoht ꝼꝑam ꝼꝑýmðe ꝑiſſene ꝓoꝛulde. Ðam iſ puldoꝛ and loꝼ and ꝓýꝛðmýnt on ecnýſſe. mid hiſ heoꝼonlican ꝼæðeꝛ ⁊ ꝓam halȝan ȝaſte. on anꝛe Godcundnýſſe ꝓe cꝛeðað. AMEN.

V. fol. 21, b. PASSIO SC̄I STEPHANI PROTOMARTYRIS.

Incip. Ꝼe ꝓæðað on ðæne bec ðe iſ ȝehaten Actuſ Apoſtoloꝛum. *Vide ſupra, pag.* 9.

VI. fol. 26, b. VI. KL̄. IANVARII. ASSVMPTIO SC̄I IOHANNIS APL̄I.

Incip. Iohanneſ ſe Godſpellene Cꝛiſteſ dýꝛling. ꝓeaꝛð on ðýſum dæȝe. *Vide ſupra, pag.* 9.

VII. fol. 33. ITEM DE EODEM.

Incip. Ieꝛonimuſ ſe ꝓýꝛðꝼulla. ⁊ ſe ꝑiſa Bocene ꝓe uꝑe Bibliothecan ȝebꝛohte to Leden oꝼ Gꝛeciſcum bocum. ⁊ eac oꝼ Ebꝛeiſcum. he aꝑꝑat be Iohanne ꝓam halȝan Godſpellene Cꝛiſteſ mod-ꝛæſnan ſuna.

Expl. ꝓæt hi maȝon aꝑiſan ȝiꝼ hi ꝓæðꝼæſte beoð. ꝼꝑom heoꝛa ſaꝛle deaðe. and ꝼꝑam heoꝛa ſýnna bendum. ⁊ heoꝛa ſcýꝛꝓendo ȝeȝladian. mid ſoꝛꝓe dæðbote. and habban ꝥ ece liꝼ. mid ꝓam leoꝼan Hælende. ſe ꝓe a ꝑixað on ecnýſſe. AMEN.

VIII. fol. 35.

Digitized by Google

VIII. fol. 35. v. KAL. IANVARII. NATL. INNOCENTIVM INFANTVM.

Incip. Nu to dæg Godes gelaðung geond ealne ymbhwyrft. *Vide supra, pag.* 10.

IX. fol. 40. KAL. IANVARII. CIRCVMCISIO D NI.

Incip. Se Godspellere Lucas beleac þis dæghwelice Godspel mid feapum wordum. *Vide supra, p.* 10.

X. fol. 45. IDVS IANVARII. EPIPHANIA DOMINI.

Incip. Men ða leofostan. nu for feapum dagum we oftimbædon þis Godspel ætforan eow. *Vide supra, pag.* 10.

XI. fol. 51. DOM C. III. POST EPIPHANIA DNI.

Cum descendisset Ihs de monte. secutæ sunt eum turbæ multæ.

Incip. Matheus se eadiga Godspellere awrat on ðisse Godspellican bædinge. *V. sup. pag.* 10.

XII. fol. 55, b. IV. NON. FEBRVARII. PVRIFICATIO SCE MARIE.

Postquam impleti sunt dies purgationis Mariæ. et reliq.

Incip. God bebead on þære ealdan æ. ⁊ het Moyses þone Henetogan. *Vide supra, pag.* 11.

XIII. fol. 62. DOMINICA IN QVINQVAGESSIMA.

Adsumpsit Ihs duodecim discipulos suos. Et rel.

Incip. Hen ys genæd on þysum Godspelle þe we nu gehyrdon of ðæs Diacones mube. *V. sup p.* 12.

XIV. fol. 67. DOMINICA IN XL.

Ductus est Ihs in desertum a Spu.

Incip. Se Hælend wæs gelæded fram þam Halgan Gaste to anum westene. to þi ⁊ he wære gecostnod fram deofle. And he þa fæste feowertig daga ⁊ feowertig nihta swa ⁊ he ne onbyrigde æten ne wæter on eallum þam fyrste. ac syððan him hingrode.

Expl. Ac uton don swa swa god tæhte, &c. *Sicuti supra in* ic polde eow tpahtnian p. 31.

XV. fol. 69, b. DOM C. II. IN XL.

Egressus inde Ihc. secessit in partes Tyri & Sidonis. ET RELIQVA.

Incip Dnihten Hælend wreadde mid wordum wið þa Iudeiscra þwyrnysse. *Vide supra, pag.*

XVI. fol. 71. DOM C. III. IN XL.

Erat Ihc eiciens demonium. ET REL.

Incip. On ðære mæran tide þe se mildheorta hælend wunode mid mannum. *Vide supra, pag.* 31.

XVII. fol. 73, b. DOM C. IV. IN XL.

Abiit Ihc trans mare Galileæ. ET RELIQVA.

Incip. Se Hælend ferde oðer þa Galileiscan fæ. þe is gehaten Tiberiadis. *Vide supra, pag.* 32.

XVIII. fol 67. KL. APRELIS. ADNVNTIATIO SCÆ MARIÆ.

Missus est Gebriel angelus a Deo. ET RELIQVA.

Incip. Vre se ælmihtiga scyppend. se ðe ealle gesceafta. *Vide supra, pag.* 11.

XIX. fol. 82, b. DOMINICA PALMARVM.

Incip. Cristes ðrowung wæs genæd nu beforan us. *Vide supra, pag.* 19.

XX. fol 86, b. DOMINICA PASCHE.

Cynclice ðeapas forbeodað to secgenne æniz spel on ðam þrim sprig-dagum.

Maria Magdalena. et maria Iacobi. ET REL.

Incip. Oft ge gehyrdon embe þes Hælendes æriste. *Vide supra, pag.* 13.

XXI. fol. 90, b. DOMINICA PRIMA POST PASCHA.

Cum esset sero die illo una Sabbatorum.

Incip. Æfter þæs Hælendes æriste wæron his discipuli belocen on anum huse. *Vide sup. pag.* 14.

XXII. fol 94. DOMINICA SECVNDA POST PASCHA DOMINI.

Dixit ihc discipulis suis. Ego sum pastor bonus. &c.

Incip. Dis Godspell we nu genæd wes. cwæð ⁊ we Hælend cwæde be him sylfum. *Vide supra, p.* 14.

XX. fol. 96. IN LETANIA MAIORE.

Incip. Das dagas synd gehatene Letaniæ. þæt synd Gebed dagas. *Vide supra, pag.* 1.

XXIV. fol. 100. FERIA TERTIA. DE DOMINICA ORATIONE.

Incip. Se Hælend Crist sydðan he to þysum life com. *Vide supra, pag.* 2.

XXV. fol. 105. FERIA. IV. DE FIDE CATHOLICA.

Incip. Ælc cristen mon sceal æftes nihte cunnan. ægþer ge his Pates nos. ge hys Cnehtan. *Vide supra, pag.* 2.

XXVI. fol. 110, b. IN ASCENSIONE DOMINI.

Incip. Lucas se Godspellere us manode on þisre pistol-bædinge þus cwedende. *Vide supra, p.* 3.

XXVII. fol. 115, b. IN DIE SANCTO PENTECOSTEN.

Incip. Fram þam halgan Eastenlican dæg synd getealde fiftig daga. *Vide supra, pag.* 3.

XXVIII. f. 121. DOMINICA SECVNDA POST PENTECOSTEN.

Homo quidam erat diues et induebatur purpura. et reliqua.

Incip. Se wealdenda dnihten sæde þis bigspel hys gingum þus cwedende. *Vide supra, pag.* 3.

XXIX. fol. 125. DOMINICA. III. POST PENTECOSTEN.

Erant adpropinquantes ad Ihm publicani et peccatores. et rel.

Incip. Đæt halige Godspel us segð þæt Genesan ⁊ Synfulle menn. *Vide supra, pag.* 4.

Digitized by Google

XXX. fol. 129. DOMC̄. II. POST PENTECOSTEN.

Homo quidam fecit cænam magnam & uocauit multos. ET REL̄.

Incip. Se Hælend ſæde ðiſſ bigſpell hiſ leorningcnihtum. ⁊ cpæð. *Vide ſupra, pag.* 3.

XXXI. fol. 130, b. DOMINICA. IV. POST OCT̄. PENT̄.

Eſtote ergo miſericordes. ET RELIQVA.

Incip. Lucaſ ſe Godſpellere ðe pæſ læce on liſe. *Vide ſupra, pag.*

XXXII. fol. 132, b. DOMC̄. V. POST OCT̄. PENTECOST̄.

Cum turbe irruerent ad Ihm̄. ET RRLIQVA.

Incip. On ðære tide Iu hit getimode ſpa. þa þa ſe Hælend pæſ hefi on liſe mið mannum. *V. ſup. p.*

XXXIII. fol. 134, b. DOMC̄ VI. POST OCT̄. PENTEC̄.

Amen dico uobiſ. quia niſi abundauerit. ET RELIQVA.

Incip. Matheuſ ſe Godſpellere ðe pæſ mið Criſte on hiſ liſe. *Vide ſupra, pag.*

XXXIV. f. 137. DOMINICA SEPTIMA POST OCTAB̄. PENTEC̄.

Cum multa turba eſſent cum Ihū nec haberent quod manducarent. ET RL̄.

Incip. Mancuſ ſe Godſpellere cpæð on þiſum dægðenlicum Godſpelle. *Vide ſupra, pag.* 5.

XXXV. fol. 138, b. DOMINICA. VIII. POST OCTB̄ PENTEC̄.

Attendite a falſiſ prophetiſ. qui ueniunt ad uoſ in ueſtimentiſ ouium. ET RL̄.

Incip. Dnihten cpæð to hiſ leorning-cnihtum. behealdað eop. *Vide ſupra, pag.* 5.

XXXVI. fol. 140, b. DOMINICA. IX. POST OCT̄. PENT̄.

Homo quidam erat diueſ qui habebat uilicum. ET RELIQVA.

Incip. Se Hælend ſæde þuſſ to hiſ halgum Apoſtolum. hefi on þiſum liſe. *Vide ſupra, pag.*

XXXVII. fol. 143. IN NATIVITATE SCĪ IOHĪS BAPTISTÆ.

Incip. Se Godſpellere Lucaſ appat on Criſtes bec be acennednyſſe Iohannes þæſ Fulluhtenes. *Vide ſupra, pag.* 4.

XXXVIII. fol. 147. III. KL̄. IVLII. PASSIO APOSTOLORVM PETRI ET PAVLI.

Venet Ihs̄ in parteſ Cæſareæ Philippi. ET RELIQVA.

Incip. Matheuſ ſe Godſpellere appat on þære Godſpellican gefetnyſſe þuſ cpeþende. *V. ſ. p.* 4.

XXXIX. fol. 148. DE PASSIONE APOSTOLORVM.

Incip. Se þyllaſ æftep þyſum Godſpelle eop geneccan þæſna Apoſtola dpohtnunga. *V. ſup. p.* 4.

XL. fol. 152. II. KL̄. IVLII. NATALE SCT PAVLI APOSTOLI.

Incip. Godes gelaðunge ſuſtað þirne dæg þam mæran Apoſtole Paule to ſuſtmynte. *V. ſup. p.* 4.

XLI. *Notandum eſt, inter fol.* 155, *& fol.* 156, *deſiderari fol. bina in quibus continebantur Concluſio hujuſce Hom. & Exordium ſequentis cujus Rubrica fuit* DOMC̄. X. POST PENTECOSTEN, *& ſic incip.* On ſumene tide pæſ ſe Hælend ſapende to Hieplm̄. *& ita in Cod.*

Expl. Ðu ælmihtiga Dnihten gemiltſa uſ ſynfullum. ⁊ uſne foſtðfeſt ſpa geſoða. þæt pe gebectum ſynnum æfteſ þyſum ſpecenfullan liſebinum halgum gefeplæhte beon moton. Si de loſ ⁊ ſulbod on ealra ſopulda ſopuld. AMHN.

XLII. fol. 160, b. IV. IDVS AVGVSTI. PASSIO SCĪ LAVRENTII MART̄.

Incip. On Decieſ dagum pæſ pel hpeopan Caſeſeſ. *Vide ſupra, pag.* 16.

XLIII. fol. 165, b. DOMC̄ XI.

Dixit Ihc̄ ad quoſdam qui in ſe confidebant tanquam iuſti, *&c.*

Incip. Dnihten ſæde ðiſſ Bigſpell be ſumum mannum ðe on heom ſylfum tpupodon. *V. ſup. p.* 5.

XLIV. f. 169. DOMC̄ XII. POST OCT̄. PENT̄.

Incip. Ðæſ Hælendes eapd pæſ on Iudea lande Galileiſcre ſcipe. þa þa he hefi on liſe pæſ. on þære býniſ Nazareth. ac he pæſ geboren on þære býniſ Bethleem. ſpa ſſa bec ſecgað.

Expl. þe þa popd gehýpað. ſpa ſſa hiſ Godſpellepaſ be him ſylfum appiton. ⁊ he ir Godes ſuna þe gefceop ealle þing. and uſ þa alýſde. mið hiſ agenum liſe. of deofles anpealde. ðæſ pe him afecgað ſulbod ⁊ ſynſmynt. mið popdum and dædum. AMEN.

XLV. fol. 172. DOMC̄. XV. POST OCT̄. PENT̄.

Nemo poteſt duobuſ dñis ſeruire. ET RELIQVA.

Incip. Dnihten c̄p̄ on ſumne timan to hiſ leorning cnihtum. Ne mæg nan man. *Vide. ſup. pag.* 6.

XLVI. fol. 174, b. DE ASSVMPTIONE SCÆ MARIÆ. EX ÆPL̄A BEATI IERONIMI.

Incip. Ieronimuſ ſe halig Saceſd appat ænne Piſtol be foſefiðe þære eadigan Mapian. *V. ſ. pag.* 21.

XLVII. fol. 176. EODEM DIE. EVANG̃. EIVSDEM DIEI.

Intrauit Ihc̄.

Incip. Ðiſ dægðelice Godſpell ꝑ man ſegenelice nat at þiſſere halgan mæſſan. on þýſum healican ſpeolſ dæge ſeond ealle Godes Cyricean. ſegꝑ ꝑ ure Hælend becom into ſumere eaðelican býniſ. ⁊ an piſ Mapiha gehaten gelaðode hine to hire gefeopde.

Expl. Vton nu ſeonlice bidan þa eadigan Mapian þe nu to dæſ ſæſ ahafen ⁊ ſeuſened bufan engla ðrýmme. ꝑ heo uſ ðingie to þam ælmihtigan Gode. ſe þe leoſað ⁊ nixað á on ecnýſſe. AMEN.

XLVIII. fol. 177, b. DE SCA̅. VIRGINITATE. VEL DE TRIBVS ORDINIBVS CASTITATIS.

Incip. Ure Hælend Criſt cýðde ꝑ he luſode þa halgan Clænnyſſe. (*ſc. Epiſt. Ælfrici ad Sigefurthum*) *Vide ſupra, pag.*

Expl.

Digitized by Google

Expl. Gepiſſige uſ ſe Hælend to hiſ ſillan a. ⁊ he uſ ȝelæde to ðam ecan liſe. þam iſ ſulboȝ and ȳſȝmynt a to ſoȝulde. Amen.

XLIX. fol. 179, b. De S$\overline{\text{co}}$ Bartholomeo.

Incip. Ðȳnd ſniteraſ ſecȝað þ ðnȳ Leodſcȳraſ ſind ȝehatene India. *Vide ſupra, pag.* 17.

L. fol. 188, b. iv. K$\overline{\text{L}}$. Septembris. Decollatio S. Iohannis Bapt$\overline{\text{æ}}$.

Miſit Herodeſ & tenuit Iohanne$\overline{\text{m}}$. & reliqua.

Expl. Mancuſ ſe Godſpelleȝe aſnat on Cniſteſbec. be þam mæȝan Fulluhtere Iohanne. *Vide ſupra, pag.* 41.

LI. fol. 193, b. Dominica xvii. Post Pentecosten.

Ibat Ih$\overline{\text{s}}$ in ciuitatem quæ uocatur Naim. Et Reliqva.

Incip. Une Dnihten ſende to ſumere bȳniȝ. ſeo ȳſ ȝehaten Naim. *Vide ſupra, pag.* 6.

LII. fol. 197. iii. K$\overline{\text{L}}$. Oct$\overline{\text{b}}$. Dedicatio Æccl$\overline{\text{e}}$ S. Michaelis Arch$\overline{\text{ǧ}}$li.

Incip. Manegum iſ cuð ſeo haliȝe ſtoſ ſc$\overline{\text{e}}$ Michaeliſ on þæȝe bune þe ȳſ ȝehaten Gaȝganuſ. *Vide ſupra, pag.* 24.

LIII. fol 199, b. Evvangelivm.

Acceſſerunt ad Ih$\overline{\text{m}}$ diſcipuli eiuſ dicenteſ. Quiſ putaſ maior eſt in reȝno celorum. Et Reliqva.

Incip. Ðiſ dæȝðeȝlice Godſpell cȳþ. þæt Dnihtneȝ Leoȝning-cnihtaſ. *Vide ſupra, pag.*

LIV. fol. 203. Dominica. xxi. Post Pentecosten.

Loquebatur Ih$\overline{\text{s}}$ cum diſcipuliſ ſuiſ in paraboliſ dicenſ.

Incip. Dnihten þæȝ ſpnecende on ſumere tide to hȳſ Apoſtolum mið biȝſpellum. *Vide ſup. p.* 6.

LV. fol. 209, b. Kalendarvm Nov$\overline{\text{e}}$bris. Natale Omnivm Sanctorvm.

Incip. Haliȝe laneoȝaſ næðdon. þæt ſeo ȝeleaffulle ȝelaþunȝ. *Vide ſup. pag.* 7.

LVI. fol. 212, b. Eodem Die Evangl$\overline{\text{m}}$.

Videnſ turbaſ Ih$\overline{\text{s}}$. aſcendit in montem. Et reliqua.

Incip. Ðæt haliȝe Godſpell þe nu lȳtle æn ætſoran eoȝ ȝeneð þæſ. *Vide ſupra, pag.* 8.

LVII. fol. 216. viii. K$\overline{\text{L}}$. Dec$\overline{\text{b}}$. Passio S. Clementis Mart$\overline{\text{r}}$.

Incip. Men þa leoſoſtan. eoſen Galeaſa bȳð ðe tſumna. *Vide ſupra, pag.* 8.

LVIII. fol. 222. ii Idvs Decembris. Passio S. Andree Apostoli.

Ambulanſ Ih$\overline{\text{s}}$ iuxta mare Galilee. Et Reliqva.

Incip. Cniſt on ſumere tide ſende ſið ða Galileiſcan ſæ. *Vide ſupra, pag.* 9.

LIX. fol. 226. Item Passio Eivsdem Apostoli.

Incip. Se Apoſtol Andreaſ æftes Cniſteſ ðoþunȝe. *Vide ſupra, pag.* 9.

LX. fol. 229. Dominica. i. In Adventv Domini.

Incip. Ðȳſeſ dæȝeſ ſenunȝ and þȳſne tide mæniȝ ſſneceð embe Godeſ tocyme. *Vide ſup. pag.* 8.

LXI. fol. 231, b. Dom$\overline{\text{c}}$. ii. In Adventv Domini.

Erunt ſigna in ſole et luna et ſtellis. Et Reliqva.

Incip. Se Godſpelleȝe Lucaſ aſnat on þȳſum dæȝðeȝlicum Godſpelle. þæt une Dnihten. *Vide ſupra, pag.* 8.

LXII fol. 233, b. Fr$\overline{\text{i}}$. vi. In. i. Ebdomada Qvadragesimae.

Ðiſ Spel ȝebȳnað on ſniȝe-dæȝ on þæȝe ſoȝman Lencten ſucan.

Evvangelivm.

Erat dieſ feſtuſ Iudæoȝum. et reliqua.

Incip. Men þa leoſoſtan. uſ lȳſt nu eoȝ ſecȝan be þam halȝan Godſpelle þe ȝe ȝehȳnðon nu ȝeſtan ⁊ ȝe beon þe ȝeleaffulnan þuȝh þa boclican lare. ⁊ þe anȝæðnan on eoȝȝum Dnihtne.

Expl. Se ȝehæleða man þa ſȳððan þe þone Hælend ȝeſȝnæc. cyðde þam Iudeiſcum þæt Cniſt hine ȝehælde. ⁊ hine mæniſode hiſ mihte heniȝende. þam ſȳ ſulboȝ on ecnȳſſe mið hiſ ælmihtiȝan fæðeȝ. ⁊ þam halȝan ȝaſte on anȝe ȝoðcundnȳſſe. Amen.

XIII. fol. 239, b. Fr$\overline{\text{i}}$. vi. Emdomada. ii.

Ðiſ Spel ȝebȳnað on þone Fniȝe-dæȝ on þæȝe oþȝe Lencten ſucan.

Evvangelivm.

Homo erat pater-familiaſ. qui plantauit uineam. Et reliqua.

Incip. Une Dnihten ſæde oft ſpiðe biȝle Biȝſpel. *Vide ſupra, pag.*

LXIV. fol. 242, b. Fr. vi. In Eb$\overline{\text{d}}$. iii.

Ðiſ Spel ſceal on Fniȝe-dæȝ on þæȝe Lencten ſucan.

E v$\overline{\text{g}}$.

Venit Ih$\overline{\text{c}}$ in ciuitatem Samariæ quæ dicitur Sichar.

Incip. Se Godſpelleȝe Iohanneſ ſæde on þiſum Godſpelle. þæt Cniſt une Hælende.

LXV. fol. 247. Fr$\overline{\text{i}}$. vi. Eb$\overline{\text{d}}$ Qvarta.

Ðiſ Spel ȝebȳnað on þone ſeoſþan ſniȝe-dæȝ on Lencten.

E v$\overline{\text{g}}$.

Erat quidam longueniſ Lazaruſ. et reliqua.

Incip. On þam halȝan Godſpelle þe ȝe ȝehȳnðon (nu) næðan. uſ ſeȝð be Lazaȝe ðe ſeoclæȝ. *Vide ſupra, pag.*

Calce mutila eſt hæc Homilia, quin & deficiunt duæ aliæ Homil. quæ in memorato Indice Codici præmiſſo una recenſentur.

Otho. C. I. *Codex membr. in fol. in quo continentur Tractatus aliquot Saxonici diverſis temporibus & per diverſorum manus conſcripti, & à Bibliopego ſimul in unu$\overline{\text{m}}$ volumen compacti.*

I. fol. 1. *Evangeliorum exemplar nitidum & antiquum, ſed (quod dolendum) capite*, i. e. *ad Com. 6. c. 27.*

Digitized by Google

Evang. ſecundum S. Matthæum mutilum: omnia autem reliqua, integrum: cujus ope haudquaquam fuerint adjuti in præſtantiſſima illa Evang. Sax. Editione viri clariſſ. Franciſcus Junius & Thomas Mareſchallus.

II. fol. 93. *Inter Evangelias S. Lucæ & Johannis habetur Privilegium Sergii Papæ Saxonicè, conceſſum Aldhelmo Abbati Meldunenſi ſucceſſoribusq; ſuis, & per eos venerabili eorum Monaſterio de Ea, ut ſint ab omni onere (ſeu vinculo) ſeculari immunes, nulliuſque alterius Juriſdictioni ſubjecti, &c. Quas quidem conceſſiones confirmaſſe dicuntur Æthelredus Rex Merciorum, & Ina Rex Weſt-Saxonum. Teſte eodem Aldhelmo. Eaſdem litteras Latine verſas ad oram deſcripſit Joannes Joſſelinus* ex libro quinto Wilhelmi Malmesburienſis de Pontificibus, cujus exemplar unicum quod unquam viderit, erat in manibus D. Joannis Foxi.

III. fol. 136. *Dialogorum Gregorii Magni Papæ libri quatuor Saxonicè.*

IV. fol. 273, b. *Excerpta quædam Saxon. ex libro Hieronymi de vita Patrum Ægyptiacorum.*

Incip. Præf. Ꝥe ꝩyllaꝺ nu æneſt ꝑniꝛan be ſumum pæſtæn ſetlan ſꝑa ſꝑa Ieronimus hit oꝼ Ebꝛea on Gꝛeca ꝿeꝛeoꝛꝺe apænꝺe. ⁊ Pelaꝿiuſ ſꝩꝺꝺan on uꝛe ꝿeꝺeoꝺe ꝥ ıſ on Læꝺen to bꝩꝛne anꝺ to laꝛe. þam þe anꝛæꝺlice ꝺeoꝛleſ coſtnunꝿum anꝺ hiſ lotꝑnæncum ꝑiꝺſtanꝺan ꝑillaꝺ. *&c.*

I. Solitarius Quidam Erat In Inferioribus Partibus Ægypti Et Hic Erat Nominatissimus.

Incip. Sum ſeþ pæſ on Eꝿꝩꝑta lanꝺe ſꝑꝩꝺe namcuþ anꝺ hliſtul þuꝛh hiſ ꝺꝛohtnunꝿa. ðe he hiſ Dꝛihtne ꝺæꝿhꝑamlice to loꝛe anꝺ to ꝑulꝺꝛe aꝺneah on anum ꝺeſtene.

Expl. Eala hu micel þinꝿ ſe Goꝺeſ ꝺeþ ꝺꝩꝺe. þæt he þæꝛe ſaule ꝿeheolþ. þe heoꝛa beꝿna æþ þuꝛh ꝺeoꝛleſ laꝛe amꝩnnan ꝑolꝺe. Finit Prima Sent. Incipit. II.

Fol. 274, b. 2. Frater Quidam Impugnabatur A Fornicatione. Contigit Eum Venire In Vicum Quendam Egypti. Et Veniens Filiam Sacerdotis Paganorum Adamavit Eum.

Incip. Hit þæſ ꝿeaꝛa ꝿeoþæſ ðe Ieꝛonimuſ apꝛat uſ to bꝩꝛne ⁊ to laꝛe. hu ſe ſꝑicola ꝼeonꝺ ſumne munuc miꝺ lꝩſtum luſtum lanꝿcoꝛehte.

Expl. ⁊ him behet þæt he á miꝺ him punian ꝑolꝺe. ða hꝑile þe hiſ liꝼ þæꝛe. anꝺ hiſ laꝛe ꝿeoꝛnlice hlꝩſtan.

Fol. 275, b. 3. Qui Navali Prælio Dimicaturi Sunt Ante In Portu Et Tranquillo Mari Inflectant Gubernacula.

Incip. Saꝿaꝺ heꝛ on þiſſum bocum hu Malchuſ ſꝑnæc ſe Goꝺeſ munuc. he cꝑæꝺ. þa men þa ðe beoꝺ ꝑinnenꝺe in ſciplicum ꝿeꝛinne.

Expl. ⁊ ꝥ hiꝿ ꝑiton ꝥ bitꝛeoh ſꝑeoꝛꝺ. anꝺ bitꝛux ꝛeſtene. ⁊ betꝛux ꝑilꝺeoꝛ ꝥ ſıo ꝿeþunꝿenneſ ne mæꝿ næþꝛe ꝛeſan beſmitan.

V. fol. 279, b. *De Wynfritho quodam mortuo, & postea ad vitam reddito.*

Incip. Heꝛ ſaꝿaꝺ on ðiſſum bocum ꝥ Domne Ꝩnfꝛiꝺ ſende þiſ ꝿeſꝛite æꝛoſt to þiſſum leoꝺ bi ſumum Ꝑꝛeoſte ſe þæſ ꝑnaꝿe ſoꝛðꝼeꝛeꝺ. anꝺ ꝿehꝩnꝼꝺe þa eft to hiſ lichaman. He ſæꝺe ꝥ he bicome to ſiſſe þeoꝺe. anꝺ ꝥ he ſꝑæce ꝑiꝺ ðone Ꝑꝛeoſt.

Expl. ⁊ him þa þæſ beboꝺen ꝥ he hꝩnꝼꝺe to hiſ lichaman in Dæꝿneꝺ. ⁊ æꝛ he eoꝺe oꝼ hiſ lichaman æt þam ꝼoꝛman Hancꝛeꝺe.

VI. fol. 282. *Homilia in illud Pſalmiſtæ,* Dne Libera Animam Meam A Labiis Iniquis. Et A Lingua Dolosa.

Incip. Gehenaꝺ nu men þa leoꝼoꝛtan. hu ſe Goꝺeſ lapeoꝛ þæſ ſꝑꝛecenꝺe. anꝺ he cꝩ. Dꝛihten. ꝿeꝼneolꝛa me ꝼnam unnꝩttu ſpeccum. anꝺ ꝼnam inꝑitꝼullum tunꝿan.

Expl. Uton healꝺen nu ꝼoꝛðan þa ſibbe þe Dꝛihten uſ ſealꝺe. þonne ꝿehealꝺaꝺ uſ ſe Dꝛihten Hælenꝺ Cꝛiſt ſe þe leoꝼaꝺ ⁊ ꝛixaꝺ a to ꝼoꝛulꝺe.

VII. fol. 285. *Homilia* De Creatore Et Creatura *capite mutila, ſic autem*

Expl. Uton ꝑe ꝼoꝛðı hoꝿian heꝛ on þiſſum liꝼe. ꝥ ꝑe miꝺ ꝿeoꝛnꝼulnꝩſſe ꝿeꝑilnian æꝼꝛe þæſ beteꝛan liꝼeſ. on ðæꝛe ecean bliſſe miꝺ uꝛum Hælænꝺe Cꝛiſte. ſꝑa ſꝑa he uſ behaten hæꝼꝺ. ſe leoꝼaꝺ ⁊ ꝛixaꝺ miꝺ hiſ leoꝛan ꝼæꝺeꝛ ⁊ þam Halꝿan Gaꝛte on anꝛe Goꝺcunꝺnꝩſſe. ana ꝛoꝺ Scꝩꝑpenꝺ ealna ðinꝿa. Amen.

VIII. fol. 287, b. *Homilia* De Sex Etatibus Hvivs Secvli.

Incip. Aꝺam þa leoꝼoꝺe on ꝿeſſince niꝿon hunꝺ ꝿeaꝛa ⁊ þnittiꝿ ꝿeaꝛa. ⁊ he þa ꝼoꝛðꝼeꝛꝺe ꝼoꝛ hiſ ꝼoꝛꝿæꝺeꝺnꝩſſe. ⁊ hiſ ꝛapul ſiðoꝺe ſaꝛiꝿ to helle. ⁊ eall hiſ oꝼſꝑnincꝿ eall ſꝑa ꝼenꝺe. oð þæt Cꝛiſt uſ alꝩꝛꝺe oꝼ þam cꝑeaꝛtenne eꝼt.

Expl. On ðam ðæꝿe onꝿinð ꝛeo eahteoðe ẏlð. na on ðiſſum liꝼe. ac on ðam ecean liꝼe. ⁊ ꝛeo ẏlð ðuꝛhꝑunað unꝿeenꝺoꝺe miꝺ Goꝺe. on þæꝛe ꝛixaꝺ þa halꝿan miꝺ þam Hælenꝺe ẏlꝼum on ſaꝼle ⁊ on lichoman ſẏþþan á to ꝼoꝛulꝺe. Amen.

IX. fol. 289, b. Item De Popvlo Israhel. Qvando Volveris. (*Hom. calce mutila.*)

Incip. Ꝥe habbaꝺ nu ꝿeꝛæð ſꝑa ꝑe ſcoꝛtlicoſt mihton on ðam æꝛꝛan cꝩꝺe. *Vide ſupra, pag.* 39.

Nero. A. 1. *Codex membr. in Octavo; ut videtur, Eccleſiæ Wigornienſis, variis temporibus partim Saxonice, partim Latine ſcriptus, in quo continentur*

I. Fol. 1. *Canuti Regis leges Eccleſiaſticæ Saxonicè.*

Incip. Ðiſ iſ ꝑe ꝿepæðnẏſ ꝥe Cnut Cẏninꝿc ealleſ Engla lanꝺeſ Cininꝿc. ⁊ Dena Cininꝿ. miꝺ hiſ ꝑitena ꝿeþeahte ꝿepæꝺe Goꝺe to loꝼe anꝺ him ꝛilꝼum to Cẏneſcipe. ⁊ to ðeanꝼe. anꝺ ꝥ þæſ on ðæꝛe halꝿan Miꝺe-ꝑintꝛe tiꝺe on Ꝩinceaſtꝛe.

Expl. Ðæt ſe ꝼoꝺꝼeca þeꝛe ꝼulꝼ to ſꝑẏðe ne ſlite. ne to ꝼela ne abite. oꝼ ꝿoꝺcunꝺꝛa heoꝛꝺe. anꝺ ſe ðe oꝼeꝛhoꝿie ꝥ he Goꝺeſ boꝺan hlẏſte. hæbbe hem ꝿemæne ꝥ ꝑiꝺ Goꝺ ſẏlꝼne. (á ſẏ Goꝺeſ nama ecelice ꝿebletſoꝺ. ⁊ loꝼ him. ⁊ ꝑulꝺoꝛ anꝺ ꝼuꝛþmint ſẏmble æꝼꝛe to ꝼoꝛulꝺe. Amen.)

II. fol. 14. *Deſideratur Rubrica.* (*Canuti Regis Leges Civiles.*)

Incip. Ðiſ iſ ſeo ꝼoꝛulꝺcunꝺe Ge[p]æꝺnẏſ ꝥe ıc ꝩlle miꝺ minan ꝑitenan þæꝺe. ꝥ man healꝺe oꝼeꝛ eall Engla lanꝺe.

Expl ꝥ he mæꝿe ꝼoꝛꝺeſ ⁊ tæꝺe ꝿlæꝺlice æꝼꝛe. þonne bẏð uſ eallum Goꝺeſ miltſ ꝥe ꝿeaꝛꝛun á ſẏ Goꝺeſ nama ecelice ꝿebletſoꝺ. anꝺ loꝼ him anꝺ ꝑulꝺoꝛ anꝺ ꝑẏꝛðmẏnt ſẏmle æꝼꝛe to ꝼoꝛulꝺe. Goꝺ ælmihtiꝿ uſ eallum ꝿemiltſiꝿe ſꝑa hiſ milꝺa ꝑilla ſiꝿ. ⁊ ꝿehealꝺe uſ æꝼꝛe on ecneſſe. ſi hit ſꝑa. Amen.

III. fol. 41.

Digitized by Google

III. fol. 41. *Eadgari Regis Leges Eccleſ. & Civil. Saxonicè, aliena manu ſcriptæ.*

Incip. Ðiſ iſ ſeo ȝeſæðnyſ ðe Eaðȝan Cyng miþ hiſ witena ȝeðeahte. ȝeſæde God to loſe. and him ſylfum to Cyncſcipe. ⁊ eallum hiſ leoðſcipe to þeaſſe.

Expl. ⁊ ȝa ſeo wæȝpulle to ealſan punde. ⁊ hie nan man na unðeonoſ ne ſylle. (⁊ȝif hwa hi ðoñ unðeonoſ ſylle oððe eapunga oððe beaſnunga ȝylde æȝðer ðam Cynge lx ſcyllinga. ȝe ſe ðe hy ſylle. ȝe ſe ðe hy bicge.)

IV. fol. 44. *Capita Legum Regis Ælfredi, (& Inæ) Saxonicè.*

V. fol. 47. *Adnotatio de* Rome ȝeſcot, *ſive de Denario S. Petri ſolvendo, Saxonicè.*

VI. *Ibid. Officium juſti Judicis, Saxonicè.*

Incip. Ælc man þe riht deme. he hæfð wæȝa on handa. ⁊ on æȝðere ſceale he byrð rihtwiſneſſe. ⁊ mildheortneſſe. æneſt for ðære rihtwiſneſſe he ȝeneceð ðæt ȝyltes bote. ⁊ þonne for ðære mildheortneſſe. he ȝemeteȝað ðære ſcylde wite.

Expl. seo anfenȝneſ medſceata on domum yſ ſoþfæſtneſſe forlætneſ. ⁊ þa þe him God ondſæ-dendę riht deme. him onfoð æt Gode ece enðlean.

VII. fol. 49. *Locus ex Bromptoni Hiſtoria Foreualenſi de Legibus Ælfredi Regis, Latine, manu J. Joſſelini.*

VIII. fol. 50. *Leges Ælfredi Regis, Saxonicè.*

Incip. Dnihten wæſ ſpecende ðaſ worlð to Moyſe ⁊ ðuſ cwæð.

Deficiente veteri exemplari, illud ſupplere ſua manu uſque ad cap. 99. *tentavit Joannes Joſſelinus. deſiderantur adhuc cætera.*

IX. fol. 71. *Conſtitutiones quædam, Saxonicè, aliena manu.*

1. Be Cyninge.

Incip. Criſtenum Cynunge ȝebyriȝ on Criſtenre ðeode. *Vide p.* 45.

2. fol. 71, b. Be Cynedome.

Incip. Eahta ſpeſaſ ſynðan. þe rihtlicne Cynedom ðrumlice uppeȝað. *Vide pag.* 45.

3. fol. 72. Be Cynestole.

Incip. Ælc riht Cyneſtol ſtent on þrim ſtapelum. ðe ſullice ariht ſtænt. *Vide ſupra, pag.* 46.

4. fol. 72, b. Be Eorlum.

Incip. Eorlaſ ⁊ Heretogan ⁊ haſ worold Deman and eac ſpa Geneſan aȝan nyd þeaſſ. *V. ſ. p.* 46.

5. fol. 73. Be Sacerda.

Incip. Riht iſ þ Saceſdaſ on heora Scriftſcirum. *Vide ſupra, pag.* 49.

6. *Ibid.* Be Gehadedum Mannum.

Incip. Eallum Criſtenum mannum iſ micel þeaſſ. *Vide ſupra, pag.* 27.

7. fol. 74. Be Abbodum.

Incip. Riht iſ þ Abbodaſ ⁊ hupu Abbatiſſan ſæſte on Mynſtrum ſingallice punian. *V. ſup. pag.* 46.

8. *Ibid.* Be Munecum.

Incip. Riht iſ þ Munecaſ dæȝeſ ⁊ nihteſ inſeſdne heoſtan. ȝodeſ loſ lufian. ⁊ȝeorne God heriȝan. *Vide ſupra, pag.* 46.

9. *Ibid.* Be Mynecenan.

Incip. Riht iſ þ Mynecena mynſteplice macian. *Vide ſupra, pag.* 46.

10. fol. 74, b. Be Preostam. ⁊ Be Nunnan.

Incip. Riht iſ þ Preoſtaſ ⁊ eſen wel Nunnan ȝegollice libban. ⁊ clæneſſe healdan. *V. ſup. p.* 46.

11. *Ibid.* Be Læwedum Mannum.

Incip. Riht iſ þ Gehadode men Læwede piſian. *Vide ſupra, pag.* 47.

12. fol. 75. Be Wudeſan.

Incip. Riht iſ þ Wudeſan annan byſenan ȝeornlice ſylȝean. *Vide ſupra, pag.* 46.

13. *Ibid.* Be Cyricean.

Incip. Riht iſ þ Criſtene men Criſtendom ȝeorne healdan mid nihte. *Vide ſupra, pag.* 50.

14. fol. 76, b. Be Eallum Cristenum Mannum. (*Homilia.*)

Incip. Riht iſ þ ealle xp̄ene men heora xp̄endom nihtlice healdan. *Vide ſupra, pag.* 50.

X. fol. 77, b. Be Cristendome. (*videtur eſſe Sermo Lupi Epiſcopi.*)

Incip. C. Eallum Criſtenum mannum iſ micel þeaſſ þ hi heora Criſtendomeſ ȝeſcad witan. ⁊ þ hi heora Criſtendom nihtlice healdan. *Vide ſupra, pag.* 27.

X. fol. 84, b. *Nota (recentiori manu) de ſectis hæreticorum ex Auguſtino, deque Baſilide Hæretico, qui* 365 *cœlos eſſe dicebat. Lat.*

XI. fol. 85. Be Godcundre Warnunge. (*Homilia.*)

Incip. C. Wutan ſpyrian be bocan ȝeorne ⁊ ȝelome. *Vide ſupra, pag.* 50.

XII. fol. 87, b. Æðelstanes Gerædnes.

Incip. Ic Æþelſtan Cyng miþ ȝeþeahte Wulfhelmeſ Anceð. ⁊ eac minra oþerra Biſcopa. cyþe þam Geneſan to ȝehylcene bynig. *Vide ſupra, pag.*

XIII. fol. 88, b. Eadmundes Gerædnes. (quod eſt tantum Exordium legum Eadmundi.)

Incip. Eadmund Cyning ȝeſomnode micelne ſinoð to Lundenbyrig on þa halȝan Eaſteplicon tid. æȝþer ȝe ȝodcundra haba ȝe woruldcundra.

XIV. fol. 89. *Fragmentum Legum Eadgari Regis. (capite mutilum.)*

Expl. ⁊ rix hwa hy þonne undeoſon ſylle. oððe eapunga oððe beaſnunga. ȝylde æȝþer þam cynge lx. ſcill. ȝe ſe ðe hy ſylle. ȝe ſe þe hy bicge. *Vide ſupra, pag.* 133.

XV. fol. 90. *Leges quædam Æthelredi Regis*

In Nomine Dñi. Anno Dominicae Incarnationis. mviii.

Incip. Ðiſ iſ ſeo Geneſdneſ þe Engla cyng. ⁊æȝþer ȝe ȝehadode ȝe læwede witan ȝecuran ⁊ȝeneſdan. *Vide ſupra, pag.*

Digitized by Google

XVI. fol. 93, b. Be Griðe. ⁊ Be Mvnde.

Incip. Godeſ ġriᵹ iſ ealna ġriᵹa ſelaſt to ᵹeeaᵹnianne. ⁊ ᵹeornoſt to healdanne. ⁊ þæn nehſt þæſ Cyniᵹeſ. Ðon iſ rihtlic þ Godeſ cýnic ġriᵹ binnan þaᵹum. ⁊ Criſteneſ Cýninᵹeſ handᵹriᵹ ſtande efen unȝemme.

Expl. ⁊ þonne iſ rihtlic eac. þ ure ælc oðeȝne healde mid rihte. ⁊ þ ælc Cýnice ſý æfne on Godeſ ealmihtiᵹeſ ġriðe. ⁊ on ealleſ Criſteneſ folceſ. forþam ælc Cýnic-ġriᵹ iſ Criſteneſ aᵹen ġriᵹ. and ælc Criſten man ah micle þeanne. þ he on ðam ġriðe mycle mæþe rite. Am.

XVII. fol. 96, b. Be Cyric Griðe. (*Anno dni*. 1014. *uti notatur manu J. Joſſelini.*)

Incip. In Nomine Dnī. Ðiſ iſ an ðæȝa Gæſtnæðneſſa þe Engla cýniᵹ ᵹeðihte mid hiſ ſitena ᵹeðehte. Ðæt iſ æȝneſt þ he ſile þ ealle Godeſ Cýnican beon. fulleſ ġriðeſ ſýnðe.

Calce mutila eſt hæc Conſtitutio, ſed eandem habes integram pag.

15. Item De Episcopis. (*nempe Conſtitutiones de alio exemplari ſcriptæ, nunc cum iis quæ præcedunt compactæ.*)

Incip. Biſcopum ᵹebýriað ealðlice riȝan. ⁊ riſðom and ræȝſcipe on foȝðum and feoȝcum. *V. ſ. p.*

16. fol. 100, b. Item.

Incip. Biſcopaſ ſcýlan bocum ⁊ ᵹebeðum fýlᵹean. *Vide ſupra, pag.* 46.

XVIII. fol. 101. *De Clericorum veſtitu, &c. ex Carthaginenſis Concil. Canon. deſcriptum.*

17. fol. 102. Incipit De Sinodo.

Deuſ in adiutoȝum meum, *&c.*

Incip. Biſcopum ᵹebýreð on Sinoðe æȝoſt ðinᵹa. *Vide ſupra, pag.* 46.

18. fol. 103, b. *Deſid. Rubrica.* (Be Biscopvm.)

Incip. Biſcopaſ ſcolðan ýmle Godeſ riht boðian ⁊ unriht foȝbeoðan. *Vide ſupra, pag.*

19. fol. 105. Be Sacerdan.

Incip. Saceȝð ſceal on hiſ ſcriftſcire ſiſlice and ræðlice læðan ⁊ læȝan. *Vide ſupra, pag.* 46.

20. fol. 106, b. Be Abbodvm.

Incip. Riht iſ þ Abboðaſ ⁊ huȝu Abbatiſſan ræſte on mýnſtȝum. (*Eadem cum alia in hoc Cod. M.*)

21. *Ibid.* Be Mvnecvm.

Incip. Riht iſ þ Munecaſ ðæᵹeſ ⁊ nihteſ inſeȝðe heoſtan. (Vid. Cod. ms. p. 74.)

22. fol. 108. Be Gerefan.

Incip. Riht iſ þ Geneſan ᵹeoȝnlice tilian. *Vide ſupra, pag.* 46.

XIX. fol. 108, b. *Termini Paſchales. ab anno* 1100, *ad an.* 1115.

XX. fol. 109. *Benedictio Cereviſiæ Latinè.*

XXI. *Ibid. Allegoria de Nabugodonoſore, Babylonia & Hieroſolymis. Latinè.*

XXII. fol. 110. *Ratio divinorum Officiorum, à die Septuageſimæ uſque ad diem Paſchalis, Latinè.*

23. fol. 112. Be Ðeodȝitan.

Incip. Cýninᵹan ⁊ Biſcopan. Eoȝlan ⁊ Heȝetoᵹan. Geneſan and Deman. Laȝ ritan and Lah ritan. *Vide ſupra, pag.* 46.

XXIII. fol. 113. Sermo Lvpi Ad Anglos. Qvando Dani Maxime Persecvti Svnt Eos. Qvod Fvit Anno Mlō. xiv. Ab Incarnatione Dnī Nrī Ihv Xpī.

Incip. Leoſan men. ᵹe cnaſað þ ſoð iſ ðeoſ ſoſolð iſ on oſſte. and riht nealæcð ðam ende. *Vide ſupra, pag.* 24.

XXIV. fol. 118. *Hymnus de S. Dunſtano, Lat. manu J. Joſſelini.*

XXV. fol. 118, b. Her Is Gyt Rihtlic Farnvng ⁊ Soðlic Myngvng. Ðeode To Ðearfe. Gyme Se ðe Fille.

Lupo Epiſcopo, me Judice, auctore.

Incip. Leoſan men. Utan undeȝſtandan eal ſſa uſ ðeaſf iſ. *Vide ſupra, pag.* 29.

XXVI. fol. 119, b. Be Angol Fitena Gerednesse. (*ſc. Conſtitutio Æthelredi Regis, circa A. D.* 1008.)

Incip. Ðiſ iſ ſeo Geſtæðneſ þe Engla Cýniᵹ. ⁊ æᵹðeȝ ᵹe Gehaðode ᵹe Læſede ritan ᵹecuȝan ⁊ ᵹeſtæðdan. Ðæt iſ þonne æȝneſt þ ſe ealle ſȝam ſýnnan ᵹeoȝne ᵹecýȝnan.

Expl. forþam þuſh þ hit ſceal on eaðe ᵹoðian to ahte þe man unriht alecᵹe ⁊ rihtȝiſneſſe luſie for Gode and foſolde. Amen.

XXVII. fol. 122. *Adnotatio de Dei dilectione, Saxon.*

24. fol. 123. Be Hefenlicvm Cyninge.

Incip. An Iſ ece God ſealðën and ſýnhta ealna ᵹeſceaſta. *Vide ſupra, pag.*

25. *Ibid.* Be Eorðlicvm Cyninge.

Incip. Criſtenum Cýninᵹe ᵹebýreð ſriðe rihte þ he Criſten folc rihtlice healde. *Vide ſupra, pag.*

XXVIII. fol. 123, b. *Tabula Paſchalis cum Die Paſchæ & Luna ipſius diei, ab anno* 1100, *uſque ad ann.* 1156.

XXIX. fol. 124, b. *Septem Sacramenta, cum decem Præceptis, ubi ſecundum omittitur, Lat.*

XXX. *Ibid. Significatio ſufflationis, Crucis, Unctionis,* &c. *in Baptiſmo, Lat.*

XXXI. *Ibid. Exordia quorundam Hymnorum* (*ut videtur.*) *Lat.*

Incip. Caritate perfecta benedicat noſ Trinitaſ ſcā Item. Noſ precibuſ matriſ ſaluet ſapientia patriſ.

XXXII. f. 126, b. De Veneratione. (*Homilia.*)

Incip. Bonuſ itaq; paſtor ſuper gregem xpī ſollicituſ eſſe debet. ne inimicuſ c...ſto ne potentioriſ cupiditaſ uitam pauperum inqui&.

Expl. & xxx. millia de populo interfecti ſunt. & arca teſtamenti capta eſt. & ipſe retro cadenſ fractiſ ceruicibuſ mortuuſ eſt.

XXXIII. fol. 129. Verba Ezechielis Prophete. De Pastoribvs Non Recte Agentibvs.

Incip. Dñſ ᵹitur per Ezechielem prophetam terribiliter loquitur dicenſ.

Expl.

Digitized by Google

Expl. Gregoriuſ itaque dicit. Cum enim malorum peruerſitaſ creſcit. non ſolum frangi prædicatio non debet. ſed etiam augeri.

XXXIV. fol. 130. DE PASTORE ET PRÆDICATORE.

Incip. O Paſtor et Prædicator. ſuper montem excelſum aſcende tu qui Euangelizaſ Sion.
Expl. Euge ſerue bone et fideliſ. quia ſuper pauca fuiſti fideliſ. ſuper multa te conſtituam intra in gaudium domini tui.

XXXV. fol. 131. DE CLERICIS SIVE ECCLESIASTICIS GRADIBVS.

Incip. Cleroſ Græce. Sorſ Latine. Inde dicuntur Clerici. quia de ſorte ſunt Domini.

XXXVI. fol. 131,b. INCIPIT DE CANONIBVS.

Canoneſ dicimuſ Regulaſ quaſ ſc̄i Patreſ conſtituerunt. in quibuſ ſcriptum eſt quomodo Canonici id ſunt Regulareſ Clerici uiuere debent.

Ibid. *Iterum ex Auguſtino.*

(*In Margine*) INCIPIVNT EXCERPTIONES DOMNI ECGBERHTI ARCHIEPI EBVRACE CIVITATIS DE SACERDOTALI IVRE. *Latinè.*

FIBERIVS. B. 5. *Codex membr. in Quarto ampliori, ex diverſis ſimul compactis conſarcinatus, partim Latine & partim Saxonicè Scriptus, in quo continetur*

I. fol. 1. *Circuli duo curſum exhibentes Solis & Lunæ.*

II. fol. 1,b. REGVLARES FERIARVM SECVNDVM ROMANOS.

III. *Ibid.* REGVLARES LVNARES.

IV. *Ibid.* EPACTE.

V. *Ibid.* DE SINGVLIS MENSIBVS.

VI. fol. 2. *Kalendarium in quo ſinguli dies verſibus Hexametris exprimuntur: ad ſummam paginam ſingulis menſibus habentur Imagines varias anni tempeſtates repræſentantes, ad imam quoque pag. Icones ſignorum Zodiaci.*

VII. fol. 8. *Tabulæ Lunares, vna cum multis aliis ad computum Eccleſiaſticum ſpectantibus, ex Beda deſumptis: inter quæ, nempe fol. 15. exſtat Tabula exhibens Annum Dom. Indictionem, Epactum, Concurrentem, Ciclos, Diem 14 Lunæ, Diem Paſchæ, & Lunam ipſam ab An. Dom. 963, uſque ad an. dom. 1006, incluſive.*

VIII. fol. 18, b. INCIPIVNT NOMINA PONTIFICVM ROMANE VRBIS PER ORDINEM. *quorum primus S. Petrus, ultimus Adrianus qui erat Papa III.*

IX. *Ibid.* INCIPIVNT PER ORDINEM NOMINA EPŌRVM HIEROSOLIME CIVITATIS.

1. Juſtus - - - - - - - - - - - 77. Titus.

X. fol. 19. INCIPIVNT IMPERATORVM ROMANE VRBIS.

1. primus omnium Julius Cæſar qui & Gaius - - } - - - { 54 Eraclius, & poſt cum Odda.

XI. fol. 19, b. INCIPIVNT NOMINA EPŌRVM HIEROSOLIMÆ VRBIS. (i.e. Pontif. vet. Teſtamenti, poſt Captivitatem.)

1. Primus Ihs̄ filius Joſedech, - - - - 36. Ariſtobulus.

XII. *Ibid.* DEINDE SVRREXERVNT POST XP̄I ASCENSIONEM PONTIFICES NOVI TESTAMENTI.

1. Jacobus frater Domini. - - - 56. Cyrillus Martyr.

XIII. *Ib.* NOMINA EPŌRVM ALAXANDRIE VRBIS.

1. Petrus Apoſtolus. - - - - - - - - 28. Philippus.

XIV. *Ibid.* NOMINA PONTIFCVM ANTIOCHENE VRBIS.

1. Petrus Apoſtolus. - - - - - 27. Yſidorus Martyr.

XV. fol. 20. NOMINA ARCHIEPŌRXM DOROBERNENSIS ÆCCLESIÆ.

1. Auguſtinuſ. - - - - - - - - - - - 24. Siġenic.

XVI. *Ibid.* NOMINA EPŌRVM HROFENSIS ÆCCLESIE.

1. Paulinuſ. - - - - - - - - - - - - 14. Ælfſtan.

XVII. *Ibid.* NOMINA EPŌRVM ORIENTALIVM SAXONVM.

1. Mellituſ. - - - - - - - - - - - - 18. Ælfſtan.

XVIII. *Ibid.* NOMINA EPŌRVM AVSTRALIVM SAXONVM.

1. Ƿilfrith. - - - - - - - - - - - 16. Oſbẏrht.

XIX. *Ibid.* NOMINA EPŌRVM OCCIDENTALIVM SAXONVM.

1. Biſinuſ. - - - - - - - - - 4. Hædde. deinde in duas Parochias diviſa eſt, altera Wentanæ Eccleſiæ, altera Scireburnenſis æccleſiæ, ubi habentur nomina Epiſc. Wintonenſium - - 26. Ælfheah.

XX. fol. 20, b. NOMINA EPŌRVM SCIREBVRNENSIS ÆCCLESIÆ.

1. Elbhelm. - - - - - - - - - - - 19. Æthelriġe.

XXI. *Ibid.* NOMINA EPŌRVM WILTVNENSIS (*Eccleſiæ.*)

1. Æthelſtan. - - - - - - - - - - - 7. Siġenicuſ.

XXII. *Ibid.* NOMINA (*Epiſcoporum*) WILNENSIS ÆCCLESIÆ.

1. Anhelm. - - - - - - - - - - - - 7. Siġeġar.

XXIII. *Ibid.* NOMINA EPŌRVM CRIDIENSIS ÆCCLESIÆ.

1. Eadulf. - - - - - - - - - - - - - 6. Alfpold.

XXIV. *Ibid.* NOMINA EPŌRVM WICCIORVM ÆCCLESIÆ.

1. Sexpulf. - - - - - - - - - - - - 9. Heaðheneð.

XXV. *Ibid.* NOMINA EPŌRVM PROVINCIE MERCIORVM.

1. Diuma. - - - - - - 8. Seaxpulf. (poſtea in duas diviſa eſt parochias, quæ nactæ ſunt, poſt varios caſus, Epiſcopos 1. Tophthelmum & Puttam, quorum ſucceſſores fuerunt, illi — 17. Kẏneſẏnth; huic — 15. Eadpulf.

Digitized by Google

XXVI. *Ibid.* NOMINA EP̄ORVM LINDISFARORVM.

1. Eadheah - - - - - - - - - - - - - 12. Æfcuig.

XXVII. *Ibid.* NOMINA EP̄ORVM ORIENTALIVM SAXONVM.

1. Felix. - - - - - - - - - 4. Birí. (poſtea in 2 Parochias dividitur, quarum una habuit Epiſc. 1. Eadepine. 22. Theodpeð.

XXVIII. fol. 21. NOMINA EP̄ORVM GENTIS NORTHANHYMBRORVM.

1. Paulinuſ. - - - - - - - - - - - - - - - 4. Iuda.

XXIX. *Ibid.* NOMINA EP̄RVM EBORACENSIS ÆCCLESIÆ.

1. Wilfrið. - - - - - - - - - - - - - 6. Wimund.

XXX. *Ibid.* NOMINA EP̄ORVM HAVSTALDENSIS ÆCCLESIÆ.

1. Acca. - - - - - - - - - - - - - - 7. Fanbeahtc.

XXXI. *Ibid.* NOMINA EP̄ORVM LINDISFARORVM.

1. Aidan. - - - - - - - - - - - - - 10. Ecbeahtc.

XXXII. *Ibid.* NOMINA EP̄ORVM ÆCCLESIÆ QVÆ DICITVR CASA CANDIÖNA.

1. Wendelm. - - - - - - - - - - - - - 5. Eadpulf.

XXXIII. *Ibid.* *Nomina Regum Weſt-Saxonum.*

1. Cenric. - - - - - - - - - - - - 31. Æþelred.

XXXIV. fol. 21, b. HAEC SVNT GENEALOGIE PER PARTES BRITANNIAE REGVM REGNANTIVM PER DIVERSA LOCA NORÐANHYMBRORVM. *&c.* (Saxonicè.)

XXXV. *Ibid.* ITEM NORÐAN HYMBRORVM. (Saxonicè.)

XXXVI. *Ibid.* ITEM MERCIORVM. (Saxonicè.)

XXXVII. fol. 22. HÆC SVNT GENEALOGIÆ REGVM OCCIDENTALIVM SAXONVM. (Saxonicè.)

XXXVIII. fol. 22, b. *Catalogus (ut videtur) Epiſcoporum Ravennenſium.*

XXXIX. *Ibid. De adventu Sigerici Arch. Cantuar. ad Romam, & quot Eccleſ. 2 dierum ſpatio viſitavit.*

XL. *Ibid.* ISTE SVNT SVBMANSIONES DE ROMA VSQVE AD MARE. 1. Urbſ Roma - - 80 Sumeran.

XLI. fol. 23. INCIPIVNT PAVCA DE TEMPORIBVS BEDAE PRESBITERI. (h. e. Excerpta Saxonicè, ex ejus libro *de Temporibus, de Æquinoctio vernali, &c. Vid. eadem ſupra. pag.*

Incip. Ic polde eac gÿf ic dorfte pluccian fum gehpæde andgÿt of ðæne bec ðe Beda fe fnotef lafeop gefette.

Expl. Sÿ þeof gefetnÿf þuf hef geendod. God helpe minum handum.

XLII. fol. 29. *Tabula Geographica totius Orbis, in qua, nihil non litteris majuſculis deſcriptum eſt.*

XLIII. *Planiſphærium, in quo Signa & Conſtellationes cœleſtes delineationibus antiquis & non ineleganti-bus repræſentantur.*

XLIV. fol. 32. *Tractatus de duodecim Signis Zodiaci, de Circulo Zod. de Arcturo & Boote, de Orione, de Pleiadibus deque claris Stellis ſub Signo Geminorum poſitis Latine, cui præmiſſa eſt Oratio ad S. Trinitatem.*

Fol. 34, b. *Sydera & Conſtellationes Cœleſtes elegantiſſime Iconibus repræſentatæ, explicationibus proſaicis ex Hygino deſumptis, Metricis autem ex Arati Phænom. libro à M. T. Cicerone Adoleſcente in Lat. Ling. tranſlato, cujus verſus primus.* A quibus hinc ſubter poſſis cognoſcere fultum.

XLV. fol. 51, b. DE CONCORDIA SOLARIS ET LVNARIS motus.

XLVI. *Ibid.* DE CONCORDIA MARIS ET LVNAE.

XLVII. *Ibid.* DE PRÆSAGIIS TEMPESTATVM. (*viz.*) PRESAGIA *ex Sole, Luna, Stellis, nubibus, Ignibus, Aquis, montibus & arboribus, avibus, pecoribus, vermibus & herbis, & cibis.*

XLVIII. fol. 53. AMBROSII MACROBII THEODOSII (*ſc. ex eo locus*) DE MENSVRA ET MAGNITVDINE TERRÆ ET CIRCVLI PER QVEM SOLIS ITER EST.

Fol. 53, b. ITEM EIVSDEM DE MENSVRA ET MAGNITVDINE SOLIS.

XLIX. fol. 54. FELICIS CAPELLÆ (locus) DE MENSVRA LVNÆ, (cum aliis Aſtronomicis.)

L. fol. 56. DE MVNDANO ANNO. — TVLLII CICERONIS SOMNIVM SCIPIONIS DICTANTIS. ET MACROBII EXPONENTIS. AC SENECE PHILOSOPHORVM AVTORITAS.

LI. fol. 59. Incipit liber Perfeſif. id eſt de ſitu terrae Priſciani Grammatici urbif Romae Caeſarienſif Doctorif. quem de priſcorum dictif excerpſit Ormiſtarum. ſed et huic operi de tribuf partibuf. uidelicet Aſia. Africa. Europa. mappam depinxerat aptam. in qua nationum. promontoriorum. fluminum. inſularumque ſituf atque monſtrorum formatur honeſte.

Huic Periegeſi, quam ex Græcis Dionyſii Afri Latine reddidit Priſcianus, præmittitur Tabula Geographica trium partium mundi.

LII. fol. 74. *Narrationes quorundam miraculorum S. Nicolai, verſibus Lat. nota vero, quod ſtatim poſt fol. 74, foliis tranſpoſitis, recurrendum eſt ad fol. 57.*

LIII. fol. 75. *Sodalitium Nobilium cum ſuæ conditionis Laicis Cantabrigiæ inſtitutum, in quo, ſodales tactis S. Reliquiis, jurabant ſe ſibi invicem fideles fore in omnibus rebus, cum quæ ad Deum, tum quæ ad mundum ſpectant, &c. Saxonicè.*

LIV. *Ejuſdem folii facie ſecunda, (quod quidem fol. olim ad Evangeliorum quendam pertinebat librum) habetur Notificatio Saxonicè de dimidia virgata terræ in Pottune, quam Ælfhelmus Aurifabro ſuo vendidit, Ælfhelmo domino ſuo, cum multis aliis adteſtantibus.*

LV. fol. 76. *Fol. aliud, ex quodam Evangeliorum Cod. avulſum, in quo ſcripta eſt Manumiſſio Ælfnothi Sacriſtæ* [cynctpeapð] *in Exonia, per Eadwigum Regem.*

LV. *Ibid. Eadem pagina habentur Statuta cujuſdam Sodalitii Exoniæ facti, vetuſta admodum manu ſcriptum,*

Digitized by Google

ſtum, quod Sodales in mutuis officiis, tum quæ hanc vitam, tum quæ futuram ſpectant, ſe ſibi obligabant. Quæ quidem habentur impreſſa à D. Georgio Hickeſio, in Diſſertationis ſuæ Epiſt. pag. 21.

LVI. fol. 76, b. *Contractus Emptionis Wulfgythi ad Hunuſlædum, Teſtibus Ælfrico Æthelſtani filio, cum multis aliis, Saxonice.*

LVII. *Ibid. Fragmentum folii cujuſdem Evangeliorum libri Latine, litteris antiquioribus ſcripti, in quo poſt Evang. D. Joannis, memorantur Saxonicè, Progenies Duddæ, Bradæ & Buhæ quæ habitabant in Hæthfelda, &c.*

LVIII. fol. 78, b. *Deſcriptio Topographica aliquot Regionum, &c. in Oriente, Latinè & Saxonicè, quæ multa de monſtris, &c. continet, haud diſſimilibus, iis quæ memorantur apud Solinum, Cteſiam, & in interpolatis exemplaribus Itinerum I. de Maundeville, &c.*

Incip. Lat. Colonia eſt initium ab Antimolima. quia habet ſtadia numero quingenta que faciunt leuuaſ trecenta ſexaginta octo.

Incip. Sax. Seo Landbuend on ſſiuman ſſam Antimolime þam landum. Ðæſ landeſ is on ſſime þæſ læſſan læſſan mil getæleſ þe Leuua hatte Ðiſſeo hund ⁊ eahta ⁊ ſſyxtig.

Imperfectus videtur hic Tractatus Topographicus, fabulis plenus, qui in poſteriori ejus quæ reſtat parte, agit de Mambre libros Magicos fratris ſui Jamnis aperiente, ac ab Inferis Idolum fratris ſui per Necromantiam educente.

LXI. fol 88. Hec eſt Annotatio eccleſiarum totalium Æccleſie de Bello. à Waltero Abbate facta primo anno regni regis Henrici iuniorſ.

LX. fol. 91. *Mundi varii ſtatus Latinè ex S. Scripturis, una cum libro Joachimi ſuper Prophetas, & accurata Notitia Epiſcopatuum totius orbis, & provinciarum: de quibus conſulas catalogum doctiſſimi viri D. Tho. Smithi. Notandum vero eſt, quod tractatus hic multo recentior eſt ſuperioribus.*

VITELLIVS. C. III. *Codex membr. in fol. min. ex tribus ſimul compactis conſtans, ut infra videre eſt.*

I. fol. 4. *Chronologia ab Adamo uſque ad Chriſtum natum, circulis genealogicis comprehenſa, & adnotatiunculis hiſtoricis illuſtrata, ante quadringentos annos. Latine.*

II. fol. 9, b. *Hoc eſt, pag. ult. ſuperioris opuſculi, habentur Rubricæ libri Macri de virtutibus herbarum, cum nominibus quarundam ex iis, Saxonicè.*

III. fol. 19. HERBARIVM APVLEI PLATONICI. QVOD ACCEPIT AB ESCOLAPIO ET A CHIRONE CENTAVRO MAGISTRO ACHILLIS. *cui præmiſſa ſunt Capitula Latinè & Saxonicè, cum hoc Titulo* INCIPIVNT CAPITVLA LIBRI MEDICINALIS, *cum remediis* AD VERTIGINEM & AD PECTORIS DOLOREM *Saxonicè ſcriptis. Liber eſt omnino ſimilis ei in Bibliotheca Bodl. (de quo ſupra pluribus egi) ſed ob imagines Æſculapii, Platonis, Chironis, &c. & omnium Herbarum, de quarum virtutibus tractatur, quæ in eo codice deſiderantur, multo ornatior & pretioſior.*

IV. fol. 75. *Medicina ex quadrupedibus Saxonice; ſive tractatus Idparto cuidam Regi Ægyptiaco adſcriptus, cum figuris, quæ cum (illis in Apuleii Herbario) ad elegantiſſimum ac antiquiſſimum exemplar videntur delineatæ & depictæ.*

V. fol. 83. *Remedia & Incantamenta quædam contra dolores quoſdam corporis, Latinè, una cum*

VI fol. 84. *Tractat. de Urinis, Lat. Quæ ad calcem libri Saxonici ſunt. manibus recentioribus exarantur.*

VII. fol. 86. *Aurelii Ambroſii Macrobii Theodoſii Saturnaliorum liber primus, & pars ſecundi, eleganter (in Gallia ut videtur) octingentis abhinc circiter annis exaratus.*

VIII. fol. 138. *Præſcriptiones quædam D. Will. Paddæi & Guil. Harvæi, clariſſ. Medicorum pro D. Rob. Cottono.*

TIBERIVS. B. XI. *Codex membr. in quarto grandiori, in quo continetur capita pene 49 libri Gregorii Magni Papæ de Cura paſtorali Saxonicè verſi per Ælfredum Regem hujus* MS. *fol. 3. dicitur eſſe liber quondam Plegmundi Archiepiſcopi Cant. qui floruit anno* 889. *ſub ipſo Alfredo: Hæc autem notula, ſc.* ✠ Plegmunde Apcebiſc. is agiſen his boc. and Spiðulfe Biſc. ⁊ Werferðe Biſc. *quam videre eſt fol.* 1. *facit quo minus id credam. Nam ſi antea inclytiſſimus Rex Plegmundo exemplar verſionis ſuæ donaverat, quid opus illi fuerit alterius? Quin & in præfatione, lacunula cernitur alterius cujuſdam nomine implenda,* ÆLFRED kyning hateþ gnetan —— his ponðum. loflice and ſſneondlice. *Quod ſi Ælfredus hunc ipſum Plegmundo deſtinarat codicem, non dubito quin juſſiſſet ut nomen ejus in præfatione ſcriberetur perinde ac in Werferthi, Heaſtani & Wulfsigi libris. Quod autem ad ſcriptionem & antiquitatem hujus* MS. *attinet; utraque præfatio, ſicut in Cod. Werferthiano, ab aliena manu ſcripta, Codici præmittitur. Codex ipſe, manu largiori, laxiori, elegantiori, & ſeculo Ælfrediano plane convenienti, exaratur; in uſum forte cujuſdam Magnatis, ſeu Regiæ ſtirpis Principis.*

OTHO. B. II. *Cod. memb. in fol min. in quo continetur Liber Paſtoralis Gregorii Papæ, Saxonicè converſus per Ælfredum Regem.*

In Præfatione, nuncupavit Rex ſuum librum Hehgtano *Epiſ. Londonienſi, ad cujus Codicis fidem, hoc exemplar forte deſcriptum eſt ante Conquiſitionem Angliæ. Olim fuit peculium Joannis Rogerii, qui eum, ut videtur, dono dedit Gulielmo Bowiero. Dein pervenit in manus Henrici Ellzinge, qui eum dedit, D. R. Cottono, 6. die Octobris* 1597. *Olim caruit duobus foliis integris, quorum alterum manu recentioris reſtituitur.*

OTHO. A. 6. *Codex membr. in Octavo grandiori, ex duobus ſimul compactis, confectum, in quo continetur*

I. fol. 1. *Boetius de Conſolatione Philoſophiæ, Saxonicè per Ælfredum Regem verſus; quo vivente, aut ſaltem paullo poſt obitum ejus, hunc cod. ſcriptum credo. Ex hoc Cod. Variantes à Cod. Bodleiano, lectiones collegit Franc. Junius, & Oxoniæ ann.* 1698. *ſuis ſumptibus elegantiſſime meliori papyro, typis edidit D. Chriſtophorus Rawlinſonus Collegii Reginæ, non ita pridem Superioris Ordinis Commenſalis.*

CLAVDIVS. D. III. *Cod. membr. in fol. circa temp. Hen. ſecundi eleganter ſcriptus in quo continetur.*

I. *Fragmentum Martyrologii Lat.*

II. *Rhythmi aliquot Gallici ſeu Gallo-Normannici Fratris Symonis, ad J. Chriſtum, pro ſalute Conventus de Winteni, & Convent. de Waverle, & Prioriſſæ ejuſdem.*

Digitized by Google

III. *Inventarium bonorum existent. in officio Refectorii per decessum D. Aliciæ Preston. A. D.* 1420. *Oct.* 16.

IV. *Præcepta quædam Gallicè, ad Kalendarium rectè intelligendum; forte in usum Monacharum de Winteneia.*

V. *Martyrologium Bedæ Ven. mutilum, & in quibusdam interpolatum: speciatim ad IV. Kal. Jan. ubi dicitur Dorobernie:* Natale beati Thomæ Archiepī & Martiris, qui in ecclesia S. Salvatoris gladiis impiorum interemptus est.

VI. Regula Sanctimonialium eximii Patris beatissimi Benedicti Abbatis, Latinè & Saxonicè. i. e. *post singula capita Lat. sequitur versio Saxonica, litteris Normanno-Saxonicis; præmisso Prologo Latinè.*

VII. *Kalendarium, in quo inseruntur Nomina Benefactorum, Professorum, Fratrum Sororumque Ecclesiæ de Winteneia in agro Somersetensi.*

TITVS. A IV. *Codex membr. in Octavo circa Conquisitionem Angliæ pulchrè scriptus, in quo continetur*

I. Regula Monachorum eximii Patris Beatissimi Benedicti Abbatis, *Latinè & Saxonicè,* h. e. *post singula capita, sicut in superiori Cod. occurrit versio Saxonica. Præmisso (post Capitula lib.) Prologo Latinè & Saxonicè. Versionem Sax. descripsit cl. Junius, ut supra patet, pag.* 91.

II. Capitula numero LXXII. quæ Abbates & Monachi in communi consilio, à Regularibus inviolabiliter conservari decreverunt, in domo Palatii Aquisgrani. 6. Id. Julii, A. D. 917. imperii vero gloriosissimi Lodouuici quarto.

III. MEMORIALE QVALITER IN MONASTERIO CONVERSARE DEBEMVS. Latinè.

IV. LVDOVVICVS IMPERATOR DE FESTIVITATIBVS ANNI.

V. *Quomodo à Monachis dies Quadrageſimales sunt observandæ, Latinè. manu recentiori.*

VI. *Ejusdem tractatus versio Gallica sive Normanno-Gallica eadem manu.*

Hic codex quondam fuit peculium Tho. Alleni Oxoniensis, quod cum multis aliis melioris notæ Codd. MSS. *D. Rob. Cotton. dono dedit.*

VITELLIVS. A. XV. *Cod. membran. ex diversis simul compactis constans, in quo continetur*

I. *Nota de numero Parochiarum, villarum, feodorum & Militum in Anglia, & de expugnatione Caleti per Edwardum III.*

II. fol. 1. *Flores ex libro Soliloquiorum D. Augustini Hipponens. Episc. Selecti & Saxonicè versi per Ælfredum Regem. Tractatus iste quondam fuit Ecclesiæ B. Mariæ de Suwika, ut patet ex fol.* 2. *litteris Normanno-Saxonicis, post Conquæstum scriptus.*

III. fol 57. *Pseudo-Evangelium Nicodemi, capite mutilum; cujus exemplaris variantes Lectiones apographo suo ex Cod. Cantabrigiensi descripto, attexuit cl. Junius, ut videre est, pag.* 96.

IV. fol. 83, b. Hep kɪ̀ð. hu Saturnus and Saloman ſettode ymbe heopa pɪ̀ðom.

Incip. Ða cpæt Saturnus to Salomane. Saga me hpæp God ſete þa he gepophte heoronas ⁊ eorðan. Ic ðe ſecge he ſætt open pinða ſæþenum.

Expl. On XII. moðum þu ſealt ſyllan þinon þeopan men. VII. hunð hlaſa. ⁊. XX. hlaſa. buton mopge metten. ⁊ non-mettum.

V. fol. 90, b. *Fragmentum de SS. Jesu Christi martyribus, Saxonicè litteris Normanno-Saxonicis descriptum, æquè ac Pseudo-Evang. Nicodemi, & Dialogi inter Saturnum & Salomonem.*

VI. fol. 92. *Legenda de S. Christophoro Martyre capite mutila, sic autem*

Expl. Ðyſes eac bæð ſe halga Cnɪſtoporus on þæne nihtan tɪde. æp he hɪs gaſte on-ſende. and cpæð. Dnihten mɪn God. ſyle gode mede þam þe mine þnopunga appɪte. and þa ecean eðlean þam þe hie mɪð teapum nede.

VII. fol. 98, b. *Descriptio fabulosa Orientis, & monstrorum quæ ibi nascuntur, cum figuris male delineatis calce mutila, haud diversa ab illa (Latinis exceptis quæ in hoc cod. desunt) quam exhibet Cod. qui inscribitur Tib. B.* 5. *in fol* 78. *b.*

Incip. Seo Landbuend on ſnuman ſnom Antimolime þæm lande.

VIII. HER IS SEO GESEGENIS Alexandpes epɪſtoles þæp mɪclan Kyningep. ⁊ ðæp mæpan Macedonɪſcan. þonc he ſpat ⁊ ſende to Aristotile hɪs Magɪſtpe be gepetenɪſſe Indie þæpe mɪclan ðeode. ⁊ be þæpe pɪdgalnɪſſe hɪs rɪ̀ſſato and hɪs ſopa. þe he geond mɪddan geapð ſepide. *Incip.* Cpæþ he þus ſona æpest ɪn ſnuman ðæp epɪſtoles. Simle ɪc beo gemɪndɪg.

Expl. ⁊ mɪn peoprdmynd mapan pæpon. þonne ealpa oþþa kyninga þe ɪn mɪddan geapde æfre pæpon. ſɪnɪt.

Hæc fabulosa Alexandri ad Aristotelem de situ Indiæ, &c. Epistola, Latine primitus, uti credo, fuit conscripta, deinde in linguam Saxonicam versa, paucis quibusdam, ad calcem, prætermissis. Hoc autem exemplar cum 3 *superioribus, veteri manu scriptum, fuit peculium doctiss. viri Laurentii Nowelli. a. d.* 1563.

IX. fol. 130. *Tractatus nobilissimus Poeticè scriptus. Præfationis hoc est initium,*

Hpæt pe gapde na. ɪn geap dagum. þeod cynɪnga þnym gefrumon hu ða Æþelingas ellen fremedon. Oft Scyld Scefing ſceaþena ðpeatum monegum mægðum meodo ſetla ofteah egſode eorl ſyððan æpeſt peapð ſeaſceaft funden. he þæs ſpofre gebad peox undep polcnum peoprdmyndum þah. oð þ̄ hɪm æghpylc þapa ymb ſɪttendra ofep hpon þæde hyran ſcolde gomban gyldan þ̄ þæs God Cyning. ðæm eafepa þæs æftep cenned geong ɪn geardum þone God ſende folce to frofre. fyren ðearfe on geat þ̄ hɪe æp ðnugon aldor - - - aſe. lange hpɪle hɪm þæs lɪf ſnea puldes fealdend popold ane ſongeaſ. Beopulf þæs bɪeme Blæd pɪde ſprang Scyldes eaſepa ſcede landum ɪn.

Initium autem primi Capitis sic se habet,

Ða þæs on burgum Beopulf Scyldinga leof leod Cyning longe ðpage folcum gefræge fæden ellor hɪeapf aldor of eapde oþ þ̄ hɪm eft on foc heah healf Dene heold þen den lɪfde gamol ⁊ gudreouþ glæde Scyldingas ðæm ſeoſep beapn ſorð gefrimed ɪn popold focun peoroda þæppa Heorogar. and Hroðgar ⁊ Halgatil hyrde ɪc þ̄ helan cyen. heaðo Scilfingas healf gebedda. þa þæs Hroðgare hene ſpeð gyfen fɪgef peoprdmynd þ̄ hɪm hɪs ſine magas geornne hyrdon oðð þ̄ ſeo geogoð gepeox mago dɪhtɪ mɪcel hɪm on mod beapn þ̄ heal ſeceð hatan polde. mede æfn mɪcel men gefyrcean þone yldo beapn æfre gefrumon. ⁊ þæn on ɪnnan eall gebælan

Digitized by Google

lan ȝeonȝum ȝ calbum ſpỳlc him God ſealbe butan ſolc ſcaȝe ȝ ſeonum ȝumena.

In hoc libro, qui Poeſeos Anglo-Saxonicæ egregium eſt exemplum, deſcripta videntur bella quæ Beowulfus quidam Danus, ex Regio Scyldingorum ſtirpe Ortus, geſſit contra Sueciæ Regulos.

X. fol. 199. *Fragmentum Poeticum Hiſt. Judithæ & Holofernis, Saxonice ante Conquæſt. ſcriptum. Quod deſcripſit cl. Junius, è cujus Apographo illud typis edidit Edwardus Thwaiteſius, in libro ſuo ſupra laudato.*

OTHO. B. XI. *Codex membr. in fol. min. ex duobus ſimul compactis conſtans, in quo continetur,*

I. Pag. 1. *Bedæ Ven. Hiſtoria Eccleſiaſtica gentis Anglorum, Saxonicè verſa per Ælfredum Regem. Exemplum Antiquum primitus Eccleſ. B. Mariæ de Suwika.*

II. Pag. 231. *Chronicon Saxonicum à Julio Cæſare, uſque ad Ann. Dom.* 1001. *incluſivè.*

Incip. Eꝛ Cꝛiſtes ȝeꝛlæꝛcneſſe ſỳxti ꝑintꝛa Gaiuſ Iuliuſ ꝛe Caſeꝛe æꝛeſt Romana Bꝛeten lonꝺ ȝeſohte.• ȝ Bꝛỳttaſ miꝺ ȝeꝛeohte cniſſeꝺe. anꝺ hỳ oꝛeꝛſpỳꝺe ȝ ſꝛa ꝺeah ne meahte ꝺæꝛe ꝑice ȝeꝑinnan.

Expl. ȝ ꝺæꝛ on meꝛȝen ſoꝛꝺbæꝛnꝺon ꝺone ham æt Sealtham. ȝ oꝺꝛa cot liſa ſeala. ȝ him mon ꝑaꝺe ꝺæſ. ꝑiꝺ ꝺinȝoꝺe. ȝ hie namon ſꝑiꝺ.

III. Pag. 302. INCIPIVNT NOMINA PONTIFICVM ROMANÆ VRBIS PER ORDINEM. *quorum primus,* Petrus, - - 38. Damaſus.

IV. *Ibid.* NOMINA ARCHIEPISCOPORVM DOROVERNENSIS ÆCCLESIÆ. *primus* Auȝuſtinuſ - - *ad* Ælſheah.

V. Pag 303. NOMINA EP̄ORVM HROFONENSIS ECCLESIÆ. *prim.* Paulinuſ - - *ult.* Godꝑine.

VI. *Ibid.* NOMINA EP̄ORVM ORIENTALIVM SAXONVM. *prim.* Mellitus - - *ult.* Ælſhun.

VII. Pag 304. NOMINA EPISCOPORVM SAXONVM. *Prim.* Wilfꝛiꝺ - - *ult.* Ælmæꝛ.

VIII. *Ibid.* NOMINA EPISCOPORVM OCCIDENTALIVM SAXONVM *prim.* Biꝛinuſ - - *ult.* Ælſſiȝe.

IX. *Ibid.* Nomina epiſcopoꝛum Sciꝛebuꝛnenſiꝛ Eccleſiȝe. *prim.* Alꝺhelm. *ſecundus* Foꝛꝺheꝛe, *Reliquorum nomina deſiderantur, quæ forte extabant in fol. proximo, quod nunc deſideratur.*

X. Pag. 305. *Leges quædam Saxonicè de Furibus, de Ordalio, &c. imperf.* (v. Lamb. in Æthelredo.)

Incip. An æꝛeſt ꝺ mon ne ſꝑaꝛiȝe nanne ꝺeoꝛ ꝺe æt hæbbenꝺe hanꝺa ȝeꝛanȝen ꝛie oꝛeſ tꝛelꝺ ꝑinteſ. anꝺ oꝛeſ VIII. peninȝaſ.

XI. Pag. 311. *Leges Ælfredi & Inæ Regum Saxonicè.*

XII. Pag. 349. Cenſus terrarum in Aliquibus partibus Auſtralis & Occidentalis Angliæ: ſive numerus Hidarum quæ olim pertinebant ad nonnullas Urbes, & oppida majorum gentium, quæ in Auſtrali & Occidentali Anglia jam tum ſitæ erant. Saxonicè.

Incip. Ðꝛeo hunꝺ hiꝺa hỳꝛꝺ to Eoꝛꝛebuꝛnan. anꝺ XXIIII. hiꝺa to Hæꝛtinȝa ceaꝛtne.

Expl. ȝ to Suꝺꝛiȝ ana ȝeꝛeoꝛce hỳꝛꝺ eahtatỳne hunꝺ hiꝺa.

XIII. fol. 349, b. Sequitur Computus hidarum, Saxonicè, in fine mutilus, in quo docetur, quot Hidæ tunc temporis faciebant Acram, quot Gyrdam, quot unum Furlongum, quot duos, &c. uſq; ad XII.

Incip. To aneſ Æceneſ bꝛæꝺe on Sealꝛtỳllinȝe. ȝ to ꝺæꝛe ꝑæꝛe ȝebiꝛiȝeaꝺ. XVI. hiꝺa.

XIV. fol. 351. Sequitur Cædmonianæ ſtructuræ Carmen Saxonicum de jejuniis Eccleſiæ. ſc. de quatuor temporibus, & jejunio Quadrageſimali, quæ à Moyſe & Judaica accerſit, truncatum etiam in fine.

Incip. Sæſ on ealꝺ ꝺaȝum Iꝛꝛahela ſolc ꝺuꝛh Moỳſen mæꝛne laꝛeoꝛ onlỳht anꝺ ȝelæꝛeꝺ. ſꝛa hine liſeſ ſꝛea. heoſona heah Cỳninȝ heꝛ on liſe ꝺuꝛh hiꝛ ſỳlſeſ ꝑoꝛꝺ. ſette ſoꝛ leoꝺum ꝑincum to ꝺæꝺe. anꝺ him ꝑuna ȝeſceaꝺ ſỳlſum aſæꝺe.

TIBERIVS. B. I. *Cod. membr. in fol. min. in quo continetur*

I. fol. 1. Heꝛ onȝinneꝺ ſeo boc ꝺe man Oꝛoſiuſ nemneꝺ.

In hoc Cod. prima Ohtheri Periplus fol. 7, b. habetur, ſecunda autem fol. 11. *Wulfſtani etiam fol.* 11, *b.*

II. fol. 110. Tractatus Poeticus de Menſibus & diebus feſtis anni; quem ex hoc Cod. deſcripſit cl. Junius, & Grammaticæ ſuæ pag. 203 cum verſione ſua Latina, publici juris fecit D. Hickeſius.

Incip. Cꝛiſt æſ acennỳꝺ. cỳninȝa ꝑulꝺoꝛ. on miꝺne ꝑinteꝛ.

Expl. nu ȝe ꝑinꝺan maȝon. haliȝna tiiꝺ. ꝺe man healꝺan ꝛceal. ſꝛa bebuȝeꝺ ȝeboꝺ. ȝeon Bꝛỳten ꝑicu. Sexna kỳninȝeſ. on ꝺaſ ſỳlſan tiiꝺ.

III. fol. 113. Carmina quædam proverbialia (ut videtur,) Saxonicè.

Incip. Cỳninȝ ſceal ꝑice healꝺan. ceaſtꝛa beoꝺ ſeoꝛꝑan ȝeſỳne. oꝛꝺanc enta ȝeweoꝛc. ꝺa ꝺe on ꝺỳſſe eoꝛꝺan ſỳnꝺon. ſꝑæclic ꝺeall ſtana ȝeꝑinꝺ bỳꝺ on lỳſte ſꝑiſtuſt. ꝺunaꝛ bỳꝺ ꝺꝛaȝum hluꝺaſt.

Expl. ꝺe ꝺ heꝛ ſoꝛ ſoꝺ. mannum ſecȝe. hꝑỳlc ſỳ meotoꝺeſ ȝeſceaſt. ſiȝe ſolca ȝeſetu. ꝺæꝛ he ſỳlſa ꝺunaꝺ.

IV. fol. 113, b. Chronicon Saxonicum *Abbendonienſe* vulgo dictum, à Julio Cæſare, uſque ad An. Dom. 1048. incluſivè eadem manu ſcriptum, & deinde ad annum 2066 diverſis manibus continuatum.

Incip. Æꝛ Cꝛiſtes ȝeſlæſcneſſe. LX. ꝑintꝛa Gaiuſ Iuliuſ ſe Caſeꝛe æꝛeſt Romana Bꝛỳten lanꝺ ȝeſohte.

Expl. Ða com Haꝛolꝺ Engla Chinȝe ỏſeꝛ ꝺene bꝛiȝȝe ȝ hỳſ ſunꝺe ſoꝛꝺ miꝺ hine anꝺ ꝺene michel ꝑel ȝeſloȝon ȝe Noꝛꝛeiſ ȝe Flæminȝ. ȝ ꝺeſ Cỳninȝeſ ſun Hetmunꝺuſ let Haꝛolꝺ ſaꝛan ham to Noꝛꝛeie miꝺ alle ꝺa ſcipe.

Hic cod. pulchre & accurate ſcribitur, ultimum verò folium, caſu quodam amiſſum reſtituit nonnemo litteris Normanno-Saxonicis.

TIBERIVS. A. 6. *Cod. memb. in Quarto grandiori ex diverſis ſimul compactis conſtans, in quo continetur,*

I. fol. 1. Chronicon Saxonicum à Julio Cæſare, ad annum Chriſti 977, incluſive.

Incip. Æꝛ Cꝛiſtes ȝeſlæſcneſſe. LX. ꝑintꝛa. Gaiuſ Iuliuſ ſe Caſeꝛe æꝛeſt Romana Bꝛỳten lanꝺ ȝeſohte.

Digitized by Google

Expl. ⁊ he ıȝ eac appȳpðlice bebȳnȝeð on þa noncð healfe. on Scȳ Paulus pontice. *Exemplar antiquum & emendatum.*

II. fol. 37. Nota de cruce pretiosa, cum portione ligni salutiferæ Dom. crucis, in sacrario B. Petri reperta à Sergio Papa, Latinè.

III. fol. 37, b. Nomina Paparum qui miserunt Pallium Archiepiscopis Cantuarienſibus ab Augustino ad Anselmum.

IV. fol. 38. Inquisitio terrarum Ecclesiæ Elienſis, quomodo Barones Regis inquirunt, videlicet per Sacramentum Vicecomitis Sciræ, & omnium Baronum, & eorum Francigenarum, & tocius Centuriatus, Presbiteri, Præpositi, vel Villani uniuscujusque villæ —— Hoc totum tripliciter, scil. tempore Regis Edwardi, & quando Rex Willelmus dedit, & quomodo sit modo, & si potest plus haberi, quam habeatur.

V. fol. 67. Inquisitio de Carucatis Ecclesiæ Elienſis, in eis Vicecomitibus in quibus jacent terræ ejus.

VI. fol. 71. Piscaria Monachorum Elyenſium.

VII. fol. 71, b. Inquisitiones super libertatibus Elyenſis Ecclesiæ, factæ temp. Henrici Regis fil. Reg. Joannis.

VIII. fol. 76. Inquisitio de terris quas tenuerunt Laici in Grantebrigge syra. imperf.

IX. fol. 118. Fragmentum Registri Cartarum & Privilegiorum Elienſis Ecclesiæ, capite mutilum; in quo habentur Saxonicè 1. Termini terrarum quas dedit Eadgarus Rex, an. dom. 970.

Fol. 118, b. 2. Termini terrarum quas dedit Æthelredus Rex, a. d. 1004.

Fol. 121. 3. Epistola Eadwardi Regis & Conf. de Wlfrico, ab eo in Abbatem Elienſem promoto.

Hæc omnia de Ecclesia, D. Rob. Cottono dono dedit Arthurus Agarde, 21. Nov. 1609.

X. fol 141. Chronicon de rebus Anglicis ab Hardeknute, qui diem suum obiit A. D. 1042, ad annum Regni Regis Edwardi tertii, vicesimum, Gallicè.

TIBERIVS. B. 4. *Cod. membr. in fol. min. ex duobus simul compactis constans, in quo continetur*

I. Chronicon Saxonicum à Christo nato, ad an. dom. 1052, & postea ad an. 1079 continuatum. In eo desiderabantur non ita pridem omnia ab an. 261. usque ad an. 693, quæ ex Historiis Saxonicis Monasteriorum Ecclesiæ Christi, & S. Augustini, Cantuariæ, Petroburgenſ. & Abendonienſ feliciter supplevit *Joannes Josselinus*. Idem vir doctus passim etiam variantes lectiones ex laudatis Codd. cum notis in Contextu operis & in margine inseruit.

Incip. Chron. Bȳtene ıȝland ıȳ ehta hund mila lanȝ. and tpa hund mila bnad. (*Præfatione sc. ex initio Bedæ Eccles. Historiæ desumpta.*)

Expl. ⁊ Rotbt eȳt ȝeȝende to Flemingа lande. ne ȳlle þe þeh hen na mare ȳcaðe appitan þe he hiȳ ȝæden ȝe - - - -

II. Folium parvum, quod me judice, ad Evangeliorum Codicem qui in Bibl. Coll. D. Joan. Bapt. Oxon. adservatur olim pertinebat, in quo scribuntur Donationes terrarum binæ quas dedit Canutus Rex Æthelnotho Archiep. Cant. Saxonicè.

III. Fragmentum Chartaceum, continens excerpta quædam sive partem Chronici Anglo-Saxonici ab anno dom. 1123, usque ad A. D. 1131, manu Joannis Josselini descriptum.

IV. Chronicon Walteri de Gisburne de gestis Regum Angliæ; in quo, desunt plura de R. Edwardo I.

V. Historiola de Christo nato, &c.

VI. De Cardinalibus, &c. urbis Romæ.

VII. Numerus Eccles. Paroch, &c. in Anglia, cum notatione temporis aliquot rerum notabiliorum, ab exilio Judæorum de Regno Angliæ crastino animarum, a. d. 1290, ad bellum apud Bannokesborne die nativitatis S. Joan. Bapt. A.D. 1314.

VIII. Epistola Hadriani Papæ ad Regem Angliæ, de Zelo ejus in propaganda fide.

IX. Provisiones Oxon̄ Tempore R. Henrici 3.

X. Versus de Electoribus Imperii Germanici, *&c.*

DOMITIANVS. 8. *Saxonica in Cod. qui inscribitur* DOM. VIII. *prætermissis Latinis, quorum Titulos videre licet in D. Tho. Smithi Catalogo.*

Chronicon Saxonico-Latinum à Christo nato, fere ad mortem Edwardi Regis & Conf. cum Præfatione. Saxonica ex initio Eccles. Hist. Bedæ desumpta, quæ sic

Incip. Bnitene ıȝland ȳȳ ehta hund mila lanȝ. and II. hund mila bnad.

Multa commentitia inseruntur in hoc Cod. à Monacho quodam (ut videtur) Eccles. Xpi Cantuariæ. Hic est ille Codex quem describere operæ pretium duxit Franciscus Junius F. F. cujus discrepantes lectiones diligentissime notavit in Chronici sui Saxonici imo margine, vir clariss. Edm. Gibsonus.

TIBERIVS. C. I. *Codex membr. in fol. min. ex diversis simul compactis tractatibus consarcinatus, in quo continentur*

I. Tractatus de computo Ecclesiastico, scriptus circa ann. 1107, & collectus ex operibus *Dionysii Exigui, Abbonis*, &c.

II. Excerpta Astronomica ex *Jul. Hygino*, cum versibus *M. T. Ciceronis*, & figuris similibus eis in Codice inscrip. TIB. B. 5. de quo supra.

III. Excerpta Astronomica ex *Amb. Macrobio* & *Marciano Capella*, eadem cum iis in Cod. TIB. B. 5.

IV. *Fragmentum libri Pontificalis pulcherrime & maxima ex parte ante Conquæstum Angliæ scripti, in quo inter alia Latina à D. Thoma Smitho memorata habentur Exorcismus olei, Benedictio ceri, Benedictio fontis, ordo Baptizandi*, De auctoritate Apostolica quam habemus de oleo infirmorum, *De Ampulla*, Orationes ad Salutandam S. Crucem. De officiis septem graduum, *ex S. Gregorio Papa*, Benedictio ad ordinandam Abbatissam. *Oblatio puerorum à parentibus quo Regulares fiant, Hymnus ex Prudentio, notulis musicis (sicut & alii in hoc Cod.) insignitus, Benedictio Ignis, Cereorum, Cineris, Florum sive frondium, & Agni, in Capite jejunii, in Dom. Palmarum & in Pascha.* Ordo ad Capillos tondendos, *Missa* ad consecrand. Capsas, Ciborium, & Crucem. Ordinatio Abbatis, Consecratio Virginis. *Benedictio Abbatis per Episcopum.* Decretum quod Clerus & populus firmare debet de Electo Episcopo. *Benedictiones & Orationes variæ, cum Exorcismis.* Ordo Confessionis. Cur in Quinquagesima, &c. in ordine per dies Dominicos ante

De

Digitized by Google

quadrageſ. dicatur vel ſcribatur. Confeſſio infirmi. De Generalibus Conciliis. De ſex ætatibus ſeculi & hominis. *Ex Concil. Chalcidonenſi Capitulum. Electio & Conſecratio Sacerdotum, &c.* Reconciliatio Pœnitentium in Cæna Domini. *Miſſa ad probandas Reliquias. Sermo de Humilitate & de S. Gregorio Papa.* Sermo in Vigilia Paſſionis (ubi dicit Auctor, Accepto quoq; calice. hoc ait ſanguiniſ mei calicem accipite & bibite Non dixit dñſ accipite panem hunc conſecratum & comedite in uice corporiſ mei. uel bibite vinū hoc conſecratum in vice ſanguinis mei: ſed nulla figura nulla circuitione uſus, hoc inquit eſt corpuſ meum, & hic eſt ſanguiſ meuſ. Vtque omneſ excluderet errorum ambageſ, quod inquit corpuſ pro vobiſ tradetur, & qui ſanguiſ pro vobiſ fundetur, &c.) *Hymnus in die Paſchalis. Sermo de Pœnitentia.* Ordo ad ſignum æccleſiæ benedicendum, ſc. *Conſecratio Eccleſiæ.* Incipit Ordo qualiter agatur Concilium Provinciale. *Formula Excommunicationis per Leonem Papam.* Qualiter Epiſcopus Excommunicare infideles Chriſtianos debeat. Veſperæ de Reſurrectione Domini cantande. Capitula Concilii apud Wintoniam celebrati. *Litania.*

Cæterum, inter Latina hujuſce libri Pontificalis habentur quædam Saxonicè, quorum tamen Rubricæ deſiderantur.

1. *Homilia* in illud Evangeliſtæ.

Venite filii audite me. timorem dñi docebo uoſ.

Incip. Menn þa leoran ic clypige eop to. mid þam popdan Dauidej þæj haligan Godej piteȝan. and ſecȝe to eop. Cumað to me mine cildpa. ⁊ ȝehyniað me. ic pille eop tæcan ȝodej eȝe.

Expl. Se God ælmihtiȝ þe uſ alyſde ſpa ſpa hiſ aȝen pilla pæſ he ȝemiltſiȝe uſ on þiſſum liſe. ⁊ bringe uſ to þam ecan liſe. and to þam heoſona nice. þæn he ſylf ſitt on hiſ ſæden ſþýðpan healſe. and leoſað ⁊ pixað mid hiſ ſæden. ⁊ mid þam haligan ȝaſte. an God nu ⁊ æfne á on ecnyſſe. Amen.

2. *Oratio Dominica Saxonicè.*

3. Se Læssa Creda, *ſive ſymbolum Apoſtolorum Saxonicè.*

4. *Oratio ad Deum, Saxon.*

Incip. Ic bidde ðe min Dnihten on ðæſ acennedan Godej naman. ꝥ ðu mid þinne mildheoptnyſſe on me bereoh.

5. *Confeſſio peccatorum ad Deum. Saxonicè.*

Incip. Ic eom þe ealna andettende. ⁊ þinum engium mid hneope. and minum ȝaſtlicum ſcniſa ſoſ mine ſaple.

Expl ðæt he me ne læte ſceððan þa ſýnen ſullan æt minum ende dæȝe. ne minum lichaman. ne minum ȝaſte. Amhn.

6. *Alia Confeſſio peccatorum.*

Incip. Ic adette þe Dnihten ælmihtiȝ God. ⁊ ſcā Mapian þinne haliȝan modoſ. and eallum halȝum. and ðe biſceop ealle mine ſynna.

Expl. cum Abſolutione. Gemiltſiȝe eop ſe ælmihtiga God. and ſoȝyfe eop ealle eopne ſynna. and alyſe eop ſnam eallum yfelum dædum. ⁊ ȝehealde eop ſnam eallum ſynnum. and ȝelæde uſ Cniſt þæſ liſienban Godej ſunu into þam ecan liſe. Amen.

7. *Homilia in Capite Jejunii.*

Incip. Ic eop bidde and eadmodlice læne. ꝥ ȝe þiſ haliȝe længten mihtlice healdan. mid ælmeſſum. and mid feſtenum. and mid ȝebedum. and mid Cýnicena ſocnum.

Expl. Gif þe þonne þuſ dod. þonne habbe þe ða ecan punungе. on ðam topeaſtan liſe mid uſum Dnihtenne. þæn he lyfað ⁊ pixað á on ecneſſe. Amen.

8. *Homilia hortans ad ea quæ ab homine Chriſtiano credenda faciendaque ſunt.*

O homo indicabo tibi quid ſit bonum.

Incip. Ðu man þe God ſecſt. ⁊ me hæfſt ȝeſoht on Godej pillan. Nu ſýlle ic þe tæcan hpæt þe iſ God to donne on Godej naman.

Expl. ⁊ æt ſumum cýpine to heoſona nicej mýnihþe becuman. þæn he mid eallum þam þe hiſ pillan ponhtan. ⁊ ȝýt peoncead leoſað ⁊ pixað á on ealna ponulda ponulð á butan ælcum ende. Amⁿ.

Vespasianvs. A. 1. *Codex membr. in Quarto litteris capitalibus ſcriptus, in quo continetur*

I. fol. 1. *Præfatio de utilitate Pſalmorum.*

Incip. Omnis Scriptvra Divinitvs Inspirata.

II. fol. 3. Incipit Epistola Damasi Papae Ad Hieronimvm Presbitervm Missa. v. Kl̄. Novembris. Hierosolyma.

Incip. Damasvs Episcopvs Fratri Et Conpresbitero Ḧieronimo In Xpō Salvtem.

III. *Ibid.* Incipivnt Versvs Papae Damasi.

Incip. Nvnc Damasi Monitis Avres Prebete Benignas.

IV. *Ibid.* Incipit Epistola Hieronimi Presb̄ Ad Damasvm Papam.

V. fol. 3, b. Incipivnt Versvs Hieronimi. Prb̄.

VI. *Ibid.* Incipit Origo Psalmorvm.

VII. Nvnc Exposvimvs Originem Psalmorvm. Et Modo Exponimvs Qvomodo Ebrei Librvm Psalmorvm In v. Dividant Libros.

VIII. fol. 5. Incipit Expositio Allelvia Apvd Ebreos. Apvd Ḧkaldeos. Apvd Syros. Apvd Latinos.

IX. *Ibid.* Incp̄ Interprē Gloriaē Apvd Ḧkaldeos.

X. fol. 5, b. Incipit Interpretatio Psalmi. cxviii. Per Singvlas Litteras, *ſc. Alphabeti Græci.*

XI. *Ibid.* Psalmi Qvando Psalli Vel Legi Debent Hic Ḧieronimvs Scribit.

XII. fol. 6, b. Incipit Ordo Psalmorvm Per Abcd.

XIII. *Ibid.* Incipit De Litteris Ḧebreis Qvae In Psalterio Scriptae Svnt. ex S. Hieronymo.

XIV. fol. 8. Incipit Interpretatio Psalmorvm. *verbi gratia.*

I. Psalmvs Ad Xpī Personam Pertinet Ipse Est Enim Vir Rectvs Qvi Nvnqvā Abiit In Consilio.

II. Ad N̈avitatē [nativitatem] Xpī Pertinet.

III. Ad Passionem Dnī Nostri Ihv̄ Xpī Pertinet.

IV. Ad Ministerivm Frvmenti Vinei.

Digitized by Google

v. Ad Ecclesiam Qvae Hereditatem Novi Testamenti Consequitvr Vt Ipse Titvlvs Probat.

vi. Ad Kominem Penitentem Pertinet, *&c.*

*Hucusque omnia scribuntur Latinè litteris Capitalibus tenuioribus, in Italia usitatis, à quibus ea quæ in Anglia obtinebant, paullum discrepant. Notandum quoque, hæc omnia ad amussim quadrare cum descriptione secundi Psalterii quod ad Augustinum Cantuariensem transmisit Gregorius Magnus, uti supra videre licet, p*agg. 172, & 173.

XV. *Psalterium D. Hieronymi Romanum elegantissime litteris Capitalibus, in Anglia, annis abhinc circiter mille, ut videtur, scriptum & illuminatum, cui postea accedit interlineata Versio Saxonica, cujus exemplum, Lectoris gratia, exhibere mihi visum est.*

XCVIIII. Psalmvs In Confessione.

I ỳnſumiaþ Goꝺe all eorꝺe
VBILATE DŌ Omnis Terra.

ꝺiorıaꝺ ꝺrỳhꝯ in blıſſe
Servite DN̄o In Laetitia.

Ingaꝺ in ꝿerıhꝺe hıſ in ỳnſumnıſſe
Ntrate In Conspectv Eivs In Exvltatione

ꝿeotaꝺ ꝺæt ꝺrỳhꝯ he ıſ Goꝺ
Scitote Qvod DN̄s Ipse Est Ds̄

he ꝺỳꝺe uſıc ⁊ nalef ꝿe uſıc
Ipse Fecit Nos Et Non Ipsi Nos

Npe ꝿoꝺlice ꝿolc hıſ ⁊ ſcep leſſe hıſ
os Avtem Popvlvs Eivs Et Oves Pascvae Eivs

ıngaꝺ ꝿeatu hıſ in onꝺetnıſſe
Intrate Portas Eivs In Confessione

ceaſunſtunef hıſ in ỳmenum onꝺetnıſſa
Atria Eivs In Hymnis Confessionvm ---

Lhenꝿaþ noman hıſ ꝿonꝺon ỳnſum ıſ
avdate Nomen Eivs Qvoniam Svavis Est

ꝺrỳhꝯ
Dn̄s

in ecnıſſe mılꝺheonꝺnıſ hıſ
In Aeternvm Misericordia Eivs

⁊ oꝺ in ꝿeonulꝺ ꝿeonulꝺe ꝿoꝺſeſtnıſ hıſ
Et Vsqve In Saecvlvm Saecvli Veritas Eivs.

Psalterio abscinduntur Primus Psalmus integer & pars secundi, nec non Charta Donationis Æthelbaldi R. Australium Saxonum, h. e. *Merciorum, sive Suth-Anglorum* (*litteris capitalibus exarata,*) *quæ nunc habetur in prima pagina pretiosi libri collectionis Cartarum qui inscribitur,* Avgvst. II.

Ad finem Psalmi cl. *scribuntur hæ literæ minusculæ* oia ai e ıio e ıiui ao. ıu ea 1. aeuıa aeuıa aeuıa. *hoc est, omissis Consonantibus,* Gloria patri & filio & spiritui sancto sicut erat in. alleluia alleluia alleluia.

XVI. Psamus cli. litteris Capitalibus Anglicis, sed aliena manu scriptus, cum interlineari versione Sax.

XVII. Oratio ad Deum, ejusmodi litteris Capitalibus scriptus, quibus exarata sunt duo folia priora hujusce Codicis. sequuntur cantica sacra cum hymnis, & interlineari versione Saxonica, quorum folium primum, in quo continebatur Canticum Isaiæ, mala aliqua manu exscinditur.

XVIII. Canticvm Esaiae Prof. ii. Feria.

XIX. Canticvm Ezechiae. iii Feria.

XX. Canticvm Annae Vidvae. iiii. Feria.

XXI. Canticvm Exodii. (sc. Mosis) Qvinta Feria.

XXII. Canticvm Abbacv Prof̄ Sexta Feria.

XXIII. Canticvm Devteronomii In Die Sabbat̄.

XXIV. Hymnvm Trivm Pverorvm.

XXV. Canticvm Zachariae Sacerdotis.

XXVI. Canticvm Sc̄ae Mariae.

XXVII. Hymnvm Ad Matvtinos. (sc. splendor paternæ gloriæ.)

XXVIII. Hymnvm Vespertinvm. (sc. Deus creator.)

XXIX. Hymnvm Diebvs Dominicis. (sc. Rex æterne.)

XXX. Fragmentum ex quodam *Psalterio* Latino pulcherime, litteris minusculis, circa adventum Normannorum, cum interlineari versione *Saxonica*, scripto, avulsum; & cum superioribus simul compactum, in quo

1. Hymnvs Ad Matvtinvm. Diebvs Dominicis. (sc. Te deum, Lat. & Saxonicè.)

2. Incipit Fides Catholica. (sc. Quicunque vult, Lat. & Saxonicè.)

3. Oratio Evgenii Toletani Epi̅. Lat. versibus.

Incip. Rex deus immense quo constat machina mundi.

4. Confessio Ad Dnm̄. Sive Oratio. Latin.

Incip. Deus inestimabilis misericordiæ.

5. *Oratio ad Crucem. Lat.*

Incip. O Sanctum venerabile nostri Redemptoris signum.

6. *Oratio de Cruce ad Jesum Christum, Lat.*

Incip. O Ihū̄ xpe̅ crucifixe.

7. *Salutatio, sive Oratio ad crucem, Lat.*

Incip. Salve Crux Sancta & veneranda.

8. *Alia.*

Incip. Salve Sancta Crux omnium arborum gloriosissima.

9. *Alia.*

Incip. Te sc̄a dei crux humiliter adoro.

Vitellivs. E. 18. *Cod. membr. in Quarto; anno* (*ut videtur*) mxxxi. *manu scriptus, in quo continetur,*

I. fol. 1. Kalendarium, in quo habentur nomina Mensium Anglo-Saxonum & Ægyptiorum, una cum diebus Obit. Depos. Translat. *&c.* variorum Virorum & Fœminarum SS. recentiori manu insertis.

II. fol. 7. Sequuntur multa de Computo Ecclesiasti sertis quibusdam Saxonicis, v. g.

fol. 8. 1. De tempore Septuagesimæ, Saxonicè.

Ibid. 2. De ætate Lunæ. Sax.

Ibid. 3. De Diebvs Malis Cvivsqve Mensis, *Sax.*

Digitized by Google

fol. 12. 4. Iterum, cum obſervatt. Medicis, *Sax.*

fol. 12, b. 5. Ðiſ iſ ſcē Columcille Cipcul. (*ſc. Exorciſmus quidam.*)

Sequuntur Carmina quædam ſive Exorciſmi pro pecoribus. v. gr.

Ibid. 6. Giſ Hpẏðepu beon on lungen coðon.

Ibid. 7. Giſ ſceap ſẏon ẏlon.

Ibid. 9. Ðiſ iſ þinan ẏnſe to bote.

fol. 14. 10. *Quædam de computo Eccleſiaſtico, Sax.*

Ibid. 11. *De diebus Caniculariis. Sax.*

fol. 15. 12. *Benedictiones quædam imperfectæ, pro frugibus conſervandis, v. gr.*

Ut ſuricef garbaſ non noceant. þiſ iſ þeo bletſung þæpto.

Ibid. 13. Ðiſ iſ ſeo open bletſung.

fol. 15, b. 14. Ænigma quoddam, Saxonicè, *viz.* Ðu þe fæpſt on ðone peg. gnet ðu minne bnoðon minne modon ceopl. þone acenðe min agen piſ. ⁊ ic pæſ mineſ bnoðon ðohton. and ic eom mineſ fæðep modon gepopden. and mine beajn ſẏndon gepopden mineſ fæðep modon.

Ibid. 15. *Varia occulte ſcribendi genera, ab Anglo-Saxonibus uſurpata*, viz.

1. Nẏſ þkſ fnſgſn ſyllkc þknc to næðſnnſ.

A E I O Ụ. b f k p x. a e ı o u.

Ðiſ iſ quinq: uocaleſ mið þẏſum fiſ ſtafum man mæg pnitan ſpa hpæt ſpa he pile. hit iſ lẏtel cpæt. ac ðeah man mæg ðpelian maneġa men mið. æġðep ġe paſe. ġe unpaſe. B F K P X. A E I O U.

2. O mnkum knkmkeprxm ſxprxm dpmknbbktxr.

3. B ⁊:thf.g:d::m::ᵕſ m.x:ᵕll:ᵕ ¦nt:rpr̈t.t::r:

4. qᵕ̈ᵕ̈ıı ᵕın ᵕır ᵕ̈ᵕ̈muuırb ᵕnt ſ.cᵕrd ᵕ̈ᵕ̈tᵕſ m ᵕ̈ſtuır ᵕ̈ı lᵕġıus.

Item de litteriſ notarum. 1°. v. uocaleſ. a e ı o u. relinquuntur pro unaquaq: abequetori littera ut una quaq: alfabeti littera uocalem conſonante ſequente in loco uocaliſ deducitur & ſic ſcribitur notarum. & ita probatur.

5. Rnnpmknf dk̄ ſxmmk. B M F N.

6. Pbtfr npſtfr qxkff kncflkf ſbnctkf kcftxr npmſn txxm bdxfnkbd rfgnxm txxm. Fkbdxplxntbſtxbiſ kcxc kn cflp ſtkntfrrb. f hnfm npſtrxm cptkdkbnxm db npdkſ hpdkſ. Ftdkmkttf npbkſ df bktb npſtrb.

7. Omnff gfntff plbxdktf mbnkbxſ.

Aliter unuſ apex pro una A. ſic ſcribitur. Et due pro E. Et treſ pro I. Et quatuor pro O. Et ë pro u. Ita probatur.

8. ¦n n::m:ᵕn: d¦ ſ::mm:ᵕ

Et pro una A. x. Et due xx pro E. Et treſ xxx pro I. Et reliq. Ita probatur

9. xxxnnxxxxmxxxnxx dxxx ſxxxxxmmxxx.

10. Cxnnb mbgf þxbneðbn. hpæt þkſ mbgf bfpn. kc pfnf þæt hktnks fðnæðf.

11. Ælxxnfu ᵕ̈ fxxnrpt. ðujnæ cð·ᵕ̈ðxumxxn.

Quæ ſic legenda ſunt.

1. Nẏſ þiſ fneġen ſẏllic þinc (þing) to næðenne.

2. Omnium inimicorum ſuorum dominabitur.

3. Bethfage domuſ max illi interpretatur.

4. Quia in ea ruminabant ſacerdoteſ miſteria Legiſ.

5. In nomine dī ſummi. Amen.

6. Pater noſter qui eſ in celiſ, *&c.*

7. Omnes genteſ plaudite manibuſ.

8. In nomine dī ſummi.

9. In nomine dī ſummi.

10. Cunna mage þu apæðan hpæt þiſ mage beon. Ic pene þæt hit niſ eðnæðe.

11. *Qui hanc lineam explicare poterit, mihi Oedipus erit.*

III. fol. 13, b. *Sphæra Pythagoræ.* Lat.

IV. fol. 15. *Sphæra Apuleii, Lat. cum nominibus dierum Hebdomadæ Sax.*

V. fol. 16. *Appellationes honorificæ B. V. Mariæ Lat. man. recentiori. cum Oratione Librarii ad Deum.*

VI. fol. 17. Pſalterium Gallicum *D. Hieronymi cum interlineata verſione* Saxonica, *brevicula declaratione Sax. ſingulorum Pſalmorum, uſque ad Pſal.* 51.

Pſalmus xcviiii. (c.) Psalmvs David. Vox Aplorv̄ Ad Popvlvm.

ðnẏmað ðnihtne ealle eopðan ðaopiað ðnihtne Iubilate domino omniſ terra. ſeruite domino

on blipſe.
in letitia.

Ingað on ġepihðe hiſ on blipðnepſſe.
Introite in conſectu eiuſ. in exultatione.

piteð ſopþam þe ðnihten he iſ ġoð he popht-
Scitote quoniam dominuſ ipſe eſt deuſ. ipſe fe-

te uſ ⁊ na þe ſẏlfe uſ
cit noſ. et non ipſi noſ.

Folc hiſ ⁊ ſceap ſoſtopnoðeſ hiſ ingað
Populi eiuſ et oueſ paſcue eiuſ. introite

ġatu hiſ on andðetneſſe caſepntunaſ hiſ on
portaſ eiuſ in confeſſione atriae eiuſ in

ẏmenum andðettað
hymniſ confitemini.

hepiað naman hiſ ſopþam þe ſẏnſum iſ ðnih-
Laudate nomen eiuſ quoniam ſuauiſ eſt domi-

ten on ecneſſe milðheoptneſ hiſ ⁊ oð on
nuſ in æternum miſericordia eiuſ. et uſq; in

cẏnpene ⁊ cẏnpene ſoþfæſtneſ hiſ.
ġeneratione. et ġenerationem ueritaſ eiuſ.

VII. *Habetur Pſalmus extra numerum, ſive* 151. *Latinè tantum. cum Oratione ad Deum, in aliis etiam Pſalteriis invenienda.*

VIII. Incipivnt Cantici. *viz.* Aesaiae Prophae-

Digitized by Google

TAE. EZECHIAE REGIS IVDAE. ANNAE. MOYSIS. ABBACVC PROPHETAE. MOYSI AD FILIOS ISRAHEL. HYMNVS QVEM SCS̄ AMBROSIVS ET SCS̄ AVGVSTINVS INVICEM CONDIDER̄. TRIVM PVERORVM. CANTICVM ZACHARIAE PROPHETAE AD MATVTINAS. SCAE̅ MARIAE AD VESPERAM. SIMEONIS AD COMPLETORIVM. ORATIO DOMINICA SCD̄M MATHEVM. SYMBOLVM APL̄ORVM. HYMNVS AD MISSAM (*sc. Gloria in Excelsis*) FIDES CATHOLICA ATHANASII EPISCOPI ALEXANDRINI. *Omnia cum interlineari versione* Saxonica.

IX. *Oratio ad Deum pro Remissione peccatorum*, Lat.

X. *Litania cum precibus Lat. manu recentiori.*

XI. *Oratio ad B. V. Mariam Lat. manu antiquiori.*

XII. *Missa pro remissione peccatorum, Lat. manu recentiori.*

TIBERIVS. C. 6. *Cod. membr. in fol. min. paulo ante Conquisitam Angliam (& ut videtur, in usum nobilis cujusdam viri aut fœminæ) egregie scriptus; in quo habentur*

I. Fol. 1. *Tabulæ quædam ad Computum Ecclesiasticum spectantes. Ad fol. autem 5, b. habetur tabula quæ tres homines prandii causa ad mensam sedentes, cum ministris genua flectentibus repræsentat.*

II. fol. 6, b. *Imagines Vitæ & Mortis, quarum utraque rotulum tenet longum, litteris & numeris quæ ad sphæram pertinent* Apuleii *ad latera adscriptis, cum his versibus,*

COLLIGE PER NVMEROS QVICQVID CVPIS ESSE PROBANDVM.

IVNGE SIMVL NOMEN FERIAM LVNAMQVE DIEI.

COLLECTAMQVE VNA SVMMAM TRIGENOS.

QVODQVE SVPERFVERIT ROTVLVS DISCERNAT VTERQVE.

QVOS RETINET VITAE NEC NON ET MORTIS IMAGO.

SI SVPERA FVERIT VIVET MORIETVR ET INFRA.

III. fol. 7. *Horologium solare, cum dextra quæ ad inveniendum Pascha indigitat. Tabulæ antiquæ quibus delineantur Historiæ Biblicæ.*

IV. fol. 7, b. Historia *Creationis, Davidis, & Christi Jesu Salvatoris, Descensus Spiritus Sancti, & pugna Michaelis cum Dracone.*

V. fol. 16, b. *Descriptiones & delineatt. Instrumentorum Musicorum, &c.*

VI. fol. 19. ORIGO PROPHETIAE DAVID REGIS PSALMORVM NVMERO CL. *Lat.*

Incip. Dauid filiuſ Ieſſe.

VII. fol. 20. INCIPIT EXPOSITIO PSALTERII. VEL LITERARV̄ QVAE PVER SR̄ CAPITA COGNOSCIT̄.

Incipit Pſalterium dicitur pſallentium.

VIII. fol 21. INCIPIT INTERPRETATIO ALLELVIA, *cum interpretatione* t̄ GLORIA. *apud Hebræos.*

IX. fol. 21, b. ORATIO CVIVSDAM HOMINIS DEI. *Lat. cum aliis pro remissione peccatorum.*

X. fol. 22, b. De virtutibus Pſalmi BEATI INMACVLATI IN VIA QVI AMBVLAVERIS.

XI. fol. 23. INCIPIT ORDO CONFESSIONIS SACERDOTVM ET OMNIVM CLERICORVM SECVNDVM HIERONIMVM TRACTATOREM. QVALITER CONFITERI DEBEAT XPIANVS PECCATA SVA.

XII. fol. 27. SENTENTIA LEONIS PAPAE. *de Pœnitentia.*

XIII. fol. 27, b. *Utilitates ex Psalmis decantandis.*

XIV. fol. 28. *Homilia* DE SEPTIFORMI SPV̄. *Sax.*

Spſ̄ ſcſ̄ pro ſeptenaria operatione, &c.

Incip. Iſaiaſ ſe pitega appat on hiſ pitegunge be þan Halgan Gaſte. *Vide supra, pag.* 216.

XV. fol. 30. ORATIO ANTE PSALMOS.

XVI. *Ibid.* ÐIS GEBED BAEDA SANG ÆT ÐAM SALTERE *Lat.*

XVII. fol 31. INCIPIT LIBER PSALMORVM SC̄DM TRADITIONE̅ SCI̅ HIERONIMI PRS̄BI. h. e.

Psalterium ejusdem Gallicum, *cum versione interlineari Saxonica, & orationibus Lat. singulis Psalmis præmissis. Desinit autem codex mutilatus Psalmo CXII, omnibus reliquis, cum Canticis Sacris, desideratis.*

Specimen Versionis Anglo-Saxonicæ.

XCVIIII. PSALMVS IN CONFESSIONE.

ꝺnýmaþ ealle eorþe þeoꝛaꝺ on blıſſe.
Iubilate dño omnis terra ſeruite domino in letitia.

Inꝛaꝺ on ꝛeſıhþe hiſ on blıþneſſe.
Introite in conſpectu eiuſ in exultatione.

ꝑıtaꝺ he ıſ ꝛoꝺ he ſoþhte
Scitote quoniam dominuſ ipſe eſt deuſ. ipſe fecit

uſ ⁊ na ſelꝛe ꝑe.
noſ et non ipſi noſ.

ꝛolc hiſ ⁊ ꝛceap ꝛoꝛtoþnoþeſ hiſ inꝛaþ on
Populuſ eiuſ et ouef paſcuæ eiuſ introite

ꝛatu hiſ on anꝺetneſſe. caſeptunaſ on ýmnum
portaſ eiuſ in confeſſione. atria eiuſ in ýmniſ

confitemini illi.

heþıaꝺ naman hiſ ꝛoþþon þýnſum ıſ
Laudate nomen eiuſ quoniam ſuauiſ eſt dominuſ

on ecneſſe mılꝺheoꝛtneſ hiſ ⁊ oꝺ
in æternum miſericordia eiuſ. et uſque in gene-

ꝛoþꝛæſtneſ hiſ.
ratione̅ & generatione̅ ueritaſ eiuſ.

IVLIVS. C. 6. *Codex chartaceus in fol. in quo continentur diversorum doctorum (& speciatim* Joannis Lelandi, *propria sua manu scriptæ,*) Collectiones de Britannia. *Inter alia vero, ab Anonymo scripta occurrunt*

I. Notulæ quædam Historicæ, cum nominibus Urbium & Villarum, quæ memorantur in Chronico Saxonico.

TIBERIVS. A. 7. *Cod. membr. in fol. min. in quo, inter alia plurima Latinè & Anglicè, habentur bina folia in Quarto manu antiqua Latinè scripta, & interlineari versione Saxonicâ insignita. Hæc folia sine dubio ad quendam integrum* Prosperi *librum, olim pertinebant; nam prima hujusce fragmenti pag. Epigrammatum vestigia adhuc videre est, cum hac Rubrica,* EXPLICIVNT EPIGRAMMATA PROSPERI. *Rubrica autem Versuum qui in hoc Fragmento occurrunt, hoc ordine sequuntur.*

1. VERSVS PROSPERI AD CONIVGEM SVAM.

2. ALII

Digitized by Google

2. ALII VERSVS.

3. DE INPOSSIBILITATE COGNOSCENDI SECRETA DÍ.

4. DE NON DESPERANDIS PECCATORIBVS.

5. DE TRANQVILITATE PACIS.

6. EPIGRAMATA.

7. DE BONO QVOD NEMO INVITVS AMITTAT. *Imperf.*

TIBERIVS. C. 3. *Cod. membr. in Quarto ampliori, in quo habentur* Bedæ *Presbyteri* de Hiſtoria Eccleſiaſtica gentis Anglorum *libri quinque emendate & pulchre litt. Saxon. antiquioribus ſcripti. In cujus optimæ notæ Codicis fol.* 5. *fol.* 64, *b. fol.* 116, *b. & fol.* 248, *b. Inſeruntur manu recentiori voces aliquot Latinæ, Saxonice (in uſum Tironum) reddita.*

CALIGVLA. A. 7. *Codex membr. in Octavo in quo continentur, ea quæ ſequuntur.*

I. fol. 1. *Octo Tabulæ depictæ & egregie auro illuminatæ, quibus repræſentantur.* 1. Adnuntiatio B. Mariæ. 2. Congreſſus B. V. Mariæ & Elizabethæ. 3. Nativitas D. N. I. Chriſti. 4. Apparitio Angelorum Paſtoribus facta. 5. Infanticidium per Herodis Milites. 6. Receptio pueri I. Chriſti à Symeone. 7. Adoratio ejus per tres Magos. 8. Baptizatio in fluvio Jordane per D. Joannem Baptiſtam. *Haſce Icones (quæ circa tempora R. Stephani videntur delineatæ) primitus cuidam Evangeliorum libro* Latinè *ſcripto præmiſſas, credibile eſt poſtea vero, cum D. Rob. Cottoni juſſu, hic liber denuo compingebatur, ob argumenti ſimilitudinem, huic lib. à compactore fuiſſe præfixas.*

II. fol. 2. *Harmonia Evangeliorum Francicè, capp.* 71. *contenta. Liber quondam (dicit Janeſius) Canuti Regis.*

Incip. INCIPIT QVATVOR EVANGELIV̄. MANEGA WARON the ſia iro mod geſpon thaт ſia bigunnun uuord Godeſ reckean thaт giruni thaт thi riceo Criſt undar mancunnea maritha gifrumida mid uuordun ende mid uuercun.

Expl. Hui gangaт giſo gornondia quaт hie iſt inc iamer hugiſebo ſorogono full ſia ſpracun im ſan angegin. Thia erloſ and uurdi te hui thu theſ ſo eſcoſ quathun ſia biſt thi fan Hieruſalē Iudeono folcaſ.

De hac Harmonia ſic dicit Dn. Hickeſius in Grammaticæ Franco-Theotiſcæ pag. 6. Extat quoque in Bibliotheca *Cottoniana, Caligula A.* 7. quaſi ex quatuor Evangeliis conſarcinatus Codex unus Harmonicus, poeticus & paraphraſticus, ------ quem, ſive Franco-Theotiſcus, ſive Anglo-Theotiſcus ſit, plurimi facio; tum quod cæteros omnes Franco-Theotiſcè ſcriptos, verborum copia & dictionis magnificentia antecellit, tum quod vetuſtate puriſſimi ſermonis proxime accedit ad ARGENTEVM CODICEM; cui ſoli, me judice, à veterum linguarum Septentrionalium ſtudioſis poſthabendus eſt, *&c.*

Nonnulla etiam ex hoc Cod. deſcripta & verſione ſua Latina donata, edidit D. Hickeſius, in Grammaticæ Franco-Theotiſcæ Cap. XXII. *&* Gram. Anglo-Sax. *&* Mœſo-Goth *pag.* 189. *Notet etiam Lector in fine hujus Codicis pauca deeſſe.*

III. fol. 171. *Exorciſmus (magna ex parte Rhythmicus) ad reddendos agros fertiliores, Saxonicè ante Conquæſtum ſcriptus.*

Incip. HER YS SEO BOT HV ÐV MEHT þine æcenaŋ betan ȝiſ hi nellaþ pel pexan oððe þæn hpilcunge deſe þingon ȝedon biþ on dŋ̇ oððe on Lỳblace. Genim þonne on niht æn hỳt baȝiȝe ſeopen tỳnſ on ſeopen healſa þæſ landeſ.

Expl. ſe God ſe þaſ ȝnundaſ ȝeporhte. ȝeunne uſ ȝnopende ȝiſe. Þ uſ copna ȝehpỳlc cume to nỳttе. Cpeð þon ui. Cnerciте. In nomine patriſ ſit benedicti. Amē. ⁊ patēr nr̄ þnira.

CLAVDIVS. A. 3. *Codex membr. in Quarto ex diverſis tractatibus ſimul compactis conſtans, in quo. Præcipui ſunt*

I. *Fragmentum ex quodam* Evangeliorum *libro avulſum, qui quondam pertinuit Eccleſiæ Chriſti Cantuariæ, in quo Fragmento habentur Saxonicè,*

1. *Privilegia eidem Eccleſiæ (rogante* Ælfrico Archiepiſcopo) *conceſſa ab* Æthelredo Rege, *A.D.* 1006. *Latinè & Saxonicè.*

2. *Litteræ Patentes Regis & Conf. ad* Stigandum Archiep. Cant. Haroldum Comitem, Wulfricum Abbatem, Oſweardum *& alios Proceres in* Cantia *miſſæ. In quibus confirmat poſſeſſionem Prædiorum in* Mepſeham *eidem Eccleſiæ. Saxon tantum.*

3. *Confirmatio donationis Terrarum in* Niþantune, *quas dedit eidem Eccleſiæ* Canutus Rex, *per* Ælfgyfam Eadwardi *Regis matrem, Saxonicè.*

4. *Teſtimonium* Æthelnothi Archiepiſcopi, *de terris in* Godmæneſham, *quas ipſe emit. & poſtea dum viveret eidem Eccleſiæ dedit, Saxonice.*

5. *Teſtimonium* Theoredi, *de terris in* Hoſlege *quas ipſe dedit eidem Eccleſiæ. Saxonicè.*

6. *Carta R.* Eadwardi *Conf. de terris in* Ceſcham, *confirmans inſuper eidem Eccleſiæ omnes terras quas antea contulerant Reges, Epiſcopi, Comites, Magnates,* &c. *Saxon. ſequuntur earundem terrarum nomina, ex quibus quædam eraſa.*

II. *Fragmentum libri cujuſdam* Pontificalis, *paulo ante Conquæſtum ſcripti, in quo extat* Ordo Conſecrationis *ſive* Coronationis Regis & Reginæ.

III. Ordo Conſecrationis *ſive* Coronationis Regis, *cum* Benedictione Reginæ *ab Epiſcopo, ſcriptus circa tempora R. Henrici primi.*

IV. INCIPIVNT SINODALIA DECRETA.

Incip. Quodam tempore contigit ut Regiſ Æþelredi edicto concrepante. Archipreſulumq; Ælfeahi & Fulfrani hortatu inſtigante. uniuerſi Anglorum optimateſ die ſcō Pentecoſten ad locum ab indigeniſ Eanham nominatum acciti ſunt conuenire. Collecto itaque ibidem Xpicolarum cetu uenerabilium quamplurimorum. de Catholice cultu religioniſ recuperando. deque etiam rei ſtatu publice reparando uel conſulendo plura & non pauca utpote diuinitus inſpirati. ratiocinando ſermocinabantur.

Expl. Haec itaq; legalia ſtatuta vel decreta. in nrō conuentu Sinodali a Rege. Æþelredo N. magnopere edicta. cuncti tunc temporiſ optimateſ ſe obſeruaturoſ fideliter ſpondebant. idcircoq; ego. Fulfrtanuſ N. gratia dñi diſponente Ebonacenſium Archiē puſ. eadem ad ſequentium memoriam. nec non et ad præſentium vel futurorum ſalutem litteriſ infixi. dñi uidelicet proximiq; dilectione compunctuſ.

V. BE FITENA GERÆDNESSAN.

Incip. Ðiſ ſỳndan ða Gepæneſſa ðe Engla þeodȝiſan

Digitized by Google

ȝiꝼan ȝecunan ⁊ ȝecꝑæban ⁊ ȝeonnlice læꞃban. ꝥ man ſcolde healban. ⁊ ꝥ iſ ꝥonne æꞃeſt ꝑæꝛa Biſcpa ꝼꞃum ꝓæb. ꝥ ꝓe ealle ꝼꞃam ſynnum ȝeonne ȝecynan ꝥæſ ꝥe ꝓe ꝺon maȝan.

Expl ⁊ milꞃiȝe man ꝼoꞃ Goꝺeſ eȝe. ⁊ liꝺiȝe man ȝeonne. ⁊ beonȝe be ꝺæle ꝥam ꝥe ꝥæſ ꝥeaꞃꝼ ſẏ. ꝼoꞃ ꝥam ealle ꝓe beꝺuꞃꝼan. ꝥ uſ une ꝺꞃihten oft ⁊ ȝelome. hiſ milꞃe ȝeunne. AMEN.

Notandum eſt, quod Decretis ſuperioribus Lat. præmiſſa eſt hæc Precatio Poetica per Proſopopœiam in nomine Libri, Saxonicè.

Ic eom Halȝunȝ-boc healꝺe hine Dnẏhten ꝓe me ꝼæȝene ꝺuſ ꝼꞃætepum beleȝꝺe. Ðuꝛeꝺ to ꝺance ꝺuſ het me ꝓẏncean. to loue anꝺ to ꝓunꝺe ꝓam ꝓe leoht ȝeſceop. ȝemẏnꝺi iſ he mihta ȝehẏlcne ꝥæſ ꝓe he onꝼolꝺan ȝeꝼnemian mæȝ. ⁊ him ȝeꝥancie ꝓeoꝺa ꝓalꝺenꝺ. ꝥæſ ꝓe he on ȝemẏnꝺe maꝺma manega ꝓẏle ȝemeaꝛcian meꝛoꝺe to laca. ⁊ he ꝛceal æcelean ealle ꝛinꝺan ꝥæſ ꝓe he onꝼolꝺan ꝼnemaþ to nẏhte.

VI. *Fragmentum alterius libri* Pontificalis, *manu pulchra & antiqua.*

VII. *Fragmentum aliud ejuſdem libri* Pontificalis, *cui in hac Cod. deſignavimus Num. II.*

VIII. *Fragmentum alterum illius* Pontificalis, *num. VI. inſigniti.*

IX. INCIP BENES IN SCORVM FESTIVITATIBVS PER ANNI CIRCVLVM. DICENTE [ꝺicenꝺæ] AB EPISCOPO.

CLAVDIVS. A. 8. *Codex partim Chartaceus, partim Membr. in Quarto, in quo (inter quamplurima alia Latina & Anglica) habentur*

I. fol. 74. *Termini terrarum in* Suꝺam, Hloꝺbꝛoc & Hꝛeoꝺbuꝛnan, *quas* Æthelredus *Rex conceſſit* Leofwino Ealdormanno. *Saxonicè, cum* Joan. Joſſelini *verſione interlineata Latina.*

II. fol. 75. Eadwardi *R. & Confeſſoris Confirmatio Fundationis Abbatiæ de* Coventre *per* Leofricum *Comitem &* Godgyvam, (*uxorem ſuam.*) Saxonicè, *cum* J. Joſſelini *verſione interlineari Latina.*

CLAVDIVS. C. 9. *Cod. membr. in fol. in quo (poſt Chron. Lat. ab orbe condito ad A. D.* 1171, & Gulielmi Malmesburienſis *libros* 5. de geſtis Regum Anglorum, &c.) *Habetur* Hiſtoria Abbatiæ S. Mariæ de Abbendone, *in Duos libros diſtincta: ſcripta eſt tempore Henrici II. Regis Angliæ, & multa præclara narrat de Fundatione & Indotatione Monaſterii; de Abbatibus & Officiariis, de Terris & Tenentibus ejuſdem, cum Chartis, Privilegiis, Bullis, Litteris, &c. ad illam Abbatiam pertinentibus. E quibus, haſce ſigillatim recenſendas cenſeo.*

1. fol. 130. *Litteræ Patentes* R. Eadwardi *Conf. de Libertatibus & Franchiſis huic Monaſterio per eum conceſſis Saxonicè & Latinè.*

2. *Ibid. Litteræ Patentes ejuſdem Regis de* Hundredo de Hornimere, *huic Monaſt. per eum conceſſ. Sax, & Lat.*

Metæ ſive Terrarum Termini *Saxonicè, ex diverſorum Benefactorum Cartis, in unum Corpus redactæ.*

1. fol. 194. Mete. xx. hidarum Abbendonie. quaſ Ceadwalla Rex Weſtſaxonum Dō et ſcē MARIE primitus dedit. et ſic diuiſit. (*Diviſio ſequitur Saxonicè, & pertinet ad folium hujuſce* MS. 102.)

2. *Ibid.* Mete de Offentuna Saxonicè (*quam terram* Æthelſtanus Senator (Ealdoꝛman) *eidem Monaſterio contulit, temp. Æthelſtani Regis. vid. fol.* MS. 107.)

3. fol. 194,b. He ſunt mete poſſeſſioniſ in Geinȝ Anglice diuiſe (*ſc. illius, quam Eadredus Rex huic monaſt. contulit. A.D.* 955. *vid.* MS. *foll.* 109, & 111.)

4. *Ibid.* Et he ſunt Mete de Goſige. (*quam eodem tempore idem Rex dedit. vid.* MS. *fol.* 109.)

5. *Ibid.* Et he ſunt Mete. xxx hidarum de Wrthe. (*de quibus, vid. Cartam Eadredi prædict.*)

6. *Ibid.* He ſunt Mete in Ermundeſlea. (viz. 5 *manſarum, quas Rex Eadwi eidem Monaſt. Teſtamento ſuo legavit. vid.* MS. *fol.* 110, *b.*)

7. fol. 195. Mete. LXXII. Caſſatorum de Bedewida; (*quas dedit Rex Eadgarus A.D.* 958. *v. fol.* MS. 115.)

8. *Ibid.* Mete. xx. Caſſatorum apud Draigtun, (*ab Eadgaro Rege conceſſorum A. D.* 960. *vide* MS. *fol.* 115, *b.*)

9. *Ibid.* Mete. L. Caſſatorum apud Hiſſeburna, (*quos dedit idem Rex A. D.* 961. *vid.* MS. *fol.* 116.)

10. *Ibid.* Et hec ſunt Mete. xv. Caſſatorum apud Eaſtune.

11. *Ibid.* Mete. III. Caſſat. ad Henneriꝺe, (*quos contulit R. Eadgarus. vid.* MS. *fol.* 116, *b.*)

12. *Ibid.* Mete. x. Caſſatorum ad Henneriꝺe, (*quos contulit R. Eadgarus. vid.* MS. *fol.* 117, *b.*)

13. fol. 195, b. Mete. L. Caſſatorum ad Mercham. (*quas conceſſit idem Rex, A. D.* 965. *v.* MS. *fol.* 118.)

14. *Ibid.* Mete. xxv. Caſſatorum apud Fiſhide. (*quas largitus eſt idem R. A. D.* 968. *v.* MS. *fol.* 119, *b.*)

15. *Ibid.* Mete. x. manſarum apud Hannige. (*quas dedit idem Rex, eodem anno. vide* MS. *fol.* 120.)

16. *Ibid.* Mete. xxx. Caſſatorum ad Cumenora. ſcō carē Regiſ Eadgari. (*ejuſdem anni. v.* MS. *f.* 119, *b.*)

17. *Ibid.* Mete. x. manſar ap Boxora. (*quas conceſſit idem Rex, eodem anno, miniſtro ſuo nomine Ælfwino; a quo, jus illarum ad hanc Eccleſiam pervenit. vide* MS. *fol.* 120, *b.*)

18. fol. 196. Mete. xxv. hid. ap Ciuelea. (*quas, ut videtur, conceſſit Eadredus Rex miniſtro ſuo Wulfrico nomine, A. D.* 951. *vide* MS. *fol.* 109.)

19. *Ibid.* Mete. xviii. manſarum apud Welꝛford. (*in qua villa, conceſſit Rex Eadwinus* 22 *manſ. miniſtro ſuo nomine Eadrico, A. D.* 956. *Indict.* 14. *vide* MS. *fol.* 112, *b.*)

20. *Ibid.* Mete. xxii. Caſſat. ap. Cutheſduna. (*in qua villa, conceſſit idem Rex Ælfhero Comiti* 20 *manſos. A. D.* 956. *Indict.* 14. *vide* MS. *fol.* 112.)

21. fol. 196,b. Hii ſunt limiteſ minorum. xx. hida. Abbenō ſcō Carē Eadwi Regē. (*A.D,* 955. *Indict.* 14. *vide* MS. *fol.* 110, *b.*)

22. *Ibid.* Termini de Ermundeſlea. v. manſarum. (*quas idem Rex Teſtamento firmavit huic Monaſt. vide* MS. *fol.* 110, *b.*)

23. *Ibid.* Termini de Hengeſteſige. Seouenwrꝺe. & Wihtham. (*quas eidem Eccleſiæ conceſſit idem Rex. vide* MS. *fol.* 110, *b.*)

24. fol. 197.

Digitized by Google

24. fol. 197. Nemuſ Heafochrig hiſ limitibuſ circumgiratur. (*quod eid. Mon. dedit idem Rex. A.D. 956. Indict.* 14.)

25. *Ibid.* Terra de Cenitun ita diſterminatur. (*quam Brihtelmo* (*poſtea Epiſcopo*) *dedit idem Rex, A. D. 956. Indict.* 14. *à quo, concedente Rege, illu accepit Monaſterium, pro eo commutans villam de Crydanbrigce. vid.* MS. *fol.* 112.)

26. *Ibid.* Termini de Hannige ita diſterminantur.

27. *Ibid.* Mete. xxii. manſionum de Weligford. (*quas idem Rex Eadwi conceſſit miniſtro ſuo Eadrico A. D. 956. Indict.* 14. *vid.* MS. *fol.* 112, *b.*)

28. *Ibid.* Mete Denceſwrðe. v. manſarum ſunt hæc. (*in qua, 2 Caſſatas conceſſit monaſt. Rex Eadgarus, vide.* MS. *fol.* 119, *b.*)

29. fol. 197, b. Iſtiſ t̄minibuſ t̄ra de Winecanfeld circumgiratur. (*quam religioſæ fœminæ nomine Sethride, conceſſit Eadmundus Rex. A.D.* 942. *vide* MS. *fol.* 114, *&* 126.)

30. *Ibid.* Mete. xv. manſarum apud Middeltun. (*quas Eadwi Rex conceſſit Alfwino miniſtro ſuo, A. D.* 956. *Indict.* 14. *vid.* MS. *fol.* 112, *b.*)

31. *Ibid.* Termini. x. manſarum apud Draitun.

32. *Ibid.* Termini. xxv. manſarum ap̄. Bennanham.

33. *Ibid.* Hi ſunt termini de Bochelande. (*ſc. de* x. *manſis, quas Rex Eadwi dedit miniſtro ſuo nomine Ælfeahah, A. D.* 957. *Indict.* 15. *vide* MS. *fol.* 113.)

34. *Ibid.* Termini. xv. manſarum ad Gareford.

35. *Ibid.* termini. x. manentium ad Fearnbeorgan. (*quas Monaſt. contulit Hardecnut Rex. A.D.* 1042. *& imperii ſui* 2. *vide* MS. *fol.* 128.)

36. fol. 198. Termini. vi. manſarum ad Linford.

37. *Ibid.* Limiteſ. xxv. caſſatorum ad Bægenweorðæ. (*quos Rex Eadwi conceſſit Ælfrico miniſtro ſuo, A. D.* 956. *Indict.* 14. *vide* MS. *fol.* 113.)

38. *Ibid.* Et he ſunt mete pratorum pertinentium illic.

39. Ðonne þiſ ſynð þa gemæro þæra mæðe æt Ennanbeorgum.

40. *Ibid.* Mete aliarum. v. manſarum ad Tademtun. (*quas cuidam miniſtro nomine Brihtric concedit Rex Eadwi, A. D.* 956. *Indict.* 14. *v.* MS. *fol.* 113, *b.*)

41. *Ibid.* Mete. x. caſſatorum ad Tademertun. (*quæ cum conſenſu ſapientum Archontumq; donavit Brithnodo miniſtro ſuo, R. Eadwi, A. D.* 956. *Indict.* 14. *vide* MS. *fol.* 113, *b.*)

42. fol. 198, b. Mete. 5. caſſatorum ad Tademertun. (*quos Beorhtnotho Principi concedit Rex Eadwi, A. D.* 956. *Indict.* 14. *vide* MS. *fol.* 114.)

43. *Ibid.* Termini. vii. manſarum apud Cernige.

44. *Ibid.* Mete. xv. manentium ad Lakinge. (*quos Æthelſuith Regina, dedet miniſtro ſuo Cuthwulfo, A. D.* 868. *Indict.* 1. *vide* MS. *fol.* 105.)

45. *Ibid.* De metiſ Scaringaford.

46. *Ibid.* De metiſ. v. manſ̄ ap̄ Appelford. (*quas Ælfredus Rex conceſſit cuidam nomine Deormodo. vide* MS. *fol.* 105, *b.*)

47. *Ibid.* Mete. x. caſſatorum apud Wittanham. (*quos Æthered Rex, venerabili Principi Æthelwolfo conceſſit, A. D.* 862. *vide* MS. *fol.* 105, *b.*)

48. *Ibid.* De metiſ. xv. manſ̄ ap̄ Cullanham. (*quas matronæ Regalis progeniei nomine Ælfhild, dedit Eadmundus Rex, A. D.* 940. *Indict.* 13.)

49. fol. 199. Mete. xx. Caſſatorum ad Weclesfeld.

50. *Ibid.* Mete Lecamſtede. x. manſ̄. (*quæ Rex dedit cuidam Eadrico, qui illas moriens Monaſterio reliquit. vid.* MS. *fol.* 131, *b. &* 128, *b.*)

51. *Ibid.* Termini pertinenteſ ad Hordwille.

52. *Ibid.* Termini, x. caſſatorum ad Spereſholte. (*quos dedit Eadgarus Rex Camerario ſuo Æthelſie, A. D.* 963. *deinde Abbatiæ per donationem Godrici Monachi. vid.* MS. *fol.* 132.

53. fol. 199, b. Mete ad Cynne. (*ſc.* xv. *Caſſatorum, quos Monaſt. dedit Æthelredus Rex - - - - vide* MS. *fol.* 124, *b.*)

54. *Ibid.* Mete ad Dumoltun. (*ſc.* xx. *manſarum, quas Ælfricus Archipræſul emit quinquaginta talentis A. D.* 1002. *Indict.* 15. *qui quidem Ælfricus illas Eccleſiæ Abbendonienſi, ubi Monachus extiterat, teſtamento ſupremo legavit. vide* MS. *fol.* 125.)

55. *Ibid.* Ðone ſiðe þiſ þa land-ġemæru æt Pidpellan.

56. *Ibid.* Mete ad Wudetun.

57. *Ibid.* Mete ad Cildatun. (*ſc.* v. *hidarum, quas Monaſt. R. Eadwardus Conf. conceſſit. A. D.* 1052. *at primitus Æthelredus Rex eandem portionem Beorhtwaldo Epō Wiltonienſi donaverat. vide* MS. *fol.* 130.)

58. fol. 200. Anð þiſ ſiniþ þære ſuðu-bene land-ġemæru æt ðæt Læġe þe þæn to hýnað.

59. *Ibid.* Duarum hidarum termini ap̄ Linford. (quos Monaſt. dedit. Cnut Rex, A. D. 1032. vide MS. fol. 127, b.)

60. *Ib.* Iſti ſunt t̄ mini. xiii. hidarum apud Kingeſtun.

61. *Ibid.* Termini. vii. hiō ad Kingeſtun. (*quas huic Eccleſ. dedit R. Eadwardus Martyr A. D.* 965. *vide* MS. *fol.* 121.)

62. *Ibid.* Item de hac eaō t̄ra in uetuſtiſſimiſ & pene conſumptiſ litteriſ. ita ſcriptum repperimuſ. (*ubi oſtenditur Oſgarum Abbatem* xx *hidas emiſſe ab Ælfeago Ealdormanno, in publicis comitiis apud Athelwarabyrig,* 100 *mancuſis auri. Saxonice. vide* MS. *fol.* 121, *b.*)

63. *Ibid.* Mete ad Mordunam.

64. *Ibid.* Mete duarum hidarum ap̄ Earnigcotan.

65. fol. 200, b. Mete terre iuxta flum̄ Cynete. viii. manſ̄.

66. *Ibid.* Mete ad Wilmanlechtun.

67. *Ibid.* Mete ad Mytun pertineñteſ. (*ſc.* iii. *manentium, quos dedit Monaſt. Cnut Rex, A. D.* 1034. *vide* MS. *fol.* 127.)

68. *Ibid.* Mete. iiii. hiō ap̄ Sandford tranſ Tamiſiam. (*quas Monaſt. dedit R. Eadwardus Confeſſor. A. D.* 1054. *vide* MS. *fol.* 130.)

69. *Ibid.* Mete ad Eatune pertineteſ.

Digitized by Google

NERO. A. XIV. *Cod. memb. in Octavo longe post ingressum Normannorum, Linguæ Normanno-Saxonicæ dialecto Boreali scriptus: in quo habentur.*

I. Pag. 1. *Liber* Simonis de Gandauo Episcopi Saresburiensis de vita solitaria, sororibus suis Anachoreticis, *ex Latino translatus, ut per hujusce Bibliothecæ exemplar Lat. quod inscr.* VITELLIVS E. 7. (*collatione facta*) *patet evidenter.*

Incip. Recte diligunt te. &c. ------- Louerd seið Godes spuse to hire deorepurðe spus. þeo þe riht luuieð þe. ⁊ beoð riht þeo. þet libbeð efter riple. And ge mine leoue sustren habbeð moni dai iremd on me efter riple.

Expl. Ase oft ase ge readeð out o þisse boc. greteð þe Lefdi mid one Aue Marie uor him ðet makede þeos riple. and for him þet hire prot and sponc her abuten. Inouh meðful ich am. þet bidde so lutel.

II. Pag. 240. On god Ureisun of ure Lefdi. (*i.e. Oratio bona ad B. V. Mariam*) metricè.

Incip. Cristes milde moder seynte Marie.
Mines liues leonie. mi leoue Lefdi.

Expl. Det funde ðesne song bi ðe mi looue Leafdi. Cristes milde moder seinte Marie. Amen.

III. Pag. 246. Dis is on pel spuðe God Ureisun of God almihti.

Incip. Iesu soð God. soð Godes sune. Iesu soð god. soð mon. ⁊ soð meidenes bern. Iesu min holi luue. mi sikere ipetnesse. Iesu min heorte. mine soule hele.

Expl. A Iesu hpuder schal ich fleon hpon þe deouel hunteð efter me bute to þine rode?

IV. Pag. 252. *Oratio ad B. V. Mariam.*

Incip. Spete Leafdi seinte Marie meiden ouer alle meidenes. ⁊ bere ðet blisfule bern.

Expl. Leafdi þurh þin erndinge tuðe me mine bone to þine eadi ume. Am̄.

V. Pag. 255. *Oratio ad Jesum Christum.*

Incip. Iesu Crist Godes sune. soð God. ⁊ soð mon. of þe eadie meiden iboren Maria.

Expl. ⁊ to luue hit bikumeð of hpuche half. so hit falleð. er me lest pene.

VI. Pag. 260. *Alia.*

Incip. Spete softe Iesu. iseli beoð ðet þe luuieð and þine siker ipetnesse.

Expl. Milzfule louerd haue merci of me ⁊ of alle Cristene men. Am̄.

VII. Pag. 261. *Symbolum Apostolum.*

Ich bileue on God feder almihti. schuppare of heouene ⁊ of eorðe. ⁊ on Iesu Crist his onlepi sune ure louerd. Det pas ikenned þr̄ ðe holi goste. iboren pas of ðe meidene Marie. ipined pas under Ponce Pilate. meiled pas o ðe rode. dead and iburied. he lihte into helle. ðe þridde dei he aros from deaðe to liue. ⁊ steih into heouene. per he sit o Godes rithond feder almihti. ponene he kumeð to demen ðe quike ⁊ ðe deade. I bileue on ðe holi Goste. and on holi Chirche. imenneste of Halupen. uorgiueneste of sunnen. ulechest up-arisse. eche lif efter deað. Amen.

VIII. Pag. 262. *Versus aliquot Lat. de morte.*

IX. *Ibid. Ejaculatio ad Christum Lat. ex S. Bernardo.*

CALIGVLA. A. IX. *Cod. membr. in Quarto in quo continetur,*

I. fol. 1. *Historia Britonum sive Wallorum, à Troja capta & Bruto, usque ad mortem Cadwalladri Britannorum regis, lingua* Normanno-Saxonica, (*in* Anglicam *tamen veterem vergente,*) *& quidem Poeticè scripta per* Lazamonem Sacerdotem di Ernlege super Sabrinam. *Opus suum, sicut in Præfatione testatur, excerpsit ex Libro Anglico quem composuit* Beda, (*forte intelligit Historiam Ecclesiasticam gentis Anglorum, Saxonicè versam ab Ælfredo Rege.*) *Ex libro Latino* Albini & Augustini Archiep. Cantuarienſis; *& ex libro quem composit Clericus quidam Gallicus nomine* Wate (*i. e.* Walterius,) *& ab eo Alienoræ Henrici II Regis uxori, oblato. De his autem omnibus, audi* Lazamonem (*sive* Layamonem) *nostrum, in Præfatione sic differentem.*

Incipit hystoria Brutonum.

Præf. An Preost wes on leoden: Lazamon wes ihoten. He wes Leouenaðes sone. liðe him beo Drihten. He wonede at Ernleze: at æðelen are chirechen uppen Seuarne staþe: Sel þar him puhte. On felt Radestone. þer he bock radde. Hit com him on mode: ⁊ on his Mern þonke. þet he wolde of Engle. ða æðelæn tellen. wat heo ihoten weoren: ⁊ wonen heo comen. þa Englene londe: ærest ahten. æfter þan flode: ðe from Drihtene com. þe al her aquelde. quic þat he funde. buten Noe ⁊ Sem. Iaphet ⁊ Cham. and heore four wiues. þe mid heom weren on arthen. Lazamon gon liðen. wide zond þas leode: ⁊ biwon þa æðela boc: þa he to bisne nom. He nom þa Englisca boc. þa makede Seint Beda. An oþer he nom on Latin: þe makede Seint Albin: ⁊ ðe feire Austin: þe fulluth broute hider in. Boc he nom þe þridde: leide þer amidden: þa makede a Frenchis Clerc: Wate wes ihoten: þe wel coupe writen: ⁊ he hoe zef þare æðelen Ælienor þe wæs Henries Quene: þes hezes Kinges Lazamon leide þeos boc. þa leaf wende. he heom leoflicþe biheolde. Liþe him beo Drihten: feperen benom mid fingren: ⁊ fiede on boc felle: and þa sopere word: settе togadere: ⁊ þa þre boc. þriunde to ane. Nu biddeð Lazamon. ælcne æðele mon: for þene ælmiten Godd: þet þeos boc rede: ⁊ leornia þeos runan: ⁊ he þeos soðfeste word: segge to sumne: for his fader saule: þa hine ford brouhte. ⁊ for his moder saule: þa hine to monne iber: ⁊ for his awene saule: þat hire þe selre beo. Amen.

Quis autem fuerit Walterius *ille qui à* Layamone *laudatur, conjectura tantum sequor.* Walterius *scil.* Mahap Oxonienſis Archidiaconus, *de quo sic scribit* Galfridus Monamethenſis *in Historiæ suæ Præfatione,* "Talia mihi & de talibus multociens cogitanti, ob-"tulit Walterus Oxinefordenſis Archidiaconus, vir "in Oratoria arte, atque in exoticis historiis eruditus; "quendam Britannici sermonis librum vetustissimum, "qui a Bruto primo Rege Britonum, usque ad Cad-"ualadrum filium Cadualonis, actus omnium continuè "& ex ordine perpulchris oratio:ibus proponebat. *Notandum quoque est, quod uterque Historicus* Lazamon *&* Galfridus *eodem modo historiam suam prosequantur; immo defloratorem* Galfridi, *cum plurimis interpolationibus videtur* Lazamon, *qui Historiam his verbis.*

Incip. Nu seið mid loft songe þe wes on leoden Preost: al swaþe boc speked: þe he to bisne nom. Da Grickes heoden Troye: mid tecne biwone. ⁊ þ lond iwest: ⁊ þa leoden of slawen.

Expl. And þas (leode) þat neuere geoðden mære: kinges neoren here. Da zet ne com þæs ilke dæi: beo heonne uorð alse hit mæi. Iwurðe, Godes wille. Amen.

II. fol. 192.

Digitized by Google

II. fol. 192. Ici commence la vie de ſeint Ioſaphaz. (*alia manu.*)

Incip. Ri uout a nul bien æntendre
Per eſſample poet mlt̄ aprendre.

III. fol. 213, b. Ici commce la uie de Sē t Dormanz.

Incip. La vertu deu ke tut iur ⁊ dure.
E tut iurz eſt certeine epure.

IV. fol. 226, b. *Chronicon breve a temporibus Saxonum, uſque ad initium regni R. Henrici III. Gallicè.*

V. fol. 230. *Poema* Normanno-Saxonicum *de contentione facta inter* Noctuam *&* Philomelam, *pro ſuaviſſimæ cantionis gloria; quam demum ſubmiſerunt arbitrio Magiſtri* Nicolai de Guldeford.

Incip. Ich pas in one ſumere dale.
In one ſnpe digele hale.
Iherde ich holde grete tale.
An hule and one nigtingale.
Đat plait paſ ſtif ⁊ ſtare ⁊ ſtrong.
Sum pile ſofte ⁊ lud among.
Anoþer agen oþer Sval.
⁊ let þat wole mod ut al.
⁊ eiþer ſeide of oþereſ cuſte.
Đat alere porſte þat hi puſte.
⁊ hure ⁊ hure of oþere ſonge.
Hi holde plaidung ſuþe ſtronge.

VI. fol. 243. *Poema aliud* Normanno-Saxon. *de Morte, de judicio, de pœnis inferni,* &c.

Incip. Non mai longe liues pene.
Ac ofte him lieð þe wrench.
Feir peder turneð ofte into reine.
An punderliche hit makeð hiſ blench.
Đarfore mon þu þe biſench:
Al ſchal falewi þi grene:
Weilawei niſ Kin ne Quene:
þ ne ſchal drinche of deaþeſ drench.
Mon er þu falle of pi bench.
Đine ſunne þu aquench.

VII. fol. 247. Ice com̄ce le petit Plet: (*i. è. parvum Placitum,*) *ſcil. poema* Gallicum *de malis juventutis & ſenectutis, per modum Dialogi, inter Juvenem & Senem.*

NERO. E. 1. *Cod. membr. in fol. grand.. cujus pars longe maxima ſcripta fuit circa A. D.* 1000. *In eo continentur plurimorum Sanctorum virorum & fœminarum Vitæ & Paſſiones, Latinè; de quibus* D. Smithi *Catalogum conſulas. In eo quoque inveniuntur quædam ad rem Saxonicam ſpectantia, ex aliis argumenti libris avulſa, & in hoc Codice, eorum conſervandorum gratia, D. Rob. Cottoni juſſu, compacta.*

I. *Fragmenta bina* Regiſtri *cujuſdam* Chartarum Wigornienſis Eccleſiæ, *juſſu D.* Wulſtani *Wigornienſis Epiſcopi, ut videtur, ſcripti; quæ foliis tantum quatuor conſtant. Cartas omnes in libro alio ejuſdem Eccleſiæ, nunc autem hujuſce Bibliothecæ, & in ea inſcripto* TIBERIVS A. 13. *inveni deſcriptas, & ab illis, collatione facta, quamplurimis in locis diſcrepantes. Cartæ enim quas exhibent Fragmenta, ut Lectiones taceam variantes, compendioſe videntur ex Autographis exſcriptæ, utpote in quibus non ſolum verba ſed & integræ quidem ſententiæ prætereuntur, quæ in libro iſto occurrunt. Eſt tamen hic illic, ubi Verba & Phraſes quarundam Chartarum iſtius libri, quæ in Fragmentorum Chartis non leguntur, ſuſpecta & ſuppoſititia mihi eſſe videntur. Quamobrem ut de utroque exemplari curioſus Lector libere judicet, ad Chartas Fragmentorum folium Codicis in quo ſingulæ ſcribuntur, diligenter adnotavimus.*

1. ÐIS SYNDON LAND-GEMÆRV TO WIDIANDVNE, *Saxonicè.* (*Vide Cod.* Cott. TIB. A. 13. fol. 113.)

2. *Placita in Provinciali & Synodali conciliabulo in* Cloſeſho, *de Monaſterio de* Weſtbyrig, A. D. 824. *Indict. 2. regnante Beornulfo Rege Merciorum.* (*Vid.* Cod. TIB. A. 13. fol. 47.)

3. *Donatio terrarum* æt Pearbyri & 60 man. æt Heanbyri *Eccleſiæ Wigorn. per* Offam *Merciorum Regem.* (*Vid. Cod.* TIB. A. 13. fol. 48.)

4. *Donatio* (*ſub forma Teſtamenti*) *terrarum* æt Pearbyri. & æt Stoke, *matri ſuæ* Ceolburgæ, *& poſt mortem ejus* Eccleſ. Wigorn. *per* Æthelricum *filium* Æthelmundi, *Regnante* Cenredo *Merciorum Rege.* (*Vide* Cod. TIB. A. 13. fol. 49.)

5. Donatio 3 Caſſatorum æt Huntenatun Æthelmundo *Principi, per* Ecgfridum *Regem.* (*Vid.* Cod. TIB. A. 13. fol. 52.)

6. *Donatio terrarum in* Heanbyrig & in Stupe. *Eccleſ. Wigorn. per* Ceolfridum *Abbatem.* (*imperf. in fragmento, ſed integra habetur in Cod.* TIB. A. 13. fol. 52, b.)

7. *Quorundam teſtium nomina, qui adfuerunt donationi plurimorum prædiorum* Eccleſiæ Wigorn. *per* Æthelſtanum Regem *A. D.* 930. *Regni* 6. *Indict.* 7. *Epact.* 3. *Concurrent.* 2. 7. *Id. Jun. Lun.* 21. *in civ. Lundonia.* (Integra exſtat Carta in Cod. TIB. A. 13. fol. 5.)

8. *Donatio* 20 *manentium* æt Brieodun *Eccleſ. Wig. per* Offam *Regem.* A. D 780. (*Vide* Cod. TIB. A. 13. fol. 6.)

9. ÆÐELREDES GERÆDNESSE ⁊ ÆÐELFLEDE ⁊ IÐ WERFRIÐ B̄. ſc. *Dimiſſio terrarum in Wigornia Æthelredo Aldermanno & Æthelflædæ Merciorum Dominis pro vita eorum &* Ælf̄ (*forte* Ælfpine) *poſt obitum illorum ad* Eccleſ. Wigorn. *revertendarum, per* Werfrithum *Epiſc. & Conventum* Wig. A. D. 904. *Indict.* 1. *partim Latine partim Saxonicè.* (*Vide* Cod. TIB. A. 13. fol. 6, b.)

10. *Donatio* 6 *Caſſatorum in* Bradanlæh, *per* Æthelbaldum *Merciorum Regem.* 4 *feria.* 8. *Kal. Decemb. die paſſ. S. Chriſogoni Mart.* (Vide Cod. TIB. A. 13. fol. 7, b.)

11. Judicium Conciliabuli in Celhhyð, *præſidentibus duobus* Archiepiſcopis Jamberhto & Higeberhto, *mediante quoque* Offan *Rege cum univerſis principibus ſuis, de hæreditate Hemelis &* Dude *in* Intanbeorgar & Bradanlæh. A. D. 789. *Indict.* 12. *& Regni Offæ* 31. (Vide Cod. TIB. A. 13. fol. 7, b.)

12. *Quæta clamatio* Wulfheardi *in Synodo de* Cloſeſho, *de iiſdem terris* æt Intebeorgar & æt Bradanlæhe. *A D.* 803. *Indict.* 11. (Vide Cod. TIB. A. 13. fol. 8, b.)

13. *Initium Donationis terrarum* æt Bræmergrafan *per* Ceolulfum Regem, *Saxonicè.* (*quæ integra habetur in Cod.* TIB. A. 13. fol. 9.)

14. *Nomina quorundam teſtium qui affuerunt apud* Tomeworthie, *dum* Bohtwulfus Rex Merciorum *reddidit* Heaberhto Ep. & Eccleſ. Wigorn. *terras illas* (*in* Waſſenburna) *quibus ille injuſtè eam ſpoliaverat. Anno* 840. *Indict.* 3. (Vide Cod. TIB. A. 13. fol. 12.)

15. *Privilegium conceſſum* Eanmundo *Abbati & Monaſterio de* Brieodun, *ut ſint liberati à* Færingmenn. A. D. 141. Indict. 4. *in die natalis* Dn̄. *in celebri vico* Tomweorthun. (Vide. Cod. TIB. A. 13. fol. 13.)

Digitized by Google

16. *Recuperatio terrarum in* Uptun *poſt obitum* Wullafi, *Epiſcopo & Eccleſ. Wigorn.* per Æthelredum *Ducem Merciorum*, A. D. 897. *Indict.* 15. (Vide Cod. TIB. A. 13. fol. 14.)

17. *Privilegia conceſſa Alhhuno Epiſc. & monaſterio de* Bloccanleah, *per* Burhredum *Merciorum Regem. A. D.* 955. *Indict.* 3. *in vico* Tomweorthin. (Vid. Cod. TIB. A. 13. fol. 14, b.)

18. *Donatio* 8. *manentium* æt Bæccæſtre Wilfrido *Epiſc. per* Æthelbaldum *Regem* Suth-Anglorum, *i. e. Merciorum.* (Vid. Cod. TIB. A. 3. fol. 15, b.)

19. *Donatio* 8. *manentium* æt Eoplangelabe *Monaſterio de* Breodun, *per* Offam *Merciorum Regem, poſt obitum* Riddæ *miniſtri ſui, & uxoris ejus* Buggæ, *& filiæ ejus* Heaburgæ. (Vide Cod. TIB. A. 13. fol. 15, b.)

20. *Initium Donationis* 30 *Caſſatorum in* Tpedington Milredo *Antiſtiti & Eccleſ.* B. Petri *in* Wigornia *per* Eanberhtum, Uhtredum & Aldredum Huicciorum *Regulos.* (*Exſtat autem eorundem Donatio integra in Cod.* TIB. A. 13. fol. 16.)

21. *Donatio* 33 *Caſſatorum* æt Scottanıð Eccleſ. Wigorn. per Offam *Merciorum Regem. Ut & 3 Caſſatorum in* Hellenlege. (*quorum Termini ſcripti ſunt Saxonicè*,) *per eundem R.* Offam. (*Donatt. iſtæ in duabus diſtinctis Cartis in Cod.* TIB. A. 13. fol. 107.)

22. *Dimiſſio* 2 *manſarum* on Hnuthỳrta Eanwulfo *Regis Miniſtro, & poſt diem ſuum* 3 heredibus, *quibus defunctis, ad* Stætforde *reſtituandæ fuerant*; *per* Werfrythum Hwicciorum Epum̄. A. D. 972. (Vide. Cod. TIB. A. 13. fol. 108.)

23. *Dimiſſio* 2 *manentium* æt Suðham *&* 2 *manent.* æt Muctune *Amico ſuo* Æthelſtano *quamdiu vixerit, binisque poſt ſe hæredibus poſſidendarum. A. D.* 965. (Vide Cod. TIB. A. 13. fol. 110.)

24. *Conceſſio* 6. *manent.* æt Stoce, Eadmæro *miniſt. ſuo, & poſt vitæ ſuæ terminum duobus Hæredibus, per* Oſwaldum *Præſulem.* A. D. 967. (Vide Cod. Cot. TIB. A. 13. fol. 110, b.)

25. *Largitio* 3 *Caſſatorum* æt Fægcleſỳrðe *Æthelſtano amico ſuo, & poſt ſe, Cleronomis duobus, per* Oſwaldum *Archipræſulem. A. D.* 981. (Vid. Cod. TIB. A. 13. fol. 111.)

26. *Conceſſio* 1 *manſæ* æt Cumtune Eadwio *miniſtro ſuo, & poſt metam proprii ævi, duobus tantum Cleronomis, per* Oſwaldum Archiepiſcopum. *A. D.* 981. (Vide Cod. TIB. A. 13. fol. 111, b.)

27. *Conceſſio* 1 *manſæ* (æt Cumtune) Filhelmo *artifici ſuo, & poſt ſe* 2 *hæredibus, per eundem* Oſwaldum. *A. D.* 982. (Vid. Cod. TAB. A. 13. fol. 112.)

29. *Conceſſio* 1 *menſæ* æt Cumtune Ealhferð *amico ſuo, quantum temporis vixerit, & poſt ſe duobus hæredibus, per eundem* Oſwaldum. *A. D.* 962. (Vid. Cod. TIB. A. 13. fol. 112, b.)

30. *Conceſſio terrarum* æt Ofne *ad Epiſcopalem ſedem* æt Depiej ſtope *trium hominum ſpatio dierum: quibus decurſis, ad* Wigornenſem *reſtituendæ eſſent eccleſiam, per* Æthelredum Regem. A. D. 1005. (*ea tamen Conditione*, ut ille qui præeſt Epiſcopatui prædictæ, (*ſc.* æt Depiej ſtope.) *in omnibus ſubditus ſit Wigornienſis Eccleſiæ paſtori.*

31. *Fragmentum Saxonicum de Benefactoribus* Eccleſiæ Wigornienſis, *quod in gratiam* RR. VV. Decani & Præbendariorum *ejuſdem, hoc in medium protuli.*

Cenulf Mercna cyng. gebecte ȝ gefreonde. ꝥ to Figenna ceartre lið. on tra healfe Sæfenne. xxx. hida.

ȝ Æðelred ȝ Æðelflæd. getrymedon ða burh. ȝ ða ſtope pelgegodedan. mid heopa ælmæſſan.

ȝ Norð-Heanbyrig. Wiglaf Cyning. gefreode ȝ becte. into Myntre.

ȝ Heortlanbyrig. Burhred Cyning.

ȝ Ælfgyðe-Cyncan Æðelrtan cyning. gebecte xx hida. into Figonaceaſtep.

ȝ Fudatun xx hida. Æðelbald cyning gebecte into myntre. ȝ Æðelnice betæhte.

ȝ Hamtun Offa Cyng. gebecte xvii hida. ȝ into Mynſtre. Gode to lofe geuðe.

ȝ Strætford. Brihtulf Cyng gebecte. ȝ on Godef eſt. Heabyrhte b̄. betæhte xx hida.

ȝ Tpedingtun xxx hida. Eanbyrht Cyning gebecte. ȝ betæhte Milrede b̄.

ȝ Bloccanlea. Burhred Cyning gebecte. ȝ betæhte. Alhrine b̄. l hida.

ȝ Speolefbyrig. Byrhtulf Cyng gebecte. xv hida ȝ on Godef eſt. Heabyrhte b̄. betæhte.

ȝ æt Fyntgtune. Offa Cyng gebecte. xlv hida. mid þam æt Fifcefbunnan. ȝ Milrede b̄. betæhte on Godef eſt.

Werſtbyrig ȝ Stoc. Æðelnic becpæð. into Figonaceaſtre. ȝ Offa Cyng hit gebecte. æneft Æðelmunde. Æðelnicef fæder.

ȝ eft Offa gebecte. into Figenaceaſtre. æghðer ge Ferſtbyrig. ge Stoc lx hida. ge Heanbyrig xx hida.

ȝ Tettanbyrig ȝ Beaganbyrig. Burhred Cyng gebecte. into Fegenaceaſtre. ꝥ is be Culne x hida. ȝ æt Pultune. viii. ȝ æt Bæfenðef lea v. ȝ æt Eſig v.

Æt Colefburnan viiii hida. Denebehte ð̄. alænde Balthune - - - - - *Deſunt reliqua.*

II. *Folia bina ex libro quodam* Poenitentiali *avulſa, in quo habentur Saxonicè*, Leges *ſive* Conſtitutiones Eadgari Regis, *quas, occaſione graviſſimæ Peſtis, per totum Regnum ſtatuit obſervandas.*

Incip. Hep is gefputelod on þirum gefcrifte. hu Eadgar Cyninc fæf fmeagende hræte to bote mihte æt ðæm fæfi-cpealme ðe his leodfcipe fpyðe ofehte ȝ panode pide gynd his anfeald.

Expl. Ðonne fynfþrifge Oflac Eorl ȝ Ealhere þe on his Ealdordome funað. ꝥ þis ſtande Gode to lofe. ȝ ufe ealra fapla to feanfe. ȝ eallum folce to frið. And fcrite man manega gefcrifta be þirum. ȝ fende ægþer ge to Ælfhere Ealdormen. ge to Æðelrine Ealdormen. ȝ hyge hyðen ꝥ þef næd cuð fy. ægþer ge eadigum. Ic beo eor fyðe hold Hlafford. þa hrile þe me lif gelæſt. ȝ eor eallum fyðe blibe eom. forþy þe ge fra georne ymbe frið fyndon.

Extant tum Latine tum Saxonicè in Cod. MS *C.C.C.C. qui inſcribitur* K. 2. *Vide ſupra, pag.* 109.

NERO. C. III. *Codex in fol. partim membr. partim Chart. in quo* (*præter* Nic. Uptoni *de Armis libros quatuor*; *Hiſtoriam Eccleſiaſticam Monachi* Roffenſis *ab an.* 185, *uſque ad an.* 1377. *cum* Cartis *quamplurimis*

Digitized by Google

plurimis Originalibus, *de quibus* D. Tho. Smithi *Catalogum conſulas,*) *habentur ad rem Saxonicam propius ſpectantia,*

I. *Nomina diverſorum locorum, quæ in Hiſtoriis Saxonicis occurrunt, collecta per* Joannem Joſſelinum, *cum notis ejuſdem.*

II. *Nota de ſex exemplaribus Annalium Saxonicorum, quibus uſus eſt* (*ut videtur*) Joannes Joſſelinus: *præmiſſis Titulis 7 librorum Latinorum & 1 Anglici, de vitiis & depoſitionibus diverſorum Sanctorum.*

GALBA. A. II. *Codex membranaceus & antiquus in Octavo, qui quondam fuit, ut dicitur, peculium S. Anſelmi, in quo continentur Sermones Latini numero 43. ex Auguſtino, Gregorio, &c. collecti. Poſt hæc occurrunt*

I. *Quædam de* Computo Eccleſiaſtico *Saxonicè.*

II. *Carmina quædam & Medicamenta* Normanno-Gallicè & Latine, *litteris Saxonicis.*

III. *Medicamenta contra varios* morbos. *Saxonicè.*

IV. *Alphabeta* Runica *diverſa, quæ cum aliis ex hujuſce Bibliothecæ Codd.* MSS. *deſcripta D. Hickeſio imprimenda dedi.*

GALBA. A. 14. *Codex membr. in Octavo, partim Latine, partim Saxonice ſcriptus; in quo ad rem noſtram, Saxonicam majoris momenti ſunt*

I. *Oratio militaris* Æthelſtani Regis, (*ſi fas ſit conjicere ex Cod.* MS. *qui inſcribitur* NERO. A. 2.) *ante initum prælium, Latinè & Saxonicè.*

Init. Saxon. Ela þu Dnihten. æla ðu ælmihtiga God. æla Cing ealna Cyninga. 7 Hlaford ealra ſaldendra on þæſ mihta ſunað ælc Sige. 7 ælc ſepin ſeorð to bnyt.

Fin. 7 þ̄ þin noma Dnihten ſý ſeeopþad on minum þiþepþinum. þu þe eart Dnihten Iſnaela God. *Notandum eſt, quod verſus finem hujuſce* MS. *invenire licet Maledictiones graviſſimas Latine ſcriptas, contra Regem inimicum. Sic autem incip.* Dn̄ſ dirpumpet negnum tuum. N. excutiet dn̄ſ pulvepem poteſtatiſ tuæ.

II. *Orationes aliquot, Rubricis Saxonicis inſignitæ,* viz.

1. Ðiſ gebed man ſceal ſingan æt Offnunga for hine ſylfne. 7 for hiſ bnoðon. 7 for hiſ gefpýſtepna. 7 for ealle þam þe he on Gebed næbenne biþ. and for eal Cnihten folc.

Incip. Suſcipiſca trinitaſ haſ oblationeſ quaſ tibi ego peccatrix offero pro me peccatrice.

2. Ðiſ gebed man ſceal ſingan for hine ſylfne æt Offninga.

3. Ðiſ Gebed man ſceal ſingan for hiſ ford-gefaþenne ſpeond.

III. *Interrogationes* Sacerdotis (*ut videtur*) *ad readmiſſionem* Pœnitentis *in eccleſiam, cum abſolutione, & concilio de jejuniis obſervandis, &c. imperf. Sax.*

Init. Gelýfeſt ðu on þone ælmihtig fæden 7 ſunu. and þam halgan Gaſt. Ic gelýfe.

IV. *Invocatio S. Trinitati, & 9 Ordinum Angelorum pro protectione. Saxonicè.*

Incip. In naman þæne halgan þnýneſſe þ̄ iſ fæden 7 ſunu and ſe halge Gaſt. God ælmihtig. þam ic eom anbetta ecne ælmihtigne God aþerendne and 7 apundiende to riban feore þam.

Expl. þ̄ hý me ſceððanne moran ne in þýſſe peopulde. ne æfteſ in ecneſſe.

V. *Oratio ad Chriſtum Jeſum, cum gratiarum actionibus Saxonicè.*

Incip. MIN DRIHTEN Hælend Cnihſt. Ic ðo þe þancaſ ealra þara goda. ane þara unaninedlicra ſnemſumneſſa þe þu me ſýnfullum ſealdeſt and lændeſt.

Expl. Ac ſýmble mine ford 7 min peonc ſý on þinre ſoðfæſtneſſe gehpýnfed. þu þe leofaſt and nixaſt á to foruldе. Am̄.

VI. *Ejaculationes ad I. Chriſtum in Crucem aſcendentem, crucifixum, in ſepulchro poſitum, deſcendentem ad inferos, ab Inferis adſcendentem, mundum judicaturum, Latinè & Saxonicè.*

Incip. Saxon. Dnih̄ Hælend Cnihſt. Ic gebidde ðe on Rede aſtigendne. Ic bidde þe þ̄ ſeo ſýlfe ford me alýſe fram Deofleſ ſlege.

VII. Oratio pro Remiſſione Peccatorum, Latinè & Saxonicè.

Incip. Saxon. Dnihten Hælend Cnihſt ſe fulbonfullefta middan-eardeſ Scippend. þeah þu ſý fulbneſ beonhtneſ efenece þinum fæden.

VIII. Oratio brevis pro Pœnitentia & Perſeverantia, Latinè & Saxonicè.

Incip. Saxon. God ælmihtig Hælend Cýning. ðu þe þine clænan handa for uſ on Rode gefetteſt.

IX. *Pro Sanitate conſervanda* Medicamenta *bina, Sax.*

Incip. To gehealdenne lichoman hælo mid Dnýhtneſ gýfe. þiſ iſ æþele læcedom. Genim Minſan and gnid on ſin.

X. Carmen *ſive* Exorciſmus *contra Pedum dolorem, Saxonicè.*

Incip. Fiſð Fot-cofe ſinge man þaſ feſſ æfteſt Scā Marina. dominuſ regnauit. &c.

XI. Gebed be Scē Ælfgýfe, *Latinè tantum.*

XII. *Virtutes quæ inſunt dentibus ſuperioris maxillæ, dextro pedi, lumbis* [bnoc.] *& felli Mellis ſive Taxi, cum Exorciſmis præparandis. Saxonicè.*

Incip. Ðaſ Cnæftaſ ſýndon be ðam deope. þe ſe on unum gedeode Bnoc hatað.

Expl. 7 mid fedre dnep in þæt birne Eagan. ðu meaht cuðlice oncnapan þone læce-cnæft.

GALBA. A. XIX. *Fragmentum membr. puſillum Poeticè litteris Normanno-Saxonicis circa temp. Henrici II. aut Ricardi I. conſcriptum. in quo continentur quædam ex Proverbiis & Apophthegmatis* Ælfredi *Regis ſapientiſſimi.*

I. fol. 1. *Incip.* At Sifforde ſeten. þeineſ manic. fele Biſcopeſ. fele Boc-lereð. Erleſ prude. Cnihteſ egleche. þer paſ Erl Alfrich. of þe Lage ſpuðe piſ. ec Alfrede Engle hirde. Engle derling. On Engelonde he paſ King. hem he gan laren. ſpo hi heren mihten. hu hi here lif. leden ſcolden. Alfred he paſ on Engelond. á King pel ſpiðe ſtrong. he paſ King and Clerc. pel he luuede Godeſperc. he paſ piſe on hiſ pord. and par on hiſ ſpeche. he paſ þe piſeſt man. þat paſ on Engelond on.

Ðuſ cpað Alured. Engle frofre. polde ge nu liden. and luſten gure Louerd. 7 he gu polde piſen. piſliche þinged.

Digitized by Google

OTHO. A. VIII. *Codex membr. in Quarto per diverſorum manus, ac diverſis temporibus ſcriptus, varios in ſe complectens Tractatus Latinos, qui ordine recenſentur in Catalogo D.* Tho. Smithi, *ad quem lectorem mitto. In eo quoque invenire licet quædam Saxonica, quorum Tituli ſequuntur.*

I. *Vita* S. Machuti Epiſcopi. Ventani *fabuloſis narrationibus miraculorum repleta in Sectiones* 80 *diſtincta, & ante Conquæſtum Angliæ ſcripta. Longe amplior in hoc Codice habetur, quam in Latino opere de vitis Sanctorum gentium Britannicarum* Joannis Anglici *vicarii de* Tinmuth; *& in exſcriptore ejus* Joañe Capgravio.

Incip. Vſ ȝebaſenaþ leoſeſtan ȝebnoþna miþ ealne ſtſencþe uſeſ moþeſ. þone ealþon ealna ȝeſceaſ-ta þ ıſ Cnıſt. ſe þe ſýmble ıſ pulþonlic on hıſ ȝecoſenum. ſe þe uſ æſ ſope pıſte anþ ſoſeſtih-taþe æſ þeſ mıþþan-ȝeaſ þ ȝeſeſt pæſe. —— & poſtea, ſıtoþlice cýþ ſe aſſeoſþa Bıſceop Bıluſ. þ ſe halȝoſta Bıſceop þe Machu pæſ acenneþ on Bſýtlanþe oſ æþelne mæȝþe. anþ on þon eþle þe ſent ıſ ȝecpeþen.

Expl. Ealle peoſolþ ȝemæno. on hıſ hanþa ſýnþon ſelan anþ pulþoſ anþ blıſſe. on him butan enþe þuſhpunaþ. þæm ıſ pýſþmýnt ȝ pulþoſ. on ealna peoſolþa peoſolþ. AMEN.

II. Oſatıo Gſeȝoſıı Papae. *Latinè litteris Saxonicis valde antiquis, cum interlineari verſione Saxonica.*

Incip. ꝺnıhten polꝺenꝺ ȝoꝺ ælmıhtıȝ þu æſt Dominatoſ dn̄s ds̄ omnipotens. qui es

þſıneſ an ſeꝺeſ on ſunu ȝ ſunu ın ſeꝺeſ tſınıtas una. pateſ ın ſılıo. et ſılius ın patſe

mıþ ðæm halȝan ȝaſt cum Spū Sc̄o.

Exſl. ıc eam unſýſþe ȝ unȝeſelıȝ mon Inꝺıȝnus ego sum et ınſelix homo

hſa ȝeſneolſaþ me oſ ꝺeaþeſ lıchoman þıſ-quis me lıbeſauıt ꝺe coſıpoſe moſtıs hu-

ſa ſýnna butan ȝeſe uſſeſ ꝺnıhtneſ hælen-ıus peccatı. nıſı ȝſatıa dn̄ı n̄ſı ıhū

ꝺeſ cſıſteſ. xpe̅.

III. Oſat̄. Beꝺ̄. Pſıꝺ̄. VERSIBVS HEXAMETRIS.

Super tres hujuſce Bedæ Presbyteri *Orationis verſus priores, interlineatim ſcripta ſunt verba quædam Saxonica, quæ ſunt quaſi continuatio Orationis* Gregorianæ, *nequaquam ad hanc* Bedæ *Orat. ſpectantia.*

OTHO. A. X. *Codex. membr. & antiquus in Quarto, in quo poſt* Fabii Quæſtoris Æthelwerdi *Chronicon, & Pauli* Warnefridi *Hiſtoriam Longobardorum, habentur Saxonicè*

I. *Leges quædam* Æthelredi *Regis, Wudeſtokiæ ſancitæ.*

Incip. Ðıſ ıſ ſıo ȝeſæꝺneſ þe Æþelſeꝺ Cýnıȝ anꝺ ealle hıſ ſıtan æt ſuꝺuſtoce ȝeſæꝺꝺan. An æſeſt þ ſe ealle to Goꝺe ælmıhtıȝan ȝeoſne ȝebuȝan. ȝ hıſ bebꝺu healꝺan. anꝺ unſıhtneſ ealle ȝeſſıcan.

Expl. An uton ænne Goꝺ luſıan anꝺ ſeoſꝺıan. anꝺ ænne Cſıſtenꝺom ealle healꝺe ȝ ælcne Hæþenꝺom mıꝺ ealle apeoſıpan. Vton ænne cýne Hlaſoſꝺ holꝺ-liche. . . . . deſunt reliqua.

OTHO. A. XII. *Cod. memb & antiquus in Quarto, in quo, poſt illud* Aſſerii Menevenſis *exemplar, quo uſus eſt Dn.* Matthæus Parker *Archiep. Cant. ſtatim ſequuntur Saxonicè*

I. *Exorciſmus contra Melancholiam.*

II. *Exorciſmus prolixior contra frigora & febres.*

III. *Fragmentum capite & calce mutilum, ſex foliis conſtans, quo Poetice & Stylo Cædmoniano celebratur virtus bellica* BEORHTNOTHI *Ealdormanni* OFFÆ *& aliorum Anglo-Saxonum, in prælio cum Danis.*

De hoc BEORHTNOTHO *ſive* BRIÐNOTHO *ſic dicit Hiſtoriæ Elienſis Eccleſiæ* MSS. DOMIT. A. 15. *& ejus Archetypon* TITVS. A. I. *ſicut & eadem Hiſt. impreſſa apud* QVINDECIM SCRIPTORES *Hiſtoriæ Anglicæ per Tho. Gale. in Capite cujus Rubrica eſt*

De venerabili duce Brithnoto qui dedit S. Etheldrede Spalwich. Trumpetone. Ratendune. & Hęsberi. Sehan. Fulborne. Terverisham. Impetone. Pampewrthe. Cracheſtone. Finberge. Tripelaue. Herdewich. & Sumereſham cum appendiciis ſuis.

De Bnıðnotho viro ſingulari & glorioſo ſuccedit memoranda relatio. Cujus vitam & geſta non parvis præconiis Angliæ commendatur hiſtorie, de quibus pauca qualicumque ſtilo cum venia lectoris excepimus. —— Itaque vir iſte nobiliſſimus Northanhymbrorum dux fortiſſimus fuit, qui ob mirabilem ſapientiam & corporis fortitudinem qua ſe ſuoſque viriliter protegebat, Anglica lingua Alderman, id eſt Senior vel Dux. MS. TIT. A. I. ab omnibus cognominabatur. Erat ſermone facundus, viribus robuſtus, corpore maximus, milicia & bellis contra hoſtes regni aſſiduus, & ultra modum ſine reſpectu & timore mortis animoſus. Præterea ſcam̄ eccleſiam & dei miniſtros ubique honorabat, & in eorum uſus totum patrimonium ſuum conferebat. ------ Vitam autem ſuam ad defendendam patriæ libertatem quam diu vivebat impendebat: totus in hoc deſiderio poſitus ut magis moreretur, quam inultam patriæ injuriam pateretur. Fiebat ſiquidem eo tempore frequens irruptio Danorum, Angliam, quam diverſis in locis navigio venientes, graviter devaſtabant. Brithnotho autem Duci omnes provinciarum Duces quaſi invincibili Patrono, pro magna ipſius probitate & fide, ſeſe fideliter alligabant, ut ejus præſidio contra inimicam gentem ſecurius ſe defenderent. Igitur, cum clam quodam tempore apud Medunam applicuiſſent: ipſe audito rumore cum armata manu eis occurrens, pene ſuper omnes Pontem aquam TIT. A. I. interemit. De quibus pauci vix evadentes, propriam patriam ad hæc narranda navigarunt. Poſt hanc autem Victoriam Brithnotho duce cum alacritate in Northanhumbriam reverſo: Dani nimium hoc audito triſtati, claſſem denuo reparant, Angliam properant & ad ulciſcendam ſuorum necem, quaſi iterum Anno & Guthmundo filio Stettani Ducibus ad Meldunam applicant. Qui portum nacti, ut audiunt Brithnothum iſta in ſuos perpetraſſe: ſtatim mandant ſe ad ulciſcendos eos adventaſſe, ipſumque inter ignavos habendum, ſi non audeat cum eis conferre manum. Quibus nuntiis Brithnothus in audaciam concitatus; priſtinos ſocios ad hoc negotium convocavit, & cum paucis bellatoribus ſpe victoriæ & nimia ductus animoſitate, iter ad bellum ſuſcepit. & præcavens & properans ne hoſtilis exercitus ſaltem unum paſſum pedis ſe abſente occuparet. ------- Deinde commendans ſe Orationibus fratrum, cum ſuis properavit ad bellum. Quo perveniens, nec ſuorum paucitate movetur, nec hoſtium multitudine terretur, & ſtatim eos adgreditur. Quorum ultimo die paucis ſuorum ſuperſtitibus, moriturum ſe intelligens, non ſegnior contra hoſtes dimicabat, ſed magna ſtrage illorum

Digitized by Google

lorum facta, pene in fugam eos converterat. Donec adverſarii paucitate ſociorum ſuorum ejus animati, facto cuneo conglobati, unanimiter in eum irruerunt, & caput pugnantis vix cum magno labore ſecuerunt, quod, inde fugientes, ſecum in patriam portaverunt. Abbas vero (*Elienſis Eccleſiæ*) audito belli eventu, cum quibuſdam monachis ad locum pugnæ profectus, corpus ipſius inventum ad hanc eccleſiam reportavit, & cum honore ſepelivit. In loco autem capitis maſſam cere rotundam appoſuit; quo ſigno diu poſtea in temporibus noſtris recognitus, inter alios honorifice eſt locatus. Fuit autem vir iſte pius & ſtrenuus diebus Edgari, Ædwardi Regis & Martyris & Æðelredi Regum Anglorum, & mortuus eſt anno ipſius Æðelredi. XIIII. ab incarnatione vero dnī, Anno nongenteſimo nonageſimo primo.

Sequuntur alia quædam ſcripta Latina, quorum Tituli in D. Smithi *Catalogo memorantur.*

Otho. A. 13. *Cōd. membr. in Quarto in quo præter Latina ſtripta plurima, de quibus* D. Tho. Smithum *conſulas; extat Collectio* Sermonum *ſive Homiliarum,* Normanno-Saxonicè, *circa tempora Henrici II. ſcripta. quorum*

I. Sermo in die natalis dñi.

Incip. Apparuit benignitaſ ⁊ humanitaſ, &c. ----- [Iwrn us was geſputeled þurh pitegie ⁊ erendrache. þat God polde man becume al for ure ſache.
Expl. Doð god for his luſe. cumeð bliðeliche to chirche. oþer ſeruiſe to herenne ſpa pile God þ ge moten. Quod nobiſ præſtare dignetur.

II. Sermo in Epiphania Domini.

Incip. Cum natuſ eſſet Ihc in Beethleem Iude, &c. ------ [God almihti þe his fader ⁊ ſune ⁊ holi goſt. on þreo piſe to dai his michele mihte ſpetelede.
Expl. þ ge ip he ep chnape his þneomneſſe. ⁊ mihtte ⁊ ſtrengþe pel to bonne. ſpa ge Criſt uſ alle. Amn.

III. Sermo in die Palmarum.

Incip. Cum appropinquaret Ihc Ieroſolime, &c. ----- [Upe Dninge nehlechenðe his paſſiun. iſohte þneo ſtebeſ þiber parð. ⁊ þ paſ þe feorðe.
Expl. þ he lebe ey on bomes bæi into hepeneriche þe o ſchal ileſte. Quæ nob p ſtet qui ſeclā per omnia regnat.

IV. Desideratur Rubrica.

Incip. Eleuatuſ eſt Sol in celum, &c. ----- [Abacuc þe prophē pitegebe of þe hechneſſe of þiſſe beige michel. er he icume pere.
Expl. Ac al hit paſ to bai iturnð to bliſſe. þurh his upſtigunge. for þiber he hapeð ilaðeð uſ ealle to aſtige. ſpa pille God þ pe mote.

V. Sermo de Scō Iacobo Apoſtolo.

Incip. Euntes ibant ⁊ flebant, &c ------ [Ðe holi pitege Dō þe paſ King of Ierlm meni hunðreð pintre er þam ure Drihte mon bicome.
Expl. Criſt gife uſ mihte ⁊ ſtrenðe þeſ foperkinne teres to ſchebenne. ⁊ þer mibe hepeneriche bigeten. Quoð nob præſtet deuſ.

VI. Sermo de Domica. (*die.*)

Incip. Reuerenda eſt nob hæc dies quæ dr dñica, &c. ------ [Muchel þe oþgie to purðienne þiſne ðei þ is Sunne ichipeð. for hit is Godes oþgie ðei.
Expl. þiber mote pe cume þar if pane of alle ifel. ⁊ fille of iche gode.

VII. Sermo de Martiribuſ.

Incip. Qui uult uenire poſt me, &c ------ [Þo is þe men þe po is. ⁊ me him mot bihat. ⁊ mai ⁊ pile hit him ileſte.
Expl. ⁊ þonne mei he God filie. and efter him ipende to heoþeneriche. and ſpa pile almihti God þ þe mote.

VIII. Sermo beate Marie Virginiſ.

Incip. Que eſt iſta quæ aſcendit, &c ------ [Þe hepenliche Cpen ure Lefþedi Seinte Marie hepeð fif feſte inne tpelf moneð.
Expl. þ ge mote ſpa him herſume inne þiſſe liþe þat ge habbe on domeſ dei þ lif þ ó ó ſeal ileſte. Quod nobiſ, *&c.*

IX. *Deſideratur Rubrica* (*ſermo agit de fide, ſpe & charitate.*)

Incip. Unicuiq; hominum, &c. ------ [Bifore alle þinġ. þreo þinġ beoð efric man helþuurþe. ⁊ æreſt bihopeð te habbe.
Expl. ⁊ piðholde þ pe mote eche riche habbe. ó ó buten ende. Qui uiuit, &c.

X. Sermo de Scā Maria Magð.

Incip. Mulierem fornicantem recipi, &c. ----- [Ure Drihte þe gef boðe þe olde laġe and þe nepe:
Expl. ⁊ cume to þere michele bliſſe þe he onpuneð. Qō nob præſtet dſ. Amen.

XI. Sermo de Apoſtoliſ.

Incip. Eſtote forteſ in bello, &c. ------ [Ðeoſ porð þe ic nu her forð teh. ſpec ure Drihte æt ſume time.
Expl. Mið þis pepne paþ Dō iſcriþ. þo þo he Goliam hiſ unpine ofercom. ſpa pile God, þat pe ure mohte. Qō nob prā re digneť.

XII. *Deſideratur Rubrica.*

Incip. Intrauit Ihc in quoddam caſtellum, &c. ----- [Lucaſ þe Godſpellere þe trehneðe þe holie Godſpel of þiſſe dei.
Expl. Marie hapeð icore þe pele. þe hyre nefre ne truceð. qm nob p ſtet te quo loquitur ihc xpc. Amn.

XIII. *Deſideratur Rubrica.*

Incip. Ego ſum paniſ uiuuſ, &c ------ [Vre Drihten ſpech on one ſtede on þan holie Godſpelle.
Expl. God almihti ġipe eop his lichame ſpa to dai under fo: þ ge þer þurh ipinne oper ſaple eche lif. Qō nob p ſtat, &c.

Caligvla. A. 15. *Codex membranaceus in Quarto in Gallia, ut videtur, magna ex parte ſcriptus. Continet plurima Latinè ſcripta,* viz. S. Hieronymi *Librum de Viris Illuſtribus, Vitam* Pauli *Monachi per eundem*; *Excerpta ex libris* Etymologiarum Iſidori Hiſpalenſis, De Notis ſententiarum vulgaribus, ---- Juridicis, ---- Militaribus, ---- Literarum, *&* de Notis Digitorum; *cum aliis ex* Cypriano, Caſſiodoro, Murino Alexandrino, Dionyſio Exiguo, Proterio, Paſchaſimo, Cyrillo, &c. *de Computo Eccleſiaſtico, Proprius autem ad rem noſtram accedunt*

I. fol. 116. *Tractatus de Computo Eccleſiaſtico, circa Normannicæ Victoriæ tempus, litteris Saxonicis ſcriptus; in quo*

II. fol. 119, b. & 120, a. *Cernitur* Inſcriptio Runica, *quam gratia* D. Georgii Hickeſii *haud ita pridem deſcripſi.*

III. fol. 121, b. *Conſideratio ætatum Lunæ* (*ſive* Lunares) *in ægris; Latine & Saxonicè.*

Digitized by Google

Incip. Lat. Lun. I. qui inciderit difficile euadet.
Incip. Sax. Se þe aƒealð eaɲƿoꝺlice he ætƿint.

Expl. Lat. Lun. xxx. Eger laborabit & surget.
Expl. Sax. Seoc he ƿynꝺ ⁊ apiƿꝺ.

IV. *Quot horis Luna lucet, per totum mensem Sax.*

Incip. On eaɲne nihta ealð Mona. ⁊ on xxix. ƿcinꝺ. IIII. ꝑnicena lengte.
Expl. On. xv. nihta ealð mona ƿcinaꝺ. XII. tiða.

V. fol. 123, b. *Pauca de Biſſexto Saxonicè.*

VI. fol. 125. *Sequuntur Exorciſmi aliquot* ꝼiꝺ Geðnif. —— ꝼiꝺ Poccaƿ. & ꝼiꝺ Gefpell.

VII. fol. 126. *De binis diebus, in quolibet menſe, infauſtis. Saxon.*

Incip. Sýnðon tpegen ðagaƿ on æghpylcum monðe. ƿƿa hpæt ƿƿa on þam ðagum ongýnꝺ ne puꝺ hit nefnæ geenðoð. On Ianuapiuƿ. þonne ƿe Mona biꝺ. III. nihta ealð. ⁊. IIII.
Expl. On Decembep. þonne he biþ. II. nihta ealð ⁊ XII.

VIII. *Ibid. De die fauſto cujuſlibet anni.*

Incip. Ælce geaɲe þu ƿcýle ꝑitan hpýlce ðæge man ƿcýle peoꝛꝺian.

IX. fol. 126, b. *Quomodo invenienda eſt Dies Paſchæ. Saxon.*

X. *Ibid. Nota de duobus diebus uniuſcujuſque Menſis, in quibus periculoſum eſt Potum ſumere, aut Phlebotomare.*

Incip. Ða ealðan Læceƿ gefettton on Leðon bocum.

XI. *Ibid. Nota de Menſe Martio. Sax.*

XII. *Ibid. In quali ætate Lunæ à Phlebotomia abſtinendum eſt. Saxon.*

XIII. fol. 127. *De tribus diebus in Anno, quibus nulla naſcitur Fœmina, &c. Sax.*

XIV. *Ibid. De inveniendo die Alleluia. Sax.*

XV. *Ibid. De inveniendo die Sancto. Sax.*

XVI. *Ibid. De inveniendo die Paſchatis. Sax.*

XVII. *De Concurrentibus. Sax.*

XVIII. *Ibid. De Epactis. Sax.* (*& paullo inferius,*)

XIX. *Ibid. De Septuageſima. Sax.*

XX. fol. 127, b. *De ætate Luuæ. Saxon.*

XXI. *Ibid. De Jejuniorum temporibus. Saxon.*

XXII. *Ibid. Somniorum Eventus juxta Ætates Lunæ.*

Incip. On anɲe nihta ealð Monan. ƿƿa hpæt ƿƿa þe mæteꝺ þ cýmꝺ to gefean. (*Vide ſupra, pag.* 88.)

XXIII. fol. 128. *Conſideratio ætatum Lunæ in Nativitatibus.*

Incip. Gif man biꝺ akenneð on anɲe nihte ealðne Monan. ƿe biꝺ lang lifeƿ ⁊ pelig. (*V. ſup. p.* 194.)

XXIV. fol. 128, b. *Tabula in qua notantur Annus Dom. Indict. Epact. &c. ab anno* 988. *uſque ad ann.* 1268. *In margine cernuntur Notulæ quædam Hiſtoricæ de Obitibus, &c. Regum & illuſtrium Anglorum, Lat. & Sax.*

XXV. fol. 139, b. *De ſex ætatibus ſeculi. Sax.*

XXVI. *Ibid. De ætate B. V. Mariæ. Sax.*

XXVII. *Ibid. De Adami Ætate & Prole. Saxon.*

XXVIII. fol. 136, b. *De ſcripto, quod è Cœlis adtulit Angelus, depoſuitque ſuper Altare S. Petri in Roma. Saxonicè.*

XXIX. fol. 136, b. Hep ongínꝺ Damaƿuƿ Papan ƿmeagung piꝺ Hieponime þone Bokepe. hpilcum timan on Sunnan ðagan. oþþe on oþpan ðagan man Mæƿƿian mote.

XXX. fol. 138. *De Computo Eccleſiaſtico. Saxonicè.*

Incip. Manegna manna cpýðung ip þ ƿeo Lenctenlice emnihт gebýnigе nihtlice on Octau Klðaƿ Apriliſ. þ ip. on ƿca Maria Mæƿƿe-ðæg. Ac ealle þa Eaptepnan ⁊ Egýptiƿcan þe ƿelopt cunnon on Gepim-cpæfte. tealðon þ ƿeo Lenctenlice Emnihт ip gepiplice on ðuoðecima Kl. Apriliſ. þ ip. on ƿce Beneðictef Mæƿƿe-ðæg. Eft ip beboðen on þam Regola ðe up gepiƿƿaꝺ be ðæne halgan Eaptep-tiðe.
Expl. Uerbi gra. ƿpilce ip ƿƿa cpeþe þý tpelftan geape on þam Cipcule þý mann het Decennoualem on Leðen. ⁊ on Englipc þaɲa nýgonteoꝺa geapa ymbinę. þu hæfft anne nihт ealðne Mona þæf ðegef ⁊ þæf geapef þu hæfft anne Epactum.

XXXI. fol. 140. *Fragmentum aliena manu ſcriptum, decem conſtans foliis, quod ſic*

DE ANNO

Incip. Ðæɲe Sunnan geap ip þ heo beýnne þone miclan Cipcul Zoðiacum.

Non ſolum de ANNO *tract. Auctor, verum etiam* DE MVNDO, DE EQVINOCTIIS. DE BISSEXTO. DE SALTV LVNE. DE DIVERSIS STELLIS. DE DVODECIM VENTIS. ET PLVVIA. *Quibus Rubricis, &c. inducor ut credam hunc tractatum eſſe fragmentum Opuſculi quod excerpſit* ÆLFRICVS *ex libro* BEDÆ *de Temporibus &* de Anno, *de quo, vid. ſupra, pag.* 160. *Titulum autem hujuſce Fragmenti ſic deſignavit quidam Neotericus,* Æthelardus de Compoto; *quem fortaſſe ſuperiori de* Compoto Eccleſ. *Tractatui rectius adſcribere potuerit.*

OTHO. A. 18. *Cod. memb. in Quarto, in quo plurima habentur Latine ſcripta; de quibus* D. Smithi *Catalogum conſulas; in eo tamen exſtat. Saxonicè.*

I. *Fragmentum* (*ſc. unum fol.*) *Homiliæ de* S. Laurentio, *quæ in integris exemplaribus ſic*

Incipit. On Decief ðæge þæf pælhpeopan Caſepef. (*Vide ſupra, pag.* 16.)

GALBA. E. II. *Cod. memb. in fol.* ſc. *Regiſtrum Chartarum Abbatiæ S. Benedicti* de Hulmo, *in quo habentur Saxonicè*

I. fol. 1. *Abbreviatio Chartæ* Canuti Regis, *qua donat Monaſterio villam* de Horninga.

II. fol. 1, b. *Abbreviatio Chartæ* R. Eadwardi *Confeſſoris, qua conceſſit & confirmavit prædicto Monaſterio eccleſias, villas, terras, libertates in Charta ſua Latina memoratas.*

CLAVD. B. 6. *Cod.* MS. *membr. in fol. tempore Ricardi I. Anglorum Regis ſcriptus: in quo continetur Hiſtoria*

Digitized by Google

Hiſtoria ſive Regiſtrum Magnum Cartarum Abbatiæ Abbendonienſis capite mutilum: cum Conſtitutionibus quæ admiſſionem Abbatum & gubernationem ejuſdem Cœnobii ſpectant. In hoc præclariſſimo Codice, plurimæ extant Cartæ donationum terrarum quarum ferè ſingularum Metæ *ſive* Termini *immediatè ſequuntur Saxonicè ſcriptæ,* (*litteris tamen* Normanno-Saxonicis,) *longe aliter ac in Regiſtro ſuperiori cujus nota* CLAVD. C. IX, *in quo,* Metæ *terrarum Saxon. quæ ad Cartas ſuas debebant adponi, in unum faſciculum collectæ ad calcem libri ſunt quærendæ.*

Ex Cartis quæ in hoc Cod. inveniuntur, eas ſolummodo hic infra deſcribo, quæ Metas *ſive* Terminos Terrarum *datarum, ſibi annexos habent.*

I. fol. 10, b. *Donatio* XII *Caſſatorum juxta flumen quod appellatur* Cirnea & Kalemundeſdene *Elpheo Principi, per* Beortulfum *Regem Merciorum, A. D.* 852. *Indict.* 5. *in villa Regali Eſtant.*

II. fol. 16. *Donatio* 5 *menſorum* in Æppelford Deor-Deormodo, *per* Ælfredum *Regem.*

III. fol. 16, b. *Donatio* X *manſarum* æt Seofonhæmtune *per* Eadwardum *Regem. A.D.* 1043. *Indict.* 11.

IV. fol. 17, b. *Donatio* III. *manentium* æt Horopelle, *Faſallo ſuo Tata* Æþehuniflo. per Eadwardum Regem, A. D. 903. in haamtum.

V. fol. 18. *Donatio* X *manſ.* æt Dumolton, &c. Cynatho Monaſticæ Converſationis Archimandrite (*b. e.* Abbati) per Æthelſtanum Regem.

VI. fol. 20, b. *Carta* Athelſtani Senatoris de Offentuna.

VII. fol. 21, b. *Donatio* XX *Caſſatorum* æt Ƿæcleffelo Ælfrico Miniſtro ſuo per Æthelſtanum Regem. A. D. 931. A. regni 7. Indict. 4. Epact. x. Concurrente 6. XII. kal. Jul. Luna 12.

VIII. fol. 22. *Donatio* 6. Caſſat. in Bulþeſpurþe, Wulfnotho miniſtro ſuo A. D. 931. An. Reg. 7. Indict. 4. Epact. nulla. Concur. 5. Idus 7. - - - - Luna 28. in villa Regali æt Ƿelope.

IX. fol. 22, b. *Donatio* X *manent.* in Fearnbeorgan Miniſtro ſuo Ælfeah, per Æthelſtanum Regem.

X. fol. 23, b. *Venditio* V. *manent.* in Cealhgræfan ⁊ Teobbanpýnþe. Miniſt. ſuo Ealdredo, per Æthelſtanum Regem. A. D. 926, Indict. 14.

XI. fol. 24. *Venditio* XV. *manſ.* æt Beorhtpalðingtune Religioſæ femine Eadulfæ, per Æthelſtanum R. A.D. 939. Indict. 12.

XII. fol. 25, b. *De Carta* Edmundi Regis de Culeham.

XIII. *Ibid. Venditio* XV *manſarum* æt Garanforda, Wulfrico Miniſtro ſuo per Eadmundum R. A.D. 940, Indict. - - - - -

XIV. fol. 26, b. *Donatio* XXX *manſarum* æt Ƿuealtham Miniſtro ſuo Ælfsige, per Eadmundum R. A. D. 904. Indict. 13.

XV. fol. 27. *Donatio* X *manſ.* æt Ærmunðeſlea villamque nomine æt Æppeltun Æthelſtano Comiti, per Eadmundum Regem.

XVI. fol. 28. *Conceſſio* X *manſ.* æt Leachamſteðe miniſtro ſuo Eadrico, per Eadmundum Regem. A. D. 943, Indict. 1.

XVII. fol. 29. *Conceſſio* VI *manſ.* æt Linforda, miniſtro ſuo Ælfheago, per Eadmundum R. A. D. 944. Indict. 2.

XVIII. fol. 29, b. *Conceſſio* C *manſ.* in Bleoburg Ælfrico Pontifici, per Eadmund. R. A. D. 944. Indict. 15.

XIX. fol. 30, b. *Conceſſio* XI *manſ.* æt Ƿinecanſelda. ⁊ æt Spinlea Religioſæ feminæ Æþþýþe, per Eadmundum Regem. A. D. 942. Indict. 15.

XX. fol. 31, b. *Venditio* VIII *manſ.* æt Brýningtune, Miniſtro ſuo Ordulfo, per Eadmundum R. A. D. 944. Indict. 2.

XXI. fol. 34. Mete xx hiðarum Abbenðonie. quaſ Ceaðwalla Rex Weſt-Saxonum Deo et Scē Marie primituſ ðeðit. et ſic ðiuiſit.

XXII. fol. 34, b. *Donatio terrarum* æt Stanmere cuidam Ƿulfrico, per Eadredum R. A.D. 948. Ind. 5.

XXIII. *Donatio* X *Caſſatorum* in Ƿittanham Æthelwulfo Principi, per Eadredum Regem.

XXIV. fol. 35, b. *Donatio* V *manſ.* æt Denceſpuþþe, cuidam militi vocitato nomine Wulfric, per Eadredum Regem. A. D. 947.

XXV. fol. 37. *Conceſſio* XX *manſ.* qō Anglice dr̄ tpentiȝ hiða, æt Ƿaſſingatune, Eadrico Comiti, per Eadredum Regem, A. D. 947. indict. 5.

XXVI. fol. 38. *Donatio* XXVIII *manſ.* æt Ƿeliȝforda cuidam fideli, nomine Wulfrico; per Eadredum Reg. A. D. 949. Indict. 7.

XXVIII. fol. 38, b. *Donatio* XXXIII *Caſſatorum* æt Æſcesburh, miniſtro ſuo Ælfſigo & conjugi Eadgifæ, per Eadredum Regem. A. D. 953.

XXIX. fol. 39. *Donatio* XXV. *manſ.* æt Cifanlea miniſtro ſuo Wulfrico, per Eadredum Regem. A. D. 951. Indict. 9.

XXX. fol. 40. *Donatio* V *Caſſat.* in Cuſanricge miniſtro ſuo Alfrico, per Eadredum Regem. A.D. 953.

XXXI. fol. 40, b. *Conceſſio* VIII *Caſſat.* æt Cumtune, miniſtro ſuo Ælfheho, per Eadredum R. A.D. 955.

XXXII. fol. 41. *Donatio* X *manſ.* æt Boxoran, miniſtro ſuo Wulfrico, per Eadredum R. A. D. 958. Indict. 1.

XXXIII. fol. 41; b. *Conceſſio* III *Caſſat.* in Beorcham, cuidam Ælfpine Vaſallo, per Eadredum R. A.D. 952.

XXXIV. fol. 42. *Donatio* III *manſ.* æt Ƿeonfelða, miniſtro ſuo ac militi Ælfgaro, per Eadredum Reg.

XXXV. fol. 44, b. *Donatio* XX *manſ.* Monaſterio Abbendonienſi, per Eadwigum Regem, A. D. 955. Indict. 14.

XXXVI. fol. 45, b. *Donatio* XX *Caſſat.* æt Hengeſteſiȝe. ⁊ æt Seofecanpýnþe. ⁊ æt Ƿihtham per Eadwigum Regem.

XXXVII. fol. 46. *Donatio nemoris* de Heafochrýcȝ Monaſt. de Abbendon, per Eadwigum Regem.

XXXVIII. fol. 47. *Conceſſio* X *manſ.* in Gainge, Monaſt. de Abbendon, per Eadwigum Regem, A. D. 956. Indict. 14.

XXXIX. *Ibid. Donatio* X *Caſſat.* Taðemertun, noðo Miniſtro, per Eadwigum R. A. D. 956. Indict. 14.

XL. fol. 49. *Donatio* V *Caſſat.* in Taðemertun, Brihtrico Miniſtro, per Eadwigum R. A.D. 956. Indict. 14. A. Regis. 1.

Digitized by Google

XLI. fol. 49, b. *Donatio* v *Manſ.* in Tabemercun Borhtnotho Principi, per Eadwigum R. A.D. 956. Indict. 14. in Palatio Regis in Ceoddre. 3 kal. Dec.

XLII. fol. 50. *Donatio* xx *manſ.* æt Cuþeneſbune, Ælfhero Comiti, per Eadwigum R. *A. D.* 956. Indict. 14. .

XLIII. fol. 51. *Donatio* xx *manſ.* in Hannige parenti ſuo optimo Ælrico, per Eadwigum R. *A. D.* 956. Indict. 14.

XLIV. fol. 52. *Donatio* xxii *manſ.* in Yelliford miniſtro ſuo Eadrico, per Eadwigum R. *A. D.* 956. Indict. 14.

XLV. fol. 52, b. *Donatio* xxv *manſ.* in Bennaham, miniſtro ſuo Ælfsigo, per Eadwigum R. *A D.* 956. Indict. 14. An. Regni primo.

XLVI. fol. 53. *Donatio* xv *manſ.* in Mibbeltune, Ælfwino familiariſſimo, per Eadwigum R. *A. D.* 956. Indict. 14. & an. imperii ejus 1.

XLVII. fol. 53, b. *Donatio* (*villæ de*) Ceningtun, Byrhtelmo Presbytero, per Eadwigum Regem.

XLVIII. fol. 54. *Commutatio terrarum inter* Byrhtelmum Epiſ. & Athelwoldum Abbendoniæ Abbatem.

XLIX. fol. 54, b. *Donatio* xxv *Caſſat.* æt Bæzenþeorþe, Miniſtro ſuo Ælfrico, per Eadwigum R. *A. D.* 956. Indict. 14.

L. fol. 55. *Donatio* xvi *Caſſat.* æt Þyrianforda, Caro ſuo Eadrico, per Eadwigum Regem. *A. D.* 956. Indict. 14.

LI. fol. 55, b. *Donatio* x *Manſar.* æt Yilmanlehtune, Ælfhero Comiti, per Eadwigum R. *A. D.* 956. Indict. 14.

LII. fol. 56, b. *Donatio* xvi *Caſſat.* æt Anningabune, Eadmundo Optimati ſuo, per Eadwigum R. *A. D.* 956. Indict. 14.

LIII. fol. 57. *Donatio* v *Caſſat.* æt Pearanþyrþe, Eadrico homini ſuo, per Eadwigum R. *A.D.* 956. Indict. 14.

LIV. *Donatio* xiii *Manſ.* æt Fiſhidum, Æthelnodo Miniſtro ſuo, per Eadwigum R. *A.D.* 956. Ind. 14.

LV. fol. 58. *Donatio* v *Caſſat.* æt Þeabanþyrþe, Eadrico homini ſuo, per Eadwigum R. *A. D.* 956. Indict. 14.

LVI. fol. 59. *Donatio* xx *Manſ.* (æt Hannige) Ælrico optimo Parenti, per Eadwigum R. *A. D.* 956. Indict. 14.

LVII. fol. 60. *Donatio* x *manſ.* æt Boclande, Ælfheaho valde fideli, per Eadwigum R. *A. D.* 957. Indict. 15.

LVIII. fol. 61. *Donatio* x *Manſ.* æt Draitune, Ædwoldo miniſtro ſuo, per Eadwigum R. (eodem an.)

LIX. fol. 61, b. *Donatio* ii *Caſſat.* æt Cern, Kenerico Propincernario ſuo, per Eadwigum Regem. *A. D.* 958. An. Imperii ejus, 4.

LX. fol. 62. *Donatio* v *Caſſat.* æt Dencheyrþe, Wlfrico miniſtro ſuo, per Eadwigum Regem. *A. D.* 958. Indict. 1.

LXI. fol. 63. *Reſtitutio terrarum* in Gæzing, in Goſie, & in Yeoyþe, monaſt. Abbendonienſi, per Eadgarum Regem, *A. D.* 958. Indict. 2.

LXII. fol. 65, b. *Donatio* l *Caſſat.* in Mercham, Monaſt. Abbendonienſi, per Eadgarum R. *A.D.* 965.

LXIII. fol. 65. Mete de Leia. (*memb. de Mercham.*)

LXIV. *Ibid. Donatio* xxx *Caſſat.* æt Cumenoran, monaſt. Abbendonienſi, per Eadgarum R. *A.D.* 968.

LXV. fol. 66, b. Mete de Eatun. (*memb. de Cumenora.*)

LXVI. *Ibid. Donatio* xx *Caſſat.* in Dræztun, monaſt. Abbendonienſi, per Eadgarum R. *A. D.* 960.

LXVII. fol. 67, b. *Donatio* xx *Caſſat.* æt Hanize, monaſt. Abbendonienſi, per Eadgarum R. *A.D* 968.

LXVIII. fol. 68. *Donatio* x *Caſſat.* æt Oran, monaſt. Abbendonienſi, per Eadgarum R. *A. D.* 968.

LXIX. fol. 96, b. *Donatio* x *Manſ.* æt Spereſholte, & 1 manſ. cum xii agrorum quantitate in Baðalacinz, &c. Camerario ſuo Æþelſie, per Eadzarum Regem, *A. D.* 963.

LXX. fol. 70. *Donatio* x *Manſ.* æt Eaſtune, fideli ſuo Ælfþryð, per Eadgarum Regem. *A. D.* 964, & Imper. 5.

LXXI. fol. 72. *Donatio* x *Caſſat.* æt Hlincgelade, Matronæ ingenuæ Ælfgifu, per Eadgarum Regem. *A. D.* 966.

LXXII. fol. 73. *Donatio* iii *Caſſat.* in Hamtede, Eadrico Miniſtro ſuo, per Eadgarum R. *A.D.* 961.

LXXIII. fol. 74. *Donatio* v *Caſſat.* æt Hocanebiſce, Miniſtro ſuo Wlfnotho, per Eadgarum Regem. *A. D.* 963.

LXXIV. fol. 75. *Donatio* xx. *Manſ.* æt Mortune, Miniſtro ſuo Eadwino, per Eadgarum R. *A.D.* 962.

LXXV. fol. 75, b. *Donatio* xl *Iugerum* in Dubingtun, Miniſtro ſuo Eanulfo. per Eadgarum Regem. *A.D.* 958. Indict. 1.

LXXVI. fol. 76, *Donatio* x *Manſ.* in Boxoran, Ælfwino Miniſtro ſuo, per Eadgarum R. *A. D.* 968.

LXXVII. fol. 77. *Donatio* lxxii *Caſſat.* in Bebepinban, monaſt. Abbendonienſi, per Eadgarum Regem. *A. D.* 968.

LXXVIII. fol. 77, b. *Donatio* l *Caſſat.* in Hyſſeburna, monaſt. Abbendonienſi, per Eadgarum R. *A. D.* 961.

LXXIX. fol. 79, b. *Donatio* xxv *Caſſat.* æt Fiſhiban, monaſt. Abbendonienſi, per Eadgarum Regem. *A. D.* 968.

LXXX. fol. 80. *Donatio* iiii *Caſſat.* æt Eaſthealle, monaſt. Abbendonienſi, per Eadgarum R. *A D.* 963.

LXXXI. fol. 80, b. *Donatio* iii *Caſſat.* æt Henneriþe, monaſt. Abbendonienſi, per Eadgarum Regem. *A. D.* 962.

LXXXII. fol. 81. *Donatio* x *Manſ.* in Hennerið, monaſt. Abbendonienſi, per Eadgarum Regem. *A. D.* 964.

LXXXIII. fol. 81, b. *Donatio* xx *Caſſat.* in Burhbece, monaſt. Abbendonienſi, per Eadgarum Regem. *A. D.* 961.

LXXXIV. fol. 82, b. *Donatio* xxiiii *Caſſat.* in Yaſingatune, Athelwoldo Præſuli, per Eadgarum Regem. *A. D.* 963.

LXXXV.

Digitized by Google

LXXXV. fol. 83. *Donatio* XXII *Caſſat.* in Rimecunba, monaſt. Abbendonienſi, per Eadgarum Regem, *A. D.* 961.

LXXXVI. fol. 85, b. *Donatio* VII *Caſſat.* in Cingeſtune, monaſt. Abbendonienſi, per Eadwardum R. *A. D.* 965.

LXXXVII. fol. 86, b. *Donatio* XIII *Manſ.* æt Cingeſtune, Miniſtro ſuo Ælfstano, per Eadwardum Regem, *A. D.* 956.

LXXXVIII. fol. 90, b. *Donatio* II *Manent.* in Earnigcote, monaſt. Abbendonienſi, per Athelredum Regem, *A. D.* 983.

LXXXIX. fol. 91. *Reſtitutio* XV *Caſſat.* æt Cyrne, monaſt. Abbendonienſi, per Æthelredum Regem, *A. D.* 999. Indict. 12.

XC. fol. 92. *Redditio* XX *Manſ.* æt Morbune, monaſt. Abbendonienſi, per Æthelred. R. *A. D.* 1008. In. 6.

XCI. fol. 93. *Donatio cujuſdam* Sylvæ particulæ, Leofrico miniſtro, per Æthelredum Regem, *A. D.* 962.

XCII. fol. 93. *Donatio* II *Manſ. & dimid.* æt Dumaltun, Wlfrico Miniſtro, per Æthelredum Regem, *A. D.* 995. Indict. 8. An. Regni 17.

XCIII. f. 95, b. *Donatio* II *Caſſat.* æt Oſanlea, Miniſtro ſuo Ælfheah, per Æthelredum Regem, *A. D.* 984.

XCIV. fol. 96. *Donatio* V *Manſ.* in Earbulfeſlea, Militi ſuo Athelwig, per Æthelredum R. *A. D.* 995. Indict. 14.

XCV. fol. 97. *Donatio* VIII *Manſ. juxta flumen* Cynete, Miniſtro ſuo Bryhtric, per Æthelred Regem, *A. D.* 984. Indict. 12.

XCVI. fol. 98. *Donatio* X *Caſſat.* æt Puttune, Miniſtro ſuo Leofwino, per Æthelredum Regem, *A. D.* 985. Indict. 13.

XCVII. fol. 98, b. *Donatio* II *Manſ.* in Bynſingtun hominibus ſuis Eadric, Eadwig, per Æthelredum Regem, *A. D.* 996. Indict. 9.

XCVIII. fol. 100. *Venditio* X *Manſ.* in Hæſeleia æt þan nyþeran tune, Miniſtro ſuo Godwino, per Æthelredum R. *A. D.* 1002. Indict. 14.

XCIX. fol. 101, b. *Venditio* XXIII *Manſ.* æt Dumaltune, Archipræſuli Ælfrico, per Æthelredum Regem. *A. D.* 1002. Indict. 15.

C. fol. 103. Teſtamentum Alfrici Archiepiſcopi. *quod cum Verſione antiqua Latina edidit D. Hickeſius in Diſſertationis ſuæ Epiſt. pag.* 62.

Sequitur etiam Latine, Hic notificatur quomodo Alfricuſ Archiepc̄ ſuarum verum teſtamentum in extremo condidit, *&c.*

CI fol. 103, b. *Venditio* VIII *manſ.* æt Pealtham, Præpoſito ſuo Ælfgaro, per Æthelredum R. in oppido regio Beorchore. *A. D.* 1007. Indict. 5.

CII. fol. 104, b. *Donatio* X *Caſſat.* in Hpittechureke, Miniſtro ſuo Leofrico, per Æthelredum R. *A. D.* 1012. Indict. 10.

CIII. fol. 105. *Donatio* V. *manſ.* in Cilbatun, Epiſcopo Beorhtwoldo, per Æthelredum R. *A. D.* 1015. Indict. 13.

CIV. fol. 107. *Donatio* III *Caſſat.* in Mytune Monaſt. Abbendonienſi, per Cnutum Regem, *A. D.* 1033. Indict. 1.

CV. fol. 107, b. *Donatio* II *Manent.* in Linfopd, Monaſteriolique S. Martini cum adjacente prædiolo in urbe Oxnaford, monaſt. Abbendonienſi, per Cnutum Regem, *A. D.* 1032. Indict. 15.

CVI. fol. 109, b. *Donatio* X *manſ.* æt Feornbergen, monaſt. Abbendonienſi, per Hardecnutum Regem, *A. D.* 1042. Indict. - - - - An. imper. 2. feria - - - Luna - - - in Regali villa quæ Suttun nuncupatur.

CVII. fol. 110, b. *Donatio* XIII. *manſ.* juxta flumen Cynete, Monaſt. Abbendon. per Eadwardum R. & Confeſſ. *A. D.* 1050.

CVIII. f. 111, b. *Donatio* V *Caſſat.* in Ulbatun, Monaſt. Abbendonienſi, per Eadwardum R. *A. D.* 1052.

CIX. fol. 114. *Certificatio de libertatibus & Franchiſis Monaſt. Abbendonienſi conceſſis, per* Eadwardum Regem, Saxonicè & Latinè.

CX. *Ibid. Certificatio de Hundredo de Hornemere, conceſſa Monaſt. de Abbendone per* Eadwardum Regem, Saxonicè, & Latine.

CXI. *Ibid. Donatio* IV *Caſſat.* æt Sandforda, Godwino Duci, per Eadwardum R. *A. D.* 1050.

CXII. fol. 115. *Donatio* IIII *Manſ.* æt Sandfordan, Monaſt. Abbendonienſi, per Eadwardum Regem, *A. D.* 1054.

OTHO. C. 13. *Cod. memb. in Quarto circa tempora Henrici III, lingua Anglica veteri conſcriptus, in quo continetur Hiſtoria Britonum ſive Wallorum, per Lawamonem Sacerdotem. Codex iſte, mea quidem Opinione, ſuperiori cujus nota* CALIGVLA. A. IX. *facile locum cedit, quod utriuſque Cod. Præfatione collata, nullo labore cognoſcat Lector.*

Incipit Prologuſ libri Brutoñ.

A Preſt was in lonbe. Laweman. was hote. he was Leucais ſone. Lef him beo briſte. he wonede at Ernleie wib þan gode cnihte. uppen Seuarne. Merie þer him þohte. faſte bi Radiſtone þer heo bokes radde. hit com him on mode. ⁊ on his þonke. þat he wolde. of Engelonb þe riſtneſſe telle. wat þe men hi hote weren. and wancne hi comen. þe Englene lonb æreſt afden. after þan flode. þat fram God com. þat al ere acwelde. cwic þat hit funde. bote Noe and Sem. Iaphet and Cam. and hire four wifes. þat mid ham þere weren. Loweman gan wende. ſo wide ſo waſ þat londe. And nom þe Engliſſe boc. þat makede Seint Bede. Anoþer he nom of Latin. þat makede Seint Albin. Boc he nom þan þridde. an leide þar amidde. þat makede Auſtin. þat Folloft brofte hider in. Laweman þes bokes bieolde. an þe leues tornde. he ham loueliche bi helde. fulſte God þe miþtie. Feþere he nom mid fingres. and wrot mid his honde. and þe ſoþe word ſette togedere. and þane hilke boc tock us to biſne. Nu biddeþ Laweman. echne gode mon. for þe miſtie Godes loue. þat þes boc redeþ. þat he þis ſoþfaſt word ſegge togadere. and bidde for þe ſaule. þat hine to manne ſtrende. and for his owene ſoule. þat hire þe bet bifalle. Amen.

Incip. lib. Nu ſeide mid loueſange. þat was þan londes preſt. as þe bokes ſpeke. þat he to biſne nom.

Ad calcem libri deſideratur folium unum.

OTHO. C. 16. *Cod. Chartaceus in Quarto, in quo, præter Chronicon breve de rebus Anglicis ab A. D.* 1280, *uſque ad A. D.* 1300. *& ab an.* 1536, *uſque ad an.* 1542. *& alia tum Anglica tum Latina ſcripta quo-*

Digitized by Google

rum Tituli in D. Thomæ Smithi Catalogo habentur; extat alius quidam Tractatulus hoc Titulo Insignitus.

Libertates Ecclesiæ S. Johannis de Beuerlik, cum Privilegiis Apostolicis, & Episcopalibus, quas Magister Alueredus Sacrista ejusdem Ecclesiæ, de Anglico in Latinum transtulit. In hoc tractatulo dantur Cartæ Saxonicæ RR. Adelstani, Eadwardi Confessoris, & Willelmi, quas fecerunt eidem Ecclesiæ, sed ab imperito Exscriptore mendose scriptæ.

OTHO. B. 9. *Cod. membr. & antiquus in fol. min. in Gallia, ut videtur, scriptus, in quo continentur Evangelia IV. Latinè, cum Præfationibus, Tabulis, &c. ad idgenus libros pertinentibus. Hunc Codicem Æthelstanus Rex dedit Ecclesiæ Dunelmensi, sicuti hoc ejus Testimonium ante Evang. D. Joannis Saxonicè scriptum, nobis fidem facit,*

I. In nomine ðñi nri Ihū Xpī. Ic Æþelystan Cyning selle þas boc into scō Cuðbehte. ⁊ bebeode on Godes noman. ⁊ on þæs halgan religes. þæt hio næfre nan monn of þisse stowe. mið nanum facne ne feaflace ne afunge ne nane þara geofona þe ic to þisse stowe gedoo. Gif þonne hwelc monn to þæm ðyfigtig beo. þæt he þisses hwæt breoce oððe wende. beo he scyldig wiþ God ⁊ wiþ menn. ⁊ bæl neomende lubaes hleoes Scamoðes, ⁊ on Domes dæge þæs egeslican cwides to gehefanne ⁊ to onfone. birceðite a me maledicti in ignem æternum et reliq.

II. *Ibid. Sequitur Nota Sax. de donis quæ (S. Cuthberto) contulit idem Rex Æthelstanus.*

III. *Ima in pagina Evangelium D. Matthæi præcedente, scripta sunt Saxonicè Nomina virorum quos pro salute animæ suæ, emancipavit Mældorthus.*

IV. *Fol. ult. Habetur Saxonicè, emancipatio 7 virorum per Ælfredum Magistrum* (Lapeop.)

V. *Ibid. Emancipatio Dunecani P. uxoris, liberorum, cum omni eorum prole, Eadulfo & Mældordo.*

VI. *Ibid. Emancipatio Earnanæ filiæ fratris sui, per Ethelredum.*

In hoc quoque Cod. MS. *pictæ cernuntur Imagines Evangelistarum, & ante Evang. D. Matthæi, Exstat Tabula in qua adumbratur S. Cuthbertus Corona & Gloria caput redimitus, sedens, dextra benedicens, & sinistra volumen tenens: ante quem Æthelstanus Rex Diademate cinctus flexo poplite, dextra librum † offert S. Cuthberto, sinistra sceptrum.* Cum hac Inscriptione superi..s posita

SCŌ CVDBERHTO EPIS
EATHELSTAN ANGLO
RVM PIISIMVS REX
HOC EVVANGELIVM OFFE
RT.

Prima pag. inter alia de S. Cuthberto, datur hæc Nota *prl. IVL. Ē dictus Eueninensicus pinxerit fieri in honore scī Cuðbrechti Episcopi.

† De libris, vasis, vestimentis, Terris, &c. Monast. Dunelmensi per Æthelstanum dono datis, v. Reginaldum Monachum Dunelmens. MS. Cotton. qui inscribitur CLAVD. D. 4. fol, 21. b.

* *Forte* Kal. Julii *scribi debet.*

OTHO. C. XV. *Cod. memb. in Quarto ex diversis constans tractatibus simul compactis, de quibus D. Tho. Smithi Cat. consulas. Inter hæc tamen Saxonicè extat*

I. fol. 106. *Fragmentum Homiliæ cujusdam de Jejunio & Eleemosyna, unico fol. contentum.*

VITELLIVS. C. 9. *Cod. Chart. in folio per diversorum neotericorum manus scriptus, in quo præter multa alia, habentur Saxonicè,*

I. fol. 204. *Fragmentum, ut dicitur,* Glossarii Anglo-Saxonici Bedæ, quod repertum fuit Oxoniæ, A.D. 1572. *Re autem vera, est pars potissima Glossarii Latino-Saxonici Ælfrici Præsulis.*

II. fol. 212. Expositio verborum difficiliorum in Cartis Saxonicis, & antiquis Angliæ legibus, in libro Monasterii de Valle Regia, in antiquo libro Monast. S. Augustini Cantuariæ, & in Historia Glastonienſis Cœnobii.

III. fol. 224. A Charter of King Henry the 3. commaunding the observation of the Ordinances made in the Mad Parliament holden at Oxforde in the 41 year of his reigne. a. d. 1256. Taken out of the Records of the Citie of Oxford, by Mr. Brian Twine, with a modern English Translation.

OTHO. E. 1. *Codex membr. in Quarto oblongiori, quondam peculium Thomæ Alleni, in quo continetur*

I. *Glossarium Latino-Saxonicum, ordine Alphabetico,*

Incip. oret mæcga þrecende þrifende
Anhelantium. Agonista. Agens.

þagiftan.
Auida.

Margine quoque scribuntur voces quamplurimæ cum Saxonicè tum Latinè glossatæ, Glossarium tamen, quod dolendum est, non continuatur ultra litteram P.

CLEOPATRA. A. III. *Codex membr. in Octavo quondam peculium Josephi Hollandi, in quo quidem continentur,*

I. fol. 1. *Glossarium Latino-Saxonicum, idem ferè cum superiori, mutato, haud raro, verborum ordine. Desinit quoque cum littera.* P.

Incip. eþgiendra. oretmæcga þrecede þrifende
Anhelantium. Agonista. Agens.

ðagiftan hampegað.
Auida. Aduehunt.

II. fol. 72. *Glossarium aliud Latino-Saxonicum, de Avibus,* DE TEXTRINALIBVS fol. 73, b. DE HOMINE ET PARTIBVS EIVS fol. 74. DE IGNE fol. 76. DE ALEA fol. 76, b. DE PLAVSTRIS ET PARTIBVS EIVS *Ibid.* DE LECTVLO fol. 77. DE LIGNIS fol. 77, b. DE HERBIS TERRÆ fol. 78, b. DE SVIBVS fol. 79. DE METALLIS fol. 79, b. DE FRVGIBVS *Ibid.* NOMINA SĒC ORD LITTERARVM fol. 80. DE DOMIBVS fol. 82. DE MENSA *Ibid. Hoc Glossarium (quod ab illo Ælfrici non adeo alienum est) una cum præcedenti, extractum videtur ex quodam Libro Latino, Saxonica interlineata versione insigni.*

III. fol. 88. *Glossarium Latino-Saxonicum, ex quodam libro de vitis Sanctorum, sive Hymnario, ut videtur, desumptum, cujus Rubricæ hoc ordine sequuntur,* 1 . . . . . 2. *fol.* 91, b. De Eliseo. 3 *Ibid.* De Danielo. 4 *Ibid.* De .III. puers. 5 *fol.* 92. De Iohanne. 6 *fol.* 92, b. De Paulo et Necpomacia. 7 *Ibid.* De Luca. 8 *Ibid.* De Clementi. 9. *Ibid.* De Silvestro. 10 *fol.* 93. De Martino. 11. *Ibid.* De Gregorio. 12 *Ibid.* De Basilio. 13 *Ibid.* De Antonio. 14 *fol.* 93, b. De Paulo. 15 *Ibid.* De Hilarion. 16 *Ibid.* De Iohanne. 17 *Ibid.* De Benedicto. 18 *fol.* 94. De Hilarione. 19 *fol.* 94, b. De Malcho. 20 *Ibid.* De Narciso. 21 *fol.* 95. De De Anastasio. 22 *fol.* 95, b. De Ebabillo. 23 *Ibid.* De Corma et Damiano. 24 *fol.* 96. De Cyriaci. 25 *fol.* 97. De Iuliano. 26 *fol.* 99, b. De Ammon. 27 *Ibid.*

Digitized by Google

27. *Ibid.* De Apollonia. 28 *fol.* 99. De ꝑcā Maria. 29 *Ibid.* De Cecilia. 30 *Ibid.* De Agatha. 31 *fol.* 99, b. De Lucia. 32 *Ibid.* De Iuſtina. 33 *fol.* 100. De Eugenia. 34 *fol.* 100, b. De Agne. 35 *Ibid.* De Tecla et Eulalie. 36 *Ibid.* De Scolaſtica ac Cpiꝛina. 37 *fol.* 101. De Conſtantine. 38 *Ibid.* De Euſtochie. 39 *fol.* 101, b. De Chione et Hieſene et Agape. 40 *Ibid.* De Ruſina et Secunda. 41 *fol.* 102. De Anatholia et Victoria. 42 *Ibid.* De Ioſep et Dauid et Samſon. 43 *fol.* 42, b. De ueſtimento uirginum. *fol.* 104, b. Finit Proſa. De Metro Incipit. 45 *fol.* 105, b. De Elia. 46 *Ibid* De Eliſeo. 47 *Ibid.* De Hieſemia. 48 *fol.* 106. De tribuſ Pueriſ. *& ſic deinceps de iiſdem ſanctis, qui ſupra memorantur.*

TITVS. A. 15. *Codex chartaceus in Quarto per Joannem Joſſelinum & Joannem Parkerum D. Matth. fil. (ut videtur) ſcriptus. In quo continetur,*

I. Prima pars Dictionarii Saxonico-Latini, nempe à littera A, ad litteram L incluſive. Collectum ex Gloſſariis, Legibus, & Verſionibus Evangeliorum, Regula S. Benedicti, Paſtorali S. Gregorii, Homil. Ælfrici; & aliis ſcriptis Saxonicis.

TITVS. A. 16. *Codex chartaceus in Quarto qui eſt ſuperioris Cod. pars altera, continens voces Saxonicas à littera* M. *ad litt.* Z. *incluſivè.*

DOMITIANVS. IX. *Cod. memb. in Octavo grandiori, plurima continens in ſe Latinè ſcripta, quorum Tituli habentur in D. Thomæ Smithi Catalogo; exſtant autem Saxonicè.*

I. *Folium ſive Fragmentum Annalium Anglorum, regnante Henrico I.*

Fragmentum aliud (unius quoque fol.) in quo, manu antiquiori, ſcribitur

II. *Capitulum* 9 & 10 *cujuſdam libri Canonum Eccleſiaſticorum.*

III. *Notæ* 2 *breves de S. Auguſtino Anglorum Apoſtolo, ex Beda, ut videtur, deſumptæ.*

IV. *Sequuntur Alphabeta Runica bina (haud ita pridem à me D. Hickeſii gratia deſcripta) cum explicatione Latina nominum veterum Runarum.*

VITELLIVS. A. 12. *Cod. memb. in Quarto in quo invenire licet plurima Latina ſcripta, quæ memorantur in D. Tho. Smithi Catalogo: ad noſtram vero rem propius accedunt*

I. fol. 62. *Alphabeta Runica tria, cum his verbis Runicis litteris* PAX VOBISCVM ET SALVS PAX. *Eadem Alphabeta occurrunt in libro veteri Exonienſis Eccleſiæ, ex quo ea deſcripſi haud ita pridem, in uſum D. Georgii Hickeſii.*

II. fol. 180, b. *Oratio Dominica Normanno-Saxonicè.*

VITELLIVS. E. v. *Codex Chartac. in fol. in quo multa continentur ex antiquis libris Collectanea, & inter alia,*

I. *Donatio* 3 *manſarum* æt Hanecanhamme miniſtro ſuo Eadmundo, per Eadredum Regem, A. D. 947. *Terminis Saxonicè deſcriptis.*

II. *Donatio* 1 Manſ. æt Monopỳnþige Miniſtro nob. Ælfrico, per Eadgarum Regem. A. D. 963. *cum Terminis Saxonice deſcriptis.*

III. *Donatio 6. manſ.* æt Spinforþ Burhelmo miniſtro, per Eadredum Regem. Term. Sax. deſcript.

IV. Extract. ex donat. Eadwardi R. de 3 villis Þelingtun, Boclanð, & Liðgeaſiþ, quas conceſſit Eccleſiæ Scireburnenſi. *Term. Sax. deſcript.*

VITELLIVS. D. 7. *Codex Chartac. in Quarto per Ioannem Ioſſelinum ſcriptus, in quo habentur Saxonicè.*

I. Præfatio Ælfrici Verſioni ſuæ libri Geneſcos præmiſſa.

II. Præfatio Ælfrici quam præpoſuit Grammaticæ ſuæ.

III. Modus purgandi Sacerdotes, Diaconos, Regulares ſive Irregulares de criminibus aliquibus reos.

Incip. Þiſ bec iſ þ ærieſt Þreoſt ne luſige þiſ manna.

Tranſcripſit ex libro (tunc Wigornienſis Eccleſiæ, nunc autem Bibl. Bodleianæ) quem ſcripſit Wulfgeatus ſcriba publicus, cap. 20. de hoc libro vid. ſupra.

IIII. Epiſtola Ælfrici de Canonibus

Incip. Ælfricus humilis frater Venerabili Epō Þulfino ſalutem in dnō.

Sequitur Be Þreoſte Sỳnoðe.

Incip. Ic ſeczę eop Þreoſtum þ ic ſỳlf nelle beþan eopre ȝỳmeleaſte on eoppum þeoſdome.

Deſcripſit ex eodem Cod. Wigorn. mutilo ad finem, Ioan. Joſſelinus; lacunam poſtea ſupplens ex Codd. Exonienſis Eccleſ. qui nunc extant in bibl. C. C. C. C. *L.* 12.

V. De ſecunda Epiſtola, quomodo dividis Chriſma.

Incip. Eala ȝe Mæſſe Þreoſtaſ mine ȝebroðru.

Nota J. Joſſelini, Hæ Epiſtolæ Ælfrici extant in Wigornienſi Bibliotheca, item in Exonienſi, ubi etiam videre poſſumus alteram ejus Epiſtolam Saxonicam contra Sacerdotes conjugatos, quam cum hoc proxime præcedente, tranſmiſit ad Wulfſtanum Archiepum, præfixo ſcilicet hoc ſequente Latino Prologo.

VI. Prologus Venerabilis Ælfrici Abbatis.

Incip. Prol. Ælfricus Abbas Wulfstano venerabili Archiepō ſalutem in Chriſto.

Nota J. Joſſelini, ſequens Epiſtola Ælfrici, quæ eſt etiam contra Sacerdotes conjugatos, exſcripta eſt è duobus libris Sermonum Saxonicè ſcriptis; quorum alter eſt M. Bower, alter M. Nowel.

VII. Emb Clænỳſſe þe ȝehaboe men healban ſcolen.

Incip. Ælfric Abbod ȝret Sigefỳſtū ſpeondlice.

VIII. Excerpta ex libro de Vita & Ordine Canonicorum, (*quondam Exonienſis Eccleſiæ, nunc autem C. C. C. C.*) ſc. Cap. 62. Be Þreoſta Regule. Latine & Saxonicè.

IX. Adjurationes circa judicium aquæ frigidæ & calidæ, & ferri igniti, ex vetuſt. Pontificali Wigornienſis Eccleſiæ (*quid nunc exſtat in Bibl. C.C.C.C.*)

HALSVNG.

Incip. Ic halſiȝe ðe eop þuſh þane ælmihtiȝan Gode.

X. De Ordalio, ex Sermone Saxonico, qui ſic incipit.

Digitized by Google

Leoran men undenstandað þ hit is sprðe micel niht þ ælces hadef man ðam lif lybbe ðe his had gebyrað. (*Codex autem sermonum quondam fuit Exonienſis Eccleſiæ, nunc autem Bibl. C. C. C. C.*)

XI. (Sermo Ælfrici) In die scō Paſcæ.

Incipit. Men ða leorestan. gelome eor is gesæd ymbe uncer Hælendef æriste.

XII. Donatio 10 manent. in Feamnbeorgan, miniſtro fideli Ælfeah per Æthelſtanum Regem. *Term. deſcrib. Saxonicè.*

N. J. Joſſelini. **The Coppe of this Doctor Talbot had of Doctor Owen.**

XIII. Donatio 5 Caſſat. in Culumstoce, Eccleſiæ Exonienſi, per Æthelſtanum Anglorum Regem. *A. D.* DLXX. Indict. XI. cum Term. Sax. deſcr.

Nota. **The Archbyſchoppe of Canterberye** (id eſt, *Matth. Parker*) **had this Charter of the Deane of Exeter Churche.**

XIV. Extract. ex donationibus terrarum Æthelmæro Præſidi per Eadredum Reg. *A.D.* 949. an. regni 3. Term. deſcr. Sax.

Nota. De M. D. Owen. **The Original hereof was torne and blinded in ſome places, that I could not wel read it.**

XV. Donatio 25 manſ. æt Cisanlea miniſtro ſuo Wlfrico, per Eadredum Regem. *A. D* 951. Indict. 9. Term. deſcr. Sax. *Nota.* **of Mr. Owen.**

XVI. Donatio 13 Caſſatorum in Beoncham Ælfwino Vaſallo, per Eadredum Regem. *A.D.* 952. Term. deſcr. Sax.

Nota. D. Talbot habuit ex Magiſtro Doctore Owen.

XVII. *Carta terrarum quas conceſſit Eadgarus Rex Wigornenſi Eccleſiæ, quæ ſic Incipit* Altitonantis dei clementia qui eſt Rex Regū & dns dominantium, Ego Edgarus Anglorum Baſileus omniumque Regum inſularum Oceani quæ Britanniam circumjacent, cunctarumque nationum, quæ infra eam includuntur, Imperator & Dominus.

Nota. **This Copie I had out of the Original in Worceſter Church, which is to be ſeen amongſt the Kings Records in the Towre.**

XVIII. Carta libertatum, &c. Eccleſiæ de Perſcore, per Eadgarum Regem. *A. D.* 972.

Nota. Habui ab Matthæo Archiepō Cant. & exhibita fuit per Parcivelum Creſwel nomine Abbatis & Conventus de Parſhoyer 15. Sept. an. 1537. *Term. Sax.*

XIX Donatio 20 manſ. Eccleſiæ Abbendonienſi, per Eadwigum R. *A. D.* 955. Indict. 14. Term. Sax. ſicut & in ſeqq.

XX. Donatio 2 manſ. & dimid. æt Dumaltan Wlfrico miniſtro, per Æthelredum. *A. D.* 995. Indict. 8. an. regni. 17.

Nota. **D. Talbot had the copie hereof of Mr. Doctor Owen Phiſitian.**

XX. Certificatio de terris æt Folcertan, quas conceſſit Cnut rex Eccleſiæ Chriſti Cant. Sax. & Lat.

XXII. Certificatio de libertatibus & Franchiſis, eidem Eccleſiæ conceſſis per Wilhelmum Conq. Saxonicè.

XXIII. Charta Semi-Saxonicè ſcripta de libertatibus eidem Eccleſiæ conceſſis per Henricum Reg. III.

XXIV. **Touching the counſell of Auguſtine Arch. of Canterbery whereunto he called the Byſshoppes of the Brytaines,** ubi Locus ex verſione Saxonicæ Eccleſ. Hiſtoriæ Bedæ, quæ eſt Latin. amplior.

XXV. De donationibus Eccleſ. Exonienſi per Leofricum Epiſc. (ex Cod. ut videtur, Bibl. Bodl.)

Incip. Hen ſpuțelað on ðiſſene boc hæt Leofric b hæfð gedon into Scē Petrej mynſtre on Exanceaſtre.

XXVI. Notæ binæ excerpt. ex Chron. Saxonico.

XXVII. Excerpta quædam ex lib. Saxonico Exonienſis Eccleſiæ vocato Spell-boc Fintfer 7 Sumeref. (ſc. ex Menologio Sax. nunc in Bibl. *C.C.C.C.* D. 5.)

XXVIII. Excerpta ex diverſis Annalium Saxonicorum exemplaribus.

XXIX. Præfatio Ælfredi Regis verſioni ſuæ Paſtoralis Gregor. præmiſſa, Saxonicè & Anglice, ex Cod. Werferthi Epiſc. Wigorn. nunc Bibl. Bodl. de quo ſupra.

XXX. Excerpta ex diverſis Annalium Saxonicorum exemplaribus, inter ſeſe collatis.

XXXI. Leges quædam Eadgari Regis, Latine, & partim Saxonicè, ex Cod. C. C. C. C.

Incip. Hen is gesputelod on ðisum gesnite.hu Eadgar Cyncg sæf smeagende hæt to bote miht æt þam sæsnelme.

XXXII. Excerpta ex Annalibus Saxonicis.

XXXIII. Leges quædam Saxonicæ, ex Oxonienſi libro D. Cradoke.

1. Be sengildum 7 be gedingdum.
2. Nordleoda laga.
3. Be Mynena laga.
4. Be Mincisan aðe.
5. Be Gehadodra manna aðe.

XXXIV. Magnificat, ex Concione Sax. in annuntione Scæ Mariæ.

Nunc Dimittis, ex Concione Sax. in purificatione S. Mariæ.

Symbolum Apoſtolorum, è libro Concionum *Sax.* Exonienſis Eccleſiæ.

Oratio Dominica, in ſermone *Saxonico* de Dom. Orat.

Rurſus, ex libro *Sax.* Canonum in Wigornenſi Bibliotheca.

Gloria Patri. *Omnia Saxonicè.*

XXV. *Nota de ſignificatione Vocabuli* Godſpel. Sax.

VITELLIVS. D. 20. *Codex membr. in Octavo, ante quingentos annos ſcriptus, in quo continentur plurimi tractatus Latini, de quibus conſulas D. Tho. Smithi Catalogum; Saxonice autem extat*

I. De ſitu Dunelmi. 7 de Scō rum Reliquiſquæ ibidem continentur. Carmen compoſitum.

Incip. Is ðeos bunch bneome. geond Bneoten nice.

Illud edidit cum verſione Latina, eximius harum litterarum fautor D. Georgius Hickeſius, Grammaticæ Anglo-Saxonicæ pag. 178. multo emendatius quam antea editum fuit Saxonice & Latinè à Gulielmo Somnero ad Calcem Gloſſarii ſui ad X Scriptores. Lond. 1652.

VITEL-

Digitized by Google

VITELLIVS. A. 7. *Rituale ante 600 annos pulchre ſcriptum, in quo habetur Saxonicè.*

I. fol. 7. PROMISSIO REGIS, *in Conſecratione ſive Coronatione ſua.*

Incip. Ðiſ ȝeþyit iſ ȝeþyiten ſtæf be ſtæfe be þam ȝeþyite þe Dunſtan Anceb̄ ſealde upū Hlaforde æt Cingeſtune.

Illam edidit cum verſione Latina, idem vir Rev. & doctiſſimus, in Præfatione ad priorem ſuæ Grammat. Editionem.

II. fol. 27. INCIPIVNT CONIVRATIO HOMINIS ANTE COMMVNIS. (*Communicet.*)

Incip. þe man
Ic eoþ halſiȝe on fæderi naman ⁊ on ſuna ⁊ iſ
upe Dryhten Hælend Criſt.

Sequuntur etiam bina alia, Saxonicè.

VITELLIVS. A. 13. *Codex membr. in Quarto plurima continens in ſe Latina ſcripta, & inter alia, Hiſtoriam Fundationis Abbatiæ de Certeſeye, in qua exhibentur cartæ quædam de donationibus terrarum, quarum Metæ ſive Termini Saxonicè ſeu potius Normanno-Saxonicè exarantur,* viz.

I. Carta Frithewaldi Fundatoris, Subreguli Regis Wlfari Merciorum, 20 manentium in Cinoteſeȝe, & 5 manſ. in Thorpe. Circa Kal. Marcias.

II. Ðiſ bec þe Landimere of þe uſtene hiðe lond in Egeham.

III. Ðiſ bec þe Londonimere in to Chabbeham.

IV. Carta Reg. Ælfredi facta Monaſt. de Ceroteſeȝ *id eſt,* Cirotiſ inſula, de ſupradictis 5 Manſis apud Thorp, cum omnibus Appendiciis.

V. *Declaratio de Hundredo de Goddelie quam dedit Monaſterio* Certeſeienſi R. Eadwardus Conf. Sax.

VI. *Declaratio de Libertatibus & Franchiſis eidem Monaſterio conceſſis per* R. Eadward Conf. Sax.

VII. *Declarationes aliæ binæ, eidem Monaſt.* factæ, per eund. Regem. *Saxonicè.*

VIII. *Donatio* x *hidarum* on Waltham, &c. eidem Monaſt. per R. Eadward. Confeſſ. *Saxonicè.*

IX. *Declaratio* R. Wilhelmi *primi* de Libertatibus totius Abbatiæ. *Saxonicè.*

VITELLIVS. C. 8. *Codex membr. in fol. multa continens ſcripta Latina, quorum Indicem videre eſt in D. Tho. Smithi Catalogo, Saxonicè quoque extant*

I. *De eo quod unoquoque die faciendum eſt, ut res ſalvæ ſint tam quoad Deum, quam quoad mundum.*

Incip. Ðonne þu on morȝen æriſt ariſe ȝemune þu þone halȝan heah-engel cri Michioſum on þinum mode ⁊ ȝibiþ þe to him.

II. *De tribus anni diebus Ægyptiacis.*

Incip. Ðriȝ dagaſ ſyndon on ȝeare þe ge Egyptiace hataþ.

IV. *Excerpta ex libro Bedæ Venerabilis de Temporibus, imperf.*

Notandum eſt, quod in hoc Cod. extant quattuor folia Latine ſcripta litteris Saxonicis valde antiquis, nempe

1. Lauſ Paulſ †quinometro ſcripta á Damaſo æpiſc. †*Verſ. hexametris.*

Incip. Nam dudum Pauluſ prioceſum præcepta ſequtuſ.

2. Æpiſtola ſci Hiero ad Damaſum de Pontifice Melchiſedech.

3. *Excerpta ex Hieronymo de S. Paulo,* &c.

Horum 4 foliorum primo adglutinata eſt hæc Inſcriptio in membrana ſcripta

Epiſtole pauli de manu bede.

Ex hac conſtat Inſcriptione Traditum fuiſſe librum quendam Epiſtolarum D. Pauli, Venerabilem Bedam exſcripſiſſe, cujus hæc quatuor folia pars fuerunt

Equidem memini me ante aliquot annos talem Epiſtolarum Pauli librum, iiſdem plane quibus hæc folia, characteribus exaratum, vidiſſe in Bibliotheca Collegii Trinitatis in Academia Cantabrigienſi.

VESPASIANVS. A. 5. *Codex chartaceus in Quarto partim per Guil. Lambardum partim per Laurent. Nowellum ex Cod. antiquis deſcriptus, in quo occurrunt Saxonicè.*

I. fol. 41. *Teſtamentum Byrhtrici, ex Textu Roſſenſi.*

II. fol. 1, b. *Donatio quarundam terrarum Eccleſiæ Wigornienſi, per Æthelredum Ealdormannum & Æthelfledam uxorem ſuam.* (*deſcripta ex Regiſtro Cartarum Wigorn. Eccl. una cum iis quæ ſequuntur.*)

III. fol. 3, b. *Donatio terrarum* Berhtwulfo Regi per Athunum Ep. Wigorn. (*quarum Termini deſcribuntur Saxonicè.*) A. D. 848. Indict. 12. in loco qui nominatur æt Glen. (*ex eod. Cod.*)

IV. fol. 6, b. *Conventio inter* Æthelredum & Æthelflædam ex una parte, & Werferthum Epiſc. ex altera, A. D. 904. (*ex eodem Cod.*)

V. fol. 12, b. *Donatio* 10 *Caſſatorum* in Tidingtun Eccleſiæ Wigorn. per Eanberhtum Regulum Hiccioȝum. *Termini ſequuntur Sax.* (*ex eod. Cod.*)

VI. fol. 13, b. *Carta Venditionis terrarum in Vico* Lundoniæ ubi vocatur Ceolmundingcehaga, per Burhredum R. Merciorum. A. D. 857. *Term. ſeq. Saxon.* (*ex eodem Cod.*)

VII. fol. 15. *Conceſſio* 15 *manſ.* in Timbingtun Monaſterio de Clifa, per Offam R. Merciorum & Aldredum ſubregulum Huicciorum. *Term. ſeq. Sax.* (*ex eodem Cod.*)

VIII. fol. 16, b. *Conceſſio* 20 *Caſſat.* æt Eaſtune miniſtro fidel. Ofredo per Æthelbaldum R. Merciorum. *Term. ſequuntur Saxon.* (*ex eodem Lib.*)

IX. fol. 17, b. *Donatio terrarum Eccleſ.* Wigornenſi, per Æthelredum Ducem Merciorum. *A. D.* 880.

X. fol. 18. *De terris* Wigfrithi. *A. D.* 900.

X. fol. 19. *Donatio* x *manent.* in Hiccepudu Eccleſ. Wigorn. per Berhtwulfum R. Merciorum. *A. D.* 841.

Digitized by Google

X. fol. 23. *Judicium Curiæ Comitatus (ut videtur)* de terris Æthelredi Ealdormanni, *A. D.* 896.

XI. *Donatio terrarum* per Æthelrædum Ealdormannum. *A. D.* 883.

XII. fol. 28, b. *Donatio terr.* æt Aurtan Eccleſ. Wig. per Æthelſtanum R. *A. D.* 928.

XIII. fol. 29, b. *Scriptum Werferthi Ep.* de terris æt Soppanbýrig, &c.

XIV. fol. 30. *Carta Oſwaldi Archiep.* de terris at b̄ rtoce dimiſſis Æthelwerdo militi. *A. D.* 984.

XV. fol. 31. *Donatio* 1 *manſ.* æt Heorrforo Æthelnotho miniſtro, per Oſwoldum Epm̄. *A. D.* 963.

XVI. fol. 31, b. *Dimiſſio* 1 *manſ.* æt Cobbanhýce, Ælfrico miniſtro ſuo, per Oſwold. Ep. *A. D.* 963.

XVII. fol. 32. *Dimiſſio* 1 *manſ. & dimid.* æt Uptune Æthelwardo fideli, per Oſwald. Ep. *A. D.* 968.

XVIII. fol. 32, b. *Dimiſſio* 20 *hid.* æt Cumtune, &c. Æthelmaro, &c. per Oſwald. Archiep. *A. D.* 943.

XIX. fol. 33. *Conceſſio* 1 *manſ.* æt þeorecan, Ælfweardo fid. per Oſwaldum. *A. D.* 968.

XX. fol. 33, b. *Donatio* 5 *manſ.* æt Gobercune Wulfeah fid. per Oſwaldum.

Sequuntur & aliarum terrarum Termini Saxonice, excerpti de eodem Regiſtro Cartarum Eccleſiæ Wigornienſis: ad quem Cod. MS. *qui inſcribitur* TIB. A. 13. *lectorem mitto.*

VESPASIANVS. A. 9. *Codex partim membr. partim Chartaceus in Quarto, in quo continentur varia ſcripta Latine, de quibus, conſulas Catal. D. Tho. Smithi. inter alia vero, quæ minus ad rem Saxonicam pertinere videntur, habentur*

I. fol. 147. *Nomina eorum qui Teſtimonium adhibuerint Cartis pluribus Saxonicis, quæ collegit D. Joannes Joſſelinus.*

Codex membr. in Quarto in quo varia continentur ſcripta Latina, de quibus Catalogum D. Tho. Smithi conſulas, Normanno-Saxonice vero habentur Homiliæ aliquot, ſine Titulis, quarum prima ſic

I. fol. 54. *Incip.* Vre hlaford almihtig God rile ⁊ ur hot. þat re hine lufie. ⁊ or him ſmage ⁊ ſpece. naht him to mede ac huſ to freme ⁊ to fultume.
Expl. Fitodlice he cum̄ð an ende þiſſen ýlð. ⁊ alle þa ðe raple eſne undfengon. ariſeð of ðaðe him togeaneſ. ⁊ elc ge eft eftep hiſ geapnunge.

II. fol. 56, b. *Incip.* Hit gelamp þ an rice king pef. ſtrang ⁊ mihtī. hiſ land geleſt ride ⁊ rume. hiſ folc paſ ſpiðe æniſeð telle. hiſ undep-þeodon ge pep on hiſ cynerice puneden.
Expl. ⁊ þiſ iſ hare hread. Hper ſcule pe pin finden? Alſpa he cpeð. Ego ſum uitiſ uera. ⁊c.

III. fol. 58, b. *Incip.* Vn Hlaforð Sce Pauluſ. þe iſ þeoden lareop ur nemað ⁊ menegeð of ſume repne-to nemene þuſ cpeðende. Induite noſ armaturam dei.

In fine imperfecta eſt hæc Homilia, utpote quæ non deſcribitur ultra hæc verba. In omnibuſ ſumentef ſcutum fidei. in quo poſſitiſ omnia tela nox(ia) ex(cipere.)

VESPASIANVS. A. 15. *Codex. Chartaceus in fol. min. maxima ex parte per Joannem Joſſelinum ſcriptus, in quo habentur Saxonice, (ut videtur ex Cartulario monaſt. Egneſhamienſis.)*

I. *Carta* Regis Æthelredi de fundatione Monaſterii de Egneſham. *A. D.* 1005. Indict. 3.

II. *Declaratio* de diſpoſitione eorum quæ dederunt Wlwis Epiſc. Leofric Comes, & Godgife uxor ejus monaſterio æt rcē Maran rtope.

VESPASIANVS. B. 24. *Codex membr. in Quarto, ſc. Regiſtrum Cartarum Abbatiæ de Eveſham cujus potiſſima pars circa tempora Henrici II Reg. Angliæ ſcripta videtur; in quo Cod. ſcribuntur Saxonicè termini terrarum quas monaſterio dedere plurimi ejus Benefactores, ſcil.*

I. fol. 15, b. Termini terrarum to Babbanbýrig and æt Dobbanforda, conceſſ. per Ædmundum R. *A. D.* 944. Indict. 2.

II. fol. 16, b. Term. 2 Hidarum to Beabbingaburnan. Eadredo Rege Concedente.

III. fol. 17. Donatio 5 manſ. æt Beabbingaburnan Æthelgeardo min. per Eadwigum Reg.

IV. fol. 17, b. Donatio 4 manſ. in Badebi & in Newham Eccleſ. Eveſhamenſi per Cnutum Regem.

V. fol. 19. Termini terrarum in Babbanbýrig.

VI. fol. 22. Donatio 12 Caſſat. in Ambreſlege Eccleſiæ de Cronucchomme per Æthelwardum ſubregulum.

VII. fol. 25. Termini terrarum in Hamtune.

VIII. fol. 28, b. Termini terrarum in Bennicpýrþe.

IX. fol. 29, b. Termini terrarum in Bennincpýrðe. per Æthelredum. *A. D.* 1003. Indict. 1.

X. fol. 32. Donatio 5 Caſſat. in Montun Ecgwino Wicciorum Epō. per Kenredum R. Merciorum. *A. D.* 708.

XI fol. 33, b. Termini terrarum quæ pertinent ad villam de Eveſham.

XII. *Ibid.* Termini 4 hidarum æt Fobbenho.

XIII. fol. 34, b. Termini 12 acrarum æt Ulenbeorge, *Eccleſ.* de Eveſham, per Beortulfum Regem.

XIV. fol. 36. Termini terrarum in Burhtune.

XV. fol. 51, b. Hiſ limitibuſ tra Scē Marie ⁊ beati Ecgwini in Æthomme hunc inde giratur. *mutil.*

XVI. fol. 60. Donatio x manen. æt Fillereſei ad locum qui dicitur æt Ægguineſhamme, per Beorhtulfum Regem Merciorum.

XVII. fol. 61, b. Termini terrarum juxta Bladene.

XVIII. fol. 64. Carta fundationis Abbatiæ Eveſhamenſis; ſcil. Donatio 67 manſ. ex duabus partibus fluminis quod vocitatur Auena, ad locum in quo beata virgo Maria ſe venerabili viro Eguino manifeſtavit in Homme, per Kenredum R. Merciorum, & Offam R. Orientalium Anglorum, Acta *A. D.* 709. in Eccleſia Salvatoris Lateran. Confirmante Con-

Digitized by Google

Conſtantino Romanæ ſedis Antiſtite, &c. (*Vide* hujus Cod. fol. 32.)

XIX. fol. 66. Termini terrarum in Mæbelganeybýnig.

XX. fol. 67. Termini terrarum juxta Fulfpeapdinglea.

XXI. fol. 68, b. Termini xx hidarum to Buhtune.

XXII. fol. 70, b. Donatio IV manſ. in Dunnerthea-tun, ad locum qui dicitur æt Eoueshame, per Offam Merciorum Regem. *A. D.* 779. Indict. 2. anno decennovali. 1. Lunari 17.

Notandum autem eſt, hoc Chartularium lacerum & mancum eſſe, plurimaſque Chartas Donationum jam nunc deſiderari, quarum tamen Termini Terrarum deſcripti ſuperſunt.

VESPASIANVS. D. 6. *Codex memb. in Quarto, in quo diverſa ſcripta, ex quibus quæ ad Provinciam ſpectant noſtram ordine ſequuntur.*

I. *Parabolæ Salomonis Latine, vetuſtis Characteribus Saxonicis deſcriptæ, in quibus plurima verba interlineari gaudent gloſſa Saxonica.*

II. *Alcuini Capitula Theologica ad Guidonem Comitem, iiſdem Litteris. in quibus etiam, nonnullæ voces Saxonicè gloſſatæ.*

III. *Oratio ad Deum Rhythmice ſcripta. eadem manu.*

Incip. Futon fulbpan. peopaba Dnyhten. halgan hliodor cpidum. hiofen picef peand. lufian leofpendum.

Expl. Fopdan du on dnymme picrarc ion þinefre. ion annefre ealles faldend hiofena heah Cyninc. Haligef Gaftef fegepe gefelled in fæden fulbpe.

IV. *Brevis computatio temporum ab Adamo, ad Chriſti paſſionem, & ad Romam Conditam. Sax.*

Incip. Fiam Adame þam æpeftan mænn and fiam fiæmdre middan geaidef.

Expl. Ihanne pæf fiam fiemdre middang of Rome burh gepeopc. fiopæn dufendo pintro i fiofen and hundeahtotig.

V. *Narratio Poetica de Davide, & de ejus Poenitentia propter adulterium cum Bathſheba, in qua etiam occurrit Pſalmus cujus initium Miſerere mei Deus, Latine & Saxonicè.*

Incip. Dauid pæf haten diopmod hæled Iſraela bnega ædelæ i nice Cyninga cynorc Cnifte hofoft.

Expl. fongef uf God mæahtig. þ pe fynna hofid fimle ofep-pinnan. i uf geeapnian æce dneamaf an lifigendra landef penne amen.

VESPASIANVS. D. XV. *Codex membr. in Quarto, in quo majoris momenti ſcripta ſunt*

I. *Fragmentum cujuſdam libri Pontificalis, in quo eſt Ordo conſecrandi Abbatem Eccleſiæ Exonienſis, ut videtur.*

II. *Confeſſio peccatorum Latinè, cum hac Rubrica Sax.*

Dif fiondon Ondetneſſa to Gode ſeolfum.

III. DE CONFESSIÖ PECCATORVM ET PENITENTIE HISIDORI.

IV. INCIPIT IVDICIVM DE PENITENTIA THEODORI EPISCOPI. *ſc. Inſigne fragmentum Pœnitentialis Theodori Archiepiſcopi Cantuar.*

V. *Excerpta ex Amalario.*

VESPASIANVS. D. 12. *Cod. membr. in Octavo ante Conquæſtum Angliæ ſcriptus, in quo Continetur Hymnarium Latine cum interlineari verſione Saxonica. Notandum autem eſt, quod in hoc Cod.* MS. *quilibet Hymnus bis extat; prima vice ſicut ab Auctore metrice compoſitus, deinde mutato ordine verborum & haud raro verbis ipſis mutatis, quaſi proſaice & Paraphraſtice gratia verſionis Saxonicæ quæ miniatis litteris interlineariter ſupra ſcribitur. Primum igitur exemplum cujuſlibet Hymni nudum reſtat, ſine verſione interlineata exceptis 7 prioribus, ſupra quos etiam ſcribitur, nigris litteris, verſio Saxonica interlinearis. Fronti Cod. præmittitur præfatiuncula cum Tetraſticho Latine, quam in Catalogo ſuo edidit doctiſſimus Tho. Smithus. In Cod.* MS. *hoc ordine ſequuntur Hymni, ſecundum primum eorum exemplum.*

I. O Lux beata trinitaſ.
II. YMNVS AD NOCTVRNOS. Primo dierum.
III. Eterne rerum conditor.
IV. YMNVS AD NOCTVRNOS. Nocte ſurgentes.
V. AD LAVDES YMNVM. Ecce iam noctis.
VI. YMNVS AD PRIMAM. Iam lucis.
VII. AD TERTIAM YMNVS. Nunc ſcē nobis ſpūs.
VIII. YMNVS AD SEXTAM. Rector potens.
IX. AD NONAM YMNVS. Rerum ds̄.
X. YMNVS AD VESPERAM. Lucis creator.
XI. YMNVS AD COMPLETORIVM. Te lucis ante terminum.
XII. Xpē qui lux es.
XIII. FERIA SECVNDA YMNVM AD NOCT̄, Sompno refectus.
XIV. AD-LAVDES. Splendor paternæ glē.
XV. YMNVS AD VESPEROS. Inmense celi conditor.
XVI. FERIA TERTIA YMNVS. Consors paterni.
XVII. YMNVS AD LAVDES. Ales diei.
XVIII. YMNVS AD VESPEROS. Telluris ingens.
XIX. FERIA QVARTA YMNVS. Rerum creator.
XX. YMNVS AD LAVDES. Nox & tenebre.
XXI. YMNVS AD VESPERAS. Caeli ds̄ sanctissime.
XXII. FR̄. V. YMNVS AD NOCTVRNOS. Nox atra.
XXIII. YMNVS AD LAVDES. Lux ecce.
XXIV. AD VESPEROS YMNVS. Magne ds̄.
XXV. FR. VI. Tu trinitatis.
XXVI. YMNVS AD LAVDES. AEterna celi.
XXVII. YMNVS AD VESPERAS. Psalmator.
XXVIII. YMNVS IN SABBATO. Summe ds̄.
XXIX. AD LAVDES. Aurora.
XXX. IN SABBATO YMNVS AD VESPERAS. Deus Creator.
XXXI. DOMINICA PRIMA. DE ADVENTV. DNİ. YMNVS. Conditor alme.

Digitized by Google

XXXII. Ad Noctvrn̄ Ymnvm.
Verbvm supernum.
XXXIII. Ymnvs Ad Lavdes.
Vox clara
XXXIV. De Scō Andrea Apostolo Ymnvs. (*cujus exemplar unicum.*)
nobis ecce.
XXXV. In Natale Dnī Ymnvs. Ad Vesperas.
Xpe redemptor.
XXXVI. Item Ymnvs.
Veni redemptor.
XXXVII. *Deest Rubrica, cum exemplo primo.*
Surgentes ad te.
XXXVIII. Item Ymnvs.
Audi redemptor.
XXXIX. Ymnvs De Scō Stepano.
Ymnum canamus.
XL. Item De Scō Stephano Ymnvs.
Jam rutilat.
XLI. In Octabas Dnī Ymnvs,
Audi redemptor.
XLII. Ymnvs In Natale Dnī Canendvs Ad Tertiam.
Xpe hac hora.
XLIII. Ad Sextam Ymnvs.
Sexta etate.
XLIV. In Epiphania Dnī Ymnvs.
A Solis ortu.
XLV. Item Vnde Svpra.
Hortis Herodes.
XLVI. Item Vnde Svpra Ymnvs.
Ihesus refulsit.
XLVII. Item In Epiphania Ymnvs.
A Patre.
XLVIII. Ymnvs Ad Vesperos.
In Pvrificatione Scē Mariæ.
Quod chorus.
XLIX. Item Ymnvs De Scā Maria.
Nunc tibi.
L. In Septvagesima Ymnvs.
Alleluia dulce.
LI. Item Ymnvs.
Alleluia pius.
LII. Ymnvs Ad Tertiam In. xl.
Dei fide.
LIII. Ymnvs Ad Sextam.
Meridie.
LIV. Ymnvs Ad Nonam.
Perfecto trino.
LV. *Desideratur Rubrica.*
Aubi benigne.
LVI Item Ymnvs.
Clarum decus.
LVII. Item Ymnvs.
Ihū quadraganarie.
LVIII. Item Ymnvs.
Ex more.
LIX. Hymnvs De Scō Cvðberto.
Gaudet magnus.
LX. Hymnvs Compositvs Ad Lavdem Patris Benedicti.
Vt tuæ uitæ.
LXI. Item Ymnvs.
Magno canentes.
LXII. Item Ymnvs.
Xpe Scōrum.
LXIII. In Adnvntiatione Scæ Mariæ.
Quem terra.
LXIV. Item Ymnvs.
Ave maris stella.
LXV. De Passione Dnī Ymnvs.
Vexilla regis.
LXVI. Item Ymnvs.
Auctor salutis.
LXVII. In Cena Dnī Ymnvs.
(*in quo deest versio interlineata Saxon.*)
Tellus ac æthra.
LXVIII. In Resvrrectione Dnī.
Ad cenam agni:
LXIX. Item Ymnvs.
Ihū nrā redemptio.
LXX. Item Ymnvs.
Aurora lucis.
LXXI. Ymnvs In Pascha. Ad Primā.
Te lucis auctor. *cum altero cujus init.*
Chorus noue Hierlm̄. *qui notulis Musicis* (*sicut & alii sparsim* per Cod.) *insigniti, Interlinearem Versionem Sax. desiderant.*
LXXII. *Desideratur* Rubrica.
Hymnum canamus.
LXXIII. *Deest Rubrica.*
Optatus uotis.
LXXIV. In Ascensione Dnī Ymnvs.
Æterne Rex.
LXXV. In Scō Pentecosten Ymnvs.
Veni creator.
LXXVI. Itē Ymnvs.
Beata nobis.
LXXVII. Vnde Svpra Ymnns.
Iam xps̄.
LXXVIII. *Desideratur Rubrica.*
De patris.
LXXIX. *Desideratur Rubrica.*
Iudea tunc.
LXXX. Item Ymnvs.
Anni peracti. *deest versio Saxonica.*
LXXXI. De Scō Ioh̄e Baptista Ymnvs.
Vt queant laxis.
LXXXII. Hymnvm De Scō Petro Pavloqve.
Felix per oms̄. *notulis quidem musicis insignitus est hic hymn. deest autem versio Saxonica.*
LXXXIII. Item Hymnvs.
Aurea luce.
LXXXIV. In Assvmptione Scæ Marie. Ymnvs.
O quam glorifica.
LXXXV. *Deest Rub.* (quæ De Scō Michaele Arch.
Mysteriorum.
LXXXVI. *Deest Rubrica.*
Tibi Xpe.
LXXXVII. *Deest Rubrica.*
Xpe scōrum.
LXXXVIII. *Deest Rubrica.*
Festiua sechs.
LXXXIX. *Deest Rubrica.*
Xpē redemptor.
XC. *Deest Rubrica.*
Omnium Xpē.
XCI. *Deest Rubrica.*
Exultet celum.
XCII. *Desideratur Rubrica.*
Æterna Xpī.
XCIII. *Desideratur Rubrica.*
Annue xpē.
XCIV. *Deest Rubrica.* (*de S. Andrea.*)
Andrea pie.
XCV. *Deest Rubr.* (*de SS. Jacobo & Joanne.*)
Bina cœlestis.
XCVI. *Deest Rubr.* (*de S. Jacobo Justo.*)
Jacobe juste.
XCVII. *Deest Rubr.*
Bartholomee.
XCVIII. *Deest Rubr.*
Mathee scē.
XCIX. *Deest Rubr.* (*de SS. Phil & Jac.*)
Proni rogamus.
C. *Deest Rubr.* (*de SS. Sim. & Juda.*)
Beate Simon.
CI *Deest Rubr.*
O Thoma xpī.
CII. *Desid. Rubrica.*
Mathia iuste.
CIII. *Deest Rubrica,*
Xpē splendor glæ.
CIV. *Deest Rubrica.*
Scōrum meritis.
CV. *Deest Rubrica.*
Rex glōse martyrum.
CVI. *Deest Rubrica.*
Martyr dei.

CVII.

Digitized by Google

CVII. *Deeſt Rubrica.*
Dñs tuorum.
CVIII. *Deeſt Rubrica.*
Iſte cõfeſſor.
CIX. *Deeſt Rubrica.*
Ihū redemptor.
CX. *Deeſt Rubrica.*
Virginiſ proleſ.
CXI. *Deeſt Rubr.*
Ihū corona.
CXII. *Deeſt Rubrica,*
Xpē cunctorum.
CXIII. *Deſideratur Rubrica.*
Hic ſaluſ ægriſ.
CXIV. *Deeſt Rubr.*
Quæſumuſ ergõ.
CXV. *Deeſt Rubrica.*
Adeſto ſcā trinitaſ. (*deeſt item verſio Sax.*)
CXVI. YMNVS DE SCO EADMVNDO REGE ET MART.
Eadmunduſ martyr. (*ſine verſione Saxon.*)
CXVII. AD NOCTVRNAM.
Laurea regni. (*ſine verſ. Saxon.*)
CXVIII. AD MATVTINAM.
Lauſ & corona. (*ſine verſ. Saxon.*)
CXIX. *Deeſt Rubrica.*
Salue Crux ſcā. (*ſine verſ. Saxon.*)
CXX. YMNVS DE PASSIONE SCI LAVRENTII ARCHIDIACONI.
Martyriſ Xpi. (*ſine verſ. Saxon.*)
CXXI. *Deeſt Rubrica.*
O pater ſcē. (*ſine verſ. Saxon.*)
CXXII. *Deeſt Rubrica.*
Ave Dunſtane.
CXXIII. *Deeſt Rubr.* (*De S. Barnaba.*)
Preco benigno. (*ſine verſ. Saxon.*)
CXXIV. YMNVS IN ANNIVERSARIO DEDIC. ECCLE.
Urbſ beata Irlm. (*ſine verſ. Saxon.*)
CXXV. *Deeſt Rubrica.*
Iam Xpē ſol. (*ſine verſ. Saxon.*)
CXXVI. *Deeſt Rubrica.*
Qua Xpc. (*ſine verſ. Saxon.*)
CXXVII. *Deeſt Rubrica.*
Terniſ ter horiſ. (*ſine verſ. Sax.*)
CXXVIII. HYMNVS IN PASSIONE DNI.
Pange lingua. (*ſine verſ. Saxon.*)
CXXIX. AD MATVT.
Luſtra ſex. (*ſine verſ. Saxon.*)
CXXX. *Deeſt Rubrica.*
Inuentor rutuli dux. (*ſine verſ. Saxon.*) *cum aliis quibuſdam hymnis recentiori manu exaratis.*

I. INCIPIVNT CANTICA ISAIAE PROPHETÆ DOMCIS DIEBVS.
Dnē miſerere. (*cum verſione Saxonica ſicut & ſequentia.*)
II. ALIA.
Audite qui longè.
III. ALIA CANTICA.
Miſerere dñe.
IV. CANT. DE ADVENTV DNI.
Confortate manuſ.
V. ALIA.
Conſolamini.
VI. ITEM ALIA.
Iurauit dñſ.
VII. CANTIC DE NATALE DNI.
Populuſ qui.
VIII. ALIA.
Lætare Hierlm.
IX. ALIA.
Vrbſ fortitudiniſ.
X. CANTICVM IN QVADRAGESIMAL.
Deducant oculi.
XI. ALIA.
Recordare dñe.
XII. ALIA.
Tollam uoſ.
XIII. CANTICA HIEREMIE PROPHETE. IN RESVRRECTIONE DNI.
Quiſ eſt iſte.
XIV. ALIA.
Venite reuertamur.
XV. ITEM ALIA.
Expecta me.
XVI. CANT. DE APLIS VEL DE MARTYRIBVS.
Qui ſponte.
XVII. ALIA.
Qui propria.
XVIII. ALIA.
Voſ ſci dni.
XIX. CANT. VNIUS CONFESSORIS.
Benedictuſ uir.
XX. ALIA.
Beatuſ vir.
XXI. ALIA.
ecce ſeruuſ.
XXII. CANT. IN NAT. VIRGINVM.
Audite me.
XXIII. ITEM ALIA.
Lauda filia.
XXIV. ITEM ALIA.
Gaude & lætare.

Codicem claudunt hymni quatuor Latine tantum, & (ſi excipias unum) manu recentiori ſcripti.

VESPASIANVS. D. XXI. *Codex* MS. *in Octavo, in quo, præter Nennii Hiſtoriam emendate ſcriptam, cum* Sedulii *Poemate Paſchali, habetur Saxonicè*

Vita & Miracula S. Guthlaci Anachoretæ, per Felicem Croylandenſem Monachum *primum Latine ſcripta, & deinde ab incerto ſcriptore Saxonicè verſa.*

I. *Præfatio* Felicis Croylandenſis *ad Alfwoldum Orientalium Anglorum Regem. ſic in Saxonico*

Incip. Unum pealdende niht gelyfendum á populda populd minum þam leofertan Hlafonde ofen ealle oðne men eorðlice Kyningaſ Alfpold Eaſt-Engla Kyning. mid nihte ȝ mid ȝenyfenum nice healdend. Felix þone nihtan ȝeleafan ȝefette eallum ȝeleafullum Godeſ folcum ȝ eceſe ȝefundfulnyſſe hælo ȝ ȝnætinge ȝefend þinum populdum and bebodum ic hyſumode.

Expl þone fnuman on þam fnuman ic ȝefette. ȝ þone ende in þam ende.

II. *Vita autem S. Guthlaci ſic*

Incip. On þam dagum Æþelnedeſ þær mænan Kyninȝeſ Mynena. þæſ ſum æþela man on þæne heh þeode Mynenan nice, ſe þæſ haten Penpald. he þæſ þæſ yldeſtan ȝ þæſ æþelſtan cynneſ þe Iclingaſ þænon ȝenemnede.

Expl. Sy unum ðnihtne loſ ȝ puldon ȝ punðmynt. ȝ þam eadiȝan pene ſce Guðlace on ealna populda populd á á buton ende on ecneſſe. AMEN.

Quoad ſcripturam, Tractatus hic omninò convenit cum Cod. Bibl. Bodleianæ qui inſcribitur LAVD. E. 19. *adeo ut uterque Cod. videtur ab eodem Librario ſcriptus.*

CLEOPATRA. C. 8. *Cod. membr. in Octavo, in quo, præter alia ſcripta Latina, extat quoque* Aurelii Prudentii *Pſychomachiæ exemplar antiquum, Iconibus Hiſtoricis paſſim illuſtratum. Margine libri ad unamquamque Iconem habetur explicatio ejus Latine litteris rubris grandioribus, & Saxonicè litteris quidem nigris, ſed tamen vetuſtis.*

Digitized by Google

VESPASIANVS. D. XX. *Codex membr. in Octavo, in quo Librum Pœnitentialem Latine litteris antiquis ſcriptum, vocibus fere ubique in ſyllabas ſuas diſtinctis, ſequitur Saxonicè*

I. *Oratio ſive Confeſſio Pœnitentialis ad Deum, litteris vetuſtis, quæ ſic*

Incip. Dnýhten þu halga God. þu eart ælmihtig ⁊ ece God. Ic ſorſpoht ⁊ ſýnful býde þæt ðu onſende in me heortan meagolmod gemýnd ⁊ gebeſe hneore ⁊ roðe onbetneſſe ealra minna ſynna ðara þe ic æfre gefremede þið ðinum pillan ⁊ þið minre ſaple þeawe.

Expl. Ic eac bidde ealle Godes englas ⁊ ealle Godes haligе. þ hie me ſien aſulle þingenas þið ðone ælmihtigan Dnýhten þære halgan þrýneſſe and þære roðan annieſſe.

VESPASIANVS. E. 6. *Codex* MS. *Chartaceus in Quarto, in quo, præter alia Latine ſcripta habentur*

I. *Excerpta ex Gloſſario* MS. *Latino-Theotiſco quod Florentiæ extat in Bibliotheca Magni Ducis, quæ ſcribi fecit (ut videtur) Fridericus Lindenbrogius, A. D.* 1606.

Incip.	Anaglypha.	manlicha.
	Avus.	ano.
	Avia.	ana.
	Ancilla.	diu.
	Aemula.	chella.
Expl.	Rochus.	roch.
	Ubirrochus.	ubirroch.
	Colus.	Chunehla.

II. *Fragmentum alterius Gloſſarii, in quo voces Latinæ per linguam quandam peregrinam explicantur.*

Incip.	Ariola.	houba.
	Acies, acumen.	Vreſſi.
	Aſpidiſcus, uncius.	Crapho.
Expl.	Victor.	Sigmari.
	Scuria.	Scura.

VESPASIANVS. E. 8. *Cod. Chartaceus in Quarto, in quo præter alia tum Latine tum Anglicè ſcripta, ad noſtram rem propius accedentia, habentur*

I. *Vocabularium Saxonico-Latinum* Guil. Camdeni.

II. *Nominum quorundam propriorum Anglo-Sax. ſignificationes & Etymologiæ, de quibus fuſius tractavit cl. Vir libro ſuo Anglico cui Titulus eſt,* Reliquiæ, &c.

III. *Voces quædam Latinæ, Danicè explicatæ.*

FAVSTINA. A. III. *Cod. membranaceus in Quarto craſſiori, nempe, Regiſtrum Chartarum* Eccleſiæ Weſtmonaſterienſis, *in quo, habetur Saxonice, litteris Normanno-Saxonicis, opere & ſtudio, ut putatur, Sulcardi ejuſdem Eccleſiæ Monachi*

I. fol. 92. *Certificatio R. Edwardi Confeſſoris* de Cotclyfa *in* Gyðrlepe *in qua natus erat, quam dedit Eccleſiæ Weſtmonaſterienſi.*

II. fol. 92, b. *Certificatio ſive Litteræ Patentes ejuſdem Regis de* Langtune, *quam dedit Eccleſiæ Weſtm.*

III. fol. 93. *Certificatio ejuſdem Regis* de Stane ⁊ Stanningehage *quas dedit Eccleſ. Weſtmonaſt.*

IV. fol. 93, b. *Certificatio ejuſd. Reg.* de Winbleſore ⁊ Stane, *quas dedit Eccleſ. Weſtmonaſt.*

V. fol. 94. *Certificatio ejuſd. Reg. de terris* æt Greneforde, *quas dedit Eccleſ. Weſtm.*

VI. Ibid. *Certificatio ejuſd. Reg. de 4 hidis* æt Toxinges, *quas dedit Eccleſ. Weſtm.*

VII. Ibid. *Certificatio Ejuſd. Reg.* de Cotclifa Eueresleya, *quam dedit Eccleſ. Weſtm.*

VIII. fol. 94, b. *Certificatio ejuſd. Reg. de Cotclifa* Leoſne, *quam dedit Eccleſ. Weſtmon.*

IX. fol. 95. *Certificatio ejuſdem Reg. de terra* æt Alvenham, *quam dedit Eccleſ. Weſtm.*

X. fol. 95, b. *Certificatio ejuſdem Reg. de Cotclifa* Aýgthe, *quam dedit Eccleſ. Weſtm.*

XI. fol. 96. *Certificatio ejuſd. Reg.* de Dakeworde ⁊ Wattone, *quas dedit Eccleſ. Weſtm.*

XII. Ibid. *Certificatio ejuſdem Reg. de tertia parte Hidæ terræ* æt Wrmelea, *quam dedit Eccl. Weſtm.*

XIII. Ibid. *Certificatio ejuſdem Reg. de terra* æt Killeuenðune, *quam dedit Eccleſ. Weſtmon.*

XIV. fol. 96, b. *Certificatio ejuſdem Reg. de Cotclifa* Moleſham, *quam dedit Eccleſ. Weſtm.*

XV. fol. 97. *Certificatio ejuſdem Reg. de Burgo* Winintone, *quem cum 4 hidis ad eum pertinentibus, dedit Eccleſ. Weſtm.*

XVI. Ibid. *Certificatio ejuſdem Reg.* de terris æt Sepirtone, *quas dedit Eccleſ. Weſtmon.*

XVII. fol. 97, b. *Certificatio ejuſdem Reg de terris* æt Chilchelle, *quas dedit Eccleſ. Weſtmon.*

XVIII. fol. 98. *Certificatio ejuſdem Reg. de terris* æt Iccaworde, *quas dedit Eccleſ. Weſtm.*

XIX. Ibid. *Certificatio ejuſdem Reg.* de Rotelaund, *quam dedit Eccleſ. Weſtmon.*

XX. fol. 98, b. *Certificatio ejuſdem Reg. de terris* æt Pertune, *quas dedit Eccleſ. Weſtm.*

XXI. Ibid. *Certificatio ejuſdem Reg. de Cotclifis* Perſ. ſore ⁊ Dorchuſce, *quas dedit Eccleſ. Weſtm.*

XXII. fol. 99. *Certificatio ejuſdem Reg. de Libertatibus & Franchiſis per eum Eccleſ. Weſtm. conceſſis.*

XXIII. f. 99. *Cert. ejuſdem Reg. altera, ſuper eadem re.*

XXIV. fol. 100. *Certificatio ejuſdem Reg de terra & de Wearfa, quas dederunt Eccleſ. Weſtmon. Ulfus Porterefa & Kinegitha uxor ejus.*

XXV. fol. 100, b. *Certificatio ejuſdem Reg. de libertatibus & Franchiſis per eum ad Eccleſ. Weſtmonaſterienſem conceſſis.*

XXVI. Ibid. *Certificatio alia ejuſdem Reg. ſuper eadem re. (Nota, quod quælibet certificatio ad diverſos viros dirigitur.)*

XXVII. fol. 101. *Certificatio ejuſdem. Reg.* de Perſore ⁊ Dorhirſt, *quas dedit Eccleſ. Weſtm.*

XXVIII. fol. 101, b. *Certificatio Willielmi I Regis, de dimid. Hida* æt Merſctune.

XXIX. Ibid. *Certificatio Will. I. Reg.* de Baterichefeye ⁊ Pirtford, *quæ dedit Eccleſ. Weſtm.*

XXX. Ibid. *Certificatio Will. I. Reg.* de Wattone ⁊ Dakewrð.

XXXI.

Digitized by Google

XXXI. fol. 102. *Certificatio Will. I. Reg.* de Feringe ⁊ Wokindone, *quas* (*pro* Windlesore) *dedit Eccles. Westmonasterienſi.*

XXXI. Ibid. *Certificatio ſeu Confirmatio Libertatum & Franchiſarum in terris Eccleſ. Weſtm.*

XXX. f. 102, b. *Certificatio Will. I. Reg.* de Pertune.

XXXIV. Ibid. *Certificatio Will. I. Reg.* de Perſſore ⁊ Dorhurſt, *quas dedit Eadwardus Rex Eccleſ. Weſt.*

TITVS. D. XVIII. *Codex membr. in Octavo, quondam peculium Tho. Alleni, in quo habetur*

I. *Liber Alphabetarius, in cujus fol. 6, b. extat Alphabetum Gothorum, ut videtur, fictitia.*

Ibid. 2. RVNES. *h. e. Alphabetum Runicum.*

fol. 7. 3. De litteris Nórtmannorum, quarum forme ſequuntur. (*i. e. Alphabetum Runicum.*)

Nota ſcriptoris. Hec etenim literarum figure in gente Nortmannorum feruntur primitus invente. Quibus ob Carminum eorum memoriam & Incantationum uti adhuc dicuntur. Quibus & Rimſtafas nomen impoſuerunt: ob id, ut reor, quod hiis res abſconditas viciſſim ſcriptitando aperiebant.

fol. 7, b. 4. Item aliter (*h. e. Alphab. aliud Runicum.*)

Ibid. 5. Item de Diptongis (*h. e. Ligaturæ Alph. Runici.*)

fol 8, b. 6. Alph. Anglicum (*h. e. Anglo-Saxonicum*)

a. be. ce. de. ef. ge. ache. ca. el. em. en. pe. cu. er.
A. b. c. d. e. f. g. h. i. k. l. m. n. o. p. q. r.

es. te. ix. wi. and. wen. thorn. thorn. thorn.
ſ. t. u. x. ỏ. ⁊. p. þ. Ð. ð. (*deeſt* z.)

Iſte Anglice littere & proprias figuras ac nomina propria poſſident, ut ſupra notatur. Hec litera ⁊ Anglica, and eſt vocata & ponitur pro iſtis ſex conjunctionibus, &, quia, at, atque, ac, aſt. Hec litera p. Anglica, wen eſt vocata, & ponitur pro w. Hec littera þ Anglica thet eſt nominata, & ponitur pro quod. Iſte tres þ. Ð. ð. litere Thorn ſunt nominate, & pronuntur pro th, &c.

Sequuntur alia ſcripta ab inſtituto noſtro aliena.

II. fol. 14. *Regula Sanctimonialium Ordinis S. Jacobi, per* Simeonem Gandavenſem *Sarisb. Epum (ut putatur) Latine Compoſita, & dein Normanno-Saxonicè verſa. In hoc autem Cod. deſideratur Exordium, in fine verò ſic*

Expl. Aſe oft aſ ge hauen reð oht o þiſ boc. Greteſ ure Laueði pið an Aue for him þ ſpanc her abuten.

III. *Sequitur Homilia cujus Rubrica deſideratur.*

Si ſciret pater familiaſ qua hora fur uenturuſ eſſet, uigilaret utiq; et non ſineret perfodi domum ſuam.

Incip. Vre Lauerð i þe Godſpel leareð uſ ⁊ teacheð þurh a ſonþiſne. hu þe ahen parlich to pite uſ ſeluen.

Expl. þ ure Lauerð giue uſ þurh hiſ hali milte. þ piþ þe faðer ⁊ te hali gaſt an Godd i þne hað rixleð ai bute ende. Amen. *Vide ſupra, p.* 80.

IV. *Homilia cui deeſt Rubrica.*

Audi filia ⁊ uide ⁊ inclina au. t. ⁊. ob. pa. t. ⁊. do. p t.

Incip. Dauið þe Salmpnihte ſpekeð i þe Sauten to-þarð Godeſ ſpoſe. þ iſ euch meiden þ haueð mei-den þeapeſ. *Vide ſupra, pag.* 80.

V. Her biginneſ þe pohunge of ure Lauerð.

Incip. Ihū ſpete Ihū. mi druð äni derling. mi Drihtin. mi Healend. mi uniter. mi hali pei Speter iſ munegunge of þe þen milðeu o muðe. Hpane me luue þi luueli leor? Hpet herte iſ ſpa harð þ ne mei to melte i þe munegunge of þe? Ah hpane mei luue þe luueliche Ihū?

Haſce meditationes de Paſſione Salvatoris noſtri I. C. in uſum Sanctimonialis cujuſdam conditas oſtendit Concluſio.

Prei for me mi leue Suſter. þiſ haue i priten ðe forþi þ porðeſ ofte quemen þe heorte to penken on ure Lauð. And for þi hpen þu art on eiſe t--pe toparð Ihū ⁊ ſeie þiſe porðeſ. ⁊ þene aſtah þe heliȝ biſiðe þe bloðe up o Roðe. And he þurh hiſ grace open þin heorte to hiſ luue ⁊ to reopðe of hiſ Pine.

VI. *Paſſio Scæ Catherinæ ſub Maxentio.*

Incip. Conſtentin ⁊ Maxence peren on a time aſ in Reiſereſ ſcuðe heheſt in Rome. Ah oſtentin ferde þurh þe burh menne reaðe into Fronc-londe. and puneðe ſum hpile þear for þe burh neðe.

Expl. Beo he a ſe Healend ihered ⁊ iheiet in alre porlðe porlda on ecneſſe. Amē.

TITVS. D. 26. *Cod. membr. in Octavo min. partim Latine, partim Saxonice ſcriptus. Sax. autem in eo ſunt*

I. *Brevis Inſtitutio, docens quæ Orationes, & alia pietatis Officia ſint præſtanda unoquoque die & præſertim Feria I. & VI.*

Incip. Ælce Sunnan-dæȝ bebeoð þe ðæne þnynneſte naman. þ iſ fæder ⁊ ſunu ⁊ ſe halȝa ȝaſt.

Expl. ⁊ ȝyf ðu on hpylcum eanfeðum byſt. ⁊ te Gode clypaſt he ðe miltſað ⁊ eac tipað ðonne þu hine bitſt. amen.

II. Diſ ðu ſcealt ſingan þonne ðu pylt ðpean þine handa ⁊ þine eaȝan. (*Latine.*)

III. Fið þam bleȝen. (*Medicamentum Saxon.*)

IV. *Conventio inter Epiſcopos quoſdam & Abbates, qui ſe ad mutua pietatis Officia ſe obligabant.*

Incip. Diſ iſ þæra Genæðnyſſaþium þe Biſcopaſ ⁊ Abbodaſ ȝenæð habbað heom ſylfum to þeanfe.

Expl. ſe þe þaſ Genæðneſſe miþ Gode ȝeyce. God hit him ȝeleaniȝe ſſa him leofaſt ſy. Amen.

TITVS. D. 27. *Codex membr. in Octavo min. ad Cod. ſuperiorem (ut videtur) pertinens, in quo, quæ ad rem noſtram propius ſpectant, ordine ſequuntur.*

I. *Kalendarium in quo notantur dies Obitus plurimorum Monachorum, Abbatum, &c. temp. Regum Anglo-Saxonum.*

II. *De anno, ejuſque partibus, Saxonicè.*

Incip. Diſ iſ full ȝer. tpelf monþaſ fulle. and endlufan dagaſ ⁊ ſix tida.

III. DE PRIMO DIE SECVLI, SIVE DE EQVINOCTIO VERNALI.

Incip. þone foſman dæȝ þiſſene populde þe magon afindan þurh þæſ Lenctenes emnyhteſ dæȝ.

Sequuntur alia quæ cum ſectione ſuperiori excerpta ſunt ex libro Bedæ Venerabilis de Temporibus, hoc ordine,

Digitized by Google

dine, De Nocte, De Anno, De Mundo, De Equinoctiis, De Biſſextis, De Saltu Lunæ, De Diverſis Stellis, De Duodecim ventis, De pluvia, De Grandine, De Nive, De Tonitru, De Temporibus anni.

Expl. ſe ðe ıſ ſoðne mihtpıſnýſſe ſunne ȝehaten. þam ſý pulðon ϸ loſ mıð ſæðeȝ ϸ halȝan Gaſte. on ealna poȝulða poȝulð à. butan ende. Amen.

IV. *Regula ad inveniendum diem qui dicitur Alleluia, ſicut & Diem Sanctum, & Diem Paſchatis, Saxonicè.*

V. *Regula de Concurrentibus, Saxonicè.*

VI. *Alphabetum cum ſignificatione uniuſcujuſque litteræ Saxonice. Pertinet autem (ut videtur) ad Sphæram Apuleii.*

Incip. A. He ȝanȝeð ϸ bıð hıſ ſıðfæt ȝeſunð.
B. Goð þu ſınſt ȳſ ðu hıt onȝınt ϸ ðe bıð ſel.

VII. Heȝ ıſ ſeo endebýrdneſ monan-ȝonȝeſ and ſæ-flodeſ.

Incip. On ðȝeoȝa mihta ealdne monan panað ſe Sæ-flod.

VIII. *De ætate B. V. Mariæ. Saxonicè.*

Hi Codices nitide ſcribuntur, à quo autem, & in cujus uſum, docet hæc notula occultè ſcripta, fol. 12, b.

Frbtfr hxmkllımuſfc mpnbchxſ Ælsknxſ mf ſcrkpskt skt kllk lpnȝb sblxſ. B m - n;

vel uſ vel uſ vel uſ
Ælfpknp mpnbchp atqxf dfcbnp cpmppcxm kſcxm ppſſkdfp. vel mf ppſlideſt. B m f n;

hoc eſt

Frater humillimus & monachus Ælfinus me ſcripſit ſit illi longa ſalus. Amen.

Ælfwino [vel us] monacho [vel uſ] atque decano [vel uſ] Compotum iſtum poſſideo. vel me poſſidet. Amen.

Ælfſinum autem Monachum hoſce libros in uſum Ælfwini ſcripſiſſe, fidem, me judice, facit Icon illa hujuſce Cod. in qua præter Jeſum Crucifixum. SSque Mariam & Joannem, adumbrantur Imagines Solis & Lunæ. Sol ſicut Puella corona Radiata (dextra tenens Diſcum ſive Globum, ſiniſtra Cornu ex quo Lumen) reſpicit Lunam, quæ repræſentatur figura Juvenis, qui dextra expanſa, ſiniſtra tenet facem accenſam; ſuper Caput Lunæ creſcentis Typus; hac inſcriptione ſuprapoſita;

HEC CRVX CONSIGNET ÆLFPINVM CORPORE MENTE.

IN QVA SVSPENDENS TRAX̄ DS̄ OMNIA SECVM.

Annum autem in quo potiſſimam partem ſcripti fuerunt hi Cod. haud obſcure indicat Tabula paſchalis, &c. in hoc volumine ab ann. D. 978. (h. e. ab anno præſenti) uſque ad an. 1097.

DOMITIANVS. A. XV. *Cod. membr. in Quarto, agens de Eccleſia Elienſi, in quo ſc. fol. 98, b.* (per Inſpeximus) *recitatur Charta Eadgari Regis Latine & Saxonicè, Saxonicis miſere per ſcriptorem Saxonicarum Litterarum imperitum corruptis, & in ea manu ſcriptis, quam nos Anglice dicimus* Court-hand, *quæ eſt à Saxonicè alieniſſima.*

DOMITIANVS. A. XVIII. *Cod. Chartaceus in Quarto, in quo, ad noſtram rem exhibetur,*

I. *Inſcriptio Saxonica quæ ſequitur, litteris Runicis inciſa ſummitati Crutis cujuſdam Lapideæ quæ reperta fuit apud Beucaſtel. A. D.* 1615.

ᚱᛁᚾᚣᚾᚻᚱᚪᚾᛏᚾᚣᛋ.

i. e. Rýnaȝ Dȝýhtneȝ, *Myſteria Domini.*

II. *Excerpta quædam Saxonica* (*ex hiſtoria Petroburgenſi, uti notavit J. Uſſer Armachanus*) *ab A. D.* 189. *ad an.* 997. *per* Laurentium Nowellum, *ut videtur.*

III. *Excerpta alia nonnulla* (*ex Annalibus Saxonicis aliis, qui cum Waltero Gisburnenſi in hac Bibliotheca compacti habentur, ut adnotavit Reverendiſſimus ille primas*) *hoc eſt, è Cod. qui inſcribitur* TIBERIVS. B. 4. *Ab an.* 1043, *ad an.* 1079. *per eundem, ut videtur,* Laur. Nowellum.

IV. *Tabulæ Chorographicæ Angliæ, Walliæ, Scotiæ, Hiberniæ, accurate delineatæ, nominibus locorum Saxonice deſcriptis, per eundem, ut videtur,* Laurentium Nowellum.

DOMITIANVS. A. I. *Codex membr. in Quarto, in quo, præter alia Latine ſcripta, habentur Saxonicè, quæ ſic inſcribuntur,*

I. þaȝ ſýnta ſceolon to pen-ſealfe.

II. þıſ ſýndon ða bec þe Æþelſtaneſ pæpan (*inter quos, annumeratur* I. Geþım.)

CLEOPATRA. C. 6. *Cod. membran. in Octavo, in quo continetur*

I. *Regula Sčmonialium ordinis S. Jacobi Normanno-Saxonicè verſa, ex Latino opere Simonis de Gandavo Epiſcopi Sarisburienſis.*

Incip. Recti diligunt te ----- Laurð ſeið ȝodeȝ ſpuſe to hire deorepurðe ſpuſe.
Expl. Aſ ofte aſ ȝe habbeð ıreð capet þnon. ȝreteð þe Lafdı pið an Aue. for him þe ſponȝ her abuten. Inoh meðful ıc am þe bidde ſe lutel.

CLEOPATRA. B. 6. *Codex membr. in Octavo, in quo præter plurima Latina ſcripta, occurrunt Normanno-Saxonicè,*

I. fol. 201, b. *Pro quibus orandum eſt ad Deum. Rhythmicè.*

II. *Ibid. Oratio Dominica.*

III. *Ibid. Ave Maria.*

IV. *Ibid. Oratio ad beatam V. Mariam.*

V. *Ibid. Symbolum Apoſtolorum.*

CALIGVLA. A. XI. *Cod. membr. in Quarto, in quo, veteri linguæ Anglicanæ, quæ proxime ad Normanno-Saxonicam accedit, conſcribitur*

I. *Hiſtoria Regum Angliæ ab orbe condita uſque ad Henricum III. Rhythmicè, à* Roberto Glauceſtrienſi *conſcripta.*

Incip.

Digitized by Google

Incip. Engelonð hiſ a wel goð lonð. ich weneeth lonðe beſt.
Iſet in þe on enðe of þe worlðe. aſ al in þe Weſt.
Ðe ſee geþ him al about. he ſtonð aſ Man yle.
Offon hii ðorre þe laſſe ðowte. bote hit be þorg gyle.
Fram ſouþe to norþ he il long. eigte honðreð mile.

Expl. ȝ comm--ne wiþ him. ȝ to him euene ðrou.
ȝ----inn þoru out wiþ. if ſuerð. ȝ velliche him ſlou.
ȝ----tat of Holichurche. me þincþ wiþ vil woir ----------

II. *Poema quod vocatur* Piers Ploughman. (*cujus plurima extent exemplaria.*)

Incip. In a ſom̃er ſeſin. whan ſofte waſ the ſunne.
I ſchop me yn to a ſhorowde. aſ i yn a ſlepe were.
Yn habyt of an Hermyte vnholy of werkyſ.

Expl. And countirpleden me conſcience. now kynde me avenge.
And ſende me happe and helo. til I haue Piers the Ploughman.
And ſitthe he gradde after gracee til I gan awake. *Explicit hic opus hoc.*

De opere & Auctore conſulas D. Georg. Hickeſii *Grammat. Anglo-Sax. pagg.* 25. 103, *&c.*

DOMITIANVS. A. 7. *Codex membr. in Quarto, in quo, præter Initia* IV *Evangeliorum Lat. ante* 400 *annos ſcripta; Continentur Saxonicè, litteris aureis & argenteis, antiquis & optime effigiatis*

I. fol. 12. *Nomina Benefactorum Dunelmenſis Eccleſiae, hoc Ordine.*

1. Nomina Regum uel Ducum. *quorum primus* EDVINI. *ultimus* Eanred.

fol. 13. 2. Nomina Reginarum et Abbatiſſarum. --RAEGNMAELD. --Oſgeofu.

fol. 15. 3. Nomina Anachoritarum --- Oedilualð p̄r̄. --uigbeorðit. p̄r̄.

fol. 15,b. 4. Nomina Abbatum gnaðuſ p̄ bnatuſ --- Ceolfriðð p̄rb̄. --Eaðuulf. p̄r̄.

fol. 16,b. 5. Nomina Abbatum gnaðuſ Diaconatuſ. --Beorhtum ðiac̄. --Ecguulf. ðiac̄.

fol 17. 6. Nomina Abbatū. --Biſcopuſ --Huaetberht.

fol. 18,b. 7. Nomina Prhaefbyterorum. --Demma. --Alðuulf.

fol. 23. 8. Nomina Diaconorum. --Haðualð. Beornred.

fol. 24. 9. Nomina Clericorum. --Eanuulf. Haðumer.

fol. 34. 10. Nomina Monachorum. --Herðing. Eaðuulf.

Horum omnium nomina litteris aureis & argenteis circa tempora Ælfredi Regis fuiſſe ſcripta, fidem faciunt ipſi Characteres, quin & nomen Æthelſtani Regis, qui Ælfredo fuit ex filio Nepos, bis in Cod. reperi ſcriptum; nempe in ſummitate, fol. 12, *ubi in Honorem Regnantis nomen ejus ante aliorum Regum nomina ponitur, deinde poſt eorum nomina occurrit etiam ejus nomen ordine temporis: in utroque autem loco atramento ſcriptum. Si Rationem ſcire velis, qua inducti fuerunt Abbas & Conventus Dunelmenſis, ad id genus librum conficiendum, Animadverte id quod ſcriptum eſt (litteris modernis) ante fol.* 1. *viz.*

Ordo ſive Methodus hujus libri nihil aliud eſt quam Annualis commemoratio in Sacrificio Miſſæ, Animarum defunctarum omnium Benefactorum aut Benemeritorum erga Monaſticam Eccleſiam beatiſſimi patris Cuthberti, tam ſecularium quam Regularium, tam Imperatorum quam Presbyterorum, tam Abbatum quam Monachorum, ut ſingula eorum nomina in hoc libro inferius ſubſcripta planius & plenius demonſtrant.

Abbatem vero & Monachos non contentos fuiſſe nominibus Benefactorum ſuorum, litteris aureis & argenteis deſcriptis, quin librum iſtum forinſecus ornaſſe, docet hæc inſcriptio,

Textus hoc argento Tegmen fulgebat et Auro
Intus ut Abbatum nomina cella Regum.

II. *Poſteris temporibus non tanta cura & methodo conſcripta ſunt Nomina recentiorum Benefactorum, quin ubicunque vacuum occurrebat ſpatium, implebatur ab otioſis Monachis nominibus cujuſcunque gradus aut Sexus vitioſo atramento, negligenter & currenti calamo ſcriptis. Notandum vero, quod haud raro Abbas ſive Prior cum univerſis Monachis alieni Monaſterii, inter Dunelmenſis Eccleſiæ Benefactores recenſentur,* v g *fol.* 22. *invenire licet nomina* Wulſtani Epiſc. (*Wigorn.*) Thomæ Prioris (*ejuſdem Eccleſiæ*) Godrici, Leofrici, Thurkelli, Hemmingi, *cæterorumque Monachorum Eccleſ. Wigorn. qui, ut veroſimile eſt, nonnihil Dunelmenſi Monaſterio dediſſent. Vid. quoque, fol.* 14, *b. fol.* 22, *b. fol.* 42, *&c.*

Quinetiam præter nuda Benefactorum nomina, procedente tempore, res alias ad Eccleſiam Dunelmenſem ſpectantes, in hoc Cod. tam Latinè quam Saxonicè litteris mandarunt. v. g. *extat*

III. fol. 33, b. 1. Conventio Dunelmenſis Congregationis & Certeſienſis.

Ibid. 2. Conventio quæ conceſſa eſt Domino Gregorio ſcriptori, de Bermundeſia à Dunelmenſ. congregatione.

Ibid. 3. Conventio inter Dunelmenſem conventum & Wlfranum Canonic. eccleſ. S. Pauli Lundoniæ.

fol. 43. 4. Nomina eorum quos Geatfleda (*ut videtur*) emancipavit, Sax. gravi Anathemate adnexo.

fol. 43, b. 5. Enumeratio hidarum quas Thurethus Comes, Eccleſ. Dunelmenſi contulit, Saxonicè.

fol. *Ibid* 6. Donatio terrarum Eccleſ. Dunelm. per Northmannum Comitem, Saxonicè.

Ibid. 7. Donatio villæ de Norðtun Eccleſ. Dunelm. per Ulfcytelem filium Oſulfi. Saxonicè.

fol. 44. 8. *De largitione quam fecit Monaſterium, quia* Media nocte, ſeptimo (*die hebd.*) in hieme & glacie, filiis pro matre (*f. Eccleſia Dunelm.*) cum patre (*f. Priore.*) nudis pedibus, & lachrimis proſtratis; quia humanum nullum erat auxilium, quæſierint divinum, contra Gorfridum, de terra noſtra de Daltun.

Ibid. 9. De eo quod A. D. 1127, 16 Kal. Aug. in feſto ſcī. Kenelmi Mart. Rodbertus Epiſcopus S. Andreæ, (coram Thurſtino Archiep. Ebor Ranulfo Epiſc. Dunelmenſ. Johanne Epiſc. Glaſquenſi, Gosfrido Abbate de S. Albano, Davide Rege, cum multis aliis quorum nomina ſequuntur) ad hoſtiam Eccleſiæ S. Johannis Evang conteſtavit ſe nullam calumpniam, nullam conſuetudinem clamaſſe ſuper Eccleſiam de Coldingham.

Digitized by Google

fol. 43, b. 10. *Quomodo*, expleto triennii exilio rediens Gwills Epiſc. anno dom. 1093. Pontificatus ſui 13, Adventus Monachorum 11, 3 Id. Auguſti, feria 5, Turgotum Priorem ante totius Epiſcopatus populos producens, vices ſuas huic ſuper illos ei injunxit; ut ſcilic. per Archidiaconatus officium, totius x̄pianitatis curam per totum ageret Epiſcopatum. Ita ſtatuens, ut quicunque illi ſucceſſiores fuerint in Prioratu, ſimiliter ſuccedant & in Archidiaconatu.

Ibid. 11. *Hiſtorica quædam de Monaſterio* in Gyrruum, *& de donatione Eccleſiæ* S. Mariæ & S. Oſwini in Tinemuthe *eidem Monaſt.* in plena Synodo *per Waltheoſuum Comitem Northumbriæ.*

fol. 44. 12. Scriptum Davidis Scotorum Regis, ad Ædwardum Mon. de Coll. in quo mandat & precatur, ut ſatis de truncis ſuis mitteret, ad rogum faciendum.

fol. 45. 13. Conditio (*ſive Conventio*) inter Willelmum Dunelmenſem Ep. & Dominum Vitalem Abbatem.

Ibid. 14. Officia pia præſtanda pro perſonis particularibus. (Vid. etiam *fol.* 33, b.)

Ibid. 16. Conventio inter Domnum Willelmum Epm̄ Dunelm. & Domnum Willelmum Abbatem Fiſcanni ac utriuſque congregatione.

Ibid. 15. Conventio inter nos & Domnum Walkelinum Wintonienſis Epm̄, & ejus Congregatione.

fol. 45, b. Conventio inter Dunhelmenſem Congregationem, & Conventum ſcī Stephani Cadomi.

Ibid. 18. Conventio inter Conventum Xpī Eccleſ. Cantuariæ, & Conventum Dunelmenſis Æccleſiæ.

Ibid. 9. Conventio quam Conventus S. Cuthberti Malcolmo Regi Scottorum, & Margaritæ Reginæ, filiiſque eorum & filiabus, ſe perpetuo ſervare promiſit.

Ibid. 20. Conventio inter congregationem Dunhelmenſem, & Congregationem de Gleſtenburi.

Ibid. 21. Conventio inter Mon. Dunelm. & monachos de Hakeneſſe.

fol. 46. 22. Scriptum Willelmi Epiſc. Dunelm. in quo, oſtenditur deſolatio iſtius Eccleſiæ, & reſtauratio ejuſdem per ejus conatus.

fol. 47, b. 23. Donatio Wellentunæ eidem Eccleſ. per Willelmum Regem.

Ibid. 24. Donatio manerii de Hovendene eidem Eccleſ. per eundem Regem.

Ibid. 25. Enumeratio terrarum Eccleſ. Dunelm. in Eueruuic-ſcire.

Ibid. 26. Enumeratio terrarum quas eidem Eccleſ. contulit Willelmus ſecundus Rex Angl.

IV. *Membranis vetuſtis ſcriptura repletis, additæ ſunt aliæ, in quibus continuantur nomina Benefactorum ejuſdem Eccleſiæ, uſque ad Diſſolutionem ejus, regnante Henrico VIII. Ang. Rege.*

NERO. D. 4. *Codex membr. quondam (dum reſtabant oræ ſive margines illæſæ) in folio quadrato, in quo continentur Evangelia* IV. *verſionis vulgatæ cum interlineari verſione Dano-Saxonica, cum Præfationibus, &c. hoc ordine.*

I. *Depicta Imago Crucis, magno labore delineata.*

vel ꝛal
vel ꝛaꝛu vel ꝓeꝛoljꝛa.
onꝛinneþ ꝛopeꝓim ꝛenu ðaꝛa canona

II. INCIPIT PROLOGVS. X. CANONVM.
Niꝛe ꝓeꝛc ꝛepýꝛc mech neððeꝛ
Inc. NOVVM OPVS FACERE ME COGIS.

EXPLICIT HIERONIMI *Prologus.*

III. INCI PRAEFATIO EIVSDEM.

monige ꝓenun þa þe Goðꝛpel apꝛiꝛꝛon.
Inc. PLVRES FVISSE QVI EVANGELIA SCRIBSERVNT.

onꝛinneꝛ ꝛopeꝛæꝛðniꝛe Euꝛebieꝛ.

IV. INCIPIT PRAEFATIO EVSEBII:

Incip. euꝛebiuꝛ ðe Capꝛianiꝛco ðæ bꝛoðeꝛ in
EVSEBIVS CARPIANO FRATRI IN

Dꝛihten haelo.
DN̄O SALVTEM.

V. *Sequuntur Canones Euſebii.*

onꝛinneꝛ ꝛcꝛeapꝛmeunꝛ matheiꝛ

VI. INCIPIT ARGVMENTVM MATTHEI.

ꝛꝛelc in endebꝛeðniꝛe
Inc. MATHEVS IN IVDAEA SICVT IN ORDINE

vel æꝛeꝛc
F̄ ðmeꝛc ꝛeꝛeꝛec iꝛ.
PRIMVS PONITVR.

vel heaꝛuðꝛueaꝛð

VII. onꝛinneð F̄ ꝛueaꝛð ðaꝛa ꝛeð æꝛc̄ matheuꝛ
INCIP̄ CAPITVLA LECTIŌ SEC̄ MATTHEV̄

(numero LXXXVIII.)

• vel cýnnꝛeꝛuu
cneuꝛeꝛuu ꝛ ꝛeoꝛꝛiꝛ tuu
• *Incip.* GENERATIONVM QVADRAGINTA DVARVM

VIII. *Index dierum Feſtorum in quibus (ut videtur) periochæ ex S. Matthæo legi debent.*

IX. *Imago D. Matthæi ſedentis, & ſuper genua ſcribentis calamo metallino dictante quodam Sancto, cum Angelo qui ſiniſtra librum, dextra Buccinam corneam ad os admota tenet: ſuper angelum ſcribitur* IMAGO HOMINIS. *Evangeliſta autem inſcribitur* O AGIOS MATTHEVS *litteris Saxonicis quadratis.*

X. *Imago Crucis incredibili diligentia & venuſtate delineata.*

XI. *Sequitur Evangelium ſecund. D. Matthæum Latine, cum interlineata verſione Dano-Saxonica.*

onꝛinneð

XII. INCIPIT ARGVMENTVM (*Evangelii ſecundum Marcum*)

maꝛc ðe Goðꝛpellene Goðeꝛ
Incip. MARCVS EVANGELISTA DI.

XIII. onꝛinneð F̄ cuiðo ðaꝛa ꝛeða.
INCIPIVNT CAPITVLA LECTIONVM (*numero* 46, *cum interlin. verſ. Dano-Saxon.*)

XIV. *Index dierum Feſtorum, ut ſupra cum verſione Dano-Saxon.*)

XV.

Digitized by Google

XV. *Imago D. Marci* (qui O Agivs Marcvs *inſcribitur,*) *ſuper quem Leo alatus unguibus librum premens ac buccina cornea clangens; his verbis* imago leonis *ſuperne ſcriptis.*

XVI. *Imago Crucis, eodem plane modo quo ſuperiores, depicta.*

XVII. onginneð godspel æfter Marc
Incipit Evangelivm Secvndvm Marcvm.

cum verſione Dano Saxon.

XVIII. *Index dierum Feſtorum pro Evang. D. Lucæ, Latinè tantum ſcriptus, & cum hac Epigraphe Dano-Sax.* ðis mescong ælces godspel ðe ontuoelm bysej on. Lucasej dæl.

XIX. Incipit Praefatio Lvcae.

vel ðæne ceastra
Incip. lucas ðe Syriysca ðæne burge forstring
Lvcas Syrvs Anthiocensiae

mið cræfte lece
Arte Medicvs.

onginnað ða mesecung
XX. Incipivnt Capitvla. (*numero* 94, *cum interlin. Verſ. Dano-Sax. ac admonitione de Lectionibus in Hebdomada Paſchæ.*)

mið fona saga luc ðeofi
Incip. Praefatione Lvcas Theofilo.

XXI. *Imago D. Lucæ ſuper genua in Volumine ſcribentis, cum epigraphe* O Agios Lvcas, *alato vitulo volante cum libro, & inſcriptione* Imago Vitvli.

XXII. *Imago Crucis, ut ſupra.*

onginneð Godspell æfter lucas
XXIII. Incipit Evangelivm Secvndvm Lvcam,

cum verſione Dano-Saxonica.

Notandum autem quod ad calcem hujus Evangelii, extat hæc Inſcriptio, litteris quadratis Saxonicis:

asæged is boc godspelles æfter lucas.
Explicit Liber Evangelii Secvndvm Lvcanvm.

Hæc inuſitata S. Evangeliſtæ Appellatio doctiſſ. D. Thomæ Smitho *anſam præbuit* (in Bibl. Cotton. Hiſt. & Synopſ. pag. xxxiv.) *hanc ſuam ſententiam in medium proferendi:* Lvcas enim (*inquit,*) compendii cauſa in familiari converſatione contractum videtur pro Lvcano, quod de reliquis nominibus ejuſdem formæ, quæ in N. T. occurrunt, puta Dema, Sila, Epaphra, aliiſque, uti olim obſervavi, non improbabili conjectura dici poſſit. Auctoritas ſane libri ante mille annos deſcripti hac ex parte non omnino aſpernanda: nec diverſus iſte ſcribendi modus Librarii aut feſtinationi aut male conceptæ opinioni, ſed cuidam traditioni, quæ tum obtinuit, videtur adſcribendus. In aliis quoque codicibus Evangeliorum magnæ vetuſtatis, nomen illius Evangeliſtæ eodem modo plene & producte exaratum, tum in bibliotheca Auguſtinianorum Neapoli, tum in Bobienſi ſe vidiſſe memorat D. Mabillonius. *Immò & jam nunc, dum hæc ſcribo, habeo penes me binos Evangeliorum Codices mille* (*ut videtur*) *abhinc annis Latinè, in Anglia, ſcriptos;* (*quos rogante Doctiſſimo* Joanne Smitho, *mihi utendos dederunt Reverendi viri Eccleſiæ Dunelmenſis Decanus & Præbendarii*) *in quorum Codicum altero,* (*cujus nota in Bibliotheca Dunelmenſi eſt* F. 5. 11.) *Titulus Evangelii ſecundum* Lvcam, *in ſummitate uniuſcujuſque folii ſemper ſcribitur, Litteris miniatis,* Secvndvm Lvcanvm.

An Demas, Silas, Epaphras, cum ſexcentis ejuſmodi nominibus qui in libris cum Sacris tum Profanis occurrunt, ſolummodo ſint Abbreviationes Nominum, haud meum eſt inquirere: Lvcanvm *vidimus in præſenti Codice Cottoniano producte ſcriptum pro* Lvcam, *quod tamen fuiſſe Nomen Evangeliſtæ, non poſſum quin vehementer dubitem. Primo enim, ipſe Paulus Apoſtolus eum adpellat* Lvcam. *Deinde Auctoritas Græcorum Codicum in quo ſcribitur* KATA ΛΟΥΚΑΝ *ſine Contractionis Nota, ſaltem autoritatem Latinorum Codicum æquiparat. Tertio, Orientalis Eccleſiæ Patres nunquam, quod ſciam, eum niſi* Lvcam *nuncuparunt. Mitto, quod* Lvca *fuit nomen Syris haud inuſitatum Mitto morem recentiorum Romanorum Nomina ſua* (*magniloquii cauſa*) *augendi, ſicut à* Traio *inſtituere* Traianvm; *à* Diocle Diocletianvm. *à* Magno Maiorem, Maioranvm, Maximvm, Maximinvm, Maximianvm, Maximinianvm; *à* Juſto, Ivstinvm, & Ivstinianvm, *&c. Hoc tantum dico, morem fuiſſe Majoribus noſtris Anglo-Saxonicis, & fortaſſe reliquis Septentrionis gentibus, Latinam terminationem, in Latinis eorum ſcriptis, propriis Nominibus adjungere in* A *terminantibus. Hujuſce rei exempla quædam habes in D Hickeſii Grammat. Anglo Sax. pag.* 173. *ubi doctiſſimus ille vir rectè obſervat* Offæ *Merciorum Regis Nomen in Latina quadam carta ſcriptum eſſe* Offani *Regis. Sic in ejuſdem libri pag.* 170, *ſcribitur in alia carta* —— cum conſenſu et licentia Offani Regis Merciorum. *& pag.* 171. *ſcribitur An. Dom.* incarn. dcclxxxviiii. Indict. uero xii. qui erat an. xxxi regni Offan ſtrenuiſſimi Merc. Regis. *In alia item Carta Originali, quæ extat in Cod. Cotton.* Avgvst. II. *num.* 3. *idem Offa, dicitur* Offanus. *Et in Fragmento Regiſtri Cartarum Wigornienſis Eccleſiæ, quod habetur in Cod. Cotton.* Nero E. 1. *Cernitur Judicium* Conciliabuli in Celhyð. A. D. 789. mediante Offan Rege, &c. *ex quo vocabulo Monachi Latine ſcribentes, uſi ſunt* Offanus. *Eodem plane modo, in veteri Cod. Lambethanæ Bibliothecæ, cujus nota eſt* 149, *ſcribitur* Explicit ðño iuuante Expoſitionis in Apocalipſin Sci Iohannis Libeſ tertius Bedan Famuli Xpi. Do gratias; *Cæterum Codicibus Bodleianæ Bibliothecæ* (Lavd. D. 113.) *& Collegii Orielenſis Oxon. reperitur hujuſmodi Inſcriptio* Expl Expositio Baedani Prbi In Epistvla Ivdae Apostoli. Amen. *Joannes etiam Mabillonius, Vet. Analect. Tom.* 4. *pag.* 521. *profert* Epitaphium Beati Bedani Presbyteri, *à Lutingo ejus Diſcipulo compoſitum, cujus Initium hoc eſt:*

Hoc Chriſti famuli Bedani membra ſepulcro, *&c.*

Quem quidem Bedanum eundem eſſe cum Beda Presbytero ſeniore probat Mabillonius ex libro Bedæ Venerabilis de Vita S. Cuthberti. cap. 37. *Ut verbo dicam, ex his tantum non conſtat, ſcriptoribus Saxonicis morem fuiſſe Nominibus propriis ut & communibus Emphatice poſitis, in* A *finitis, Terminationem Latinam* nvs *adjicere; ad id ut arbitror, adducti, quod in Obliquis Terminantur in* N, *ut* Beda, Bedan; *prout docetur in D. Hickeſii Gram. Anglo-Sax. cap. II. R. IV. & ſubjectis Exemplis ulterius probatur,* viz. Abban-ðun, Acsan-mynster, Æðan-ðun, Assan-ðun, Baccancelð, Baðdan-byrig, Baðecan-pylla, Baðan-ceaster, Beanðan-ig, Bebban-burh, Bedan-fordð, Bedan-heafde, Bofan-ham, Bradan-æ, Cneccan-fordð, Cyppan-ham, Exan-ceaster, Eaxan-muð, Fedan-leag, Fullan-ham, Gnatan-brycge, Hean-byrig, Huntanðune, Menan-tune, Natan-leag, Norðan-hymbras, Olan-ige, Ottan-fordð, Pedridan-muð, Pincan-heal, Scuffan-halch, Seccan-ðun, Taman-peordð-ege, Tinan-muð, Feftan-fudu, Fibban-ðun, Ficgan-beorche, Fintan-ceaster, *cum innumeris aliis, quæ in legendis bonis Autoribus occurrunt.*

Digitized by Google

onginneð myht vel æteamniʒ æfꝛ
XXIV. INCIPIT ARGVMENTVM SECVNDVM
Ioh̄.
IOHANNEM.

ðe goðspellenë an of ðeiʒ-
Incip. IOHANNES EVANGELISTA VNVS EX DISCI-
num Godes
PVLIS Dİ.

onginnaʒ fonueapð mencunga æfꝛ
XXV. INCIPIVNT CAPITULA SECVNDVM
iohan̄.
IOHANNEM. (*numero* 45, *cum interlineari versione Dano-Saxonica.*)

XXVI. *De Lectione in Natali S. Petri.*

XXVII. *Index dierum festorum, in quibus Lectiones desumptæ ex Evang. S. Joannis.*

XXVIII. *Imago D. Joannis juvenili specie nitens, quasi meditans de iis quæ in volumine explicato legerat, cum hoc titulo* O AGIOS IOHANNES. *volitante Aquila, quæ librum unguibus tenet, cum hac inscriptione* Imago aequilae.

XXIX. *Imago Crucis, perinde ac superiores, elaboratissima.*

onginneð godspel æfꝛ · Iohan̄.
XXX. INCIPIT EVANGELIVM SECVNDVM IOHAN.

interlineata versione Dano-Sax. (*quæ maxima ex parte litteris miniatis scribitur*) *insignitum.*

De hujus Codicis scriptoribus, cum quoad S. Textum, tum quoad interlineatam versionem, pluribus pridem scripserunt doctissimi viri Joannes Seldenus, Thomas Mareschallus, & nuperrime D. Thomas Smithus in sua Cottonianæ Bibliothecæ Historia & Synopsi. Quorum auctoritate & exemplo fretus, ego quoque, de iisdem scriptoribus verba quædam facere, haud abs re fore spero. Animadvertat ergo lector eruditus, quod ad calcem Evangelii secundum D. Matthæum, exarata est hæc notula manu Aldredi: ðu lufiʒende God ʒemyne ðu Eadfrið ⁊ Æðilwalð ⁊ Billfrið ⁊ Aldred peccator. ða feorest mið Gode ymb-feoron ðas boc. *Ad calcem autem Evangelii D. Joannis, quid quisque eorum in Codice scribendo, ornando, &c. contulit, fusius enarrat idem Aldredus hisce verbis.*

✠ Eadfrið Biscop̄ Lindisfearnensis Æcclesiæ. he ðis Boc aurat æt fruma Gode ⁊ sc̄e Cuðbehte ⁊ allum ðæm Halʒum ʒimænelice. ða ðe in eolande sint. ⁊ Eðilwalð Lindisfearn-eolondinga bisc̄. hit *uta [** hic errore Aldredi uta videtur scriptum pro innan.*] ʒiðwyde ⁊ ʒibelde sua he uel cuðæ. ⁊ Billfrið se Oncsæ he ʒismiðade ða ʒihtinno ða ðe utan on sint. ⁊ hit ʒihtinade mið Golde ⁊ mið ʒimmum. æt mið Sulfne ofer ʒylded faconleaf fch. ⁊ (*scripta fuit vox* ic, *& deinde abrasa*) Aldred Pybi̇ inditnuf et miserimus mið Godes fultume ⁊ sc̄i Cuðbehtes hit ofer-ʒloesade on Enʒlisc. ⁊ hine ʒihamadi mið ðæm þrim dælum. Matheus dæl Gode ⁊ sc̄e Cuðbehti. Marc̄ dæl ðæm Bisc̄. ⁊ Lucas dæl ðæm hiorode ⁊ æhtuopa feolfnes mið to inlade. ⁊ sc̄i Ioh̄ dæl for hine feolfne (*i.* for his saule) ⁊ feouer ora feolfnes mið Gode and sc̄i Cuðbehti. Þte he hæbbe ondfong ðeh Godes milfæ on heofnum. feel ⁊ fiʒ on eorðo forðʒeong ⁊ ʒiðwyngo. uisdom ⁊ fnyttio ðeh sc̄i Cuðbehtes eadnunga.

✠ Eadfrið. OEðilwalð. Billfrið. Aldred. hoc euange, Dō ⁊ Cuðbehto conscriptum vel ornauerunt.

His patet, S. Eadfridum *octavum Lindisfarnensis Ecclesiæ Antistitem sacrum Textum propria manu descripsisse. Idque quidem tam egregie, ut hic Codex plane ut incomparabile Calligraphiæ Anglo-Saxonum Specimen, dignissimus est, qui in omne ævum servetur. Codicem descriptum illuminavit, principes litteras effinxit, ac imagines plures S. Crucis & Evangelistarum improbo plane labore delineavit & depinxit* S. Æthelwaldus *qui in sedem Lindisfarnensem Eadfrido successit.* Bilfridus *quoque Anachoreta Codicem scriptum ac inluminatum tegmine argenteo, deaurato, gemmisque pretiosis exornavit.* Aldredus *denique Presbyter totum librum versione Dano-Saxonica Boreali glossavit; qui nonnunquam etiam adnotatiunculas suas ad quædam loca præsertim in Evang. D. Matthæi margini adscripsit. Horum virorum nomina (ob tam insignia beneficia ut verisimile est) inserta reperi in Registro Benefactorum Dunelmensis Ecclesiæ (de quo paullo supra) litteris aureis & argenteis descripta.*

Quod tempora attinet in quibus floruerunt hi præstantes viri, notandum est, non omnes in eodem seculo simul vixisse. Etenim S. Eadfridus *in Episcopum Lindisfarnensem consecratus fuit, circa A D.* 688. *quo tandem diem suum obeunte,* S. Æthelwaldus *ad eandem sedem promotus est circa A. D.* 721. *ante quem annum necesse est ut liber à S. Eadfrido scriberetur. Cæterum, si multifaria negotia spectemus, quibus ut par est credere, Eadfridus factus Episcopus impediretur, fas esset conjicere, illum adhuc monachum, tantum opus,* S. Cuthberto *vivente & forsan hortante adgressum fuisse; saltem circa annum Dom.* 686. *Secundum quem computum mille annorum vetustas hujus Codicis Latino Textus adjudicanda est. De* Aldredi *ætate nihil certi habeo quod dicam. Ex dialecto autem Glossæ, & Manu in qua scripta est, illum circa tempora Ælfredi Regis Octingentis abhinc annis, floruisse existimo.*

Hic igitur est ille Codex de qdo mentionem fecit Turgotus (MS. *Cotton.* FAVSTINA A. 5.) *& ex eo,* Simeon Dunelmensis *cum aliis ejusdem Ecclesiæ Historicis, quorum scripta etiamnum servantur in Bibliothecis Bodleiana & Cottoniana. Turgoti verba jam dudum in medium protulerunt laudati viri cl. Joannes Seldenus & Thomas Smithus, quæ tamen describere Lectoris gratia placet.* Qua tempestate dum navis (*quam Monachi Lindisfarnenses, ut evitarent Danos conscendebant, cum Reliquiis, S. Cuthberti corpore, libris sacris,* &c.) verteretur in latera, cadens ex ea textus Evangeliorum, auro ʒemmisque perornatus, in maris ferebatur profunda ----- Itaque pergentes ad mare, multo quam consueverat, longius recessisse conspiciunt, & tribus vel eo amplius milliariis gradientes, ipsum Sanctum Evangeliorum Codicem reperiunt: qui ita forinsecus gemmis & auro sui decorem, ita intrinsecus, literis & foliis priorem præferebat incorruptionem, ac si ab aqua minime tactus fuisset. ----- Porro liber memoratus in hac ecclesia quæ corpus ipsius Sancti Patris (*Cuthberti*) habere meruit, usque hodie servatur, in quo nullum omnino ut diximus per aquam læsionis signum monstratur. Quare plane & ipsius S. Cuthberti & ipsorum quoque meritis qui ipsius libri auctores extiterant, gestum creditur, Eadfridi videlicet venerandæ memoriæ Episcopi, qui hunc in honorem Beati Cuthberti manu propria scripserat. Successoris quoque ejusdem venerabilis Ethelwoldi qui auro gemmisque perornari jusserat. Sancti etiam Bilfridi Anachoritæ, qui vota jubentis, manu artifici prosecultus, egregium opus composuerat. Erat enim in aurificii arte præcipuus. Hii pariter amore dilecti Deo Confessoris & Pontificis ferventes, suam ergo ipsum devotionem posteris omnibus innotescendam, hoc opere reliquerunt. *Quæ verba recitantur in Historia minori Dunelmensis Eccles.* MS. *Cotton.* CLAVD D. 4. *fol.* 18. *omissa tamen mentione Bilfridi Anachoretæ: è regione vero in Margine hanc scripsit nonnemo adnotatiunculam.* Quod Eadfridus & Ethelwoldus Episcopi, Textum Evangeliorum

Digitized by Google

tum S. Cuthberti, qui nunc eſt inter reliquias Dunelmenſ. fecerunt. *Codex autem, in qua habetur hæc Nota, me judice, ſcripta fuit regnante Henrico Angl. R.VI.*

Turgotus ut ex ſupradictis patet affirmat quod in Codice nullum per aquam læſionis ſignum monſtratur, *quin eum litteris & foliis priorem prætuliſſe incorruptionem, ac ſi ab aqua minime tactus fuiſſet. Ego autem Codicem diligenter evolvens haud pauca ſigna quæ eum ab aqua læſum fuiſſe oſtendunt obſervavi. Quos locos Codicis aqua vitiatos, ſi excipias, in cæteris, videas membr. tam perpolitas atramentum etiamnum tam nigrum & nitens, ac ſi ſeptem ſolum ab hinc annis ſcriptus fuiſſet. Qui quidem ſplendor & nitor Codd. Anglo-Saxonicorum antiquiſſ. bonitati atramenti maxima ex parte, meo judicio tribuendus eſt. nuſpiam enim vidi quempiam codicem antiquis Litteris, ſive Græcis, ſive Romanis, ſive Copticis, Syriaciſve, ſive Hebraicis, aut Arabicis, ſive denique Gallicis, Germanicis, aut Longobardicis, exaratum qui perinde ac ſcripta Anglo-Saxonica, priſtinum adhuc retinent ſuum nitorem. Neque vero à me ſolo hoc eſt obſervatum: nam in vitæ S. Cuthberti, Codd.* MSS. *Bodl. & Cotton. ſic dicit antiquus ejus Auctor.* Hunc (*S. Cuthbertum puerum*) beatus Boiſilus pro inſita illi puritate ac pia intentione, præ cæteris dilexit, & ſcripturarum ſcientia erudivit. Sicut in hac Eccleſia (*Dunelmenſi*) ſervatus Codex (*Evangelii S. Johannis, ſeptem quaternionibus conſtans*) in quo eo (*Boiſilo*) docente, ipſe (*Cuthbertus*) didicerat, per tanta annorum curricula, priſca novitate ac decore mirabilis, hodieque demonſtrat.

Specimen denique Verſionis hujus Codicis Dano-Saxonicæ ab Aldredo Presbytero ſcriptæ, hoc in loco proferre placuit,

vel ðu biꝛt vel in heoꝛnaꝛ
ꝛaðeꝛ uꝛen ðu aꝛt in heoꝛnu ꝛie ge-
✠ Pater Noſter qui es in coelis Sci-

halgud noma ðin
ꝛicetur nomen tuum

to cýmeð ꝛic ðin
Adveniat Regnum tuum

ꝛie ꝛillo ðin ꝛuæ iꝛ in heoꝛne ⁊ in eoꝛða
Fiat voluntaꝛ tua sicut in caelo et in terra

hlaf uꝛenne oꝛeꝛ ꝛiꝛtlic ꝛel uꝛ
Panem noſtrum supersubstantialem ða nobis

to dæg
hodie

⁊ ꝼ gef uꝛ ꝛcýlda uꝛꝛa ꝛuæ ue ꝼ-
Et demitte nobis debita noſtra sicut nos di-

geꝛon ꝛcýldgum uꝛum
mittimuꝛ debitoꝛibus noſtris

⁊ ne inlæd uꝛih in coꝛtunge
Et ne inducas nos in temtationem

ah gefꝛig uꝛich fꝛō ýfle.
Sed libera nos a malo.

Quæ quidem verſio Dominicæ Orationis Dano-Saxonica habetur impreſſa, in duobus Libris Anglicis, altero Gulielmi Camdeni, cui Titulus. Remains. *Edit. Lond. an. 1629. pag. 19. Altero Johannis Wilkinſii Ceſtrienſis Epiſcopi, cui titulus,* **an Eſſay towards a Real Character.** *p. 7.*

Clavdivs. B. 4. *Cod. membr. fol. min. in quo continentur, Excerpta Hiſtorica ex Pentateucho Moiſis, atque ex libro Joſue, Saxonicè, & ab Ælfrico Deſloratore Æthelwardo Aldermanno (uti ex Codice Bidleianæ Bibliothecæ Laudino conſtet) dedicata. Folium hujuſce Cod.* MS. *primum deſideratur, in quo extabat pars prior Epiſtolæ nuncupatoriæ Ælfrici ad Æthelwærdum quæ in hoc Cod. ſic explicit* Ic bidde nu on Godeꝛ naman gýꝛ hꝑa ðaꝛ Boc aꝛꝑitan ꝑille. ðæt he hi geꝑihte pel be ðæꝑe býꝛne. ꝑoꝛðan ðe ic nah gepealð ðeah ðe hi hꝑa to poꝛge gebꝑinge ðuꝑh leaꝛe ꝑꝑiteꝛꝑaꝛ. ⁊ hit bið ðonne hiꝛ pleoh na min. Micel ýꝛel beð ꝛe unꝑꝑiteꝑe gýꝛ he nele hiꝛ geꝑꝑit gefihtan.

Fol. 1. b. I. *Excerpta ex libro Geneſeos, ſic*

Incip. On angýnne geꝛceop God heoꝛonan ⁊ eoꝑðan.

Fol. 21. *Habetur hæc Rubrica.* Heꝑ ꝑꝑuteladð ꝑæꝛ ælmihtigan Godeꝛ mildheoꝑtnýꝛꝛ. ⁊ hýꝛ ꝑundꝑa. hu he Abꝑaham geceaꝛ ⁊ hiꝛ bletꝛunga him ꝛealde ⁊ hýꝛ oꝛꝛꝑinge.

Fol. 54. *Habetur hæc Rubrica* Her Cydde God Ælmihtig Hys Mildheortnysse Đe He Abrahame Behet On Iosepe Abrahames Ofsprincge.

Liber autem Geneſeos his verbis

Expl. Ioꝛep ꝑoꝑþ-ꝑeꝑde ꝑa he ꝑæꝛ an hund ꝑintꝑa ⁊ ten ꝑintꝑe. ⁊ hine man bebýꝑigde mid pýꝑtgemange. he ꝑæꝛ gelæd on hiꝛ ꝛtoꝑe oꝛ Egýꝑta lande.

Fol. 73, b. II. *Excerpta ex libro Exodi ſic*

Incip. Điꝛ ꝑind Iꝛꝑahela beaꝑna naman. ꝑe mid Iacobe ꝑoꝑon on Egýꝑta-land.

Expl. Se ꝑe pýnch on ꝑam ꝛeoꝛoꝑam dæge. ꝛý he oꝼꝛlagen. ne on ælege nan ꝼýꝛ on ðam dæge.

Fol. 106, b. III. Her Ongynð Se Đridde Boc Đe Is Genemned On Ebreis Vmecra. ⁊ Leviticvs On Grecisc. ⁊ Ministerialis On Leden. Đæt Is Đenvng-Boc On Englis. Forðan Đe Đæra Sacerda Đenvnga Synd Đær On Aꝑritene.

Incip. Dꝑihten clýpode to Moýꝛe on ꝑæꝑe halgan ꝑuꝑðung ꝛtoꝑe.

Expl. Điꝛ ꝛýnd ða Bebodu. ⁊ Domaꝛ. ⁊ Laga ðe Dꝑihten gefette betꝑuX him ⁊ Iꝛꝑahela ꝑolce on Sinai dune.

Fol. 112. IV. Her Ongynð Seo Boc Đe Is Genemned On Ebreisc Valedaber Đæt Is On Leden Numervs. And On Englisc Getel. Forðan Đe Israhela Bearn Ꝑæron On Đære Getealde.

Incip. Dꝑihten ꝛꝑnæc ꝑitodlice to Moýꝛe on Sinai dune on ðæꝑe halgan ꝛtoꝑe.

Expl. Hi comen to ðam lande. ⁊ mid Iꝛꝑahela beaꝑnum ꝑone eaꝑð geeodon. ⁊ him betꝑýnan dældon. ꝛꝑa ꝛꝑa him dihte Ioꝛue.

Fol. 129, b. V. Her Ongynð Seo Boc Đe Is Genemned On Ebreisc Helle Adabarim. And On Grecisc Devteronomivm. ⁊ On Leden Secvnda Lex. ⁊ On Englisc Seo Æftre Æ.

Incip. Điꝛ ꝛýnd ða ꝑoꝑd ðe Moýꝛeꝛ ꝛꝑnæc to eallum Iꝛꝑahela ꝑolce. begeondan ioꝑdane.

Expl. ⁊ ealle ða ꝛtꝑangan mihta. ⁊ ða miclan ꝑundꝑa ꝑe Moýꝛeꝛ ꝑoꝑhte ætꝑoꝑan Iꝛꝑahela ꝑolc.

Fol. 141, b. VI. *Liber Joſue ſic*

Incip. Hit ꝑæꝛ gecoꝑden æꝑteꝛ Moýꝛeꝛ ꝑoꝑðꝛiðe Dꝑihtneꝛ ðeoꝑan.

Expl. Hi bebýꝑigdon on Sichem on ꝑæꝛ landeꝛ dæle ðe Iacob bohte æt Emoꝑeꝛ ꝛunum Sichemeꝛ ꝑæðeꝑ. ⁊ hit ꝑæꝛ gehloden to Ioꝛepeꝛ beaꝑna lande.

Quod Cod. hunc attinet videtur ſcriptus paullo ante Conquiſitionem Angliæ, per totum illuſtratur Iconibus Hiſtoricis, rudiori tamen manu delineatis. quam plurimis in locis, manu recentiori, inſignitur Adnotationique Hiſtoricis Latinis, nonnulliſque Saxonicis ex Joſe-

pho, Methodio, &c. *Monumentum pietatis majorum noſtrorum ſane ſpectabile?*

TIBERIVS. A. 13. *Codex membr. in Octavo grandiori, in quo continetur Regiſtrum Chartarum, cum libro Terrarum quas poſſidebat* Eccleſia Wigornienſis, *haud multo poſt Conquæſtum Angliæ Scriptum. Ex his Cartis, eas tantum recenſeo, quæ Saxonicè ſcribuntur, aut ſaltem Terminos terrarum Saxonice exhibent, omiſſis reliquis.*

I. fol. 1, b.

II. fol. 3. *Dimiſſio ſive Carta Dimiſſionis terrarum Berhtwulfo Regi in quinque dierum hominum ſpatium, per Alhunum Epiſcopum cum ejus familia in* Ƿeogeꝑna *civitate. A. D.* 849. *Indict.* 12. *in loco qui nominatur* æt Glenne.

III. fol. 6, b.

IV. fol. 9. *De terris* æt Bꝑemeꝑgnaꝑan *quas Heaberhto Epiſcopo dedit Ceoluſſus Rex, Saxonicè.*

V. fol. 16. *Donatio* xxx *Caſſatorum in* Tꝑebingcetun, *Mildredo Antiſtiti & Eccleſ. Wig. per Eanberhtum, Uhtredum, & Adredum, Regulos Huicciorum.*

VI. fol. 20. *Inſtrumentum Saxonicè ſcriptum de* nebbabe *duarum Navium ex portu Londinenſi, quam Æthelvaldus* (Merciorum Rex) *dedit Milredo Epiſcopo & Monaſterio S. Petri in Wigornia.*

VII. fol. 23. *Donatio* 15 *manſſ. id eſt Vici qui nominatur* Timbingcetun *ad Monaſterium* æt Cliꝑe (id eſt, Ƿenbleꝑcliꝑe) *per Aldredum Subregulum Huicciorum.*

VIII. fol 27. *Termini terrarum* æt Eaꝑtun *quas Utelo Epiſcopo & Eccleſ. S. Mariæ conceſſit Æthelbaldus Merciorum Rex. Saxonicè.*

IX. fol. 28, b. *Donatio* VI *manſ.* æt Beꝑhtanpellan, *&* VIII *manſ.* æt Ƿatlinetune, *&* VI *hominum cum omni prole & ſtirpe eorum, Eccleſ. Wigornienſi per Æthelredum Ducem & Patricium Merciorum. A. D.* 880. *Indict.* 5.

X. fol. 30, b. *Inſtrumentum ſuper renovatione Libri ſive Cartæ de* 5 *manentibus quæ nominantur* Eatun; *quam ab Eadwardo Rege Æthelredo Duce & Æthelflæda, &c. impetrabat Wigfrithus Epiſcopus. A. D.* 900. *Indict.* 7. *Saxonicè.*

XI. fol. 32. b. *Carta Venditionis* X *manentium in* Huiccepuðu *Heaberhto Epiſcopo, per Beorhtwulfum R. Merciorum. A. D.* 841. *Regis* 3. *Indict.* 3.

XII. fol. 33. *Termini* XL *Hidarum Oſclaci. Saxonicè.*

XIII. fol. 34. *Donatio terrarum quæ pertinent ad Villam quæ vocatur* WIKAN, *Mildredo Pontifici, per Offam Regem Merciorum.* (*Termini exhibentur cum Latinè tum Saxonicè.*)

XIV. fol. 39. *Dimiſſio* V *Caſſatorum juxta fluvium* Cunicglae, *Leppæ Comiti per Wilfrithum Epiſc. Wigorn.*

XV. fol. 42. *Donatio* V *manent. hoc eſt, vici qui nuncupatur* æt Ductune, *&* V, æt Eyig *Monaſterio Wigorn. per Offam Regem Anglorum.*

XVI. fol. 43.

XVII. fol. 50. *Carta Æthelredi Ducis Merciorum, qua Monaſterium* æt Beꝑclea *reddit ab omnibus Vectigalibus immune, à Monachis* 12 *Hidis Terræ* æt Stoce, *cum* 30 *Mancuſis Auri pro hac immunitate ſolutis. Inſuper, pretio* 60 *Mancuſarum puriſſimi Auri,* 12 *Hidas* æt Stoce *dimittit Cynulfo Ceoluhti filio &* 2 *Hæredibus, ita ut in eorum Defunctorum Jus, ſedes Epiſcopalis quæ eſt Wigorniæ ſuccederet. A. D.* 883. *Indict.* 1. *Saxonicè.*

XVIII. fol. 53. *Donatio Terrarum* æt Auꝑtan, *Eccleſiæ Wigornienſi, per Æthelſtanum Regem. A. D.* 929. *An. Reg.* 6.

XIX. fol. 56. *Inſtrumentum Saxonice Scriptum, de Reconciliatione ſive Concordia facta in Concilio apud* Saltꝑic, *ſuper terris quibuſdam* æt Soppanbyꝛg, *quas tandem Eadnotho* (40 *mancuſis acceptis*) *dedit in æternam hæreditatem Werfrithus Epiſcopus Wigornienſis cum conſenſu Monachorum ejuſdem Eccleſiæ: ea lege ut quotannis ſolveret Eadnothus* 15 *ſolidos clari Redditus D. Epiſcopo.*

XX. fol. 57. *Dimiſſio* 3 *manſ.* æt Biꝛceoꝑ ꝛtoce, Æþelꝑeꝑð *Militi,* (*pro trium hominum diebus*) *per Oſwaldum Archipræſulem. A. D.* 984.

XXI. fol. 58. *Dimiſſio* 2 *manſſ.* æt Stoce Æþelꝑeaꝑð *miniſtro, & duobus heredibus, per Oſwaldum Præſulem, A. D.* 969. *An. Pontif.* 9.

XXII. fol. 59, b. *Dimiſſio* 1 *manſ.* æt Icenantune Æþelꝑeaꝑð *miniſtro, & duobus hæredibus, per Oſwaldum Præſulem, A D.* 967. *A. P.* 8.

XXIII. fol. 60. *Dimiſſio* 2 *manſſ.* æt Icenantune Ꝟulgaꝑo *Miniſtro & duobus hæredibus, per Oſwaldum Huiccciorum Præſulem. A. D.* 967.

XXIV. fol. 60, b. *Dimiſſio unius Hidæ* on Cumtune, *& alterius* on Meꝑꝛce, *Æthelmæro cuidam & duobus hæredibus, per Oſwaldum Archiepiſcopum, cum Conſenſu Monachorum Wigornienſis Eccleſiæ: pro qua quidem Dimiſſione ſolvebat Æthelmærus* 2 *libras Candidioris Argenti, cum* 30 *Ovibus & earum Agnis,* 4 *Bobus,* 2 *Vaccis, & uno Equo.* Saxonicè.

XXV. fol. 61, b. *Dimiſſio* 1 *manſ.* æt Heoꝑtꝑoꝛ, Æþelnoðo *Miniſtro & duobus hæredibus, per Oſwoldum Præſulem. A. D.* 963.

XXVI. fol. 63. *Dimiſſio* 1 *manſ.* æt Coðanhyꝛce, Ælꝑnico *miniſtro & duobus hæredibus, per Oſwoldum Præſulem. A. D.* 963.

XXVII. fol. 63, b. *Dimiſſio* 1 *manſ.* æt Cloptune Ꝟulꝛgaꝑo *Clerico & duobus hæredibus, per Oſwoldum Hpicciorum Archiepüm. A. D.* 985.

XXVIII. fol. 64, b. *Dimiſſio* 1 *manſ.* in Batenhale Ꝟulꝛgaꝑo *Clerico & duobus Cleronomis, per Oſwaldum Præſulem. A. D.* 969.

XXIX. fol. 65, b. *Dimiſſio unius Hidæ terræ* æt Ꝟitlea *Wulfaro Presbytero, & duobus hæredibus, per Oſwaldum Archiepiſcopum cum conſenſu Eadwardi Anglorum Regis, & Ælfheri Ducis Merciorum, & Monachorum Wigornienſis Eccleſiæ. Saxonicè.*

XXX. fol 66. *Dimiſſio* 3 *Hidarum* æt Bꝛaðingc cotan, *& unius Virgatæ terræ* æt Genen, *cum aliis terris cuidam Presbytero, nomine Godingco, & duobus Hæredibus: per Oſwaldum Archiepiſcopum, cum Conſenſu Æthelredi Anglorum Regis, & Æfrici Aldermanni & Monaſterii Wigornienſis. Saxonicè.*

XXXI. fol. 67. *Dimiſſio unius Virgatæ terræ* at Genen, *cuidam Presbytero nomine* Ꝟulfheah *& duobus hæredibus, per Oſwaldum Archiepiſcopum, cum Conſenſu Eadwardi Anglorum Regis, & Ælfheri Merciorum*

Digitized by Google

ciorum Ducis, & Conventus Wigornienſis. Saxonicè.

XXXII. fol. 67, b. *Dimiſſio* v *manſſ.* æt Ƿeneꝛlæge Ƿulfgaꝛo *Clerico & duobus Hæredibus, per Oſwoldum Archipræſulem. A. D.* 980.

XXXIII. fol. 68. b. *Dimiſſ.* II *manſſ.* in Beonetlæge Eaðmæꝛo *miniſtro & duobus Hæredibus, per Oſwaldum, A. D.* 962.

XXXIV. fol. 69. *Dimiſſio* VI *manſſ.* in Uptun *Cynelmo miniſtro & duobus hæredibus, per Oſwaldum Epiſcopum. A. D.* 962.

XXXV. fol. 70. *Dimiſſio* v *manſſ. in tribus locis Oſulfo fratri ſuo & duobus heredibus per Oſwoldum Prælatum.*

XXXVI. fol. 71. *Dimiſſio* I *manſ.* æt Smitan Æþelnoðo *miniſtro & binis hæred. per Oſwaldum Archi-Præſ. A. D.* 978.

XXXVII. fol. 72. *Dimiſſio unius Hidæ terræ* æt Hýmeltune, *cuidam Famulo nomine Wulfgeato & duobus hæredibus, per Oſwoldum Archiepiſcopum cum conſenſu Eadwardi Anglorum Regis, & Ælfheri Merciorum ducis et monachorum cœtus Eccleſiæ Wigornienſis. Saxonicè.*

XXXVIII. fol. 72, b. *Dimiſſio* III *manſſ.* in Ƿulfninetune Eaðꝛiðo *conſanguineo ſuo &* Ƿulfgiuu *Conjugi ejus, & duobus hæredibus, per Oſwoldum Eboracenſem Archiep. & Wigornienſ. Epiſc. A D.* 984. *A.R. Æthelredi* 5.

XXXIX. fol 73, b. *Dimiſſio* I *manſ.* æt Cuðinclea *Brihtlafo miniſtro & duobus Hæred. per Oſwaldum Archiepiſcopum A. D.* 974.

XL. fol. 74. *Dimiſſio* 4 *manſ.* in Hꝛitinetun, *Gardulfo Conſanguineo ſuo & duobus Cleronomis, per Oſwaldum Archipræſulem, A. D.* 989.

XLI. fol. 75. *Dimiſſio* 4 *manſ.* in Ƿitleah, *Eadmero Miniſtro & duobus Cleronomis, per Oſwaldum Præſulem, A. D.* 969.

XLII. fol. 75, b. *Dimiſſio* 2 *manſ. & dimid.* in Oððuncalea & æt Lapepn, *Cynethegno cuidam, & duobus Cleronomis per Oſwoldum Antiſtitem Hwicciorum. A. D.* 943.

XLIII. fol. 76, b. *Dimiſſio* I *manſ.* in Ðeoꝛetanhỳl Ælfꝛeaꝛðo *fideli & duobus Cleronomis per Oſwaldum Præſulem, A. D.* 969.

XLIV. fol. 77, b. *Dimiſſio* 2 *Hidarum &* 60 *Acrarum terræ* æt Ƿulfninꝛctun *cuidam Famulo nomine Æthelwoldo & duobus Hæredibus; per Oſwoldum Archiepiſcopum, cum Conſenſu Eadwardi Anglorum Regis, & Ælfheri Ducis Merciorum, & Monachorum Wigornienſis Eccleſiæ. A. D.* 977. *die Natalis Domini. Saxonicè.*

XLV. fol. 79. *Dimiſſio* v *manſſ.* æt Coðeꝛtune, *Uulfeaho fideli et duobus Cleronomis, per Oſwoldum Archipræſulem. A. D.* 977.

XLVI. fol. 80. *Dimiſſio* 3 *Hidarum terræ quæ nominantur* Hinðe hlep, *cuidam fœminæ Nomine Ælfhildæ et duobus heredibus, per Oſwaldum Epiſcopum, cum conſenſu Eadgari Anglorum Regis, et Ælfheri Merciorum Ducis, et Familiæ Monachorum Wigornienſis Eccleſiæ. A. D.* 966. *in die Natalis Domini. Saxonicè.*

XLVII. fol. 80, b. *Dimiſſio* I *manſ.* æt Hꝛitanlince. *Brihtmæro Miniſtro et duobus Hæredibus, per Oſwaldum Præſulem. A. D.* 969.

XLVIII. fol. 81, b. *Dimiſſio dimid. manſ.* in Heoꝛtlanbỳꝛig Leoꝛꝛino *amico et duobus Hæredibus, per Oſwaldum Wigorn. Epiſcopum. A. D.* 985.

XLIX. fol. 82. *Dimiſſio* II *manſſ.* æt Bꝛaðanbeoꝛghe ⁊ æt Holenꝛeꝛten *Ælfwino nepoti ſuo, per Oſwaldum Wiogurniæ urbis Antiſtitem. A. D.* 988.

L. fol. 82, b. *Dimiſſio* III *manſſ.* in Ƿaꝛꝛebupne *Wynſigo Monacho et duobus Cleronomis, per Oſwoldum, Archipræſulem. A. D.* 977.

LI. fol. 83. *Dimiſſio* I *manſ.* æt Rỳðemæpe leage, *Æthelmundo miniſtro & duobus Hæredibus, per Oſwoldum Archipræſulem, A. D.* 978.

LII. fol. 83, b. *Dimiſſio - - - - - - Hidarum in duabus villis, ſc.* in Teottingctun ⁊ Ælꝛꝛigeꝛtun *Miniſtro cuidam nomine Oſulf, et duobus Hæredibus,* &c. *per Oſwoldum Epiſcopum, cum Conſenſu Eadgari Regis Anglorum, et Ælfheri Merciorum Ducis, et Monachorum Eccleſiæ Wigornienſis. Saxonicè.*

LIII. fol. 84. *Dimiſſio* I *manſ* in Reoðemæpeleage, *Eadmæro Miniſtro et duobus Hæredibus, per Oſwoldum Præſulem, A D.* 963.

LIV. fol. 84, b. *Inſtrumentum partim Latinè partim Sax. ſcriptum, quo Oſwaldus (4 libris acceptis) cum licentia et Conſenſu Monachorum Wigornenſis Eccleſiæ, dimittit duobus fratribus Beorhnægo et Byrhſtano, et hæredibus eorum,* &c. 2 *hidas terrarum* on Moptune. *A. D.* 990. *Indict.* 3.

LV. fol. 85. *Dimiſſio* v *manſſ.* in Cnomman, *Cynelmo miniſtro & duobus Cleronomis, per Oſwaldum Præſulem. A. D.* 969.

LVI. fol. 86. *Dimiſſio* III *manſſ. duobus in locis, Hehſtano Miniſtro & duobus Hæredibus, per Oſwaldum Antiſtitem. A. D.* 967.

LVII. fol. 88. *Dimiſſio* 3 *Hidarum terræ* æt Ðopnðune *Æthelſtano Miniſtro ſuo, & duobus Hæredibus, per Oſwoldum Epiſcopum, cum Conſenſu Eadgari Regis Anglorum, Ælfheri Ducis Merciorum, & Monachorum Wigornienſis Eccleſiæ. An. Dom.* 963. *Saxonicè.*

LVIII. fol 89. *Dimiſſio* XL *agrorum* in Huneꝛhom, *Leofenatho militi, & duobus Hæredibus, per Eadulfum Archipræſulem. A. D.* 996.

LIX. fol. 89, b. *Dimiſſio* v *manſſ.* æt Tiðelminctune *Ælfweardo fideli & duobus Cleronomis, per Oſwaldum Archipræſulem. A. D.* 977.

LX. fol. 90. *Dimiſſio* II *manſſ.* æt Blacepellan, *Ælfnotho miniſtro & duobus Hæredibus, per Oſwaldum Archipræſulem. A. D.* 978.

LXI. fol. 91. *Dimiſſio* 2 *Hidarum terræ* on Tæðinctun, (*pro termino duorum hominum vitæ*) *& unius Hidæ* æt Niꝛeboldan, *Miniſtro ſuo fideli nomine Eadric, & uni hæredi, per Oſwaldum Archiepiſcopum cum Conſenſu Monachorum Eccleſiæ Wigornienſis. A. D.* 991. *Saxonicè.*

LXII. fol. 93. *Dimiſſio* III *manſſ.* æt Cliꝛꝛonða, *Æthelwardo Miniſtro per Oſwaldum Epiſc. Wigorn. & Archipræſ. Eboracenſ. A. D.* 988.

LXIII. fol. 94. *Dimiſſio* II *manſſ.* æt Cliꝛꝛonða, *Wihtelmo Miniſtro & duobus Hæredibus, per Oſwaldum Epiſcopum. A. D.* 966.

LXIV. fol. 94, b. *Dimiſſio* VII *manſſ.* æt Tiðinctune *Ætheleardo fideli & duobus Hæredibus, per Oſwaldum Hwicciorum Epiſcopum. A. D.* 969.

Digitized by Google

LXV. fol. 95. *Dimiſſio* v *manſſ.* in Tıbantun *Eadrico miniſtro & duobus Cleronomis, per Oſwaldum Archipræſulem. A. D.* 985.

LXVI. fol. 96. *Dimiſſio* III *manſſ.* in Tıbıngctun *Eadrico miniſtro et duobus Cleronomis, per Oſwaldum Archipræſulem. A. D.* 977.

LXVII. fol. 96, b. *Dimiſſio* III *manſſ. in tribus locis Eadrico compatri ſuo, et duobus Cleronomis, per Oſwoldum Antiſtitem. A. D.* 966.

LXVIII. fol. 98. *Dimiſſio* IV *manſſ. et dimid.* æt Longandune, *Byrnrico fideli et duobus Cleronomis, per Oſwaldum Præſulem. A. D.* 969.

LXIX. fol. 99. *Dimiſſio* III *manſſ.* in Degıleyſpoıd, *Æthelſtano ſuo carnaliter fratri et duobus Cleronomis, per Oſwaldum Archipræſulem. An. Dom.* 989. *Indict.* 7.

LXX. fol. 100. *Dimiſſio* VIII *manſſ.* in Eoplangelabe, Ealhſtano *fideli, per Oſwaldum Præſulem, A. D* 969.

LXXI. fol. 101. *Dimiſſio* IV *Manſſ. in duobus locis,* Pulfpico *et duobus Cleronomis, per Oſwaldum Antiſtitem, A. D.* 963.

LXXII. fol. 107, b. *Donatio* XXXIII *Caſſatorum* in Scottapıt, *Eccleſiæ Wigorn. per Offam Regem Merciorum.*

LXXIII. fol. 110, b. *Dimiſſio* VI *Caſſatt.* æt Stoce, Eadmepo *Miniſtro et duobus Hæredibus, per Oſwoldum Præſulem. A. D.* 967.

LXXIV. fol. 113. *Termini terrarum* in Pıdıandune, *Saxonicè.*

LXXV. fol. 114. *Homilia Saxonica ſine Titulo, in al. autem Cod. inſcribitur* De Initio Creatvræ. & ſic

Incip. Adam ye æpeſt man pæſ geſceapen on neopixna pange. Þſon hiſ ſylfeſ ſynnum þanan adpæfed on þaſ ppæc populð. (*eandem vid. ſupra. p.* 130)

LXXVI. fol. 115, b. *Termini terrarum* æt Cliue. *Sax.*

LXXVII. fol. 116. *Termini terrarum* in Penſeaxan. *Saxonicè.*

LXXVIII. fol. 118. Incipit Codicellvs Possessionvm Hvivs (*Wigornienſis*) Æcclæ. Qvalit Primitvs Dō Et Scæ Mariæ A Religiosis Hominibvs Donatæ. Et Postmodv Ab Iniqvis Qvædam Sī Inivste Vi Sive Fravde Ablatæ.

Codicillum (*ut dicitur*) *cum ſequentibus ſcripſit Hemmingus monachus Eccleſiæ Wigornienſis Sub-prior. Cujus Præfationem* (*fol.* 138, *b.*) *lectu digniſſimam totam hic exhibeo.*

Hvnc Libellvm De Possessionibvs Hvivs Nrī Monasterii ego Hemmingus Monachuſ & Sacerdoſ quamuiſ indignuſ & conſeruuſ ſeruorum dī habitantium in Monaſterio ſcæ dī genetriciſ Mariæ. ſito in urbe quæ Anglice Vuigornaceaſter nominatur. multorum hominum & maxim Domini Wlstani Epī. piiſſimi patriſ nrī edoctuſ relatione et corroboratuſ auctoritate. quædam etiam ex nrā memoria ipſemet quibuſ aut interfui aut quæ nrā ætate facta ſunt intermiſcui. utpote de tīriſ quaſ Francigeni inuaſerunt quæ omnia tanto certiuſ dico quanto ea nrā memoria recolit facta ea maxime intentione compoſui ut poſteriſ nriſ clareſceret quæ et quantæ poſſeſſioneſ tīrarum ditioni huiuſ Monaſterii adiacere ad uictum dumtaxat ſeruorum Dī Monachorum uidelicet iure deberent. quamque iniuſte ui et doliſ ſpoliati hiſ caremuſ. Quid uero utilitatiſ hoc meo labore exerceatur. dei pietaſ meliuſ nouit cui totum committo. quantum tamī ad meā attinet diſpoſitionem. Hec eſt. ut ſiquando Dī grā concedente cor Regiſ iuſtitia qua nunc marceſcet conſolidetur. Lexque quæ nunc iniuſtiſ Principibuſ confuſa eſt iuſtitia fulciente ſtabilietur. Sciat ſiue Epſ ſiue Decanuſ uel aliquiſ Prælatuſ huiuſ Monaſterii dum tempuſ aptum inuenerit quomodo eaſ proclamet. quomodo eaſ expetat. ne ignorantiæ nebuliſ abiconſæ penituſ ex memoria deleantur. Cognitiſ enim cauſiſ. perſoniſ. et temporibuſ quibuſ aut per quoſ quoue modo ipſe tīræ uel Poſſeſſioneſ à Monaſterii dominatione ablatæ ſint. ſatiſ meliuſ et conuenientiuſ quilibet earum proclamator. et ad iuſ Monaſterii quo iuſte ſuppetere deberent. ſtrenuuſ & iuſtuſ exactor ſuam componet oratione. et compoſitam maiori auctoritate diligenter et nominatim ſinguliſ expreſſiſ cauſis. perſoniſ. temporibuſ fulcire prævalet proclamationem. Noueritaut ſtudioſuſ Lector me hoc opuſ non mea p ſumptione ſed plurimorum rogatu. maxime tamī ipſiuſ reuerentiſſimi patriſ nrī iam dicti et ſepe nominandi Domni uidelicet Wlstani Epī iuſſione incepiſſe. cuiuſ orationibuſ ſuffultuſ. ueraciter credo ad finem uſque me perduxiſſe. Solebat nāq; intī iocunda ammonitioniſ ſuæ colloquia quæ nobiſcum ut piuſ Patī frequenter habere delectabatur. non quidē me ſolum expreſſo nomine. ſed cunctoſ frſ quos forte caſuſ ſibi p ſentaverat pigritiæ et deſidiæ arguere. cur noſ otio torpenteſ reſ p cedenti ſiue nrō tempore geſtaſ. de Poſſeſſionibuſ duntaxat Ecclæ nræ nollemuſ litteriſ commendare. cū noſ et plura oculiſ nriſ facta uidiſſemuſ. et ipſe utpote cur uenerandæ ſenectutiſ et ciniciæ multa poſſet recolere. quæ plurimorum nī erant recondita memoriæ. Aiebat etiam non minimum poſteritatiſ nræ temporibuſ ſi litterali memoriæ commendaretur hinc Monaſterio euenire poſſe Deo donante proficuum ſicut e contrario. ſi negligeretur. accideret damnum. dū nulluſ ſupereſſet qui memoria recolere poſſet aut ei ætati rerum geſtarum ueritatem uel ordinem narrare noſſet. Hiſ ſiquidem adhortationibuſ plurimum inſtigatus. ad poſtremum etiam eiuſ præcepto conſtrictuſ. et auctoritate corroboratuſ. hoc opuſ aggredi ſum exorſuſ. in iubentiſ magiſ orationibuſ quam in propriſ uiribuſ confiſuſ. Erat namq; idem Reuerentiſſimuſ Pater nī licet ſclārīrerū minime cupiduſ. huiuſ Monaſterii plurimum ſtudenſ ſemper utilitatibuſ. et ne ſua ut quorundam pī deceſſorum ſuorum negligentia comīiſſa ſibi Ecclīæ damnum aliqō poſteriſ temporibuſ pateretur. pro poſſe ſuo pī cauebat prouiduſ. Unde & ſcrinium Monaſterii coram ſe reſerari fecit. diligenterq; omnia antiquorum Priuilegia et Teſtamenta de poſſeſſionibuſ huiuſ Æcclæ perſcrutatuſ eſt. ne forte cuſtodum negligentia putrefacta. aut iniquorum auaritia forent diſtracta. Cumque ex parte ut putauerat reperiſſet. curauit ſtudioſe et putreſcentia reparare. et quæ iniq; diſtracta fuerant ſtrennue adquirere. adquiſita uero in ſimul congregare. congregataque in duobuſ uoluminibuſ ſtuduit ordinare. In uno quidem ordinauit omīia primitiua Teſtamīta et Priuilegia in quibuſ manifeſtabatur quomodo uel per quoſ primo tīrarum Poſſeſſioneſ huic Monaſterio datæ ſint. in altero uero Cyrographa quibuſ beatuſ Oswaldvs Archiepſ cū adiutorio Regiſ Ædgari terraſ iniuſte à uiriſ potentibuſ. aliquanto tempore poſſeſſaſ. ditioni Æcclæ attitulauit. eaſque regali auctoritate et Senatorum conſenſu. et Principum patriæ teſtimonio data unicuique Cirographi cautione. poſt duorum uel trium heredum tempora iuri Æcclæ abſq; contradictione reddendaſ. Cirographorum etiam exemplaribuſ in Scrinio Scæ Æcclæ ob Teſtimonium collocatiſ. ſuiſ ſcriptiſ Succeſſoribuſ manifeſtauit. Quibuſ ordinatiſ. præcepit cuncta eodem ordine in Bibliotheca ſcæ Æcclæ ſcribi. quatinuſ etiamſi ut aſſolet contingeret qō aliqua negligentia Teſtimentaleſ Scedulæ perderentur. earum exemplaria ſaltem inibi conſcripta. nullatenuſ obliuioni traderentur. Hoc quoque iuxta uelle et imperium ſuum patrato. præcepit adhuc omnia Priuilegia et Cirographa tīrarum

Digitized by Google

rum quæ proprie ad uictum Monachorum pertinent. ſeparatim ex his congregari. eaque ſimiliter in duobuſ uoluminibuſ eodem ordine adunari. qō in hoc codicello eiuſ ut prædixi imperio pro modulo meæ paruitatiſ ſtudioſuſ lector feciſſe me animaduertere poteſt. Dēp cor ergo ut ſi cui hic paruitatiſ meæ labor cordi ſedet. orationiſ mercedem mihi peccatori impendere non deneget. ſi cui uero diſpicet aut ſuperfluum iudicat. ſciat me non faſtidioſiſ et deſidioſiſ. ſed ſtrenuiſ et ſtudioſiſ laboraſſe. eiſque qui pro Scæ Matriſ Æcclæ proficuo et augmentatione non ſolum ſtrenue certare. uerum etiam ſi neceſſe erit et ſemet ipſoſ impendere non dubitant hoc opuſ ſacraſſe. Annuat queſo omnipotens Deuſ ut Scæ Æcclæ honor et poteſtaſ iugiter creſcat et augmentetur ad laudem dnī nrī Ihū Xpī. qui cū patre et ſpū ſcō uiuit et regnat Dṡ in ſclā ſclōrum. Amen.

LXXIX. f. 152. *Termini terrarum juxta* Mýðan, &c. *Saxonicè.*

LXXX. fol. 153. *Carta Athelredi Merciorum Ducis, de* x *Manentt.* in Mannanclıue, *conceſſa Cuthulfo Miniſtro Regis* (*Burhredi.*)

LXXXI. fol. 154. *De* I *Hida terræ* æt Bnaðepaꝼꝼan, *quam contulit Monaſt. Wigornienſi Offa Rex Merciorum A. D.* 589. (lege 789.) *Annoque Reg.* 31.

LXXXII. fol. 155. *Donatio* VI *Caſſat.* in Uꝼeneþneoðun *cum duabus villulis* Cantuanetun uðelicet ⁊ Peoneðoc. *Monaſterio Wigornienſi, per Ceoluulfum Merciorum Regem. A. D.* 875.

LXXXIII. fol. 156. *Donatio* V *Caſſat.* ab Feꝼꝼetnatune, &c. *Monaſterio Wigornienſi, per Eadwi Regem nutu Dei Angul-Sæxna, & Northanhumbrorum Imperatorem, Paganorum Gubernatorem, Breotonumque Propugnatorem. Caraxata in Cirnaceaſtre. A. D.* 956. *An. Reg.* 1.

LXXXIV. fol. 157, b. *Donatio* I *manſ.* in Scipanac, *Monaſterio Wigorn, per Wihburhgam viduam.*

LXXXV. fol. 158. *Confirmatio libertatum terrarum Monaſt. Wigorn. per Ceonwlfum Merciorum Regem. A. D.* 816. *Indict.* 9. *Anno Regni* 20.

LXXXVI. *Termini terrarum* in halheȝan ⁊ Ponteꝼðic. *Saxonicè.*

LXXXVII. fol. 159. *Termini Nemoris cujuſdam prope* Hꝑambꝑocef-ꝼoꝑda. *Saxonicè.*

LXXXVIII. fol. 159, b. *Donatio* XV *Caſſat.* in Cnihtatun Neopanham. *atque* Eaꝑdulfeꝼtun, *Monaſt. Wigornienſi, per Wilferthum & Conjugem ſuam Altam.*

LXXXIX. fol. 161. *Donatio* V *manentt.* in Cꝑohlea, *Monaſt. Wigorn. per Berhtwlfum Regem Merciorum.*

XC. fol. 162. *Termini terrarum ad* Sceppæꝼtune. *Sax.*

XCI. fol. 162, b. *Termini terrarum* ab Heꝑefoꝑðtune. *Saxonicè.*

XCII. *Ibid. Termini* V *hidarum,* ab Tiðelmınctune. *Saxonicè.*

XCIII. *Ibid. Termini terrarum* ab Coðeꝼtune. *Sax.*

XCIV. *Ibid. Termini* V *hidarum,* ab Cꝑomban. *Sax.*

XCV. fol. 163. *Termini terrarum* ab Laꝑenna. *Sax.*

XCVI. *Ibid. Termini Terrarum* ab Cloptune. *Sax.*

XCVII. fol. 163, b. *Termini terrarum* ab Coðanhꝑycȝe. *Saxonicè.*

XCVIII. *Ibid. Termini terrarum* ab Hꝑýðmæꝑlæȝe. *Saxonicè.*

XCIX. *Ibid. Termini Terrarum aliarum* ab Hꝑýðmæꝑlæȝe. *Saxonicè.*

C. fol. 164, b. *Termini Terrarum* ab Wiðleaȝe. *Sax.*

CI. *Ibid. Termini terrarum aliarum* ab Wiðleaȝe. *Sax.*

CII. *Ibid. Termini terrarum* ab Beonetleaȝe. *Sax.*

CIII. *Ibid. Termini terrarum* ab Salopaꝑpan. *Sax.*

CIV. fol. 165. *Termini terrarum* ab Salopaꝑpan. *Sax.*

CV. *Ibid. Termini* V *hidarum* ab Ꝼeneꝼleaȝe. *Sax.*

CVI. fol. 165, b. *Termini terrarum* ab Hꝑitanline. *Saxonicè.*

CVII. *Ib. Termini terrarum* ab Heoꝑtlanbýꝑiȝ. *Sax.*

CVIII. *Ibid. Termini terrarum* ab Smitan. *Saxonicè.*

CIX. *Ibid. Termini terrarum* ab Oððingclea. *Sax.*

CX. fol. 166. *Termini terrarum* ab Hýmeltune. *Sax.*

CXI. *Ibid. Termini terrarum aliarum* ab Hýmeltune. *Sax.*

CXII. fol. 166, b. *Termini terrarum* ab Bnaðiȝeotan. *Saxonicè.*

CXIII. fol. 167. *Termini terrarum* ab Pipian. *Sax.*

CXIV. *Ibid. Termini terrarum aliarum* ab Pipian. *Saxonicè.*

CXV. fol. 167, b. *Termini terrarum* æt Cuðilea. *Sax.*

CXVI. *Ibid. Termini* IV *hidarum* æt Hꝑitintune. *Sax.*

CXVII. *Ib. Termini* III *hidarum* ab Ꝼulꝑintune. *Sax.*

CXVIII. fol. 168. *Termini terrarum aliarum* ab Ꝼulꝼintune. *Saxonicè.*

CXIX. *Ibid. Termini terrarum aliarum* ab Ꝼulꝼeꝼingtune. *Sax.*

CXX. *Ibid. Termini* II *hidarum* æt Peneðoc. *Sax.*

CXXI. fol. 168, b. *Termini* III. *hidarum* æt Aetune. *Saxonicè.*

CXXII. fol, 169. *Termini terrarum* ab Týnðebiȝan. *Saxonicè.*

CXXIII. *Ibid. Termini terrarum* ab Teoðingtune. *Saxonicè.*

CXXIV. fol 173. *Donatio* 2 *manſſ.* æt Suðtune ⁊ æt Bicanmeꝑꝑce. *Brihtnotho Miniſtro per Eadgarum Regem. A. D.* 967. *Indict.* 10. *Regni vero* 13.

CXXV. fol. 175, b. *Donatio* V *manentt.* æt Ductun. ⁊ V. æt Eꝑiȝ, *Monaſterio Wigorn. per Offam Regem Anglorum.*

CXXVI. fol. 176, b. *Donatio* V *Caſſatt.* æt Eatun *Monaſt. Wigorn. per Æthelſtanum R. Anglorum. A. D.* 929. *A. Reg.* 6.

CXXVII. fol. 182. *Compotus ſummarum auri quas Monachi Wigornienſes Willhelmo Conquæſtori ſolvebant, ad quas quidem ſolvendas, ſupellectilium ſuorum pretioſiorum quicquid aureum erat vendebant aut oppignorabant.*

CXXVIII. fol. 185, b. Hep ȝeꝑꝑuteleðhu Wlꝑtan b̄. becom to Biſcopꝑice. *Saxonicè.*

CXXIX. fol. 187, b. De Dvabvs Villis Scilicet Wlfordilea Et Blacawælla Qvas Leofric Comes Et Godgiva Cometissa Monasterio Wigorniensi Contvlervnt. *Sax. & Latinè.*

Digitized by Google

CXXX. f. 189. *Donatio* II *manentt.* ab Seccerlea, *quam* Flfpanbilea *Ruricolæ etiam nominant. Monaſt. Wigorn. per Burhredum R. Merciorum. A. D.* 866. *Indict. V decima.*

CXXXI. fol. 190. *Donatio* II *hidarum* ab Cullaclıre, *Monaſt. Wigorn. per Willelmum R. Angl. A D.* 1067.

CXXXII. fol. 190, b. *Donatio* I *Caſſati* ab Dunhamrtÿde, *Monaſt. Wigorn. per Kenulfum R. Merciorum. A D.* 814.

CXXXIII. fol. 191. *Donatio* III *Caſſatt.* ab Gnimanlea, *Monaſt. Wigorn. per Beorhtuulfum R. Merciorum. A. D.* 851, *An. Regni* 13.

CXXXIV. fol. 192. *Donatio* XV *hidarum quæ* Alfeſtun *nominatur, Monaſt. Wigorn. per Wlfſtanum Epiſcopum Wigornienſem. A D.* 1089. *Indict.* 12.

CXXXV. fol. 196, b. *Dimiſſio terrarum aliquot. Fulquio de Horſlega, per Radulfum Priorem Wigornienſis Eccleſiæ.* (*Termini ſcribuntur Normanno-Sax.*)

CXXXVI. fol. 199. *Donatio terrarum* æt Auſtan, *Monaſt. Wigorn. per Æthelſtanum Regem. A. D.* 929. *An. Reg.* 6.

CXXXVII. fol 200. *Donatio terrarum in* II *locis, Monaſt. Wigorn. per Æthelredum Ducem Merciorum. A. D.* 880. *Indict.* 5.

CXXXVIII. fol. 202. *Donatio* XL. *Caſſatt.* in Reabanoran. *Monaſt. Wigorn. per Offam Regem Anglorum. A D.* 759. *Indict.* 12. *in Menſe Febr.*

Diplomatum & aliorum Inſtrumentorum, quæ temporibus Regum Anglo-Saxonum confecta fuerint, Collectio in Libro grandi Chartaceo qui inſcribitur AVGVSTVS. II. *in quo etiam, cum veris & genuinis Inſtrumentis, haud pauca falſa fictitia & Corrupta reperiuntur quæ Cenſura notavimus.*

1. Donatio terræ in TENID quæ appellatur UUESTANEE, Bercualdo, ſuoque Monaſterio, per Hlotharium Regem Cantuariorum, cum conſenſu Archiepiſcopi Theodori & Ædrici filii fratris ſui (*i. e. ejuſdem Hlotharii.*) Actum in civitate RECUULF, in menſe Maio, Indict. 7. (*i. e. A D* 679.) Eodem die dedit aliam terram in STURIA eodem Abbati, & quo major fides huic Chartulæ adhiberetur, illam roboravit Signo Crucis ✠ quod manu ſua dipinxerit, cæteris adſtantibns idem facientibus. De quo Ritu & conſuetudine hoc tantum in loco lectorem monere viſum eſt. (Hæc Charta litteris Majuſculis ſcribitur.)

2. Donatio x caſſatorum venerando Comiti ſuo Cyniberhtte, ad conſtruendum cœnubium in provincia cui ab antiquis nomen inditum eſt HUSMERAE, juxta fluvium vocabulo STUR. per Aethilbaltum Regem non ſolum Marcerſium, ſed & omnium provinciarum quæ generali nomine Sut-Angli dicerentur. Donationem autem iſtam ampliavit, ut in Dorſo videre eſt. Hæc Carta litteris quoque Majuſculis exaratur, & olim inſerebatur in Pſalterio illo vetuſtiſſimo quod in hac bibliotheca inſcribitur VESPASIANVS A.I. (vid. D. Tho. Smithi Hiſtor. & Synopſ. Bibl. Cotton. pag. xxxv.) tandem autem D. Rob. Cottono jubente, ex libro Pſalmorum exſcindebatur, & hic una cum plurimis aliis affixa eſt.

3. Donatio IV Caſſatorum juxta Sulmonnerburg fideli ſuo Miniſtro Duddono, per Offam (ſive Offanum, ut inferius in hac Carta) Regem Merciorum. A. D. 779. Indict. 2. anno decennovenali 1. Lunari 17. apud Jorotlafordam. (Carta ſcribitur litteris vetuſtioribus Saxonicis)

4. Carta ſuppoſititia Wlferi Regis Merciorum & Mediterraneorum Anglorum, Auſtralium quoque Regnorum, qua donat Deo & beato Petro & Monaſterio ſuo de Medeſhamſted quamplurimas Villas, terras, Eccleſias, Molendina, Sylvas, Piſcaria, Juriſdictiones, Privilegia, *&c.* A.D. 664. Wlferi Regis Septimo, Deus dedit (*Archiepiſcopo Cant.*) 9. (Carta hæc annis haud abhinc 500, à Monachis Petroburgenſibus dolo malo fuit compilata.)

5. Privilegium Libertatis Monaſterii Perſorenſis Quo illud tam liberum ab omni terrenæ ſervitutis jugo, fecit Eadgarus Rex, quam fuit ſub Prædeceſſore ſuo Coenulfo. Cum recenſione Agrorum ſive terrarum (quorum Termini dantur Saxonicè) qui priſcis moderniſque temporibus, à Regibus & religioſis utriuſque ſexus hominibus conceſſi ſunt. A. D. 972.

6. Epiſtola Godefridi Guigornenſis Archidiaconi ad Alexandrum ſummum Pontificem, de veritate cujuſdam Chartæ (fictitiæ) ad Perſorenſem Eccleſiam ſpectantis, ad quam affigebantur figilla tria. Quorum primum fuit illuſtris Regis Ædgari; ſecundum, S. Dunſtani Cantuarienſis Archiepiſcopi; tertium, Alferi Ducis Merciorum.

7. Carta falſa & fictitia (quadringentis circiter abhinc annis deſcripta) qua Monaſterium quod Babpiceſpurpe (ſive S. Edmundi de Burgo) ab omni dominatione omnium Epiſc. liberum eſſe ſtatuit Cnutus Rex totius Albionis Inſulæ aliarumque nationum plurimarum, qui & alias quoque libertates & privilegia eidem Monaſterio confirmat Latinè & Sax.

8. Carta Uuiglafi Regis Merciorum qua Monaſterium in Heanbÿrg cum omnibus pertinenciis ſuis reddit immune à modicis & magnis cauſis, à notis & ignotis præter Vallis & pontis Conſtructionem. Factum in Cpaeſt A. D. 836. Indict. 14. Regni ſui 7. Notandum, quod ad calcem hujuſce Cartæ Originalis, extat explicatio Saxonica terrarum illarum quas à ſupradictis gravaminibus immunes reddebat Wiglafus, aliena & recentiori manu ſcripta, quæ etiam nomen Sigredi Ducis inter nomina aliorum Teſtium Cartæ fidem roborantia ſupplebat. Poſt hæc, manu adhuc recentiori, habetur adnotatiuncula cujuſdam Saxonicè ſcripta, qua dicitur ſupradictas terras poſt mortem quorundam virorum ad ſanctum locum nempe ad Coenobium Wigornienſe venturas eſſe.

9. Exemplificatio Conſuetudinum Abbatiæ Eueſhamenſis à Rondulfo Abbate & ejuſdem loci Conventu ſcripta, licentia Innocentii *III* ſummi Pontificis.

10. Carta ſive Inſtrumentum Venditionis & Emptionis; quâ, in Concilio ad locum præclarum oppidumque regale Lundaniæ collecto; pro 126 mancoſis, Uulfredo Archiepiſcopo dedit Coenulfus piiſſimus Rex Merciorum terram 2 Aratrorum quod Appincg-lond nominatur in oppido Regio (Occidentalis Cantiæ) ab incolis Roegingaham nuncupato. Rurſum, ad Oppidum Regis quod ab incolis Ferneſham appellatur, terram 2 Aratr. in locis nominatis. Ðæt ſuið-huningg-lond æt Gnaronaea. Iterum, in Civitate Dorouernia duas poſſeſſiunculas & tertiam dimidiam id eſt Ðnidda half haga. Et prata duo ad eas pertinentia in orientale parte Stupe fluminis ſita. A.D. 811. Indict. 4. An. Imperii Regis Coenulfi 15. Præſulatus etiam Uulfredi Archi-Pontificis An. 6. prid. Kal. Auguſt.

11. Confirmatio Chartarum Veterum Abbatiæ S. Mariæ de Thorneio, quæ hic recitantur per inſpeximus (uti dicunt) per Ricardum *II* Angliæ Regem apud Weſtm. An. Regni ſui 4to. 20 die Decembr.

12. Confirmatio Chartarum Veterum Abbatiæ Elienſis, quæ hic recitantur per Inſpeximus, per Henricum

Digitized by Google

cum *VI.* Angliæ Regem, apud Weſtmon. 7. Febr. An. Regni ſui ſecundo.

Litera A Reginæ Angliæ ad Magiſtrum R. de Clifford D. Regis Eſchaetorem citra Trentam, qua eum deprecatur, ne Inquiſitionem aliquam faceret de terra quam Prior & Conventus de Mayden-bradelegh habuerunt de dono & excambio D. Johan. de Ripariis in Manerio de Kydememſtre cum advocatione Eccleſiæ prædicti Manerii. Dat. apud Merleberge, 3 die Septembr. Ann. Regni Henrici domini ſui 54.

13. Acta Curiæ Comitatus de terris Wynflædæ, apud Wulfameram, coram Æthelredo Rege, Saxonicè. quæ habentur impreſſa cum Verſione, in D. Georgii Hickeſii Diſſertat. Epiſt pag. 4.

14. Inſtrumentum Venditionis & Emptionis, quo, Ethelmodo Duci terral quaſdam ſexcentis Denariis Vendidit Plegredus, Teſtibus & Conſentientibus Ethelwulfo Rege & aliis A D 859. Indict. 7.

15. Inſtrumentum Emptionis & Venditionis, quo terras quaſdam in Dorobernia Ciuitate, *i. e.* ſex virgis in longitudine & 3 virg. in latitud. Eanmundo Amico ſuo, 120 denariis Argenteis, vendidit Cialulfuſ; Teſtibus & Conſentientibus Æthered. Rege & aliis. A. D. DCCCLXXXVIII. (*i. e.* 888) In dorſo adnotatur, quod Ætheleræ ex Cialulfo emit viam quandam ad terras ſuas ducentem. Saxonicè.

16. Epiſtola Originalis Ualdharii (*Epiſcopi Londinenſis*) Berctualdo totius Brettaniæ gubernacula regenti (*i. e. Archiep. Cantuarienſi*) in qua eum certiorem facit de diſcordiis quæ ortæ ſunt inter Regem Ueſt Sæxanorum & ſuæ patriæ Regnatores: ad quas quidem determinandas & finiendas in Idus Kalendarum Octobrium, in loco qui dicitur Bꝛeguntꝛoꝛiꝺ conventuri erunt omnes Reges ambarum Partium, cum Epiſcopis, Abbatibus & Judicibus reliquis: Conſilium igitur petit Waldharius quomodo ſe gerat inter utramque partem, & utrum licentia Berchialdi, huic concilio intereſſet, ſine qua ſe alio ſubterfugere dicit (ſcripta videtur hæc Epiſt. regnante Coenredo Merciorum Rege, *i.e.* circa A.D. 706.)

17. Inſtrumentum de Reconciliatione facta in Concilio in illâ famosâ loco quæ appellatur Cyningeꝛtun, in Regione Suðꝺꝛieꝛiæ, inter Reges Ecgbertum & Ætheluulfum ex una parte, & Ceolnothum Archiepiſc. Cantuarienſem (qui etiam Concilio præſidebat) ex altera. Ibi Reges agrum illum æt Mallingum ad Eccleſiam Chriſti quæ ſita eſt in Dorouernia Civitate certis quibuſdam conditionibus reddebant; quem quidem Agrum primitus à Baldredo Rege eidem Eccleſiæ in fugatu ejus (illegaliter) donatus erat. Hujuſce vero Reconciliationis duo ſcribenda eſſe ſtatuebant exemplaria, quarum alterum haberet Archiepiſcopus cum Telligraphis Eccleſiæ Chriſti, alterum Ecgberhtus & Æthelwlfus Reges cum Hereditatis eorum ſcripturis. Actum An. Dom. 838. Indictione 1. die 4, feria.

NB. Nomina teſtium (in dorſo) ſequitur hujuſmodi Adnotatio. Pꝛo amplioꝛe ıtaq; conꝼıꝛmatıone. ıteꝛum aꝺꝺucta eꝛt hæc ꝛceꝺula coꝛam Ætheluulꝛum Reꝛem et optımateꝛ eıuꝛ ın uılla ꝛegalı qui appellatuꝛ Uuiltun. hıꝛ Teꝛtıbuꝛ conꝛentıentıbuꝛ et ꝛubꝛcꝛıbentıbuꝛ quoꝛum nomına ꝛubꝛtænotata ꝛunt, &c. *Adhuc etiam in dorſo extat hæc Adnotatio*, Anno ab ıncaꝛnatıone Xpı̄. DCCC.XXXVIIII. Inꝺıctıone. II. Pꝛımo uıꝺelıcet anno ꝛegnı Æðeluulꝼı Reꝛıꝛ. poꝛt obıtum patꝛıꝛ ꝛuı. ꝛactum eꝛt ueneꝛabıle Concılıabulum omnıū Epıꝛcopoꝛum qui eꝛunt ın Auꝛtꝛale paꝛte ꝼluminıꝛ Humbꝛæ. ın loco quæ ꝺıcıtuꝛ æt Aꝛtꝛum. ıbıque pꝛo ꝼırma ꝛtabılıtate hec eaꝺem ꝛceꝺula aꝺꝺucta eꝛt. et cum ꝛıgno Cꝛucıꝛ Xpı̄ ab hıꝛ teꝛtıbuꝛ ꝛoboꝛata. quoꝛum nomına ꝛubteꝛnꝛpꝛænotata ceꝛnentıbuꝛ claꝛe pateꝛcant, *&c.*

In hoc Cod. extat etiam aliud exemplum hujuſce donationis, ad num. 34.

Carta Finalis Concordiæ Saxonice ſcriptæ inter Eadwalam Otheri filiam, & Cynethrytham Ethelmodi Aldormonni Viduam, de terris æt Cenꝛ quas Ethelmodo legavit Osbearhtus nepos ejus ex fratre, ſi ille Cynethrythæ ſuperſtes foret. Huic Concordiæ Teſtis fuit, cum aliis, Ceolnothus ſupra laudatuſ Archiepiſcopus Cantuarienſis.

18. Donatio 25 Manſorum æt Yceantune Thano ſuo *Cloſie*, per Æthelredum Regem totius Inſulæ. A.D. 1001. Indict. 14.

19. Donatio 12 Manſarum æt Meapham fideli ſuo Miniſtro Ealdulfo, per Æthelſtanum Regem Anglorum & Curagulum totius Bryttanniæ. A.D. 939. Indict. 12. (Termini habentur Saxonicè.)

20. Donatio 5 Caſſatorum æt Nıpanham dilectiſſimo ſuo familiariſſimoque monacho, nomine Æuic, per Cneutum Baſileon Angel-Saxonum. (Termini habentur Saxonicè. ſine Anno.)

21. Carta Apographa Willelmi I Regis Anglorum, de Eccleſia S. Edmundi de Burgo quam ſuam ſedem Epiſcopalem eſſe debere referebat Arfaſtus Epiſcopus. Balduuinus autem Abbas S. Eadmundi oſtendit (inter alia) Præcepta Canuti & Eadwardi Regum, in quibus à dominatione Epiſcoporum Comitatus illius eccleſiam illam eſſe liberam conceſſerunt. Quare, conſilio Landfranci Arch. Cant. &c. eidem Eccleſiæ confirmat, ut ab Arfaſti Epiſcopi omniumque ſibi per tempora ſuccedentium Epiſcoporum Dominatione, ipſa Eccleſia & villa in qua ſita eſt eadem Eccleſia, ſit libera. Latine & Saxonicè.

22. Inſtrumentum Emptionis & Venditionis, (dorſo vetuſtioris Cartæ inſcriptum, de qua infra, ad num. 24) quo, in Synodali Conciliabulo juxta locum qui dicitur Caelic-hyth, terras illas 200 ſolidis à Coenulfo Rege Merciorum emit Pilheardus Comes, de quibus in interiori ejuſdem membranæ facie mentio facta eſt (*i. e.* ad num. 24.)

23. Deſideratur.

24. Carta Excambii qua Stidberhtae venerabili viro, atque Abbatis cura prædito, terram 30 manentium in Mıꝺꝺıl-ꝛaexum, beꝛuıh Gumenunga-heꝛꝛgaꝛ, enꝺ Lıꝺꝺınge, dat Offa Rex Merciorum, pro totidem Manentibus in Ꝛıchama. A. D. 764. Indict. 5.

25. Inſtrumentum Emptionis & Venditionis, (ab imperita manu ſcriptum) quo vendit Ætheluulfus Rex Occidentalium Saxonum unam Villam cum 24 Iugeribus terræ in Civitate Doroberniæ Ithdano cuidam, (ſeu potius Duddano, ut inferius nuncupatur) IIII (*libris?*) Argenti. A.D. 839. Indict. .. in villa Regia An̄ uuiæ. Huic Cartæ ſubſcripſit etiam Ælfredus Rex Occidentalium Saxonum.

Deinde narratur, quod Lulla emit hoc Inſtrumentum cum ſupradictis terris ab Æthelwaldo coram plurimis teſtibus, conſentiente eodem Rege Ætheluulfo.

Denique, recentiori manu ſequitur Saxonicè quomodo Dunſtanus Archiepiſcopus hoc Inſtrumentum cum parte majori harum Terrarum (ſcil. 11 Jugera) pretio 10 librarum emit ex Uhtlufa & duobus ejus filiis; quas quidem terras ipſe Monaſterio S. Martini donavit.

26. Donatio terrarum quæ appellantur RIDINGAHAAM, BVDINHAAM, DÆCCANHAAM, ANGENLABESHAAM & Campi in Sylva quæ dicitur UUIDMUNDES FELT, Hedilburgæ Abbatiſſæ Monaſterii quod dicitur BEDDANHAAM, per Hodilredum (ſive Oedilrædum, ut inferius ſeipſum vocat) parentem Sebbi Regis Eaſt-Scaxanorum. Actum Menſe Martio. Scripta eſt hæc Carta litteris Majuſculis & Vetuſtiori-

Digitized by Google

bus: nam Sebbi Rex Orientalium Anglorum qui huic donationi cum Ercenualdo & Haedda Episcopis, &c. subscripsit regnare cœpit circa A. D. 664. & diem suum obiit, A. D. 694. etiam Ercenwaldus factus est Episcopus Londinensis A.D. 675. ac è vivis excessit A. D. 697.

27 Carta (Apographa sexcentis circiter ab hinc annis exarata) qua donare dicitur Offa Rex Merciorum ad Ecclesiam B. Petri ubi dicitur æt Bneobune, terram 10 Manentt. ubi dicitur æt Fepfetfelda. ⁊ æt Coftune 5 Cassatt. tantundem æt Fneoban-hole, cum Sylva quæ eisdem terris adjacet. A. D. 730.

28. Concessio libertatis Episcopatus Cridiensis Ecclesiæ, ut sit perpetualiter tutus atque munitus ab omnibus secularibus servitutibus, siscis Regalibus, tributis majoribus, & minoribus, atq; Expeditionalibus videlicet taxationibus omniū rerum, nisi sola Expeditione & Arcis munitione. Pro qua quidem Concessione dedit Eadulfus Episcopus Cridiensis Æthelstano Regi 60 libras Argenti. Actum A,D 933. Indict. 6.

29. Excerptum ex Carta Æthelbaldi Regis Merciorum, qua donat terram 7 Manentium in provincia Midelsexorum, in Regione quæ dicitur Gebbingef, Comiti suo Withredo Conjugiq; ejus Ansithæ.

30. Donatio 20 Mansorum æt Cubeneȝ-bune cuidam Comiti, nomine Ælfhere, per Eadwigum inlustrem Anglorum Regem, cæterarumque Gentium in circuitu persistentium Gubernatorem & Rectorem. A. D. 956. Indict. 14. Imperii sui. 1. (Termini habentur Saxonicè.)

31. Testamentum Thurstani cujusdam Saxonicè scriptum, quo terras suas æt Fimbrice post mortem suam, Ecclesiæ Christi Cantuariæ, legavit, &c. Teste Eadwerdo Rege & Confessore, cum multis aliis primariis viris.

32. Carta sive Testamentum Godrici Cognomento æt Bapnan de terris suis æt Oȝraham, &c. Saxonicè factum tempore R. Edwardi Confessoris.

33. Fragmentum Inquisitionis (ut videtur,) de terris quamplurimis in Comitatu Cantiæ, facta tempore Willelmi Conquæstoris.

34. Instrumentum Reconciliationis inter Ecgberhtum & Æthelwulfum Reges, & Ceolnothum Archiepiscopum Cantuariensem, ejusdem Tenoris cum illo qui in hoc Cod. insignitur num. 17. Notandum quoque, hoc in Cod. post num. 24 extare & tertium Hujusce Reconciliationis Exemplum; verum istud à dictis Regibus non est confirmatum propter Errorem quendam scriptoris, qui illa quæ sua culpa omisit post subscriptiones Testium inseruit.

35. Carta Regis Æthelredi, qua (rogante Ulfgaro Abbate) Confirmat Abbatiæ Abbandunensi libertates ejusdem & Privilegia, & Terras ab eodem Monasterio injuste ablatas reddit. Actum A. D. 993. Indict. 6. Regni 17. die 16 Kalendarum Augustarum, in Oratorio Vici qui usitato Giuingaham nominari solet. Notandum, quod in hac Carta, Nomina Regum & B. V. Mariæ, fere semper alieno & atramento magis nigro scribuntur, sicut & nomen Wulfigi Schirburnensis Episcopi, cum nonnullis S Crucis signis. Nam quædam ex his signis formantur Atramento alio: pars quoque signorum Crucis longe maxima desideratur, cum plurimis Nominibus testium, quibus inserendis vacua destinebantur spatia. Quibus animadversis, num inter Originales, seu potius inter Apographas Cartas, hæc merito recensenda sit, viderint docti.

36. Donatio 22 Cassatorum in Rimetuba Abbandunensi Ecclesiæ, per Eadgarum totius Brittanniæ Gubernatorem & Rectorem. A. D. 961. (Termini terrarum scribuntur Saxonicè.)

37. Restitutio Terrarum Wulfrici, sc. Æscebupuh. ⁊ Denicef pyfc. Gafanford. Cifanlea. Stanmere. Ceadelanpyfc. Boxoran. Bennanham. Fyntingaf. Ticcebupnan. Stebbanham. Tullingtun. Pæccingaf. Puningaf. Nitimbre. quæ ei ob cujusdam Offensaculi causa interdicta fuerant, per Eadgarum Regem; cui, causa hujus libertatis, dedit Wulfricus præfato Regi 120 Mancusas auri probatissimi. A. D. 960.

38. Donatio 15 Mansarum æt Mibbeltune familiarissimo suo Ælfwino, per Eadwigum Regem Anglorum. A. D. 956 Indict. 14. Imperii sui 1. (Termini habentur, Saxonicè.)

Testamentum Badanothi filii Beottæ de terris suis, quas ab Ætheluulfo Rege (Occidentalium Saxonum) emerat. Saxonicè. Inter testes, primus est Ceolnothus Arch. Cant. vid. inferius. ad num. 55. (Hoc Testamentum habetur impressum à D. Hickesio, Dissert Epist. pag. 54.)

39. Donatio 5 Cassatorum in loco qui dicitur Tabemæptun, cuidam Ministro nomine Brihtric, per Eadwigum Regem & Primicerium totius Albionis. A. D. 956. Indict. 14. Regni autem 1. (Termini habentur Saxonicè.)

40. Instrumentum Commutationis, quo Eadredus Rex Anglorum dat 18 Mansas æt Felixforda cuidam fideli nomine Uuulfrico, pro quadam terra quæ sita est in Cornubiö, ubi ruricolæ illius Pagi barbarico nomine appellant Pendyrix. A. D. 949. Indict. 7. Termini habentur Saxonicè.

41. Donatio 16 Cassatorum æt Anningabun Optimati suo Eadmundo, per Eadwigum egregium Angul-Saxonum Basileum, ceterarumque plebium hinc inde habitantium. A. D. 956. Indict. 14. Termini habentur Saxonicè.

Fragmentum Donationis 12 Cassatorum, (quorum Termini habentur Saxonicè) factæ in uilla Regia quæ appellatur Uuultun. A. D. 854. Indict. 1. die secundo quo Pascha celebratur.

42. Instrumentum Commutationis, quo dat Uulfredus Archiepiscopus Cantuariensis terram 3 Aratrorum in regione Eorcenege, quæ inibi ab incolis Folcuuiming-lond dicitur: cum ruriculo unius Aratri on Byrig; & quinto Aratro quod Dunpaling-lond dicitur, Familiæ Ecclesiæ Christi Cantuar, pro terra quatuor Aratrorum æt bupnan: quam terram totam jamdudum Aldhun quidam Comes venerabilis, propinquus Domni Jaemberhti Archiep. Familiæ (Ecclesiæ Christi Cantuar.) donaverit: Illamque terram Ecgberhtus Rex (Cantiæ) Aldhuno conscribendo dederat, sed post eo (postea) Rex Offa prædictam terram ab illa Familia abstulit; videlicet, quasi non liceret Ecgberhto Agros hereditario Jure scribere. Dein beate memoriæ Æthelhead Archiepiscopus, à Rege Offa adquirere studuit illam terram cum integra libertate ad Christi Ecclesiam, &c. Actum est autem hoc, anno Dom. Incarn. 811. Indict. enim. 4. Imperii autem Coenuulfi Regis 15. Anno Præsulatus autem Fulfredi Archiepisc. 6. Die undecimo Kal. Maias; in loco præclaro in Civitate Dorovernia. Regnante domino sine fine, Amen. (Vid. infra ad num. 50.)

43. Charta (Apographa) qua donat Athelredus tocius Albionis Imperator duas Mansas & dimidiam in Dumbeltune Ministro suo Wlfrico. A. D. 995. Indict. 8. Annoque Regni ejus 17.

44. Carta litterarum Patentium R. Eadweardi Confessoris, de libertatibus & privilegiis Abbatiæ S. Edmundi de Burgo. Saxonicè.

45. Di-

Digitized by Google

45. Literæ ſive Bulla Eugenii ſummi Pontificis ad Gervaſium Weſtmonaſterii Abbatem, qua omnia Privilegia, & Cartas ejuſdem Abbatiæ confirmat, *&c.* Datum, trans Tiberium per manus Roberti S. Romanæ Eccleſiæ Presbyteri Cardinalis & Cancellarii, 8 Idus Martii, Indict. 9. Incarnationis Dominicæ Anno 1145. Pontificatus vero Domni Eugenii 3 Papæ Anno 2.

46. Charta magna libertatum Angliæ, conceſſa ab Henrico III, apud Weſtm. xi die Febr. Anno Reni ſui 36. pro qua quidem conceſſione & donatione Libertatum iſtarum, & aliarum Contentarum in Carta ſua de Libertatibus Foreſtæ, Archiepiſcopi, Epiſcopi, Abbates, Priores, Comites, Barones, Milites, & libere Tenentes, & omnes de Regno ſuo dederunt quindecimam partem mobilium ſuorum.

47. Inſtrumentum Saxonicè ſcriptum (æquè vetuſtum ac Teſtamentum Badanothi, cui teſtis fuit Ceolnothus Arch. Cant.) quo ſtatuit Ealhburga quæ reddi quotannis ſive ſolvi deberent Monachis Eccleſiæ Chriſti Cantuar. ex terris in Bupnan.
Sequitur Adnotatio de 100 Denariis quo ſingulis annis ſolvere iiſdem Monachis, ex terris ſuis juſſit Ealawynnæ filiæ ſuæ Ealhherus.

48. Carta litterarum Patentium Willelmi Regis II, qua notum facit ſe conceſſiſſe & Præcepto patris ſui dediſſe Eccleſiæ S. Martini de Bello, & Monachis ibidem Deo ſervientibus, unum Manerium quod vocatur Bpomham. Actum apud Wintoniam.

49. Carta litterarum Patentium Willelmi I Regis Anglorum confirmans libertates & Privilegia Eccleſiæ Weſtmonaſterienſis. A. D. 1081. Regni ſui 15. Indict. 4. (Carta ſuſpecta.)

50. Donatio terræ 4 Aratrorum æt Burnan in Occidentali parte Beopahamep Sanctæ Familiæ Eccleſiæ Chriſti, per Aedilheardum Metropolitanæ Civitatis in Dorobernia Archiepiſcopum. (Hanc prænominatam terram quidam homo bonus nomine Aldhun, fratribus noſtris ad menſam tradidit: ſed S. Eccleſia Chriſti ſine norma Juſtitiæ, cum rapacitate cujuſdam Regis de ſua terra privata eſt, *&c.*) Actum A. D. 805. Indict. 13.

51. Carta R. Henrici I, qua dat duas Carrucatas terræ Eccleſiæ S. Mariæ de Brellintona & Canonicis Regularibus domino ibidem ſervientibus. Enumerat quoque Donationes aliorum Magnatum. (Hanc Cartam propriarum manuum ſubſcriptionibus firmaverunt ipſe Rex & Primates ejus.)

52. Donatio 26 Caſſatorum Monaſterio Raculfenſi, per Eadredum Regem, Divina gratia totius Albionis Monarcham & Primicerium. A. D. 949. Annoque Regni ejus 4. Subſcriptionem Eadgifæ Regis Genetricis, ſequuntur hæc verba. ✠ Ego Dunſtan inbignup Abbaſ. Regе Eabpedo impepante. hanc Domino meo hepeditapiam kapitulam dictitando conpoſui. et ppoppiip digitopum apticulip pepſcripſi. (Termini habentur Saxon.)

53. Carta (Apographa, ſeu potius ſuppoſititia) Eadwardi Regis, qua confirmat Privilegia & libertates Abbatiæ Weſtmonaſterienſis. Datum Kal. Auguſti. anno quinto. regnante ſereniſſimo & glorioſiſſimo Eadwardo - - - - - ab incarnatione autem domini. M.XL V. Indict. 12. Concurr. 7. atque 18 Epact. Lundonie Palatio Regis.

54. Donatio unius Virgatæ terræ in illo loco qui dicitur Be nÿðan ELDDIN, Miniſtro ſuo fideli Ordgaro, per Eadweardum Angul-Saxonum Regem. A. D. 1044. Indict. 12. (Termini habentur Sax.)

55. Inſtrumentum Emptionis & Venditionis quo 15 Mancuſis Auri acceptis, Badonotho Apparitori ſuo (cujus Teſtamentum habetur ſuperius in hoc Codice) tradit Aeðeluulf gratia dei Rex Occidentalium Saxonum nec non & Cantuariorum, villam unam ab orientale parte muris Dorovernie Civitatis: Octodecimque Jugerâ, hoc eſt, 6 Jugera ubi nominatur æt Uuihtbalðep hlape. Et in auſtrale parte publicæ ſtratæ altera 6. Et in Auſtrale Occidentaleque publicæ ſtratæ ubi appellatur Uueopepa ȝet. In Confinioque Deopninȝ-lonðep 6 Jugera. ſeu etiam tria prata, unâ ab orienti fluminis qui dicitur Stup, quæ appellatur Alinȝ-með. altera quæ nominatur Longan-með, & jacet be Nopðanhege. tertiä in medio urbanorum pratorum, *&c.* Actum, A. D. 845. Indict. 8. die 2. Feria, 16 Kal. Decemb. in illa famoſa villa quæ dicitur On Vueæ.

56. Inſtrumentum confectum in Synodo qui factus eſt in loco celebri qui vocatur Cloſepheaſ, A. D. 803. Indict. 11. die 4. Idus Octobris. quo pluribus verbis dicitur, quod Offa Rex Merciorum in diebus Jaemberhti Archiepiſcopi, cum maxima fraude, honorem & unitatem ſedis S. Auguſtini Patris noſtri in Dorouernenſi Civitate (*i. e.* Eccleſiæ Chriſti) dividere & diſcindere præſumpſit. & quomodo poſt obitum prædicti Pontificis, Aedelheardus Archiepiſcopus illius ſucceſſor, beatiſſimum Papam Leonem viſitare contigit. Diſciſſionem injuſte factam Archiepiſcopalis ſedis narravit, & ipſe Apoſtolicus Papa ut audivit & intellexit quod injuſte fuiſſet factum, ſtatim in Brittanniam miſit & præcipit ut honor S. Auguſtini ſedis (*i. e.* Eccleſiæ Chriſti) cum omnibus ſuis Parrohhiis integerrime redintegraretur, & honorabili Archiepiſcopo Aedelheardo in patriam pervenienti, per omnia, redderetur; & Coenulfus Rex pius Merciorum ita compleuit cum Senatoribus ſuis. Igitur idem Aedelheardus Archiepiſcopus cum omnibus Epiſcopis ſedi B. Auguſtini (*i e.* Eccleſiæ Chriſti) ſubjectis, præcipit, ut numquam Reges, *&c.* honorem S. Auguſtini & ſuæ Sanctæ ſedis diminuere vel in aliquantula particula dividere præſumpſerit, *&c.* Et ut Archiepiſcopalis ſedes in Liccibpelbenſi Monaſterio numquam habeatur, ex hoc tempore, neque in alio loco aliquo, niſi tantummodo in Dorobernenſi Civitate, ubi Chriſti Eccleſia eſt, & ubi primum in hac Inſula Catholica fides perenituit, & à S. Auguſtino Sacrum baptiſmum celebretur, &c.

57. Donatio 10 Manſarum æt Oſpalðinȝtune illam (ſive ut inferius in hac Carta, Oſpalðinȝtune) cuidam ſanctimoniali uocitatæ Æthelſwithe, per Eadmundum Regem Anglorum. A. D. 940. Indict. 13. Termini habentur Saxonicè.

58. Donatio 30 Manſarum æt Baddanbÿnȝ. ȝ to Doddanfopda. ȝ to Efenðune. per Eadmundum Regem Anglorum. A. D. 944. Indict. 2. (Termini habentur Saxonicè.)

59. Teſtamentum Abbæ Vice-comitis Saxonicè, cui ſubſcripſit, cum multis aliis, Cialnothus Archiepiſcopus Cantuarienſis (Hoc Teſtamentum publici juris fecit D. G. Hickeſius, Diſſert. Epiſt. pag. 55.)

In dorſo, habetur Teſtamentum Heregythæ, quæ (ut videtur) fuit Abbæ Vicecomiti Conſanguinea. Sax.

60. Donatio 12 Caſſatorum (Eccleſiæ Chriſti Cantuariæ Civitatis terris ſubjacentium) in loco quem ſolicolæ æt Deſantune vocitant: facta fideli ſuo Miniſtro Ælfwoldo, per Æthelſtanum totius Britanniæ Regem, A. D. 934. Regni vero ſui, 10. Indict. 7. Epact. 3. Concurrente 2. quinctis Junii Calendis. Luna 11. In Civitate opinatiſſima quæ Winteceaſter nuncupatur.

61. Donatio 5 Aratrorum in illä loco ubi Faringpelle nominatur, in Biciſſitudinem alterius terre hoc eſt æt Menſaham, fideli ſuo Miniſtro Wullafo, per Ethelbearhtum Regem Occidentalium Saxo-

Digitized by Google

num. A.D. 858. Indict. 6. (Termini habentur partim Latine, partim Saxonicè.)

62. Carta (ſuppoſititia) Edgari Regis & Baſilei totius Angliæ, qua reddit & concedit ſanctæ Dorobernenſi Eccleſiæ & Monachis ibi ſervientibus Deo, in puram Elemoſynam, Portam & Villam de Sanduuich, eiſdem Monachis olim abiatam, *&c.* in feſto Pentecoſtes, in Civitate Achamanni (*i.e.* Bathonia.)

63. Donatio 2 Caſſatorum æt Clıre, cuidam Optimati nomine Æthelredo, per Eadwardum Regem (& Confeſſorem) Termini habentur Saxonicè.

64. Donatio dimidiæ Manſæ in *Æwi*, cuidam fideli miniſtro nomine Ætheric, per Cnutum Regem totius Albionis cæterarumque gentium triviatim perſiſtentium Baſileum. A.D. 1031. Indict 4. Termini habentur Saxonicè.

65. Finalis Concordia inter Ægelricum & Eadſigum Archiepiſc. Cantuar. (tempore R. Eadwardi Confeſſoris) ſuper terram æt Ceꝑt, quam Ceolnothus Archiepiſcopus ex Hæletho Thano emerat, & Athelulfus Rex poſtea illi in æternam hæreditatem confirmaverat. Saxonicè.

66. Donatio unius Aratri in provincia Cantuariorum ubi Ulaham nominatur, ſuo fideli miniſtro Ealdhero, per Ethelwulfum Regem Occidentalium Saxonum, nec non & Cantuariorum. A. D. 855. Indict. 1.

67. Donatio 4 Aratrorum æt Scelbeꝛ ꝓonba, cum prato 30 Jugerum (certis conditionibus) Eccleſiæ Chriſti in Dorouernia Civitate, per Uulfredum Archiepiſcopum. *i. e.* inter Ann. Dom. 804 & 829. (In hoc Scripto, nulla Teſtium mentio.)

68. Donatio portionis hæreditatis ſuæ, quam Cantigenæ dicunt An luclæte, cum 10 ſegetibus æt Tamelanꝑꝑꝺe, Ordhelmo & Alfwoldo fratribus, per Eadmundum Regem Anglorum, ceterarumque gentium in circuitu perſiſtentium Gubernatorem & Rectorem. A. D. 946. Indict. 4. (Termini habentur Saxonicè.)

69. Inſtrumentum Emptionis & Venditionis quo, 7 libris Auri & Argenti, vendit Coenulfus Rex Merciorum, Wulfredo Archiepiſcopo Cantuarienſi terram unius Aratri in provincia Cantiæ, in loco & in regione quæ dicitur Ꝼeꝛtan-ꝑıꝺꝺe, ubi nominatur Cynincgeꝛ-cua-Lonꝺ. Actum A. D. 814. Indict. 7. in vico Regali æt Beaꝛꝛe. die 7. Kal. Decembres.

70. Inſtrumentum Reconciliationis, ſeu potius Emptionis & Venditionis, quo, (accepto Vaſe electi Auri & Argenti, eſtimatum 5 libris & ſemis,) vendidit Ceolwulfus Rex Merciorum ſeu etiam Cantuariorum, Wulfredo Archiepiſcopo terram quandam 60 pedum in longitudine, & 30 in latitudine quæ ſita eſt, in orientali plaga loci illius quæ ante Coenwulf Rex dederat prænominato Pontifici, cum 30 Jugeribus, quorum 25 in arido Campo, & 5 pratis. Actum. A.D. 823. Indict. 1. die vero 7. Kal. Junias. in Villö regali qui dicitur Ꝼeꝛbuꝛgingꝫ-ꝑıc.

71. Inſtrumentum Emptionis & Venditionis, quo, pretio 50 mancuſarum in Auro, vendiderunt Burgredus & Æthelſuitha Rex & Regina Anglorum, 5 Manentes ubi appellatur on Upꝑꝑope, Wulflafo cuidam. A.D. 969. Indict. vero 2. Burgredi autem Regis Regni 17. Termini ſequuntur Saxonicè.

72. Donatio 10 Aratrorum in loco qui dicitur Bỳxlea Wulfredo Archiepiſcopo, per Coenwlfum Regem Merciorum. A. D. 814. Indict. 6. (Termini habentur Saxonicè.)

73. Inſtrumentum confectum A.D. 825. Indict. 3. in Synodali Concilio æt Cloꝛeꝛhoum, Præſidente Uulfredo Archiepiſcopo Anno 20 Epiſcopatus ſui, ſeu etiam Beornuulfo Rege Merciorum Anno 3 Regni ejus. In quo pluribus verbis oſtenduntur Injuriæ Coenwulfi Regis Merciorum erga Wulfredum Archiep. Cantuarienſem, quem (inter alia facinora ab eo perpetrata) liberis Monaſteriis æt Suꝺmỳnꝛtꝛe ⁊ æt Ræculꝛo, omnibus rebus ac poſſeſſionibus quæ ad illa pertinebant, cum violentia ac rapacitate diſpoliavit, &c. Poſtea paternis veſtigiis inhærens Cwoenthrytha Abbatiſſa filia & hæres Coenwlfi Regis, Wulfredum etiam injuriis affecit; quos deinde Beorwlfus Rex inter ſe reconcilians tentavit. Cwoenthrytha tandem inſipientiam ſuam confitetur, & Wulfredo loco terræ 300 Manentium æt Ioꝛneꝛhomme, reddit terram 100 Manentium in quatuor locis, ſc. æt Heaꝛꝫe. Heneꝛꝛneꝺingꝫlonꝺ. ⁊ æt Ꝼembalea. ⁊ æt Goꝺꝺincꝫꝫum. donat quoque Wulfredum Cwoenthrytha agello 4 Manentium æt Heaꝛꝫe, & terra 30 Manent. in Provincia Cantiæ, ubi dicitur æt Cumbe, *&c.*

Fragmentum Cartæ Coenwlfi Regis, facta Wulfredo de terris in Aldantune.

74. Donatio 20 Swulungarum terræ æt Scanhamꝛtꝛeꝺe Eccleſiæ Chriſti Cantuariæ, per Oſuulfum Aldormannum & Beornthryth conjugem ejus. Sequuntur Ordinationes Wulfredi Archiepiſcopi de iiſdem terris, de Miſſis celebrandis, Eleemoſynis largiendis, *&c.* pro animabus eorum. (Saxonicè, litteris vetuſtioribus.)

75. Carta Litterarum Patentium R. Eadweardi Confeſſoris, de quibuſdam Privilegiis Monachorum S. Eadmundi de Burgo. Saxonicè.

76. Carta Litterarum Patentium ejuſdem Eadwardi Regis, qua notum facit Leoffium Duddæ filium dediſſe unam hidam terræ cum dimidio æt Ꝼuꝑmælea Monaſterio Weſtmonaſterienſi. Saxonicè.

77. Carta (ut videtur fictitia, etſi valde antiqua) qua Sueabrædus Rex Eaſt-Saxonum & Pæogthath, cum licentia Æthelredi Regis, dant 30 Caſſatos in loco qui dicitur Tuican hom, in provincia quæ nuncupatur Mıꝺꝺel Seaxan, Waldhario Epiſcopo. A. D. 704. Indict. 2. tertia decima die menſis Junii, quod eſt Idus Junii. Donationem autem confirmat non Æthelredus ſed alius, his verbis. ✠ *Ego Coenredus Rex Merciorum hanc terram Waldhario Epiſcopo pro remedio animæ meæ in dominio donare decrevi, in loco qui dicitur* Tuiccan ham, *libenti animo propria manu crucem infixi.* Sequitur & alia confirmatio eiſdem manu & atramento. ✠ *Ego Ciolred Merco hanc donationem quam ante donavit propinqüs meus Coenrædus Rex, & ego confirmavi in loco* Aꝺcencale, *& ſignum S. Crucis expreſſi.*

78. Donatio bis denarum Manſarum, quod Anglicè dicitur Tꝛenꝺıꝫ-hıꝺa, æt Meaꝑꝑætham, cuidam fideliſſimo Miniſtro Oſwig nomine, per Eadredum Regem Anglorum, ceterarumque gentium in circuitu perſiſtentium Gubernatorem & Rectorem. A. D. 847. Indict. 5. Termini recitantur Saxonicè.

79. Adnotatiuncula de terris æt Culeꝛoꝛꝺe, & æt Gỳxeꝛeoꝛꝺe, quas contulit Thurkytelus Abbatiæ S. Eadmundi de Burgo. Saxonicè.

80. Teſtamentum Ælfrici Epiſcopi, ut videtur, Helmamenſis, tempore Haraldi, Canuti Regis filii, factum. Saxonicè.

81. Carta (Apographa, ſi non annis abhinc 600, dolo malo quorundam Monachorum ficta) qua plurimas terras dat Cædwalla Rex Wiffrido Epiſc. A.D. 680.

82. Inſtrumentum Emptionis & Venditionis, quo, pretio

Digitized by Google

pretio 30 Mancuſarum, Wulfredo Archiepiſcopo Cant. vendidit Cuthredus Rex Cantiæ, (cum licentia Coenulfi Regis Merciæ) terram duorum Aratrorum quæ à quibuſdam appellantur Campus armentorum, *id eſt*, Hneðna-leah. A. D. 805. Indict. 13. Anno regni ſui 8.

83. Carta (ut videtur Apographa etſi vetuſtiſſima) qua, donat Uuihtredus Rex Cantuariorum terram 4 Aratrorum quæ dicitur Pleȝhelmes-tun, partem quoque terrulæ cujus vocabulum eſt Numminȝreta Baſilicæ B. Mariæ Genetricis dei quæ ſita eſt in loco qui dicitur Limingæe. Actum, in Menſe Julio, Indictione 13.

84. Inſtrumentum Emptionis & Venditionis, quo, 120 Mancuſis auri puriſſimi acceptis, vendit Eardulf. s (Dunelmenſis Epiſcopus) amico ſuo Wighelmo aliquam partem terræ juris ſui, æt Hamme. A. D. 876. Indict. 8.

85. Inſtrumentum Saxonice ſcriptum, de Sandwico, quem quidem portum à Monachis Eccleſiæ Chriſti Cantuar. abſtulit Haroldus Rex, & poſtea eis reſtituit cum omnibus libertatibus & privilegiis, Eadſigo Archiepiſcopo illud impetrante, &c.

86. Donatio terrulæ cujuſdam, *id eſt*, quartæ partis aratri unius juxta Limınee, Sali coquendo accommodæ, Duno Abbati & Presbytero & Eccleſiæ B. Mariæ, cui ſua præfuit ſollicitudo, per Æthelberhtum Regem Cantuariorum. Actum, die vicecima Februarii Menſis, Anno Regni ſui Septimo, Indict. 15. (*i. e. A. D.* 755.) *Dorouerni.*

Notandum, hanc Cartam eſſe interpolatam à Monachis Eccleſiæ Chriſti, aliarum donationum additione & Nominibus quatuor Teſtiũ; quæ aliena manu inſeruntur.

87. Donatio Victus Monachis Eccleſiæ Chriſti, ex terris ſuis æt Munðlinȝham, per Lufam ſive Lubam Ancillam Dei (forte ſanctimonialem) teſte & conſentiente Ceolnotho Archiep. Cantuar. cum aliis. Saxonicè.

88. Inſtrumentum Emptionis & Venditionis, quo, accepto ab Wulfrico Archiepiſcopo Annulo aureo habente 75 Mancuſas, dat ei Ceolwulfus Rex Merciorum vel etiam Cöntwariorum, 5 Aratra in Provinciö Cantiæ ubi nominatur Mỳlentun. A. D. 822. Indict. 15. die vero 12. Kal. Octob. in loco Regale qui dicitur Bỳðictun.

89. Donatio 5 Caſſatorum in Botepelle, in Provincia Middel-Saxanorum, Wulfredo Archiepiſcopo Cantuar. per Wiglafum Regem Merciorum. Anno primo ſecundi Regni ſui, Anno vero Dom. 831. Indict. 9.

90. Donatio unius ſedis in loco qui dicitur S. Martini Eccleſia, & unius modicæ villulæ ad eandem ſedem, ſuo fideli amico Wighelmo Presbytero, per Ethelredum Regem Occidentalium Saxonum, nec non & Cantwariorum A. D. 867. Indict. 15. in Dorobernia Civitate.

91. Charta (Apographa ſive fictitia) qua donat Cenulfus Rex Merciorum & Conjux ejus Cenegitha, terram in Prouintie Cantie, quæ appellata eſt Geðinc ȝ Fuðutun, Paſtori & Familiæ Eccleſie Chriſti (Cantuar.) Actum. 16 Kal. Aguſti, Indict. 7. Anno regni ſui, 3. (*hoc eſt*, A. D. 799.)

92. Carta Commutationis, qua dat Coenuulfus Rector & Imperator Merciorum Regni, Oſwulfo Duci & Miniſtro ſuo aliquem terram in loco qui vocatur Hpempinȝe-pic, & alio nomine Haþinȝ-þeota, vice alterius terræ quæ dicitur Bobinȝ-þeata. Actum Anno ſecundo imperii ſui. (*hoc eſt, A.D.* 798.)

93. Sequitur Donatio ejuſdem terræ Eccleſiæ Monaſterii quod dicitur æt Liminȝe, per Oſuulfum Ducem.

94. Donatio unius Aratri & dimidii in loco qui appellatur Culinȝaȝ, fideli ſuo Miniſtro Eaduulfo, per Coenuulfum Regem Merciorum. Actum. A. D. 808. Indict. 15. Anno regni ſui 12. in loco celeberrimo quæ à vulgo vocatur Tomepopðiȝ. 16. Kal. Mai. & eodem die Paſcha celebratur.

95. Apographum Donationis 5 Aratrorum in loco qui dicitur Hehham, Jaenberhto Archiepiſcopo, per Offam Regem Anglorum. *A. D.* 774.

96. Inſtrumentum Emptionis & Venditionis, quo, 3000 denariis ab Æthelnotho Præfecto ſuo acceptis, ei dat Cuthredus Rex Cantuariorum, cum conſenſu Coenuulfi Regis, terram trium Aratrorum, in loco qui dicitur æt Hæȝỳðe-ðopne.

97 Donatio Capturæ Piſcium in Oſtio Fluminis Liminæa, & partis agri in qua ſitum eſt Oratorium S. Martini, cum edibus Piſcatorum; & quartæ partis Aratri circa eundem locum; & alterius partis Juris ſui, ad paſcandum 150 Jumentos, juxta Mariſcum quod dicitur Birſcopeȝ-uuic, uſque ad ſilbam quæ appellatur Rippet, ad terminos Suth-Saxoniæ, Eccleſiæ B. Virginis Mariæ quæ eſt in Liminaeae, per Æthilberhtum Regem Cantuariorum. *A. D.* 741. Indict. 3.

98. Donatio 150 Jugerum, & ſalicoquendorum juxta Liminae, & in ſilva ubi dicitur Anðpeð, 121 lauſtrorum ad coquendum ſal; Eccleſiæ B Genetricis dei, & Dunno Abbati ſuiſque ſociis in loco qui dicitur Sandtun. *A. D.* 773.

Cartæ, Diplomata, ſeu Inſtrumenta temporibus RR. Anglo-Saxonum confectæ, quæ in Bibliotheca Cottoniana reperiuntur.

In Pixidibvs.

X. Pix. I. *Carta Wlſtani Wigorn. Eccl. Pontificis, quæ donat* xv *Hidas, Quæ Alfeſtun ab incolis nominantur, (quas maximo labore & pecuniæ donatione à Willelmo ſeniore adquiſivit) Monaſt. S. Mariæ in Civitate Wigornienſi, A. D.* M.LXXX.VIIII. *Indict.* XI. *regni Regis Willelmi Junioris* III. *Epiſcopatus vero ejus* XXVII. *Ingreſſionis eorum in Novum Monaſterium quod conſtruxit Epiſcopus in honore ejuſdem dei genitricis primo, die S. Pentecoſtes. Termini terrarum exhibentur Saxonice. ſubſcripſerunt autem huic donationi, inter alios, Thomas Prior cum omni Congregatione Wigornenſis Eccleſiæ, Frithericus Capellanus cum omnibus Clericis Epiſcopi, Vrſo Vicecomes cum omnibus Militibus Vicecomitatus ejus, & Ordricus Dapifer cum omni Curia Epiſcopi. Sigillum quo corroboravit Donationem ſuam ille pientiſſimus Antiſtes ab aliqua impia & ſacrilega manu nuper exſcinditur.*

Pix. IIII.

I. *Donatio trium Aratrorum ad meridianam plagam Civitatis quæ dicitur* Hroſeſceſter, *Viro venerabili Beornmodo Epiſcopo, per* Coenpulfum *Merciorum Regem. Poſtea vero, in vacuo ſpatio inter Cartam et nomina Teſtium ſcripſit alius hæc verba* Abiectiȝ Denbepiȝ in commune ȝaltu. Otanhỳȝȝt. et Fpaecinghỳȝȝt. Sceopȝeȝȝtebe. Cpantabỳnaȝ. Ỳihthepincȝalaðȝto. et haeȝelbaen. *Denique, poſt nomina Teſtium ſcripta cernuntur, æmula ſed aliena plane manu, hæc verba,* ✠ Scripta eȝt autem haec kaptula Anno ðominicae Incaȝnationiȝ DCCC.XI. Indictione. IIII. hiȝ teȝtibuȝ Conȝentientibuȝ et ſubſcribentibuȝ. (*V. Text. Roſſenſ.* MS. *fol.* 136,*b.*)

Digitized by Google

II. *Donatio unius Navis ſive vectigalis Regi quod debitum fuit in portu Londonæ, Alwlfo Epiſcopo Eccleſiæque beati Andreæ Apoſtoli quam gubernaberit, per Aethilbald Regem Merciorum. Act. Memſe Septembrio die Indic.* II. *Anno Regni* XVII. (*Vid. Text. Roffenſ. fol.* 120, b.)

In Dorſo habetur Confirmatio ejuſdem, à Beorhtwlfo Merciorum Rege in vico regali Werburgewic.

III. *Donatio quatuor aratrorum in loco qui dicitur* Snodbinglanð ȝ æt holanbeorȝe, *devotiſſimo Epiſcopo ſuo Beornmodo per Ecgbearhtum Regem, cum conſenſu dilectiſſimi filii ſui Æthelwulfi Regis. A. D.* DCCC.XXXVIII. *Indict.* I. (*Carta ſuſpecta, &, ut videtur, ab interpolatore Cartæ ſuperioris* N°. I *exarata. Vid. Text. Roffenſ. fol.* 138, *b.*)

IV. De ſex ſulungis in Fulðaham, Saxonicè, *de quibus, vid. Text. Roffenſ. fol.* 147. *et Diſſertationem D. Georg. Hickeſii Epiſtolarem, pag.* 58; *ubi habetur impreſſa cum verſione Latina, ex eodem Cod.* MS. *deſumpta.*

V. *Donatio* 9 *Caſſatorum* æt hamme (*quorum Termini habentur Saxonicè*) *fideli Miniſtro ſuo* Fulfcaro, *per Æthelſtanum Regem. A. D.* 931. *Regni ejus anno* 2. *Indict.* 4. *Epacta nulla, concurrente vero* 2. *Idus Novembris, Luna* 29. *in villa quæ* Leoptun *nuncupatur. Hanc Cartam ſubſequitur Teſtamentum ejuſdem Wulfgari, Saxonicè ſcriptum.*

VI. *Donatio dimidiæ partis unius aratri ubi nominatur* Bromȝeheȝ *ſimul & mariſci vocabulo* Scaȝa *Diornan Hrofenſis Eccleſiæ antiſtiti per Egcberhtum Regem Cantuariorum. A. D.* 778. *in Civitate Doroverni.* (*Termini habentur Latine, altera manu ſcripti. Vid. Text. Roffenſ.* fol. 130.)

VII. *Donatio* X *aratrorum in* Bromleȝ *Miniſtro ſuo Æthelſige, per Æthelreædum favente ſuperno numine Baſileum induſtrium Anglorum cæterarumque gentium in Circuitu perſiſtentium, A. D.* 987. *Indict.* 15. *Termini habentur Saxonicè.*

VIII. *Donatio* X *Caſſatorum in Dominium Chriſti Eccleſiæ, Venerabili ſervo Dei Eanberhtae Abbati, per Aethilbald Regem non ſolum Mercenſium, ſed etiam in Circuitu populorum, quibus illum divina diſpenſatio ſine meritorum ſuffragio præeſſe voluit.* (*ſine Anno.*)

IX. *Inſtrumentum Venditionis & Emptionis decem manſarum ſive ſulungarum* æt Bromleaȝe *quas ab Eadgaro Rege Anglorum cæterarumque gentium, Ælfſtanus Antiſtes Eccleſiæ Hrofenſis emit pretio* LXXX *mancuſarum auri puriſſimi, &* VI *pondiis electi argenti, præter* XXX *mancuſas auri quas Wulfſtano Præfecto Regis dedit idem Antiſtes, ut fixa & immobilis permaneret Regis donatio. A. D.* 955. *Indict.* 9. (*Vid. Text. Roffenſ.* fol. 150, b.)

X. *Inſtrumentum quo Æthelwulf Occidentalium Saxonum Rex, cum conſenſu ac licentia Epiſcoporum & Principum ejus viginti Manentes ſive Caſſatos* on Homme *ſibi in hæreditatem propriam deſcribere juſſit. A. D.* 842. *Indict.* 10. *in illo loco qui nuncupatur* Dornuuapanaceaſtep, *ſecunda die Natalis dni.*

XI. *Carta fictitia Ælfredo Regi adſcripta, qua eum donaſſe fingitur totam terram ſuam in Frekeham in pago Suthfolchi & terrulam ſuam in Iſelham Burrico Epiſcopo Hrobi & Eccleſiæ ſuæ, liberam ab omni poteſtate regali, &c. A. D.* 895. *Ipſa autem Manus quamvis in quibuſdam Saxonicam imitatur, haud multùm tamen vetuſtatem excedit* 400 *annorum.*

XII. *Donatio* 7 *Caſſatorrm* in Melebroc, *Ælfwino Wentanæ civitatis Epiſcopo, per Eadweardum Regem Anglorum & æque totius Britanniæ A.D.* 1045. *Indict.* 13. *Epactis nullis, concurrent.* 1. (*Termini habentur Saxonicè.*)

XIII. *Donatio* XIII. *manentium Bicano Comiti ſuo & Miniſtro per Cynewulfum Regem Saxonum, A. D.* 778. *Indict.* 1. *Termini habentur Latinè, omnia ſcribuntur litteris Saxonicis rotundioribus.*

XIV. *Carta, ut videtur, Commentitia qua Æthelſtanus humilis & devotus Rex Anglorum dedit Eccleſiæ Wentanæ, quæ Caput eſt Eccleſiarum Occidentalium Saxonum, ad Villam* Tantun *quæ nunc eſt poſſeſſio & hæreditas Epiſcopalis Wentanæ Eccleſiæ.* 4 *Manſas in* Fridiglea, & 3 *in loco qui* Ceapn *nuncupatur. A.D.* 938. *in quo anno bellum factum eſt in loco qui* Brunnnga-feld *dicitur, ubi Anglis Victoria data eſt de cælo.*

XV. *Donatio* 15 *manſarum* æt Cynetan *in illo loco ubi Ruricoli nomen indiderunt* Ufepatun, *Chriſti Ancillæ nomine Wulfswythæ, per Æthelſtanum divina ſibi arridente gratia Regem Anglorum & æque totius Bryttanniæ Curagulum. A. D.* 939. *Indict.* 12. (*Termini terrarum ſcribuntur Saxonicè.*)

XVI. *Inſtrumentum Emptionis & Venditionis, qua acceptis* 15 *ſund. &* 30 *Mancuſis, dedit Æthelbearht Rex Occidentalium Saxonum ſeu Cantuuariorum Waermundo Epiſcopo* 80 *Ærra & unum Viculum dimidium Civitatis* Hnobi *& unum Mariſcum quod ad illam pertinuit, in æternam hæreditatem. A. D.* 790. *Termini ſcribuntur Saxonicè,* (*vid. Text. Roffenſ* fol. 134.)

XVII. *Carta* (*ut videtur, Apographa*) *donationis terrarum intra mœnia civitatis Hrofenſis S. Andreæ & Deoran Hrofenſis eccleſiæ Antiſtiti, per Ethelberhtum regem Occidentalium Saxonum nec non Cantuuariorum. A.D.*781. *Termini ſcribuntur Saxonicè.* (*Vide Text. Roffenſ.* fol. 131.)

XVIII. *Inſtrumentum Saxonicum, &* (*ut videtur ex* CHIROGRAPHO *majuſculis ſcripto*) *partitum, quo conſentiente Haroldo Rege, &c. dimittit* Lyfing *Epiſcopus* (*Cridiatonenſis an Wigornienſis*) *Godrico Thano duas hidas* æt Tatlig *pro trium hominum diebus, quibus elapſis, iterum ad Epiſcopatum reverti debeant.* (*Nomina Teſtium nude ſcribuntur ſine Crucis ſignis.*)

XIX. *Carta Æthelulfi Regis Occidentalium Saxonum,* (*ob fœdam & mendoſam Scripturam notabilis*) *qua conſentientibus Epiſ. Comitibus, & Optimatibus, Decimam partem quarundam terrarum ſuarum, dedit Alhſtano Epiſc. Scireburnenſi & Suithuno Epiſc. Wentano cum omnibus in iiſdem deo ſervientibus. A. D.* 854. *Indict.* 2. *die vero Paxali,* (*Paſchali*) *in Palatio ſuo quod dicitur* Filtun. (*Termini ſcribuntur Saxonicè.*)

XX. *Carta Henrici ſecundi Anglorum Regis.*

XXI. *Donatio* 7 *Aratrorum* æt Melecroce *cuidam ſuorum Principum quem nonnulli vocitant noto vocamine* Fulfric, *per Eadwigum numine cœleſti gentis Gewiſorum Orientaliumque nec non Occidentalium ſimul etiam Aquilonalium Saxonem Archontem. Anno Herdicæ* (*rectius* Hericæ, *i. e. Dominicæ*) *Incarnationis* 956. *Indict.* 14. (*Termini Scribuntur Sax.*)

XXII. *Carta Eadredi Baſilei Anglorum cæterarumque gentium in circuitu perſiſtentium Gubernatoris & Rectoris, qua* 100 *manſas* in Duntune *&* in Eblesburnan *Eccleſiæ Wentanæ reſtituit injuſte ab ea tam à ſe quam à prædeceſſoribus ſuis ablatas. A. D.* 948. *Indict.* 6. (*Termini ſcribuntur Saxonicè; Cartaque ipſa integra, ut videtur, manu Ælfeagi Epiſcopi.*)

XXIII. *Donatio* 8 *Caſſatorum in loco qui celebri* æt AFENE *nuncupatur vocabulo, cuidam Cubiculario ſibi*

Digitized by Google

ſibi oppido fideli qui ab hujuſce patriæ gnoſticis nobili TITSTAN *nuncupatur Vocabulo, per* EADGARVM *totius Bryttaniæ Baſileum. A. D.* 962. (*Termini ſcribuntur Saxonicè*)

XXIV. *Donatio* 10. *Aratrorum in loco ubi dicitur* Bromleaȝ, *Dryhtwoldo Miniſtro ſuo. per Æthelberhtum Regem Occidentalium Saxonum ſeu Cantuariorum cum conſenſu & Conſilio Epiſcoporum & Principum ſuorum & Eccleſiaſticorum & ſæcularium. A. D.* 862.

XXV. *Carta literarum Patentium Willelmi Conquæſtoris, qua reddidiſſe dicitur Wintonienſi veteri Monaſterio, terras ſive prædia* æt Bryhtmæran, *quas regnante Canuto Anglorum Rege, ei dederat Wlwius.* (*Hæc Carta Normanno-Saxonice ſcripta, à nobis pro ſuſpecta habetur.*)

XXVI. *Carta ficta Healthegeni Cognomento Scearpa de Saltuuda de quibuſdam terris conſenſu Cnuti Regis, ab eo Eccleſiæ Chriſti Cantuariæ dono datis, An. D.* (*ut in dorſo videre eſt,*) 1020. *Hæc Carta ſcribitur ſuper vetuſtiorem Cartam eraſam, immo adhuc reſtant tituli eorum Teſtium qui conſenſerunt & ſubſcripſerunt Originali & Vetuſtiori Cartæ; nominibus autem antiquis abraſis, ſpatia ſupplevit Confector hujuſce Cartæ recentioribus nominibus.*

XXVII. *Carta fictitia Eadgari Regis* (*iempore, ut videtur, Henrici* 7 *Anglorum Regis ficta*) *de quibuſdam Terris ad Wentanam Eccleſiam ab eo dari dictis. A. D.* 975.

XXVIII. *Apographum Chartaceum cujuſdam ſuſpectæ fidei Cartæ Eadredi Regis Anglorum glorioſiſſimi, Rectoriſque Northanhymbrorum, & Paganorum Imperatoris, Brittonumque propugnatoris, de* 12 *Caſſatis Wulfrico conceſſis. A. D.* 949. *annoque regni ſui* 4. *Termini ſcribuntur Saxonicè.*)

XXIX. *Carta Commentitia* (*tempore, ut videtur, Henrici* 7 *Anglorum Regis ficta*) *de quibuſdam terris Eccleſiæ Wintonienſi conceſſis ab Eadwardo Baſileo induſtrio Anglorum, cunctarumque gentium in circuitu perſiſtentium. A. D.* 1046. *Indict.* 14. *Epact.* 11. *Concurrent.* 3. (*Termini quoque ſcribuntur Saxonice.*)

Carta Literarum Patentium Eadwardi Regis & Confeſſoris Saxonicè ſcripta ad Rodberdum Epiſcopum, Oſgodum Cognomento Clapam, & ad Ulfum Vicecomitem, &c. in Middelſexa; de quibuſdam terris æt Cealchylle, *&c. ad eccleſiam Weſtmonaſterienſem pertinentibus.* (*Cum ſigillo ejuſdem Regis.*) *Hanc Cartam cum verſione Latina Edidit D. Georg. Hickeſius, Gramm. Anglo-Sax. pag.* 158.

Carta Litt. Pat. Eadwardi R. & Conf. Saxonicè ſcripta, data ad Ægelmerum Epiſcopum, Haroldum Comitem, Gyrthum Comitem, Leofſtanum Abbatem, omnibuſque Thanis ſuis in Suðfolc, *de quibuſdam terris ad eandem Eccleſiam ſpectantibus.* (*Cum ſigillo ejuſdem Regis.*)

Carta Litt. Patent. Eadwardi R. & Conf. Saxonicè ſcripta, ad omnes ſuos Epiſcopos, Comites, & Thanos on Bannoc-ſcire ⁊ on Middelſexen, be Hindleſoman & Stan *quas dederat Eccleſiæ Weſtmonaſterienſi. Cum ſigillo.* (*Has tres Cartas ſuſpectæ fidei eſſe cenſeo.*)

Carta Literarum Patentium (*ad cujus ſummitatis partem dextram per membranæ lingulam adpendat ſigillum*) *Willelmi Regis, Latinè & Saxonicè ſcripta, ne venatio habeatur in terris Lanfranci Archiepiſcopi quæ ad Hergam ſuum Manerium pertinent.*

Carta Eadwardi Regis & Confeſ. manu & ſermone Normanno-Saxonico ſcripta, Crucibus & ſigillo munita, de eleemoſyna quæ Emma mater ejus dederat Elfgivo pro veteri Monaſterio in Penegnauæ.

Originale exemplar Teſtamenti Wynſledæ Saxonicè ſcriptum, circa tempora Æthelſtani Regis, quod publici Juris fecit D. Georg. Hickeſius.

Acta Curiæ Comitatus in Wigornia, de terris quas emerat Æthelſtanus Epiſcopus (*Herefordenſis*) *permiſſione Æthelredi Regis Teſtibus Æl*[*feago*] *Archiepiſcopo Cantuarienſi, & aliis.*

Carta lacera Donationis plurimarum terrarum quas conceſſerunt Æthelredus & Æthelſtæd Merciorum Reges Congregationi Wininicenſis Eccleſiæ. A. D. .. in Civitate Scrobbenſi. NB. *in hac Carta loco dimidiati vocis* CYROGRAPHVM *cernuntur veſtigia vocum* SIGNVM. CRVCIS +.

Carta Odonis Bajocenſis Epiſcopi & Comitis Cantiæ Latinè & Saxonicè ſcripta, ſigilloque ſuo adpendente Munita; qua in excambio, pro 25 *Acris terræ quæ infra Parcum ſuum de Wikeham continebantur, donavit Eccleſiæ Chriſti Cantuariæ has quatuor Dominas terræ* (*þar ſuþen tæne landes*) *viz. Loſſenkamum, Adalardenham, Blacecotam, & Acdenam.*

Carta Literarum Patentium Henrici primi Anglorum Regis, Latinè & Saxonice ſeu Normanno-Saxonicè ſcripta, (*cui etiam ſigillum linguæ membranaceæ affixa, à media dextra parte Cartæ adpendet*) *de terris Anſelmi Archiepiſ. & Eccleſiæ Chriſti Cantuariæ.*

Rotulus ſive Volumen ex tribus Membranis conſutis conſtans, in quo habentur Apographa Indulgentiarum quarundam, quas mendoſe dicitur fuiſſe conceſſas à Leone Pontifice Maximo Eccleſiæ Cridionenſi, Exonienſi, cum pluribus Archiepiſcopis & Epiſcopis. Apographa autem hæc Commentitia Normanno-Saxonicè ſcribuntur, ab homine ut videtur Cornubienſi non ſolum Saxoniſmi verum etiam Anglicæ linguæ quæ tunc temporis Vernacula fuit, haud ſatis perito. Sequitur eadem manu Confirmatio harum Indulgentiarum ab Willelmo Epiſcopo Exonienſi. A D. 1236. 12. *Kal. Jan. die S. Thomæ Apoſtoli. In dorſo habetur Teſtamentum Bartholomæi de Sancto David Latine ſcriptum, in quo omnes libros inſtructiſſimæ ſuæ Bibliothecæ alios certis perſonis legavit, alios vendendos reliquit Executoribus hujus Teſtamenti Nicholao de Tottenays, Hugone Briton, & Dom. S. Archidiacono Exonienſi.*

Carta Donationis Æthelſtani Regis Eccleſiæ S. Johannis de Beverliaco Rhythmis Normanno-Saxonicis deſcripta; cujus Apographum habetur in D. Gulielmi Dugdalii Monaſt. Anglic. Vol. I.

Digitized by Google

CATALOGUS
Cod. MSS. *Anglo-Saxonicorum*
BIBLIOTHECÆ
LAMBETHANÆ.

8°. 35. *COD. membr. in Octavo, Regnante, ut videtur, Eadwardo Anglorum Rege & Confessore diversorum manibus pulchre scriptus. in eo inveniuntur Homiliæ quædam quæ hoc Ordine sequuntur.*

I. fol. 1. VIII. KL̄. IANVARII. NATIVITAS DN̄I.

Incip. Se pilla∂ to þýmminge geoppe∫ Geleafan eop gene∫eccan þæ∫ Hælende∫ acennednýſſe.

Vide supra, pag. 19.

II. fol. 4, b. DOMINICA PASCHA.

Maria Magdalene. & Maria Iacobi.

Incip. Oft ge gehýnbon ymbe Đæ∫ Hælende∫ Æ-pift. hu he on þýſum dæge of Dea∂e a∫a∫.

Vide supra, pag. 13.

III. fol. 20, b. KL̄. NOVEMBRIS. NATL̄. OMNIVM SCŌRVM.

Incip. Halige La∫eofa∫ mæddon þæt ∫eo geleaffulle Gela∂unge þine dæge eallum halgum.

Vide supra, pag. 7.

IV. fol. 25. SERMO AD POPVLVM DOMINICIS DIEBVS.

Incip. Leofan men. uf Bifceopum ⁊ eallum Mæ∫ſe-pneoftum if ſpi∂e deope bebodenþ þe æſſne ſcu-lon mýnegian ⁊ týhtan eof Læ∫ede menn geonne to eofne Saple þeanfe. ⁊ hu ge agan hen on life. nihtlice to libbane. ⁊ gif þe ſſa ne do∂. ponne beo þe ſſýſ∂e ſcýldige pi∂ God ælmihtige.

Expl. ⁊ eac þe ſceolon bidden þa halgan fæmnan ſcā Marian une∫ Dnihtne∫ modep. þ heo uf gebingie to hýne leof Beafne hýne Scippende. ⁊ to unum ſcippende þ if God ælmihtig fop þā ∂e heo mæg abiddan æt him eallþ heo ſýle.

V. fol. 31. *Desideratur Rubrica, quæ in al. Cod.* FERIA. III. DE DOMINICA ORATIONE.

Incip. Se hælend Cnift ſý∂∂an he to ∂ifum life com. ⁊ man þeanð gefeaxen. *Vide supra pag.* 2. Notandum etiam, quod in hoc Cod. hæc Hom. ſic

Expl. Uton fop þig mid mýcelne geonfulnýſſe hig gebiddan þ heo uf þingie to hýne agene beafne. fe ∂e if æg∂ep ge hýne Scippend ge hýne Sunu. fo∂ God ⁊ fop Mann an Cnift. Se þe leofa∂ and pixa∂ mid Fæde∫ ⁊ mid Halgum gaſte. hig þný an God á á on ealna populda populð. abutan ende. AMEN.

VI. fol. 38. IN DEDICATIONE AECCL̄AE.

Incip. Mine gebnodna þa leofeſtan. fe ſýlla∂ fume tihtendlice Sppæc pi∂ eof habban. *V. supra, p.* 7.

VII. fol. 44, b. ALIA IN DEDICATIONE AECCL̄Æ.

Incip. Vf if on ∂ifum dæge to punde∫enne þife∫ temple∫ ſýmbelnýſſ. fop∂am ∂e hit if gehalgod Gode to lof ⁊ to pun∂mýnte. ⁊ eallum folce to ſpi∂e mýcelne neod þeanfe. fopþan ∂e hi ſceo-lon hen inne æt Gode heofna ſýnna fopgýfenýſſe bidd an.

Expl. Utan nu. M̄. nu þe ea∂e magon. ⁊ uf God þæne ſýnſt hen on populde fopläten hæf∂. Gode∫ pillan geonne pýncean. ⁊ to hif þam upplican ſpice onettan. þa∫ if ece me∂. and þa∫ if lif butan dea∂e. ⁊ þa∫ if gefeah butan unnotnýſſe. ⁊ þe∫ if leoht butan þýſtrum. ⁊ þæ∫ if plite buton apendednýſſe. ⁊ þa∫ if ece blif∫. ⁊ ece ge-fea. mid þam ecan fæde∫ ⁊ mid þam efen-ecan ſuna. ⁊ mid þam efen-ecean halgan-gaſte. on eal-na populda populd abutan ende. AMEN.

VIII. f. 51. ALIVS SERMO DE DEDICATIONE AECCL̄Æ.

Incip. Luca ſe God∫pellere a∫nat on ∂æne þnidd an Cnift∫e∫-bec. þ uſe Hælend Cnift pæ∫ fapende, to þære býrig Hiepuſalem. þa da he mennifclice on þifum life punigende pæ∫. þa pophte he pun-dra be dam pege ſſa ſſa hif gepuna pæ∫. ⁊ be-tpux o∂∂rum pund∫um on þam pege he gehælde anne blindne mann.

Expl. Gif þe fo∂lice Cnift∫ene beo∂. þonne ne ſceal uf nan popul∂ gefthean beon ſſa in mede ſſa une∫ Dnihtne∫ lufu. fopþan ∂e he if to lu-rigenne ofe∫ ealle þing. Se ∂e leofa∂ ⁊ pixa∂ on ealna populda popul∂. Amen.

4°. 185. *Codex membr. in Quarto minori, temporibus, ut videtur, Richardi* I *Anglorum Regis, lingua Normanno-Saxonica, eo qui sequitur ordine exaratus.*

I. fol. I. *Homilia in illud,* Cum appropinquaſſet IHC̄ Ieroſolimam, &cet̄a. *quæ sic.*

Incip. Gode men. hit if an hefte bei. to bei. þe if on. XII. monþe. Điſ Codſpel ſe∂ hu þe Helend nahle-chede toparð Ierlm̄ þare burh to bei mid hif A-poſtles. ⁊ ec mid o∂ere Floc-manna þa he cō to þere dune Oliueti hif ihaten. þa ſend he if. II. Le-ornic-nihtef ⁊ o∂e∂ to heom goo in þane caſtel þe if ongein iou.

Expl. Muchel if uf þenne neod leoue bre∂ren. þet þe on þiſſe middel-erd huien ſod ſcrift. ⁊ ſpi∂e abreden ure monifolde ſunne ⁊ gerne bidden ure miltiende Drihten þet he uf leue ſſa libben on þi-ſſe ſcorte liue. þet þe moten heouene feren to þan eche bliſſe. þe hon punet þe feder ⁊ þe ſune. ⁊ þe halie gaſt. a butan ende. per omia ſcla ſclō rum. Amen.

II. fol 3.

Digitized by Google

II. fol. 3. Hic dicendum eſt de Quadrageſima.

Ecce nuc̄ tempuſ acceptabile. ecce nuc̄ dieſ ſalutiſ. etcet̄a.

Incip. Gode men. nu beoð icumen þa Bicumeliche dageſ ⁊ þa halie dageſ uppen uſ. Gif ge pullet uſ ſcolue. þet ſi. þet ge magen on þiſſe galtliche dagen ibeten ure ſunne þet ge abbet idon er þiſſe.
Expl. Denne cumeð her under þe deofel ſpicanþliche mid alle. ⁊ him ſcorteð hiſ dageſ and aperpeð hine into helle pine. ðer he ſcal pinan abuta ende. From þan helle ⁊ from þan pine. uſ bureȝe ðe Lauerd. þe iſ feder and ſune ⁊ hali ȝaſt puniende ⁊ rixlende on porlde abutan ende. Amen.

III. fol. 9. *Sequitur Homilia de Confeſſione cui deeſt Rubrica, ſic autem*

Incip. (O)n Leinten time upile mon ȝað to Scriftе. Ðer beoð ſumme þe mare herm iſ þe ȝað al ſpa ic nuðe eop tellen pulle. He ſeið mið þa muðe þet niſ naut in hiſ heorte. ic pulle ȝan to Scriftе for ſcome alſpa doð oðer men. Gif ic forlete þe Preoſte me palde eskien on Eſter-dei. hpa me ſcriue. er he me ȝefe Huſul.
Expl. Forði leoſe breoðre halðeð broþerredene eop bitpenen. ⁊ eranie ge eop nu on þiſſe ſceorte liue. þ þe bicumē moten to þere upplican riche. ⁊ þere punian mid þe feder. ⁊ mid þe ſune. ⁊ mid þe halie ȝaſt a butan ende. Amen.

IV. fol. 15, b. In diebuſ Dominiciſ.

Incip. Leoſe men. ȝef ge luſten puleð. ⁊ ge pilleliche hit underſtonden. þe eop pulleð ſutelich ſeȝȝen of þa fredome þe limpeð to þan deie þe iſ iclepeð Sunedei iſ ihaten þeſ Lauerdeſ dei. ⁊ ec þe dei of bliſſe ⁊ of liſſe. ⁊ of allei reſt.
Expl. Hpa efre þenne ilokie þel þene Sunnedei. oþer þa oðer halie dageſ þe mon beot in Chirche to lokien ſpa þe Sunnedei beo heo dal neominde of heofene richeſ bliſſe. mid þam ferde. ⁊ mid þan ſunne. ⁊ mid þan halie ȝaſte abutan ende. Amen. Quod ipſe preſtare dignetur qui uiuit & regnat deuſ. per omiā ſecula ſeculorum. Amen.

V. fol. 18, b. Hic dicendum eſt de Prophā.

Miſſuſ eſt Ieremiaſ in puteum. et ſtetit ibi uſq; ad ol. &c.

Incip. Leoſe men. þe uinded in halie boc. þ Ieremie þe prophē ſtod in ane putte. ⁊ þ in þe uenne up to hiſ muðe. ⁊ þa he hefede þer ane hpile iſtonde. þa bicō hiſ licome ſpiðe feble. ⁊ mē nom rapeſ ⁊ caſte into him fro to dragen hine ut of þiſſe putte.
Expl Nu leoſe men, for Godeſ luſe piteð hop pið þeſ deofleſ muſetoch. ⁊ piteð eop þæt ge ne beo noht þe foage nedbrene ne þe blake tadde. ne þe goleþe froggе. Ðe feder. ⁊ þe ſune, and þe halie ȝaſt iſcilde uſ þer pið. ⁊ pið alle ſunnen abuten ende. per omiā ſecula ſeculorum. Amen.

VI. f. 21, b. *Homilia de Oratione Dominica Rhythmicè.*

Pater noſter qui eſ in celii, & cetera.

Incip. Vre feder þ in heuene iſ.
þ iſ al ſoðful I piſ.
þeo moten to þeoſ peorðeſ iſeon.
þ to liue ⁊ to ſaule ȝode beon.
þ þeo beon ſpa hiſ ſuneſ iborene.
þ he beo feder ⁊ þe him icorene.
þ þe don alle hiſ ibeden.
⁊ hiſ pille for to reden.
Expl. Lauerd ȝod þe bidded ðuſ.
Mid ecmode heorte ȝif hit uſ.
þ ure ſaule beo to þe icore.
Noht for þe fleſce for lore.
Ðole uſ to bipepen ure ſunne
þ þe ne ſternen noht þerinne.
And ȝif uſ Lauerd þet ilke ȝifte.
þet þe heſ ibeten þurh halie ſcriftе. Amen.

VII. fol. 25. Tria ſunt hominum ſaluti neceſſaria. Fideſ. Baptiſmuſ Munticia uitе.

Incip. Ðro þinȝ bod þ ech m̄. habbe mot. þ pile hiſ Criſtindom folȝe. þ an iſ rihte ileue þ oðer fulluht. þ ðridde feir lif to leden on þiſſe liue. He niſ noht fulliche Criſtene mon þ iſ apiht ſone of þiſſe þreo þinȝ.
Explicit abrupte his verbis. Hu ſcal þet bon ſoþþen na m̄ mine likame irineð. ne mid me fleſliche neſde todō ne. þa onſperede þe Enȝel and ſeide. Spc̄ ic̄ ſ. &c̄. *Vide ſupra, pag.* 169.

VIII. fol. 27, b. Homo quidam deſcendebat ab Ierlm̄ in Ierico. &c̄.

Incip. God almihti ſeið an forbiſne to hiſ folk in þe halie Godſpel ⁊ ſeið, A mon lihte from Ierlm̄ into Ierico. and fol imonȝ þoueſ ho him bireueden. ⁊ ho him ferpundeden and letten hine liȝȝen half quic. and penden forð.
Expl. God almihtin iſcilde uſ þ þe ne bo noht of þe Smolcheue. ah þ þe moten bon of þe corne þe me ſcal don into þe ȝernere þe iſ into heuene. þe feder and þe ſune and þe halie ȝaſt. per omnia ſecula ſeculorum. Amen.

IX. fol, 30, b. *Deſideratur Rubrica, quæ in* MSS. *Anglo-Saxonicis eſt* In Die Scō Pentecosten.

Incip. Fram þan halie Heſter-dei. boð ıtalde fifti daȝa to þiſſe deie. and þeſ dei iſ ihaten Pentecoſteſ. þ iſ þe fiftuða dei fram þan Eſter tid.
Expl. Biſceopaſ þeſ ilcan habeſ on Godel iladunȝe. and halðað ða iſetneſſe on heore biſceopunȝe. ſpa þ heo ſetteð heoran handan ofer ifulȝede men ⁊ biddað þ þe almihti pelden heom ſende þa ſeofen falð ȝife of þam halȝan ȝaſte. Qui uiuit et R. *Vide ſupra, pag.* 3.

X. fol. 37, b. De octo uiciſ. & de duodecim abuſiuiſ huiuſ ſeculi.

Incip. ------ Omnia nimia nocent. et temperancia mater uirtutum dicitur. þet iſ on Engliſc. Alle ofer-done þinȝ denað ⁊ imetneſſe iſ alre mihta moder. Hujus Homiliæ pars eſt & illa, quæ in Codd. Anglo-Saxonicis his verbis incipit Nu ſynd. xii. abuſiua, & ſic (*juxta hunc Codicem.*)
Expl. Ðe Helen uſ ipilliе to hiſ pillan efre. þ ure ſaule moten eſt ſiðian to him efter ure liue to þan eche liue. þ he ure ſaule underfo þe he er aſende to þan lichoman. Quod ipſe preſtare dignetur. q. u. ⁊ r. d. per. o. ſ. ſeculorum. Amen.

XI. fol. 45. Factuſ eſt filiuſ Dei omnibuſ ſibi obtemperantibuſ cauſa ſalutiſ eterne appellatuſ a Deo Pontifex juxta ordinem Melchiſedech.

Incip. Vre Drihtneſ halie Paſſiun. þ iſ. hiſ halie þpunȝe þe he for moncunne underfenȝ. iſ nu icumen in. and þe halie prit uſ muneȝað and hat þ þe beon imundie of þere pine þe ure Drihten þolede for uſ on þiſſe time.
Expl. ⁊ ure Drihten and ure aleſend unne uſ allen. þ þe ſpa on þiſſe liue maȝen hiſ heſt ⁊ hiſ bibeden halden. þ þe moten habben to mode heouena richeſ bliſſe. Auxiliante Dño. Nrō Ihū Xpō. qui uiuit et reȝnat per omnia. ſ. ſ. Amen.

XII. fol. 47. Xp̄ſ paſſuſ eſt pro nobiſ. uobiſ relinquenſ exemplum. ut ſequimini ueſtiȝia eiuſ. &c̄.

Incip. Al þet meret ⁊ ſinȝeð on þiſſe time in halie Chirche. Al hit bilimpeð to Godeſ luue and to Godeſ herunȝe. Ða ſonȝeſ þa þe nu ſinȝeð beoð

Digitized by Google

blisfulle for heo beð makede of þere heouenliche blisse þe us þes iopenað on þisse timan þe ure Drihten aras of deaðe.

Expl. He ledde heom of þeostran ȝ of scaðe þe. and of deaðe into heouena riche. Að quoð ȝ nos perducat Xpc̄ filius Dei uiui. qui uiuit ȝ regnat per omnia secula seculorum. AMEN.

XIII. fol. 49. (Q)ui parce seminat. parce et metet.

(*Vide supra, pag.* 171.)

Incip. Vre Lauerð Seinte Paul hegeð Lareowen efter ure Helende scolfe. specð on þe halie Pistle þe me ret to dei me halie Chirche and munegeð elðer ihaðde and ilaþede to Godes þorte ȝ to peldede. and þus seið.

Expl. Æuric mon scale eft mopen bi þon þe he nu saþeð. ȝ þe þe saþeð nu on blescunge he scal eft mopen of blescunge. Det is. æuric mon þe ledeð feir lif ȝ clene. and bi al his bihege deleð his elmesse and þere mide ierneð. þ alle men hine blesceð and for him biddeð. ȝ ure Lauerð God almihten for heore bene. ȝeueð him his blescunge Det is. ðeo echeliche riche þet he haueð iȝarþed to alle ðon monnen þe his iþille þurcheð her on liue. Að quam ȝliam̄ nos perducere dignetur dñs ñr Ihc̄. Xpc̄. q. u ȝ. r. per omnia secula seculorum. Amē.

XIV. fol. 51, b. Reuerenda est hec dies sca quæ dicitur Dominica. et ideo dicitur Dominica qm̄ hec dies sola dies Dñi est.

Incip. Muchel man ach to þurþen þis halie dei þat is Sunnen-dei icleopeð. for hit is Godes aȝen dei. Alle oðer daȝes of þe pike beoð to þreldome to þis dei. Dis dei is þet halie dei. þet blescede dei. þe blisfulle dei. þe murie dei. þe dei seouen sipe brictere þene þe sunne. þe fomeste dei þet eauer ȝiete pas iseȝen buuen eorðe

Expl. þer scal beon forlðunne piðuten pouerte. fulle piðuten hunȝre. hele piðuten unhele. reste piðuten swinȝe. blisse piðuten sarinesse. iuȝeðe piðuten elde. lokinȝe piðuten pinkunȝe. song piðuten lisse. smellinȝe mið swetnesse. and ðounȝe piðuten prikunȝe Defectio omnis mali. Habundancia omnis boni. þone of alle uuele. pole ȝ alle ȝode. Amen.

XV fol. 54. Qui uult uenire post me. abneget semetipm̄ et tollat crucem suam et sequatur me.

Incip. Þa is þ. m̄. þ þa is. ȝ me him mare bihat. and mei and þile hit him ileste. Ach him is wel þ is ilaðed fram lutel peole to muchele. ȝ him is ec muchele bet þ is ilaðed fro̅ muchele þore to muchele pele.

Expl. Biddeð ure Drihten þ ȝe moten efter him likume ȝ þene sule onkume forlete þa þe Douel haueð in op ibroht of Sunne. ȝ Ethalde þ brihte ikunde þ God haueð in op ibroht of Saule and of Likame. and þe klennesse of oper fulluhte þ ȝe habbeð et þe Fon-stan underfonge. and þ ȝe moten þe rode bere þe God op to muneȝeð. ȝ him foleȝe ȝ mið him bileue. Qð̄. nobis p̄. D. q. u. ȝc.

XVI. fol. 56. Estote fortes in bello. et pugnate cū antiquo serpente. et accipietis regnum eternū dicit Dominus.

Incip. Dis word þe ich nu þe fortech. seide ure Drihtan et sume time þa he punede me þe londe of Ierlm̄ ȝ muneȝede alle þ peren to stronȝe fechte. and forþon þe þ fecht wes strong to ouercumen. ȝ uuel to underfone. he bihet hom muche mede þiþ þan þ heo walde þis fecht underfon.

Expl. Mið þis wepne wes Dð iscrud þa he Goliam þe fond ouercom. swa þile God þ þe moten her mið þe alde nedre ouercume. ȝ habbe to mede endelese blisse. Qð. nob̄. p̄. Di. q. ui. ȝ r. Deus.

XVII. fol. 57, b. (E)untes ibant ȝ flebant. mittentes semina sua. Venientes aut̄ uenient cum exultatione portantes manipulos suos.

Incip. Ðe halie Proph̄e Dauið specð on ane stude in þe Sauter. and beð us to understonden on hpiche wise þe halie m̄. hersumden ure Drihten ine þisse liue. and hpiche mede heo sculen habben for hore feire seruise. and þus seið.

Expl. Eche hele. lestende liht. ȝ endeles lif. swa pile God þ þe moten þis souper kunnestes sawen biuuen orðe. þ þe moten to mede habben eche hele. and lesten liht. and endeles lif. Qð. no. p̄. dignetur.

XVIII. fol. 59, b. *Sequitur Poema Normanno-Saxonicum de Deo, de Die Judicii, de Inferis, &c. quod supra memoratur, pagg.* 83, *&* 169. *& sic*

Incip. Ich em nu alder ðene ich wes. a pintre ȝ a lare. Ich welde mare wene ich bede. mi pit ahte bo̅ mare. Wel longe ich habbe child ibon. a worde ȝ a bede. Ðah ich bo a pintre ald. to gung ich em on rede.

Hoc autem exemplar sic Prosaicè

Explicit. We nalde iheren Godes sonde wenne he hit herde bode. þe þ is oðers monnes þing loure þene hit sculde ȝ peren to gredi of Solure ȝ of Golde. and þa þe untropnesse duden þon þe ho sculden bon holde and leten þet ho sculden don. and duden þ ho wolden. Ða þe peren eure abuten þisse worldes echte. ȝ duden al þ þe laþe Gast hechte to and tachte. and alle þe þen anȝe wise doulen iquende. Ða boð nu mið him in Helle fordon ȝ fordemet.

XIX. fol. 65, b. *Oratio, ad Jesum Christum, cujus desideratur conclusio; sic autem*

Incip. (I)hū soð God Godes sone. Ihū soð God soð mon. Mon Maidene bern. Ihū min loue min sikere swetnesse. Ihū min heorte. mi sel. mi saule hele. Ihū swete. Ihū mi leof. mi lif. mi leome. min halp. min huniter. Ðu al þ ic hopie. Ihū mi weole. mi punne. min blide breostel blisse. Ihū teke þ tu art se softe ȝ se swote.

4°. 188. *Codex membranaceus, Eadgari Regis Anglo-Saxonum temporibus, aut paulò ante, ut videtur, exaratus, in quo continentur, ea quæ sequuntur.*

I. *Pars posterior Præfationis S. Hieronymi in Psalterium suum, quod vulgò dicitur,* GALLICUM.

II. DICTA Scī AGVSTINI, QVÆ SINT VIRTVTES PSALMORVM.

III. *Oratio quæ ab his verbis Incipit* Suscipere dignare dñe ds̄ om̄ ps̄, *& habetur (una cum plurimis aliis orat. quæ in hoc Cod. manu longe recentiori scribuntur,) in omnibus pene vetustioribus Psalterii exemplaribus.*

IV. *Lunares, cum Tabulis quibusdam ad Computum Ecclesiasticum spectantibus, aliena manu.*

V. *Psalterium D. Hieronymi* GALLICVM, *Asteriscis & Obelis, punctisque Musicis subjectis notatum, una cum interlineata Versione Saxonica, cujus specimen, lectoris gratia apposuimus,*

ȝpeadnemað dpihtne eala eopðe þeopiaþ dpihtne
Iubilate dno omnis terra: servite dno

on blyssse
in la&titia

Intpoitc

Digitized by Google

vel ingað
inſteppað on ȝeſihðe hiſ on bliſſe
Introite in conſpectu eius in exultatione;

vel pite ȝe
pitað ſoꝛðam þe ðnihten ſe ſýlfa iſ ȝoð he ȝe-
Scitote quoniam ðñſ ipſe eſt ðs ipſe fe-

ſoꝛhte uſ ⁊ na þe ſelfe
cit nos & non ipſi nos;

ſ. o eala hiſ folc ⁊ ſceap læſuſe hiſ ingað ȝa-
Populus eius & oues paſcuae eius? introite por-

tu hiſ on anðetneſſe ingað caſeꝛtunaſ hiſ
tas eius in confeſſione? ſ. introite atria eius

on loꝛſangum anðettað him
in hymnis confitemini illi;

hepiað hiſ naman ſoꝛþan þe ſýnſum on ec-
Laudate nomen eius qm̄ ſuauis ðñſ? in æ-

nýſſe milðheoꝛtnýſſ hiſ oþ on mæȝþe
ternum miſericordia eius? & uſque in gene-

vel on cýnnene ⁊ cneoꝛiſſe hiſ ſoðfæſtnýſ
ratione & generatione ueritas eius;

Pſalmus 151 *in hoc præclaro Codice nudus cernitur, ſine Verſione & notis Muſicalibus. Notandum etiam, folium unicum, ex Codice abſciſſum, in quo continebatur pars poſterior Pſalmi* 65, *à quodam Saxonicarum litterarum imperito, ante Centum annos, reſtitutum eſſe. Præterea*

VI. P*almum* 108 *ſequitur* Oratio *Latina in Articulo Mortis dicenda, quæ ſic incipit* O ſumme ds̄ miſerorum conſolator, *magna ex parte Saxonice interlineata eadem manu. Quinetiam, poſt Librum Pſalmorum, eadem manu habentur*

VII. Confessio Pro Peccatis Ad Dm̄. *quæ ſic Latine & Saxonice*

ſ.o ſ.o heoſonaſ ⁊ eoꝛðan
Incip. Confiteor tibi ðñe patr̄ celi & terrae.

ſoꝛþi þe ic ſýnful ſýngebe ſpiðe toſoꝛnum ðe
quia ego peccator peccatis nimis coram te.

VIII. *Oratio Saxonice tantum calce mutila & aliena manu ſcripta, quæ ſic*

Incip. Eala ðnihten leoſ. eala ðema Goð. ȝeaꝛe me
ece palðend. Ic þat mine ſauple ſýnnu̅ ſoꝛþunðoð.

IX. *Deinde manu eadem antiqua* (*Confitebor tibi dñe qm̄ iratus es mihi.*)

X. Canticvm Ezechiae Regis.

XI. Canticvm Annae.

XII. Canticvm Moysi.

XIII. Cantic̄ Abacvc Proph̄.

XIV. Canticvm Moysi Ad Filios Isrl̄.

XV. Hymnvm Ad Matvtinïs Diebüs Dominicïs (*ſc. Te Deum Laudamus.*)

XVI. Hymnvm Trivm Pverorvm.

XVII. Prophetiae (ſc. *Cant.*) Zachariae.

XVIII. Canticvm Scæ Mariae. Ad Vesperos. (ſc. *Magnificat.*)

XIX. Cant̄. Simeon.

XX. Or̄. Domc̄. Secd̄. Math̄. (*ſine Doxol.*)

XXI. Simbol v̄ Apl̄or v̄.

XXII. Cantvs Angelicvs. (ſc. *Gloria in Excelſis.*)

XXIII. Incipit Fides Catholica Scī Athanasï Episcopi. *omnia interlineatâ verſione inſignita.*

XXIV. *Sequitur Litania, in qua S Bernardus invocatur, cum precibus quibuſdam, longe recentiori manu ſcripta.*

XXV. *Denique, cum Pſalterio ſimul compingitur fragmentum quoddam Saxonicum duobus tantum foliis conſtans, ac S. Eadwardo Confeſſore regnante, ut vitur, exaratum, in quo tractatur de SS Fœminis Eadburga, Seaxburga, Ætheldrytha, Wihtburga, Eormenhilda, Wærburga, &c. lectu non indignum.*

Fragmentum Poeticum, prælium quoddam deſcribens in oppido Finnisburgh nuncupato innitum, quod exhibuit D. Hickeſius. Gramm. Anglo-Sax. p. 192.

Codex membranaceus 800 *fere abhinc annis exaratus, in quo poſt Gregorii Magni Papæ Dialogorum libros IV* Fol. 204.

Incipit In Nomine Dnī. Liber Beati Efrem Diaconi. Qvi Primvs Sedit In Libro Gerenticon, *in quo nonnullæ voces Latinæ gloſſantur Saxonicè.*

Digitized by Google

CATALOGUS
Cod. MSS. *Anglo-Saxonicorum,*
BIBLIOTHECÆ
DECANI ET CAPITULI
ECCLESIÆ CANTUARIENSIS
METROPOLITICÆ.

REGISTRUM (regnante Edwardo I. *Anglorum Rege compilatum) littera A. designatum, in quo habentur Cartæ quædam Saxonicè scriptæ quarum Rubricæ (omissis reliquis Latinè tantum exaratis) ordine sequuntur.*

I. fol. 151. Donatio Elfredi ducis, de Manerio de Chertham. Anno ab Incarnatione Domini 871.

II. fol. 151, b. Donatio Athelwerdi de Manerio de Ycham. A. D. 958.

III. *Ibid.* Donatio Ethelrici de Bockynge An. Dom. 997. (*sc. Testamentum ejusdem Ethelrici.*)

IV. *Ibid.* Confirmatio Ethelredi Regis super donatione de Bockynge. An. Inc. Dom. 997.

V. fol. 152. Donatio Ethelstani filii Regis Ethelredi, de Manerio de Holingeburne. Ann. Dom. 1015. (*Testamentum.*)

VI. fol. 153. Donatio Eadsy Presbyteri de Maneriis de Atheldre, Ospentune, Palstre, Wighrimthesham. A. D. 1032. (NB. *has terras legavit Eadsigus Ecclesiæ Christi, cum consensu Knuti Regis & Elfgivæ Reginæ.*)

VII. *Ibid.* Donatio Ethelrici Bigge, de Maneriis de Chert, Stutinge, & Meletune. A. D. 1044. (*Conventio inter Ethelricum & Eadsigum Archiepisc. Cantuar.*)

VIII. fol. 153, b. Donatio Wlfgithe de Manerio de Stistede. A. D. 1046. (*sc. Testamentum Wlfgithæ.*)

IX. *Ibid.* Donatio Brihtmeri de Ecclesia Omnium Sanctorum in Lond. A. D. 1053. (*Hoc est, Conventio inter Brithmerum & Stigandum Archiep. Cant.*)

X. fol. 154. Donatio Regis Knuht de portu Sanduuici, A. D. 1023, &c. (*Saxonicè & Latinè.*)

XI. fol. 158, b. Carta (*litterarum Patentium*) Eadwardi Regis (*& Confessoris*) de Sake & Sokne. *Anglicè.*

XII. *Ibid.* Carta (*litterarum Patentium*) Willelmi Regis (I.) de eodem. (*Saxonicè & Latinè.*)

XIII. fol. 159. Carta (*litterarum Pat.*) Henrici primi Regis de eodem. (*Lat. & Sax.*)

XIV. *Ibid.* Carta (*litt. Pat.*) Henrici Regis secundi, de eodem. (*Latinè & Anglicè.*)

Registrum regnante Edwardo I. Anglorum Rege compilatum, litteraque C notatum, in quo habentur Cartæ eædem Saxonicæ, quæ in superiori volumine recensentur.

Liber Chartaceus in Quarto, in quo, manu Gulielmi Lambardi, scriptæ habentur

I. *Leges Ecclesiasticæ Canuti Regis, Saxonicè.*

Incip. Ðis is seo Gesæddnes þe Cnut Cyning ealles Englalandes Cyninge. ⁊ Dena Cynninge ⁊ Norþþigena Cyning. mid his witena geþeahte.
Expl. symble æfre to soðlic. Amen.

II. *Ejusdem Regis Leges Civiles.*

Incip. Ðis is ðonne seo soðlicunde gesetdnes.
Expl. God ælmihtig us eallum gemiltsige. ⁊ sa his wille sy. Amen.

Fronte libri extat hæc Inscriptio. Gulielmi Somneri Cantuariensis; ex dono V. dignissimi Thomæ Godfrey Hodefordensis apud Cantianos Armigeri, Guil. Lambardi, quondam libri hujus domini, Generi doctissimi.

Liber Chartaceus, in Quarto, hanc Inscriptionem in Fronte gestans.

APXAIONOMIA

Or Bookes of the ancient Lawes of England written some hundred of yeres since in the old Saxon Tongue, and now at the last to the great good of Lawyers and Lovers of Antiquitie brought out of darkness into light, by William Lambert the Translator thereof into the Lattin Tongue.

Continet nimirum Versionem Anglicam Legum Inæ Regis, & initii Legum Regis Ælfredi, cum Tractatulo cui hic est Titulus, **An Explanation of the more difficult Matters and Words in this Translation,** *quæ omnia D. Willelmo Cordello Equiti Aurato & Rotulorum Magistro dedicat Auctor.*

Schedæ quædam solutæ, quibus scribuntur, manu, ut videtur, Guil. Lambardi, Ælfredi Regis Leges Saxonicæ.

Liber

Digitized by Google

Liber Chartaceus in Quarto, in quo continentur

I. *Fragmentum Chronici Saxonicè, ſc. ab anno* 1043, *uſque ad an.* 1079. *incluſivè, & ſic*

Expl. Ne ꝑille ꝑe ꝥeh beꝑe na maꝑe ꝑcaꝺe appitan ꝥe he hiꝛ ꝓæꝺeꝛ ȝe - - - - - -

II. *De numero Hydarum Angliæ.*

Incip. Mẏncna lanꝺ iꝛ ꝥpittiȝ ꝥuꝛenꝺ hẏꝺa ꝥaniñon.
Expl. Ðiꝛ ealleꝛ cꝛa hunꝺ ꝥuꝛenꝺ hẏꝺa. anꝺ cꝛa anꝺ ꝓeoꝑenticȝ ꝥuꝛenꝺ hẏꝺa. anꝺ ꝛeoꝛan hunꝺ hẏꝺa.

III. *De Arca Noe, fragmentum Saxon.*

Incip. Noeꝛ anc ꝓæꝛ ꝛẏꝺꝑenꝛcẏꝛe anꝺ ꝺꝛeo hunꝺ ꝓæꝺma lanȝ.
Expl. Ðe hi æꝑ comon ꝥ hi eꝛc ꝓloꝑan maȝon.

IV. *Nummorum æſtimatio, quos Judæ Chriſtum prodenti dederunt Judæi.*

V. *Termini terrarum quarundam Saxonicè ex Cod.* MS. *Cottoniano cujus Nota* TIBERIVS. A. 13, *ut videtur, excerpti. Fronte libri cernitur hæc Inſcriptio.* Liber quondam V. Cl. Gulielmi Lambardi Cantiani, nunc Gul. Somneri Cantuarienſis, ex dono V. humaniſſ. Thomæ Godfrey Hodefordenſis apud Cantianos Armigeri, ejuſd. Lambardi generi multis nominibus honorandi.

Liber Chartaceus in fol. min. in quo habentur Saxonicè exarata

Geſta Servatoris D. noſtri Jeſu Chriſti; ſive Pſeudo-Evangelium Nicodemi, è Cod. MS. *Cantabrigienſis Bibliothecæ Publicæ deſcriptum.*

Liber Chartaceus in fol. minori, in quo (præter alia Gulielmi Somneri Collectanea) habetur ejuſdem manu ſcriptum Chronicon Saxon. cui hunc Titulum præmiſit.

E pervetuſto libro MS. in bibliotheca Cottoniana, Oroſii hiſtoriam continente, quâ perſcriptâ, tractatuloque de menſibus addito, ſtatim ſequitur, manu Saxonica, ut cætera, exarata CHRONOLOGIA SAXONICA, cui hic titulus, manu nupera præfixus, Chronica Saxonica Abbingdoniæ, ab annum 1066.

Libri Chartacei duo, in fol. min. quibus continetur

I. *Autographon Lexici Saxonico-Latino-Anglici Guil. Somneri, quod prodiit Oxon.* 1659.

II. *Caſtigationes cujuſdam (ſchedis ſolutis ſcriptæ) in hoc Lexicon, quem puto eſſe Mericum Caſaubonum. Quæ quidem Caſtigationes ſuis in locis inſeruntur.*

Liber Chart. in fol. minori, manu Guil. Somneri exaratus in quo habetur,

I. *Cedmonis (ut vulgo dicitur) Paraphraſis Poetica in Geneſin, &c. cui hanc Adnotationem vir doctiſſimus præmiſit.*

Tranſcriptum à pervetuſto libro MS. in Bibliotheca Duveſiana, charactere Saxonico exaratum, cui titulus (manu haud vetuſta ſcriptus) Geneſis in Anglico, ut in una; Geneſis in lingua Saxonica, ut in al. pag. Ad R. Archiep. Armachan. (ut ab ipſo relatum accepi) liber ſpectat, & penes eum eſt.

II. *Tractatus Poetice ſcriptus de Menſibus*, ex pervetuſto libro MS. in Bibliotheca Cotton. Oroſium inter & Chronolog. Saxonicam.

Liber Chartaceus in fol. min. manu Guil. Somneri ſcriptus, in quo continetur Medicinalis Anglicus, *cui hanc Adnotationem præmiſit:*

Tranſcriptum è pervetuſto libro MS. in bibl. Regia apud S. Jacobum. 125. pergamen. folia mediocria continente, quocum per omnia concordat, ſalvo charactere, qui ibi omnino Saxonicus. (*in hoc Apographo autem character eſt Anglicus.*)

Liber Chartaceus in fol. min. manu Guil. Somneri ſcriptus, cujus Titulus Saxonicus ſequitur. Hęꝛ onȝinneꝺ ꝛeo boc ꝥe man Oꝛoꝛiuꝛ nemneꝺ.

Tranſcriptum (*dicit Somnerus*) è pervetuſto libro illo MS. in bibliotheca Cottoniana, in quo Chronologia Saxonica, manu nupera, Abbingdoniæ nuncupata, invenitur exarata.

Liber Chartaceus in fol. min. in quo continetur, manu Somneri,

Ælfrici Excerpta ex Pentateucho & ex libro Joſue, quibus præmiſſa eſt hæc Adnotatio:

Ex Cod. quodam MS. (antiquitatis ergô jure venerando) in Bibliothecâ Cottoniana, 156, pergameno. fol. integra continente, rerumque omnium tractatarum Schemata vel figuras ornatûs partim, partim illuſtrationis gratiâ, ſingulas inter periodos inſertas, cum ſcholiis etiam recentioris cujuſdam Paraphraſtis Latini manu (quas, ut meo inſtituto, Saxonico ſcil. prorſus inutiles, prætermiſi) nonnunquam additis.

Sequuntur & aliæ Gulielmi Somneri Elucubrationes, ad rem Saxonicam ſpectantes: quarum prima hunc titulum præ ſe fert.

I. In Leges Henrici primi Regis, filii Conquæſtoris, Scholia & Animadverſiones. In quibus Errata Exemplarium quamplurima deteguntur, detecta corriguntur, Leges, unde hæ velut è fontibus hauriuntur, indagantur, exhibentur, & alia plura (*ſcitu non indigna*) jam primo proferuntur.

II. Gloſſarium, ſive rerum & verborum difficilium & obſcurorum, omnium aut præcipuorum, in Legibus Henrici primi repertorum, & in Scholiis præteritorum, Interpretatio.

Hiſce Tractatibus præmiſſa eſt ejuſdem Guil. Somneri ad D. Rogerum Twiſdenum Equitem Auratum & Baronettum Epiſtola nuncupatoria, cum Præfatione ad Lectorem.

Liber Chartaceus exiguus, in quo continentur,

Gulielmi Somneri Adverſaria in V. C D. Henrici Spelmanni Equ. Aur. Gloſſarium Latino-Barbarum; in Guil. Watſii Gloſſarium; & in Ger. Joan. Voſſium de Vitiis Sermonis.

Digitized by Google

Gerardus Joan. Voſſius de Vitiis Sermonis, &c. Amſt. 1645. *Manu Guil. Somneri caſtigatus.* Ex. gr.

Voſſ. pag. 248. Eſt autem mundium a **mund**, &c. ei ſit vice oris. *Somnerus.* Potius à Sax. mundian, al. ȝemundian, tutari, protegere: Advocatus enim Teutonicè, Vor-ſprecher. Belg. Voor-ſprake. Sax. Mid-ſpreca & foꝛ-ſpræca.

Voſſ. pag. 251. *Nodfir. Somnerus.* Potius nytfir, à Sax. nyt, utilis, cui contrar. unnyt. ſc. inutilis, quaſi ſit ignis utilis, quod terra inde fit fœcundior, illorum ſaltem opinione.

Voſſ. pag. 278. *Scotallum. Somnerus.* Plane fallitur cum Watſio. vid. Gloſſar. noſtr. verb. Eſcot.

Concilia, &c. per D. Hen. Spelmannum. II. Vol. Correcta per Somnerum, cujus Caſtigationes manu ſua deſcripſit Reverendiſſimus Cantuarienſis Archiepiſcopus Gulielmus Sancroft ὁ μακαρίτης.

Chronologia Saxonica ad Calcem Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ Bedæ Presbyteri, Cantab. 1644. *cum Legibus Guil. I. & Henrici I. RR. Angliæ, correcta & adnotata manu Somneri.*

Jo. Spelmanni Pſalterium Latino-Saxonicum, nonnullis in Locis emendatum.

Adnotationes ad Merici Caſauboni Comment. de Linguis Hebraica & Saxonica. Lond. 1650.

Carta ſuppoſititia Æthelſtani Regis totius Bryttanniæ Inſulæ, confecta (*ſi fas ſit credere*) A. D. 670. Indict. 11. *qua dicitur Rex donaſſe* unum Caſſatum ubi ab incolis vocitatur Topperham, Deo & Scæ Mariæ ad Monaſterium quod à ſolicolis nominatur Exceaꝛtep.

Gloſſarium antiquum, in quo voces Latinæ, partim Latine partim Anglicè, explicantur: huic Gloſſario addidit voces Saxonicas vir cl. Guil. Somnerus.

Guil. Minſhæi Dictionarium XI. *Linguarum, cum magna copia vocum Saxonicarum, quas è regione adſcripſit Guil. Somnerus.*

CATA-

Digitized by Google

CODEX MS.
ANGLO-SAXONICUS
ECCLESIÆ CATHEDRALIS
ROFFENSIS.

CODEX membran. in Quarto, cujus pars longe maxima, regnante Henrico I. Anglorum Rege, juſſuque Earnulfi Roffenſis Eccleſiæ Antiſtitis, eleganti manu deſcripta fuit; ideoque in litteris quadringentorum annorum, in prima pagina cernitur hæc inſcriptio, Textꝰ de Ecca Roffñ per Ernulfū Epm̄. *Habentur item aliæ quædam Inſcriptiones recentium virorum, quas hic exhibendas duxi.*

Venerandum hoc antiquitatis monumentum, per integrum biennium deſideratum, ſurreptore tandem detecto, ſed Reſtitutionem ſtrenue negante, Decreto ſupremæ Curiæ, quam Cancellariam vocant, non exiguis hujus Eccleſiæ ſumptibus recuperavit, reddique priſtinis Dominis curavit Gualterus Balcanqual hujus Eccleſiæ Decanus, anno poſt natum Incarnatum. 1633.

This Volume was Collected by Ernulfus a Biſhop of Rocheſter, and by him intituled *Textus de Eccleſia Roffenſi.*

Hinc excerpſit E. B. (i. e. *Edwardus Browne*) Exorciſmum Ordalii, & in Appendicem ad *Faſciculum rerum expetendarum & fugiendarum* conjecit. 1689.

Conſtat hic Codex duabus partibus; quarum Prima, Leges & Conſtitutiones Regum Anglo-Saxonum tam Latine quam Saxonicè, ex vetuſtis exemplaribus (nonnullis autem in locis mendoſè) deſcriptas, comprehendit; Altera Pars exhibet Regiſtrum Eccleſiæ Roffenſis, ad fidem autographorum; una cum aliis ad eandem Eccleſiam Cathedralem ſpectantibus, temporibus cum ipſius Earnulfi, tum ſucceſſorum ejus exaratis.

Ex Legibus quæ in hoc Cod. inveniuntur, primum merito ſibi locum vendicant, Leges Æthelberhti Regis Cantuariorum, quæ ſic Saxonicè in Rubricâ inſcribuntur,

I. fol. 1. Ðiſ ſýndon þa Domaſ þe Æþelbiꝛht Cýning aſette on AGVSTINVS bæge: *de quibus hanc ſuam ſententiam margini adſcripſit Wilhelmus Lambardus*, Beda (lib. Eccleſ. hiſtoriæ 2. cap. 9.) has ipſas leges ſuâ memoria viguiſſe refert: harum autem exemplar haud ſcio an aliud uſquam extet, ac propterea hunc Librum magni facito quiſquis es qui eum nactus fueris. W. L. 1573. in gratiam antiquitatis. *Sic autem*

Incip. Gobeſ ꝛeoh ⁊ Cinicean. xii. ġýlde. Biſcopeſ ꝛeoh. xi. ġýlde. Pꝛeoſteſ ꝛeoh. ix. ġýlde. Diaconeſ ꝛeoh. vi. ġýlde. Cleꝛocaſ ꝛeoh. iii. ġýlde.
Expl. Gif man manneſ eꝛne ġebinðeþ. vi. ꝛcill. ġebete. Ðeo þeſ þeġ þeaf ſe. iii. ꝛcillingaſ. Gif þeop ꝛtelež. ii. ġelde ġebete.

II. fol. 3, b. Ðiſ ſýndon þa Domaſ ðe Hloþhæne ⁊ Eaðꝛic Cantꝛapa Cýningaſ aꝛetton.

Incip. Hloþhæne ⁊ Eaðꝛic Cantꝛapa Cýningaſ aꝛetton þa æ. þa ðe heoꝛa aldonaſ æn ġeꝛoꝛhton ðýꝛꝛum ðomum þe hýn eꝛteꝛ ꝛæġeþ.

Expl. Gif he ðanne þ ne mæġe ġecýþan mið ꝓihtꝛæd cænne. læte þanne an. ⁊ ꝛe aġend to ꝛo.

III. fol. 5. Ðiſ ſýnd Ꝓihtꝛæðeſ ðomaſ Cantꝛapa Cýningeſ.

Incip. Ðam milðeſtan Cýninge Cantꝛapa. Ꝓihtꝛæðe ꝓixiġendum. þe ꝛiſtan ꝓintꝛa hiſ ꝓiceſ. þý niguðan ġebanne. Sextan ðæġe Ruġeꝛneſ in þæne ꝛtoꝛe þý hatte Beꝛġhamꝛtýde. ðæn þæſ ġeſamnað eaðiġa ġeheatendlic ymcýme. Ðæn þæſ Biꝛhtwalð Bꝛetone heah-biſcop. ⁊ ſe æꝛnæmða Cýninġ. eac þan Hnoꝛeꝛceaꝛtne Biſceop ſe ilca Gýbmund þæſ haten. and þanð þæſ ⁊ cþæð.
Expl. Gif ꝛeoꝛnan cumen man oþþe ꝛnæmðe bute þeġe-ġange. ⁊ he þonne napþeþ ne hꝛýme. ne he Honn ne blaꝛe. ꝛoꝛ ðeoꝛ he bið to ꝓꝛoꝛianne. oþþe to ꝛleanne. oþþe to alýꝛenne.

IV. fol. 7. *De 7 donis Spiritus Sancti, de 7 Gradibus Eccleſiaſticis, de 7 horis in quolibet die ad Deum orandi, &c. Saxonicè.*

Incip. Seoꝛon ꝛealðe Gýꝛa ꝛýndan Haliġeſ ġaꝛteſ. ⁊ vii. Stæpaſ ꝛýndan Cýniclicꝛa Gnaða. ⁊ Haliġna Gnaða. ⁊. vii. ꝛýðan Gobeſ þeoꝛaſ ꝛceolon Goð henian bæġhꝛamlice on Cýꝛican and ꝓoꝛ eall Cꝛiſten ꝛolc þinġian ġeoꝛne.
Expl. ⁊ haðbot mið nýhte. an bæl þam Biſcope. oðeꝛ ðam Ꝓiġ-bede. ⁊ þꝛiðde þam ġeꝛæꝛꝛcipe.

V. fol. 7, b. *De Regibus Occidentalium Saxonum, à Cerdico uſque ad Æthelredum, Saxonicè.*

Incip. Ða þæſ aġangen ꝛnam Cꝛiſteſ acenneðneꝛꝛe. cccc. ⁊ xciiii. ꝓintꝛa ða Cenðic and Cýnꝛic hiſ ꝛunu coman up æt Cenðiceſ-oꝛan mið. v. Scipum/
Expl. Se Cenðic þæſ ꝛꝛa ic æn cþæþ ꝛe ꝛoꝛma þe Weſt-Seaxana land mið ꝓiġe on Wealum ġeeode. ⁊ hiſ Oꝛꝛþꝛýncg ðýde ꝛꝛa him ġebýnde þæſ ꝛæꝛte be weꝛode þ he æꝛoꝛt ġeꝛann. eac eacan beġeat heoꝛa anꝛa ġewelhwylc ýmle be þam Cnæꝛte þe heom ġoð lænde.

VI. fol. 9. Ðiſ ſýndon þa domaſ þe Ælꝛꝛeð Cýncg ġeceaſ. (*Capitulis* 121.)

Incip. Dꝛýhten þæſ ꝛþꝛecende ðaſ ꝓoꝛð to Moýſe. and þuſ cþæþ.
Expl. Foꝛ ꝛanġ oꝛeꝛ eall. ꝛý hit on anꝛe Scipe. ꝛý hit on má. ꝛiꝛtýne Peninġaſ. ⁊ æt ælcon ꝛmalon oꝛꝛe. æꝛꝛe æð Scýll. peniġ. NB. *Inter Leges Ælfredi Regis, habentur etiam Leges Inæ Regis Occidentalium Saxonum.*

VII. fol. 32. Dom behaten Iꝛene an [and] ꝓæteꝛ. *De Ordalio Ferri & Aquæ.*

Incip. And oꝛ þam Oꝛdale þe bebeodað Goðeſ bebodum. and þæſ Aꝛceb̄. ⁊ ealna Biſceopa ꝓ nan

Digitized by Google

mann ne cime innon þæne Cinicean ſiððan man þ Fyn inbyrð. þe man þ Opbal mid hætan ſceal.
Expl. ⁊ gilde þam Cyninge. cxx. ſcill. to pite. Walneaf iſ nidingef dæde. Gif hpa of facen pille. to þ mid eahta ⁊ feofertig fulbonenna þegena.

VIII. fol. 32, b. Æþelſtanef genæneſſe. (*cujus Præfatio deeſt.*)

Incip. Æneſt þæt nan ne ſpapige nænne þeof þe æt hæbbendne handa gefangen ſy. ofer. xii. pinteg. and ofer eahta peningaf.
Expl. Gif he ſpa ne do. bete be þam þe ge Biſcop him fongifan pille. (*Margine habetur hæc notula.* Interponendum eſt nonnihil, ut in libro *typis* excuſo videre eſt. atque etiam periodus ſuperior in illo libro non reperitur. E.D.)

IX. fol. 37. *Æthelſtani Regis Leges quædam aliæ* (*Exoniæ latæ*) *quarum Rubrica deſideratur.*

Incip. Æðelſtan Cyng cyþ þæt ic hæbbe geahſod þæt upe ſpið iſ pynſe gehealden þonne me byrte. oþþe hit æt Gneatanlea gecweden pære. ⁊ mina pitan ſeczað þ ic hit to lange fonbonen hæbbe.
Expl ſy ðæf ilcan pynðe þæf ðe ge ðeof. butan he hine labian mæge þæt he him nan facn. ne nane ðyfþe onnyrte.

X. fol. 38. *Lex de Prærogativo Jure Domus Regiæ. Saxonicè.*

XI. fol. 38, b. Hu ge man ſceal ſperie. (h. e. *Juramentorum Formulæ diverſæ, &c.*)

Incip. On ðone Dnihten þe ðef halig Dom iſ fope halig. ic pille beon. N. holð ⁊ getpiſe.
Expl. Se þen gebyneð magum. ⁊ ſeo Cynebot þam leodum.

XII. fol. 40. Diſ ſyndon ða domaf ðe Ælfred Cyngc and Guþrum Cyncg gecuþan. (*In quibus deſideratur Capitulum de Inceſtu.*)

Incip. And þiſ iſ ſeo Genæðniſ eac þe Ælfred Cyng. ⁊ Guðrum Cyng. and eft Eadpard Cyng. and Guðrum Cyng gecuþan ⁊ gecpæðon. þa þa Engle ⁊ Dene to ſpiðe ⁊ to ſpeondſcipe fullice fengon. and þa pitan eac þe ſyðdan pæron oft and unfelðan þ ſcolde genipodon. and mid Gode gehihtan.
Expl. Eal man ſceal æt Cynlifcum ſene be þæne mæðe ðon ðe him to gebyneð. ſpa pe be tpelf hyndum tealdan.

XIII. fol. 42. Eadpendef Genæneſſe.

Incip. Eadpeard Cyning byt þam Genefum eallum ðæt ge deman ſpa pihte domaf ſpa ge pihtoſte cunnon. and hit on ðære Dom-bec ſtande. ne pandiað fop manum ðingum folc piht to genegceanne.
Expl. Oððe him að buſſte. oððe ofencyðed pære. þ hy ſiðdan að pyrðe næran. ac Opbalef pyrþe.

XIV. fol. 43. *Leges Eadwardi Regis Angliæ quarum deſideratur Rubrica.*

Incip. Eadpeard Cyning myngode hif pytan þa hy æt Exanceaſtre pæron. þ hy ſmeadon ealle hu heopa ſpið betene beon mæhte. þon hit æf þam pæf.
Expl. ⁊ ðæt ælc ſpnæc hæbbe ende. and andagan hpenne hit fonð cume. gif hit hpa ofef hebbe. bete ſpa pe æf cpæðon.

XV. fol. 44. Eadmundef Cyningef afetnyſſe. (*Leges Eccleſiaſticæ.*)

Incip. Eadmund Cyning gefomnode mycelne Sinoð to Lundenbyrig on þa halgan Eaſtenlicon tid. æghpef ge Godcundra haba. ge Foncolcundra. ðæf hpæf Oda and Fulfſtan Ancebiſceop. and mænige oðre Biſcopaf ſmeagende ymbe heopa ſaula þæð. ⁊ ðapa ðe him undef ðeodde pæpon.
Expl. Da þe man ſpeniað. and lybbat pyniað. ſyn hy á fnam ælcum, Godef dæle apoppene. buten hy to pihtre Dædbote gecyþnan.

XVI. fol. 45. *Ejuſdem Regis Leges Civiles, eodem loco & tempore latæ.*

Incip. Eadmund Cyning cyð eallum folce ge ylðū ge gingrum ðe on hiſ anpealde ſynd.
Expl. Donne ðæt geðon ſy. ðon næne man Cyningef munde. of ðam dæge on. xxi. pihton gylde man healſſang. ðæf on. xxi. niht man bote. þæf on. xxi. niht ðæf pæneſ ðæt fnumgylo.

XVII. fol 46. Æþelnedef Cyningef Genæðniſſe.

Incip. Diſ iſ ſeo Genæðnyf ðe Æþelned Cyning ⁊ hiſ pitan genæddon eallon folce to fniþef bote æt Fudeſtoce on Myncena lande. æfter Engla lage.
Expl. ⁊ ſe þe þyſ fonſytte. ⁊ hit gefonðian nylle ſpa upe ealna cpiðe iſ. ſylle þam Cynge. cxx. ſcill.

XVIII. fol. 47. Wilhelmef Cyningef afetnyſſe.

Incip. Wilhelm Cyng gnet ealla þa þe ðyſ Gepnit to cymð. ofer eall Englaland fneondlice. ⁊ beot. and eac cyð eallum mannum ofer eall Angel-cynn to healdenne.
Expl. ⁊ gif ge Englirca ne dupfe hine to ofnefte beclypian. penige hine ge Fpencirca mid unfoſedan aðe. (*Habentur in Archaion. Lambard. Edit. Cantab.* 1644.)

XIX. fol. 48. Leges Æthelredi Regis, *quarum deſideratur Rubrica.*

Incip. Diſ ſyndon þa laga þe Æþelned Cyng and hiſ pitan genæðd hahbað æt Fanetinge. to fniðef bote ⁊ þa Mynetepaf þe inne puda pyncað. oððe elleſ hpæf. þ þa bion heopa ſeonef ſcyldig. buton ge Cyninge heom anian pille. (*habentur apud Joan. Brompton. Latinè.*)

XX. fol. 49, b. Incipit Exorcismvs Aqvæ. Ad Ivdicivm Dei Demonstrandvm. (*Latinè tantum.*)

XXI. fol. 53, b. Incipit Adivratio Ferri. Vel Aqvæ Ferventis. Ad Ivdicivm. (*Lat. tantum.*)

XXII. fol. 55, b. Incipit Exorcismvs Panis Ordeacei Et Casei. (*Latinè tantum.*)

XXIII. fol. 57, b. *Nota de iis quibus Eccleſiam Chriſti Cantuariæ ditavit Canutus Rex. Latinè.*

XXIV. fol. 58. Incipivnt Qvædam Institvta De Legibvs Regvm Anglorvm. (*ſcil. Leges Canuti Regis, Latinè. Saxonice autem eædem extant apud Guil. Lambardum.*)

XXV. f. 63. Hæc Est Institvtio Secvlaris Qvam Ego (*Canutus Rex?*) Per Consilivm Et Consensvm Optimatvm Meorvm Servare Per Totvm Regnvm Mevm Statvi. (*Latinè tantum.*)

Incip. Inprimiſ ut iuſtæ legeſ erigantur. et iniuſtæ deprimantur. et abiciantur. recte legeſ diuiti et pauperi teneantur.
Expl. Quod ſi autendo tertio hoc præſumpſerit. perdat omnia ſua. (*ſimilia habentur apud Lamb. p.* 104.)

XXVI. fol. 75. *Delectus Legum veterum Latine ſine Rubrica. quædam autem earum habentur in Legibus Inæ & Ælfredi Regum Occidentalium Saxonum*

Incip.

Digitized by Google

Incip. Siquiſ aliquib pro aliqua forisfactura accipiat. antequam iuſte rectitudinem petat.
Expl. Iſtæ ſeptem libræ pro ſeptem ordinibuſ. erunt extra prætium quod dicitur Fejegeld. et erunt iuſte Epiſcopi et pauperum.

XXVII. fol. 78. Istæ Svnt Consvetvdines Regvm Inter Anglos. (*Latinè tantum, cum Conſuetudinibus Comitum, Epiſcoporum &c. ſecundum antiquas Leges Anglorum, quas etiam Saxonicè ſcriptas invenire licet, fol.* 93.)

Incip. Omneſ rectitudines ciuitatum. et Paſtum ſuum. cum omnibuſ rebuſ quæ ad illum paſtum pertinent.
Expl. Oculuſ bouiſ perſoluitur quinque denariis. et uaccæ, quatuor.

XXVIII. fol. 80 Hic Intimatvr Qvid Willelmvs Rex Anglorvm Cvm Principibvs Svis Constitvit. Post Conqvisitionem Angliæ. (*ſc. Leges ejuſdem Latinè tantùm.*)

Incip. Inprimiſ quod ſuper omnia unum uellet Deum per totum regnum ſuum uenerari.
Expl. et hoc præceptum non ſit uiolatum. ſuper foriſfacturam meam plenam.

XXIX. fol. 81, b. Exceptiones Ex Decretis Pontificvm. qualeſ Accuſatoreſ accipiantur. et qualeſ non recipiantur. (*Latinè.*)

XXX. fol. 88. Iudicia Ciuitatis Lundoniæ (*ſive Leges quædam Æthelſtani Regis. Saxonicè.*)

Incip. Diſ iſ ſco Gepeonep þe þa Biſcopaſ. and þa Gepeſan þe to Lundenbyriġ hyrað. ġecweden habbað. ⁊ mid þeodum ġeſetnod on unum ſnið ġeġyldum. æġðep ġe Eoplyce. ġe Ceoplyce. to ecan þam domum þe æt Gneatanlea. ⁊ æt Exanceaſtre ġeſette pæpon ⁊ æt Dunneſſelda.
Expl. Giſ þe hit þuſ ġehealdað. þonne ġelyſe ic to Gode. þ ure ſnið bið betepa þonne hit æpeſ pæſ. (*Habentur Latinè apud Joan. Bromptonum. p.* 852.)

XXXI. fol. 93. Be Leode ġedincdum. and Laġe. (*Exſtant hæc Lat. ſcripta, in hujuſce Cod. fol.* 79, *b.*)
Incip. Hit pæſ hpilum on Engla laġum. þ leod and laġa ſop be ġeþincþum, and þa pæpon leod pitan peopð ſcipeſ pynde ælc be hiſ mæde Eopl and Ceopl. þeġen ⁊ þeoden.
Expl. þonne ġebyrpde Cinġe ⁊ Biſceope þæt hiġ þ betten. ſpa hiġ paþoſt mihton.

XXII. fol. 93, b. Be Fenġilde.

Incip. Cyniġeſ Fenġild iſ inne mid Englum on folcpihte. xxx. þuſend þrymma.
Expl ⁊ ġiſ hiġ þ nabbað ne to þam ġeþeon ne maġan. ġylde man cyplyce.

XXXIII. fol 94, b. Be piſmanneſ bepeðunge. (*ſcil. Pars legum Eadmundi Regis.*)

Incip. Giſ man mæðan oððe piſ peddian pille.
Expl. Fel iſ eac to paþnianne ðæt man pite ðæt hy ðuph mæġſibbe to ġelænġe ne beon. ðe læſ ðe man eſt tpæme ðæt man æn apoh to ſomne ġeðyðan.

XXXIV. fol. 95. *Carmen ſive Incantatio pro Pecudibus faſcinatis.*

Incip. Giſ ſeoh ſy undepnumen. ġiſ hit ſy Hoſiſ ſinġ on hiſ ſeotepe.

XXXV. *Ibid. Solennium (ut videtur) Verborum Formula, à librario ignaro malè deſcripta; Quæ ab illo utenda erat, qui terras dare aut vendere alii bona fide vellet, ab omni Litis periculo liberas & quietas.*

Incip. Hit becpæð ⁊ becpæl ſe þe hit ahte mid ſullan ſolc suhte.

XXXVI. fol. 96. Inſtitutioneſ Henrici Regiſ. (*Exſtant apud Matthæum Pariſienſem.*)

Incip. Anno Incarnationiſ dñicæ. M. C I. Henricuſ filiuſ Willelmi Regiſ poſt obitum fratriſ ſui Willelmi.

XXXVII. fol 98. Excommvnicatio (*major, Latinè.*)

XXXVIII. fol. 99, b. Excommvnicatio (*minor, Lat.*)

XXXIX. fol. 101. Dis ſyſ Angel-cynneſ Cyne-cynn þe hep ġemearcod iſ.

Incip. Adam pæſ ſe æpeſta man. ⁊ he ġeſtrinde Seth.
Expl. Da pæſ Eadgap. Da pæſ Æþelpeð. þa pæſ Eadpold.

XL. fol 102. Hæc ſunt Genealoġiæ per parteſ Britanniæ Regum regnantium per diuerſa loca Norþhymbrorum.

Incip. Eadpine. Ællinc. Ælle. Yſſinc. Yſſe. Wſcſpeaing. (*ſequuntur Genealogiæ Regum Merciorum, Occidentalium Saxonum, Cantuariorum, &c.*)

XLI. fol. 105. Incipiunt nomina Pontificum Romanæ urbiſ per ordinem (*Horum primus eſt Petrus Apoſtolus, ultimus autem Celeſtinus ſucceſſor Clementis: verum nomina omnium Paparum à Stephano, qui fuit Ordine Centeſimus, manu recentiori ſcribuntur.*)

XLII. fol. 107. *Nomina Imperatorum Romanorum uſque ad Leonem III.* (*deſiderantur autem nomina eorum qui ante Conſtantini Magni Filios rerum potiti ſunt*)

XLIII. fol. 107, b. Incipiunt nomina Epōrum Hieroſolimæ urbiſ (*ſcil. Summorum Pontificum à Jeſu filio Joſedech, ad Analeum; Deinde Nomina Epiſcoporum à S. Jacobo Apoſtolo uſque ad Johannem, qui fuit Ordine triceſimus nonus.*)

XLIV. fol. 109. Nomina Epōrum Alexandriæ urbiſ. (*à S. Petro Apoſtolo, ad Philippum.*)

XLV. fol. 109, b. Nomina Pontificum Antiochenæ urbiſ. (*à S. Petro Apoſtolo, ad Iſidorum martyrem.*)

XLVI. fol. 110, b. Nomina Archiepiſcoporum Dorobernenſis Æccleæ (*ab Auguſtino, ad Walterum, quorum ſucceſſio per diverſorum manus continuatur.*)

XLVII. fol. 111. Nomina Epōrum Hrofenſiſ Æccleſiæ. (*à Juſto, ad Haimonem, quorum ibidem ſucceſſio variis manibus conſcripta fuit*)

XLVIII. fol. 111, b. *Sequuntur Nomina (ex antiquiori quodam Codice deſcripta, ſine Continuatione)* 1 *Epiſcoporum* Orientalium Saxonum. 2 Auſtralium Saxonum. 3 Occidentalium Saxonum 4 *Eccleſiæ* Scireburnenſiſ. 5 Wiltunenſiſ. 6 Willenſiſ. 7 Cridienſiſ. 8 Wicciorum. 9 *Epiſcoporum* Prouinciæ Merciorum. 10 Leiceſtrenſium. 11 Ceſtrenſium. 12 Herefordenſium. 13 Lindisfarorum, *ſive Lincolnienſium.* 14 Orientalium Saxonum. 15 Nordanhymbrorum ġentiſ. 16 Eboracenſiſ eccleſiæ. 17 Hauſtaldenſiſ eccleſiæ. 18 Lindisfarnenſium. 19 Eccleſiæ quæ dicitur Caſa Candida.

XLIX. fol. 116, b. Nomina uiġinti quattuor Seniorum.

Digitized by Google

L. *Ibid. Nomina eorum qui Preces quaſdam in Liturgia inſeruerunt. Vid. etiam fol.* 117.

LI. *Ibid.* Nomina ſeptem Archangelorum.

LII. fol. 118, b. *Nota de Rad. de Ros Priori Roffenſi & Conventu, qui dederunt unam Marcam ut ſcriberetur in magno Rotulo (quod Inquiſitum fuit per loca quæ Judæi Angliæ inhabitabant, & per ipſos Judæos, anno* x *regni Regis Richardi) quod prædicti Prior & Conventus in nullo tenebantur ad aliquid reddendum alicui Judæo, nec pro ſe nec pro aliquo Priore qui præceſſiſſet prædictum Priorem. (manu recentiori.)*

Fol. 119. Incipiunt Priuilegia Æccleſiæ S. Andreæ Hroſenſiſ. conceſſa a tempore Æthilberhti Regiſ. qui fide Xpiana a B. Auguſtino ſuſcepta. eandem Eccleſiam conſtrui fecit. (*ſcil. Regiſtrum Chartarum ac Inſtrumentorum ejuſdem Eccleſiæ: è quibus illas tantum in medium profero quæ aut Saxonicè ſcriptæ ſunt, aut ſaltem ubi Termini terrarum recitantur Saxonice; omiſſis reliquis cum Placitis & Narrationibus Hiſtoricis, quæ Latine tantum exſtant, utpote ab inſtituto noſtro alienis.*)

LIII. *Carta Æthelberhti Regis Cantuariorum, qua donat certas terras Eccleſiæ S. Andreæ in civitate* Hroſi. 4. *Kl. Maias, Indict.* 7. (h.e. A.D. . . . .) *Quarum ejuſdem terrarum Termini extant Saxonicè.*

LIV. fol. 129. *Donatio dimid. Aratri in* Bromgeheg *cum Mariſco de Scaga, Diorano Hroſenſis Eccleſiæ Antiſtiti, per Egcberhtum Regem Cantuariorum. A. Dom.* 778.

LV. fol. 134. *Venditio* 20 *Acrarum, & viculi dimidiati, cum mariſco in Civitate Hrobi, Waermundo Epiſcopo, per Æthelbearhtum Regem Occidentalium Saxonum ſeu Cantwariorum, A. D.* 790.

LVI. fol. 140. *Dunni cujuſdam Donatio Terrarum Uxori ſuæ pro vita ſua, & poſt obitum ejus Monaſterio S. Andreæ, Saxonicè.*

LVII. fol. 140, b. *Donatio terrarum in duobus locis, amico ſuo* Cuðulfo *Hroſenſis Eccleſiæ Epiſcopo, per Ætheredum Regem Occidentalium Saxonum, nec non & Cantuariorum. A. D.* 868.

LVIII. fol. 141, b. *Donatio Terrarum in* Cucolanſtan, *cum Eccleſia S. Michaelis Archangeli, Swithulfo Epiſcopo Roffenſi, & Eccleſiæ Sancti Andreæ, per Æthulfum Regem Saxonum. A. D.* 880. *Indict.* 13.

LIX. fol. 143. *Donatio trium Aratrorum in* Meallingaf, *Burhrico Epiſcopo & Monaſterio S. Andreæ, per Eadmundum Regem Ang. nec non & Merciorum.*

LX. fol. 144. *Teſtamentum Byrhtrici & Ælfswithæ uxoris ejus Saxonicè.* (*Sequitur etiam Lat. fol.* 145, b. *Ex hoc Cod. illud evulgavit Gulielmus Lambardus Saxonicè & Anglicè, in libro cui Titulus* **The Itinerary of Kent,** *Londini Impreſſo, A D.* 1596.)

LXI. fol. 147. Ðuf pæpon ða peox Sulung æt Fulðaham Scē Andpea gefealð into Hpofeceaftre. *De his terris, ſtatim ſequitur eadem Narratio Latine ſcripta ſub hac Rubrica.* Iſto tali ordine fuerunt illæ. vi. Sulingæ quæ uocantur Uulðeham primum uendítæ Eccliæ Scī Andreæ Aplī ðe Hroſeceſtra. et poſtea extractæ. et iterum emptæ ipſi Æcclæ. ac tandem per beatum Dunſtanum Archiep̄um iuramento mille uirorum eidem Æcliæ acquiſitæ. et iure Hereditario in æternum relictae.

LXII. fol. 150, b. *Venditio* 10 *Manſarum ſeu Sulungarum* æt Bromleage *Ælfſtano Antiſtiti & Eccleſiæ Hroſenſi, per Eadgarum Regem Anglorum cæterarumque gentium. A. D.* 955. *Indict.* 9.

LXIII. fol. 152. *Donatio* 6 *manſarum* æt Fulðaham & 1 *manſæ* æt Lytlanbroce *Goduuino Hroſenſis Eccleſiæ Pontifici, per Æthelredum totius Anglorum nationis Regem. A. D.* 915. *Indict.* 8.

LXIV. fol. 155. Hep cýð on ðýſum gepritе hu Goðpine Biſcop on Hpofeceaſtre. and Leofpine Ælfeageſ ſunu ſuſðon gefýbrumoðe ymbe ſ land æt Snoddinglande on Cantparabýrig. (*Sax.*)

LXV. fol. 156, b. *Reſtitutio* 6 *Sulungarum* (Bromleage) *cum Sylvis* in Andpeðe, *per Æthelredum Regem facta Eccleſiæ Hroſenſi, A. D.* 998. *Indict.* 11; *quas quidem terras cum Sylvis, ab eadem Eccleſia abſtraxerat idem Rex tempore Juventutis ſuæ, inſtigante Æthelſino Dei omnipotentis ac totius populi inimico.*

LXVI. fol. 159, b. *Donatio* 15 *manſarum* æt Stantun ⁊ æt Hiltun *Goduuino Hroſenſis Paræchiæ Epiſcopo, per Æthelredum Regem Anglorum. A. D.* 1012. *Indict.* 10. (*Hac in Charta memorantur Acta quædam Concilii ſapientum Regni, notatu digna.*)

LXVII. fol. 162. *Nomina ſervorum & ſervarum prædialium, qui Glebæ adſcriptitii erant in villa* Fulðaham *dicta. nomina eorum qui orti ſunt ex* Cinceſtune, & Cealce. *Deque terris Ælfeahi quas ab Eadmundo Rege emit Ælfſtanus.* (*Saxonicè.*)

LXVIII. fol. 162, b. *De Ægelio Wuldehamenſi, qui tempore Siwordi Epiſcopi filiam ſuam cum filia ejus ex genere Tottelis ſubduxerat, ſubſtitutis aliis in loco earum.* (*Saxonicè.*)

LXIX. fol. 162, b. De Falchehan ⁊ Bromleage. *Sub hac Rubrica ſequitur Hiſtoria Curiæ, Saxonicè, in qua Rex Eadgarus cum Dunſtano Archiepiſcopo, Æthelwoldo Epiſcopo, Ælfſtano Epiſcopo & Ælfhero Comite & multis aliis Regis Sapientibus Londini conſederunt. In hac Curiæ Londinenſis hiſtoria narratur, ut Ælfſtanus Epiſcopus Roffenſis repetitas Chartas ſive Codices prædii Snodinglandenſis ab Ælfrico Æſcwynes-ſun qui illas ei furto abſtuliſſet accepit, & ut in curia emit prædia* Bromleah & Fealcnaham *cum eorum Chartis, à Rege* 50 *mancuſſis Auri &* 130 *Libris, quæ Eccleſiæ S. Andreæ Roffenſi dedit.*

LXX. fol. 166, b. Ðiſ ſ ðæpe Bricce-gepeopc on Hpouecæſtre. *Saxonicè. Eadem autem habentur ad hujuſce Cod. fol.* 164, b. *Latinè ſcripta, ſub hac Rubrica,* Hæc deſcriptio demonſtrat aperte unde debeat Ponſ de Roueceſtra reſtaurari. quotienſ fuerit fractuſ. *Habentur, cum Anglica Verſione Gul. Lambardi, in lib. cui tit.* **a Perambulation of Kent.**

LXXI. fol. 170, b. *Carta Literarum Patentium, qua manerium de Franchenham conceſſit Lanfranco Archiepiſcopo Cantuar. Willelmus* I. *Anglorum Rex.*

Sequuntur quamplurima alia Latina ſcripta, nempe Diplomata Regum & Procerum, Archiepiſ. Epipiſ. &c. Narrationes Hiſtoricæ, Conventiones, Contentiones, Confirmationes, Donationes, Indices Benefactorum (inter quos plures fuerunt Presbiteri conjugati) & Benefactionum eorum, Conſuetudines Terrarum, & monachorum Roffenſium, Ordinationes Epiſcopales, Redditus Terrarum, & Eccleſiarum, &c. cum mutilato Catalogo Codicum Roffenſis Eccleſiæ (*in quo memorantur hi* libri *Saxonicè ſcripti, viz.* Liber Paſtoralis Gregorii Papæ, & Sermonalia in duobus Voll.) *quæ omnia, ad alia feſtinans Saxonicè ſcripta, lubens prætermitto.*

CATA-

Digitized by Google

CODICES MSS.

ANGLO-SAXONICI

D. *GEORGII HICKESII.*

FRAGMENTUM Regiſtri Cartarum Abbatiæ Sanctimonialium S. Mariæ de Wiltun, anno (ut videtur) regni Regis Johannis decimo, eleganter (at nonnullis in locis, mendoſe) ex vetuſtis Inſtrumentis exaratum. In eo continentur plurima Regum Anglo-Saxonum Diplomata, Latinè, una cum Terminis Terrarum, & haud rarò cum Titulis ſive Rubricis, hoc ordine ſcripta.

I. fol. 1. Ðis his (*lege* ıſ) þare. x. Hiða Boc æt Cnuȝel. þe Eaðred Cinȝ ȝebocoðe Ælfheahe his þeȝne on eche yrþe (lege yrfe) *Acta eſt hæc donatio A. D.* 948. *Indict.* 6.

II. fol. 3, b. *Donatio* x *manſarum* æt Cnuȝel, *fideli Vaſſallo ſuo* Ƿıfeɒ̀ *per* Eaðri *Regem totius Albionis.*

III. fol. 4, b. Ðis hiſ þare. x. hiða Boc be Ƿiliȝ. ðe Eaðmunð Cinȝ ȝebocaðe Orðpolðe his þæȝne on eche yrfe. *A. D.* 940. *Indict.* XIII.

IV. fol. 7, b. Ðis his þare. x. hiða Boc be Ƿiliȝ. ðe Eaðmunð Cynȝ ȝebocaðe Orðpolðe his þeine on eche yrfe. *A. D.* 940. *Indict.* 13. (*eadem cum ſup.*)

V. fol. 11, Ðis his þare. xx. hiða Land-Boc æt Stantune. þe Eaðgar Cynȝ ȝebocoðe Osulfe Biſcope on ehce yrfe. *A. D.* 960.

VI. fol. 13, b. Ðis his þa Landeȝ Boc æt Stantune. (*ſcil.* 20 *Caſſatorum quos* Aðeluf Saxonum Rex *primitus Cenwoldo fideli miniſtro dedit, poſtea vero* Eadward Angul Saxonum Rex *eoſdem Ordlafo Principi conſignavit, ea ſcil. conditione, ut poſt Obitum Cenwoldi, Ordlafus Dux iis jure hæreditario frueretur, A. D.* 903. *Indict.* 4.

VII. fol. 16. Ðis his þare. xx. Hiða Boc æt Stantune. þe Eaðriȝ Cinȝ ȝebocoðe Oſulfe Biſcope on eche yrfe. A. D. 957. *Indict.* 15.

VIII. fol. 18, b. Stantune. (*ſcil. Carta eadem Eadwardi Regis de* 20 *Caſſatis Ordlafo Duci Adſignatis, quæ ſupra memoratur ad hujus Cod. fol.* 13, b. *In quibuſdam autem, hæc ab illa diſcrepat.*)

IX. fol. 20, b. Svð Niꝑetvne. Ðis his Niꝑantunes Boc ȝ Fyrſtes felðeſ. þe Eaðmunð Cinȝ ȝebocade Ƿulfgare his þeȝne on ece yrfe. (*ſcil.* 10 *manſ. in* Niꝑantune. *cum prato quodam in* Ƿeolceȝclife, *&* 3 *manſ.* æt Firſteſ felða. *A. D.* 943. *Indict.* 1.)

X. fol. 24, b. Svð Niꝑetvne. Ðis his þare Landa Boc. þe Eaðgar kyng ȝebocaðe Gode ȝ Scā Marian into Ƿiltune. ſpa ſpa he hỳ ær forleт to Ƿulfðriþe him to ecere alyſeðneſſe. (*Hac in Carta præter* 10 *Hidarum in Niwantune, dantur etiam Termini* 10 *Hidarum in Scearntune,* 20 *Hidarum in Defereal,* 10 *Hidarum in Hwætinegle,* 3 *Hidarum in Fyrſtesfelda,* 3 *Hidarum in Babanſtoce, cum mentione duarum molendinarum.*)

XI. fol. 28, b. *Finalis Concordia inter Aſcelinam Abbatiſſam de Wiltun, & Henricum de Albineio, de Advocatione Capellæ de Majori Wicheford, facta in Curia D. Regis apud Windleſore, à die S. Johannis Baptiſtæ, anno Regni Regis Johannis Decimo.* (*Latinè tantùm.*)

XII. fol. 29, b. Ðis his þare. x. Hiða Boc æt Norþ-Niꝑetune. þat Ælfred ȝebocaðe Æþelhelm his þeine on eche yrfe. *A. D,* 892. *Indict.* 10.

XIII. fol. 31 Ðis his þare. x. Hiða Boc æt Vbbantune. þe Eaðriȝ Cinȝ ȝebocaðe Æþereðe his þeine on eche yrfe. *A. D.* 957. *Indict.* 15.

XIV. fol. 32, b. Dvdelingtvn. Ðis his þara. v. Hiða Boc æt Dỳðỳlingtune. anð þas aneſ hiꝑiſceſ [*& unius manſæ*] æt Vðdingc þe Eaðriȝ Cinȝ ȝebocoðe Ælfred his þeine on eche yrfe. *A. D.* 956. *Indict.* 14.

XV. fol. 36. Dvdelingtvne. Ðis his þare. v. Hiða Boc æt Dỳðỳlingtune. þe Eaðred Cinȝ ȝebocoðe Ƿulfrice his þeȝne on eche yrfe. *A. D.* 946. *Ind.* 4.

XVI. fol. 39. Fobefunte Land-Boc. (*ſive donatio* x *Caſſatorum* æt Fobbafuntan *Eccleſiæ S. Mariæ in voco Regio* æt Ƿultune, *per Æthelredum Regem. A. D.* 994.)

XVII. fol. 42, b. Item Fobbanfuntan boc. (*ſive donatio* x *Caſſatorum* in Fobbefunte *Wihtbrordo fideli miniſtro, per Eadwardum Regem Anglo-Saxonum.*) *A. D.* 901.

XVIII. fol. 45, b. Ðis his þare ſeoꝑer Hiða Boc be Noðdre æt þare Ƿyriȝean, þe Eaðric Cynȝ ȝebocoðe Ælfheahe his mæȝe on ece yrfe. *A. D.* 956. *Anno quarto Imperii ejus, Indict.* 2.

XIX. fol. 48, b. Ðis þare. IIII Hiða Land Boc. be Noðdre. þe Eaðri Cinȝ ȝebocoðe Ƿiſtane (*fideli ſuo*) on eche yrfe. *Primo anno Imperii ſui, Incarnationis Dominicæ* 956. *Indictione* 14.

XX. fol. 50. Rollenðune. Ðis his þare þreora Hiða Boc be Rollanðune. þe Eaðmunð Cynȝ ȝebocoðe Ælfgyþe Nunnan on eche yrfe. for Godes lufan ȝ for hire ȝebeðræðenne. *A. D.* 944. Indict 2.

XXI. fol. 53. Ðis his þæne ðriðdan healfere Hiðe Boc æt Dichæmatune þe Eaðpeard Cyninȝ ȝebocuðe Ðorð his þeȝene an eche yrfe. *A. D.* 1045. *Indict.* 13.

XXII. fol. 56. Ðis his þæſ haȝem Boc æt ſanctuſ Benedictuſ chyricean (æt Ƿiltun) þe Æþelred Cynȝc ȝebocuðe Æþelnoðe his þeȝne on ece yrfe. *A. D.* 988. *Indict.* 1.

XXIII. fol. 59. Ðis his Brỳðancumbeſ Land Boc þe Æþelſtan Cinȝ ȝebocoðe þam hiꝑum æt Ƿiltune for hine. ȝ for Eaðfleðe his ſpiſtor on eche yrfe. *A. D.* 937. *Indict.* 10.

XXIV. fol. 62, b. Ðis is þare ſeoꝑer hiða Land Boc æt Auene. þe Eaðgar Cynȝ ȝebocaðe Ƿynſtane his Burþene (*Cubiculario*) on eche yrfe. *A. D.* 972.

Digitized by Google

XXV. fol. 64, b. Item Auena. (*ſive donatio* 3 *Caſſatorum* æt Aſene, *Camerario ſuo Winſtano, per Eadgarum Regem. A. D.* 963.

XXVI. fol 66, b. Dis is þære x. hyda Land Boc æt Vuertune þe Eadgar Cyng gebocude Ælfæde on eche yrfe. A. D. 972.

XXVII. fol 69. Dis his þære. VI. Hida-Boc æt Langanforde. þe Eadpig Cing gebocode. Byrnrice his þegne on eche yrfe.

XXVIII. fol. 71. Dis his Spealepan-clifes Boc þe Eadmund Cyng gebocade Garulfe his þegne on eche yrfe. (*ſcil.* 9. *Manſ. Donatio, An. Dom.* 940. *Indictione* 13.)

XXIX. fol. 73. Dis his Norþ-Nipantunes Boc. (*De donatione* 10 *Manentium* in Nipantun be Auene ſtreme. *&* 5 *Caſſatorum* æt Motenes-oran *Monaſter.o Sanctimonialium S. Mariæ de Wiltun, per Æthelſtanum Regem. A. D.* 933.)

XXX. fol 75. *Fragmentum Donationis* 3 *Hidarum* æt Langanforda - - - - *per Eadmundum Regem Anglorum. A. D.* 963. *Indict.* 1.

XXXI. fol. 76, b. Dis his þæs aneſ hipiſceſ Boc æt Pinterburnan. and ðas oðres hipices on Phit (*in Vecta inſula*) þe þær to hyrþ. þe Eadreð Cyng gebocode Ælfsige his Goldſmiþe on eche hyfre (yrfe.) A. D. 949. *Indict.* 7.

XXXII. fol 78. Dis his þære tpege hida Boc ðe Eadgar Cyningc gebocode Gode and Sancta Marian into Piltune, *A. D.* 968.

XXXIII. fol. 80, b. Dis his þare. x. hida Boc æt Cymesing. þe Eadpig Cing gebocode Ælfspiþe his magan on eche yrfe. (*Hæc Carta truncatur.*)

XXXIV. f. 82. *Carta Donationis* (*truncata*) 20 *Caſſatorum* æt Chielbmeare, *miniſtro ſuo Wulfſigio, fœminæque ejus, per Æthelſtanum Regem.*

XXXV. fol. 83. Dis his þare Hundteontiga Hida Land-Boc æt Cheolcum. þe Eaduuig Cing gebokede þy formam geare his riches for hine and for hiſ yldrum. Gode ælmihtigum and Sancta Marian. and þare arpyrðan geſomnunge Ing to ðam Mynſtre æt WILTVNE on eche yrfe. AMEN. (*Foliis tranſpoſitis, occurrit Cartæ Titulus fol.* 81, *b. Carta autem facta eſt. A. D.* 955.(

XXXVI fol. 87, b. Dis His Seo Freols-Boc To Cheolcan. And Ealra Dare Landa De Into Dæ Mynechina Life Æt Wiltvne Forgifene Synt. Ader Odde Dvrh Eadgar Cynge. Odde Dvrh His Yldran. Odde Dvrh Odere Riht Gelyfede Men. 7 Eac Fore Gebode Dæt Of Nanvm Odrvm Mynstre Ne Sy Abbadisse Gecoren Æfter Odere Fordside Byton Of Dære Sylvan Geferræde. Ne Æfter Godes Gecornnysse. 7 Ealles Geres Mid Cinges Gedeahte Ealspa Se Halga Regvl Tæcð. *A. D.* 974. *Anno Imperii* 15, *ætatis* 34.

Reliquæ deſunt huic Cod. MS. *qui* (*ut videtur*) *in uſum peculiarem Abbatiſſarum Wiltunenſium conſcriptus fuit.*

Tranſcriptum vetuſti Cod. MS. *Bibliothecæ C.C.C.C. à* X *ſcriptorum Angliæ Editoribus* (*ut videtur*) *prælo deſtinatum.* MS. *Codicem deſcripſerunt Johannes & Gulielmus Rotchfordi; omniaque quæ in eo habentur Saxonicè, Latinè vertit Richardus Richford: Cujus Verſionis habentur etiam in Schedis ſolutis Caſtigationes quamplurimæ, manu, ut videtur, Gulielmi Somneri, exaratæ.*

CODI-

Digitized by Google

CODICES MSS.

ANGLO-SAXONICI

ECCLESIÆ EXONIENSIS.

EX libris Saxonicè ſcriptis quos olim Exonienſi ſuæ Eccleſiæ donavit Leofricus Epiſcopus, etiamnum reſtat unus penes ejuſdem Eccleſiæ Decanum & Capitulum. Quem quidem librum videtur inſcripſiſſe pientiſſimus ille Antiſtes iſto Titulo, qui Indice ſupra recitato (pag. 80.) occurrit. Titulus autem ſic ſe habet 1. mycel Engliſc boc be ȝehpilcum þingum on Leoꝺ-piſan ȝepohte. *hoc eſt*, unus grandis liber Anglicus (*ſc. Anglo-Saxonicus*) de diverſis rebus Poeticè ſcriptus. *Nam dum Codex eſſet perfectus & inviolatus, rectè diceretur liber Grandis; nunc autem, illi jam truncato Codici, tam initio quam in fine, ea quæ reſtant folia, una cum foliis ſeptem aliis libro præmiſſis in Volumen mediocriter craſſum à Bibliopego jam denuo rediguntur.*

I. *Hæc autem ſeptem folia continent ea quæ ſequuntur, diverſis temporibus, & à diverſis Librariis calamo ſcripta, ſc.*

1. fol. 1. Narratio eorum quibus Eccleſiæ ſuæ Exonienſi benefecit Leofricus Epiſcopus. Convenit cum illa quam ſupra memoravi pag. 81. nam ſic

Incip. Hep ꝑputeleꝺ on ꝺiꝛꝛepne bec hpæt Leofpic. b̄. hæfꝺ ȝeꝺon into ꝑcē Petpeꝛ mynꝛtpe on Exanceaꝛtpe þæp hiꝛ Biꝛceop-ꝛtol iꝛ.

Expl. ⁊ ꝛe þe ꝺaꝛ Gyꝛu ⁊ þiꝛne Unnan pille Gode ⁊ ꝑcē Petpe æt-bjeꝺan ꝛi him heofena jice æt-bjoꝺen ⁊ ꝛi he ecelice ȝenꝺeȝnoꝺ into helle pite.

2. fol. 2. b. Index Vaſorum, Reliquiarum, &c. quas Eccleſiæ Exonienſi contulit Leowinus Presbyter & Canonicus, pro anima Osberti Epiſcopi, & ſua, &c. Latine. Osbertus autem Epiſcopus diem ſuum obiit A. D. 1107.

3. fol. 3. Apographum Libelli quem conſcribi fecit Leofricus Epiſcopus, de terris quas violentorum tyrannide ablatas Eccleſiæ Exonienſi reſtituerit, de iis quoque quas de proprio addidit. *Latinè.*

4. fol. 3, b. Teſtificatio Capituli S. Petri Exonienſis, facta A. D. 1143, de Edrico filio Leowini de Alfintona, quem cum liberis ſuis ab omni Vinculo ſervitutis emancipavit Rand. Avenel coram Juſtitia Regis in Hundred. Civium Exoniæ. *Latinè.*

5. *Ibid.* Conventio facta A. D. 1150. Coram Roberto Epiſcopo & aliis, inter Willelmum Britonem & Algarum Palmarum de quadam terra in Magno Vico (forte in Exonia) quæ eſt contra domum Willelmi filii Dirlinge. *Latinè.*

6. fol. 4. Teſtificatio de terris quas ab omni querela immunes Willelmo nepoti ſuo legavit Rotberdus de Poldraham. Normanno-Saxonicè.

7. *Ibid.* Teſtificatio de (terris) quas ab omni querela immunes legaverunt Alurico Cognomento Rufo & proli ſuæ, Oterus & filius ejus. *Saxonicè.*

8. *Ibid.* Teſtificatio de (terris) quas ab omni querela immunes legavit Galfridus (Geꝛꝛnei) Cognomento Foliot, Semero Aluredi conſanguineo & omni proli ſuæ. *Saxonicè.*

9. *Ibid.* Teſtificatio de (terris) in Alfintune quas ab omni querela immunes Hrodolfo Sewii filio legavit Athelicia ſoror Ricardi Vicecomitis, *Saxonicè.*

10. fol. 4, b. Teſtificatio, de Manumiſſione Athelwii in Monaſterio S. Petri, per Walterum Wulfoordi filium, *Saxonice.*

11. *Ibid.* Teſtificatio de Emptione Gidithæ Edwigi filiæ, 10 Solidis, per Gesfrægum Feali filium, *Sax.*

12. *Ibid.* Teſtificatio de querela injuſta Huberdi de Cliſt, contra Editam Liuegeri uxorem, quam antea emancipaverat Livegerus coram Gosfreigo Epiſcopo, tali modo ſicuti à viro fœminam emancipari decuit. *Saxonicè.*

13. *Ibid.* Teſtificatio de (Terris) quas tam intra, quam extra Vicum ab omni querela immunes Wulwardo Textori legavit Willelmus de la Brugere. *Saxonicè.*

14. fol. 5. Scriptum Capituli beati Petri Exoniæ, quo teſtificatur abſolutionem Edwini Spileman ab omni ſervitute, quæ quidem Abſolutio facta fuit coram Willelmo Epiſcopo & aliis per Willelmum Dobuz, conſenſu Uxoris & Johannis filii ejus. *Lat.*

15. *Ibid.* Scriptum Osberni Exonienſis Epiſcopi, quo libertatem concedit Monachis Monaſterii S Nicolai pulſandi Campanas ſuas quo tempore libuerint, exceptâ nocte ſequente diem Incarnationis Domini, Vigiliâ diei Paſchalis, & feſto SS. Petri & Pauli. Normanno-Saxonicè.

16. fol. 5, b. Alia Teſtificatio, Saxonicè ſcripta, cujus pars prior ab aliqua nefaria manu exſcinditur.

17. *Ibid.* Teſtificatio de terris in Teigtun, quas ab omni querela immunes Wulfrico cognomento Pig, legavit Willelmus Exonienſis Epiſcopus. Normanno-Saxonicè.

18. fol. 6. Teſtificatio de Rotingo quem à Colewyno & Leofa liberum, & à ſagittarum geſtatione immunem emit Bruningus Colæ filius. *Saxonicè.*

19. *Ibid.* Teſtificatio de Ælwardo cognomento Stamera & Edwino fratre ſuo, quos à Coluwino 7 mancſis emit Teollingus. *Saxonicè.*

20. *Ibid.* Teſtificatio de Ælfilda, quam 64 Denariis ex Tobia emit Leowinus Londonienſis & Ealdgitha uxor ejus. *Saxonicè.*

21. *Ibid.* Teſtificatio de Leoueda, quam ex Hierdingo Eadnothi filio, 5 ſolidis emit Wulwordus. *Saxonicè.*

Digitized by Google

22. *Ibid.* Teſtificatio de Alfitho quem à Regenoldo Monacho apud Cucum, 5 ſolidis emit Regenerus *Saxonicè.*

23. *Ibid.* Teſtificatio de Sewino Cognomento Pinca, qui 10 ſolidis ſeipſum ex Willelmo emerat, *Sax.*

24. *Ibid.* Teſtificatio de Agelwino quem cum prole ſua manumiſit Folcardus, quo tempore Porticum S. Mariæ conſecravit Osbernus Exonienſis Epiſcopus, *Saxonicè.*

25. *Ibid.* Teſtificatio de quadam fœmina nomine Editha, Godrici Cocracæ filia, quam 30 Denariis acceptis, emancipavit cum prole ſua Livegerus Piſtor Exonienſis, coram Gosfreigo Epiſcopo. *Saxonicè.*

26. fol. 6, b. Teſtificatio de Huſcarlo qui 40 denariis ſeipſum liberavit. *Saxonicè.*

27. *Ibid.* Teſtificatio, de Leowino Fealæ filio, qui ſeipſum cum prole emerat in Eccleſia S. Jacobi, ex Wulfwordo Alfrici filio, pretio dimidiatæ libræ. *Saxonicè.*

28. *Ibid.* Teſtificatio de Editha Leofrici filia, quæ ſeipſam cum prole emit ex Hel - - - 24 denariis. *Sax.*

29. *Ibid.* Nomina teſtium quibus præſentibus, ex Frewini vidua terras quaſdam in S. Pauli vico jacentes emit Alfricus Cognomento Paz. *Saxonicè.*

30. *Ibid.* Nomina teſtium, quibus præſentibus Alfricus in S. Jacobi Eccleſia, terras quaſdam ex Ailwordo ſive Wulwordo emit.

31. fol. 7. Inſtituta Sodalitii Religioſi quod cogebatur apud Wudebirig, præſidente Osberno Epiſcopo Exonienſi, *Saxonicè.*

32. *Ibid.* De alio Sodalitio Religioſo in Wudebirig-lande. *Sax.*

33. *Ibid.* Nomina ſociorum ſodalitii in Colatune. Una cum Teſtificatione (aliena manu ſcriptâ) de Leofilda quam ex Toppeſhamlande, 24 Denariis acceptis, emancipavit Conſanguineus ejus Gedmerus Spernægli filius. *Saxonicè.*

34. *Ibid.* Sequuntur Nomina ſociorum qui Sodalitia Religioſa conficiebant in Cliftune, in Wudebirig apud Alwinum, in Bridaford, in Cliftwike, in Lega, in Hnutwille, in Colatune, in Sidemutha, in Halſforda, in Hwitaſtane, & in Axmutha.

II. *Deinde ſequitur laudatum opus Poeticum Saxonicè Elegantioribus characteribus ante ſeptingentos annos exaratum. Codex ipſe, ut ſupra dixi, nunc imperfectus eſt, ſine titulo, ſine Rubricis, ſine initio, & me judice, ſine fine. In plures tamen Libros ſive Tomos, quorum ſinguli ſuis gaudent Capitibus, diſtinguitur. Quorum præcipui hic infra ſequuntur.*

Fol. 8. Primi Libri ſive Tomi deſiderantur plurima, ea autem quæ Reſtant hoc ordine ſequuntur.

1. *Poema ſive Hymnus de Nativitate D. N. I. C. & de B. V. Maria, ſic autem*

Explicit conn hu ꝥe eaꝛnma. ꝥceal aꝛe ȝebiꝺan.

Fol. 9 2. *Poema ſive Hymnus in laudem B. V. Mariæ, Earendelis Angeli (ſive Luciferi,) Melchiſedechi, & D. N. Jeſu Chriſti.*

Incip. Eala piꝛa þinn. ȝeonꝺ þulꝺneȝ þnym. ꝛæmne ꝛneolicaꝛt.
Expl. ꝺa ꝺu ȝeꝺonhte æn. honꝺum þinum. ꝺu in heannißum. þunaꝛt piꝺe ꝛeþh. miꝺ þalꝺenꝺ ꝛæꝺeȝ.

Fol. 10. 3. *Poema ſive Hymnus maximè de B. V. Maria.*

Incip. Eala Ioꝛeph min Iacobeꝛ beaȝn. mæȝ Dauiꝺeꝛ. mæȝan Cyninȝeꝛ.
Expl. liꝛiȝenꝺe Goꝺ. helm alꝛilita. hneꝺꝺan ꝛille.

Fol. 11, b. 4. *Poema ſive Hymnus ad B. V. Mariam.*

Incip. Eala þu mæȝa. miꝺꝺan ȝeaniꝺeꝛ. ꝛeo clæneꝛte cȝen oꝛeȝ eoȝþan.
Expl. þæt ꝥe ꝛiꝺꝺan ꝛoȝꝺ þa ꝛellan þinȝ. ꝛymle moꝺen ȝeþeon. on þeoꝺe þinne ꝛillan.

Fol. 13. 5. *Hymnus de Deo, qui Filium ſuum miſit in mundi redemptionem:*

Incip. Eala ꝛeo ꝓliciȝe peoȝꝺ. mynꝺa ꝛull heah anꝺ halig heoꝛon cunꝺ.
Expl. þæn he ȝeꝛælig. ꝛiþþan eaȝꝺaꝺ. ealne piꝺan. ꝛeoȝh punaꝺ. butan enꝺe. Am̄.

Fol. 14. 1. *Liber II. cujus Hymnus prior eſt de Nativitate D. N. Jeſu Chriſti, & ſic*

Incip. Nu ꝺu ȝeonnlice. ȝæꝛt ȝenynum. mon ꝛe mæȝa.
Expl. miꝺ þaꝛ Enȝla ȝeꝺnyht. ealna ꝛolca ꝛȝuma. ꝛæꝺon eþel ꝛtoll.

Fol. 15. 2. *Poema de die Judicii.*

Incip. Ꝛe miꝺ þyꝛlice. þneate ꝓllaꝺ. oꝛeȝ heoꝛona ȝehliꝺa hlaꝛoȝꝺ ꝛenȝan.
Expl. in ꝓopuloe ꝓulꝺoȝ þæꝛ aȝe þnynißße þnym þonc butan enꝺe.

Fol. 16, b. 3. *Poema de mundi Creatione.*

Incip. Ðæt iꝛ þæꝛ pyꝛꝺe ꝥte ꝛenþeoꝺe ꝛecȝen Dnyhtne.
Expl. þylæꝛ him ȝielp ꝛceþþe. þuȝh hiꝛ aneꝛ cnæꝛt. oꝛeȝ oþne ꝛoȝꝺ.

Fol. 18. 4. *Poema de Chriſti Incarnatione, &c.*

Incip. Ðuꝛ Goꝺ meahtiȝ. ȝeoꝛum unhneaꝛum Cyninȝ.
Expl. ꝛi him loꝛ ꝛymle. þuȝh ꝓopulꝺ ꝓopulꝺa. pulꝺoȝ on heoꝛnum.

Fol. 19. 5. *Poema de die judicii, ex quo deſumpſit Dns. Hickeſius illud ſpecimen, Litteris Runicis inſignitum, quod deſignatur littera* C, *ad pag. 4. Gramm. Iſlandicæ.*

Incip. Ne þeaꝛꝛ him onꝺnæꝺan ꝺeoꝛla ꝛtnælaꝛ. ænig on eoꝛꝺan.
Expl. ꝺa uꝛ ȝenynꝺe ꝓoꝺeꝛa pälꝺenꝺ halȝe on heahþu þa he heoꝛonum aꝛtaȝ.

Fol. 20, b. *Liber III. in quo habentur*

1. *Deſcriptio Poetica diei Judicii.*

Incip. Ðonne miꝺ ꝛeꝛe ꝛolꝺ buenꝺe ꝛe micla ꝺæȝ.
Expl. eal on añ ȝnimme toȝæꝺꝛe ȝnoꝛnaꝺ ȝeꝛaȝaꝺ eal miꝺꝺan ȝeaniꝺ on þa mæȝan tiꝺ.

Fol. 22. 2. *Adhuc de die Judicii.*

Incip. Spa ꝛe ȝiꝛꝛa ȝæꝛt ȝnunꝺaꝛ ȝeonꝺ ꝛeceꝺ.
Expl. pel iꝛ þam þe moꝺum on þa ȝnimman tiꝺ Goꝺe lician.

Fol. 23, b. 3. *Adhuc de die Judicii.*

Incip. Ðæȝ him ꝛylꝛ ȝeꝛeoꝺ ꝛoȝȝa mæꝛte ꝛynꝛá men ꝛaniȝ ꝛenꝺe.
Expl. eaꝺeꝛ onꝺꝛnuma þuȝh þa æþelan cꝛenn.

Fol. 25, b.

Digitized by Google

Fol. 25,b. 4. *Adhuc de die Judicii.*

Incip. Hpæꝛ penet ꝛe ðe mid ȝepitte nýle ȝemunan þa mildan meotudeꝛ laþe.
Expl. býꝛmeþ leaꝛ þendan buꝛomod lic ⁊ ꝛaþle liꝼȝan mote.

Fol. 27. *Adhuc de die Judicii.*

Incip. Nu ꝑe ꝛceolon ȝeoꝑne ȝleaplice þuꝑh ꝛeon uꝛꝛe hneþeþ coꝛan heoꝛtan.
Expl. eadiȝ on þam ecan liꝼe. ꝛoꝛðon ic þæt eaꝛꝼeþe ꝑonn.

Fol. 28,b. 6. *Adhuc de die Judicii, & damnatione Impierum.*

Incip. Næꝛ me ꝛoꝛ mode ac ic on maȝu ȝeoȝuðe ýnmþu ȝe.æꝑnde.
Expl. ⁊ eȝeꝛꝼul ⁊ peaꝛð ne mæȝ on þiꝛꝛum ꝛold ꝑeȝe ꝛeond ȝebidan.

Fol. 30. 7. *De ſupplicio Peccatorum, & gaudio beatorum in cœlis.*

Incip. Spapeð ꝛiȝe mece mid þæne ꝛꝑinan hond.
Expl. eadiȝna ȝeonýht peoꝛuda plite ꝛcýnaꝛt puldoneꝛ mid bnýhten.

Fol. 32, b. *Liber IV. octo conſtans Capitibus, agit de Gaudiis quæ paravit Deus pro iis qui amaverunt eum & mandata ejus impleverunt; cum narratione Poeticâ eorum quæ in ſpiritu viderit in cœlos raptus Guthlacus.* (*Vid. viſiones Guthlaci Anachoretæ.*)

Incip. Liber ſic. Se biþ ȝeꝑeana ꝓæȝnaꝛt ꝑonne hý ꝼꝛýmðe ȝemeꝛaþ engel.
Expl. Liber. Ꝝuldon-ꝓæꝛt ealdne pidan ꝑeꝑh on liꝼenda. londeꝛ ýnne.

Fol. 44, b. *Liber V. novem conſtans Capp. Agit autem de Creatione Hominis & lapſu ejus; de ſupra memorato Guthlaco; de tribus pueris Annania, Azaria & Miſaele, iiſdem fere verbis ac in impreſſo Cedmone pag. 81. de Cantico eorundem; & de Nabucadonoſore Rege Chaldæorum. Ab iſtis etiam verbis*

Incipit Liber. Ðæt iꝛ pide cuð ꝑepa cneoꝛiꝛꝛum. ꝼolcum ȝeꝼnæȝe.
Explicit Liber. in mon þeaꝛum þuꝑh ꝛoꝛe ꝑoncaꝛ ꝛýn ȝedýȝdon.

Fol. 55,b. *Liber VI. ſeptem conſtans Capitulis, Deſcriptionem tractat feliciſſimæ cujuſdam Regionis Orientalis, & de Phœnice quæ ibi invenitur. ſic autem*

Incipit liber. Hæbbe ic ȝeꝼnuȝnen þætte iꝛ ꝑeon heonan Eaꝛt-dælum on æþelaꝛt londa.
Explicit liber his verbis. Haꝑað uꝛ alýꝼed. luciꝛ auctoꝛ. þ ꝑe motun hel. meꝑuel. ȝod dædum beȝietan. ȝaudia in cëlo. þæl ꝑe motum. maxima negna ꝑecan ⁊ ȝeꝛittan. ꝑedibuꝛ altiꝛ. liꝼȝan in liꝛꝛe. lucꝛ et paciꝛ. aȝan eandinga alma letitiæ. bꝛucan blæd daȝa. blandem et mittem. ȝeꝑeon ꝛiȝoꝛa ꝼꝑean. ꝛine ꝼine. ⁊ him loꝼ ꝛingan. laude peꝑenne. eadȝe mid Englum. Alleluia.

Fol. 65, b. *Liber VII. ſeptem conſtans Capitibus, Tractans de Paſſione S. Julianæ ſub Maximiano Cæſare, &c. ſic autem*

Incip. Hpæt ꝑe þæt hýndon hæleð eahtian deman dædhꝑate.
Expl. liber. to ꝼæden on heoꝛnum þæn uꝛ eal ꝑeo ꝼæꝛtnunȝ ꝛtondeð.

Fol.78. *Liber VIII. 4 Conſtans Capp. Homil. ſive Concioni ſimilis, rem tractat Theologicam. Ab his Verbis*

Incip. Fela biþ on ꝼoldan. ꝛoꝛð ȝeꝼýnꝑa. ȝeonȝꝑa ȝeoꝛona.

Expl. ȝehýlcum ðone ꝑeleꝛtan ꝛiȝoꝑa paldend. Amen.

Fol. 84, b. *Liber IX. fere totus eſt in Ænigmatibus. ſic autem*

Incipit. Ꝝid ꝛiþ maðolad ꝑoꝛð hond on leac ꝛe ꝑe mæꝛt mæn þa oꝑen eoꝛðan ꝼolca. (*ſtatim ſequuntur multarum gentium nomina Saxonica.*)
Expl þæt ꝛꝑa æþelne eaꝛð ꝑica cýꝛt in ꝑuldneꝛ ꝑlite ꝼünian motan. Finit.

Fol. 98. *Liber X. qui & ultimus, Codicem mutilum claudit fol. 130. ſe e totus eſt in Ænigmatibus, quorum nonnulla (ſicuti in præcedentibus) Characteribus Runicis inſigniuntur; quæ quidem omnia, amice lector, habeas in eruditiſſimo opere Dn. Geor. Hickeſii, ad pagg. 4. Gramm. Iſland.*

Notandum etiam quod hoc in Libro ſive tomo, ad fol. 100. memorantur quidam ex antiquorum Saxonum ſtirpe; liber autem ſic

Incip. Hunu ðæꝛ behoꝛað Hæleþa æȝhýlc þ he hiꝛ ꝛaꝑle ꝛiþ ꝛýlꝛa beꝛitiȝe.

In eadem etiam Eccleſia, penes Decanum & Capitulum, extat

Hrabani Mauri de Computo exemplar probè ante 700 annos exaratum, in quo habentur Alphabeta quædam & voces nonnullæ Latinæ Litteris Runicis ſcriptæ. (*Vide D. Georgii Hickeſii Gramm. Iſland. p. 4.*)

Cartæ quibrundam Regum Anglo-Saxonicorum, quæ etiamnum in Archivis Eccleſ. Exonienſis adſervantur.

1. *Donatio unius perticæ terræ* (*Saxonicè* anne ȝýnde landeꝛ) *id eſt,* Hýpleꝛ ealð-land, *fideli ſuo Vaſſallo Ælffigo in perpetuam hereditatem, per Eadweardum Regem Anglorum Saxonum. Acta Anno* 976, *Indict.* 5. *Concurrent.* 6. *Epact.* 17. *Anno* 8 *Cicli decennovalis, ejuſque Imperii* 2. *in villa quæ nuncupatur* Ꝝýdelan. *Termini deſcribuntur Saxonicè.* (*Hac in Carta, nulla Crucis ſigna cernuntur*) *Forte, carta mendoſiſſime & vitioſiſſime ſcripta, à Rege rejecta fuit.*

2. *Donatio unius manſæ ubi Ruricoli vocitant* Clýꝛtpicon, *fideli homini* Æðelnoðo *in perpetuam hæreditatem, per Eadgarum Regem totius Bryttannicæ Inſulæ, A. D.* 951. *Termini ſcribuntur Saxonicè.*

3. *Donatio* 9 *Caſſatorum in loco ubi dicitur* Tipæpnhel, *& duarum Manſarum quo vocitatur* Bodeudan, *fideli miniſtro vocabulo* Eanulf, *per Eadgarum Regem, A. D.* 960. *Indict.* 3. (*Hac in Carta eleganti, Termini deſcrib. Saxonicè.*)

4. *Carta Commentitia Æthelſtani Regis totius Bryttanniæ Inſulæ, qua donaſſe dicitur Anno dominicæ Incarnationis* DCLXX. *Indict.* XI. (*cum ipſe diem ſuum obierit A. D.* 940.) *unum Caſſatum in loco ubi ab Incolis vocitatur* æt Nýpantune, *Deo & Scō Confeſſori Petroco, ad monaſterium ejuſdem Sancti.* (*Termini deſcribuntur Saxonicè, Carta autem poſt Normannorum Adventum à monachis conficta videtur.*)

5. *Conceſſio ſeptem manſorum terræ in privatis locis, hoc eſt apud* Bemtvn & Estvn & Ceommanyg *ac* Holacvm *fideli ſuo* Leofrico Epō & Eccliæ Scī Petri *Aplī in Exonia, per* Wilhelmvm *victoriosum Anglorum Baſileum, A D.* 1069. (*Termini deſcribuntur Saxonicè, immò Carta ſcripta eſt more Anglo-Saxonico, Crucibus inſignita, nec ſigillo adpendente munita.*)

Digitized by Google

6. *Donatio unius manſæ quæ nuncupatur vocabulo* Stoc, *ſuo fideli miniſtro Hunuwino, per* Cnvtvm *Anglorum cæterarumque gentium in circuitu triviatim perſiſtentium Baſileum. Anno ab Incarnatione* D. 1031. (*Termini ſcribuntur Saxonicè. notandum inſuper, hac in Carta nulla Crucis ſigna inveniri, quæ teſtium nominibus adponi ſolebant.*)

7. *Carta Commentitia Æthelſtani Regis Anglorum, facta, ſi falſariis monachis fidem adhibere poſſumus, A. D* dclxx. *Indict.* xi. *quâ Regem donâſſe dicunt* 5 *Caſſatos ubi Incolæ vocitant* Columꝑtocc, *dō & Scæ Mariæ nec non & Scō Petro Principi Apoſtolorum ad monaſterium quod ab incolis nominatur* Exanceaꝑtep. (*Termini ſcribuntur Saxonicè. Carta etiam conficta videtur poſt Normannorum Adventum, ſcripta à manu vetuſtiorum Cartarum Imitatricè.*)

8. *Donatio cujuſdam Telluris partis* (*in Cornubia ſitæ*) id eſt, Tꝛeꝛꝑupabo. ⁊ Tꝛeꝛualoc. Tꝛeꝛꝛnueð. & Tꝛeꝛðeꝛiꝛ, *cuidam fideli Epiſc. nomine Aldredo, per Eadweardum Regem Anglorum eorumque confinium. Acta A. D.* 1059. *Indict.* 12. *Epact.* 15. (*Termini ſcribuntur Saxonice. Notandum etiam hâc in Carta, nomen Regium ſolum ſigno Crucis roboratum.*)

In Dorſo iſtius Cartæ, habetur Exemplum Cartæ Donationis quarundam Ruris particularum in diverſis locis poſitarum, id eſt, Tꝛeꝛꝑupabo. & Tꝛeꝛꝑaloc. Tꝛeꝛꝛnueð & Tꝛeꝛðeꝛiꝛ *ſuo fideli Comiti nomine* Æðelpeaꝛd *per* Eadpaꝛdum *regem Anglorum ceterarumque circumquaque Nationum. Acta Anno ab Incarn. Dom.* 977. *Indict.* 5. *Concurrent.* 6. *Epact.* 28. *Anno* 17. *cycli decennovalis, ſuique Imperii* 2. (*Termini ſcribuntur Saxonice.*)

9. *Carta, ut videtur, Commentitia Eadgari Regis Anglorum telluris Gubernatoris & Rectoris, facta, ut dicitur, ſuo fideli Vaſallo nomine Wulfnoth Rumuncant, qua concedit illi* 3 *manſas in loco ubi vulgariter vocitatur* Leꝛmanaoc & Pennaꝛð. A. D. 967. *ſui imperii* 7. (*Termini ſcribuntur Saxonicè.*)

Dorſo iſtius Cartæ, habetur & alia Carta Apographa (*ſeu potius Commentitia*) *ejuſdem Eadgari Regis Anglorum cæterarumque gentium in circuitu perſiſtentium Gubernatoris & Rectoris, qua dediſſe dicitur cuidam ſuo homini vocitato nomine Ælfeah Gerent & Uxori ſuæ vocabulo Moruurei, duas Manſas & unam perticam in diſcretis locis ubi dicitur* Lannmopen *& alibi ubi appellatur* Tꝛeꝛneꝛð. *Anno D* 969. *Indict.* 12. (*Termini ſcribuntur Saxonice. Hæ Cartæ videntur ſcriptæ temporibus Wilhelmi I Regis Angliæ, ubique fere ſine Crucibus.*

10. *Donatio* Cnvti *Regis ſubthronizati Angligenum quattuor Caſſatorum in duobus locis, ubi ab incolis dicitur* Landeꝛhtvn & Tinieltvn, *cuidam ſuo fideliſſimo Ep ſcopo* Bvꝛhvvold, *ut habeat quamdiu vixerit, & poſt obitum ejus, Terram* Landeꝛhtvn *commendet pro anima ejus & Regis Scō Germano in perpetuam libertatem, & ut de* Tinieltvn *faciat quod ſibi viſum fuerit. A. D.* 1018. (*Termini deſcribuntur Saxonicè.*)

11. *Donatio cujuſdam Ruris in Villa quæ ab incolis Regionis illius vocitatur* Doflise, *ſcilicet* 7 *Manſ. ſuo idoneo Capellano* Leofrico, *per* Eadvvaꝛdm *poſſidentem totius Monarchiam Angelicæ nec ne & Britan. telluris Anno Dni.* 1044. *Indict.* 12. *Epact.* 18. *Concurrent.* 7. *Biſſextili an.* (*Termini ſcribuntur Sax.*)

12. *Carta ſive Privilegium* Eadweaꝛdi *Regis, qua Papæ Domni* Leonis *adteſtatione confirmat, quod Cornubienſem Diœceſim, quæ olim in Beati Germani memoria atque Petroci veneratione Epiſcopali ſolio aſſignata fuerat, ipſam cum omnibus ſibi adjacentibus Parrochiis, terris, villis, opibus, beneficiis, Sancto Petro in Exonia Civitate tradit; ſcilicet ut una ſit ſedes Epiſcopalis, unumque Pontificium, & una Eccleſiaſtica Regula. Hoc eſt, ut Cornubia cum ſuis eccleſiis & Devenonia cum ſuis ſimul in uno Epiſcopatu ſint, & ab uno Epiſcopo regantur;* Leofrico *à Rege per dextram brachium ducto, & à regina Eadgytha per ſiniſtrum in Cathedra Epiſcopali conſeſſo, &c. A.D.* 1050. *Indict.* 3. *Epact.* 25. *Concurr.* 7. (*Latinè.*)

13. *Carta Commentitia Æthelſtani Regis Anglorum, anno* dclxx. *Indict.* xi. *ut dicitur, confecta. qua donavit ſex perticas ubi incolis vocitatur* Hpocaꝛtoc. *Deo & Scæ Mariæ ad monaſterium quod incolis vocitatur* Exaceaꝛtep. (*Termini etiam deſcribuntur Saxonicè.*)

CODEX

Digitized by Google

CODEX MS.
ANGLO-SAXONICUS

Illuſtriſ. Dom. Dom. Vicecomitis de Weymouth.

CODEX Membranaceus in folio 249 foliis conſtans, cujus pars longe maxima eſt, Regiſtrum Chartarum Abbatiæ S. Mariæ Glaſtonienſis, *circa A. D.* 1340. *manu exaratum, in quo habentur Chartæ quædam ſive Donationes Terrarum, quarum Termini Saxonice (quamplurimis autem in locis mendoſe) ſub his qui ſequuntur ordine Titulis ſcribuntur.*

I. fol. 59. Edbrhyitus primus Monarcha Angliæ confirmavit quinque Hydas terræ ſecus decurſum fluminis qui dicitur Toric. cui ſucceſſit Alhelwulphus filius ejus qui totam terram ſuam pro Chriſto decimavit, & Eccleſiis, Monaſteriiſque diviſit, & Cartam ſuam partis noſtræ inde fecit in hæc verba. (*ſcripta eſt hæc Chartula A. D.* 854. *Ind.* 1. *die Paſchali.*)

II. fol. 134. *Carta Donationis* (*cujus Rubrica in Cod. deeſt*) *particulæ cujuſdam Vineæ, cum hærentibus ſibi duobus manſiunculis in loco qui à noſcitis hujuſce patriæ* æt Pathenebeŋghe *noſcibili nuncupatur vocabulo, quæ Sanctæ Dei Genetrici, Eccleſiæque Glaſtingenſi olim dicata videtur, monaſterio, per Edwhycum annuente altitroni moderatoris imperio totius Albionis triumphatim potitus gubernamine, Regem ac Gubernatorem. A. D.* 956. *Indict.* 14.

III. fol. 153. Carta Edberti Regis de Buddekaulegh. (i. e. *de terra* 20 *manſionum Eadgilſo miniſtro ſuo data, A. D.* 801.)

IV. fol. 153, b. *Carta Donationis* (*cujus Rubrica deeſt*) 20 *Caſſatorum pro remedio animæ ſuæ Beorwaldo Abbati, ad Sanctum Monaſterium Glaſtingaburghe, per Iny regnante Domino Regem, Sax. A. D.* 705.

V. fol. 160, b. Carta Edmundi Regis de Wottone data Eccleſiæ. (i e. *Donatio* 5 *manſarum in loco qui dicitur* Wodetone *Athelnodo miniſtro ſuo, in æternam hæreditatem. A D.* 946.)

VI. fol. 161. *Carta Donationis* (*cujus Rubrica deeſt*) 20 *Caſſatorum ex utraque parte fluminis cujus vocabulum eſt* Doultinge, *Beorwaldo Abbati, ad Sanctum Monaſterium* Glaſtyngaburghe, *per Ini, regnante Domino, Regem Saxonum. An. Dom.* 702. *Indict.* 4. *Menſe Junio.*

VII. fol. 161, b. Carta Regis Edmundi de Melle. (i. e. *Donatio* 20 *Manſarum* æt Milne, *cuidam ſuo Comiti nomine Athelſtano, per Edmundum induſtrium Anglorum Regem ceterarumque gentium in circuitu perſiſtentium. A. D.* 942. *Indict.* 15. *tertio anno imperii ſui.*)

VIII. fol. 167. Carta Edmundi Regis de Batecumbe. (i. e. *Donatio* 20 *manſarum* at Batecombe, *cuidam ſuo propinquo & fideli miniſtro vocitato Elswythe, per Edmundum favente ſuperno numine Baſileum induſtrium Anglorum, cæterarumque gentium in circuitu perſiſtentium. A. D.* 940.)

IX. fol. 168. Carta Regis Athelwulphi de Dytheſyate. (i. e. *Donatio* 30 *Caſſatorum duobus in locis,* 25 *ubi nuncupatur* Dicheſyate, *&* 5 *ubi ruricoli appellant* Lottiſham, *Eanulfo principi ſuo, per Athelwulf donante Domino Occidentalium Saxonum Regem. Scripta eſt hæc cedula A. D.* 842. *Indict.* 4. *in loco celebri qui vocatur* Andredeſdune.)

X. fol 169, b. Carta Regis Edgari de Middiltone. (i. e. *Donatio* 2 *Manſiuncularum in loco qui dicitur* Middeltone, *ad boream paludeſtris fluminis qui dicitur* Cary, *ad monaſterium Glaſtyngenſe, per Edgarum divina al*[*lu*]*beſcente gratia Regem & Primicerium totius Albionis. A. D.* 966.)

XI. fol. 174. Carta Edgari Regis de Hamme. (i. e. *Donatio* 7 *Manſiuncularum in loco qui dicitur* Hamme, *ad Eccleſiam B. Dei Genetricis Mariæ quæ ſita eſt in monaſterio quod dicitur* Glaſtyngaburch, *per Edgarum divina allubeſcente gratia Regem & Primicerium tocius Albionis. A. D.* 973.)

XII. *Ibid.* Carta Regis Ine de Manerio de Sawy dato Eccleſiæ. (i. e. *Donatio terræ* 12 *Manentium quæ ſic appellatur* Sawy, *Chriſti familiæ quæ in* Glaſtingburge *omnipotenti Domino voluntariæ devotionis obſequium impendit, per Ini Regem Weſtſaxonum una cum Conjuge ſua Elburge, A D.* 725. *Indict.* 8.)

XIII. fol. 174, b. Carta Regis Edgary facta Wulfhelm Miniſtro ſuo de Othery. (*A. D.* 963.)

XIV. fol. 181. Carta Regis Edmundi facta Athelſtano Comiti de Brenteforlonde (i. e. *Venditio* 2 *manſarum,* 80 *mancuſis de puriſſimo auro acceptis, A. D.* 944. *Indict.* 2.)

XV. *Ibid.* Carta Edgari Regis de Berghe, facta Wulmer Miniſtro Carta ſuo. (*A. D.* 973.)

XVI. fol. 185. Eddredi Regis de Wryngtone data Eccleſiæ (*quæ ſcribitur his verbis,*) Regnante in perpetuum & Mundi monarchiam gubernante altritoni patris ſobolö qui celeſtia ſimul & terrena moderatur, illius etenim incarnationis anno 904. indictione vero 5. contigit quod Ethelfritho duci omnes hereditarii Libri ignis vaſtatione combuſti perierunt. Tali igitur neceſſitate cogente, prædictus Dux rogavit Edwardum Regem, & Elredum quoque & Ethelfledam, qui tunc principatum & poteſtatem gentis Merciorum ſub prædicto Rege tenuerunt, omnes etiam ſenatores Merceorum, ut ei conſentirent & licentiam darent, alios Libros reſcribendi. Tunc illi unanimiter omnes devota mente conceſſerunt, ut alii ei Libri ſcriberentur, eodem modo quo & priores ſcripti erant, in quantum eos memoriter recordari potuiſſet: ſi vero quoslibet recordari minime potuiſſet, tunc ei iſta Cartula in auxilio & adfirmatione fieret, ut nullus eum contentioſe cum aliis Libris affligere valuiſſet, nec propinquus alienus, quamvis aliquis homo aliquem de vetuſtis Libris protulerit, quem prius fraudulenter, vel hora ipſius incendii, vel alio quolibet tempore per furtum abſtraxiſſet. Novimus namque, quod omnia quæ in hoc mundo contingere ſolent, aliquando cicius, aliquando tardius, ex memoria mortalium delapſa deveniunt, niſi in cedulis, literarum caracteribus annotentur. Quapropter in hac cartula innoteſcere ratum atque gratum ſatiſque commodum duximus, de illa videlicet terra at Wryng. Hujus quantitas eſt 20 Caſſatorum, &

Digitized by Google

hanc præfatam largitionem Ego Eddred Rex, & totus Senatus Anglorū ,devoto animo Ethelfrigo Duci in perpetuam hereditatem perſolvimus, ut nemo poſt nos percipientes, ſine indignatione Dei omnipotentis illam irritam faciat. Ego Athelred conſenſi & confirmavi, Ego Edward Rex conſenſi & ſubſcripſi. Hii ſunt Termini præfati ruris à Rege recuperati, Eneſt on Preoſteſewe, *&c.* ——— Hanc præfatam hæreditatem Athelſtan Dux filius Etheredi converſus & factus Monachus optulit ſecum ad Monaſterium Glaſtingenſe, illamque ſibi largitus eſt Athelſtan Rex.

XVII. fol. 186. Carta Regis Athelſtani de Merkeſbury. (i. e. *Carta Venditionis Terrarum fideli ſuo miniſtro Ethelmo, A. D.* 936. *Indict.* 8.)

XVIII. fol. 188, b. Littera Athelſtani Regis de Lym (i. e. *Donatio* 6 *manſarum Aſculi fideli ſuo Comiti Athelſtano, A. D.* 938. *Indict.* 8.)

XIX. fol. 192, b. Carta Regis Edgari de Stoure data Eccleſiæ. (i. e. *Donatio* 30 *Caſſatorum Eccleſiæ Glaſtyngburienſi, A. D.* 968.)

XX. fol. 196. Carta Edmundi Regis facta (*A D.* 941. *Indict.* 14. *anno imperii ſui* 2.) cuidam Religioſe femine nomine Elflede de Boclaunde & Plyſh; quod quidem Manerium poſtea vendidit Eccleſie Glaſtonienſi cum carta ſua.

XXI. *Ibid.* Carta Eddredi Regis facta Elfere ſuo propinquo, de Boclond. (i. e. *Donatio bis denarum manſiuncularum, A. D.* 951.)

XXII. fol. 199. Carta Elfredi Regis facta Bertulpho Comiti de Pluſh. (i. e. *Carta Commutationis terrarum, confecta, A. D.* 891. *Indict.* 7. *die* 4 *Nonas Auguſti.*)

XXIII. *Ibid.* Carta Edwardi Regis, facta Ethelflede Regine, de Domerham. (i. e. 100 *Manſarum* at *Domerham, cum Mertone & Pentryngtone, hac conditione, ut poſtquam humani generis fragilitatem deſeruerit, eas ad Eccleſiam vetuſtam beatæ Dei Genitricis Mariæ in monaſterio Glaſtingenſi derelinquat.*)

XXIV. *Ibid.* Carta Edgari Regis facta Elfeau Comiti, & Elſwida uxori ſuæ, de Mortone. (i. e. *Donatio* 20 *Caſſatorum, loco qui celebri* æt Merton *nuncupatur vocabulo, & in alio loco* 5 *Caſſatorum qui nuncupatur* Dilwys, *& partis alicujus ſalſuginem terram juxta flumen quod vocatur* Temeſe, *A. D.* 967.)

XXV. fol. 202. Carta Eddredi Regis facta Wlfrico, de 5 Manſis in loco qui dicitur Idemeſtone. (*A. D.* 948. *Indict.* 6.)

XXVI. f. 202, b. Carta Edmundi Regis, facta Wulfrico Miniſtro ſuo de Netelyngtone (i. e. *Donatio bis denarum manſarum, quod Anglice dicitur* twenti hyde. *A. D.* 944. *Indict.* 2.)

XXVII. *Ibid.* Carta Regis Edmundi, de Gritteling-tone facta Wulfrico miniſtro ſuo. (i. e. *Donatio* 25 *manentium. A. D.* 940.)

XXVIII. f. 204, b. Carta Regis Edmundi facta Wulfrico miniſtro ſuo de Langeleghe. (i. e. *Donatio bis quindenarum manſiuncularum, A. D.* 940.)

XXIX. fol. 205, b. Carta Edmundi Regis facta S. Dunſtano, de Criſte-Melforde. (i. e. *Donatio* 20 *manſarum Dunſtano fideli ſuo Abbati, A. D.* 940. *Indict.* 14.)

XXX. fol. 206. Carta Athelſtani Regis facta amicabili femine Elflede, de Wynterburne. (i. e. *Donatio bis binarum, quina adjecta, Manſionum, A. D.* 928. *Regiminis ſui* 3. *Indict.* 1. *Epact.* 26. 16 *Idus Maii, Luna* 21.)

XXXI. fol. 206, b. Carta Edredi Regis facta Principi ſuo Wulfere, de Wynterburne. (i. e. *Donatio* 25. *Caſſatorum, A. D.* 869.)

XXXII. fol. 207. Carta Edredi Regis, facta Dunſtano Abbati, de Baddebury. (i. e. *Donatio, ſeu potius Venditio* 25 *Caſſatorum, Dunſtano Abbati ſuo, ob ejus amabile & fidele obſequium, hoc eſt* 150 *ſolidos Auri. A. D.* 955)

XXXIII. fol. 209. Carta Edredi Regis, facta Edrico Comiti ſuo, de Aſſhedune. (i. e. *Donatio* 20 *manſarum A. D.* 947.) Poſtea præfatus Edricus memoratum Manerium quod nunc vocatur Ayſſhebury, cum omnibus pertinenciis ſuis, adeo plene & libere, ſicut præfatus Rex illud ſibi donaverat, dedit S. Dunſtano tunc Abbati Glaſtonienſi, ejuſque loci Conventui ac Monachis Glaſton. imperpetuum poſſidendum, offerens Cartam præſentem cum jure manerii.

XXXIV. fol. 82. *Habetur hæc Librarii Adnotatio,*

Quia turpe eſt ignorare ea in quibus cotidie converſamur, dubia & abſconſa apud Modernos per preſens & conſequenter duxi declaranda,

Socam habet, qui Curiam habet.

Saca, id eſt Forſakene, quando quis poteſt poni ad Legem in Curia.

Grithbriche, id eſt, Fractio Pacis.

Infangenethef, id eſt, Latro intra terram hominis Curiam habentis.

Outfangenethef, id eſt, Latro Captus in terra aliena.

Flemenesferthe, id eſt Catallum fugitivi.

Homſokene, id eſt, ſaltus in domum.

Forthſtal, id eſt, reſiſtere, averiis captis, pro Namio.

Tol, id eſt, Tolloneum.

Team, quando quis vocat Warentum.

Blodwyte, Amerciamentum pro ſanguine fuſo.

Fyzwyte, Amerciamentum pro pugna.

Hengwyte, Amerciamentum pro Latrone injuſte ſuſpenſo.

Leyrwyte, Americamentum pro femina, &c. ſcilicet, quando filia alicujus Ruſtici fuerit violata ſine Conſenſu Domini ſui.

Childwyte, quando infans de femina ſerva ſuſcitatur.

Outlope, Exſchapium Latronis.

Furdwyte, Amerciamentum pro Exercitu.

Forthgulthef, Latro qui terram amittit propter Latrocinium.

Statim Sequitur, Juramentum Regis, quod præſtat cum Coronam acceperit; *quod, etſi Gallice ſcribatur, heic exhibendum duxi.*

Sire, volletz vous graunter & garder, & per voſtre ſerment confermer au people d'Engletere les Leys & les Cuſtumes a eux grauntes, & per les ancientz Reys d'Engletere voz predeceſſours dreiturels & devotz a Dieu, & nomement les Leys & les cuſtomes e les Franchiſes grauntetz a la Clergie & au people, per le glorious Roy ſeint Edward voſtre predeceſſour?

Reſponſio.

Jeo le graunt & promet.

Interrogatio.

Sire, garderet vous a Dieu, & a Seint Egliſe, & a le Clergie, & au people Pes & Acord en dieus, entirement ſolom voſtre power?

Reſponſio.

Jeo le garderay.

Interrogatio.

Sire, fretz vous fayre en toutz voz Jugementz owel dreyt, Juſtiſe, & deſcrecion, & en Miſericorde & Verite a voſtre Power?

Reſponſio.

Jeo le fray.

Interrogatio.

Sire, graunteretz vous a tener & garder les Leys & les cuſtumes dreyturels, les queux la comonaute de voſtre Realme auera eſluz, & les defenderetz, & enforceretz al honour de Dieu a voſtre power?

Reſponſio Regis.

Jeo le graunt & promet.

CATA-

Digitized by Google

CATALOGUS

Chartarum Normanno-Saxonice Scriptarum,

QUÆ INVENIUNTUR IN ARCHIVIS

ECCLESIÆ WELLENSIS.

1. CARTA Litterarum Patentium Eadwardi Anglorum Regis, Confeſſoris dicti, qua Giſoni Bathonienſi Epiſc. confirmat earum terrarum poſſeſſionem, quas ab Ælfredo quodam emerat. (Hanc Cartam Normanno-Sax. ſcriptam, una cum ſequentibus, earundemque Verſione Latina, publici juris fecit D. Georg. Hickeſius, Grammat. Anglo-Sax. pag. 160, *&c.*)

2. Carta Litterarum Patentium ejuſdem S. Eadwardi Anglorum Regis, qua Haroldum Comitem, Ailnodum Abbatem, Godwinum Vicecomitem, &c. certiores reddit Epiſcopatum ſe dediſſe Bathonienſem Giſoni Presbytero, ita plene & liberè, ſicut Epiſcopus Dudocus aut aliqui prædeceſſorum ſuorum habuerunt. Normanno-Saxonicè.

3. Carta Litterarum Patentium ejuſdem Regis Eadwardi, Normanno-Saxonice ſcripta, qua Haroldum Comitem, Ailnodum Abbatem, Godwinum, &c. Jubet eſſe Coadjutores Giſoni Epiſcopi, ad Fidem prædicandam pro loco & tempore, atque in iis terris & aliis rebus adipiſcendis, quæ contra juſtitiam, ab Epiſcopatu fuerint ſublatæ.

4. Carta Litterarum Patentium ejuſdem Regis Eadwardi Normanno-Saxonicè ſcripta, qua certificat Haroldum Comitem, Ailnodum Abbatem, Tovidumque Vice-Comitem, ſe conceſſiſſe terram quandam æt Þeobmoþe, Giſoni Epiſcopo, in ſuſtentationem Cleri Eccleſiæ S Andreæ Wellenſis.

5. Carta Teſtificationis ſive Litterarum Patentium Eadgithæ Reginæ, S. Eadweardi, Confeſſoris dicti, Relictæ; quâ certificat Hundredum de Wedmore, ſe dediſſe terras quaſdam æt Meþketun, Giſoni Epiſcopo, ad ſuſtentationem Canonicorum Eccleſiæ S. Andreæ æt Þÿllan (i. e. in Wells.) *Saxonicè.*

6. Carta Litterarum Patentium Haroldi Regis, qua certiores reddit Ailnothum, Tovidum, &c. ſe velle quod Giſo Epiſcopus habeat Saca & Socna de terris ſuis, &c. ſicut unquam habuit, tempore Regis Edwardi Normanno-Saxonicè.

7 Carta Litterarum Patentium præfati Regis Eadwardi, qua certificat Haroldum, Ægelnothum Abbatem, & Godwinum Vicecomitem, ſe conceſſiſſe Giſoni Epiſcopo facultatem terras ſuas æt Chÿþ ſepimentis muniendi, Normanno-Saxonice.

8 Carta modo memoratæ Reginæ Eadgithæ, qua Haroldum Comitem fratrem ſuum, Tovidem, &c. certificat, ſe dediſſe terras ſuas æt Milſenrun, Giſoni Epiſcopo Bathonienſi. Normanno-Saxonicè.

9. Carta litterarum Patentium Willelmi Conquæſtoris, ad Willelmum de Curtello miſſa, de Denariis S. Petri in Curia Comitatus, ſolvendis, &c. Normanno-Saxonicè.

Habetur etiam in iiſdem Archivis,
Regiſtrum Cartarum Wellenſis Eccleſiæ, in quo leguntur Cartæ quædam Saxonicè ſeu Normanno-Saxonicè ſcriptæ, quarum una (à Dom. Georg. Hickeſio citata Gram. Sax. pag. 162) eſt:

10. Carta Litterarum Patentium præfati Regis Eadwardi, qua Haroldo Comiti, Egelnoldo Abbati, & Godwino Vicecomiti notificat, ſe facultatem dediſſe Giſoni Epiſcopo terras ſuas ſepimentis muniendi, ita liberè ſicut Prædeceſſores ſui unquam fecerunt.

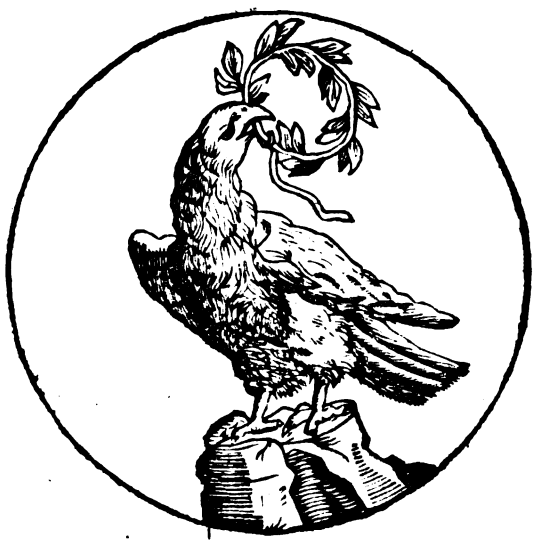

Digitized by Google

CODICES MSS.

ANGLO-SAXONICI

Admodum Reverendi in Chriſto Patris

D. D. *Joannis Mori Norwicenſis Epiſcopi.*

REGISTRUM Chartarum Abbatiæ S. Edmundi de Burgo, cujus potiſſima pars ſcripta fuit Regnante Edwardo II *Anglorum Rege, manu (ut videtur) ſive Juſſu R.... de Denham ſacriſtani ejuſdem Cœnobii, cujus nomen extat in foliis 87 facie ſecunda. Hoc in Cod. inveniuntur Cartæ quædam & Teſtamenta Saxonice, ſeu potius Normanno-Saxonicè, litteris iis minutioribus (quæ quidem ſeculo XIII exeunte & XIV ineunte, apud Forenſes uſui fuerunt) exaratæ. Harum omnium Rubricas in Lectoris gratiam è Cod. exſcriptas, additis talium Cartarum Titulis, quæ in Cod.* MS. *deſiderantur, hic exhibeo.*

I. fol. 20, b. Idem (*i. e.* Carta Cnuti Regis, ut Monaſterium noſtrum perpetuis temporibus à Monachis inhabitetur, & de quibuſdam aliis,) Anglice interpretatum. & eidem Cartæ Principali inſertum.

II. fol. 22. Carta Libertatum & Privilegiorum quas eidem Monaſterio conceſſit Eadwardus Rex & Confeſſor, Saxonice, deinde Latinè explicata.

III. *Ibid.* Carta Literarum ejuſdem Regis Patentium, de libertatibus certarum terrarum hujus Monaſterii, in Suffolcia.

IV. Carta Literarum Patentium ejuſdem Regis, de Libertatibus terraram quarundam in Suffolcia, quas ipſe eidem Monaſterio contulit, Saxonicè, & deinde Latine explicata.

V. fol. 22, b. Carta Literarum Patentium ejuſdem Regis, de iiſdem Terris, &c.

VI. *Ibid.* Carta Lit. Pat. ejuſdem Regis, ut Leofſtanus Abbas & Fratres habeant Sokam & Sakam, in omnibus terris, quas homines illi Monaſterio dederunt. *Saxonicè & Latinè.*

VII. *Ibid.* Carta Lit. Pat. ejuſd. Reg. de Saca quam eidem Monaſterio confirmat.

VIII. *Ibid.* Carta Lit. Pat. ejuſd. Reg. de Saca & Soca quas Leofſtano Abbati & monachis libere conceſſit.

IX. *Ibid.* Carta ejuſd. Regis, qua quendam Uui Abbatem in ejuſdem Monaſterii Guardianum ſive cuſtodem conſtituit Saxonicè, cum Latina interpretatione, ima Pagina, litteris recentioribus ſcripta.

X. *Ibid.* Carta ejuſdem Regis qua Baldewinum in ejuſdem Cœnobii Abbatem conſtituit.

XI. *Ibid.* Carta ejuſdem Regis, qua notificat ſe Teſtem eſſe Donationi Terrarum æt Lobne, quas eidem Monaſterio contulit Alfricus Modeſtope.

XII. fol. 23 Carta Lit. Pat. ejuſdem Regis, qua confirmat eidem Monaſterio Legationem Terrarum at Kinkeby, quam fecit mater ejus, cum conceſſione Sacæ & Socæ.

XIII. *Ibid.* Carta Lit. Pat. ejuſdem Regis, ut Monachi S. Edmundi ſuis libere frui poſſint, ſine Moleſtatione.

XIV. *Ibid.* De Monaſterio habendo. (Carta Litt. Pat. ejudem Reg.)

XV. *Ibid.* Carta Lit. Pat. ejuſd. Reg. qua idem Monaſterium ab Heregeldo & omni Vectigali liberat.

XVI. *Ibid.* De omnibus fere libertatibus Eccleſiæ (Carta. ejuſd. Reg. Latine ſcripta, & deinde Saxonice explicata.)

XVII. *Ibid.* Confirmatio & Ratificatio collationis Alfrici Modeſtope.

XVIII. *Ibid.* Cunegeſtone. (Carta Lit. Pat. ejuſd. Regis de Libertatibus Terræ æt Cunegeſtone.)

XIX. *Ibid.* Pakenham. (Carta ejuſd. Regis, qua donat Terram æt Pakenham eidem Monaſterio.)

XX. fol. 23, b. Kirkby. (Carta Lit. Pat. ejuſd. Reg. de Terris in eadem Villa.)

XXI. fol. 24. De Soka. VIII. Hundredorum & dimid. Anglicè. (Carta Lit. Pat. Willelmi Conq.)

XXII. fol. 27, b. Carta (Lit. Pat. Willelmi Conquæſtoris) Anglicè, de Libertatibus (terrarum hujus Monaſterii.)

XXIII. fol. 28. Carta Lit. Pat. ejuſd. Reg. qua certos homines cum terris eorundem (eorum nempe qui antea contra eum ſteterunt) Baldewino & Abbatiæ S. Edmundi contulit.

XXIV. *Ibid.* De Monetario. (Carta Lit. Pat. ejuſd. Reg. qua unum Monetarium quem Eadwardus Rex conceſſit, Baldewino Abbati & Monaſterio Confirmat.) *Vid. Cod.* MS. *fol.* 31.

Sequuntur Teſtamenta, &c. Virorum & Fœminarum illuſtrium, Saxonicè ſcripta.

XXV. fol. 45. Temporibus Scī Eadwardi Regis Anglie fuit vir unus nobilitate inſignis, dictus Ælfricus Modertope, qui ipſo Scō Rege per Cartam ſuam Teſtimonium perhibente, dedit S. Eadmundo, Lodne cum Thurwineholm cujus hæc eſt Carta ſive Teſtamentum.

XXVI. *Ibid.* Thurketel Heyng dedit Deo & Scō Benedicto de Hulmo & S. Eadmundo in Communi, Caſtre & Thorp.

XXVII. *Ibid.* Leofgiva inclita Matrona, cognata Alfrici filii Withgari, dedit S. Eadmundo, tempore Alfwardi Præfulis, Hinteſham & Griſtlingthorp, ſubſcripto chartæ teſtimonio.

XXVIII. *Ibid.*

Digitized by Google

XXVIII. *Ibid.* Vir glorioſus Louerd Eadwine dedit S. Eadmundo Eskereſthorp, cujus Carte Tenor eſt hic.

XXIX. fol. 45, b. Ketel Alder dedit S. Eadmundo, Thorpe, juxta Conventionem factam inter Wlfricum, Eadwinum, & ipſum, prout patet in Carta proximo precedenti. Addidit etiam Anhus. Iſte fuit tempore Stigandi Archiepiſcopi.

XXX. f. 46. Temporibus Eadm. Regis Patris S Edithe Virginis, & Theodredi London. Epī. quidam Comes nomine Alfgarus dedit Cokefeld S. Eadmundo poſt mortem Athelflede filie ſue. Cujus Collacionis nobis tale reliquit monimentum.

XXXI. *Ibid.* Rex Aedgarus dedit Æthelflede filie Alfgari, de quibus in Carta proximo precedente fit mencio, Cheleſwrthe, quam ipſa una cum Cokefeld juxta votum paternum dedit S. Eadmundo. Eſt igitur iſtā Carte Tenēor Regie. (A. D. 962.) Termini prefate terre aſſignate.

XXXII. fol. 46, b. Carta ſive Teſtamentum ejuſdem Æthelflede, quo dedit S. Eadmundo Cokefeld & Cheleſwrth. ſed & aliis Sanctis locis plura contulit beneficia.

XXXIII. fol. 47. *Teſtamentum aliud ejuſd. Æthelfledæ.*

Ibid. Metæ Terrarum ac Biligeſbene, &c.

Ibid. Metæ Terrarum ac Wiuermerſe, &c.

XXXIV. fol. 48. *Teſtam. Theodredi Lond. Epiſcopi.*

XXXV. *Ibid.* Temporibus Canuti Regis & filii ejus Haroldi, Ailricus Eſtanglorum Epiſcopus dedit S. Eadmundo Wirlingwrthe, Hunſtanetune, cum Holmere & LX. libras de Tichewelle & Dockynge vendendis capiendas: & Grimmeſtone Leofſtano Dyacono, & molendinum Wlnothi & Manſurum apud Norwicum, videlicet ubi modo eſt Eccleſia S. Laurencii, quæ reddit per annum unum Laſtum de Allete. Et eſt hoc ipſius Epiſcopi Teſtamentum.

XXXVI. fol. 48, b. Thurketel dedit S. Eadmundo Palegrave, & dimid. Witingham. Cujus hic eſt tenor Teſtamenti.

Ibid Sequitur Teſtamentum Wlſtani Latinè, A.D. 962. tempore & licentia Eadgari *Regis confectum.*

XXXVII. fol. 49. Tempore S. Eadwardi Regis, & etiam Regis Willelmi Primi, fuit Ailmerus Orientalium Anglorum Epiſcopus, qui per Teſtamentum ſubſcriptum dedit S. Eadmundo Hindringham, Langham, Hildoueſtone & Swanetone. Et eſt Teſtamentum hujuſmodi.

XXXVIII. Item de terris de Hildeluestone & Swanetone conventio (*in Curia Comitatus.*)

XXXIX. *Ibid.* Tempore Regis Eadwardi Thurſtanus filius Wine dedit S. Eadmundo Harlawe and Sculham ad Northalle. aliis locis ſanctis multa contulit beneficia per Cartam ſubſcriptam tenoris hujuſmodi.

XL. fol. 49, b. Conventio inter Wlgeatum & Abbatem de Giſelingham & Fakenham, facta tempore Stigandi Epiſcopi.

XLI. Ulfketel dedit S. Eadmundo Bikinghale, Bucham, Wlpet, Hildercle, & Bedfareſthorpe, hujuſmodi mediante memorando.

XLII. *Ibid.* Sifleda virago famoſa dedit S Eadmundo Mardingforde, cujus Collacionis talia ſunt indicia.

XLIII. *Ibid.* De eodem.

XLIV. fol. 50. Wlſius tempore Aelfrici Epiſcopi dedit S. Eadmundo Wikes, hujuſmodi mediante Inſtrumento.

XLV. *Ibid.* Stigandus dedit Playford S. Eadmundo, & hæc eſt ejus Carta.

XLVI. *Ibid.* Thurketel dedit S Eadmundo Coleforde, Wridewelle, & Ixewrthe, cujus hoc eſt inſtar Inſtrumenti.

XLVII. *Ibid.* Cum hujuſmodi Munimento dederunt Thurkil & Athelgit Wigorham, *i. e.* Wirham, S. Eadmundo.

XLVIII. *Ibid.* Æthelricht dedit S Eadmundo medietatem Northe, & aliam medietatem Eccleſie Gregorii de Sulbyri per Cartam hujuſmodi.

Habemus præterea plures terras & tenementa de quibus nulla apud nos reſtant Munimenta. Aut enim ſimplici freti veritate, nulla fecerunt: aut ſi fecerunt, per Cuſtodum incuriam perierunt. Aliquorum tamen qui nobis beneficia ſua contulerunt tantum nomina retinemus. Aliquorum vero nec etiam memoriæ cujuſlibet Veſtigia potuerunt inveniri.

Hunc præclarum Cod. perlegit, & quædam manu ſua delevit & adnotavit Joannes Balæus.

Codex membranaceus in Quarto grandiori, antiquioribus litteris Anglo-Saxonicis exaratus, in quo exſtat,

I. *Bædæ Presbyteri Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ gentis Anglorum liber V, Latinè.*

II. *Ad calcem hujus Codicis, legitur (ſi non eâdem, ſaltem manu æquè antiqua) Canticum illud Saxonicum Cædmonis monachi, à Bæda in ſuæ Hiſtoriæ Eccleſ. Lib.* IV. *Cap.* 24. *memoratum. Illud primus è Verſione ejuſdem Hiſtoriæ Ælfrediana eruit D. Georgius Hickeſius, & in Grammaticam ſuam Anglo-Saxonicam pag.* 187. *inſeruit, ad fidem libri typis impreſſi quo ſolo uſus fuerat. Ego autem iterum publicandum cenſeo, tanquam omnium quæ in noſtra Lingua etiamnum extent monumentorum pene vetuſtiſſimum; ſic enim in hoc Codice, perpetua tamen ſcriptione, ſe habet:*

Nu ſcylun hergan
herfaen ricaef uard
metudæf mæcti
end hif mod gidanc
uerc uuldur fadur
ſue he uundra gihuaef
eci drictin
or ſtelidæ.
He æriſt ſcopa
eldu barnum
heben til hrofe
halef ſcepen
tha middun geard
moncynnæf uard
eci dryctin
æfter tiadæ
firum foldu
frea allmectig.
Primo cantauit Cædmon iſtud carmen.

III. *Sequuntur hæ voces Latinæ, Saxonice redditæ.*

Cæſula Heapth.
Deſtina Feurſtud.
Iugulum Sticung.

IV. *Deinde, eadem manu qua ſcribitur Codex, habetur ſeries Regum Nordanhymbrorum, uſque ad Reſignationem Coelwlfi, qui regnum ſuum Eadberhto ceſſerit.*

Digitized by Google

rit, A.D. 737. Item & alia notula Chronologicæ quæ in eundem annum concurrunt. His autem verbis ſcribuntur.

Anno DXLVII. Iba pegnaſe coepit a quo pegaliſ Nopðan-hymbpopum ppopapia opiginem tenet. et XII. añ in pegno peſmanſit. Poſt hunc Glappa. I. añ. Adda. VIII. Æðilpic. IV. Theodpic. VII. Fpiðuualð. VI. Huſſa. VII. Æðilfpið. XXIV. Æðuini. XVII. Oſualð. IX. Oſuiu. XXVIII. Ecgfpið. XV. Alðfpið. XX. Oſpeð. XI. Coinpeð. I. Oſſpic. XI. Ceoluulf. VIII.

Baptizauit Paulinuſ ante añ. CXI. (*Vide Chronicon Saxonicum, ad an. 626.*)

Eclipſiſ äñ añ. LXXIII. (*Vid. Chron. Sax. ad an. 664.*)

Penda monituſ añ. añ. LXXIX.

Puga Ecgfpiði añ. añ. LXIII. (*h. e. A. D. 674.*)

Ælfuini ante añ. LVIII. (*Vid. Chron. Sax. ad an. 679.*)

Monaſteꝛium æt Uiuꝛæmoda añ añ. LXIV. (*hoc eſt, conſtructum fuit. vid. Simeon. Dunelm. lib. I. cap 14.*)

Cometæ uiſæ añ añ. VIII. (*V. Chron. Sax. ad an. 729.*)

Eodem añ paſ Ecgbeꝛct tꝛanſiuit ab xpm̄. (*Vid. Chron. Saxon. ad an. 728.*)

Angli in Bꝛiſ añ añ. CCXCII. (*Vid. Bed. Eccleſ. Hiſt. Lib. V. cap. 24.*)

Hiſce pene omnibus in A. D. 737. concurrentibus, veriſimile mihi videtur hunc ipſum Codicem eodem anno, Ceolulfo adhuc regnante, ſeu ſaltem ante Eadberhti Inaugurationem, duobus quoque annis poſt Bedæ obitum, in Wiremuthenſi Monaſterio fuiſſe ſcriptum. Adde, quod manus hujuſce Codicis bene convenit cum exemplari Paſtoralis Gregorii Magni Papæ, quod WILLIBALDUS DIACONUS SCRIPSIT, *h. e inter an. 731. quo Diaconatum ſuſcepit, & A. D. 740 in quo creatus fuit Presbyter. Convenit quoque cum aliis indubitatæ vetuſtatis & Libris & Diplomatibus. Probabile eſt Codicem poſt paucos ab ejus ſcriptione annos in Galliam fuiſſe aſportatum, Crebræ enim habentur diſtinctiones, Emendationes, &c. ab homine Gallo exaratæ, qui ægre manum Anglo-Saxonicam legebat: & hæ quidem adnotationes in manu Gallica paſſim occurrentes circa initium Libri (una cum voculis quibuſdam per Notas Romanas expreſſis, ad finem Quaternionis II.) nongentis fere abhinc annis ſcriptæ videntur.*

V. *Denique, ad Calcem libri, ſuperiores Notulas Chronologicas ſequitur, manu Gallica, ſententia Iſidori Epiſcopi de Conſanguinitate. Lat.*

VI. ITEM EX DECRETIS PAPAE GREGORII IVNIORIS qui nunc Romanam catholicam regit matrem eccleſiam, *Lat. Imperf.* (*Gregorius II. Electus fuit A. D. 753. Gregorius III. ejus in Pontificatu ſucceſſor Electus A. D. 769. & mortuus eſt A. D. 780*)

In Gallia conſervatus fuit Codex ſatis diligenter, uſque ad concluſionem Fœderis initi inter Gulielmum Magnæ Britanniæ Regem & Ludovicum Regem Chriſtianiſſimum apud Ryſwickum, cum vir quidam doctiſſimus eum cum multis aliis Codd. rariſſimis tam Græcis quam Latinis, &c. publica Auctione emerit, & nuperrimè eos omnes admodum Reverendo Domino Poſſeſſori vendiderit.

CODEX

Digitized by Google

CODEX MS.

ANGLO-SAXONICUS

THOMÆ CARTWRIGHT Armigeri,

De Ayno, in Pago Oxonienſi.

I. *ÆLFRICI* EXCERPTIONES DE ARTE GRAMMATICA, *quibus deeſt folium primum, in quo continebatur pars longè maxima Præfationis ejuſdem Saxonice ſcripta, cum tota Præfatione Latinâ.*

II. *Gloſſarium ejuſdem Ælfrici Latino-Saxonicum; ſicut & in aliis exemplaribus.*

III. *De Terminationibus & Declinationum Sermonis Latini. Latinè.*

IV. *Regula S. Benedicti cum Præfatione, Saxonicè ante ſexcentos annos, ſicut & Tract. ſuperiores, exarata.*

Incip. Præf. Gehẏn ðu mın beapn ȝebobа þınej Lapeopej. anð anhẏlð þınne heoptan eape.

Præfationem ſequuntur Capitula libri 74. Deinde ipſa Regula cui præmiſſa eſt hæc Rubrica:

Hep ȝeenðiaþ þa Capclaſ. De ȝenepıbuſ Monachopum uel uıta.

Be Muneca cẏnne.

Sẏx ſẏnt Muneca cẏnepena. þapa ſẏnt þpeo þa ſelepcan.

Expl. Reg. ece lıf to leane ⁊ punı[an] mıð God ealſum þam þe þẏſum Regule fılıȝeaþ.

Hep ȝeenðaþ þæſ Reguleſ bec ſebenẏſ healicef. ⁊ þæſ eaðıȝan Abbobeſ Benebıcteſ. In naman Gobeſ uneſ Helenbeſ Cpıſteſ.

V. *Tractatus Norm. Sax. imperfectus (ſicut & ſuperiores) cui præter folia quædam, deſideratur Rubrica ſive Titulus generalis, cum Verbo Initiali, quorum vacuum cernitur ſpatium. Tractat autem de propagatione Chriſtianiſmi in hac Inſulâ per Gregorium I. Papam & Auguſtinum Anglorum Apoſtolum. Deinde agit de S. Dunſtano Archiepiſcopo Cantuarienſi & Eadgaro Rege, qui plurima Monaſteria Monachorum & Sanctimonialium extruxit, qui Regulam S. Benedicti ex Latino Saxonice verti juſſit, & alias quaſdam Conſtitutiones in uſum Religioſorum edi curavit. Sic autem*

Incip. (Se) ȝeaɔ mıð þam leoman þæſ halȝan ȝeleaſan mılðheoptlıce penð ȝefẏlleð þuph Gobeſ ȝẏfe þe on ecneſſe lıbbenbe.

Expl. Gẏf hpa to þæm ȝebẏnſtıȝ bıþ þæt he þıſ on opeſ apenbe. he bıþ unȝefælıȝ on ecum antpaȝum ȝepıtnað. Ðæt la ne ȝepeonþe þæt mınna æfteſ-ȝenna æniȝ þa ẏnmþe ȝeeapnıȝe.

CODEX MS.

ECCLESIÆ LICHFELDENSIS.

CODD. MS. *in Quarto grandibus & rotundioribus litteris (ut ita dicam) Anglo-Saxonicis, mille abhinc, ut videtur, annis exaratus. In eo habentur Evangelia SS. Matthæi & Marci, cum parte priori Evang. S. Lucæ Latine, ſecundum S. Hieronymum, retentis tamen plurimis vetuſtiſſimæ Verſionis Italicæ Lectionibus. Hoc in Codice cernuntur Adnotationes quamplurimæ cum Rerum tum Nominum, tam Britannicè quam Anglo-Saxonicè & Latinè, quippe qui peculium fuit Llandavenſis Eccleſiæ apud Cambros, antequam in Eccleſiam devenerit Lichfeldenſem, ubi nunc aſſervatur, inſcriptus* TEXTVS S. CEDDÆ *illius Eccleſiæ Patroni. Ex hiſce Adnotationibus, Antiquiſſima videtur hæc quæ ſequitur Teſtificatio Donationis hujus Codicis Eccleſiæ Llandavenſi his verbis,*

I. fol. 71. Oſtenbitup hic quoð emıt ✠ Gelhı ✠ fılıuſ Anıhtıuð hoc Euangelium ðe Cingal et ðeðit illi ꝑno illo equm optimum. et ðeðit ꝑno anima ſua ıſtum Euangelium Dō et ſc̄. Telıau. ſupeſ altaſe.

✠ Gelhı ✠ fılıuſ Anıhtıuð. et ✠ Cincenn ✠ fılıuſ Gnıpiuð.

II. *Statim ſequitur hæc Adnotatio aliena manu* SVREXIT Tutbulc fılıuſ luıt ha Gener TVTRI ðıerchim tırtelıh. haıoıð ılau Elcu fılıuſ Gelhıȝ haluıðt ıuȝuret amȝucant pel cant camıðı hoðıueð ðıpro tant Gener Tutrı ó ȝuır ımȝuoðant ırðeȝıon ȝuraȝun taȝe roðeȝıt elcu ȝuetıȝ equı treſ uache tres uache nouıðlıȝı namır nıbe caſ ıȝrıðu ðımeðıchat ȝuetıȝ Bıtðıð braut ȝneſıat ȝuetıȝ hıſ mınn Tutbulc hai cenctı ı oıſ oıſou. (*Inferius ſequuntur nomina Teſtium,*) ✠ Telıau ē Gurȝint ē. Cmhılınn ē. Spſ̄ ē. ↄ tota ꝼamılıa Telıaul. ðe laıcıſ Numın m̄. Aıðan ē. Sıȝnou m̄. Iacou ē. Berthutıſ ē. Cinða ē. quicunque cuſtoðierıt benedictuſ er̄. quicunque ꝼrangerıt malädictuſ er̄.

III. fol 9, b. Ordendit ıſta ſcꝛıptıo quod dedeꝛıt Rıſ et luıth Gnethı tres ȝuıðauc ımalıtıduch cımaȝuıch

Digitized by Google

manꝯuich eit. hic eſt cenſuſ eiuſ. bouceint toſnth. hamahanum. ī inham. haduceint toſnth. in Inꝯaem ha huch. ha (do)uceint mannudenn. Dō ⁊ Scō. Eliudo. Dſ̄ t̄. Satuſnnꝯuid t̄. Nobiſ t̄. Guuper t̄. Cutulf t̄. De laicis Cinꝯueinn t̄. Collbiu t̄. Cohoſnꝯet t̄. Einmin t̄. Houſnod t̄. quicunque cuſtodieſit b̄ dictuſ eſit. ⁊ qui franxeſit maladictuſ eſit a dō.

IV. fol. 10 Ordendit iſta ſcripto quod dedeſunt Riſ hahinu - - - - - - - - - - - - - - - - - cibnacma behet hinmaī Guidauc. Oſoidcelli inlath. behet camdubn. item hichet tninceint toſnth. h- - - - - - num. haguorth oueip emeninn. Dſ̄ oipō. t̄. Satuſnnꝯuid Saceſ̄ t̄. Nobiſ t̄. Gunci t̄. Cutulf t̄. de Laicis Cinꝯuefnn t̄. (Colbiu) t̄. Cohoſnꝯet (t̄.) Einmin t̄. (qui cuſto)dieſit (bene)dictu(ſ eſit ⁊) qui franx(eſ)it m(aladic)tuſ eſ(it.)

V. fol. 109, b. . . . . cc ē ē t . . . bene lit . . . . ib̄. iii.fi . . . lebni . gu . . . . . aꝯnunn . . . . uch . et . . . ci . . . apthiud . . . . iunt li(beit)atem ble . . . filio Sul . . . et ſemini (eiuſ) in ſempi(teſn)-num. Pnopteſn. (a)tq; hoc eſt . . . e quod debit (pno) lib̄ ta(te) quatuoſn . . . oſ et oc(to) . . . inciaſ. (Actū coſn)am ibonein (t)eſtibuſ de (Laic)iſ Riguo . . . n filiuſ . . . . ic . Guen filiuſ . . . n . Guoluic (filiuſ . . .)edan . Ou . . . f̄ . Guun . . . aim . Meſn . . . . an f̄ Saluſ. Apthan f̄ Cimulch. Iudni f̄ Iudneſth. De Clenicis uelo Nobiſ Epiſcopuſ Teiliau (*Epiſcopus ſedis Teliavi*, h. e. *Landavenſis*) (Sa)tuſnnꝯuid ſaceſdoſ Teiliav. Dubnimo et Cuhelm filiuſ Epiſ̄. Satuſnnbiu cam ibiav. Et Sulꝯen (Scho)laſticuſ qui hac̄ fidelitep ſcripſit. qui cuſtodieſit hoc Decſretum libeſtatiſ Bleidiud ⁊ pnoliſ eiuſ ſit (bene)dictuſ. qui autem non cuſtodieſit ſit maledictuſ a Deo et a Teiliav in cuiuſ Æuangelio ſcriptum eſt. et (dic)at omniſ populuſ fiat fiat.

VI. Oſtendit iſta conſcripſio nobilitatem munauſ med diminih et menſupam eiuſ apud hueſdlic̄ ꝯuid maun ditolban inguð iliut clundinit cellnin dilih o mouſ dibiſ main - - - - - - - - - - -

VII. *Habentur etiam Nomina, ut videtur, aut Monachorum, aut Benefactorum ejuſdem Eccleſiæ, v. g.*

fol. 109. ✠ teudur ✠ ourdol ✠. fol. 3,b. Sulcene ✠. fol. 72. Cinꝯuneid, &c. *quæ quidem omnia ſemper ſcribuntur litteris ſuo ævo convenientibus, quas noſtrates ANGLO-SAXONICAS nuncupant.*

De hiſce etiam Adnotationibus ex litteris viri Doctiſſimi & Antiquitatum Britannicarum cultoris longe ſcientiſſimi D. Edwardi Lhwydi, *Muſæi Aſhmoleani in Academia Oxonienſi Cuſtodis digniſſimi ad me datis accepi Verba illa ad num. II. ſcripta, ſic ex parte reddenda.* Surrexit Tydvwlch filius Tinctoris & Januarius Eremita, ut poſtularent terram Teliavi quæ erat in manu Elcovii filii Gelhig, &c. *una cum verſione Adnott. III & IIII, quæ ita ſonant.* Oſtendit iſta ſcriptio quod dederunt Rheſus & Familia Grethi, Trev-wydhog, (*Nomen loci*) qua itur ad confluentiam Cinchi (*amnis*) . . . Hic eſt cenſus ejus, quadraginta panes & vervex in Æſtate, & quadraginta panes in Hyeme, & Porcus, & quadraginta diſci Butyri, Deo & ſancto Eliud. Deus teſtis, Sadyrnwydh teſtis, Nowys teſtis, Gwrgi teſtis, Kwdhwlv (*Qu. an Nomen Saxonicum?*) Teſtis; De Laicis Kynwern teſtis, Kolhwyn teſtis, Kyhorged teſtis, Ervyn Teſtis, Hwrodh teſtis, &c.

Oſtendit iſta conſcriptio quod dederunt Rheſus & Hirv - - - - - - Brechva (*nomen loci*) uſq; ad Hirvaen gwydhog (*i. e. Columnam Saxeam conſpicuam*) à ſolitudine Gelhi (*i. e. Sylvæ*) Irlath, uſq; ad Camdhwr (*fluvium*) Emolumenta ejus ſunt ſexaginta panes, & vervex, & guorthewyr (*Menſura hodie ignota*) Butyri. Deus omnipotens teſtis eſt. Sadyrnwydha ſacerdos teſtis. Nywys teſtis, Gwrgi teſtis, Cwdhwl teſtis. De Laicis Kynwein teſtis, Colhwyn teſtis, Kyhyrged teſtis, Ermin (*ſeu Ervyn*) teſtis; qui cuſtodierit benedictus erit, & qui franxerit maledictus erit.

Hactenus de Adnotationibus in hoc venerando ob vetuſtatem Codice, ab hominibus Cambro-Britannis, exaratis; quarum prima, ab Gelhio qui illum Llandavenſi Eccleſiæ dederit, eadem fere manu ſcribitur, perinde ac Codex Bodleianus, cujus Nota NE. D. II. 19. *ideoque eam ineunti ſeculo nono adjudicandam cenſeo. Eæ quæ ſequuntur, haud multo recentiores videntur, non ſolum propter antiquitatem, verum quia ex alio ejuſdem Llandavenſis Eccleſiæ Cod.* MS. *conſtet Libiaum Epiſcopum Llandavenſem à* NOBIS (*hiſce Adnotationibus memoratum*) *ordine quartum, è vita migraſſe, A. D.* 929. *Adnotationum Anglo-Saxonicarum prima, hujuſmodi eſt*

VIII. fol. 2, b. ✠ Hen ſputelaþ an. ðæt Godpine Eanpiꝯeſ ſunu hæfð ꝯelæd fulle labe æt þan unpiht piſe þe Leofꝯaþ b̄ hyne tihte. and þ pæſ læd æt Licitfelban. *quibus pateat, hunc Codicem jam tum in Eccleſiam Lichfeldenſem deveniſſe*, h. e. *ante annum Chriſti* 1021. *quo obiit Leofgarus illius Antiſtes.*

IX. fol. 71. *Leguntur nomina plurima Virorum & Fœminarum Eccleſiæ Lichfeldenſis, ut videtur, ſive Cœnobitarum ſive Benefactorum. Hæc autem nomina ſubobſcure ſcribuntur, Litteris etiam Græcis ſubinde cum Anglo-Saxonicis admiſtis, v. g.*

Λ ⅂ Ω

Aþulf. Ælfheh. æ. ꝩVLFMER. ꝩulfgeatı. m. ꝩulfnic. dñe. b̄. ſicut uıſ ⁊ ſcıſ ſic fac. fiat fiat. omneſ qui MH ΔOCYERVNT ⁊ omneſ qui MEIS INΔIſNIS PRECIBVS ſH COMMENΔAUERUnt. quicunque. Et ſi f. et̄.

✠ ꝩVLΦYN. ꝩULFERD. ꝩulfðnyþ. ꝩulfðryð. pihtmund. omneſ qui beatiſ.

BIHRHTΦLHΔ. ÆLΦFLHΔ. LEOIΦI. ꝩynfige. ꝩulfnic. Æðelfleð. ſunt mū acæ (*ſeu Sanctimoniales.*)

Elfehere. ꝩulfꝩyn. ꝩulfild. Hehfleð. b̄. el. æ. æ. ſ. ꝩulfmæn. p. l. b.

Eaðnic. Alchelm. Ælfric. ꝩilaf. b̄ ca. m. Ælfðnyþ. æ. æ. æ. æ. Bunhelm. æ. ꝩulfi. 1. l. ſ. ꝩæmulf. æ, b. Æðelpyne p. t. p. æ. l. Pufa.

Bunhild. ꝩulfric. ꝩulfhelm. ꝩulfleð. Eaſenþ. e. Behalæð. ꝩulgan. Ælfnic.

IX. *Denique, Graphio ſeu Stylo Metallino, ſine Atramento, ſcripta (cujus generis ſcripturæ perpauca mihi videre contigerit ſpecimina,) habes, fol.* 109 *Nomina virorum,* ꝩulfun. Alchelm. & Eaðnic. *fol.* 113, b. *Nomina fœminarum* Benhtfleð. Elfleð. & ꝩulfild.

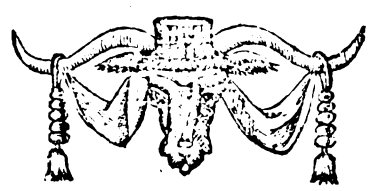

COD.

Digitized by Google

CODICES MSS.

ANGLO-SAXONICI

BIBLIOTHECÆ NORFOLCIANÆ,

(Primitus ARUNDELLIANÆ,) quam REGIÆ SOCIETATI De Naturali Scientia promovenda dedit Illuſtriſſimus Princeps HENRICUS HOWARD Dux Norfolciæ, *&c.* A. D. 1679.

60. *CODEX Membranaſius in fol. minori, regnante (ut videtur) Eadwardo Anglorum Rege & Confeſſore, eleganter exaratus, in quo continetur,*

I. *Calendarium (in quo habentur nomina Menſium Hebraicè, Græcè, & Egyptiace) una cum Tabulis quibuſdam ad Computum Eccleſiaſticum ſpectantibus.*

II. *Pſalterium D. Hieronymi Gallicum, cum interlineata verſione Saxonica: ex quo, in Philo-Saxonum gratiam, deprompſimus Pſalmum (ſive ſit numero* XCVIIII. *ſive* C,) *cujus Rubrica eſt*

IN FINEM PSALMVS IN CONFESSIONE.

ðnimaþ ðnih̄ calle eorðan þeoriað ðnih̄ on
IVBILATE DN̄O OMÍS TERRA? SERVITE DN̄O IN

blyſſe
LETITIA.

inſaraþ on ȝeſihðe hiſ on blíþneſſe.
Introite in conſpectu eiuſ? in exultatione.

þite ȝe ſoðon ðnih̄ he iſ ȝoð he ȝeworhte
Scitote qm̄ ðn̄ſ ipſe eſt ðſ? ipſe fecit

uſ ⁊ na ſilfe we
noſ et non ipſi noſ.

ſolc iſ ⁊ ſceap ſoſtornoþeſ hiſ inſarað
Populuſ eiuſ et ouеſ paſcue eiuſ? introite

on ȝatu̇ hiſ on andettneſſe oſ caſarturaþ hiſ on
portaſ eiuſ in confeſſione? atria eiuſ in

ymenu̇ andettað hi
ymniſ confitemmi illi.

heriað naman hiſ ſoðon iſ on ecneſſe mild-
Laudate nom̄ eiuſ qm̄ ē. in eternum mi-

heortneſ hiſ ⁊ oð on cneoriſſ ⁊ cneo-
ſcd̄ra eiuſ et uſque in ȝeneratione et ȝene-

riſſe ſoþfæſtneſſe hiſ
rationem ueritaſ eiuſ.

III. *Pſalterium (cui adjungitur Pſalmus iſte qui ab his verbis incipit PVSILLVS ERAM,) ſequuntur Cantica ſacra, ſub his Rubricis*

1. INCIPIT CANTICA PROPHETARV̄. CANTICV̄ ISAIE PROPHETE.

2. CANTICVM EZECHIAE IUDEA.

3. CANTICVM ANNÆ.

4. CANTICVM MOYSI.

5. CANTICVM ABBACVC PROPHETA.

6. CANTICVM MOYSI IN DEVTERONOMIO AD FILIOS ISRAHEL.

7. HYMNVM TRIVM PVERORVM.

8. CANTICVM ZACHARIAE (lege MARIAE, nam ſic incipit, MAGNIFICAT, &c.)

9. CANTICVM ZACHARIAE.

10. YMNVS SCİ VICETI EPİ. DIEBVS DOMINICIS AD MATVTINIS. (ſic incip. TE DM̄. LAVDAMVS, &c.)

11. CANTICVM SIMEONIS.

12. HYMNVS ANGELORVM.

13. INCIPIT ORATIO DOMINICA SCD̄M MATH̄M. (ſine Doxologia)

14. INCIPIT SYMBOLVM APL̄ORVM.

15. INCIPIT FIDES CATHOLICA ATHANASI ALEX̄. *Hæc omnia cum interlineata verſione Anglo-Sax.*

IV. *Sequitur Litania Major Latine, in qua inter alios, precatur ad Sanctos* Eaþpaꝺ, Oſſalꝺ, Eaðmunꝺ, Alban, Kenelm, Æþelbniht, Cuðbeniht, Spiþun, Dunſtan, Aþelꝺlꝺ, Byrnſtan, Ælfheah, Rumꝺlꝺ, Columban, Encenꝺlꝺ, Hæꝺꝺ, Finþeſtan, Guþlac, Ipiȝ. *& Sanctas fœminas* Æþelꝺriꝺ, Eaðgiþ, Sexburh, Eaðburh, Finðburh, Æþelꝺriþe, Miluriþ, Oſȝiþ, Miluburh, Finþeſtiþ, Æþelburh, Fæneburh, Ælfȝiþ, Mæriþenn, & Æþelflæꝺ.

V. *Sequuntur Orationes quædam Latine tantum, quarum nonnullæ ſcribuntur manu recentiori. Ex his, una ſic in Rubrica inſcribitur*

OR. S. AVGVSTINI. *& ſic*

Incip. DNĖ DS̄ OMPS̄ rex creator cœli et terræ. Scā Trinitaſ. tibi confiteor omnia peccata mea quæ ego peccaui cogitationibus uanis, &c.

Expl. Et da in me continentiam. abſtinentiam. perſeuerantiam bonam. gaudium. fidem. ſpem et caritatem. ut merear te diligeré et uidere. qui in trinitate perfecta viviſ et regnaſ ðs̄. per omnia ſecula ſeculorum. AM̄.

VI. *In Pſalterio etiam, poſt Pſalmum* XLIX. *extat Oratio, quæ ſic*

Incip. MISERERE MEI DS̄. SCDM̄ MAGNȦ MISC̄DIAM TVAM. Non peto ſcdm̄ meritum meum. ſue ſcdm̄ iuſticiam meam. uel ſcdm̄ deſiderium meum. ſeu ſecdm̄ opera mea. quibuſ in omnibuſ ego peccator deuiaui a te.

Expl. Gloria tibi trinitaſ equaliſ una deitaſ. et ante omnia ſclȧ et nunc et in perpetuum. AMEN.

Digitized by Google

VII. *De ſex ætatibus ſeculi. Saxonice.* (*aliena & paullo recentiori manu.*) Đoſ ıſ ſeo ſixte ylb ſna Cnıſtes akennednesſe agan. oð nu. to mıddanwintre kimð. þ ıſ ðoſ. an þuſend geara. ⁊ ıx. ⁊ hund-nigantıg geara. *i. e.* A. D. 1099.)

---

155. *Cod.* MS. *in Quarto, olim peculium Eccleſiæ Xpi Cantuariæ, cujus pars longe maxima, temporibus, ut videtur, Cnuti Anglorum Regis eleganter fuit Exarata. in eo Continetur,*

I. *Calendarium, in quo memorantur plures ex Sanctis Anglo-Saxonicis.*

II. *Pſalterium D. Hieronymi Gallicum.*

III. *Cantica Sacræ Scripturæ, recentiori manu, cui præmittitur Imago S. Benedicti Abbatis, in ſella ſedentis, dextra baculum Paſtoralem tenens, cum effigie Monachi, hujuſce, ut videtur, Codicis ſcriptoris, ad ejus pedes provoluti, qui pedem S. Benedicti dextrum oſculatus, ſiniſtra* Lıb̄ Ps̄ *ſeu Librum Pſalmorum protendit.*

IV. *Deinde ſequitur Liber Hymnorum prout cantari debuerint per totum annum, una cum Miſſa pro Fidelibus defunctis in fine truncata, manu recentiori.*

V. *Collectio Precum eadem antiquiori manu qua ſcribitur Pſalterium exarata, quarum plurimæ Saxonice Gloſſantur,* viz.

1. Or̄. Ad Personam Patris. quæ ſic

Incip. eala ðnihten god ælmihtig ece ⁊ una- Dn̄e Ds̄ Omps̄. Aeterne et In-

ȝecȝendlic þæne ðnýnenne on annesſe ⁊ ænne effabilis. Quem trinum in unitate. et unum

on ðnýnnesſe þe andettað. in trinitate confitemur.

2. Or̄ Ad Personam Filii.

Incip. eala ðniht̄ hælend cnıſt cýning fæmnena an- Dn̄e Ihū Xpē rex uirginum. In-

ſundnesſe luſiȝend bepena heortan mine fnam tegritatiſ amator. muni cor meum ab

eallum flanum ⁊ ſeapum feondeſ omnibuſ ſagittiſ et inſidiis inimici.

3. Or̄ Ad Personam Sps̄ Scī.

Incip. god ælmihtiȝ of æȝðrum fæden ⁊ Sps̄ ſcē ðs̄ omps̄. ex utroq; patre &

suna foncðſteppende leoht foð onlýhtende ælc- filio procedenſ. lux uera illuminanſ om-

ne mann cumende on þýſne middan eaſid nem hominem uenientem in hunc mundum.

4. *Collectæ quædam ad Jeſum Chriſtum, Latine, cum interlineata Verſione Saxonica.*

5. *Orationes tres ad Jeſum Chriſtum, Latine & Saxonicè, quarum prima, ſic*

Incip. eala ðnihtē hælend cnıſt ſulðonfullusta Dn̄e Ihū Xpē. glorioſiſſime

ſcýppend middan-eardeſ þu þæne þu eart beoſhtconditor mundi. qui cum ſiſ ſplen-

dýſt ſulðeſ ece-ece fæden ⁊ halȝum ȝaſte. dor glǣ. coaeternuſ patri. ſco q; ſpui̇̄.

6. Ante Crvcem Dn̄i̇. Or̄. Scā.

Incip. þuſh ſulðon ⁊ mæȝen haliȝne rode þinne Per gloriam et uirtutem ſcǣ crucis tue

þin tacn me ic ongeſette dne Ihū Xpē. cuius ſignaculum mihi impono

on heortan ⁊ on lichaman ȝehale in corde et corpore ſalua me.

7. Alia.

Incip. eala ælmihtiȝa ⁊ luſſendlusta ȝod la haliȝusta Om̄ pſ dilectiſſime ds̄ ſci̇̄ ſſime

⁊ luſiȝendlusta hælend ic halſiȝe þe þuſh unaatq; amantiſſime ſaluator. Adiuro te per in-

cennedne fæden ðinne dnihten ælmihtiȝne ȝenitum patrem tuum dm̄ omnipotentem.

8. Oratio Ad Crvcem. Cvm vii Petitionib:

Incip. for haliȝne rode þinne mid Dn̄e Ihū Xpē pro ſcā cruce tua apud

þu ſi þ þu me bepenige me ſiſ ut me defendaſ.

9. Or̄ Scī Gregorii. Quicunq; hanc orationem in die cantauerit. ſicut ipſe Scs̄ Gregoriuſ dixit. quod nec maluſ homo. nec diaboluſ nunquam nocere poterit.

Incip. ȝehýſ ȝebed min þæt eallunga Dn̄e exaudi orationem meam. quia iam

ic on cnape timan minne ȝehende beon cognoſco tempuſ meum prope eſſe.

Expl. þ ic to þinre mildheortnesſe mid haliȝum ut ad tuam miſericordiam cum ſanctiſ

ȝeleaffullum þinum becuman mæȝe þu de mid fidelibuſ tuiſ peruenire ualeam. Qui cum

fæden ⁊ haliȝum ȝaſte leofaſt ⁊ rixaſt patre et ſpu̇̄ ſcō uiuiſ et regnaſ dō̄.

per *omnia ſecula ſeculorum.*

10. Or̄. Scī Avgvstini. Quicunq; hanc orationem cotidie coram deo deuote orauerit. et in preſenti ſeculo beatuſ erit. et in futuro cum ſcis̄ ȝaudebit.

Incip. eala God untýnigendne mildheortnesſe Deuſ meſtimabiliſ miſericordiæ.

onmætne anfæſtnesſe ſcýppend ⁊ ed- Deuſ immenſæ pietatiſ. deuſ conditor et re-

nihtiȝend mennisceſ cýnneſ parator humani generiſ.

Expl. to haliȝdome þinne ȝeſibſumnesſe to a- Ad ſacramentum tuæ reconciliationiſ ad-

ſend þuſh hælend cnıſt ancennedan ſunu þinmitte. per Ihm̄ Xpm̄ unigenitum filium tu-

ne hælend unne ſe mid þe mid ȝaſte um ſaluatorem nrm̄. qui tecum. et cum ſpu̇̄

haliȝum ana leofaþ ⁊ rixað god þuſh undeadſcō unuſ uiuit et regnat deuſ. per immor-

lice ponlda talia ſecula.

11. Incipit Inquiſitio Scī Auguſtini de iſta oratione. In quacunq; die cantauerit aliquiſ iſtam orationem non nocebit illi diaboluſ. neq; ulluſ homo impedimentum facere poteſt.

Incip.

Digitized by Google

Incip. eala ðnihten hælend cnift ðu on þyſne mið-
Domine Ihū Xpē qui in hunc mun-

ðan eanð foꝛ uſ ſynnfulle oꝛ boꝛme fæðen
ðum propter noſ peccatoreſ de ſinu patriſ

to-come þæt oꝛ Adameſ ſynne uſ þu alyſdeſt
aduenifti. ut de Adæ peccato noſ redimereſ.

foꝛþi ic þat ⁊ gelyfe þæt na foꝛ nihtpiſe
quia ſcio et credo quod non propter iuſtoſ.

ac foꝛ ſynnfulle on eoꝛþā eanðian þu polðeſt
ſed propter peccatoreſ in terra habitare uoluiſti.

Expl. to mildheoꝛtnyſſe eadigne ⁊ eceꝛe
Ad miſericordiam beatæ et perpetuæ

gerýðe þinne ic mæge becuman hælend mið-
uiſionif tuæ ualeam peruenire. Saluator mun-

ðan eaꝛðeſ
ði. . Qui cum patre.

12. *Confeſſio Peccatorum.*

Incip. ic andette þe ðnihten foꝛþi ic ſyngude
Confiteor tibi dñe quia ego peccaui

ðeaꝛle beforan ðe ⁊ beforan engłum þinum.
nimiſ coram te et coram angeliſ tuiſ.

ic ſyngude þuꝛh gymeleaꝛte beboda
peccaui dñe per negłegentiam mandatorum

ðinra
tuoꝛum.

13. Confessio Ad Dnm̄.

Incip. ic andette ðe ðnihtne gode heofeneſ ealle
Confiteor tibi dño dō̄ cœli omnia

ſynna mine foꝛþi ic ſyngude ðeaꝛle beforan þe
peccata me. quia peccaui nimiſ coram te.

⁊ halgum þinum on geðance on ſpræce
et ſanctiſ tuiſ. in cogitatione. in locutione.

14. Confessio Coram Altare.

Incip. ic andette ðe ðnihten ealle ſynna mine
Confiteor tibi domine omnia peccata mea

þa ðe ic ðyde on eallum ðagum liffeſ mineſ
quæcunq; feci omnib: diеb: uitæ meæ

god þu geſceope
Deuſ qui me creaſti.

15. *Oratio ad Deum.*

Incip. eala mildeſta god ðu unnytne þe-
Clementiſſime deuſ. qui me inutilem famu-

oꝛ þinne æꝛ mildheoꝛtlice to anlicneſſe þinre
lum tuum priuſ miſericorditer ad imaginem tuam

æfteꝛ ſaꝛle þu geſceope
ſecdm̄ animam creaſti.

16. Oꝛ̄ Pro Semet Ipso.

Incip. ðnihten god min þu þe næfſt hlafoꝛð
dñe dē̄ mē̄. qui non habeſ dñm

ac ealle þinre ſynd dihtnunge underþeodde.
ſed omnia tuæ ſunt conditioni ſubiecta

17. Alia.

Incip. god þu eaꝛt nihtpiſna fulloꝛ ⁊ ſynfull-
Dē̄ qui eſ iuſtoꝛum gloria et peccato-

na mildheoꝛtneſſ anfeftneſſe þine eadmodre
rum miſericordia pietatem tuam humili

bene ic bidde
prece depoſco.

18. Alia.

Incip. underfo anfæſtneſ þin ðnihten god min
Suſcipiat pietaſ tua dñe dē̄ mē̄

eadmodneſſe minre bena
humilitatiſ meæ preceſ.

19. Oꝛ̄. De Tribvlatione Temptationvm.

Incip. gehæl ðnihtē cyning eceꝛ fulloꝛeſ þu þe
Salua me dñe rex æterne gloriæ. qui

miht gehælan
poteſ ſaluare.

20. Oꝛ̄. De Scā Maria.

Incip. la þu halige ⁊ punðoꝛfulle godeſ modeꝛ ⁊
Sancta et gloriоſa dei genetrix

ſimble mæden ðu middan eaꝛde geaꝛ-
ſemperq; uirgo Maria. tu mundo me-

nudeſt cennan hælend
ruiſti generare ſaluatorem.

21. Oꝛ̄ De Scō Michahele.

Incip. la þu halige heahengel
Sancte Michahel archangele dñi nrī Ihū

þu þe come to helpe folce gode
Xpī. qui ueniſti in adiutorum populo dei.

22. Oratio De Scō Iohanne Baptā.

Incip. la þu haliga fulluhtere foꝛeþinga
Sancte Iohanneſ Baptiſta intercede

foꝛ ſynnum minum
pro peccatiſ meiſ.

23. Oꝛ̄. De Scō Petro Et Pavlo.

Incip. þu þe nyþeꝛ-apoꝛpene up-aꝛæſt ⁊ eað-
Deuſ qui eliſoſ erigiſ et hu-

medum ſylſt gife
milibuſ das gratiam.

24. Oratio Ad xii. Apostolos.

Incip. ðnihtē hælend ðu ſealdeſt anpealð
Dñe Ihū Xpē qui dediſti poteſtatem

þinū untrume gehælan deade apeccean
apoſtoliſ tuiſ infirmoſ curare. mortuoſ ſuſcitare.

25. Oratio De Scō Stephano.

Incip. la þu haliga ſe æneſta ðnihtneſ
Sancte Stephane protomartyꝛ domini

fulloꝛfulla
gloꝛioſe.

26. Oꝛ̄. De Scō Mavricio.

Incip. la ge haligan punþuꝛtan
Sancti martyꝛeſ dei dignifſimi. Mauric.

⁊ oðꝛe
Exſuperi. Uictor. Candide. et Urſaliſ. atq; ceteri

hiꝛa gefeꝛan
eorum ſocii.

Digitized by Google

27. Or̄ De Scō Ælfhego.

Incip. ȝeþanc ⁊ luſta oþþe ꝑillena minra
Cogitationum et uoluntatum meaꝝm

þe ic cyþe ſaꝛu ⁊ uneaþneſſa ȝecoꝛena
tibi profero doloreſ et anguſtiaſ dei dilecte

haliga ꝓæden [*thoma] ** hoc verbum in Cod. inſerſce* paten Ælfhege.

tum legitur manu longe recentiori.

28. Oratio Ad Scos̄.

Incip. ſoðne luſe ⁊ ꝛibbe ðu ꝓoꝛ hæle cyn-
Deuſ caritatiſ et paciſ. qui pro ſalute gene-

neſ mennıſcef noðe hohinge þeþoluðeſt ⁊ blod
riſ humani cruciſ patibulum pertuliſti. et ſan-

ðin ꝓoꝛ alyſeðneſſe upe uꝛlete ȝeti-
guinem tuum pro redemptione nr̄a fudiſti. Pre-

þa ic biðde milðheoꝛteſca ꝓæden þuꝑh ꝓoꝛeþinȝ-
ſta queſo clementiſſime pater. per intei-

ꝓæðena haliȝꝑa ðinꝑa Uincentii.
ceſſioneſ ſanctorum martyrum tuorum.

Euſtachii. Dioniſii. Georgii. Eaðꝑeaꝛði. Ælfhegi.

et Potiti.

29. Oraṫ De Scō Benedicto Abb̄.

Incip. ic halſꝛige eaðiȝoꝛta ȝecoꝛena
Obſecro te beatiſſime Benedicte dilecte

ꝓoꝛeþinȝa ꝓoꝛ me þene þinum ⁊ ꝓoꝛ þiſſe
Dei. Intercede pro me famulo tuo et pro hac

ealne ȝeſeꝛꝛnæðene
omni ſancta congregatione.

30. Or̄. De Scō Dvnstano.

Incip. la haliga ⁊ eaðigoſtiga hlaꝛoꝛð ⁊ ꝓæðeꝛ
Sancte ac beatiſſime domne et pater

uꝛ ꝛealde mundboꝛan
Dunſtane. Te nobiſ dn̄ſ dedit patronum. te

hyrde ꝓoꝛeþinȝiend
paſtorem. te interceſſorem.

31. Or̄ Ad Scos̄ Confessores.

Incip. ic halſꝛige eoꝛ la eaðigſtan andetteꝛaꝛ
Obſecro uoſ beatiſſimi Confeſſoreſ Xp̄i

⁊ laꝛeoꝛaꝛ
atq; doctoreſ. per dn̄m nr̄m̄ Ihm̄ xpm̄ Scē Bene-

dicte. Gregori, Auguſtine. Dunſtane. Hieronime.
Cuthberhte. Iuboce. Byrine. Suuythune. Grim-

balde. Aþelpolde.

32. Or̄. Ad Scam̄ Ceciliam.

Incip. on heoꝛtan ⁊ on muþe ⁊ ælcum ȝetnu-
Corde et ore atq; omni confi-

ꝑan ic ȝyrne ꝛultum þinꝑe ꝓoꝛeþinȝnæðene
dentia. imploro auxilium tuæ interuentionıſ

þu haliȝoꝛte mæȝden ⁊ þꝛoþyꝛꝛe
ſanctiſſima uirgo et martyr dn̄i Cecilia.

33. Or̄. Ad Scas̄ Virgines.

Incip. ealle mæðena ⁊ ꝛulðoꝛꝛulle þam uel eoꝛ
Omneſ ſcaē uirgineſ et glorioſæ. quib:

ꝛnam ȝoðe ıꝛ ȝyꝛen eac ꝛꝛilce on haðe tyðoꝛum
a Deo datum eſt etiam in ſexu fragili.

ꝛiȝe clænneſſe
uictoria caſtitatiſ et martyrii.

34. Or̄ De Omnibvs Scis̄.

Incip. ðuꝑh ȝeeaꝛnunga ealꝑa haliȝꝑa þinꝑa
Per merita omnium ſanctorum tuo-

⁊ ȝebeda ꝓoꝛeþinȝunga ⁊ ðꝛoꝛunga
rum et orationeſ et interceſſioneſ. et paſſioneſ

munðbyrda þrymneſ milðheoꝛtuſte ȝehyꝛ
et ſuffragia. trinitaſ clementiſſima exaudi me.

35. Or̄. Ad. Omnes Scos̄.

Incip. ȝehelpað ic biðde ealle to ðaꝛa
Succurrite mihi queſo omneſ ſci dı̄ ab quorum

ic eaꝛmoſt ⁊ ꝛynni munðbyrd ic to-ꝛleo
ego miſerrimuſ et peccator patrocinia confugio.

36. Oratio Post Psalterivm. l̄ Orationvm.

Incip. alyſanð ſaꝛle miðdan-eaꝛðeſ alyſend
Liberator animorum mundiq; redem-

eca ⁊ unbeaðliȝ
ptoꝛ Ihū Xpē ðne ðs̄. rex æterne et immortaliſ.

37. *Oratio Poenitentialis.*

Incip. ealmihtiga ȝoða ⁊ nihtꝛiꝛa ⁊ ꝛaꝛla
Deuſ omps̄ bone et iuſte et animarum

læce miłðheoꝛteſta ꝛcylðiȝ ic andette ðe
medice miſericorðiſſime. reuſ ego confiteor tibi

ealle ꝛynna mine þe ic ꝓoꝛhte.
omnia peccata mea quæ feci.

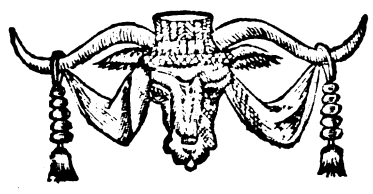

COD.

Digitized by Google

CODICES MSS.
ANGLO-SAXONICI
IN BIBLIOTHECA
DUNELMENSIS ECCLESIÆ.

AA. IIII. i. *CODEX membr. & antiquus in Quarto, diverſis manibus ſcriptus, nunc autem (quod ſæpe dolendum eſt,) & capite & in medio, & calce mutilus. Ex iis tamen quæ reſtant, hunc Cod. tum Pontificale tum Rituale Eccleſiæ Dunelmenſis quendam fuiſſe, conſtat. inprimis autem, propter interlinearem verſionem, litteris miniatis, Dano-Saxonicè ſcriptam, hic Codex ut ut mancus & truncatus, ab omnibus Antiquitatis amatoribus, magni faciendus eſt.*

Quæ autem in Cod Collectæ, Orationes, Lectiones, &c. habentur Dano-Saxonice Gloſſatæ, ex ſuis Rubricis liquet.

I. fol. 1. Item collecta in Epiphania.

II. fol. 2. IIII. Non. Febr̄. Purificatio Scē Mariæ.

III. *Ibid.* Item Collectionеſ.

IV. fol. 2,b. Item Capitula in Caput Ieiunii.

V. fol. 3. INCIP̄ CAPITVLA IN LXX.

VI. *Ibid.* IN LX.

VII. *Ibid.* Hae ſunt collectioneſ in Septuageſſima uſq; Caput ieiunii. (*manu Aldredi.*)

VIII. fol. 4. FERIA. IIII. caput ieiunium.

IX. fol. 5. Capit̄ in quadrageſſima I.

X. fol. 7. Collectioneſ unde ſuppa.

XI. fol. 9. Item capit̄ ex Prophetis de Paſſione dñi.

XII. fol. 10. Item Capitule ex Apoſtolorum.

XIII. fol. 11. Item Collecta.

XIV. fol. 12. Capitula de reſurrectione dñi.

XV. fol. 14,b. Collecta in Sabato ſcō Paſcha.

XVI. fol. 15. *Aliæ Collectæ quatuor.*

XVII. fol. 17,b. Hæ ſunt capitulæ in Lætania maiore.

XVIII. fol. 19. Item alia Oſiat̄ pro peccatis.

XIX. fol. 21. Itē alia Incipiunt Cap̄ maiorum ſolennitatum.

In nat̄ Scī Stephani martiris.

XX. fol. 21, b. Itē Collecte unde ſuppa.

XXI. fol. 22. VI. Kl. Ianū. nt̄. Scī Iohañ Euang̃.

XXII. fol. 22, b. Item Collectioneſ.

XXIII. fol. 23. In Nt̄. innocentium:

XXIV. fol. 23,b. Itē Collectioneſ ab innocenteſ.

XXV. fol. 24. II. Kl. Ian. Nā. Scī Silueſtri.

XXVI. *Ibid.* XVIII. Kl. Febrū. Nt̄. Scē Felicis.

XXVII. *Ibid.* XVI. Kl. Feb̄. Nt̄. ſcē Marcelle.

XXVIII. *Ibid.* XV. Kl. Feb̄. Nt̄. ſcē Prisce Mā.

XXIX. *Ibid.* XIIII. Kl. Feb̄. Nt̄. ſcē Fabiani Maſ̄.

XXX. *Ibid.* Eodem die ſcē Sebaſtī.

XXXI. f. 24,b. XII Kl. Feb̄. Nt̄ ſcē Agnetis uirginis.

XXXII. *Ibid.* XI. Kl. ſcī Uincentii Maſ̄.

XXXIII. *Ibid.* V. Kl. Octaua Agnetis.

XXXIV. *Ibid.* Nō. Feb̄ ſcē Agathe Virg̃.

XXXV. fol 25. VI. decima Kl. Maſ̄. ſcī Valentini.

XXXVI. *Ibid.* IIII. Id̄. Mart̄ ſcī Gregō. Pap̄.

XXXVII. *Ibid.* VIII. Kl. Appl. Adnunt. ſcē Marie.

XXXVIII. *Ibid.* XVIII. Kl. Mai̇ ſcō rum Tiburtii et Ualeriani.

XXXIX. *Ibid.* IX. Kl. Mai̇. ſcī Georgii Mar̄.

XL. fol. 25,b. VII. Kl. Mai̇. Nat̄ ſcī Marci Euang̃.

XLI. *Ibid.* IIII. Kl̄. Mai ſcī Vitalis Martir.

XLII. *Ibid.* Kl. Mai̇ Ap̄lorum Filiphi (*Philippi*) et Iacobi.

XLIII. *Ibid.* I. Nō Mai̇ Scō rum Alexandri Eventi. et Theodori (*in Collect. ſcribitur* Teodoli. i.e. *Theoduli.*)

XLIV. *Ibid.* II. Nō Mai. ſcī Iohañ. ante portа Latina. (*portam Laterani.*)

XLV. *Ibid.* VI. Id̄. Mai. Scō rum Gordiani ⁊ Epimachi.

XLVI. fol. 26. IV. Id̄. Mai. Scō rum Nerei. ⁊ Achillei. ⁊ Pancratii.

XLVII. *Ibid.* VIII. Kl. Ivn̄. ſcī. Urbani Epiſ̄.

XLVIII. *Ibid.* IIII. Nō. Iuni. Scō rum Marcellini ⁊ Petri.

XLIX. *Ib.* V. Id̄. Iuni. Scō rum Primi et Feliciani.

L. *Ibid.* II. Id̄. Iuni. Scō rum Baſilidis. Cirini. Nabaris. ⁊ Nazarii.

LI. fol. 26,b. IIII. Kl. Iuli. Marci ⁊ Marcelliani.

LII. *Ib.* VI. Kl. Iuli. Scō rum Prothaſi et Gervaſi.

Digitized by Google

LIII. *Ibid.* viiii. Kl. Iuli. Vigilia ſcī Iohañ. Baſ. (*Baptiſtæ.*)

LIV. fol. 27. Itē Collecta.

LV. *Ibid.* Itē ut ſuppa.

LVI. fol. 27,b. vi. Kl. Iul. Scō. Iohañ. ⁊ Paulini.

LVII. *Ibid.* iiii. Kl. Iuli. ſcē Leonis Pape.

LVIII. *Ibid.* iii. Kl. Iuli. Paſ. ſcī. Petri Aplī.

LIX. fol. 28. Itē ut ſuppa.

LX. *Ibid.* Secū tus Collecte.

LXI. fol. 29. ii. Kl. ſcī Pauli Apoſtī.

LXII. *Ibid.* Secū tus Coll.

LXIII. fol. 29,b. ii. Nō Iuli. Octauas Aplō pū.

LXIV. *Ibid.* Secū tus Coll.

LXV. fol. 30. vi. Nō. Iuli. Scō pum Proceſſi et Martiniani.

LXVI. *Ibid.* vi. Iō. Iuli. Scō pum. vii. Fratrē Filiorum Scē Felicitatis.

LXVII. *Ibid.* v. Id. Iuli. Nt̄. Sē Benedicti Abb.

LXVIII. fol. 30,b. viii. Kl. Agus. Nt̄. ſcī Iacobi Aplī.

LXIX. *Ibid.* iiii. Kl. Ag. ſcō pum Felicisſime. Simplicii. Fauſtini (*& Beatricis.*)

LXX. *Ibid.* iii. Kl. Agustus. ſcō pum Abdo et Senneſ.

LXXI. *Ibid.* Kl. Augustus ſcō pum Machabeorum. vii. ſpm̄ cū mrē.

LXXII. *Ib.* iiii. Non Agustus ſcī Stephani Epiſ. et Martyris.

LXXIII. fol. 31. iii. Iō. Agū. ſcī Tiburti Mart.

LXXIV. *Ibid.* Id. Agū. m̄. Scē Ypolite.

LXXV. *Ib.* xviiii. Kl. Septē. ſcē. Eusebii p̄sbr̄.

LXXVI. fol. 31,b. Adsump̄ ſcā Mariæ.

LXXVII. *Ibid.* Collecte.

LXXVIII. fol. 32,b. xvi. Kl. Sept̄ b. Octauas ſcī Laurentii.

LXXIX. *Ibid.* xv. Kl. Sep̄t ſcī Agapite Mart.

LXXX. *Ibid.* xi. Kl. Sept̄. Scī Thimothei.

LXXXI. *Ib.* xiii. Kl Sep̄. ſcī Bartholomei Ap̄li.

LXXXII. *Ibid.* iiii. Kl. Sep̄. paſ. Iohannis Bap̄.

LXXXIII. *Ibid.* iii. Kl. Sep̄. ſcō pum Felicis.

LXXXIV. fol. 33. vi. Idus Sept̄. Natiuitas ſcā Mariæ.

LXXXV. *Ibid.* Itē Capitula.

LXXXVI. *Ibid.* Itē ut ſuppa.

LXXXVII. *Ibid.* Itē Collectionem.

LXXXVIII. fol. 34. b. Nō Octb. Nt̄. Scī Marci Pape.

LXXXIX. *Ibid.* vii. Iō Octb. ſcō pum Dionisii, Rustici ⁊ Eleutherii.

XC. *Ibid.* v. Iō Octob. ſcī Caliſti Pape.

XCI. fol. 35. xv. Kl. Nouemb. ſcī Luce Euang.

XCII. *Ibid.* v. Kl. Noueb. Passio Simonis et Iudæ.

XCIII. *Ibid.* ii. Kl. Noueb. ſcī Quintini.

XCIV. *Ibid.* Eodem die. uigilia ꝑm̄ iu ſcō pum.

XCVI. *Ib.* f. 35,b. Item Collectiones in cotidianis diebus.

XCVII. *Ibid.* Item ī cotidianis diebus ut ſuppa.

XCVIII. fol. 36. vi. Idus Octob. ſcō p̄. map̄. conſ. (i. e. *Sanctorum Martyrum Coronatorum.*)

XCIX. fol. 36, b. v. Iō. Nouemb. Nat̄. ſcī Theodori (*Theodori*) mp̄.

C. *Ibid.* iii. Iō Noub. Nat̄ ſcī Martini Epiſ.

CI. f. 37. x. Kl. Dec̄. Nat̄ ſcā Ceciliæ Map̄. Virg.

CII. fol. 37, b. Nona Kl. dec̄ Nat̄ Scī Clementis Papæ.

CIII. *Ibid.* viii. Kl. dec̄. Scī Crisogoni Map̄.

CIV. *Ibid.* iii. Kl. dec̄. ſcī Saturnini Map̄.

CV. *Ibid.* ii. Kl. dec̄. Paſ. ſcī Andreæ Apſ.

CVI. f. 38. Sec̄utus Collectiones de ſcō Andrea.

CVII. fol. 38, b. Idus dec̄. Nt̄ ſcē Lucie.

CVIII. *Ibid.* xii. Kl. Ian. ſcī Thome Apſ.

CIX. fol. 39. PRIMVS IN VIGILIA VNIVS APOSTOLI.

CX. fol. 39, b. Itē in uig. Apſ.

CXI. fol. 40. Itē Coll. Apoſtolo.

CXII. fol. 40,b. Itē Vigil. unius Map̄.

CXIII. fol. 41. In Vig. Map̄.

CXIV. fol. 41, b. Secuntus Col. ab Uigil.

CXV. fol. 42. In Nat̄ unius Confeſſoris.

CXVI. fol. 43. In Ecclesia cuiuslibet ſcī Martiris ſiue Confeſſoris.

CXVII. fol. 44. In Nt̄ pluſimo Martiri.

CXVII. fol. 44,b. Itē ut ſuppa Collec̄.

CXIX. fol. 45. Ad Cruce ſalutanda.

CXX. *Ibid.* b (i e. *Benedictio.*) ramorum in Palmis.

CXXI. f. 45,b. Oratio pro renuntiantibus (*renuntiantibus*) ſæculo. ⁊ Cenobio ſe trahentibus. (i. e. *Ordo Monachum admittendi, qui hoc in Cod. mutilatur.*)

CXXII. fol. 46, b. Ben. ſuper Vasa reperta ī locis antiquis.

CXXIII. *Ibid.* b. quorumlibet uasorum.

CXXIV. fol. 47. b. arborum.

CXXV. *Ibid.* b. pomorum.

CXXVI. *Ibid.* b. panis.

CXXVII. *Ibid.* b. ad om̄ia que uoluerit.

CXXVIII. fol. 47, b. b. domus.

CXXIX. fol. 48. b. quando Iudicium exitum ſunt hominem.

CXXX. *Ibid.* Exorcismus aquæ ad ſumtum requirendum.

CXXXI.

Digitized by Google

CXXXI. *Ibid.* Ab ſuſtum ſequiſendum b̄ aquæ.

CXXXII. fol. 49, b. b̄ ueſtium uiſginum.

CXXXIII. *Ibid.* Oſatio ſuper uiſgiñ.

CXXXIV. fol. 50. b̄ uiſginiſ ab Epō dicenda.

CXXXV. *Ibid* Ꝺſecſatio.

CXXXVI. fol. 50, b. Ab Miſſā iſtiuſ uiſginiſ.

CXXXVII. *Ibid.* ſp̄ oblata.

CXXXVIII. *Ibid.* In ſſactiō.

CXXXIX. *Ibid.* Ab Compl.

CXL. fol. 51. Ab ſponſaſ benedicendaſ. (*Integrum ſupereſt hoc Officium ſolennia Nuptiarum celebrandi, cum ſuperioribus omnibus, Dano-Saxonicè gloſſatum*)

CXLI. fol. 53, b. *Sequitur Hymnus Latine tantum, cujus hoc eſt Initium,* Auctor ſalutiſ unicuſ. *aliena & recentiori manu.*

CXLII. fol. 54. Ab ſeſſum benedicendum. (*Oratio in cujus parte priori deſideratur verſio Dano-Sax.*

CXLIII. fol. 55. Halſunge. *ſcripta eſt Anglo-Saxonicè, eadem antiqua manu, qua exarantur Lat. & ſic*

Incip. Ic eoſ halſig on ſæden naman ⁊ on ſuna naman ðaet iſ uſe Dryhten Hælende Criſt. ⁊ on ðaeſ Halgan Gaſteſ. ⁊ foſ ðæſe Criſtneſſe ðe ðu an ge unbeſſenge.

CXLIV. *Ib.* ✠ Giſ men ſenlice ſyndenn unſofte oððe ſſnecanne maeg halga him ðiſ ſæteſ.

Hæc oratio cum ſequentibus verſione gaudet interlineata.

CXLV. fol. 55, b. Fiſ egna ſaſe ſinc (ſinȝ) ðiſ.

CXLVI. fol. 56. Ðiſ man ſcell ſæðan oſeſ benence ⁊ oſeſ Ful. (h.e. *Benedictio Potionis vel Unguenti.*)

CXLVII. fol. 56, b. - - - - ſcal ſæða oſeſ ða ſeta ðe Ful inſalleð.

CXLVIII. *Ibid.* To Huntaðe ⁊ Faeteſ halgunge. (*Benedictio Retium.*)

CXLIX. fol. 57. Benedictio aquæ ad uenationem. et ſaliſ.

CL. *Ibid.* Salt halgunge to acſum. ⁊ to beſenne. ⁊ in huſum.

CLI. fol. 57, b. Fiſ Neſena ungetionu. ⁊ ðioſum.

CLII. fol. 58. Oſatio ad inſanteſ conſignandoſ.

CLIII. fol. 58, b. Incipit exoſciſmuſ ſaliſ.

CLIV. *Ibid.* Exoſciſmuſ aque.

CLV. fol. 59. Benedictio aquae.

CLVI. *Ibid.* b̄ dictio Sal⁻ et Aquä.

CLVII. fol 59, b. Oſatio quando aqua in domo aſſäſigituſ.

CLVIII. *Ibid.* Alia. (*Cum aliis Precibus quarum Rubricæ deſiderantur.*)

Huc uſque ſcripſit Librarius. Quæ ſequuntur Latine, manibus diverſis & plane alienis ſcripta ſunt: Verum quicquid extat Dano-Saxonicè, id exaratum eſt manu Gloſſatoris.

CLIX. fol. 61. *Oratio contra virus. Lat. & Dano-Saxonicè.*

CLX. fol. 61, b. Incipiunt Benedictioneſ ad Lectionem. *ſcil. Lat. & Dano-Sax.*

CLXI. *Ibid.* De Epiphania. *Latine tantum.*

CLXII. *Ibid.* De Aſcentio. *Latinè.*

CLXIII. *Ibid.* De Pentecoſten. *Lat.*

CLXIV. fol. 62. De Aduentu ðñi. *Lat.*

CLXV. *Ib.* Commendatio - - - - Noctuſ .n̄. *Lat.*

CLXVI. fol. 62, b. De Apoſtolum⁻. *Lat.*

CLXVII. *Ibid.* De Maſtyrum⁻. *Lat.*

CLXVIII. *Ibid.* De omnibuſ ſc̄ſ. *Lat.*

CLXIX. *Ibid.* Benedictio lac ⁊ mel. *Lat.*

CLXX. fol. 63, b. Benedic. paniſ. ſnumen - - - *Lat.*

CLXXI. *Ibid.* Benedictio putei. *Lat.*

CLXXII. fol. 64, b. *Hymnus qui ſis incipit.* Auctoſ ſaluſiſ. *Lat.*

CLXXIII. *Ibid. Verba Initialia Reſp. & Antiphonarum aliquot. Lat.*

CLXXIV. fol. 65. Oratio ad Deum. *Lat.*

CLXXV. *Ibid.* Ymnuſ inſna. xlma. *Lat.*

CLXXVI. fol. 66. *Lectiones ex S. Scriptura.* In natl. Viſginum. *Lat.*

CLXXVII. fol. 67, b. In natale uniuſ Apoſtali uel Maeſtyreſ. *Lat.*

CLXXVIII. fol. 67, b. In uigilia uniuſ Apoſtoli uel Maſtyn. *Lat.*

CLXXIX. fol. 69. *Orationes aliquot. Lat.*

CLXXX. fol. 70. *Benedictio Meſſis, ut ſalva ſit ab avibus. Latine Litteris Saxonicis Rotundis rubei coloris, cum verſione Dano-Sax. litteris nigris. omnia manu Gloſſatoris.*

CLXXXI. *Ibid.* Item ſpro Auibuſ. *Latine & Dano-Sax. ſicut ſuperior; cum orationibus aliis tribus, ab eadem manu, cum Latinè, tum Dano-Sax. ſcriptis.*

CLXXXII. f. 71, b. Benedixio Saliſ et Aquae. *cum Orationibus quibuſdam, Latine tantum, ac aliena manu.*

CLXXXIII. fol. 72, b. *Sequuntur Antiphonæ aliquot, Latinè cum aliis ad Miſſam ſpectantibus.*

CLXXXIV. fol. 75. Miſſa de ſcā Trinitate. *Lat.*

CLXXXV. fol. 77. Incipit Ymnuſ ad unam hoſam. *Latine litteris nigris, & Dano-Saxonicis litteris miniatis, utræque cum ſequentibus hymnis, manu Gloſſatoris ſcriptæ.*

CLXXXVI. fol. 78. Incipiunt Capitula ad primam. *Lat. & Dano-Sax. ſicut ſuperior, eadem manu, cum Capitulis ad tertiam, ſextam & nonam horam.*

CLXXXVII. fol. 80, b. Oſatio ſecſeta ante initium ueſſeſtinæ laudiſ, &c. *Lat. & Dano-Sax. quemadmodum ſuperior, eadem manu.*

CLXXXVIII. fol. 82. *Sequuntur Orationes, & Hymni, Lat. & Dano-Sax. eadem manu.*

CLXXXIX. fol. 83. *Qui ſunt 7 Pſalmi Poenitentiales, 8 Pſalmi Orationum, 5 Pſalmi de diverſis tribulationibus, &c. Lat. & Dano-Sax. eadem manu.*

CXC. fol 84. *Orationes iv de S. Cuthberto Lat. cum hac nota,* Be Suðan pudigan ȝæte. æt Aclee on

Digitized by Google

ϸeꝛt-Sæxum. on Laꝛpentiuꝛ-Mæꝛꝛan-ðaeg. on ϸoðneꝛ-ðæg. Ælꝛꝛiᵹe ðæm biꝛcope. in hiꝛ ᵹetelde. Aldꝛeð ꝛe Pꝛoꝛaꝛt. ðaꝛ ꝛeoꝛen Collectæ. on ꝛiꝛ næht aldne mona. æn Undeꝛne appat.

CXCI. fol. 84, b. *Verſiculi aliquot & Reſponſiones. Lat. aliena manu.*

CXCII. f 85. Hæꝛunt notaꝛ'' pꝛædeꝛtinataꝛ''. i.e. *Abbreviationes verborum quorundam quæ occurrunt in libris Juris Civilis, cum explicationibus eorundem, & Gloſſa Dano-Saxonica.*

CXCIII. fol. 86. De octo Pondeꝛa'' ðe quibuꝛ ꝛactuꝛ eꝛt Adam. *Lat. & Dano-Sax.*

CXCIV. fol. 86, b. De diᵹnitatibuꝛ Romanoꝛum. *Lat. & Dano-Sax.*

CXCV. fol. 87. De ᵹnadibuꝛ Eccleꝛiæ. *Latine & Dano-Sax.*

CXCVI. f. 88. Nomina locoꝛum in quo'' Apoꝛtoli pequieꝛcunt. *Lat. & Dano-Sax.*

CXCVII. fol. 88, b. *De litteris Alphabeti Latini, & Myſtica earum ſignificatione. Lat. & Dano-Sax.*

Quod attinet ad Verſionem hujuſce Cod. MS. *Dano-Saxonicam; Auctor ejus ſeu potius ſcriptor erat procul-dubio Aldredus ille Presbyter qui Codicem Evangeliorum præclarum Cottonianæ Bibliothecæ (qui inſcribitur* NERO D. 4. *de quo ſupra) Verſione Dano-Saxonica interlineari illuſtravit: cujus quidem manum in hoc Codice ſtatim atque conſpexi agnoſcebam, codicemq; hunc Dunelmenſem cum Cottoniano conferens, unum Aldredum utriuſque, quoad maximam partem, ſcriptorem eſſe reperi, qui regnante Ælfredo Rege, Aldredi illius Præpoſiti (cujus Adnotationem in hoc Codice Saxonicè ſcriptam ſupra exhibui,) coætaneus eſſe videtur. Nam Ælffigus, ſive Wlffigus, ſive Alſius, ſive Ælſius (tot enim modis nomen ejus ſcribitur) Epiſcopus erat Schireburnenſis, temporibus Ælfredi Regis; Aſſeriiq; Epiſcopi in eadem ſede Deceſſor fuit.*

F. 5. 11. *Codex membranaceus in quarto, litteris rotundioribus, ante mille annos exaratus (utpote qui mihi videtur paullo antiquior Codice Evangeliorum Cottoniano, qui inſcribitur* NERO D. 4.) *in quo continetur Evangelium D. Johannis, D. Lucæ uſque ad verſ. 2 cap. 22. & pars Evangelii D. Marci, Latinè, ſecundum B. Hieronymum, non tamen abſque Lectionibus quibuſdam differentibus obſervatu dignis. In uniuſcujuſque folii ſuperiori margine, ſcribitur nomen Evangeliſtæ quemadmodum in aliis Codicibus plurimis; in Evangelio autem D. Lucæ, ſemper ſuperſcribitur* Secundum Lucanum, *ſicut & ſemel in Cod. Cottoniano, more ſcilicet majorum noſtrorum, qui nomen illius Evangeliſtæ legentes ſcriptum* LVCA; (*ſicut videre eſt in vetuſtiſſimo Codice Bibl. C. C. C. C*) *ex* LVCA *pro ingenio ſui ſermonis, fecerunt in obliquis Caſibus* LVCAN, *& deinde* (additâ terminatione *Lat.*) LVCANVS; -NI, -NO, -NVM, &c. *ſicut ſupra obſervavi*

Hoc in Codice miſere truncato, cernuntur veſtigia quædam ſive Otii ſive Devotionis cujuſdam Sanctimonialis, (invenuſti enim & irregulares litterarum ductus fœminæ manum eſſe oſtendunt) quæ ſcriptitavit Latine Nolite iudicä et non iudicabicämini. *& Anglo-Sax.*

Boᵹe Meꝛe-pꝛeoꝛt ᵹod pꝛeoꝛt mantat (*f.* maneat) *In hoc etiam Codice compingitur fragmentum alius Codicis Evangelici, litteris Capitalibus ab Antiquario ſatis diligenti ſcriptum, incipiens à verſ. 33. cap. 21. D. Lucæ. & deſinens, verſ. 44. cap. 23. ejuſdem Evangeliſtæ; in cujus foliis ſcriptitavit eadem Fœmina vernaculo idiomate,*

Boᵹe Meꝛꝛe-pꝛeoꝛt ᵹod pꝛeoꝛt. Aldꝛeð ᵹod Biꝛcop. *qui quidem Aldredus factus fuit Epiſcopus Dunelmenſis, anno Dom.* 946.

BB. 1. 6. *Codex membranaceus in Quarto, in quo, præter alia quæ ad inſtitutum noſtrum nullatenus ſpectant, continentur*

I. fol. 1. *Catalogus Codd.* MSS. *qui in Armariolo Eccleſiæ Cathedralis Dunelmenſis olim exſtabant; inter quos, ſequentes utpote Saxonice ſcriptos dignos qui exhiberentur judicavi*

1. Omeliaria uetera duo. (i.e. *Anglo-Saxonicè.*)

2. Unum nouum. (i. e. *Normanno-Sax.*)

3. Elfledeſ boc. (*f. Vita S. Æthelfledæ.*)

4. Hiſtoria Anglorum. (*forte, Bedæ Hiſt. Eccleſiaſtica, à Rege Ælfredo converſa.*)

5. Liber Paulini Anglicuꝛ. (*f. Vita Paulini Eboracenſis Archiepiſc.*)

6. Liber de Natiuitate Scē Mariæ Anglicuſ. (*Proto-evangelium S. Jacobi?*)

7. Cronica duo Anglica. (i. e. *Annales Saxonici.*)

II. fol. 6. *Kalendarium, in quo dies ſanctorum Feſti non notantur; habentur autem Dies Obitûs quorundam Monachorum Dunelmenſium.*

III. fol. 12, b. MARTYROLOGIVM PER ANNI CIRCVLVM.

IV. fol. 47. *Conſuetudines Monachorum Ordinis S. Benedicti, per Lanfrancum Archiep. Cantuar. Lat.*

V. fol. 74, b. *Regula Monachorum S. Benedicti. Lat.*

VI. fol. 98, b. *Ejuſdem Regulæ Verſio Saxonica, circa Conquiſitionis Angliæ tempus exarata, quæ ſic*

Incip. Gehỳꝛ ðu min beaꝛn ᵹeboda ꝑineꝛ laꝛeoꝛeꝛ. ⁊ an-hỳld ꝑinꝛe heoꝛtan eaꝛe. ⁊ mỳneᵹunᵹe ꝑineꝛ aꝛꝛæꝛtan ꝛæden luꝛtlice undeꝛn-ꝛoh.

Expl. Ðæt á ᵹeꝛuꝛðe æce liꝛ to edleane ⁊ mid-punᵹe mid Gode. eallum ðam ðe ꝑiꝛꝛum Reᵹole ꝛỳliað. AMEN.

In Archivis ejuſdem Eccleſiæ, etiamnum habentur,

I. Carta Ranulfi (qui factus eſt Epiſcopus Dunelmenſis, A. D. 1099.) qua omnes ſuos Miniſtros, *&c.* certiores reddit, ſe terras quaſdam in Elꝛedene cum piſcaria Halꝛaneꝛtelle dictam, eidem Eccleſiæ conceſſiſſe Normanno-Saxonicè. (Hanc Cartam edidit cum ſua Verſione Latina, D Georgius Hickeſius, Gram. Anglo-Sax. pagg. 149, 150.)

CATA-

Digitized by Google

CATALOGUS

Chartarum temporibus Regum *Anglo-Saxonum* confectarum, quæ haud ita pridem in Archivis Eccleſiæ Wigornienſis exſtabant. (*Hunc Catalogum texuit D. G. Dugdalius. A. D.* 1643.)

1. CHARTA *Ceolulfi* poſtea R. Merciorum, ſuper conceſſionem Terrarum apud Intanbeꝛgum, Bꝛadanleꝛe & Bꝛemeꝛgꝛaꝛe. A. D. 789. *Lat. & Sax.*

2. *Ceolulfi* R. de Saleꝛaꝛꝛe. A. 813. *Lat.*

3. *Æthilredi* R. & *Egwini* Epiſcopi de Fleðanbỳꝛig. (*Vid. Cartas Somerſianas.* n. 1.)

4. *Uhtredi* Reguli Huicciorum de Eaꝛtun prope Saleꝛaꝛꝛe. A. 770. confirmata per *Offam* Regem. *Sax. & Lat.*

5. *Alhuni* Diac. & Abb. de Stoce. *Lat.*

6. Regis *Eadgari* de 10 Caſſatis Terræ æt Cỳngtun. An. 969. *Lat.* & *Sax.* (V. Cart. Somerſ. n. 15.)

7. *Leoffii* Epiſcopi de Terris in Flꝛington, tempore *Canuti* Regis. *Saxon.*

8. *Wulſtani* Archiep. de duabus Manſis in Flꝛington. An. 1017. *Lat. Sax.*

9. *Oſwaldi* Epiſcopi de Tebbington. A. 877. *Lat. S.*

10. *Alfredi* R. de Terris æt Pendoc. An. 888. *Lat.*

11. *Aldredi* de Tomꝛoꝛðie de conſenſu Brihtwlfi Regis. An. 848.

12. *Lyfingi* Epiſcopi de duabus Manſis æt Lenc, Licentia R. *Edwardi.*

13. *Werferthi* Epiſcopi de tribus Manſis apud Tꝛebington. An. 873.

14. *Ceonwaldi* de tribus Manſis; in Bꝛiocton tꝛa, ðꝛiddan in Stoce. An. 941.

15. *Wlſtani* Archiepiſcopi de tribus Manſis in Thꝛiocmoꝛtune.

16. *Wlfari* Regis de Terra 50 Manentium quæ Hanbỳꝛig dicitur.

17. *Burhedi* Regis de Beagabỳꝛig. An. 855.

18. *Alhuni* Epiſcopi de Kemeꝛeỳ. An. 844. *Sax. Lat.*

19. *Oſwaldi* Epiſcopi de tribus Manſis in Degilꝛꝛoꝛð. *Lat. Sax.*

20. Ejuſdem de una Manſa in Meolcoton. *Sax. Lat.*

21. *Offæ* Regis & *Aldredi* ſubreguli Huicciorum de vico nominato æt Gate. *Lat.* (Vid. Cart. Somerſian. n. 3.)

22. Eorundem de Saggeꝛbeꝛue. An. 775.

23. *Wlſtani* Archiepiſcopi de Tꝛelintun. *Sax. Lat.*

24. *Eadgari* Regis de Libertatibus. *Lat.* (Vid. Cart. Somerſ. n. 16.)

25. Ejuſdem Regis de terris in Wigorn. An. 972.

26. Oſwaldi Epiſc. de Stoce. An. 984. *Lat. Sax.*

27. Carta de Hallingan. *Sax.*

28. H . . . . . Epiſc. de Penhỳlle.

29. *Mildredi* Ep. de Tilꝛho. An. 774.

30. *Beorwlfi* Regis de Subeꝛton.

31. *Lyfingi* Epiſc. de una Manſa & dimid. in Hꝛỳðmeaꝛlean. An. 1038.

32. *Æthilhaldi* Regis *Merc.* de duobus Caminis in Flice, & guſtario ſalis. *Lat.*

33. *Burhredi* Regis Flꝛenbeleia. Anno 866. *Lat.* (Vide Cart. Somerſ. n. 8.)

34. *Oſwaldi* Epiſcopi de duabus Manſis æt Bꝛadanbeoꝛh. An. 964. *Lat.* (Vid. Cart. Somerſ. n. 14.)

35 *Ealdredi* Epiſcopi de terris in Dicꝛoꝛð. *Sax.* (V. Cart. Somerſ. n. 24.)

36. *Lyfingi* Epiſcopi de 5 Manſis in Eovinlode. *L. S.*

37. *Oſwaldi* Epiſc. de 3 Manſis in Flꝛꝛintun. An. 964. *Lat. Sax.* (Vid. Cart. Somerſ. n. 17.)

38. *Lyfingi* Ep. de 11 Manſis & dimid. in Ealðingcote. *Lat. Sax.*

39. *Ealdredi* Epiſc. de prima Manſa in Penedoc. *L. S.*

40. *Werferthi* Epiſcopi de Sobꝛabeꝛneꝛ. *Sax.*

41. *Willielmi* Conq. de Culnclỳꝛ. mutil. *Lat. Sax.*

42. *Stephani* R. de Confirmatione, cum ſigillo.

43. *Henrici* I. Regis de Libertatibus, cum ſigillo. *Lat.*

44. Privilegium *S. Wlſtani* de Eccleſia *S. Elenæ* Wigorn. *Lat.* 1092.

45. *Wlfgeati* in prima hida in Teꝛtebiꝛgan. *Saxonicè.*

46. *Cæonwlfi* Regis da Bꝛemeꝛgnaꝛ. *Lat.*

47. *Offæ* Regis de Noꝛðꝛneꝛe.

48. *Wlfrici.* *Sax.* (vide Cart. Somerſ. n. 18.)

49. *Eadredi* Regis de terris in Cỳngtun. *Lat.* (vid. Cart. Somerſ. n. 11.)

50. *Oſwaldi* Epiſc. de Stoc.

51. *Lyfingi* Epiſcopi de tribus Manſis in Alðỳðetune. *Lat.* & *Sax.*

52. *H.*....Ep. de duabus Manſis in Tappenhallan.

53. *Wlfſtani* Epiſc. de Æluegtun. An. 1088. ſub ſigillo. *Lat.* (Vid. Monaſt. 1. Tom. p. 135.)

54. *Eadgari* Regis de ſeptem Caſſatis in Bꝛantune.

Digitized by Google

55. *Stephani* Regis de Libertatibus cum ſigillo ſuo, & *Guallerari* Comitis de Mellent confirmata.

56. *Lyfingi* Epiſc. de 5 Manſis in Suðhan. *Lat. Sax.*

57. *Oſwaldi* Ep. de 5 Manſis in Cnomb,

58. *Wirfirthi* Epiſc. de Almunðingtun. *Sax.* (Vide Cart. Somerſ. n. 10.)

59. *Oſwaldi* Ep. de tribus Caſſatis in Cungle. *Lat.* (Vid. Cart. Somerſ. n. 12.)

60. *Berthulfi* Regis de Bneoðune.

61. *Werſrithi* Epiſc. de Aȝnenbýriȝ. *Sax.*

62. *Lyfingi* Ep. de 6 Hidis in Beuenleȝ. An. 1042. *Lat. Sax.*

63. *Ethelbaldi* Regis de Stune & Fluanðele. An. 700. *Lat.*

64. *Werferthi* Ep. de terris, &c. *Sax.*

65. *Coenulfi* Regis Merc. de Saleȝeanne. An. 816. *L.*

66. *Offæ* Regis de Gnimanleȝ. *Sax. Lat.*

67. *Offæ* Regis de Ferðbýriȝ. *Lat. Sax.*

68. *Wlſtani* Epiſc. de 4 Manſis in Fannebunn. *Lat.*

69. *Berthwlfi* Regis de terra in Fenburiȝ Stoce. An. 852.

70. *Lyfingi* Ep. de duabus Manſis in Elmleia. *Lat. Sax.* (Vide Cart. Somerſ. n. 21.)

71. *Æthelſtani* Regis de duabus Manſis in Monðune.

72. *Æthelbaldi* Regis de Flanðileia. An. 864. *Lat.*

73. *Æthelbaldi* Regis de 24 Caſſatis in Æſtun & Natangnaran. *Lat. Sax.*

74. *Offæ* Regis de Eccleſia de Bneoðun. An. 770. *L.*

75. *Leofſii* Epiſcopi de una Manſa in Biſcopſtune. *Lat. Sax.* (Vid. Cart. Somerſ. n. 19.)

76. *Ceonwlfi Regis, Lat.*

77. *Werferthi* Epiſcopi de Auſtrali Ueðfelð. An. 892.

78. *Oſwaldi* Epiſc. de duabus Manſis æt Cliffoðð. 966.

79. *Ceonwlfi* Regis de Chenneȝeȝ terra 30 Tributariorum. *Lat.*

80. *Lyvingi* Ep. de 6 Caſſatis terræ in Feletun.

81. *Æthelredi* R. de 30 Caſſatis terræ in Haenbýriȝ.

82. *Æthilbaldi* Regis de terra in Norð Stune.

83. *Uhtredi* Ducis Hwicciorum de 8 Manſis in Bneoðune.

84. *Alwini* Epiſc. de terris in Coðeſſelle & Stune.

85. *Aldredi* Ep. de duabus Manſis in Feſtune.

86. *Æthelbaldi* Regis de terris in Æþilmone.

87. *Aldhuni* Epiſc. de terris in Occidentali parte fluminis *Sabrinæ*. (Vid. Cartt. Somerſ. n. 7.)

88. *Werferthi* Ep. de terris in Alemunðinton. A. 888.

89. *Æthilbaldi* Regis de terris in Bnaðanleaȝ.

90. *Oſwaldi* Epiſc. de terris in Oððingalea & Lauuenna. *Lat. Sax.*

91. *Wlfrithi* Ep. de terris in Uȝȝinchalau.

92. *Aldredi* ſubreguli Hwicciorum de terris in Flaðbýriȝ. (Vid. Cart. Somerſ. n. 2.)

Quin & intra tres aut quatuor annos, in ejuſdem Eccleſiæ Archivis, extabant aliæ quædam Cartæ; quas quidem jam perditas, feliciter publicavit D. Georgius Hickeſius, Gramm. Anglo-Sax. pag. 139, 169, &c.

Earum autem Tituli ſequuntur.

1. Carta Donationis 30 Caſſatorum in Heanburiȝ & in alio loco æt Auſtin Oftforo Epiſcopo & Eccleſiæ beati Petri quæ ſita eſt in Uueogorna Civitate per Aethelredo Rege Mercenſium (*Oftforus Epiſcopus fuit Wigornienſis*, A. D. 692.)

2. Carta Donationis terræ quæ dicitur Penitanham 15 tributariorum, &c. ad Conſtruendum Monaſterium Cuthburgæ Abbatiſſæ, per Oſherum Regem Hwicciorum cum Ædilheardo filio ſuo, conſentiente comite ſuo Cutberhto. (*Ex ſubſcriptione Oftfori Epiſcopi, appareat hanc Cartam eſſe confectam A. D.* 692.)

3. In dorſo ſuperioris, exarata fuit Carta venditionis terræ 5 Manentium quæ dicitur Inginn, pretio 600 ſolidorum, Cudſuidæ (Abbatiſſæ) per Eadilheardum & Eadiluueadum (*Regulos Hwicciorum?*) *Ex ſubſcriptione Coenredi Merciorum Regis, conſtat hanc Cartam factam eſſe intra Annos Dom.* 704, & 709.

4. Carta Donationis qua dat Uhtredus Regulus Hwicciorum fideli ſuo Miniſtro Æthelmundo (filio Ingeldi qui fuit Dux & Præfectus Æthilbaldi Regis,) cum conſenſu & Licentia Offani Regis Merciorum, ſimulque Epiſcoporum & Principum ejus, terram 5 Tributariorum *i.e.* vicum qui nominatur Eaſtun, juxta Fluvium, in (*loco*) qui dicitur Saluuarpe. A. D. 76. Indict. 6. Lun. 5.

5. Carta Donationis Viculi 4 Manſionum, qui nuncupatur æt Segceſbeapuue, ſubregulo ſuo Aldredo, videlicet Duci propriæ Gentis Huicciorum, ea conditione, ut ſe vivente habeat, & cuicunque voluerit poſt ſe, libera utens poteſtate, jure Eccleſiaſtico poſſidendum relinquat, per Offam Reg. Merciorum.

6. In dorſo ſuperioris Cartæ, ut videtur, exarata fuit Carta Donationis ejuſdem viculi Eccleſiæ Beatæ Genetricis Dei & D.N.I.C. quæ ſita eſt in Weogorna Civitate, per Aldredum Huicciorum Regulum. A. D. 775. Indict. 15. ann. decen. 18. Lun. 15.

7. Carta Reconciliationis & Concordiæ inter Heathoredum Epiſcopum (Wigornienſem) & Wulfheadum filium Cuthan de Hereditate Hemeles & Dudæ, quod poſt obitum ſuorum, nominaret ad Feoȝonna-cæſtre; facta apud Pontificale Conciliabulum in loco qui dicitum Celchýþ, præſidentibus duobus Archiepiſcopis Iamberhto (Cantuarienſi,) & Hygberhto (Liccetfeldenſi,) Mediante quoque Offan Rege, cum univerſis Principibus ſuis. A. D. 789. Indict. 12. (leg. 7.) an. 31. Regni Offan ſtrenuiſſimi Merciorum Regis.

8. Sequitur Confirmatio ſuperioris Cartæ quam fecit prædictus Wulfheardus Deneberhto Epiſcopo & ejus Familiæ in Feoȝonna civitate, coram Æthelheardo Archiepiſcopo Cantuar. in loco qui dicitur Cloſeſhoſ. A. D. 803. Indict. 11. die 2. Non. Octob.

9. In Dorſo ejuſdem Cartæ, extabat ſcriptum Saxonicum, quo conſtat novis adhuc litibus implicitum fuiſſe Heabertum Wigornienſem Epiſcopum cum eodem Wulfheardo, circa eandem hæreditatem, regnante Celulfo Merciorum Rege. *i. e.* circiter. A. D 821.

10. Carta

Digitized by Google

10. Carta Commutationis, qua pro 14 Manentibus in loco quæ appellatur æt Stune, à Deneberhto & Uuegornenſis Eccleſiæ Congregatione traditis, donat eis Ceonwlf Rex Merciorum iſta territoria, *viz.* Huntingtun, & Speacleahtun, & Teolopalbingeoto, & iterum 30 Manentes in Weogornea-leage: Similiter 25 Manentes in loco qui dicitur æt Ceabperleage A. D. 816. Indict. 9. Regni ſui 20.

11. Carta Donationis (ſeu potius Dimiſſionis) Familiæ quæ ſita eſt in Weogornaceartre, trium manentium ubi Auſtralis Heþfelb dicitur, & unius prati ubi Hpeob-halh vocitari ſolet, Uuerfritho Epiſcopo Wigornienſi, & tribus hæredibus poſt obitum ſuum. A. D 892. Indict. 11.

12. Carta Donationis Saxonicè ſcripta, qua certis conditionibus, donat Eccleſiæ ſuæ Wigornienſi Wilfrithus Epiſcopus, terras quaſdam æt Clyffopda. A. D. 922. Indict. 10.

13. *Carta Hiſtorica de S. Wiſtano Epiſcopo Wigornienſi, poſt obitum ejus exarata.*

14. Carta Donationis binarum Manſiuncularum in loco qui dicitur Culnan-clif, Beorhtnotho Comiti, per Eadgarum Regem & Primicherium Albionis. A. D. 964. (*Termini ſequuntur Saxonicè ſcripti.*)

15. Carta Dimiſſionis, partim Latine, partim Saxonicè ſcripta, qua acceptis quatuor Libris dimittunt Oiwaldus Archiepiſcopus & Conventus Wigornienſis binas hidas terræ in Mopcune, Biornago & Byrcſtano fratribus, pro trium hominum diebus. A. D. 990. Indict. 3.

16. Carta Dimiſſionis, partim Latine, partim Saxonicè ſcripta, quâ germano ſuo fratri Elfwigo & duobus poſt ſe hæredibus, 6 Manſas in loco quem vulgus appellat Beonet-leah dimittit Wulfſtanus Archiepiſcopus Eborac. & Epiſc. Wigornienſis. A. D. 1017.

17. Carta Dimiſſionis Saxonice ſcripta (*intra An. D.* 1049. *&* 1057.) qua Æthelſtano & duobus poſt ſe hæredibus, dimittit Ealdredus Wigornienſis Epiſcopus binas Hidas, in villa quæ dicitur Hylle, cum aliis terris.

Præter has etiam Cartas, in Archivis ejuſdem Eccleſiæ reperiebantur, A D. 1689. (*vid.* 1. *Edit. Gramm. Saxon. &c. D. Georgii Hickeſii, ad Catal. Librorum Septentrional. p.* 171.) *aliæ etiam Cartæ, quarum Titulos hic infra exhibeo.*

1. *Aldredi* Epiſcopi *Æthelſtano* cuidam & Eccleſiæ Wigorn. Saxonicè.

2. *S. Wulſtani* Epiſc. de Eccleſiæ *S. Elenæ*, in Synodo Dioces. 1092.

CARTÆ
ANGLO-SAXONICIS
TEMPORIBUS CONFECTÆ

Penes Illuſtriſſimum Dom. Dom. JOANNEM SOMERS, Baronem de *Eveſham*, nuper Angliæ Cancellarium.

1. DONATIO quadraginta quatuor (*vox* quatuor *quæ primitus abraſa erat, recentiori manu reſtituitur*) Caſſatorum qui dicuntur Fledanbupg Oftforo Epiſcopo; ut quemadmodum primitus tradita fuerat rurſus per illius diligentiam Monachorum in ea ſub Abbate degentium honeſtiſſima converſatio recuperatur, per Æthilredum Regem, pro abſolutione Criminum ſuorum vel conjugis quondam ſuæ Oſthrythæ (*Hac in Carta cernuntur Cruces diverſæ formæ, confecta quoque fuit circa Ann. Dom.* 692.)

In Dorſo hujuſce Cartæ extat Commutatio eorundem 44 Caſſatorum cum Æthilredo Rege per Ecguinum pro 20 Caſſatis æt Sæletpopdæ, hac tamen conditione, ut in Fledanburg Cœnobialis vitæ ſtatuta ſerventur, *& ut* poſt diem Regis terra iſta in Fledanburg ſine contradictione alicujus ad Wegernenſem Eccleſiam in jus Epiſcopali ſedis ſit donata. (*Nomina teſtium ſine Crucibus.*)

2. Donatio, cum licentia Venerabilis Epiſcopi Tilheri, Monaſterii on Flæbanbyng (per Aldredum ſubregulum Hwicciorum?) Æthelburge propinque ſuæ, ea conditione ut ipſa tamdiu vivat poſſedeat & poſtquam viam patrum incedat ad Wegernenſem Eccleſiam in jus Epiſcopali ſedis reddat.

3. Donatio Terræ bis quinos manſionis habentis, *i. e.* Vici qui nominatur æt Geate ad Monaſterium quod propriæ nuncupatur æt Weogornaceaptre, & ad eccleſiam beatæ Mariæ Matris Dñi quæ ibi fundata eſt. per Offam Merciorum regem & Aldredum ſubregulum Huicciorum (*ſine anno. Carta quoque videtur ſaltem Apographa, utpote recentiori manu, quam Offæ tempora ferebant, ſcripta.*)

4. Donatio bis quaternarum Manſionum in Auſtrali parte montis qui nominatur Bpeobun, in Aquilonali plaga rivuli qui vocatur Capent, caro fidelique Miniſtro Ceolmundo, per Uhtredum Regulum Huicciorum cum licentia atque permiſſu piiſſimi Regis Merciorum Offan. Geſta ſunt hæc anno domin. Incarnat. 756. Regni Offani Regis Merciorum 3 annus.

5. Donatio terræ 20 Manentium ubi dicitur æt Wenptheylle ⁊ æt Coptune cum ſylva, &c. ad eccleſiam quam Eanulfus avus ſuus in honore beati Petri Principis Apoſtolorum conſtruxit, ubi dicitur æt Bpeobune. per Offam Regem Merciorum ſimulque aliarum circumquaque nationum. A. D. 780. (*Carta longe recentiori manu ſcripta.*)

6. *Carta Saxonicè, confecta A. D.* 825. *Indict.* 2. *Beornwulfo*

Digitized by Google

ornwulfo Merciorum Rege, quæ continet Acta Synodici Conventûs in Cloꝛeꝛhoaꝛ, *de Jure Herbagii & Glandinationis Porcorum in Sylva Suthtunenſi.*

7. Carta Alhwini gratia dei provinciæ Hwicciorum Præſulis & ejus Familiæ in Weogerna Civitate, *quæ donant* Æthelwulfo Duci & conjugi ejus Wulfthrythæ terram 11 Caſſatorum in Duobus locis hoc eſt æt Coꝺeꝛꝑellan ⁊ æt Stuꝛe *ſub certis Conditionibus in Carta expreſſis.* A. D. 855. Indict. 3. In metropolë quæ nominatur Ꝓeꝝnunnan-ceaꝛtoꝛ. *Superiori parte Cartæ cernuntur ſemi-literæ vocum* CYROGRAPHVM ALHꝎINI EP̄. ⁊ ÆÐELꝎvLꝀI. DvCis.

8. *Carta Commutationis, confecta A. D.* 866. Indict. 10. qua donat Burgredus Rex Merciorum duos manentes æt Soeꝝeꝛ-læa, in loco ubi ruricoli nominant Ꝗulꝑeꝺinleh cum pertinentibus, &c. *cuidam* Wulfferdo, in æternam hæreditatem; pro terra 5 manentium in unius hominis diem, 400 ſiclis in Argento puro, duobus hernaculis cum omnibus ſubpellectilibus ſuis, 8 bobus, 50 porcis, 200 Segetibus cum gramine toto, & 30 Modiis de Ordio triturato ſine contribulibus & ſuburbano. Termini 5 hidarum terræ in Ꝗulꝑeꝺin-lea *ſequuntur Saxonicè.* (*Cruces ſignantur in diverſis formis.*)

9. *Carta* (*ſuſpectæ vetuſtatis & fidei*) *confecta, ut dicitur,* A. D. 884. Indict. 2. *qua donat* Æthelredus divina largiente gratia, principatu & dominio gentis Merciorum ſubfultus, terram 5 Manentium in loco qui dicitur Hẏmeltun cum pertinentibus, *cuidam* Æthelwulfo, ſine aliquo tributo Dominatoris gentis prædicte, ſive ducum, Judicumve, & Præſidum; id eſt ſtatione, ſive in oneratione Plauſtrorum, niſi ſolo illi qui huic prædicte terre Hẏmeltune Dominus exiſtat. *Termini exhibentur Saxonicè.*

10. *Carta Saxonicè confecta* (*& eleganti manu ſcripta.*) qua donat Werfrithus Epiſcopus Wigornienſis (cum conſenſu totius familiæ on Ꝓeoꝝonna-ceaꝛtꝛe cum Seniorum tum juniorum) conſanguineo ſuo Cyneſwitho 3 Hidas terræ in Alhmunꝺinꝝ-tune, ex illis 5 Hidis quas Familia antea ei tradiderat in trium hominum diem. (*Cruces diverſæ formationis.*)

11. *Carta Donationis terrarum formæ minus uſitatæ, quam integram hic exhibendam duco.* Concedente ḡꝛa ꝺ̄i. anno ꝺn̄icæ Incaꝛnaco̅. ꝺccc.xlvi. contigit poꝛt obitu̅ Eaꝺmunꝺi Reꝝ̄. qui ꝛegimina ꝛegnoꝛu̅ Anꝝulꝛaxna et Noꝛþhẏmbꝛa. Paganoꝛu̅. Bꝛettonumq; ꝛeptem annoꝛu̅ in inteꝛuallo ꝛegaliteꝛ ꝝubeꝛnabat. quoꝺ Eaꝺꝛeꝺ ꝛꝛateꝛ eiuꝛ uteꝛinuꝛ electione optimatu̅ ꝛubꝛogatuꝛ. pontificali auctoꝛitate eoꝺe̅ anno catholice eꝛt ꝛex et ꝛectoꝛ. ab ꝛegna quaꝺꝛipeꝛtiti ꝛeginiꝛ conꝛecꝛatuꝛ; qui ꝺeniq; ꝛex in uilla quæ ꝺicit̄ Reꝝiꝛ. Cẏnꝝeꝛ-tun. ubi et conꝛecꝛatio peꝛacta eꝛt. pluꝛa pluꝛimiꝛ peꝛenniteꝛ conꝺonauit chaꝛiꝛmata. Hoc poteꝛt ꝓno ceꝛto Ꝗulꝑꝛic peꝺiꝛequ̅ alacꝛiteꝛ ꝺlauꝺaꝛe que̅ honoꝛifice ibe̅ ꝛex locupletata laꝛꝝitate lætificat. concedenꝛ ei teꝛꝛa̅. vii. manentiu̅ iuꝛe peꝛꝑetuo peꝛꝑruenꝺa̅ ceꝛtiꝛ tꝛamitib; uti ꝛeꝛt̄ inꝛeꝛiuꝛ teꝛminata̅ ab Ꝗuncinꝝ-tune magniꝛ neb; ac modiciꝛ p̄ teꝛ aꝛce̅ atq; ponte̅ agoniꝛq; obꝛequium uꝛuꝛpatam.

✠ Iꝛta poꝛꝛo uꝛuꝛpatio anno ꝺominicæ Incaꝛnati̅. ꝺccc xlvi. et ꝓimo temꝓoꝛaliꝛ ciclı lateꝛculo quo ꝛceꝓta ꝺiaꝺematu̅ Anꝝulꝛaxna cum Noꝛꝺhẏmbꝛiꝛ. et Paganoꝛu̅ cum Bꝛettonibuꝛ ꝝubeꝛnabat hiꝛ teꝛtibuꝛ quoꝛu̅ nomina ꝛubꝛequunt̄ conꝛcꝛibentib; hoc modo peꝛacta eꝛt.

✠ Eaꝺꝛeꝺ ꝛex. cum Aꝛchiepiꝛ̄ ceteꝛiꝛq. p̄ ꝛulib; hanc telluꝛe̅ tꝛiumphali tꝛopheo uꝛuꝛpauit.

✠ Oꝺa Aꝛchiepiꝛ̄. *ſequuntur & nomina aliorum teſtium, cum Crucibus diverſæ formationis. Termini autem terrarum, quorum mentionem Carta facit, deſiderantur.*

12. *Carta Dimiſſionis,* A. D. 962. *confecta; qua,* annuente Rege Anglorum Eadgaro, ejuſque utriuſque Ordinis optimatibus, concedit Oſwold *Epiſcopus Wigornienſis* 2 Caſſatos in loco qui nuncupatur Cunꝝle (quos olim quædam poſſidebat Matrona nomine Alhþnẏð) cuidam Regis miniſtro nomine Alfwold: ut ipſe eos quandiu vixerit habeat, (Æccleſiæ munere & ſepultura *ſolummodo exceptis*) & poſt obitum ejus mater ſi ſuperſtes fuerit eandem (*terram*) percipiat: ſin alias, poſt obitum ipſius ad uſum Pontificis in Ꝗiꝝuꝛna-ceaꝛtꝛe redeat immunis. (*Deſiderantur ſubſcriptiones Oſwoldi & Teſtium, quæ* (*ut videtur*) è Carta, nefaria manu, haud ita pridem abſcindebantur.)

13. *Carta Dimiſſionis, ſine Anno,* qua tradit Oſwaldus Weogernenſium Parrochiae prælatus (cum juſſu & hortamine Eadgari Angligenæ cohortis Baſilei, nec non etiam cum voluntate Ælfheri Mertiorum finium Ducis,) fratri ſuo Oſulfo 4 Manſos æt Gꝛimanleaꝝ, unum æt Moꝛleaꝝe, & unum cum dimid. æt Ꝗican, omni vitæ ſuæ ſpatio &‡ duobus hæredibus poſt ſe perfruendos; in poteſtate *autem* Sc̄e Mariæ ſedis reſtituendos. *Termini habentur Saxonicè.* (*Ex hac etiam Carta, quædam videntur abſciſſa.*)

14. *Carta* Reconciliationis *confecta* A. D. 967. qua impertitus eſt Oſwold Wiogurnæ urbis Antiſtes 2 manſas æt Bꝛaꝺanbeoþh ⁊ æt Holenꝑeꝛten Germano ſuo Oſulfo, duobuſque poſt ſe quibus voluerit Heredibus, & deinde ad uſum præfatæ Urbis Epiſcopo *reddendas. Pro quibus* Clerici ejus Urbis receperunt 3 manſas æt Speclea. Hæc autem in ea facta ſunt racione, ut annis ſingulis paſtione adveniente, 100 porcos uſui eorum neceſſarios ſine alicujus contradictione paſcantur. (*Teſtium nominibus præmittitur Adjuratio Saxonicè.*)

15. Carta Donationis confecta A. D. 969. qua donat Eadgar divina collubeſcente Gratia totius Albionis Rex Primicheriuſque, 10 Caſſatos loco qui vulgarï Cinꝝtun dicitur, fideli ſuo miniſtro Alfwoldo, in æternam hereditatem.

16. *Exemplum* (*ut videtur*) *primum Cartæ* Eadgari altithrono amminiculante Anglorum ceterarumque gentium in circuitu triviatim perſiſtentium Baſilei, *qua* eternam Privilegii concedit libertatem Cœnobio *Wigornienſi*, ita ut *foret* omni terrenæ ſervitutis eodem tenore liberum, quo à prædeceſſore ſuo Cœnulfo Rege fuerat ſolutum, &c. (*Deſiderantur Cruces, & nomina plurium terrarum quæ ad Wigornam pertinebant.*)

17. *Carta Dimiſſionis,* A. D. 984. Regni vero Regis Æthelredi anno quinto *confecta*; qua tradit Oſuualdus (divina largientia clementia Eboracenſis Eccleſiæ Archiepiſcopus. non minus Epiſcopalem adeptus ſedem quæ eſt in Weogernä Monaſterio in regione Merciorum) conſanguineo ſuo nomine Eadwig, & conjugi ſuæ Wulfgyva, & duobus poſt ſe hæredibus, terram 3 Manſarum in loco ubi dicitur Ꝗulꝑintun. (*Termini exhibentur Saxonicè, in dorſo.*)

18. *Carta Donationis, Saxonicè, quæ ſequitur in his verbis,* ✠ Heꝛ ꝛꝛuteleꝺ on þẏꝛum Geꝛꝛiꝛte ẏmbe þa ꝛoꝛꝛeꝛꝺa þe Ꝗulꝑꝛic ⁊ ꝛe Ancebiꝛceop ꝝeꝛoꝛhtan þa he beꝝeat þæꝛ Ancebꝭ. ꝛꝛuꝛteꝛ him to piꝛe. þ ıꝛ þæt he behet hẏne þ lanꝺ æt Ealꝛetune. ⁊ æt Ribbeꝺꝛoꝛꝺa hiꝛe ꝺæꝝ. ⁊ he behet hiꝛe þ lanꝺ æt Cnihte-pican. þ he polꝺe hit hiꝛe beꝝẏtan þꝛeoꝛa manna ꝺæꝝ æt þam Hiꝛeꝺe on Ꝗincel-cumbe. ⁊ ꝛealꝺe hẏne þ lanꝺ æt Eanulꝑintune to ꝝẏꝛene ⁊ to ꝛẏllenne þan þe hiꝛe leoꝑeꝛt

pæꝛe

Digitized by Google

þæne on bæge ⁊ æfter bæge. þæn hine leofest þenæ. ⁊ behet hine. L. mancef Golbef. ⁊ xxx manna. ⁊ xxx honfa. Nu þæf þýfef to gepitnefre Fulfran Anceb. ⁊ Leofpine Ealbonman. ⁊ Æþelftan b. ⁊ Ælfpond abb. ⁊ Bjuhteh munuc. ⁊ manig god man to eacan heom. ægþen ge gehadode ge leafede. þ þaf fonefenda þuf gepohte pænan. Nu fýndon to þýfum fonbondan tpa gepritta. oðen mid þam Anceb. on Figeneceaftre. ⁊ oðen mid Æðelftane b on Hepfonda. (*Wulfstanus autem Archiepiscopus Eboracensis, qui etiam Episcopus Wigornienſis, mortuus est, A. D.* 1023.)

19. *Carta Dimissionis, confecta A. D.* 1016. Indict. 14. qua, digno pretio, &c. condonat Leoffinus Episcopus, (*cum consensu* Wulfstani Archiepiscopi Eboracensis Ecclesiæ) unam mansam in loco qui vulgariter Birtcopef-bun nominatur, &c. fideli suo Ministro Godrico, & duobus in sua progenie hæredibus. *Termini dantur Saxonicè.*

20 *Carta Dimissionis, confecta A. D.* 1038. Indict. 6. qua, *condonat* Lyfingus Wiogernaci civitate Ecclesiæ *Episcopus*, (cum licentia Haroldi Regis, ac Leofrici Ducis Merciorum,) fideli suo homini Æthelredo 5 Mansas in Hýlcnomban & Bocctun, & post vitæ suæ terminum, duobus quibus voluerit Cleronomis.

21. *Carta Dimissionis* (*sine Anno,*) qua concedit Lyfingus in Wiogorna civitate Ecclesiæ *Episcopus*, (cum licentia Heardecnuti Regis ac Leofrici Ducis Merciorum) suo fideli homini Ægeltic, 2 Mansas in loco quem illius terræ soliculæ Elmlæh vocitant, & post vitæ suæ terminum duobus quibus voluerit Cleronomis. (*Termini scribuntur Saxonice.*)

22. Carta Dimissionis, A. D. 1042. Indict. 10. confecta. qua concedit Lyfingus Præsul, (cum licentia Hearðacnuti regis Anglorum, ac consensu Leofrici Ducis Merciorum) uno suo fideli Æthelric, 6 Mansas quod solito vocitatur nomine Beonetleag. & post vitæ suæ terminum duobus quibus voluerit Cleronomis (*Termini exarantur Saxonicè.*)

23. *Fragmentum Cartæ Dimissionis* A. D. 1045 *confecta*, qua concedit Lyfingus *Præsul* (*cum* consensu manasterialis Familiæ quandam *telluris partem quæ* vocitatur nomine Safentun - - - - - - - quamdiu vivat, & post vitam suam duobus *Cleronomis.*

24. Carta Dimissionis Saxonicè scripta, sine Anno, qua concedit Ealdredus Episcopus Wigornienſis unam Hidam terræ cum dimidio in Dicfopb, Wulfgeato, pro termino vitæ suæ. (*Aldredus autem claruit circa.* A. D. 1049.)

Cartæ Regum &c. Anglo-Saxonum *penes Reverendos viros, Decanum & Cap. Ecclesiæ* Westmonasterienſis.

1. Carta literarum Patentium Eadwardi Regis & Confessoris, qua ad victum Monachorum Eccles. Westmonasterienſis certas terras dat. & ipso Monasterio certa Privilegia, ut Saca & Socne, *&c.*
2. Carta Eadgari Regis A.D. 978. confecta, cum metis Saxonice descriptis, qua donat ministro suo Managodo v Cassatos æt Hamftede.
3. Carta literarum Patentium Saxonice scripta & sigillo suo appendente munita, Eadwardi Regis & Confessoris ad Ælfwardum Episc. & Leofcild Vicecomitem, *&c.* quibus notificat se dedisse Monast. Westmonaster. certas terras in Essexia.
4. Cartæ quædam Willelmi I. tum authenticæ tum suspectæ fidei.
5. Carta Eadgari Regis *supposititia*
6. Carta S. Dunstani *supposititia* } *Sigillis munitæ.*
7. *Carta Stephani Anglorum* Regis, *suspectæ fidei, sine sigillo Saxonico Ritu cum Crucis signis scripta.*
8. Carta Æthelredi Regis Anglorum, qua largitur Ecclesiæ S Petri Westmonast. 5 Mansiunculas in jugem possessionem. Termini scribuntur Saxonicè.
9. Carta Eadgari Regis, qua confirmat Monasterio Westmonasterienſi, Terras 6 Cassatorum, in loco qui dicitur Lodenef leage, quas primitus ab Eadwardo Rege emptas, iterum emit Dunstanus.

Cod. MS. Anglo-Saxon. *Rev. & Doctissimi viri* JOHANNIS BATTELEII, S. T. P. *Canonici Ecclesiæ Christi, & Archidiaconi* Cantuarienſis.

1. Lexicon Saxonico-Latinum, maxima ex parte ex Bedæ Historiæ Ecclesiasticæ versione Saxonica, studio & diligentia Abrahami Wheloci collectum.

In Bibliotheca Lauderdaliana *Nuper extabat.*

1. Orosii historia Saxonice, olim peculium Johannis Dee.

Digitized by Google

Codices Anglo-Saxonici

Reverendi & Doctiſſimi viri

ROBERTI BOURSCOUGH

Totneſienſis Eccleſiæ in agro *Devonienſi* Rectoris.

CODEX MS. in Octavo, cujus pars longe maxima ante 800 annos videtur exarata. In eo habentur

I. *Liber qui ab Anglo-Saxonibus dicebatur* LIBER MEDICINALIS, *ſcil. L. Apuleii Madaurenſis Libri de virtutibus Herbarum Verſio Saxonica, quæ cum exemplaribus ejuſdem operis Bodleiano & Cottoniano per omnia fere convenit, mutato tamen ordine. Capite truncatus eſt hic Codex ubi* 12 *folia deſiderantur.*

II. fol. 112, b. Medicina ex Quadrupedibus, *Idparto Ægypti fictitio Regi adſcripta, quæ ſic*

Incip. Hen ꝛaga∂ ∂æt Ægỳpta cỳning Iopaꝛtuꝛ pæꝛ haten Octauiano ∂am Caꝛepe hiꝛ ꝛpeonde hele bo∂o∂e.

III. fol. 126. Incipiunt Capituli libri Medicinalis. (*manu paulò recentiori exarata,*) *quorum ope quicquid in Apuleii Verſione deſideratur, cognoſci poteſt.*

IV. fol. 141. *Sequitur Collectio Medicamentorum, prima manu ſcriptorum, ejuſdem generis cum iis quæ cernuntur in libro* Medicinali Saxonico *Bibliothecæ Jacobeæ; vid. ſupra pag.* 176. *quæ Codex exhibet in hoc Ordine*

Fol 141, b. To heaꝛo∂-healꝛe. ⁊ to eh-healꝛe.
Ibid. ꝼIT HEAFOD ꝼRÆCE.
Fol. 142. Giꝛ eagan ꝛoꝛꝛetene beo∂.
Giꝛ Poc ꝛỳ on eagan.
Diꝛ iꝛ ꝛeo æ∂elepꝛæ Eah-healꝛ pi∂ Eah-pỳnce ⁊ pi∂ miꝛte, ⁊ pi∂ penne. ⁊ pi∂ peoꝛmum. ⁊ pi∂ gic∂an. ⁊ pi∂ tỳnenbum eagan. ⁊ pi∂ ælcum uncu∂um ꝛeꝛꝛelle.
Fol. 143. ꝼi∂ Hoꝛtan.
ꝼi∂ Eagan a∂ỳmneꝛꝛe.
Giꝛ Eagan tỳꝛan.
Fol. 143, b. Se man ꝛe ∂e biþ on healꝛ oman.
Fol. 144. Diꝛ iꝛ ꝛeo Gꝛene-healꝛ (*unquentum viride.*)
Fol. 144, b. ꝼi∂ Able.
ꝼi∂ Heaꝛo∂-ece.
Fol. 145. Sealꝼ pi∂ ꝛleogenbum Attꝛe and ꝼæꝛ ꝛꝛpỳngum.
Fol. 145, b. ꝼi∂ þone bleben∂e Fic.
Oleo Roꝛeo ꝛic ꝼaciꝛ. (*Latino-barbarè.*)
Fol. 146. Capbiacuꝛ hatte ꝛeo Abl þe man ꝛꝛi∂e ꝛꝛæte.
Sing ∂iꝛ pi∂ To∂-ece ꝛỳþþan ꝛumne beo on ꝛetle ꝛꝛiþe oꝼt. (*Exorciſmus.*)
Fol. 146, b. ꝼi∂ þone Dꝛopan.
Fol. 147. Sing ∂iꝛ ꝛebe∂ on ∂a Blacan bleꝛene. (*Incantatio.*)
Fol. 147, b. ꝼi∂∂on þe mon o∂∂e nỳten ꝼỳꝛm ge∂ꝛince. (*Incantatio.*)
Fol. 148. Diꝛ iꝛ ꝛe Halga-bꝛæne pi∂ Ælꝼ-ꝛibene. ⁊ piþ eallum Feonbeꝛ coꝛtungum. (*Incantatio.*)
Fol. 149. To ꝼen-healꝼe.
Fol. 149. To goꝛꝛe Ban-healꝼe. þe mæg piþ Heaꝼo∂-ece. ⁊ pi∂ ealna lỳma Tỳ∂∂epnỳꝛꝛe.
Fol. 152. Giꝛ Poc ꝛỳ on Eagan.
Dag ꝼỳnte ꝛculon to Lungen-healꝼe.
ꝼi∂ Heaꝼo∂-ece.
Fol. 152, b. ꝼi∂ hneoꝼum.
ꝼi∂ Cneo-pænce.
Fol. 153. To Eah-ꝛealꝼe.
Fol. 153, b. ꝼi∂ Ut-ꝛihte.
Fol. 154 ꝼỳnc utỳnnenbne Dnænc.
Fol. 155. ꝼỳnc Spiꝛ-bnænc.
Fol. 155, b. ꝼỳnc Sealꝼe pi∂ Heaꝼo∂-pænce. ⁊ pi∂ Liꝛ-pỳnce. ⁊ piþ Eah-pỳnce. ⁊ pi∂ ꝼenne and pi∂ Đeone.
ꝼi∂ Sio-pænce.
Fol. 156. ꝼỳnc-bniꝛ pi∂ Lungen-able.
Fol. 156, b. Dnænc pi∂ Lungen-able.
Fol. 157. ꝼi∂ þongen.
Slæp-bnænc.
To Haligne-Sealꝼ. (*Incantatio.*)
Exorciſmus pro Dæmoniaco, cum precibus quibuſdam, Latinè.
Fol. 162. *Fragmentum Ritûs precandi pro eo qui Veneno laborat.*
Fol. 163. *Forma Precationis Militaris, qua recitatâ quiſque in prœlio a Morte ac Vulneribus immunis redditur, Latino-barbarè, cum interlineatâ Verſione Saxonicâ, quæ ſic*

Incip. gefultumige ſeo þꝛinnis ſeo annis þæꝛe an- Sufꝼnagaꝛe Tꝛinitas. unitas uni-

niꝛꝛe gemilbsa me ſeo ∂ꝛinnis gefultumige ic tatiꝛ miꝛefeꝛe. Tꝛinitaꝛ sufꝼnagaꝛe

biddе me gefretnum ꝛaeꝛ micel ꝛꝛa ꝛꝛa quæso mihi posito manifꝛonum magni uelet

in ꝼꝛæconniꝛꝛe þte nalæꝛ mid heo teo mec in periculo ut non ꝛecum tꝛahat me

ꝛeo dea∂licnes ∂eoses geaꝛes ne ∂ỳses middan moꝛtalitas ũiꝛ anni. neque mundi

geaꝛdes idelnes ⁊ ∂æt ilce ic bidde ꝼꝛom þæm uanitas. et hoc idem peto a subli-

hỳhſtum þæꝛ heoꝼonlican comp ꝛeoꝛodeꝛ mægemibus celestis militige uiꝛtu-

num þỳlæꝛ mec ꝼoꝛlæten to ꝛlitenne ꝛeondum. tibuꝛ në me linquant laceꝛandum hoꝛtibuꝛ.

Expl. ⁊ gemilꝛigendum gode to þæm neado∂licum et miꝛeꝛto deo ad etheꝛa

bli∂e ic ỳ gefegen micel coelneꝛꝛe So∂lic. letuꝛ uehan negni neꝛꝛigenia. amen.

Fol. 168. ꝼi∂ ꝛæ∂licne Able.
ꝼi∂ Lænden ỳꝛice.
ꝼi∂ Đeoꝛe.
Fol. 168, b. Giꝛ Đeoꝛ ỳ in men.
Fol. 169. Dnænc pi∂ Đeoꝛe.
ꝼỳnc Đeoꝛ-bnænc gode,
Fol 169, b. ꝼi∂ Đeoꝛe. ⁊ piþ ꝛceotendum ꝼenne.
Giꝛ Đeoꝛ ỳ gefunad in anꝛe ꝛtoꝛꝛe.
Fol. 170. ꝼi∂ Đeoꝛe.
Fol. 170, b. Giꝛ ꝛe Vic ꝛeoꝛi∂e on manneꝛ ꝛetle gefettan.

Fol. 171.

Digitized by Google

Fol. 171. *Contra venenum.*
Fol. 174. Ƿýnc Slýpan oƒ pæteƿe ⁊ oƒ axƒan.
Fol. 174, b. Giƒ ƒe Ƿýnm ƒý nýþeƿ ȝeƿenþ. oððe ƒe bleƿenda Fic beƿelƒ ænneƿƿiþ.
Fol. 175, b. Giƒ Fot oððe Cneoƿ. oððe Scancan ƒƿellan.
Ƿiþ micclum-Lice. ⁊ Bƿinȝe-aƿle.
Fol. 176. Amuleta ſive Carmina duo.
Ƿiþ Ƿennaƒ æt manneƒ Heoƿtan.
Fol. 176, b. Ðiƒ Gebeþ man ƒceal ƒinȝan on þa Blacan Blegene ix. ƿiþum. Tiȝaþ. (*Vid. ſupra fol.* 83. *ad Cod. NE. B.* 4. 10.)
Fol. 177. Giƒ men eȝlaþ ƒeo Blace Blegen.
Fol. 177, b. Giƒ þin Heoƿte ace.
Fol. 178. Ƿiþ Dƿeoƿh. (*Incantatio.*)
Fol. 178, b. Heƿ ƒýnþon Læceþomaƒ ƿiþ ælceƒ cýneƒ Omum. ⁊ on ƒeallum Ban-coþum. eachta ⁊ ƿpentiȝe. *Imperf.*
Fol. 182. Giƒ Hoƿƒ ȝeƒcoten ƒý. oððe oþen neat.
Giƒ Men ƒýnþ Ƿennaƒ ȝeƿunoþ on þ Heaƒoþ-ƒoƿan. oþþe on þa Eaȝan.
To monneƒ Stæmne.
Fol. 182, b. Ƿiƿ Anȝc-bƿeoƒt.
Ƿiƿ þone ƒƿiman.
Fol. 183. Ƿýnc ȝoðne Dƿenc ƿiƿ Sið-ece.
Fol. 184. Ƿiƿ Fot-aƿle.
Ƿiƿ þæn miclan ƒienþan Fot-aƿle, þæƿe þe Læceaƒ hataþ Poþaȝne.
Fol. 184, b. Ƿýnc-þƿænc ƿiþ þoñ ýlcan.
Fol. 185. Ƿiƿ ȝiccenþne Ƿombe.
Ƿýnc-ƒealfe ƿiƿ Luƒum
Ƿýnc ȝoðne Dƿænc ƿiþ Luƒum.
Fol. 185, b. Ƿiƿ innoþeƒ heƒiȝneƒe.
Ƿiƿ ƒleoȝenþan Attne (*Incantatio.*)
Fol. 186. Ƿiþ Fæƿƒtice,
Fol. 187. Ƿiþ Luƒan. Sealf.
Fol. 187, b. Giƒ Hnýþena Steoƿfan.
Ƿýþ Lunȝen-aƿle hniþenum. (*Incantatio.*)
Fol. 188, b. Giƒ Sceap ƒý abƿocen. ⁊ ƿiþ fæƿ ƒtæoƿfan.
Ƿiþ Poccum ⁊ ƒceapa Hneoƒlan.
Fol. 189. Ƿiþ Spinafæƿ ƒteoƿfan. (*Incantatio.*)
Ƿiþ Ðeoƒentum. (*Incantatio.*)
Fol. 189, b. Ƿiþ Honð-þýnmum. (*Incantatio.*)
Giƒ Næȝl oƒ Honða peoƿþe.
Ƿiþ Hƿoƒtan.
Fol. 190. Ƿiþ Maȝan-þýnc. ⁊ ȝiƒ he biþ to blaƒen ƒe innoþ.
Ƿiþ þon þe ƿiƒ ƒæƿunȝa abunbiȝe.
Ƿiþ þeoƿ.
Fol. 190, b. Giƒ þu ƿille þýncean ȝoðne Dƿænc ƿiþ ælcin ýfel. ƒý hie on Heafðe. ƒý þæƿ hit ƒý.
Fol. 191. Ƿiþ meðe cƿeoƿfan.
Ƿiþ þæt man ne maȝe ƒlapan. (*Incantatio.*)
Fol. 192. Contƿa Oculoƿum ðoloƿem. (*Oratio Lat.*)
Fol. 192, b. Giƒ Hoƿƒ biþ ȝeƿnæht þoñ ƒcealt þu cƿeþan þaƒ poƿð. (*Incantatio.*)
Fol. 193. Ƿiþ Cýnnel. (*Incantatio.*)
Ðiƒ mæȝ Hoƿƒe ƿiþ þon þe him biþ coƿn on þa ƒet. (*Incantatio.*)
Fol. 193, b. Giƒ Hoƿƒ biƿð ȝeƒceotan. (*Incantatio.*)
Fol. 194. Giƒ Ƿiƒ ne mæȝe Beaƿn. (*Incantatio.*)
Fol. 195. Ƿiþ Ut-ƒihte. (*Incantatio.*)
Fol. 196. *Pro ſterilibus Fœminis.* (*Incantationes variæ.*)
Fol. 197. Ƿiƿ Cýnnla. (*Incantatio.*)
Ƿýnc-Lunȝen-Sealfe.
Ƿiƿ Goðniƒ.
Ƿiƿ Hoƿƒ-oman. ⁊ Manneƒ. (*Incantatio.*)
Fol. 198, b. Apeƒtolobiuƒ pæƒ haten an Cýnȝ. he pæƒ piƒ ⁊ Læce-cnæftiȝ. he þa ȝefette ƒoƿþ on ȝoðne Moƿȝen-Dƿenc ƿiþ eallum untƿumneƒƒum þe manneƒ lichoman ionðƒtýnniaþ. innan oððe utan, *&c.*
Fol. 199. Giƒ man ƒcýle Muȝe-þýƿt to Læceðome habban.
Ðiƒ ðeah ƿiþ Fot-ece.
Ƿiƿ Hpoƒtan.
Fol. 199, b. Ƿýnc-ðƿænc ƿiþ Hpoƒtan.
Fol. 200. Giƒ Ƿennaƒ eȝlian mæn æt þæƿe Heoƿtan.
Ƿiþ heoƿt-pæƿce.
Ƿiƿ heoƿt-ece.
Fol. 200, b. Ƿiþ Bƿeoƒt nýƿpett.
Fol. 201, b *De diebus Ægyptiacis. in quibus ſanguis minui non debet. Saxonice.*
Fol. 202. *Oratio ſive Incantatio contra Variolas. Lat.*
Fol. 203. *Fragmentum Libri cujuſdam Ritualis, in quo Latine ſcribuntur*
Benedictio Herbarum.
Alia.
Benedictio Unguentüm.
Alia.

Codex Chartaceus in Quarto, in quo recenti manu ſcribuntur, Saxonicè,

I. *Homilia, cujus Rubrica hoc in exemplari deſideratur, in aliis autem ſic ſe habet,*

Sermo De Sacrificio. In Die Paschæ.

Incip. Men þa leoƿ Gelome eop iƒ ȝeƒæð ymbe upeƒ Hælenðeƒ æniƒte.

II. *Excerpta quædam, ut videtur, ex Ælfrici Epiſtolis de Canonibus.*

III. *Fragmentum Legum Eccleſiaſticar. Eadgari Regis.*

IV. *Fragmentum Legum Æthelbearhti Regis Cantiæ, deſcriptum, ut videtur, ex Cod. Cott. Julius,* C. II.

V. *Adnotatio ex Præfatione Ælfrici ad Gramm. ſuam.*

Cod. *Anglo-Saxon.* in Bibliotheca Reverend. Decani & Capituli Lincolniensis Eccleſiæ.

Fragmenta quædam Excerptorum Ælfrici ex Pentateucho, Saxonice, ad frontem calcemque cujuſdam MS. *Codicis compacta: ut accepi à* D. Tho. Tannero *Cancellario Eccl.* Norwicenſis, *amicoque meo plurimum colendo.*

In Bibliotheca *Collegii Fœcialium,* Londini.

Carta lacera Eadwardi totius Angliæ Baſilei; qua, ſex Marcis Auri ab eo, unaque marcâ ab Eadgytha uxore ejus, acceptis, donat Eccleſiæ S. Mariæ & S. Ecgwini de Eoueſham aliquam Telluris partem quæ dicitur æt Suuelle, *cujus Termini ſequuntur Saxonicè.*

In Bibliotheca Radulfi Thoresby Armigeri, de *Leeds,* in agro *Eboracenſi.*

Collectanea quædam Laurentii Noelli, *ex* MSS. *Saxonicis deſcripta.*

Digitized by Google

MSS. Codices *Anglo-Saxonici* Bibliothecæ Honoratiſſimi Domini SIMONDSII D'EWES Baronetti de Stow-Langton in agro *Suffolcienſi.*

FRAGMENTA quædam Anglo-Saxonica diverſis manibus exarata, hoc etiam ordine ſimul compacta in fol. minori.

I. *Medicamenta varia contra Paralyſin, quæ ab his verbis*

Incip. Ƿiꝺ þæne healf-ꝺeaꝺan-ale. anꝺ hpanon ƿeo cume. Seo aꝺl cymꝺ on þa ƿƿiꝺƿnan healfe þæƿ lichoman oꝺꝺe on þa ƿynƿtnan. þæn þa ƿina to-ƿlupaꝺ. ⁊ beoþ miꝺ ƿliƿigne ⁊ þiccene pætan ƿƿelne ⁊ ƿƿelne. þiccene ⁊ mycelne.

II. *Leges quædam Eadgari Regis, quæ ab his verbis*

Incip. Ðiƿ iƿ ƿeo ȝenæꝺneƿ þe Eaꝺgaȝan Cyng miꝺ hiƿ ƿitena ȝeþeahte ȝenæꝺꝺe. Goꝺ to loƿe. ⁊ him ƿylƿum to cyneƿcype, ⁊ eallum hiƿ leoꝺƿcype to þeanƿe. Þ ƿynt þon æneƿt. Þ Goꝺeƿ cyniȝan ƿyn ælceƿ nyhte pynþe.

Expl. ⁊ ȝa ƿeo pæȝe pulle to cxx. ⁊ nan man hy na unꝺeoꝺon ne ƿylle. ⁊ ȝyƿ hpa hi þon unꝺeoꝺon ƿylle oꝺꝺe capunȝa oꝺꝺe ꝺeapnunȝa. ȝylꝺe æȝþeꝛ þam Cyngc. lx. ƿcyllinga ȝe ƿe þe hy ƿylle. ȝe ƿe þe hy bæȝe.

III. 1. Ðaƿ ƿputelunȝe ȝeꝺihte Oƿƿalꝺ Anceꝺ. ⁊ apniȝan het.

Incip. Ðiƿ ƿyndon þa tunaƿ þe ƿyndan aꝺon oƿ Ottan-leȝe.

2. Ðiƿ ƿyndan þa lanꝺ þe Oƿcytel Yncebiƿcop beȝeat on Noꝛþhymbna-lanꝺe miꝺ luƿte. ⁊ him mon ȝealꝺ ƿoꝛ unnihtan hæmeꝺe.

Hæc omnia ſcripta videntur circa tempora Eadgari Regis: quæ autem in codice ſequuntur, recentiori manu exarantur, nimirum poſt Conquiſitionem Angliæ ab Wilhelmo I.

IV. Ðiƿ iƿ ƿeo ȝeneꝺneƿ þe Cnut Cyninȝ ealleƿ Engla-lanꝺeƿ Cyninȝc. ⁊ Dena Cyninȝe. ⁊ Noꝛþniȝena Cyninȝe ȝenæꝺꝺe. ⁊ hiƿ pitan ȝoꝺe to loƿe. ⁊ him ƿylƿum to cyneƿcipe. anꝺ to þeanƿe. naꝺe ƿƿa hpæꝺeꝛ ƿƿa man pille.

Incip. Ðiƿ iƿ ƿeo ȝeneꝺneƿ þe Cnut cyninȝe miꝺ hiƿ pitena ȝeþeahte. ȝeneꝺꝺe Goꝺ to loƿe anꝺ him ƿylƿum to cyneƿcipe ⁊ to þeanƿe. ⁊ þ pæƿ on þam halȝan Miꝺꝺe-pintneƿ-tiꝺ on Ƿinceaƿtne. þæt iƿ þon æneƿt þ hyꝺ oƿeꝛ ealle oꝺꝺe þinȝ ænne Goꝺ aƿne polꝺan luƿian ⁊ ƿuƿþian. Hæ Leges Canuti Regis his verbis

Expl. A ƿy Goꝺeƿ nama ecelice ȝebletƿoꝺ. ⁊ loƿ him ⁊ ƿulꝺoꝛ ⁊ ƿuꝛꝺmynt ƿymble æƿne to peoꝛulꝺe. Goꝺ ælmihtiȝ uƿ eallum ȝemyltƿyȝe ƿƿa hiƿ pille ƿy. Amen.

Cod. membranaceus in Quarto, annis ab hinc circiter ſeptingentis eleganter exaratus, ſed quod dolendum in calce mutilus. In eo habentur

Ælfrici Excerpta ex Priſciano, ſive Grammatica, cum parte Gloſſarii Latino-Saxonici: *ut in aliis exemplaribus.*

Cod. membranaceus in Quarto grandiori, ſcriptus circa A. D. 1407. *ſcil. Regiſtrum Cartarum Abbatiæ Sanctimonialium de Shaftesbury, in quo occurrunt Cartæ quædam de Terris quarum Termini deſcribuntur Sax.*

1. fol. 1. Carta Æthelredi Regis Anglorum, qua ſubjecit Villam quæ vulgariter cognominatur æt Bnaꝺeƿoꝛꝺa Monaſterio et Sceƿteƿbiniо vocitato. A. D. 1001. Indict. 14.

2. fol. 2, b. Donatio 20 Manſarum in loco qui noto et Tiſſebiri vocatus vocamine, Monaſteri ſanctimonialium quod Inſulani uſitato Schaftesbury appellant onomate, per Atheldredum Regionis Angligenarum Regem. A. D. 984.

3. fol. 4, Carta Donationis *ſeu potius* Venditionis 8 Manſarum agelluli in Purbicinga, Religioſæ cuidam fœminæ nomine Alfþriþ, pro 60 mancuſis puriſſimi olei, per Adredum Regem Anglorum, cæterarumque gentium in circuitu perſiſtentium Gubernatorem & Rectorem. A. D. 948. Indict. 6.

4. fol. 4, b. Donatio 2 terræ Manſarum in Stokes, amabili Vaſſallo ſuo Adrico fidelico amico, per Admundum Regem Anglorum. A.D. 941. Indict. 14.

5. fol. 6. Donatio 3 Manſarum duobus in locis, in Thorntune, cuidam ſuo fideli miniſtro, nomine Wlfgar, per Edricum Regem Anglorum. A. D. 958. Indict. 1.

6. fol. 6, b. Donatio 5 Caractorum in Hengſteſrig, Miniſtro ſuo Brithrico, per Adredum Regem & Primicherium totius Albionis. A. D. 956.

7. f. 7. Carta *qua confirmat* Edmundus Baſyleos induſtrius Anglorum, *&c.* donationem 7 Manſarum (ab ejus anteceſſoribus prius datarum) cuidam Religioſæ ſanctæ converſationis Monialis, fœminæ vocitatæ nomine Wenfledæ. Inſuper concedit eidem Moniali 8 manſas at Cheſelburne. A. D. 942. Indict. 15.

8. fol. 8. Donatio 16. Caſſatorum in Cheſelburne cuidam ſuo Miniſtro appellamine Agemund, per Knutum telluris Britanniæ tocius ſubthronizatum Regem ac Rectorem. A. D. 1019. Indict. 2.

9. fol. 9, b. Donatio 10 manſarum at Lidentune cuidam ſuo homini Adulfo, per Admundum Baſileum Anglorum. A. D. 940. Indict. 13.

10. fol. 10. Donatio 11 manſarum at Mapeldertune, Adrico ſuo Comiti, per Admundum Angligenarum omniumque gentium undique ſecus habitantium Regem Quarto anno imperii ſui. A. D. 943.

11. fol. 10, b. Donatio 5 manſarum agelluli at Hamtune, cuidam fideli ſuo miniſtro nomine Wlfgar, per Admundum Regem Anglorum ceterarumque gentium in circuitu perſiſtentium. A.D. 944. Ind. 2.

12. fol. 11. Donatio 11 & dimid. caractarum at Funtemel, fideliſſime Familiæ Monialium in monaſterio Civitatis quæ Schaftesbirg vocatur, per Æthelſtanum Regem Anglorum. A. D. 932. Reni ſui 8. Indict. 5. Concurrente 7. Epact. 11. Kal. Jan. 9. Luna 13. in villa omnibus notiſſima quæ Ambresburch nuncupatur.

13. fol. 12. Donatio 30 Manſionum in Felhham, famoſæ famulæ Dei Adgivæ Matri ſuæ, per Adredum Regem. A.D. 953.

14. fol.

Digitized by Google

14. fol. 12,b. Donatio 16 Manſarum at Corf & at Belchenhamwelle, Miniſtro ſuo nomine Wihtſige, per Adredum Baſileum Anglorum. A.D.955. In.13.

15. fol 13. Donatio 5 Caſſatorum at Trofunten, cuidam ſuo fideli miniſtro vocamine Sigeſtan, per Adgarum Regem Anglorum, *&c.* A. D. 964.

16. Fol. 13,b. Confirmatio Donationis 10. Caſſatorum at Uppidelei, quas ava ſua Winfled conceſſerat Eccleſiæ Schaftesburienſi, per Adgarum totius Britanniæ Baſileum. A. D. 966.

17. fol. 14. Donatio 5 Caſſatorum in Archet, cuidam Miniſtro Alſige appellato, per Adgarum totius Britanniæ Baſileum. A. D. 963.

18. fol. 14,b. Donatio 4 Jugerum Campi, & Sylvæ 20, vel paulo plurium, at Ealdereſcumbe, cuidam fœminæ nomine Birthgive, per Adgarum totius Britanniæ Baſileum. A. D. 968.

19. fol. 15. Donatio bis ſex manentium at Terentam, Chriſticolis Virginibus at Schaftesbiri, per Athelſtanum Baſileum Anglorum, *&c.* A.D. 935. In. 7.

20. fol. 15,b. Donatio 5 Manſarum at Archet, Alfrico fideli ſuo in Chriſto Miniſtro & Epiſcopo, per Athelſtanum Regem totius Britanniæ. A. D. 939. Indict. 12.

21. Donatio - - - Caſſatorum at Sceaffesberi, uni ſuorum Karorum nomine Wlgar, per Adwigum Regem Anglorum, *&c.* A. D. 958. Indict. 1.

22. *Ibid.* Donatio 7 Manſarum at Corfe & at Blachenwelle, cuidam dilecto ſuo, nomine Withſige, per Adwigum Baſileum Anglorum hujuſque Inſulæ Barbarorum. A. D. 956. Indict. 14.

23. fol. 17,b. Donatio 3 Caractorum in Dunningland, miniſtro ſuo Oſmundo, per Athelbertum Occidentalium Regem. A. D. 860. Indict. 4. in loco qui dicitur Sumertun.

24. *Ibid.* Carta Ageberti Occidentalium Saxonum Regis, de 10 Manentibus terræ ubi dicitur Wennland, quas dedit tribus ſororibus Beornwyn, Alfled, & Walenburch. A. D. 833. Indict. 12. die S. Stephani. in villa Regali Dornwereceſtre.

25. fol. 18. Donatio terræ 14 Caſſatorum, be Tefunte, Miniſtro ſuo Oſmundo, per Adelbaldum Occidentalium Saxonum Regem. A. D. 860. Indict. 4.

26. fol. 19. Donatio 2 Caſſatorum be Chiſelburne, Alfſtano ſuo principi, per Atheldredum Regem Saxonum. A. D. 859. Indict. 3.

27. fol. 19, b. Donatio 30 Manentium circa Funtamel, Bectuno Abbati, per Coinredum. A. D. 759. Indict. 12.

28. fol. 20. Donatio 5 hidarum terræ be Chiſelburne, miniſtro ſuo Elfſtano, per Atheldredum Occidentalium Saxonum Regem. Saxonice.

29. fol. 20, b. Donatio 80 Manſarum, ad Monaſterium quod à ruricolis vocatur Sceaftesburi, per Adwigum Regem Anglorum. A. D. 956. Indict. 14. primo anno imperii ſui.

30. fol. 21, b. *Teſtamentum Regis Aluredi. Saxonicè & Latinè.* multo brevius quam quod in impreſſis Codicibus habetur.

31, fol. 22. Ðes beþ þare Knýſtene londes þat ſillen into uoerde uarmýd þe Kýng mýd hire hors. and mýd hyre þgeere for þare cherche of Shaftesbury.
In hoc Codice Saxonica miſere corrumpuntur.

Carta Originalis Eadgari totius Britanniæ Baſilei, qua donat 3 Manſas in villa quæ dicitur Madanlieg, Athelwoldo ſuo fideli Epiſcopo. An. Dom. 975. *Termini ſcribuntur Saxonicè In dorſo hæc verba leguntur,* ✠ Ðiſ iſ þapa III. hiða boc. þe Eaðgaſ Cinð ȝebocoðe Aþelpoldе Biſceope on ece ýmſe. æt Maðan lieȝe. *& in alio loco* DONATIO EADGARI REGIS QVAM DEDIT SCŌ ATHELUUOLDO EPŌ UUENTANO. —— AD MADANLEGE.

Carta Originalis Edgari Regis totius Albionis Inſulæ, qua dat fideli ſuo homini nomine Cenulf, 4 Manſas æt Finȝlea: *quarum Termini deſcribuntur Saxonicè.* A. D. 961. Indict. 4.

In dorſo leguntur hæc verba, Ðiſ iſ þæna ȝeopen hýða land-boc æt Finȝlea. ðe Eaðgaſ Cýnð hæfð ȝebocoð Cenulfe on ece ýmſe.

Codex Chartaceus in Quarto minori, ab Amanuenſi quodam Matthæi Parkeri Archiep. Cant. exaratus; in eo continentur

I. *Liber, ut videtur, Athelwoldi Wintonienſis Epiſcopi, de Conſuetudine Monachorum, Sax. ſcriptus; ſic etiam*

Incip. Hen onȝinð ȝeo enðebýnðnýſſ hu Munecum ȝeniſt to healðenne þone Regollican þeaw ȝeonð þæſ ȝeaneſ embnýne on ðæȝðeplicum ðaȝum ⁊ on nihtum.
Expl. ⁊ þa ȝeenðoðe ſingon Pateſ Noſteſ. ⁊ þæſ tpeȝen Sealmoſ. In te domine ſpeſaui.

Adnotatio, ut videtur, Joannis Joſſelini: Liber de Conſuetudine Monachorum, qui eſt aut idem quem Athelwoldus Wintoñ. Epſ. cum Coepiſcopis & Abbatibus tempore Eadgari Regis Anglorum collegit, & de quo mentionem facit Ælfricus Abbas in Epiſtola ad Egneſhamenſes fratres, aut certe ex eodem eſt deſumptus.

II. Regularis Concordia Anglicæ Nationis Monachorum Sanctimonialiumque: *quam videre eſt in Catalogi noſtri pag.* 193.

Incip. Glorioſus etenim Eadgar Chriſti opitulante gratia Anglorum cæterarumque gentium intra ambitum Britannicæ Inſulæ degentium Rex.
Expl. Quatinus per noſtra ſacra ſuffragia, ad æterna Spiritus ejus perveniat gaudia, val.

Hic liber ab eodem Librario exaratus eſt, qui ſcripſit Bibliothecæ Bodl. MS. *qui inſcribitur* LAVD. G. 36.

Apographa quædam Chartacea, in ſchedis ſolutis, omnia manu recenti exarata.

I. *Tranſcripta variorum ex Textus Roffenſis fol.* 119, *a, uſque ad ejuſdem Codicis fol.* 161, *b.*

II. *Apographa 7 Cartarum Regum quorundam Anglo-Saxonum, quorum Archetypa extabant in Archivis Eccleſiæ Wintonienſis, A. D.* 1640. *viz.*

1. *Carta qua poſſeſſionem* 100 *Manſarum* æt Cilcancumb *Wentanæ Eccleſiæ reſtituit Eadweardus Angul-Saxonum Rex. A. D.* 909. *Indict.* 12. *Termini ſcribuntur Saxonicè.*

2. Donatio 10 Manſarum æt Finceþunnan, fideli ſuo Miniſtro Eadrico, per Eadgarum Regem, *&c.* A. D. 922. Termini ſcribuntur Saxonicè.

3. Donatio 4 Manſarum æt Finȝlea, Cenulfo homine

Digitized by Google

ſuo fideli, per Eadgarum Regem, &c. A. D. 961. Indict. 4. Termini ſcribuntur Saxonicè (hujuſce Exemplaris Archetypon ſupra memoratur.)

4. Donatio 10 Caſſatorum æt Nipinham, Ælfgifæ Conſanguineæ ſuæ, per Eadgarum Regem, &c. A. D. 966. Termini deſcribuntur Saxonicè.

5. Donatio 5 Manſarum in Mabanlieȝ, Athelwoldo fideli ſuo Epiſcopo, per Eadgarum Regem, &c. A. D. 975. Termini deſcribuntur Saxonicè. (Autographon extat in hac bibliotheca, memoraturque ſupra.)

6. Donatio unius manſæ æt Seoleycumb, Ælfwino Wintonienſis Civitatis Epiſcopo, per Hardacnutum Regem totius Brytaniæ. A. D. 1042. Indict. 10. 26 Epactis occurrentibus, & 4 concurrentibus. Termini deſcribuntur Saxonicè.

7. Carta qua donat Edwardus Rex Anglorum 3 manſas & 4 hidas terræ, cum 7 Villanis, & 7 boꝛꝺ. cum 1 Molendino, 15 Solid. in loco ubi à Ruricolis Bꝛanꝺeꝛbuꝛi ꝛFoꝛꝺe nuncupantur, Monachis veteris Cenobii Wentanæ Civitatis. A. D. 1046.

III. Tranſcriptum Legum Gulielmi Primi Regis, quæ reperiuntur ad calcem Hiſtoriæ Henrici Huntingdonenſis in Bibliotheca Lambethana.

IV. Leges Henrici Primi Regis, tranſcriptæ ex Libro Rubro Schaccarii, & deinde cum Codice Cottoniano collatæ.

V. Provinciarum Numerus in Anglia. Hydarum Numerus ibidem, & Magna Charta Gulielmi Conquæſtoris: Tranſcriptum veriſſimum ad exemplar MS. Cod. Cottoniani, 345

VI. Hiſtoria quædam de Stephano Rege, de Matilda Imperatrice, & de Henrico II. cum nonnullis illorum Cartis ex iiſdem Codicibus deſcripta.

VII. Charta de Rovemede, ſive Leges Regis Johannis, deſcriptæ ad exemplar pervetuſti MS. Regiſtri Abbatiæ S. Auguſtini Cantuarienſis.

VIII. Collectanea varia deſumpta ex Libro Hemmingi Monachi Wigornienſis, qui nunc in Bibliotheca Cottoniana inſcribitur TIBERIUS. A. 13.

IX. Diverſæ Chartæ, antiqua Teſtamenta, & Paſſiones quorundam Magnatum, Præſulum, & aliorum, tempore Anglo-Saxonum, tranſcripta ex Regiſtro Abbatiæ Rameſienſis, penes Henricum Spelmannum Mil. A.D. 1634. Notandum, quod iſtæ Chartæ & alia Munimenta Anglo-Saxonice prius ſcripta, in Latinum ydioma converſa fuerunt temp. Regis Stephani, & in præfato Libro MS. exarata, uti ibidem expreſſe aſſeritur fol. 1.

X. Tranſcripta quædam ex Textu Roffenſi.

Liber Chartaceus in fol. min. continens Cartarum Tranſcripta de Fundatione diverſarum Eccleſiarum Cathedralium, Monaſteriorum, & Collegiorum.

Apographa Chartarum antiquarum quæ inveniuntur in Archivis Arcis Londinenſis, inter quas quamplurimæ habentur Saxonicæ, per Inſpeximus, uti videtur, recitatæ; ac heic in ſchedis ſolutis ſcriptæ.

Apographum Grammaticæ ſive Excerptionum Ælfrici Abbatis, in ſolutis ſchedis ex ſuperiori Codice ſcriptum. Collatum videtur cum tribus aliis vetuſtis Codicibus, nempe cum Codd. Bibliothecæ Regiæ, Cantabrigienſi, & Collegii Trinitatis ejuſdem Academiæ.

---

1. Tranſcripta & Collectanea ex Hiſtoria Abbatiæ Abbendunenſis, duobus comprehenſa Libris in Bibliotheca Cottoniana.

2. Tranſcripta ex Textu Roffenſi.

3. Tranſcripta ex MS. Regiſtro Byholte Abbatiæ Scī. Auguſtini Cantuarienſis: quod A.D. 1646. ad Heneagium Finch de Raveneſton in agro Buckinghamienſi ſpectabat.

4. Tranſcriptum ex Chronico Saxonico-Latino, quod in Bibliotheca Cottoniana inſcribitur DOMITIANVS. A. 8.

5. Tranſcripta ex Regiſtro Abbatiæ de Eynſham, penes Decanum & Capitulum Cathedralis Eccleſiæ Chriſti Oxon.

6. Tranſcripta ex Regiſtro Monaſterii S. Fridiſwidæ Oxon, in Bibliotheca Coll. Corporis Chriſti Oxon.

7. Tranſcripta ex libris Briani Twyne in eadem Bibliotheca.

8. Tranſcripta ex MS. Hiſtoria Mariani Scoti in Bibliotheca Bodlejana.

9. Tranſcripta Saxonica ex Cod Bodleiano, qui inſcribitur, Super D. &c. Art 120.

Hæc omnia una cum plurimis aliis ad Hiſtoriam Angliæ ſpectantibus, & ex veteribus Abbatiarum Regiſtris & Diplomatibus in ſolutis ſchedis deſcribi juſſit D. Simondſius D'Ewes.

Cod. Chartaceus in fol. diverſis Manibus exaratus, in quo habentur plurima Tranſcripta & Collectanea, ex Regiſtris Abbatiarum S. Albani, Weſtmonaſterienſis, &c. ubi Cartæ quædam Saxonice recitantur: A nobis autem ſuis propriis in locis ſigillatim recenſentur.

Collectanea & Tranſcripta in ſolutis ſchedis, de Legibus Regum Anglo-Saxonum, ex Textu Roffenſi, ex Codice Cottoniano cujus Nota NERO. *A. 1. ex Cod. Legum Eadgari & Canuti Deuveſiano, &c. Plurimæ ex his Legibus cum aliis earundem exemplaribus collatæ ſunt, Lectioneſque differentes in margine accuratiſſime deſcribuntur manu* Franciſci Junii F. F.

Apographum Hiſtoriæ Simeonis Dunelmenſis cujus ad calcem cernitur Carmen Saxonicum de ſitu Dunelmi, quod ab his verbis Incipit, Iſ ðeoſ bunch bneome.

Carmen idem, cum interlineari verſione Latina, manu Franciſci Junii *deſcripta in ſchedula ſoluta.*

Lectiones quædam variæ exemplarium diverſorum Evangliorum Saxonicorum, ſed, quod dolendum, mutilantur. Eas magno ſtudio collegit D. Franciſcus Junius.

Gulielmi Lambardi Archaionomia Editionis Whelocianæ; in qua Legum nonnullarum Lectiones variæ in margine notantur ex Codice, ut videtur, Deuveſiano.

Codex Membranaceus in Quarto ac ante 700 annos exaratus: in eo continetur Vita Cuthberti per Bedam, in qua nonnullæ voces gloſſantur Saxonicè.

Codex

Digitized by Google

Codex Evangeliorum Latinus, nitidiſſime circa Normannicæ Victoriæ tempus exaratus, & ut videtur, peculium Eccleſiæ S. Edmundi de Burgo. Cujus ad calcem cernitur hoc ſcriptum aliena manu

Tempore Willelmi Regis Anglorum Magni, patris Willelmi Regis ejuſdem gentis, fuit quedam contentio inter Gundulphum Roſenſem epm̄. & Picot Vicecomitem de Grandebruge, pro quadam terra que erat de Fracenham, & jacebat in Giſelham, quam quidam Regis Serviens Ulfkytel nomine, Vicecomite dante, præſumpſerat occupare. Hanc enim Vicecomes Regis eſſe terram dicebat, ſed Eps̄ eandem beati Andreæ potius eſſe affirmabat. Quare, ante Regem venerunt. Rex vero præcepit ut omnes illius comitatus homines congregarentur, & eorum judicio cujus terra deberet rectius eſſe probaretur. Illi autem congregati, terram illam regis eſſe potius quam beati Andreæ timore vicecomitis affirmaverunt. Sed cum eis Baiocenſis Eps̄ qui placito illi præerat non bene crederet, præcepit ut ſi verum eſſe quod dicebant ſcirent, ex ſeipſis. XII. eligerent, qui quod omnes dixerant jurejurando confirmarent. Illi autem cum ad conſilium ſeceſſiſſent & inibi a Vicecomite per internuntium contriti fuiſſent. revertentes verum eſſe quod dixerant juraverunt. Hi autem fuerunt, Ædwardus de Cipenham, Herulf, & Leofwine Saca de Exninge, Eadric de Giſelham, Wlfwi de Longuade, Ordmer de Bedlingeham, & alii ſex de melioribus Comitatus.

Hæc Charta oſtendit morem determinandi Cauſas per Duodecim-virale Judicium fuiſſe Normannicæ Inſtitutionis & Originis apud Anglos, ut contendit D. Georgius Hickeſius *Diſſert. Epiſt. pag.* 33, *&c. deinde ſequuntur.*

Carta Fundationis Monaſterii S. Edmundi de Burgo, per Cnutum Regem.

Bulla Alexandri Papæ de Libertatibus & privilegii ejuſdem Monaſterii. A. D. 1071. Indict. 7.

Carta Wilhelmi I confirmans Libertates & privilegia ejuſdem Monaſterii. A. D. 1081. Indict. 4. Prid. Kal. Junii. anno regni ſui 15.

Litteræ Patentes ejuſdem Regis Rogerio Bigoto datæ, declarantes Arfaſtum Epiſcopum neque ſucceſſorem ejus in Eccleſia S. Eadmundi & Villa, nihil reclamare debere.

Indiculus Chartarum Saxonicarum quæ leguntur ſcriptæ in Rotulis & Archivis ARCIS LONDINENSIS, quorum omnium Cuſtos eſt humaniſſimus vir, *Wilhelmus Petitus* Armiger, Interioris Templi Socius.

Cartæ de Abbatia de Abbotesbury. *Cart* 8 *Edw.* II. n. 5.
—— Beverly. *Pat.* 2. *Hen.* IV. *Part.* 2. -- *Pat.* 1. *Ric.* II. *part.* 3. -- *Pat.* 5. *Ric.* II. *part.* 2. -- *Pat.* 6. *Hen.* VI.
—— Archiep. Cantuar. *Pat* 2. *Hen.* VI. *part.* 3 -- *Pat.* 1. *Ric.* II. *part.* 2.
—— Abbatia S. Auguſtini Cantuariæ. *Pat.* 2. *Hen.* VI. *part.* 3. -- *Pat.* 4. *Edw.* IV. *part.* 4
—— Synodali Conventu apud Celcid *Pat.* 4. *Hen.* VI.
—— Epiſc. Dunelmen. (in qua, de Egfrido Rege Northymbrorum, *&c.*) *Pat.* 10. *Hen.* VI *part.* 2.
—— Archiep. Eboracen. *Pat.* 20. *Hen.* VI. *part.* 4. -- *Cart* 5. *Edw.* II. *n.* 37. -- *Cart.* 1 *Edw.* III. *n.* 36.
—— Abbatia S. Edmundi de Burgo. -- *Pat.* 2. *Hen.* VI. *part* 2. -- *Pat* 2. *Edw.* IV. *part.* 6. -- *Chart.* 4. *Edw.* III. *n.* 58.
—— Eccleſia Elienſi -- *Pat.* 10. *Hen.* V. *part.* 5. -- *Pat.* 2. *Hen.* VI. *part.* 4. -- *Pat.* 4. *Edw.* IV. *part.* 3. -- *Chart.* 12 *Edw.* II. *n.* 42.
—— Abbatia S. Benedicti de Hulmo. -- *Pat.* 18. *Hen.* VI. *part.* 1. -- *Pat.* 20. *Ric.* II. part. 3.
—— Epiſcopo, Eccleſia S. Pauli, Majore *&c.* Londonienſ. *Pat.* 2. *Hen.* IV. *part.* 2. -- *Pat.* 2. *Hen.* VI. *part.* 6. -- *Pat.* 7. *Hen.* 6. *part.* 2. -- *Pat.* 2. *Edw.* IV. *part.* 3. -- *Pat.* 2. *Edw.* IV. *part.* 5. *Cart.* 9. *Edw.* II. *n.* 37.
—— Decanoſ. Martini. *Pat.* 1. *Hen.* VI. *part.* 3. -- *Pat.* 8. *Edw.* IV. *part.* 1. -- *Cart* 2. *Edw.* II. *n.* 4.
—— Canonicis S. Mariæ de Otery. *Pat.* 4. *Ric.* II. *Part.* 1.
—— Priorat. S. Frideſwidæ Oxon. *Cart.* 6. *Edw.* II. *n.* 21. -- *Pat.* 5. *Hen.* 5.
—— Abbatia Rameſeienſi, *Pat.* 3, *Ric.* II. *part.* 2. -- *Pat.* 4. *Edw.* IV. *part* 4.
—— Abbatia de Wherewell. *Pat.* 41. *Edw.* III. *part.* 1.
—— Eccleſia Wigornienſ. *Pat.* 2. *Hen.* V. *part.* 1.
—— Eccleſia Wintonienſ. *Pat.* 2. *Hen.* VI. *part.* 2. -- *Pat.* 2. *Edw.* IV. *Part.* 6. -- *Cart.* 12. *Edw.* II. *n.* 48. -- *Cart.* 10. *Edw.* 2. *n.* 7.
—— Decan. de Wolverhampton. *Pat.* 1. *Edw.* IV. *part.* 2. -- *Cart.* 2. *Edw.* III. *n.* 67. -- *Pat.* 2. *Ric.* II. *part.* 2.

Chartæ Anglo-Sax. quæ ſervantur in inſtructiſſima Bibliotheca prænobilis & ampliſſimi viri ROBERTI HARLEY de Bramton-Bryan, *in agro* Herefordenſi, Armigeri.

Apographum in Charta ſcriptum litis cujuſdam determinatæ in Curia Comitatus Herefordenſi, Ægelnotes-ſtani habita, inter Eadwinum & Enneawnan de terris quibuſdam, ſcil. Peolintun & Cyneerleah, præſidente Æthelſtano Epiſcopo, (*qui factus fuit Epiſcopus Herefordenſis, circa An. Dom.* 1012.)

Carta, *ut videtur*, exemplaris, Eadgari Anglorum Baſilei, omniumque Regum Inſularum Oceani, quæ Brytanniam circumjacent, cunctarumque nationum quæ infra eam includuntur, Imperatoris & Domini. *Hanc Cartam ut indubitate veram citavit Johannes Seldenus, ad probandam Regum Angliæ Dominium in Mare, in libro quem inſcripſit* MARE CLAVSVM; *illam verò cenſura ſua notavit*, D. Georgius Hickeſius, *in Diſſert. Epiſt. pag.* 86. *Notandum autem eſt, Cartam hanc luculentum Teſtimonium præbere, ad probandam, in antiquis temporibus, Regiam illam Exactionem obtinuiſſe, quam nos dicimus* **Shipmoney**, *& majores noſtri* Scypfylleð *vel* Scyp-ſocne, *Latino barbarè* Naucupletionem *appellabant. Scripta fuiſſe videtur circa tempora Henrici* I. *Anglorum Regis.*

FINIS.

Digitized by Google

VIRO CLARISSIMO

GEORGIO HICKESIO,

S. P.

QUAS Superioris anni Menſe Octobri ad me dediſti, humaniſſimas literas recte accepi per illuſtrem Reverendiſſimumque Virum *Robinſonium*, cui poſt exantlatas per annos complures apud aulam Svedicam curas, laudabili atque ingenti omnium applauſu, nunc uti fama eſt, honorificentiſſimum apud patrios lares ſummumque Sacrorum Antiſtitis munus gratulari licebit, ſimulque Eccleſiæ Anglicanæ, imo Patrono benigniſſimo fauſta quævis impoſterum apprecari. Gaudeo autem V. Cl. apud Te, utpote Virum doctiſſimum ſtudiorumque Septentrionalium in fortunatiſſima inſula Statorem, ſuo pretio æſtimari labores noſtros quamvis exiguos valde, nec præconio dignos quali exornandos cenſuiſti. Sunt mediocria, imo tenuia admodum hæc noſtra, ſi ad veſtros comparentur cumulos, quos plenis ut ajunt horreis emetiri in proclivi fuerit. Interim vero V. Cl. cum multa magna Te moliri certum ſit, in ſtudiis rerum Gothicarum, quod propediem editione Catalogi librorum vett. oſtenſurus eris, iniquum ſane putavi *Petitioni Tuæ non ſatisfacere.* Mitto proinde Catalogum MSS. paſſim in Collegio noſtro exſtantium; non integrum quidem *illum, alio quippe reſervandum* tempori, quum animo à curis libero accuratione majori conſignare ſingula licuerit. Exſtant fateor MILLENI LIBRI hujus idiomatis alii, quos Publicæ partim bibliothecæ, partim privatorum loculi ex ultima antiquitate ſibi vindicarunt ſervantque, & quos aliquando titulis tenus noviſſe curioſæ indaginis, nec forte pœnitendi fuerit operis. Sic face apud vos prælucente, latitantes Theſauros inveſtigatum feſtinabunt alii. Interim quicquid hæc noſtra amplificandæ veſtræ molis conferre queant, lubenter ac merito id fit, fietque impoſterum cum uſus & ratio ita poſtulaverit. Sic Te V. Cl. bene fortunateque agere ex animo voveo. Vale.

Dabam *Stockholmiæ*,
D. 13. Martii, An. M.D.CCI.

JOHANN. PERINGSKIOLD.

Manuſcripta *Scandica* ad Antiquitates & Hiſtoriam Septentrionalium aliorumque Regnorum illuſtrandam, in Regio Antiquitatum Archivo *Holmiæ* ſelecta.

EDda Sæmundi Sapientis continens carmina antiqua atq; partes ſequentes, quarum 1 *Solarliod*, 2 *Rafnagaldur Odins*, 3 *Wauloſpa*. 4 *Havamal*, 5 *Vaſtrudiſmal*, 6 *Grimniſmal*, 7 *Alfviſmal*, 8 *Egiſdrecka oc Loka glepſa*, 9 *Hamarſheimt*, 10 *Harbarſliod*, 11 *Skirnisfor*, 12 *Hymis quida*, 13 *Vegtams quida*, 14 *Volunders quida*, 15 *Helga quida Hundings bana then forſta*, 16 *Helga quida Haddinga skata*, 17 *Then andra Helga Hundings banes quida*, 18 *Sinflotla Lok*, 19 *Then forſta Sigurd Fafnisbanes quida*, 20 *Then andra Sigurd Fafnisbanes quida*, 21 *Then Tredie Sigurd Fafnisbanes quida*, 22 *Brynhild Budla dotters quida then forſta*, 23 *Godrunar quida*, 24 *Brynhild Budlæ dotters quida then andra*, 25 *Gigiar quida*, 26 *Niflunga Lok*, 27 *Godruner Harm*, 28 *Oddruner grat (groat,)* 29 *Godruners hefna*, 30 *Atlemal*, 31 *Godruner hvata*, 32 *Handiſmal*, 33 *Foil ſuinſmal*, 34 *Hyndluliod*, 35 *Groe Galder*, 36 *Gratta Sanger*.

Edda Snorronis Sturlonidæ, continens carmina quædam antiqua de ritu priſco paganico, ſimul ac veterum artis Scaldicæ vera inſtitutione atque origine; quæ omnia in quinque partes diſtributa, ſequentia comprehendunt:

1. Stirpem atque originem Odini itemque Aſanorum, eorumque iter in Septentrionales oras: inſertis paſſim nonnullis de Romanis atque Trojanis.
2. *Harſlyge eller Gylfa ginning*, Sive colloquium Odini ac regis Gylfonis de mundi exordio ac fine; ut & Deorum origine, natura atque rebus geſtis.
3. *Bragaradur*, ſive orationem Brageri Scaldi, in convivio quodam ab Aſanis ac Ægero inſtituto: Qua peculiariter agitur de ipſius artis poëticæ fundamento; ſicut & multis antiquis Gothicis, Suecicis, Noricis, Danicis & Gallicis Regibus, atque heroibus.
4. *Skaldskaparmal*, quæ habet quaſdam formulas peculiares atque vocabula poëtis olim uſitata.
5. *Skalda*, quæ exhibet manuductionem quandam ad artem Scaldicam.

Snorre Sturleſons Heimskringla, ſeu Hiſtoria Regum Septentrionalium, quæ jam demum cum tranſlationibus, duobus Tomis impreſſa, continet

1. Hiſtoriam Inglingorum, ſive de Regibus Sueciæ monarchicis, & quibuſdam Suecicis ac Norvegicis regulis ab Odino uſque ad Rognvaldum Veſtfeldiæ, narrationem.
2. Halfdani Nigri, progenie regum Suecicorum oriundi.
3. Haraldi Pulchricomi, Norvegiæ Monarchæ tertii.
4. Haquini Adalſteinii filii adoptivi, Norv. Monarchæ.
5. Haraldi Grafeldii, R. N.
6. Olavi Tryggvaſonii.
7. Olavi Sancti, R. N.
8. Magni cognomento Boni, Daniæ ac Norvegiæ regis.
9. Haraldi Hardradii, R. N.
10. Olavi *Kyrres*, ſive Placidi, N. R.
11. Magni Barfots, ſive Nudipedis, R. N.
12. Sigurdi *Jorſalafars*, ſive Peregrinatoris Hieroſolymitani, qui unà cum fratribus in Norv. regnabat.
13. Magni *Blindis*, ſeu Cæci, ac Haraldi *Gyllii* in Norvegia regum.
14. Sigurdi, Yngvonis atque Oſteni filiorum Haraldi in Norvegia imperantium.
15. Haquini *Hardabreds*, ſive latis humeris, R. N.
16. Magni Erlingi filii, qui cum Suerrero de Norvegiæ regno certabat.

Herwarer

Digitized by Google

Herwarer Saga, continens res geſtas inclutæ viraginis Hervoræ Angantyri filiæ, majorumque ejus ac poſterorum, tam in Suecia Ridgothia, Glæſiſvallia & Gardaricia, quàm in aliis Septentrionalium oris. Eſt a. hic Mss. Codex longè emendatior atque locupletior illo vereliano, juxta quem Upſaliæ An. 1672. impreſſio Hiſtoriæ hujus facta eſt.

Gotriks oc Rolfs Saga, ſeu Gothrici & Rolfi Weſtrogothiæ Regum Hiſtoria. Quæ cum Editione Verelii An. 1664 Upſaliæ publicata, quam optimè convenit, in nonnullis etiam auctior eſt.

Sagan of Hialmter oc Olwer, ſeu Hiſtoria Hialmteri Ingonis Mannaheimii ſ. Sueciæ regis ex Marſibili Principe quadam Syriaca filii, & Olveri Jarli. Continens eorum expeditionem in Hunalandiam Arabiamque, & complurima cum Vikingis atque gigantibus certamina: nec non pacta tandem cum Alſola atque Hyldiſifa Regis Ringeri in Arabia: qui poſtea duxit Hervorum Humalandiæ principem: filiabus conjugia ------ C. 22.

Sagan af Halfdan Oſtenſon, ſeu Hiſtoria Halfdani, Oſteni Regis Norvagorum filii: Qui una cum Socio ſuo Suithone *Soxn-diarfe*, plurima egregia atque illuſtria per Norvegiam, Daniam, Sueciam, Biurmelandiam atque Holmgardiam, *&c.* olim perpetraverat facinora, quæ inter maxime celebratur navigatio ilius per mare *Kyrialfsbotn* dictum, cujus dominus deindè factus eſt Suitho; itinera denique ejus per Biarmelandiam atque Jotundheimium recenſentur, *&c.* C. 24.

Sagan af Sturlaug hinum Starfsama, ſeu Hiſtoria Sturlaugeri laborioſi, filii Ingialdi Naumdalenſis: agens primò de illius ob virginem Aſam cum Haraldo Rege Throndhemiæ, & gigante Kol, Krappa atque Fradmaro rixis atque certaminibus: deindè ejus profectione in Biarmalandiam, Sueciam, ubi poſtmodum à Rege Ingone regulus factus eſt, Hunalandiam, & tandem Gardariciam. C. 28.

Sagan af Gaungu Hrolfe, ſeu Hiſtoria Gongii Rolfi, Sturlaugeri laborioſi Regis Ringarikiæ in Norvegia filii. Incipit hæc à commemoratione regis cujuſdam in Gardarike nomine Hreggvithus, cujus filiam Ingigerdem matrimonio ſibi junctam habuit Rolfus. Enarrantur autem omnia incluti hujus herois illuſtriſſima geſta per Geſtriciam, Jotunheimium, Gargariciam, cujus rex deinde factus eſt, atque Angliam, *&c.* necnon cæterorumque principum atque pugilum, utpote regis Geſtriciæ Erici, regis Angliæ Haraldi *&c.* item Vilhialmi cognom. *Svikare*, moduli pygmæi, Thorgrimi Jarli Daniæ, aliorumque quorum paſſim memorat Hiſtoria. C. 40.

Hiſtoria Hialmari Regis Biarmlandiæ atque Thulemarchiæ, ab Anonymo Roduri filio, vigente gentiliſmo ante ſecula octo, Lingua & Runis Sueo-Gothorum antiquis in Membrana conſcripta; Quam ex Fragmento Runici Manuſcripti Vetuſtiſſimi accuratiſſimè delineatam, juxtaque literis recentioribus Deſcriptam, cum verſione gemina Notiſque brevioribus illuſtrare conatur J. P.

Sagan af Kong of Alf og Koppum hanns: ſeu Hiſtoria Alfonis, quæ incipit ab recenſione Majorum ipſius ſc. Ogvaldi, Joſuri, Kioronis & Hiorleiferi, ordine ipſi proximè in Hordalandiæ regno antecedentium: percenſetque deindè omnia hujus herois ſimulque pugilum ejus illuſtriſſima geſta per Norvegiam regionesque alias, donec inſidiis regis Aſmundi maxima ex parte cæſi ac diſperſi eſſent: injectâ etiam mentione aliorum quorundam Regum, utpotè in Suecia Solvonis, Daniâ Oſtenii, & Scanica Hakonis. C 18.

Sagan of Hrolfe Kraka. ſeu Hiſtoria Rolfonis Krakes, Helgonis Daniæ regis filii, in ſeptem partes diviſa, quarum 1. agit de Frotone Danorum quondam rege, qui ob cædem fratris ſui Halfdani, ab ejuſdem filiis Halgone atque Roano, vivus crematus eſt. 2 De eodem Helgone atque Roano, quorum ille ducta Olafu regina Saxlandiæ, ex qua olim Urſam regi Adilo poſtmodum nuptam ſuſceperat, Rex Daniæ factus eſt: Hic profectus in Angliam, ibidem à Hrokero Sævari Jarli filio interemtus eſt. 3. De tribus iſtis pugilibus atque fratribus fortiſſimis, Svipdagero ſc. Huitſerkio & Beigado, qui primum Adilis regis Upſalenſium, deinde Rolfonis Krakes officiarii fuerant 4. De Biodvaro Biarka ejuſque fratribus Elgfrodo & Thorero à pede canino, qui poſtmodum Rex Weſtrogothiæ factus eſt. 5. De Hialtone pugili quodam fortiſſimo regis Rolfonis. 6. De itinere regis Rolfonis ad Adilem Upſalenſem ubi aurum in Fyreſvaldia ſeminaverat. 7. De bello inter Hiorvardum regem Scaniæ & Rolfonem, quod vocatur Sculdenſe, geſto, in quo tandem occubuit Rolfo.

Hiſtoria Vilkini, Theoderici Veronenſis ac Niflungorum, continens Regum atque Heroum quorundam Gothicorum res geſtas per Ruſſiam, Hungariam, Italiam, Burgundiam atque Hiſpaniam. Ex Mss. Codicibus linguæ veteris Scandicæ in hodiernam Suecicam atque latinam traducta, operâ I. P. nunc ſub prelo eſt.

Blomſtur-walla Saga: Sive Hiſtoria urbis cujuſdam Blomſturvall in Africa ſitæ, in qua olim plurimorum Regum principumque filios per Europam atque Aſiam conveniſſe, arctaque inita Societate ſuaviſſimè ibidem aliquid temporis convixiſſe traditur. In quibus deſcribendis multa recenſentur valde convenientia cum Hiſtoria Theoderici Veronenſis vulgo Vilkina Sagan. C. 28.

Wolſunga Sagan edur Saga af Sigurde Fafnisbana: ſeu Hiſtoria Volſungorum, vel Sigurdi Fafnisbanii, incipiens à rege Hunalandiæ Sigone, cujus filius atque ucceſſor erat Volſungus, qui poſt plurimos à ſe relictos filios atque poſteros, inter quos etiam Sigurdus Fofnisbana erat, tandem a genero ſuo Siggeiro Gothorum rege occiſus eſt. Enumerantur autem celebriora Sigurdi geſta per Hunalandiam atque Italiam, quomodo ſc. occiſo Fafnone, Brynhildam Budlæ Gothorum regis filiam, deinceps ea repudiata, Gudrunam Guikonis principis Hiſpaniarum filiam matrimonio duxerat. C. 52.

Sagan af Ragnar Lodbrok: ſeu Hiſtoria Rangneri Lodbrokii regis quondam Daniæ, atque Sigurdi Kings filii: ejuſque duorum cum Thora primum, deinde Aſlauga Sigurdi Fofnisbanum filia conjugiorum, ſuſceptorumque indè filiorum, Biornonis ſcilicet cognom. Jarnſidas regis poſtmodum Sueciæ, & Ivari Benloſas ac Sigurdi *Ormioyes*. Quâ continentur plerumque illorum expeditiones atque bella, in Suecia cum rege Oſtenio, Italiâ, Angliâ cum rege Ella, à quo poſteà ſerpentibus expoſitus erat Rangnerus, quod tandem ſtrenuè ultus eſt filius ejus Ivarus Angliæ totius poſtmodum rex atque Imperator.

Sagan af Magus Jarl, ſeu Hiſtoria commemorans res geſtas Jarli cujuſdam ad Strausburgum in Saxlandia nomine Magi, à Narfe filio Odini ſuum genus ducentis, artiſque necromanticæ magicæque magiſtri quondam primarii, cujus etiam experimenta artis Cæſari Carolo Magno conſpicienda exhibuit quam plurima. Continet alioquin non pauca alia, tam notitiam rerum Germanicarum, Gallicarum atque Græcarum, quam propagationem religionis Chriſtianæ per Saxlandiam concernentia. C. 49.

Sagan af Eigli Einhenta og Aſmunde Berſerkia bane, ſeu Hiſtoria continens res geſtas duorum fortiſſimorum pugilum ſimulque commilitonum Aſmundi atque Egilli: quorum hic Ringeri Smalandiæ regis filius erat. Enarrantur. *viz.* amborum facta, quomodo ſc. occiſis quamplurimis per Sueciam, Gardariciam atque Jotunheimios Vikingis atque gigantibus, tandem generi Regis Hertyggeri in Gardaricia facti ſunt.

Sagan af Illuga Grydar-foſtra: ſeu Hiſtoria de Illuga reguli Scanorum Sigurdi olim ſocio, qui Grydam vel Signim regis Alonis in Alfhemia filiam, magicis artibus novercæ ſuæ in fœminam giganteam, transformatam priſtinæ formæ reſtituit; ideoque Grydarfoſtra, *i. e* nutritius Grydæ cognominatus. C. 6.

Sagan af Hiedine oc Hogna, ſeu Hiſtoria Hedini Hiorandi Serklandiæ regis filii, & Hugonis Daniæ regis Halfdani filii Continens in initio nonnulla de Odino atque Aſiaticis, ut & de Gallorum Serklandorum Norvagorumque aliquot eo tempore claris decantatiſque pugilibus atque Vikingis.

Digitized by Google

Sagann af Olaf Tryggvaſon, ſeu Hiſtoria Regis Olavi Tryggvaſonii Major, à Birgero Abbate olim conſcripta. Quæ inter præcipuas & ampliſſimas veterum hiſtorias, res præcipue commemorat Norvagicas, Suecicas, Finlandicas, Gardarikikas, Curlandicas, Danicas, Anglicas, Francicas atque Græcas, *&c.* Agit quoque de prima Iſlandiæ, Gronlandiæ atque Vinlandiæ inhabitatione; ut & de propagatione Chriſtianiſmi per Daniam, Norvegiam, Sueciam atque Moſcoviam; cum plurimis rebus aliis claris atque memorabilibus, abſolvitur duabus partibus, & 107. Capp.

Sagan af Kong Swerre: ſeu Hiſtoria exhibens vitam atque res geſtas Suerronis regis Norvagiæ, Sigurdi Jorſalafars ex Gunhilda ut perhibetur filii. Qui primum ordini Sacerdotali ab Epiſcopo Roano in *Ferroo* initiatus, deindè dignitati regiæ Norvagicæ fuit admotus, quam deinde innumeris motibus inteſtiniſque bellis involutam, moventibus ei bellum deceſſore ejus Magno Erlingſonio ejuſque ſectatoribus Kuſlungis & Baglis aliiſque plurimis, ægerrime ad mortem ſuam geſſerat. C. 178.

Sagan af Hakon hin gamla, ſeu Hiſtoria Regis Haquini Vetuſti Suerronis filii patris olim regis Magni cognom. *Lagbaker*. Continens varias res geſtas tam in bellis quam pacificationibus inter trina hæc Scandinaviæ regna nationeſque alias ipſi proximè adjacentes C 270.

Ryggiar-Stycke: ſeu pars quædam Hiſtoriarum Regum Scandianorum, incipiens à Magno Bono Olavi Sancti filio, uſque ad Haraldum Gyllium. Continens præcipue res Norvagicas, Suecicas, Danicas, Anglicas & Iſlandicas, ut & nonnullas ad Gronlandiam, Irlandiam, inſulas Orchades, Gardariciam & Græciam attinentes. C. 336.

Knittlinga Saga: ſeu Hiſtoria Knittlingorum vel Knuttonum. Continens res geſtas Regum quorundam Daniæ atque Norvegiæ à Suenone Æſtridſonio uſque ad obitum Valdemari Canuti Ducis filii, præmittendo tamen nonnulla de Regibus illis, qui à tempore regis Haraldi Gormſonii, Suenonem proximè anteceſſerant. Qua occaſione etiam nonnulla proferuntur de variorum olim Ducum principumque bellis pactis atque commerciis, tam in Dania, Suecia atque Anglia, quam aliis Europæ regnis inſtitutis. C. 112.

Harald Rings banes Saga, ſeu Hiſtoria Regis Daniæ Haraldi, continens primum ejus cum patre Ringone bellum, in quo manu propria hunc ipſum occiderat, ac idcirco Rings bana vocatus eſt; Deinde frequentata illius cum amicis patris ſui certamina ſingularia, ac præcipuè cum Sviphaldo, Grimaldo, aliiſque plurimis. C. 20.

Sagan af Halfdane Branufoſtra, ſive Hiſtoriâ continens regis cujuſdam Daniæ Halfdani, tam intra quam extra patriam geſta glorioſiſſimè. Quo ſcilicet caſu primum avito ſolio excluſus, deinde longiſſimis itenerum erroribus per Biarmalandiam, Angliam atque Hiberniam jactatus, tandem ſubjugatam patriam liberaverit atque reſtituerit. C. 22.

Sagan af Sliſa Roe, ſiue Hiſtoria Roani cognom. Probi, tempore regis Suenonis in Dania florentis. Qui in Angliam quandoque negotiandi cauſa profectus, ibidem trium quorundam fratrum nefando aſtu primò deceptus, denique coram judice tanquam furti reus accuſatus eſt. Abſolutus legitimè cognita demum illius innocentia, illorum verò fraudes ſimul detectæ ſunt. Cap 6.

Sagan af Biodvare Biarke, ſeu Hiſtoria Biodvari filii olim Biornonis Scottlandiæ Jarli, ac pugilis Rolfi Krakonis fortiſſimi: qui poſt plurima exantlata cum Rolfone in prœliis contra reges Sueciæ, Hunalandiæ, Ruſſiæ, Norvagiæ, aliiſque pericula, Dux ſimul ac gener ejus factus eſt.

Hiſtoria Rythmica Regum Danorum à rege Dan uſque ad annum 1295. circa tempora Ducis Valdmari & Epiſcopi Jacobi, Danicè conſcripta.

Hiſtoria Danica, continens præcipuè illorum res bellicas in Holſatiâ, Livoria, Suecia atque Germania per decennium geſtas, à morte ſcilicet Chriſtiani III, quæ incidit in annum 1559. uſque ad annum 1571. ſivè pacem Stetinenſem.

Grettla edur Saga af gretter Sterka Aſmundar Syne. Seu Hiſtoria continens res Gretteri Aſmundſonii per Iſlandiam patriam ſuam Norvegiam, Sueciam atque Daniam, *&c.* Geſtas, illorum temporum æqualis quibus in Norvegia Olaus Sanctus, in Suecia Rex Aſmundus imperitarunt. Hiſtoria in tres partes diſtribuitur, quarum 1. agit de Onundi Træfots bello cum Haraldo Pulchricomo, 2. De Grettero ipſo, 3. De Thorſtenio Dromundo Gretteri fratre, tandemque ejus cum Græciæ regina Spe conjugio. Unde etiam hæc ultima pars ſub titulo Speſar þattur inſcribi ſolet.

Sagan af Orme Storolfſon: ſeu Hiſtoria Ormonis Storolfi filii, hominis Iſlandi, ob ſummum corporis viriumque robur ſui ævi inter Septentrionales quondam celebratiſſimi. Qui præter cætera heroica facinora, Bruſonem famoſiſſimum olim Sandejæ inſulæ gigantem interfecit. C. 24.

Sagan af Thorſtein Baar-magn: ſive Hiſtoria Thorſtenii Bæarmagns, Olai Tryggvaſonii primum aulici: deinde regis Godmundi in Glæſiſvaldia Socii; cui in occidendo rege Gejirydero, atque ſubjugando regno ejus Jotunheimio, cui tum ſuberat Glæſiſvaldia, fidam operam præſtitit. C. 14.

Sagan af Fridthiof Frakna, ſeu Hiſtoria de quodam Fridtiofo, qui tempore Belonis reguli quondam Sogniani in Norvegia floruit: Cujus filios Hognum atque Halfdanum, quod variis ſe injuriis laceſſerant, è ſolio poſtea detruſit, ſimulque regno & vitâ eos privavit. Cap. 15.

Floamanna Saga edur Thorgils Orrabeins ſtiupas Saga: ſive Hiſtoria Floamannorum, agens de Norvago quodam, regis Haraldi Gullskiagg temporum æquali, nomine þorgill Orrabein, þorgrimeri Flotdalenſis olim privigno: ejuſque in Irlandia, Norvagia aliiſque locis rebus geſtis ac certaminibus ſingularibus, præcipuè quomodo interfecto Jarnhuſio, ſororem Olavi Jarli Hladejenſium Gudrunam matrimonio ſibi junxit. C. 75.

Sagan af Sorla hin Sterka: ſeu Hiſtoria continens res geſtas Sorlonidis cognom. Robuſti regis Erlingi in Uplandia filii. Qui captis in Blalandia Borkero atque Bolverkero Vikingis, & ad Ejiraſundam devicto rege Suiþiodi hid koldu [*Suioniæ frigidæ*] Daniæque Halfdano Eranuſoſtra, una cum omnibus ſuis filiis atq; Sociis, tandem in Norvegiæ regem evaſit. Cap 20.

Sagan af Grime Lodin-Kinna, ſeu Hiſtoria Grimeri Barbati, deſcribens ejuſdem iter in Gandvikum, ubi ſponſam olim ſuam Lopthænam, magicis Novercæ ſuæ artibus illuc inter giganteis traductam, liberavit, domumque ſecum reduxit. C. 6.

Sagan af Erik Widforla: ſeu Hiſtoria Erici Peregrinatoris, Regis Throndheri in Throndhemia filii qui cum Socio ſuo Erico Danorum principe vaſtum quandoque ſuſceperat iter ad vallum Odini, vulgo *Odens Aker*, juxta flumen Piſonem in India, ut vult hic noſter, olim ſitum. C. 9.

Sagan af Kroke Ref: ſeu Hiſtoria Refonis Stenonis filii natione Iſlandi, qui tempore regis Haraldi Hardradii vixit. De cujus plurimis per Daniam, Norvegiam atque Gronlandiam geſtis multa heic mira pariterque jucunda proferuntur. C. 23.

Sagan af Wiglunde Wana: ſive Hiſtoria Viglunderi Pulcri, viri Iſlandi. In qua exponitur ſummus atque incredibilis amoris illius ardor, quo erga amaſiam ſuam Kettilridam flagravit, cujuſque cauſa innumera ferè perpeſſus eſt pericula, donec voti ſui in ea impetranda compos fieret. Cap. 26.

Sagan af Rodulf hin Spaka, ſive Hiſtoria Rodulphi Sapientis, viri Suionici, temporum Olavi Sancti in Norvegia æqualis. Cujus ut & filiorum ejus Dageri atque Sigurdi, inſignis doctrina ingeniorumque præſtantia, heic accuratiſſimè deſcribitur. C. 6.

Sagan af An Boge-Sveiger, ſive Hiſtoria de Ancne Norvago quodam Boge Sveiger dicto, qui temporibus reguli Ingialdi in Naumdalia compar, cum Ingialdo perpetuas uſque ad obitum ſuum nec unquam terminandas

Digitized by Google

nandas exercuerat lites atque disceptationes. Cap. 22.

Sagan af Rafn oc Gunlaug Orms-tunga: seu Historia exhibens duorum Islandorum juvenum atque Scaldorum Rafneri sc. atque Gunlogi cognom. Serpentinæ linguæ litigia atque contentiones, causâ virginis Helgæ, quam ambo deperibant, exortas. Quâ simul exponuntur nonnullæ aliæ res eodem tempore in Anglia, Irlandia, Scotia, Gothia atque Suecia, regionibus à Gunlogo probè perlustratis, gestæ. Cap. 26.

Sogu Thattur af Stuf Kattar Syne: Seu Historia de quodam Islando nomine Stuf, þorderi Kattas filio, ejusque cum rege Norvagiæ Haraldo mira atque lepida quondam confabulatione ac colloquio agens. C. 3.

Sagan af Gisla Syrs Son: Seu Historia Norvagi cujusdam nomine Gisla Syronis filii, qui temporum regis Haquini Adalsteinii suppar fuit. Quâ exhibentur variæ ipsius peregrinationes exoticæ itemque certamina cum adversariis, præsertim Ejolfo Vorrone à quo occisus est. Alia insuper inspersa sunt historica hominum quorundam peculiaria Norvegiam atque Islandiam incolentium. Cap. 71.

Sagan af Hasna Thorir: Seu Historia continens res gestas Thoreri, dicti Hænsna þorir viri Islandici: ut & clarorum virorum sub idem tempus in Borgarfirdi habitantium. Cap. 33.

Sagan af Hordi og Holmverjum: Seu Historia res gestas describens Hordii Grimkelli filii Islandi, virorum itidem nonnullorum qui antiquitus Holmverjar dicebantur, erantque Socii Hordii fidissimi, æquales temporum Haraldi Pulchricomi Norvegiæ regnum tenentis. Cap. 64.

Sagan af Hrafnkell Goda, seu Historia Hrafnekeli Probi, Islandi, tempore regis Haraldi *Harfagras* in territorio Fliotsdal habitantis, aliorumque inter Islandos virorum fortium atque clarissimorum. Cap. 29.

Sagan af Gudmundar hins Godo Hola Biscups: Seu Historia Godmundi cognomento Boni, Episcopi Holensis in Islandia; describens ipsius Sanctam duram asperamque vitam monachalem, res adversas atque beatum obitum. Quibus recensendis etiam quamplurima exponuntur initio, ad illustrationem originis atque progressûs rerum Ecclesiasticarum Islandiæ, præcipuè Episcopatûs Holensis. Hæc meritò vocari Major potest respectu ad illam minorem, quæ Episcopi hujus multò contractius tradit vitam resque gestas. Cap. 258.

Sogu Gudmundar hins Goda Hola Biscups Ara Sonar: Seu Historia Godmundi Aræ Filii, Holensis Episcopi Minor, sic dicta respectu illius Majoris, quâ itidem ac in hac, præter res hujus Episcopi gestas, dilucidè exponitur universus tum temporis Ecclesiæ status atque propagatio per Islandiam. Cap. 91.

Sagan af Jone Biscups helga Augmunds Syne: Seu Historia de Johanne Sancto, Episcopo primo sedis Holensis in Islandia, ejusque variis ac plurimis Sanctis miraculis agens. Cui ad calcem adjectus est index omnium Episcoporum atque Abbatum Norvegiæ, Gronlandiæ atque Islandiæ, item nonnullorum martyrum *&c.* Alia insuper ad notitiam statûs Ecclesiastici Islandiæ proximè pertinentia. C. 49.

Sogu hins heilaga Thorlak: Sive Historia S. Thorlaci, qui proximè successit Klæng in Episcopatu Scalholtensi Islandiæ. Qua etiam paucis repræsentatur status atque conditio Ecclesiæ, præcipuè Scalholtensis, Islandicæ. Cap. 86.

Sagan af Pall Hola Biscup: Seu Historia Pauli Episcopi quondam Holensis, & successoris Thorlavi, ejus vitæ, doctrinæ, atque mortis. Continens quamplurima ad statum priscum Ecclesiæ Islandicæ pertinentia. Cap. 40.

Thornesinga Saga, Seu Historia Thornesingorum: Agens de prima Islandiæ inhabitatione, ut & de viris nonnullis in ea præstantibus, utpote Snorrone *hin Goda*, Biornone *Hytdala kappe*, aliisque; Nec non de rebus quibusdam Vinlandicis, Norvagicis, Anglicis atque Suedicis, *&c.* Cap. 56.

Sagan af Thorde Hredo og Vidfiardar Skeggia: Sive Historia præclarorum virorum Thordonis atque Skeggonis; quorum ille in Norvegia tempore regis Sigurdi Slefu, hic in Islandia atque districtu Vidfiardensi prognatus erat, indeque Vidfiardar Skeggia cognominatus; de arcta quæ alterutris intererat amicitiâ, certaminibus denique cum viris fortibus ac strenuis, quorum mentio passim injicitur. Cap. 40.

Isferdinga Sagan edur af Hæwarde Hallta: Sive Historia virorum aliquot in districtu Isfirdingensi Islandiæ habitantium, ac præcipuè Havardi *Haltæ*, id est, Claudi; quibus modis filioli sui Olavi à þorbiorno in Laugabole olim occisi cædem ultus fuerat. Factâ passim mentione aliorum præcellentium virorum, utpote Lioteri, þorkelli, þoralfii, Atlæ, Sten þoreri, *&c* eorundemque inter sese certaminum atque contentionum. Cap. 34.

Sagan af Finnboga Rama: Seu Historia agens de quodam Norvago, qui primum Urdarkattur, deindè Finboga cognom. Rama dictus est, Asbirni olim in pago Eiire inque districtu Flatejadensi filio. Qui legationem pro Hacone Norvagorum Jarlo ad Johannem regem Græciæ suscipiens, varia ac egregia ibidem alibique passim, sed præcipue in Islandia ubi deindè domicilium suum fixit, perpetravit facinora. C. 46.

Liosvetninga Saga, eda Reikdala: Seu Historia Liosvetingensis, agens de nonnullis Islandis, utpote þorgero hin goda, ejusque posteris in Liosavatne habitantibus; item Gudmundo hin Rika, þorere Helga, þorkello Geitisonio aliisque plurimis: quorum mentio passim in Sturlæsonio, Hist. Olavi Tryggvasonii, alibique occurrit. Cap. 55.

Helgas og Grim Droplaugers Saga: Seu Historia agens de duobus Islandis Helgone atque Grimero þorvalderi filiis, ex Isi Drauplagera natis, à qua etiam cognominati sunt. Eorum denique plurimis clarissimisque cum aliis viris fortibus ac strenuis, utpote Helgone Aebiornsonio, þorgrimo Tordysilsio cæteriisque, certaminibus. Cap. 22.

Brandkrossa Thattur: Quæ itidem agit de Drauplageri filiis Grimero atque Helgone illorumque origine. Nomen autem eis inditum est ob bovem quendam Brandkrossa dictum, quem fratres illi subdole necuerant. Res singillatim pertractat Islandicas. C. 6.

Sagan af Eyrik Rauda: Seu Historia Erici Rubri þorvalderi filii, qui in Islandia tempore regis Olavi Trygvasonii floruit. Agit etiam de navigatione Norvagorum in Gronlandiam, Skrællingialandiam & Vinlandiam, *h. e* Indiam Occidentalem, *&c.* C. 22.

Thatter af Thorsteim Thorarins son: Historia seu res gestæ Thorstenii þorarini filii, in Sunadal Islandorum habitantis. Quæ multum convenit cum Historia Liosvetingensi. Cap. 9.

Brodd Helgas Saga, Seu Historia Helgonis cujusdam Islandi, aliorumque virorum privatorum in Islandia tum temporis florentium.

Sogu Tattur af Thorsteim Austfyrdska, Seu Historiola de viro quodam Islando nomine þorstein, tempore regis Magni hin Godas. Cap. 4.

Sogu Thattur af Sneglu Halla: Sive Historia exponens res gestas Scaldi cujusdam Islandi tempore regis Haraldi Sigurdi filii. Cap. 12.

Eigla edur Saga af Eigil Skalla Grims Son, Siue Historia de Egillo Islando Grimeri Calvi filio, ob artem Scaldicam sui temporis clarissimo, agens.

Banda-manna Sagan, edur Sagan af Ofeige Skidason og Odde Ofeigson: Seu Historia Bandomannorum, Continens res gestas patris Ofeigeri Skidasonii & filii Oddenii. Quorum hic mercaturam exercens per Norvegiam, Daniam, regionesque alias, tandem in Islandia substitit, ubi ad pagum Mel diutinè deinceps habitavit. Cap. 12.

Watns-dala: Seu Tractatus describens primam inhabitationem tractus Vatnedalensis Islandiæ australis; ut & res gestas insignis cujusdam Islandi qui eodem tempore vixit, nomine Ingemundus hin Goda ejusque quatuor filiorum, Thorstenii, Jokuli, Hugonis atque Thoreri strenui, prudentia necem patris sui ulciscentium. C 55.

Sogu Thattur af Audunne nockrur: Seu Historiola agens de Islando quodam nomine Audum, ejusque in Norvegiam atque Daniam peregrinationibus, rebusque

Digitized by Google

buſque geſtis in bello inter regem Norvagiæ Haraldum & Daniæ Suenonem, *&c.*

Kormaks Saga: Seu Hiſtoria agens de Iſlando quodam nomine Kormak, qui temporum regis Haraldi Grafeldii ſuppar fuit: ejus itidem recenſentur cum cæteris pugilibus crebri conflictus atque velitationes. Inſperguntur paſſim plurima de veterum legibus atque inſtitutis diſciplinæ bellicæ, ac præcipuè certaminum ſingularium. Cap. 32.

Sagan af Wiga Glume: Seu Hiſtoria de quodam Norvago Ejiarfirdenſis pagi incola nomine Glume; plurimiſque aliis viris atque pugilibus, qui vel affinitate vel rebuspræclarè geſtis huic proximè acceſſerant. Cap. 58.

Sagan af Thorgeire Hævar-Syne og Thormode Kolbrunnar: Seu res geſtæ duorum Norvagorum atque Sociorum, Thorgeiri ſc. & Thormoderi, tempore regis Olavi Sancti cujus erant miniſtri aulici. Quorum ille poſt plurimas perpetratas clariſſimorum virorum cædes, in Iſlandiam fugit, ubi aliquanto poſt operâ gigantum Thorgrimeri atque Thoranni Otsas occiſus eſt; hic verò in Gronlandiam profectus, & ibi & aliis in locis, propter certamina ſua ſingularia atque vaticinandi facultatem inclaruit. Cap. 60.

Sagan af Katle Hang, Seu Hiſtoria vel res geſtæ patris ac filii, Ketilli ſc. ac Grimonis Hirſutigenæ, quorum ille olim inſulæ Rafniſtu in Norvegia præfuit, plurimiſque egregiis facinoribus per Norvegiam atque Biarmelandiam inclaruit, præcipue poſtquam Satonem Fradmarum, alioſque Vikingos occidiſſet; hic verò poſt liberatam uxorem ſuam Lopthænam à gigantibus Ganvicenſibus, in Norvagia plerumque vitam ſuam tranſegit. C. 9.

Sagan af Orvar Odder: Seu Hiſtoria Orvari Odds, filii Grimeri Lodinkinnas. Tradens ejus atque Sociorum res geſtas atque expeditiones navales in Finmarkiam, Biarmalandiam, Sueciam, regnante ibi Ludovico, Irlandiam atque Angliam, in qua Skolloni contra regem Jatmundum auxilia tulerunt; nec non mentionem faciens aliorum aliquot conflictuum atque certaminum cum Vikingis atque gigantibus aliis, utpote cum Angantyro ejuſque II. fratribus in inſula Samſoo cum Augmundo, cum Hialmaro atque Theodoro Stafnglamaro aliiſque plurimis, fortitudine ſua atque crudelitate terribilibus. Cap. 37.

Granlands Annale: Seu Gronlandiæ Annales incerti auctoris. Continent breviter ea, quæ à prima ejus occupatione per Norvagos An. 986. ad Annum uſque 1477. geſta ſunt: Ac primo quidem agunt de navigatione Erici Rubri in Gronlandiam, ejuſque familia atque poſteris; ſequuntur Annales Flatejenſium, Vinlandiæ (nunc Americæ) atque Skrællingorum, aliarumque inſularum propè adjacentium, *&c.* quibus ad calcem adjecta ſunt nonnulla collectanea è veterum Hiſtoriis, Regum atque Epiſcoporum diplomatibus, quæ unicè ſpectant ad cognitionem hujus populi, ſtatus Eccleſiaſtici atque Politici.

Sagan af Herman oc Jarlman: Hiſtoria Hermanni & Jarlmanni, duorum in Frachlandia Principum, atque Sociorum perquam fidelium. Quæ etiam continet nonnullas alias res tum temporis per Serklandiam hid Miklu dictam, apud regem Rudentium, & regnum Miklagardiæ apud virginem Rikat geſtas. Cap. 24.

Sagan af Sigurde Thogla, Hiſtoria Sigurdi Taciturni regis Ludovici in Saxlandia filii. Quæ præter prædicti principis res geſtas, etiam perplurima adfert ad Synchroniſmum Imperiorum Frachlandiæ, Hornſetulandiæ, Lombardiæ atque Tartariæ conducentia. C. 57.

Sagan af Ulf Uggaſon: Hiſtoria Ulfonis Uggaſonis filii, principis quondam Normandici. Qui una cum ſodali ſuo Ario regis Modronis in Perſia filio, Skroggonem Serklandiæ principem una cum 15 fratribus ſororibuſque interfecit. Cap. 15.

Sagan af Geirarde Jarl: Hiſtoria exhibens res geſtas Geirardi Jarli, æqualis temporum Caroli Magni, cujus filiam Ellinburgam in matrimonium habuit; Itemque filii ejus Wilhialmi, Fracklandiæ tum temporis regis, quo in Miklagardia Kyrilacius, in Dania Kanutus Sanctus imperitarunt. Etiam hæc Hiſtoria admodum convenit cum illa Mauſi atque Laici. C. 11.

Sagan af Nicolaſe Leikara: Hiſtoria Nicolai Leikaras, à ſapientia ſua ita dicti, regis olim Faſti in Hungaria filii, ejuſque cum Saxorum regis filia conjugii. Inſperſa paſſim nonnulla de rebus Hungaricis Saxlandicisque. Cap 17.

Sagan af Huga Skapler: Hiſtoria Hugonis Skapleri, à Conrado Heimdorfero olim conſcripta. Qua continentur illuſtriſſima ineluti hujus Galliarum regis per totum regnum, terraſque alias, utpotè Brabantiam, Hollandiam, Angliam, *&c.* Geſta, victoriarum itidem memorabiles caſus. Cap 83

Sagan af Karlà Magnuſe og Koppum hans: Hiſtoria Caroli Magni ejuſque pugilum atque ducum. Tradens Glorioſiſſimi Herois præcipuas res geſtas à primo illius ortu uſque ad ejus obitum, juxta partes ſeu membra, quorum 1. Agit de ejus natalitiis, coronatione, &c. præcipuè de Carveti Babyloniorum regis cum Oddgeiro Dano pugna ſingulari. 2. De Rege Africanorum Aglando ejuſque filio Jamundo, eorundemque cum Carolo in Hiſpania bellis. 3. *Bruar-Thattur,* de Rollantio duce Caroli, ejuſdem cum rege Hiſpanorum Villalino certaminibus ſingularibus, hujuſque captivitate. 4. De Oruelis ducis Ethricci ad fidem Chriſtianam converſione, initoque deinde conjugio cum Caroli Magni filia. 5. Hugons þattur edur Geipler, de Hugone rege Conſtantinopolitano, ejuſque ac cæterorum pugilum factis memorabilibus. 6. Ferakuts þattur, de regis Hiſpaniæ Ferakuti bellis cum Carolo Magno, ac tandem omnium ſubditorum totius regni ejus una ſecum converſione ad religionem Chriſtianam. 7. Runſivalds þattur, de rebus Caroli geſtis in Runſivallia; denique morte Caroli Magni.

Sagan af Tertram oc Plato: Hiſtoria Tertrami atque Platonis, filiorum regis Arturi in Frachlandia: quorum hic Cæſari Agrippæ in Aſſyria, ille patri Arturo in Fracklandia ſucceſſit. Continet res Indicas, Græcas, Aſſyriacas atque Fracklandicas, *&c.* Cap 52.

Sagan af Conrad Ridgards Son: Hiſtoria de Conrado Rigardi Cæſaris in Saxlandia filio, atque illius ſodali Rodberto Rogeiri Jarli ibidem filio; eorundemque longinquo per Micklagardum, ubi deinde rex factus eſt Conradus, Serklandiam atque Babylonem itinere. Cap 22.

Sagan af Partalopa: Hiſtoria continens res geſtas Partalopæ, principis quondam Fracklandiæ atque regis Ludovici filii: deſcriptionem urbis Pariſienſis in Fracklandia à Brettanorum rege olim obſeſſæ; denique nuptialis feſtivitatis Partalopæ cum Mormoria Emanuelis Græcorum vel Miklagardiæ regis filia. Cap. 11.

Sagan af Victor og Blaevs: Hiſtoria Victoris regis Wilhialmi in Fracklandia filii, atque ſodalis ejus Blaevi. Commemorans plerumque res Chaldaicas, Indicas, Fracklandicas ac Serklandicas, ut & conjugia horum principum, nempe Blaevi cum Roſida Serklandorum regis filia, & Victoris, qui poſteà rex Serklandiæ factus eſt, cum Fylgida Blaevi ſorore. C. 33.

Sagan af Elis: Hiſtoria de Elis Ducis Julii in Heliga Egidii regnantis filio. Mentionem quoque faciens urbis Balleursborg, cujus rex olim vocabatur Jubin, qui Roſemundum Maſeaberti regis in Sabreborg filiam, devicto primum Jubino, deindè patre Maſeaberto, in matrimonium duxerat, factus rex Fracklandiæ. Cap. 47.

Sagan af Mirmant og Seſſelia i Sikiles: Hiſtoria Mirmantii, Hermanni Jarli in Saxlandia filii. Qui in Fracklandia apud regem Ludovicum educatus, ducta Seſſelia regis Wilhialmi in Sikilis filia, tandem rex Sikilenſis factus eſt. Cap. 32.

Sagan af Gibbon: Hiſtoria de Gibbon, Wilhialmi Fracklandiæ regis filio, qui junctim cum filio ſuo Eskiuparto Fracklandiæ imperitavit. Continet præterea nonnullas res Græcas atque Aſiaticas, præcipuè quas Saxlandiæ rex Plato, Aſperus Jarlus, regina Indiæ Florentina geſſerunt. Cap. 36.

Trojomanna

Digitized by Google

Trojomanna Sagan: Seu Hiſtoria Trojanorum. Continens deſcriptionem obſidionis Trojæ, omniumque iſtorum Heroum facta illuſtria, qui eo in bello inclaruere, omnium Hiſtoricorum annalibus decantati juſto hiſtoriæ ordine. Primum de Jaſone atque Hercule, eorumque profectione in Colchos memoratur. Proximè de Hellenæ raptu, atque exorto inde decennali bello urbiſque excidio. Denique de heroibus Græcis atque Aſiaticis qui eo bello inclaruerunt. Cap. 56.

Thattur af Wilhialme Baſtarde. Hiſtoria exponens res geſtas Vilhialmi Conqueſtoris regis Rodberti in Anglia filii ex Gunhilda ſorore Adalradæ: ut & aliorum aliquot regum principumque Angliæ, utpote Jatvardi Sancti, Haraldi Gudinaſonu, Gudini Jarli & Sigurdi Jarli Gloceſtrienſis. *&c.* Cap. 10.

Sagan af Aleſleck: Hiſtoria de rege Angliæ Alefleckio Ridgarei filio ejuſque in Indiam ac Tartariam peregrinationibus, tandemque cum regina Hludgerda conjugio, ſuſceptiſque ex connubio filiis Vilhialmo & Olafo. Cap. 16.

Sagan af Artus Fræga: Hiſtoria de tribus fratribus, Carolo, Vilhialmo atque Arturo cognom. Fræga, Regis Angliæ filiis, qui ad inquirendum Phœnicem, ut eâ curaretur morbus immedicabilis patris illorum, in ultimas uſque Indiæ oras miſſi ſunt. *defect.*

Sagan af Gabon oc Vigoles: Hiſtoria continens res geſtas Gabonis & Vigolii patris & filii, duorum clariſſimorum in Anglia pugilum, tempore regis Arturi florentium. C. 42.

Sagan af Samſon Fagra: Hiſtoria Samſonis Pulcri, conſtans duabus partibus. Quarum priori exhibentur variæ res tempore regis Arturi in Anglia, Irlandia Brettlandiaque, ac præcipuè inter Samſonem prædicti Arturi regis filium atque Quintalianum cognomento *Quinnotiuſ* ob raptum virginis Valentinæ, geſtæ. Poſteriori Traduntur nonnulla ad Septentrionalium regionum & præſertim Glæſiſvaldenſium atque Riſlandorum notitiam ſpectantia. Cap. 31.

Sagan af Wilhialme Siod: Hiſtoria Vilhialmi Siods Ridgardi Anglorum regis filii, qui primum Angliæ, deinde Babylonis atque Ninive rex factus eſt. Qua occaſione etiam aliarum rerum in Saxlandia, Babylone, Græcia, Africa, ac præcipuè in regione Eiricæa Gigantum quondam imperio, alibique geſtarum mentio paſſim injicitur. Cap 76.

Sagan af Ivent England Kappe: Hiſtoria de Ivento regis Arturi in Anglia pugile inter Magnates carliſſimo. Continens ejus cum gigantibus atque Blamannis plurima atque periculoſa certamina. Cap. 12.

Sagan af Erik Englands Kappe: Hiſtoria tradens res geſtas Erici reguli Hiaci filii, atque regis Arturi in Anglia pugilis quondam dexterrimi; Itemque ejus cum Ovida matrimonii conſortium dulciſſimum. C. 13.

Sagan af Herra Biewus, Hiſtoria domini Bievi, Ginonis Jarli in Anglia filii, ejuſque cum Joſvena regis Ermenriki in Egypto filia conjugio. In qua exhibentur plerumque res aliæ in Anglia atque Ægypto, aliiſque locis Africæ atque Aſiæ, geſtæ. Cap. 16.

Brettomanna Saga: Hiſtoria Gentis Anglicanæ vel Brettanorum, incipiens à prima ejus origine, ſcilicet quo tempore Heneas Trojanus illuc navigaverat; & progrediendo uſque ad tempora Conſtantii Conſtantini Magni patris, enumerantur ſingula quæ ad illuſtrationem Hiſtoriæ atque Antiquitatum hujus gentis regumque pertinere poſſunt. Cap. 33.

Sagan af Lais, Hiſtoria Ludovici, quæ trium principum res geſtas in ſe continet, 1. De ipſo Lais, *i. e.* Ludovico, regis Henrici in Anglia filio, ejuſque in Daniam atque Norvegiam itineribus. 2. De Rolfero Skuggafiſle, Ingialdi Jarli filio, qui ducta Sigride Ringeri regis Angliæ filia, Rex Angliæ deinde conſtitutus eſt. 3. De Wilhialmo Lais filio, ejuſque rebus geſtis in Anglia. Qui omnes temporum Caroli Magni atque Maus Jarli æquales erant. Ideoque ob rerum tractationem ſingulis communem, in quamplurimis convenit hæc Hiſtoria cum illa Mauſi Jarli. Cap. 12.

Hiſtoria Rythmica regis Angliæ Arturi: quæ oritur à commemoratione amicitiæ atque fœderis inter Arturum atque Carlomannum Franciæ regem, facta continuatione in deſcribendis ejus rebus geſtis, uſque ad illius obitum. Danicè conſcripta.

Rodberts Thattur, Seu res geſtæ Roberti, Wilhialmi Baſtardi Angliæ regis filii, aliorumque Chriſtianorum in expeditione ad terram Sanctam fama nominis clariſſimorum.

Litill Thattur Kirkna Rans og aſokna i Einglande, a dogum Theirra tveggia Erchiviſcupe St. Anſhelmi og St. Thomaſas Cantæuarienſis: Hiſtoriola Spoliationis templorum atque Monaſteriorum in Anglia olim peractæ juſſu atque voluntate regis Vilhialmi, Wilhialmi Baſtardi filii, *&c.* Adjecta eſt hiſtorica relatio de proſcriptione Sanctiſſimi patris Anſhelmi ex Anglia, cæterorumque aliquot Presbyterorum.

Excerpta Quædam ex Epiſtolis J. N. Salani Ad Librorum Septentrionalium Notitiam Spectantia.

Doctori Georgio Hickesio

S. Pl. D. JONAS N. SALANUS.

---------- Præſidem ipſum, Nobiliſſimum Secretarium *Peringskioldium* adire non licuit, cùm ruri otia æſtiva perageret, ſed tamen amicum quendam rogitare, immo literis meis ſollicitare non omiſi, ut indicem Mss. Archivi Regii ſelectiorum communicaret, & ſiquæ alia in rem veſtram futura eſſent. Quod etiam ipſe promptiſſime pollicitus eſt, ut haud dubitem quin pro eo quo flagret erga publicum ſtudio, Tibi, per literas, ſi non Catalogum Mss. ſaltem impreſſorum vel jamjam imprimendorum, An. 1690. in folio editum jam adauctum tranſmittat; quod ſi neglexerit ſtatim indica, & ego illud faciam. Cum Bibliothecarii Upſalenſis Vicario Domino Enbergio de ſuis Mss. indicandis egi, ſed ſerò teſtabatur nihil fere ultra Teſtamento legatum iſtud Delagardianum, quod ad ſtudium Antiquitatum pertineat, in Bibliotheca iſta reperiri; ſi quidpiam autem forte reperiatur, certis indicibus adhuc non eſt deſcriptum. Quod quidem B. Elias Obrechtus Prof. & Bibliothecarius Upſal. in ſe ſuſceperat, ſed morte præventus, id exſequi non potuit, nec illos univerſales Catalogos tam librorum impreſſor. quam Mss. per Sueciam totam conficere, ſicut in animo habuit. Quod typis Rudbeckianis hiſce annis impreſſum fuit, mihi quidem ſchedulâ quadam exhibitum, ſed nolui adhuc ad Te ablegare, antequam Mss. ejus locupletaretur. Interea hacce epiſtola indicem Codicum Bibliothecæ *meæ fratrumque meorum* includam, non quod dignum per omnia exiſtimarem qui tam illuſtri Operi inſereretur, ſed qui in promiſſis fidem meam, meum vero ergo Te amorem

Digitized by Google

abunde ſignificaret. Quæ præcipua nuper in Antiquitatibus noſtris edita ſunt, apud Eminentiſſimum Epiſcopum D. More videre potes, cùm nuper ea per Legatum Veſtrum Robinſonium ipſi miſerim; ſcireque deſiderem an recte in manus ejus cum literis meis pervenerint. Quod ad libellum iſtum Runicum à me in Latinam tranſlatum attinet, ſcias oportet Nob. Peringskioldium illum æri incidi curaſſe, iiſdem plane literis & apicibus, eodem modo ac ordine atque in MSS habetur, illiuſque exemplar Tibi promiſiſſe; verum ſi ille dictis haud ſteterit, videbo ipſe, ut quamprimum vis, ad fratris mei Beati Petri Salani adcuratiſſimam exſcriptionem, Runica Halpapianâ meamque verſionem examinem, examinatamque & emendatam Tibi, Vir Præclariſſime, expediam. Nec deſiſtam Cl. Arnæ Magnæo ſtimulos admovere ut deſideria veſtra adimpleat, ſi vis etiam Stadæ Secretarium Regium Didericum Vonſtade Antiquarium inſignem meis literis excitem ad ea communicanda quæ ad Germanicas Antiquitates conferre poſſunt. Hæc ſunt, quæ promittere Deoque benedicente præſtare poſſum.----

Domino HICKESIO,

S. Pl. D. JONAS N. SALANUS. *Hafniæ* D. 28. *Jan.* 1699.

----Hafniam vero vix adpuli quum Cl. Wormium Paſtorem ad ædem S. Nicolai conſtitutum adirem, Tuo nomine Salutarem, oſtenſiſque libri Tui propoſitionibus admonerem, operam Tibi in perficiendis MSS. ſuorum catalogis commodaret ſuam; cujus quidem ſpem mihi non demſit omnem. verùm cum munere eccleſiaſtico aliiſque occupationibus diſtringatur prematurque valde, vereor ut ea adcuratione celeritateque, ut decet, hoc procurare poſſit quod deſideras. Quapropter mearum partium eſſe duxi, alium Tuo propoſito magis aptum inveſtigare. Inveni tandem ſingulari fortuna Virum Clariſſimum, Arnam Magnæum Iſlandum, qui Lipſiæ nuper edidit incerti auctoris Chronica Danorum, & longe plura in hiſce quam omnes reliqui præſtare valet. Is tuis egregiis conatibus à me declaratis quam maxime delectatus eſt, oſtendebatque ſe haud detrectaturum Catalogos iſtos inſignibus acceſſionibus locupletare, aliaque ſuggerere ad Antiquitates iſtas ſpectantia, modo de voluntate Tua certus eſſe queat, accipiatque exemplar prioris editionis quod in hiſce Bibliopoliis amplius haberi nequit. Quapropter, ſi percupis hic loci habere quem adjutorem fautoremque tuorum operum, vix deprehendes alium qui magis polleat antiquarum linguarum notitia, majorique MSS. copia, ingenio, doctoque otio abundet, & ſi ipſum Tuis literis compellare digneris, Tuis officiis promptiorem paratioremque. - - - - -

Doctori GEORGIO HICKESIO Suo

S. Pl. impertit JONAS N. SALANUS.

------Nam quicquid expetis in Archivo Regio, puto Te propediem habiturum benevolentia Nob. Peringskioldii, qui dudum MS. illud Runicum æri impreſſum, Hiſtoriamque Theodorici, aliaque Ampliſſimo Ablegato R. Britanniæ Robinſonio tradidit mittenda; cui ſi per literas Te illa excepiſſe ſignificaveris, habebis illum ad alia communicanda promtiorem. Magnum illud Antiquitatum noſtrarum columen Celeb. Olaus Rudbeckius Tibimetipſi aliiſque doctis Anglis multa ſalute dicta, indicem ſuorum MSS. & aliorum apud ſe typis commiſſorum, hic incluſum tranſmiſit. Præclariſſimus Conſultiſſimuſque ille Juris patrii in Academia Upſalenſi Profeſſor Carolus Lundius, nuper literis ſuis mihi expoſuit, quidquid Codicum apud ſe ſit, ex Notis & Prolegomenis ad Leges Uplandicas nuper Upſaliæ editis, ſatis colligi poſſe, ibique inſtituiſſe collationem Legum Græcarum, præſertim Atticarum cum Gothicis antiquiſſimis; quare etiam librum iſtum meis ſumptibus paratum ut quantocyus accipias curabo; nec abnuam, quin illum excellentiſſimo Epiſcopo Moro oſtendas, officioſiſſimeque meo nomine ſalutato nuncies, me iſtum tractatum aliaque à doctis noſtris nuper edita, miſſurum ſi expetat. Promiſit etiam ille doctiſſimus noſter, ſe mox Weſtrogothianis Legibus lacunas Stiernhelmianæ editionis ſupplere velle, & præterea fragmentum Vigeri Spa cum notis, & Agapeti ſecundi Pontificis confirmationem prærogativæ Regis Upſalenſis, & Compoſitionem inter Amundum Upſal. Conregem & Sueinottum Proregem Daciæ ſuis ſuorumque parentum nominibus, docto Mundo exhibiturum; necnon Origines Italicas ad modum doctiſſimi Ferrarii conſcriptas; quibus plurimas voces non ex Latinis rivis, ſed Gothicis fontibus eſſe arceſſendas docebit. A Clar. Aſſeſſore Collegii Antiquitatum Brennero ſuæ Bibliothecæ MSS. catalogos expectes, quod haud leve momentum tuis rebus adferet. Utinam aliquo pacto poſſes Tibi conciliare Illuſtriſſimum Oliwenrantzium necnon Nobiliſſimum Sparwenfeldium, viros cum doctrina & uſu multo inſtructiſſimos, tum omnigena MSS. copia abundantes. Horum poſterioris beneficio ſingulari, beatæ memoriæ frater meus Petrus Salan quædam mutuo accepit, ut Pelagii Regis de Gothico Sanguine deſcendentis hiſtoriam Hiſpanice ſcriptam, & multa Græca Nicephori, Blemidis, Palladii, & Nili Metropolitæ Rhodii, Geographiam veterem & Hiſtoriam ſpectantia: quo benevolentiæ ſpecimine adductus credam, Viros ſummos Votis Tuis haud refragaturos, modo de inſtituto Tuo bene edocerentur: quod ſi ipſe per alios efficere nequeas, poſt menſem unum alterumve Holmiam proficiſcar, videboque ut præſens in Tua honeſtiſſima deſideria illos alioſque impellere queam. Jam fratri meo Holmiæ degenti in mandatis dedi, ut quæcunque Beati Petri Salani typis noſtris edita, per Illuſtrem Legatum Veſtrum Robinſonium Tibi curaret, nempe Hiſtoriam Egilli & Aſmundi cum notis, & Diſſertationes ejuſdem, pro aſſerendis Gothorum veris ſedibus unam, & alteram de Ægeria Nympha; cujus poſthumam Hiſtoriam Ulfonis Uggarſonii cum verſione & notis quibuſdam fere perfectam penes me ſervo, tamdiu atque melioribus noſtris temporibus in publicum provolare poſſit, necnon alium tractatum de Coloniis Septentrionalium in Americam dudum ante Americum miſſis reliquit, quæ forte Catalogo Codicum meorum, ſivis, adjicere potes. Alia equidem ipſe fratreſque mei adoleſcentiæ annis evulgavimus ſub titulo diſputationum; ipſe quidem de aurea ætate & πεντάρχια Monarchiæ. Frater Nicolaus Salanus de Gladio Scythico. Joannes vero juridicam habuit de modis convincendi reum. Quæ tamen linguam noſtram non adeo, quam Antiquitates quaſdam noſtras illuſtrant, & alioqui nævis ſuis non carent, quas maturior ætas facile abſtergere poteſt. In Catalogo illo meo, ſi quid irrepſerit, quod non ad Antiquitates pertinet, ejicias quæſo, ut ſi in libro illo miſcellaneo in folio, inſertæ quædam literæ de miniſtris An. 1696. in Americam miſſis, extant. Addes autem Snorronis Sturlæ Eddæ à B. Rugmanno reviſæ clavem rythmicam Lopti Gutormi filii & comitis Roynwaldi; corriges etiam in alio volumine Bronaſoſtra Saga in Inglinga Saga; adjicies veteri codici, cum titulo til minnes

Digitized by Google

nes ſive memoriali, eſſe liturgicum; & Regis Stuarti Mortis Hiſtoriam, tranſlatam eſſe ex Anglicano in Belgicum & dein Germanicum per Einarum Gudmundi filium An. 1651. impreſſum verò alterum Amſtelodami à Joachimo Noſche *i.e.* Saſſysku Bibl. An. 1649. Cum nuper Doctiſſimus Clariſſimuſque Collega Ol. Rabenius, de codice quodam qui olim in Gymnaſio noſtro aſſervatus ſit, mihi longam dederit narrationem; illam Tecum, Amiciſſime Vir, communicare haud veritus ſum; quantumvis enim non niſi excerpta ejus conſervaverit ille doctiſſimus noſter amicus, nihilominus haud indignum judicavi mentionem ejus facere, præſertim cum codex ille de regione quadam, ſi non plane ficta, certe Norvagica vel Anglicana, Surfila & Nurfila, loquatur, ejuſque inſignibus locorum nominibus; quæ materiam veſtris aliiſque antiquariis dabit inveſtigandi in ejus libri auctorem regionemque. Huic adjicere placuit Homiliarum Monachalium librum, cum duabus excerptis hiſtoriis ad melius codicem dignoſcendum & noſtram linguam intelligendam, ut ante trecentos fere annos fuit. Quod Runicam iſtam attinet Hiſtoriam, ſi Nob. Peringskiold exemplar æri inciſum ablegarit, exinde optime emendare potes Halpapianam editionem & noſtram verſionem, ita tamen ut in reliquis meam ſeryes ejuſque diſtinctionem in paragraphos & capita, ſi ita Tibi conſultum videatur. - - - - - -

GEORGIO HICKESIO,

JONAS N. SALANUS *S.Pl.D.*

- - - - - Haud equidem prætermiſi omnem movere lapidem de Catalogis Tibi communicandis, expectatio tamen diuturna promiſſorum ab amicis indicum fecit ut in diem epiſtolam mittere differrem, veritus ut vacua & inanis Te offenderet magis quam exhilararet. Tandem ulterioris moræ impatiens literas meas Rudbeckiano tantum indice & aliis levioribus monumentis inſtructas, non quidem cum tabellario publico, utpote juſto graviores nec per Magnæ Britanniæ Regis Procuratorem Robinſonium, quippe qui eodem tempore in Scania abfuerat; ſed cum Conſulis veſtri, Holmiæ reſidentis, Domini Cutleri filia, Londinum proximo Autumno, petente tranſmiſi, quas multo temporis & itineris circuitu feſſas in ſinum tuum jam anhelaſſe auguror. Velim, Hickeſi, ſic ſemper exiſtimes, cum Deo ducente addicenteque Tibi prodeſſe datum ſit, me nullis ſuperſedere laboribus, ſtudiis, impenſiſque, quibus deſideria Tua honeſta promoveantur, opuſque Tuum exornetur, illuſtretur. Dignus enim es Tua eruditione & in literas Arctoas animi propenſione, ut etiam ultimi Septentrionalium noſtri impenſe Tibi faveant & vicinos ſuos Danos Germanoſque ſtudiis ſuis in Te colendo, ſi non ſuperent tamen adæquent. Nam Nob. Peringskiold, cum nuper Epiſtola Tua illum honoraveris, haudquaquam reliqua denegaturus eſt. Alias ſi moras ipſe necteret, editum illum editarum vel mox edendarum Antiquitatum noſtrarum iudicem, An. ſc. 1690. tibi quam ociſſime per Ampl. Robinſonium procurabo, ut interea temporis præſtantiſſimam rerum noſtrarum partem accipias; reliqua dein adjicies facile. Cl. Brenneri Aſſeſſoris Collegii Antiq. Catalogos promiſſos hic forte inſertos adipiſceris. Si quid aliud in privatis Bibliothecis vel Illuſtriſſ. Olivencrantzii vel Nob. Sparwenſeldii ſit, quod vel ad communes vel ſingulares antiq. pertinet, videbo num per affinem Dominum Gabrielem Pontinum vel fratrem Dominum Johannem Salanum, id expiſcari queam. Literas etiam Aboam ad amicum veterem Cl. Torſten Rudeen, Profeſſorem Regium, mox dabo, perrequiſiturus an ibi quid MSS. aut in Antiquitatibus impreſſorum habeatur. Academia Dorpatenſis, nuper Pernaviam tranſlata, Londinenſiſque hoſtibus ſæpius vexata, haud multum ejuſmodi divitiarum jactare poſſunt, ut opinor, nec facile amicum in illis locis invenerim, quem de hiſce ſollicitare queam. Nec credo Grypſwaldiæ quidpiam reconditum vel in lucem productum quo Tuum ſplendidiſſimum Opus inſigniri poſſit; ſi quid ſit, id melius Thwaitius noſter per Cl. Palthenium explorabit. Upſalienſis verò Bibliotheca, præter illud Teſtamentum De la Gardianum tuæ Editioni priori inſertum, haud multum oſtendet; ſed ſi quid additum, hucuſque cognoſcere haud valui. - - - - - -

Doctori GEORGIO HICKESIO

S.P.D. JONAS N. SALANUS. *Aroſiæ, 22. Sept.* 1701.

- - - - - Profecto tot meis epiſtolis itinereque nuper Holmiam inſtituto nihil aliud Tibi, Celeberrime Doctor, acquirere valui quam Catalogum laborum Aſſeſſoris Eliæ Brenneri, alia occaſione propter Holmiam literatam à Germano quodam edendam conſcriptum, quem nunc multa cum ſalutatione hic incluſum tranſmittere meo ſuaſu non dubitavit, ut ſi totum illum tuo præclaro operi inſerere graveris, ſaltem præcipua excerperes auctoris: quantumvis is ſit, qui cum conjuge ſua literarum decore apud noſtros præſtantiſſimo, multum Antiquitatum & elegantiarum notitia celebretur. Eſt etiam alius Brennerus Patruelis, ingenio & linguarum multarum ſcientia celebris, amicus olim meus ſuaviſſimus, qui in Perſiam cum Legato noſtro ivit, ibique linguæ Perſicæ & Orientalium redditus adeo eſt gnarus, ut à Perſis ipſis eligeretur ad Legationem ſuam in Muſcoviam dirigendam, ubi jam captivum cum Perſicis Legatis detineri ob Muſcoviticos in Perſia retentos, fama eſt. Cæterum quam egregia multa in Hiſtoria & antiquitatibus animo volutarit ſcribenda, ex Epiſtola ejus ad Patruum miſſa patet, quæ novis illis Maris Balthici inſerta eſt. Multa certe MSS. ſibi comparavit, Arabica præcipue, quorum partem in Sueciam tranſmiſſam indicarem, ſi ad ſtudium Sept. Antiq. recte pertinerent. Spero Te, Amiciſſime Domine Doctor, quæ miſi mea fratrumque ſcripta necnon Celeb. Lundii in Upland. Leges Commentarium dudum accepiſſe. Nobil. Peringskioldum præcipua Collegii Antiquitatum ad Te ablegaſſe comperi. Nec Holmiæ propter Ferias æſtivas Perilluſtrem Dominum Oliwencrantium invenire datum erat; cæterum ex Beati Fratris P. S. indiculo quodam excerpſi quæ olim apud Nob. Sparvenfeld viderat MSS. nobiliora & ad Antiquitatum lucem facientia, eaque ut cæteris jungas, ſi vis, non ſuadeo ſed permitto. Reſtant alia ex Bibliothecis quibuſdam publicis privatiſque adhuc expectanda, quæ ſi tanti videntur momenti, perfecto Tuo operi additamenti loco adjungenda ſunt, ne propterea in Tuo libro perficiendo hæreas moraſque nectas. Nihil diligentiæ, operæ, laboriſque omiſi in hiſce conquirendis Catalogis, neſcio tamen quodnam ſeſe ſemper objecerit fatum quominus tam cito & omnes expedire potuerim; certe quicquid moræ, haud mihi juſte imputari, certus ſcio. - - - - - -

Digitized by Google

BRENNER (*Elias*) *Oſtro-Bothnienſis* ISAACI *filius Regii Antiquitatum Collegii Aſſeſſor.*

1,2. ANno 1668. Paulo poſtquam Collegium Antiquitatum Upſaliæ inaugurabatur, in membrum ejuſdem Collegii aſſumptus fuit; quo facto prima ejus cura fuit S. Erici Birgeri Petri S. Brigittæ Patris, necnon reliqua ejus Urbis monumenta vetuſta diligenti delineare labore: Annis autem ſequentibus 1669 videlicet & 1670 Menſe Julio mandato Regii Collegii in Oſtro-Gothiam & Weſtro-Gothiam profectus, Monumenta harum Nationum diligenter exploravit, eaque in duo Volumina à ſe diviſa redux ex itinere Collegio Antiq. obtulit.

3. Ejuſdem anni die v. Octobris conſenſu Regii Collegii in magnum Ducatum Finlandiæ mittitur, ubi in Antiquitatibus indagandis, præter Monumenta in Templis arcibuſque paſſim reperta & ſingulari ab ipſo cura inveſtigata, codicem etiam multorum antehac votis expetitum inquiſivit, Nicolai ſcilicet Epiſcopi Lincopenſis, plurimis abhinc retro ſæculis lingua patria conſcriptum atque à Clariſſimo Arrhenio 1677. ſub titulo Vitæ Angarii geminæ evulgatum. Quæ omnia ab ipſo, Regio Archivo inſinuata, ibidem pro tempore ſervantur.

4. Præterea aſſervantur in Antiq. Archivo ejus opera Monumenta Warnhemenſia ab ipſo, dum in Scaniam cum Cl. Mem. Rege Carolo XI. iter dirigeret, diligenter depicta atque obſervata An. 1680. evulgavit Nomenclaturam trilinguem, & gemina ſpecimina colorum ſimplicium, quibus potiſſimùm miniatæ picturæ artifices uti ſolent in fol. patenti.

5. An. 1691. Studio ejus publicam lucem vidit Theſaurus Nummorum Sueo-Gothicorum, cujus primus liber exhibet nummos Regum Sueciæ à Biornonis imperio ſive ab An. Chr. 818. uſque Guſtavum I. S. A°. 1521. Poſterior autem nummos demonſtrat & numiſmata recentiora à Guſtavo I. & ejus Succeſſoribus ad noſtra uſque tempora cuſos. Libri hujus 30 an. ſpacio collecti utilitatem eximiam prædicent omnes Hiſtoriæ Suecanæ cultores & ſtudioſi, quamvis nec deſint apud exteros viri illuſtres, ut ſunt Carolus Patinus qui literis Padua Romam ad Nob. Sparwenfelt miſſis eximiè hoc nobile opus commendat, atque Celeb. Polyhiſtor Giſpertus Cuper, qui ſua Epiſtola ad Ampl. Rumphium data Hagæ-Comit. honorificentiſſime de eo ſententiam ſuam aperit, necnon Benedictus Bachinus, cujus præclarum de opere nominato hoc exſtat teſtimonium; habetur impreſſum in Geornale de litterati Mutinæ Italorum 1692. p. 181. *Non ſolo ci hà communicata ſi bella notitia, ma ci hà laſciato in manolo ſpecimine di tal opera in diverſi tagli in rame contanta belezza, e deliganza deſſignati dallo ſteſſo Sig. Brennero, che pare non poſſa l' arte paſſar plu oltre. Confer Jornal de* Hamburg. An. 1695. p. 101. & 102. Operis de eo argumento, nummis ſcilicet Sueo-Gothicis, prolixiorem Commentarium prælo habet paratum, quem nummis antiquis atque modernis rariſſimis adauxit hoc decennio, atque ab eo tempore quo prior iſte in quarto exiit, opus profecto eruditione refertum, in quo tam Hiſtoria Nummorum quam eorum figura ad illuſtrationem Hiſtoriæ atque Antiqu. patriæ plenius explicetur. Extat liber hic in folio atque p. 471. exhibet.

6. Potuitque hujus Operis Auctor præſens ſuum volumen tanto felicius quam ab alio unquam exſpectandum fuiſſet perficere. ſingulari namque dexteritate quadraginta annorum progreſſu exquiſitiſſimorum Nummorum Sueo-Gothicorum Nummophylacium propriis ſumptibus ſibi comparavit, ubi nummi nongentis ab hinc annis ad noſtra uſque tempora cuſi atque è terræ viſceribus eruti veri & genuini videri poſſunt. Proinde reperiuntur in nominato hocce Nummophylacio præter Nummos Gothicos domeſticos, plurimi inſuper Regum Gothicorum apud exteros, in Italia ſcilicet atque Hiſpania olim regnantium nummi, è quibus nonnullos hic in Suecia reperit. Alios verò à Celeb. Polyhiſtore And. Morellio in nominatiſſimis Galliæ & Germaniæ Nummophylaciis acquiſitos necnon laudatiſſimi illius Antiquarii propria manu & admiranda dexteritate eligantiſſimè depictos poſſidet. Quamvis etiam Ampl. Sparvenfelt pro ſuo quo in hoc ſtudio eſt favore, nummos quoſdam Gothicos ſibi delineandos communicaſſe non negavit. Regum Gothicorum apud Italos quondam imperantium habentur potiſſimùm Theodorici, Athalarici, Theodohati, Vitigis, Baduilæ, necnon aliorum quorundam auro, argento atque ære confecti. Weſtro-Gothorum autem Regum in Hiſpaniam Dominantium nummi plerique æneo cuſi ſunt metallo atque literis Gothicis atque Runicis commixtis cum Punicis & Carthaginenſibus Characteribus inſigniti reperiuntur. Horum nummorum figuram *Laſtunoſa* in Muſæo ſuo de las Medallas Deſconoudas Eſpanolas incomtis licet æneis Tabulis inſculpi fecit. Domeſticos hoſce & prænominatos exoticos nummos diligenti cura atque propria manu auctor noſter depinxit & præcipuos æri incidit.

7. De Ordinibus Equeſtribus Regni Suecici juſtum volumen conſcriptum habet, quod notis & figuris accuratiſſimis plenum, *Hiſtoriæ Suecanæ* plurimum adfert incrementi: ſuntque præterea in hoc tractatu memorabilia pleraque & ſcitu utiliſſima, quæ hactenus Cimmeriis tenebris fuerunt ſepulta, jam vero auctoris indefeſſo ſtudio in lucem protracta. Habetur in fol. pp. 78.

8. Præter hos evulgavit etiam pari diligentia librum quendam generoſiſſimarum familiarum atque quorundam Clariſſimorum in Suecia hominum Numiſmata exhibentem. Recenſet autem hic liber Numiſmata à tempore Principis Ciciliæ Regis Guſtavi I. filiæ natæ octavo Idus Novemb. An. 1540. & Chriſtophoro Marchioni Badenſi Sociatæ An. 1564. & pergit ad hodierna uſque tempora. in fol.

9. Typis inſuper paratum habet, tractatum elegantiſſimum de quatuor Orbibus aut Clenodiis aureis hic in Suecia repertis, ubi pleraque gentis Arctoæ memorabilia, quæ hactenus denſa caligine obruta fuere, innoteſcunt. Exhib. in fol. pp. 19.

10. Antiquitates Finlandiæ peculiari libro edet, ubi originem Finnicæ Gentis, Religionem priſcam, Reges vel ut rectius loquar Magnos Principes eorum deducit, atque præterea comparationem inſtituit inter Linguam Finnicam atque alias nonnullas Aſiaticas, præſertim vero convenientiam Finnicæ cum Tartarica oſtendere allaborabit; deinde præcipua ejus cura erit demonſtrare, quomodo Fenni ad Chriſtianiſmum converſi ſunt, & demum in eodem tractatu figuras exhibet auctor priſcorum hujus gentis Nummorum, & plurima alia Monumenta, quæ ab antiquis MSS. excerpſit, præcipue verò ab experientia ejus propria dum juſſu Regis per Finlandiam proficiſcebatur, ibidem obſervata attendet.

Præter hæc poſtquam tribus & viginti abhinc annis (præmiſſis Glorioſiſſimæ memoriæ Regis Caroli XI. vocatoriis literis) aulam acceſſit Regiam, ibidem mox ceu adminiſter Haraldicus & ſimul in miniata pictura Pictor Regius aſſumptus: in quo demandato ſibi officio deinde ſecundum regulas Haraldicæ artis præcipua

Digitized by Google

cipua ejus cura fuit ſita non tantum in ordinandis Cõmitum, Baronum & Nobilium Teſſeris Gentilitiis, quorum poſtremorum plus quingentis in hunc diem confecit inſignia, verumetiam una cum deſcriptione facta ipſa inſuper inſignia in Diplomatibus Regiis depinxit.

In miniata quoque figura effigies pleraſque, quas Sereniſſ. Regia Majeſtas & Domus Regia vel ſuas eſſe proprias ſive etiam exteris offerri Legatis voluit, confecit.

Brenneria (Sophia Elizabetha) nata Stockholmiæ 1659. 29. Apr. Præter carmina quæ varia lingua ab ipſa confecta, quorum potior quædam pars lucem publicam vidit, aliqua tamen adhuc una cum plurimis ejus Epiſtolis in ſcriniis latent. De ſublimis eruditiſſimæ hujus Matronæ ingenii Donis judicia ſua plurimi apud exteros clariſſimi viri dederunt: inter quos nuperrime Celeb. Phil. D. Sebaſt. Korthold ita de ejus ingenii felicitate ſcribit, ut patet ex ejuſdem Epiſtola Dedicatoria tractatus ſui de Puellis Poëtriis, ubi talia leguntur verba. Nobiliſſima Eruditiſſimaque Matrona Domina Sophia Elizabetha Brenneria Conjugis, Sexus, Nationis, & ſeculi ſui, Diſciplinæque omnis decor atque ornamentum maximum Poëtria inter Septentrionales hodie facile Princeps, & ob Latinæ, Germanicæ, Gallicæ, Italicæ & Belgicæ linguarum peritiam per totum eruditum Orbem celebratiſſima. Effigiem doctiſſimæ hujus Matronæ partim æri inciſam, partim argenteo numiſmati inſculptam habemus oppido raram, cujus adverſa oſtentant faciem, averſa laurum cum Epigraphe, Creſcit cultura. An. 1699. exhibet.

Theſauri Antiquitatum Teutonicarum

Tom. I.

OTfridi Volumen Evang. à lucunis & innumeris mendis quibus ſcatet Flacii editio Baſileenſis liberatum, tranſlatione Latina &. notis illuſtratum.
Notkeri Paraphraſis Pſalmorum nondum edita. Tranſlatione Latina & notis ornata.
Canticum Canticorum in utraque Dialecto, Francica & Alemannica, cum Paraphraſi Willerami.
Fragmentum Tranſlationis vetuſtiſſimæ libri Iſidori Hiſpalenſis contra Judæos. circa an. 700.
Tranſlatio Epiſtolæ Rabbi Samuelis Marochiani circa an. 1070. ad R. Iſaacum de veritate religionis Chriſtianæ.
Index Evangeliorum Dominicalium & Feſtivalium Veterum Teutonum.
Kalendarium Alemannicum Vetus.
Collectio Catechetica veteris Eccleſiæ Teutonicæ cum Latina Tranſlatione & Notis.
Rhythmus colloquii Salvatoris cum Samaritana.
Te Deum laudamus, Teutonicum vetus.
Rhythmus De S. Annone Archiep. Colon. cum Lat. Tranſlat. & Notis.
Hiſtoria Lombardica Germ.
Rythmus in laudem B. Mariæ V.
Speculum animæ.
Rhythm. de Verbis quæ S. Maria ad Crucem dicere potuit.

Tom. II.

Continet Legis Salicæ editionem priorem ab Heroldo primo editam, nunc cum Cod. MS. Bibl. Regiæ collatam, & præfatione atque notis ornatam, quibus priſca linguæ Francicæ vocabula contra Wendelini figmenta explicantur.
Jus Alemann. Provinciale.
Fragm. Capitularium Caroli M.
Fragm. de Bello Caroli M. contra Saracenos in Hiſpania.
Carmen de eodem integrum, ſed aliquanto recentius.
Ditrich Von Bern.
Heldenbuch MS.
Parænetica Goldaſti recenſita & aucta.
Mandevil Itinerarium.
Meluſinæ Geſchicht.
Vom Pfaffeu Amis.
Thurnierbuch.
Carmen amatorium vetus.

Tom. III.

Gloſſarium ad Scriptores Franc. & Alem.

Nobiliſſimus Dominus Sparwenfeld *in illuſtri ſua Peregrinatione per omnem fere Europam & partem Africæ ſibi comparavit*

PRæter alia MSS. in Græcis, Latinis, Chinenſibus, Africanis & Hiſpanicis Antiquitatibus, hæc præcipua quæ noſtras Sueo-Gothicas quam maxime illuſtrant & credibiles reddunt.

1. Pelagii, primi Hiſpanici Regis Gothorum, Imperium reparantis Hiſtoriam Hiſpanice quidem ſcriptam Africana byſſo, ſed clare oſtendentem Gothos è Scythia, Scanſia etiam vocitata progreſſos, ſedemque primam Gotho-Scanſiam à ſe denominaſſe.

2. MS. Weſtrogothorum Leges, quibus in Hiſpania uſi ſunt, Hiſpanicè conſignatas. Iis etiam declaratur Gothos è Suecia progreſſos.

3. MS. Linguâ inferioris Saxonicæ, vulgò Platyska, conſcriptum, quo oſtenditur Regem Daniæ Ludovico Pio, Regi Gallorum, genua flectere coactum.

4. Numiſmatum Hiſpanicorum vetuſtiorum ingentem theſaurum, quibus ſæpe Runici characteres impreſſi.

5. Opus Singulare ineditum quo etiam excerpſerat omnia loca quæ in antiquis Hiſpanicis & Italicis libris invenerat concernentia Gothos & Suecorum Migrationes, quibus etiam Sueciæ Geographica ſit delineatio, omniumque Regum Gothicorum effigies exhibentur, & quo anno Menſeque Gothi ex Suecia deſcenderint, indicatur.

Miraculum ſeu legenda ex Homilia in Evangel. feſt. Aſcenſionis Chriſti. (Uthur gambla Swenska Mank-poſtillan) Miſc.

THET hende eth ſin, at en hedninge ſagh oppa, at firitighe Criſtne mæn wordo pinthe til dodin fore Guds ſculd. Tha waro the alle bundne hardelica, oc ſculdo Kaſtas i eth ſtort Kaar ſom fylt war med glodheto wællande bly. Tha ſik then ſami hedningin ſee med enne andelige ſyn en Guds

ACcidebat aliquando, ut ethnico adſpiciente, quadraginta Chriſtiani extremis tormentis ſubjicerentur, Dei & Sanctæ fidei ob cauſam. Jam omnes conſtringebantur vinculis, in magnum catinum, plumbi igne liquifientis & ebullientis plenum, projiciendi; cum Ethnico iſti adparuit viſione quadam

Digitized by Google

engil ſatte oppa hwars thera hoffwd ena skinande forgylta krono. æn en af them Criſtna mannomin tok oppa ſik ſwa ſtora redde fore pinonne hardhet ſculd, ſom han ſaa fore ſik, at han widerſagde Gudi och the helge thro, oc Kaſtade Criſtindomin oc wart ther med loos. Their epter ſick oc then hedniske mannin ſee, at Guds engil tok bort aff thes Uſle kættarins hoffwde the ſama kronona ſom had haffde honom forra giffwit. Tha byriade then ſami hedningen til at ropa oc ſagde them Criſtna mannomin allom hwat han hafdhe ſeet, ſtorkte them i thera hogh oc hiærta, badh them bliffua ſtadoga oc ey rædhas, gik genſtan fram til them fra hedningomin tok wider Criſtne thro oc loot ſik dopa. The Criſtne gingo alle thes gladare oc ſtadoge til ſin dodh, oc han medh them oc ſik the ſama kronona oppa ſieh hoffwdh, ſome then uſle mannin (ſcil. *hade*) *ſom Gud nekade oc throne kaſtade oc wart honom alt offhart skipta ſik heluitet fore hymerikit. Oc Guds winir, ſom ſtadoghe bliffwo, fingo fore thenna wæriſliga forgangligi glædina ena ewerdelika glædi medh alſwaldogom Gudi.*

ſpirituali, Angelus Dei ſingulorum capitibus fulgidiſſimam auream coronam imponens. Verum unus Chriſtianorum præ metu exquiſitiſſimi cruciatus imminentis, Deum & Sanctam Fidem abjurans, repudiato ita Chriſtianiſmo, è vinculis quidem liberabatur, ſed mox illi ethnico dabatur conſpicere Angelum iſtum Dei, coronam Hæretico impoſitam repetentem. Quo ille ſubito exclamare cœpit, & Chriſtianis referre, quid viderat, confirmatiſque eorum animis pectoribuſque orare perſeverarent nec quidpiam metuerent; moxque è gentibus tranſiens, Chriſtianam fidem recepit ſeque baptizari fivit. Ita Chriſtianis omnibus longe alacrius lætiuſque mortem ſubeuntibus ipſe capite ſuo coronam illam recepit, quam miſer ille homuncio, Deo abdicato fideque rejecta, amiſerat, æternamque felicitatem infelici inferno commutavit. Dei vero amici perſeverantes, loco gaudii hujus mundi cito perituri, æternam cum omnipotente Deo lætitiam recepere.

Ex Homilia II. *poſt Trinitat.* p. 87 & 88.

Thet hende i eno Warfru Kloſter, ther manghe gode brodher waro i Guds dagliga tiæniſt oc henne (fortè *hennes*, ſcil. *Virginis Mariæ*) *ibland them flere war en aff them en godhr klærkir oc predicare oc idkirligen i ſinom tijdhom oc alle godhe umgango allars thera lektor oc Lærafadhr; wthan* (f. *men.*) *han haffde en ſtoran oſidh i ſino Kræſelige liffwerne, ſom war fru ſtorliga miſtektis, ſwa at thera forman, ſom kloſtreno ſculdo radha, leedh ſtor droffwilſe aff honom i ſwa matto, at han loot ſik ey nogia aff them koſte oc maat, ſom han gaff flerom brodrom, wtan ſculde honom altijd ſerdelis lata redha hwat honom atlyſte. Nw wm ena nat i ſompnenom tokte them ſama Lektarenom, ſom alla hans broder gingo til Koors wm nattene. ſem the altijd plægadhe gora, oc han medh them oc gik epterſt, ſom hans ſidher war. Tha tokte honom, ſom en karsk jomfru med ene gulkrono ſtoodh i koordwromin ther the ingingo, oc haffdhe i ſinne hand eth skinande Kaar aff gull, oc ena ſylffsked i andre handinne, oc huar brodherin ſom ingick i korin fioll a knæ fore hona, oc hon gaff hwariom thera ena skeed fulla w the ſama Karenо i thera mwn. Nw tha then Lektarin kom frangangande oc fiol a knæ, wende the jamfru ſik bort fra honom, oc wilde honom enkte giffua, wtan ſagdhe til honom med wredhom ordom: Thu ær ey werdr faa af thy ſom jac flerom minom tiænarom giffuir, for thy tw* (ſupple *wilt*) *ſerdelis koſt haffwa, oc forſmar thet fattiga the ſik meder berga, ffor hulkit tu ær mic miſteckkir oc enkte lioffuir. Tha byriade han til at grata oc loffuade ſig gerna nogia, oc fore hans gratande bon ſculd wende jomfru Maria ſik ater wm* (*til* videtur addendum) *honom, oc gaff honom ena skeed i hans mwn, ſom hon flerom giorde, oc ther epter ſwa lenge han liffde kende han i ſinom mwn en oſigeligin ſotan ſmak, ſom honom aldri forgik. Thene ſami godhe Læktarin wende wm ſith liffuerne, loot ſik ſidhan nogkia i ſtoran fatigdom leade i mat oc dryk, gaf ſinom brodhrom god eptirdomilſe i idkirligo faſto oc ey thes helder noghrom berætte aff thenna nadhinne oc ſyyn, ffor en han laa oppa ſin ytterſta thima dooſculande. Tha ſagde han allom ſinom brodrom huru honom war widerfarit, oc ther med troſte han them alla med eno ſtadeligo hope i Guds tiæniſt oc Jomfru Marie, oc badh them gærna ælska fatigdom, faſto oc aterhald fra kræſeligo liffuerne, uppa thet at the matto faa then ewerdelica ſotman i hymeryke ſom jomfru Maria teknade* (forte *tedde* legendum) *them fore ſina tiæniſt hær i jorderijke.*

Evenit in Beatæ Virginis quodam Cœnobio, ubi multi boni fratres in Dei Divæque cultu aſſidui fuere, unus vero bonus alias clericus & concionator, inque officii ſui partibus converſationeque inculpata, frequens omnium lector & præceptor, ſed vitæ deliciæ Divæ noſtræ exoſæ eum in malam conſuetudinem deduxere, ut antiſtiti, qui præerat cœnobio, plurimum moleſtiæ faceſſeret, non contentus communi cum cæteris fratribus victu & amictu, quin ſibi ſoli opiparum quid præpararetur. Huic ergo lectori, nocturno ſomnio oblatum, ut omnes fratres chorum noctu ingrederentur, ſicuti conſuevere & ipſe eorum ultimus, quod moris ipſi erat; viſaque eſt ſpecioſa virgo, corona inſignis, in limine chori, quem intrarent, ſtare, una manu phiolam auri, altera vero cochlear argenteum geſtans; ſinguliſque fratribus in genua ejus cauſa prolapſis, ex poculo iſto cochlear plenum depromptum præbere: eo autem adveniente & in genua procidente, illa ſe avertere abnuereque verbis plane iratis, dicendo; non es dignus quidpiam excipere unde plures fratres tui, cum ſingularem victum tibi expoſcas, contemnaſque reliquos fratres; unde mihi haudquaquam exiſtere potes gratus & acceptus. Illo autem illacrimante & promittente pœnitentiam contentumque in poſterum animum, ipſa fletu queſtuque ejus permota ſe rurſus convertere orique ejus cochlear indere non minus quam cæteris. Ex quo excitatus, tamdiu atque vixit, ore inenarrabilem ſervavit dulcedinem, nunquam evaneſcentem, vitaque immutata bonus ille lector ſe cibi & potus tenuitate contentum reddidit, fratribuſque egregium exemplum dedit continuorum jejuniorum, nec tamen gratiæ hujus & viſionis quempiam certum prius fecit, quam lætali morbo decumberet, jamjam moriturus. Tum omnibus fratribus, quæ ſibi advenerunt, expoſuit, confirmatiſq; illis in Dei & Divæ Mariæ cultu oravit, paupertatem, jejunia & vitam à voluptatibus alienam, amplecterentur, quo & ipſi æternam dulcedinem in cœlo conſequerentur, quam Beata Virgo in terris, propter ſua miniſteria paratam, ſignificaverat.

In calce Poſtillæ hæc leguntur inter alia:

Expliciunt Sermones in Dominicales in tempore eſtivali in vulgari: ſit Domino Laus. Anno Domini M.CD.XXXII. In octava Apoſtolorum Philippi & Jacobi completus eſt præſens liber. Scriptori munus fiet bos aut equus unus. Finito libro ſit laus & gloria Chriſto, &c.

Cata-

Digitized by Google

Catalogus Gothicorum Codicum MSS. *Bibliothecæ* RUDBECKIANÆ.

Inter quos hi ſequentes, impenſis Bibliopolæ quondam Upſal. H. Curionis, lucem publicam aſpexere:

Hervarar Saga.
Rolfs ok Gotriks Saga.
Boſe Saga.
Fragmentum Legum Iſlandicarum.
Runographia Verelii.

Hi vero typis & ſumptibus Celeberrimi O. Rudbeckii publici juris facti ſunt:

Torſtens Saga.
Egil ok Aſmunds Saga.
Ol Trygges Saga.
Sturlogs Saga.
Illug Gryders Saga.
Kattil Hængs Saga.
Orvar Ods Saga.
Hediar ok Huges Saga.
Weſtgotha Lagen.
Uplands Lagen.
Atlanticæ Tom. I.
Tom. II.
Tom. III.

Atque ſequuntur Manuſcripta ejuſdem Bibliothecæ αυτόγρα. operam Typothetæ deſiderant:

Geirmund Geliar Skins Saga.
Haſlids Trætor med Torgild.
Atskillige ſlækt regiſter.
Atskillige ſlags Drap.
Gudmunder Biſcops Saga.
Gudmunder hins Dyra.
Continuation of *Gudmund Biſcops Saga.*
Þorkald Soners Saga.
Vrækia Saga.
Giſſur Jarls Saga.
Þord Kakalas Saga.
Sæmund ok Gudmund Orms Saga.
Þorkild Skards Saga.
Giolfs Ofsa Saga.
Supplementum ad Giſſurs Jarls Saga.
Arne Biſcops Saga.

Teſtor Petr. Tillæus, R. Gymn. Arot. Lector.

Index Cod. MS. *vel olim exſcriptorum in Bibl. fratrum Salanorum.*

IN FOLIO.

Gretla ſ. Gretteri Hiſtoria cum Verſione Suec. per 44. Capita.
Item aliud Exemplar ejuſd. Hiſt.
Snorronis Sturlæ filii Edda a Rugmanno reviſa. Item Clavis rythmicus Lopti Gutormi filii & Comitis Roynwaldi.
Acta Publica quædam inter Reges Sueciæ & Daniæ MS.
Ulphilæ N. Teſt. melius quam antehac ex Pergam. Upſ. deſcriptum, à Voſſio. An. 1663.
Ulfonis Uggarionii Hiſtoria.
Liber Miſcellaneus continens. (1) Brynolfi Sueonum relat. de rebus iſland. (2) Voluſpa, & Runæ Capitulum. (3) Varias literas concernentes præſertim illos miniſtros An. 1696. in Americam miſſos. (4) Urbis Sigtunæ deſcriptionem. (5) MS Runici Halpap. exſcriptionem, ejuſque verſionem in hodiernam linguam (6) Ritus nuptiales veterum. (7) Eygils Skalla Grimſons hofud lauſnus wiſur. *&c.*
Olai Petri Chronicon MS.
Olaf Trygwarſons Saga.
Gornul Suedur — *denmerkur ubr Sager Sona Sweins ulf Sonar* antiquis characteribus.
Pars Chronici Turcici & de Inſ. *Zeilan.*
Carmina Antiqua *Ragner Lodbrogs*, cum parte antiquæ legis *Norwagicæ*, & verſiones Bibl.
Sterlaugs den Arbetſames, ſ. laborioſi Hiſtoria cum verſione *Renhielmii.*
Item *Renhielmii* obſ. in Chron. *Olavi*, cura *Haddorphii* editum cum Excerptis.
Guſtavi primi placat *Sendt uth i Swerigit. Stockh.* 1531.
Index Sacerdotum *Weſtmanniæ.*
Index Regum *Norwagiæ*, & Archiepiſcoporum *Trondhem* ſive *Nidroſienſium.*
Relatio de S. *Stephani*, & Patris *Matthæi* literis ad Sorores Converſas.
Vetus MS. cum titulo *Til minnes.* ſ. memoriale liturgicum.
Odæ Sueticæ de Heroibus antiquis.
Norwagicæ Odæ.

IN QUARTO.

Liber variarum Hiſtoriarum veterum. (1) *Eygils Skallagrimſons Saga.* (2) *Gretters Saga.* (3) *Dorneſinga Saga.* (4) *Hrafniel Godas Saga* (5) Hectoris & ejus Pugilum Hiſtoria. (6) *Blomſtur Walla Saga* (7) *Bændemanna Saga.* (8) *Hervard Isfyrdinga Saga.*
Ragner Lodbroks Saga.
In alio Vol. *Halfdan Inglinga Saga. Sorla Sterke Saga. Sliſa Hiroas Saga Biornonis* Jonſonii Colloquium de Runis. (2) *Hattalikel.* (3) *Iſlendige Aldurlied.*
Liber multarum Hiſtoriarum præſertim *Trojamanna Saga.* (2) *Eiglas og Aſmunds Saga.* (3) Chronologicæ quædam Schedæ. (4) *Eroticon.* (5) *Eglis Sage.* (6) *Attertala Suenis K ſ.* Genealogiæ Suenis Regis. (7) *Saga Prins Gille.* (8) *Landſigtataal.* (9) *Borgmeſtare Euentyri Wallendike.* ſ. Conſulum Romanorum facinora. (10) Pars Verſ. Hiſtoriæ *Buræj Wilkins.* (11) Deſcriptio *Hatunæ.* (12) *Illuge Gridur foſtra Saga.* (83) *Hialinters oc Olmers Saga.*
Samuel. Columbi *Ordskietzil.* Regis Stuarti Hiſtoria ex Anglicano in Belgicum, & tandem in Iſlandicum ſermonem tranſlata per *Eynarum Gudmundi* filium. Anno 1651.
Florens och Bleed Sefra Saga. Rythmis Sueticis; ſed deficiens ab initio & fine: cum Adagiis Danicis & Latinis, editio antiqua.

IN OCTAVO.

1. *Hervara Saga. Herauds och Boſes, Liodalyckel Swina wiſur, Ulf Uggarſonar Saga.*
2. *Odæ Sueticæ.*
3. *Torſten Wiking Saga. Einſettu Ryma*, Proverbia *Iſlandica* Chriſtianorum Epiſcoporum in *Suecia* nec non Regum & *Weſtrogoth.* Judicum Index.
4. Extract *af Landnæma.*
5. Breve Chronicon Rythmicum.
6. Genetliacon *Iſlandicum.*
7. Annales *Iſlandici* ab An 864 ad 1625.
8. *Utskrift af Skiptebrefuen* , *Lopti hin Riika* Iſlandico ſermone, Item *Huggunar Kienningar, Meſtare veſs ſom Ladovigus Vives Norrendar. Odæ* Iſlandicæ *de Ragil.*
9. *Buræi Runſtenar*, ſ. Lapides Runici.
10. Calendarium *Runicum* in plagulis ligneis annotatum.

IN DUODECIMO.

1. Rythmi Iſland. *Ryma af Barda Snofells æs. Haldan Aſler Sone Saga, rythmice.*
2. Vetus Calendarium Finnicum pergameno deſcriptum cum ſanctorum imaginibus.
3. Iſlandicum Calendarium.
4. Item aliud diverſi generis.
5. *Jon Knutts Spadommar.* ſ. Vaticinia, cum aliis *Iſlandicis* carminibus.

Norwagicæ Odæ de pugilibus.

Digitized by Google

HUMFREDI WANLEII ad Catalogum ſuum Codicum MSS. Septentrionalium *Appendix.*

COD. MS. *Bibliothecæ Bodleianæ, qui inſcribitur, NE. F.* 10. 5. *in cujus paginis* 327, 328, 329, 330 *&* 331, *Apographa legitur Charta, quâ* Eadmundus Rex Anglorum (cæ)terarumque gentium in circuitu perſiſtentium Gubernator & Rector, ad Monaſterium qui dicitur Baðericeſuuyrthe, terram quæ circa illum locum eſſe videtur libenter tribuit. A. D. 945 (*in Monaſt. Angl. Vol. I. p.* 287. *legitur A D.* 942.) Termini harum Terrarum ſcribuntur Saxonice.

JVN. 25. Cod. MS. in quo plures Tractatus Latini ſimul compinguntur, quorum Tituli recenſentur in Catalogo Cod. MSS. Bibliothecæ Bodleianæ *Oxonii* impreſſo A.D. 1697; ad ſcopum autem noſtrum propius accedunt,

1. Gloſſarium quoddam, ſive Voces plurimæ in Latina Bibliorum Verſione, lingua Franco-Theotiſca ſeu Germanica veteri donatæ, Alphabetico etiam, ut plurimum, ordine diſpoſitæ, uti ex his quæ ſequuntur, videre licet.

Incip. Abram. pater excelſuſ. hoh-fater.
Abram. pater multorum.
Alienigena. eliporo.
Armentum. ſuueiga. rindſtal.
Anuſ. alt-iu.
Agna. chil-burra.
Arripuit. kichrifta.
Aduena. chuuemaner.
Antrum. ſpelunca hol.
Expl. Uaccaſ fetaſ. chuamit chalbirun.
Ultro. iro dankheſ gerno (vel kerno.)
Uicem. antun. inminanſtal.
Uiciſſitudo. lonuuehſal.
Uia conpendii. uuegaſihti.
Uigent. ualent.
Unciatum. mabinhcolo.
Unciaua. unicuſ cuiuſq; rei. xii. parſ eſt. ſicut eſt uncia in libra.

2. Hymnus cujus *Rubrica* ſive Titulus deſideratur, Lat. ſcriptus, Francica quoque Verſione interlineari inſignitus, ab his verbis incipiens *Incip.* euuige tes lon Aeterna xpi munera extat *Latine* apud Georg. Caſſandrum, pag. 283, cum hoc Titulo, DE MARTYRIBVS.

3. Hymnus *Latinus Francice* explicatus, qui ab his verbis

Incip. tit thera naht erstantantē
Tempuſ noctiſ ſurgentibuſ.

4. Hymnus *Latinus*, *Francica* verſione interlineari inſignitus, duplo amplior illo qui apud *Georg. Caſſandrum* extat, p. 234; ALIVS (TEMPORE PASCHALI) inſcriptus, qui hoc in Codice ſic

Incip. cuninc euuigo truhtin,
Rex &erne dñe.

5. Hymnus *Latinus* cum interlineata Verſione Francica, qui extat apud *G. Caſſandrum*, pag. 179. IISDEM DIEBVS (*i. e.* DOMINICIS) AD MATVTINAS, inſcriptus, atque ſic

Incip. euuigo rachono felahanto
A&erne rerum conditor.

6. Hymnus brevis, *Latine* & *Francice* ſcriptus, atque ſic

Incip. thir krifit lop · lop ſanc
Te decet lauſ. te dec& ymnuſ.

7. Canticum SS. *Auguſtini* & *Ambroſii Latine, Francicaque* Verſione interlineata inſignitum; ab his verbis

Incip. thih cot ... meſ
Te dm̄ laudamuſ.

8. Sequitur Gloſſarium aliud *Latinum, Francice*que explicatum, quod ab his verbis

Incip. optfiumo
Auctori
thara uuidri
at contra

Marginibus Codicis Additiones quædam ſcribuntur cum *Latine* tum *Francicè*.

9. Deinde ſequitur Gloſſariolum *Latino-Francicum*, unica pagina cum Additionibus contentum,

Incip. kizogenen. lungorun.
Alumnuſ.

10. INCIPIUNT HYMNI CANENDAE PER CIRCVLVM ANNI, & *Latine* & *Francicè* vetuſtiſſimis Manibus exarati. HYM. AD NOCT. DOMINICIS DIEBVS, qui ab his verbis Incipiunt.

1. mittera nahti zite
Mediae noctiſ tempore.

2. cot du der himileſ leoht piſt
Ds qui cœli lumen eſ

3. ſchimo faterlicher tiurida
Splendor paternæ gloriæ. extat apud *Georg. Caſſandrum* p. 188. S. *Ambroſio* adjudicatus.

4. euuigeſ leohteſ ſceffento
Aeterne lucis conditor.

5. ſcinanteſ ortfruma himileſ
Fulgentiſ auctor a&heriſ

6. cot euuigeſ leohteſ
Ds a&erne luminiſ

7. chriſt hi ... leſ t .. tin
Xpe cœli dñe.

8. tago leohte arkepanemu.
Diei luce reddita.

9. aft morganlichem lopum
Poſt matutiniſ laudibuſ

10. koteſ kalaubu dera lebemeſ
Dī fide qua vivimuſ. *extat Latine, ſed mancus, apud G. Caſſandrum, pag.* 213, *atque ibi inſcribitur* DE QVADRAGESIMA, AD TERTIAM.

11. kauuiſſa habente antreitida
Certum tenenteſ ordinem

12. chu-

Digitized by Google

12. chuebē lop t . . ne
Dicamuſ laudeſ dño

13. duruh noht driſca ruaua
Perfectum trinum numerum

14. kot der heitaremu leohte
Dſ̄ qui claro lumine

15. der kauuiſſem euuom
Dſ̄ qui certiſ legibuſ

16. chriſt du der leoht piſt
Xpē qui lux eſ. *extat Latine apud G. Caſſandrum, pag.* 185.

17. mittef takef zapetonne iſt chriſt
Meridie orandum eſt xpſ̄

18. ſo dri ror ſtorim kazokan iſt ſtunton
Sic ter quaterniſ trahitur horiſ

19. taga rod leohtef leohzit
Aurora luciſ rutilat, *extat Latine apud G. Caſſandrum, pag.... atque ſic inſcribitur* In Feriis Paschalibvs Ad Matvtinas.

20. bef er iſt tak uuarer cotef
Hic eſt dieſ ueruſ dī. *extat Latine apud G. Caſſandrum, pag.* 236. *ſub hac Rubrica,* Eodem Die (*i. e.* In Pascha) Ad Tertiam.

21. za nahtmuaſe lamb
Ad cœnam agni. *exhibetur Latine à G. Caſſandro in pag.* 234, *cum hac Rubrica,* Alivs (Tempore Paschali)

Nonnulla Latine ſcripta, ſequitur Tractatus alia manu, ſed valde antiqua, exaratus; cujus hæ ſunt Rubricæ.

1. Incipivnt Glosae In Genesin.
2. De Exodo.
3. De Levitico.
4. De Libro Nvmeri.
5. De Devteronomio.
6. De Iesv Nave Prefatio.
7. In Libro Iesv Nave.
8. Incipit In Ivdicvm.
9. Incipivnt Verba In Ivvenco.
10. Historia Ivvenci.
11. Incipivnt Sermones De Passione Petri Et Pavli
12. Passio Scī Andreae.
13. Passio Iacobi Aplī.
14. Ad Corrintheos Epistvla Pavli.
15. Passio Thomae Aplī.
16. Prologvs Scī Ioh̄.
17. Passio Bartholomei Aplī.
18. De Commenta Svp̄ Matthevm.
19. Incipivnt In Iob Verba Occvlta.
20. Item Ex Alio Volvmine.
21. Explicit Ivdicvm. De Libro Rvth.
22. Explicivnt In Librv̄ Rvth. Incipivnt In Libros Regvm.
23. Incipit In Samvelē.
24. Explicit Primvs Liber. Incipit Secvndvs.
25. De Hominibvs Qvi Qvodam Presagio Nomina Accepervnt.
26. De Patriarchis.
27. De Prophetis.
28. De Apoſtolis.
29. De Martyribvs.
30. De Clericis.
31. De Monachis.
32. De Oratione Dominica.
33. Item De Oratione Eadem.
34. Expositio De Fide Catholica.

In quamplurimis hujuſce Tractatus Periochis, multa cernuntur Verba Francice ſcripta, quæ Voces *Latinas* & haud raro *Græcas* explicant.

In vacuo quodam loco verſus mediam libri partem, legitur hæc Inſcriptio, *Legentes in hoc libro orent pro Reverendo Dnō Bartholomeo de Andōlo cujus induſtria pene dilapſus renovatus eſt anno* MCCCCLXI. In prima quoque Codicis pagina cernitur hæc Adnotatiuncula Svm Boxhornii; Et quidem, ut videtur, *Marcus Boxhornius* hunc Codicem dedit *Franciſco Junio*.

D. 115. Lavd. In hoc octingentorum annorum Codice Canonum SS. Patrum & Conciliorum, nonnulla cernuntur Verba Latina Francice gloſſata, in antiqua manu.

Ivn. 13. Cod. Chartaceus in cujus ſolutis ſchedis ſcribuntur Tatiani Alexandrini Monoteſſaron ſive Harmonia Evangeliorum, Francice; cum interpretatione Latina, & Latina Victoris Epiſcopi Capuæ Præfatione. Accedunt uberrimæ Franciſci Junii Adnotationes Anglo-Saxonicæ, Gothicæ, *&c.* manu ſua propria exaratæ.

Ivn. 16. Annonis, ut videtur, Archiepiſcopi Colonienſis vita, Francicis Metris conſcripta, una cum Adnotationibus quibuſdam *Franc. Junii*, qui Vitam exſcripſit.

Ivn. 17. 1. Otfridi Weiſenburgenſis Monachi Evangeliorum liber, à Fr. Junio exſcriptus.
2. Modus Confitendi apud Francos olim receptus, & ex pervetuſto Codice deſcriptus.

Ivn. 42. Franciſci Junii Auctarium Notarum in Tatianum, ſchedis ſolutis manu ſua propria exaratum, in Quarto.

Ivn. 36. Iſlandica excerpta ex Runolphi Jonæ Iſlandi Grammatica Iſlandica, edita Hafniæ, 1651. manu Fr. Junii.

Ivn. 49. Apographa Juniana, Friſice ſcripta,
1. Juris Synodalis Comitatus Friſiæ, ad fidem Codicis D. Werneri Emmen, Groninganæ Reipublicæ Senatoris.
2. Legum Friſicarum, ex Codd. Simonis Abbes Gabemæ, Friſiæ Ordd. Hiſtoriographi.
3. Upſtalbomici Conventus Legum (quas Latine edidit Sibrandus Siccama) Friſicum exemplar, ad fidem Codicum *Gabemæ*.

Ivn. Apographum Codicis Evangeliorum Argentei, Manu Fr. Junii exaratum; deſiderantur Canones Euſebiani, qui, ut accepi, in Codice etiamnum extant. Hic etiam cernitur exemplar Epiſtolæ Jacobi Uſſerii Armachani ad eundem Fr. Junium, de eodem Codice Argenteo, quam edidit Junius Dordrechti, A. D. 1665, in Quarto.

Ivn. 64. 1. Oratio Dominica & Symbolum Apoſtolorum, Alamannice, cum notis Marqu. Freheri.
2. Tractatus Marquardi Freheri de ſecretis Judiciis olim in Weſtphalia aliiſque Germaniæ partibus uſitatis, ac poſtea abolitis, (vid. Martinium in *Feimarus*.)
3. Symbolum Veteris Alamannorum Eccleſiæ, ſicuti id ex antiquiſſimis Monumentis edidit Goldaſtus, Rerum Alamannicarum Tomo II. Parte 2.

Digitized by Google

4. Confeſſio Veteris Alamannorum Eccleſiæ, ſicuti eam ex antiquiſſimis Monumentis deſumptam præmiſit Otfridi Evangeliis primus eorum editor. Exſcripſit omnia D. Franc. Junius.

JVN. 74. 1. Scotica Etyma Petri Junii, omnia fere ex Græcis deducta.
2. Apographum Hymnorum qui comprehenduntur in antiquiſſimo Codice Juniano 25, de quo ſupra.
3. Gloſſaria Latino-Francicum & Francico-Latinum, ex eodem vetuſtiſſimo Codice, ut videtur, excerptum. hæc omnia ſcripſit Franc. Junius.

JVN. 75. Franciſci Junii Obſervationes in Willeramum impreſſæ; pluribuſque in locis ab Auctore amplificatæ.

JVN. 78. Codex Chartaceus antiquus, ex plurimis Tractatibus ſimul compactis Conſtans. in eo maximi momenti eſſe videntur
1. Plurimi Tractatus ad Jus Friſicum ſpectantes *Friſicè*.
2. Geſta Friſonum, Friſice.

IVN. 84. 1. Gloſſaria nonnullarum vocum Saxonicarum, Gothicarum, atque Germanicarum.
2. Keronis Monachi S Galli interpretatio (Germanica) vocabulorum Barbaricorum in Regulam S. Benedicti Abbatis.
3. Anglo-Saxonicum Gloſſarium Cottonianum, quod non ultra litteram A progreditur. Omnia manu Fr. Junii.

IVN. 106. Foederis Ludovici Germaniæ, & Karoli Galliæ Regum, *Pii* filiorum, *Magni* Nepotum, apud Argentoratum, Anno DCCCXLIII percuſſi formulæ, &c. *Apographum Junianum*.

IVN. 109. Impreſſus Liber Legum, Privilegiorum, Conſuetudinumque Friſicarum, cum ampliſſimis Adnotationibus Franciſci Junii.

IVN. 111. Sibrandi Siccamæ Editio impreſſa Legum Friſiorum, inter quas, (p. 52.) habentur Leges Conventus Opſtalbomici anno 1323 Rogatæ, cum MS. à Cl. viro Fran. Junio collatæ, variantibus Lectionibus in margine adjectis.

IVN. 115. Faſciculus in quo continentur nonnulla ſcripta Cl. Franciſci Junii, viz.
1. Gloſſariolum Saxonico-Latinum.
2. Gloſſarium Francico-Latinum.
3. Gloſſarium Francico-Latinum.
4. Gloſſarium Francico-Latinum.
5. Gloſſarium Francico-Latinum.
6. Gloſſarium Francicum, cum aliis ſolutis Chartis, in quibus leguntur ſcripta nonnulla ad Grammaticam & Etymologiam vocum quarundam Francicarum ſpectantia.
7. Poemata quædam Theotiſca, cum adnotationibus quibuſdam in chartis ſolutis.

IVN. 116. K. 1. Gloſſarium Latino-Theotiſcum, cum ampliſſimis Obſervationibus doctiſſimi Franciſci Junii ex Kerone & aliis.
L. 2. Gloſſæ Veteres Alamannicæ ex perantiqua Pſalmorum verſione Theotiſca collectæ à Juſto Lipſio.
3. Gloſſarium M. Theotiſcæ herbarum Nomenclaturæ, MS. Macro antiqua manu ad oram additæ. Appendicula Gloſſarii M. ex alio veteri Cod. MS deprompta.
4. Gloſſarium N, inſcriptum à loco ſuo amovetur.
5. Gloſſarium O, eſt Latino-Francicum, *&c.*
6. P. Gloſſulæ Priſciani.

IVN. 117. Gloſſaria Latino-Francica, ingenti Labore & Studio Franciſci Junii compilata, eorum qui numero 116. pars prior, ut videtur. Alphabetico procedunt ordine, perinde ac ea quæ in ſuperiori faſciculo (cujus nota eſt 116) comprehenduntur. ſcil.
1. Gloſſarium A. continebat 27 Schedas, è quibus 6 priores nunc deſiderari videntur.
2. Gloſſarium litera B. notatum continet ſchedas 56.
3. Gloſſarium C. cum Appendice continere videtur ſchedas 23.
4. Gloſſarium D. continet partes 43. Appendix etiam continet ſchedas 8
5. Gloſſarium E ab antiquis Codicibus, ſicut & ea quæ ſupra memorantur, magna ex parte excerptum.
6. Gloſſarium F. jam in 4 Schedis comprehenſum.
7. Gloſſarium G, continens doctiſſimi Junii Adnotationes ad Epiſtolam VII. Ruodeperti Magiſtri S Galli.
8. Gloſſarium H. ex Veteri Codice Servii penes Nicolaum Heinſium ſervato.
9. Gloſſarium HM. *i.e.* Hrabani Mauri Abbatis Fuldenſis de partibus Humani Corporis.
Gloſſarium I. ſicut & alii nonnulli Codices doctiſſimi ſenis Fr. Junii, deſiderari videntur; niſi potius per negligentiam ſtudioſorum quorundam à locis ac ſedibus amoveantur.

IVN. 120. Gothicæ Runæ ſeu Linguæ Septentrionalis qualiſcunque *Dictionarius*, concinnatus adornatus & ſcriptus à Gudmundo Andreæ Iſlando: *αὐτόγραφον* Auctoris, prælo, ut videtur, deſtinatum, Nominibuſque *Petri Reſenii*, & *Hendrics Bordr*, forte ob id, munitum, litteratoque Orbi ab eis commendatum.

MARSHAL. 114. 1. Pars Eddæ Snorronis Sturleſonii Iſlandice.
2. Tractatus de veterum Danorum Poetis, Iſlandicè. in Codice Chartaceo maleque habito. 8°.

LIBRI

Digitized by Google

LIBRI SAXONICI TYPIS IMPRESSI.

PAraphrasis Poetica Doxologiæ per D. *Hickesium*. vid. Gram. *Anglo-Sax.* pag. 179. (vid. Cat. p. 48.

Paraphrasis Poetica Orationis Dominicæ in hujusce Catal. p. 48.

Paraphrasis Poetica Symboli Apostolorum. *Ibid.*

De Confessione. pag. 50. hujusce Catal.

Confessio Fidei Christianæ. *Ibid.* pag 51.

Epistola *Ormi* ad *Walterum Normanno-Saxonice.* Ibid. pag. 59.

Oratio ad Deum. in Boeth. per D. *Christ. Rawlinson.* edit. pag. 149. (v. Cat p. 64.)

Evangelia IV. *Saxonice* & *Anglice* per D. *Joannem Foxum. Lond.* 1571. (v. Cat. p. 64.)

Evangelia IV. *Saxonice* & *Gothice*, per *Franc. Junium* & *Tho. Mareschallum. Dordrechti* 1665. (vid. Catal. pag. 64.)

Chronicon *Saxonicum*, cum Versione *Latina*, &c. per D. *Edmundum Gibson* Oxon. 1692. (vid Catal. pag. 64.)

Ælfrici Præfatio *Saxonica*, Pentateuchi Versioni præmissa, *Saxonice* & *Latine* (ex D. *Hickesii* Anglicis) Edidit D. *Henricus Whartonus* Auctarii Dogmaticæ Historiæ *Jac. Usserii Armachani* pag. 380. *Lond.* 1689 (v. Cat. p. 67.)

Ælfrici Excerpta ex Pentateucho, cum Præfatione, *&c* Edidit Saxonicè *Edwardus Thwaites*, Oxoniæ. 1699 (v. Cat. p. 68,)

Ælfrici Epistola ad *Sigewerdum* de Veteri Testamento & Novo, Saxonicè cum Versione *Anglicâ* publicavit D. *Gul. Lisle.* Lond. 1623. (vid. Catal. pag. 69.)

Ælfrici Homilia Paschalis, Oratio Dominica, Symbolum Apostolorum, cum Decalogo ; omnia Saxonice & Anglice edita, per *Gul. Lisle Lond.* 1638.

Ælfredi Regis Præfatio Saxonica Versioni suæ Libri *Gregorii* Magni de Cura Pastorali præmissâ, Saxonice. hanc cum duplici Versione Anglica & Lat. edidit D. *Matthæus Parkerus*, *Londini*, 1574. (vid. Catal. pag. 70.)

Eadem etiam extat Saxonice & Latine ad calcem vitæ ejusdem doctissimi Regis, *Oxoniæ* impressæ A. D. 1678. (*Ibid*)

Cædmonis Monachi Paraphrasis Poetica Geneseos ac præcipuarum S. Paginæ Historiarum Anglo-Saxonice conscripta. Edit. per *Franc. Junium* FF. *Amstel.* 1655.

Catalogus Reliquiarum quas *Æthelstanus* Rex contulit Ecclesiæ *Exoniensi*, Saxonicè, cum *Guil. Somneri* Versione Latina *Dugd.* Monast. Angl. Tom. I. Pag. 223. (vid. Cat. pag. 81.) In hoc Monastici Anglicani Tomo I, perinde ac in Appendice ad eundem, extant Chartæ plurimæ, cum Descriptionibus Terrarum Monasteriis concessarum, *Saxonice.* editæ *Lond.* 1655, & 1661.

Poema Normanno-Saxonicum à D. *Hickesio* editum. Gram. Anglo-Sax. pag. 231. (v. Cat p. 83)

Ælfrici Præsulis Grammatica cum Glossario à *Guil. Somnero* edita. *Oxon.* 1659. (vid. Cat. pag. 85.)

Boethii de Consolatione Philosophiæ Libri V, ab *Ælfredo* Rege Saxonicè redditi, *Oxoniæ* impressi ab D. *Christophoro Rawlinsono*. A. D. 1698. (vid. Cat. p. 85 & 217.)

Ohtheri Halgelandensis & *Wulfstani Hæthensis* Navigationes Saxonicè & Latinè editæ, *Oxon.* 1678. ad calcem vitæ *Ælfredi* Regis. (vid. Catal. pag. 85.)

Tractatus de Sanctis in Anglia sepultis, Saxonicè, cum Versione Latinâ *Gul. Hopkinsii* S. T. P. hunc edidit D. *Georg. Hickesius.* (vid. Catal. pag. 86.)

Symbolum Nicenum Normanno-Saxonicè, à D. *Hickesio* editum. Grammat. Saxon. pag. 166. (vid. Catal pag. 86.)

Decalogi, Orat. Dom. & Symboli Apostolorum Versionem veterem Saxonicam edidit *Marquardus Freherus* cum Notis. A. D 1660. (pag. 86.)

Proëmium & Epilogum Regularis Concordiæ Monachorum Sanctimonialiumque sub *Eadgaro* Rege, Lat. Sax. edidit *Joannes Seldenus* in Notis ad *Eadmerum*. p. 145. (v. Cat. p. 92, & 194.)

Sacramentum sive Promissio Regis in Consecratione. edidit D. *Hickesius* cum versione Lat. in Præfat. ante priorem Edit. Grammat. (vid. Cat. pag. 93. & 202 241.)

Acta Curiæ Comitatus de Terris quas emerat *Wynfleda* ab *Ælfrico* Aldermanno. Edidit D. *Hickesius* in Dissertatione Epist. (vid. Catal. pag. 93.)

Initium Chronici *Abbendonensis* Poeticè scriptum, cum versione sua Latina. edidit D. *Hickesius* Gramm. Anglo-Sax. p. 203. (vid. Catal pag. 95.)

Homiliam Saxonice scriptam de Jobo & Canticum Moysis edidit *Edw. Thwaites.* cum Heptateucho suo. (vid. Catal. p. 100.)

Chronicon Saxonicum Ecclesiæ Christi *Cantuariensis*, cum versione Latina edidit *Abrahamus Whelocus* ad Calcem *Bedæ*, cum Gestis *Lanfranci* Latine, ex eodem MS. (vid. Cat. 130.)

Bedæ Ven. Historia Ecclesiastica Gentis Anglorum, Latine & Saxonicè. Edidit *Abrahamus Whelocus*, *Cantabrigiæ*, 1645. (vid Catal. p. 114.)

Testamentum *Wulfarn* quod publicavit cum Latina sua versione D. *Hickesius*. in Dissert. Epist. pag 54. (vid. Catal. p. 150)

Ælfrici Excerpta ex Donato, sive Grammatica, quam publicavit *Guil. Somnerus* ad calcem Lexici Saxonico-Latino-Anglici, *Oxoniæ.* 1659. (vid. Catal. pag. 182.)

Preces nonnullæ quas ad calcem Cædmonis publici juris fecit *F. Junius* F. F. (vid. Cat. pag. 183.)

Alphabetum Runicum cum explicatione Poetica Saxonicè. quod evulgavit D. *Hickesius* Gramm. pag. 135. (vid. Catal. pag 192.)

Statuta Sodalitii *Cantabrigiæ*, ut & alius *Exoniæ* facti, impressa à D. *Hickesio*, in Dissertationis Epistolaris pag. 21. (vid. Catal. pag. 217.)

Historia *Judithæ* & *Holafernis* Poetica, ab *Edwardo Thwaitesio* edita. *Oxon.* 1699. (vide Catal. pag. 219.)

Tractatus Poeticus de Mensibus, cum Latina sua versione quem edidit D. *Hickesius*. Gramm. Anglo-Sax. pag. 203. (vid Catal p 219.)

Testamentum *Ælfrici* Archiep. *Cant.* Lat. & Sax. quod publicavit D. *Hickesius* in Dissertat. Epistolaris pag. 62. (vid Catal. p. 227.)

Poema de situ & Reliquiis Dunelmi, Sax. cum versione Latina. Ediderunt *G. Hickesius*, Gramm Anglo-Sax. p. 178. & *Guil. Somnerus* ad Calcem Glossarii ad X scriptores. (vid. Catal. pag. 240.)

Digitized by Google

Teſtamentum Badanothi Saxonicè, edidit D. *Hickeſius*. Diſſert. Epiſt. p. 54. (vid. Catal. pag. 260.)

Teſtamentum Abbæ Vicecomitis, Saxonicè, edidit D. *Hickeſius* Diſſert. Epiſt. pag. 55. (vide Catal. pag. 261.)

Carta de ſex ſulungis æt Fulbaham quam Saxonicè edidit D. *Hickeſius* cum verſione Latina, Diſſert. Epiſt. pag. 58. (vid. Cat. pag. 264.)

Carta Lit. Pat. *Edwardi* Regis, Saxonicè; quam cum verſione Latina edidit D. *Hickeſius* Diſſert. Epiſt. p. 185. (vide Cat pag 265.)

Teſtamentum *Wynſledæ* Saxonice. illud edidit D. *Hickeſius*, in Præf. pag. 22. (vid. Cat. pag. 265.)

Acta Curiæ Comitatus de Terris *Æthelſtani* Epiſcopi, Saxonicè, edidit D. *Hickeſius* in Præf. pag. 21. (vid. Cat. p. 265)

Carta *Wilhelmi* Regis Conquæſtoris de Saca & Socna. Saxonice & Latine edidit D. *Hickeſius* in Præfationis pag 15. (vid. Cat. pag. 172.)

Carta *Henrici* I. Regis Angliæ, Normanno-Saxonicè, quam edidit D. *Hickeſius*, in Præfat. p. 16. (vid. Cat. pag. 265.)

Teſtamentum *Byrhtrici*, Saxonicè illud Evulgavit *Gul Lambardus* cum Anglica verſione in lib. cui Tit. **The Itinerary of Kent.** (vid. Cat. p. 276.)

Deſcriptio Pontis *Roffenſis* Saxonicè, extat cum Anglica verſione, in Libro *Gul. Lambardi*, cui Tit. **A Perambulation of Kent.** (vid. Cat. pag. 276.)

Cartæ quædam in Appendice ad Hiſtoriam Eccleſiæ Cathedralis D. *Pauli London.* à D. *Gul. Dugdale. London* 1658.

Ælfrici Homil. Paſchalis, *&c.* Saxonicè Impreſſa, *Londini* A. D 1567, in 12mo. Extat etiam in *Joannis Foxi* Martyrologii Tom. II.

Pſalterium *Latino-Saxonicum*, à D. *Joanne Spelmanno Henr.* Fil. editum *Lond.* 1640. in Quarto.

Archaionomia, ſive de priſcis *Anglorum* Legibus Libri, *Guil. Lambardo* Interprete editi, *Lond.* 1568. Earundem vero Legum accuratior Editio, curante *Abrahamo Wheloco* prodiit, *Cantab.* 1644.

Leges eaſdem, quotquot Eccleſiam ſpectant, una cum Canonibus plurimis Conciliorum, *Saxonicè* edidit D. *Henricus Spelmannus Lond.* 1639.

Digitized by Google

NAPOLI

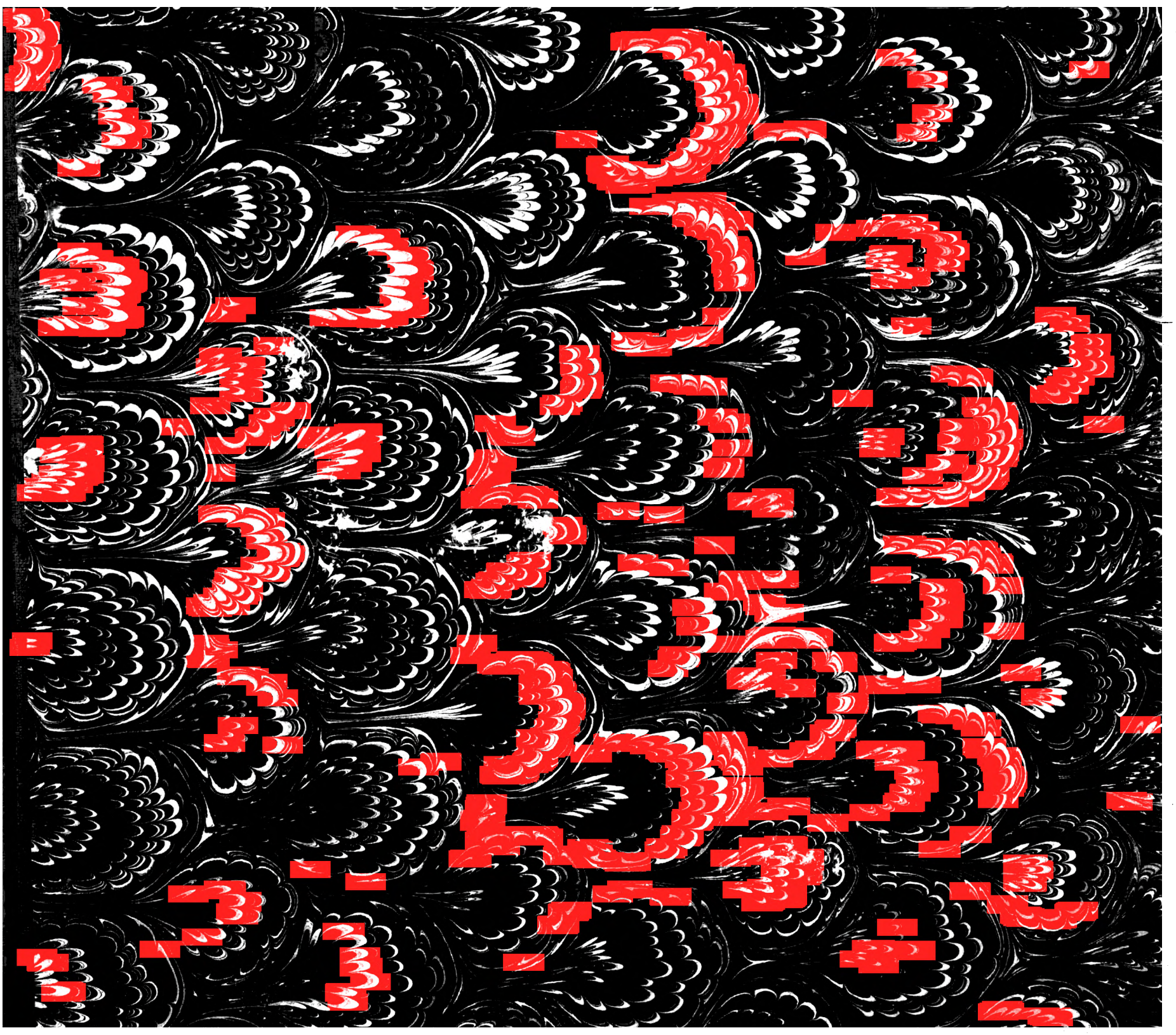

Digitized by Google

Google